# ພຣະລັກ ພຣະລາມ

ກັ

# ພຣະຣາມຊາດໄທ

ພາກທີ ๑

ຮຸນຮຸງ ສີວ

ດຣ. ສົຈິດານັນທະ ສະການ

ຄຳນາຍົນຍາ

ສະຄັ້ເຈົ້ານຸວັນທະພຸນາ

ນາຍົກລັ້ມນິຫະສີ ແຫ່ງມະຫາຈຸຕານາງັກລາວ

ພິມທ໊ວ

ກົມການສັນພັນວັທນະທັນອິນດ້ ນິວເດນຮີ

ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಎ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಬಿ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ಸಿ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

# ພຣະລັກ ພຣະລາມ

ຫົ

# ພຣະລາມຊາດກ

ພາກທີ ๑


ຮຽບຮຽງໂດຍ

ດຣ. ສັຈຈາບັນດະ ສະຫາຍ


ຄຳຜາຣິບອາ

ສະດັດເຈົ້າສຸວັນນະພູມາ

ນາຍົກຣັຖມົນຕຣີ ແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ


ພິມໂດຍ

ກົມກາງສົ່ງເສີມວັທນະທັມອິນເດ ນິວເດລຣີ

1973

# THE PHRA LAK PHRA LAM

# OR

# THE PHRA LAM SADOK

## A Lao version of the story of Rama

## Part I

Edited by

Sachchidanand SAHAI

Membre Correspondant de L'École

Française d'Extrême-Orient

Foreword by

H.H. PRINCE SOUVANNA PHOUMA

Prime Minister of Laos

Published by

THE INDIAN COUNCIL FOR CULTURAL RELATIONS NEW DELHI

1973

To

the memory of my teacher

GEORGE COEDÈS

**ROYAUME DU LAOS**

PRESIDENCE DU CONSEIL
DES MINISTRES

Vientiane, le 1er Juin 1973

# AVANT-PROPOS

Le présent ouvrage est l'oeuvre d'un professeur distingué, le docteur S. SAHAI, qui enseigne au Laos avec grand talent. Mais l'édition n'aurait sans doute pas vu le jour aussi rapidement sans l'appui de l'Indian Council for cultural relations et l'amicale insistance de Son Excellence Monsieur l'Ambassadeur A.S. GONSALVES, pour qui "rien de ce qui est lao n'est étranger".

Le Laos est un vieux royaume situé au carrefour de diverses civilisations influencées par les courants chinois et indou. Chez nous la présence de l'Indo est partout. Nous lui devons notamment ses hautes sources religieuses, le sanscrit et le pâli pour le langage, les thèmes architecturaux, l'inspiration des arts chorégraphiques...

Heureuse rencontre de l'Histoire !

Le Phra Lak Phra Lam en est l'enfant adorable inspiré du Ramayana, vaste poème qui a répandu sa poésie dans presque tout le sud-est asiatique. Il a enflammé l'imagination populaire pendant des siècles. Aujourd'hui encore, nous lui devons de profondes joies et d'utiles réflexions sur le passé de notre pays, précieuse source de fierté nationale et de connaissance de l'âme lao à travers les âges.

Que tous ceux qui, par amour du Laos, ont participé à la venue de l'ouvrage en soient remerciés. Les liens plusieurs fois centenaires qui lient nos deux pays, l'Inde et le Laos, ne sont point rompus ni par le Temps ni par la guerre. Ils sont impérissables comme notre amitié./.

Prince SOUVANNA PHOUMA
( Chao Khommana )

# REVIEW OF THE LAO RAMAYANA PROJECT

Laos and India have shared a common cultural and religious heritage over the centuries. Among the common literary traditions of the two countries is the Rama legend. The central theme of the Ramayana is the victory of Rama over Ravana representing the immortal concept of the triumph of good over evil. The abiding and fundamental human values and social ideals of the Rama legend have contributed to the central place it has come to occupy in the cultural life of the peoples of most South East Asian countries. In each country, while the central theme of the Rama legend has been maintained, the narration of the epic has evolved considerably in such a way as to reflect the environment, civilization and culture of each country which has resulted in the emergence of classic masterpieces of literature.

The Phra Lak Phra Lam, which is probably the richest of the Lao versions of the Ramayana, contains such detailed descriptions of the way of life in Laos that it can be considered to be a veritable encyclopedia of Lao culture. Unfortunately, it has so far existed only in manuscript form in certain pagodas in Laos and access to the richness of this invaluable literary work by the broad masses in Laos and foreign scholars has consequently been limited. The Indian Council for Cultural Relations, New Delhi has accordingly undertaken in co-operation with the Indian Embassy in Vientiane to print the Phra Lak Phra Lam for wide distribution throughout Laos and abroad. It is hoped this effort to disseminate a major literary masterpiece will widen knowledge about and appreciation of this great work of art. It is intended subsequently to prepare an annotated English translation and a critical study of the text with a view to determining the relationship of the Phra Lak Phra Lam to the original Indian version of the Ramayana by Valmiki and to versions in other South East Asian countries. This endeavour is being undertaken in the conviction that it will foster and further understanding and friendship between the Lao and Indian peoples and greater knowledge of Lao cultural traditions abroad.

This project has been made possible by the dedicated services of Dr S.Sahai who was deputed by the Indian Council for Cultural Relations to teach at the ESP but who has willingly devoted all his spare time to this onerous task over the last two years. I wish to record my deep appreciation of these services.

Finally, I should like to place on record the fact that I have been greatly inspired and encouraged in the pursuit of this project by the keen interest evinced in its implementation by His Majesty the King of Laos who has been gracious enough to communicate his profound and learned thoughts in a number of personal discussions on the subject.

H.E. A. S. GONSALVES
Ambassador of India to Laos

## ACKNOWLEDGEMENTS

Without the willing assistance of a number of Lao scholars and students, it would not have been possible for me to undertake the editing of a literary work of such magnitude. I should like to thank all of them for their kind services. I should at the same time make it clear that those who assisted me are in no way responsible for any deficiencies or faults in the text for which I accept full personal responsibility.

I was assisted in reproducing the text from the original manuscript by Maha Vixien Thvin Xeua, Maha Bounli Khanthavongsa and Maha Kham Phan Nanthavong and in proof-reading by Maha Vixien Thvin Xeua, Maha Si Saveuy Souvanny and Thao Khamphoumy Tomisitthiphonxai. I am particularly beholden to Maha Vixien whose profound knowledge of the Lao language was invaluable in the completion of my research project.

The abbots of Vat Nong Bon (Vientiane), Vat Kang Tha (Ban Bo O) and Vat Ban Naxon Tai together with Mr. and Mrs. Chan Kam of Ban Hom very kindly made available to me manuscripts in their possession.

The following persons gave me constant advice and encouragement during the course of the project: Adrian Jones, A. K. Narain, Cam Sing Maurice, Dean M. Meyers, Khampheng Ketavong, Louis Gabaude, Rev. Father Michel Oger, P.B. Lafont, Prachit Sourisak, Pierre Marie Gagneux, Madam Rosemary Borthwick, Richard Pottier, U. Thakur, Vo Thu Tinh, William John Vistarini. My wife Sudha and daughter Soma created by their presence a congenial working atmosphere.

I wish to express my gratitude to Somdet Phra Sangharaja who supported this undertaking with his blessings. The Royal Palace at Luang Prabang extended all possible facilities to me in my research and loaned me a new manuscript which records a different version of the story of Rama and will be published soon. Through the courtesy of H.H. Prince Dhani Nivat and Prince Subhadradis Diskul, I was afforded access to numerous materials in Thailand.

This publication would not have come into being without the kind patronage of His Excellency Mr. A. S. Gonsalves, Ambassador of India to Laos. Realizing the value of this work, he took the initiative in recommending this project to the Indian Council for Cultural Relations and personally took care to ensure that material facilities

were made available for its effective execution. I wish to record my appreciation of the generous support extended to me by all other members of the Indian Embassy in Vientiane.

To the Indian Council for Cultural Relations in New Delhi, and particularly to Mr. Inam Rahman, Secretary of the Council, I offer my gratitude for having been granted a teaching assignment and the facilities for research in Laos which enabled me to undertake this project.

Finally, I am honoured to acknowledge my sincere gratitude to H.H. Prince Souvanna Phouma, Prime Minister of Laos, for his kindness in contributing such an inspiring foreword to this edition.

June, 1973
Vientiane

Sachchidanand SAHAI

# INTRODUCTION

In 1970, when I began my studies on the Rama saga in Laos, none of the existing manuscripts had been published.[1] A number of studies and résumés enabled me to acquire some idea of their relative importance. However, it was not possible to undertake any exhaustive critical study without a detailed and direct analysis of the original texts. An indirect result of such analysis was my decision to publish certain texts from the original manuscripts in order to give them a wider circulation.

I have chosen to publish the Phra Lak Phra Lam[2] first, primarily because, far from being simply the translation of a foreign narrative into the Lao language, it constitutes one of the finest examples of Lao literature. In the course of an audience graciously granted to me, His Majesty King Sri Savang Vatthana described this work as a "monument of Lao literature executed in the purest Lao style"[3]. In fact, through its vigorous prose style, it graphically depicts the manifold aspects of Lao culture. Its annual recitation at numerous monasteries during the Buddhist Lent testifies to its continuing popular appeal.

Though the text is quite long, the narrator has laid down the sequence of major events in such a way that the relationship of cause and effect between these events can be clearly seen. An introductory section relates the establishment of Inthapathanakhon[4] and Sisattanak (Vientiane), where the events of the first part of the story take place.

At the beginning of the present aeon, a Phom couple descends to the Earth from the Akanittha stage of Heaven. Since their bodies become heavy after tasting the flavour of earth they are unable to fly back to the heavenly abode and resign themselves to settling by the sea in the south. In the course of time, one hundred and one children are born to them and a city named Inthapathanakhon comes into being. While their one hundred and one children go to rule in Jambudipa, their youngest son, Tapparamesuan rules in Inthapathanakhon.

Since Tapparamesuan gives the throne of Inthapathanakhon to his youngest son, Virulaha, his eldest son, Thattarattha (Dasaratha),

goes to seek his fortune in the north. At the end of his long journey, which is narrated with geographical precision, Thattarattha settles at Phan Phao. Later, on the advice of a seven-headed Naga the guardian of the Mekong river, he transfers his capital to the opposite side and names the city Sisattanak after the name of the seven-headed Naga.

Next, the narrator relates the birth of King Virulaha's son, Raphphanasuan (Ravana). In order to illustrate Raphphanasuan's conceit, the story of his former life as a Maha Phom (Maha Brahma) is included in this section.

The Maha Phom descended from the Akanittha stage of Heaven in order to be born on the Earth. On his way, he stopped in the Catummaharajika stage of Heaven. The "Then" advised him to have his spirit remoulded before descending to the Earth, but because of his conceit he did not allow this to be done. As a result, he was born deformed into a farmer's family in the outskirts of Inthapathanakhon and was known as Thao Lun Lu. Taking pity on the new born child, Indra came to him, and after asking him riddles regarding Buddhist doctrines, which he answered satisfactorily, the god took him back to the "Then" in the Catummaharajika. After several futile attempts to remould his spirit, the seven "Thens" took him to Indra's abode. He was remoulded there and became as handsome as Indra himself. The latter predicted that in his next life the Maha Phom would be very proud, greedy and powerful. He could not be killed by any other weapon but the arrow Keo Vasiraphet, which lies on the bed of the ocean.

Thus, after his short life as a deformed child, the Maha Phom is reborn as Raphphanasuan, the son of Inthapathanakhon's king Virulaha. As predicted by Indra, he is endowed with supernatural powers and armed with a heavenly bow of the third category. At the age of three he flies to Chanthaburi Sisattanak and abducts Nang Chantha, the daughter of his uncle, Thattarattha.

Taking Nang Chantha as his wife, Raphphanasuan contravenes the established Lao customs in two ways; firstly he violates the taboo against marriage with an elder cousin and secondly he does not ask for Nang Chantha's hand in the traditional way, which is by presenting dowry. As we will see later, while Lao society can pardon the first fault, it cannot forgive the second.

## XIX

Worried about Prince Raphphanasuan's conduct, Indra sends a thevabut, skilled in astrology, to be born as the Prince's younger brother and to offer him advice. The astrologer's birth as Phik Phi (Vibhisana) is followed by the birth of Inthasi (Indrajit), the youngest brother of Raphphanasuan.

Raphphanasuan then travels throughout Jambudipa in search of one who can challenge him, and fights with the Lords of the kingdom of Takkasila and Lomavisay before returning to Inthapathanakhon.

As a result of King Thattarattha's prayer, Indra sends two thevabut, armed with divine bows of the first and second category, to be born as the King's sons, Phra Lak (Laksmana) and Phra Lam (Rama). At the age of one, Phra Lak and Phra Lam set forth on their journey to Inthapathanakhon. Phra Lam takes Nang Chantha from Raphphanasuan who has been lying in a coma for three months.

Regaining consciousness, Raphphanasuan follows Phra Lak and Phra Lam in order to rescue his wife. He fights many battles before surrendering at the mouth of the Bang Muk river.[5] From there, Phra Lak and Phra Lam travel to Chanthaburi Sisattanak in a boat given to them by Raphphanasuan.

After this victorious campaign, Phra Lam is married to Nang Si Phimpha and Phra Lak to Nang Si Kanya and they are made respectively king and viceroy of the kingdom of Chanthaburi Sisattanak. They then send their officers and the horse Manikap to present dowries and to ask for the hands of the fourteen ladies whom they have married in the course of their expedition to Inthapathanakhon.

Next, Raphphanasuan sends his two officers to Chanthaburi Sisattanak to present dowry for Nang Chantha. He himself goes there and fulfils all the conditions imposed by Phra Lam before getting Nang Chantha back.

When Raphphanasuan returns to Inthapathanakhon with Nang Chantha, everybody except his grandfather goes to receive him. In fact his grandfather is unable to reconcile himself with Raphphanasuan who, in his eyes, has violated a fundamental norm of Lao society by taking Nang Chantha, his elder cousin, as his wife. He is so disgusted that in the end he leaves Inthapathanakhon and goes to live on Mount Yukhanthon with his wife, sons and daughters-in-law.

unsuspecting elder brother, Sangkhip. While fighting for her husband, Sangkhip, Nang Kottarat is blinded by Phra Lichan. Phra Lam restores her sight and lives with her for some time. Thao Khuan Thao Fa is born as a result of this union.

After raising an army of one akkhopheni[7] in the kingdom of Kasi, Phra Lam, his companions and his ally Phra Lichan, travel to Inthapathanakhon where they camp for some time.

Phra Lichan flies all over Jambudipa and many islands in search of a suitable messenger. Finally, Thao Khuan Thao Fa offers his services. Accompanied by Hullaman, he flies from Inthapathanakhon to Lanka. One of the most interesting episodes of this journey is their meeting with a sage named Chao Rsi Ta Fai who reduces them to ashes and then restores them to life again. After meeting Nang Sida and introducing themselves with the ring given to them by Phra Lam, they arrive at the palace of Raphphanasuan. In an effort to kill them, the servants of Raphphanasuan wrap them in oil-soaked rags and set fire to them. After burning the city they return to Inthapathanakhon. Phra Lam sends them back to extinguish the few flames that still burn on their bodies, saying: "The fire of a city should be extinguished by the water of the same city."

Phra Lam raises another army of eight akkhopheni from Inthapathanakhon, and joined by the eight princes, his sons and nephews from Chanthaburi Sisattanak; he moves towards the ford in the ocean discovered by Hullaman and Thao Khuan Thao Fa. Because of their advice to send Sida back, Phik Phi, Inthasi and Settakumman are thrown across the sea by Raphphanasuan and are welcomed in Phra Lam's camp.

Hullaman and his three companions Thao Khuan Thao Fa, Satta Phraya and Kallaha Phraya, sever Khun Sivha's tongue which he had stretched to form a bridge in order to trap Phra Lam's army. The idea of fording the ocean is dropped in favour of a bridge which is constructed by Hullaman and his three companions. This is followed by an episode relating the destruction of the bridge by the four daughters of Phraya Nak, the king of the Underworld, and their subsequent union with the makers of the bridge, resulting in the birth of a son to each of them.

After crossing to Lanka, Phra Lam sends an arrow to warn Raphphanasuan who transfers Nang Sida to his own palace for her protection. Raphphanasuan's general, Phraya Chan, transforms a banana trunk into the dead body of Nang Sida and floats it towards the camp of Phra Lam with the rumour of Sida's suicide. Settakumman exposes this ruse in Phra Lam's camp.

The death of Raphphanasuan's four generals in the first battle precedes Phra Lam's abduction by Phraya Pattalum, king of the Underworld, and his rescue by Hullaman and the latter's three companions.

At the end of an indecisive battle fought by his nine sons, Raphphanasuan stretches himself to the height of Mount Yukhanthon to inspect Phra Lam's army. The latter shoots an arrow which follows Raphphanasuan wherever he goes.

Although Raphphanasuan pours his army of 12 akkhopheni into the battle, his wife Nang Suddho and his nine sons are killed. He shoots then an arrow which wounds Phra Lam in the sole. Hullaman brings Mount Khanthamat with its medicinal plant, the dung of the bull Usupharat and a part of Karanak's pillow. Settakumman prepares the medicine which heals Phra Lam's wound. Phra Lam kills Raphphanasuan with the arrow Keo Vasiraphet, retrieved from the bed of the ocean by Hullaman, and installs Phik Phi as king of Lanka and Nang Chantha as queen. Inthasi is appointed viceroy.

After staying in Lanka for three months, Phra Lam returns to Inthapathanakhon, where the army of eight akkhopheni is disbanded. Phra Lichan sails for the kingdom of Kasi with his one akkhopheni army. The Phraya Khut also departs. Accompanied by Nang Sida, Nang Phengsi, Phra Lak, Hullaman and eight princes, Phra Lam returns to Chanthaburi Sisattanak. During his return journey several cities in Thailand are established and the eight princes are appointed to rule them. Hullaman turns into a man after eating the Nikhot fruit and is appointed the royal agent to collect taxes from the market in Vientiane.

After her return from Lanka, Nang Sida is condemned to death by Phra Lam for having drawn a portrait of Raphphanasuan at the request of palace maidens. Phra Lak brings his sword, dipped in the blood of a dead dog as a proof of her execution. In the meantime the horse Manikap takes her to the hermitage of her foster father.

There she gives birth to a son named Phra But. At one stage, when Phra But is absent for long time, the sage makes a wooden image of him to console Nang Sida. On Phra But's insistence the sage gives life to the wooden image to serve as the former's companion. This companion is named Phra Hup.

The author then presents purely Lao circumstances in which Nang Sida again meets Phra Lam. Since her children insist on seeing their father, Nang Sida brings them to Vientiane. They stop in the house of the headman of a neighbouring village. The village headman's two daughters go to sell Hmak Teng fruit. Phra But, who helps them in their sales, refuses to give the Hmak Teng fruit to the servants of Hullaman. Fighting follows in which Hullaman, Phra Lam, Phra Lak and the horse Manikap are all involved without any being able to gain victory. Finally they are introduced to each other; Sida and her two children are brought to the palace of Phra Lam. After ruling for countless years, Phra Lam gives the kingdom of Vientiane to Phra But and Phra Hup. He as well as Nang Sida, Phra Lak and Hullaman go to heaven in the same year.

As can be seen in the preceding analysis, the description of Raphphanasuan's birth and early life has been given precedence over the description of Phra Lam's birth and early life [8]. In fact Raphphanasuan's role is the most prominent. Other characters are introduced only when they are needed to further his story. Unlike the ten-headed demon-king Ravana of Valmiki, he is a young prince of exceptional physical beauty and displays at the very outset of the story a remarkable understanding of Buddhist doctrines. However, his downfall is caused by his pride and disrespect for established social traditions.

Phra Lam's role in the story appears to be secondary since Raphphanasuan is always on the offensive. The author has tried to portray Phra Lam as an ideal Lao prince conscious of his ultimate duty as the upholder of social norms and Buddhist traditions.

The name of Phra Lam is invariably preceded by his younger brother's, Phra Lak; because this combination produces a rhythmic effect. However, Phra Lak rarely plays an active role in the story. Second only in importance to Phra Lam is the horse Manikap. He transports his masters, offers them judicious advice and acts as an one-man army. Many millions of enemy soldiers are reduced to dust

by one of Manikap's kicks, as the narrator reiterates on numerous occasions.

Nang Chantha and Nang Sida, who display a completely Lao attitude towards life, are the two most lively female characters.

The monkey Hullaman is not simply a faithful ally of Phra Lam as in most other versions. He is Phra Lam's son. He assumes a human form at the end of the story. He has also been portrayed as a romantic hero.

Most of the numerous secondary characters are the creations of the Lao author and thus cannot be found in any other version of the story. In order to provide some comic relief, the author has given humorous names to some characters whose role, however, is not at all comic.

Finally, the characters act and behave like Lao and can be considered as representatives of different elements of Lao society.

Though the major episodes in the story are not numerous, the text has assumed a voluminous size through the extensive elaboration of the narrative. Discussions of the origins of place-names, descriptions of flora and fauna, details of Lao customs and beliefs, numerous battle descriptions, elements of love poetry and exposition of the Buddhist cosmology and doctrine are interwoven with the main story with varying degrees of skill.

The first part of the story is set in an area which extends from Inthapathanakhon to Vientiane, and includes northeastern Thailand. The narrator has given many legends about the place-names and has displayed his knowledge of the geography of this area.

In the second part the geographical horizon is extended with Raphphanasuan's transfer of his capital from Inthapathanakhon to Lanka. Inthapathanakhon becomes a medial point between Vientiane and Lanka. From Inthapathanakhon Phra Lam goes to Lanka to recover his wife from Raphphanasuan. From there he comes back to Inthapathanakhon and then sets out for Vientiane. In the first section the place descriptions are very precise due to the narrator's familiarity with the area but in the second, the descriptions of the area between Inthapathanakhon and Lanka are quite vague.

On the numerous occasions in the story when a character happens

to pass through a forest, the narrator forces upon the reader detailed descriptions of trees, flowers, birds, serpents, fish etc., making the text a veritable dictionary of Laotian flora and fauna.

Interspersed with the narrative are numerous sequences of love poetry, rich in metaphors and similes. Plants, fruit, fish, birds and animals serve as literary symbols and testify to the closeness of Lao life to Nature. Thus, for example, "to ring a buffalo" means to take a girl as one's wife. The Hmak Kok fruit stands for a girl. A talkative person is described by the expression "an elongated mouth like the Hlot fish's snout"

On several occasions, the Lao ceremonies of the Baci, of begging pardon from elders, of the birth of a child and of marriage are described with a surprising wealth of detail. Lengthy descriptions of wars often detailing magical feats fill the narrative. Hyperbole, meant to captivate the mind of the unsophisticated audience, is present throughout the story.

It is worth noting that, like all major works of Lao literature, the Phra Lak Phra Lam is designed to be sung and listened to by large gatherings over a period of several months. The repetitions of the same patterns of ideas and the stereotyped phrases are therefore intentionally introduced by the narrator so that his audience may not lose the thread of the story.

The story has been conceived on the pattern of a Buddhist Jataka. Buddha first narrates the past story (atitakatha) of Rama and then correlates the events and characters of the story with the events and people of his own lifetime. Thus at the end of the story the Buddha says that he is himself the reincarnated Rama, his cousin Devadatta is Ravana, and so on. The narrator has exploited every opportunity to propound Buddhist doctrine. The story of Thao Lun Lu is so designed as to explain at the very beginning of the story the fundamental principles of Buddhism. Rama, the Bodhisatva, is found preaching the Law even to elephants and oxen. Interesting details of Buddhist cosmology, including descriptions of different stages of heaven, of hell and of the universe and its mythical centre, Mount Sumeru, are offered together with a strange fusion of Buddhist cosmology and local beliefs.

A crucial task in the study of this text will be to determine its

relationship to the Valmikian version and to other Indian and South East Asian versions of the story. This will require a more detailed analysis and comparison with the other versions than is possible here.

It is difficult to identify with certainty any episode of the actual Rama story in the first part of the story although the names of some Indian characters are found there. However, further research may reveal the existence of some episodes that have been completely transformed by local folklore.

In the second part of the text, the episodes of the Rama story can easily be identified. The generally accepted opinion that the text represents an extra-Valmikian version appears to be correct. It may, however, be remarked that the influence of Valmiki on certain sections of this part of the story is quite obvious. For example, the legend of the bull Thoraphi as a whole seems to be inspired by the Valmikian account of Dundubhi. One part of the story which narrates how the bull went from place to place inviting several persons to fight a duel with him seems to be an almost verbatim rendering of similar passages of Valmiki. [9]

Without dwelling any further on the above aspects of the text, which will be treated in a seperate volume, I shall note here cert ain technical aspects involved in this edition.

## THE MANUSCRIPTS USED IN THIS EDITION

In addition to the three known manuscripts from Roi Et (north eastern Thailand), Vat Pra Keo (Vientiane) and Vat Kang Tha (Ban Bo O), henceforth referred to as MSS A, B and C respectivel y, I discovered three previously uncited manuscripts from Ban Naxon Tai, Ban Hom and Vat Nong Bon, which shall henceforth be referred to as MSS D, E and F.

MS A consists of two parts (มัด), the first of twenty sect i ons (ผูก), and the second of twenty-three. It does not bear any date and is preserved now in the Thai National Library, Bangkok. [10]

MS B originally consisted of 43 sections, but half of it is missing. The remainder is now preserved in the Lao Ministry of Cults, in Vientiane. [11]

MS C consists of 44 sections, divided into 4 parts, each of 11 sections. Some of its sections are missing. The manuscript was copied in the year 2476 of the Buddhist Era (1933 A.D.). [12]

MS D contains a complete text and is carefully preserved in the monastery of Ban Naxon Tai, 40 Kms from Vientiane. It consists of 43 sections divided into 4 parts. In the first part there are 10 sections, and in each of the remaining three there are 11 sections.

MS E, which belongs to Mr. Chan Kam of Ban Hom, presents another complete and well-preserved text. The second part of the manuscript has IO sections, and the remaining three have 11 each. Both the manuscripts, D and E, contain several dates which will be analysed later.

MS F is incomplete and does not contain any date. Only the first, second and fourth parts of this manuscript are traceable.

In selecting the manuscript to serve as the basis of this edition, I chose MS D. Only much later in my research did I discover MS E, which had been copied 43 years before MS D. However, careful comparison of the two texts revealed no significant differences. The two manuscripts appear to have been copied from the same original, as will be seen later. In both manuscripts, the copyists have made omissions and, as a result of careless copying, rendered the text defective. Fortunately, such omissions and errors are not always coincident in the two manuscripts. Thus the comparison was helpful in completing the text of this edition (MS D). I have indicated in footnotes even very insignificant differences between the two manuscripts, as well as the common errors which probably existed in the original manuscript. MS D seems to have altered certain archaic forms, which are present in MS E. I have noted such changes as well.

Comparison of MSS C and D did not bring to light any notable difference in the story. The Abbot of Vat Kang Tha informed me that this text (MS C) was copied from MS E of Ban Hom (a neighbouring village). [13] It seems that the copyist has omitted the colophons found at the end of MSS D and E, judging them superfluous.

Unlike MSS D and E, MS C has forty-four sections. It is unlikely, however, that any extra episode occurs in the additional section since, in a manuscript containing 800 palm leaves inscribed on both

obverse and reverse, a difference of twenty leaves can be easily explained by variation in the copyists' handwriting from one manuscript to the other.

## THE DATE AND AUTHORSHIP OF THE TEXT

The present text (MS D) contains several dates.

The colophon at the end of the first part records that Phra Khnan Pu was the copyist (ᨻᩮᩣᨿᨻ) and mentions Chullasakaraja (=CS) 12956, the year of the dog, as the date of the copying of the text.[14] At face value this appears to be erroneous since the present year is only 1335 of the Chullasakaraja. Assuming that the copyist meant either 1295 or 1296 CS, it seems preferable to adopt the later date since the year of the dog falls in 1296 CS. [15]

From another colophon, at the end of the second part, it appears that a certain Mom Phai (ᩋᩮᩴᨹᩣᨿ) finished copying this part on Wednesday the 4th day of the new moon of the tenth month of the Saka Era 2477 in the year of the dog.[16] Though it is not specified whether it is CS or BS (=Buddhasakaraja), in view of the fact that at present we are in BS 2516, it seems that the Sakaraja 2477 refers to the BS. The date given in this colophon seems to correspond to the 12th September 1934 A. D.

A third colophon at the end of the tenth section of the third part notes that the four sections of this part were copied (= ᨽᩣᨦ) by Phra Kham Mi (ᨾᩉᩣᨠᩴᨾᩤ), the remaining seven by Nen On (ᨶᩮᩢᨶᩬᩢ) and that the writing ended on Thursday, the 7th day of the new moon of the 9th month.[17] The year is unfortunately not mentioned.

A final colophon at the end of the manuscript states that the Phra Lamma Kuman was written (ᩈᩥᨡᩥᨿᨻ) by Phutthaphochan on Wednesday, the 11th day of the waxing moon of the 7th month of the CS 1212 in the year Kot Set.[18] This date should correspond to the 22nd May 1850 A. D.

The acts of copying and composing a text are normally not distinguished by different verbs in the Lao manuscripts. Thus in the four colophons noted above, terms like phu khian (ᨻᩪᨡᨿᨻ), lichana (ᩃᩥᨧᩮᨶᩣ), sang (ᨽᩣᨦ), khit khian (ᩈᩥᨴᨡᨿᨻ), mean simply writer or to write.

It appears, however, that the first three colophons indicate the

names of copyists and the date of copying while the final colophon gives the name of the author and the date of composition.

In fact, the dates in the first and the second colophons seem to correspond to 1934 A.D., a date much later than that of the last colophon, 1850 A.D. If Phutthaphochan had simply copied his text in 1850 A.D. from an earlier manuscript, the latter copyists of MS D would not have retained his name. A copyist does not normally mention the name of a previous copyist. The uniform state of preservation of all portions of MS D eliminates any possibility of some parts of the manuscript being copied in 1934 A.D. and some other parts in 1850 A.D.

This conclusion is further supported by the dates furnished by manuscript E. On the covering leaf of all the sections of the third part, excepting the sixth section, the following information is found: "Through the benevolence of Phraya Ratsombat, the Phra Lam was copied on Wednesday, the eleventh day of the waxing moon of the eleventh month of the Saka Era 1253, in the year of the hare (Tho), tinisok".[19] The CS or BS is not specified, but considering that we are now in CS 1335 the Sakaraja 1253 seems to be CS (=1891 A.D.).

It is further stated on the covering leaf of the sixth section that Mr. and Mrs. Chan Kam had had this section copied in CS 1295, the year Hao (=1933 A.D.).[20] I learned from Mr. Chan Kam that this section of the manuscript of Ratsombat had been lost and that he had had it copied from a spare copy of the manuscript made in his time.

At the end of this manuscript (part IV, section XI) there occurs exactly the same colophon containing the name of Phutthaphochan and identical details of the year CS 1212 to those given in MS D.[21] Conscious of the importance of the final colophon in the original manuscript, the copyists of MSS D and E reproduced it in their texts. But the copyists of MSS A, B, C and F have not given this information although they appear to have copied the same text.

From the foregoing discussion it may safely be assumed that a text of the Phra Lak Phra Lam written by a certain Phutthaphochan existed in 1850 A.D. in the region of Vientiane. In the

two villages of this region, separated by a distance of nearly 70 Kms. from each other, the 1850 A.D. manuscript or a post-1850 A.D. copy of this manuscript was copied at later dates; in the village of Ban Hom in 1891 A.D., and in the village of Ban Naxon in 1934 A.D. In 1934, while reproducing the text from the original manuscript, the copyists inserted their names and the date of copying in the first three parts of the Ban Naxon manuscript, but they copied the name of Phutthaphochan, the author of the text, and the date CS 1212, the date of the composition, which obviously occurred at the end of the original manuscript. Similarly in 1891, the copyists of the manuscript of Ban Hom inserted the date of copying, 1891 A.D., and the name of Phraya Ratsombat, the benefactor, but they faithfully copied the name of Phutthaphochan and the date CS 1212, which figured in the original manuscript. [22]

An analysis of the political picture of Lan-Xang drawn by the author, and of the historical events which lie submerged beneath his veneer of folklore descriptions, may give a certain insight into the problem and offer some internal evidence by which we might confirm or invalidate the 1850 A.D. date given by MSS D and E.

The author of the Phra Lak Phra Lam maintains complete silence as to the name of Luang Prabang. To explain this, three alternative hypotheses may be offered: (i) The author was writing this text in the period after 1563 A.D., when Setthathirat transferred his capital to Vientiane. Luang Prabang then lost its importance and did not figure in the political geography of the period presented by the author. (ii) The author wrote this text in the period after 1713 A.D. when the kingdom of Lan-Xang was divided into three rival kingdoms: Luang Prabang, Vientiane and Champassak. He was a resident of Vientiane and intended to glorify this kingdom. (iii) Irrespective of political considerations, the author did not mention the name of Luang Prabang simply because he lived in the area of Vientiane and was not interested in Luang Prabang. This last hypothesis seems less than convincing in view of the author's invention of elaborate legends to explain a multitude of place-names, most of which are in no way related to the main story. Strangely, Luang Prabang is omitted.

The text does not seem to offer any internal evidence in support

of the first hypothesis. Since Phra Lam has been portrayed as a mighty king of Vientiane, who was able to exercise considerable political influence over neighbouring principalities through matrimonial alliances, it may be argued that a powerful historical monarch like Setthathirat has been used as a model. According to the text, Phra Lak and Phra Lam, after their victory over Lanka, returned to Vientiane through Thailand. They founded, among others, the cities of Ayuthaya, Pisanuloke and Nakhon Savan where their sons were appointed as rulers. In terms of actual history, Lao military expeditions were sent against Ayuthaya and Pisanuloke and matrimonial alliances were fostered with the kingdom of Ayuthaya.[23] But at no time was either Pisanuloke or Ayuthaya reduced to complete subjection to the kingdom of Lan-Xang.

Thus the political picture which represents Phra Lam as a mighty king, whose commands were obeyed from Vientiane to Inthapathanakhon, the capital of the Khmer kingdom, and whose sons and nephews ruled not only northeastern Thailand, but also Ayuthaya, Pisanuloke and Nakhon Savan, does not correspond to any historical reality. Rather, it is the literary expression of a nationalist political utopia. The mention of Ayuthaya, therefore, cannot be seen as providing any sure index to the antiquity of the text. Even after the fall of Ayuthaya, the Phra Lak Phra Lam's author might have included the name of this famous kingdom to enhance the prestige of a utopian Lan-Xang.

The significance of the author's allusions to other historical events and locations in the text is equally subject to conjecture. Nevertheless, the following analysis, although by no means certain, appears to contain some measure of cogency, and to indicate that the author has referred to post-1713 Laos.

HONGSAVADI

Two references to the kingdom of Hongsavadi appear to imply some relation to actual historical events. The first occurs in the story of the foundation of Muong Kham Keut. Thao Keut, son of Khun Mun Na of Vientiane, and his beloved Nang Kham Sing of Muong Khun Khom fled the authority of the rulers of their respective kingdoms. They established a new settlement whose name, Muong Kham Keut, was a synthesis of their own names. To prevent the kings of Vientiane and Khun Khom from pursuing them and carrying them

back, they wrote the following inscription on a piece of stone: "Another king from Muong Hongsavadi has come here".[24]

Let us examine the history of Lao-Burmese relations to determine in what period a Lao rebel might have used the name of Hongsavadi's king as a shield to protect himself against the authority of the Lao king in Vientiane. Although the Burmese invaded Laos twice, in the years 1563 and 1569, it was only after the reign of Setthathirat that the Burmese king was able to lead a successful expedition to Vientiane. In 1575, he installed his Lao protégé, Phra Maha Uparaja Voravongsa, as the king. On his way back to Hongsavadi, the conquerer posted at every crossroad a proclamation in favour of his Lao protégé. The kingdom of Laos was thus reduced to the state of vassalage, in which condition it remained throughout the reign of Bureng Naung.[25]

Although the Burmese, Lao and Thai sources contain contradictory references to the Burmese invasions of Indochina, Burma undoubtedly controlled Laos for some time after the disappearance of Setthathirat. The Burmese king Bureng Naung appointed a series of Lao rulers who accepted the Burmese suzerainty. During this period, a Lao rebel against the authority of Vientiane might well have used the name of the Burmese to divert the attention of his pursuers.

However, a similar situation in the latter half of the 18 th century seems to be more probable. In 1753, during the reign of the Burmese king Alompra, Luang Prabang was attacked and reduced to the state of a subordinate kingdom. The invaders carried off Prince Tiao Vong as a hostage to Burma. Since the king of Vientiane had supported the Burmese during the attack, Inthasom, the king of Luang Prabang, attacked Vientiane in 1771 to take his revenge. At the request of Ong Bun, the king of Vientiane, a Burmese arm y marched on Luang Prabang and captured the city for a second tim e. The army of Luang Prabang, thereupon, lifted its siege of Vientia re and turned to meet the advancing Burmese. A pitched battle was fought in the plain of Kasi, resulting in the capitulation of the ar my of Luang Prabang.[26]

The author of the Phra Lak Phra Lam might have had in mi nd the period of political confusion created by these Burmese attac ks. The flight of a couple, their establishment of a new city beari ng

their names, and the writing of the above mentioned inscription may simply have been imagined by the author. However, it seems fairly probable that the story reflects to some extent the actual conditions of political upheaval resulting from the Burmese attacks with which the author was familiar through popular tradition.

A second reference to Hongsavadi does not at present appear to offer any clues to the dating of the manuscript.[27]

## NONG BUA LUMPHU

The story of the settlement at Nong Bua Lumphu appears to offer further internal evidence regarding the date of the text.

Raphphanasuan ordered Khun Chong to lead the citizens of Vientiane back to their city. On his way to Vientiane, Khun Chong stopped at Phan Phao, from which one hundred persons fled. They made a settlement near a pool (Nong) of lotus (Bua) at the foot of a mountain (Lumphu) and named it Nong Bua Lumphu. The author adds that the people could not live there for long, since a Phraya Nak protected the pond. They went to the south, where the author predicts the rise of a city.[28] At face value, this legend seems to be devoid of historical significance. However, the following analysis of this folklore description suggests that the author has alluded to the rebellion of Phra Vor and Phra Ta against the king of Vientiane, in the year 1741 or 1766.[29]

Although in the legend referred to in our text, historical details are not presented, striking similarity between that presentation and the historical description of the rebellion cannot escape notice:

1. The hundred persons mentioned in the Phra Lak Phra Lam story were the subjects of the king in Vientiane. Similarly the rebels Phra Vor and Phra Ta and their followers were the subjects of a king in Vientiane.

2. The flight of the hundred persons and the creation of the settlement at Nong Bua Lumphu had as their purpose the establishment of a community outside the jurisdiction of the royal authority in Vientiane. Similarly Phra Vor and Phra Ta were dissatisfied with the king of Vientiane and fled to Nong Bua Lumphu, where they declared themselves independent.

3. The hundred persons could not stay for long at Nong Bua Lumphu due to the presence of a Phraya Nak, who was the guardian

deity of the pond where they had settled. Phra Vor and Phra Ta, similarly could not stay for long at Nong Bua Lumphu, since the king of Vientiane pursued them with his army.

4. The hundred persons were forced to leave Nong Bua Lumphu and flee to the south where, the author of the Phra Lak Phra Lam predicts, a city is to rise. According to the historical description of the rebellion, Phra Ta was killed. Phra Vor was defeated and left Nong Bua Lumphu to live in the south under the protection of the king of Champassak. He established himself at Wieng K'ong Kong, forty kilometres from Champassak.

Thus, it might be assumed that the author of Phra Lak Phra Lam has given folklore form to the rebellion, transforming the historical Phra Vor and Phra Ta and his followers into the hundred persons who escaped to Nong Bua Lumphu. In similar fashion, the king of Vientiane who pursued the two rebels and their followers has been given the identity of the Phraya Nak, who protected the territory of Nong Bua Lumphu and forced the new settlers to move to the south.

## PASSAK AND ATTOPEU

A reference to the city of Passak may be another indicator that could be used to date this work. According to the author of the Phra Lak Phra Lam, a certain Thao Pan Dam fled with a lady named Nang Sakda and established on the banks of the Mekong, a city named Passak.[30]

No specific reason has been given for the flight of the couple. It is, however, obvious that the couple escaped and established Muong Passak because they preferred to live outside the jurisdiction of Vientiane.

A similar situation has been presented by some versions of the annals of Champassak which record that the mother of Chao Si Samut Phuthangkun and Phra Khru fled to escape the authority of an official who had usurped the throne of Vientiane. Phra Khru succeeded in establishing himself at Champassak and later invited Chao Si Samut Phuthangkun to be the king of Champassak.[31]

Thus, it seems probable that the author of the Phra Lak Phra Lam has referred to the existence of an independent kingdom of Passak (=Champassak) in post-1713 Laos.

The mention of Muong Attopeu in the text seems to be similarly sig nificant.[32] Though a village named Attopeu might have existed long before the reign of Chao Si Samut, it seems to be an historical fact that this village was raised to the status of a Muong by Chao Si Samut himself.[33]

VIENTIANE-LAN-XANG

The frequent reference to "Vientiane-Lan-Xang" in the text also seems to be quite significant. If the text had been written when the term "Lan-Xang" signified one kingdom, the author would not have used a qualifying term. Only in the post-1713 period, when the kingdom of Lan-Xang was divided into three smaller kingdoms, could the term "Vientiane-Lan-Xang" have been used to distinguish this kingdom from the two other Lan-Xang kingdoms, Luang Prabang and Champassak.

It may be argued that the term has simply been used to indicate the fact that Vientiane was the capital city during the period when the kingdom of Lan-Xang was not yet divided into three kingdoms. However, this was such a well known fact that an author living in that period would not have used the clarifying term of "Vientiane-Lan-Xang". Since Vientiane is the focal point in the entire story, the possibility of the term "Vientiane-Lan-Xang" being an interpolation is excluded.

The foregoing analysis of the internal evidence suggesting the post-1713 period for the composition of the text is extremely speculative and tentative. It appears to correlate well, however, with the last colophon in each of the two manuscripts, which states that the present text of the Phra Lak Phra Lam was written by Phutthaphochan in 1850 A.D. When composing his text in 1850, the author might well have alluded to historical events which had occurred a century before.

It remains to be asked whether the period around 1850 was in any way particularly favourable for the composition of a work of such magnitude. As has been indicated earlier, the author has presented this lengthy text as a eulogy of the kingdom of Vientiane. After the defeat of Chao Anu in 1828, the kingdom of Vientiane was no longer independent and the capital city itself was a scene of utter desolation. It seems quite plausible that during such a period of

political eclipse, just this sort of work might have been written to inspire the people with the past glories of the vanquished kingdom.

It appears that the present text was developed in 1850 from a smaller nucleus, either from a written text composed in an earlier period, or directly from oral tradition. In fact, the actual Rama story occupies only a small portion of the text. The description of Lao place-names, customs, and beliefs has assumed a far greater prominence. The relationship between these two distinct elements in the text obviously implies the superimposition of a mass of details concerning Lao culture on an existing Rama-story core. It is not at present possible to determine, however, whether that Rama-story core existed in an oral form or in a written form.

One might also ask whether one person wrote the entire text or whether others contributed to its development. Since the text does not display uniform literary quality, it might be argued that more than one person was involved. However, in so lengthy a text, one man's having written portions of varying literary quality cannot be ruled out.

No information is found in the text regarding its author. In MSS D and E, even the orthography of the author's name, Phutthaphochan ພຸທທະໂພຈານ appears to be faulty; since the name ending "phochan" ໂພຈານ has no meaning. Many erudite Lao have suggested to me that "Phutthaphochan" is a corruption of "Phuttha-khochan" ພຸທທະໂຄຈານ (Buddhaghosacharya). [34]

If we accept this suggestion as probable, it may be asked whether this "Buddhaghosacharya" can be identified with the author of the same name who wrote the "Pu Son Lan". The latter text clearly states that its author lived in the kingdom of Lan-Xang.[35] It is almost certain that the author of the Phra Lak Phra Lam was a Lao residing in the kingdom of Lan-Xang. Throughout the text, he sings the glory of the kingdom, and of Phra Lam, its mighty king. He refers to the city of Vientiane-Lan-Xang with great pride and predilection.

The identification of the two authors appears untenable, however, if we subscribe to the generally accepted opinion that the "Pu Son

Lan" was written during the reign of Suriyavongsa (1637-1694)[36] The Phra Lak Phra Lam on the other hand, according to MSS D and E, should have been written in 1850 A.D.

It is impossible to explain the difference of more than one hundred years unless one assumes that either the date of one of the two texts is incorrect, or that the authors were two different persons. It may be noted here that although considerable currency has been given to the opinion that the Pu Son Lan was written in the time of Suriyavongsa, the text itself neither bears a date nor offers any internal evidence as to the date of its composition.

## THE INTERNAL ARRANGEMENT IN THIS EDITION

Although the original manuscript lacked bipartite division, the present text has been offered in two volumes to facilitate presentation. These two volumes also conveniently correspond to the two focal themes of the narrative, the first to the story of Nang Chantha and the second to that of Nang Sida.

The division into parts (ม้ัด) and sections (ตุน) employed in the original manuscript appears to be arbitrary and to bear no relation to the internal episodic divisions of the story. Its sole determinant appears to be the approximate number of pages in a section. Even concluding sentences are left incomplete, to be continued in the next section. I have, however, indicated the end of each section and part in footnotes, and given, at the beginning of each volume, a table indicating the original arrangement of the manuscript.

Within these arbitrary divisions, most actual episodic demarcations have been indicated by stereotyped phrases; for example, "Here ends the section..." or "Now we shall talk about...". I have used these phrases to indicate new paragraphs, each paragraph marking a separate episode. The table of contents in most cases refers to these divisions.

## THE TITLE OF THE TEXT

The manuscripts of the Rama story found in the region of Vientiane are popularly known as Phra Lak Phra Lam. The author

has intended, however, to present the story in the form of a Jataka. The term "Phra Lam Sadok" occurs twice in the text, once at the beginning and once at the end.[37] Hence, Prince Dhani Nivat judiciously refers to manuscript A as the "Rama Jataka", although on the covering leaf only the title "Phra Lam" occurs.[38] To avoid the misleading implication that there exist two different works, I have preferred to use the clarifying title, the Phra Lam Sadok.

## THE AREA OF THE PHRA LAK PHRA LAM'S DISPERSION

Since all the manuscripts analysed so far, except the one from Roi Et, come from the region of Vientiane, the term "Vientiane version" has been used for them. This term may lead one to think that the text of the Phra Lak Phra Lam was known only in the region of Vientiane. However, Prince Dhani Nivat's analysis of the Roi Et manuscript suggests that this manuscript is identical to those of Vientiane.[39] The Ban Hom manuscript also appears to have been copied in 1891 from a manuscript preserved in Ubon, Thailand[40].

A recent census of the Lao Ministry of Cults has revealed the existence of Phra Lak Phra Lam manuscripts consisting either of 43 or 44 sections, in the region of Savannakhet and Champassak. It is quite significant that these manuscripts are exactly the same in size as those of Vientiane. I, therefore, personally believe that this text of Phra Lak Phra Lam is a version widely known throughout central and southern Laos and northeastern Thailand.[41]

## THE PROBLEM OF APPLYING THE PRINCIPLES OF CRITICAL EDITING TO THE PRESENT TEXT

I have attempted to apply the basic principle of critical editing which requires that a manuscript be reproduced faithfully without introducing alterations and that errors in the text which require explanation or comment be referred to in footnotes. The importance of critically edited Lao literary works retaining all of the archaic forms is evident in view of the very small number of existing editions. Such texts will be vital to the study of the historical development of the Lao language, and to the future compilation

of a dictionary of its archaic forms.

However, I found it almost impossible to apply the above principle to my entire satisfaction while transcribing the original manuscript from Tham characters into Lao characters, since there are a surprising number of conventions of orthography and abbreviated forms in the Tham system. Thus the risk of confusing archaic forms with conventions is always present.

For example, it has been the practice to transform ◌ᩮ into ◌ᩮᩢ or ◌ᩮ into ◌ᩮᩢ or ◌ᩮᩯ when the vowel is followed by a consonant: ᨠᩮᨠ-ᨠᩮᨠ ᨿᩮᨻ-ᨿᩮᩢᨻ, ᨾᩮᩣ-ᨾᩮᩯᩣ. However, no explanation has thus far been given for the use of this convention. It seems to me most likely that ◌ᩮ was the only vowel used in archaic Lao in words where this vowel is followed by a consonant and that the other forms of vowels were introduced later. This hypothesis gains credibility in the fact that in some parts of southern Laos the Phu Thai people still say "ᨿᩮᨻ" and "ᨾᩮᩣ" and not "ᨿᩮᩢᨻ" and "ᨾᩮᩯᩣ". In some cases the modern dictionaries retain both forms of the word; for example, ᨲᩮᨻ ᨲᩮᩢᨻ, ᨠᩮᨶ ᨠᩮᩢᨶ etc. In numerous manuscripts the vowel ◌ᩮ appears only in its short form. The long form ◌ᩯ is completely absent. However, according to modern dictionaries and modern usage, this vowel has been transformed into the long ◌ᩯ.

Although in the ancient manuscripts neither Tham nor Lao characters appear for the vowels ◌ᩯ, ◌ᩮᩣ, ◌ᩮᩯᩣ, the modern manuals for the Tham system of writing include them. It may be that in writing these long vowels copyists of ancient manuscripts were too lazy to add the trailing stroke for the long ◌ᩯ or to place a dot to distinguish ◌ᩮᩣ and ◌ᩮᩯᩣ from ◌ᩮ. Such a hypothesis seems inconsistent with the copyists' care throughout the manuscript to add the trailing stroke to distinguish long ◌ᩯ and to place a dot to indicate ◌ᩯ.

Although from the linguistic point of view of an accurate reproduction of the manuscript, I doubt seriously the propriety of such changes, I have used these conventions and added the accents to make the text intelligible to the modern reader. As the change is systematic, the reader should have no difficulty in reconstructing the archaic form.

In instances where alternate spellings of the same word occurred

in the text, some standardized and others phonetic, I have preserved the original orthography without attempting to impose uniformity.

Finally, as a measure against the possibility of omissions, I compared the master-copy with the original manuscript and restored the passages which my assistants had omitted while copying the manuscript. To ensure that in the course of printing no omissions were made, I also compared the printed material with the master-copy before each of the three proof-readings. Each time my assistant read out the master-copy; I restored the omissions made by the press. This process was imposed because the text very frequently uses a group of words to express a single action, idea or object. In some cases such groups consist of one Sanskrit or Pali word followed by its Lao equivalent, but more often they combine several words of purely Lao origin; for example: "ກິນເຂົ້ານ້ຳໃພຊະນາອາຫາ ນ" "ນານະວະຊາຍໜຸ່ມ" "ລູກເຕົ້າຫຼານເຫຼັ ນ" "ຄ່າບົ ວ ຄ່ານາ ໆ ຄ່າເກວ ຄ່າຕອ ໆ"

Even an erudite Lao cannot be sure if a word is missing from such groups since the missing word is not necessarily indispensible for the complete meaning of the phrase.

For the passages or expressions of doubtful interpretation the master-copy was not considered as the final authority and direct references were constantly made to the original manuscript during proof-reading.

In order that the present edition may be enriched with the knowledge and experience of more than one person, I establishe d a double process of proof-reading; I read each of the three pro ofs myself and then I passed it on to some erudite Lao.

## NOTES

1. In addition to the Phra Lak Phra Lam published here, the following four versions are known to exist in Laos: the Pommachak in Tay Lu, found from Muong Sing; the Lanka Noi; the Hleuang Khvay Thoraphi, preserved in the Royal Palace, Luang Prabang, and written in Yuon; and the Phra Lak Phra Lam published by the National Library, Vientiane, in 1971.

2. We could not use any system of transliteration for the romanized spelling of Lao words due to the lack of printing facilities.

3. Audience granted on the 26th September 1972.

4. The author of the Phra Lak Phra Lam locates Inthapathanakhon in the Khmer kingdom (part II p. 2). However, it does not seem possible to identify this city with an historically known city of Cambodia since the indications concerning its location are not at all precise. The problems regarding the identification of place-names mentioned in this text will be discussed in a forthcoming paper on "The Geography of the Phra Lak Phra Lam".

5. The Bang Muk river is the modern Huai Muk which flows through northeastern Thailand and joins the Mekong opposite Savannakhet.

6. Prince Dhani Nivat has suggested that Lanka of the Lao text should be identified with Lankasuk in the Malaya Peninsula. Cf. Dhani Nivat, The Rama Jataka, Collected Articles published by the Siam Society, 1969, p. 88. However, we expect the Buddhist writer of the Phra Lak Phra Lam to be more familiar with the island of Lanka. The itinerary between Sri Lanka (Ceylon) and Laos via Inthapathanakhon seems to be well known. Such an itinerary is described in the Lao text, Pheun Phrabang.

7. An army of one akkhopheni consists of 109350 soldiers, 65610 horses, 21870 elephants and 21870 chariots.

8. Similar is the case in some other South East Asian versions of the Ramayana. Cf. S. Singaravelu, A comparative study of the Sanskrit , Tamil, Thai and Malay Versions of the story of Rama..... JSS LVI-2 p. 151.

9. The Phra Lak Phra Lam, part II pp. 210-212- Cf. the Ramayana IV.11.8-22

10. Prince Dhani Nivat op. cit. pp. 73-90

11. P. B. Lafont P'a Lak P'a Lam, Pommachak, 1957.

12. Vo Thu Tinh, Phra Lak Phra Lam, Bulletin des Amis du Royaume Lao (=BARL) No. 6 1971 pp. 1-94. Cf. the English version of the text, the Phra Lak Phra Lam, published by the Cultural Survey of Laos, 1972.

13. What appear to be differences in details in Mr. Vo Thu Tinh's paper (Cf. f. n. 12) are inaccuracies resulting from the author's attempt to present a short and simpilified text for the general reader. Some of these inaccuracies include:

I. On page I (BARL No 6), it is said that the Buddha was in the Vat Savatthi near Muong Phalanasi. But the manuscript mentions the monastery of Jetavan (ເຊຕວັນ) in the city of Savatthi (Vat Kang Tha, Phuk I, Mat I, p. 1)

II On page I (ibid.) we read that Tapparamesuan did not rule and ceded the throne to his younger son. However, from the manuscript it appears that Tapparamesuan ceded the throne after nineteen years of rule. (Mat I, Phuk I p. 45).

III On page 22 (ibid., cf. the English version page 28) the author says: "One day Hapkhanasouane heard of Nang Chantha, his uncle's daughter. He rushed to Chanthaburi Sisattanak, and.....carried off his charming cousin" But according to the manuscript Raphphana-suan flew to Chanthaburi Sisattanak without knowing anything about his uncle or cousin (Mat I, Phuk 3 page 24).

IV The author has presented his analysis following the original division of the manuscript into Mat, but he has placed the materials of the first Mat into the second.

V On page 24 (ibid.) we read that Phra Lak and Phra Lam took wives in the course of their journey from Inthapathanakhon to Chanthaburi Sisattanak at the following five places: Takkasila, Muong Thouay, Muong Khun Khom, Khun Phi Phak's (village), and Don Keut. However, according to the original manuscript they were married at six places instead of five; and the marriages were not all concluded in the course of one journey. Thus, on their journey from Chanthaburi Sisattanak to Inthapathanakhon they were married at four places: Nam Sathon, an unnamed place past Nam Hin Bun, Doy Ching (Khun Phi Phak's village) and Muong Khun Khom (Mat I, Phuk 5 pp. 41-46, Phuk 6 p. 29, Phuk 7 pp. 14, 44). On their return journey they were married at Takkasila Nakhon Noi and Muong Thouay (Mat II, Phuk 2, pp. 20-22 Phuk 3, p. 8 ff.) Due to this confusion places which are located in the extreme south appear to be situated near Vientiane.

VI Phra Lak and Phra Lam did not marry with four nang thevadas at Don Keut as the author states inadvertently. They simply spent a night of festivities there (Mat II, Phuk 3, p. 22 ff.). According to the original manuscript, they married four nang thevadas at Nam Sathon (Mat I, Phuk 5 pp. 41-46)

14. The Phra Lak Phra Lam part I p. 229 f.n. I.

15. I am grateful to Maha Pasit Saenraleuk of the Lao Ministy of Cults who verified the dates mentioned in the text.
16. The Phra Lak Phra Lam part I, p. 476 f.n.I.
17. Ibid., part II p. 196 f.n.1.
18. Ibid., part II p. 419 cf. the frontispiece, B.
19. Cf. the frontispiece, C.
20. Cf. the frontispiece, D.
21. Cf. the frontispiece, A.
22. Since the latter half of the manuscript of Vat Pra Keo is missing, I could not check if any date is mentioned there. However, a scholar has noted that the last colophon of this manuscript contains the following information: Maha Buddhaghosatheracharya wrote the Rama Jataka on Wednesday, the 11 th day of the waxing moon of the eighth month of the Chullasakarat 1200 in the year Kaset. However, this date appears to be erroneous because the Chullasakarat 1200 does not correspond to the year Kaset (ກາເສັ), but to Peuk Set (ເປີກເສັ).

The Phnom Penh manuscript similarly notes that Maha Buddhaghosatheracharya wrote the Ramarajajataka on Wednesday, the 11 th day of the waxing moon of the seventh month of the Chullasakarat 212 in the year Kot. The above date is incomplete since the year Kot of ten-years' cycle is not followed by the corresponding year of twelve-years' cycle. However, it is interesting to note that all the elements of the above date except C.S. 212 are identical to the date contained in the last colophon of the Ban Naxon and Ban Hom manuscripts. It seems that in the Phnom Penh manuscript, the figure for the millenium has inadvertently been omitted as is the case with several other Lao manuscripts. Finally, a Lao manuscript dated C.S. 212 (850 A.D.) is historically improbable.

23. Maha Sila Viravong, Phongsavadan Muong Lao (Second Edition) pp. 101, 118, 126, 130 cf. Paul le Boulanger, Histoire du Laos Francais pp. 51, 55.
24. The Phra Lak Phra Lam part I, p. 425.
25. Maha Sila Viravong op. cit pp. 122, 134, 142, 149, cf. Le Fevre Pontalis, La lutte des Thai contre les Birmans au seizieme siecle, Revue Indochinoise 1914 tome 8, p. 189, Paul le Boulanger op. cit. pp. 58, 65.

26. Paul le Boulanger op. cit. pp. 125, 126.
27. The Phra Lak Phra Lam part I, p. 427.
28. Ibid., part I, p. 465.
29. Maha Sila Viravong op. cit. p. 166. Cf. Ch. Archaimbault Histoire de Campasak, Journal Asiatique pp. 558, 588 f. n. 129.
30. The Phra Lak Phra Lam part I, p. 461.
31. Ch. Archaimbault op. cit. pp. 536, 538.
32. The Phra Lak Phra Lam part I, p. 429.
33. Maha Sila Viravong, op. cit. p.234. Cf. Ch. Archaimbault, op. cit p.595
34. There is another example in the text of writing ພ for ຖ ພຸທທະເສນາ for ຖຸທທະເສນາ, the Phra Lak Phra Lam part I, p. 205.f.n.2. Madam Borthwick has kindly drawn my attention to the possibility of a variant reading; ພ̄ຈນາ (ວ̄ຈນະ)
35. Pu Son Lan, edited by the Comité Litteraire Lao p.43.
36. Maha Sila Viravong op. cit. p. 155.
37. The Phra Lak Phra Lam part I, p. 2, ibid., part II p. 416.
38. Prince Dhani Nivat, op. cit. p. 73.
39. Prince Dhani Nivat, op. cit. pp. 73-90.
40. Mr. Chan Kam, the owner of the manuscript informed me that his maternal grandfather, Phraya Ratsombat, an elephant merchant, had it reproduced from a manuscript which he had borrowed from a monastery at Ubon against a monetary security. Due to his great age Mr. Chan Kam does not remember the name of the monastery, though he himself stayed there for some time. He recollects only that it was a very big monastery on the banks of the Mun river in Ubon. A manuscript of Phra Lak Phra Lam identical to the manuscript of Vat Pra Keo appears to be preserved in Phnom Penh. This manuscript is of southern Lao origin.
41. A careful comparison of the present text with at least three more manuscripts coming from southern Laos and northeastern Thailand will be required in order to verify the validity of the above hypothesis. Such a comparison may bring to light some regional differences which need not necessarily change the basic story presented by this text.

# ຄຳອະທິບາຍກ່ຽວກັບໂຄງການພິມເຣື່ອງຣາມາຍະນະລາວ

## ຂອງ

## ທ່ານ ອ.ສ. ໂກນສາລແວສ

ເອກອັຄຣາຊທູດອິນເດັຽປະຈຳລາວ

ຕັ້ງແຕ່ຫຼາຍ ໆ ສັຕວັດມາແລ້ວ ທີ່ປະເທດລາວແລະປະເທດອິນເດັຽໄດ້ຮັບມູນມໍຣະດົກດ້ວຍກັນທາງວັທນະທັມແລະສາສນາ ເຣື່ອງພຣະຣາມ ເປັນເຣື່ອງທີ່ມີໃນໜັງສືວັນນະຄະດີຂອງສອງປະເທດນີ້ ເນື້ອຄວາມຂອງຣາມາຍະນະ ແມ່ນຊັຍຊະນະຂອງຣາມະຕໍ່ຣາວະນະ ຊັຍຊະນະນີ້ ໄດ້ສະແດງເຖິງຊັຍຊະນະຂອງຄວາມດີຕໍ່ຄວາມຊົ່ວ ເຣື່ອງພຣະຣາມໄດ້ມີຄຸນຄ່າທີ່ເລິກເຊິ່ງ ແລະຖາວອນສຳລັບມະນຸສຍະຊາດ ແລະອຸດົມຄະຕິສຳລັບສັງຄົມ ເພາະສະນັ້ນເຣື່ອງພຣະຣາມນີ້ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນໃນວັທນະທັມຂອງປະເທດໃນອາຊີຕະວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ເປັນສ່ວນຫຼາຍ ໃນແຕ່ລະປະເທດນີ້ ໄດ້ເອົາແຕ່ເນື້ອຄວາມອັນສຳຄັນຂອງເຣື່ອງພຣະຣາມແລ້ວມາດັດແປງໃຫ້ເຂົ້າກັບພື້ນທີ ກັບວັທນະທັມ ແລະກັບຄວາມເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນປະເທດນັ້ນ ດ້ວຍນັ້ນໜັງສືອັນສຳຄັນຈຶ່ງໄດ້ເກີດມີຂຶ້ນໃນວັນນະຄະດີຂອງປະເທດເຫຼົ່ານັ້ນ

ໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມສະບັບນີ້ ເປັນສະບັບທີ່ສົມບູນທີ່ສຸດໃນຈຳນວນສະບັບຕ່າງ ໆ ໃນປະເທດລາວ ໜັງສືນີ້ໄດ້ສະແດງເຖິງຄວາມເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວຢ່າງລະອຽດ ແລະນັບວ່າເປັນໜັງສືທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ສຳລັບຄວາມເຂົ້າໃຈວັທນະທັມລາວ ແຕ່ວ່າໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ໄດ້ພົບແຕ່ໃນໃບລານຕົວທັມຂອງບາງວັດເທົ່ານັ້ນ ເພາະສະນັ້ນສາທາຣະນະຊົນໃນປະເທດລາວແລະນັກປຣາດຕ່າງປະເທດບໍ່ໄດ້ ມີ ໂອກາດອ່ານໜັງສືນີ້ດ້ວຍຕົນເອງ ດ້ວຍເຫດນີ້ ກົມການສັມພັນວັທນະທັມອິນເດັຽທີ່ນິວເດລຮີ ໄດ້ຮ່ວມກັບກັບສະຖານທູຕອິນເດັຽທີ່ວຽງຈັນຈັດພິມໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມຂຶ້ນ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ກວ້າງຂວາງໃນປະເທດລາວແລະໃນຕ່າງປະເທດ ຫວັງວ່າຄວາມພຍາຍາມເພື່ອເຜີຍແຜ່ໜັງສືວັນນະຄະດີຊັ້ນຍອດນີ້ ຈະໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ຂຍາຍແລະນິຍົມຫຼາຍຂຶ້ນກ່ຽວກັບສິລປະນິພົນນີ້

ໃນໂອກາດຕໍ່ໄປຈະໄດ້ແຕ່ງປຶ້ມຄຳແປ ແລະປຶ້ມວິພາກວິຈານເປັນ ພາສາອັງກິດ
ກ່ຽວກັບໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ເພື່ອສະແດງເຖິງຄວາມສັນພັນລະຫວ່າງ
ຕົ້ນສະບັບນີ້ແລະຮາມາຍະນະຂອງວາລມີກິ ແລະໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມຕ່າງ ໆ
ໃນທຸກປະເທດຂອງອາຊີຕະວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ຄວາມພຍາຍາມທຸກຢ່າງໄດ້ລົງມື
ເຮັດດ້ວຍການເຊື່ອຖືວ່າ ຄວາມເຂົ້າໃຈແລະມິຕພາບລະຫວ່າງປະຊາຊົນລາວ
ແລະປະຊາຊົນອິນເດັ່ງຈະເພີ່ມທະວີຂຶ້ນ ແລະຄົນຕ່າງປະເທດຈະໄດ້ຮູ້ຈັກຫຼາຍຂຶ້ນ
ກ່ຽວກັບຮີດຄອງປະເພນີແລະວັທນະທັນລາວ

ໂຄງການນີ້ ໄດ້ສຳເຣັດຍ້ອນຄວາມເສັ່ງສະລະ ຂອງທ່ານ ດຣ. ສ. ສະຫວາຍ
ຜູ້ຊ່ຳຖືກແຕ່ງຕັ້ງຈາກກົມການສັນພັນວັທນະທັນອິນເດັ່ງ ໃຫ້ມາສອນທີ່ສະຖາ
ບັນການສຶກສາວິຊາຄຣູດ້ງສະພັງມຶກ ວຽງຈັນ ແຕ່ວ່າທ່ານ ດຣ. ສ. ສະຫວາຍ
ມີຄວາມສະນັກໃຈໃຊ້ເວລາຫວ່າງຂອງທ່ານທັງໝົດ ເຮັດວຽກອັນແສນຍາກນີ້ ໃນ
ສອງປີທີ່ຜ່ານມາ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມສັຣເສີນຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ໃນວຽກງານ
ຂອງທ່ານ ດຣ. ສ. ສະຫວາຍນ

ໃນທ້າຍສຸດນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຈາຣຶກໄວ້ວ່າ ຄວາມສົນພຣະທັຍຂອງພະເຈົ້າ
ມະຫາຊີວິດແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ ທຳໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມພາກ
ພູມໃຈແລະໃຫ້ກຳລັງໃຈເປັນທີ່ສຸດ ໃນການດຳເນີນໂຄງການນີ້ ພຣະອົງໄດ້ຊົງ
ພຣະກະຣຸນາໂຜດເກົ້າໂຜດຂ່ອຍ ສະແດງເຖິງພຣະປະສົງອັນເລິກແລບນີ້ແກ່ຂ້າ
ພະເຈົ້າ ໃນຫຼາຍວາຣະທີ່ພຣະອົງຊົງໂຜດພຣະຣາຊທານໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າເຂົ້າເຝົ້າ.

# ຄຳຂອບຄຸນ

ຂອງ

ດຣ. ສ. ສະຫວາຍ

ຖ້າຂາດຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກບັນດານັກປຣາດ ແລະນັກຮຽນລາວ ການຈັດພິມໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມ ຊຶ່ງເປັນໜັງສືອັນສຳຄັນຂອງວັນນະຄະດີລາວນີ້ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເຣັດ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມປິຕິຍິນດີຂໍຂອບໃຈທຸກທ່ານທີ່ ກະຣຸນາໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ໃນການຈັດພິມຄັ້ງນີ້ ຖ້າມີຄວາມຂາດຕົກບົກພ່ອງ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບແຕ່ຜູ້ດຽວ ສ່ວນຜູ້ທີ່ຊ່ວຍເຫຼືອນັ້ນ ຂໍບໍ່ໃຫ້ຮ່ວມຮັບຜິດຊອບນຳ

ແມ່ນມະຫາວິຊຸນ ຖວິນເຊື້ອ ມະຫາບຸນລື ຄັນທະວົງສ໌ ແລະມະຫາຄຳພັນ ນັນທະວົງ ເປັນຜູ້ກ່າຍໜັງສືນີ້ຈາກໃບລານຕົວທັມເດີມມາເປັນຕົວລາວ ສ່ວນມະຫາວິຊຸນ ຖວິນເຊື້ອ ມະຫາສີສເວີຍ ສຸວັນນີ ແລະທ້າວຄຳພູມີ ຕຸຍສິດທິພອນໄຊ ໄດ້ຊ່ວຍເຫຼືອໃນການກວດໜັງສືນີ້ເພື່ອພິມ ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍຂອບໃຈນຳມະຫາວິຊຸນເປັນພິເສດ ເພາະວ່າທ່ານໄດ້ ໃຫ້ຄວາມຮູ້ຢ່າງມະຫາສານໃນການພິມປຶ້ມນີ້

ແມ່ນອາຈານໃຫ່ງຂອງວັດໜອງບອນວຽງຈັນ ວັດກາງທ່າ ບ້ານບໍ່ໃອ ວັດບ້ານນາຊອນໃຕ້ແລະຈານກ່ຳ (ພໍ່ອີ່ສຸກ) ແລະພຣິບາໄດ້ ມີຄວາມກະຣຸນາໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າຢືມໜັງສື ໃບລານທີ່ ມີຢູ່ໃນຄວາມຄອບຄອງຂອງພວກເພິ້ນເພື່ອກ່າຍອອກພິມ

ສ່ວນທ່ານຜູ້ໄດ້ ໃຫ້ຄວາມແນະນຳແລະໄດ້ ໃຫ້ກຳລັງໃຈໃນການພິມໜັງສືນີ້ ມີ ຄື ທ່ານຄຳແພງ ເກຕວົງ ທ່ານດຶນ ນ. ໂນເບີຣ໌ ທ່ານຄຳສິງ ໂນອິສ ທ່ານປຣະຈິດ ສຸລິສັກ ທ່ານ ປ.ບ. ລາຟົງ ທ່ານປີແອລ ນາຣີ ໂກເບ ທ່ານມິແຊລ ໂອແຊຣ ຍານາງໂຣສເມຣີ ບໍຣທວິກຄ ທ່ານອີຊາຣດ ປົວຕີເອຣ ທ່ານລຸຍ ກາໂບດ ທ່ານວິລລຽມ ຈອນ ວິສຕາຣ໌ບີ ທ່ານໂວຕູຕິນ ທ່ານ ອ.ກ. ນາຣາເຍນ ທ່ານ ອູ. ທາກຸຣ ນາງສຸທາພຣິບາຂອງຂ້າພະເຈົ້າ ແລະນາງໂສມາລູກສາວຂອງຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ ສ້າງບັນຍາກາດອັນແຈ່ມໃສໃນການເຮັດວຽກນີ້

ຂ້າພະເຈົ້າ ຂໍສະແດງຄວາມກະຕັນຍູກະຕະເວທິຕໍ່ສົມເດັດພຣະສັງຄະຣາດແຫ່ງພຣະຣາຊອານາຈັກລາວ ທີ່ພຣະອົງຊົງມີຄວາມພໍພຣະທັຍໃນການພິມໜັງສືນີ້ພຣະມະຫາຣາຊວັງຫຼວງພຣະບາງ ໄດ້ພຣະຣາຊທານຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ

ແກ່ຂ້າພະເຈົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າວັນນະຄະດີລາວ ແລະຊົງໂຜດອະນຸຍາດໃຫ້ປົ້ມໃບລານເຣື່ອງຄວາຍທົວຣະພີ ຈາກພຣະຣາຊສຳນັກນະຄອນຫຼວງພຣະບາງ ໃນໂອກາດຕໍ່ໄປຈະໄດ້ພິມເຣື່ອງຄວາຍທົວຣະພີ ນີ້ ໃນປະເທດໄທຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ມີ ໂອກາດຊອກຫາປົ້ມຕ່າງ ໆ ກ່ຽວກັບພຣະລັກພຣະລາມ ດ້ວຍຄວາມອຸປການະຂອງສະເດັດເຈົ້າທານີ ນິວັດ ແລະສະເດັດເຈົ້າສຸພັດຣດິສ ດິສກຸລ

ການພິມປົ້ມນີ້ຈະບໍ່ເກີດມາໄດ້ ຖ້າບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມກະຣຸນາຈາກທ່ານ ອ.ສ. ໂກນສາລແວສ ເອກອັຄຣາຊທູດອິນເດັຽປະຈຳລາວ ທ່ານໄດ້ມອງເຫັນຄວາມສຳຄັນຂອງໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ທ່ານຈົ່ງໄດ້ມີຄວາມພໍໃຈກັບໂຄງການພິມປົ້ມນີ້ ດັ່ງນັ້ນທ່ານຈົ່ງໄດ້ຮ້ອງຂໍໄປຍັງກົມການສັມພັນວັທນະທັມອິນເດັຽ (Indian Council for Cultural Relations) ເພື່ອເອົາທຶນມາພິມປົ້ມນີ້ຂຶ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຂອບໃຈຕໍ່ສະຖານທູດອິນເດັຽຢ່າງລົ້ນເຫຼືອ ໃນການຊ່ວຍເຫຼືອນີ້

ອີກອັນນຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຕໍ່ກົມການສັມພັນວັທນະທັມອິນເດັຽ ແລະຕໍ່ທ່ານອິນາມ ຣະຫະມານ ເລຂາທິການຂອງກົມການນີ້ ກົມການນີ້ໄດ້ໃຫ້ໂອກາດຂ້າພະເຈົ້າເຮັດວຽກໃນນາມອາຈານສອນຢູ່ໃນປະເທດລາວແລະໃຫ້ຄວາມສະດວກໃນການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບວັນນະຄະດີລາວ

ຂ້າພະເຈົ້າຮູ້ສຶກເປັນກຽດ ແລະດີໃຈທີ່ສຸດທີ່ສະເດັດເຈົ້າສຸວັນນະພູມາ ອົງນາຍົກຣັຖມົນຕຣີລາວ ໄດ້ຊົງພຣະກະຣຸນາຂຽນຄຳຜາຣົບ ອັນເປັນສິ່ງທີ່ໃຫ້ກຳລັງໃຈຢ່າງມະຫາສານໃນຄັ້ງນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບພຣະເດັດພຣະຄຸນຕໍ່ອົງສະເດັດໃນທີ່ນີ້ດ້ວຍ.

---

# ຄຳຊີ້ແຈ່ງຂອງຜູ້ຮຽບຮຽງ

ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ລິງມືຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບເຣື່ອງພຣະລາມໃນປີ ๑๙๓๐ ໃນເວລາ
ນັ້ນໜັງສືໃບລານສະບັບຕ່າງໆກ່ຽວກັບເຣື່ອງພຣະລາມ ທີ່ພົບໃນປະເທດລາວຍັງ
ບໍ່ທັນໄດ້ພິມອອກມາເປັນປຶ້ມເທື່ອ[๑] ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເທັນຄວາມສຳຄັນຂອງຕົ້ນສະບັບ
ຕ່າງໆພຽງໃດຍທຽ້ເທົ່ານັ້ນ ເຊິ່ງຂຽນເປັນພາສາປຣ້ງເສດແລະພາສາອັງກິດ
ກາບຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມ ອາດເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ຖ້າວ່າບໍ່
ໄດ້ອ່ານໜັງສືຕົ້ນສະບັບເດີມທັງໝົດ ເພາະສະນັ້ນຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ຕັດສິນໃຈ
ພິມໜັງສືໃບລານບາງສະບັບອອກເປັນປຶ້ມເພື່ອເຜີຍແຜ່

ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເລືອກເອົາເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ມາພິມກ່ອນ ເພາະເທັນ
ວ່າເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ເປັນຄຳແປອອກຈາກນິທານຂອງ
ຕ່າງປະເທດເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ເປັນໜັງສືວັນນະຄະດີທີ່ດີທີ່ສຸດສະບັບນຶ່ງຂອງລາວ ໃນ
ວາຣະທີ່ຂ້າພະເຈົ້າ ໄດ້ເຂົ້າເຝົ້າພຣະບາດສົມເດັດພຣະເຈົ້າມະຫາຊີວິດສຣີສວ່າງ
ວັທນາ ທີ່ພຣະບໍຣົມມະຫາຣາຊວັງ ນະຄອນຫຼວງພຣະບາງ ພຣະອົງໄດ້ຊົງ
ຕັດວ່າ "ຕົ້ນສະບັບພຣະລັກພຣະລາມ ເປັນໜັງສືວັນນະຄະດີຊັ້ນບອກທີ່ຂຽນເປັນ
ສຳນວນພາສາລາວໂດຍແທ້[๒] " ເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ໄດ້ເວົ້າເຖິງວັທນະທັນ
ແບບຕ່າງໆຂອງລາວຢ່າງລະອຽດລະອໍ ຄວາມນິຍົມໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມນີ້
ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເທັນປ່າງແຈ່ມແຈ້ງຢູ່ທຸກວັນນີ້ຄືທຸກໆປີໃດ ໃນເວລາເຂົ້າວັດສາ
ພຣະສົງໄດ້ນຳເອົາເຣື່ອງນີ້ມາເທສນາໃຫ້ພຸທບໍຣິສັດທັງຫຼາຍ ໄດ້ຮັບຟັງຢູ່ຕາມວັດ
ຕ່າງໆໃນປະເທດລາວ

ເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມ ເປັນເຣື່ອງທີ່ຍາວຫຼາຍ ແຕ່ວ່າຜູ້ເລົ່າໄດ້ຈັດ
ເທດກາບສຳຄັນຂອງເຣື່ອງນີ້ເປັນບັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ເທັນຄວາມຕິດຕໍ່ລະຫວ່າງເທດກາບ
ເຫຼ່ານີ້ປ່າງແຈ່ມແຈ້ງ ໃນບັ້ນຕົ້ນຜູ້ເລົ່າໄດ້ເວົ້າເຖິງກາບຈັດຕັ້ງ ເມືອງອິນທະປະຖ
ນະຄອນ[๓] ແລະເມືອງສີສັຕຕະນາກ (ວຽງຈັນ) ບ່ອນທີ່ເກີດຂອງເທດກາບຕ່າງໆ
ໃນພາກທີ່ບຶ່ງວ່າ

ໃນຕອນຕົ້ນຂອງພັທກັບນີ້ ພົມທ້າສອງພີ່ນ້ອງໄດ້ລົງຈາກຊັ້ນຟ້າ ອະກະ
ນິດຖາມາຮອດໂລກນີ້ ເມື່ອພີ່ນ້ອງທ້າ ໒ ໄດ້ກິນໂອຊາຣົສແຜ່ນດິນອົ່ມແລ້ວຕົບຕົ
ຂອງເຂົ້າທ້າ ໒ ພີ່ນ້ອງ ໄດ້ເກີດມີອາການອັນໜັກ ເຂົ້າເຈົ້າຈົ່ງຂຶ້ນເມືອສູ່ຊັ້ນຟ້າ
ອະກະນິດຖາບ່ໄດ້ ພົມທ້າ ໒ ພີ່ນ້ອງຈົ່ງໄດ້ປຸກປ້າວເປົ່ງເຮືອນປູ່ທິສຫົ່ນໃຕ້
ແຄມນ້ຳສມຸດແລະຈົ່ງໄດ້ບ້ງເກີດມີລູກເຖົ່ງ ๑๐๑ ຄົນ ຕໍ່ນາທີ່ນັ້ນເລີ
ກາຍເປັນເມືອງນ້ຳຊື່ວ່າ ອົນຖະປະຖານະຄອນ ລູກຮ້ອຍເອດຄົນນັ້ນໄດ້ໄປສເວີຍຣາຊ
ບ້ານເມືອງທ້ວຊຸມພູທີ່ນ ພົມທ້າ ໒ ພີ່ນ້ອງມີລູກຫ້ຳຄົນນ້ຳ ຊື່ວ່າຕັບບໍຣະເມສວນ
ເຊົ່ງໄດ້ສເວີຍຣາຊສົມບັດໃນເມືອງອົນທະປະຖານະຄອນ

ພຣະຍາຕັບບໍຣະເມສວນໄດ້ໃຫ້ຣາຊສົມບັດແກ່ທ້າວວິທຸລທະລູກຊາຍແຫ່ງ
ຕົນ ທ້າວທັ້ວຕະຣັຕຖະຜູ້ເປັນອ້າຍຈົ່ງເກີດມີຄວາມຄຽດແຄ້ນແລ້ວຂົ້ນເມືອທ້າງ
ເໜືອເພື່ອຊອກສແວງຫາໄຊກລາບ ຜູ້ແຕ່ງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລ້ານໄດ້ເວ້ົາເຖົ່ງ
ສະຖານທີ່ຕ່າງໆທີ່ເປັນບ່ອນອັນທ້າວ ທັຕຕະຣັຕຖະ ໄດ້ກາຍໄປນັ້ນຢ່າງຖືກຕ້ອງ
ແລ້ວ ຈົ່ງໄປຮອດເມືອງພັນພ້າວ ຕໍ່ໄປທ້າວທັ້ວຕະຣັຕຖະ ໄດ້ຍ້າຍຈາກເມືອງ
ພັນພ້າວໄປຕັ້ງຢູ່ເມືອງສີສັຕຕະນາກ (ວຽງຈັນ) ເພາະວ່າພຣະຍານາກເຈັ້ດຫ້ວ
ທີ່ຣັກສາແມ່ນ້ຳຂອງນັ້ນໄດ້ບອກທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະໃຫ້ໄປຕັ້ງເມືອງໃໝ່ນີ້

ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເວ້ົາຕໍ່ໄປອີກວ່າພຣະຍາວິທຸລທະມີລູກຄົນນ້ຳ ຊື່ວ່າທ້າວຣາພພະ
ນາສວນ ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເລ່ົາເຣື່ອງຊາດກ່ອນຂອງທ້າວຣາພພະນາສວນວ່າໃນຊາດກ່ອນ
ທ້າວຣາພພະນາສວນແມ່ນມະຫາພົມຜູ້ນ້ຳ

ມະຫາພົມໄດ້ລົງຈາກຊັ້ນຟ້າອະກະນິດຖາ ເພື່ອມາເກີດໃນໂລກນີ້ ໃນທ້ົ
ທາງລົງມານັ້ນ ມະຫາພົມໄດ້ເຊົ່າຈອດໃນຊັ້ນຟ້າຈາຕຸມມະຫາຣາຊິກາ ພຣະຍາ
ແຖນທ້າຫ້ຳຍໃນຊັ້ນ ຈາຕຸມມະຫາຣາຊິກາໄດ້ແນະນ້ຳມະຫາພົມໃຫ້ພຣະຍາແຖນ
ຫ້ຳລ່ງ໑ຂ້ັນກ່ອນຈະລົງໄປເກີດ ແຕ່ວ່າມະຫາພົມນ້ັ້ບ່ຍິນຍອມ ມະຫາພົມໄດ້ລົງ
ໄປເກີດນ້ຳກວ່ານນາຫ້ຳ໑ຜູ້ນ້ຳທີ່ປ່ນອກເມືອງອົນທະປະຖານະຄອນ ມະຫາພົມ
ເກີດມາມີແຕ່ຫ້ວບ່ມີແຂ່ງຂາ ຄົນທ້ັ້ຳຍຈົ່ງເອ້ົ້ນວ່າທ້າວລຸລລຸ (ລຸນລູ້)
ພຣະຍາອົນມີຄວາມອ້ົ້ກູ້ກູນາ ຈົ່ງໄດ້ລົງມາຫາທ້າວລຸນລູ້ແລ້ວຈົ່ງຖາມບ້ັນຫາກ່ົ໑
ກັບສາສນາພຸດ ທ້າວລຸນລູ້ໄດ້ແກ້ບ້ັນຫາໂດຍຖືກຕ້ອງ ພຣະຍາອົນໄດ້ນ້ຳເອົາ

ภับทัว ๒ นี้ม่อบทูแก่ผู้ฟังแต่อ่าทำอพธะลักบ่มีถอามสำถับปางใดในเธื่อๆ นี้ ตามทีจิๆแล้วม้ามะนิภาบเป้นผู้ธอๆทำอพธะลาม ม้ามะนิภาบบ่พงๆ แต่บำพาทำอพธะลัก พธะลามไปสู่จุดหมายต่างๆเท้าบั้น ม้ามะนิภาบ ยังได้เป้นผู้แนะบำ และเป้นทะหางทีดีแก่ทำอพธะลักพธะลามอีกด้อย ผู้แต่งได้เว้าซายเท็ออ่าม้ามะนิภาบได้ดีกกำลังลิพินสัดตุบับล้านตาย

บางจับทาและบางสิดาเป้นผู้มีถอามสำถับในเธื่องนี้ บางทัว ๑ นี้ ได้ปะพึกติบให้ถืกต้องตามชีวิดของถับลาวโดยแท้

ลิงทอกทุลละมานนี้บ่พงๆแต่เป้นพักพวกของทำอพธะลาม ดั่งที่ก่าวในสะบับย็บๆของเธื่องๆ ธามายะนะ เท้าบั้น ทำอทุลละมางบังเป้น ลูกของทำอพธะลามอีกด้อย ทำอทุลละมางได้เกิดเป้นถับในตอนสุดท้ายของเธื่องนี้ อีกอันบึงในเธื่องนี้ผู้แต่งได้เว้าว่าทำอทุลละมางเป้นผู้มักทู้บสาว

ผู้แต่งได้สะถาปะนาตัวละถอนต่างๆ ทีบ่มีถอามสำถับปางใดอั้นด้อยตับเอง ตัวละถอนนี้บ่ได้พบในตั้นสะบับย็บของ ธามายะนะ ผู้แต่งได้ใช้ชื่อตัวละถอนบางถับด้อยถอามเว้าทีเป้นตาปากทัว ตัวละถอนนี้บ่แม่นตัวตลิกแต่อ่าผู้แต่งใส่ชื่อแบบนี้ ชื่อๆ

สุดท้ายข้าพะเจ้าเทับว่าตัวละถอนแต่ละถับในเธื่องนี้ปะพึกเหมือนถับลาวและเป้นตัวแทนของสังถมลาว

ในหนังสือพธะลักพธะลามนี้ เนื้อเธื่องสำถับบ่มีซายปางใดแต่อ่าหนังสือยาวซายเพาะอ่าผู้แต่งก่าวแบบบัธยาย เผิ่นได้อะทิบายย่างกว้างขวางชื่สะถานที่ พูผา ต้นไม้ ดิงดอบ แผ่น้ำ ลำทาง สัดงาบางาชบิด ธีวะถองปะเพนีของลาวเผ่าต่างๆ ภาบธบเลอ ถำกอบ ถำผยา สุพาสิด ต่างๆ และข้อถวามในสาสบาพุด พิมโลก ถวามอะทิบายและถวามบัธยายซายปะภาบนี้ ลางเท็อเข้ากันกับเนื้อเธื่องถือลางเท็อก่อยกบอกเธื่อง

ພາກຕົ້ນຂອງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນຂົງເຂດເມືອງ ອິນທະປະຖາມະຄອນຈົນຮອດເມືອງສີສັຕຕະນາກ ແລະລວມທັ້ງຝາກນ້ຳຂອງກໍ້ ຂວາດ້ວຍ ສຳລັບການອະທິບາຍຊື່ສະຖານທີ່ຕ່າງໆໃນຂົງເຂດລະຫວ່າງເມືອງ ອິນທະປະຖາມະຄອນ ແລະສີສັຕຕະນາກນີ້ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເລົ່ານິທານຕ່າງໆນາ ໆ ກ່ຽວ ກັບຊື່ສະຖານທີ ແລະໄດ້ສະແດງຄວາມຮູ້ຂອງຕົນເອງອອກໃນດ້ານພູມີສາດ

ໃນພາກທີ ๒ ທ້າວຣາພພະນາສວນໄດ້ໜີຈາກເມືອງ ອິນທະປະຖາມະ ຄອນໄປຕັ້ງເມືອງຢູ່ທີ່ເກາະລັງກາ ເພາະສະນັ້ນໃນພາກນີ້ເຂດແດນຂອງເຣື່ອງຈຶ່ງໄດ້ ຂຍາຍອອກແຕ່ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກໄປຮອດເກາະລັງກາ ເມືອງອິນທະ ປະຖາມະຄອນເປັນສູນກາງລະຫວ່າງວຸງຈັນ ແລະເກາະລັງກາແຕ່ເມືອງອິນທະປະ ຖາມະຄອນ ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມໄປນຳເອົານາງສີດາ ຈາກທ້າວຣາພພະນາ ສວນກັບມາສູ່ອິນທະປະຖາມະຄອນ ແລະແຕ່ເມືອງນັ້ນມາສູ່ວຸງຈັນ ໃນພາກທີ ๑ ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເວົ້າຊື່ສະຖານທີ່ຕ່າງໆໂດຍຖືກຕ້ອງ ເພາະເພິ່ນຮູ້ຈັກພູມີປະເທດດີຈຶ່ງ ບໍ່ໄດ້ບອກຊື່ສະຖານທີ່ຕ່າງໆຈັກເທື່ອ

ໃນຫຼາຍໂອກາດ:ວິວລະຄອນໄດ້ເດີນທາງຕາມພູພາປ່າໄມ້ ເວລານັ້ນຜູ້ແຕ່ງ ໄດ້ເວົ້າເຖິງຊື່ຕົ້ນໄມ້ ນົກ ๆ ປາຕ່າງໆຫຼາຍເກີນໄປຈົນເຮັດໃຫ້ປຶ້ມນີ້ກາຍເປັນວັຈນາ ນຸກົມສິ່ງຂອງທັມມະຊາດໃນເມືອງລາວ ໃນຂນະທີ່ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເວົ້າເຣື່ອງພຣະລັກ ພຣະລາມນີ້ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ໃຊ້ຄຳກອນແລະຄຳພຍາປະກອບ ທີ່ນີ້ຜູ້ແຕ່ງໃສ່ຊື່ຕົ້ນໄມ້ ໝາກໄມ້ ປາ ນົກ ແລະສັດຕ່າງໆໃຫ້ເປັນສິ່ງ "ອຸປນາ" ສິ່ງ "ອຸປນາ" ນີ້ໄດ້ ສະແດງເຖິງຄວາມໃກ້ຊິດຂອງຊີວິດຄົນລາວກັບສິ່ງທັມມະຊາດ ຕົວຢ່າງຄຳວ່າ "ສົນເຄົາຄວາຍ" ໝາຍເຖິງວ່າເອົາຜູ້ຍິງເປັນເມັຽ ແລະຄຳເວົ້າວ່າ "ສົບຍາວປາ ຫຼົ" ໝາຍເຖິງວ່າຄົນເວົ້າຫຼາຍຄຳເວົ້າວ່າ "ໝາກກອກ" ໝາຍເຖິງວ່າຜູ້ສາວ

ໃນຫຼາຍໂອກາດຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເວົ້າເຖິງຮີດຄອງປະເພນີລາວຄື ບາສີ ສົມນາ ຄາຣະວະ ການເກີດແລະການແຕ່ງດອງຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບສິ່ງຄາມຜູ້ແຕ່ງໄດ້ ອະທິບາຍຫຼາຍສິ່ງຫຼາຍຢ່າງໃນການ ໃຊ້ສາຕສົນ ອາຄົມ ແລະກໍເວົ້າໂຍກ ອີກດ້ວຍເພື່ອຖືກຖູກເອົາຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ຟັງ.

ເໝືອນດັ່ງໜັງສື ວັນນະຄະດີລາວທັ້ງຫຼາຍອັນເປັນໜັງສືສຳຄັນ ໜັງສື

ພຣະລັກພຣະລາມນີ້ໄດ້ແຕ່ງເພື່ອ ໃຫ້ຄົນຈຳນວນຫຼາຍຟັງເປັນໄລຍະ ເວລາ ຫຼາຍເດືອນເພາະສະນັ້ນຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເວົ້າຊ້ຳ ກ່ຽວກັບຄວາມຄຶດ ແລະຄວາມເວົ້າ ອັນເກົ່າເພື່ອ ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ຟັງເຣື່ອງນີ້ລືມການສັມພັນລະຫວ່າງເຫດການຕ່າງໆ ຂອງ ເຣື່ອງນີ້

ເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ແຕ່ງເປັນເຣື່ອງແບບຊາດົກ ຂອງພຣະພຸທ ເຈົ້າ ທຳອິດພຣະພຸທເຈົ້າເທສນາເຣື່ອງນິທານພຣະລາມອັນ ເປັນນິທານແຕ່ກ່ອນ ເປັນອະຕິຕະກະຖາ ຫຼັງຈາກນັ້ນພຣະພຸທເຈົ້າ ຊົງສະແດງວ່າພຣະອົງໄດ້ໃຊ້ຊາດ ເປັນພຣະລາມ ເທວະທັດເປັນທ້າວຣາພພະນາສວນ ฯลฯ ດັ່ງນີ້ພຣະພຸທ ເຈົ້າໄດ້ຕັ້ງຄວາມສັມພັນລະຫວ່າງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມ ແລະເຣື່ອງຊີວິດຂອງ ພຣະອົງເອງ ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ສວຍໂອກາວເອົາເຣື່ອງຂໍ້ຄວາມໃນພຸທສາສນາມາປະກອບ ທຸກໆເທື່ອທີ່ເຫັນວ່າເໝາະສົມ ຜູ້ແຕ່ງເອົາເຣື່ອງທ້າວລຸນລຸ້ມາປະກອບໃນໜັງສື ພຣະລັກພຣະລາມເພື່ອຈຸດປະສົງປາກອະທິບາຍຂໍ້ຄວາມໃນພຸທສາສນາ ເຮົາເຫັນ ວ່າພຣະໂພທິສັດພຣະລາມໄດ້ເທສນາສັ່ງສອນແກ່ງົວ ແລະຊ້າງຄືກັນ ໃນເຣື່ອງ ມີຄຳອະທິບາຍຕ່າງໆກ່ຽວກັບ ເທວະໂລກ ຊັ້ນຟ້ານະຣົກຈັກວານແລະ ເຂົາສເນນ ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າຄວາມເຊື່ອຖືຂອງປະຊາຊົນລາວ ກ່ອນການແຜ່ຜາຍ ຂອງສາສນາພຸດ ແລະຄວາມເຊື່ອຖືໃນສາສນາພຸດ ຂອງປະຊາຊົນໄດ້ມາປະກອບ ປະປົນກັນໃນເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້

ພາຣະອັນສຳຄັນແມ່ນການຄົ້ນຄວ້າຫາຫຼັກເດີ່ມ ຂອງ ໜັງສືພຣະລັກ ພຣະລາມນີ້ແລະເຮົາຕ້ອງຮູ້ຈັກຄວາມສັມພັນກ່ຽວຂ້ອງກັນ ລະຫວ່າງພຣະລັກ ພຣະລາມລາວກັບເຣື່ອງຣາມາຍະນະ ທີ່ຂຽນໂດຍຣິສີວາລະມິກິ ແລະຜູ້ອື່ນທີ່ ຂຽນໃນປະເທດອິນເດັ່ງ ແລະອາຊີຕາວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ເຮົາຕ້ອງປຽບທຽບຕົ້ນສະ ບັບຂອງລາວກັບຕົ້ນສະບັບອື່ນໆ ຂອງເຣື່ອງຣາມາຍະນະນີ້ໃສ່ກັນ ໃນຄຳຊີ້ແຈ່ງ ນີ້ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ສາມາດໃຫ້ຄຳອະທິບາຍໂດຍລະອຽດໄດ້ ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ ແຕ່ຂ້າ ພະເຈົ້າເຫັນວ່າມັນເປັນການຍາກຫຼາຍທີ່ຈະຢັ້ງຢືນວ່າເຣື່ອງ ຣາມາຍະນະຂອງ ອິນເດັ່ງມີຢູ່ໃນພາກທີ່ນຶ່ງຂອງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ເຖິງວ່າຕົວລະຄອນຂອງ

ເຣື່ອງຣາມາຍະນະໄດ້ພົບປູ່ທີ່ນີ້ ກໍ ຕາມ ການຄົ້ນຄວ້າໃນໂອກາດຕໍ່ໄປອາດສະແດງ
ໃຫ້ເຫັນວ່າພາກນີ້ມີສ່ວນປະກອບຂອງເຣື່ອງຣາມາຍະນະ ທີ່ປ່ຽນແປງໄປຕາມ
ນິທານພື້ນເມືອງ ພາກທີ ๖ ຂອງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້
ເຫັນວ່າມີເຣື່ອງຣາມາຍະນະຂອງອິນເດັ່ ຢູ່ຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງ ຕາມທັນນະຄາບັກ
ປຣາກເຫັນວ່າເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ເປັນສະບັບອັນນຶ່ງນອກ ຈາກເຣື່ອງຣາມາ
ຍະນະຂອງວາລະມິກີ ສ່ວນເຫດຸ ນີ້ໄດ້ ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນວ່າເປັນຄວາມຈິງແທ້
ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າ ບາງສ່ວນຂອງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມ ພາກທີ ๖ ນີ້
ໄດ້ມາຈາກເຣື່ອງຂອງວາລະມິກີໂດຍກົງ ຕົວຢ່າງເຣື່ອງຂອງທົວຣະພີທັງໝົດ
ທີ່ມາຈາກເຣື່ອງທຸນທຸພີ ໃນຣາມາຍະນະຂອງວາລະມິກີ ສ່ວນນຶ່ງຂອງເຣື່ອງ
ທົວຣະພີນີ້ຄ້າຍກັບວ່າແປອອກຈາກ ເຣື່ອງຣາມາຍະນະຂອງວາລະມິກີໂດຍແທ້
ຈິງ ໃນສ່ວນນັ້ນຜູ້ແຕ່ງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມໄດ້ເວົ້າເຖິງ ຄວາຍທົວຣະພີ
ທີ່ເດີນທ່ຽວໄປຫາບ່ອນຕ່າງໆ ກັນເພື່ອຊຸດຊຸນ[๘].

ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ປາກເວົ້າໃຫ້ຍາວກ່ຽວກັບບັນຫາຕ່າງໆ ເຫດຸ ນີ້ເພາະວ່າຂ້າ
ພະເຈົ້າບ ຈະໄດ້ຂຽນເປັນປຶ້ມກ່ຽວກັບເຣື່ອງນີ້ ດ້ວຍນັ້ນຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງເວົ້າພຽງ
ແຕ່ການຮຽບຮຽງປຶ້ມນີ້ເທົ່ານັ້ນ

## ຕົ້ນສະບັບຕ່າງໆ ທີ່ໃຊ້ໃນການຮຽບຮຽງປຶ້ມນີ້

ນອກຈາກໜັງສືໃບລານພຣະລັກພຣະລາມ ແຕ່ຮ້ອຍເອດ (ພາກຕະວັນ
ອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ) ວັດພຣະແກ້ວ (ວຽງຈັນ) ແລະວັດກາງທ່າ
(ບ້ານບໍ່ໄອ) ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ພົບໃບລານພຣະລັກພຣະລາມ ຢູ່ບ້ານນາຊອນໃຕ້ບ້ານ
ທ້ອມແລະວັດໜອງບອນ (ວຽງຈັນ)

ໃບລານຮ້ອຍເອດ ມີ ๓ ມັດໆ ນຶ່ງມີ ๑๑ ຜູກ ມັດ ๑ ມີ ๑๖ ຜູກ
ໃນໃບລານນີ້ບໍ່ມີວັນທີ່ຣິຈນາ ປັດຈຸບັນນີ້ຮັກສາໄວ້ໃນຫໍສມຸດໄທທີ່ກຸງເທບ[๙]

ໃບລານວັດພຣະແກ້ວ ແຕ່ເດີມມີຢູ່ ๔ ມັດ ມີ ๔๖ ຜູກ ປັດຈຸບັນນີ້ຍັງ
ເຫັນເຫຼືອຢູ່ແຕ່ພຽງ ๖ ມັດ ເທົ່ານັ້ນແລະໄດ້ ຮັກສາໄວ້ທີ່ຫໍສມຸດກະຊວງທັມມະ
ການທີ່ວຽງຈັນ[๑๐].

ໃບລານວັດກາງທ່າມີປູ່ ๔ ນັດ ແຕ່ລະນັດມີປູ່ ๑๑ ຜູກ ຮວມທັງໝົດມີ ปู่ ๔๔ ผูก ແຕ່ວ່າລາງຜູກເສັ່ງແລ້ວບໍ່ເຫັນ. ໃບລານນີ້ໄດ້ກ່າຍໃນປີພຸທສັກ ราว ๒๔๗๖ (ค.ส. ๑๙๓๓)[๑๑]

ໃບລານບ້ານນາຊອນໃຕ້ເປັນໃບລານທີ່ບັ້ງຄົບສົມບູນ ແລະໄດ້ຮັກສາໄວ້ຢ່າງດີທີ່ບ້ານນາຊອນໃຕ້ຫ່າງຈາກວຽງຈັນອອກໄປ ๔๐ ກິໂລແມດ ໃນໃບລານນີ້ມີ ๔ ນັດໆ ນຶ່ງມີ ๑๐ ผูก ແລະທຸກໆ ນັດໃນ ๓ ນັດ ນັ້ນມີ ๑๑ ผูก ຮວມທັງໝົດມີປູ່ ๓๔ ผูก

ໃບລານບ້ານຫ້ອມ ເປັນໃບລານອັນນຶ່ງອີກທີ່ບັ້ງຄົບສົມບູນ ໃບລານນີ້ເປັນສົມບັດຂອງຈ່ານກ່ຳ "ພໍ່ອີ່ສຸກ" ປູ່ບ້ານຫ້ອມ ມີປູ່ ๔ ນັດໆ ๒ ມີ ๑๐ ผูก ແລະທຸກໆນັດໃນ ๓ ນັ້ນມີ ๑๑ ผูก

ໃບລານບ້ານນາຊອນໃຕ້ ແລະໃບລານບ້ານຫ້ອມມີອັນທີ່ເຕືອນປີໄວ້ປູ່ຫຼາຍບ່ອນຂ້າພະເຈົ້າຈະເວົ້າເຖິງບັນຫາກ່ຽວກັບອັນທີ່ທີ່ແຕ່ງແລະ ອັນທີ່ທີ່ກ່າຍໜ້າສີ ພຣະລັກພຣະລາມຕໍ່ໄປນີ້.

ໃບລານວັດໜອງບອນ (ວຽງຈັນ) ເປັນໃບລານທີ່ບໍ່ຄົບສົມບູນແລະບໍ່ມີອັນທີ່ເຕືອນປີໝາຍໄວ້ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ພົບເຫັນແຕ່ນັດ ๑ ນັດ ๒ ແລະນັດ ๔

ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເລືອກເອົາໃບລານບ້ານນາຊອນໃຕ້ ສຳລັບກ່າຍອອກເປັນຕົວລາວເພື່ອພິມ ພາຍຫຼັງມາຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ພົບເຫັນໃບລານບ້ານຫ້ອມ ເຊິ່ງໄດ້ກ່າຍອອກຈາກໃບລານເດີມ ๔ปี ปີກ່ອນ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ປຽບທຽບໃບລານບ້ານນາຊອນກັບໃບລານບ້ານຫ້ອມເປັນຢ່າງດີແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ ພົບເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງອັນສຳຄັນ ພໍປະມານທໍ່ໃດ ສອງໃບລານນີ້ອາດໄດ້ ກ່າຍອອກຈາກໃບລານເດີມອັນດຽວກັນ ໃນສອງໃບລານນີ້ຜູ້ກ່າຍຂຽນຕົກແລະຂຽນຜິດ ແຕ່ວ່າບ່ອນຂຽນຕົກແລະຂຽນຜິດບໍ່ຄືກັນ ເພາະສະນັ້ນຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ຂຽນຕື່ມໃສ່ໃນວົງເລັບ ຕາມໃບລານຂອງບ້ານຫ້ອມເພື່ອໃຫ້ມີເນື້ອຄວາມສົມບູນດີ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ ຂຽນໄວ້ຂ້າງລຸ່ມຂອງທຸກໆໜ້າໃນປຶ້ມນີ້ຖ້າຫາກວ່າມີຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະມີຄວາມຜິດອັນດຽວກັນຄວາມຜິດນີ້ອາດມີຢູ່ໃນໃບລານເດີມເຊິ່ງກ່າຍອອກມາເປັນໃບລານບ້ານນາຊອນໃຕ້ແລະໃບລານ

ບ້ານຫ້ອມ ໃບລານບ້ານບາຊອນໃຕ້ໄດ້ປ່ຽນຄຳເວົ້າລາງຄຳເຊິ່ງເປັນຄຳເວົ້າຂອງບູ
ຮານແຕ່ວ່າໃບລານບ້ານຫ້ອມບໍ່ໄດ້ປ່ຽນຄຳເວົ້າເຫຼົ່ານີ້ ຂ້ານ້ອຍເຈົ້າໄດ້ເວົ້າເຖິງການ
ປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້ຕາມໃບລານບ້ານຫ້ອມ.

ຂ້ານ້ອຍເຈົ້າໄດ້ປຽບທຽບໃບລານວັດກາງທ່າ ແລະໃບລານບ້ານບາຊອນແຕ່
ວ່າບໍ່ໄດ້ພົບຄວາມແຕກຕ່າງອັນສຳຄັນ ອາຈານໃຫ່ຽຂອງວັດກາງທ່າໄດ້ບອກຂ້າ
ພະເຈົ້າວ່າໃບລານວັດກາງທ່າໄດ້ກ່າຍອອກຈາກໃບລານ[16] ບ້ານຫ້ອມແຕ່ວ່າບາງ
ທີຜູ້ກ່າຍໃບລານວັດກາງທ່າໄດ້ ຕັດວັນທີເດືອນ ແລະປີອອກຖ້ວນເຊິ່ງໄດ້ພົບຢູ່ໃນໃບ
ລານບ້ານບາຊອນແລະບ້ານຫ້ອມ

ໃບລານວັດກາງທ່າມີຢູ່ ๔๔ ຜູກ ໃບລານບ້ານບາຊອນແລະບ້ານຫ້ອມ
ມີຢູ່ ๔๗ ຜູກ ໃບລານວັດກາງທ່າມີຫຼາຍກວ່າຜູກນຶ່ງ ຂ້ານ້ອຍເຈົ້າຄຶດວ່າບໍ່ແມ່ນ
ເຣື່ອງຍາວກວ່າອາດເປັນເພາະການຂຽນຕົວໜັງສືນ້ອຍໃຫ່ຽທ່ານັ້ນ

## ວັນທີຂອງການແຕ່ງແລະຊຸຂອງຜູ້ແຕ່ງ

ໃບລານບ້ານບາຊອນເຊິ່ງໄດ້ກ່າຍອອກ ເປັນປຶ້ມນີ້ໄດ້ ມີການໃສ່ວັນທີເດືອນ
ແລະປີຫຼາຍບ່ອນ ຕອນສຸດທ້າຍຂອງມັດນຶ່ງຂຽນວ່າ "ຈຸລລະສັກຣາຊໄດ້ ๑๖๙๕ ປີ
ຈໍ ພະຂນັນປຸະເປັນຜູ້ຂຽນໜັງສືລຳພຣະລາມ--[17] ວັນນີ້ອາດຂຽນຜິດເພາະວ່າປັດ
ຈຸບັນນີ້ເປັນປີຈຸລສັກຣາດ ๑๗๓๕ ບ່າງທີຜູ້ກ່າຍປະສົງປາກຂຽນຈຸລສັກຣາດ ๑๖๙๕
ຫຼື ๑๖๙๗ ແຕ່ວ່າ[18] ປີຈໍຕົກຢູ່ໃນຈຸລສັກຣາດ ๑๖๙๗ ບໍ່ແມ່ນໃນຈຸລສັກຣາດ
๑๖๙๕

ຕອນສຸດທ້າຍຂອງມັດ ๖ ຂຽນວ່າ[19] "ໝ່ອມໄຟໄດ້ສ້າງໜັງສືພຣະລາມ
ມັດ ๖ ..... ຂຽນແລ້ວເດືອນ ๑๐ ອອກໃໝ່ ๔ ຄ่ຳ ວັນ ๔ ປີຈໍສັງກຣາດໄດ້ ๖๔๓๓"
ຜູ້ກ່າຍບໍ່ເວົ້າເຖິງຈຸລສັກຣາດ ຫຼື ພຸທສັກຣາດແຕ່ວ່າສັກຣາດ ๖๔๓๓ ຈະຕ້ອງເປັນ
ພຸທສັກຣາດເພາະວ່າປັດຈຸບັນນີ້ເປັນພຸທສັກຣາດ ๖๕๑๗ ໝ່ອມໄຟອາດໄດ້ກ່າຍ
ມັດ ๖ ໃນວັນທີ ๑๖ ເດືອນ ເຊດຕາມ ຄ.ສ. ๑๙๗๔

[20]ຕອນສຸດທ້າຍຂອງຜູກທີ ๑๐ ມັດ ๖ ຂຽນວ່າ ๔ ຜູກຂອງມັດນີ້ຂຽນ
ໄວ້ໂດຍພຣະຄຳນີ ๓ ຜູກ ຂຽນໂດຍເນນອັນຢູ່ບ້ານບາຊອນແຕ່ວ່າປູ່ນີ້ບໍ່ເວົ້າເຖິງ
ປີ ເວົ້າແຕ່ເດືອນ ๙ ອອກໃໝ່ ๓ ຄ่ຳ ວັນ ๕

ตอนสุดท้ายของมัก ๔ ของว่า "พระลามมะภุมมางอังพุทธะ ในจานอีกของไว้แต่จุลละสักราดได้ ๑๒๑๒ ตัวปลีภิดเสักเดือน ๗ ขึ้น ๑๑ ถ่ำ วัน ๔ เฮ็าเท้าภันภับ ๖๒ แม ถ.ส. ๑๗๕๐

ในลานสมัยเก่าเพิ้นบ่ำของบอกไห้ แจ่มแจ้งว่าผู้ใดเป้นผู้ของก่าย และแต่ง เพิ้นใช้คำว่า ผู้ของธิจนาสร้างและอีกของ คำเว้าทั้งหมิ้นี้ อาดหมายถวามว่าผู้ก่ายหื้ผู้แต่งกำเป้นได้

แต่ข้าพะเจ้าถือว่าในมักที่บ๊างสอง และสามนั้นของพางแต่ชื่อของผู้ก่ายและวันที่ที่ก่ายออก ในตอนสุดท้ายของมักที่ ๔ นั้นได้ของชื่อของผู้แต่งและวันที่ที่แต่ง

ข้าพะเจ้าถือว่าดั่งนี้ เพราะว่าผูกที่ ๖ ได้เว้าเถิงปี ๑๗๓๔ ถ.ส. เฮ็าเป้นเอลาลุนหั๊างของปี ๑๗๕๐ ถ.ส. ที่ของในมักที่ ๔ ถ้าว่าพุทธะโพธานได้ก่ายเรื่องพระลักพระลามออกจากใบลานเดิมในปี ๑๗๕๐ ถ.ส. ผู้ก่ายต่ำมาของใบลานบ้านนาซอนบ่ได้ของชื่อของผู้ก่ายใส่ เพราะว่าตามทัมมะดาผู้ก่ายบ่ของชื่อของผู้ที่ก่ายก่อน ทุกๆ มักของใบลานบ้านนาซอนยังมีคุนหาบถือกับเพราะสะนั้นเราจิ๊เว้าบ่ได้อ่ามักบ๊างสองและ สามได้ของในปี ๑๗๓๔ (ถ.ส.) และมัก ๔ ของในปี ๑๗๕๐ (ถ.ส.)

สิ่งที่ข้าพะเจ้าก่าวมาข้างเท้านี้ได้รับถวามแจ่มแจ้ง ตื้มอีกจากใบลานจานก่ำ ปู่ในใบหั๊บหน้าของทุกๆผูกของมัก ๓ เว้นแต่ผูก ๓ ที่ของว่า "สั๊งกราดราชาได้ ๑๒๕๓ ตัวปลี เดาะวิบีสักเดือน ๑๑ ขึ้น ๑๒ ถ่ำ วัน ๔ พระราดสิมบัดผิวเมั๋งพ้อมกับสร้างลำพระลามไว้กับพระสาสบา๑๗ ที่นี้เพิ้นบ่เว้าเถิงจุลสักราดหื้พุทธสักราด แต่ว่าสักราด ๑๒๕๓ จะต้องเป้นจุลสักราดเพราะว่าดงอี้เป้นจุลสักราด ๓๓๕ ปี ๑๒๕๓ นี้เท้าภันภับ ถ.ส. ๑๗๙๑

ปู่ในใบหั๊บหน้าของผูก ๓ ของว่า "จุลละสั๊งกราดราชาได้ ๑๒๙๕ ปลีเร้าจานก่ำพ่อีสุกผิวเมั๋งลูกเต้าพ้อมกับสร้างหนั๊งสือพระลาม มัก ๓ ผูก ๓ ไว้กับสาสสบา๑๗ จานก่ำบอกข้าพะเจ้าว่า ผูก ๓ ของใบลานเฮ็าได้สร้าง

ในสมัยราดสิมบัดนั้นเสังไปแล้ว เพาะสะนั้นผูกหิกนี้จิ่งได้ก่ายออกจาก ในลานที่จานก่ำให้ก่ายออกจากในลานราดสิมบัด

ในตอนสุดท้ายของมัก ๔ ของใบลานบ้านห้อมอูนกีกับกับใบลานปู่บ้านบาซอนถั่งนี้ ๖๑" พระลามมะกุมมางอันพุทธะโพจานอิกอูนไว้แต่จุลละสักกราดได้พัน๖ร้อย๑๖กิว ปลิกิดเสัดเดือน ๗ ขึ้น ๑๑ ถ่ำ วัน ๔" ผู้ก่ายใบลานบ้านบาซอน และบ้านห้อมใส่ชื่อพุทธะโพจาน และจุลสักราด ๑๒๑๒ คีกับแต่ว่าผู้ก่ายใบลานร้อยเอัด อัดพระแก้ว อัดภาๆท่าและอัดหมอๆ บอนได้คืมชื่อของพุทธะโพจาน และจุลสักราด ๑๒๑๒ ข้าพะเจ้าเหันว่าผู้ก่ายเหิ่ๆนี้ได้ก่ายออกมาจากใบลานถั่นสะบับเดิมบ่อนดูอกัน.

สิๆที่ข้าพะเจ้าเว้าข้างเหิงนี้สิมมุดว่าในปี ๑๗๕๐ มีหนังสือพระลักพระลามสะบับบ๋ๆที่อูนโดยพุทธะโพจาน ปู่ในอิงเขตนะครองวังจันปู่ใน ๖ บ้านเชิงห่างจากภันปะมาน ๗๐ หูก ในอิงเขตวังจัน คือบ้านบาซอนและบ้านห้อมเผิ้นได้ก่ายหนังสือพระลักพระลาม ออกจากใบลานสะบับเดิมที่อูนในปี ๑๗๕๐ ค.ส. โดยพุทธะโพจานใบลานบ้านห้อมก่ายออกในปี ๑๗๙๑ และใบลานบ้านบาซอนก่ายออกในปี ๑๗๓๔ ข้าพะเจ้าบ่ได้เว้าแม่นของว่าผู้ก่ายใบลานบ้านบาซอนและบ้านห้อม ได้ก่ายเรื่องพระลามออกจากใบลานสะบับเดิมที่อูนโดยพุทธะโพจานเองในปี ๑๗๕๐ ค.ส. บางที่ผู้ก่ายได้ก่ายออกจากใบลานสะบับบ๋ๆ ที่ก่ายออกจากใบลานของพุทธะโพจานต่างหากกะได้ สิๆที่กาวอ้างเหิงนี้ ข้าพะเจ้าเหันว่าในปี ค.ส. ๑๗๓๔ ผู้ก่ายใบลานบ้านบาซอนได้อูนซื่อกินเองถิ่ม และวันที่ที่ก่ายใน มีมักทำอิกแต่ว่าผู้ก่ายได้ก่ายชื่อของพุทธะโพจาน ที่เป้นผู้แต่งบั้นออก และจุลสักราด ๑๒๑๒ ที่เป้นวันที่ที่แต่งหนังสือนี้ ชื่อของพุทธะโพจานและปีจุลสักราด ๑๒๑๒ อาดปู่ในถั่นสะบับเดิมกีผู้ก่ายใบลาน บ้านบาซอนได้ก่าย ตามแบบดูอกันนี้ในปี ค.ส. ๑๗๙๑ ผู้ก่ายใบลานบ้านห้อมได้อูน ปี ค.ส. ๑๗๙๑ ถิ่มที่เป้นวันที่ก่ายใบลานบ้านห้อม และผู้ก่ายยังได้อูน

ຊ້ໍພຣະບາຣາກສົມບັດ ເຊ່ິງເປັນເຈ້ົາຂອງໜ້ັງສ້ືເລ້ືมอ้ีก ผู้ก่ายบ้ังได้ก่ายโดย ความสัดชื่ ชื่ขอๆพุเกหะโพจานและจุลสักราก ๑๑๑๒ ห้ีอาดได้ ปู่ในใบ ลานเด้ิม ๖๑

เพ้ือปากรู้จักว่าถ้าปี ๑๒๕๐ถ.ส. เป้ันปีห้ีแต่งเร้ืองพระลักพระลาม น้ีแท้ๆ ห้ืบ่ม้ัน ข้าพะเจ้าจะวิจัยเร้ืองภาบเม้ืองและเหดภาบหาๆปอัด สาดของเม้ืองล้านช้างห้ีลุกเฉ่ือๆ ไว้ในเร้ืองพระลักพระลามน้ี

ข้าพะเจ้าได้ต้ั้งคำาถามว่าเป้ันหย้ัง ผู้แต่งเร้ืองพระลักพระลามน้ี บ่เว้าเถิงชื่ของบะถอบหลวงพระบางห้ืชุงๆหอๆ บ้ันหาน้ีได้อะทิบายเป้ัน สามอักถ้ังต่ไปน้ี

๑. ผู้แต่งอาดได้ของบหน้ังส้ือน้ีหลั้งจาก ถ.ส. ๑๕ฝน ในเม้ือพระเจ้า เชดถาห้ีอาดย้ายออกไปต้ั้งบะถอบอๆจัน ใหเ้ป้ันราชหาบี แต่บ้ันมาหลวงๆ พระบางได้สูบเส้ังถอามสำคับด้านภาบเม้ืองๆ เพาะสะบ้ันเราจ้ิงบ่ได้ พ้ิบชื่หลวงพระบางในพูมิสาดด้านภาบเม้ืองของสมัยบ้ัน

๒. ห้ืผู้แต่งอาดได้ของบหน้ังส้ือน้ีหลั้งจาก ๑๗๓ เวลาบ้ันอาบาจัก ล้านช้างได้แบ่งออกเป้ัน ๒ อาบาจักก้ีมีภาบขัดแย้งกับ ผู้แต่งพระลัก พระลามปู่ในอิงเขดอาบาจักอๆจัน และมีจุดปะสงปากเว้าเถิงถอาม ลือชาผากิดของอาบาจักล้านช้างอๆจัน

๓. ห้ืบ่มีเหดผิบหาๆภาบเม้ืองๆ ถ้ังห้ีได้ก่าวมาข้างเห้ิงน้ี แต่ผู้แต่งปู่ในอิงเขดเม้ืองอๆจันและบ่มีถอามสิบใจก่งอกับเม้ืองหลวงพระ บางจ้ิงบ่ได้ของชื่เม้ืองถ้ังก่าวน้ี

เหดผิบตอบสุดท้ายน้ีเช่ือบ่ได้เพาะอ่าผู้แต่งๆ ได้ใช้นิหานต่างๆเพ่ือ อะทิบายชื่บ้านเม้ืองต่างๆบางๆ ห้ีปู่ในปะเทดลาว ผู้แต่งบ้ังได้อะทิบาย ชื่ของสะถานห้ีหลายบ่อนห้ีบ่สำคับปานใด และบ่ก่ง กับเร้ืองพระ ลามน้ีส่อนหลักฐานอ้างอิงให้เหันถอามจ้ิงในเหดผิบห้ีสองบ้ัน กบ่ม้ี เหม้ือนกัน

ในหนังสือนี้พระลาม ได้เป็นมะหากะสัดอิงบ๊ากใหญ่อิงบ๊ากปู่ทีองงาจับ พระอิงใช้อำนาดทางภาบเมืองๆ ปู่เหนือปะเทดไก้ญาบ้อนภาบสิมธิดเพาะสะนั้นเป็นภาบสังเกดเหันว่าผู้แต่งเรื่องพระลักพระลาม ได้เอาเรื่องเจ้าชีวิดผู้มีอำนาดแท้ๆของงปวัดสาดลาวถึ พระเจ้าเชดถาทีฮากใส่ในเรื่องพระลักพระลามนี้ หนังสือนี้ของว่าหลังจากได้ ชัยชนะเมืองลังกาแล้ว พระลักพระลามได้กับมาอยุงาจับผ่านปะเทดไท พระอิงได้ตั้งนะถอนอะบุทบา พิสนุโลก นะถอนสวับและนะถอนต่างๆในพาดอีสาน พระอิงบ่าได้แต่งตั้งลูกของพระอิงให้เป็นเจ้าเมืองๆ และอ้างหน้าในปวัดสาดอันแท้จิง เจ้าชีวิดบางอิงได้บิกกองทับไปตีนะถอนอะบุทบา และพิสนุโลกก็มีเจ้าชีวิดบางพระอิงสิมธิดกับธาชุทีดา ของกะสัดอะบุทบากมี[66] แต่ว่านะถอนพิสนุโลกและนะถอนอะบุทบาบ่ได้ ปู่ใต้อำนาดของงอาบาจักล้านช้างจักเพื้อ

รูบร่างทางภาบเมืองดั่งก่าวมานี้ได้สะแดงให้ เหันเถิงอีทีพิบของงพระลามผู้มีพระธาชุอาดยาไปกวมแต่องๆจับรอดอินทะปะดา นะถอนธาชุทานีของงปะเทดอเมบและผู้มีลูกหูานไปปิกถองบ่แม่น แต่ปู่ในพาดอีสานแต่ว่าปู่ในนะถอนพิสนุโลก นะถอนอะบุทบาและนะถอนสะวัน รูบร่างทางภาบเมืองนี้บ่มีมูนถามจิงทางปวัดสาด แต่เป็นภาบสะแดงออกเถิงเรื่องวันนะคะดี เป็งฝันถามฝันในทางภาบเมืองของงนักทิวชาดนิยม

เถิงแม่นว่าชั้นะถอนอะบุทบาได้พิบเหัน ในเรื่องพระลักพระลามนี้กะตาม แต่บ่ช่วยให้รู้สมัยที่ของงหนังสือนี้ เพาะว่าผู้แต่งหนังสือนี้อาดได้ใส่ชื่เมืองอะบุทบาหลังจากเมืองๆนี้สูนเสังไปแล้ว ผู้แต่งใส่ชื่เมืองอะบุทบานี้เพื่อเพิ่มถามลีชาผาดิกของงอาบาจักล้านช้างในถามฝัน เท่านั้น

ผู้แต่งเรื่องพระลักพระลามได้เว้าเถิงเหดภาบและสะถานที่ต่างๆในปวัดสาดลาว แต่ว่าเราบ่รู้ป่างแจ่มแจ้งในสิ่งที่ผู้แต่งปากเว้านี้เถิงป่างใดกะตาม สิ่งที่จะเว้าต่อไปนี้ ได้พิสูดให้เหันว่า ผู้แต่งได้เว้าเถิงปะเหดลาวหลังจาก ๑๗๑๗

# ຫົງສາວະດີ

ໃນໜັງສືນັ້ ຊື່ຂອງເມືອງຫົງສາວະດີໄດ້ພົບເຫັນສອງເທື່ອ ບາງທີ
ອາດມີຄວາມກ່ຽວພັນກັບປວັດສາດ

ເທື່ອທີ່ບໍ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງເມືອງຫົງສາວະດີໃນນິທານກາບ ຕັ້ງເມືອງຄຳເກົ່ ທ້າວເກົ່ກລູກຊາຍຂອງຂຸນໝື່ນໜ້າທ້ອງງຈັ ໄດ້ຫຼົງຮັກນາງຄຳສິງທ້ ເມືອງຂຸນຂອມ ພວກເຂົາເຈົ້າທັງ ໒ ໄດ້ຫຼົບໜີຈາກການປົກຄອງຂອງເຈົ້າຊີວິດ ເມືອງວຽງຈັນແລະເມືອງຂຸນຂອມ ເຂົາທັງ ໒ ໄດ້ວ້ັງເມືອງນ້ັງຂຶ້ນຊ່ືວ່າເມືອງຄຳ ເກົ່ກຕາມຊ່ືພ້ອເມ້ ພ້ອເມ້ງທ້ັງສອງນ້ັໄດ້ຂຽນໜ້ັງສືດ້ັງຕ່ໄປນ້ັໃສ່ຫີນໄວ້ເພ່ືອວ່ານ່ ປາກໃຫ້ພຣະບາເມ່ືອງວຽງຈັນແລະເມ່ືອງຂຸນຂອມໄປຕ່ຕາມນ່ຳເອົາ "ພຣະບາ ຕົນອ່ືນລຸກແຕ່ເມ່ືອງຫົງສາວະດ່ີມາໃນທ່ີນ້ັ ๒๖ "

ຕາມປວັດສາດແລ້ວ ເນ່ືອຄວາມທ່ີກ່ຽວຂ້ອງເທ່ືງນ້ັນ່ມ່ີຄວາມໝາຍອັນ ແຈ່ມແຈ້ງ ແຕ່ວ່າພວກເຮົາຄວນກວດເບ່ືງຄວາມສັມພັນທາງປວັດສາດຂອງ ລາວແລະພະມ້າ ເພ່ືອປາກຮູ້ໃນສມັຍໃດວ່າຄົນລາວຄົນໃດຄົນນ່ືງອາດໃຊ້ຊ່ືຂອງ ພຣະບາເມ່ືອງຫົງສາວະດ່ີ ເພ່ືອປ້ອງກັນຕົນເອງຈາກການຈັບກຸມ ຂອງພຣະ ບາເມ່ືອງວຽງຈັນກ່ໄດ້

ໃນຣາຊການຂອງພຣະເຈ້ົາເຊຖາທ່ິຣາດ ພະມ້າ ໄດ້ນາ່ີເມ່ືອງວຽງຈັນ ๒ ເທ່ືອ ๆ ທ່ີນ່ຶງໃນປ່ ๑๕๗๗ ແລະເທ່ືອທ່ີ.ສອງໃນປ່ ๑๕๗๙ ແຕ່ວ່ານ່ໍໄດ້ຮັບ ຜົນສ່ຳເຣັດ ໃນປ່ ๑๕๗๕ ເຈ້ົາມະຫາຊີວິດພະມ້າໄດ້ແຕ່ງຕ້ັງພຣະມະຫາ ອຸປຣາດວ່ໍຣະວົງສາ ຜູ້ເຊ່ືງໄດ້ຮັບຄວາມໄວ້ເນ້ືອເຊ່ືອໃຈຈາກເຈ້ົາຊີວິດພະມ້ານ້ັ ໃຫ້ເປັນເຈ້ົາຊີວິດທ່ີນະຄອນວຽງຈັນ ຕອນເດ່ືນທາງກັບເຈ້ົາຊີວິດພະມ້າໄດ້ຂຽນ ປະກາດໄວ້ທຸກ ๆ ທາງຄົນ ເພ່ືອປາກໃຫ້ບ່າວໄພ່ປະຊາຊົນລາວນັບຖ່ືເຈ້ົາຊີວິດ ຂອງລາວຜູ້ເຊ່ືງຫາກ່ໍ້ຕ້ັງຂຶ້ນໃໝ່ ດ້ັງນ້ັນພຣະຣາຊອານາຈັກຂອງລາວຈ່ືງໄດ້ຕົກ ເປັນເມ່ືອງຂ່ອຍຂອງພະມ້າປ່ຄາວນ່ຶງ ตลอดราชการของพระเจ้าบุเรงนอง[๖๔]

ເຖ່ືງແມ່ນວ່າປ່ືນປວັດສາດຂອງລາວໄທ ແລະພະມ້ານ່ໍໄດ້ເວ້ົາແບບດ່ງວກັນ ກັບການຸກຮານຂອງພະມ້າໃນອ່ືນໃດຈ່ືນ ແຕ່ວ່າພະມ້າໄດ້ກອບຄອງປະເທດ ລາວປ່ຄາວນ່ຶງ ຫ ັ ງຈາກຣາຊການຂອງພຣະເຈ້ົາເຊຖາທ່ິຣາດ ພຣະເຈ້ົາ ຊີວິດພະມ້າ ບຸເຣງນອງໄດ້ແຕ່ງຕ້ັງເຈ້ົາຊີວິດລາວ ຜູ້ເຊ່ືງຍອມຮັບປ່ໃຕ້ອ່ຳນາດ

ຂອງເຈົ້າຊີວິດພະມ້າຕ່ໆ ກັນໄປເປັນລຳດັບ ໃນສມັຍນັ້ນຜູ້ທີ່ກະບົດອາດໄດ້ໃສ່ຊື່ຂອງເຈົ້າຊີວິດພະມ້າ ເພື່ອບ່ປາກໃຫ້ເຈົ້າຊີວິດລາວມາຈັບເອົາ

ບາງທີຜູ້ກະບົດນັ້ນອາດຈະປາກົດຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງ ๑๗๕๐ ຫາ ๑๗๐๐ ໃນ ຣາຊການຂອງອາລົມປຣາ ພວກພະມ້າໄດ້ມາຕີຫຼວງພຣະບາງ ແລ້ວເມືອງນີ້ ໄດ້ຕົກເປັນເມືອງຂ່ອຍໃນປີ ๑๗๕ฉ ພວກພະມ້າໄດ້ຈັບເອົາເຈ້າວົງເປັນຕົວປະກັນ ໃນປີ ๑๗๕ฉ ວຽງຈັນໄດ້ຊ່ວຍພະມ້າຕີຫຼວງພຣະບາງ ດ້ວຍນັ້ນພຣະເຈ້າອິນທະໂສມຈົ່ງໄດ້ຍົກທັບມາຕີວຽງຈັນໃນປີ ๑๗๑๑ ເພື່ອເປັນການແກ້ແຄ້ນ ພຣະເຈ້າອົງບຸນທີ່ວຽງຈັນໄດ້ຮ້ອງຂໍໃຫ້ພະມ້ານາຊ່ວຍ ພະມ້າຈົ່ງໄດ້ມາຕີຫຼວງພຣະບາງ ເປັນຄັ້ງທີ່ສອງ ພຣະເຈ້າອິນທະໂສມເມື່ອໄດ້ຂ່າວວ່າພະມ້ານາຕີຫຼວງພຣະບາງ ໃນຂນະທີ່ກອງທັບຂອງພຣະອົງຢູ່ທີ່ວຽງຈັນນັ້ນ ພຣະອົງຈົ່ງໄດ້ຍົກທັບຄືນໄປ ຫຼວງພຣະບາງແລະໄດ້ປະທະທະຫານພະມ້າທີ່ເມືອງກາສີ ໄດ້ເກີດມີການສູ້ ຣົບກັນຢູ່ທີ່ນັ້ນ ແລະເປັນບ່ອນທີ່ທະຫານພຣະເຈ້າອິນທະໂສມເສັ[๖๕]ຍຊັຍ

ຜູ້ແຕ່ງເຮື່ອງພຣະລັກພຣະລາມ ບາງທີໄດ້ຄຶດເຖິງສມັຍນີ້ເຊິ່ງເປັນສມັຍທີ່ຫຸ້ງຍາກທາງການເມືອງບ້ອນການໃຈມຕີຂອງພະມ້າ

ເຮື່ອງກ່ຽວກັບການໜີຂອງທ້າວເກີດ ການຕັ້ງເມືອງໃໝ່ຊື່ວ່າຄຳເກີດ ແລະການຂຸງສີລາເລກໄວ້ໃນຫີນ ອາດຄຶດຄົ້ນມາຈາກຄວາມຄຶດຂອງຜູ້ແຕ່ງ ເຮື່ອງພຣະລັກພຣະລາມ ຂ້າພະເຈ້າຄຶດວ່າເຮື່ອງທ້າວໜິດນີ້ອາດສະແດງເຖິງ ຄວາມຫຸ້ງຍາກທາງການເມືອງ ບ້ອນການໃຈມຕີຂອງພະມ້າ ຜູ້ແຕ່ງໜັງສືນີ້ ອາດຮູ້ແຈ້ງກ່ຽວກັບຄວາມຫຸ້ງຍາກນີ້ ບ້ອນການບອກເລົ່າຂອງຜູ້ເຖ້າຜູ້ແກ່

ຜູ້ແຕ່ງເວົ້າອີກເປັນຄັ້ງທີ່ສອງກ່ຽວກັບເມືອງຫົງສາວະດີ[๖๖] ແຕ່ຂ້າພະເຈ້າ ບ່ມີຄວາມສາມາດທີ່ຈະອະທິບາຍເຮື່ອງນີ້ຕື່ມອີກ

## ໜອງບົວລຸມພູ

ນິທານກ່ຽວກັບການຕັ້ງໜອງບົວລຸມພູນີ້ ອາດໄດ້ສະແດງເຖິງສມັຍ ຂອງການຂຸງໜັງສືນີ້ ໃນເຮື່ອງນີ້ທ້າວອາພພະນາສວນໄດ້ໃຫ້ຂຸນຈົ່ງນຳເອົາ ຊາວເມືອງວຽງຈັນກັບຄືນເມືອ ຂຸນຈົ່ງໄດ້ຈອດເຊົາຢູ່ພັນພ້າວໃນຕອນ

ເດີນທາງກັບເມືອງວຽງຈັນ ປູ່ທີ່ພັນພ້າວໄດ້ມີຄົນຮ້ອຍນຶ່ງໜີໄປຕັ້ງປູ່ຫນອງບົວລຸມພູ ຜູ້ແຕ່ງເວົ້າວ່າຄົນເຫຼົ່ານັ້ນບໍ່ໄດ້ປູ່ຫນອງບົວລຸມພູ ຍ້ອນພຣະບາງນາກຣັກສາຫນອງນັ້ນ ຄົນຈຳພວກນັ້ນໄດ້ໜີໄປທາງທິດໃຕ້ ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ຄາດຄະເນວ່າຄົນເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຕັ້ງເມືອງປູ່ທີ່ນັ້ນ[67] ຄ້າເບິ່ງເຜີນ ໆ ແລ້ວ ເຣື່ອງນີ້ບໍ່ໄດ້ມີຫຍັງກ່ຽວກັບປວັດສາດ ແຕ່ສິ່ງທີ່ຈະກ່າວຕໍ່ໄປນີ້ອາດຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າຜູ້ແຕ່ງອາດເວົ້າເຖິງການຄຶດກະບົດຂອງພຣະວໍຣະແລະພຣະຕາ[68] ຕໍ່ພຣະເຈົ້າຊີວິດຂອງນະຄອນວຽງຈັນ ໃນປີ ๑๗๔๑ ຫຼື ๑๗ฝ๓

ເຖິງແມ່ນວ່າເຣື່ອງເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງປວັດສາດກໍຕາມ ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າໄດ້ມີຄວາມກ່ຽວພັນ ລະຫວ່າງເຣື່ອງທີ່ຂຽນໂດຍຜູ້ແຕ່ງໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມ ແລະເຣື່ອງພຣະວໍຣະພຣະຕາ ທີ່ໄດ້ພົບໃນປວັດສາດລາວ

๑. ຄົນຮ້ອຍນຶ່ງທີ່ໄດ້ປາກົດເຫັນໃນເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນັ້ນ ເປັນປະຊາຊົນຂອງພຣະເຈົ້າຊີວິດເມືອງວຽງຈັນ ເໝືອນດັ່ງກ່ຽວກັບນີ້ ພຣະວໍຣະພຣະຕາ ແລະພັກພວກທີ່ກະບົດຕໍ່ເຈົ້າວຽງຈັນເປັນປະຊາຊົນຂອງພຣະເຈົ້າຊີວິດວຽງຈັນ

๒. ຄົນຮ້ອຍນຶ່ງນີ້ໄດ້ໄປຕັ້ງປູ່ຫນອງບົວລຸມພູ ເພາະວ່າບໍ່ປາກປູ່ໃຕ້ອຳນາດຂອງພຣະເຈົ້າຊີວິດເມືອງວຽງຈັນ ເໝືອນດັ່ງກ່ຽວກັນ ທີ່ພຣະວໍຣະພຣະຕາບໍ່ພໍໃຈກັບພຣະເຈົ້າຊີວິດເມືອງວຽງຈັນ ແລ້ວຈຶ່ງໜີໄປປູ່ຫນອງບົວລຸມພູ ແລະກໍປະກາດຕົນເອງເປັນເອກຣາດ

๓. ຄົນຈຳພວກນີ້ບໍ່ໄດ້ປູ່ຫນອງບົວລຸມພູເທົ່ານັ້ນ ຍ້ອນວ່າພຣະບາງນາກຣັກສາຫນອງນັ້ນໄວ້ ເໝືອນດັ່ງກ່ຽວກັບນີ້ ພຣະວໍຣະແລະພຣະຕາບໍ່ໄດ້ປູ່ໃນຫນອງບົວລຸມພູເທົ່ານັ້ນ ຍ້ອນວ່າເຈົ້າຊີວິດເມືອງວຽງຈັນ ສົ່ງກຳລັງທະຫານໄປຕິດຕາມຕໍ່ສູ້

๔. ຄົນຈຳພວກນີ້ຖືກບັງຄັບໃຫ້ໜີຈາກຫນອງບົວລຸມພູ ໄປທາງທິດໃຕ້ ຜູ້ແຕ່ງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມຄາດຄະເນວ່າ ທີ່ນັ້ນຈະມີເມືອງໃໝ່ເກີດຂຶ້ນ

ຕາມປວັດສາດວ່າພຣະຕາໄດ້ເສັງຊີວິດໃນການຕໍ່ສູ້ ແລະພຣະວໍຣະໄດ້

ໜີ ຈາກໜອງບົວລຸ ມພູ ໄປທາງໃຕ້ ເພື່ອຢູ່ໃນຄວາມອາຣັກຂາຂອງພຣະເຈົ້າຊີ ວິດນະຄອນຈຳປາສັກ ພຣະວໍຣະໄດ້ຕັ້ງຢູ່ ໃນວຽງຄົງກົງ ຫ່າງຈາກນະຄອນຈຳ ປາສັກປະມານ ๔๐ ຫຼັກ

ສິ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ອາດສົມມຸດໄດ້ວ່າ ບາງທີຜູ້ແຕ່ງເຣື່ອງພຣະລັກ ພຣະລາມ ໄດ້ແປງເຣື່ອງການຄຶດກະບົດຂອງພຣະວໍຣະພຣະຕາໃຫ້ເປັນເໜື່ອນນິ ທານອັນນຶ່ງ ອີກປ່ານຶ່ງພຣະວໍຣະພຣະຕາແລະພັກພວກໄດ້ກາຍເປັນຮ້ອຍຄົນທີ່ ໜີໄປໜອງບົວລຸ ມພູ ພຣະເຈົ້າຊີວິດເມືອງວຽງຈັນທີ່ໄດ້ຕາມຄົນກະບົດທັງ ๒ ແລະ ພັກພວກນັ້ນໄດ້ກາຍເປັນພຣະບາບາກທີ ຮັກສາຊົງເຂດໜອງບົວລຸ ມພູ ແລ້ວບັງ ຄັບໃຫ້ຄົນຈຳພວກນີ້ໜີໄປທາງໃຕ້

## ເມືອງປາສັກ

ໃນເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ຜູ້ແຕ່ງເວົ້າເຖິງເມືອງປາສັກພຽງເທົ່ອ ດຽວ ບາງທີຄຳທີ່ກ່າວຂ້າງເທິງນີ້ ຊ່ວຍໃຫ້ຮູ້ຈັກສມັຍທີ່ຂຽນໜັງສືນີ້ ໄດ້ ຜູ້ແຕ່ງເວົ້າວ່າທ້າວປ່ານດຳແລະບາງສັກດາໜີໄປຕັ້ງຢູ່ເມືອງນຶ່ງ ຊື່ວ່າເມືອງປາ ສັກ[๖๙] ໃນແຄມແມ່ນ້ຳຂອງ ຜູ້ແຕ່ງບໍ່ໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບເຫດຜົນຂອງການ ໜີໄປຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງ ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າຄຶດວ່າຄົນທັງ ๖ ນີ້ໜີໄປເພາະບໍ່ປາກຢູ່ ໃຕ້ອຳນາດຂອງພຣະເຈົ້າຊີວິດເມືອງວຽງຈັນ ເໝືອນດັ່ງດຽວກັນນີ້ໜັງສືບາງ ສະບັບຂອງພົ້ນນະຄອນຈຳປາສັກຂຽນວ່າ ພຣະຣາຊນາດາຂອງເຈົ້າສີສມຸດ ພຸ ທັງກຸນແລະພຣະຄຣູໄດ້ໜີຈາກອຳນາດຂອງຂ້າຣາຊການຜູ້ນຶ່ງ ທີ່ຍຶດເອົາ ບັນລັງເມືອງວຽງຈັນ ພຣະຄຣູໄດ້ຕັ້ງຄົນເອງຢູ່ເມືອງຈຳປາສັກ ແລ້ວພາຍ ຫຼັງມາຈຶ່ງໄດ້ເຊີນເອົາເຈົ້າສີສມຸດພຸດທັງກຸນ ມາເປັນພຣະເຈົ້າຊີວິດປູ່ນະຄອນ ຈຳປາສັກ[๗๐] ບາງທີຜູ້ແຕ່ງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມໄດ້ເວົ້າເຖິງເມືອງປາສັກ (= ຈຳປາສັກ) ຫຼັງຈາກ ปี ๑๗๑๗

## ເມືອງອັຕຕະປື

ການອ້າງເຖິງເມືອງອັຕຕະປື ໃນເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ສຳຄັນຢູ່ຄື ກັນ[๗๑] ບ້ານອັຕຕະປືອາດໄດ້ຕັ້ງຢູ່ກ່ອນສມັຍເຈົ້າສີສມຸດ ແຕ່ວ່າພຣະອົງເອງໄດ້ ຍົກຖານະບ້ານອັຕຕະປືນັ້ນຂຶ້ນໃຫ້ເປັນເມືອງ[๗๒]

# ວຸງຈັບລ້ານຊ້າງ

ໃນເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເວົ້າຫຼາຍເທື່ອ ກ່ຽວກັບເນື້ອງ ວຸງຈັບລ້ານຊ້າງ ຄ້າຫນັງສືນີ້ ໄດ້ຂຽນໃນສມັຍເນື້ອງລ້ານຊ້າງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ແບ່ງແຍກອອກເປັນສາມອານາຈັກ ຜູ້ແຕ່ງອາດບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຄຳເວົ້າວຸງຈັບເຂົ້າເປັນ ຄຳເວົ້າດຽວກັບລ້ານຊ້າງ ຫຼັງຈາກ ຄ.ສ. ເທົ້ານັ້ນ ຜູ້ແຕ່ງໃຊ້ຄຳເວົ້າວຸງຈັບ ເຂົ້າກັບຄຳເວົ້າລ້ານຊ້າງ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈວ່າບໍ່ແມ່ນລ້ານຊ້າງອື່ນໆ ອີກ

ເປັນທີ່ຄຶກຄຽງໄດ້ວ່າຄຳເວົ້າວຸງຈັບລ້ານຊ້າງ ໝາຍເຖິງວ່າວຸງຈັບຣາຊ ທານີຂອງລ້ານຊ້າງ ໃນເວລາລ້ານຊ້າງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ແບ່ງແຍກອອກເປັນສາມ ອານາຈັກ ຄ້າຜູ້ແຕ່ງໜັງສືນີ້ ຊີວິດຢູ່ໃນເວລານັ້ນ ຜູ້ແຕ່ງອາດບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຄຳ ເວົ້າວຸງຈັບລ້ານຊ້າງ ເພາະວ່າທຸກຄົນໃນສມັຍນັ້ນໄດ້ຮູ້ຈັກວ່າວຸງຈັບເປັນຣາຊ ທານີຂອງລ້ານຊ້າງ ວຸງຈັບເປັນບ່ອນສຳຄັນໃນເຣື່ອງນີ້ ເພາະສະນັ້ນຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ ເຊື່ອວ່າຄຳເວົ້າວຸງຈັບລ້ານຊ້າງໄດ້ຕົ້ມໃສ່ໃນໜັງສືນີ້ ຫຼັງຈາກໜັງສືນີ້ໄດ້ຂຽນ ເປັນເວລາຫຼາຍປີມາແລ້ວ

ຂ້າພະເຈົ້າເວົ້າສິ່ງທີ່ກ່າວຂ້າງເທິງນີ້ ເພື່ອພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າໜັງສືພຣະ ລັກພຣະລາມ ທີ່ໄດ້ຂຽນຫຼັງຈາກ ຄ.ສ. ເປັນພຽງການສົມມຸດເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ວ່າຄຳເວົ້າເທົ່ານີ້ ມີເນື້ອຄວາມເຂົ້າກັນດີກັບໃບລານບ້ານຫ້ອມ ແລະໃບລານ ບ້ານນາຊອນທີ່ໄດ້ເວົ້າໃນຕອນສຸດທ້າຍວ່າໜັງສືນີ້ໄດ້ຂຽນໃນ ຄ.ສ. ໂ໗ສ໐ ໃນຂນະທີ່ຂຽນໜັງສືນີ້ໃນ ຄ.ສ. ໂ໗ສ໐ ຜູ້ແຕ່ງອາດໄດ້ເວົ້າເຖິງເຫດການ ທາງປວັດສາດທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນກ່ອນສັຕວັດນຶ່ງ ມາແລ້ວ

ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຕັ້ງຄຳຖາມວ່າປີ ໂ໗ສ໐ ຈະເປັນເວລາອັນເໝາະສົມສຳລັບ ການຂຽນໜັງສືສຳຄັນປານນີ້ຫຼືບໍ່ ຜູ້ແຕ່ງຂຽນໜັງສືນີ້ເພື່ອປາກສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າເນື້ອງວຸງຈັບລ້ານຊ້າງເປັນເນື້ອງທີ່ນິຍົມຊົມຊອບ ຫຼັງຈາກການເສັງຊັ້ນຂອງເຈົ້າ ອະນຸໃນປີ ໂ໗໒໗ ເນື້ອງວຸງຈັບລ້ານຊ້າງໄດ້ ເສັງເອກຣາດແລະສູນເສົ້ ບາງ ທີ່ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ຂຽນໜັງສືນີ້ ໃນສມັຍນັ້ນເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນລາວມີກຳລັງໃຈຂຶ້ນບ້ອນ ການອ່ານໜັງສື ທີ່ເວົ້າເຖິງຄວາມລີ້ຊາພາກິດຂອງເນື້ອງ ວຸງຈັບລ້ານຊ້າງ

ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າຜູ້ແຕ່ງໄດ້ຂຽນໜັງສືນີ້ ອອກໃຫ້ກວ້າງ

ຂວາງຈາກເຣື່ອງສັ້ນທີ່ປາກົດເທັ່ນໃນໜັງສືໃບລານຫຼື ຄຳເວົ້າຂອງຄົນທົ່ວໄປ ຕາມ ຄວາມຈິງແລ້ວເຣື່ອງພຣະລານໃນໜັງສືນີ້ມີນ້ອຍແຕ່ຄຳອະທິບາຍກ່ຽວກັບສະຖານ ທີ່ແລະຣີດຄອງປະເພນີຂອງລາວມີຫຼາຍ ບົດອະທິບາຍກ່ຽວກັບວັທນະທັນລາວ ໄດ້ຂຍາຍເຣື່ອງພຣະລານໃຫ້ເປັນເຣື່ອງກວ້າງຂວາງ ກວ່າເຣື່ອງພຣະລານທີ່ມີ ກ່ອນສມັຍຜູ້ແຕ່ງໜັງສືນີ້ ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຮູ້ຄັກແນ່ວ່າເຣື່ອງທີ່ມີມາກ່ອນນີ້ ມີ ໃນໃບລານນາແລ້ວ ຫຼື ມີປູ່ພຽງໃນຄຳເວົ້າຄົນທົ່ວໄປເທົ່ານັ້ນ

ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຕັ້ງຄຳຖາມອີກວ່າ ໜັງສືນີ້ໄດ້ຂຽນຈາກຄົນດຽວຫຼື ຫຼາຍຄົນ ທຸກໆສ່ວນຂອງເຣື່ອງນີ້ບໍ່ມີຄຸນຄ່າສເມີກັນທາງວັນນະຄະດີ ເພາະສະນັ້ນເປັນທີ່ຖືກ ຖຽງໄດ້ວ່າມີຫຼາຍຄົນໄດ້ແຕ່ງໜັງສືນີ້ ແຕ່ວ່າໜັງສືບາວປານນີ້ຍາກພາໃຫ້ຜູ້ແຕ່ງ ຄົນດຽວກັນຂຽນບາງຕອນດີ ບາງຕອນບໍ່ດີກໍ່ໄດ້

ໜັງສືພຣະລັກພຣະລານນີ້ ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກ່ຽວກັບຜູ້ແຕ່ງ ໃບລານບ້ານຫ້ອມແລະໃບລານບ້ານບາຊອນຂຽນຊື່ຂອງຜູ້ແຕ່ງວ່າ "ພຸທທະ ໂພຈານ" ແຕ່ວ່າຊື່ນີ້ບໍ່ຖືກ ເພາະວ່າຄຳເວົ້າ "ໂພຈານ" ບໍ່ມີຄວາມໝາຍ ນັກ ປຣາດລາວໃນປັດຈຸບັນນີ້ໄດ້ໃຫ້ຄວາມເຫັນແກ່ຂ້າພະເຈົ້າວ່າ "ພຸທທະໂພຈານ" ເປັນຄຳເວົ້າຜິດຕ້ອງແນ່ນ "ພຸທທະໂຄສາຈານ"[ฉฉ]

ຖ້າເຮົາຍອມຮັບວ່າຄວາມນີ້ຖືກຕ້ອງເຮົາຕ້ອງຕັ້ງຄຳຖາມວ່າ "ພຸທທະໂຄ ສາຈານ" ທີ່ແຕ່ງກາບປູ່ສອນຫຼວງເປັນຄົນດຽວກັນຫຼື ບໍ່ກັບພຸທທະໂຄສາຈານນີ້ ໜັງສືປູ່ສອນຫຼວງຂຽນວ່າ "ພຸທທະໂຄສາຈານ" ປູ່ເມືອງລ້ານຊ້າງ[ฉ๔] ຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອແນ່ວ່າຜູ້ແຕ່ງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລານ ນີ້ເປັນຄົນລາວປູ່ໃນເມືອງ ລ້ານຊ້າງ ປູ່ທົ່ວໄປໃນໜັງສືພຣະລັກພຣະລານ ຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເວົ້າເຖິງຄວາມ ລີຊາພາກົດຂອງເມືອງລ້ານຊ້າງວຽງຈັນ ພຣະລານເປັນພຣະມະຫາກະສັດຂອງ ເມືອງລ້ານຊ້າງວຽງຈັນ ຜູ້ຂຽນໄດ້ເວົ້າເຖິງຊື່ຂອງເມືອງລ້ານຊ້າງຫຼາຍເທົ່ອ ດ້ວຍຄວາມພາກພູມໃຈ "ພຸທທະໂຄສາຈານ" ທີ່ຂຽນໜັງສືປູ່ສອນຫຼວງ ແລະໜັງສືພຣະລັກພຣະລານບໍ່ໄດ້ເປັນຄົນດຽວກັນ ຖ້າເຮົາເຊື່ອວ່າປູ່ສອນ ຫຼວງໄດ້ຂຽນໃນສມັຍພຣະເຈົ້າສຸຣິຍະວົງສາ (ຄ.ສ. ๑๗๓๗-๑๗๙๔)[ฉ๕] ໜັງສື ໃບລານພຣະລັກພຣະລານຂຽນວ່າໜັງສືນີ້ໄດ້ແຕ່ງໃນປີ ๑๗๕๐ ຄວາມແຕກຕ່າງ ໃນໄລຍະຮ້ອຍປີ ນີ້ບໍ່ສາມາດຈະອະທິບາຍໄດ້ຖ້າເຮົາບໍ່ຄຶດສົມມຸດວ່າ ວັນທີ່ທີ່ຂຽນ ປູ່ສອນຫຼວງບໍ່ຖືກ ຫຼື ວັນທີ່ທີ່ຂຽນພຣະລັກພຣະລານບໍ່ຖືກ ຫຼື ວ່າພຸທທະໂຄ ສາຈານຂອງສອງເຣື່ອງບໍ່ແມ່ນຜູ້ດຽວກັນ

## ภาบแบ่งพากใบ๊ปมบ๊

ใบลานเดิมฮองพระลักพระลามบ่ได้แบ่งฮอกเป๋นสองพาก แต่ว่าข้าพะเจ้าได้แบ่งฮอกเองเพื่อให้สะดวกในภาบพิมและภาบจัด ข้าพะเจ้าเหั๋นว่าภาบแบ่งฮอกเป๋นสองพากนี๊ดีกว่าเพาะว่าตลอดหั๋วเรื่องฮองพระลักพระลามนี๋มีสองหิวเรื่องหี๋มีความสำคันคื พากหี๋บ๋างเว้ากู่วกับบางจบหา และพากหีสองเวากู่วกับบางสถา

ใบลานเดิมแบ่งฮอกเป๋นมัดและผูก แต่ว่าได้แบ่งแบบบ่มีกิดเกบภาบแบ่งนี๋บ่มีความสัมพันกู่วกับหิวข้ต่างๆ ในเรื่องพระลักพระลามผู้ฮองใบลานได้ฮองในจำบวบจำกัดแล้วมัดไว้ให้เป๋นผูก หั๋งๆหี๋ปใบกฮองเรื่องบ๋างบ่ทันสิมบูบ

ข้าพะเจ้าได้ฮองไว้ในตอบหั๋ยฮองหน้า ถ้าหากว่าแต่ละผูกหี๋มัดได้จิบปู่บ่อบใด ข้าพะเจ้าบ๋างได้ฮองตาละลางไว้ในตอบตั๋นฮองพากหี๋บ๋างและพากหีสองเพื่อปากชี้ให้เหั๋นว่าใบลานเดิมได้แบ่งแบบใด ทุกๆหั๋อหีหิวข้บ๋างฮองเรื่องจิบ ผู้แต่งฮองว่า "กล่าวบั๋น.....เหั๋นนี๋ก่อบแล" บ่อบเล็มตั๋นฮองแต่ละบั๋นผู้แต่งฮองว่า "บัดนี๋จักจาเถิง" ข้าพะเจ้าได้ลิงแฌงใบปั๋มนี๋ถ้าหากว่าได้พิบเหั๋นปใยกหีก่าวข้างเหิงนี๋

## หิวข้ฮองใบ๊ปมบ๊

ใบลานเรื่องพระลักพระลามในฮิงเขถวงจันเพิ่นนิยมเอิ้นกันว่า "หนังสือพระลักพระลาม" แต่ผู้แต่งฮองเรื่องนี๋ให้เป๋นเรื่องชาดิกถวงบ๋างคำเว้าพระลามชาดิก ได้พิบเหั๋นในหนังสือนี๊สองหั๋อๆหีบ๋างได้พิบในตอบตั๋นและหั๋อหีสองได้พิบในตอบสุดหั๋ยฝิ เพาะสะบั๋นสะเดักเจ้าหานิบิอักจิงได้ใส่ชื่อหนังสือใบลานพระลักพระลามฮองจ้าวักร้อยเอ็กว่า "พระลามชาดิก" เรื่องราวฮองพระลาม หั๋งๆหีใบปิกหน้าฮองใบลานจ้าวักร้อยเอ็กฮองว่าพระลามเห้าบั๋นฝิก

ข้าพะเจ้าใส่ชื่อปั๋มนี๋ว่า "พระลักพระลาม หื๊อพระลามชาดิก" เพื่อบ่ให้เพิ่นเอ้าใจว่า มีเรื่องพระลามสองสะบับต่างกันในปะเทกลาวกั๋ว

ສະບັບນຶ່ງເວົ້າວ່າ "ພຣະລັກພຣະລາມ" ແລະອີກສະບັບນຶ່ງເວົ້າວ່າ "ພຣະລາມ ຊາດົກ"

## ອິດທິພົນຂອງໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມ

ນອກຈາກໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມຂອງຈັ່ງວັດຮ້ອຍເອັດແລ້ວ ໜັງສືໃບ ລານພຣະລັກພຣະລາມທຸກໆສະບັບທີ່ໄດ້ວິພາກວິຈານໂດຍນັກປຣາດປັດຈຸບັນນີ້ມາ ຈາກຂົງເຂດວຽງຈັນເພາະສະນັ້ນນັກປຣາດເຊື່ອວ່າໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມນີ້ເປັນ ໜັງສືສະບັບນຶ່ງຂອງວຽງຈັນໂດຍສະເພາະແຕ່ຕາມບົດຫ້ຳຂອງໜັງສືໃບລານຮ້ອຍ ເອັດທີ່ຂຽນໂດຍສະເດັດເຈົ້າຫາບີບີວັດນັ້ນ[ຊ] ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າໜັງສືນີ້ແມ່ນໜັງສື ອັນດຽວກັນກັບໜັງສືໃບລານພຣະລັກພຣະລາມທີ່ມາຈາກຂົງເຂດວຽງຈັນ[ຊ໙] ໃບ ລານບ້ານຫ້ວຍ ອາດໄດ້ກ່າຍໃນປີ ๑๗๑ ຈາກໃບລານຕົ້ນສະບັບເດີມທີ່ມາຈາກ ອຸບົນ ການສຳຣວດທີ່ໄດ້ກະທຳໂດຍກະຊວງທັມມະການໃນຫວ່າງບໍ່ນານມານີ້ໄດ້ສະ ແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໃບລານພຣະລັກພຣະລາມທີ່ມີປູ ๔ມ ຫຼື ๔๔ ຜູກໄດ້ພົບເຫັນໃນຂົງ ເຂດແຂວງສວັນນະເຂດແລະແຂວງຈຳປາສັກ ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າໃບ ລານຈຳນວນນີ້ ມີຂນາດສເມີກັນກັບໃບລານທີ່ວຽງຈັນເພາະສະນັ້ນຂ້າພະເຈົ້າເຊື່ອ ແນ່ວ່າໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມນີ້ ເປັນໜັງສືທີ່ຮູ້ຈັກກັນປ່າງກວ້າງຂວາງໃນປ ະ ເທດລາວພາກກາງພາກໃຕ້ແລະພາກຕະວັນອອກສຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ[ ๔๐]

## ຫ ັ ກຂອງການຮຽບຮຽງໜັງສ ື

ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ພຍາຍາມຮຽບຮຽງໜັງສືນີ້ ຕາມຫ ັ ກການຮຽບຮຽງທີ່ໃຊ້ ໃນພາສາສາດ ຕາມຫ ັ ກນີ້ໜັງສືຕິວທັມສະບັບເດີມຄວນຈະໄດ້ກ່າຍອອກເປັນຕິວ ລາວໂດຍບ່ໍໄດ້ປ່ຽນແປງ ຄວາມຜິດໃນຕົ້ນສະບັບເດີມນັ້ນບ່ໍຄວນແປງແຕ່ໃຫ້ ເອົາມາຂຽນລົງໃນຕອນສຸດທ້າຍຂອງທຸກໆໜ້າປຶ້ມ ໜັງສືທີ່ໄດ້ຮຽບຮຽງໂດຍບ່ໍໄດ້ ປ່ຽນແປງຄຳເວົ້າບູຮານທັງໝົດນັ້ນ ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍໃນການຄົ້ນຄວ້າ ພາສາລາວສມັຍເກົ່າ ໃນປັດຈຸບັນນີ້ມີພຽງແຕ່ປຶ້ມຈຳນວນນ້ອຍເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ຮຽບ ຮຽງຕາມຫ ັ ກຂອງການຮຽບຮຽງແບບພາສາສາດ ປຶ້ມແບບນີ້ເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນການ ແຕ່ງອ ັ ຈນານຸກົມພາສາລາວບູຮານ ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າການໃຊ້ຫ ັ ກຂອງການ ຮຽບຮຽງນີ້ເປັນທີ່ຫຸ້ງຍາກແລະສັບສົນຫຼາຍໃນເວລາກ່າຍໜັງສືຕິວທັມສະບັບເດີມ ອອກເປັນຕິວລາວ ເພາະວ່າໃນຕິວທັມເພີ້ນຂຽນແບບປະປັກເພາະສະນັ້ນ

ຄົນທີ່ອ່ານໜັງສືຕົວທັນອາດຄຶດໄປໃນທາງທີ່ຜິດກໍເປັນໄດ້ ໃນໃບລານ ທັນນະດາໄດ້ພົບເຫັນແຕ່ສຣະ ◌ິ ໃນເວລາກ່າຍໜັງສືຕົວທັນເພິ່ນແປງສຣະ ນີ້ໃຫ້ເປັນສຣະ ◌ິ ຕົວຢ່າງວ່າ ເກິດໄດ້ແປງເປັນເກີດ ສຣະ ◌ິ ໄດ້ແປງໃຫ້ ເປັນສຣະ ◌ິ◌ອ ຫຼື ◌ິ◌ອ ຄ້າວ່າຫຼ້ງຈາກສຣະນີ້ມີພະຍັນຊນະຕົວຢ່າງ ວ່າ ເຮິນ =ເຮືອນ ຜິ້ງ=ເຜື້ອງ ເພິ່ນບໍ່ໄດ້ອະທິບາຍວ່າເປັນຫຍັງເພິ່ນຈຶ່ງໄດ້ເຮັດການປ່ຽນ ແປງນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າສຣະ ◌ິ ເປັນສຣະບູຮານທີ່ໃຊ້ໃນຄຳເວົ້າທີ່ມີພະຍັນ ຊນະໃນຕອນສຸດທ້າຍ ສຣະອື່ນດັ່ງ ◌ິ◌ອ ◌ິ◌ອ ໄດ້ນຳຂຽນເປັນພາສາລາວພາຍ ລຸນມາ ໃນປັດຈຸບັນນີ້ພວກຜູ້ໄທເວົ້າວ່າ ເຮິນ ແລະ ຜິ້ງ ບໍ່ແມ່ນເຮືອນແລະເຜື້ອງ ໃນ ວັຈນານຸກົມຂອງພາສາລາວສມັຍໃໝ່ເພິ່ນໃຊ້ສຣະ ◌ິ◌ ແລະ ◌ິ◌ອ ໃນຄຳເວົ້າອັນ ດຽວກັນ ຕົວຢ່າງວ່າ ເຕິນ = ເຕືອນ ເຕິກ = ເຕືອກ ໃນໃບລານສ່ວນຫຼາຍມີແຕ່ ◌ົ ເທົ່ານັ້ນແຕ່ວ່າໃນວັຈນານຸກົມແລະປຶ້ມສມັຍໃໝ່ສຣະ ◌ົ ໄດ້ປ່ຽນເປັນ ◌ົ ເຖິງແນ່ນອ່ານໃນໃບລານຕົວທັນແລະຕົວລາວສ່ວນຫຼາຍບໍ່ມີສຣະ ◌ົ ◌ິ◌ອ ແລະ ◌ິ◌ອ ແຕ່ປຶ້ມແບບຮຽນຕົວທັນໄດ້ໃຊ້ສຣະນີ້ ບາງຄົນອາດເວົ້າໄດ້ວ່າຜູ້ກ່າຍບໍ່ມີຄວາມ ໜັ້ນພຽນເພາະສະນັ້ນຜູ້ກ່າຍບໍ່ໄດ້ຂີດຫາງສຣະ ◌ົ ໃຫ້ເປັນ ◌ົ ແລະບໍ່ໄດ້ໃສ່ສຣະ ◌ົ ◌ໍ ໃນສຣະ ◌ົ ເພື່ອໃຫ້ອ່ານອອກເປັນ ◌ິ◌ອ ຫຼື ◌ິ◌ອ ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຄຶດວ່າຜູ້ ຂຽນໆແບບດັ່ງກ່າວນີ້ຍ້ອນຄວາມມັກງ່າຍເພາະວ່າຜູ້ຂຽນໆ ◌ົ ປູ່ ແຕ່ເປັນຫຍັງ ບໍ່ຂຽນ ◌ົ ◌ໍ ໃຫ້ເປັນ ◌ົ

ຂ້າພະເຈົ້າຄຶດວ່າການປ່ຽນແປງທັງໝົດນີ້ ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຫຼັກຂອງ ການຮຽບຮຽງໃນພາສາສາດ ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຮັດການປ່ຽນແປງນີ້ເອງ ແລ້ວ ຕຶມອັນນະບຸດໃສ່ ເພື່ອໃຫ້ປຶ້ມອ່ານງ່າຍສຳລັບຄົນໃນສມັຍປັດຈຸບັນນີ້ ຜູ້ທີ່ປາກ ຮູ້ຈັກແບບຂຽນຕາມສະບັບເດີມຂອງຕົວທັນ ອາດບໍ່ມີຄວາມຫຸ້ງຍາກເພາະວ່າ ການປ່ຽນແປງມີຢູ່ທົ່ວໄປຕາມທີ່ກ່າວຂ້າງເທິງນີ້ ຄຳເວົ້າຄຳດຽວໃນໃບລານໄດ້ ຂຽນແບບຕ່າງໆກັນ ຕົວຢ່າງວ່າ ເສສສລໍ ເສດສລໍ ແລະ ເສດຊະຫຼໍ ປຣະ ໂຍດຊນະ ປຣະໂຍຊນະ ແລະ ປະໂຍຊນະ ເພາະສະນັ້ນຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ປ່ຽນ ແປງ

ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີຄວາມຕົກໃນສະບັບຕົວລາວ ທີ່ກ່າຍອອກຈາກຕົ້ນສະບັບ ຕົວທັມເດີມ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ປຽບທຽບສະບັບຕົວລາວ ແລະສະບັບຕົວທັມໃສ່ກັນ ຂ້າພະເຈົ້າຕົ້ມແຖວຈຳພວກທີ່ ໄດ້ຂຽນຕົກໃນເວລາກ່າຍໜັງສືນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ ປຽບທຽບໜັງສືທີ່ພິມກັບໜັງສືຕົວລາວສາມເທື່ອ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີການລຸງຕົກໃນ ເວລາພິມໜັງສືນີ້ ທຸກໆ ເທື່ອຜູ້ຊ່ວຍຂອງຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ອ່ານໜັງສືນີ້ໃຫ້ມີ ສຽງດັ່ງ ແລ້ວຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ ຕົ້ມໃສ່ຄຳເວົ້າຈຳພວກທີ່ລຸງຕົກໂດຍໂຮງພິມ ການກະທຳແບບນີ້ເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ເພາະວ່າໃນໜັງສືບູຮານເພິ່ນມັກໃຊ້ຄຳສ້ອຍ ແຕ່ມີຄວາມໝາຍແບບດຽວ ບາງເທື່ອຄຳເວົ້າຈຳພວກນີ້ມີພາສາປາລີ ຫຼື ສັນສກຣິດໄປນຳ ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍຄຳເວົ້າຈຳພວກນີ້ມີແຕ່ຄຳເວົ້າລາວຕົວຢ່າງວ່າ "ນາບະອະຊາຍໜຸ່ມ" "ກິນເຂົ້ານ້ຳໃພຊຸນະອາຫານ" "ຄ່າບົວ ຄ່ານາງ ຄ່າແກ່ວ ຄ່າດອງ" "ກລ່າວກ້ານໂອນເອົາ" ເປັນຕົ້ນ ຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກພາສາລາວດີກໍດີແຕ່ບໍ່ຮູ້ຈັກຢ່າງ ຄັກແນ່ວ່າຄຳເວົ້າຄຳໃດຄຳນຶ່ງຕົກ ຫຼື ບໍ່ຕົກໃນຄຳເວົ້າຈຳພວກນີ້ ເພາະວ່າຄຳເວົ້າ ທີ່ຕົກນັ້ນບໍ່ຈຳເປັນສຳລັບຄວາມໝາຍ ໃນເວລາກວດໜັງສືທີ່ໄດ້ພິມແລ້ວນັ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ໄດ້ເບິ່ງໜັງສືໃບລານຕົ້ນສະບັບ ເດີມອີກຖ້າຫາກວ່າມີຂໍ້ ສົງສັຍ ເພື່ອໃຫ້ປຶ້ມນີ້ມີຄຸນພາບດີ ໂດຍອາສັຍຄວາມຮູ້ ຈາກຫຼາຍຄົນ ຂ້າພະເຈົ້າ ໄດ້ຈັດຕັ້ງການກວດໜັງສືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ໜັງສືນີ້ໄດ້ກວດສາມເທື່ອແຕ່ລະເທື່ອນັ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ກວດເອງ ແລ້ວຈຶ່ງສົ່ງໃຫ້ຜູ້ມີຄວາມຮູ້ດ້ານພາສາກວດອີກ.

# ໝາຍເຫດ

๑. ນອກຈາກໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມສະບັບທີ່ໄດ້ ພິມແລ້ວນີ້ ຍັງມີໜັງສືອື່ນອີກ ๔ ສະບັບກ່ຽວກັບເຣື່ອງພຣະລາມທີ່ຮູ້ຈັກປູ່ໃນປັດຈຸບັນນີ້

ก. ເຣື່ອງພິມມະຈັກທີ່ໄດ້ຊຸບເປັນພາສາໄທລື້ແລະທີ່ໄດ້ພິບປູ່ໃນເມືອງສີງ

ข. ເຣື່ອງລັງການ້ອຍ

ค ເຣື່ອງທົວຣະພີທີ່ໄດ້ຊຸບເປັນພາສາລາວ ແລະທີ່ໄດ້ເກັບຮັກສາໄວ້ປູ່ໃນມະຫາຣາຊວັງຫຼວງພຣະບາງ

ง. ເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມທີ່ໄດ້ພິມໂດຍຫໍສະມຸດແຫ່ງຊາດທົ່ວງງຈັນໃນ ปี ๑๙๓๑

จ. ວັນທີ ๒๓ ກັນຍາ ๑๙๓๒

ฉ. ຜູ້ແຕ່ງເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມ ນີ້ຊຸງວ່າເມືອງອິນທະປະຖາມະຄອນຕັ້ງປູ່ໃນປະເທດຂແມນ (ພາກທີ ๒ ໜ້າ ๒) ຜູ້ແຕ່ງບໍ່ໄດ້ເວົ້າປ່າງລະອຽດວ່າເມືອງອິນທະປະຖາມະຄອນຕັ້ງປູ່ບ່ອນໃດໃນປະເທດຂແມນ ເພາະສະນັ້ນເຮົາຈຶ່ງບໍ່ຮູ້ຈັກວ່າເມືອງອິນທະປະຖາມະຄອນເປັນເມືອງໃດ ຂອງປະເທດຂແມນໃນປັດຈຸບັນນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າຈະອະທິບາຍກ່ຽວກັບ ຊື່ສະຖານທີ່ໆໄດ້ພົບໃນໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມໃນໂອກາດຕໍ່ໄປ

๔. ແມ່ນ້ຳບັງມຸກແມ່ນຫ້ວຍມຸກໃນປັດຈຸບັນນີ້ໄຫຼວົກ ໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງປູ່ຕົງກັນຂ້າມກັບເມືອງສວັນນະເຂດ

๕. ຕາມຄວາມຄຶດຂອງສະເດັດເຈົ້າທາບີນີ້ວັດວ່າເກາະລັງກາທີ່ໄດ້ພົບປູ່ໃນເຣື່ອງພຣະລັກພຣະລາມນີ້ຈະຕ້ອງແມ່ນລັງກາສຸກ ທີ່ໄດ້ຕັ້ງປູ່ໃນປະເທດມາເລເຊັ (ໃຫ້ເບິ່ງບົນທຶກພາສາອັງກິດ ໂດຍສະເດັດເຈົ້າທາບີ ນິວັດ ຊື່ວ່າ The Rama Jataka, Collected Articles ພິມໂດຍ the Siam Society ๑๙๓๙ ໜ້າ ๒๒) ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າຄຶດວ່າເກາະລັງກາຄວນຈະເປັນ ລັງກາທົ່ວທີ່ຕັ້ງປູ່ໃນມະຫາສມຸດອິນເດັ ຜູ້ແຕ່ງໜັງສືພຣະລັກພຣະລາມນີ້ອາດໄດ້ນັບຖືສາສນາພຸ

ເພາະສະນັ້ນຜູ້ແຕ່ງນີ້ອາດຮູ້ຈັກລັງກາທີບດີກວ່າ ຫົນທາງແຕ່ລັງກາທີບມາ ຮອດປະເທດລາວຜ່ານເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນເຊິ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກດີ ໃນປະເທດລາວ ພົ້ນພຣະບາງໄດ້ຂຽນກ່ຽວກັບຫົນທາງນີ້

ฌ. ກຳລັງລີພົນອັກໂຂເພນີນ້ຳໝາຍເຖິງ:ກະທານຈຳນວນ ๑๐๗ม๕๐ ມ້າ ຈຳນວນ ๕๕๑๐ ຊ້າງຈຳນວນ ๖๑๗๓๐ ແລະອົກມ້າຈຳນວນ ๖๑๗๓๐

ญ. ໃນຕົ້ນສະບັບເຣື່ອງພຣະລາມອື່ນໆ ເວົ້າເຖິງການເກີດແລະຊີວິດເບື້ອງຕົ້ນຂອງຣາພພະນາສວນກ່ອນແລ້ວ ຫຼັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງເວົ້າເຖິງການເກີດ ແລະຊີວິດເບື້ອງຕົ້ນຂອງພຣະລາມ ໃຫ້ເບິ່ງນິພົນ ທີ່ຂຽນເປັນພາສາອັງກິດ ໂດຍ S. Singaravelu, A Comparative Study of the Sanskrit, Tamil, Thai and Malay Versions of the Story of Rama . . . . . JSS LVI part 2 p ๑๕๑

ฐ. ພຣະລັກພຣະລາມພາກທີ ๖ ໜ້າ. ๖๑๐-๖๑๖ ປຽບທຽບກັບວາລມີກິ ๔.๑๑.ฐ-๖๖

ฑ. ສະເດັດເຈົ້າທານີ ນິວັດ (ເບິ່ງໝາຍເຫດຂໍ້ ๕ ໜ້າ ๗๓-๗๐)

๑๐. ป.ป. ลาฬิง ພຣະລັກພຣະລາມ-ພົມມະຈັກ ๑๗๕๗ (ບົດຫັ້ງທີ່ຂຽນເປັນພາສາຝຣັ່ງເສດ)

๑๑. ໂວ ທູ ຕິນ ພຣະລັກພຣະລາມ (ບົດຫັ້ງທີ່ຂຽນເປັນພາສາຝຣັ່ງເສດ) Bulletin des Amis du Royaume Lao (=BARL) No ປີ ๑๗๗๐ ໜ້າ ๑-๗๔ (ເບິ່ງຄຳແປທີ່ຂຽນເປັນພາສາອັງກິດ ພຣະລັກພຣະລາມ ๑๗๗๒)

๑๒. ບົດຫັ້ງໜັງສືໃບລານພຣະລັກພຣະລາມ ຂອງວັດກາງທ່າທີ່ຂຽນໂດຍທ່ານໂວທູຕິນ (ເບິ່ງໝາຍເຫດຂໍ້ ๑๑) ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າຄຶດວ່າໃບລານວັດກາງທ່າຕ່າງກັນກັບໃບລານບ້ານຫ້ອມ ແລະບ້ານນາຊອນເພາະສະນັ້ນຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ກວດເບິ່ງໃບລານຂອງວັດກາງທ່າອີກເປັນຄັ້ງທີ ๖ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນວ່າໃບລານວັດກາງທ່ານີ້ບໍ່ຕ່າງກັນຫຍັງກັບໃບລານບ້ານຫ້ອມ ແລະໃບລານບ້ານນາຊອນ ທ່ານໂວທູຕິນໄດ້ພຍາຍາມຂຽນບົດຫັ້ງໃຫ້ສັ້ນທີ່ສຸດ ເພື່ອໃຫ້ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍແກ່ຄົນສາມັນທັມມະດາ ດ້ວຍເຫດນີ້ທ່ານໂວທູຕິນ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ກວດກັບໜັງສືໃບລານເດີມໂດຍລະອຽດຕົວປ່າງວ່າ

ก. ໜ້າ ๑ ( BARL No ฝ) ທ່ານຂຽນວ່າ ພຣະພຸທເຈົ້າຢູ່ໃນວັດ ສາວັກຖີ ໃກ້ເມືອງພາລານາສີ ແຕ່ວັນສະບັບເດີມຂຽນວ່າ ພຣະພຸທເຈົ້າຢູ່ໃນ ເຊຕະວັນອາຣາມໃນເມືອງສາວັກຖີ (ໃບລານວັດກາງທ່າພູກ ๑ ມັດ ๑ ໜ້າ ๑)

ຂ. ໜ້າ ๑ ທ່ານຂຽນອີກວ່າ ພຣະຍາລັບບໍຣະເມສວນບໍ່ໄດ້ສະເວີຍ ຣາຊສົມບັດແຕ່ໄດ້ ມອບບ້ານເມືອງໃຫ້ແກ່ລູກຊາຍຫ້ວ ຕາມສັງເກດເບິ່ງໃບລານ ແລ້ວພຣະຍາລັບບໍຣະເມສວນ ໄດ້ ສເວີຍຣາຊສົມບັດປ່າງນ້ອຍ ๑๙ ປີກ່ອນພຣະອົງ ມອບຣາຊບັນລັງໃຫ້ແກ່ລູກຊາຍຫ້ວ (ໃບລານວັດກາງທ່າ ມັດ ๑ ພູກ ๑ ໜ້າ ๔๕)

ຄ. ໜ້າ ๖๖ (BARL No ฝ ເບິ່ງພຣະລັກພຣະລາມເປັນພາສາອັງກິດ ໜ້າ ๖๗) ທ່ານຂຽນວ່າ ວັນນຶ່ງທ້າວຣາພພະນາສວນ ໄດ້ຍິນກ່ຽວກັບ ຄວາມງາມຂອງນາງຈັນທາລູກລຸງແຫ່ງຕົນ ດັ່ງນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນ ຈຶ່ງ ໄປເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕະນາກກ່ວນ ແລ້ວຈຶ່ງໄດ້ນາກຊິງເອົາເອື້ອຍແຫ່ງຕົນ ແຕ່ໃບລານວັດກາງທ່າຂຽນວ່າ ທ້າວຣາພພະນາສວນໄປຮອດເມືອງຈັນທະບຸລີ ສີສັຕະນາກໂດຍບໍ່ຮູ້ຈັກຫນ້ານາກ່ອນ ກ່ຽວກັບພຣະນາທັຕຕະຣັຕຖະແລະນາງ ຈັນທາ (ມັດ ๑ ພູກ ฝ ໜ້າ ๖๔)

ງ. ທ່ານໄດ້ເອົາເຣື່ອງໃນມັດທີ ๑ ໄປໃສ່ກັບເຣື່ອງໃນມັດທີ ๖

ຈ. ໜ້າ ๖๔ (BARL No ฝ) ທ່ານຂຽນວ່າ ພຣະລັກພຣະລາມໄດ້ ເອົາເມັ່ງໃບ ๕ ບ່ອນຕ່າງໆກັນຕອນເດີນທາງກັບຈາກເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນ ເມືອເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕະນາກຄ້ຳ ເມືອງຕັກກະສີລາກ່ອນ ແລ້ວຕໍ່ມາແມ່ນ ເມືອງທວາຍ ເມືອງຂຸນຂອມບ້ານຂອງຂຸນພິພາກ ແລະກອນເກິດ ແຕ່ຕາມໃບ ລານແລ້ວແມ່ນ ฝ ບ່ອນໂຮມທັ້ງໄປແລະກັບ ຕາມໃບລານແລ້ວຕອນເດີນທາງ ໄປພຣະລັກພຣະລາມໄດ້ເອົາເມັ່ງປູ່ ๔ ບ່ອນຄື ນ້ຳຊະທອນ (ມັດ ๑ ພູກ ๕ ໜ້າ ๔๑-๔ฝ) ຫຼັງຈາກນ້ຳຫົນບູນ ແຕ່ໃບລານບໍ່ໄດ້ບອກຊື່ສະຖານທີ່ (ມັ ๑ ພູກ ฝ ໜ້າ ๖๙) ກອຍຈຶ່ງບ້ານຂຸນພິພາກ (ມັດ ๑ ພູກ ๗ ໜ້າ ๑๔) ເມືອງຂຸນຂອມຂອງພຣະຍາຈັນທະເສນາ (ມັດ ๑ ພູກ ๗ ໜ້າ ๔๔) ຕອນເດີນ ທາງກັບພຣະລັກພຣະລາມໄດ້ ເອົາເມັ່ງພງ ๖ ບ່ອນ ເທົ້ານັ້ນຄືເມືອງຕັກກະສີລາມະ ຄອນນ້ອຍ (ມັດ ๖ ພູກ ๖ ໜ້າ ๖๐-๖๑) ເມືອງທວາຍ (ມັດ ๖ ພູກ ฝ ໜ້າ ๗)

ທ່ານໂອທູຕົນໄດ້ເອົາບ່ອນທີ່ພຣະລັກພຣະລາມເອົາໝັ້ງ ໃນຕອນເດີນທາງໄປແລະ ກັບປະປົນກັນດັ່ງນັ້ນບ່ອນທີ່ຕັ້ງປູ່ທາງພາກໃຕ້ສຸດຂອງວຽງຈັນ ຈຶ່ງໄດ້ນາປາກົດ ເຫັນປູ່ໃກ້ວຽງຈັນ

ສ. ພຣະລັກພຣະລາມບ່ໄດ້ເອົານາງເທວະດາ ๔ ຄົນ ທີ່ປູ່ດອນເກີດເປັນ ໝັ້ງດັ່ງທີ່ທ່ານໂອທູຕົນໄດ້ຂຽນ ພຣະລັກພຣະລາມພຽງແຕ່ໄດ້ຈັດໃຫ້ມີການຄົບ ງັນເທົ່ານັ້ນປູ່ທີ່ດອນເກີດ (ນັດ ๖ ພູກ ฆ ໜ້າ ๖๑) ຕາມທີ່ຈິງແລ້ວພຣະລັກ ພຣະລາມໄດ້ເອົານາງເທວະດາ ๔ ຄົນ ທີ່ນ້ຳຊະທອນເປັນໝັ້ງ (ນັດ ๑ ພູກ ๕ ໜ້າ ๔๑–๔ฆ)

๑ฆ. ພຣະລັກພຣະລາມພາກທີ ๑ ໜ້າ ๖๑ฉ ເບິ່ງໝາຍເຫດຂ້ຳ ๆ

๑๔. ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຕໍ່ມະຫາປະສິດ ແສນຣະບຶກ ທີ່ ໄດ້ມີຄວາມກະຣຸນາກວດວັນທີ່ປີ ແລະເດືອນທີ່ໄດ້ພົບໃນໜ້າສີ່ພຣະລັກພຣະລາມນີ້

๑๕. ພຣະລັກພຣະລາມພາກທີ ๑ ໜ້າ ๔๗ฆ ເບິ່ງໝາຍເຫດຂ້ຳ ๆ

๑ฆ. ພຣະລັກພຣະລາມພາກທີ ๖ ໜ້າ ๑๙ฆ ເບິ່ງໝາຍເຫດຂ້ຳ ๆ

๑๗. ພຣະລັກພຣະລາມພາກທີ ๖ ໜ້າ ๔๑๙ ເບິ່ງໜ້ງສືທີ່ຂຽນເປັນ ຕິວທັນໃນຕອນຕົ້ນຂອງ ປົ໋ມນີ້ (B)

๑๗. ເບິ່ງໜ້ງສືທີ່ຂຽນເປັນຕິວທັນໃນຕອນຕົ້ນຂອງປົ໋ມນີ້ (C)

๑๙. ເບິ່ງໜ້ງສືທີ່ຂຽນເປັນຕິວທັນໃນຕອນຕົ້ນຂອງປົ໋ມນີ້ (D)

๒๐. ເບິ່ງໜ້ງສືທີ່ຂຽນເປັນຕິວທັນໃນຕອນຕົ້ນຂອງປົ໋ມນີ້ (A)

๒๑. ຂ້າພະເຈົ້າບ່ໄດ້ ກະດເບິ່ງໃນຕອນສຸດທ້າຍຂອງໃບລານວັດພຣະແກ້ວ ເພື່ອປາກຮູ້ຈັກວ່າຈະມີວັນທີ່ທີ່ແຕ່ງໜ້ງສືນັ້ນ ຫຼືບ່ໍ ເພາະວ່າ ๖ ນັດສຸດທ້າຍບ່ໍ ເຫັນ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຮູ້ຈັກຈາກນັກປຣາດຄົນ ๆ ທີ່ເວົ້າວ່າຕອນສຸດທ້າຍຂອງໜ້ງສືນັ້ ໄດ້ຂຽນໄວ້ວ່າ "ມະຫາພຸທທະໂຄສເຖຣາຈານໄດ້ຂຽນໜ້ງສືພຣະລາມຊາດົກນີ້ໄວ້ ແຕ່ຈຸລສັກຣາດໄດ້ ๑๒๐๐ ປີກາເສັດເດືອນ ฆ ຂ້ຶນ ๑๑ ຄ่ຳ ວັນ ๔ "ແຕ່ວັນທີ ເດືອນແລະປີນັ້ຂຽນບ່ຖືກຕ້ອ ๆ ເພາະໃນຈຸລສັກຣາດ ๑๒๐๐ ບ່ໄດ້ປາກົດເຫັນປີກາ ເສັດແຕ່ເປີກເສັດໜ້ງສືພຣະລັກພຣະລາມທີ່ເກັບຮັກສາໄວ້ ໃນນະຄອນພະນົມ ເປັນຂຽນວ່າ "ມະຫາພຸທທະໂຄສເຖຣາຈານ ໄດ້ຂຽນພຣະລາມມະຣາຊຊາດົກ

ไว้แต่จุลสักราช ๑๑๑ ปีกดเถาะ ๗ ขึ้น ๑๑ ค่ำ วัน ๔ วันที่ปีและเดือนนี้บ่สมบูนเพราะว่าหาวจากปีกา บ่ได้เว้าเถิงปีอื่นๆ ลูกปีและเลกอื่นนอกจากจุลสักราช ๑๑๑ นี้ถือกับกับใบลานบ้านห้อมและบ้านบาซอน ข้าพะเจ้าเห็นว่าใบลานในนะถอนพะนิมเป็น ๒นต่ก แทนที่จะ๒น ๑๑๑๑ เพิ่น๒น ๑๑๑ อีกอันบ่างใบลานที่๒นในจุลสักราช ๑๑๑ (= ๒๕๐ ค.ศ.) อาถบ่มี

๑๑. มะหาสีลาวีระวิงส์ พงสาวะดาบลาว (พิมเท็อ ที่ ๑) หน้า ๑๐๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๓๐ เป็นๆ Paul le Boulanger, Histoire du Laos Français หน้า ๕๑ ๕๕

๑๓. พระลักพระลามพากที่ ๑ หน้า ๔๑๕

๑๔. มะหาสีลาวีระวิงส์ พงสาวะดาบลาว ๑๑๑ ๑๓๔ ๑๔๐ Le Fevre Pontalis, La Lutte des Thai Contre les Birmans au Seizieme Siecle Revue Indochinoise หน้า ๕๒ ๓๕

๑๕. Paul le Boulanger หน้า ๑๑๕-๑๑๓

๑๓. พระลักพระลาม พากที่ ๑ หน้า ๔๑๗

๑๗. พระลักพระลาม พากที่ ๑ หน้า ๔๓๕

๑๒. มะหาสีลาวีระวิงส์ พงสาวะดาบลาว หน้า ๑๓๓-๓๗ เป็นๆ Ch. Archaimbault, Histoire de Campasak, Journal Asiatique หน้า ๕๕๒-๕๒๒ และหมายเหตุ ๑๑๐

๑๐. พระลักพระลาม พากที่ ๑ หน้า ๔๓๑

๓๐. Ch. Archaimbault หน้า ๕๓๓ ๕๓๒

๓๑. พระลักพระลาม พากที่ ๑ หน้า ๔๑๐

๓๑. Ch. Archaimbault หน้า ๕๐๕

มะหาสีลาวีระวิงส์ หน้า ๑๓๔

๓๓. ในหน้าสีพระลักพระลาม บ่มีถือว่าในกาบ๒น พ สำลับ ถ พุทธะเสบา สำลับ ถุทธะเสบา พระลักพระลามพากที่ ๑ หน้า ๑๐๑ หมายเหตุ ข้อ ๑ ตามมาถาม บ่อหวิถถ ถ้ำเว้า

"ไพจาบ" บางทีถอบเป้น "พิจบา (อัจนะ)"

ฉ๔. ปู่สอบฮูาบพิมโดยภิมอับนะถะถีลาอ หบ้า ๔ฉ

ฉ๕. มะหาสีลาอิธะอิวาส์ พิวสาอะถาบลาอ หบ้า ๑๕๕

ฉ๖. พธะลักพธะลามพากหี ๑ หบ้า ๖ พากหี ๖ หบ้า ๔๑๖

ฉ๗. สะเด๊ดเจ้าหาบี บิอัด, หบ้า ๗ฉ

ฉ๗. สะเด๊ดเจ้าหาบี บิอัด, หบ้า ๗ฉ—๘๐

ฉ๘. ท่าบจาบก่ำเจ้าฮอวหบังสื ใบลาบบ้าบห้อมได้บอกอ้าพะเจ้าว่าพธะบาธาดสิมบัด พ่ถ้าข้าวหี่เป้นพ่เฒ้าฮอวจาบก่ำ ได้ป๋มหบังสื๋พธะลักพธะลามจากอัดบึ๋าใบอุบิบ หลังจากเอาเงิบใหถ้อัดบั้บ เพื๋อปะภับถอาบเสังหาบ ใบลาบฮอวบ้าบห้อม ได้ก่าบออกจากใบลาบหี่มาจากอุบิบบี้ จาบก่ำเฒ้าหูายจิบลืมชื่อฮอวอัดใบอุบิบ เลิวเป้นบ่อบหี่ป๋มหบังสื๋บี้มาหั้วๆ หี่จาบก่ำปู่อัดบั้บใบไลยะบึ๋า ท่าบจึพูวแต่อัดบั้บไห่วสำถับและตั้วปู่เถบน้ำมูบใบอุบิบ

ใบลาบพธะลักพธะลาม หี่เป้นใบลาบอับดูวกับกับใบลาบอัดพธะแก้วบั้บได้เกับธักสาไว้ใบภูวพะบิมเผ้น ใบลาบบี้มาแต่พากใต้ฮอวลาอ

๔๐. มับเป้นกาบจำเป้นหี่จะต้อวปูบหูบป๋มเรื๋อวพธะลักพธะลามบี้กับใบลาบพธะลักพธะลาม หี่มาจากพากใต้ฮอวลาอ และฝากแม่น้ำฮอวก้ำข้าบ เพื๋อปากธู่อ่าเรื๋อวพธะลักพธะลาม บี้เป้นหี่นิยมฮอวถิ่บหั่วไปใบอิวเขถเหู๋าบั้บหื๋บ่ำ กาบปูบหูบบี้บางหี่อากได้สะแดวให้เหับถวามแตกต่างบางเล็กบ้อย ฮอวแต่ละเขถแต่อ่าเบื๋อเรื๋อวทั้วหมิกอากบ่ำได้แตกต่าว

# ບັນຊີຄຳເວົ້າບູຮານທີ່ໃຊ້ໃນ ປມນ

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| ภิจจะกำ | = ภิจกัม |
| ภิจจะเหต | = ภิจเหต |
| ภุสสะละบุบ | = ภุสละบุบ |
| ภายบะสิต | = ภายสิต |
| ภิตจะกำ | = ภิจกัม |
| ภิตตราต | = ภิตราต |
| ภาเส | = ภะเส |
| ภระภุบ | = ภะภุบ |
| ภระจาบ | = ภะจาบ |
| ภระจัต | = ภะจัต |
| ภระจอบ | = ภะจอบ |
| ภระสับ | = ภะสับ |
| ภระถาบ | = ภะถาบ |
| ภระถัต | = ภะถัต |
| ภระถ้ | = ภะถ้ |
| ภระไห | = ภะไห |
| ภระบาบ | = ภะบาบ |
| ภล่าอ | = ภ่าอ |
| ภิเลสสาภัมมะ | = ภิเลสภัมมะ |
| ภำ | = ภัม |
| ขวิ | = ขี |
| ถัพพะ | = ถับพะ |
| จุตติ | = จุติ |
| จับหะบุลิ สีสัต ตะบาภ | = จับหะบุธิ สีสัต บาภ |

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| จำบัก | = สำบัก |
| สุภะสำราบ | = สุขสำราบ |
| สัจจะ | = สัถจะ |
| เสสสลำ<br>เสซุชะหฺ<br>เสถชะหฺ | = เสสลำ |
| สีสัตตะบาภ | = สีสัตบาภ |
| สุซุชาถา | = สุชาถา |
| สาตตะสิบ | = สาตสิบ |
| สะตุ<br>สัตตุ | = สัถตุ |
| สับติสัมมาหิ | = สะติสะมาหิ |
| สับปุริสสะ | = สับปุริสะ |
| สัพพะบุตตับ บาบ | = สับพับยุถตับบาบ |
| สัมปัตติ | = สิมบัถ |
| สมุหหะสัจจะ | = สะมุหสัถจะ |
| สำเพาะ | = สะเพาะ ชึ<br>จำเพาะ |
| สิมถาม | = สิงถาม |
| สธะสวย | = สะสวย |
| สธะเถัต<br>สธะเถ้จ | = สะเถัต |

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| สระใบภระระนิ | = สะใบภระนิ |
| สาธัตถิ | = สาธะถิ |
| สวัสสะถิ | = สวัสถิ |
| สำบาย | = สะบาย |
| สำธะ | = ชำธะ, ชำระ |
| ชะงบ | = สะงบ |
| ชะเดัด | = สะเดัด |
| ชะดุ้ง | = สะดุ้ง |
| ชะไพ้ | = สะไพ้ |
| ชาตติ | = ชาถ |
| เชตตะภุมมาง | = เชตภุมมาง |
| ชะหาย | = สะหาย |
| ชะเหฺ้กสม่อย | = สะเล้กสม่อย |
| ชะเหฺ้า | = สเล้า |
| ยา | = ย่า |
| ใยดชุมะ | = ใยด |
| ด้ำอวาง | = ด้ามอวาง |
| ตัสสะรู้<br>ตัสสารู้ | = ตัสรู้ |
| ตระบอง | = ตะบองหฺ้ระบอง |
| ทำ | = ทัม (ทัมมะ) |
| ท่ำภาง | = ท่ามภาง (ถ้ำภาง) |

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| ทิสสะ | = ทิถ |
| ทาตุ | = ทาถ |
| ทัตตะธัตถะ | = ทัตถัถา หฺรี (ทัตตะธัถา) |
| นัทหิ | = นะหิ |
| ทำบงม | = ทัมบงม |
| ทิพ | = ทิบ |
| ทิพพะใสถ | = ทิพใสถ |
| เทพพะถา | = เทพถา |
| เทพพะบุถ | = เทพบุถ |
| ทุธ<br>ทุลลา | = ทุขลา |
| เบยยะ | = ใบ |
| บุถลละ | = บุภถะละ |
| บุตตา | = บุถตา |
| ปิบถิภัสสะ | = ปิบถิภัถสะ |
| บุพพะภัม | = บุพภัม |
| บุพพะเวน | = บุพเวน |
| ปัจจุบัง | = ปัถจุบัง |
| ปิตตา | = ปิถา |
| ปะภาง | = ปะภาง |

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| ประภอบ | = ปะภอบ |
| ประสิๅ | = ปะสิๅ |
| ประสาก | = ปะสาก |
| ประสีก | = ปะสีก |
| ประเสิก | = ปะเสิก |
| ประโยกฉะนะ<br>ประโยฉนะ | = ปโยก |
| ประกา | = ปะกา |
| ประกับ | = ปะกับ |
| ประกุจจะกั้ๅ | = ปะกุจกั้ๅ |
| ประเภก | = ปะเภก |
| ประโภก | = ปะโภก |
| ประทิบ | = ปะทิบ |
| ประธิวาน | = ปะธิวาน |
| ประวาๅ | = ปะวาๅ |
| ประโหมก | = ปโยก |
| ประหมาน | = ปะมาน |
| ไพ | = พับ |
| ไพยะบาก | = พับบาก |
| พับเห | = พักเห |
| พับหะกับ | = พับกับ |
| พุทหะเจ้า | = พุทเจ้า |

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| พระยากโลกา | = พยากโรกา |
| พระลามมะลาก | = พระรามราก |
| พระลาม | = พระราม |
| พริหม | = พิม |
| มักคะสัจจะ | = มักคะสักจะ |
| มิสสาจาบ | = มิกสาจาบ |
| มัชชะภาบ | = มัสภาบ |
| ผตตา | = ผกตา |
| มะนุสสะโลภ | = มะนุสโลภ |
| มะหิบละโยหา | = มะหิลโยหา |
| มะหิลละโยหา | = มะหิลโยหา |
| ปงวิ้ | = ดงวิ้ |
| ริสส | = ริก (ริส) |
| รัสสิ<br>ระสิ | = ริสิ (ลิสิ) |
| ราคหะบา | = ราหบา |
| ราคชะมุบหงบ | = ราชมุบหงบ |
| ริหหิ | = ริกหิ |
| ราหหะบา | = ราหบา |
| ลักอาย | = ละอาย |

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| ลิ๎วกู | = ห๎ิวกู |
| ลิ๎วแล | = ห๎ิวแล |
| ลิ๎วเหัน | = ห๎ิวเหัน |
| ล่ำลิ๎ว | = ล่ำห๎ิว |
| ลิ๎จจะนา | = ริ๎จนา |
| ลิ๎ (ริ๎) | = ห๎ิ |
| ลุลุ | = ลุนลุ้ |
| โลถา | = โรถา |
| ไว<br>ไวยะ | = วัย |
| วัตถุ | = วัถุ |
| วุหิ | = วุกหิ |
| หิมมัพพาน | = หิมะพาน |
| หุลละมาน | = หุลมาน |
| อักภะนิ๎ถา | = อะภะนิ๎กถา |
| อุกขะลุก | = อุขลุก |
| อัถถะมะเหสี | = อัมมะเหสี |
| อัถถิหะนา | = อัถถิหนา |

| ตามใบลาน | ตามสมัยใหม่ |
|---|---|
| อาจนา | = อากยา |
| อาสสนา<br>อากสนา | = อาสนา |
| อุสสะฬิเสก | = อะฬิเสก |
| อัสสะจัน<br>อัจจะจัน | = อัสจัน |
| อาโส | = อาสัย |
| อัจจะโส | = อัชฌาสัย |
| โอถวา | = อวกว่า |
| อิหหิริหหิ | = อิกหิริกหิ |
| อัหหิถาน | = อะหิกถาน |
| อาหหิถาน | = อะหิกถาน |
| อุหหิยาน | = อุกหิยาน |
| อิหหะปะถา<br>นะถอน | = อิหหะปักถะนะ<br>ถอน |
| อาธามผมะ | = อาธาผ |
| อุปปะละ | = อุปะละ |
| อุบปะถาภ | = อุปถาภ |
| อุปปธาก | = อุปธาก |

ในใบลานบ่มีสระ x ะ แต่ว่าข้าพะเจ้าได้ยุงต๋ิม เพื่อให้อ่านสะบาย

ແບບແຜນທີ່ສະແດງເຖິງການແບ່ງອອກເປັນມັດແລະຜູກຂອງໃບລານຕົວທັມເດີ່ມ

| ມັດ | ຜູກ | ໜ້າຂອງປຶ້ມນີ້ |
|---|---|---|
| ນຶ່ງ | ๑ | ๑ – ๖๔ |
| " | ๖ | ๖๔ – ๔๙ |
| " | ๓ | ๔๙ – ๘๓ |
| " | ๔ | ๘๓ – ๑๖ |
| " | ๕ | ๑๖ – ๑๙ |
| " | ๖ | ๑๙ – ๒๒ |
| " | ๗ | ๒๒ – ๒๕ |
| " | ๘ | ๒๕ – ๒๘ |
| " | ๙ | ๒๘ – ๓๑ |
| " | ๑๐ | ๓๑ – ๓๔ |
| สอง | ๑ | ๓๔ – ๓๗ |
| " | ๒ | ๓๗ – ๔๐ |
| " | ๓ | ๔๐ – ๔๓ |
| " | ๔ | ๔๓ – ๔๖ |
| " | ๕ | ๔๖ – ๔๙ |
| " | ๖ | ๔๙ – ๕๒ |
| " | ๗ | ๕๒ – ๕๕ |
| " | ๘ | ๕๕ – ๕๘ |
| " | ๙ | ๕๘ – ๖๑ |
| " | ๑๐ | ๖๑ – ๖๔ |
| " | ๑๑ | ๖๔ – ๖๗ |
| สาม | ๑ | ๖๗ – ๗๒ ▲ |

▲ เรื่องของผูก ๑ มัด ๓ ยังมีต่อไปจนรอดหน้า ๑๓ ของพากที่ ๒

# ສາຣະບານ


| | ໜ້າ |
|---|---|
| ຮູບໜ້າສີ ໃບລານ | IV |
| A. ຮູບຂອງໜ້າ ๔๐ ຜູກ ๑๑ ມັດ ๔ (ໃບລານຈານກ່ຳ) | |
| B. ຮູບຂອງໜ້າ ฆ๗ ຜູກ ๑๑ ມັດ ๔ (ໃບລານບ້ານນາຊອນ) | |
| C. ຮູບຂອງໜ້າສີຕິວທັນທີ່ຢູ່ໃນໃບຫ້ຽບໜ້າຂອງທຸກ ๆ ຜູກ ຂອງ ມັດ ฆ ເວັ້ນແຕ່ຜູກ ฉ (ໃບລານຈານກ່ຳ) | |
| D. ຮູບຂອງໃບຫ້ຽບໜ້າ ຂອງຜູກ ฉ ມັດ ฆ (ໃບລານຈານກ່ຳ) | |
| FOREWORD | XI |
| REVIEW OF THE LAO RAMAYANA PROJECT | XIII |
| ACKNOWLEDGEMENTS | XV |
| INTRODUCTION | XVII |
| ຄຳອະທິບາຍກ່ຽວກັບໂຄງການພິມເຮື່ອງ ຣາມາຍະນະລາວ | XLVI |
| ຄຳຂອບຄຸນຂອງຜູ້ຮຽບຮຽງ | XLVIII |
| ຄຳຊີ້ແຈ່ງຂອງຜູ້ຮຽບຮຽງ | L |
| ບັນຊີຄຳເວົ້າບູຮານທີ່ ໃຊ້ ໃນປັ້ມນີ້ | LXXXVIII |
| ແບບແຜນ | XCII |
| ๑.– ປັ້ນພຣະບາທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະ ໄດ້ສເວີຍຣາຊສີສິນບັດໃນ ເມືອງຈັນທະບຸລີ ສີສັຕຕະນາກ | ๑–๑ฆ |
| ★๒.– ປັ້ນມະຫາພິມເກີດເປັນທ້າວຣາພພະນາສວນ ຫລ ๆ ຈາກໄດ້ ເກີດເປັນທ້າວລຸລລ້ (ລຸນລ້) | ๑ฆ–๕๗ |
| ★ฆ.– ປັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນໄປຍາດຊິງເອົານາງຈັນທາ | ๕๒–ฉ๗ |
| ★๔.– ປັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນ ໄປທ່ຽວຊອກຫາຄົນທີ່ ມີ ອິທທິ ອິທທິເໜືອກວ່າໃນຊຸມພູທີບ | ฉ๗–๗๗ |


ห้ามจำหน่าย

หน้า


๕.- ขั้นพระลาม (นำเอานางจันทาแต่เมืองอินทะปะถาบะถอบ) มารอดเมืองจันทะบุลี สีสัตตะนาก ๓๓-๓๖๐

๖.- ขั้นท้าวพระลักพระลามไปโฮมเอานาง ๑๔ คืนมาเป็นอัคคะมะเหสีราชเทวี ๓๖๐-๔๓๐

★๗.- ขั้นท้าวธาพพะนาสอนไปกล่าวต้านโฮมเอานางจันทา ๔๓๐-๔๓๗

๗.- ขั้นลูกท้าวพระลักพระลามเกิดมาได้ ๑๗ คืน ๔๓๗-๔๗๖

๙.- ขั้นพระอินตั๊กแต่งพระยาทั้ง ๔ อันมี พระยาโอบะสอนเป็นต้น ๔๗๖-๔๗๖

ใบแก้คำผิด ๔๗๗

# พระลัก พระลาม

## ฉบับที่ ๒

## พระลามชาดก

เอวัมเมสุตัง เอกังสัมมะยัง[๑] พะคะวา สาวัตถิยัง วิหาระติ เชตะวันเน[๒] อะนาถะปิณฑิกัสสะอารามเม[๓] ไพสาหะโว ภูรา สับปุริสสาหัง ภาย เอกังสัมมะยัง ยังมิ ไนภาละคาบบ๊ๅ พะคะวา อันว่า พระพุทหะเจ้า วิหาระติ ภปู่เชตะวันเน ไนป่าเชตตะ[๔] วันนะอารามเม อันเป้น อาราม อะนาถะปิณฑิกัสสะ แห่งนาย อะนาถะปิณฑิกะมะหา เสตถิ สาวัตถิยัง อันมีหิจิมไก้ไข[๕] เมืองๆ สาวัตถิราชหานิ มีประหมานว่า ไก้ ๕ ร้อยชุวอาหะบูภมีแล อะถะไขไนภาละเมื่อนั้น พิกขุ อันว่าเจ้าพิกขุ หัวหาย สะมุฤาเปสุๆ[๖] ภบังเกิดยังถ้อยคำอันต้านจาระจาเชิงกันไป มาว่า อาวุโส ภูราเจ้าหัวหาย พะคะวา อันว่า พระพุทหะเจ้าแห่งเรา อันประกอบด้วยรูบไสมตะไนมพันวันนะเมื้อติมอันงาม หาบุคละผู้จักสเมบ่ไก้ ไนโลกนี้ แท้ถิหิ๋แล ว่าดังนั้น เมื่อนั้น พระพุทหะเจ้าภไก้ยินยังถ้อยคำแห่งเจ้าพิกขุหัวหาย ต้านจาระจาเชิงกันไปมาด้วยหิพพะไสตะวิบยางแห่งติน ดังนั้น พระพุทหะเจ้า(๑)[๗] จิงสระเดัก[๘] มานั่งปู่เหนือออาสสนา อันเจ้าพิกขุหัวหาย หากปูแปงไว้ ไนหิถวน แล้วพระพุทหะเจ้าจิงถามว่า พิกขะเว ภูราพิกขุหัวหาย ตุมเห อันว่าสูท่านหัวหาย มาต้านจาระจาด้วยถ้อยคำอันใด บ่รู้พากจากกันจักเห็อนั้นจาเมื่อนั้นพิกขุเจ้าตินสลาดด้วยพุทหะไวหาน จิงขานคำพระพุทหะเจ้าว่า พันเต ฝูงข้าไหว้พระพุทหะเจ้า มะยัง อันว่าฝูงข้าหัวหาย มาต้าน

---

๑ ตามมะหาวิชุน ถวนเป้น ๑ สะมะยัง ๒ อะเน ๓ อาราเม ๔ เชตะ ๕ ไขว่ ๖ สะมุฤาเปสุๆ ๗ เลกไนวิงเลบได้บอกเถิงหน้าไบลาน ภ สะเดัก

จาระจาเอิ๊ากันไปมา ก้อยก้อยถำอันย้อๅบ่ย้ๅรูบไสมตะในมพันอันบะเม๊อ
ติบแห่ๅพระพุททะเจ้า อันประกอบดอมก้อยเผ้าพันอันบะอันๅาม หาผู้
จักสเม๊บ่ไก้ ในโลกนี้ ว่าดั๋งนั้นกอข้าแล เม๊อนั้นพระพุททะเจ้าจิ๊ๅกล่าวอ่า
พิกขะเว ดูอาพิกขุทั๊งหลาย ในเม๊อพระตะถาถะตะ ได้ตัดผยาสันพะ
บุตตันยางแล้ว แลมีรูบไสมตะในมพันอันบะเม๊อติบอันๅามสันนี้ กบ่เป้นหี้
อัชชะจันแท้ถีหี้ ปาๅเม๊อพระตะถาถะตะ บ้ๅผ้าส้างในหีสมพาน มียาน
บ้ๅไปแก่(ก้า)กบ้ๅมีรูบไสมตะในมพันอันบะเม๊อติบอันๅาม เป้น(ฉิ)หี้รักแก่
ติบทั๊งหลายมาภนักหนั้แล ว่าดั๋งนั้นแล้ว พระพุททะเจ้ากบ้ๅปู่บ่ปาภหนั้ง
แล เม๊อนั้นเจ้าพิกขุทั๊งหลายจิ๊ๅอ่าทะนา ทันมะเทสสนา เอิ๊ากพระพุท
ทะเจ้าว่า พันเต ฝูๅข้าทั๊งหลายไหว้พระพุททะเจ้า ส่อนดั๋งทันมะเทสส
นาอันเป้นปัจจุบันบะในกาละบัดนี้ ฝูๅข้าทั๊งหลายกรู้แจ้งแล้วแล ข่อแก่พระ
พุททะเจ้าจิ๊ๅเทสสนา อันเป้นอาติตะ[๑] ข่อ้ามล่อๅแล้ว ทั๊ง[๒] ให้ฝูๅข้าทั๊ง
หลายได้รู้แจ้งแก่กข้าเทั้น ว่าดั๋งนั้น เม๊อนั้น พระพุททะเจ้าได้บิ่นบ้ๅ
ถ้อยถำแห่ๅเจ้าพิกขุทั๊งหลาย หากข่อาททะนา พระพุททะเจ้าจิ๊ๅบ่ำ
เอ๊ามาบ้ๅ พระลามมะชาดิก มาเทสสนา แก่พิกขุทั๊งหลายว่า อัตติเต[๓]
ภาเล ในกาละเม๊อล่อๅแล้ว อันนั้น ถือว่า กาละอันจักตั๋ายบ้ๅพัททะกับปะ
แห่ๅเรานี้ บ้ๅมีพิมสอๅผิวเมั๋งลิๅมาแต่ชั้นฟ้าอักภะนิฤา เพื๊อว่าจักกิน
บ้ๅโอชาธิกแผ่นดิน อันไฟไหม้กับหากมอดแล้วนั้น ถันว่าพิมสอๅผิวเมั๋ง
ได้กินบ้ๅโอชาธิกแผ่นดินอันหอมนั้นอิ๊มแล้ว กมีเม๊อ(๔)ติบอันหนักมากภนัก
บ่อากจักทะยางขึ้นสู่ชั้นฟ้าอักภะนิฤาพายบินพ้นได้ พิม ๖ ผิวเมั๋งนั้นก
ลอดปุกป้าวแปๅเรือน ในหีสสะก้ำใต้ แถมน้ำสมุดหีนั้นทั้งแล ถัน
ว่าพิม ๖ ผิวเมั๋ง ปุกป้าวแปๅเรือนปู่หีนั้นแล้ว กลอดบ้ๅเกิดได้ลูกร้อย
เอ็ดถิน แล้วกลอดบ้ๅเกิดเป้นเม๊อๅอันบ๊ๅๆชื่อว่า อินทะปะถะนะถอน ทั้ง
แล ถันว่าลูกชายพิม ๖ ผิวเมั๋งนั้นใหญ่มาแล้ว ขาทั๊งสอๅกแจกปาย

---

๑ ถอนเป้น อะติต

๒ ถอนเป้น "ท้ามอน" ในลานจานก่ำ มัด ๑ ผูก ๑ หน้า ๔

๓ ถอนเป้น "อะติเต"

ບ້າລູກບ່າງຊາຍໃນຮ້ອຍເອັດຄົນນັ້ນ ໃຫ້ໄປສເວີຍຣາດບ້ານເມືອງໃນຊຸມພູທົບທ້າ
ນວນ ກໍລວດບ້າເກີດເປັນບ້ານເປັນເມືອງ ກໍໄດ້ຮ້ອຍເອັດຫົວເມືອງ ເທົ້າກາລະ
ບັດນີ້ແລ ສ່ວນດ້ວງພົນ ໒ ພີ່ວເມັ່ງ ອັນເຈົ້າເມືອງອິນທະປະຖະນະຄອນ ກໍຊ້ຳ
ບ້າເກີດໄດ້ລູກຊາຍຫ້ວຜູ້ນ້ຳຊື່ວ່າ ທ້າວຕັບບໍຣະເມສວນຫັ້ນແລ ໃນເມື້ອທ້າວຕັບ
ບໍຣະເມສວນຂຶ້ນໃຫ່ງມາໄດ້ ๑๗ "ປີ"[1] ແລ້ວດ້ວງນັ້ນ ພົນ ໒ ພີ່ວເມັ່ງ ກໍເອົາ
ຫ້ວງຕົນຜູ້ຊື່ວ່າ ນາງພຣິຫມສ້ງກາ ມາໃຫ້ເປັນອັຄຄະມະເຫສີ ຣາຊເທວີແລ້ວ
ກໍອຸສສະພິເສກໃຫ້ສເວີຍຣາຊສົມປັຕຕິ ໃນເມືອງ ອິນທະປະຖະນະຄອນ ແທ່ນພໍ່
ຫັ້ນແລ ໃນເມື້ອທ້າວ(๕)ຕັບບໍຣະເມສວນໄດ້ສເວີຍຣາຊສົມປັຕຕິບ້ານເມືອງໄດ້ ฝ ປີ
ພົນທ້ວ ໒ ພີ່ວເມັ່ງ ອັນເປັນພໍ່(ແລແມ່) ກໍຈຸຕຕິຕາຍໄປຕາມອາຍຸແຫ່ງຕົນໄດ້ອະສ້ງ
ໄຂປີນັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນນາງພຣິຫມສ້ງກາຣາຊເທວີ ອັນເປັນອັຄຄະມະເຫສີຣາຊເທວີ
ແຫ່ງທ້າວຕັບບໍຣະເມສວນ ກໍທຣົງຄັພພະລູກນາງໄດ້ ๑๐ ເດືອນ ກໍປຣະສູດໄດ້
ລູກຊາຍຜູ້ນ້ຳ ພໍ່ແລແມ່ທ້ວ ໒ ກໍພ້ອມກັນໃສ່ຊື່ວ່າ ທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະກຸມນາງ
ຫັ້ນແລ ໃນເມື້ອທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະຣາຊກຸມນາງ ໃຫ່ງມາໄດ້ ฝ ປີ ພໍ່ຮູ້ບ່າງໄປ
ນາແລ້ວ ດ້ວງນັ້ນນາງພຣິຫມສ້ງກາຣາຊເທວີ ຕົນເປັນແມ່ກໍຊ້ຳທຣົງຄັພພະ
ນາງໄດ້ ๑๐ ເດືອນແລ້ວ ກໍປຣະສູດໄດ້ບ້າລູກຊາຍຜູ້ນ້ຳ ສ່ວນດ້ວງທ້າວຕັບບໍຣະ
ເມສວນແລນາງພຣິຫມສ້ງກາ ອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ ກໍໃສ່ຊື່ລູກແຫ່ງຕົນວ່າ ທ້າວ
ວິຣຸລຫະກຸມນາງຫັ້ນແລ ຄັນວ່າທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະ ຂຶ້ນໃຫ່ງມາໄດ້ ๑๗ ປີ ທ້າວ
ວິຣຸລຫະ ຂຶ້ນໃຫ່ງມາໄດ້ ๑ฝ ປີແລ້ວ ດ້ວງນັ້ນພຣະຍາທ້ວ ໒ ອັນເປັນພໍ່ແລແມ່
ກໍອຸສສະພິເສກບ້າທ້າວວິຣຸລຫະ ອັນເປັນນ້ອງຊາຍແຫ່ງທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະ ໃຫ້
ເປັນພຣະຍາແທນຕົນ ໃຫ້(ฝ)ສເວີຍຣາຊສົມປັຕຕິ ໃນເມືອງ ອິນທະປະຖະນະຄອນ
ທົ່ນັ້ນ ແລ້ວກໍເອົາ ນາງມະລິກາ ມາເປັນຣາຊເທວີຫັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນທ້າວທັຕຕະ
ຣັຕຖະ ອັນເປັນພີ່ຊາຍ ກໍເທັ້ນພຣະຍາພໍ່ເອົາທ້າວວິຣຸລຫະອັນເປັນນ້ອງແຫ່ງ
ຕົນ ໃຫ້ເປັນພຣະຍາສເວີຍຣາຊສົມປັຕຕິບ້ານເມືອງດ້ວງນັ້ນ ທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະກໍ
ມີໃຈອັນຄຸນນາກນັກ ເທດວ່າບໍ່ໄດ້ສເວີຍຣາຊສົມປັຕຕິບ້ານເມືອງຫັ້ນແລ ເມື້ອ
ນັ້ນທ້າວທັຕຕະຣັຕຖະ ກໍໄປກ່ຽວຄວ່າສແວງຫາຍ້ງນາງທ້ງຫຼາຍ ອັນເປັນລູກກຣະ

---

๑ ໃບລານຈານກ່ຳຂຽນ "ປລີ" (=ປີ) ທົ່ວໄປ

ภุบใบเมืองทั้นั้น ภ่จิงใก้บัวบางผู้บ่างอันเปันลูภอุมมะธาด๑ แสบเมืองๆ ชื่ว่า บางอิสุทหิใสถา มาเปันเมังแห่งถินแล้ว เจ้าภ่อำลาถาจาภบัวพระถับบ่ ระเมสอบถินเปันพ่แห่งถินว่า ข้าแก่พระธาชุปิตาเปันเจ้า บัถนี้ข้าผู้ลูภ ภ่จักถระเดินไปตามอิใสแห่งข้าก่อบแล ขอแก่พระธาชุปิตาเปันเจ้าจิงให้ อะนุยาถแก่ข้าผู้ลูภ (ข้าผู้ลูภ)จิงจักไปแลบา เมื่อนั้นพระยาถับบ่ระเมสอบถินเปันพ่ ใก้ยินถำลูภชายแห่งถินกล่าวดั่งนั้น พระยาจิงกล่าวเชื่าลูภแห่งถินว่า ดูธาห้าวหัตถะธัตถะลูภธักพ่(ก)เทอดั่งลีเจ้าจักหนีจาภพ่ไปปู่บ้านใดเมืองใดภ่พ่จา เมื่อนั้นห้าวหัตถะธัตถะจิงกล่าวเชื่าพ่แห่งถินว่า ข้าแก่พ่เปันเจ้า ในเมื่อข้าผู้ลูภหนี ไปพายหน้าหนีจาภพ่ภ่ำพ้าเดินดิงภ่ท่ถองหู่งตาย ชักใช้ภ่บ่ถองเหันหน้า พระแก่นให้ปิตาแลบา เมื่อนั้น พระยาถับบ่ระเมสอบถินพ่ ใก้ยินถำลูภแห่งถินกล่าวเชื่าถินดั่งนั้น พระยาจิงให้อะนุยาถแก่ลูภแห่งถินว่า ดูธาพระสายใจลูภพ่ ถับว่าเจ้าลูภว่าจักไปภ่จิงไปภ่พ่เหื้น ถับว่าพระยาถับบ่ระเมสอบให้อะนุยาถแก่ลูภถินดั่งนั้นแล้ว พระยาจิงป่าวเตินบัวไพ่พินไยหาหั่งหูายว่า บุถละผู้ใดมักปากไปกับถอมลูภแห่งเรา ภ่จิงพากันไปทุภถิน ๆ เหื้าอันเหื้น เราภ่บ่ห้ามบัวบุถละผู้ใดเลย ถับว่าพระยาป่าวเตินบัวถินหั่งหูายดั่งนั้นแล้ว ชาวบ้านชาวเมืองหั่งหูาย ฝูงไปกับ "ถอมธาชุบุด"๒ ดั่งนั้นเอิากภ่ถิภแต่งเอาถาบัวถอภถิอหั่งหูาย เพื่อ(ว่า)จักเอาไปมีถั้นว่า งิอ ถวาย ช้าง ม้า เฮ้าเปือภ เฮ้าสาบ (ฐ) หั่งมอบ เอิากภ่ไหูหู้ งกันเฮ้ามาไรมในธาชุ ถองหูอา แห่งพระถับบ่ระเมสอบ มีประหมาบว่าใก้ไภถหูวังเรือบหั้นแล ถับว่าถินหั่งหูายมาไรมหมิดสั้งๆแล้ว ห้าวหัตถะธัตถะแลบางอิสุทหิใส ถา หั่งสองผิวเมังภ่พากันไปทูบลาบัวพระยาถินเปันพ่แลแม่ว่า ข้าแก่พระธาชุปิตามาถาเปันเจ้า บัถนี้เพื่อข้าหั่งสองผิวเมังภ่จักอำลาถาจาภ

---

๑ ถวบเปัน "อุปธาถ" ในลาบจาบก่ำขบ "อุมมะธาถ" หูายเหื้อ

๒ ในลาบจาบก่ำขบ "ถอมเจ้าธาชุบุด" ผูภ ๑ มัถ ๑ บน้า ๗

ບ້ຳພໍ່ແລແມ່ທ້ຳສອງ ຫນີ ໄປຕາມອັຊຊະໄສໃຈແຫ່ງເພື້ອຂ້ຳທ້ຳສອງກ່ອນແລ ພໍ່ຂ້ອຍນ້ອຍເຣີຍ ເພື້ອຂ້ຳທ້ຳສອງຂໍຣັບພະຫາມເອົາບ້ຳກຸສສະລະໄກສົນຜົນລະບຸນ ກັບຄອມພໍ່ແມ່ໄປປົກເກ້ຳງຳຫົວທຸກລ່ຳເຊ້ຳວັນຄືນ ປ່ານີ ໂພຍໂພອົນຕາຍອັນໃດ ອັນນ້ຳ ນາບງຄບງນກະທຳຮ້ຳຍແກ່ເພື້ອຂ້ຳທ້ຳສອງຜົວເມັ່ງແລໂພ່ພົນໂຍທ້ຳທ້ຳ ນວນທຸກໜ່ວ ແມ່ນວ່ຳຝູງຂ້ຳທ້ຳຫຼ້ຳຍຕ້ຳແຕ່ງເປັນເພື້ອງຢູ່ທີ ໃດກໍດີ ຂໍໃຫ້ມີ ເຕຊະອະນຸພ້ຳບຜ້ຳບແພ້ຂ້ຳເສິກສັຕຕູໃນຊຸມພູທ້ຳບທ້ຳມວນກໍຂ້ຳເທ້ນ ວ່ຳດ້ຳງນັ້ນ ເພື້ອນັ້ນພຣະບ້ຳທ້ຳສອງອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ກໍພ້ອມກັນຂ້ຳນວ່ຳ ເອີ້ງຄ່ອຍໄປດີເບີ ລູກແກ້ວ ຈ້ຳງໃຫ້ທ້ຳຍໄສກແລ້ວປູ່ເທ້ງຣະຄ້ຳ(ດ)ນັ້ນເນີ ວ່ຳດ້ຳງນັ້ນແລ້ວເຈ້ຳທ້ຳສອງ ຈ້ຳງໂຈມເອ້ຳຕົນແລນ້ຳພຣະບ້ຳທ້ຳສອງອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ ນ້ຳໃສ່ຫົວແຫ່ງຕົນ ກໍ ພ້ຳກັນອອກນ້ຳປົ້ນປູ່ເໜ້ຳອຊ້ຳນມົນຜ້ຳສ້ຳກແລ້ວ ນ້ຳບຊ້ຳງທ້ຳຫຼ້ຳຍກໍຫ້ຳງບ້ຳ ຊ້ຳງແກ້ວຄູນເພື້ອງເຂ້ຳນ້ຳແທບຊ້ຳນມົນທ້ຳນັ້ນຫ້ຳນແລ ເພື້ອນັ້ນເຈ້ຳທ້ຳສອງຈ້ຳງ ພ້ອມກັນຊະເດ້ຈ້ຳຍຂ້ຳຊ້ຳງແລ້ວ ນ້ຳບຊ້ຳງຈ້ຳງເອ້ຳຂໍເກ້ຳະຫູຊ້ຳງແຍກໄປ ເພື້ອ ວ່ຳຈັກອອກໄປຈ້ຳກປັກຕູຄຸ້ນກ້ຳເໜ້ຳອຫ້ຳນແລ ເພື້ອນັ້ນເຈ້ຳທ້ຳສອງຈ້ຳງເອ້ນສ້ຳງບ້ຳ ຄົນທ້ຳຫຼ້ຳຍ ອັນມີພຣະບ້ຳທ້ຳສອງພໍ່ແມ່ເປັນຕ້ນ ວ່ຳຄ່ອຍປູ່ດີເບີ ພຣະກະສັຕ ທ້ຳສອງພໍ່ແມ່ຂ້ອຍເຣີຍທ້ຳເກ້ຳແກ່ແລຊ້ຳວເພື້ອງ ປ່ຳເຄ້ືອງໃຈທຸກບ້ຳກນັ້ນເນີ ຂ້ອຍຈັກພັດພ້ຳກເຈ້ຳໄປໂກ ເດ້ນພ້ຳໂພປ່ຳໄມ້ທຸກຈ້ຳໄຈ້ ດີຫ້ຽ ຂໍປ່ານີ ໂອຄ້ຳຕິດ ຂ້ອງເປັນທຸກຕ້ອງ ๖ ເພື້ອແກ່ເນີ ວ່ຳດ້ຳງນີ້ແລ້ວ ເຈ້ຳທ້ຳສອງກໍມີໜ້ຳອັນເຕັ້ນໄປ ດ້ວຍນ້ຳຕ ເຫດວ່ຳພັດພ້ຳກພຣະມ້ຳດ ພໍ່ແມ່ເປັນທຸກແທ້ ໃນໃຈແລນ ເພື້ອ ນັ້ນຄົນທ້ຳຫຼ້ຳຍຈ້ຳງບໍ່ມີແຕ່ໄກຂ້ຳນຕອບ ທ້ຳງນິບນອບຈ້ຳຣະຈ້ຳວ່ຳ ຄ່ອຍໄປດີເບີ ເຈ້ຳທ້ຳສອງນ້ອຍອ່ອນ ນ້ຳໄດ້ເປັນທ່ອນ(๑๐)ນັ້ນໂສກ ຈ້ຳງໃຫ້ເປັນພຣະບ້ຳ ສເວີຍ ເພື້ອງອ້ຳງອ້ຳກ ທ້ຳເຊ້ືອຊ້ຳກສວັສສະດີນັ້ນເນີ ວ່ຳດ້ຳງນັ້ນແລ້ວຊ້ຳງຄູນເພື້ອງຈ້ຳ ອ່ວ່ຳຍໜ້ຳໄປອອກປັກຕູຄຸ້ນກ້ຳເໜ້ຳອແລ່ວ ກໍບ້ຳກຍ່ຳງໄປຕ້ຳມປ້ຳກຣະຕ ໃນທ່ຳກ້ຳງ ເພື້ອງ ອັນມີຄົນທ້ຳຫຼ້ຳຍແວດລ້ອມອ້ອມເປັນປຣະ[1]ວ້ຳນ ໄປເປັນຫ້ວໜ້ຳນັ້ນແລ ເພື້ອນັ້ນສ່ວນດ້ຳງຄົນທ້ຳຫຼ້ຳຍອັນຈັກໄປນ່ຳເຈ້ຳນັ້ນ ເຂ້ຳກໍອຸ້ມລູກເຕ້ຳຫຼ້ຳນເຫ້ັນແລ ຈູງຄ້ວ ພ້ຳຍຂ້ອງໄປຕ້ຳມຫ້ຽ ທ້ຳວທັຕຕະອັຕຖະ ທ້ຳສອງຜົວເມັ່ງ ເປັນ

---

๑ ຄວນເປັນ "ປະຣິວ້ຳນ"

ปอะฤจจะถ้ำ "มิดแลโทูออก"[1] จากธูบั้นแล ส่วนถ้ำท้าวทัตตะธัตถะ
ก็เอาถอกถิว ๆิว ถวาย ช้าง ม้า โทูหู้ ๆออกมาจากปัถตูอง ๆ อินทะ
ปะถะนะถอน ก้ำทีสสะทิมเหมือ แล้วพากันไปในป่าถิงพิงไพถ้วยลำถับอัน
ถืนก็ไปรอถไปเถิงยังแม่น้ำอันน้ำลวงกว้างได้ ๖ โยถชุนะทั้นแล เจ้าทั้ง
สองก็ลิ้งแลถูยังฝั่งน้ำก้ำหน้าสุถ ชิวแสงตา บ่อากจักเอาลิ้นพินแลช้าง
ม้า บ่าวไพ่โยทาอ้วมไปได้ถั้งนั้น เจ้าทั้งสองจิ่งบอกเติ้นลูกหูานบ่าว
ไพ่จอกเชิาแถมฝั่งน้ำทีนั้น แล้วท้าวทัตตะธัตถะ จิ่งให้ถิงทั้งหูาย
"ไปฟันเอาไม้ไผ่"[2] แลไม้ซอก ไม้เรี้ ไม้บิงทั้งหูาย อันมีใน (๑๑) ป่าถิง
พิงไพทีนั้นมาลากกับกันเป้นพวงแพ แหบฝั่งน้ำทีนี้ บ่อระบวงแล้วจิ่ง
ให้ถิงทั้งหูายหาบอินเอาเข้าของทั้ง ๆิว ถวาย ช้าง ม้า เข้าไปใน
พวงแพทีนั้นแล้ว เอาก็พ้อมกันถุ่พายกวักกวากอ้วมแม่น้ำอันนั้น เถิง
ฝั่งน้ำก้ำหน้าแล้ว ก็พากันจอกเชิาเจื้อระเมือกันไปเตันฝั่งน้ำทีนั้น เป้น
อันลับถั้งมากลามหูวงหูายด้วยพวงแพ อันถิงทั้งหูายจอกเชิาในฝั่งน้ำ
ทีนั้นทั้นแล เมื่อนั้นถิงทั้งหูายหมายมีเจ้าทั้ง ๒ เป้นถ้น ก็พ้อมกันหาบ
อินเอาเข้าของหนีจากพวงแพ ออกไปไว้เหมือฝั่งน้ำทีนั้น แล้วก็ลอถถ่ำ
มืดบ่เหันธุ่งทิงทาง อันจักไปพายหน้าได้ เจ้าทั้งสองจิ่งบอกให้ถิงทั้ง
หูายปุกจำนักสามจอก แลทับปูกให้เป้นธ้องๆ แวดล้อมหมู่ลิพินกับทั้ง
ๆิว ถวาย ช้าง ม้า ลูกหูาน บ่าวไพ่บ่อระบวงแล้ว ถิงทั้งหูายจิ่งหา
ทิ่วหาฟืนทั้งมวนมากั้งไฟหนึ่งเข้า ทุ่งแกงกิน ทุกแห่งทุกพายแล้ว
ก็ลอถพากันงอนปู่แถมฝั่งน้ำทีนั้นทั้นแล ธะติยาในเมื่อธาติถืนอันนั้นแล
ธุ่งสายสุธิยะพุ่งขึ้นมาเป้นเอลามื้ ใหม่แล้ว(๑๒)เจ้าทั้ง๒ จิ่งบอกเติ้นบังถิน
ทั้งหูายให้เอาหุ่งเข้างายบ่อระบวงแล้ว ก็พ้อมกันเอาเข้าน้ำไพชุนะอา
หานแล้วบ่อระบวงทุกพายแล้ว ก็พ้อมกันถิกแต่ง เถาถายังๆิว ถวาย
ช้าง ม้า แลถั้งชื่อๆ "อ้อๆกระโชน"[3] บ่อระบวงแล้ว เจ้าทั้งสองจิ่ง

---

๑ ใบลานจานก่ำฮูม "มิดแลปวกโทูออก" ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๑๖
๒ ใบลานจานก่ำฮูม "ไพ่พินเภนเอาไม้ไผ่" ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๑๗
๓ ใบลานจานก่ำฮูม "ออกไพสิบ" ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๑๔

ຂົ້ນຂວ້ຳຊ້ຳງຄູນເມືອງຊະເດັດໄປກ່ອນ ບ່າວໃໝ່ ຄອກຄົວ ງົວ ຄວາຍ ຈ້ຳໄປຕາມ ຫຼັງ ບໍ່ອາດຈັກຄະນະນາມັບອ່ານໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນເຈ້ົາທ້ົາສອງກັບທ້ົາບ່າວ ໃໝ່ລີພົນມະຫົລະໂຍທາທ້ົາມວນ ກໍພາກັນໄປດ້ວຍລຳດັບວັນຄືນ ກໍໄປຮອດໄປ ເຖິງບ້ົາຍອກຫ້ວຍອັນນ້ຳ ອັນນ້ຳຕົກຕາດໃຫຼລົງມາແຕ່ຈອມດອຍອັນນ້ຳເປັນອັນ ສູງບ້ົາງນັກ ບໍ່ອາດຈັກມີຫົນທາງອັນຈັກເວັ້ນກາຍໄປທາງອື່ນໄດ້ ເຈ້ົາທ້ົາສອງກັບ ທ້ົາບ່າວໃໝ່ທ້ົາມວນ ຈ້ຳພ້ອມກັນຂົ້ນໄປແຕ່ເຊ້ົາຕາບຕ່ຳເທ້ົາຄ່ຳມືດຈ້ຳໄປເຖິງຈອມ ດອຍທ້ົານັ້ນແລ້ວ ກໍລວດພາກັນເຊົາເປັນຄາວນອນຫັ້ນແລ ຄັນວ່າຮາຕີຄືນອັນນັ້ນ ຮຸ່ງແຈ້ງມາແລ້ວ ເຈ້ົາທ້ົາສອງແລບ່າວໃໝ່ທ້ົາມວນ ກໍພ້ອມກັນຈາກຈອມດອຍ ອັນນັ້ນ ແຕ່ເຊ້ົາຕາບຕ່ຳເທ້ົາເຖິງຍາມກອງແລງ ກໍຈ້ຳເຖິງຕີນດອຍອັນນັ້ນຫັ້ນແລ ຄັນວ່າ(ຫນຶ)ເຈ້ົາທ້ົາສອງແລບ່າວໃໝ່ທ້ົາມວນ ລ້ຳໄປຮອດຕີນດອຍທ້ົານັ້ນແລ້ວ ກໍ ລວດພາກັນຈອດເຊົາປູ່ໃນແຄມສຣະໂບກຂະຣະນີທ້ົານ້ຳ ອັນມີພື້ນແຜ່ນດິນອັນຣາບ ຣຽພຽງງາມ ເປັນປຣະດຸຈຈະດ້ຳໜ້ົາກອງໄຊນັ້ນແລ ໃນພື້ນສຣະໂບກຂະຣະນີທ້ົາ ນັ້ນອັນເຕັມໄປດ້ວຍດອກບົວ ແລດອກອຸປປະລະທ້ົາຫຼາຍ ໜາຍນີດອກພັກຕົນແລ ພັກບຸ້ງທ້ົາມວນ ທຸ່ງນ່ອມນີຣົສສະອັນຫອມຟ້ົາຕຣະລົບອົບໄປທົ່ວທິສສະດ້ຳໜ້ຳ ໃພທ້ົານັ້ນມາກນັກຫັ້ນແລ ປຣະການນ້ຳໃນແຄມສຣະໂບກຂະຣະນີທ້ົານັ້ນ ອັນນີສວນ ກ້ວຍທ້ົາຫຼາຍ ໜາຍນີກ້ວຍງ້ົາວ ແລກ້ວຍຕົບ ກ້ວຍເລັບມືນາງ ແລກ້ວຍທ້ົາ ຫຼາຍຝູງນັ້ນ ອັນນີໜາກແລໜ່ວຍອັນແຊບຫອມຫວານບ້ົາງນັກ ອັນເກັ່ງຣະດາດ ແວດລ້ອມອ້ອມແຄມສຣະທ້ົານັ້ນ ເປັນປຣະດຸຈຈະດ້ຳຄົນປູກໄວ້ນັ້ນແລ ຄັດນັ້ນເລ້ົາ ນີ "ອ້ອຍປ່າທ້ົາຫຼາຍ"[1] ໜາຍນີອ້ອຍດ່ຳ ອ້ອຍເລ້ົາ ອ້ອຍຫົວແຂ້ ສ່ວນດ້ຳ ອ້ອຍທ້ົາຫຼາຍຝູງນັ້ນ ອັນແຊບແລຫອມຫວານບ້ົາງນັກ ອັນເຈ້ົອຣະເມືອກັນໄປເປັນ ປຣະດຸຈຈະດ້ຳຄົນປູກໄວ້ນັ້ນແລ ຄັດນັ້ນມາບອກ ເລ້ົານີປ່າໜາກໝ້ົາວ ປ່າຕາວ ອັນນີໜາກອັນແຊບຫອມຫວານບ້ົາງນັກ ທຸ່ງນ່ອມເກັ່ງຣະດາດແວດ(ຫນ)ລ້ອມອ້ອມ ແຄມສຣະທ້ົານັ້ນ ບໍ່ອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ຫັ້ນແລ ສ່ວນດ້ຳລີພົນມະຫົລະໂຍທາ ທ້ົາຫຼາຍ ໜາຍນີທ້ົາວທັຕຕະຣັຕຖະແລວິສຸທທິໂສດາ ເປັນຕົ້ນ ກໍພ້ອມກັນໄປ ເອົາກ້ວຍ ອ້ອຍ ແລໜາກ ພູ ມາຄ້ົອມາກິນບໍ່ອາດຈັກໜົດສ້ົ້ງໄດ້ຫັ້ນແລ

---

[1] ໃບລານຈານກ່ຳຂຸນ "ປ່າອ້ອຍທ້ົາຫຼາຍ" ບູກ ๑ ມັດ ๑ ໜ້ົາ ๑ฉ

ส่วนถ้ำคืนหัวหูาย ยิาชาบน้อยใหญ่ทั้งมวน มาเหันยังสัพพะเถื้อาภิน หัวหูาย อันมี ในแถมสระหื้นั้น เอิาภ็บังเกิดมี ใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนัก ภ็ลวดหูาลืมเสัยบังบ้านเก้าเมืองหูังแห่งติน ถือว่า เมืองอินทะปะถะนะ ถอนนั้นแล้ว พ่อเมื่อพระอาทิดติภต่ำล่ำไปแล้ว ถ้ำนั้นคืนหัวหูายภ็ไปเอิา หิ้อแลฟื้นมาหั้งเข้าภินแลงแล้ว ภ็ลวดพากันนอนหั้นแล ในเมื่อราตีคืนอันนั้น แลรุ่งแจ้งมาแล้ว ท้าวหัตตะรัตถะหัวสองผัวเมีู ภ็พ้อมกันลุกส่อยหน้า ภ็พากันหเวีย[1] เข้าวายแล้ว ภ็พ้อมกันติกแต่งเก้าดายบังฆ้าง ม้า งิว ถวาย บ่ระบวนแล้ว ท้าวหัตตะรัตถะ ภ็ขึ้นขี่ฆ้างคูนเมืองชะเดัดไปก่อน แล้วคืนหัวหูายภ็โหูหูังไปตามหูังมาภนักแล ในเมื่อเจ้าหัวสองผัวเมีูแลคืนหัวหูายไปด้วยลำดับอัน(๑๕)คืน ถ้ำนั้นจิงไปเถิงบังประเทดหื้นั้ง เป็นหื้สนุภดิภเพื่อเพิงใจมากนัก มีแผ่นดินอันภ้วงภาบราบงามบ่มีต้นไม้ เถือเอิาเถิาอันอันใดอันนั้งแท้ ถือหู ภ็บ่มี ไม้จิกไม้รังอันมีดอภอันหอมฟุ้งตระลบอิบไปหื่อหื้สสะหัวมวน เป็นหื้ถวนระเมิาเอิาใจมากนักแล ประเทดหื้นั้นเป็นหื่าไร่หื่างนาภ้วงแผนภว้างขวางมากนัก แท้ถือหู ภ็บ่มีบุคละผู้ใดมาปู่สร้างแปงไร่ นา ถิ่น สวน เป็นบ้านเป็นเมืองแท้ถือหู ภ็บ่เป็นโคกเป็นหื่างนา เป่าแผนปู่ดายดอภหั้นแล เมื่อนั้นท้าวหัตตะรัตถะหัวสองผัวเมีู ภับหัวคอภถือ งิว ถวาย หัวมวนภ็พ้อมกันไปในโคกป่าไม้จิกไม้รังหื้นั้นงามประหมาบว่าได้ ๓ อัน จิงพ้นจากโคกอันนั้นแล้ว จิงไปเถิงแม่น้ำอันบังลอภภว้างได้ ๑ ร้อยวา อันบุลละนาภ[2] หากบบินมาแต่แม่น้ำหะนะนัหหื ถือว่าน้ำของนั้นเป็นห้วยเป็นธูมาแต่ประถิมชื่อว่าน้ำมูบ ตามบิเหดนากติอนั้นหั้นแล เมื่อนั้นท้าวหัตตะรัตถะหัวสองผัวเมีูจิงเอิาไพ่พิบไยหาขว้ามแม่น้ำอันนั้นพ้นแล้ว จิงไปเถิงป่าภิงพิงไพอันบังอันมีจักจั่น แมงอี ร้องมีสูงอันสั่น(๑๓)เบื่องนับแต่นั้นไปหื่อป่าไพภิงดอนหื้นั้น สอ่างแซวอูมากนัก อ่าบ่เหันยังตินติอแห่งสักหัวหูายฝูงนั้น ภ็บ่ได้ยินแต่สูงร้องเป่าดาย เหดอ่าตินติอแห่งสักหัวหูายลับลี้จับปู่ในง่าไม้ อันมี ในอันภิกหนาลับยังยังตินติอแห่งสักหัวหูายเป็นอันมาก จิง

---

๑ ถวนเป็น สเวีย

๒ ตามบิหานปู่บื้ ชื่อสูงนากจะต้องเป็น มูลละนากหื้ มูบละนาก ในลานพระภัดพระพาน(จัดหัดหว่างนา บ้านห้อม) สูบ "มูบละนากธักสาแม่น้ำมูบ" (ผูก ๖ ขน้า ๔๑)

ได้ชื่อว่า ถิงบ้ายี เห้าภาละบัณฑิตแล ในเมื่อเจ้าท้าสองผัวเมีย กับท้าไพ่พิบโยหาเข้าไปในพิงไพอันนั้นนางปธะหมานได้ ๗ คืน จำพ้นจากถิงบ้ายีท้นั้นแล้ว จำไปเถิงโถกปาจิกไม้ธ้างท้ามอน เป็นอันกว้างขวางมากบำนักหนา ถันว่าพ้นจากโถกอันนั้นแล้ว เจ้าท้าสองผัวเมีย แลไพ่พิบโยหาท้ามอน ก็ไปด้วยลำดับอันถืน จำไปรอดไปเถิงบ้างแม่น้ำอันบึงลองกว้างได้ ๒๐๑ วา แล้วก็ลอดพากันเซาปู่เป็นถาวบอนในแถมน้ำท้นั้นท้นแล เมื่อนั้นเจ้าท้าสองจำบอกเต้นบ้างไพ่พิบโยหาท้าทูาย ติกแต่ทับร้อยราวถาวจอกแลธ้อวางแล้ว ก็พากันบอนปู่ตามสุกอะสำธานแห่งถินทุกถินท้นแล ในเมื่อธาติถืนอันนั้นแลรุ่งแจ้งแล้วถั้งนั้น บ้ามีเสือติวบึงไล่กวางแล่น(๑๗)เข้ามาผ่าท่ำกางหมู่ถินท้าทูายท้นแล เมื่อนั้นถินท้าทูายก็เป็นอันตื่นอันธิบมากนัก บางพ่อจับง้าว บางพ่อจับปืน เหมือนถั้งจักธบเลอสิมถามนั้นแล เมื่อนั้นเจ้าท้าสองจำเอ็นถามบ้างถินท้าทูายว่า ดูธาท่านท้าทูาย เหตถั้งลีสูท่านท้าทูาย จำมาปากเว้าอันมีสางสนั่นเมื่องนั้นมากนัก ถินท้าทูายจำพ้อมกันขานคำตอบเจ้าท้าสองว่า ข้าแก่เจ้าภูฝูงข้าท้าทูายก็เทันเสือไล่กวางมาผ่าท่ำกางหมู่ถินท้าทูายในท้ีนี้ ฝูงข้าท้าทูายก็มีใจอันตื่นอันธิบมากนัก ฝูงข้าท้าทูายจำได้พ้อมกันปากเว้าสว่า ๆ แซว ๆ เพื่อถั้งนั้นก็ข้าแล เมื่อนั้นท้าวทัตตะธัตถะ ได้ยินถ้อยคำถินท้าทูายกล่าวถั้งนั้น เจ้าก็มีใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนักแล้ว เจ้าจำกล่าวว่า ในท้ีนี้เราท้าทูายมานอนในแถมฝั่งน้ำอันนี้เป็นอันต่างมะหาถ[๑] แท้ถืทีแล บัดท้านี้ [๒] แม่น้ำอันนี้ชื่อว่า น้ำสิมถามนั้นเท้น เหตว่าถินท้าทูายตื่นธิบป้านเสือไล่กวางแล้วแล ท้างถายังหอกก้าวว่าจักธบเลอสิมถามก้อยเหตภางอันป้านเสือนั้นแล ถันว่าท้าวทัตตะธัตถะ(๑๗)กล่าวถั้งนั้นแล้ว เจ้าท้าสองก็ขึ้นขี่ช้างถูบเมือง ขอ้ามแม่น้ำอันนั้นไปกับก้อยหมู่ถินท้าทูายท้นแล ในเมื่อเจ้าท้าสองผัวเมีย กับท้าลีพิบมะหิงละโยหา

---

ถวนเป็น ๑ ปะฐาด ๖ ถัดนี้

ทั้งมวน ก็พ้อมกันไปด้วยลำดับอันถึง จึ่งไปรอดไปเถิงบ้านแม่น้ำอันบึ่ง ลวงภอว้างได้ ๕๐ วา แล้วก็พากันเซาปู่เป้นถาวนอน ในแถมน้ำที่นั้นหั้น แล เมื่อนั้นบ้านมีหมูหอกตัวบึ่งใหญ่งนัก ลวงสูงประมานว่าได้ ๓ สอก มันก็ลิงอาบน้ำในร่องห้วยที่นั้น บ้านมีคนผู้บึ่งเป้นผู้ปักสากปูหมอนให้แก่ท้าวหัตถะรัถกะทั้งสองผัวเมีย มันก็ลิงไปอาบน้ำก็จึ่งเหันบ้านหมูหอกตัวนั้นเป้นอันใหญ่หลวงมากนัก มันจึ่งแล่นมาฮาบทูนท้าวหัตถะรัถกะว่า ข้าแก่เจ้าภูข้าก็ลิงไปอาบน้ำในร่องห้วยที่นั้น ข้าก็เหันบ้านหมูหอกตัวบึ่งใหญ่หลวงมากนักก็ข้านา เจ้าภูจึ่งให้คนทั้งหลายเอาป้านไปบึ่งเอามากินก็ข้าเห็น อ่ากั้นนั้น เมื่อนั้นท้าวหัตถะรัถกะ ได้ยินโหพวกบ้อยกล่าวสันนั้น เจ้าจึ่งบอกให้พานเมื่อหั้งหลายไปบึ่ง ก็ได้บ้านหมูหอกตัวนั้นแท้หั้น(๑๗)แล ถันว่าพานเมื่อหั้งหลายไปบึ่งเอาหมูหอกตัวนั้นแล้ว เอาก็พ้อมกันปากเกือเอาชิ้นหมูตัวนั้นมากวายแก่ท้าวหัตถะรัถกะหั้นแล เมื่อนั้นท้าวหัตถะรัถกะก็เหันบ้านหมูหอกตัวนั้นเป้นอันใหญ่หลวงมากนัก เจ้าจึ่งกล่าวเซิงบายพานเมื่อหั้งหลาย ภูก็เกิดมาแต่ท้องแม่มีอายุได้ ๑๙ ปีนี้แล้วแล ภูก็บ่ห่อนเถียได้เหันหมูหอกหลวง"๑ อันมีสาพาวะปานสันนี้จักเท็อแล ในห้วยร่องจ่องน้อยที่นี้ก็งบ่อมมีหมูหอกตัวใหญ่หลวงสันนี้ ส่วนถั่งแม่น้ำอันนี้จึ่งให้ใส่ชื่อว่า ห้วยหลวง นั้นเท้อ อ่ากั้นนั้นแล้วก็พ้อมกับข้อ จืน ลาบ แกง บ้านหมูหอกตัวนั้นกินแล้ว พระอาทิตก็ตกต่ำต่ำลับจอมดอยไปแล้ว ก็ลอดพากันงอนหั้นแล ถันว่าธาตีถึงอันนั้นแลรุ่งแจ้งมาแล้ว ก็ลอดพากันถุ่งเดินไปพายหน้าด้วยลำดับอันถึง แล้วก็ไปเถิงบ้านแม่น้ำอันบึ่งลวงภอว้างได้ ๔๐ วา บ้านมีเทพพะดาตินบึ่งก็เหันบ้านลีพินลูกหลานบ่าวไพ่แห่งท้าวหัตถะรัถกะไปเถิงที่นั้น เทพพะดาตินนั้นจึ่งนิรมิตเป้นชายผู้บึ่งถือเอาชอยคำถู่บึ่งๆ อันมีหงบคำแลดอกไม้ (๔๐) คำมาถวายแก่ท้าวหัตถะรัถกะแล้ว ก็ลอดกับภายหายหนีหั้นแล เมื่อนั้นท้าวหัตถะรัถกะก็ได้ชอยคำกับหั้งดอกไม้และหงบคำ อันเทพพะดาเอามาให้แก่ตินสันนั้น เจ้าจึ่งกล่าวเซิงตินหั้งหลายว่า ดูธาสูท่านหั้งหลาย ใน

---

๑ ใบลานจานก่ายงบ "หมูหอกตัวใหญ่หลวง" ผูก ๑ มัด ๑ ยน้า ๖๔

ເມື່ອເຮົາທັ້ງຫຼາຍມາຮອດມາເຖິງບ້ັງແມ່ນ້ຳອັນນ້ີ ຈ່ຶງໄດ້ບ້ັງຊວຍຄຳສັນນ້ີ ສ່ວນ
ດ້ັງແມ່ນ້ຳອັນນ້ີຈ່ຶງໃຫ້ໃສ່ຊ່ືວ່າ ແມ່ນ້ຳຊວຍຄ່ຳ ນ້ັນເທ້ີນ ວ່າດ້ັງນ້ັນແລ້ວກໍລວດ
ພາກັນໄປພາຍໜ້າດ້ວຍວັນຄືນແລ້ວ ຈ່ຶງໄປຮອດໄປເຖິງບ້ັງແມ່ນ້ຳ ທະນະນັທທິ ๑
ຄືວ່ານ້ຳຂອງລວງກວ້າງໄດ້ ๔ ພັນວາ ກໍລວດພາກັນຈອດເຊ່ືາຢູ່ໃນແຄມນ້ຳທ່ີ
ນ້ັນທ້ັນແລ ໃນປ່ຽະເທດທ່ີນ້ັນບ້ັງມ່ີ ໄມ້ພ້ວກຕ້ົນບ່ືງມ່ີໜາກອັນດ່ີກມາກນັກ ອັນ
ຈັກຄະນະນາບ້ັບອ່ານດູບ້ັງລູກພ້ວກຕ້ົນນ້ັນ ອັນເປ້ັນໜາກແລປ່ືແລພ້ັນໜ່ວຍ
ເປ້ັນປ່ົກກະຕິທຸກໆປ່ີ ໃນປ່ຽະເທດທ່ີນ້ັນ ຈ່ຶງຊ່ືວ່າ ພ້ັນພ້ວກ ເພ່ືອວ່າຕ້ົນພ້ວກ
ຕ້ົນນ້ັນເປ້ັນໜາກແລປ່ືແລພ້ັນໜ່ວຍນ້ັນແລ ສ່ວນໄມ້ພ້ວກຕ້ົນນ້ັນອັນພ່ົນສອງ
ພ່ືອເມ້ັງເປ້ັນປູ່ເປ້ັນຍ່ານ່ແຫ່ງທ້ົວທ້ັດຕ່ະຣ້ັດຖ່ະ ຫ່ວາກປູກໄວ້ຕ່ວຕ່ໍ່ເທ້ົາສອງອ່ະສ່ິງ
ໄຂ່ປ່ື ໄມ້ພ້ວກຕ້ົນນ້ັນຈ່ຶງຕ່ວຍທ້ັນແລ ເມ່ືອນ້ັນຄົນທ້ັງຫຼ່ວຍໂກດ່ືງອັນມ່ວນກັບດ້ວຍ
ທ້ົວທ້ັດຕ່ະຣ້ັດຖ່ະນ້ັນ(๒๑)ເຂ່ົາກໍ່ມ່ີ ໃຈນັກໄຄ່ ๖ ປ່ວກຕ້ັ້ງບ້ານແປງເມ່ືອງຢູ່ໃນປ່ຽ
ເທດທ່ີນ້ັນ ເຂ່ົາຈ່ຶງພ້ອມກັນຂ່ວນໄຫວ້ບ້ັງທ້ົວທ້ັດຕ່ະຣ້ັດຖ່ະວ່າ ເທ່ອະຝູງຂ້ົາໄຫວ້
ເຈ້ົາກູ ໃນປ່ຽະເທດທ່ີນ້ັກ່ໍເປ້ັນທ່ີສຸ່ກຖ່ືກເມ່ືອເພ່ິງໃຈນ່ວກນັກ ກ່ໍທ່ໍ່ລ່ວນເຮົາເຈ້ົາ
ຂ້ົາທ້ັງຫຼ່ວຍ ສ້ວງບ້ານແປງເມ່ືອງຢູ່ໃນທ່ີນ້ັກ່ໍຂ້ົາເທ້ີນ ວ່າດ້ັງນ້ັ້ນ ເມ່ືອນ້ັ້ນທ້ົວ
ທ້ັດຕ່ະຣ້ັດຖ່ະຈ່ຶງກ່ລ່ວວ່ວ ດູຣ່ວທ່ານທ້ັງຫຼ່ວຍເຮົາພ່ຣ່ວະອ່ົງກ່ໍນັກໄຄ່ຢູ່ທ່ີ ນ່ວນກ
ນັກແລ ທ່ານທ້ັງຫຼ່ວຍຈ່ຶງພ່ວກັນຂ່ົນຂ່ວຍຫ່ວໄມ້ຕ່ອກ່ອກຕ່ວນ່ວກ່ະທ່ໍ່ສ້ວງ
ແປງເປ້ັນທ່ໍ ໂຮງປ້ວເຮ ືອນແທ່ງເຮົາທ່ົ່ງ່ວພ່ວນເທ້ົາອ້ັນເທ້ີນ ຄ້ັນວ່າເຈ້ົ້ກ່ລ່ວວດ້ັ້ງ
ນ້ັ້ນແລ້ວ ເຂ່ົາກໍ່ມ່ີ ໃຈອ້ັນຊ່ືນຊ່ືນ່ືນດ່ືນ່ວກນັກ ເຂ່ົາຈ່ຶງພ້ອມກັນໄປຂ່ົນຂ່ວຍບ້ັ
ໄມ້ທ້ັງຫຼ່ວຍນ່ວກ່ະທ່ໍ່ເປ້ັນທ່ໍ ໂຮງປ້ວເຮ ືອນແລ້ວບ່ໍ່ຣ່ະບ່ວນ ໂດຍພ່ວນເປ້ັນປ່ຽ
ດຸຈ່ຈ່ະດ້ັ້ງ່ືຣ່ະມ່ືດເອ່ົານ້ັ້ນແລ ຄ້ັນວ່າເຂ່ົາກ່ະທ່ໍ່ທ່ໍ ໂຮງປ້ວເຮ ືອນບ່ໍ່ຣ່ະບ່ວນແລ້ວ
ເຂ່ົາຈ່ຶງອ້ັ້ງເຊ ືນບ້ັ້ງເຈ ້ົ້າທ້ັ້ງສອງໄປສ່ະຖ ິດຢູ່ໃນພ່ວສ່ວກຣ່ວຊ່ມຸ່ນທ່ົ່ງ ອັນເປ້ັນທ່ີ
ຄ ວນຣ່ະເ ນ ີ ເອ ົ ່ ໃ ຈ ນ ່ ວ ກ ນ ັ ກ ແ ລ ້ ວ ເ ຂ ົ ່ ່ ຈ ່ ຶ ງ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ກ ່ ະ ທ ່ ໍ ່ ສ ້ ວ ງ ແ ປ ງ ບ ້ ັ ງ ປ ່ ້ ວ
ເ ຮ ືອນອ ັ ນ ເ ປ ້ ັ ນ ທ ່ ີ ່ ປ ູ ່ ແ ທ ່ ງ ເ ຂ ົ ່ ່ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ໄ ປ (๒๒) ປ ູ ່ ເ ຮ ືອນໃ ພ ເ ຮ ືອນ ມ ັ ນ ເ ຈ ົ ້ ົ ອ ຣ ະ
ເ ນ ື ອ ລ ຸ ບ ແ ຄ ມ ນ ້ ຳ ທ ະ ນ ະ ນ ັ ທ ທ ິ ນ ້ ັ ນ ທ ຸ ກ ແ ທ ່ ງ ທ ຸ ກ ພ າ ຍ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ພ າ ກ ິ ດ ເ ປ ້ ັ ນ ເ ມ ື ອ ງ
ມ ະ ຫ າ ທ າ ນ ີ ສ ິ ພ ັ ນ ພ ້ ວ ກ ທ ້ ັ ້ ງ ແ ລ ອ ະ ຖ ຸ ະ ໃ ນ ກ າ ລ ະ ເ ມ ື ອ ນ ້ ັ ້ ນ ບ ້ ັ ງ ມ ີ ພ ຣ ະ ຍ າ ບ າ ກ ຕ ິ ວ

---

๑ ຄວນເປ ັ ນ ທ ະ ນ ະ ນ ະ ທ ິ ๖ ວ ັ ຈ ນ ານ ຸ ກ ົ ມ ພ າ ສ າ ລ າ ວ (ກ ະ ຊ ວ ງ ສ ຶ ກ ສ າ ທ ິ ກ ານ), Dictionnaire Laotien-Francais (Marc Reinhorn) ແ ລ ະ ສ ຸ ງ ສ ວ າ ດ (ພ ຣ ະ ບ ໍ ຣ ິ ມ ະ ຫ າ ຣ າ ຊ ວ ັ ງ, ໜ ້ າ ๕) ຊ ຸ ມ "ມ ັ ກ ໄ ຄ ່ " ແ ຕ ່ ວ ່ າ ໄ ວ ຍ າ ກ ອ ນ ລ າ ວ ຂ ອ ງ ຄ ນ ະ ກ ັ ມ ມ ະ ກ ານ ວ ັ ນ ນ ะ ຄ ะ ດ ิ ແ ລ ະ ວ ั จ น า น ุ ก ิ ม พ า ส า ไ ท ช ุ ม "ม ั ก ไ ค ่ "

ນ້ໍາອັນປະກອບດ້ວຍອິທິຣິທິມາກນັກ ປູ່ໃນແມ່ນ້ໍາທະນະນັທ໌ທ໌ນ ສ່ວນດ້ໍາ
ພຣະຍານາກຕົວນັ້ນມີ ๗ ຫົວ ທ້ັງຕົນຕົວມີເກັດຊ້ອງເມ໊ືອໜ້ໍາທ້ັງແລ ຄັນວ່ໍາ
ທ້ໍາວທັຕຕະຣັຕຖະ ມາສ້ໍາງບ້ານແປງເມ໊ືອງປູ່ໃນພັນໜ້ໍາວທ໌ນ້ັ ກໍບ້ັງເກ໊ືດມ໊ືສງ
ອັນອຸກຂະລຸກສນ້ັນເມ໊ືອງນ້ັ ດ້ວຍສງ໋ຄ໊ືສາກ ຄ໊ືນປາກເວ້ໍາມາກນັກ ພຣະຍາ
ນາກຕົວນ້ັ້ນຈ໋ືງມ໊ືດ[1] ເປ້ັນຊາຍເຖ້ໍາຜູ້ນ້ໍາ ອອກຈາກແມ່ນ້ໍາທ໌ນ້ັ້ນແລ້ວ ກ໋ໍ້ນໄປສູ່
ພາສ໋ໍາດທ້ໍາວທ້ໍາຕະຣັຕຖະແລ້ວ ຈ໋ໍາຖ້ໍາມວ່ໍາ ຜູ້ຮ້ໍາເຈ້ໍາລູກເຈ້ໍາຫ໋ໍ້ວ ເຈ້ໍາກູ້ມ້ໍາ
ແຕ່ບ້ານໃດເມ໊ືອງໃດ ຈ໋ໍ້ມາສ້ໍາງບ້ານແປງເມ໊ືອງປູ່ໃນທ໌ນ້ັ້ນຈ້ໍາ ເມ໊ືອນ້ັ້ນທ້ໍາວ
ທ້ັຕຕະຣັຕຖະ ໄດ້ຍິນຄ້ໍາຍຄ້ໍາຊາຍເຖ້ໍາມາຖ້ໍາມຕົນດ້ັ່ງນ້ັ້ນ ເຈ້ໍາກ໋ໍ້ຈ໋ໍ້ງຄະນ໊ືງໃນໃຈ
ວ່ໍາ ສ່ວນດ້ັ່ງຊາຍເຖ້ໍາຜູ້ນ້ັ້ ບ່ໍທ່ໍ້ອນວ່ໍາແມ່ນຄ໊ືນຈ້ັກຄ໊ືນແລຮ້ອຍວ່ໍາແມ່ນເທ໌ພພະ
ດາອາຣັກ ອັນປູ່ຮ້ັກສ້ໍາໃນປ່ໍ້າດ໋ໍ້ງພ໋ໍ້ງໄພທ໌ນ້ັ້ ກ໋ັບເຜດເປ້ັນຊາຍເຖ້ໍາມາຖ້ໍາມບ້ັ້ງກູ
ບ່ໍປ່ໍ້າຊະແລ ຜ(ວ່ໍາ)ບ່ໍມ໊ືດ້ັ່ງນ້ັ້ນຮ້ອຍວ່ໍາແມ່ນພຣະຍານາກແທ້ ດ໊ືທ໊ີ ແລ ໃນເມ໊ືອທ໌ນ້ັ
ກໍ(ຄ໊ືນ)ທ່ໍ້ອນກູ ຄ໊ືນລ໊ືບປ້ໍາແປງບ້ັ້ງຊາຍເຖ້ໍາຜູ້ນ້ັ້ຈ໋ໍ້ງຄ໊ືນຊະແລ ຄັນວ່ໍາເຈ້ໍາຄະນ໊ືງ
ໃຈດ້ັ່ງນ້ັ້ນແລ້ວ ເຈ້ໍາຈ໋ໍ້ງບ໋ໍ້ມ໊ືຂ໊ືນເໜ໊ືອຂ່ມ໋ອມບ້ອມນ້ັ ຊຸຊະກາບ[2] ແລ້ວ ເຈ້ໍາຈ໋ໍ້ງຂານ
ຕອບຊາຍເຖ້ໍາຜູ້ນ້ັ້ນວ່ໍາ ຂ້ໍ້າແກ່ເຈ້ໍາຕົນລຸງ ຂ້ໍ້າກ໋ໍ້ລຸກແຕ່ເມ໊ືອງອ໊ືນທະປະຖ໋ະນະຄ໊ືນ
ໜ້ໍ້ນ ມາເພ໊ືອວ່ໍາຈ້ັກສ້ໍາງບ້ານແປງເມ໊ືອງປູ່ໃນທ໌ນ້ັ ບ້ັ້ງຈ້ັກສ໊ືມຄ໊ືນໃຫ້ຂ້ໍ້າ
ຜູ້ຫ໋ວງປູ່ໃນທ໌ນ້ັ ລ໊ືຮ້ໍ້ວ່ໍາບ່ໍຄ໊ືນປູ່ນ້ັ້ນກໍຂ້ໍ້າຈ້ໍາ ເມ໊ືອນ້ັ້ນພຣະຍານາກອັນນ໊ືຣະມ໊ືດເປ້ັນ
ຊາຍເຖ້ໍານ້ັ້ນ ຈ໋ໍ້ງກ່ລ້ໍາວອ່ໍ້ວ ຄັນວ່ໍາລູກຫ໋ວງຈ້ັກມາສ້ໍາງບ້ານແປງເມ໊ືອງປູ່ໃນທ໌ນ້ັ
ແທ້ ດ້ັ່ງນ້ັ້ນກໍບ່ໍ່ຄ໊ືນເຈ້ໍາລູກເຈ້ໍາຫ໋ວງປູ່ໃນຟ໋ວກແມ່ນ້ໍ້ານ້ັ້ນແລ ຈ໋ໍ້ງໃຫ້ເຈ້ໍາລູກ
ເຈ້ໍາຫ໋ວງກ໋ັບທ້ໍ້ງບ່ໍ່ວໄພ່ທ້ໍ້ງມ໋ວນ ພ໋ວກ໋ັບຂ້ວ໋ານໄປສ້ໍາງບ້ານແປງເມ໊ືອງປູ່ຟ໋ວກ
ນ້ໍ້ານ້ໍ້ານ້ໍ້ານ ຫ໋ວກຈ້ັກປູ່ວຸທ໋ທ໊ິສວ໋ັສສະດ໊ືຫ໋ວໄພ໋ຍໄພ໋ອ໊ືນຕ໋ວຍບ່ໍ່ໄດ້ຊະແລ ຄັນວ່ໍາ
ຊາຍເຖ້ໍາກ່ລ້ໍາວດ້ັ່ງນ້ັ້ນແລ້ວ ທ້ໍ້ວທ້ັຕຕະຣັຕຖະຈ໋ໍ້ງຖ້ໍາມວ່ໍາຂ້ໍ້າແກ່ເຈ້ໍາຕົນລຸງ
ເຈ້ໍາກູປູ່ບ້ານໃດເມ໊ືອງໃດ ຈ໋ໍ້ງມ໋ວນ໋ອກບ່ໍ່ອນປູ່ທ໊ີ່ກ໊ືນໃຫ້ແກ່ຂ້ໍ້າຜູ້ຫ໋ວງນ້ໍ້ຈ້ໍາ ເມ໊ືອນ້ັ້ນ
ຊາຍເຖ້ໍາຂານຕອບວ່ໍາ ຂ້ໍ້າຜູ້ເປ້ັນລຸງນ້ໍ້ແມ່ນພຣະຍານາກ ๗ ຫົວ ອັນປູ່ຮ້ັກສ້ໍາ
ແມ່ນ້ໍ້າ (๒๔) ທ໊ີ່ນ້ັ້ແລ ຄັນວ່ໍາລູກຫ໋ວງໄປສ້ໍາງບ້ານແປງເມ໊ືອງປູ່ຟ໋ວກນ້ໍ້ານ້ໍ້ານ້ໍ້ານ
ຈ໋ໍ້ງໃຫ້ເຈ້ໍາຫ໋ວງໃສ່ຊ໋ືວ່ໍາເມ໊ືອງສ໋ືສ໋ັຕຕະນ໋ວກນ້ັ້ນເທ໊ົ້ນ ເທ໋ວ່ໍາຂ້ໍ້າເຖ້ໍານ້ັ້ແມ່ນ
ພຣະຍານາກ ๗ ຫົວ ນ໋ວນ໋ອກໃຫ້ສ້ໍາງແປງໃຫ້ເປ້ັນບ້ານເປ້ັນເມ໊ືອງນ້ັ້ນແລ
ຄັນວ່ໍາຊາຍເຖ້ໍາກ່ລ້ໍາວດ້ັ່ງນ້ັ້ນແລ້ວ ກໍ້ກ໋ັບກ໋ວາຍຫ໋ວງໜ໊ືຈ໋ວກພາສ໋ໍາດທ້ໍ້ວ

---

๑ ລ໋ວງເທ໊ົ່ອໃບລ໋ານຂຸ໋ນ ນ໊ືມ໊ືດ ລ໋ວງເທ໊ົ່ອ ນ໊ືຣະມ໊ືດ

๒ ຄວນເປ້ັນ "ນ້ັສກາບ"

ทัตตะธัตถะแล้วกลับไปรอดแดนน้ำแล้ว กับีธะมิดเป็นเรือมากถามชูวา ชูายเต็มน้ำที่นั้นมากนัก เพื่ออ่าให้ถึงทั้งชูายชาบขึนเอาถอกถัวถัว ถวายช้างม้า ขอ้ามไปยู่ฝากบ้ากั้นนั้นทั้นแล เมื่อนั้นนั้นถึงทั้งชูายชมาย มีท้าวทัตตะธัตถะเป็นต้น กเชนันบังเรือยันพระยานากบีธะมิดไว้ในท่าน้ำที่นั้น กเป็นที่ถวนกุกจ้อชุชะจันมากนักแล กพ้อมกันขึนเอาเข้า ของลิงจากป้าวเรือนไปสู่เรือยันพระยานากบีธะมิดไว้นั้น ทุกแห่งทุกพาย แล้วกพ้อมกันพายเรือข้ามแม่น้ำหะนะนัทที่ไปเถิงฝั่งกั้นพุ้นนั้น แล้วกพ้อมกันจอกเรือขึนเอาเข้าของออกไปตั้งทันธาวถาวจอกยู่แดนน้ำหะนะนัทที่ทั้งมวนมี ๗ แสนถัวเรือน ถันว่าเชื่อกว่านั้นกแจกปายกันไป (๖๕) ท่าใต้ทิงเหนือเจือจานกันไปทุกแห่งทุกพาย อันเต็มไปก้วยชู้วเรือนทั้งมวนทั้นแล เมื่อนั้นนั้นถึงทั้งชูายทั้งบิงชายน้อยใหง่ ทั้งมวน จิงพ้อมกันมาอุสสะพิเสกบังท้าวทัตตะธัตถะขึนเป็นพระยากับทั้งนางอิสุทที่โสดาให้เป็นธาชุเทอี สเอียธาชสิมบักในเมืองจันทะบุลีสีสัตตะบาก ตามบิเทดอันบาก ๗ ทิวมาบอกให้ตั้งเป็นบ้านเป็นเมืองทั้งแล กล่าวนั้นพระยาท้าวทัตตะธัตถะ ได้สเอียธาชสีสิมบักในเมืองจันทะบุลีสีสัตตะบาก กแล้วท่านั้นแล

บักนี้จักจาเถิงมะหาพิมตินบิง อันยู่ในชั้นฟ้าอักภะนิฤาพุ้นแล ส่วนถั้งมะหาพิมตินนั้น อันมีอายุหากสังเสังแล้วกจุตติตายไปตามพาสาแห่งมะหาพิมทั้งชูายทั้นแล ถันว่ามะหาพิมตินนั้นตายไปแล้ว กลิงตามชั้นฟ้า เพื่อจักลิงมาเกิดในมนุสสะโลกเมืองถิน แล้วกมาเถิงเมืองแดนทั้นแล ถันว่ามะหาพิมมาเถิงเมืองแดนแล้วชาวผีแดนทั้งชูาย กขึนขวบหาบังเบ้าแลธาง เพื่อจักห่อขวันมะหาพิมผู้นั้นตามบุพพะ (๖๖) จาริกแห่งชาวผีแดนทั้งชูายนั้นแล เหดว่าเทพพะบุด เทพพะดาทั้งชูาย อันจุตติตายจากชั้นฟ้าแล้วลิงมาเกิดในเมืองถินในภาละยามใด ถันว่าเทพพะบุดเทพพะดาตินใดมักใส่ให้มีอิงถะเบื้อตินอันงามล้วนก้วนทุกอัน ถือว่า แต่งขาทูตาตินมีบ่ภุด

บ่ฮาก บ่เป้น "พระยากโลกา"[๑] ถ้ำบั้นทงบ่อมมาให้ซาวผีแฅนหัวหูาย ห่ำฮอันแล้วจิ่งลิ่วมาเกิด ถ้ำบั้นกำจักมีรูบโสมแลอิ่งคะเบื้อถิบอันงามมาก นักแล ถันว่าเทพพะบุดเทพพะดาถิบใด บ่ให้ซาวผีแฅนหัวหูายห่ำฮอัน แล้วจิ่งลิ่วมาเกิด ถ้ำบั้นกำจักมีอิ่งคะเบื้อถิบบ่ำามล้วนถ้วนทุกแห่งทุก พายถือว่า แฮงหัก ตาบอด หูหนวก ปากก็ก ปากบ่ถูกอักสองบั้นแล เทดถ้ำบั้นซาวผีแฅนหัวหูาย จิ่งหาเบ้าแลธางมา เพื่อจักห่ำบ้า มะหาพิมถิบบั้นเพื่อให้มีรูบโสมอันงามหั้นแล เบื้อบั้นมะหาพิมถิบบั้น ลอดมีมางะไกดก้าฮะหาวสูง ว่าถิบมีบุนบะสิมพางอันแก่ก้าลอดปละ หนาดบ้าซาวผีแฅนหัวหูาย บ่ให้ซาวผีแฅนหัวหูายห่ำลงบ้าฮอันแห่งถิบ ในเบ้าในธาง (๒ก) เหมื่องถ้ำเทพพะบุดเทพพะดาหัวหูายฝูงมีอิ่งคะกำห่ำ ล้วงตอบถ้อยกงความซาวผีแฅนหัวหูายว่าถ้ำนี้ ดูธาผีแฅนหัวหูายเธา ผู้มีบุนบะสิมพางถ้ำนี้ เธาบ่ให้ท่างหัวหูายห่ำลงบ้าฮอันแห่งเธาถ้วย ว่ายแล เธาจักลิ่วไปเกิดตามกำลังแลบุนแห่งเธาสิ่งดงอแล ท่างหัวหูาย ย่าได้ห่ำลงบ้าฮอันแห่งเธาให้เสังยิดสักกำลังแห่งเธาบั้นแม้น อ่าถ้ำบั้น แล้วกบ่ให้ซาวผีแฅนหัวหูายห่ำลงบ้าฮอันหิวถิบ เบื้อบั้นซาวผีแฅนหัว หูายจิ่งกล่าวห้ามมะหาพิมถิบบั้นว่าถ้ำนี้ ข้าแก่เจ้ามะหาพิมแม่นว่า เจ้าภูหากมีบุนบะสิมพางมากหูายสันใดกำถี กำห่ำถวนห่ำลงบ้าฮอันแห่ง เจ้า(ภู) จิ่งลิ่วไปเกิดจิ่งดีถาย ถันว่าเจ้าภูบ่ฟังถามฝูงข้าหัวหูายแล้วแล บ่ให้ฝูงข้าหัวหูายห่ำลงบ้าฮอันแห่งเจ้าภูแท้ถ้ำบั้น ถันว่าเจ้าภูหากบ้า ถ้นลิ่วไปเกิดในภาละยามใด เจ้าภูหากจักหูบถืบมาให้ฝูงข้าหัวหูายห่ำ ลงบ้าฮอันแห่งเจ้าภูหิบ้างบ่ถากบ่ถาฮะแล ในเบื้อซาวผีแฅนหัว หูาย (๒ฃ) ห้ามเถิง ๖ หิ ฌ หิ กำถี มะหาพิมถิบบั้นกบ่ฟังกำลอดลิ่ว มาเถิงเบื้องถิบยามถงอหั้นแล ในเบื้อมะหาพิมถิบบั้นลิ่วมาเถิงเบื้องถิบ แล้ว กำหิวละไอถ่งอล่องชอกหาบ่อนหิ่อันจักเกิด กำบ่มีบ่อนหิ่อันจักเกิด ในหิ่ใดหิ่บ้าง ถ้ำบั้นมะหาพิมบั้น กำถ่งอล่องไปมาหิ่วชุมพูหิ่บกำจิ่งมาเถิง

---

๑ ถวบเป้น "พยากโธถา"

ເຂດຂ້ຳເມືອງອິນທະປະຖະນະຄອນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຍັງມີພໍ່ນາສອງຜົວເມັຽປູ່ບ້ານ
ອັນນຶ່ງໃນທິສສະຫົນເໜືອແຫ່ງວຽງອິນທະປະຖາມະຄອນຫັ້ນແລ ສ່ວນດ້ຳພໍ່ນາ
ສອງຜົວເມັຽນັ້ນ ອັນພຣະບາວິຣຸລຫະຕົນເຝັ້ນເຈົ້າເມືອງອິນທະປະຖາມະຄອນ
ຫາກໃຊ້ ຊື່ຊາມນາມມະກອນແຫ່ງພໍ່ນາຜູ້ນັ້ນວ່າກວນນາຫຼວງ ເຫດວ່າພໍ່ນາຜູ້
ນັ້ນເຝັ້ນຄົນອາສາກະທຳໄຮ່ນາ ເພື່ອຈັກເອົາເຂົ້າໃສ່ເຫຼັ້ນສາງຂອງຫຼວງຫັ້ນແລ
ສ່ວນດ້ຳມະຫາພົນອັນສແດງຫາທີ່ເກີດນັ້ນ ຈຶ່ງໄປພົບເມັຽແຫ່ງກວນນາຫຼວງອັນ
ໄປຫວ່ານກ້າກັບຜົວໃນທ່ຳກາງທົ່ງທາງຫັ້ນແລ ຄັນວ່າມະຫາພົນເຫັນແລ້ວກໍຜິ
ຈາຣະນາດູບ້ຳເມັຽກວນນາຫຼວງຜູ້ນັ້ນເຝັ້ນຄົນສລາດ ຮູ້ດ້ວຍອັນກະທຳບຸນຮັກສາສິນ
ພໍ່າເພ້ຳພາວະນາຄົນັກ ມະຫາພົນຜູ້ (๒๙) ນັ້ນກໍນັກໃຄ່ປາກເກີດກອນເມັຽກວນນາ
ຫຼວງຜູ້ນັ້ນນາກນັກຫັ້ນແລ ຄັນວ່າເມັຽກວນນາຫຼວງໄປຫວ່ານກ້າໃນກາງນາຫ ຼ ບ
ຕ່າວຄືນ ດ້ຳນັ້ນມະຫາພົນຜູ້ນັ້ນກໍເມືອຕາມຫ ຼ ງເມັຽກວນນາຫຼວງຕາບຕໍ່ເຫົ້າເຖິງ
ເຮືອນຫັ້ນແລ ພໍ່ເມື່ອຍາມຣາຕີຍາມທ່ຽງຄືນມາເຖິງເຝັ້ນຍາມອັນກ້າແຂງນາກນັກ
ດ້ຳນັ້ນ ມະຫາພົນກໍລອດເຂົ້າໃນຂ່ອມຈອມຂວັນເຂົ້າໄປເຖິງທ້ອງໄສ້ພຸງແຫ່ງເມັຽ
ກວນນາຫຼວງຜູ້ນັ້ນແລ້ວ ກໍລອດເອົາປະຕິສົນທິ ຄືວ່າເກີດໃນທ້ອງແຫ່ງນາງຜູ້ນັ້ນ
ຫັ້ນແລ ຄັນວ່າມະຫາພົນເຂົ້າໄປເກີດໃນທ້ອງແຫ່ງນາງແລ້ວ ກໍເຫັນນິຣະນິ[1] ຄຳ
ຝັນວ່ານັ້ນມີດາວໜ່ວຍນຶ່ງໃຫ່ງນັກກໍຊະເດັດລົງມາແຕ່ຟ້າແລ້ວກໍນາທຸງວແວດລ້ອມ
ຍ້ອມນັ້ງຕົນຕິວແຫ່ງນາງນາກນັກ ອັນນຶ່ງຝັນວ່ານາງຫຼຽວເຫັ ຼ ອດລົງດູເຫັນນັ້ງ
ດາວໜ່ວຍນັ້ນ ມີວັນນະອັນຂາວແລເສາະໃສງາມນາກນັກແລ້ວດາວໜ່ວຍນັ້ນ
ລອດສຣະເດັດເຂົ້າໃນຂ່ອມແລ້ວ ກໍຊ້ຳລອດສອດລົງໄປເຖິງທ້ອງແຫ່ງນາງແລ້ວ
ກໍລອດໃສ່ຮ່ອງແຈ້ງທົ່ວໝື່ນໂລກ ທາຕຸຈັກກະວານທັ້ງມວນຕາບຕໍ່ເຫົ້າເຖິງຊັ້ນຟ້າ
ຕາວະຕິງສາພຸ້ນກໍມີ(ມີ๐)ແລ ຄັນວ່ານາງຝັນອັນມີສາພາວະປານສັນນີ້ແລ້ວນາງກໍ
ຊະດຸ້ງຕື່ນພໍ່ເວລາຍາມໄກ່ຂັນນັ້ນແລ້ວ ຄັນວ່ານາງຕື່ນແລ້ວນາງແກ້ຄຳຝັນ
ອັນນັ້ນແຕ່ເຄົ້າເຫົ້າເຖິງປາຍໃຫ້ແກ່ຜົວຕົນຮູ້ແຈ້ງທຸກປຣະການຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ
ກວນນາຫຼວງໄດ້ຍິນຄຳເມັຽແຫ່ງຕົນກລ່າວແກ້ຄຳຝັນ ອັນມີສາພາວະປານດ້ຳນັ້ນ
ກວນນາຫຼວງຈຶ່ງກລ່າວຍັງຖ້ອຍຄຳອັນເຝັ້ນມ້ຳຄະລະໃຫ້ແກ່ເມັຽແຫ່ງຕົນ ວ່າດ້ຳນີ້
ດູຮາງນາງເມັຽຮັກແກ່ພີ້ ເຈົ້າປ່າໄດ້ນ້ອຍເມື້ອນ້ອຍໃຈດ້ວຍຄຳຝັນອັນມີສາພາວະ

---

๑ ຄວນເປັນ "ນິມິດ" (ປ. ນິມິตตะ)

ปางสังนี้เห็น ธอยว่าเจ้าจักได้ขัวลูกชายผู้ปะเสิดอันบัวเกิดมีผยาปันยา
สเมิ้ดว้ายอินพิมแลเทอะดาหัวหูาย อันบ่ำเจ้าจักมีอายุอันยืนยาวแลมีอัตถุ
เข้าขอวกอวแก้ว ๗ ปะการก้อยเดดสิมพาน แห่วลูกเจ้าผู้จักเกิดมา
บั้นแล อันบ่ำเจ้าจักมีถำสุกหาถำทุกยากลำบากแก่จิดใจบ่ได้แล อัน
บ่ำเจ้าจักบัวเกิดมี ซ้าว ม้า งัว ถวาย ไพ่พิบโยหากับหัวเล้มสาว๑ เข้า
เปือกเข้าสาน ยูท่าวได้กินได้หานแก่ยาจิกหัวหูายตามใจมักแห่วเจ้าบั้น
แล ปะการบ่ำกำจักล้ำชาผาภิด(ม๑)ไปท้อทิสสะบ้านบ้อยแลเมืองใหว่หัว
มวน เป้นที่สิมถอนสักกะธะบูชาแก่ถินหัวหูายมากบักแล ถันว่ากอนขา
หูวกล่าวถ้อยถำอันเป้นมักละละแก่เมังแห่วถินแล้ว ลวดรุ่งแจ้วบั้นแล
เมื่อบั้นกอนขาหูวกับหัวเมังแห่วท่าน กำพ้อมกันลุกจากที่นอนมากะทำ
แลวายกินแล้วกำลวดพ้อมกันปู่ในเรือนที่บั้นนางได้สองวันสามวัน แล้ว
เจ้านางกอนขาหูวกำทิวถับลูกนางได้ ๑๐ เดือน แล้วกำปะสูดออกมา
เป้นติวถินมินอ้อมล้อมปู่เป้นปะถุจจะถั่วไว่นหินฝินพ้านบั้นแล แม่นว่าแล่ว
ขาถินมีหูตาปากถังกำมีพ้อมหุกสิ่วหุกอัน เหมือนถั่วถินหัวหูายอันเป้นผู้
ชายเกดมาแตหอวแผนบนแล ทวามหวอกบ่อยกสบ แผนอาแลวขาถิน
กำน้อยกำสั้นบ่ใหว่บ่ยาวเหมือนถั่วถินหัวหูาย เป้นปะถุจจะถั่วบ่มีแล่วขา
ถินมีบั้นแล ถ้อยแท้กำหากมีหุกสิ่วหุกอันท่อว่าพ่แตกออกอันเป้นจ่ จิพ้น
ออกเหมือนถั่วเหถักขาวแลเหถักมันออกใบของใบตำบั้นแล เมื่อบั้นถินหัวหูาย
หูวเหบันกำพ้อมกันหิวอะเทียสอ่ววแซวมากบัก อ่าไอบ่เจ้าบ่าวน้อยเรีย
เจ้าเกิดมาใบ (ม๑) พาอะชาตติอันนี้ กำมีหิวหาวถินมีหูตาปากถังเป้นอัน
น้อยอันสั้นมากบัก กำบ่เหมือนถั่วท่าวหัวหูายแท้บ่ อ่าถั่วบั้นแล้วกำพ้อม
กันหิวมากบักบั้นแล เมื่อบั้นส่อนถั่วถินหัวหูายหมายมีขัวชายน้อยใหว่
หัวมอนเอากำพ้อมกันไหว หู้วเข้ามาล่ำลึกถูบ้าลูกชายกอนขาหูว มากบัก
บาวพ่อวมาเหบันแล้วกล่าวอ่า ไอบ่ลูกถินเกิดมาถั่วลีจ้าเป้นลุลุ๖ มีแล่ว
ขาถินมีสั้นบั้นเดบ่ อ่าถั่วบั้นกำมี บาวพ่อวมาเหบันแล้วกล่าวอ่าไอบ่ลูกถินเกิด
มาถั่วลีจ้าเป้นลุลุ มีแล่วขาบ่ยาวเป้นอันสั้นอันป้อมเป้นอ้อมล้อมเหมือน

---

๑ ถวนเป้น "เหล้มสาว"

๖ ตามใบลานขวน "ลุลุ" แต่ว่าจะต้ววอ่าน "ลุ่นลู้"

ถ้ำเถ้าแลปาฝาบี้เถม ว่าถ้ำบั้นส่วนถ้ำคำอันบั้นกำเป็นอันลือชาผากิดไปทั่วประเทดเขดแดนเมืองๆ อินทะปะถาบะถอนทัมมวน ถันว่าเขาได้ยินข่าวสาบอากาบว่าลูกกวนบาหูวๆเกิดมาเป็นลุลุบ่เหมือนถินทัฬหาย ว่าถ้ำบั้นแท้บาเจ้าเธีย เธาจิ๊ๆพ้อมกันไปเบิ่งไปถูแยงล่ำลิ๊งถูให้มีคำเว้าเมื่อหน้าบั้นแท้น ว่าถ้ำบั้นแล้วเขาก็ถิกแต่งบ้าขอๆปากบันบะกาบแล้วแลโหูหู้ๆเข้ามาในเธือนกวนบา (มิ) หูวๆ แล้วล่ำลิ๊งถูเป็นอันถับถ้ำเมืองบวมอๆมากนัก ถันว่าถินทัฬหายมาเหันแล้ว กำพ้อมกันกล่าวว่าโอนำตั๊วหากเป็นเชื้อชาดแมวบามถินเธาทัฬหายแท้บา เหดถ้ำลิจิ๊ๆเป็นลุลุถูถ้ำต่างมะหูาดบ่เป็นถ้ำถินทัฬหายบั้นแล ท่อว่ามีอันบะเมื้อถินเป็นผิวกุ้งเสาะใสๆามบิ๊กว่าท่านทัฬหายต่างมะหูาดแท้บ่อว่าถ้ำนี้กำมีแล บาๆพ่อๆกล่าวว่าถินเกิดมาเป็นลุลุสันนี้รอบว่าจักมีบุนบะสิมพานมากบักบ่รู้ได้แล ว่าถ้ำนี้กำมีบาๆพ่อๆกล่าวว่าถินเกิดมาเป็นลุลุสันนี้ รอบว่าเป็นเดาะเฮันถับอายป้าวเธือนพ่อแม่บ่ป่าชะแล ว่าถ้ำนี้กำมี บาๆพ่อๆกล่าวว่ากำบ่เป็นเดาะเฮันแก่ป้าวเธือนพ่อแม่บั้นแล รอบว่าเป็นเหดการแก่บ้านเมืองๆท้าวพระยาบาบ่ป่าชะแลว่าถ้ำนี้กำมี เมื่อบั้นส่วนถ้ำกวนบาหูวๆทั๊งสองผิวเมียเป็นพ่อแลแม่กำเหันลูกถินเกิดมาเป็นลุลุสันบั้น ขากำต้านจาระจาเชิ๊งกันไปมาว่าในเมื่อลูกธาเกิดมาบ่เหมือนถ้ำท่านทัฬหายสันนี้ ธาทั๊งสองจักกะทำถ้ำลิบั้จา บามเมื่อจักหธิงถับลูกผู้นี้ (มิ๔) กำยังบีมีตตะคำฝันเป็นดีแลบาเหดถ้ำลิจิ๊ๆเกิดมาเป็นลุลุบ่เหมือนถ้ำท่านทัฬหายบั้จา กำท่อธาทั๊งสองล้างไอ้ตามบุพพะกำเวน[๑] แหง่มบันบั้นเท้น ลาๆเท้อเกิดมาใช้ชาดทำเวนแล้วแลตายเสังกำมี ลาๆเท้อเกิดแล้วแลลอกถาบเป็นถินดีรุ่งเธืองเมื่อหน้ากำมี กำท่อเอาแต่บุนหากเป็นเมื่อหน้าบั้นเท้น ถันว่าขาผิวเมียกล่าวเชิ๊งกันสันบั้นแล้วขาทั๊งสองจิ๊ๆใส่ชื่อลูกแหง่ถินว่า ท้าวลุลุลุนอนถิกถูบ่มีแถ่มีขาตามบีมีถอันถินทัฬหายกล่าวบั้นแล ในเมื่อท้าวลุลุลุเกิดมาได้สองอันสามอันแล้วถ้ำบั้น ยังมีเทพพะถาถินบิ๊มาเหันยังท้าวลุลุบ่เหมือนถ้ำท่าน

---

๑ ถวนเป้น กัมเวน

ทัฏฐายสังนั้น เหมพะดาดินนั้นกไปหงอล่องเอ้าอาจาต้านสืบๆกันไปแก่เหมพะดาทัฏฐายอันปู่เหนือแผ่นดินแลอากาดทั่วมวน ส่วนถ้ำคำอันนั้นกลืชาผากดไปเถิงพระยาแถน อันปู่ในชั้นฟ้าจาตุมมะหาราชิกาทั่วมวน ส่วนถ้ำพระยาแถนได้ยินข่าวสานอากาวว่า ท้าวอลุลลุเกิดมาเปันลูกกวน นาฏวางอันปู่ในเมืองอินทะปะถานะถอน (ฉ๕) ว่าถ้ำนั้น พระยาแถนกลัดใจว่า ส่วนถ้ำท้าวอลุลลุผู้นั้น รอยว่าแม่นมะหาพินอันบ่ ให้หุ้ลงงบังขอันแห่งดินแล้วแลลิงเกิดบ่ป่าดุะแล ว่าถ้ำนั้น ส่วนถ้ำคำอันนั้นกลืชาผากดไปเถิงพระยาอิน อันปู่ในชั้นฟ้าดาวะดิงสาพุ้นกมี ถันว่าพระยาอินอันได้ยินข่าวสานอากาวว่า ท้าวอลุลลุเกิดมาในเมืองอินทะปะถานะถอนว่าถ้ำนั้น พระยาอินกลิงถูกล้วยตาทิบแห่งดินกเหันท้าวอลุลลุเกิดมาเปันลูกกวนนาฏวางในเมืองอินทะปะถานะถอนแท้ถ้ำนั้น พระยาอินกลัดใจว่า ส่วนถ้ำท้าวอลุลลุเกิดมาเปันอันต่างมะฏาก กิว[๑] ถินทังฏัฏฐายสันนี้รอยทีมีผยาปันยาอันบิงนักบ่ป่าดุะแล กลัดว่าอางภูอินทาทิลาดไปถามบันทากับถอมท้าวอลุลลุผู้นั้นก่อนเทิ้น ถันว่ามันทากมีผยาปันยาแท้บังเกสสนา[๒] บันทาเถิงภูได้ทุกสิ่งทุกอันแท้ถ้ำนั้นภูจักเอามันขึ้นมาเมืองแถนให้ชาวผีแถนทัฏฐายหุ้ลงงบังขอัน ให้เปันรูบถ้ามเหมือนถ้ำถินทัฏฐายนั้นแล้วภูจิ่งให้ลิงไปเกิดใน (ฉ๖) เมืองถินช้าสองทีถวนดุะแล ถันว่าพระยาอินถะบิงใจสันนี้แล้ว กลัดอีม้ามะนีภาบติอีบิงดุะเด็ดลิงมาบ่มีบางกลอดมาเถิงท้างนาอันกวนนาฏวางเถียไปใถนาในทีนั้นทุกอันนั้นแล ปุนะทิวะเสในเมืองอันลุนรุ่งเช้า กวนนาฏวางอันเปันพ่อแห่งท้าวอลุลลุกจูงเอาถวยไปเถิงท้างนาแล้วกท้างถวยบังแอกแลย้องทั่วมวนถือว่าเอาแอกไปพากถ้ำถวยเอาเชือกย้องผูกมักดีแล้ว กถือเอาบังเชือกอันจักฟากดีถวยไปกับทั่งง้องใถ แล้วกลอดใถนาวงไปวงมาได้ ฉ ถอบ[๓] แล้วพระยาอินจิ่งชักแถ่มม้ามาให้จิมจินแล้ว จิ่งเอ็นถามบังกวนนาฏวางผู้นั้นว่า ดูธาท่านพ่อนาเรียท่านใถนาได้มีจักแหวนนั้นจา ถันว่าพระยาอินถามมีปะหมานถวามถูว

---

๑ ถวนเปัน กว่า ใบลานจานก่ำ (ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๔๕)

๒ เกสสนา ถวนเปัน ปิสนา ใบลานจานก่ำขูน "เปสสนา" (ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๔๕)

๓ ฉ ถอบ ถวนเปัน ฉ ธอบ ใบลานจานก่ำขูน "ฉ ธอบ" (ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๔๖)

ท่ำนั้นแล้ว พระยาอินภ์ รับชักแถ่มม้าทะยานขึ้นเมื่อบินท่องพลันทันแล เมื่อนั้นกวนงาหูอางได้ยินคำพระยาอินฉามสันนั้น กวนงาหูอางภ์หูงอไปมา ซอกหาถินยังผู้มาฉามตินนั้นภ์บ่เหันในที่ ใดที่ นึง กวนงาหูอางจ่างหูงอขึ้น เมื่อบินอากาดภ์เหันพระยาอินชักแถ่มม้า (ปิก) ทะยานหนี(ไป)เป้นอันว่อง ไวมากนัก บ่ทันเหันลักแผ่ท่ำ ใดภ์ท่ำเหันพ่นับม้ายนั้นแล เมื่อนั้นกวนงา หูอางจ่างละนึงใจจ่า บุคลละผู้ ใดอื่มาเหมื่อดาดแล้วแลฉามถูบังภูนั้จา แม่นถินลีรู้จ่าแม่นเทอะดาอินพิมภ์บ่รู้ ได้แล ผีจ่าแม่นถินภ์บ่ลองจ่าจิไป หางอากาดได้รอบ(จ่า) แม่นเทอะดาอินพิมนั้นชะแลประภางนึงถังจ่าแม่น เทอะดาอินพิมแท้ดั่งนั้น เทดดั่งลี จ่างฉามถวามถงอนึงแล้วแลทะยานหนี เสังโดยพลัน ภ์บ่ทันปากจาบังถ้อยคำอันใดอันนึงตอบถินผู้นั้นจักชะเหัก สบ่อยนั้นา รู้จ่าเป้นเทดภางแลเถาะเฮันแก่ลูกเมังแห่งภูในเรือนพุ้น ลีรู้ จ่าเป้นเทดภางเถาะเฮันแก่ภูอันใดนาอยู่ที่ นั้นนั้น ลีแม่นจ่าเถาะเฮันเทด ภางสันใด ภ์คำแล้จ่า ภ์ท่ำถวมภูใดนาไร่ นี้ ให้แล้จ่บ่ระบวนจ่างถวมเมื่อ ชะแล ถังจ่ากวนงาหูอางละนึงใจสันนี้แล้จ่า ภ์ซ้ำใดนาไปบ่ป่าบ่เชิาหันแล ในเมื่อใดนาไร่นั้นแล้จ่บ่ระบวนดั่งนั้น กวนงาหูอางจ่างปิดแอกออกจากภ์ ถวายแล้จ่ภ์ ให้เอิาเอิาถวาย (ปิฐ) ไปล้างให้กินหง้ากินน้ำแล้จ่ กวนงา หูอางจ่างจ่ายหน้าสำเพาะเพื่อจักเมื่อหาเรือนทังเล่าละนึงในใจ เทดภาง อันถินมาเฮ็นฉามนั้น บ่อาดจักถืดสลาดรู้ ได้ตาบต่ำเท้าเมื่อเถิงเรือนหันแล ถังจ่าเมื่อเถิงเรือนแห่งตินแล้จ่ นางกวนงาหูอางผู้เป้นเมังแต่งพาเข้างาย มาให้ผัวตินกินเป้นปิกภะติเหมื่อนดั่งแต่หูางนั้นแล เมื่อนั้นกวนงาหูอางภ์ กินเข้ากับถอมเมังแห่งตินแล้จ่ ภ์ลอดบ่ปากบ่จาต่บุคลละผู้ ใดผู้นึงภ์ท่ำละนึง ดูในกิจจะเทดภางอันถินมาเฮ็นฉามนั้นปู่แจ้จ่ ๆ ตาบต่ำเท้าเถิงถ่ำมืดแล้จ่ภ์ บอนหันแล ถังจ่าเถิงอันลุนรุ่งเช้ามาแล้วกวนงาหูอางภ์ซ้ำจูงถวายไปเถิง นางภ์ท้างดาแล้จ่บ่ระบวน ถือว่าเอิาแอกพาดถ่ำถวายภ์ซ้ำใดนาไปแต่เช้าเท้า เถิงสวย เลียลอดแล้จ่นาไร่ นึงภ์ซ้ำใดซ้อนถันนาบ่ป่าบ่เชิาหันแล เมื่อนั้น

พระยาอินกำข้าขอม้ามาถามว่า ดูราท่านพ่นาเรียท่านไถนาได้ มื้จักแหว
มั้นจา ถับว่าพระยาอินถามถวามถงวหมั้นแล้ว กำชักแล่มม้าหะยางหนีไป
(ฝิ๗)โดยพลันหั้นแล เมื่อมั้นกวมนาหูวาได้ยินคำพระยาอินถามดินสันมั้น
กวมนาหูวากำหู งวอึ้นเมื่อบินอากาก กำเหันถินขอม้าหะยางหนีไปโดยพลัน
กำบ่ำทันปากจาบ้าถ้อยคำอันใกอันบ้ำ ตอบชายผู้มั้นจักชะเหู้ กสบ่อยหั้นแล
กำหำเหันแต่ถินขอม้าหะยางหนีไปเป้นอันอ่อาไอมากมัก จำบ่ำทันขานตอบ
ถ้อยถ้อยคำอันใกอันบ้ำเพื่อถ้างมั้นแล เมื่อมั้นกวมนาหูวากำละบ้ำในใจอ่าบุถ
ละผู้ ใถมาถามภูเถ้าสอาหิ ถือว่าอันอานนิหิ บ้ำอันนิหิ บ้ำนิจากำบ่ำถวมหิภูจัก
ปู่ช้านางานได้แล กำหำ่ถวมภูปิกถวายให้กินหาู้ากินน้ำแล้วริบเมื่อจำถวมชะ
แล ถับว่ากวมนาหูวาละบ้ำในใจสันนิ้แล้ว กำฟ้าวริบปิกถวายให้เถัก
น้อยเอาไปล้างกินหาู้ากินน้ำหั้นแล ส่วนถ้ากวมนาหูวาปิกถวายแล้ว
กำ ริบแล่นเมื่อเรือนหัาใสกเสำหาู่วมเหาิาตาบต่ำเห้าเถ้าเรือนแล้ว กำบ่ำ
ปากต้านจาอะจาบ้าถ้อยคำอันใกอันบ้ำหั้นแล เมื่อมั้นนางกวมนาหูวา
ผู้เป้นผัง กำเหันผิวดินมีหน้าตาอันใสกเสำใสกาสันมั้น นางจำถาม
ว่า (๔๐) สามีข้าแก่เจ้าภูดินเป้นผิวรักแก่ผู้ข้า เจ้าภูไปใถนาในอันนิ้เป้น
ถ้าลี จำมาใสกเสำใสกามีหน้าตาอันบ่ำชุมชื่นยินดีมั้นกำข้าจา รู้ว่าเจ้าภูเป้น
พยากใลถาแลใช้หนาวบ่ำสำบายในจิกในใจแห่างเจ้าภูมั้นกำข้าจา เมื่อมั้น
กวมนาหูวาจำกล่าวเชิาผังแห่างดินว่า พันเหวูธานางา อาหัา[๑] อัน
ว่าภูพี้กำบ่ำเป้นพยากใลถาแล ใช้ หนาว เจับหิว มิวตา แก่ภูพี้จักอัน
แลนาท่ำว่าในอันนิ้ภู(พี้)กำเหันถินขอม้ามาเหื่ออากากแล้วแลถามภู(พี้)ว่า
ถ้านิ้ดูธาท่านพ่นาเรียท่านไถนาได้ มื้ละจักแหวมั้นจาว่าถ้านิ้แก่ภู(พี้)แท้
นา บ่ำท่ำแต่อันอานนิ้สาถงอ แม่นว่าในอันนิ้กำข้าขอม้ามาถามว่าถ้านิ้ดูธา
พ่นาเรียท่านไถนาได้มื้จักแหวมั้นจา ว่าถ้านิ้แก่ภูพี้(แท้)ถือหิ แลนา ใน
เมื่อถินผู้มั้นมาถามภูพี้สันนิ้ ภูพี้กำหู งวไปล่ำลิาดูกำบ่ำทันเหันเบื้องก้ำหน้า
กำท่ำเหันแต่เบื้องก้ำหู้าสาถงอ ในเมื่อภูพี้หู งวเหันมั้นกำถือกำท่ำบ่ำทันเหัน

---

๑ อาหัา ถวมเป้น อะหัา ในลานจานก่ำฆูน อาหัา ถือกัน (ผูก ๑ มัถ ๑ หน้า ๕๑)

เป็นอันถัวอันแม่แท้ ถือว่า แลบาฬ์ที่(๔๑)เทียนแต่พ่อเป็นมนับมายนั้นแล้ว ก็ลวดสุดแสวงตาเสวยลวดบ่เทียนแลบา ผิว่าแม่นถึงเราทั้งหลายบ่ลองว่าไปเหนือฮาภาคภาวหาวไก้แท้แล ผิว่าแม่นเทวะดาทั้งหลาย ลือฟังดูสงวเว้าก็ซ้ำถือสงวถึงแลบา พี่ก็ดูต่างมะหลากแท้ พี่จิ่งไก้ฟ้าวธีบถึงมาก็พี่บา ปธะภาบพี่งแม่นว่าถึงก็ถือ เทวะดาอินพิมก็ถือ ก็บ่ลองว่าจักฤามดูยังภาวไกบาพี่ ๑๐ แทวก็ถือ พี่ ๒๐ แทวก็ถือเทลดั่งลือจักนับอ่างไก้ถึงว่าภาย ๑๐ แทวเมื่อหน้าก็หากล่ำดูถาย เราหากไถองไปองมางบ่อากจักละนะบางนับอ่างไก้แท้ถือที่ แล บัดนี้พี่ก็ถึงยากในจิดในใจบ่อากจักแก้ไขให้สว่างไก้แท้ชะแล อันบี้งมันจักเป็นมังละละมุดถุน ลือรู้ว่าจักเป็นเถาะเฮันก็บ่รู้ไก้แล แม่นว่าถึงร่ำเพิงหาอันถือก็เหมือนดั่งจักถือ ในเมื่อถึงร่ำเพิงหาเทลภาบอันร้ายก็เหมือนดั่งจักเป็นเทลภาบอันถ่อยร้ายแท้ถือที่ ยามเมื่อเป็นมังละละมุดถุนอันถือก็หากถือ ไปเมื่อหน้ายามเมื่อเป็นอันร้ายหงบย่อมบังเกิดเป็นพยาดแล ร่ำ(๔๒)เพิง[๑] ไพยไพอินตายก็บ่รู้บ่เทียนแท้ชะแล รู้ว่าเทวะบุดเทวะดาทั้งหลาย มาปอกใบ[๒] บังภูพี้แล้วแลมาเอิ้นถามถ้อยคำงามชุมชื่นนั้นลือ รู้ว่าเทวะบุดเทวะดาทั้งหลายมาถามเป็นถวาม "เภสสบา"[๔] บันหาทั้งมวนแล้วแล ให้ภูพี้มีถวามแก้ไขให้รู้บังเทลภาบอันร้ายแลอันถือนี้จา อันบี้งพี้ก็ลืงแลดูบังถึงผู้ยอิ้มล้ามาถามนั้น ผิว่าแม่นถึงเป็นผู้ถือมีสัตตะสิบ[๓] จิ่งยอิ้มล้าไปเหนือฮาภาคภาวหาวไก้ก็พี้แล ลางเหื่อผากถึงเทียบเบิกย่างไปมาเหนือแผ่นถิ่นมนับๆมางๆ ถือถั้งย่างย้ายเฮ้ามาหา ลางเหื่อผากถึงไก้ยืนสงวอะธีอะแรมแล้วแลเบิกย่างหงอไปมา ถือว่าเราหงอหากบ่เทียนอันใดอันบี้งเป็นปู่จิ่งจ้อยก็พี้บา อันบี้งพี้ก็ถือถั้งแถ้นแทนบ้นหัวใจเหมือนดั่งจักตายให้พี้ ไปขินขวายหาบังถึงบี้งแลถึงขายแล้วแล ถามดูใบ

---

๑ ร่ำเพิง ถวบตัดออก

๒ วัจนาบุกิมยะงากะซวงสึกสาทีกานและยอง Marc Reinhorn ยูน ปอกใบ แต่ว่าวัจนาบุกิมพาสาไทแลหงายมะหาลาวยูน ปอกใบ

๓ ใบลานจานก่ำยูน "เปสสบา" ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๕๔

๔ สัตตะสิบ ถวบเป้น "สาตสิบ" (สาสตรสิลป) ใบลานจานก่ำยูน "สาตตสิบ" ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๕๔

ທ້ ໃດກໍຈ໋ ໆພໍບັນເທົາເອົາເສັ ຍງ ຍ ໍ ໃສ ກທຸ ກ ອັ ນ ນ ໍ ້ ໄ ດ ້ ແ ທ ້ ບ າ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ບ າ ງ ກ ວ ນ ບ າ ຫ ຼ ວ ງ ຜ ູ ້ ເ ປ ັ ນ ເ ມ ັ ງ ໆ ກ ລ ່ າ ວ ຕ ອ ບ ຄ ໍ າ ( ๔ ๓ ) ຜ ິ ວ ຕ ົ ນ ວ ່ າ ດ ັ ່ ງ ນ ້ ໍ ; ສ າ ມ ີ ຂ ້ າ ແ ກ ່ ເ ຈ ້ າ ຜ ູ ້ ເ ປ ັ ນ ທ ້ ໍ ຮ ັ ກ ແ ກ ່ ຂ ້ າ ເ ຈ ້ າ ຈ ໍ ໆ ໄ ປ ລ ່ ວ ງ ຖ ່ ງ ວ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ຖ າ ມ ຄ ູ ບ ັ ງ ຄ ົ ນ ທ ັ ງ ຫ ຼ າ ຍ ອ ັ ນ ຢ ູ ່ ໃ ນ ບ ້ ານ ໃ ນ ເ ມ ື ອ ງ ທ ້ ໍ ນ ັ ້ ນ ກ ່ ອ ນ ແ ທ ້ ນ ສ ່ ວ ນ ດ ັ ່ ງ ຄ ົ ນ ທ ັ ງ ຫ ຼ າ ຍ ຝ ູ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ມ ່ ນ ວ ່ າ ຜ ູ ້ ໜ ຸ ່ ມ ກ ໍ ດ ີ ຜ ູ ້ ເ ຖ ົ ້ າ ກ ໍ ດ ີ ເ ຂ ົ ້ າ ກ ໍ ຈ ັ ກ “ ຄ ຶ ດ ສ ລ ວ ດ ” [1] ຢ ູ ່ ຫ ຼ າ ຍ ສ ິ ່ ງ ຫ ຼ າ ຍ ອ ັ ນ ເ ຫ ດ ວ ່ າ ຄ ົ ນ ເ ຖ ົ ້ າ ແ ກ ່ ຊ ະ ຣ າ ກ າ ບ ມ ື ອ າ ຍ ຸ ອ ັ ນ ຍ ັ ງ ບ ໍ ້ ໄ ດ ້ ຫ ຼ າ ຍ ປ ີ ຫ ຼ າ ຍ ເ ດ ື ອ ນ ກ ໍ ມ ີ ແ ຂ ວ ນ ມ າ ກ ແ ຂ ວ ນ ຫ ຼ າ ຍ ເ ຂ ົ າ ລ ູ ກ ຫ ຼ ານ ຄ ຶ ດ ເ ຫ ັ ນ ເ ປ ັ ນ ໄ ປ ຮ ູ ້ ຈ ັ ກ ເ ຫ ດ ກ ານ ອ ັ ນ ຮ ้ າ ຍ ອ ັ ນ ລ ີ ທ ັ ງ ມ ວ ນ ຈ ໍ ໆ ໄ ດ ້ ຊ ື ່ ວ ່ າ ຄ ົ ນ ເ ຖ ົ ້ າ ຄ ົ ນ ແ ກ ່ ເ ປ ັ ນ ຫ ູ ບ ້ ານ ຕ າ ເ ມ ື ອ ງ ດ ັ ່ ງ ນ ั ้ น แ ล ้ ว เ ห ต ว ่ า เ ข า ร ู ้ จ ั ก ข ั ง ถ ้ อ ย ค ำ อ ั น ล ั บ อ ั น ล ้ ำ พ า ย ห น ้ า พ า ย ห ล ั ง ห ั ้ น แ ล ล า ง ค ร ั ้ ง ก ็ ส ล ั บ ว ่ า เ ป ็ น เ ถ ้ า เ ป ็ น แ ก ่ ส ้ า เ ป ็ า ย ก ็ บ ่ ร ู ้ จ ั ก ข ั ง เ ห ต ก า ร บ ้ า ง เ ม ื อ ง ท ้ า ย ห ม า ย ม ี ต ้ น ว ่ า เ ห ต ม า พ า ง ก า ร ม า ต ้ อ ง ข ั ง เ ก ิ ด เ ป ็ น ไ ผ ย ไ ผ อ ิ ง ต า ย ใ น บ ้ า ง ใ น เ ม ื อ ง แ ห ่ ง ต ิ น ก ็ บ ่ ป ึ ก ส า เ ว ้ า อ า จ า ก ั บ ถ อ ม ท ่ า ง ท ั ้ ง ห ล า ย ใ ห ้ ร ู ้ จ ั ก ข ้ ั น ห น า ต า ย า ก เ ห ต ร ้ า ย ก า ล ี ท ั ง ม ว ล ก ็ ท ่ ์ ม ี แ ต ่ ค ว า ม ห ู บ ถ ว า ม ง อ ง เ ป ็ น แ ก ่ ง เ ป ็ น ส า ง แ ห ่ ง ม ั น ท ั ้ ง แ ล ใ น เ ม ื อ ง บ า ง ก อ ง บ า ห ล ว ง (๔๔) ก ล ่ า ว ถ ้ อ ย ค ำ บ อ ก เ ต ิ น ข ั ง ผ ิ ว แ ห ่ ง ต ิ น ส ั น ั ้ น ก อ ง บ า ห ล ว ง ก ็ ค ้ ุ ง ห ม า ก ู ด ป า แ ล ้ ว ก ็ ล ิ ง เ ร ื อ น ไ ป ถ ่ ง อ ล ่ อ ง ถ า ม ค ู ข ั ง ค ิ น ท ั ง ห ล า ย ห ม า ย ม ี ข ิ ง ช า ย ข ้ อ ย ใ ห ่ ง ท ั ง ม ว ล อ ั น ป ู ่ ใ น เ ม ื อ ง ท ี ่ ั ้ น บ ่ เ ส ด ช ะ ห ำ ท ุ ก แ ห ่ ง ท ุ ก พ า ย ท ั ง ม ว ล ก ั บ ท ั ง ป า ก เ ว ้ า เ ล ่ า เ ห ต ก า ร อ ั น ต ิ น ไ ด ้ ร ู ้ เ ห ั น ั ้ น ใ ห ้ เ ข า ร ู ้ แ จ ้ ง ท ุ ก เ ม ื อ ง ท ุ ก ป ะ ก า ร ท ั ้ ง แ ล เ ม ื อ ั ้ น ค ิ น ท ั ง ห ล า ย ห ม า ย ม ี เ ถ ้ า แ ก ่ ห ม ุ ่ น ร า ม ท ั ง ม ว ล ไ ด ้ ย ิ น ข ั ง ถ ้ อ ย ค ำ ก อ ง บ า ห ล ว ง ไ ป ป า ก เ ว ้ า เ ล ่ า เ ห ต ก า ร ม ี ห า ง ท ั ง ม ว ล บ ่ ะ จ บ ว น แ ล ้ ว เ ข า ก ็ พ ้ อ ม ก ั น ก ล ่ า ว อ ่ า ด ั ่ ง น ั ้ น ด ู ร า ท ่ า ง เ ถ ้ า เ จ ้ า ( ก อ ง ) บ า ห ล ว ง เ ร ี ย ท ่ า น น ี ้ ก ็ เ ป ็ น อ ั น ส ล ั บ ล ้ ว ล ั บ ห ล ั ก แ ก ่ บ ุ น เ ห ื อ ข ั ง ช า ว เ ม ื อ ง ท ั ง ห ล า ย อ ั น ป ู ่ ใ น ข ิ ง เ ข ด ป ะ เ ท ด บ ้ า ง เ ม ื อ ง ท ี ่ ั ้ น ม า ก น ั ก ผ ี บ ั ก ท ั ง ห ล า ย จ ำ ม า เ อ ิ ้ น ถ า ม เ ป ็ น ค ว า ม อ ั น บ ่ ด ี บ ่ ง า ม ม า ก น ั ก ท ั ้ ง แ ล อ ่ า ด ั ่ ง น ั ้ น ล า ง ค ร ั ้ ง ก ็ ล ่ า ว อ ่ า ด ู ร า ท ่ า น ก อ ง บ า ห ล ว ง เ ร ี ย ท ่ า น จ ำ ค อ ย ฟ ั ง ค ู ใ บ ก อ ั น ม า น ี ้ เ ท ั ้ น ค ั น อ ่ า บ ่ เ ป ็ น เ ห ต ก า ร อ ั น ร ้ า ย ก ็ เ ป ็ น ม ั ง ค ะ

---

๑ ใบลานจานก่ำฆูบ "ถึกสลาดอาดรู้" ผูก ๑ มัด ๑ หน้า ๕๕

ละมุๆคุบอันกิแก่ท่านบ่ป่าชะแล ลาๆคินกล่าวเสิกเสินย้อๆบ่แลยิอะเข้า ปอกใบหั้นแก่กวนบาชาวๆว่า(๔๕)ถ้าบังกูธาท่านกวนบาชาวเรีย ท่านบังเป้น คินกิ มีบุนยะสิมพานเป้นอันมาก ผียักทั้งชายจ้ำมาเอ็นปากเว้าถ้อยถ้อย คำเป้นมั้งละละมุๆคุบ หากจักเป้นอันกิเมื่อพายหน้าพุ้นชะแล นับแต่คิน ใบเมื่อๆอินทะปะถะนะถอน บ่ห่อนมี ผียักเทอะดามาเอ็นถามสผิถ้ากวน บาชาวผู้นั้นแล อ่าถ้านั้นแล้วกวนบาชาวกอชำไปถามถูบ้าคินผู้ ใหม่แถม เล้าหั้นแล ส่อนถ้าคินผู้นั้นกล่าวเชิ๋กวนบาชาวอ่าถ้านี้ ถูธาท่านกวน บาชาวเรีย ถันอ่าท่านบ้าเกิดเป้นอันกิ ใน ก อันนี้แล ถันอ่าท่านเป้น เถาะเอันอันใดอันบ๋ากกิ หากจักเทันใน ก อันมานี้แล อ่าถ้านั้น เมื่อ นั้นกวนบาชาวได้ยินถ้อยคำอันเอากล่าวสันนั้นแล้ว กลอดบ้าเกิดเป้นโสก ทุกมากหนักแล้ว กลอดถืมมาเรือนแห่งๆตินหั้นแล เมื่อนั้นผังกวนบาชาว จิ๋ถามผิอแห่งตินอ่า สามิข้าแก่เจ้าผู้พี่เป้นที่รักแก่ข้า เจ้าภูไปถามถู บ้าหมอหินหมอทายทั้งชายฝูงนั้น เอากบ้ากล่าวเทดอันร้ายแลภางกิสัน ใดแก่เจ้านั้น(๔๖)จา เมื่อนั้นกวนบาชาวจิ๋ขานตอบผังแห่งตินอ่าพักเท ถูธานางเรียบ้องรักพี่ ใบเมื่อข้าผู้ พี่ ไปถามถูบ้าคินทั้งชายทุกพายถั้ง นั้น ส่อนถ้าคินทั้งชายกมากล่าวอ่าถ้านี้ ถันอ่าถึกที่ร้ายกจักร้ายใน ก อันมานี้ ถันอ่าถึกที่กิกจักกิใน ก อันมานี้ ถันอ่าขอ้ามล่องกาย ก อัน เมื่อหน้าแล้ว กจักสอ่างหายเสงอ่าถ้านี้กพี่แล ถันอ่ากวนบาชาวกล่าว ถ้านั้นแล้ว นางกวนบาชาวผู้เป้นผังจิ๋กล่าวเชิ๋ผิอแห่งตินอ่าถ้านี้ ถู ธาเจ้าผู้เป้นที่รักแก่ข้า เจ้าภูยาได้ไสกเส้าไสกาอันใดอันบ๋ากนั้นเทิ้น แผ่น อ่าเป้นอันกิกกิอันร้ายกกิ กท่อเอาแต่บุนหากเถียเป้นไป ถันอ่าหมิดกำ หากไขตายไปกให้สอ่างนั้นเทิ้น เมื่อนั้นท้าวลุลลุอันนองปู่ในแจอิไฟได้ บินคำพ่อแม่กล่าวเป้นเถาะเอันไพยไพเป้นบ่จำเอินใจสันนั้น เจ้าจิ๋ถาม บ้าพ่อแม่แห่งตินอ่า ข้าแก่พ่อแม่เจ้าปู่ทิวผู้ข้า เทดสันใดพ่อแม่ทั้งสองจิ๋ มาปากเว้าแล้วแล ฟ้าวฟั่งแล่นไปมาเป้นอันไสกเส้าไสกามากหนักกอข้าจา เมื่อนั้นพ่อแม่(๔๗)ทั้งสองบอกบ้าคำเถือๆใจแต่เถ้าเท้าเถิงปายให้แก่ลูกคิน

รู้แจ้งทั้งแล ฝ่ายอันท้าวอลุลลุได้ยินคำพ่อแม่ทั้งสองกล่าวเชิญตินสันบั้นเจ้า
กัสสะรู้แจ้งบังเหตุอันนั้นโดย ๑พลัน ถันว่าเจ้ารู้แจ้งในเหตุภาบอัน
นั้นแล้ว จึงกล่าวเชิญพ่อแลแม่ทั้งสองว่าเจ้าภู ป่าได้เกื้อกรัอนเถื่องใจใน
กิจจะอันมีสาพาอะปางถั้งนี้ก่อข้าเทิ้น แม่นว่าถินทั้งหลายอันปู่ในอุมพูทิบ
ทั้งมวน พ้อมกันมาถามบังถ้อยคำถ้อยประภาบสันใดก็ดีแล พ่อแม่ทั้งสอง
จึงไอ้หนัก(ใจ)แก่ผู้ข้าหากจักได้ทุกสิ่งทุกอัน บ่ให้เถื่องใจพ่อแลแม่ทั้งสอง
ส่วนถั้งข้าผู้ลูกเกิดมาในชาวติ อันนี้มีแถ่ง ขา ตีน มือ ก็เปันอันสั้น
อันก้อม มีนอ้อมล้อมถือเก้าแลปาปา เมื่อจักย่างไปมาถือท่านทั้งหลายก็ไป
บ่ได้ก็หากเปันที่ยากกะแก่พ่อแม่ทั้งสอง ถ้วยอุ้มหงอไปมากะแลนา บัดนี้ข้าผู้
ลูกก็จักตอบคุนพ่อแม่ทั้งสอง บ่ให้เถื่องใจด้วยคำอันมีสาพาอะปางถั้งนี้ก็
ข้ากะแล ในเมื่อพ่อแม่ทั้งสองล้างดูผู้ข้าเปันอันเหิงนางได้สามปี บ่มีคุนอันใด
จักตอบพ่อแม่ทั้งสองได้ก็ท่อร้องไห้กินนิมแลนา บัดนี้คำทุกโสกเสร้าโสกาก็
มาเถิงพ่อแลแม่ทั้งสองในกาละบัดนี้ ข้าผู้ลูกก็จักถ่อยผิปองแก้เสังให้ทายบัง
บังคำโสกเสร้าโสกาแก่พ่อแลแม่(๑)ทั้งสอง บ่ให้พ่อแม่ทั้งสองทุกยากลำ
บากอินใจก็ข้าแล ขอให้พ่อเปันเจ้าอุ้มเอาข้าผู้ลูกไปนอนไว้ในแจไร่นาแล้ว พ่อ
เปันเจ้าจึงตักแต่งเกาถาบังแอกแลไถ แล้วพ่อเปันเจ้าจึงไถนาวงไปวงไป
มาเหมือนถั่งแต่เก้าพายหลังนั้นเทิ้น ส่วนถั่งถินผู้มันแรงถามนั้นมันหาก
จักมาถามบ่เหิงนางท่อใด มันหากมาถามเหมือนถั่งแต่เก้านั้น ข้าหาก
จักแก้ ผิว่าข้าบ่ชะนะพาบแพ้ก็หากสมิกันก็ข้ากะแล ขอให้พ่อแม่ทั้งสอง
ไปอาบน้ำกินเข้าอิ่มแล้ว ให้เอือเจ้าทั้งสองพากันไปนอนปู่ถามสุกอะสำ
ราญก็ข้าเทิ้น ส่วนถั่งคำก็ดแลคำปองทั้งมวน ข้าผู้ลูกจักถือบังอุบาย[๑] อันแก้หากผาบแพ้บ่มีนางแลนา ถันว่าท้าวอลุลลุกล่าวถั่งนั้นแล้ว พระอาทิดก็ติกต่ำลับจอมดอยไปก็มีแล ระถียาในเมื่อราตีถึงอันนั้นแลธุ่งแสงแดดพุ่งขึ้นมา ถั่งนั้นส่วนถั่งถวนนางทั้งหลายก็ลุกจาก

---

๑ จิบผุกต้น มัดต้นแล

๒ ปัดจุบัน ฮูบเปัน อุบาย
ในลานจานก่ำฮูบ " อุบาย " ถือกับ ผูก ๒ มัด ๑ หน้า ฝ

ຊະນອນນາ:ເລ້ວກໍອຸ້ມເອົາທ້າວລຸລລຸນາແລ້ວ ກໍເອົາຜ້າຊະໄບ [๑] ນາເຈ່ງ ບໍ່ຮະ
ບວນແລ້ວ ກໍເອົາເຊືອກຄວາຍລ້ຽງເຮືອນໄປຮອດ(ມີ)ລ່ວງແລ້ວ ກໍເອົາເຊືອກຜູກຄໍ
ຄວາຍຈູງໄປເຖິງທົ່ງນາ:ເລ້ວກໍເອົາທ້າວລຸລລຸ ໄປນອນໄວ້ໃນເຈໄຮ່ນາທີ່ຕົນຈັກໄດ
ນັ້ນແລ້ວ ກໍເອົາແອກພາດຄໍຄວາຍດີແລ້ວ ກໍໄດ້ງນໄປ:ງນນາບໍ່ຢ່າບໍ່ເຊົາຫັ້ນແລ
ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາອິນກໍ[ສ]ັ້ນຂວີ້ມ້ານະນີ້ກ:ງ ຊະເດັດລ້ຽງນາ:ແຕ່ຊັ້ນຟ້າຕາ:ະຕິ:ງສາ
ນາຕາ:ວ່າລັດນັ້ດ:ງ:ນ້ຶ:ງກໍນາ:ຮອດນາເຖິ:ງຍັ:ງທ່ານກ:ນນາ:ຫ:ວ:ງແລ້ວ ກໍເອ້ັນຖາມ:ວ່າ
ດູຮາທ່ານພໍ່ນາ ທ່ານໄຖນາໄດ້ນ[ສ]ັ້ຈັກແທ:ວນັ້ນ:ຈາ ວ່າ:ດັ່:ງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າ:ວລຸລລຸ
ຈ້ຶ:ງ:ຂານຄໍາພຣະຍາອິນ:ວ່າ ມະຫາ:ຣາ:ຊເ:ຈ້ົາແ:ອ່ [๖] ນ້ໍາໄດ້ນ[ສ]ັ້ຈັກ:ຮ:ຍນັ້ນກໍ:ຂ້ໍາ:ຈາ
:ຂ:ໃ:ຫ້ເ:ຈ້ົາ:ກູນ:ບ:ອ່ານ:ດູ:ບ:ຽ:ງ:ຮ:ຍນ:ໍ້ານ:ອ:ນ:ເ:ຈ້ົາ:ກ:ແ:ອ່:ໄ:ປ:ແ:ອ່:ນ:ານ:ັ້ນ ໃ:ຫ້ຜ:ູ:ຂ:ໍ້:ານ:ຮ:ູ:ແ:ຈ:ຈ:ົ:ງ:ແ:ລ:ວ
ຜ:ູ:ຂ:ໍ້:ານ:ຈ:ັ:ກ:ບ:ອ:ກ:ອ:ັ:ນ:ໄ:ຖ:ນ:ານ:ັ:ນ:ັ:ນ ທ:ໍ:ານ:ັ:ນ:ໃ:ຫ:ເ:ຈ:ົ:ານ:ກ:ູ:ໄ:ດ:ຮ:ູ:ແ:ຈ:ຈ:ົ:ງ:ເ:ມ:ື:ອ:ພ:າ:ຍ:ລ:ຸ:ນ:ກ:ໍ:ຂ:ໍ:ານ:ແ:ລ
:ວ:ານ:ັ:ນ:ັ:ນ:ເ:ມ:ື:ອ:ນ:ັ:ນ:ພ:ຣ:ະ:ຍ:າ:ອ:ິ:ນ:ໄ:ດ:ຍ:ິ:ນ:ຄ:ໍ:າ:ທ:້:າ:ວ:ລ:ຸ:ລ:ລ:ຸ:ກ:ລ:ານ:ວ ດ:ັ:ງ:ນ:ັ:ນ:ພ:ຣ:ະ:ຍ:າ:ອ:ິ:ນ:ກ:ໍ:ບ:ໍ:ຊ:ັ:ກ
ແ:ຄ:ມ:ມ:ໍ:ານ:ະ:ຍ:ານ:ອ:ົ:ນ:ຫ:ນ:ີ ເ:ຫ:ມ:ືອ:ນ:ແ:ຕ:ກ:ອ:ນ:ເ:ຈ:ົ:ານ:ກ:ໍ:ຊ:ັ:ກ:ແ:ຄ:ມ:ມ:ໍ:ານ:ເ:ຂ:ົ:ານ:ມ:ານ:ານ:ໍ:ານ:ທ:ານ:ຍ:ັ:ງ:ທ:ໍ:ານ:ວ
ລ:ຸ:ລ:ຸ:ພ:ໍ:ປ:ຣ:ະ:ຫ:ນ:ານ:ສ:ານ:ວ:ານ ແ:ລ:ວ:ພ:ຣ:ະ:ຍ:າ:ອ:ິ:ນ:ກ:ໍ:ຕ:ັ:ງ:ປ:ູ:ເ:ຫ:ນ:ືອ:ອ:ານ:ານ:ານ:ານ:ານ:ານ:ວ
ກ:ໍ:ານ:ານ:ກ:ູ (๔) ເ:ກ:ສ:ສ:ນ:ານ [๖] ບ:ັ:ນ:ທ:ານ:ານ:ັ:ນ:ໃ:ຫ:ມ:ສ:ົ:ບ:ໆ:ໄ:ປ:ເ:ຖ:ິ:ງ [๔] ທ:້:ານ:ວ ລ:ຸ:ລ:ລ:ຸ:ວ:ານ:ານ:ູ:ຣ:ານ:ທ:້:ານ:ວ
ລ:ຸ:ລ:ລ:ຸ:ຜ:ູ:ມ:ີ:ພ:ຍ:ານ:ານ:ັ:ນ:ສ:ັ:ງ:ມ:ແ:ຫ:ງ:ມ:ແ:ລ:ເ:ລ:ີ ງ:ານ:ເ:ຮ:ົ:ານ:ຈ:ັ:ກ:ຖ:ານ:ບ:ັ:ນ:ທ:ານ:ານ:ັ:ນ:ໃ:ຫ:ມ:ານ:ັ:ນ:ໆ:ເ:ຖ:ິ:ງ:ທ:ານ
ໃ:ນ:ກ:ານ:ະ:ບ:ັ:ດ:ນ:ີ:ແ:ລ ທ:ານ:ບ:ໍ:ຈ:ັ:ກ:ແ:ກ:ໍ:ບ:ັ:ນ:ທ:ານ:ແ:ທ:ານ:ເ:ຮ:ົ:ານ:ໄ:ດ:ລ:ໍ:ຮ:ູ:ວ:ານ:ານ:ໍ:ໄ:ດ:ນ:ັ:ນ:ຈ:ານ ເ:ມ:ື:ອ:ນ:ັ:ນ
ທ:້:ານ:ວ ລ:ຸ:ລ:ລ:ຸ:ຈ:ົ:ານ:ຖ:ານ:ພ:ຣ:ະ:ຍ:າ:ອ:ິ:ນ:ວ:ານ:ານ ມ:ະ:ຫ:ານ:ານ:ຣ:ານ:ານ:ຊ:ເ:ຈ:ົ:ານ:ນ:ານ:ານ:ແ:ຕ:ານ:ບ:ານ:ານ:ໃ:ດ:ເ:ມ:ື:ອ:ງ:ໃ:ດ:ຈ:ົ:ານ:ນ:ານ
ຖ:ານ:ບ:ັ:ນ:ທ:ານ:ເ:ຖ:ິ:ງ:ຜ:ູ:ຂ:ໍ:ານ:ນ:ັ:ນ:ຈ:ານ ເ:ມ:ື:ອ:ນ:ັ:ນ:ພ:ຣ:ະ:ຍ:າ:ອ:ິ:ນ:ຈ:ົ:ານ:ຂ:ານ:ຕ:ອ:ບ:ທ:້:ານ:ວ:ລ:ຸ:ລ:ລ:ຸ:ວ:ານ:ານ:ເ:ຮ:ົ:ານ:ນ:ັ:ນ
ແ:ມ:ນ:ພ:ຣ:ະ:ຍ:າ:ອ:ິ:ນ:ລ:ລ:ນ:ານ:ານ:ແ:ຕ:ານ:ຊ:ັ:ນ:ຟ:ານ:ານ:ານ:ານ:ານ:ານ

ชั้นฟ้าเทวะดาสาทีพุ้น เหตุดังลีจาร้จักบ่าชุผู้ข้าว่า ท้าวอลุลลุนั้นจา
เมื่อนั้นพระยาอินจีกล่าวว่า เราก็รู้จักบ่าชุแห่งท่านกับด้วยพระยา
แถนนั้นแล ว่าดังนั้นนั้นท้าวอลุลลุจีกล่าว(ย)ว่า เจ้าภูรู้จักชุผู้ข้าแล้ว
เหตุดังลีจามาปอกใบผู้ข้าทั้งเหมือนดังเด็กน้อยนั้นจา ถันว่าท้าวอลุลลุ
กล่าวดังนั้นแล้ว พระยาอินจีกล่าวว่าเราก็มักใส่ ปาก็รู้จักพยา[๑]
ปันยาแห่งท่านเราจีมาถาม เมื่อนั้นท้าวอลุลลุจีกล่าวว่า ใบเมื่อเจ้า
ภูรู้แจ้งว่าผู้ข้ามีพยาปันยาแล้ว เจ้าภูจักกะทำดังลีแก่ผู้ข้านั้นจา พระ
ยาอินจีกล่าวว่า ถันว่าเราก็รู้แจ้งว่าท่านมีพยาแล้ว เราก็จักภูนาหุ่ลงๆ
ตินติวท่าน ให้มีรูปโสมอันงามเหมือนดังเราอินทานี้แล ท้าวอลุลลุจี
กล่าวว่า ถันว่าเจ้าภูรู้แจ้งว่าผู้ข้ามีพยาแล้ว หุ่ลงๆบ่าร้รูปโสมผู้ข้าให้
ดีงามเหมือนดังเจ้าภูแท้ ดังนั้นเจ้าภูจักถามปันหาอันใด เชิงผู้ข้าก็
จีกล่าวมาให้ผู้ข้ารู้แจ้งห่วงพลันก็ข้าเทิ้น ผู้ข้าหากจักแก้ตามสะดี
ปันยาแห่งผู้ข้าอันเป็นท้าวอลุลลุนี้แล เมื่อนั้นพระยาอินได้ยินถ้าท้าวอลุลลุ
กล่าวบ่าถ้าสีหานาท บ่อาดจักกิวเกงดังนั้น พระยาอินจีถามว่าภูธา
ท้าวอลุลลุเธีย ใบเมื่อปันหา(ฉ)อันปะถุมนั้นว่าดังนี้ มีบ่างแล้วบ่มีสองดัง
นั้นแล ท่านจี(แก้)ให้เราอินทาแจ้งเทิ้น เมื่อนั้นท้าวอลุลลุจีกล่าวว่าข้า
แก่เจ้าภูอันเป็นพระยาแก่เทวะดาทั้งหลาย ส่วนดังปันหาว่ามีบ่างบ่มี
สองนั้น ถือว่าแม่นพระพุทธะเจ้าแล ถันว่าเกิดมาแล้วบ่อาดจักมีบุคละ
ผู้ใดปฏิบัติมพ่อสองได้ ก็จีธีบ [๒] ชื่อว่ามีบ่างแล้วบ่มีสองนั้น พระยาอิน
จีซ้ำถามปันหาอันถ้วนสองว่าดังนี้ ภูธาท้าวอลุลลุเธีย ส่วนดังปันหา
อันบ่างว่ามีสองแล้วบ่มีสาม ว่าดังนั้นแลท่านจีแก้ห่วงพลันเทิ้น เมื่อ
นั้นท้าวอลุลลุจีกล่าวว่า ข้าแก่เจ้าภูส่วนดังมีสองแล้วบ่มีสามนั้นถือว่า

---

๑ ใบลานจานก่ายบท "รู้จักสติปยา" ผูก ๖ มัด ๑ หน้า ฉ

๒ ใบลานจานก่ายบท "ธีบ" ถืกับ ผูก ๖ มัด ๑ หน้า ๗ แต่อ่า ถวนเป็น "ธรก"

รูปปะทำ อันบ่ๆ นามมะทำ[๑] อันบ่ๆแล เมื่อนั้นพระยาอินจ่ๆซ้ำถามบันหาอันถ้วนสามว่าถั่งนี้ ดูธาท้าวลุลลุเธีย สอนถั่งบันหาอันบ่ๆว่ามีสามแล้วบ่มีสี่ ว่าถั่งนั้นดูธาท้าวลุลลุแลท่านจ่ๆแก้ไห้เธารู้แจ้งท่องพลันเทื่น ว่าถั่งนั้นท้าวลุลลุจ่ๆกล่าวว่า ข้าแก่เจ้าภูสอนถั่งบันหาว่ามีสามแล้วบ่มีสี่ นั้นถือว่าทุกขา [๒] เวทนาบ่ๆ สุกขาเวทนา(ก)บ่ๆ อะสุกขะมะทุกขาเวทนาบ่ๆแล [๓]ดูธาอินจ่ๆซ้ำถามบันหาอันถ้วน ๔ ว่าถั่งนี้ ดูธาท้าวลุลลุเธียสอนถั่งบันหาอันบ่ๆว่า มีสี่แล้วบ่มีท้าว่าถั่งนั้นแล ท่านจ่ๆแก้ไห้เธารู้แจ้งท่องพลันเทื่น เมื่อนั้นท้าวลุลลุจ่ๆกล่าวว่า ข้าแก่เจ้าภูสอนถั่งบันหาว่ามีสี่แล้วบ่มีท้านั้น ถือว่าทุกขะสัจจะอันบ่ๆ สมุทะสัจจะอันบ่ๆ นิโรทะสัจจะยันบ่ๆ[๔] มัคคะสัจจะอันบ่ๆ พระยาอินซ้ำถามบันหาอันถ้วนท้าว่าถั่งนี้ ดูธาท้าวลุลลุเธียสอนถั่งบันหาอันบ่ๆว่า มีท้าแล้วอ่าบ่มีทิก ว่าถั่งนั้นจักได้แก่อันใดนั้นจา ท่านจ่ๆแก้ท่องพลันเทื่น เมื่อนั้นท้าวลุลลุจ่ๆกล่าวว่าข้าแก่เจ้าภูสอนถั่งบันหาว่ามีท้าแล้วบ่มีทิกนั้น ถือว่าได้แก่สิบท้านั้นแล เมื่อนั้นพระยาอินจ่ๆถามบันหาอันถ้วนทิกว่าถั่งนี้ ดูธาท้าวลุลลุเธีย สอนถั่งบันหาอันบ่ๆว่ามีทิกแล้วบ่มีเจัดนั้นจักได้แก่อันใดจาท่านจ่ๆแก้ท่องพลันเทื่น เมื่อนั้นท้าวลุลลุจ่ๆกล่าวว่า ข้าแก่เจ้าภูสอนถั่งบันหาว่ามีทิกแล้วบ่มีเจัดนั้น ถือว่าจักอินทธิบ้า [๕] อันบ่ๆ ถามินทธิบ้าอันบ่ๆ ใสถินทธิบ้าอันบ่ๆ ฉิวทินทธิบ้าอันบ่ๆ มะนินทธิบ้าอัน(ฐ)บ่ๆ ภามินทธิบ้าอันบ่ๆแล พระยาอินจ่ๆซ้ำถามบันหาอันถ้วนเจัดว่าถั่งนี้ ดูธาท้าวลุลลุเธียสอนถั่งบันหาอันบ่ๆว่า มีเจัดแล้ว

---

๑ ถวนเป้น ธูบทัม นามทัม

๒ ถวนเป้น ทุกขะเวทนา สุขะเวทนา อสุขะมะทุกขะเวทนา

๓ ถวนเป้น พระยา

๔ ถวนเป้น สมุทยะสัจจะ นิโธทะสัจจะ

๕ ถวนเป้น จักขุนทธิบ้า

บ่มีแปดมั้นจักได้แก่อันใดจา ท่านจิ่งแก้ห่อวพลันเทิ้น เมื่อนั้นท้าวสุลสุจิ่ง
กล่าวอ่าข้าแก่เจ้าภูสอนถั่งบันหาว่ามีเจ้ดแล้วบ่มีแปลมั้น ถือว่า โพชฌังคะ
ทำ ภ จำพวก มั้นแล เมื่อนั้นพระยาอินจิ่งซ้ำถามบันหาอันถ้วน
แปดอ่าถั่งนี้ ดูธาท้าวสุลสุเธียสอนถั่งบันหาอันมีแปดแล้ว บ่มีเก้ามั้น
จักได้แก่อันใดจา ท่านจิ่งแก้ห่อวพลันเทิ้น เมื่อนั้นท้าวสุลสุจิ่งกล่าวอ่า
ข้าแก่เจ้าภู สอนถั่งบันหาว่ามีแปดแล้วบ่มีเก้ามั้น ถือว่าะแม่นสิน ๗ มั้น
แล ใบเมื่อท้าวสุลสุแก้บันหา ๗ จำพวก ให้ะเจ้าแก่พระยาอินเป็นอัน
ถึกใบบิดสูก ทำ ทักมอน ถั่งนั้นพระยาอินกับทักเทอะบุดเทอะ
ดาทักษาย ก็พายหว่านะข้ากะอกดอกไม้ทิบ ลิงมาบูชาทัมมะเทสสนา
แก่ท้าวสุลสุมากมักเป็นที่ถวน ก็ถือชัชุระจันเมื่อางบันไปด้อยสงสาหุภาง
แห่งเทพพะบุดเทพพะดาทักษาย แต่แผ่นดินกาบต่ำเท้าเถิงชั้นฟ้า อัก
ภะบิกาพอิทมโลกพุ้นเป็นอันบึงอัน(๙)ดงอเป็นปะกุจจะถั่งแผ่นดินแลเขิา
สเมนจักข้ามขอ๑ ลิง เมื่อพื้นหมื่นโลกภะหาดุจักภะวานทักมอนะแม่น
ว่าน้ำสมุดก็ข้ำเอือกเบือกเป็นฝอง ตางเข้าดอกดอกไม้บูชาท้าวสุลสุแก้
เปสลนาบันหา เป็นอันชอบแม่นบ่ผิดบ่แผ่ง ในถ้อยถำทัมมะเทสสนา
แห่งพระพุทธะเจ้าในกาละ เมื่อพระยาอินลิงมาถามในกางทิางนาที่
นั้นทั้นแล เมื่อนั้นพระยาอินถามท้าวสุลสุว่า ดูธาท่านผู้มีผยาปันยา
อันยอดะเทมที่นี้ เธิาจักเอิาท่านขึ้นเมื่อหู่ลงในเมื่องเถน ให้ท่านมี
รูบไสมอันงามเหมือนถั่งเธิาอินทาในกาละบัดนี้ ท่านบังจักเมื่อกับดอม
เธิาลือรู้ว่าบ่เมื่อนั้นจา เมื่อนั้นท้าวสุลสุจิ่งขานตอบพระยาอินว่า ถั่งนี้
ข้าแก่เจ้าภู ข้ากมักปากเมื่อมากมักแท้แล ถังว่าพ่อแม่แห่งข้าให้อะนุ
ยาดแก่ข้าถั่งนั้น ข้ากจักเมื่อกับดอมะเจ้าภูแล ถังว่าท้าวสุลสุลุกล่าว
ถั่งนั้นแล้ว พระยาอินจิ่งนิระมิดเป็นถิน เหมือนถั่งเป็นเชือชาดยาว
ติภาวิสาแห่งกวนบาหูวางแล้ว พระยาอินจิ่งขอเอิาท้าวสุลสุกับดอม
กวนบาหูวาง ว่าถั่งนี้ดูธา(๑๐)ท่านพ่อบา ทีนี้เธิาจักเอิาท้าวสุลสุแห่งท่าน
เมื่อล้างเป็นลูกแห่งเธิา ถั่งนั้นท่านบังจักให้นั้นลือรู้ว่าบ่ให้นั้นจา เมื่อ

---

๑ ถวนเป็น ขว้าขวิด

ນັ້ນກວນນາຫຼວງຈົ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້ານ່ເກ່ເຈ້ົ່ງກູສ່ວນດ້ົ່ງລູກຜູ້ຂ້ົ່ງຜູ້ນ້ົ່ ຈົ່ງເກ້ີດນາ ໄດ້ສອງວັນສາມວັນ[1] ສັນນ້ົ່ຂ້ົ່ງກ້ົ່ມ້ີໃຈອັນຮັກເພ່ງເໝ້ົ່ອນດ້ົ່ງຫ້ົ່ວໃຈເທ່ົ່ງຂ້ົ່ງແທ້ ນາ ຂ້ົ່ງບ່ໍ່ອາດຈັກໃຫ້ແກ່ເຈ້ົ່ງກູໄດ້ແລ ເຈ້ົ່ງກູມັກໃຄ່ປາກໄດ້ລູກແທ້ ດ້ົ່ງນ້ັ້ນ ເຈ້ົ່ງກູຈົ່ງໄປຂໍເອ້ົ່າລູກທ່ົ່ານຜູ້ອ້ົ່ນພ້ົ່ນເທ້ົ່ນ ສ່ວນດ້ົ່ງທ້ົ່າວລຸລຸຜູ້ນ້ົ່ ອັນເປ້ນລູກຊ່ວຍ ດ້ວຍຂ້ົ່ງບ່ໍ່ອາດຈັກໃຫ້ໄດ້ແລ ເມ້ົ່ອນ້ັ້ນພຣະຍາອ້ົ່ນຈົ່ງຊ້ົ່ຳຂໍເຖ້ົ່ງສອງທ້ົ່ສາມທ້ົ່ ດ້ົ່ງ ນ້ັ້ນກວນນາຫຼວງຈົ່ງກລ່າວວ່າ ຄັນວ່າເຈ້ົ່ງກູມັກໃຄ່ໃຈປຣະສົ່ງປາກໄດ້ລູກແທ່ົ່ງຂ້ົ່ງ ແທ້ ດ້ົ່ງນ້ົ່ເຈ້ົ່ງກູຈົ່ງໄປຂໍກັບຄອມເມ້ັ່ງແທ່ົ່ງຂ້ົ່ງພ້ົ່ນເທ້ົ່ນ ທ້ົ່ວ່າບ່ໍ່ສຸດບ່ໍ່ຂາດກັບ ຄອມຂ້ົ່ງຜູ້ດ້ວຍແລ ຄັນວ່າກວນນາຫຼວງກລ່າວເຊ້ົ່ງພຣະຍາອ້ົ່ນດ້ົ່ງນ້ັ້ນ ແລ້ວ ກວນນາຫຼວງຈົ່ງປົດແອກແລຍ້ົ່ອງອອກຈາກຄ້ົ່ວງ ແລ້ວກ້ົ່ອ້ົ່ມເອ້ົ່າທ້ົ່າວລຸລຸ ນາຈູບຊ້ົ່ມດ້ົ່ມຂ້ົ່ມ ແລ້ວກ້ົ່ລວດເຈ້ັ່ມ້ົ່ອກ່ານ້ົ່ເຮ້ົ່ອນແທ່ົ່ງຕ້ົ່ນຫ້ັ້ນແລ ຄັນວ່າ ເມ້ົ່ອເຖ້ົ່ງເຮ້ົ່ອນແລ້ວ ນ່ານ້ົ່ກວນນາຫຼວງຈົ່ງລ່ານ້ົ່ເຮ້ົ່ອນນ່ານ້ົ່ອ້ົ່ມເອ້ົ່າລູກ(๑๑)ກັບຄອມພ້ົ່ວ ແທ່ົ່ງຕ້ົ່ນແລ້ວ ກ້ົ່ລວດພ່ານ້ົ່ກັບຂ້ົ່ນເມ້ົ່ອເຮ້ົ່ອນ ແລ້ວຈົ່ງຈູບຊ້ົ່ມດ້ົ່ມຂ້ົ່ມລູກ ແທ່ົ່ງຕ້ົ່ນແລ້ວຈົ່ງຖ້ົ່ວນ ຕ່ານ້ົ່ ຕ່ານ້ົ່ ຕ່ານ້ົ່

ทากกามก้อยประกามสับใกก๋ดิ ลูกแห่งรากก๋แก้ไก้ทุกสิ่งทุกอันบ่เสดจะหู่
แห้ดิหู้ กัหากเป้นทีลองดูดั้อัจจะจับ บ้างผยาปันยาลูกแห่งรามาก
นักแล ใบเมื่อกวบนาหูวาบ้างผิวต้านจาระจา เจ๋าเมืงแห่งดินปู่สันบั้น
พระยาอินก็ขึ้นขี่ม้ามาเถิงกวบนาหูวาแล้ว กัลิงจากม้าขึ้นมาสู่เรือน
แล้วแลนั่งปู่ในที่สิมลวบแห่งดินทั้งแล ถันว่าพระยาอินนั่งปู่แล้วกัจ้า
ขัทำท้าวลุลลุ เจ๋าบางกวบนาหูวาผู้เป้นแม่แห่งท้าวลุลลุว่าดั่งนี้ ดูราท่าน
แม่เจ้าเรือน บันนี้เราก็มาขัทำท้าวลุลลุกับดอมท่านแล ท่านบ้างจักไห้
แก่เราลือรู้ว่าบ่ไห้บั้นจา เมื่อนั้นบางกวบนาหูวาจิ่งกล่าวอ่า ข้าบ่อาก
จักไห้ไก้แล เหดว่าข้านี้ลูกผู้ญาวจิ่ง [1] เกิดมาไก้สองวันสามวัน นี้แล้ว
เจ้าภูจักเอาลูกผู้ข้าไปกะทำดั่งลีบั้นจา เมื่อนั้นพระยาอินจิ่งกล่าวอ่า
เราจักเอาไปเป้นลูกแล ถันว่าพระยาอินกล่าวดั่งนั้นแล้ว บางกวบนาหูวา
จิ่งกล่าวอ่า ส่วนดั่งลูกข้าผู้นี้กบ่ดีบ่งามเหมือน(๑๗)ดั่งคนทั่งหลาย แม่น
ว่านีดินแลนีสั้น แลป้อมเป้นอ้อมล้อมเหมือนดั่งเต่าแลปาปา เป้น
ที่ลักอายแก่คนในมะนุสสาโลกแห้ดิหู้ เหดดั่งลีเจ้าภูจิ่งว่า จักเอา
ท้าวลุลลุไปเป้นลูกนี้จา ว่าดั่งนั้นพระยาอินจิ่งกล่าวอ่า เราก็บ่มักใส่
จักเอาไปเป้นลูกเป้นหางสั่งดอกบา เราก็เหันลูกท่านมีผยาบ่งามนัก เรา
จักเอาไปหู่ลงในเมืองแถนพุ้น ไห้มีรูบโสมอันดีอันงามแล้ว เราจิ่ง
จักไห้ลงมาเกิดในท้องแห่งท่าน เหมือนดั่งเก่านั้นแล เมื่อนั้นบางกวบ
นาหูวาจิ่งกลาวอ่า เหดดังลจารูจกวามมาเกิดแลบมาเกิดนบจา ลาง
เหื่อนั้นแม่นสักเจ้าระสางมาเกิดก็มี ลางเหื่อแม่นอินพินเทวะดามา
เกิดก็มี ลางเหื่อแม่นลูกผู้ข้ามาเกิดกับดอมผู้ข้าเหมือนดั่งเก่าก็มี บ่อาก
จักรู้แจ้งไก้แล เมื่อนั้นพระยาอินจิ่งกล่าวอ่า นางป่าไก้ร้องเมื่อเถ้าอ
ใจว่าบ่รู้จักบ้างลูกแห่งนางนั้งเท็น ถันว่าเราเอาท้าวลุลลุขึ้นเมื่อหู่ลงใน

---

๑ คำว่า จิ่ง ควบเป้น ชิ่ง ในลานจานก่ำฆูบ จิ่ง ถึกับ หน้า ๑๕

ເມືອງແຖນໜຸ້ນຫາກຈັກມີເຕຊະອິທທິ(๑๔)ແລສັຕຕະສິນ๑ ອາຄົມທະຍານໄປເໜືອ
ອາກາດກາງຫາວກໍໄດ້ເໝືອນດັ່ງເຮົານີ້ແລ ນາງຈົ່ງຄ່ອຍອົດເຍື້ອນປູ່ໃນເຮືອນທີ່
ນີ້ ຈອບນອບຄອບດູໃນປີ້ນີ້ ຫາກຈັກຮູ້ຂ່າວສານອາກາບລູກແຫ່ງທ່ານຊະແລ
ຄັນວ່າເຮົາເອົາລູກແຫ່ງທ່ານ ຂຶ້ນເມືອຫຼໍ່ລງໃຫ້ມີຮູບອັນງາມແລ້ວ ຫາກ
ຈັກໃຫ້ລົງມາເກີດໃນເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນທີ່ນີ້ແລ ຄັນວ່າທ້າວລຸລລຸບໍ່
ເກີດໃນທ້ອງແຫ່ງນາງດັ່ງນັ້ນ ກໍຈັກໄປເກີດໃນທ່ີໃດທ່ີນ້ຳບໍ່ປ່າຊະແລ ນາງ
ຈົ່ງໃຫ້ທ້າວລຸລລຸແກ່ເຮົາ ເພື່ອຈັກເອົາໄປຫຼໍ່ລງໃຫ້ມີຮູບອັນງາມແລ້ວ ເຮົາ
ຈັກໃຫ້ລົງມາເກີດບໍ່ເຫິງນານແລ ເມືອນັ້ນນາງກວນນາຫຼວງຈົ່ງຖາມວ່າ ເຈົ້າກູ
ມີຊື່ດັ່ງໃດແລຢູ່ບ້ານໃດເມືອງໃດ ຈົ່ງມາຂໍເອົາລູກຜູ້ຂ້າເມືອຫຼໍ່ລງ ໃນເມືອງຟ້າ
ເມືອງແຖນນັ້ນຈາ ເທດດັ່ງໃດເຈົ້າກູຈົ່ງຂຶ້ນເມືອຟ້າໄດ້ນັ້ນຈາ ເມືອນັ້ນພຣະຍາ
ອິນຈົ່ງກລ່າວວ່າ ເລົ້າ๖ ນີ້ແມ່ນພຣະຍາອິນລົງມາແຕ່ຟ້າໜຸ້ນແລ
ນາງຈົ່ງໃຫ້ທ້າວລຸລລຸຜູ້ນີ້ແກ່ເຮົາເທ້ົ່ວວັນເທ້ົ່ນ ຄັນວ່າພຣະຍາອິນ
ກລ່າວດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ນາງກວນນາຫຼວງຈົ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າກູສ່ວນດັ່ງ(๑๕)
ເມືອຂ້າທ້ົ່ງສອງຜົວເມັ່ງນີ້ ອັນພຣະຍາວິຣຸລຫະເຈົ້າເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນ
ທ່ີນ້ ຫາກປຸກແປງໃຫ້ເປັນນາຍຊື່ວ່າກວນນາຫຼວງ ໃຫ້ພິພັກຮັກສາບ້ົ່ງເຂດ
ໄຮ່ແຖນນາ ເພື່ອຈັກເອົາເຂົ້າໄປໃສ່ເຫ້ົ່ມສາງຂອງຫຼວງນັ້ນແລ ດ້ວຍແທ້ເພື່ອ
ຂ້າທ້ົ່ງສອງນ້ ອັນມີຊື່ທໍ່ຊ້ົ່ງຮ່ວງທໍ່ແມວ ແມ່ນວ່າໄດ້ເປັນຂຸນເປັນກວານກໍ
ດ້ວຍບຸນຍະສົມພານແຕ່ກ່ອນພາຍຫ້ົ່ງນັ້ນແລ ດ້ວຍແທ້ ເງິນຄຳບໍ່ມີພໍເບ້ົ່ງເຂົ້ານ້ຳ
ຂາດແລງງາຍ ກໍທໍ່ຫວັງເພ່ົ່ງລູກຊາຍຜູ້ດຽວ ອັນເກີດນາກໍຊ້ຳເປັນລຸລລຸກໍທໍ່
ນອນຍົກຄູ້ເຫ່ົ່ງນານແລນາ ເມືອນັ້ນພຣະຍາອິນໄດ້ຍິນຄຳນາງກວນນາຫຼວງກລ່າວ
ວ່າ ເປັນທຸກຍາກລຳບາກດ້ວຍວັຕຖຸເຂົ້າຂອງເງິນຄຳ ດັ່ງນັ້ນພຣະຍາອິນຈົ່ງ
ຊ້ຳກລ່າວວ່າ ເຂືອທ້ົ່ງສອງຢ່າໄດ້ທຸກຍາກລຳບາກດ້ວຍວັຕຖຸ ເຂົ້າຂອງເງິນ
ຄຳນັ້ນເທ້ົ່ນ ຖ້າວ່າເຂືອທ້ົ່ງສອງໃຫ້ທ້າວລຸລລຸແກ່ເຮົາແທ້ ດັ່ງນັ້ນເຮົາຈັກຍົກ
ຂວາຍຫາເຂົ້າຂອງເງິນຄຳ ມາໃຫ້ເຂືອທ້ົ່ງສອງຕາມໃຈມັກຊູ່ອັນຊະແລ ຄັນ

---

๑ ຄຳວ່າ "ສັຕຕະສິນອາຄົມ" ຄວນເປັນ ສາຕສິນອາຄົມ (ສ. ສາສຕຣສິລປ - ອາຄມະ)
ໃບລານຈານກ່ຳຂຸນ "ສາຕຕສິນອາຄົມ ໜ້າ ๑ฦ

๖ ເລົ້າ ຄວນເປັນ "ເຮົາ"

ว่าพระยาอินกล่าวดั่งนั้นแล้วบางกวนบาทูวางกำลวดปู่บ่ปากทั้งแล เมื่อนั้น พระยาอิน(๑๗)กรู้อัชฉะไสใจแห่งขาผิวเมืงมักใส่ ปากได้บังวัตถุเข้าของเงินทอง ดั่งนั้นพระยาอินจิ่งคะนึงในใจว่า ถังว่าภูขินขวายหาวัตถุเข้าของมาให้แก่ขาผิวเมืงแล้ว ดั่งนั้นขาทั้งสองกำจักให้บังท้าวลุลุแก่ภูบ่ป่าชะแล ถังว่าพระยาอินคะนึงใจสันนี้แล้ว พระยาอินจิ่งนิรมิตบังเหนั้นสาง อันเป็นที่ไว้บังวัตถุเข้าของทั้งมวน มีประหนางว่าได้หมื่นหน้างอันเต็มไปด้วยวัตถุเข้าของทั้งมวน คือว่าเงิน คำ แก้ว แหวน เสื้อผ้า อาพอน เข้าเปือกเข้าสางทั้งมวนบ่อากจักนับอ่านได้ทั้งแล อันนึ่งพระยาอินกนิรมิตบังสวนอากอุทหิบาน ไว้ในที่จิมใกล้เรือนแห่งกวนบาทูวางที่นั้น อันเต็มไปด้วยเกื่องปูกของฝังทั้งมวน คือว่าพ้าอ ตาน หวาน ส้ม ก้วย อ้อย เผือก มัน บ่อากจักนับอ่านได้ทั้งแล อันนึ่งพระยาอินกนิรมิตบังแม่น้ำอันนึ่งไหลมาแต่ป่าดงพงไพแล้วแล มาเถิงในสวนอุทหิบานที่นั้นนี้ น้ำอันใสเป็นงามให้เป็นที่กินแลอาบแก่กวนบาทูวาง ทั้งสองผิวเมืงอันนึ่ง พระยา(๑๗)อินกนิรมิตผาสาดหลังนึ่ง อันเต็มไปด้วยถังทั้งหลาย หมายมีบิงชาบน้อยใหญ่ทั้งมวน เพื่อให้อุบปาทกรักสาบังขาสองเค้าผิวเมืงทั้งแล อันนึ่งพระยาอินกนิรมิตไว้บังหากลูกนึ่ง ใหญ่นักแลกว้างแล ๔๐ วา ลวงสูงได้ร้อยวา อันประดับประดาไปด้วยแก้วแลคำทั้งมวน ส่วนดั่งหากลูกนั้นกบ่ตั้งปู่เหนือแผ่นดิน กท่ำแขวนปู่เหนืออากาด ลวงสูงพ้นประหนางถังเราลอดได้ ตาบต่ำเท้าหมิดกับจิ่งลิงเถิงถึงนั้นแล เพื่อให้ขาสองผิวเมืงขาบไหว้ ก่จิ่งได้ชื่อว่า หากอินแขวน ปู่ในเมืองอินทะปะถางนะถอนทั้งแล ถังว่าพระยาอินนิรมิตบังเกื่องถนิมอาพอน [๑] แลสัพพะเกื่องทั้งมวน ให้แก่กวนบาทูวางบ่ระบวนแล้ว พระยาอินจิ่งซ้ำขอเอาท้าวลุลุกับถอมขาผิวเมืงว่า เยื่อทั้งสองจิ่งให้ท้าวลุลุแก่เราแก่เน้อ เราก่ขินขวายหาเข้าของทั้งมวน ถุมมะนา บ่ระนา [๒] ถุน อันเยื่อทั้งสองได้ล้างเกื่อเพื่อม่าน กับทั้งแพน

---

๑ เกื่องถนิมอาพอน (เกื่องปะดับ) ตามมะหาวิชุน

๒ จะต้องแม่น "ถุมมะนาถุน"

ນ້ຳນົມນາງກວນນາຫຼວງຜູ້ເປັນແມ່ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂາທ້າງສອງພ້ວມັ ຈຶ່ງ(๑๒) ພ້ອມກັບຂ້ານຄຳພຣະບາອິນວ່າ ເຈ້ົ້ານຸ່ມັກໄຄ່ປາກໄດ້ກໍຈຶ່ງເອົາກໍຂ້າເທ້ົ່ນ ເພື່ອກໍ ພ້ອມກັບໃຫ້ອະນຸຍາດແກ່ເຈ້ົ້ານຸແລ້ວແລ ຄັນວ່າຂາສອງເຖ້ົ່າພ້ວມັ່ງໃຫ້ອະນຸຍາດ ແລ້ວ ພຣະບາອິນກໍມີໃຈອັນຊຸ່ມຊື່ນບິນດີນາກນັກ ແລ້ວຂາສອງເຖ້ົ່າກໍອູ້ມ ເອົາທ້ົ່າວລຸລລຸນາຈຸບຊຸ່ມດົມຂມ່ອມແລ້ວກລ່າວວ່າ ຕາ:ະ ດູຮາທ້ົ່າວລຸລລຸ ສາບໃຈລູກຮັກແກ່ເພື່ອທ້ົ່າສອງພໍ່ແມ່ ບັດນ້ົ່ພຣະບາອິນກໍຈັກເອົາເຈ້ົ່າເມ້ົ່ອເມ້ົ່ອງ ແຖນ ພົ້ນພາກຈາກພໍ່ແມ່ທ້ົ່າສອງໃນຈັນ້ົ່ແລນາ ຄັນວ່າເຈ້ົ່າລົ່ງມາເກ້ົ່ດໃນ ເມ້ົ່ອງອິນທະປະຖ:ນະຄອນ ທ້ົ່ນ້ົ່ເຈ້ົ່າຈົ່ງມາເກ້ົ່ດກັບດອນເພື່ອພໍ່ແມ່ທ້ົ່າສອງນ້ົ່ ເທ້ົ່ນ ເມ້ົ່ອນັ້ນທ້ົ່າວລຸລລຸໄດ້ບິນຄຳພໍ່ແມ່ທ້ົ່າສອງ ກລ່າວເຊ້ົ່ງຕິນສັນ້ົ່ເຈ້ົ່າກໍ ຮ້ອງໄຫ້ມີຫນ້ົ່າ ອັນເຕັ້ມໄປດ້ວຍນ້ຳ:ຕ:ຕ:ວນພາສາເດັກນ້ອຍແລ້ວ ເຈ້ົ່າຈົ່ງກລ່າວ ວ່າຂ້ົ່າແກ່ພໍ່ແມ່ເປັນເຈ້ົ່າ ຜູ້ຂ້ົ່າເກ້ົ່ດມາໃນຊາ:ອັນນ້ົ່ ກໍເປັນທຸກແກ່ພໍ່ແມ່ເປັນ ເຈ້ົ່ານາກນັກ ເຫ:ວ່ານ້ົ່ມີຕິນແລມ້ົ່ອັນຈັກຍ່າງໄປນາ ເໝ້ົ່ອນທ່ານທ້ົ່າຫຼ:ຍ ໄດ້ຂໍໃຫ້ພໍ່ແມ່ທ້ົ່າສອງໃຫ້ອະນຸຍາ:ແກ່ຜູ້ຂ້ົ່າ ຢ່າໃຫ້(๑๗)ເປັນບາບເປັນກ:ຳ ແຕ່ກໍ ຂ້ົ່າເທ້ົ່ນ ໃນເມ້ົ່ອຜູ້ຂ້ົ່າລົ່ງມາເກ້ົ່ດໃນຊາ:ຫນ້ົ່ານ້ົ່ ກໍໃຫ້ຜູ້ຂ້ົ່ານ້ົ່ອິທ:ທ້ົ່ຣ:ທ:ທ້ົ່ແລຮູບ ໂສມອັນງ:ມແຕ່ເທ້ົ່ນ ອັນນ້ຳໃນເມ້ົ່ອຜູ້ຂ້ົ່າລົ່ງມາເກ້ົ່ດໃນຊາ:ອັນຫນ້ົ່ານ້ົ່ກ:ິ ລອງ ວ່າບ່ໄດ້ເກ້ົ່ດໃນທ້ົ່ອງແມ່ແລ້ວແລ ໄປເກ້ົ່ດໃນທ້ົ່ອົ່ນທ້ົ່ໄກກໍບ່ຮູ້ໄດ້ແລ ເຫ:ວ່າຜູ້ ຂ້ົ່ານ້ົ່ເມ້ົ່ອເມ້ົ່ອງແຖນແລ້ວ ຝ:ງໝູ່ຊາ:ພ້ົ່ແຖນທ້ົ່າຫຼ:ຍ ກໍຈັກຫ:ຸ່ລ:ງ:ອ:ນ ແຫ:ງຜູ້ຂ້ົ່າແລ້ວ ດ:ງນ້ົ່ຜູ້ຂ້ົ່າກໍຈັກມີໃຈອັນຫ:ງ:ລືມເສ:ງບ່ຮູ້ຈັກບ:ງຊາ:ອັນເກ:ົ່າໄດ້ ແລ ວ່າດ:ງນັ້ນສ່ອນດ:ງຖ້ອຍຄຳອັນພຣະບາອິນ ລົ່ງມາຖ:ມທ້ົ່າວລຸລລຸກັບທ້ົ່າ ພຣະບາອິນວ່າ ຈັກເອົາທ້ົ່າວລຸລລຸນ້ົ່ເມ້ົ່ອເມ້ົ່ອງ:ຜ້ົ່າເມ້ົ່ອງແຖນນັ້ນ ກ:ລ:ຊາ:ພາ ກ:ດໄປເຖ:ງພຣະບາວ:ຣຸລຫ:ະ ອັນເປັນເຈ້ົ່າເມ້ົ່ອງອິນທະປະຖ:ນະຄອນທ້ົ່ັ້ນແລ ຄັນ ວ່າພຣະບາວ:ຣຸລຫ:ະໄດ້ຮູ້ແຈ້ງແລ້ວ ພຣະບາຈົ່ງທ້ົ່ັ້ນເສນາອ:ມ:ດມາຊຸມນຸມ ກ້ົ່ນໃນພາສ:ດແຫ:ງຕິນແລ້ວ ພຣະບາຈົ່ງຖ:ມເສນາອ:ມ:ດທ້ົ່ັ້ງຫຼ:ຍວ່າ ດູຮາ ທ:ານທ້ົ່ັ້ງຫຼ:ຍ ສ:ນດ:ງທ້ົ່າວລຸລລຸຜູ້ນ້ົ່ນ້ົ່ນ:ກ:ມາເກ້ົ່ດໃນເຮ:ອນກວນນາຫຼ:ວ ອັນເປັນ ຊຸນເປັນນ:ຍ ເຮ:ກໄຮ່ນ:(๘๐)ໃຫ້ໄດ້ເຂ:ົ້ານ:ໃສ່ເຫ:ັ້ມ[๑] ສ:ງແຫ:ງເຮ:ານ້ົ່ ເໝ້ົ່ອນດ:ງ

๑ ໃບລ:ນຊຸນ "ເລ:ັ້ມ"

ເປັນຂ້ອຍເຮືອນແທ່ງເຮົາແທ້ດີຫ້ໍ ເທດດ້ັ້ລືພຣະຍາອິນຈ້ໍາມາເອົາທ້ັ້ວລຸລລຸ
ຜ້ັ້ມີພຍາ ອາດຈັກແກ້ລິດປົດເສັ້ຽບ້ັ້ງເທດກວນບ້ານເມ້ັ້ອງ ອັນເຄ້ັ້ອງໃຈແລ້ວ
ແລ ເອົາໜ້ັ້ເສັ້ຽເມ້ັ້ອເມ້ັ້ອງຟ້ັ້າເມ້ັ້ອງແຖນເສັ້ຽ ບ່ໍ່ຄອບ(ບ່ໍ)ເລ້ັ້າແກ່ເຮົານ້ັ້ຈາ ປຣະ
ການ້ັ້ງແມ່ນວ່ານວນນາຫ້ັ້ວງ ອັນເປັນບ່ໍ່ວ່ໄໝ່ແທ່ງເຮົານ້ັ້ກ່ດ ໃນເມ້ັ້ອພຣະ
ຍາອິນຈັກມາເອົາລູກແທ່ງຕົນ ເທດດ້ັ້ລືຈ້ໍາບ່ໍ່ແຕ່ງຄົນໃຊ້ນາບອກແກ່ເຮົາຜ້ັ້ເປັນ
ນາຍແລ້ວແລ ນາເອົາລູກເຕ້ັ້າແທ່ງຕົນ ໃຫ້ແກ່ພຣະຍາອິນ ເສັ້ງເປ້ັ້ານ້ັ້ຈາ
ແມ່ນວ່າພຣະຍາອິນນາຂ້ົ່ນເຫ້ັ້ງເອົາກ່ໍ ນາຂໍ່ເອົາກ່ໍດ້ໍ ກ່ໍ່ທ່ໍ່ຄວນໃຊ້ຄົນນາບອກ
ແກ່ເຮົາໃຫ້ຮູ້ແຈ້ງບ້ັ້ງເທດຮ້ັ້ຍແລການດ້ໍ ຈ້ໍາຄວນເອົາໃຫ້ແລ ອັນນ້ັ້ກ່ໍ່ບ່ໍ
ເປັນເໜ້ັ້ອນດ້ັ້ງຄໍາບູຮານກ່ລ່າວໄວ້ວ່າ ເອົາຟ້ັ້ນຖ່ານເຈ້ັ້າໃຮ່ ເອົາໃໝ່ຖ່ານເຈ້ັ້ວ
ເມ້ັ້ອງ ວ່ານ້ັ້ນນ້ັ້ນນາເທດດ້ັ້ລືຄວນນາຫ້ັ້ວງແລພຣະຍາອິນ ຈ້ໍາບ່ໍ່ນາຄອບ
ນາເລ້ັ້າແກ່ເຮົາ ແລ້ວຈ້ໍາເອົາທ້ັ້ວລຸລລຸນ້ັ້ນ້ັ້ຈາ ເມ້ັ້ອນ້ັ້ນເສນາອ່ານາດທ້ັ້ງ
ຫ້ັ້ງຍຈ້ໍາພ້ອມ(๒๑)ກັນຂ່ານທູນພຣະຍາວ່າ ເທວະຂ້ານ້ັ້ໃຫ້ແກ່ມະຫ່ານ້ັ້ຊເຈ້ັ້ານ້ັ້ງ
ຝ້ັ້ງຂ້ານ້ັ້ທ້ັ້ງຫ້ັ້ງຍຄະນ້ັ້ງ ບ້ັ້ງກ່ຈຈະເທດການ້ັ້ທ້ັ້ງຫ້ັ້ງຍຝ້ັ້ງນ້ັ້ນ ຮ້ອຍວ່າພຣະ
ຍາອິນນາຂ້ົ່ນເຫ້ັ້ງເອົາດ້ວຍອ່ານາດຍາບ່ໍ່ປ່ານ້ັ້ຊະແລ ຜ້ັ້ວ່ານ້ັ້ບ່ໍ່ເປັນເໜ້ັ້ອນດ້ັ້ງນ້ັ້ນ
ກ່ໍ່ນວນນາຫ້ັ້ວງຫ່ານ້ັ້ກ່ຈັກໃຊ້ຄົນນາບອກແກ່ເຮົານ້ັ້ຊະແລ ກ່ໍ່ທ່ໍ່ຄວນມະຫ່ານ້ັ້ຊເຈ້ັ້ວ
ແຕ່ງໃຫ້ຄົນຜ້ັ້ໃດຜ້ັ້ນ້ັ້ງຂ້ົ່ນມ້ານ້ັ້ບໄປ ລ້ັ້ງແລດູ້ໃຫ້ຮູ້ຈ້ັກບ້ັ້ງເທດຮ້ັ້ຍແລການດ້ໍ
ຈ້ໍາຊອບຈ້ໍາຄວນກ່ໍ່ຂ້ານ້ັ້ແລ ກ່ໍ່ບ່ໍ່ຄວນເຮົາທ້ັ້ງຫ້ັ້ງຍເປັນໃຈປູ່ເໜ້ັ້ອນດ້ັ້ງຄົນທ້ັ້ງຫ້ັ້ງຍ
ກ່ລ່າວໄວ້ວ່າ ໄຟໄໝ້ບ້ານປ່ານ້ັ້ເອົາຜ້ັ້ານ້ັ້ປົກຫ້ວ ການ້ັ້ຈ່ໍ່ານ້ັ້ວ່ຽບໄປລ້ັ້ງລ່ໍ ນ້ັ້ນ
ແລ ຄັນວ່າອ່ານາດຜ້ັ້ນ້ັ້ນຂ້ານ້ັ້ບຫ້ັ້ງຍທູນພຣະຍາ ດ້ວຍປຣະການສັນນ້ັ້ນແລ້ວ
ພຣະຍາຈ້ໍາມ້ັ້ຄ່ໍາແກ່ເສນາຜ້ັ້ນ້ັ້ງຊ້ັ້ວ່າ ຊຸນຟ້ັ້ານ້ັ້ເດດ ກ້ັ້ບທ້ັ້ງຊຸນຈ້ໍາ ທ້ັ້ງສ້ັ້ອງ
ດ້ວຍຄ່ໍາວ່າ ດູ້ຣາເຂ້ົ້ອທ້ັ້ງສ້ັ້ອງຜ້ັ້ເພ້ັ້ງໃຈແກ່ກູ້ພຣະກ້ະສ້ັດເປັນອ້ັນນ້ັ້ງ ເຂ້ົ້ຍທ້ັ້ງສ້ັ້ອງ
ຈ້ໍາພາກ້ັ້ນຊອກຫ່ານ້ັ້ກ່ໍ່ໄວ້ແລ້ວຂ້ົ່ນ້ັ້ານ້ັ້ໄປລ້ັ້ງແລດູ້ ເທດການ້ັ້ນເກ້ັ້ດກ້ັ້ນ
ເມ້ັ້ອງແທ່ງເຮົາໃນບ້ານກວນນາຫ້ັ້ວງ ໃຫ້ຮູ້ແຈ້ງຮ້ັ້ຍແລດ້ີທ້ັ້ງນວນ ແລ້ວຈ້ໍ່ານ້ັ້ນ
ນາໂດຍພລັນປ່ານ້ັ້ຊ້ັ້ານ້ັ້ປ່າ(๒๑)ນານເທ້ັ້ານ້ັ້ນ ພຣະຍານ້ັ້ມ້ັ້ຣາຊອາດຍາເຕ້ັ້ນສັນນ້ັ້ນ
ຊຸນຟ້ັ້ານ້ັ້ເດດແລຊຸນຈ້ໍາ ທ້ັ້ງສ້ັ້ອງກ່ໍ່ພ້ອມກ້ັ້ນບ່ໍ່ມ້ັ້ືຂ້ານ້ັ້ລານ້ັ້ງພຣະຍາ ອ້ັນເປັນ

เจ้าแห่งตน ขาทั้งสองกไปเลือกเอาม้าตัวใด อาจจักเอาเจ้าไปพลัน
บักตัวบึ้งชื่อว่า บักหมอกแซมหมากกวาง ทะยางไปแลวันแล ๕ โยกขุนะ
ตัวบึ้งชื่อว่า บักหมาอ้ำ หมอกมันสวกจ้ำก้ำเต้นแล่นเปื่องใด อาจจัก
นำเจ้าไปแล้วแลวันแล ๕ โยกขุนะทั้นแล ถันว่าสองขุนขาเลือกเล้น
ขอกหาบังม้าตัวดีแล้ว ขากำแต่งเบื้องกาวิบให้ดี อันมีเขาะอ่ายลาย
คำหากได้ทองิงแล้ว ขากำพ้อมกันขึ้นขี่ม้าชักแล่นเหาะหอบทะยางไป
ในเมื้องขาเจ้าสองขุนถึบม้าไปแต่เช้า ตาบต่ำเห้าถาวันท่องจ้องไปรอด
ท้องนา อันฝันเขดบ้านกวนนาหูวาง แล้วขาทั้งสองกำพ้อมกันถึบม้า
ไปในกางท้องนาที่นั้นทั้นแล ถันว่าขาสองขุนถึบม้าข้ามท้องนาพ้นแล้ว
จ้องไปเถิงหัวถันใกเรือนกวนนาหูวางแล้ว ขาทั้งสองแลกูบังเรือนกวน
นาหูวางกำบ่เหมือนวั้งแต่เก้า(๖๗)พายหู้ว ทางบ่อมฝันผาสากธาตุมุนทาง
รุ่งเรืองเหู้องเหู้อมมากนัก อันบ่าขาสองขุนกเหันยางเหู้มสางเสอ
ผ้าเงินคำแลสวนหมาก สวนพ้าว มื้ ม่วง บาว ภาง ทั้งมวน บ่อาก
จักบับอ่านได้ อันบึ้งขากำเหันบังหาดอินแขน๑ อันพระยาอินมีระมิดไว้
นั้น กำฝันอันรุ่งเรืองเหู้องเหู้อม ไปด้วยแก้วแลคำทั้งมวน ถันว่าขา
ทั้งสองเหันแล้ว กำฝันอันก๊ดก้ำอัจุระจันมากนัก แล้วขาสองขุนกำลังจาก
หู้งม้าแล้ว กำพ้อมกันขึ้นเมื้อสู่ผาสากอันฝันที่ปู่แห่งกวนนาหูวางทั้นแล
ถันว่าขาสองขุนขึ้นไปรอดแล้ว ขาทั้งสองกำเหันบังบึงชายน้อยใหง่ อัน
เป็นลูกหูางแห่งกวนนาหูวาง อันพระยาอินมีระมิดไว้นั้น เป็นอันมาก
ถามหูวางหูายบึงนักหนา อันบึ้งขาสองขุนกำเหันพระยาอินมีระมิดเป็น
ถินปากต้านจาระจา กับถอมกวนนาหูวางปู่บ่อากสายทั้นแล เมื้อนั้น
พระยาอินกำลังเหันบังขาสองขุน ขึ้นมาสู่ผาสากสันนั้น พระยาอินจ้อง
ถามว่าเอือท่านทั้งสองมา(๖๔)แต่ที่ใดจ้องมาเถิงในที่นี้จา ถันว่าพระยา

---

๑ แขน ถวนเป็น แขวน
ในลานจานก่ำฆูน "แขน" ถึกับ หน้า ๖๗

ອົນຖາມດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ຂາທັ້ງສອງກໍມີໃຈອັນປ້ານກ້ວມາກນັກ ຂາທັ້ງສອງກໍ
ຂາບລົງແລ້ວຈົ່ງຂານຄຳພຣະຍາອົນວ່າ ເທວະຝູງຂ້າ!ຫ້ວມະຫາຣາຊເຈ້ົ
ເມື່ອຂາທັ້ງສອງມາແຕ່ເມື່ອງອົນທະປະຖານະຄອນພຸ້ນແລ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື່ອນັ້ນ
ພຣະຍາອົນຈົ່ງຖາມວ່າ ເມື່ອທັ້ງສອງມາແຕ່ເມື່ອງອົນທະປະຖານະຄອນ ດັ່ງ
ນັ້ນເຂືອທັ້ງສອງມີປຣະໂຍ:ຊຸນະເມື່ອງໃດ ກໍຈົ່ງຂົ່ມ້ານມາເຖິງທີ່ນີ້ຈາ ແຕ່ນັ້ນ
ຂາສອງຊຸນຈົ່ງກລ່າວວ່າ ພຣະຍາເຈ້ົຮູ້ຂ່າວວ່າພຣະຍາອົນ ຈັກມາເອົາທ້ົວ
ລຸລຸແຫ່ງຂາ ໜີເມື່ອເມື່ອງຟ້າເມື່ອງແຖນເສັງແລ້ວແລ ວ່າດັ່ງນັ້ນພຣະຍາເຈ້ົ
ຈົ່ງໃຊ້ໃຫ້ເມື່ອທັ້ງສອງ ນາລິງຖູໃຫ້ຮູ້ແຈ້ງບັງເຫດຮ້າຍແລກ່ານດີທັ້ງນວນ ເມື່ອຂ້ົ
ທັ້ງສອງ ກໍຈັກຄືນເມື່ອຫູນພຣະຍາເຈ້ົາແຫ່ງເມື່ອທັ້ງສອງນັ້ນແລ ສ່ວນດັ່ງພຣະ
ຍາອົນຈັກມາເອົາທ້ົວລຸລຸໜີເສັງນັ້ນປູ່ທີ່ໃດກໍຂ້ົຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາອົນຈົ່ງ
ນິຣະມິດເປັນຄົນນັ້ນກລ່າວວ່າ ສ່ວນດັ່ງພຣະຍາອົນຈັກມາເອົາທ້ົວລຸລຸໜີນັ້ນ
ກໍແມ່ນເຮົານີ້ແລ ເຂືອທັ້ງສອງຈັກຖາມຫາພຣະຍາອົນສົ່ງໃດຈາ ເມື່ອ(๒๕)ນັ້ນຂາ
ສອງຊຸນຈົ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້ົແກ່ເຈ້ົາກູໃນເມື່ອເຈ້ົາກູມາເອົາທ້ົວລຸລຸແຕ່ຫົວທີ່ນັ້ນ
ພຣະຍາແຫ່ງຝູງຂ້ົາທັ້ງຫຼາຍກລ່າວວ່າ ພຣະຍາອົນມາເອົາຄືວ່າ ທ້ົວລຸລຸ
ອັນເປັນບ່າວໄພ່ອັນເກີດກັບແຜ່ນດົນແຫ່ງເຮົາສັນນີ້ ກໍບໍ່ບອກກລ່າວຂ່າວສານໃຫ້
ເຮົາຮູ້ແຈ້ງສັນນີ້ນໍ ວ່າດັ່ງນີ້ແລ້ວຈົ່ງໃຊ້ໃຫ້ເມື່ອຂ້ົາທັ້ງສອງ ນາລິງຖູເມື່ອດັ່ງນັ້ນ
ແລ ຄັນວ່ານາຍຄົນໃຊ້ກລ່າວສັນນີ້ແລ້ວ ພຣະຍາອົນກລ່າວວ່າ ເອີ ໆ ເຮົາກໍບໍ່ໄດ້
ບອກກລ່າວຂ່າວສານ ແກ່ບຸຄລະຜູ້ໃດໃຫ້ຮູ້ແຈ້ງຈັກຄົນແລ ທໍ່ວ່າເຮົາອົນທາມາ
ເອົາທ້ົວລຸລຸໃນກາລະບັດນີ້ ເຮົາກໍບໍ່ຫວັງວ່າຈັກເອົາໄປເປັນຂ້ົຍບ້ົວບ່າວເຮືອນ
ແຫ່ງເຮົາສັ່ງແລ ເຮົາກໍ(ລືງ)ແລເຫັນທ້ົວລຸລຸຜູ້ນີ້ເກີດມາ ໃນເຂດບ້ານເມື່ອງແຫ່ງ
ທ່ານທັ້ງຫຼາຍອັນຫາຄົນມືແຄ່ງຂາບໍ່ໄດ້ ເຮົາກໍມີໃຈອັນອຶດຢູ່ນາມາກນັກ ເຮົາ
ຈົ່ງລົງມາເອົາເມື່ອ ເພື່ອຈັກຫ້ໍ ລຸງໃຫ້ເປັນຄົນຮູ້ຜູ້ດີ ເໝືອນດັ່ງທ່ານທັ້ງຫຼາຍ
ແລ້ວເຮົາຈົ່ງຈັກໃຫ້ລົງມາເກີດເມື່ອພາຍລຸນຄອກນາ ທໍ່ນີ້ພຣະຍາເຈ້ົາແຫ່ງທ່ານ
ທັ້ງຫຼາຍເລ່ົາມາບົກໂທດ(๒๖)ໃສ່ເຮົາ ວ່ານາລັກເອົາຄົນອັນເກີດໃນແຜ່ນດົນພຣະຍາ
ເຈ້ົາແຫ່ງທ່ານທັ້ງຫຼາຍແລ້ວ ແລໃຊ້ໃຫ້ຄົນມາຈັບຜູກເອົາເຮົາກໍບໍ່ສົມບໍ່ຄວນວ່າ
ຈັກຈັບຜູກເອົາເຮົານັ້ນແລ ເຫດວ່າເຮົາອົນທາຄືດໃຫ້ເປັນດີ ບໍ່ໃຫ້ມຸ່ນວາຍຈົບ

ทายเสังบ้าบ่าวไพ่บ้านเมืองๆ พระยาเจ้าแห่งท่านท้าวทายนั้นแล ท้าวเชือท่านท้าวสองๆ จ้าถืมเมือบอกแก่พระยาเจ้าแห่งสูท้าวทายท่งอพลับเท้น เมือนั้นขุนฟ้าแถกขุนจ้าเฝ้นถืมใช้จ้าไหว้พระยาอืนว่า เหอะข้าไหว้มะหาธาตุเจ้า ส่อนถั้พระยาเจ้าแห่งฝูงข้าท้าวทาย กำบ่รู้จักว่าเจ้าภูมาภะทำให้เฝ้นถิสันนี้จ้าใช้ให้เมือท้าสองมาล้างถูแลใต่ถาม ทายบ้างภาบ [1] ท้ามอบให้รู้แจ้งนั้นแล ถืนว่าพระยาเจ้าแห่งฝูงข้าท้าวทายรู้แจ้งว่าเจ้าภูมาภะทำให้เฝ้นถิสันนี้ ฝูงข้าท้าวทายกำสาหุภาบกับถอมเจ้าภูมาภนักแล ท่อว่าในเมือท้าวอลุลจักมาเกิดในชาติอันพายหน้านี้ จักเกิดที่ใดกำข้าจา เมือนั้นพระยา(๒๗)อืนกล่าวว่า ท้าวอลุลจักเกิดในเมืองอืนทะปะถาบะถอนที่นี้แล ถืนว่าท้าวอลุลจักเกิดมาในชาดพายหน้านี้ กำจักบ้างเกิดมิถิทิถิทิแลเตชะสิมพามมาภนักแล ท่านท้าวทายจ้าจอบมอบถอยฟังถูในปีนี้เท้น ผิว่าบ่เกิดในภระภุมพระยา กำเกิดในภระภุมเสนาอามาถ แลบ่าวไพ่บ้านพิมเมืองนั้นแล ท่านท้าสองจ้าถืมเมือขาบหูอๆ ทูบพระยาเจ้าแห่งสูท่านท้าทาย โดยถ้าคำเราภล่าวทุภสิ่งทุภอันให้รู้แจ้งนั้นเท้น ถืนว่าพระยาอืนกล่าวถ้านี้แล้ว ถืนใช้สองขากำขาบลาพระยาอืนลิงจาภผาสาดแล้ว กำยืนขวิ้มำถืบถืนเมือ โดยพลับ ทั้นแล ส่อนถ้าถืนใช้ท้าสองถืนกำถืบม้าเมือถ้อยอันลำถับป่าถิงพิงไพท้ามอบกำลอดเถิงเมืองอืนทะปะถาบะถอนยามถงอเป้นประถุจจะถ้าลืมพักลักนั้นแล ถืนว่าขาท้าสองไปเถิงใบถุ้มแห่งพระยาแล้วขาท้าสองกำยืนสู่ผาสาดธาตุมุบทูบแล้ว ขาท้าสองจ้าขาบไหว้พระยา ตามถ้าหูได้ยินแลตาได้เห้นว่า ฝูงข้าไหว้มะหาธาตุเจ้า(๒๘)ใบเมือเจ้าภูใช้ให้เมือข้าท้าสองไปล่ำลิงถูบ้างพระยาอืน อันจักมาเอิาท้าวอลุลลุ กับถอมภวนบาทูถิงที่นั้น เมือข้าท้าสองกำยืนขวิ้มำถืบไปตามพระธาตุธากยา แห่งมะหาธาตุเจ้าแท้แล ถืนว่าเมือข้าท้าสองไปรอดแล้ว กำเห้นบ้างเหู้มสาๆ เงินคำแก้ว แหวน แสนสิๆเข้าเป็อก เข้าสาน แลสวนอาถอุทหิยานท้ามอบ อัน

---

๑ ถวนเป้น "บ้างภาบร้ายดีท้ามอบ"

ເຕັ້ນໄປດ້ວຍເຄື່ອງປູກຂອງຝັ້ງທັ້ງມວນ ຄືວ່າໝາກນັ້ ໝາກມ່ວງ ແລພ້າວຕານ ຫວານສ້ົ ກ້ວຍ ອ້ອຍ ເຜືອກ ມັນ ສັພພະສັນນີ້ບໍ່ໄຮ້ ອັນພຣະຍາອິນນີຣະ ນິດໄວ້ໃນທີ່ນັ້ນ ເພື່ອຈັກໃຫ້ເປັນຂອງບູຊາຄຸນແກ່ກວນນາຫຼວງ ບໍຣະບວນແລ້ວ ພຣະຍາອິນກໍຈ່ຽງຂໍເອົາທ້າວລຸລລຸ ກັບດອນກວນນາຫຼວງກໍຂ້ານາ ອັນນ້ຳພຣະ ຍາອິນກໍນີຣະມິດໄວ້ຍັງທາດລູກນ້ຳໃຫ່ງນັກ ດ້ານແລ ๔๐ ວາ ລວງສູງໄດ້ຮ້ອຍວາ ສ່ວນດ້ຳທາດລູກນັ້ນ ກໍບໍ່ດ້ຳປູ່ເໜືອແຜ່ນດິນນ້ຳທ່ໍແຂວນປູ່ເໜືອອາກາວ ລວງ ສູງພໍປຣະໝານຄົນລອດໄດ້ ຕາບຕ່ໍເທ້ົາໝົດກັບກໍຈ່ຽງຕັ້ງປູ່ເໜືອແຜ່ນດິນ ໃນ ເມືອພຣະຍາອິນ(๒๙)ຂໍເອົາທ້າວລຸລລຸກັບດອນກວນນາຫຼວງ ອັນເປັນບ່າວໃໝ່ ແຫ່ງເຈ້ົາກູກ່ວ ກໍບໍ່ໃຊ່ພຣະຍາອິນຈັກຂໍເອົາຕາຍດອກກໍຂ້ານາ ພຣະຍາອິນກໍນີຣະ ມິດເຂ້ົາຂອງທັ້ງມວນ ກັບທັ້ງທາດລູກນັ້ນໃຫ້ແກ່ກວນນາຫຼວງ ແລ້ວພຣະຍາ ອິນຈ່ຽງຈັກເອົາທ້າວລຸລລຸນ ເມືອເມືອງຟ້າເມືອງແຖນກໍຂ້າແລ ອັນນ້ຳໃນເມືອ ພຣະຍາອິນເອ່ົາທ້າວລຸລລຸນ ເມືອເມືອງຟ້າເມືອງແຖນພຸ້ນກວ ພຣະຍາອິນກຈັກເອົາເມືອ ຫ່ໍລງໃຫ້ນ້ຳເກຊະອິທ ທ້ີແລຮູບໂສມອັນງາມນ້ຳງນັກ ພຣະຍາອິນຈ່ຽງຈັກໃຫ້ລ່ຽງມາ ເກ້ີດໃນເມືອງອິນທະປະຖາມະຄອນທ້ີນັ້ນກໍຂ້າແລ ຝ່ວ່າຕາມດ້ຳພຣະຍາອິນນ້ ຄວາມລັບສ່ັງເມືອຂ້າທ້ັງສອງວ່າ ທ້າວລຸລລຸຈັກມາເກ້ີດໃນປ້ີນ້ໍ່ສ່ັງກາ ຄັນວ່າ ບ່ໍເກ້ີດໃນກຣະກຸນພຣະຍາ ກໍເກ້ີດໃນກຣະກຸນເສນາອາມາດ ແລໃພ່ບ້ານພົລ ເມືອງກໍຂ້າແລ ມະຫາຣາຊເຈ້ົາຈ່ຽງຈອບນອຍຄອຍຖ້ໃນປ້ີນ້ ກໍຂ້າເທ້ົານ ຝ່ວ່າລູກຜູ້ ໃດເກ້ີດມາໃນວັນນ້ ກໍ່ດ ຕາບຕ່ໍເທ້ົາໝົດປ້ີນ້ ຄັນວ່າຄົນຜູ້ປຣະເສ້ີດເກ້ີດມາບ້ັງເລ ນ້ເກຊະອິທ ທ້ີທະຍານໄປເໜືອອາກາດກາງຫາວມ້ີຮູບອັນ(ນ๐)ງາມດ້ັງນັ້ນແມ່ນວ່າ ທ້າວລຸລລຸແທ້ກໍຂ້າແລ ຄັນວ່າຄົນໃຊ້ທ້ັງສອງຂາບຫຼວງ ທູນພຣະຍາວິຣຸລຫະ ຕາມດ້ຳຄວາມພຣະຍາອິນສ່ັງມານັ້ນແລ້ວ ພຣະຍາວິຣຸລຫະກ໋ມ້ີໃຈຊຸ່ມຊ່ືນຍິນດ ນາກນັກ ເຫດວ່າພຣະຍາອິນນ້ໃຈອ້ຶກກູນາ ຈັກເອົາທ້າວລຸລລຸຂ້ຶນເມືອຫ່ໍລງ ໃນເມືອງຟ້າເມືອງແຖນ ໃຫ້ນ້ເກຊະອ້ິທ ທ້ີແລ້ວຈ່ຽງໃຫ້ລ່ຽງມາ:ກ້ີດໃນເມືອງແຫ່ງ ຄົນທັ້ນແລ ເມ່ືອນ້ັນພຣະຍາວິຣຸລຫະຈ່ຽງກລ່າວເຊ່ືງເສນາອາມາດທ້ັງຫຼາຍວ່າ ດ້ັ້ນ້ “ພັກເທ ຣາເພ້ີນທ້ັງຫຼາຍ”๑ ບ້ານເມືອງເຮົາທ້ັງຫຼາຍກໍຈັກສຸກຂະເສ້ີມ ເຕ້ີມຄອງນາກນັກ ເຫດວ່າພຣະຍາອິນນ້ໃຈອ້ຶກ ນ ຈັກໃຫ້ຄົນຜູ້ນ້ເກຊະ

---

๑ ຄວນເປັນ “ໃພນໄ ດຸຣາຊາວເຮົາທ້ັງຫຼາຍ” (ຕາມມະຫາວິຊຸນ)

ອິທທິມາເກີດໃນປີນີ້ແລ ເຮົາທັ້ງຫຼາຍຈົ່ງພ້ອມກັນຈອບນອບຄະຍຸໃນວັນນີ້ເປັນ
ເຄົ້າ ຕາບຕໍ່ເທົ້າໝົດເຂດປີນີ້ເທີ້ນ(ຄັ້ນ)ວ່າພຣະບາກລ່າວດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ສ່ວນດັ່ງຄົນ
ທັ້ງຫຼາຍໝາຍໝັ້ນເສນາອາມາດເປັນຕົ້ນ ເຊົ່ານໍ້ອມກັນເລີກລາໜີຈາກພຣະ
ບາແລ້ວ ກໍເມືອຫາປ້າວເຮືອນແລ້ວກໍພ້ອມກັນຈອບນອບຄອບຄຸບັ້ງເຫດການ ອັນ
ທ້າວອຸລລຸຈັກລົງມາເກີດທຸກຄົນໆກໍມີວັນນັ້ນແລ

ບັດນີ້ຈັກຈາເຖິງກວນບາ(๓๑)ຫຼວງ ກັບທັ້ງພຣະບາອິນຕ້ານຈາຣະຈາກັນໃນ
ເຮືອນທີ່ນັ້ນກ່ອນແລ ສ່ວນດັ່ງນາງກວນບາຫຼວງຈົ່ງອຸ້ມເອົາທ້າວອຸລລຸບົ່ນໃຫ້ແກ່
ພໍ່ຕົນແລ້ວ ນາງຈົ່ງກລ່າວວ່າ ເຈົ້າກູຈົ່ງເອົາລູກຮັກແຫ່ງຮາທັ້ງສອງໃຫ້ພຣະ
ບາອິນກໍຂ້າເທີ້ນ[๑] ຄັນວ່ານາງກລ່າວດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ນາງກໍຮ້ອງໄຫ້ຮໍ່ຳໄຮໄປນາ
ນາກບົ່ງໜັກໜາກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນກວນບາຫຼວງຜູ້ເປັນພໍ່ກໍອຸ້ມເອົາລູກແຫ່ງຕົນ
ກັບຄອມເມັ່ງແລ້ວ ກໍເອົາບົ່ນໃຫ້ແກ່ພຣະບາອິນແລ້ວ ຂາພໍ່ເມັ່ງກໍພ້ອມກັນເອົ້ນ
ສັ່ງລູກແຫ່ງຕົນວ່າ ຄ່ອຍໄປກໍເບີ້ເຈົ້າລູກຮັກແກ່ເມືອພໍ່ແມ່ ບັດນີ້ເຈົ້າຈັກໜີທ່ຽງ
ແທ້ໄປໄກ ພຣະຈອມໄຕລູກຫ້ວ ເຈົ້າຈັກໜີເມືອຟ້າພຸ້ນກ່ອນແລນໍ ພຣະບາອິນ
ຈົ່ງອຸ້ມເອົາທ້າວອຸລລຸກັບຄອມກວນບາຫຼວງແລ້ວ ພຣະບາອິນຈົ່ງຊຸະເກັ້ນຂົ້ນຂົ້ວ
ນ້ຳແລ້ວ ຈົ່ງຕົກແຕ່ງເຄົ່ວາທຸກແຫ່ງທຸກພາຍແລ້ວ ທ້າວອຸລລຸຈົ່ງເອົ້ນສັ່ງບັ້ງ
ພໍ່ແມ່ທັ້ງສອງວ່າ ຄ່ອຍປູ່ເບີ້ພຣະປິຕຕາມາດາກ້ອນແກ້ວຂ້ອຍເຮີ່ຍ ຂ້ອຍຈັກ
ໜີຈາກແລ້ວຄ່ອຍປູ່ສວັສສະດີ ວ່າດັ່ງນັ້ນພໍ່ແລແມ່ທັ້ງສອງຈົ່ງພ້ອມກັນຂານຄວາມ
ລູກແຫ່ງຕົນວ່າ ເອີ ๆ(๓๒)ຄ່ອຍໄປກໍທ້ອນເຈົ້າກ້ອນແກ້ວບຸຕຕາ ໃຫ້ເຈົ້າທາຍ
ໂລຄາ ທິດ ບາດ ທາຍພຍາດຈາມໄອກໍແມ່ເນີ ຄັນວ່າທ້າວອຸລລຸເອົ້ນສັ່ງບັ້ງພໍ່
ແລແມ່ທັ້ງສອງແລ້ວ ພຣະບາອິນກໍຊັກແຄ່ນມ້າເຫາະຫອບຂົ້ນເມືອສູ່ອາກາ
ກາງຫາວພຸ້ນກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນສ່ວນດັ່ງຂາສອງເຄົ່ວາພ້ວເມັ່ງກໍເຫັນພຣະບາອິນເອົາ
ລູກແຫ່ງຕົນຂົ້ນຂີ່ມ້າທະຍານໜີໄປດັ່ງນັ້ນ ຂາທັ້ງສອງກໍພ້ອມກັນຕີອົກຮ້ອງໄຫ້
ລົ້ມທ່ວງຕ່ວງໄປນາເປັນປຣະດຸຈຈະດັ່ງຫາມຂອນພີ່ລົງເຮືອນ ເພື່ອຈັກເອົາໄປຈຸດ
ເຜົາເສັ່ງນັ້ນແລ ຄັນວ່າຂາທັ້ງສອງຕັ້ງສະຕິສັນມາທິ[๒] ດີແລ້ວຂາທັ້ງສອງກໍລຸກນັ້ງ
ປູ່ແລ້ວ ກໍລົງລ່ຳໄປນາເຫັນຍ້ງສາດແລໝອນກັບທັ້ງບ່ອນຊະນອນລູກແຫ່ງຕົນ

---

๑ ຄວນເປັນ ເຖິ້ນ (ຕາມວັຈນານຸກົມ ສຶກສາທິການ) ແຕ່ວ່າໃບລານຂຸນເທີ້ນທົ່ວໄປ
๒ ຄວນເປັນ ສະມາທິ

ถ้วนั้น ขาทั้งสองกำซ้ำร้องไห้ร่ำไรไปมามากบ่วงหนักหนา โอนเจ้าลูกรัก
แม่เรียบ บัดนี้เจ้าลูกรักหนีเสัง ยังแต่เผื่อผัวผู้ไสกเสร้า กำบ่มีใผมาปาก
เว้าจาธะจาเหมือนถ้วพธะบุตตาบ้างทุมข้าง บัดนี้พธะบุนกอ้างหนีไกแม่กำ
ทิมหวย[๑] ใจจักขาดบัดนี้เทียนแต่ซากกับ(ฝัง)หมอน(เทียน)แต่บ่อนชะบอน
ดูเป่ากำบ่เทียนแจ่มเจ้าทางใดเทียนแต่บ่อนเต่าไฟเสังแล้ว บ่อนลูกแก้วแรง
อีกหมอน บ่อนลูกแก้วแรงบอนสูนเสร้า บ่อนลูกแก้วปากเว้ากินนิม บ่อน
ลูกแก้วหัวชิมอาบน้ำ แม่กำเป็นทุกข์ถ้วนหอย บัดนี้เจ้าแม่ไปวอยๆพาก
ท้อง ปางนี้ลิมพักต้องจอมใต ปางนี้ลิมพักไปกางหนอก ปางนี้บ้วยอก
ข้างอินทา ปางนี้หูงอกินมาหาแม่ ปางนี้เดินด้าวแล่ถีลีแลบำ พธะ
บุตตีลุลุแม่เรียบ ปางนี้นอนขิดถู้ถางหนาวเป็นแลนา ส่วนถ้วขาสองเท้าผัว
ผัวกำร้องไห้หาบ้วลูกแห่งขาปู่จี้จ้อยๆ ถึกรอดลูกอ่อนน้อยสายใจกำมีแล

บัดนี้จักจาถึงพธะบาอินเอิวท้าวลุลุหนี ไปก่อนแล ถ้วว่าพธะ
บาอินชักแล่นม้าขึ้นไปสู่อากาดกางหาวแล้ว พธะบาอินกำสำเพาะหน้าต่ำ
ป่าหิมมันพาน[๒] มาถาว่าลัฒนีกงวนี้งแล้วกำไปรอดไปถึงบ้วสธะอะโนมมา
แล้วพธะบาอินจึ่งชักแล่นม้าลิ่งไปเชิงปู่แถมน้ำทั้นั้นแล้ว พธะบาอินจึ่ง
อุ้มเอิวท้าวลุลุลิ่งจากหู้งม้า(ฝัง) ไปเชิงปู่เหมือแผ่นหินสิลาอันนึ่งเป็นที่
ราบธงพงางามมากนักทั้นแล เมื่อนั้นพธะบาอินจึ่งอุ้มเอิวท้าวลุลุลิ่งไป
อาบน้ำในสธะอะโนมมาทั้นั้น เพื่อจักสธะส่วยล้างเสังบ้วกินอันเหมันสาบ
เหมันถาวเหื่อไถแห่งถินแล้ว พธะบาอินจึ่งอุ้มเอิวท้าวลุลุขึ้นมาเถิงฝั่ง
น้ำแล้ว พธะบาอินจึ่งชะเด็กขึ้นขวิ้มาทะยางขึ้นสู่อากาดกางหาว มา
ถาว่าลัฒนี้งวกำไปเถิงเมื่อยแถนบ่ทันนางทั้นแล ถ้วว่าเถิงเมื่อยแถน
แล้ว พธะบาอินจึ่งอุ้มเอิวท้าวลุลุไปเชิงปู่หำสนาม ในท่ำกางเมื่อยแถน
แล้ว พธะบาอินจึ่งพักปู่พ่อธะหมางถาวบึ่งทั้นแล เมื่อนั้นบ้วมีพวกบ้อย
พธะบาแถนเถิกผู้บึ่งมาล่วงท่วงหู้นในหำสนามทั้นั้น พธะบาอินจึ่งกวัก
มือเอิ้นยกเอิวบ้วพวกบ้อยผู้นั้นว่า ดูธาท่านพวกบ้อยท่านจึ่งมาหาเธาจัก

---

๑ หิมหวย ถวนเป้น หิมหวาย

๒ ถวนเป้น หิมพาน

สม่อยก่อนเท้ีน ว่าถ้ังนั้น เมื่อนั้นพวกน้อยแห่งพระยาแถนได้ยินพระยาอินเอ้ินรงกแล้วกอักมือเอามายักตินถ้ังนั้น มันกำฟ้าวแล่นมาเถิงพระยาอินทั้นแล เมื่อนั้นพระยาอินจ้ึงกล่าวเชิ้งพวก(๓๕)น้อยนั้นว่า ดูธาท่านพวกน้อย ท่านจ้ึงไปบอกพระยาแถนมาหาเราให้หมิดให้สังๆป่าให้เสดจะหุ้ หัง ๆ พระยานั้นเท้ีน ถันว่าพระยาอินกล่าวถ้ังนั้นแล้ว พวกน้อยโดยคำพระยาอินแล้ว มันกำแล่นไปบอกพระยาแถนหัง ๆ ว่าถ้ังนั้ ข้าแก่เจ้าภูหังมวน บัดนี้พระยาอินกำมาเชิาปู่ห้สนามห่ำกางเมืองทีนั้นแล้ว พระยาอินใช้ผู้ข้ามาหันเอาเจ้าหัง ๆ พระอิง ไปสู่สำนักแห่งพระยาอินเจ้าแล้ว ขำให้เจ้าภูหัง ๆ พระอิงริบไปห่วงพลันป่าซ้าป่างางกำข้าเท้ีน เมื่อนั้นพระยาแถนหัง ๆ พระอิงถือว่า แถนเถิก[๑] แลแถนเลิง แถนลำแถนห่ำ แถนลู แถนปัก ได้ยินคำพวกน้อยมาบอกว่า พระยาอินให้หาตัวมาพลัน ว่าถ้ังนั้นพระยาแถนหัง ๆ กำจะเด็ดมาเถิงห้สนามโดยพลันแล้ว กำพ้อมกันเข้าฮาบไหว้พระยาอินว่า เหวะฝูงข้าไหว้มะหาราชเจ้า เป็นเหตุการงนิหางเบ้ืองใด เจ้าภูจ้ึงลิงมาจากชั้นฟ้าตาวะติงสามาเถิงท่ีนี้ ฝูงข้าหันทูลไปเมืองแถนท่ีนี้กำข้าจา เมื่อนั้นพระยาอิน(๓๖)จ้ึงกล่าวว่า ดูธาท่านหันทูลฝูงเป็นพระยาแถนหันทูล ส่วนถ้ังเราพระอิงกำบันถ่อยปู่สวัสสะดี บ่มีพยาดทีโลกาอันใดอันบ่ีงมาบงดบงแก่เราสังแล ท่ำว่าเราพระอิงกำลิงไปล่องหงอหั้นในสุมพูทีบทุกแห่งทุกพาย กำจ้ึงเหันชายผู้บ่ีงชื่อว่าห้าวลุลลุ อันเกิดในเมืองอินทะปะถะนะถองทีนั้น มีผยาปันยาบ่ีงนัก ท่ำว่ามีตินมีแถ่งยาเป็นอันสั้นป้อม บ่เหมือนถ้ังคนหันทูล เราก็มีใจอันอึดภูบางงากนัก เราจ้ึงขำเอากับถองพ่ีแม่แห่งมันแล้ว เราก็เอามากับถองเราในท่ีนี้ เพื่อจักให้ท่านหันทูลห่ำลงให้เป็นคนรู้ผู้ดีเหมือนถ้ังท่านหันทูลฝูงอื่นนั้นแล เมื่อนั้นพระยาแถนเถิกจ้ึงถามพระยาอินว่า ข้าแก่เจ้าภู ส่วนถ้ังคนป้อมผู้นั้นแม่นบุคลละผู้ใดไปเกิดนั้นกำข้าจา เมื่อนั้นพระยาอินจ้ึงกล่าวว่า ดูธาท่านแถนเถิกอันเป็นพระยา

---

๑ มีแต่ ฝ พระยาแถนปู่บ้ แต่ใบต่ไปมีแถนต้ปู่ เข้าใจว่าผู้ขงลืมขงชื่พระยา
๓ ชาอาดจะแม่นพระยาแถนคนทีสอง

แก่แฝนทัฏฐาย ส่วนถ้ำคิงสั้นป้อมผู้นี้แม่นมะหาพิมอันลิงมาแต่ชั้นฟ้า อักภะบิฤาแล้วมาเกิดท่านทัฏฐายอันนี้ ๑มะนะชะหาว บ่ให้ชาวแฝนทัฏฐายหุ่ (ฝก)ลงๆอวันแห่งคินเลียลอดลิงไปเกิดในเมืองอินทะปะถะนะถอนทั้นั้น ภ้จิงมีเมื่อคินอันสั้นแลป้อม เมื่อถ้ำนั้นแล เมื่อนั้นแฝนเกิดได้ยินถำพระยาอินกล่าวถ้ำนั้น พระยาแฝนภ้มีใจมักใส่หัวอวันมากนัก แล้วจิงกล่าวถามพระยาอินว่า เจ้าภูลิงไปเอาท้าวลุลลุผู้นั้นมาแล้วเอาไปไว้ที่ใดภ้ข้าจา เมื่อนั้นพระยาอินจิงกล่าวว่า เราอินทาภ้เอาผ้าเจ้งหุ่มานี้แล ว่าถ้ำนั้นพระยาแฝนเกิดจิงกล่าวว่า เจ้าภูจิงเอาออกมาให้ฝูงข้าทัฏฐายล่ำลิงกูแก่ภ้ข้าเทิ้น แต่นั้นพระยาอินจิงเผียผ้าห่อออกให้ชาวแฝนทัฏฐายล่ำลิงกูทั้นแล เมื่อนั้นชาวแฝนทัฏฐายเหนท้าวลุลลุแล้วเอาภ้ชุแซกับเบิงมากนัก บางพ่อๆหัวอวันแล้วแลกล่าวว่า มะหาพิมเจ้าเธีย เจ้าภูหากมีมะนะชะหาวสูงมากนัก บ่ให้ฝูงข้าทัฏฐายหุ่ลง ๆ อวันภ้จิงเป้นสันนี้แล ว่าถ้ำนั้น บางพ่อๆกล่าวว่า อีกูเณ่ มีตีนมือแถ่งขา ภ้สั้นภ้ป้อมมากนัก ว่าถ้ำนั้นภ้มีแล ถันว่าชาวพระยาแฝนทัฏฐาย(ฝฐ) ล่ำลิงกูบ่ระบวนแล้ว พระยาอินจิงกล่าวว่า ที่นี้เราอินทาจักให้เจ้าฝูงเป้นชาวแฝนหุ่ลงๆอวันท้าวลุลลุให้ถึงามแล้ว จิงสิงให้ลิงไปเกิดที่เก้าพุ้นเทิ้น เราอินทาภ้จักระเด็กเมื่อชั้นฟ้าดาวะดึงสา อันเป้นที่ปู่แห่งเราพุ้นแล ถันว่าพระยาอินกล่าวถ้ำนั้นแล้ว เจ้าภ้ระเด็กขึ้นขี่ม้าแล้วเจ้าภ้ชักแถ่มม้าสยองขึ้นไปเหนือหากาดงามหาวแล้ว ภ้สำเพาะหน้าเชิงชั้นฟ้าดาวะดึงสาพุ้น แล้วภ้ไปถึงที่ปู่แห่งตินอันเป้นที่สุภะสำลางมากนักภ้มีแล เมื่อนั้นชาวพระยาแฝนทัฏฐาย ภ้โดยพระราชอาดยาแห่งพระยาอินแล้ว ชาวพระยาแฝนทัฏฐายจิงอุ้มเอาท้าวลุลลุไปสู่ยาสากแฝนเกิดอันเป้นพระยาแก่แฝนทัฏฐายแล้ว เอาภ้วาง ๒ประท้าวลุลลุไว้ ในเสื่อสากอาสสนาที่สิมถวน ในท่ำกางยาสากนั้นภ้มีแล เมื่อนั้นนางเทวีแห่งพระยาแฝนกับทั้งลูกบิงชาย ข้อยข้าทาสาทั้งมวน เอาภ้รู้ข่าวว่าพระยาแฝนเอาท้าวลุลลุเข้ามาใน(ฝฌ)ยาสากที่นี้ เอาภ้ปากภ้อง

---

๑ ถวนเป้น มานะ ๒ ถวนเป้น ปะ

ร้องป่าวเตินกับ มาล่ำลิ่งกูบ้างถิบสั้นถิบป้อม อันพระยาอินเอิ้าขึ้นมาแต่ ขุมพูทิบพุ้นว่า กูธาชาวเธาหัวหูายเธีย บัดนี้พระยาอินก็เอิาถิบป้อม มาในพาสาดพระยาเจ้าแห่งเธา เพื่อจักให้ชาวเธาหัวหูายหู่ลงให้ดี ให้งาม อ่าดั่งนั้น เธาจิ่งพ้อมกับไปล่ำลิ่งกูให้มีลำเอ้าสืบไปเมื้อหน้านั้น เทื่น ถับว่าเอิาร้องกล่าวป่าวเตินกับสันนั้นแล้ว เอิากพ้อมกันไหูหู้ ๆ เข้ามาในพาสาดพระยาแถบมากนัก บางพ่องโตบลิ่งเรือบล้มท่าวก็มี บางพ่องพ้าวแล่นมาตินขูบตีอาหักอาห้าน พะลาดล้มในภาบ้านประไป ของแพงก็มี บางพ่องผิวผังบังอู้มหอกเลียเล้ากอกผังโตบเรือบก็มี ฝูงสาวธามหุ่มหน้าเลียเล้าประของพา[๑] ไปไลไปแต่ใด ฝูงชายเหันหัว บันตาจั๊บก็มี เพื่อว่าเอิาปากเหันบังท้าวลุลุแก่งสั้นขาบ่ยาว ส่วนดั่ง ชาวแถบหัวหูาย เอิากพ้อมกับจิมจำมาล่ำลิ่งกูท้าวลุลุ(๔๐)แลปากต้าบ จาระจาเชิ่งกับไปมาว่า บับแต่เธาเกิดมาบ่ห่อบเหันถิบเป้งลุลุ บาง พ่องเว้าต่ำผู้ปอกใบว่า เจ้าบิ่าไอเอิาไปเป้งผิวเสังท้อบ เมื้อนั้นฝูงสาวบ้อย แบกถ้อบไล่ติ ว่าไอบ่เจ้าผู้มีใสมงามหมุ่มเหน้า สังมาช่างปากเว้าเดบ่ ว่า ดั่งนั้นพระยาแถบเกิดจิ่งเอิาเบ้าแลรางหองแวงมาแล้ว จิ่งเอิาท้าว ลุลุใส่ในเบ้า แล้วจิ่งเอิาไปในเตาไฟทิบ อันมีรัสมีร้าสี บ่ร้อบบ่เถือก บ่เจับบ่แสบ เป้งเย็นไฟถิบเธาหัวหูาย ม่ห่อเป้นสบุกสุกอะสำบาย เป้น ดั่งเธาหัวหูายลิ่งอาบน้ำบ่แก้ว ถับว่าเอิาสูบเปื่อยแล้ว เอิากเอิามา ถอกใส่รางหองหั้นแล ถับว่าเอิาถอกใส่รางแล้ว เอิากเอิาออกมาลิ่งล่ำ ดูทุกแห่งทุกพาย ก็บ่เป้นรูบใสมอันถืงามจักปาด ก็ห่อเป้นลุลุเหมื้อบดั่ง แต่เก่าพายหู้ งนั้นแล เมื้อนั้นพระยาแถบเกิดก็ซ้ำไปเอิารางเงินมาหู่ ลงก็ซ้ำเป้นลุลุเหมื้อบดั่งเก่านั้นแล แม่บอ่าพระยาแถบเกิด(๔๑)ก็ซ้ำไป เอิาเบ้าแลรางคำมาหู่ลงก็ดี ก็บ่เป้นผู้งาม ๖เหมื้อบดั่งเก่าแม่บอ่าไปเอิา

---

๑ ถวบเป้น ปะถองกา อันหมายเถิงของลับยิง ตามมะหาวิชุบ

๖ ถวบเป้น ย้างเหมื้อบถ้างเก่า

ราๆแก้วมาหุ่ลงๆกໍบ่เป้นรูบถ้ามแท้ถีหู้แล เมื่อนั้นพระยาแถนเถิก
หุ่ท้าวลุลลุเถ้า ๖ ที ๗ ที กໍบ่เป้นอันใกอันข้ๆจักอันหั้นแล พระยา
จ้ๆมีราชอาถยาบอกให้แถนหัๆหายอันเป้น ประธิวาน[1] แห่ๆตินว่า
ถูธาท่านหัๆหาย บัดนี้เราพระอิๆกໍบ่อาถจักหุ่ลงๆให้เป้นรูบใสมๆามได้
แล ท่านหัๆหายจ้ๆพากันหุ่ลงๆให้ถีเหมือนถั้งท่านหัๆหายบั้นแท้ ถัน
ว่าพระยาแถนมีพระธาชอาถยาถั้งบั้นแล้อ ส่วนถั้งพระยาแถนหัๆหาย
หมายมีแถนหุ่แลแถนตีเป้นต้น เอิกกໍพ้อมกันไปเอิกเบ้าแลธาๆมาหุ่ลงๆ
เถ้า ๗ ที ๔ ที ถึบสู่พระยากໍถี กໍบ่อาถจักกะทำให้ถีๆามได้แล
เมื่อนั้นพระยาแถนหัๆหายหมายมีแถนเถิกเป้นต้น เอิกกໍพ้อมกันสิบทะ
นากันไปมา บัดนี้เรากໍพากันหุ่ลงๆบ้าท้าวลุลลุผู้นี้ กໍบ่อาถจักกะทำ
ให้เป้นรูบใสมอันๆามได้แล ที่นี้เราจักกะทำถั้ง(๔๑)ลี จ้ๆให้ท้าวลุลลุผู้นี้
เกิดเป้นถึงผู้ๆามเหมือนถั้งท่านหัๆหายนี้จา เมื่อนั้นแถนผู้มีผยาอันยอถ
แหูมกว่าท่านหัๆหาย จ้ๆทูบพระยาแถนเถิกว่า ข้าแก่เจ้าภู ถั้งข้า
จักร่ำเพิๆถูนี้กໍถวนเราเจ้าข้าหัๆหาย เอิกท้าวลุลลุผู้นี้ขึ้นเมื้อชั้นฟ้าตา
อะติๆสาแล้อ จ้ๆไปขาบทูบแก่พระยาอิน โถยนิยมถั้งเราหัๆหายหุ่
ลงๆบ่เป้นรูบรอยเหมือนถั้งถินหัๆหายเถ็ยหุ่ลงๆแต่ก่อนบั้นแล พระยา
อินเจ้าเหมือนมีใจสัๆถะทะภูบาแก่เราแล้อ แลหุ่ลงๆให้แก่เราแล้อท้าว
ลุลลุผู้นี้จ้ๆมีรูบอันๆามถั้งท่านหัๆหายบั้นแล ในเมื่อพระยาแถนปึกสา
พิจาธะบาเชิๆกันไปมาแล้อ พระยาแถนเถิกจ้ๆให้พระยาแถนลูฮุ้มเอิ
ท้าวลุลลุเจ้งถ้อยผ้าชะไบทิบ อันย่อมเหมือนถั้งถอันไฟบั้นแล้อ พระ
ยาแถนหัๆหายหมายมีแถนเถิกเป้นต้น กໍพ้อมกันทะยานขึ้นสู่อากาถ
ภาๆหาวแล้อ กໍสำเพาะหน้าต่ำเมื้อๆตาวะติๆสา อันเป้นที่ปู่แห่ๆพระยา
อินทาทิธาถพุ้นกໍมี(๔๗)แล ถันว่าพระยาแถนหัๆ ๓ ชะเถ็กขึ้นเมื้อธอถ
ชั้นฟ้าตาวะติๆสาแล้อ กໍพ้อมกันไปเชิาปู่ใน สาลา ๗ พันห้อๆ อันเป้นที่

---

๑ ถวนเป้น ปะธิวาน

ຊຸມນຸມກັນແຫ່ງເທວະດາທັງຫຼາຍນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນມາຕະລີເທວະບຸດ ອັນເປັນ
ນາຍສາຣັຕຖີ[๑] ແຫ່ງພຣະຍາອິນ ກໍໄປແຈ່ວຫ້ຶ ນກໍຜາຣົບເພື່ອຈັກໄປເຊົາໃນ
ສາລາ ๗ ພັນຫ້ອງທີ່ນັ້ນ ກໍຈົ່ງເຫັນບ້ັງພຣະຍາແຖນທັງ ๗ ນາບ້ັງເຊົາຢູ່ໃນສາລາ
ທີ່ນັ້ນ ນາຕາຣິ[๒] ເທວະບຸດ ກໍເຂົ້າໄປປາກຕ້ານຈາຣະຈາກັບດອມພຣະຍາແຖນ
ດ້ວຍສເນຫາ ທຳຄຳຮັກເຊິ່ງກັນໄປນາແລ້ວ ນາຕາຣິເທວະບຸດ ຈົ່ງຖາມແຖນ
ເຖິກອັນເປັນພຣະຍາແກ່ແຖນທັງຫຼາຍວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າກູອັນເປັນພຣະຍາແກ່ຊາວ
ແຖນທັງຫຼາຍເຈົ້ານີ້ປຣະໂຍຊນະເບ້ືອງໃດ ຈົ່ງພ້ອມກັນຂ້ຶນມາເຖິງທ້ີ ນ້ັກໍຂ້ອຈາ
ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາແຖນເຖິກຈົ່ງຂານຄຳນາຕະລີເທວະບຸດວ່າ ດູຣາທ່ານນາຍສາ
ຣັຕຖີ ເຮົາກໍນີ້ປຣະໂຍຊນະເພື່ອຈັກຫ ່ລງໆທ້ໍາວລຸລລຸ ເຮົາຈົ່ງໄດ້ພ້ອມກັນຂ້ຶນມາ
ເຖິງທ້ີ ນ້ັແລ ເມື່ອນັ້ນນາຕະລີເທວະບຸດຈົ່ງຊ້ຳຖາມພຣະຍາແຖນວ່າ ເຈົ້າກູໄປ
ໄດ້ທ້ໍາວ(๔๔)ລຸລລຸນາແຕ່ທ້ີ ໃດ ຈົ່ງເອົາຂ້ຶນມາຫ ່ໃນທ້ີ ນ້ັກໍຂ້ອຈາ ວ່າດັ່ງນັ້ນທ້ີນັ້ນ
ພຣະຍາແຖນຈົ່ງກ່ລ່າວວ່າ ສ່ວນດັ່ງທ້ໍາວລຸລລຸຜູ້ນັ້ນ ເຮົາກໍບ ່ໄດ້ແຕ່ທ້ີ ໃດນາແລ
ອັນວ່າພຣະຍາອິນຫາກລົງໄປເອົານາແຕ່ຊຸມພູທ້ີບພຸ້ນ ຂ້ຶນມາໃຫ້ເຮົາຫ ່ລງໆໃຫ້
ມີຮູບອັນງາມດັ່ງນັ້ນ ບັດນ້ີເຮົາກໍຕົກແຕ່ງຫ ່ລງເຖິງ ๖ ທີ ๗ ທີແລ້ວ ກໍບ ່
ເປັນຮູບອັນດີງາມດັ່ງໃຈປຣະສົງ ເຮົາຈົ່ງໄດ້ເອົາທ້ໍາວລຸລລຸຜູ້ນັ້ນ[๓] ຂ້ຶນມາແຕ່ຊັ້ນຟ້າ
ຈາກຸມມະທາຣາຊິກາ ນາເຖິງຊັ້ນຟ້າຕາວະຕິງສາທ້ີ ນ້ັ ເພື່ອຈັກໃຫ້ພຣະຍາອິນ
ຫ ່ລງໆບ້ັງທ້ໍາວລຸລລຸຜູ້ ນ້ັ ໃຫ້ ມີຮູບອັນງາມແລມີອົງຄະພ້ອມທຸກສົ່ງທຸກອັນ ຈົ່ງໄດ້
ພ້ອມກັນຂ້ຶນມາເຖິງເມ້ືອງຕາວະຕິງສາທ້ີ ນ້ັແລ ທ່ານຈົ່ງພາເຮົາໄປຂາບເທ້ົາປາ
ທາພຣະຍາອິນອັນເປັນເຈົ້າແກ່ເທວະດາທັງຫຼາຍແດ່ເທ້ີນ ຄັນວ່າພຣະຍາແຖນ
ກ່ລ່າວດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ວິສຸກັມມະເທວະບຸດ ກໍລົງຈາກສາລາ ๗ ພັນຫ້ອງໄປກ່ອນ
ແລ້ວ ພຣະຍາແຖນທັງຫຼາຍຫມາຍນ ້ແຖນເຖິກເປັນຕົ້ນ ກໍພ້ອມກັນໄປຕາມຫ ັ ງ
ວິສຸກັມມະເທວະບຸດຕາບຕ ່ເທ້ົາເຖິງປັກຕູຄຸ້ມວ ງ(๔๕)ແກ້ວພຣະຍາອິນທັ້ນແລ ຄັນ
ວິສຸກັມມະເທວະບຸດແລພຣະຍາແຖນທັງ ๗ ພຣະອົງ ກໍເຂ້ົາໄປໃນວ ງແກ້ວຊ້ັ

---

๑ ຄວນເປັນ ນາຍສາຣະຖີ
๒ ຄວນເປັນ ນາຕະລີ
๓ ຄຳວ່າ "ນ້ັ" ຄວນເປັນ "ນ້ີ"

ใบแล้ว พระยาแถนก็ลิ่วล่ำแลดูบ้าข่อวคุ้มวงแห่งพระยาอิน ก็ถวายอัฐะจันมากนัก อันประกอบไปด้วยรูบหัวหูายหมายมีรูบเทอะบุก เทอะถาอันปู่เฝ้าใบสองตาบข้างหินทางนั้น เป็นประดุจจะถั่งหัวขุ้ม ๆ แข้ม ๆ แลปากต้านจาระจา อันประดับประดาฝอกหาไปด้วยถำป้อแล แก้วทั้งมวนทั้งแล ถัดนั้นพระยาแถนก็เข้าเมืองใบก็เหันบ้าญูบช้างเผือก ช้างบิงอันปีนปู่สองตาบข้างหินทางแลเบื้องแลตัว ส่วนถั่งรูบช้างสองตัวนั้นก็มีตินอันพลึกสะเพิงกวมากนัก ประดุจจะถั่งจักแล่นมาสักมาแหา ถันว่าพระยาแถนเหันแล้ว ก็ยกข่างหินถืนหู้ ๆถาจักแล่นหนีทั้งแล เมื่อนั้นอิสุกันมะเทอะบุก ก็บอกแก่พระยาแถนว่า มะหาราชเจ้าปาฟ้าอแล่นหนี อันนี้บ่ใช้ตัวช้างสานตัวใหญ่กอกบา ก็หากแม่นรูบช้างแก้วอันแล้วถ้วยหินก็ข้ามา ว่าถั่งนั้น ถัดนั้นพระยาแถนก็เข้าไปเถิงตีนขั้นไก(๔๓)ผาสากแล้ว พระยาแถนก็ลิ่วเหันรูบหมาสองตัวปีนปู่เฝ้าหัวขั้นไกแลเบื้องแลตัว เป็นประดุจจะถั่งจักแล่นมาขบถามฝากขบากพ่อตาย พระยาแถนก็ร้องวาย ๆ หมาจักขบภูตาย แล้วว่าถั่งนั้นแล ถ้วยแท้ก็หากแม่นรูบอันแล้วถ้วยแก้วแลถำหั้นแล เมื่ออิสุกันมะเทอะบุกกับทั้งพระยาแถนก็พ้อมกันขึ้นไปเถิงผาสากราชมุนทงบ อันเป็นที่ปู่แห่งพระยาอินนั้นแล้ว พระยาแถนก็ได้ยินบ้าสงพาก ถ้อง สวน ไล ปี่ ห้แด เห็นทั้งหูาย อันเป็นเถื่องทึบ อันเทพพะบุก เทพพะดาทั้งหูาย หากติ เสบ รำ มีลำนำ อันมาก ถัดนั้นพระยาแถนได้ยินสงเสบตุริยะนินติแห่งเทพพะดาทั้งหูาย เป็นอันม่วนยิงกว่าสงเสบในเมืองแห่งติน พระยากะสิงละอินใจแถ้นถั่ง เลียลวดบ้าฟังดูสงเข้าหูจิจ้วย พระยากถือถ้วย ๆ เหวิงนอน ยินออนซอนซักใช้ เลียร้องไห้เซ็ดน้ำตาว่า โอ้นำ นับแต่ภูเกิดมากมีมาม่วนเหื่อนี้ ภูจักบ้าปู่ทีฟังดูก่อนแล ว่าถั่งนั้น ถัดนั้นอิสุกันมะ(๔๗)เทอะบุก ก็เอ็นรงกเอาพระยาแถนทั้ง ๗ พระอิงเข้าไปเถิงสำนักพระยาอินถั่งนั้นแล้ว พระยาแถนก็ลิ่วแลเหันบ้าบางฟ้าทั้งหูายหมายมีบางสุดาดาเป็นต้น อันมีรูบโสมอันงามยิงนัก ถันว่า

ພຣະຍາແຖນເຫັນແລ້ວ ລືມສັຕິສັມມາທິ[1] ແຫ່ງຕົນເສັ ພຣະຍາແຖນກໍລວດ
ອ້າປາກລ້ຽງແລ ອັນນ້ຳລາຍໄຫຼອອກຈາກປາກປູ່ບ້ວຍ ๆ ບໍ່ຂາດ ເຝັນປຣະດຸຈ
ຈະດ້ຳນ້ຳຕົກຕາດພູຜານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາອຶນກໍລ້ຽງແລເຫັນພຣະຍາແຖນ
ອັນນ້ຳປູ່ ໃຫ້ໄລ້ນ້ຳໃຈ້ ໃກ້ດູດວາຍ ພຣະຍາອຶນຈ້ຽງພາຍຄຳຄວນເອ້ັນຮຽກວ່າ ດູຣາ
ແຖນທ້ຳ ກ ພຣະອ້ຽ ທ່ານທ້ຳຫຼາຍນີ້ປຣະໂຍຊນະເນ້ືອໃດຈ້ຽງພາກັນມາເຖ້ຽ
ເນ້ືອ ๆ ຕາວະຕ້ຽສານ້ີຈາ ເມ້ືອນັ້ນພຣະຍາແຖນໄດ້ຍິນຄຳພຣະຍາອຶນເອ້ັນຮຽກດັ່ນ
ສັ່ນນັ້ນ ພຣະຍາແຖນທ້ຳ ກ ພຣະອ້ຽ ຈ້ຽສວາດ[2] ຮູ້ເນ້ືອຄ້ຽແລ້ວ ຈ້ຽບໍ່ມ້ື
ໃຫວ້ພຣະຍາອຶນວ່າ ເທວະຝູ ງຂ້າໃຫວ້ມະຫາຣາຊ ເຈ້ົາຕົນປຣະເສີດກວ່າເທພ
ພະບຸດເທພພະດາທ້ຳຫຼາຍ ບັດນ້ີຝູ ງຂ້າທ້ຳຫຼາຍກໍເອົາທ້ົາວລຸລລຸມາດວາຍແກ່
ມະຫາຣາຊເຈ້ົາກໍຂ້າແລ ເຫດວ່າຝູ ງຂ້າທ້ຳຫຼາຍ(๔๗)ພ້ອມກັນຫ່ໍ ລ ງງທ້ົາວລຸລລຸ
ຜູ້ ນ້ີແລຄົນແລສອ ງເທ້ົອສາມເທ້ົອ ກໍບໍ່ອາດຈັກເປັນຮູບໂສມອັນ ງາມໄດ້ແລ້ວແລ ທ
ນ້ີຝູ ງຂ້າທ້ຳຫຼາຍຈັກເອົາມາດວາຍແກ່ເຈ້ົາ ເນ້ືອໃຫ້ເຈ້ົາ ສ້ຽຄະຫະ ຫ ນາຫ່ໍ ລ ງງ
ປ້ັນແປ ງໃຫ້ແລ້ວກໍຂ້ົາເທ້ົ ນ ເມ້ືອນັ້ນພຣະຍາອຶນຈ້ຽຖາມພຣະຍາແຖນທ້ຳ ກ
ພຣະອ້ຽວ່າ ດູຣາທ່ານທ້ຳຫຼາຍ ອັນເປັນພຣະຍາແກ່ຊາວແຖນທ້ຳມວນ ສ່ວນ
ດ້ຳທ່ານທ້ຳຫຼາຍກະທຳຫ່ໍ ລ ງງທ້ົາວລຸລລຸຜູ້ ນ້ີ ທ່ານບໍ່ກະທຳເໝ້ືອນດ້ຳແຕ່ເກ້ົ
ພາຍຫ ້ ງ ອັນທ່ານທ້ຳຫຼາຍເຄ້ັຍຫ່ໍ ລ ງງແຕ່ກ່ອນນັ້ນ ລ ເມ້ືອນັ້ນພຣະຍາແຖນ
ເຖ້ົາກອັນເປັນໃຫ່ ງກວ່າຊາວແຖນທ້ຳຫຼາຍທ້ຳ ນ ພຣະອ້ຽ ຈ້ຽຂານຄຳພຣະຍາ
ອຶນວ່າ ເທວະຝູ ງຂ້າໃຫວ້ມະຫາຣາຊເຈ້ົາຕົນປຣະເສີດລ້ຳເລີດກວ່າຄົນແລເທວະ
ດາທ້ຳຫຼາຍ ໃນເນ້ືອເຈ້ົາ(ກູ)ນ້ີພຣະຣາຊອາດຍາໃສ່ຫົວຝູ ງຂ້າທ້ຳຫຼາຍໃນກາລະ
ປາ ງນັ້ນກໍ ດ ກໍຫາກແມ່ນຂ້າພຣະບາດມະຫາຣາຊເຈ້ົາຫ ່ ລ ງງເຖ້ຽ ນ ທ້ົແລ້ວ
ຜູ້ ຂ້າຈ້ຽໄດ້ ໃຫ້ຊາວພຣະຍາແຖນທ້ຳຫຼາຍ ຫນາຍນ້ີແຖນຕ້ົເປັນປຣະທານຫ ່ ລ ງງ
ລຳດັບລ ງນກັນລ້ຽໄປ ກໍຫາກສຸທທ້ົວ້ໃສ[3] ດູຍາກລຳບາກ ງ ງ(๔๙)ອະວ້ໃສ ຄັນວ່າ
ຫ ່ ລ ງງໄປຫຼາຍທ ່ ໃດນັ້ນ ້ ເປັນອັນຜາ ງຮ້ົາຍ ກໍ ່ ຫ ງ ັ ບ ່ ຍ ້ ົ ງໄປ ຖ ້ ົ ກອັນດ ້ ົ ກໍ ຂ ້ ົ ແລ

---

๑ ຄວນເປັນ ລືມສະຕິສະມາທິ

๒ ສວາດ ຄວນເປັນ ຊວາດ ໃນລານຈານກ່ຳ ງ ນ ສວດ (ໜ້າ ๕๔)

๓ ກໍຫາກສຸດທ້ົວ້ ໃສ ຄວນເປັນ ກໍຫາກສຸດວ້ົສັຍ

ให้เจ้าภูหริพระราชภูบาโผดผายแก่ฝูงข้าหัวหูาย ทุ่ลงๅเสังให้แล้วกำ
ข้าเห็บ ถังว่าพระยาแถนเถิกไหว้อองเชิงพระยาอิน กำมิใจอันอีกูภูบา
พระยาแถนมากนัก พระยาอินจิงให้ วิสุกัมมะเทวะบุดไปเอาเบ้าแลรางๅ
อันแล้วด้วยแก้วมีระกิดมาแล้ว พระยาอินจิงส่วยราง๑ บังเบ้าด้วยน้ำ
อิบน้ำหอมแล้วพระยาอินจิงอุ้มเอาท้าวลุลลุส่วยราง๑ ใสๅามแล้ว พระ
ยาอินจิงเอาใส่เบ้าแก้วมีระกิดห่วยนั้นทั้งแล ถังว่าติกแต่งบีระบวน
แล้ว พระยาอินจิงบอกให้ วิสุกัมมะเทวะบุดไปเอาไฟทิบอันบ่ร้อนเถือก
บ่เจับแสบนั้นมาใส่เตาแล้ว วิสุกัมมะเทวะบุดจิงสูบให้ ไฟลุกรุ่งเรืองๅ
มากนัก พระยาอินจิงเอาเบ้าท้าวลุลลุเข้าสู่ไฟในเตาแล้ว ถังว่าท้าว
ลุลลุอันปู่ในเบ้านั้นเลียเปือยเปังน้ำแล้ว พระยาอินจิงโจมเอาเบ้ามาถอก
ใส่รางแก้วมีระกิดแล้ว (๕๐) ท้าวลุลลุกำเกิดมีรูบอันงามเรืองรุ่งด้วยอัสมี
ธัสีเปังประดุจจะถั่งพระยาอินนั้นแล ถังว่าท้าวลุลลุเกิดเปังรูบอันงาม
แล้ว พระยาอินจิงกล่าวว่า ดูธาท่านเปังพระยาแก่ชาวแถนหัวหูาย
ส่วนถั่งท้าวลุลลุผู้นี้ ถังว่ามันได้ลิงไปเกิดที่นี้ มันจักมีอิทธิ อิทธิเตชะ
สิมพาน เนื้อตินมีหูทิบ ตาทิบ หางมวน แม่นว่าจักทะยางไปเหนือฮากาด
ภาๅหาวกำได้เหมือนถั่งเราอันเปังพระยาอินในภาละบัดนี้ เทถว่าเราหัว
หูายได้หุ่ลงๅหูายเท็อหูายทีมากนัก มันจักมีใจอันโภดก้าจักไรเปังใจ
โจบ โลบพะ โทสะ โมหะ มากนัก ถังว่ามันบ่โอด๒ ใจอันโลบพะ
โทสะ โมหะ นั้นเสัง มันจักมีอาบุอันบ่ยืน จักตายด้วยโลบพะตันหา
เทิๅสา วิตกแก่ท่านผู้อื่นนั้นแล ทำอ่าท่านพระยาแถนบาได้เอาน้ำใจใส
ภระเสลาให้มันกินนั้นเห็บ (มัน)จักไปเลอข้าฟันถินหัวหูายในอุมพูทิบตาย
ชนิดสังๅบ่เสดอะหุ่แท้ถิทู้ แม่นว่าถินหัวหูายจักเอาหอก ๑ก้าว แลน้ำ
มอกสินากหัวมวน กับหัวปีนทะบูสินใบ (๕๑)เมื่อๅถินใต้ลุ่มฟ้ามาข้าฟัน

---

๑ ล้างๅ บ่แม่น รางๅ ใบลานจานกำข่วน "ล้างๅ" (ผูก ๖ มัด ๑ หน้า ๕๓)
๒ "โอด" บ่ถืก ถวนเปัน "อิด"

ໃຫ້ຕາຍກໍບໍ່ຕາຍແລ ທໍ່ເວັ້ນໄວ້ແຕ່ຄົນຜູ້ ມີເຕຊະອິທທິແລ້ວແລ ລໍາລອດສອດແຜ່ນ ດິນໄປເອົາປີ້ນແກ້ວອະຊິຣະເພັດໃບພົ້ນນ້ຳສມຸດພຸ້ນ ມາຂ້າຟັນໃຫ້ມັນຕາຍມັນຈົ່ງ ຕ່ວຍແລ ເຫດວ່າມັນມີເຕຊະອະນຸພາບອັນແກ່ກ້າລໍ້ກວ່ານ ຂຶ້ນໄປຕາມອັນໄດ້ຫ ຼ ລ ງ ຫ ຼ ລ ງ ຫ ຼ ລ ງ

ขอันจ้ำมีรูบอันงามกั้งนั้น ก็ลอดเป้นลูกแฅบเลิ้ง ในเม็ออออกจากท้องแม่ ในเม็องคิบ ให้เอ็นรงกขอันว่ากั้งนี้ เจ้ายอดเข้ำแฅบเลิ้งใสมสี ป่ายิบถี่ หนีจาก ป่าพัดพากเรือนราแม่เบี้ ว่ากั้งนี้ ถันว่าบุคลละผู้ใดได้ ให้แฅบปักหุ่ลงๆขอัน จ้ำมีรูบอันงามกั้งนั้น ก็ลอดเป้นลูกแฅบปัก ในเม็ออออก จากท้องแม่ในเม็องคิบ ให้เอ็นรงกขอันว่ากั้งนี้ เจ้าชักหักแฅบปักใสมสี ป่ายิบถี่หนีจาก ป่าพัดพากเรือนราแม่เบี้ ว่ากั้งนี้ ถันว่าบุคลละผู้ใดได้ ให้แฅบลูหุ่ลงๆขอัน จ้ำมีรูบอันงามกั้งนั้น ก็ลอดเป้นลูกแฅบลู ในเม็ออออกจากท้องแม่ในเม็องคิบ ให้เอ็นรงกขอันว่ากั้งนี้ เจ้าบุนบูแฅบลูใสมสี ป่ายิบถี่หนีจาก ป่าพัดพากเรือนราแม่เบี้ ว่ากั้งนี้ ทุกคิบ ๆ จ้ำมีอายุหมั้นยืนแล ถันว่าลูกหูานบุคลละผู้ใด(๑)เกิดมาบ่เอ็นรงกขอันตามบีบิมกั้ง พระยาอินกล่าวไว้สันนี้ ส่วนกั้งลูกหูานแห่งบุคลละผู้นั้น ก็จักมีอายุบ่หมั้นยืนรู้ตายง่ายนั้นแล ถันว่าพระยาแฅบพ้อมกันหุ่ลงๆขอันเทพพะดา ทังหูายบ่ระบวงแล้อ ก็ลอดสิ่งให้เทพพะบุดเทพพะดาทังหูาย หมาย มีท้าวอลุลลุเป้นต้น ให้ลิ่งไปเกิดในจุมพูทีบหมิดสิ่งแล้อ พระยาแฅบทัง ๗ พระอิ่ง ก็ขาบลาพระยาอินแล้อ ก็พ้อมกันทะยางลิ่งมาเถิงชั้นฟ้าจาตุมมะหาราชิกา อันเป้นที่ปู่แห่งตินแล้อ ถันว่าท้าวอลุลลุแลเทพพะบุดเทพพะดาทังหูาย ลิ่งจากชั้นฟ้าดาวะดิงสาไปแล ก็ลอดแดภกระจักกระจายปายปังกันไปสแวงหาที่เกิดนั้น ก็เป้นอันยากยิ่งหนักหนา บางพ่อๆไปเกิดในท้องผู้ยิงอันยังหนุ่มยังน้อยบ่ทันมีผัวนั้น ก็ลอดหูหูอกออกแล้วแลตายเสู่ จ้ำได้ชื่อว่า "ละกูขนาก"๑ อันผู้ยิงแรงเป้น แล เกือบแลเท่อ จ้ำได้ชื่อว่า ยิงหนุ่มเป้นก็ำเกือบแล ถันว่าบุคลละผู้ใดไปเกิดกับดอม(ฆ)ยิงผู้มีผัวก็จ้ำหมั้นท่ำงเป้นตินเป้นตัว บางพ่อๆออกจากท้องแม่มาแล้วเล้าตายเสู่ บางพ่อๆไปเกิดดอมสักเด้งระสาม อันมีชาดเชื้ออันถ่อยชั่วมากนัก บางพ่อๆไปเกิดในต้นไม้แลดอกไม้ อันหาพ่อแม่บ่ได้ก็มีมากหนักหนา ส่วนกั้งท้าวอลุลลุผู้นั้น ลิ่งจากพระยาอินมาจุมพูทีบแล้ว เจ้าก็ทังอไปมาสแวงหาที่เกิดหูายแห่งแล้อ เจ้าจ้ำไปเถิงเม็องอินทะ

---

๑ ใบลานจานก่ำฆุม "ลอดหมิด" (มัด ๑ ผูก ฆ หน้า ๒)

ปะฤะษะถอมหีนั้นแล้ว เจ้ากำแลเหันยังบางๆมะลิกาธาตุเหวีแห่งพระยา
วิธุลหะ "อันนอนปู่กับถอมผังแห่งติน"๑ ในธาตี อันจักใก้รุ่งหั้นแล
ถันว่าเจ้าลิงเหันยังบางผู้นั้น อันสิมถอนเปันแม่แห่งตินในใจแล้ว เจ้า
ไปองบวัดปัหหะยืน๒ ฌิ รอบแล้ว เจ้าจิ่งลอดเข้าไปในยม่อมบาง เอิา
ปะติสินหีในห้องแห่งบางมะลิกาธาตุเหวีหั้นแล ถันว่าห้าวลุลุมาเอิา
ปะติสินหี ในห้องแห่งบางแล้ว บางกำเหันนิมิดลำฝันในถืนอันนั้นว่าดั่งนี้
ฝันว่าพระยาอินเอิาแก้วลูกน้ำมาให้แก่บางหั้นแล อันน้ำฝันว่า(๔)บางบำ
มิหงุบเอิาแก้วลูกนั้นกับถอมพระยาอินแล้ว แก้วลูกนั้นบ้าเกิดมีแสงรุ่ง
เรืองหั่วยอบจักกะวานหั้งมวน ตาบต่ำเห้าเถิงชั้นฟ้าตาวะติงสาพุ้นกำมี
แล อันน้ำฝันว่าบางใก้หริงบ้าเถื่องประดับประดาเอ้ป้อง มีตั้นว่า ปัก
บ้อบส้อบสังวานเปันอันถืนักแล บางกำขะเดักขึ้นสู่อากาดกางหาวแล้ว
บางกำลั่นไปเถิงปายเอิายถันหอบหั้นแล อันน้ำฝันว่าบางใก้ทำมิตตะขะ
หายกับถอมเหวอะบุดเหพพะดาหั้งมวนแล้ว บางกำถืนมาเถิงผาสาด
แห่งตินแล้ว บางกำลอดขะถุ้งตั้นหั้นแล ถันว่าบางตั้นกำแก้ลำฝันอันนั้น
ให้แก่พระยาฟังแต่เค้าเห้าเถิงปายหั้นแล เมื่อนั้นพระยาจิ่งกล่าวบ้า
หิพพะพอนอันเปันมังคะละแก่บางว่าดั่งนี้ ดูราบางเหวีน้องรักพี่ ส่อน
ดั่งลำฝันอันนี้กำบ่เปันโพยโพอินตายอันใดแก่เจ้าแล รอยว่าบางจักใก้ลูก
ผู้ประเสิดอันบ้าเกิดก้อยอิหหิ อิหหิแลสาดตะสินหั้งมวน แม่นว่าหะยาน
ไปล่องอากาดกำใก้ บางยาใก้ถึกโสกใหม้ร้องเถื่องใจกำพี้เหิ้น ถันว่าพระ
ยากล่าวบ้า(๕)ถ้อยลำอันเปันมังคะละแก่บางสันนั้นแล้ว บางกำมีใจอัน
ชิมชื่นยินดีมากนักหั้นแล ในเมื่อธาตี ถืนอันนั้นรุ่งแจ้งแล้ว พระยากับ
หั้งบางเหวี กำพ้อมกันลุกมาสระส่อยล้างถ้อยน้ำอิบน้ำหอมแล้ว กำพ้อม
กันสเวียเข้าน้ำโพชนะอาหาน อันนายพ่อเวหากะกะทำให้ประนีตาดีงาม๓

---

๑ ถอนเปัน "อันนอนปู่กับถอมผัวแห่งติน" (ใบลานจานก่ำ มัด ๑ ผูก ฌิ หน้า ฌิ)

๒ ปัหหะยืน ถอนเปัน ปะหักยืน

๓ ถอนเปัน ประนีดดีงาม ใบลานจานก่ำยูน "ประนีตา" ดีกัน (มัด ๑ ผูก ฌิ หน้า ๕)

ແລ້ວ ຈົ່ງເອົາມາຖວາຍນັ້ນແລ ໃນເມື່ອທ້າວລຸລລຸເອົາປຣະຕິສົນທິ[1] ໃນທ້ອງ
ນາງມະລິກາຣາຊເທວີ ນວນໄດ້ ๗ ເດືອນ ๙ ເດືອນແລ້ວ ພຣະບາອິນອັນ
ເປັນພຣະບາແກ່ເທວະດາທັງຫຼາຍ ກໍລົງຄູບັງຊຸມພູທີ່ບທັ່ງນວນ ດ້ວຍຄຳວ່າ
ທ້າວລຸລລຸໄປເກີດໃນທີ່ ໃດນັ້ຈາ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ພຣະບາອິນກໍລົງເຫັນດ້ວຍຕາ
ທິບແຫ່ງຕົນ ກໍຈົ່ງຮູ້ວ່າທ້າວລຸລລຸໄປເກີດໃນທ້ອງນາງມະລິກາ ອັນເປັນຣາຊ
ເທວີແຫ່ງພຣະບາວິຣຸລຫະ ອັນສເວີຍຣາຊສັນປັຕຕິ ໃນເມື່ອງອິນທະປະຖານະ
ຄອນທິ່ນັ້ນທັ້ນແລ ຄັນວ່າພຣະບາອິນເຫັນແລ້ວ ເຈ້ົາກໍມີ ໃຈອັນອີ[2]ກູນານາກ
ນັກ ເຈ້ົາ(ກໍ)ໄປເລືອກເອົາບັງຫະນູແລງ້າວ ເພື່ອຈັກເອົາໄປໃຫ້ແກ່ທ້າວລຸລລຸທັ້ນ
ແລ ດ້ວຍແທ້ ສ່ວນດັ່ງຫະນູສິນແລງ້າວອັນນັ້ນ ບັງມີ ฝ ຈຳພວກນັ້ນແລ (ฝ)
ຈຳພວກກົກນັ້ນ ອັນຄວນມີເຕຊະອິທທິຟາບແພ້ບັງເທພພະດາທັງຫຼາຍ ອັນ
ປູ່ໃນຊັ້ນຟ້າບານນາ[3] ຂຶ້ນໄປເຖິງຊັ້ນຟ້າອັກກະນິຖາທັ້ນແລ ຈຳພວກອັນດ້ວນສອງ
ນັ້ນ ມີເຕຊະອະນຸພາບພາບແພ້ແຕ່ຊັ້ນຟ້າຕາວະຕິງສາ ລົງມາເຖິງຈາຕຸມມະຫາ
ຣາຊິກາ ຈຳພວກດ້ວນສາມນັ້ນ ມີເຕຊະອະນຸພາບພາບແພ້ແຕ່ພຣະບາໄອຍະ
ສວນລົງມາເມືອງຄົນທັ້ນແລ ໃນເມື່ອພຣະບາອິນໄປຫງຸບບາຍ ເພື່ອຈັກເອົາມາ
ໃຫ້ແກ່ທ້າວລຸລລຸນັ້ນ ກໍແມ່ນຈຳພວກອັນດ້ວນສາມຫ່ອຍ ຊ້ວກົວ[4] ສອງຈຳພວກ
ນັ້ນ ດ້ວຍຄຳໃສ່ໃຈວ່າ ໃນມະນຸສສະໂລກເມືອງຄົນທິ່ນັ້ນ ກໍບໍ່ອາດຈັກມີເຕຊະອິທທິ
ບິ[5]ກວ່າທະນູສິນແລງ້າວແຫ່ງກູຈຳພວກດ້ວນສາມທິ່ ນີ້ແລ ກໍທໍ່ຄວນກູເອົາທະນູ
ສິນແລງ້າວຈຳພວກດ້ວນ ສາມ ນີ້ ໄປໃຫ້ແກ່ທ້າວລຸລລຸນັ້ນເທ້ົ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວ
ດ້ວຍແທ້ ສ່ວນດັ່ງຊື່ຊາມນາມມະກອນທະນູສິນຈຳພວກດ້ວນກົກນັ້ນຊື່ວ່າ ເຕຊຸ
ຄະສິບປາ ທັ້ນແລ ຈຳພວກອັນດ້ວນສອງນັ້ນຊື່ວ່າ ມະຊຶມະສິບປາ[6] ທັ້ນແລ
ຈຳພວກອັນດ້ວນສາມນັ້ນຊື່ວ່າ ໂມກຂະສັຄຄະສິບປາ ທັ້ນແລ ໃນເມື່ອພຣະບາອິນ
ບາຍເອົາທະນູສິນ ແລປົ້ນ(ກ)ໂມກຂະສັຄຄະສິບປາ ກັບທັ້ງດາບກາຍສິດໄດ້ແລ້ວ
ເຈ້ົາກໍຊະເດັດລົງມາສູ່ເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນແລ້ວ ພຣະບາອິນກໍເອົາໄປຍົ້ນ

---

๑ ຄວນເປັນ ປະຕິສົນທິ
๒ ຄວນເປັນ ຊັ້ນຟ້າຍາມາ
๓ ຄວນເປັນ ກວ່າ ໃບລານຂຽນຫາຍເທ່ົ ກົວແທນກວ່າ
๔ ມະຊຶມະສິບປາ ຄວນເປັນ "ມັຄຊຶມະສິບປະ"

ให้ท้าวอลุลลุอันปู่ในท้องแม่นั้นแล พระยาอินก็ชะเถ้าขึ้นเมื่อสู่ชั้นฟ้าดา
วะดึงสาอันเป็นที่ปู่แห่งตนทั้งแล ในเมื่อธาตุถืนอันพระยาอินเอาหะบู
สินแลถวายมาให้ท้าวอลุลลุนั้น นางมะลิภาธาดุเทวีก็เหันนิมิตถำฝันว่า
พระยาอินเอาถันถือฝ้ายกับทั้งใบหว้าถาใบน้ำมายื่นให้นางทั้งแล ถัน
ว่านางรับเอากับถอมพระยาอินแล้วนางก็ชะถุ้งตื่น แล้วนางก็แก้ถำฝัน
อันนั้นแต่เค้าเถิงปายให้พระยารู้แจ้งทั้งแล ถันว่าพระยาได้รู้แจ้งถำ
ฝันอันนั้นแล้ว พระยาจึงกล่าวว่า พันทเทวูธานางา ธอยว่าพระยาอิน
เอาหะบูสินแลถวายข้าวมาให้แก่ลูกนางาอันปู่ในท้องบ่สิงไสชะแล ธาทั้ง
สองจึงพ้อมกันจอบถูในเมื่อลูกธาเกิดมานั้นเห็นในเมื่อพระยากล่าวสันนั้น
นางก็มี ใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนัก เป็นปะถุจจะถั้งนางได้ ขึ้นสู่ชั้นฟ้า(๒)
ทั้งดินนั้นแล ถันว่านางมะลิภาธาดุเทวีหธิงถับลูกนางได้ ๑๐ เดือนตาม
บุพพะจาธีกถินทั้งหลาย แล้วนางก็ยินเจ็บท้องอันจักปะสูถลูกมากนัก
นางจึงถามพระยาอิธุลหะอันเป็นผัวแห่งตนว่า เหวะข้าแก่มะหา
ธาดุเจ้า บัดนี้ผู้ข้าก็ยินเจ็บปวดท้องมากนัก เหมือนถั้งจักปะสูถลูกแก้ว
ถันว่านางกล่าวแล้ว ถั้งนั้นพระยาก็ให้ถินทั้งหลายแปงบ่อนที่อันจักให้
นางปะสูถลูกทั้งแล เมื่อนั้นถินทั้งหลายก็แปงบ่อนที่บ่ระบวนแล้ว นาง
ก็ปะสูถได้ลูกชายผู้น้ำ อันมีรูปโสมอันงามมากนัก อันมี มีถืหะบูสินแล
ถวายออกมาจากท้องแม่ทั้งแล เมื่อนั้นถินทั้งหลายก็เหันลูกนางมะลิ
ภาปะสูถออกมาเป็นอันหลากสันนั้น เขาจึงไปขานไหว้พระยาอิธุลหะ
อันเป็นเจ้าแห่งตนว่า เหวะข้าแก่มะหาธาดุเจ้า บัดนี้นางมะลิภาธาดุเทวี
ก็ปะสูถลูกเป็นอันหลากมากบึงหนักหนา อันมี มีถืหะบูสินแลถวายออก
มาจากท้องแม่ก็ข้าแล เมื่อนั้นพระยาก็มีใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนัก บัด
นี้(๗)ถำมักถำปราถนาแห่งภูก็จักบ่ระบวนแล้วแล สูจึงพากันอุบปาถา
รักสาบังธาดุเทวีกับทั้งลูกแห่งนาง ป่าให้มีถำหุกถำยากลำบากแก่ขา
เจ้าแม่ลูกทั้งสองนั้นเทิ้น ถันว่าพระยากล่าวถั้งนั้นแล้ว เขาก็ถึกแต่ง
ปุนแปงบังบ่อนนางจักปู่ไฟ ตามบุพพะจาธีกถองถินทั้งหลายแล้ว พระ

ยาจิ๎วติกแต่วแม่บิมให้แก่ลูกแห่วติบ มีประหมายว่าได้ ๒๐๔๑ ถิบ ให้อุบปาภรักสาลูกแห่วติบ บ่ให้ทุกยากลำบากขี้นใจอันใกอันบ๎วจักอันหั้นแล เม๎อนั้นบาวพ้นจากภำเด๊อบแล้ว ถิบหัวหูายหมายมีพระยาเป้นต้น เอิากพ้อมกับบาสีเจ้าหัวสอวแม่ลูก แล้วกใส่ชื่ลูกแห่วติบว่า ห้าวราพพะบาสวบ หั้นแล ในเม๎อห้าวราพพะบาสวบให่งมาได้ มบ๎วง๑ แล้วพลับปากเป้นแลยิกข่าวไปมา กับหัวมีเตชะธิหทีสาตตะสิบอาถิมหัวมวบแม่นว่าจักหะยางไปเหนือออากาถกาวหาว แลลำถิบบินบินไปหาวใถกใด้เป้นประถุจจะถั่วพระยาอินนั้นแล แม่นว่า(๑๐)มีหูตาหัวมวบกเป้นตาทิบใสส่อวแจ้วห้อจักกะวางหัวมวบหั้นแล เม๎อนั้นพระยาอิรุลหะติงเป้นพ่อกเหบันลูกแห่วติบมีเตชะธิหทีมากบักสันนั้น พระยากถะบิวใจว่า ส่อบถั่วลูกภูผู้นี้ รอยว่าแม่นห้าวลุลลุอันเป้นลูกชายกอบบาหูอางมาเกิดบ่ป่าชะแล ยามเม๎อภูพระอิวแต่วให้ขุบจิวไปสืบตามถูในภาละเม๎อพระยาอินลิวมาเอิาห้าวลุลลุปางนั้น พระยาอินกมีถามลับสั่วแก่ขาหัวสอวว่าในเม๎อเราผู้เป้นอินทา เอิาห้าวลุลลุขึ้นเม๎อหู่ลุวในเม๎อวฟ้าเม๎อวแวบพุ้บให้มีรูบอันวาม เราผู้เป้นอินทากจักให้ลิวมาเกิดในเม๎อวอินทะปะถาบะถอบหี้นั้นแล ท่าบหัวหูายจิวพากันจอบมอบถอยถูในปีนี้แท้บ ถับว่าบุถละผู้ใถเกิดมาในเขตอิวกิวเม๎อวหี้นี้ กบ้างเล่ามีเตชะอะบุพาบมากบักถั่วนั้นแม่นห้าวลุลลุแล ว่าถั่วนั้นแท้บา ในเม๎อพระยาอินเอิาห้าวลุลลุไปนั้น กบ่เหิวหานบึบบานปานใด กท่ได้ ๔ (๑๑) เด๊อบปาย ๑๐ อัน บาวมะลิภาธาตุเหวิกท่อิวถับถอกบา ถับว่าพระยาถะบิวใจสันนั้นแล้ว พระยาจิวให้พวกบ้อยสอวถิบ ไปทันเอิาขุบฟ้าแดดแลขุบจิวมาสำนักแห่วติบแล้ว พระยาจิวมีพระราชอากยาบอกว่า ดูราท่านหัวสอว ส่อบถั่วห้าวลุลลุอันพระยาอินเอิาไปนั้น ลิวมาเกิดแล้วแล เราพระอิวว่าแม่นราพพะบาสวบผู้นี้แล "ใด" มี เราพระอิวแลว่าห้าวราพพะบาสวบผู้นี้

---

๑ ถวบเป้น ๖๔ ถิบ เพาะใบธาบเพิ่มบ่รู้บับเลก ๖๔ สำลับเลก ๖๔ ขวบเลก ๖๐ แล้วจื่วติ่มเลก ๔ ใส่, จาบก่ำขวบ ๖๕ ถิบ (มัด ๑ ผูก มี หน้า ๗)

๒ คำว่า "มบ๎วง" สิวใสว่าเป้น "ปีบ๎วง" แต่ว่าจาบก่ำขวบ "มบ๎วง" ถิกับ

๓ ใบลาบจาบก่ำขวบ "เหดใด" (มัด ๑ ผูก มี หน้า ๑๖) แต่ถวบเป้น เด

ແມ່ນທ້າວລຸລລຸນັ້ນຈາ ເຫດວ່າພຣະຍາອິນ "ພັດໜາຍ"[1] ແກ່ເຮົາວ່າໃຫ້ຈອບ ນອບຄອບຖູໃນປີ ນີ້ເທົ່ານ ຄັນວ່າບຸຄລະຜູ້ໃດເກີດມາບັງເລົ່າ ມີເຕຊະອິທທິມາກ ນັກດ້ວັ້ນແມ່ນທ້າວລຸລລຸແລ ວ່າດ້ວັ້ນ ບັດນີ້ທ້າວອາພພະນາສວນອັນເປັນລູກ ແຫ່ງເຮົາຜູ້ ນີ້ເກີດມາມີເຕຊະອິທທິມາກນັກສັນ ນີ້ ເຮົາພຣະອົງວ່າແມ່ນບໍ່ຄາດບໍ່ຄາ ຊະແລ ເຫດວ່າພຣະຍາອິນບໍ່ມີຄຳຕິວະລ່ວຍພາງແກ່ເຮົາແທ້ຊະແລ ທ້ ນັ້ເຂົ້ອ ທ້ັງສອງຈ້ຳພາກັນ ຂຶ້ນຂວ້ີມ້າຖ້ີບໄປພລັນ ເພື່ອຈັກໄປບອກໃຫ້ຂາທ້ັງສອງເຖ້ົາມາ ລ້ຳລ່ຳຖູລູກແຫ່ງຂາທ້ັງ(๑๒)ສອງທ່ຽວພລັນເທ້ົາວັນເທ້ົ່ານ ເມ້ືອນ້ັ້ນຂຸນຟ້ານເດດແລ ຂຸນຈ້ຳກ ໍ ໂຄຍພຣະຣາຊອາດຍາ ແລ້ວຂາທ້ັງສອງກ ໍ ພ້ອມກັນທູນລາພຣະບາວິຣຸ ລຫະອັນເປັນເຈ້ົ້າແຫ່ງຕົນແລ້ວ ຂາທ້ັງສອງກ ໍ ພ້ອມກັນລ້ຳຈາກພາສາດແລ້ວ ກ ໍ ລວດສິກ[2] ຂຶ້ນມ້າຖ້ີບໄປໂຄຍພລັນທ້ັ້ນແລ ໃນເມ້ືອຂາທ້ັງສອງຂຸນຖ້ີບມ້າໄປໂຄຍ ລ ໍ ດັບປ່າດ້ຳພ້ຳໄພແລ້ວ ກ ໍ ໄປເຖ້ົາທ ໍ ້ານາກວນນາຫ ໍ ວາຜິວເມ ັ ງທ ັ ້ນແລ ຄັນວ່າ ຂາທ້ັງສອງຂຸນໄປເຖ້ົາທ ໍ ້ານາກວນນາຫ ໍ ວາແລ້ວ ຂາທ້ັງສອງກ ໍ ລ້ຳແລເຫ ັ ນຍອດ ທາດອິນແຂວນອັນປຣະດັບປຣະດາແກ້ວແລຄ ໍ ານ ັ ທ ັ ງມວນ ຍາມເມ ື ້ ອແສງພຣະ ອາທ ິ ດມາຕ ້ ອງກ ໍ ເປັນອັນຮຸ ່ ງເຮ ື ອງເຫ ຼ ້ ອງເຫ ຼ ້ ອມ ເປັນປຣະຖຸຈຈະດ ້ ວ ັ ້ ນລ ້ ຳຖູພຣະ ອາທ ິ ດເມ ື ້ ອຍາມເດ ື ອນ ๕ ເດ ື ອນ ๘ ນ ັ ້ ນແລ ອັນນ ້ ຳຂາທ ້ ັ ງສອງກ ໍ ລ ້ ຳເຫ ັ ນບ ້ ງ ຕ ັ ້ ນໝາກຕ ັ ້ ນພ ້ ້ າວທ ້ ັ ງຫ ຼ ້ ານ ໝາຍນ ີ ເຫ ຼ ້ ັ ມສ ້ ານເຂ ົ ້ ້ ານ ອ ້ ຍ ທ ້ ັ ງມວນ ອັນພຣະບາ ອິນນ ີ ຣະນ ິ ດໄ ້ ້ ໃ ້ ແ ່ ກ ວ ນ ນ ານ ຫ ຼ ວ ງ ຜ ິ ວ ເ ມ ັ ງ ປ ານ ເ ມ ື ້ ອ ລ ້ ຳ ນ ານ ເ ອ ົ ້ ານ ້ ານ ລ ລ ຸ ເ ມ ື ້ ອ ຫ ຼ ້ ລ ງ ງ ຂ ວ ັ ນ ໃ ນ ຊ ັ ້ ນ ຟ ້ ານ ຕ ານ ວ ະ ຕ ້ ງ ສ ານ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ໃ ນ ເ ມ ື ້ ອ ຂ ຸ ນ ຟ ້ ານ ເ ດ ດ ແ ລ ຂ ຸ ນ ຈ ້ ຳ ລ ້ ຳ ຖ ູ ທ ຸ ກ ແ ຫ ່ ງ ທ ຸ ກ ( ๑ ๓ ) ນ ານ ແ ລ ້ ວ ຂ າ ທ ້ ັ ງ ສ ອ ງ ກ ໍ ຖ ້ ີ ບ ມ ້ າ ຂ ວ ້ ານ ທ ້ ານ ານ ໄ ປ ເ ຖ ້ ົ ງ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ອ ັ ນ ພ ຣ ະ ບ າ ອ ິ ນ ນ ີ ຣ ະ ນ ິ ດ ໄ ້ ( ໃ ຫ ້ ) ແ ກ ່ ສ ອ ງ ເ ຜ ົ ້ າ ຜ ິ ວ ເ ມ ັ ງ ເ ພ ື ່ ອ ຈ ັ ກ ໃ ຫ ້ ອ ານ ບ ແ ລ ກ ິ ນ ໃ ນ ຕ ົ ນ ຂ ັ ້ ນ ໄ ດ ຜ ານ ສ ານ ແ ຫ ່ ງ ກ ວ ນ ນ ານ ຫ ຼ ວ ງ ທ ົ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ຂ ຸ ນ ຈ ້ ຳ ແ ລ ຂ ຸ ນ ຟ ້ ານ ເ ດ ດ ກ ໍ ລ ້ ຳ ຈ ານ ກ ຫ ັ ງ ມ ້ ານ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ໄ ປ ອ ານ ບ ນ ້ ຳ ໃ ຫ ້ ສ ່ ານ ງ ຫ ານ ຍ ບ ັ ງ ຄ ຳ ເ ດ ົ ້ ານ ຣ ້ ອ ນ ປ ູ ່ ເ ປ ັ ນ ໃ ຈ ແ ລ ້ ວ ຂ າ ທ ້ ັ ງ ສ ອ ງ ຈ ້ ຳ ຂ ັ ້ ນ ສ ູ ່ ພ ານ ສ ານ ແ ຫ ່ ງ ກ ວ ນ ນ ານ ຫ ຼ ວ ງ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ບ ້ ງ ປ ູ ່ ໃ ນ ທ ົ ່ ານ ວ ນ ແ ກ ່ ຕ ົ ນ ແ ລ ້ ວ ຂ າ ທ ້ ັ ງ ສ ອ ງ ຈ ້ ຳ ກ ล ่ า ว ບ ັ ง ก ิ จ จ ะ เ ห ต ก า ม ภ า ว โ ค ย ด ้ ว ย อ ั น พ ร ะ ย า ใ ช ้ ม า บ อ ก ว ่ า ถ ู อ า เ อ ื อ ส อ ง เ ผ ้ า ผ ิ ว เ ม ั ง บ ั ด น ี ้ ท ้ า ว ล ุ ล ล ุ อ ั น เ ป ั น ล ู ก แ ห ่ ง เ อ ื อ ท ้ ั ง ส อ ง ก ็ เ ก ิ ด

๑ ใบลานจาบก่ำฆุบ "ภิดชมาย" (มัด ๑ ผูก ๖ ໜ้ำ ๑๖)

๒ ถ ำ ว ่ า "ส ิ ก" ค ว ร เ ป ็ น "ช ิ ก"

มาเปันลูกบางมะลิกา อันเปันธาตุเหวิ่แห่งพระยาวิรุลหะ อันเปันเจ้าแห่งเรานั้นแล บัดนี้พระยาเจ้ากำใช้ ให้เผือข้าทั้งสองถือบ้ามาบอกแก่เผือทั้งสองไปลีงล่ากูบังลูกแห่งเสือทั้งสองแล บัดนี้เสือทั้งสองมักใส่ปากเหนับลูกแห่งเสือแผ้ถั้งนั้น เสือทั้งสองจ้างพากันไปลีงล่ากูป่าซ้าป่างามห่วงพลันแท้ เมื่อนั้นกวนงาหูอางผิวเมั่งได้ (๑๔)ยินปะอุติ [๑] ฆ่าวสาบว่าท้าวอลุลลุเกิดมาแล้วแล อ่ากั่งนั้นขาทั้งสองกมีใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนัก เผือว่ามักใส่ปากเหนับลูกแห่งติน ขาทั้งสองกพ้อมกับแต่งเผือดาถินลีงจากผาสาดกับถอมขุนจีงแลขุนฟ้าแดดแล้ว กพ้อมกันขึ้นขี่ม้าถือไปพลัน โดยลำดับป่าดงพีงไพทั้งมวน กไปเถีงเผือองอีงทะปะถางนะถอนปางดงอ เปันปธะถุจจะถั่งลิมพักไปนั้นแล ถันว่าขุนจีงแลขุนฟ้าแดดกับทั้งกวนงาหูอางผิวเมั่ง พ้อมกันถือบ้าเข้ามาเถีงเผือองแล้ว กพ้อมกันถือบ้ามาผ่าทำภางเผือองไปเถีงปักตูถุ้มน้อยแล้ว กพ้อมกันลีงจากหู้างม้าขึกย่างไปเถีงขั้นไดผาสาดแล้ว กพ้อมกันขึ้นสู่ผาสาดทั้งแล ถันว่าขาทั้งสองเค้าผิวเมั่งขึ้นไปรอดผาสาดแล้ว ขาทั้งสองกบ่ มีใหว้พระยาว่า เหวอะข้าใหว้มะหาธาตุเจ้า มิถถาว่าลูกข้าเค้าทั้งสองชื่อว่าท้าวอลุลลุเกิดมาแล้วกข้าลี อ่ากั่งนั้น เมื่อ(นั้น)พระยาจีงขานว่า เอิ ๆ เกิดมาแล้วอ่ากั่งนั้น พระยาจีง(๑๕)ให้แม่นิมทั้งหูายอุ้มเอิาท้าวธาพพะนาสวนออกจากห้องห้องทึนอนอันมีสีสวัสสะดีมาเถีงสำนักแห่งพระยาแล้วพระยาจีงอุ้มเอิาท้าวธาพพะนาสวนกับถอมแม่นิมทั้งหูายแล้ว พระยาจีงกล่าวเชีงกวนงาหูอางผิวเมั่งว่า ดูธาเสือสองเค้าผิวเมั่ง ส่วนถั่งท้าวอลุลลุอันเปันลูกแห่งเสือทั้งสองแม่นผู้นั้นแล เมื่อนั้นนางกวนงาหูอางอันเปันแม่แต่ชาถก่อน กเหนับลูกตินเกิดมาในชาถนี้กเปันอันงามมากนัก นางกอิดบ่ได้ กร้องไห้ถามเข้าไปอุ้มเอิาท้าวธาพพะนาสวนในตักแห่งพระยาแล้ว นางกจูบชุมถิมอมอมมากนักแล้ว นางจีงกล่าวว่า ดูธาท้าวอลุลลุลูกรักแม่เจ้าแม่ เกิดมาในชาถนี้เจ้ากมีรูบอันงามมากนักกแม่บ่ เจ้า

---

๑ ปะวุติ ถวนเปัน ปะวุตติ หื ปะวัตติ

ลูกธักหฺ ๆลืมแม่แล้วลื ขามเมื่อพระยาอินเอาเจ้าหนี ไปปางนั้น แม่กำ
ถึกธอกเจ้ามากนักกำแม่บา เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนจำกล่าวอ่า ข้าแก่
เจ้ากูทั้งสอง ส่อนถั่งเจ้ากูทั้งสองถินนี้เป็นพ่อเป็นแม่ผู้ข้า(๑๖)แต่ชาถก่อน
กำข้าลื เมื่อนั้นบาๆกอนบาทูอาจำถามลูกแห่งตินว่า ดูธาเจ้าลูกธักสเมี
อกแม่ กำได้ยินว่าเจ้าลูกธักตักส่องสำระบานลิงเหันชาถหน้าชาถหฺ ๆทั้ง
มวน อ่าถั่งนี้ มิถถาว่า เจ้าลูกธักบ่ตักส่องแจ้งสำระบานเหันว่า เมื่อ
สองเท้าเป็นพ่อแม่เจ้าแต่ชาถก่อนพายหฺ ๆนั้นลื เมื่อนั้นท้าวธาพพะบา
สอนจำขานถำแม่แห่งตินว่า ข้าแก่พ่อแม่เป็นเจ้า ในเมื่อผู้ข้าตักส่องสำ
ระบานถ้วยตาทิบสันนั้น ผู้ข้ากำลิงเหันแต่ชาถนี สิงดาว ถือว่าลิงเหัน
พายลุ่มกำหาที่สุดบ่ได้พายบินกำหาที่สุดบ่ได้ แม่นว่าธอบจักกะอานทั้ง
มวน ผู้ข้ากำลิงเหันทุกแห่งทุกพายแท้ถิหฺ ท่อว่าผู้ข้าบ่ลิงเหันยังชาถ
หน้าชาถหฺ ๆ เทถว่าผู้ข้าบ่ได้เถิงอำระหันตานั้นแล บัดนี้ผู้ข้ากำรู้แจ้งว่า
เธือท้าวสองเท้าเป็นพ่อเป็นแม่แต่ชาถก่อนพายหฺ ๆ ถั่งนั้นผู้ข้ากำสาทุ
ภานถ้วยแท้ชะแล ถันว่าท้าว(๑๗)ธาพพะนาสอนกล่าวสันนั้นแล้ว เจ้า
กำลุกจากถักนางกอนบาทูอา ยิกย่างไปนั่งปู่เหนือตักแห่งพระยาทั้นแล
เมื่อนั้นกอนบาทูอาผิวเมังกำนองปู่ในผาสาถแห่งพระยากับถอมลูกแห่งติน
นางได้สองถึนสามถึนแล้ว ขาสองเท้ากำขาบลายังพระยาแล้ว กำจ้ำอู้มเอา
ท้าวธาพพะนาสอนอันเป็นลูกธักะแห่งติน มาจูบชิมถิมข่อมแล้วกล่าว
ว่า ดูธาเจ้าลูกธักแก่แม่ บัดนี้แม่กำจักถึนเมื่อหาเรือนอันปู่พายหฺ ๆพุ้น
ก่อนเบิ ถันว่าเถิงสองอันสามอันแล้ว แม่กำจักพัดมาหาปาม๑ เจ้าชะแล
เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนจำขานถำแม่แห่งตินว่า สาทุ ๆ ถ่อยเมื่อถิกำ
ข้าเทิ้น อ่าถั่งนั้นแล้ว ขาสองเท้ากำลิงจากผาสาถแห่งพระยาแล้ว กำ
ลอดขอึ้มม้ามาเหาะหอบหะบานเมื่อถ้วยลำถับป่าถิงพิงไพแล้ว กำไปธอด
ไปเถิงยังผาสาถอันเป็นที่ปู่แห่งตินแล้ว กำถึดเถิงยังท้าวธาพพะนาสอน
อันเป็นลูกแห่งตินปู่ใจอ้า ๆ ทั้งธ้องไห้บ่มีลืมแล ตั้งแธกแต่นั้นไปพาย

---

๑ จักพัดมาหาปาม ถวนเป็น "จักภับมาปาม"

ขน้า ส่วนถ้วยขาสองเถ้าผิวเผังกหงบ(๑๖)ย่อมไปปามถามข่าวลูกแห่งติน ถือว่าท้าวอราพพะนาสอนผู้นั้นบ่ขาดสายทั้งแล ในเมื่อท้าวอราพพะนาสอนใหง่มาได้สามปีแล้ว เจ้ากหะยานไปหางอากาดกางขาว อันมี มี ถือหะบูสิน แลดาบภายสีกแล้ว เจ้ากหไปถ่งอหู้นหุกแห่งหุกพายแล้ว เจ้ากหสำเพาะขน้าไปหินเหนือแม่น้ำหะนะนัทหีแล้ว กหจิ่งไปเถิงเมืองจันหะบุลี สีสัตตะนากหีนั้นแล้ว เจ้าจิ่งไปตั้งปู่เหนือดากดงงหำผาสากแห่งพระยาหัตตะรัตถะอันเป้นลุงแห่งติน ถือพี่ชายแห่งพระยาพ่ำแห่งตินแล้ว ถ้วยแท้ เจ้ากหบ่รู้ว่าแม่นเมืองพระยาลุงแห่งติน เจ้ากหมักใส่เพื่อปอกหู้น เจ้าจิ่งเอามีเตาะต่อยสายหะบูแล้ว ส่วนถ้วยสงหะบูสินอันเจ้าถือต่อยนั้นกหมีแล[๑] สงงเบื่องนันสนั้นก้อง เป้นประถุจจะถ้วฟ้าร้องเสนหีนั้นแลเมื่อนั้นชาวเมืองหังหลาย หมายมีเสนายามากแลพระยาหัตตะรัตถะเป้นต้นกหชะถุ้งตกใจมากนัก บางพ่องตายไปแล้วจิ่งถืนมา บางพ่องมืนตาปู่ปากพับได้[๖] บางพ่องใช้อ่าอี้แม่(๑๗)ภูตายๆ ว่าถ้วนั้นแล เมื่อนั้นพระยาหัตตะรัตถะตินเป้นใหง่ในเมืองจันหะบุลี สีสัตตะนากหีนั้น เจ้าจิ่งชะเถ้ออกจากผาสากมาปู่ชานมินแลเมื่อบินแล้ว เจ้าจิ่งเหันท้าวอราพพะนาสอนปู่อากาดงงยอกชุ่ฟ้าผาสากแห่งติน เจ้ากหบ่เหกกิดหมาย[๗] รู้ว่าท้าวอราพพะนาสอนอันเป้นหูานแห่งติน เจ้ากหใส่ใจอ่าแม่นเหอะบุถเหอะถาลิงมาปอกหู้น เจ้าจิ่งบ่มีนิบแล้วจิ่งกล่าวอ่า ข้าแก่เหอะบุถเหอะดาเจ้าผู้ข้าเรีย เจ้ากูเถ้นมาแต่บ้านใกเมืองใด จิ่งมาปอกใยผู้ข้าหังหลายหู้นชื่นม่วนนั้นกหข้าจา เมื่อนั้นท้าวอราพพะนาสอนจิ่งกล่าวอ่า ดูอราพระยาตินใบ้ชอหาสากตะสินอาถมบ่ได้ ท่านยังจักป้านกิอเราลือรู้อ่าบ่ป้านกิอนั้นจา ถันอ่าท่านบ่กิอแลจักขึ้นมาหู้นกับถอมเราเหนือหากหีนั้นกหจิ่งมาเหิ้น เราก็บ่กิอเกงบุถละผู้ใกในโลกนี้แล เมื่อนั้นพระยาหัตตะรัตถะได้ยินท้าวอราพพะนาสอนกล่าวสันนั้น พระยากหมีใจอันป้านกิอมากนัก พระยาจิ่งขาบลิงในชานมินหีนั้นแล้ว จิ่งกล่าวว่า ข้าเถ้าโยมแล้ว ข้า

---

๑ แล ถวนตักออก

๖ บางพ่องมืนตาปู่ปากพับได้ ถวนเป้น "บางพ่องมืนตาปู่ปากบ่ได้"

๗ กบ่เหกกิดหมาย ถวนเป้น "กบ่เหวกกิดหมาย" (ตามมะหาวิชุย)

เท้าอ่ำเป้นข้อยตักน้ำส่อยตินเจ้าภูภ่ำข้าเท้น ถังว่าพระยา(๖๐)ทัตตะรัตถะอ่ำ
อ่อนโยมสันนั้น ท้าวธราพพะบาสอนจ้ำลิงมาจากอากาศภาๆหาวแล้ว
ก่เข้าไปในผาสาดอะถิดเหนือฮาสสนาที่สิมถวนแล้วเจ้าก่ปากต้านจาระจา
ด้วยสงๆสีหาบากอิงอากบ่ก่อเภาๆขามว่า เราบ้มาแต่เมืองอินทะปะถา
นะถอนพุ้นแล เมื่อนั้นพระยาทัตตะรัตถะก่ก้มขาบลิงสามหื้ แล้วจ้ำ
กล่าวว่า เจ้าภูมาแต่เมืองอินทะปะถานะถอนที่บั้น เจ้าภูเป้นลูกบุคละ
ผู้ใดบั้นจา เมื่อนั้นท้าวธราพพะบาสอนจ้ำกล่าวว่า เราบ้เป้นลูกพระยา
อิรุลทะอันเป้นหลานปู่พระยาถับบ่ระเมสอนแล เมื่อนั้นพระยาทัตตะรัต
ถะได้ยินคำท้าวธราพพะบาสอนกล่าวว่า เป้นลูกพระยาอิรุลทะด่ำนั้น
พระยาทัตตะรัตถะถะบ่าใจว่าส่อนด่ำเด็กน้อยผู้บ่มันกล่าวว่าเป้นลูกพระ
ยาอิรุลทะ ว่าด่ำนั้น ด้วยแท้พระยาอิรุลทะผู้บ่ก่เป้นบ้อๆแหว่ๆภูดอก
ดาย ส่อนด่ำเด็กน้อยผู้บ่มันเกิดแต่ยามใดบั้นจา มันเกิดมาภูบ้าพุ้น[๑] ลือรู้
ว่าภูหนีจากเมืองๆ(๖๑)อินทะปะถานะถอนแล้วมันจ้ำเกิดบ่จาถังว่าพระยา
ทัตตะรัตถะถะบ่าใจสันนี้แล้ว พระยาจ้ำกล่าวว่าข้าแก่เจ้าภูตินมีอิทหิ
ริทหิอันมาก ส่อนด่ำพระยาอิรุลทะผู้นั้นก่ทากเป้นบ้อๆชายแหว่ๆข้าเท้า
แล แม่นว่าพระยาถับบ่ระเมสอนผู้นั้นก่เป้นพ่อแหว่ๆข้าเท้าแล เจ้าภูมีชื่
ด่ำลือจ้ำเถ้นมาผู้บ่าผู้ญอกก่ข้าจา เมื่อนั้นท้าวธราพพะบาสอนได้ยินคำพระ
ยาทัตตะรัตถะว่า พระยาอิรุลทะอันเป้นพ่อแหว่ๆตินเป้นบ้อๆชายสันนั้น
ท้าวธราพพะบาสอนถะบ่าใจว่า ส่อนด่ำพระยาตินี้ลักว่าเป้นลุงแหว่ๆภู
แล้วเด ก่ถวนภูถามหาชื่ชามบามมะกอบ[๒] แหว่ๆพระยาตินี้เสังก่อนจ้ำ
ซอบจ้ำแม่นแล ถังว่าท้าวธราพพะบาสอนถะบ่าใจสันนั้นแล้วเจ้าจ้ำถาม
ว่า ดูธาท่านพระยาเมืองน้อยอันหายิดสักแลเตชะธิหทิบ่ได้ ผิว่าท่าน
เป้นพี่ชายพ่อแหว่ๆเราแท้ด่ำนั้นท่านมีชื่ด่ำลือจา เมื่อนั้นพระยากล่าวว่า
ข้าแก่เจ้าภูผู้ข้านี้ ชื่ว่าพระยาทัตตะรัตถะว่าด่ำนั้นเมื่อนั้นเจ้า(๖๒)ภุมมาบ

---

๑ ถวนเป้น "ภูบ้าปู่พุ้น"

๒ ชื่ชามบามมะกอบ ถวนเป้น ชื่ชามบามกอบ

จึ่งกล่าวว่า ผิว่ามีกังนั้นแท้เราพระอิงมี ชื่อว่า ท้าวธาพพะนาสวนอัน
เป็นลูกพระยาวิรุลหะอันเป็นน้องชายแห่งท่านแล ที่นี้เราจักเอ็นรูป
ท่านว่าท่านเป็นอากยาลุงแล บัดนี้ชาวก็เดินไพมารอดมาเถิงอากยาลุง
แล้วแล ที่นี้ชาวจักขอของอันเพิงใจเชิงอากยาลุงจึ่งขึนขวายหาของ
อันเพิงใจมาให้แก่ชาวแล้วก็จักคืนเมืองแล ถันว่าอากยาลุงบ่ ให้ของอัน
สับเชือสับสายตานายตีกต่ กังนั้นชื่อวิกอากยาลุงก็บ่ ยินยาวต่ ไปได้แล
อากยาลุงก็จักเสังชีวิตในอันนี้แล ถันว่าท้าวธาพพะนาสวนกล่าวถ้อย
คำสีหานากอิงอากบ่ กิวเกงขามสันนั้น พระยาทัตตะรัตถะก็ถังแถน
แหนันหิวใจมากมัก เป็นประดุจจะถังคืนขวานทังด้าม๑ ขักขวางปู่ในคำ
นั้นแล พระยาทัตตะรัตถะจึ่งกล่าวทังชะนันสั่นสายไปมาว่า ข้าแก่เจ้า
ตินชาว ส่วนถังลูกข้าเก้าก็บังมีผู้นึ่งชื่อว่านางจันทา ก็จึ่งเกิดมาได้สาม
ปีนี้แล ถันว่าเจ้าชาวจักเอาก็(๖๗)จึ่งเอาตามใจมักข้อยเก้าท้อน ว่าถัง
นั้น เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสวนจึ่งกล่าวว่า แม่นว่าเราพระอิงก็มีอายุได้
สามปีนี้แล ถันว่าลูกสาวแห่งท่านมีอายุได้สามปีแท้ถังนั้นเราก็จักเอา
แล จึ่งไปเอามาให้แก่เรา ท่องพลันเท้าอันเดิน ถันว่าท้าวธาพพะนา
สวนกล่าวถังนั้นแล้ว พระยาทัตตะรัตถะก็ รีบลุกโดยพลันมีหน้าอันเต็มไป
ด้วยน้ำตา พระยาก็เข้าไปเถิงนางวิสุทธิ์ไสดาราชเทวีแล พระยา
กล่าวว่า พักเทกูธานางน้องรักพี บัดนี้ท้าวธาพพะนาสวนก็มากำธาบ
นาบเถ้งขึมเหง้าแก่ภูพี ในที่นี้ว่า ให้ภูพีมาเอาลูกแห่งธาชื่อว่านางจันทา
ไปให้แก่มันถังนั้นก็พีนา นางจึ่งรีบอุ้มเอาลูกแห่งธาไปให้แก่มันท่องพลัน
เท้าอันเดิน ผิว่าธาทังสองบ่ ให้แก่มันแท้ถังนั้น มันก็จักข้าฟันธาทังสอง
ดงนี้ชะแล ถันว่าพระยากล่าวถังนั้นแล้ว นางก็อุ้มเอานางจันทาแล่น
ตามหลัง พระยาไปพลัน ถันว่าไปรอดแล้วนางก็บ่ ยินให้แก่ท้าวธาพพะ
นาสวน(๖๔)โดยพลันทันแล เมื่อนั้นนางจันทา ก็ ( เทนันแม่๖ )แห่งตินบาย
แขนยินให้แก่ท้าวธาพพะนาสวนถังนั้น นางก็ร้องไห้ด้วยคำว่า อีแม่ข้อย

---

๑ ใบลานจานก่ำขุม "ทังหอนทังด้าม" (มัด ๑ ผูก ฌ หน้า ๖๔)

๖ คำเว้าในวิเลขได้มาจากใบลานจานก่ำ (มัด ๑ ผูก ฌ หน้า ๖๕)

ບ່ໄປແລ້ວອ່າກ້ຳນີ້ປູ່ໄຈ້ ๆ ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກໍເລີຍກອດຢູ້ເອົາກ້ຳນັ້ນ ນາງກໍຫຼງວຄືນມາຫາພໍ່ແມ່ທັ້ງສອງແລ້ວຮ້ອງໄຫ້ດ້ວຍຄຳວ່າ ອີ້ພໍ່ ອີ້ແມ່ເຮີຍມາເອົາຂ້ອຍແດ່ ວ່າກ້ຳນັ້ນບໍ່ຂາກສາຍຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາທັຕຕະຣັຕຖະແລນາງວິສຸທທິ ໂສດາກໍເຫັນລູກແຫ່ງຕົນຮ້ອງໄຫ້ຫາຕົນກ້ຳນັ້ນ ເຈ້າທັ້ງສອງກໍບັງເກີດບັງໂສກທຸກມາກນັກ ໃນເມື່ອຈັກຮ້ອງໄຫ້ກັບດອມລູກຕົນກ້ຳນັ້ນ ກໍຊ້ຳເລ້ຳບັງເກີດຄຳປ້ານແລກວ່ທ້າວຣາພພະນາສວນຈັກຂ້ານແລຟັນຫັ້ນແລ ຄັນວ່າທ້າວຣາພພະນາສວນໄດ້ນາງຜູ້ນັ້ນແລ້ວ ເຈ້າກໍທະຍານຂຶ້ນສູ່ອາກາດກາງຫາວແລ້ວ ເຈ້າກໍສຳເພາະໜ້າເຊິ່ງເມື່ອງອິນທະປະຖານະຄອນແລ້ວເຈ້າກໍເມື່ອຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາທັຕຕະຣັຕຖະແລນາງວິສຸທທິ ໂສດາ ກໍເຫັນທ້າວຣາພພະນາສວນເອົານາງຈັນທາອັນເປັນລູກແຫ່ງຕົນໜີ ໄປດ້ກ້ຳນັ້ນ ເຈ້າທັ້ງສອງກໍພ້ອມກັນຮ້ອງໄຫ້ຮ່ຳໄຮໄປນາມີໜ້າ(๒๕)ອັນເຕັມໄປດ້ວຍນ້ຳຕາ ເຫດວ່ານີ້ສເນຫາທຳຄຳຮັກລູກແຫ່ງຕົນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງນັກສນົມທັ້ງຫຼາຍອັນໄດ້ໜຶ່ນ ๕ ພັນ ຄັນວ່າເຮົາເຫັນພຣະກະສັກທັ້ງສອງນີ ໂສກທຸກແລ້ວແລຮ້ອງໄຫ້ສນັ່ນເມືອງນັນນາກນັກ ເຮົາກໍພ້ອມກັນຮ້ອງໄຫ້ກັບດອມເຈ້າທັ້ງສອງນາກນັກ ເຟັນປຣະດຸຈຈະກ້ຳອ້ຳຮ້ອງເມື່ອຣະດູເດ້ອນ ๕ ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນເສນາອາມາດທັ້ງຫຼາຍໄດ້ຍິນສຽງນາງສນົມແລ ພຣະກະສັກທັ້ງສອງຮ້ອງໄຫ້ ມີສຽງອັນສນັ່ນເມືອງນັນນາກນັກ ເຮົາກໍພ້ອມກັນໂຫ ຫ ้ ๆຂຶ້ນໄປຫາພຣະຍາໃນຜາສາດທີ່ນັ້ນເຟັນອັນຄັບຄ້ັ່ງນາກນັກ ເຮົາຈ້ຳພ້ອມກັນຂາບທູນວ່າ ເທວະຝູງຂ້າໃຫວ້ມະຫາຣາຊເຈ້ົ້າ ເຫດສັນໃດມະຫາຣາຊເຈ້ົ້າແລ ນາງສນົມທັ້ງຫຼາຍຈ້ຳພ້ອມກັນຮ້ອງໄຫ້ກໍຂ້ານຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາຈ້ຳກລ່າວວ່າ ທ້າວຣາພພະນາສວນອັນເປັນລູກພຣະຍາວິຣຸລຫະ ລຸກແຕ່ເມືອງອິນທະປະຖານະ ຄອນມາເອົານາງຈັນທາໜີ ໄປແລ້ວແລ ເມື່ອນັ້ນເສນາອາມາດທັ້ງຫຼາຍກລ່າວວ່າ ທ້າວຣາພພະນາສວນອັນເປັນລູກພຣະຍາວິຣຸລຫະນັ້ນບໍ ຄັນແມ່ນລູກຫຼານມະຫາ(๒๖)ຣາຊເຈ້ົ້າກໍຂ້ານ ເຫດສັນໃດຈ້ຳມາເອົານາງຈັນທາໜີ ໄປກະທຳກ້ຳລຶກໍຂ້ານຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາຈ້ຳກລ່າວວ່າ ແມ່ນລູກຫຼານແຫ່ງເຮົາບໍ່ແພ້ແລ້ວ ນັ້ນຫາກມາກຳຣາບນາບເຕ້ົ້າຂົ່ມເຫັ້ງເອົາແທ້ນາ ໃນເມື່ອເຮົາພຣະກະສັກບໍ່ ໃຫ້ແກ່ນັ້ນກ້ຳນັ້ນນັ້ນກໍຈັກຂ້ານເຮົາເສັ້ງບໍ່ທັ້ນນານ ເຫດວ່ານັ້ນມີເຕຊະອິທທິນາກນັກນັ້ນແລ ກໍ

เอาแต่บุนเราเป็นเมื๋อหน้าก่อนเท็น ถืนอ่าบุนเรามีหากจักเหนือหน้างาง จันหาถืนมาเมื๋อๆก็ บ่ๆบ่ป่าชะแล เมื๋อนั้นเสนาอามาดท้าวทูาย จิ่งไหว้พระยาว่า เหวอะฝูงข้าไหว้มะหาราชเจ้า ในเมื๋อเราเจ้าข้าท้าวทูายพ้อมกับแต่งกำลังลี้พินไปเลอเอางางถืนมาบ่จักได้ ลีรู้อ่าบ่ได้นั้นกอข้าจา เมื๋อนั้นพระยาจิ่งห้ามเสิ่งว่า ป่าได้พากันอิบเลอมันเท็น แม่นอ่าปักออกหมิดท้าบิงชายน้อยใหง่ทังมวน ไปธิบเลอมันกบ่อากจักผายแพ้ได้แล สูท่านท้าทูายจักไปเหมื๋ออากาดได้เหมื๋อนมันนั้น(๒๑)ลี ยามเมื๋อมันเตาะต่อยสายทะบูสินให้เราฟ้าปางนั้นบาเจ้าท้าทูายบ่ได้บินแม่นอ่าภูพระอิงกบ่าชะถุ้งต็นหว้ๆหักแท้บา ในเมื๋อมันบิงมาใส่เราท้าทูายบ่ตายหมิดท้าเมื๋อๆเราบั้นลี๋ ถืนอ่าพระยากล่าวถั่งนั้นแล้ว เสนาอามาดท้าทูายกป่งบ่ปาก กำพากันร้องไห้ เป็นประถุจจะถั่ง แม่นถืนจักทูบหุ้มท้าเมื๋อๆจันทะบุลีสีสัตตะบากนั้นแล ในเมื๋อถืนท้าทูายหมายมีพระกะสัตท้าสองผัวเมียบันเท้าเอาเสิ่งบ้าทุกโสกพ่อิดป่ได้ ถั่งนั้นเขากำพ้อมกันเล็กลาหนีจากพระยาเมื๋อหาป่าวเรือนแห่งตินทุกถิน ๆ กำมีแล

บัดนี้จักจาเถิงท้าวธาพพะนาสอน อุ้มเอางางจันหาหนี ไปก่อนแล ในเมื๋อท้าวธาพพะนาสองอุ้มเอางางจันหานั้น นางกร้องไห้หาแม่แห่งตินบ่ขาดสายก้อยคำว่า อีแม่เรียมาเอาข้าผู้ลูกเมื๋อแด่เท็น เหดถั่งลีแม่เป็นเจ้าจิ่งประไลข้าผู้ลูกให้ท่านเอาหนีนี้จา แม่เป็นเจ้าเรียมาเอาข้าผู้ลูกแด่เท็น อ่า(๒๒)ถั่งนั้นปู่ใจอ้ๆ ทั้นแล เมื๋อนั้นท้าวธาพพะนาสอนกเหันบางจันหาร้องไห้หาแม่แห่งตินปู่บ่แล้ว ไห้ใจอ้ ๆ ปู่บ่ลืม ถั่งนั้นท้าวธาพพะนาสอนจิ่งเล่าไลมนางว่า ดูธานางจันหาหุ่มน้อยยาได้ ไห้จ้อยๆ หินหวย[๑] น้องนี้เป็นถินชายหุ่มหน้า น้องจักเอาเจ้าตินเลี๋ยเป็นเมียยาได้ ถืดปิ่นเป็งหูายเล่า ยาได้ ถืดรอดเจ้ามาดา บัดนี้ มีแต่สองถินราปู่สางเมื๋อใหง่กว้างอิงทะปะถานะถอนแลนา ถืนอ่าท้าวธาพพะนาสอนกล่าวถั่งนั้นแล้ว นางกำมีใจอันถืดถูกถามพาสาแห่งเถ้าน้อยแล้วจิ่ง

---

๑ ถอนเป็น หินหวาย แต่ว่าจานก่ายูน "หินหวย" ถืกัน (มัด ๑ ยูก มี หน้า ๓๐)

ภล่าวถำแยงปากสงๆแรงถ่าป้อยว่า ถูธาเจ้าน้อๆ ผิว่าตามถ้ำข้าผู้พี้ ภล่าวนั้นบา ส่วนถินผู้ข้านี้ภໍเป็นลูภลุๆอันถินหัๆหูายภล่าวอ่าเป็นเชื้อพี่ยิๆ เจ้าภໍเย็นรูภว่าเป็นพี่เอ็ยย เหถถ้ำลือเจ้าจำๆว่าจักเอิาเป็นเมังนั้นดาย เจ้าบ่ป้านเยักขวางตายนั้นลือ เจ้าจักเอิาไปเป็นเมังนั้นจา อันนึๆใบเมื่อเจ้ามักใส่ปากไก้ข้าไปเป็นเมังถ้ำนั้นเหถถ้ำลือเจ้าจำบ่ ไปภล่าว(๒๗)ต้านโฮมเอิาตามพาสาถินหัๆหูายในโลภนั้นเถ. บัถนี้เจ้าเล่าไปจับแก่ถๆเอิามาเป็นเมังดายถอภนี้จา เมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอนจำๆภล่าวเฉิาบาๆว่า ถูธาเจ้าบาๆแพๆถินเอ็ยย บัถนี้ข้าผู้น้อๆภໍเป็นลูภอาว ถินหัๆหูายภล่าวอ่าเป็นน้อๆแท้ถิหู๋แล บัถนี้ข้าผู้น้อๆภໍป้านเสังซาถเชื่อวิๆสา น้อๆจำไก้มาเอิาเอ็ยยไปเป็นเมังสืบไว้ เจ้าป่ารอ้าไท้เสังบ้าตานั้นเท็น อันนึๆใบเมื่อข้าผู้น้อๆจักไปภล่าวต้านโฮมเอิานั้น น้อๆภໍป้านภิวอ่าอากยาลุๆบ่ ให้ น้อๆจำไก้ไปยาดหันถๆเอิาแลบา ถันว่าท้าวธาพพะบาสอนภล่าวถั้งนั้นแล้ว บาๆจำภล่าวอ่า ผิว่าเจ้าน้อๆภล่าวเป็นสันนั้นภໍหากถูซอบถูแม่น ท่อ่าตามถ้ำข้าผู้พี้ร่ำเพิๆถูนี้บา ใบเมื่อเจ้าถินน้อๆไปยาดหันถๆเอิาสันนี้ ภໍหูช้าๆจักเป็นเอลากำ[๑] แก่ภันเมื่อหน้าบ่มั้วบ่แล้วจักเท็อ ส่วนถั้งพี้น้อๆซาถเชื่อวิๆสาแท่ๆข้าใบเมื่อๆจันทะบุลีสีสัตตะบาภหันั้นเอิา(๓๐)ภໍจักติภแต่ๆลีพินมะหินละโยหาใต่ตามนำมาอิบเลอเอิาข้าผู้พี้ ถืนเมื่อบ่ถาดบ่ถา เหถอ่าพระอ๋ระปิตตามาถาแท่ๆข้าภໍจักถืดยากแก่เจ้าถินน้อๆแล้วแล จักติภแต่ๆให้ถินถี มีสาตตะสิบอาถินหั้มอบมาใต่ตามอิบเลอบ่สิๆภา ผิว่าตามถ้ำข้าจักพิจาระบาถูนี้บา ส่วนถั้งราหั้าสองภໍจักไก้พักพาภจาภภันหื ๑ บ่ป่าชะแล ถันว่าบาๆจันหาภล่าวสันนั้นแล้ว ท้าวธาพพะบาสอนจำๆภล่าวว่า ถูธาเจ้าบาๆอันเป็นพี่บิๆแท่ๆข้า ใบเมื่อถ้อยถำอันเจ้าภล่าวถั้งนั้น ภໍบ่หูช้าๆจักมี เหถอ่าถินอันปู่ใบเมื่อๆจันทะบุลี ภໍบ่อากจักมีถินผู้ใถมีเตชะธิหหีสเมื่ถ้ำข้าผู้น้อๆแท้ถิหู๋แล แม่นว่าเอิาจักไก้แผ่นฟ้าแผ่นถินหั้มอบมาอิบเลอข้าผู้น้อๆภໍจำไท้เอิามาเท็น ข้าภໍบ่อากจักปากภิว[๒] เอิาพໍ

---

๑ ถอมเป็น เวธะภัม

๒ ถอมเป็น ป้านภิว

ซะเลักสบ่อยท่ำน้อกก้อยแม่มีนั้นแล ใบเม็อท้าวธาพพะบาสอบกล่าวดั่งนั้ แล้อ บาวจับทาจิ่วกล่าวอ่าเจ้าน้อายบาได้กล่าวสันนั้นเท็บ เจ้าว่าตินดี(ฝ๑) กระดักแท้ผู้กระด้กำบ้าวมีเจ้าว่าเปันผู้ข้ำทู้แท้ ผู้อ็นกำบ้าวมีอิทท์ธิทท์ลับ เหิ็ อกว่าตินมากลับเหิ็ อทูายแท้ถิหิ็ แลบาน้อางเร็ย ถันว่าบาวจับทา กล่าวดั่งนั้นแล้อ ท้าวธาพพะบาสอบกำเอ่าบาวเม็อธรอกเม็อเถิวเม็อวา อินทะ'ปะถาบะถอบพุ้นแล ถันว่าท้าวธาพพะบาสอบเอ่าบาวเม็อธรอก แล้อเจ้ากำเข้าไปสู่บาสาถอันเปันที่ปู่แห่วติบ เม็อนั้นบาวมะลิภาธาซุเทอ็ติบ เปันแม่ กำเทันท้าวธาพพะบาสอบอุ้มเอ่าบาวจับทาเข้ามาในบาสาถที่นั้น บาวมะลิภาจิ่วถามลูกแห่วติบว่า เจ้าลูกธักแม่ ไปได้ลูกทูายผู้ใดมานั้นจา เม็อนั้นท้าวธาพพะบาสอบ จิ่วขานลำแม่แห่วติบว่าข้าแก่แม่เปันเจ้าข้า กำไปเอ่าลูกสาวอากบาลุวในเม็องจันทะบุลีสีสัตตะบากพุ้นแล เผื่อจัก เอ่าเปันพระธิบาลูกสะไพ้แม่ข้ากำถืดแผ่กอ้างแต่ทอทีนั้นแล้อ เม็อนั้น บาวมะลิภาถิบเปันแม่ ซ้ำถามลูกแห่วติบว่าเจ้าลูกธักไปเอ่าผังกับถอม อากบา(ฝ๖)ลุวที่นั้น เจ้าลูกธักไป "บากซิวเอ่า"๑ ขอเอ่าลีรู้ว่าไปบากซิว เอ่ากำแม่จา เม็อนั้นท้าวธาพพะบาสอบจิ่วกล่าวอ่า ส่อนดั่งบาวผู้นั้ซ่อว่า ข้าไปขอเอ่ากำหากแม่นซะแล ประภาบนิ่วซ่อว่าข้าไปบากซิวเอ่ากำหากแม่น ซะแล ใบเม็อผู้ข้าไปขอเอ่าบาวผู้นั้กำหากไปขอแท้ถิหิ็ ถันว่าอากบา ลุวบ่ให้ข้ากำจักธิบเลอเอ่า จิ่วได้ซ่อว่าไปขอเอ่ากำแม่นไปบากซิวเอ่ากำแม่นนั้ แล เม็อนั้นบาวมะลิภาถิบเปันแม่จิ่วซ้ำถามว่า ใบเม็อเจ้าลูกธักไปบาก เอ่าสันนั้ อากบาลุวกำกะทำถ้าลีแก่เจ้านั้นจา เม็อนั้นท้าวธาพพะบาสอบจิ่วกล่าวว่า บามเม็อข้าผู้ลูกไปบากซิวเอ่านั้นอากบาลุวกำบ่กะทำสันใดแก่ข้ากำท่ำร้อวให้ปู่สิวงอแล อ่าดั่งนั้นที่นั้นบาวมะลิภาจิ่วซ้ำกล่าวอ่า เจ้าลูกธักไปกะทำสันนั้ กำท่ำเปันไพยะบากถากถอบแก่กันบ่รู้แล้อจักเท็อ แล้อ๖ เจ้าลูกธักจิ่วเอ่าบาวถืบเม็อสิวแก่อากบาลุวเสังกำแม่เท็บ เม็อนั้น ท้าว(ฝฝ)ธาพพะบาสอบจิ่วกล่าวว่า ข้าผู้ลูกกำบ่เอ่าไปสิวให้แก่ไผได้แล ใบเม็อข้าผู้ลูกเอ่าบาวไปสิวให้แก่เอ่าดั่งนั้นข้ากำยืนลักอายมากนัก ถืบทัว

---

๑ ถำเว้า บากซิวเอ่า ถอบต้ดออก

๖ ถำว่า แล้อ ถอบเปัน "แล" ใบลามจามก่ำขูบ "แล" มัก ๑ ผูก ฝ๑ ขน้า ฝ๕)

ทูลขจักกล่าวอ่าเป็นถิงฉายขี้ป้างนั้นแล ถังอ่าท้าวธาพพะนาสองกล่าวถ้ำนั้นแล้ว นางจิ๋งไปทูนพระยาวิธุลทะอันเป็นผัวแห่งติน จิ๋งกล่าวอ่าเทอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้า บัดนี้ท้าวธาพพะนาสองกำไปยากเอานางจันทาอันเป็นลูกอากยาลุง ในเมืองจันทะบุลีสีสักกะนากพ้นแล้วแลมะหาธาชุเจ้าจักกะทำถ้ำลือกำข้าจาผีอ่าตามถ้ำผู้ข้าจักร่ำเพิงดูนั้นบาธอยว่าจักเป็นไม้ถ้อนก้อนถึนผิดกันบ่รู้แล้วกำข้านางเมื่อนั้นพระยาวิธุลทะจิ๋งกล่าวอ่าพักเทดูธานางธอยว่าพระยาทัตตะธัตถะอันเป็นพี่ชายแห่งเรา เอาเมืงให้แก่ทูานบ่ป่าชุะแล ส่วนถ้ำถ้อยคำอันท้าวธาพพะนาสองกล่าวอ่าไปยากชิ๋ง เอาถ้ำนั้นกำบ่ห้ามจักมีเทดว่าพระยาทัตตะธัตถะตินนั้น ทูนบ่อมเป็นลูกอ้ายพ่อส่วนถ้ำลูกแล(๗๔)จักลงดแก่ทูานกำบ่ห่วงมีแท้ถิทูแล นางป่าได้เกือดร้อนเกือใจกับถอมลูกแห่งนางนั้นเทิ่น ถังอ่าพระยาวิธุลทะกล่าวสันนั้นแล้ว นางมะลิกาธาชุเทอิกำทูนลาพระยาไปหาที่ปู่แห่งตินทั้นแล เมื่อนั้นส่วนถ้ำท้าวธาพพะนาสอน กับทังนางจันทากำสิมสู่ปู่กินกับถอมกันนั้นได้ ๑ อัน ๗ อัน แล้วพระยาทัง ๑ อันเป็นพ่อแลแม่กำพ้อมกันทำเล้าเข้าขอันแลผูกแขนใหเป็นผัวเมืงกับแต่อายุได้ ๗ ปีนั้นกำมีแล ส่วนถ้ำนางจันทาอันสิมสู่ปู่กินกับถอมท้าวธาพพะนาสอน ในเมืองอินทะปะถาบะถองที่นั้นนานได้ ๑ เดือน ๗ เดือน ถ้ำนั้นกำลวดถิ๋งลืมเสียบ้างพ่อแลแม่แห่งตินกำชินชื่นบินดีกับถอมท้าวธาพพะนาสอน เป็นอันสุกอะเสิมเดิมถองมากนักบ่อาดจักทุกยากลำบากก้อยไพยไพอินทายอันใดอันนึ๋งได้แล กำท่มีสุกปู่สิ๋งถงอบ่อาดจักมีทุกจักเทือแล เมื่อนั้นพระยาอินตินเป็นเจ้าแก่เทอะถาท้าวทูายอันปู่ในสองสอันชั้นฟ้าที่นั้น พระยากำลิ๋งแลถูในวุมพูที่บท้าว(๗๕)มอบ กำจิ๋งเทันท้าวธาพพะนาสองกะทำกำอันบ่ชอบบ่แม่นในธีถองทำนองพระพุททะเจ้าอันเป็นสุจจะธิตตะทำ อันบ่ดี[๑] มันท่ไปกะทำกำ[๒] อันเป็นบาบสิ๋งถงอแล ในที่นี้อินทาจักแต่งทูธาอันเป็นบั๋งสูดท้า ล บ่ธะบอบแล้ว ภูจิ๋งจักให้เทอะบุดตินใดตินนึ๋งถือเอาหน้าสีบั๋งสูดท้า ล

---

๑ ตามใบลานจานกำ ฮูบเป็น "อันดี" มัด ๑ ผูก ๗๗ หน้า ๗๓

๒ กำ ถอบเป็น กัม

ไปทำนวยทวยกู[1] อายุสัจขานบอกสอนแก่มัน จักจักมีอายุชมั้นยืนเป็น
ไปแล ผีอ่ามันบ่ฟังภะทำบาบปู่ใจอ้ๆสันนั้นภูจักจักแต่งใช้เทอะบุก
ติมมีบุนยะสิมพาน ไปชุนะพาบแพ้ใช้มันสั้งชีวิดเสัง จักจักแล้ว
ถำมักแต่งภูชุะแล ถันว่าพระยาอินถะบิงใจสันนี้แล้ว เจ้าจักแต่ง
แปงอิดขูน บักห้องบั้งสูดหัง ๙ อันเป็นห้องหูธาหังมวนบ่อระบวนแล้ว
พระยาอินจักลักกูบักเทอะบุดหักชาย มีสิมพานบ่แก่ก้าพ่เป็นมะชิมมา[2]
ผ้านภางก่จักเหันเทอะบุดติมบ่ง อันเป็นสาวิกแก่ท่านมีสิมพานบ่แก่ก้ามี
อายุอันสั้งหมิดแล้ว พระยาอินจักเอาหนังสีเส้นหูธาบั้งสูดหัง ๙ บัด(๓๓)
ใส่มีเทอะบุดติมนั้นแล้ว พระยาอินจักกล่าวว่ามาลิสา[3] กูธาเจ้าผู้หาทุก
บ่ได้ในภาละ บัดนี้อายุแห่งเจ้าก่เป็นอันสั้งหมิดไปแล้ว เจ้าจักถือหนัง
สือันนี้ลักไปเกิดในห้องนางมะลิภาธาดุเทวี อันเป็นอัคคะมะเหสีแห่ง
พระยาวิธุลหะในเมืองอินทะปะถานะคองหั้นั้น แล้วเจ้าจักถูบหูธาดาตา
แห่งห้าวธาพพะนาสวนแล้ว ป่าให้มันภะทำกำอันบ่แม่นเหมืองถ้าอันมัน
ภะทำมาแล้วนั้นแท้ บังว่าพระยาอินกล่าวสันนั้นแล้ว เทอะบุดติม
นั้นกจุดติ[4] ตายจากชั้นฟ้าหั้นั้นแล้ว ก็เอาหนังสีสูดในเส้นหูธาอัน
พระยาอินเอาให้นั้น ลักมาเอาปะติสินหิในห้องแห่งนางมะลิภาธาดุ
เทวีแท้หั้นแล เมื่อนั้นนางมะลิภาธาดุเทวีก่หธักับนางได้ ๑๐ เดือน
แล้ว ก่ปะสูดได้ลูกดายผู้บ่างอันมีมือถือหนังสีออกมาแต่ห้องแม่หั้นแล
เมื่อนั้นถิงหักหมายมีพระยาหัง ๖ อันเป็นพ่แลแม่เป็นต้น ก่พ้อม
กันใส่ชื่ภุมมางผู้นั้นว่า ห้าวพึกพี เป็นน้อย ห้าวธาพพะนาสวนขึ้นใหง่มา
ได้ ๓ ปี ห้าวพึกพีใหง่มาได้ ๕ ปีแล้ว ถังนั้นส่อนถังห้าวพึกพีผู้นั้น
ก่เป็นอันสลาดถ้อยหูธาดาถามากนัก แม่นว่าจักถูบถู(๓ก) บักหมากอี
หมากฟัก หมากมี้ หักมอนถ้อยคำว่าแม่ถิบมีห่นั้น แม่ถหมากมี้ห่นั้น

---

๑ ถอนเป็น ทำนวายทวายถู

๒ ถอนเป็น มัชฌิมา

๓ ใบลานจานก่ำยูน มาลิภา หน้า ๓๒ มัด ๑ ผูก ๓

๔ จุตติ ถอนเป็น จุติ

ก็ดีภกก็แม่นทุกสิ่งทุกอันทั้งแล อันน้ำแม่นว่าจักถูนถูบ้างนักอัตตะอึก เถือนดาวฟ้าฝนสักภาณสักขานทั่วมวน ก็ดีภกก็แม่นบ่ผิดลองทำแท้ถีหื้แล อัน ๑ แม่นว่าจักถูนถูบ้าชาวาอายุถึนท้าวหาย ด้วยคำว่าถึนผู้นั้นมั้นจักป่วยไข้ใบอันนั้น ถึนผู้นั้นมั้นจักเป้นโรกเป้นเถาะอันนั้นก็ดีภกก็แม่นบ่เสดชะหูหั้นแล ถันว่าท้าวพิกพีใหม่มามีสาพาอะปางดั่งนั้น นางมะลิภาธาชเทวีก็ชั้าเล้าหธิงถับลูกบางได้ ๑๐ เถือนแล้ว ก็ประสูดได้ลูกชายผู้น้ำ พ่อแม่ท้าสองก็พ้อมกันใส่ชื่อลูกแท่งถินว่า ท้าวอินทะชิเป้นน้องท้าวพิกพีทั้งแล ส่วนดั่งท้าวอินทะชิใหม่มาได้ ฌ ปี ท้าวพิกพีใหม่มาได้ ฌ ปีท้าวธาพพะนาสอนใหม่มาได้ ๑๖ ปี แล้วท้าวอินทะชิผู้เป้นน้องหล้านั้น ก็ประกอบด้วยผยาอันมากมักแม่นว่าถึดอ่านป่านแปลิ่ง ด้วยประการสันใดก็เป้นสันนั้นแล เมื่อนั้นท้าว(ฌ๒)ธาพพะนาสอนก็อำลาสั่งบ้าพ่อแลแม่ท้าสองกับท้านางจันทาผู้เป้นเมียบริวารบวน เจ้าก็บายเอาทะนูสิน ดาบภายสึดแล้ว เจ้าก็ทะยานไปเหนือหากาดภาดหาวแล้ว เจ้าก็เทาะหอบไปลิ่งล่าดูบ้านเมืองท้ามวนในจุมพูทิบทุกแท่งทุกพาย ก็บ่อาดจักมีท้าวพระยาถินใดจักฮักแยงแลริบเลอตอบกูงเจ้าได้ ทูนบ่อมมาถึนริบนิบใหว้บ้าท้าวธาพพะนาสอนบ่เสดชะหูหั้นแล เจ้าจิ่งทะยานไปเถิงเมืองอันน้ำชื่อว่าเมืองตักกะสิลา ก็ประกอบด้วยสาตตะสิบอาถินมากนักแม่นว่าถึนท้าหลายอันปู่ในจุมพูทิบท้ามวน บ่อาดจักริบเลอผานแพ้เมืองอันนั้นได้ ท่อนั้นไว้แต่ธัสสี ทิบพยาทองแลผีบักท้ามวน จิ่งจักไปผานแพ้แก่บ้าเมืองตักกะสิลาได้หั้นแล เมื่อนั้นส่วนดั่งท้าวธาพพะนาสอนไปเถิงเมืองตักกะสิลาแล้ว เจ้าก็ไปยืนปู่เหนือหากาดภาดหาวพูงบอดจุ่มฝ้าผาสาดแท่งพระยาตักกะสิลา (ฌ๗) แล้ว เจ้าก็เอาบื้อมิติเตาะต่อยบ้าทะนูสินอันชื่อว่าโมกขะสัดถะสิบปา[๑] นั้น อันมีสูงดั่งสบั้นเมืองบั้นในเมืองที่นั้นมากนัก เมื่อนั้นพระยาตักกะสิลาได้ยินสูงทะนูสินอันท้าวธาพพะนาสอนเตาะต่อยนั้น เจ้าก็แล่นมาชานมิงลิ่งดูพายบินหากาดก็เหันท้าวธาพพะนาสอนยืนปู่ผู้ดูงอสันนั้น เจ้าก็มีใจอันถูดมากนักด้วย

---

๑ ถวนเป้น โมกขะสัดถะสิบปะ

ถ้าว่าบุคลละผู้ใดมาล่อาเอดบ้านเม็อาแห่าภูนี้จา ถังว่าเจ้าภล่าว
ถ้าบั้นแล้อ เจ้าก็บายเอาหะบูสีนอันเป้นขอาพระยาปู่พระยาถาอันเกิด
กับเม็อาหั้นั้น มาบิาขึ้นไปใส่ห้าวอารามพะนาสอนป้นปู่เหม็ออากาดหั้นั้
มีสูาอันถ้าเป้นประถุจจะถ้าสูาฟ้าผ่าหมื่นเห้อพันหั้นั้แล เม็อนั้น
ห้าวอารามพะนาสอน จิาเอาถาบภาบสึกแภว่าธับป้นหะบูสีนแห่าพระยา
ตักภะสีลา ก็ลอกฉะเด้นตกลาิกถึกหน้าผากพระยาตักภะสีลาถายไปเห็า
เต็บจิาถึนมาหั้นแลเม็อนั้นพระยาตักภะสีลาจิาช้าบิา(๔๐)ขึ้นไปเถิาสอาหี
ก็ลอกบ้าเกิด เป้นบ้อาบาดสินสอ่านก้องลืมกับเป้นประถุจจะถ้าเอือกภหน้า
ขึ้นไปเถิาห้าวอารามพะนาสอนอันปู่เหม็ออากาดหั้นั้ เม็อนั้นห้าวอารามพะ
นาสอนก็เหับบ้อาบาดพระยาตักภะสีลา สินสอ่านขึ้นมาเพื่อจักมาพูกเอา
ตินสับนั้น เจ้าจิาถอกถาบภาบสึกแภว่าฝากเอือกบ้อาบาดอันนั้น ก็ลอก
ยากติกลิาไปก้องกอกแถ่าฮาตีนหื่แห่าพระยาตักภะสีลาทุกแห่าทุกพาย
บ่อากจักถิาตินได้ มีประเหมานถาว ๑ ถือว่าบ้าเฮ้าสุกหวดบ้าพระยาจิา
ถีบป้นยากไป พระยาจิาลุกได้หั้นแล เม็อนั้นพระยาตักภะสีลาก็บ้าเกิด
บ้าใกหะมะนะ[๑] ก้อใกถมาภนัก พระยาจิาช้าบิาหะบูสีนขึ้นไปเถิา มี หี
ก็ลอกบ้าเกิดบินหอกบินว้าวได้ ๙ ล้าน ๙ โภถ เม็อจักให้ไปตักหัวห้าว
ารามพะนาสอนยาถ เป้นบั้นเป้นห่อนตายไปบักดงอนั้นแล ห้าวอารามพะ
นาสอนจิาเป็อาถาบ[๖] ภาบสึกภอักแภว่าธอบหุกก้าหุกพาย ก็ลอกไปถึก
บินหอกว้าวพระยาตักภะสีลาฉะเด้นฟ้าตกลิาม่าสักแหาถึก(๔๑)ตีน ตัว
หู ตา ปาก ถ้า แถ่าฮา ตีนหื่ แห่าพระยาตักภะสีลา เป้นอันเจับป่วกบอก
บ้าหนักหนา พระยาจิาสอากหิบายถากาเป่าพิ้นไปในตีนหุกแห่าทุกพาย
ก็ลอกสอ่างหายถีบักดงอนั้นแล เม็อนั้นพระยาตักภะสีลาจิาบิาหะบูสีน
ขึ้นไปก้อน ๔ ก็ลอกบ้าเกิดเป้นห่าฝนแลลิมพักติบิถก้อขึ้นไป เป้นประ
ถุจจะถ้าลิมกับปาอินากอันจักมาม้าางกับนั้นแล เม็อนั้นห้าวอารามพะนาสอน
จิาแภว่าถาบภาบสึกอันบ้าเกิดเป้นแสาบาบเม็อา รุ่าเรือาห้วอากาดภาา

---

๑ ถวนเป้น "ใกหะมานะ"

๖ ใบลานจานก่ำฆูน "แภว่าถาบ" (มัด ๑ ผูก ฆิ หน้า ๔๔)

ทาวหัวมวน ส่วนถ้ำแสงดาบแห่งท้าวธาพพะนาสวนก้อดไปชุะนะ
นาบแพ้ยังท่าฝนแลลืมพระยาตักภะสีลา ก้อดพักติบิดป่อถืมมาเถิง
พระยาแล้ว ก้อดบิดก็อเอิาพระยาตักภะสีลาป่อไปเป้นประถุจจะถ้ำ
ก็อยันลืมพักไปเหนือออากาดกาวทาวนั้นแล้ว พระยาจิงสวากทิยาย
รอยมิน[๑] เป่าพินเถิง ๖ ทิ ม ทิ ลืมยันนั้นจิงสว่างทายไปแล้ว พระยา
จิงถืมมาสู่นาสากแห่งถิน(๔๑)เมื่อยหิวมากนัก พระยาจิงทายใจว่า
ไยน่เมื่อยแท้นา ทายใจบ่รอกท้องใจขืดากเสูแล้วว่าถ้ำนั้นก็มีแล เมื่อ
นั้นท้าวธาพพะนาสวนป้นปู่เหนือออากาดที่นั้นก็เหันพระยาตักภะสีลาหอก
หุ่บทายใจเป้นยันฟ่าวๆถ้ำไก่ปากน้ำแล่งแดดนั้นแล เมื่อนั้นท้าวธาพ
พะนาสวนจิงเอิ้นถามว่าดูธาพระยาถินถ่อยขุ่อยันหาสากตะสิงอาถินบ่ได้
ท่านบ้างจักไยมเราลืรู้ว่าบ่ไยมนั้นจา ถันว่าท่านบ่ไยมถี[๒] ให้ท่านบอก
แก่เราเท้น เราจักบิงหะนูสินใส่ให้มุดมอดกับอาบหมิดทั้งเมื่อนี้แล
เมื่อนั้นพระยาตักภะสีลา จิงขานถ่ำท้าวธาพพะนาสวนว่าเราบ่ไยมผู้ใด
ก้อยง่ายแล สากตะสิงอาถินแห่งเราก็บ้านากถามหูวงหูายบ่หมิดบ่
สร้างจักเท็อแล เมื่อ(นั้น)ท้าวธาพพะนาสวนได้ยินพระยาตักภะสีลา
กล่าวอ่าบ่ไยมสันนั้น เจ้าจิงบิงหะนูสินยันชื่ว่าไมกะสักกะสิบปานั้น[๓]
เมื่อบินอากาดมีสูงยันกว้างเหมือนถ้ำ(๔๒)พ้าผ่าแสนที่ที่นั้นแล ส่วนถ้ำบิน
หะนูสินยันนั้นก็อดบ้างเกิดเป้นไยบ่อมากถามหูวงหูาย พักป่อมาผูกมัด
เอาบ้างถิน มือ แล่ง ขา ถิน ถ่อ แห่งพระยาตักภะสีลา[๔] แล้วแลหั้น
ไปมาพระยาตักภะสีลา ก็อยับปาลาไช[๕] เสูงเตชะธิทที่มีหน้ายัน
หม้อมตอมเจ็บป่อดมากนัก พระยาก็บ่อากจักแก้เชือกไยบ่อออก
จากถ่อแล่งขาแห่งถินได้ พระยาก็ร้องไห้ถาวปู่อิงในดานมินที่นั้น
เมื่อนั้นฝูงหมู่ลูกแลเมีย ก็บหั้งเสนาอามาดแลชาวบ้านชาวเมืองหั้งมวน

---

๑ รอย ถวนเป้น "รอายมิน"
๒ ถ้าว่า ถี ถวนเป้น ก็
๓ จบพูก ม มักต้นแล
๔ ก็อยับปาลาไช ถวนเป้น "ก็อยัปธาชัย"

เอิาภ็เห้นพระยาร้องลาวเจ้บปวดเอหทะยามามาภนักสันนั้น เอิาภ็พ้อมกัน
แล่นเอ้ามาหาพระยา เพื่อว่าจักแก้เสู่ยว้าเอือกใยบัวผูกพระยาไว้นั้นภ็บ่
อาดจักแก้ได้ เอิาภ็พ้อมกันร้องไห้ถอมพระยามาภนักหั้นแล เมื่อนั้นเสนา
อามาดหัวหูายเอิาภ็สิมทะยาจากันว่า เราหัวหูายบ่อาดจักผายแพ้ชายผู้นั้นได้แล แม่นว่าพระยาเจ้าแห่วเราชายผู้นั้นภ็เอิาใยบัวผูกไว้ ใน
เมื่อเราจักแก้ออกเสู่ยภ็แก้บ่ได้สันนี้ เราจักภะทำถ้วายพระยาเจ้าแห่ว
เราจ้วมีชีวิดบ่ตายนี้จา เราหัวหูายจ้วพากันหาทูนเงินทูนคำมา
(๑) ใอภาด ธาหทะยาชายผู้นั้นลาวมาจากอาภาด เพื่อว่าจักให้แก้เสู่ยว้า
เอือกใยบัวอันนี้ออกจากพระยาเจ้าแห่วเรา ให้มีอิหหิ ธิหหิชีวิดแล้ว
เราจ้วพ้อมกันเป็นข้อยส่อยถือยชายผู้นั้นเหิ้น ถันว่าเอิาสะมักคาพ้อม
กันแล้ว เอิาจ้วเอิาทูนเงินลูบ้วๆ ทูนคำลูบ้วๆ มีบ้ายหนักแลเบ้ามแลหมื่น
ใส่ขันเงินขันคำมาตั้วไว้ในซานมินหั้นแล้ว เอิาจ้วเอิาเสื่อสาดอาดสนา
มาปูแปวบ่อนหั้ไว้บ่ระบวนแล้ว เอิาจ้วพ้อมกันก้มขาบไหว้แล้วแลกล่าว
ว่า เหอะฝูวข้าไหว้มะหาธาชุเจ้าถินปธะเสิดล้ำเลิดภว่าถินหัวหูาย บัดนี้
ฝูวข้าหัวหูายขอใอภาดธาหทะยาอังเชินเจ้าภูลาวมา สเวียลาด[1] บ้านเมื่อว
ตักภะสิลาหั้นเป็นเจ้าแก่ฝูวข้าหัวหูายแล้วแล แก้เสู่ยว้าเอือกใยบัว
ออกจากเมื่อถินแห่วพระยาตักภะสิลาให้มีอินหิชีวิด ให้ได้เป็นข้อยส่วย
ถินแห่วเจ้าภูแล่ภ็ข้าเหิ้น เมื่อนั้นท้าวธาพพะยาสวนได้ยินคำเสนา(๒)อา
มาดหัวหูายใอภาดธาหทะยาถินลาวมาดั้วนั้น เจ้าภ็บ่มีภิวเภาสังจักปาด
เป็นปธะดุจจะดั้วไภสอนธาชุสีออกจากถ้ำคูหา อันบ่ภิวเภาแต่เมื่อน้อย
หัวหูายนั้นแล ถันว่าเจ้าลาวมาธอดแล้วเจ้าภ็บ่ว้าอยู่ในซานมินหั้นนั้น เจ้า
ภ็ขุะเด็กเข้าไปในผาสาดแล้ว เจ้าภ็ขุะถืดอยู่เหนือธาสนา[2] อันมีเสนา
อามาดขาวเมื่อตักภะสิลามาแวดล้อมอ้อมเป็นปะธิวานหั้นแล เมื่อนั้น
เสนาอามาดหัวหูายจ้วไหว้สาดามว่า เหอะฝูวข้าไหว้มะหาธาชุเจ้าถินมี
เดขะสมพานอันมากเจ้าภูมาแต่บ้านใดเมื่องใด จ้วมาไผดสาภะขุนาแก่ฝูว
ข้าหัวหูายภ็ข้าจา เมื่อนั้นท้าวธาพพะยาสวนจ้วขานถำเสนาอามาดหัว

---

๑ ถวนเป็น สเวียธาด ๒ ลาวเท็อใบลานขูม อาดสนา ลาวเท็อ อาสสนา

ຫຼາຍວ່າເຮົາພຣະອົງມາແຕ່ເມື້ອງອິນທະປະຖະນະຄອນພຸ້ນແລ ວ່າດັ່ງນັ້ນເສນາ
ອາມາດທັງຫຼາຍຈົ່ງຊ້ຳຖາມວ່າ ເຈົ້າກູມີ້ປຣະໂຍຊນະເບື້ອງໃດຈົ່ງມາເຖິງເມື້ອງ
ທີ້ນີ້ກໍ່ຂ້ຳຈາ ເມື້ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສອນຈົ່ງກລ່າວວ່າ ເຮົາກໍ່ບໍ່(๔)ມາດ້ວຍ
ປຣະໂຍຊນະອັນໃດກໍ່ທໍ່ມາທຸງວຫຼັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນເສນາອາມາດທັງຫຼາຍຈົ່ງ
ພ້ອມກັນຂາບໄຫວ້ວ່າບັດນີ້ຝຸງຂ້ຳທັງຫຼາຍ ອັງເຊີນມະຫາຣາຊເຈົ້າຊະເດັດໄປແກ້
ເຊືອກໃຍບົວອອກຈາກເມື້ອຕົນພຣະບາແຫ່ງຝູງຂ້ຳທັງຫຼາຍແດ່ເທີ້ນ ເມື້ອນັ້ນ
ທ້າວຣາພພະນາສອນຈົ່ງຂານວ່າ ເອີ້ງ ເຮົາພຣະອົງຫາກຈັກໄປແກ້ບໍ່ເທົ່ງນານ
ຊະແລ ຄັນວ່າເຈົ້າກລ່າວດັ່ງນັ້ນແລ້ວເຈົ້າກໍ່ຊະເດັດອອກໄປເຖິງຊານນົນແລ້ວ
ເຈົ້າກໍ່ເຫັນພຣະບາຕັກກະສິລາເຈັບປວດຮ້ອງໄຫ້ຄາງປູ່ອ້ຽງບໍ່ຂາດສາຍ ເຈົ້າຈົ່ງຖົ່ມ
ນ້ຳລາຍໃສ່ຝາມື້ແລ້ວ ເຈົ້າກໍ່ຍົ່ນມື້ໄປລູບບາຍບັງກາຍເມື້ອຕົນແຫ່ງພຣະບາ
ຕັກກະສິລາທົ່ວທຸກແຫ່ງທຸກພາຍແລ້ວ ພຣະບາກໍ່ລວດສ່ວ່າງຫາຍເສັ່ງບັ້ງເຈັບ
ປວດທັ້ງນວນແລ້ວ ພຣະບາຈົ່ງລຸກມາຂາບໄຫວ້ທ້າວຣາພພະນາສອນວ່າ
ສາທຸໆເຈົ້າຊີວິດຜູ້ຂ້ຳເຣີ້ຍ ຂໍ່ໃຫ້ເຈົ້າກູປູ່ສເວີ້ຍຣາດບ້ານເມື້ອງທີ້ນີ້ເປັ້ນເຈົ້າແກ່
ຝູງຂ້ຳທັງຫຼາຍກໍ່ຂ້ຳເທີ້ນ ເມື້ອນັ້ນທ້າວ(๕)ຣາພພະນາສອນຈົ່ງກລ່າວວ່າເຮົາກໍ່ບໍ່
ມີ້ປຣະໂຍຊນະດ້ວຍສເວີ້ຍຣາດບ້ານເມື້ອງອັນໃດອັນນ້ຳງສັ້ງແລ ເຮົາກໍ່ນາຖ່ວ
ທຸ້ງໃຫ້ຊຶ້ນສ່ວ່າງຄຳເຫງົ້ານອນແລ້ວແລ ຈັກຄືນເມື້ອຊະແລ ອັນນ້ຳງເຮົາກໍ່ນັກໄຄ່
ປາກເຫັນຄົນຜູ້ມີ້ສາຕຕະສິນອາຄົມອັນນາກ ກໍ່ຈົ່ງຖຸ່ງເດີ້ນນາຄັນວ່າບຸຄລ່ະຜູ້ໃດມີ
ວິຊາຄຳຮູ້ຄຳຫັ ກລົ້ນເຫົ ອຕົນຕົວເຮົາກໍ່ຈັກຮຸ່ງເອົ້າແລ້ວເຮົາຈົ່ງຖຸ່ງເດີ້ນໄປຖຸ່່ງລ່ວ່ງ
ປອກໃບຫົ້ ນທຸກແຫ່ງໃຕ້ຫົ້ນເໜືອທັ້ງນວນ ເຮົາຈົ່ງນາພົບພໍ້ທ່ານອັນເປັ້ນພຣະບາ
ສເວີ້ຍເມື້ອງຕັກກະສິລາທີ້ນີ້ ກໍ່ບັ້ງມີ້ສາຕຕະສິນອາຄົມພໍ່ຊະເຫັ ກສ່ວ່ຍເຫດວ່າ
ບັ້ງມີ້ຄຳປອກໃບຕອບມື້ເຮົາພຣະອົງຫົ້ ນພໍ່ໃຫ້ຊຶ້ນສ່ວ່ງເສັ່ງບັ້ງຄຳໂສກເສ້ົາຫ່ວ່ນ
ເຫງົ້າແລ້ວ ເຮົາກໍ່ຈັກຖຸ່ງເດີ້ນໄປພາຍໜ້າພຸ້ນກ່ວ່ນແລ ທ່ານຈົ່ງຄ່ວ່ຍປູ່ສວັ
ສດີ ຕຸ້ນຂ້ຳຫວ່ນໃໝ່ປູ່ໃບເມື້ອງທີ້ນີ້ຄ່ວ່ຍຟ້ັງດູ ເຮົາພຣະອົງແດ່ເທີ້ນ ຄັນວ່າ
ທ້າວຣາພພະນາສອນອຳລາຄາຈາກພຣະບາຕັກກະສິລາແລ້ວ ເຈົ້າກໍ່ສ່ວ່ຍອ
ຂຶ້ນສູ່(ฝ)ອາກາດກ້ວ່ງຫ້ວ່ງແລ້ວເຈົ້າກໍ່ສຳເພາະໜ້າສູ່ທິສສະຫົ້ນເໜືອແລ້ວ ເຈົ້າ
ກໍ່ທະຍານໄປເຖິງເມື້ອງອັນນ້ຳງຊື່ວ່າ ໂລມະວິໂສແລ້ວ ເຈົ້າກໍ່ໄປຕັ້ງປູ່ເໜືອອາກາດ

ภาๆหาวแล้ว เจ้ากำเกาะต่อบสายทะบูสิบเหม็อบถ้ำเก้าบั้นแล เม็อบั้บ ส่วบถ้ำพระยาเจ้าเม็อๆไลมะอิไสท์บั้บ กำจะถุ้ๆ[๑] ตักใจกิวมาภบักพระยาจ๊ๆออกมาแต่ผาสากเก๋ๆชาบมิบหูๆอ๊บเม็อบิบอากาดแล้ว เจ้ากำเห้บ ท้าวธาพพะบาสอบบั้ๆอักทะหมาดปู่ผู้ญาว เจ้าจ๊ๆบอกเต็บเสบาอามาด ท้ๆหูๆายว่า ท่าบท้ๆหูๆายฝูๆเป้บเสบาอามาดกาๆหบ้าตาๆตา เธาพระยะอิๆจักบอกใท้ท่าบท้ๆหูๆาย จ๊ๆพาภับไปจับผูกเอาชาบผู้บั้บมาถวายแก่เธา พระยะอิๆท่ๆอพลับเธาจักใจดาบมับถูจักสบ่อยแล้ว เธากำจักป่อยใท้มับ เม็อบั้บชุะแล เม็อบั้บเสบาอามาดท้ๆหูๆายกำโดยพระธาชอาดบาพระเจ้า แท่ๆติบแล้ว เอิาก็ถ้อๆร้อๆป่าวภับมาโรมในธาชถอๆหูๆวแท่ๆ(ก)พระยาอับจักบับอ่าบถูได้อักใอเผบิปาย ๙ โภดทั้บแล ถับว่าเอิามาโรมภับบำระบวบแล้ว เอิาจ๊ๆตักแต่ๆเดาถาเม็อถิบทุกถิบๆแล้ว เอิาจ๊ๆพ้อมภับทะบาบสู่อากาดไปแวดล้อมอ้อมท้าวธาพพะบาสอบด้วยถำใส่ใจว่าจักภุมผูกมัดเอิามาถวายเจ้าแท่ๆติบทั้บแล เม็อบั้บท้าวธาพพะบาสอบกำเท้บถิบมาแวดล้อมอ้อมข้าถิบ เป้บอับมืดมิบอิบทะภาบมากถามหูๆายๆายสับบั้บ เจ้าจ๊ๆถามถูก้อยอับถืออับๆามว่า ดูธาเจ้าเธียเหดถ้ๆลีเจ้าท้ๆายจ๊ๆมาแวดล้อมอ้อมถิบเธาปู่ทุกก้ำทุกพาย เจ้าท้ๆายจักภะทำถ้ๆลีแก่เธาบี้จา เม็อบั้บเสบาอามาดท้ๆายเอิาจ๊ๆพ้อมภับกล่าวว่าถูท้ๆายจักมาผูกเอาไปถวายแก่พระยาแท่ๆถูว่าถ้ๆบั้บ เม็อบั้บท้าวธาพพะบาสอบจ๊ๆถามว่า เจ้าท้ๆายจักมาผูกเอาเธาด้อยเหดสับใดบี้จา เม็อบั้บเสบาอามาดท้ๆายจ๊ๆภล่าวว่าม๊ๆหากมาล่อๆลัดถัดบาบเต้าอิบเห้าถูข้า(๒)ท้ๆายบั้บเดท์บี้ถูท้ๆายจักจับเอาม๊ๆญอบี้แล ม๊ๆจักหบีไปหาๆใดจ๊ๆจักพ้บจากถำตาบบี้จา ม๊ๆจักภิบอับใด จ๊ๆ[๖] ธิบภิบเสับใท้มับอิบแล้ว จ๊ๆก้มหบ้าปู่ใท้ถูท้ๆายผูกเอาไปถวายแก่พระยาเจ้าโจดถามถูใท้แจ้บบ้าเหดร้ายแลภาบดีแล้ว ถูท้ๆายกำจักเอาม๊ๆไปข้าเสับใบอับบี้ชุะแล เม็อบั้บท้าวธาพพะบาสอบจ๊ๆภล่าวว่า ถับว่าท่าบ

---

๑ ถวบเป้บ สะถุ้ๆ
๖ ถำว่า จ๊ๆ ถวบเป้บ จ่ๆ

ทัๆฮูายผูกเอาเราได้ภໍจๆพากันจับเอานั้นเห็นอ่าถ้านั้น เมื่อนั้นเสนา
อามาถทัๆฮูายได้ยินถำท้าวอราพพะนาสอนกล่าวสันนั้น เอาจๆพ้อมกัน
ป้นมีไปเพื่ออ่าจักจับเอาสันนั้น เจ้าจๆฤอถถาบภายสึกแภว่าไปมารอถ
ทุภก้ำทุภพายทั้งแล เมื่อนั้นส่อนถ้าแสงถาบอันนั้นภໍลอถไปภอถภ้าว
เอาแล่าขาถืนมีแหว่าเอาทุภถืน ภໍลอถมุ่นผิๆเป้นภระจอนตายไปหมิถสู้ๆ
ถืนในอักโขเผนีปาย ๙ โภถ บ่เสถอุะทำ ทั้งแล เมื่อนั้นพระยาไลมะอิใส
ภໍเหันลีพินมะหินละโยหาแหว่าถืนตาย(๙)หมิถสู้ๆสันนั้น พระยาภໍบ้าเกิ
โภหาภ้อโภถมาภนักพระยาจๆบายเอาถาบแลทะบูสินทะยางขึ้นสู่อาภาถ
ผู้ถงอเพื่ออ่าจักไปข้าเสู้บ้าท้าวอราพพะนาสอนผู้นั้นให้ตายทั้งแล เมื่อ
นั้นท้าวอราพพะนาสอนภໍเหันพระยาเจ้าเมืองไลมะอิใส ทะยางขึ้นมาหา
ถืนผู้ถงอบ่มีบ่าวไพ่มาถามทูๆเจ้าจักถืนถ้านั้นเจ้าจๆถามว่า ท่านนี้เป้น
พระยาเจ้าเมืองหินลีรู้ว่าเป้นเสนาอามาถนั้นจา เมื่อนั้นพระยาเจ้า
เมืองไลมะอิใสจๆขานถ้อยถำหมายข้าก้าแขวงมาภนัก ว่าภูนี้แม่นพระยา
เจ้าเมืองไลมะอิใสหินีแล โอถว่านีๆมีเดชะอิทธิอันมาภถ้านั้นมีๆจ้งมา
ทูๆนภับถอมภูลองถูก่อนเห็นว่าถ้านั้น เมื่อนั้นท้าวอราพพะนาสอนจๆขาน
ว่าเอิยนีๆปาภภายนีๆจ้งมาทูๆนภับถ้อยภูเห็น ว่าถ้านั้นพระยาไลมะอิใส
จๆบีๆทะบูสินอันมีสูงอันถ้างแผดร้องเหมือนถ้างฟ้าสนั่นก้องหมื่นทีนั้น (๑๐)
แล เมื่อนั้นท้าวอราพพะนาสอนจๆขานว่าเอิย จๆแภว่าถาบฟันธูภปืนทะ
บูสินพระยาไลมะอิใสภໍลอถมุ่นภระจอนผิๆไปบ่อาถจักถืนเมืองสู่แหว้ๆเก้าได้
แล เมื่อนั้นพระยาไลมะอิใส ภໍเหันปืนทะบูสินแหว่าถินบ่ถืนมาหาแหว้ๆ
เก้าสันนั้น พระยาภໍช้าถึดถงดบีๆนัก พระยาจๆบีๆทะบูสินไปถ้วนสอๆทีถ้า
นั้น ท้าวอราพพะนาสอนจๆแภว่าถาบภายสิดรับไว้ภໍลอถไปถึกปืนทะบูสิน
พระ(ยา)ไลมะอิใสมุ่นผิๆไปเป้นประถุจจะถ้าตำปูนนั้นแล เมื่อนั้นพระยา
ไลมะอิใสภໍช้าถึดถงดมาภนักภว่าเก้า พระยาจๆช้าบีๆไปเถิๆ ฆ ทิ ทั้งแล
เมื่อนั้นท้าวอราพพะนาสอนภໍแภว่ารับไว้เหมือนถ้างเก้านั้นแล ภໍลอถไปถึก
ปืนทะบูสินแหว่าพระยาไลมะอิใสภໍช้าถึดถงดมาภนัก เมื่อนั้นพระยาไลมะ

ວິໄສກໍໜົດສ້ຽງປືນທະນູສິນ ມີ ເຫຼ້ມທໍ່ນັ້ນແລ້ວ ຫາປືນອັນຈັກຍິງໄປບໍ່ໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາຈົ່ງຖອດກາບຂອງແຕ່ປູ່ແຫ່ງຕົນທະຍານເຂົ້າໄປ(๑๑) ແລວ່າຝັ່ງ ທ້າວຣາພພະນາສວນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກໍຫຼົບຫຼີ ກໜີບໍ່ ອາດຈັກຖືກເຈົ້າໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາກໍຊ້ຳແລວ່າກາບຝັ່ງເຖິງ ๒ ທີ ທ້າວ ຣາພພະນາສວນກໍຫຼົບຫຼີ ກຜິກໜີສັ່ນດຸງວນັ້ນແລ ກໍບໍ່ອາດຈັກຖືກຕ້ອງຍັງຕົວແຫ່ງ ທ້າວຣາພພະນາສວນໄດ້ຫັ້ນແລ ແມ່ນວ່າພຣະບາໂລມະວິໄສກວັດແລວ່າຝັ່ງ ເຖິງຮ້ອຍເທື່ອພັນທີກໍດີ ທ້າວຣາພພະນາສວນກໍຫຼົບເສັ່ງພລັນມາກນັກເປັນ ປຣະດຸຈຈະດັ່ງແສງຟ້າເຫຼື້ອມມາບໆໄປມາປູ່ບໍ່ຂາດສາຍຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາ ໂລມະວິໄສກໍຊ້ຳຝັ່ນບໍ່ເຊົາຈັກເທື່ອຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນຈົ່ງ ແລວ່າກາບກາບສິດຮັບໄວ້ກໍລອດໄປຖືກຄົນກາບພຣະບາໂລມະວິໄສຂາດຊະເດັ່ນຕົກ ລົງເຖິງແຜ່ນດິນກໍທໍ່ນ້ຳຄາມືພຣະບາໂລມະວິໄສທໍ່ແຕ່ດ້ວນສ້ຽງດຸງວ ພຣະບາກໍຊ້ຳ ບາຍແລວ່າດ້ວນກາບໄປໃສ່ທ້າວຣາພພະນາສວນກໍມີຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພ ພະນາສວນກໍກວັດແລວ່າກາບກາບສິດຮັບໄວ້ກໍລອດຂາດເປັນ ๒ ບັ້ນ ຊະເດັ່ນໜີໄປ ຕົກກ້ຳໃຕ້ (๑๒) ກ້ຳເໜືອໜຸ້ນກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາໂລມະວິໄສກໍຊ້ຳບາຍແລວ່າ ແມ່ທະນູສິນກັບທັ້ງຂາທະນູສິນແລ ແຫ້ ๆປືນຖົ້ມໄປໃສ່ທ້າວຣາພພະນາສວນ ກໍກວັດແລວ່າກາບກາບສິດຮັບໄວ້ທັ້ງນວນ ປືນສ້ຽງອັນຈັກຕົດລົງມື້ຈັກ ຊະເຫຼ້ ສນ່ອຍ ເທດວ່າຖືປູ່ໄດ້ກໍບໍ່ນີ້ປືນອັນຈັກຍິງນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນ ກໍແລວ່າກາບກາບສິດຕົດເສັ່ງຍັງຂາທະນູສິນ ກັບທັ້ງແມ່ທະນູສິນຂາດເປັນບັ້ນເປັນ ທ່ອນປ້ອໄປທ້ວອາກາດກາງຫາວບໍ່ເສດຊະຫຼ ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາໂລມະວິໄສ ກໍບໍ່ປ່າບໍ່ເຊົາ ພຣະບາກໍນິຣະມິດເປັນແຣດເປັນຊ້ຳງອັນໄດ້ແລລ້ານແລໂກດອັນອ້າ ປາກເປົ່າເປັນໄຟແລ່ນເຂົ້າໄປຫາທ້າວຣາພພະນາສວນ ເປັນທີ່ຄວນພລຶກສາເພິ່ງ ກັວມາກນັກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນຈົ່ງນິຣະມິດເປັນພຣະບາຄຸດບ້ານ ມາສັບຕອດກິນຍັງແຣດແລຊ້ຳງທັ້ງຫຼາຍຝູງນັ້ນບໍ່ເສດຊະຫຼ ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະ ບາໂລມະວິໄສ ກໍຊ້ຳນິຣະມິດເປັນລົມບິດກ້ວປ້ວໄປຫາທ້າວຣາພພະນາສວນມາກ ນັກ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກໍຊ້ຳນິຣະມິດ (๑๓) ເປັນລົມຫ້ວກຸດບິດກ້ວປ້ວ

ไปเป็นอันมืดมิดท้องอากาศกว้างหาว เป็นประดุจจะกั้งฟ้าเงาฝนนั้นแล
เมื่อนั้นส่องกั้งลมท้าวธาพพะบาสองนี้ธะมีดนั้น ก็เล่ามีอีหหิ ธีหหิแธว
ยิ่งกว่าลม พธะยาโลมะอิใสนี้ธะมีดนั้นร้องส่องพังส่อง เมื่อนั้นลม
ท้าวธาพพะบาสอง ก็บิดก้อป่อไปเถิงลมพธะยาโลมะอิใสบ่มีบางหั้นแล
เมื่อนั้นลมพธะยาโลมะอิใสก็ล้าบ่ได้ ก็ลอดพ้อมกันป่อไปถึกพธะยาโลมะ
อิใสหั้นแล แม่นว่าพธะยาโลมะอิใสก็ล้าบ่ได้ก็ลอดป่อไปกับดอมลม
ปะหมางอ่า ฝ ใยดชุมะพธะยาจิ่งตั้งถิ่งปู่ได้แล้ว พธะยาจิ่งหะยาง
คืนมาเถิงท้าวธาพพะบาสองบ่มีบางหั้นแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอง
จิ่งคะนึงใจว่า พธะยาดินนี้อันภูหากชุมะผายแผ่ฮ่ายเห็อฮ่ายหีก็บ่
ป่าบ่เขาสันนี้ ภูก็จักกะทำอากางอันใหม่อันพธะยาบ่ถึดธอดได้นั้นจา
แท้ถีหี่แล ถันว่าท้าวธาพพะบาสองคะนึงใจสันนี้แล้วเจ้าจิ่งนิธะมีดเป็น
(๑๔) ผีขักติอนึ่งมีตินอันใหญ่แลสูงมีปะหมางหื่นเขาแล้ว เจ้าจิ่งปะ
ป่อยอางขักตินนั้นหะยางเต็นแล่นไปเถิงพธะยาโลมะอิใส แล้วผีขักติอนั้น
ก็ลอดจับผูกเอาพธะยาโลมะอิใสในอากาดหั้นแล เมื่อนั้นพธะยาโลมะ
อิใสก็บ่อาดจักติงตินไปมาได้ ก็ห่ร้องไห้ปู่ไอยๆพธะยาขักเจ้าผู้ข้าอ่ชีวิด
ดอมเจ้าแด่เห็นป่าได้กินผู้ข้าให้ตายเสียอินหี่ชีวิดแด่ก็อ้าเห็น ว่าดั่งนั้น
เมื่อนั้นพธะยาขักจิ่งแก่กิ่งพธะยาโลมะอิใสเอ้าไปสู่สำนักท้าวธาพพะบา
สองแล้ว พธะยาขักจิ่งปะอางไว้ในหี่ใกล้ตีนท้าวธาพพะบาสองแล้ว
ผีขักก็ลอดกับภายหายหนีเสียบ่เหันหางใดหั้นแล เมื่อนั้นท้าว
ธาพพะบาสองจิ่งถามพธะยาโลมะอิใสว่า ท่านยังจักโยมเราลือว่าบ่
โยมนั้นจา เมื่อนั้นพธะยาโลมะอิใสจิ่งขานว่าโยมข้อยเก่าแล้ว[๑] อ่หาน
ชีวิดกับดอมเจ้าภูแด่เห็น เมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสองจิ่งแก้เชือก(๑๕)
อันผีขักผูกพธะยาโลมะอิใสออกแล้ว พธะยาก็มีใจอันชุ่มชื่นยิ่งนักมากขัก
แล้ว พธะยาจิ่งอ้างเชิญเอาท้าวธาพพะบาสองลงมาแต่อากาดมาชุถึด
ปู่เหนือฮาสสบาในผาสาดแห่ง พธะยาโลมะอิใสหั้นนั่งเป็นอันชุ่มชื่นยิ่งนักเชิง

---

๑ คำว่า แล้ว ควนตัดออก

ภับไปมามากบักภ์มีแลเม็อบั้นพระยาไลมะอีไสจีๆถามท้าวธาพพะบาสอบ
อ่าเจ้าภูมาแต่บ้านใดเมืองใด จีๆมาไผถสาภะธุบาแก่ฝูงข้าท้าทูายใบที่
บ้ภ์ข้าจา เม็อบั้นท้าวธาพพะบาสอบจีๆขามถำพระยาไลมะอีไสอ่า
เราภ์ลุภแต่เม็องอินทะปะถาบะถอบพุ้นมาแล เม็อบั้นพระยาไลมะอีไส
จีๆซ้ำถามอ่าเจ้าภูมีประโยชุบะเบื้องใด จีๆถุ่งเดินมาแต่เม็องอินทะปะถา
บะถอบบั้นจา เม็อบั้นท้าวธาพพะบาสอบจีๆบอกประโยชุบะอันตินถุ่ง
เดินมาบั้น อ่าถ้าบั้นเราภ์มีประโยชุบะด้วยอัน [๑]ถ่อ สแองหาถินผู้มีสาต
ตะสิบอาถินบั้นแล ถับอ่าเราได้เหับถินผู้ใดมีสาตตะ (๑๗) สิบอาถินลื้บ
เหื๊อเราถ้าบั้นเราภ์จักรบเอาภับถอมบุถละผู้บั้นแล ท้บั้น[๒] เราจัก
อำลาถาจาภท่าบหนีไปถ่อ[๑] สแองหาถินผู้มีสาตตะสิบอาถินภ่อบแล ท่าบ
ทูายจีๆถ่อยปู่ถีทุภๆถินท่เบี้ เบับอ่าท้าวธาพพะบาสอบภล่าวสับบั้น
แล้วเจ้าภ์ทะยาบขึ้นสู่ผั้บปะตุลาอาภาถ แล้วเจ้าภ์สำเพาะบ้าเฒ่าป่า
ท้บมบับพาบ แล้วเจ้าภ์ทะยาบไปมาตตาอ่าบามถูอเจ้าภ์ไปเถิๆป่าท้บ
มบับพาบพุ้นแล เบับอ่าเจ้าไปเถิๆป่าท้บมบับพาบแล้วเจ้าภ์ไปแอ่อหื้บภับ
ถอมถินทูายอันปู่ในป่าท้บมบับพาบ มีประหบาบ ฉิ บ้านท้อทุภแห่าทุภ
พายแล้อภ์บ่เหับถินผู้ ใดมีสาตตะสิบอาถินพ้ะเหื๊ภสบ่อยแล้อ เจ้าจีๆ
ทะยาบไปเบื้องท้สละภ้าใต้ แล้วเจ้าภ์ไปเถิๆเม็องอินทะปะถาบะถอบอัน
เปันท้ปู่แห่าถินทั้บแล เบับอ่าเจ้าไปเถิๆเม็องอินทะปะถาบะถอบอันเปัน
ท้ปู่แห่าถินแล้วเจ้าจีๆทะยาบลิบมาจาภ(๑๗) อาภาถภาๆหาวแล้อ เจ้า
จีๆเข้าไปสู่ผาสาถอันเปันท้ปู่แห่าถินทั้บแล เม็อบั้นบาๆจับหาภ์เหับท้าว
ธาพพะบาสอบอันเปันผิวแห่าถินมาธอดมาเถิๆ แล้วบาๆภ์แล่นไปต้องไป
รับแล้อแลภล่าวอ่าเจ้าภูไปแอ่อหื้บในประเทดเขดเม็องใดเปันอันเหิๆบาบ
มาภบักจีๆมาธอดบี้จา เบับอ่าบาๆภล่าวสับบั้นแล้อบาๆจีๆจูๆแขบผิวถินเข้า
ไปสู่ผาสาถอับมีสีสอัสสะถีแล้อบาๆจีๆต้มบ้ำร้อบบ้ำอุ่นมาบอดถั้บถินมีท้เจับ

---

๑ ถ่อ ถอบเปับ ถอา
๒ บั้บ ถอบเปับ บั้

ท้ำเม็ดยบัวผิวแห่งตินแล้ว นางจิ่งบอกแม่พ่ำถิวท้ำหูายให้ตักแต่งเข้าน้ำ
โพชฌะอาหางมาให้ผิวตินกิน แล้วนางจิ่งเอาน้ำมาส่อยมือแลบ้วนปากบ่ำ
ให้ล้ำบากแม่ผิวติน แล้วนางจิ่งจับหมากแลอันพูใส่ขันมา(ให้)แม่ผิวติน
ถ้วยแล้ว นางจิ่งถามว่าสามีข้าแม่เจ้าภูอันเป็นผิวที่รักแม่ข้าบิ่งกว่าหิวใจ
เจ้าภูไปหางใดจิ่งบางมารอดรู้ว่าไปติดจอดสาวหนุ่มแดนไกเจ้า หากเดิน
หิงไพเอาเมิงจากเอ็ยพี่หากหุกเล็งเล็ยไห้หาป้านแต่เจ้า (๑๒) บ่มาติด
ข้องเอ็ยหากถึกเถิงน้องอ้วยเมื่อยามนอนถิ่นถ่ำ เอ็ยกลิ้งล่ำปุ้มไปมา
กบ่ำเห็นสามีกามางนอนหมุนข้างเอ็ย หากอิกแตกม้างหินหวายป้านบ่ำ
เห็นพระสายใจน้องแก้ว บัดนี้เจ้าน้องมารอดแล้ว ป่าไก้ถุ่งเดินไปกข้า
เห็น ถังว่านางจันหากล่วงเชิงผิวตินสันนั้นแล้ว ท้าวธาพพะนาสอนจิ่ง
กล่าวเชิงเมิงแห่งตินว่า พันหเวฐธางางหมุ่นเห็นายามเม็ยน้องหนีจากเจ้า
เดินดิ่งน้องหากหาใจหิ่งแถ้นเม็ยเพื่อว่าถึกรอดเอ็ยในปางถึกรอดนาง
ในส้อมน้องกถึกเหงาหว่อมไพ[๑] หิ้นหวายใจซักจ่อง น้องกไก้ยินเปิดป่อง
ร้องปายผานน้องกถงอว่าสีโสพาแก่นให้เดินป่าไม้ไปดอมบ้งดอมมอมร่ำร้อง
เอ็นหานน้องเมินมือเอ็นหาผิวถ่ำแหบ บัดนี้น้องกมาแผบซ้อนเอ็ยถ่อยปู
สวัสสะถิ้นเห็น ในเม็ยท้าวธาพพะนาสอนแลนางจันหาสองผิวเมิงต้าน
จาธะจาเชิงกันไปมาถ้วนั้นแล้วกมีใจอันชิมชื่นยินถิกับดอมกันกมีอันนั้นแล

บัดนี้จักจาเถิงพระยา (๑๗) หัตตะธัตถะอันปู่สเวียธาชสัมปัติ
ในเม็องจันทะบุลีสีสัตตะนากหิ้นั้นก่อนแล ในเม็ยท้าวธาพพะนาสอน
ไปกำนาบเต้งอิ่มเหง้าเอินางางจันหาอันเป็นลูกสาวนั้น อิสุหหิโสถาธาชเหวี
อันเป็นอัถถะมะเหสีเหวีแห่งพระยาหัตตะธัตถะในภาละปางนั้น ส่อนถ้ว
พระยาทั้งสองอันเป็นพ่แลแม่กร้องไห้หาลูกแห่งตินบ่ขาดจักวันจักยาม
หาถวามอันจักชิมชื่นยินถิบ่ได้ กบ่กินเข้าน้ำในโพชฌะอาหาง มีตินอันบิก

---

๑ ในลานจานก่ำฆุน เหงาหว่อมในไพ. (หน้า ๑๗)

ผอมเหื่อหาหู่ามากนัก เป็นปะถุจจะถ้วยพยาถเจ็บไข้ไก้ ถวบปี[1] มั้นแล
ในเมื่อพระยาทัตตะรัตถะมีถำไสกเส้าโสกา ถึกเถิงนางจันทาบ่รู้ม้อรู้แล้ว
ถ้วยนั้นพระยากมีถำถะนิงในใจว่า ส่วนถ้วยภูพระกะสัถเกิดมาในชาถิ
อันนี้เป็นทุกถ้อยอันหาสาถตะสิบอาถิมบ่ไก้สันนี้ เอิากมากูหมื่นกูแถวน[2]
ภูพระอิงมากล้นเหื่อหูาย แม่นว่าเป็นลูกผู้พี่ผู้น้องปู่ย่าตานายอันดงอกัน
เอิากอบ้างมายาถ(มา)ทั้นแก่ถึง(๒๐)เอิานางจันทา อันเป็นลูกแห่งเราหนี ไป
เป็นเมียแห่งเอิาถ้อยง่าย แม่นว่าถินถือแห่งภูพระอิงเอิากอจักมาข้าฟัน
ยาถชิงเอิาธาตุสิมบัถบ้านเมืองนี้ใถอันใถกอบ่รู้ไก้แล ขอเทอะบุถเทอะถา
อินพิมเจ้าอันปู่ในชั้นฟ้าแลเมืองแถนทั้มอน ขอจิงไห้เทอะบุถเทอะถาถินนี้
อิทธิอิทธิเตชะอะนุพาบผาบแผ้ข้าเสิกสะตู[3] อันนี ในจุมพูทิบทั้มอนลิง
มาเกิดเป็นลูกผู้ข้าในปีนี้เดือนนี้ อันนี้ยามนี้ ไห้ไก้ผาบแผ้ลูกหูานหัง(หูาย)
ฝูงนี้กอข้าเทิ้น ถับว่าพระยาทัตตะรัตถะอัทธิถาบ[4] ในใจสันนี้แล้วลอกถ่ำ
พระอาทิกติกต่ำลับจอมถอยกมีแล เมื่อนั้นส่วนถ้วยถินหัวหูายหมายมีพระ
ยาแลนางวิสุทธิโสถาธาตุเทวีเป็นปะหาน กำลอกพากันกินเข้าน้ำโพชฌะ
อาหานแล้ว กำลอกพ้อมกันนอนกมีแล ในเมื่อพระยาทัตตะรัตถะกะทำ
สัจจะอาทิหาบ[4] สันนั้นแล้ว ส่วนถ้วทินสิลาบาถอันเป็นทิพพะอาสสนา
แห่งพระยาอินหากำลอก(๒๑)หวั่นไหวไปมาแล้วแล ไหถก้าง[5] ม้างจาก
อันอ่อนสุภะมาบ[6] พระยาอินกำลิงแลถูถ้วยตาทิบแห่งติน กำจิงเห็นพระ
ยาทัตตะรัตถะปาถนามักใส่ปากไก้ลูกชายผู้ มีเตชะสิมพานแล มีสาตตะ
สิบอาถิมอันมาก เพื่อว่ามักใส่ปากไห้ผาบแผ้บังท้าวธาพพะนาสอบอัน
เป็นหูานชายแห่งตินอันมายาถชิงเอิานางจันทา อันเป็นลูกบิงแห่งตินหนี
จากสันนั้น พระยาอินจิงลิงแลถูบังเทอะบุถอันเป็นเชื้อหน่อพุทธังกุบ

---

๑ ถวบปี ถวนเป็น ขวบปี
๒ ใบลานจานก่ำขูน "ดุแถวน" ถือกับ ผูก ๔ มัด ๑ หน้า ๖๑ แต่ว่าตามอัจนานุกิม Marc Reinhorn ถวบเป็น "ดุแถน" หน้า ฝ๔๖
๓ ถวบขูนเป็น สัตตุ ใบลานจานก่ำขูน สัตตุ (หน้า ๖๑)
๔ ถวนเป็น "อะทิฐาน" (อัจนานุกิมกะชวงสักสาทิกาน)
๕ ใบลานจานก่ำขูน กะถ้าง (หน้า ๖๖)
๖ ถวนเป็น "สุกุมาน"

มะหากะสักอันมีบุนยะสิมพางอันมากสันนั้น ก็จิ่งเหันเหวะบุดสองติน
อันจักสั่งอายุในชั้นฟ้าทีนั้นถันว่าพระยาอินเหันแล้ว เจ้าจิ่งชะเดักไป
สู่สำนักเหวะบุด ๒ ตินนั้น ถันว่าพระยาอินไปรอดแล้วเจ้าจิ่งกล่าวเชิญ
เหวะบุดสองตินนั้นว่าดูธาเจ้าภูท้าสองอันหาทุกบ่ได้ บันอายุสั่งขาน
แห่งเจ้าภูก็จักสั่งหมิดแล้ว เจ้าภูท้าสองจิ่งลาไปเกิดเปันลูกพระยา
ทัตตะรัดถะอันปู่ในเมืองจับทะบุลิสีสัตตะนากทีนั้นเหิน ส่วนถ้ำ (๘๑)
พระยาตินนั้น ปาถนาปากได้ลูกชายผู้มีเดชะอิทธิอันมากก็เพื่อปากผาบ
แพ้ชางชายแห่งตินผู้ชื่อว่าท้าวธาพพะนาสองนั้นแล ถันว่าพระยาอิน
กล่าวถ้านั้นแล้ว พระยาอินจิ่งเอาเบ้าแลธางมาหู่ลงของเหวะบุดท้า
สองตินนั้นแล้ว พระยาอินจิ่งเอาทะบูสินอันชื่อว่าเตลุกะสิบปาอันเปัน
ปะถมนั้นให้แก่เหวะบุดตินเปันหน่ำพุทท้าภุมมะหากะสัก กับท้าดาบ
ภายสีกถวายน้ำแล้ว พระยาอินจิ่งจ้ำเอาทะบูสินอันชื่อว่า มะสิบปา[๑] เปัน
ผ้านภางนั้นให้แก่เหวะบุดติน เปันอัลกะสาอีกแห่งเหวะบุดตินเปันหน่ำพุท
ท้า(ภุม)นั้นกับท้าดาบภายสีกถวายน้ำทั้งแลถันว่าพระยาอินกะทำติกแต่ง
แปงภางให้แก่เหวะบุดสองตินนั้นแล้ว พระยาอินก็ชะเดักเมืองสู่ที่ปู่แห่ง
ตินทั้งแล เมื่อนั้นเหวะบุดท้าสองก็พ้อมกับจุตติจากชั้นฟ้าแล้วก็พ้อม
กันก็เอาทะบูสินกับท้าดาบภายสีก แล้วก็ชะเดักลามาแต่ชั้นฟ้าดาวะติง
สา แล้วก็สำเพาะหน้าต่ำเมืองจับทะบุลิ[๒] (๘๒) สีสัตตะนากทีนั้นแล้ว
กลอดลามาเถิงผาสากแห่งนางวิสุทที่ใสดาธาตุเหวิแล้ว ก็พ้อมกันเข้า
ไปเอาปะติสินทีถือว่าเกิดในท้องแห่งนางธาตุเหวินั้นแล ในเมื่อเหวะบุดท้า
สองเอาปะติสินทีแล้ว นางธาตุเหวิก็เหันนิมิตตะถ่าฝันในถืนอันนั้นว่าถ้า
นั้น ฝันว่าในเขถไขยกิจจุมพูทีบท้ามอบเปันอันมืดมิบอินทะการมามากนัก
นางก็ฝันว่าย้ามีทีบแร่ลูกน้ำ ชะเดักลามาแต่ชั้นฟ้าดาวะติงสามาถึกใน
ทีสสะก้ำใต้ มีรัสมีอ้าสีอันรุ่งเรืองท้อจุมพูท้ามอบอันน้ำฝันว่าย้ามีแก้ว
สองหน่วยพี้น้องชะเดักลามาแต่ชั้นฟ้าดาวะติงสา มาเถิงเมืองถินแล้ว

---

๑ ถวนเปัน มัชฌิมมะสิบปะ ๒ ถวนเปัน จับทะบุธิ

แก้วสองๆหม่อยนั้นกำบังเกิดมีรัสมีอังสีบังกว่าทีนแร่หม่อยนั้น ส่วนถ้ำรัสมีอังสีแก้วสองหม่อยนั้นกำลวกไปถอยงำฟ้า[๑] บังรัสมีอังสีทีนแร่หม่อยนั้นเส้าหมองไป เหื่อน้อยๆ[๒] ทีนแร่หม่อยนั้นลวกขุะเถ้ดหนีไปปู่ฝากน้ำสมุดก้ำนั้นหั้นแล ถับว่านางอิสุหทีโสดาฝัน(๑๔)มีสาพาอะปางสันนั้นแล้ว นางกำลวกขุะถุ้งตื่นหั้นแล ในเมื่อนางตื่นแล้วนางกำแก้ถำฝันอันนั้นไห้พระยารู้แจ้งหั้นแล เมื่อนั้นพระยากำรู้แจ้งในเหตภางอันนางฝันนั้นพระยาจึงกล่าวว่า พันเหตุธานางส่วนถ้ำฝันแห่งนางนี้กำบ่เป็นเหตภางแลเถาะเฮันอันใกอันบ่างแก่ราหัวสองแล ธอยว่านางจักได้ลูกปางแฝด[๓] เกิดมาสองถินพ้อมกันบ่ป่าขุะแล ถับว่าลูกนางสองถินเกิดมาแล้วกำจักมีเตขุะอะบุพาบผาบแพ้แก่ข้าเสิกสัตตูในจุมพูทีบหัวมอนบ่เสดขุะหู้ขุะแล ถับว่าพระยากล่าวสันนั้นแล้วกำลวกรุ่งแจ้งหั้นแล เมื่อนั้นพระกะสัดหัวสองกำพ้อมกันลุกจากหย้องทีนอน แล้วกำพ้อมกันสะส่อยล้างตินตัวถ้วยน้ำอิบน้ำหอมแล้วกำ เหวีย[๔] เฮ้าน้ำไผขุมะอาหานอันนายถือหากภิกแต่งไห้ปะหนีถีงามแล้วแลมาถวายนั้นแล เมื่อนั้นนางอิสุหทีโสดากำละบึกถึดธอดบังนีมิตตะถำฝันอันตินได้เหันนั้นปู่ใจ้ๆ (๑๕) นางได้ ๑ อัน ๒ อัน ๓ อัน นางกำลวกหธิงถับลูกหั้นแล ถับว่ารู้จักกิจจะในตินว่าโตหธิงถับลูกแล้วถ้านั้นนางจึงขานทูนพระยาว่าข้าแก่มะหาธาชุเจ้า บัดนี้ข้ากำหธิงถับลูกกับถอมมะหาธาชุเจ้าในอันนี้กำข้าแล เมื่อนั้นพระยาจึงขานถำนางว่าเอิงถีแล ส่วนถ้ำลูกนางในหย้องนั้นกำจักมีสองถินบ่ป่าขุะแล เหตว่านางฝันเหันแก้วสองหม่อยนั้นแล ราหัวสองกำจักหายเสียบังถำไสกเส้าไสกาหัวมอนถ้วยบุนยะสิมพานลูกแห่งธานั้นเกิดมานี้แล ถับว่าบ่เชื่อกำจึงถอยฟังดูเทื่น ถับว่าพระยากล่าวสันนั้นแล้วนางจึงบำมีสาทุกภานกับถอมพระยาว่าสาทุๆถ้านี้เป็นต้นกำมีแล ในเมื่อนางหธิงถับ

---

๑ ถำว่า ฟ้า ถวนเป็น ฟ่า (ตามมะหาวิชุน)

๒ เหื่อน้อย ถวนเป็น เหื่อละน้อยๆ ว่าซ้ำสองหิน

๓ จานก่ำชุน ฝางแฝด ถือกับ ผูก ๔ มัด ๑ หน้า ๒๓ แต่ว่าวัจนานุกมชุน ฝาแฝด

๔ ถวนเป็น "สเวีย"

นางได้ ๑๐ เดือนแล้ว นางกำมักใส่ปากไปกุ่งอหู้นสองอุทหิยางในกองภาวน้ำหิ้นั้น นางจิ่งยิ้มีไหว้พระยาว่าเหอะข้าแก่มะหาอาฐเจ้าข้ากำหลิ่งลับลูกกาจักประสูดออกแล ท่ำว่าข้ากำมักใส่ปากไปกุ่งอหู้นในกองภาว (๔ฝ) น้ำหิ้นั้นมากนัก กำให้๑ เจ้าภูมิใจอิกูภูขาข้าแก่เหิ้น เมื่อนั้น พระยาหัตตะลัตถะ จิ่งบอกให้ลินหัวหูายแต่งแปงเรือลันพระยานาก ๗ หิวนิระมิดไอ้ปางเมื่อมาส้างแปงเมื่อๆปู่เมื่อก่อนนั้นบ่ระบวนแล้ว เอิาจิ่งตักแต่งเกาถาบ้างลิดเหู้มประเสิดลันเป้นม้งคะละมาแล้ว พระยากำจูงแขนนางอิสุหหิ่โสถาธาฐุเหวิ่ลิ่งจากผาสากไปแล้ว กำึ้นขวิ่ธาฐุลิดลันหุ่มไปด้วยม้าสิบหุอะธากตัวถิ่ ลันมิลินหัวหูายแวดล้อมอ้อมเป้นปะธิวางมากนัก บางพ่อๆขับแลฟ้อนป้องดาบแภว่างละเม้ง มิหัวสุงพิบเพ้งแลพาดถ้อๆสบั้นก้อๆปัตตะเพนิ๖ กำมีแล เมื่อนั้นลินหัวหูายกำแหง่แหนบ้างพระยากับหัวธาฐุเหวิ่ไปเถิงแถมน้ำหะนะนัหหิ่ แล้วพระยากำจูงแขนธาฐุเหวิ่ึ้นสู่เรือลำเหู้มถิ่างาม ประถุจจะถั่งจักหะบางไปเหนือหากาดนั้นแล ลินหัวหูายกำพ้อมกับเข้าสู่เรือ แล้วเอิากำพายเรือไปเถิงลอบภาวน้ำหิ้นั้นแล้วกำจอดเชิาปู่ (๔ก) แหบฝั่งน้ำหิ้นั้นแล้วเอิากำเอิาบัวะบางลางหามป้ินปู่แถมฝั่งน้ำแล้วพระยาจิ่งจูงแขนธาฐุเหวิ่ออกจากเรือลำแล้วพระยากับหัวธาฐุเหวิ่ึ้นขวิ่บัวะบางลางหาม แล้วลินหัวหูายกำหามพระยาไปก่อนแล้วเอิากำหามธาฐุเหวิ่ไปตามหู้ๆ แล้วเอิากำแวดล้อมอ้อมเป้นปะธิวาง แหง่แหนึ้นฝั่งน้ำไปเถิงสองอุทหิยางแล้วเอิากำปุกจำนักแลสางจอกให้พระยากับหัวธาฐุเหวิ่ชะถิดนิ๗ ปู่พ่อประหมางถาวน้อยบ้ๆ แล้วนางแก้วธาฐุเหวิ่กำบ้างเกิดเจับห้อๆอันจักประสูดลูกมากนักหนาแล ถันอ่านางเจับปอดห้อๆสันนั้นนางจิ่งยิ้มีไหว้พระยาว่าเหอะข้าแก่มะหาอาฐเจ้าข้ากำเจับปอดห้อๆมากนักเหมือนดั่ๆ จักประสูดลูกสุงแล้วกำข้าแล เมื่อนั้นพระยาจิ่งกล่าวว่ายามเมื่อปู่ผาสากอันเป้นหิ่สุกขะ

---

๑ ควรเป็น "ขอให้" ในลานจานก่ำยุบ (ผูก ๔ มัด ๑ หน้า ๖๒)

๖ ควรเป็น ปัตตะพิ (ตามมะหาวิชุบ)

๗ ควรเป็น สะถิด

ສຳຣານໃນເມືອງທັ້ນນາງກໍບໍ່ເຈັບປວດທ້ອງເປັນທີ່ທຸກມາກບ້ງໜັກໜາ ບັດນີ້
ມາເຖິງສວນອຸທິຍານແລ້ວເຈົ້າຈົ່ງປວດທ້ອງນີ້ຈາ ພຣະຍາກລ່າວດັ່ງນັ້ນແລ້ວ
ພຣະຍາຈົ່ງບອກໃຫ້ຄົນທັ້ງຫຼາຍ (๒๗) ເອົາຜ້າມາແວດລ້ອມວັງກັ້ງຕິແລ້ວຕົນ
ພຣະຍາກັບທັ້ງນາງກໍລວດເຂົ້າໄປສູ່ໃນຜ້າກັ້ງທັ້ນນັ້ນແລ້ວ ນາງກໍເຈັບປວດທ້ອງ
ຈົ່ນຈົ່ມເຂົ້າມາກນັກໜັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນໃໝທິສັດເຈົ້າອັນຢູ່ໃນທ້ອງແມ່ນັ້ນເຈົ້າກໍລົ້ງ
ແລດູບັງນ້ຳງາມຍາມດີ ອັນຈັກຄວນຜາບແພ້ແກ່ຂ້າເສິກສັດຕູໃນ ๑ສັກກະລະຊຸມພູ
ທິບ ທັ້ງນວນແລ້ວເຈົ້າຈົ່ງບອກໃຫ້ນ້ອງແຫ່ງຕົນ ອອກຈາກທ້ອງແມ່ກ່ອນທັ້ນແລ
ເມື່ອນັ້ນນາງຣາຊເທວີກໍປຣະສູດໄດ້ລູກຊາຍ ອັນມີມືຖືທະນູສິນແລຄາບກາບສຶກ
ອອກຈາກທ້ອງແມ່ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຄົນທັ້ງຫຼາຍກໍເຫັນລູກນາງວິສຸທທິໃສຄາ
ຣາຊເທວີອັນມີມື ຖືອາວຸດອອກມາຈາກທ້ອງແມ່ ດັ່ງນັ້ນເຂົາກໍ່ດ້ ອັຊຊະຈັ๖
ນາກນັກ ເຂົາຈົ່ງຍູ້ມເອົາກຸມນາງນ້ອຍຜ້ານັ້ນສະສ່ອຍດ້ວຍນ້ຳອົບນ້ຳຫອມແລ້ວ
ເຂົາຈົ່ງເອົາຜ້າອັນຄວນຄ່າໄດ້ແສນຄຳນັ້ນມາຕຸ້ມຫົ່ມໄວ້ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງ
ຣາຊເທວີກໍຊ້ຳເຈັບປວດທ້ອງຢູ່ບໍ່ຢ່າງບໍ່ເຊົາຈັກເທື່ອດັ່ງນັ້ນຄົນທັ້ງຫຼາຍຈົ່ງກລ່າວວ່າ
ນາງຈັກໄດ້ລູກ ๖ ຄົນບໍ່ຢ່າຊະແລວ່າ(๒๗) ດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນໃໝທິສັດເຈົ້າອັນຢູ່ໃນ
ທ້ອງແມ່ນັ້ນຄັນວ່າເຈົ້ານອກໃຫ້ນ້ອງແຫ່ງຕົນອອກມາກ່ອນແລ້ວ ເຈົ້າກໍຖືທະນູສິນ
ກັບທັ້ງດາບກາບສຶກອອກມາຈາກທ້ອງແມ່ ຕາມຫຼັງນ້ອງແຫ່ງຕົນທັ້ນແລ
ໃນເມື່ອໃໝທິສັດເຈົ້າອອກຈາກທ້ອງແມ່ນານັ້ນ ກໍເປັນອັນບໍຣະສຸດຕິມາກນັກບໍ່ມີມະ
ລະມຶນທຶນຕິດແປດເປື້ອຕົນເປັນປຣະດຸຈຈະດັ່ງທ່ອນຄຳ ອັນຕົກລົງມາແຕ່ອາກາດ
ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຄົນທັ້ງຫຼາຍກໍເຫັນໃໝທິສັດເຈົ້າອອກມາຈາກທ້ອງແມ່ອັນມີ ມືຖື
ດາບແລທະນູສິນສົງກລາ๗ ວ່າລູກນາງເປັນ ຝ່າງແຝດສອງຄົນດັ່ງນັ້ນແລ້ວເຂົາ
ກໍອຸ້ມເອົາໃໝທິສັດເຈົ້າ ໄປອາບນ້ຳຈັບນ້ຳຫອມດີແລ້ວເຂົາຈົ່ງເອົາຜ້າຄວນຄ່າແສນ
ຄຳນັ້ນມາຕຸ້ມຫົ່ມນອນໄວ້ທີ່ສົມຄວນທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາຈົ່ງບອກໃຫ້ຄົນທັ້ງ
ຫຼາຍຕົກແຕ່ງແປງບ່ອນທີ່ໃຫ້ນາງຢູ່ກຳເດືອນໃນຈຳນັກສານຈອດທັ້ນ ຕາມຄອງ
ສົງສານແຫ່ງຜູ້ບົ່ງທັ້ງຫຼາຍສັ່ງວ່າໄດ້ເດືອນ ๑ ແລ້ວ ພຣະຍາຈົ່ງສູ່ຂວັນບາສີເຈົ້າ

---

๑ ສັກກະລະຊຸມພູທິບ ຄວນເປັນ ສະກະລະຊຸມພຸທິບ
๖ ອັຊຊະຈັ ຄວນເປັນ ອັສຈັ
๗ ສົງກລາ ບໍ່ເຂົ້າໃຈ

ทั้ง ๖ แม่ลูกแล้วพระยาจึ่งใส่ชื่อโพทิสัตเจ้า อันเป็นพี่ชายนั้น (๓๐) ว่าท้าวพระลามมะกุมมางทั้งแล ส่วนถั่งน้องชายแห่งโพทิสัตเจ้านั้นพระยาใส่ชื่อว่าท้าวพระลักอันเป็นน้องแห่งพระลามมะกุมมางทั้งแล ในเมื่อพระราชเทวีประสูตลูกชายในสวนอุทิยานกลางดอนทั้งนั้น ถึงทั้งหลายจึ่งรู้กว่าดอนเกิดท้าวพระลามสองพี่น้องทั้งนั้นทั้งแล ประการนึ่งถังว่าเจ้าทั้งสองพี่น้องเกิดมาแล้วกำลอดบังเกิดมีเงิน ถำแหวนชื่น[๑] ทองออกมาแต่แผ่นดินในแถมน้ำทะนะนัทที่ก้าตาอันติกนั้นมาก บ่อาดจักนับอ่านได้กำเพื่อบุนสมพานแห่งโพทิสัตเจ้าอันเกิดมานั้น ถึงทั้งหลายจึ่งรู้กว่าท่าบ่เงินบ่ถำเกิดในที่นั้นทั้งแล เมื่อนั้นพระยากับทั้งราชเทวีแลถึงทั้งหลายมาปู่ในดอนเกิดนางได้เดือนนึ่งแล้ว พระยาจึ่งบอกเตินถึงทั้งหลายตกแต่งบิอะยานลางหามมาตั้งปู่ถ้าเพื่อว่าจักหามเอา พระกะสัตเจ้าทั้งสองพี่แม่ลูกถึงเมื่อเมื่อๆทั้งแล เมื่อนั้นพระยาจึ่งชะเด็ดลิ่งจากจำนักแล้วเจ้าก็ขึ้นนั่ง(๓๑)ปู่เหนือบิอะยานลางหามตั้งปู่ถ้าราชเทวีทั้งแล เมื่อนั้นถึงทั้งหลายจึ่งอุ้มเอาท้าวพระลัก พระลามทั้งสองพี่น้องๆ ลิ่งจากสางจอดมาเถิงพระยาแล้วนางราชเทวี จึ่งออกมาตามทู่งลูกแห่งถึงแล้วก็ขึ้นขี่บิอะยานลางหาม แล้วเอาจึ่งแวดล้อมอ้อมพระกะสัตเจ้าทั้งสองๆแห่แหนลิ่งไปเถิงเรือถำ แล้วเจ้าทั้ง ๔ กับทั้งถึงทั้งหลายก็พ้อมกันพายเรือขวางแม่น้ำที่นั้นเพื่อว่าเมื่อหาที่ปู่แห่งถึงทั้งแล เมื่อนั้นนาก ๆ ทิว อันปู่รักสาแม่น้ำที่นั้น ก็เหันถึงทั้งหลายเอาเจ้ากุมมางทั้งสองพี่น้องๆขวางแม่น้ำไปสันนั้น พระยานากจึ่งละบิงใจว่า(ถวน)ที่ บิระมิดเป็นดอนชายเพื่อจักให้ถึงทั้งหลายออกจากเรือแวงง่ายแก่ใจบ่ให้ลำบาก ถึงว่าพระยานากละบิงใจสันนั้นแล้ว พระยานากจึ่งบิระมิดเป็นหาดชายในแถมน้ำที่นั้นอันเป็นที่ สุภะเสิม[๖] แก่ถึงทั้งหลายออกจากเรือเมื่อหาบ้างทั้งแล เมื่อนั้นถึงทั้งหลายพายเรือไปรอดแถมฝั่งน้ำที่นั้นแล้วเอาก็เหันหาด(๓๒)ชายเป็นอันขาวพาอบ่อระสุดงามบึงนัก เป็นที่ลวงตาๆ อัจฉะจันนาก

---

๑ ใบลานจานก่ำอยู่บ ถำแก้วก้อชื่น ผูก ๔ มัด ๑ หน้า ๓๖

๖ ลางบ่อนเป็น สุภะเสิม

ป๋างนักหนา รอยว่าพระยางามมีระมิดไว้เพื่อให้เราหาทูลเอาเจ้า
กุมมางหาสองออกจากเรือง่ายแท้อัชชะจันแท้นา เอาเว้าวาจากับถั่งนั้น
เทถั่งนั้นถิ่มหาทูลจ๋ารงกว่า หากชายถอยจัน เพื่อว่าถิ่มหาทูลบ๋ถั่ง
อัชชะจันนั้นแล เมื่อนั้นถิ่มหาทูลจ๋าออก[๑] จอกเรือแถมหากชายหื้นั้น
แล้วเขาจ๋าออกจากเรือ ติกแต่ห้างยังยาว(ถาว)หามเก้าอี้ สีวิกายลำ
มารงกพระกะสักเจ้าหาสี่พระอิงหั้นแล เมื่อนั้นพระยาหัตถะอัตถะ
เจ้าจ๋าชะเถ้าออกจากเรือลำแล้วเจ้ากอชะถึก[๒] ป่าปู่เหมือธิกเหฺ้มประเสิก
อันมีม้าสิบหุอะราถหากหุมแล้วแลแก่ไปกมีแลหื้นั้น เทวีกอู้มเอาพระ
ลามมะกุมมางชะเถ้าออกจากเรือแล้ว แลฮื้นขวีบิอะยางถางหามอันประ
เสิกแล้วแลชะเถ้าไปถามหฺางพระยาหัตถะอัตถะอันเฝ้นผิวแท่งถิน ถ้วนั้น
บางสาวใช้ผู้บ๋าง อันมีรูบโสมอังงามเหมือนถั่งช่าง [๓]ลิจจะบา (ลิลิ) แต้ม
ไว้กมางอู้มเอาแก้วแก่นให้พระลักหน่ำกุมมาง จักชะเถ้าฮื้นขวีบิอะยางถาง
หามไปถามบ่ช้าเหมือนถั่งลอกลิงแต่ฟ้างามบ๋างเมื่องถินกมีแล เมื่อนั้น
ถิ่มหาทูลหมายมีเสนาอามาถเป้นต้น เอากเอากับแท่แทนพระกะสัก
เจ้าหาสี่พระอิงไปรอกไปเถิงผาสาถ แล้วเจ้าหาสองกชะเถ้าไปสู่ห้องที่
นอนอันมี สีสอัสสะถี ในผาสาถหื้นั้นกมีแล เมื่อนั้นถิ่มหาทูลกรู้ข่าวอ่า
ท้าวพระลามมะกุมมางกับหาท้าวพระลักอันเป้นลูกบาวิสุหหิโสถาราฆ
เทวีเกิดมามีรูบโสมอังงามเหมือนถั่งเทอะถาอันลิงมาแต่ฟ้านั้นแท้ถิหื้ แล
ถังว่าเขาได้ยินข่าวสางอากางสันนี้ แล้วเขากติกแต่งของฝากบังบะกาง
หาทูมอบบ๋ระบองแล้วจ๋าพ้อมกับไพูหฺ้างเข้ามาในธาฆถองหูองกวงผาสาถ
บ่อาถจักมับอ่างได้หาหมู่บ๋างชาย ถังว่าถิ่มหาทูลยามาเหนังเจ้าหาสอง

---

๑ คำว่า "ออก" ถวนถักออกเสัง

๒ ชะถึก ถวนเป้น สะถึก

๓ ถวนเป้น ธิจนา

พี้น้องแล้วบ่อาดจักหนีไปไกได้เอามพ้อมกัน (ม๔) ไปลูบไปบายๆ[1] แล้ว
แลภอดอุ้มเอาบ้างพระภะสักทั้งสองพี้น้องทุกแห่งบ่างชาย ถังว่าไผมา
เหันบ่ลูบบ่บายบ่อาดจักหนีถืมเมือได้ เลียร้องไห้ถืดรอดเหมือนถั่งจักตาย
ถังว่าได้มาลูบบายเมือใดจิ่งเมียงองหัวบได้ อันนี้เปันเพื่อบุนแก้วแก่นไห้
ได้มาสร้างมาแต่หัวมาแลบา ในเมือเจ้าทั้งสองพี้น้องขึ้นใหม่มาได้ปีกๆแล้ว
ถั่งนั้นเจ้าทั้งสองกลุกย่างไปมาในผาสาดทั้นนั้นทุกแห่งทุกพาย แล้วเจ้า
กปากต้านจาละจาว่าแล่ๆ กับถอมแม่แห่งตินบางได้ ๖ เดือน ๗ เดือน
แล้วเจ้าจิ่งปากออดๆ มีสงงอันม่วนเพาะเสาะไสย่องหวางม่วนหูถินทั้ง
หวายมากมัก แล้วเจ้าจิ่งถามแม่แห่งตินว่าข้าแก่แม่เปันเจ้าส่องถั่ง
ทะบูสินแลถวบภายสีกเมือข้าทั้งสองอันถืมาแต่ฟ้านั้นแม่เปันเจ้าเอาไปไว้
ทีใดกข้าจาเมือนั้นบางอีสุขทีไสถาธาตุเทอ ตินเปันแม่จิ่งกล่าวเชิงลูก
แห่งตินว่าตาตะกูธา (ม๕) เจ้าทั้งสองลูกรักแม่ส่องถั่งเจ้าแม่นีกบ้างหนุ่ม
น้อยเทดถั่งลีเจ้าจักถือทะบูสินแลถวบภายสีกได้ บีจา เมือนั้นเจ้าทั้ง
สองจิ่งขอย้องๆวอน เถิง ๖ ที ๗ ทีถั่งนั้นบางผู้เปันแม่จิ่งกล่าวอ่าถูธาเจ้า
ลูกรักทั้งสอง ถังว่าเจ้าลูกรักจักหธิงเถือยาวุดอันเปันของเจ้าได้ถั่งนั้น
เจ้าทั้งสองจิ่งไปขอเอากับถอมอาดยาพ่อแห่งเอือเจ้ากแม่แท้น ส่องถั่ง
เข้าของทั้งหวายฝูงนั้น อาดยาพ่อเจ้าทั้งสองหากรักสาไว้กแม่แลว่าถั่งนั้น
เมือนั้นเจ้าทั้งสองได้ยินคำแม่แห่งตินกล่าวเชิงตินสันนั้น เจ้าจิ่งพ้อมกัน
แล่นตามหัวกันไปเถิงอาดยาพ่อแห่งตินแล้อ เจ้าทั้งสองจิ่งพ้อมกันไปบั้ง
ปู่เหนือตักแห่งอาดยาพ่อแล้วเจ้าทั้งสองจิ่งกล่าวเชิงพ่อแห่งตินว่า ข้าแก่
พ่อเปันเจ้าทีนั้เพื่อข้าทั้งสอง มักใส่ปากเหันยังหะบูสินแลถวบภายสีก
อันเพื่อข้าทั้งสองถืมาแต่ฟ้านั้นกข้าแล เมือนั้นพระยาทัตตะ
ธัตถะได้ยินคำลูกแห่งตินกล่าวสันนั้น เจ้าจิ่งไปเอา(ม๖)หะบูสินกับทั้ง
ถวบภายสีกมาไห้แก่ลูกแห่งตินทั้งแล เมือนั้นท้าวพระลักผู้เปันน้อง
ได้หะบูสินกับถวบภายสีกถวายชื่อว่ามะชุมสิบปา นั้นมาแล้วเจ้าจิ่งเอามีเตาะ

---

๑ ไปลูบไปบายๆ ไม้ยะมะกาบติวบีถวบตัดออก ถ้าจะใช้ต้องไห้อ่านซ้ำหมดทุกคำ ไปลูบไปบาย ไปลูบไปบาย ที่ ไปลูบๆบายๆ (ตามมะหาวิชุย)

ต่อยสายหะบูสิงอันนั้น กำบ้าเกิดมีสงๅอันกั้วเหมือนกั้วฟ้าผลงๅแสนทีนั้น แล้วส่อนกั้วสงๅสายหะบูอันนั้น กำไปลอบจำลิงท้าฆายอันมีในจุมพูทีบ ท้ามอนอันฟั้วเผื่อนต็นท้องมากบักตาบต่ำเท้าเถิงชั้นฟ้าวาอะติงสาพุ้น กำมี แล เมื่อนั้นพระยาอินได้ยินสงๅหะบูสิงอันท้าวพระลักเกาะต่อยนั้น พระยาอินกำมีใจอันชุ่มชื่นยินดีมากบักหั้นแล แม่นอ่าท้าวธาพพะบา สอนอันนอนปู่ในผาสาดกับดอมนางจันทา ในเมื่องอินทะปะถางะดอนทีนั้น กำบ้าเกิดอันต็นท้องมากบัก มาตาอ่านอนปู่ทือกำฆูดจากหมอนชะเดิน[1] ฟั้งหนีไปแล้วกำถายไปแล้วน้อยนึงจึ่งถืนมา ท้าวธาพพะบาสอนจึ่งลืงแล ดูด้วยตาทีบแห่งตินกำจึ่งเหันท้าวพระลามแลท้าวพระลักเกิดมาในเมื่องๆ (มิก)จันทะบุลิ สิสัตตะบาก เป็นลูกอาดยาลุงพระยาทัตตะรัตถะอันตินได้ ไปกะทำร้ายแต่ก่อนนั้นแลส่อนกั้วท้าวพระลามมะกุมมางกับหัวท้าวพระลัก ๒ พี่น้องนั้นเกิดมามีเตชะ ลิทที[2] มากบักสันนี้เขาก็จักมากะทำร้ายแลธิบเลอเอามางๅจันทาอันเป็นพี่ยิงแห่งเขากับดอมภูแลบ เขาดอ่าภูได้ไปกะทำร้ายแก่เขาแต่ก่อนแล ถันว่าท้าวธาพพะบาสอนถะนึงในใจสันนี้ แล้วกำลอกชิบเชาเขาอยู่มีหน้าดาอันบ่ชื่นบานหั้นแล ในเมื่อท้าวพระลักเกาะต่อยสายหะบูสิงอันชื่มะชื่มสิบปา อันพ่อผ้านภางมีสงๅอันกั้วมีสาพาอะปานสันนี้แล้ว ท้าวพระลามมะกุมมางอันเป็นพี่ชายกำช้ำเกาะต่อยสายหะบูสิงอันชื่อ่าเตจุถะสิบปา อันมีเตชะธิทที่ยิงกว่าหะบูสิง ๒ จำพวกนั้นอัน(มี)สงๅอันกั้วแผดร้องทุกก้ำทุกพาย แม่นอ่าลิงท้างฆายอันปู่ในจุมพูทีบท้ามอนกั็นท้องฟ้าอฟั้งยิงกว่าเก่า พายหู้งตาบต่ำเท้าเถิงชั้นฟ้าอักกะนิฤาพุ้นกำมีแล เมื่อนั้น(มิจ)ท้าวธาพพะบาสอนอันปู่ในเมื่องอินทะปะถางะดอนพุ้นกำช้ำกั็นท้องยิงกว่าเก่า กับพ่อแม่เจ้ากั็นท้องถายไปแล้วจึ่งถืนมากำมีแล เมื่อนั้นพระยาวิธุลทะอันเป็นพ่อแห่งท้าวธาพพะบาสอน จึ่งถามลูกแห่งตินว่าดูธาเจ้าลูกรักแก่พ่อบุถละผู้ใดเกิดมาในก้ำฝ่ายเหนือแล้วแลเกาะต่อยสายหะบูสิง อันมีสงๅอันกั้วเหมือนกั้วฟ้า

---

๑ ถอนเป็น ชะเดิน

๒ ถอนเป็น ธิทที

ผ่าโภคเหื้อพ้อมกับบั้นก็พ่ำจา เมื่อบั้นท้าวธาพพะนาสวนจ้ำขานถำพ่ำ
แห่ๆตินว่า ข้าแก่พ่ำเป้นเจ้าผีว่าตามถ้ำข้าผู้ลูกลิๆกูก้อยตาทึบแห่ๆข้านี้ก็
เหับลูกชายอากยาลุๆอันเป้นพ่ำนางจันทาอันเป้นเมั่งแห่ๆข้าเกิดมาสอๆคิน
ผู้พี้ชายบั้นชื่อว่าท้าวพระลามมะภุมมางผู้เป้นน้องชื่อว่าท้าวพระลัก อันมีเต
ชะอิทธิแลบุนยะสิมพานอันมากยิ่งกว่าข้าผู้ลูกนี้หมื่นท่ำแสนท่ำก็ข้าแลเหาว
ว่าท้าวพระลามได้ถือเอาเกื่องถือเสดลิงมาแต่ฟ้าสวัน ถ้ำสูงอันถ้ำเมื่อปะ
ถิมมะหือ (๓๙) ทีน้องชื่อว่าท้าวพระลักตินเป้นน้องเตาะต่อยสายทะนูสิน
อันชื่มะชิมสิบปาพ่ำผ้านภาวบั้นแล ส่วนถ้ำสูงอันถ้ำถ้วนสองที นั้นแม่น
ท้าวพระลามตินเป้นพี่ชาย เตาะต่อยสายทะนูสินอันชื่ว่าเตวุถคะสิบปา
เป้นจำพวกอันแก่กว่า(ทะนูสิน)ทั้งหวายแล ส่วนถ้ำทะนูสินแห่ๆข้าผู้ลูก
นี้ชื่ว่าไมกขะสักคะสิบปา เป้นจำพวกอันสุกอันชั่วบ่อากจักท่ำเตชะอิทธิ
พระลามได้แล ว่าถ้ำบั้นเมื่อบั้นพระยาวิรุลหะจ้ำกล่าวเชิ๋ญลูกแห่ๆตินว่า
ดูอาเจ้าลูกรักแก่พ่ำผีว่ากิจจะสาเหตุมีถ้ำบั้นแท้ เจ้าลูกรักจ้ำเอินางาจัน
หาไปสิ่งให้แก่อากยาลุๆเสังก็พ่ำเท้น. ธอยว่าท้าวพระลักพระลามทั้งสอง
พี้น้อง "จ้ำมายากชิ๋งเอิา"[๑] นางจันทาอันเป้นพี่ยิงแห่ๆขาทั้งสองบ่ป่าชะ
แล เมื่อบั้นท้าวธาพพะนาสวนจ้ำกล่าวเชิ๋ญพ่ำแห่ๆตินว่าข้าบ่อากจักส่ิง
คืนให้แก่เอิาแล ถังว่าข้าผู้ลูกเอินางาจันทาไปสิ่งให้แก่เอิาถ้ำบั้นเอิา
จักถูกมืนกูแถวข้าผู้ลูกว่าบ่เป้นผู้ชายชะแล ถังว่าท้าวธาพพะนาสวน
กล่าว(๔๐)ถ้ำบั้นแล้วพระยาวิรุลหะก็บ่อากจักว่าสันใดได้ทั้งแล

ที่บั้นจักจาเชิ๋ง[๒] ท้าวพระลามมะธากอันเตาะต่อยสายทะนูสินบั้นก่อน
แลถังว่าพระลามมะธากเตาะต่อยสายทะนูสินอันมีสาพาวะปาน(สัน) บั้น
พระยาทัวตะธัตถะตินเป้นพ่ำก็มีใจอันชิมชื่นยินดีมากนักแล้ว จ้ำกล่าว
ว่าดูอาเจ้าลูกรักแก่พ่ำ ใบเมื่อเจ้าลูกรักมีเตชะอิทธิอันยอดยิ่งสันนี้เจ้าลูก
รักบ้าจักไปนำเอินางาจันทาอันเป้นพี่ยิงเจ้า ถืมมาได้ลืรู้ว่าบ่ได้ก็พ่ำจา

---

๑ ถอนเป้น "จักมายากชิ๋งเอิา" ๒ ถอนเป้น เถิง

ขวิ้มม้าตัวนั้นโดยพลันทันแล ถังว่าท้าวพระลามมะลาถึ้นขวิ้แล้ว
ม้าตัวนั้นจิ่งเหาะ(๔๕)ทอยขึ้นสู่อากาดกางหาว เป้นประดุจจะถ้ำหิ่งถ่ำ
อันบินไปเหนือฮากาดนั้นแล เมื่อนั้นม้าตัวนั้นจิ่งทะยางไปท้อดุมพูทิบ
ท้ามวนทุกแห่งทุกพายทั้นแล เมื่อนั้นพระยาอินกำลิ่งเหันท้าว
พระลามมะกุมมางขึ้นขวิ้ม้าไปแล่อฮู้นท้อขอบจักกะวางท้ามวน ถ้านั้น
พระยาอินกำนักใส่ไปแล่อฮึ้นกับถอมพระโพทิสัดเจ้ามาภนัก พระยาอิน
จิ่งขึ้นขวิ้ม้าทะยานลิ่งมาแต่ชั้นฟ้ากาวะดิ่งสาบ่มีบาง กำมาเถิ่งโพทิสัด
เจ้าแล้วพระยาอินจิ่งกล่าวเชิ่งโพทิสัดเจ้าว่า เจ้าดินเป้นหน่อพุทท้าภุน
มะหากะสัด บัดนี้เราอินหาอันปู่ในชั้นฟ้ากาวะดิ่งสากำลิ่งเหันหน่อพุทท้า
ภุนขวิ้ม้าไปแล่อฮึ้นผู้ถงอเราผู้เป้นอินหา จิ่งขวิ้ม้ามาแล่อฮึ้นกับถอมเจ้า
บัดนี้ราท้าสอง จิ่งดีถ้อนดีฮึ้นกับถอมกันให้ชื่นสว่างเหง้านอนแลราท้า
สองจิ่งหนีจากกันเทิ้น ถังว่าพระยาอินกล่าวถ้านั้นแล้วโพทิสัดเจ้าจิ่ง
ขานว่าเอิ้งราท้าสองจิ่งดีถ้อนดีกับกันเทิ้น ว่าถ้านั้นแล้วเจ้า (๔๖) ท้า
สองกำดีถ้อนดีเชิ่งกันในอากาดหิ้นั้น ท้อทุกแห่งทุกพายก้องกอดกันไปมา
เป้นประดุจจะถ้ำแมงพู่สองถ้อบินไปบินมา กอดก้องกันในอากาดกาง
หาวนั้นแล ส่วนถ้ำพระยาอินกับท้าโพทิสัดเจ้ากำดีถ้อนดีเชิ่งกันแล่อไป
แล่อมาท้อดุมพูทิบท้ามวน แล้วกำกอดก้องกันถืนมาเมื้องจันทะบุลี
สีสัดตะบาก แล้วกำลอดพ้อมกับทะยานลิ่งไปก้ำฝ่ายใต้ห้องแม่น้ำทะนะ
นัทหิแล้วกำเล้าพากันลิ่งจากอากาดกางหาว แล้วแลพ้อมกันไปเชาปู่ใน
ดอนกางน้ำหิ่ง แล้วกำข้ำพากันดีถ้อนดีเชิ่งกันไปมาในเกาะดอนหิ้นั้น
มาภนัก เมื้อนั้นยังมีถินสองถินเดินไปก่องถ้าขายตามหางเรือถามแม่น้ำ
หิ้นั้นส่วนถ้ำเอาลูกถ้าสองถินนั้นกำไปจอบพบพระยาอินกับท้าโพทิสัดเจ้า
ดีถ้อนดีเชิ่งกันไปมาในดอนกางน้ำหิ้นั้นเอากำพ้อมกันจอดเรือดูแล้วแลต้าน
จาละจาเชิ่งกันไปมา ว่าแม่นอีสังมาดีถ้อนดีเชิ่งกันไปมาในดอนกางน้ำหิ้
นั้น (๔๗) เถ่นำแม่นถินลีรู้ว่าเหอะถาบี้จา ถังว่าลูกถ้า ๖ ถิน กล่าวสัน
นั้นแล้ว ขาท้าสองกำเดินไปเว้าวาจาต้านดิกต่อสับกันไปท้อทุกแห่งทุก

พายอ่าอีสังมาติถ้อนถีในถอนซายภาวบ้ำท้ำบั้นมาภนักบ่ำป่าบ่ำเซิาจักเห็อแล
อ่าถ้วบั้นส่อนถ้วกถอนภาวบ้ำท้ำบั้น ถินท้าวฮายจ้าเอ็นธงภว่าถอน บ่ถี เพื่อ
ถ้วบั้น ในเมื่อพระยาอินกับท้าวพระลามมะกุมมาน ติถ้อนถีเซิาภันไปมา
เมื่อยแถนอีกห็อแล้อ พระยาอินกำชะเถ็ดหนีเมื่อชั้นฟ้าตาอะติาสาพุ้นกำมี
แล เมื่อบั้นในหิสักเจ้ากับ[1] ท้าวพระลามมะกุมมานกำเหับพระยาอินชะ
เถ็ดหนีจากถินแล้วม้ามะนีภาบถอบั้น กำทะยานอ็นไปตามแผ่น้ำทะนะบัทที
อ็นไปเกิางเมื่อาจับทะบุลิสีสัถะบาก แล้วม้าถอบั้นกำชะเถ็ดลิางไปจอดเซิา
ปู่ซานมินผาสาดแล้อ ท้าวพระลามมะกุมมานกำลิางจากหูางม้าบิกย่างไป
ในผาสาดถามปิกกะติแห่างถินกำลอดเข้าไปบ้างปู่เหนือถักพระยาพ่ำแห่า(๔๒)
ถินหั้นแล เมื่อบั้นพระยาทัตตะอัตถะถินเป้นพ่ำเหับลูกถิน(เข้า)มาบ้างปู่
เหนือถักแห่างถินสับบั้นพระยากมีใจอับชุมชื่นบินดีมากบัก พระยาจ้า
ถามอ่า เจ้าลูกรักอาพ่ำไปหูบในหิใดเหิางมาจ้าถืบมาบี้จา เมื่อบั้น
ท้าวพระลามจ้าอานคำพ่ำแห่างถินว่า ข้าไปวิถ้อนถีหูบชุ้มม่วนกับถอม
พระยาอินแล้วข้าจ้าถืบมาในกาละบัดนี้แล อ่าถ้วบั้นเมื่อบั้นท้าวพระลักกำ
เหับพี่ชายแห่างถินไปคุ่งอหูบถืบมาแล้วเจ้าจ้าถามพี่ชายถินว่า เจ้าอ้าย
ไปอีสังจ้ามาบี้จา อ่าถ้วบั้นแล้วกำพ้อมกับแล่นไปหาแม่แห่างถินกินนิม
หั้นแล เมื่อบั้นนางพระยาถิน:เป้นแม่เหับลูกถินมากินนิมสับบั้น นางจ้า
ถามท้าวพระลามมะกุมมานว่าเจ้าลูกรักแม่มาแล้วลิ เจ้าแม่ไปคุ่ง
หูบในหิใดจ้ามา แหั้[2] เถอ่าถ้วบั้นแล้อ กำอู้มเอาลูกแห่างถินมากินนิมหั้น
แล ถับอ่าในหิสักเจ้ากินนิมอิ่มแล้วเจ้าจ้าเอาเสื่อสาดอาสสนามาปูแปาง
ไว้ในหิ(๔๗) สิมถอบแล้วเจ้าจ้าเอ็นธงกเอาม้ามะนีภาบแก้วมานอนปู่ในจิม
ใก้บ่อนนอนแห่างถินบ่ใก้พักพาภกับได้หั้นแล เมื่อบั้นพระยาถินพ่ำกำเหับ
ลูกแห่างถินได้ม้ามะนีภาบ อับจักได้ไปเหนืออากาดภาวหาวได้แล้วพระยา
จ้าถามลูกแห่างถินว่า ดูธาเจ้าลูกรักพ่ำท้าสองบัดนี้เอือเจ้าท้าสองจ้า
พากับไปอิบเลอเอามาวางจับหาอันเป้นพี่บิางแห่างเอือเจ้าถืบมากำพ่ำเห็นว่าถ้า

---

๑ บ่ต้องมีกับ ใบลานจานก่า บ่มีกับ หน้า ๕๑
๒ แหั้ ถอนเป้น แม่

ນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນເຈ້າທັ້ງສອງກໍພ້ອມກັນວ່າລ້ວງນີ້ ຂ້າແກ່ພໍ່ເປັນເຈ້າຄັນວ່າພຣະຣາຊ
ປິຕາມີຄຳເຕືອງໃຈໃຫ້ໄປເອົານາງຈັນທາຄືນມາດ້ວງນັ້ນ ເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງກໍຖວາມ
ພຣະຣາຊອາດຍາພໍ່ເປັນເຈ້າແລທໍ່ວ່າເມືອງອິນທະປະຖາວະຄອນອັນເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງ
ພີ່ບ້າງເພື່ອຂ້ານັ້ນປູ່ທີ່ສສະກ້າໃດກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາຄົນພໍ່ຈ້ຳບໍ່ມີຊ້ຳບອກ
ລູກແຫ່ງຕົນວ່າເຈ້ຳລູກຣັກທັ້ງສອງ ຈ້ຳພາກັນເລາະລຽບແຄມນ້ຳທະນະນັທທີ່ລ້ຳ
ໄປຕາມແມ່ນ້ຳກ້ຳໃຕ້ກໍພໍ່ເທິ້ນວ່າດ້ວງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນເຈ້າທັ້ງສອງຈ້ຳຊ້ຳຖວາມວ່າສ່ວນ
ດ້ວງເມືອງ(ຣ໐)ອິນທະປະຖາວະຄອນທີ່ນັ້ນ ປູ່ຟາກນ້ຳກ້ຳຕາວັນຕົກລືຮູ້ວ່າປູ່ຟາກນ້ຳ
ກ້ຳຕາວັນອອກກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາພໍ່ຈ້ຳກລ່າວວ່າປູ່ຟາກນ້ຳກ້ຳຕາວັນ
ຕົກແລວ່າດ້ວງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນເຈ້າທັ້ງສອງຈ້ຳຊ້ຳຖວາມວ່າເມືອຂ້າທັ້ງ ๖ ຈັກໄປໃນ[๑]
ຟາກນ້ຳກ້ຳຕາວັນອອກບ້ຳໄປຮອດໄປເຖ້ງລືຮູ້ວ່ານ່ໍໄປຮອດໄປເຖ້ງກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນ
ພຣະບາຈ້ຳກລ່າວວ່າແມ່ນວ່າເຈ້າທັ້ງສອງຈັກໄປໃນຟາກນ້ຳກ້ຳຕາວັນອອກດ້ວງນັ້ນ
ຄັນວ່າເຈ້າທັ້ງສອງໄປເຖ້ງເມືອງອິນທະປະຖາວະຄອນແລ້ວຈ້ຳຂວ້ານແມ່ນ້ຳທະນະ
ນັທທີ່ກໍຊອບກໍຄວນ ແມ່ນວ່າເຈ້າທັ້ງສອງຈັກພາກັນຂວ້ານແມ່ນ້ຳທະນະນັທທີ່ ນີ້
ໃນທີ່ໃດກໍໄດ້ແລທີ່ວ່າໃນ(ເມື້ອ)ລູກຣັກທັ້ງສອງພັດພາກຈາກເພື່ອພໍ່ແມ່ໜີໄປໃກດ້ວ
ນັ້ນ ໃຫ້ລູກຣັກທັ້ງສອງພິພັກຣັກສາລ້ຳລ່ຳລູໃນທີ່ຮ້າຍແລທີ່ດີທັ້ງນວນ ແມ່ນ
ວ່າທຸກຍາກລຳບາກຂົ້ນໃຈປ້ານກ້ວຍອັນໃດອັນນ້ຳກໍດີ ເຈ້າລູກຣັກທັ້ງສອງປ່າໄດ້
ໄລລະປະກັນເສັ້ງທໍ່ໃຫ້ຄ່ອຍຜິປອງເອົານາງຈັນທາ ອັນເປັນພີ່ບ້ຳແຫ່ງເຂືອເຈ້ຳໃຫ້
ໄດ້ຈ້ຳຄືນມາກໍພໍ່ເທິ້ນ ຄັນວ່າພຣະບາທັດຕະຣັຕຖະກລ່າວເຊ້ຳລູກຕົນສັນນັ້ນ
ແລ້ວພຣະບາທ້ຳສອງອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ ກໍມີໜ້າອັນເຕັມໄປດ້ວຍນ້ຳຕາເຫດວ່າອົ
ກູນາບ້ຳເຈ້າທັ້ງສອງມາກນັກທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງວິສຸທທິໂສດາອາຊເທວີຕົນ
ເປັນແມ່ຈ້ຳກລ່າວເຊ້ຳລູກແຫ່ງຕົນວ່າ ເຈ້າແມ່ທັ້ງສອງປ່າໄດ້ (๑) ວ່າຈັກພັດ
ພາກຈາກ ກັນ[๖] ແມ່ໜີໄປໃກກໍແມ່ເທິ້ນ ເຫດວ່າເຈ້ຳລູກຣັກແມ່ບ້ຳໜຸ່ມນ້ອຍ
ບ້ຳຜິໄຫ້ອິ່ນອ້ອຍກິນນົມນັ້ນນາ ຄັນວ່າເຂືອເຈ້າທັ້ງສອງໜີໄປໃກພັດພາກຈາກ
ແມ່ດ້ວງນັ້ນ ເຈ້າທັ້ງສອງຈັກໄປແອ່ວໃຫ້ກິນນົມໃນທີ່ໃດກໍແມ່ຈາ ຮອບວ່າເຈ້ຳລູກ
ຮັກຈັກໄປຫອດຫົວອົດປາກໃນປ່າໄມ້ໃໝພະນອມທີ່ໃດກ້ຳບ່ໍປ່າຊະແລ ເຫດວ່າ

---

๑ ຈົບບຸກ ๔ ມັດຕົ້ນແລ
๖ ກັນ ຄວນຕັດຖົ້ມ ບ່ໍໄດ້ຄວາມ

เจ้าลูกรักทั้งสอง จ๋า๑ เกิดมามีอายุได้ปีปาย ๑๐ เดือนท่นั้น แล้วลูก
แก้วแม่จ๋าจักบิกบ่างไปเบ็นกำแม่เด ยามเมื่อบ้าปู่ในผาสากลูกแก้วจ๋า
สอนบ่างแลรงบ่างใจ๊ะเจะลุกลั้มกั้มเงีย แล้วแลแล่นไปมากำแม่บาลาง
เหื๊อเหบังแม่ลิงไปจากหำผาสากแล้วลูกแก้วแล่นไปบำแม่ เลียพะลากตึก
ขั้นไกอันบ๊ำ ยามเมื่อแม่บ้าฝ้าไฟลูกสายใจแล่นมาอู้มอ้อยลูกหู้านน้อยหู้ม
ป่องเซอนกำแม่บา เหตถ้าลีเจ้าจ๋าเด็นพิงไพบิกบ่างอว้ามเถื่อนกว้าง
เหวอฉันกำแม่จา เมื่อนั้นท้าวพระลามมะกุมมางจ๋าฮางคำแม่แห่งตินว่า
ข้าแก่แม่(๓) เบ็นเจ้าส่องถ้ำเผือข้าทั้งสองนี้กำหากเบ็นซากเชื้อถินซายกำบ่
รู้จักคำเบ็นคำตาย เอาแต่มันมารอดถันว่าหมิดอายุแล้วมันหากตายไป
กำข้าแล ขอแก่พระธาฉมางกาป่าไต้ห้ามข้าบ้อยแม่นว่าห้ามถ่อยบ่างข้ากำ
บ่มีฟังแลบา อันบ๊ำข้ากำถือรอกถือกเถิงบางจันหาอันเบ็นพี่บิงแห่งข้า
ทีนี้ข้าจักอว้ามบ่างฟ้าใต่ตามบำกำข้าแล เมื่อนั้นส่อนถ้ำบางวิสุทหิไสถา
เหวิไต้ยินคำลูกแห่งตินกล่าวสันนั้น บางกำบ่อากจักห้ามไว้ไต้บ้าลูกแก่น
ไห้แห่งติน บางจ๋าเอ็นสันยามห้ามะนิภาบอาฉะไนว่าดูธามห้ามะนิภาบเรีย
เจ้าจ๋าพิพักรักสาบ้าท้าวพระลักพระลาม อันเบ็นเจ้าเบ็นนายแห่งท่าน
นั้นเบิ แม่นว่ามีคำทุกสันใดก็เจ้าป่าได้ประแม่นว่ามีคำยากสันใดกำถื
เจ้าบาได้ไลละ ๖บาได้ละ สองพิมพา๓ ประไว้ในป่าถิงถอนแด่เบิอ่าถ้ำนั้น
ห้ามะนิภาบจ๋าฮางนางเหวิว่า ข้าแก่พระธาฉ (๔) เหวิเบ็นเจ้าเรีย ถัน
ว่าผู้ข้าบ่ตายเสังกำบ่อากจักไลละประเจ้าทั้งสองได้แล เขอแก่พระธาฉ
มาถาเหวิเจ้าบาได้ไสกเส้าไสกาภับถอมเจ้าทั้งสองกำข้าเห็น ถันว่าห้า
มะนิภาบกล่าวสันนั้นแล้ว ท้าวพระลักพระลามกำยินฮวายหาหงบเงิน
หงบคำมาใส่ยันแก้ว ถันว่าเจ้าแต่งแล้วเจ้าจ๋าบ่บิกขึ้นสิมมาถาระอะยัง
พ่ำแลแม่เบ็นเจ้าปู่หิวผู้ข้าเรีย บักนี้เผือข้าทั้งสองจักได้เดินพิงไพป่าไม้

---

๑ จ๋า ถอนตัดถิ้ม บ่ได้ถวาม
๖ บาได้ละ ถอนตัดออก
๓ ใบลานจานก่ำฆบ สองพิมน้อง หน้า ๓ มัด ๑ ผูก ๕

จักได้ละพ่อแม่ ไว้พายหู้างก่อนแล้ว ขอแก่พ่อแลแม่ทั้งสอง ให้
อะนุยาดแก่ข้าน้อยทุกสิ่งทุกอัน ป่าให้เป็นเวนกำแล บาบร้าย แม่น
ว่าฤกที่ร้ายขอให้ย้ายใส่อันถี เผื่อข้าขอทานบุนยะธาสี ไปหุ้มเก้า ขอ
ให้ทายโสกเสร้าโสกา ป่าได้เป็นจุนลาเจ็บไข้ ขอให้บุนพระแก่นให้ไป
ปกเก้ากำหิวกอข้าเทื้น เมื่อนั้นพระกะสัดทั้งสอง จิ่งรับเอายังขันเผิ้ง
ขันทงแห่งลูกตินแล้ว เจ้าทั้งสองจิ่งพ้อมกันกล่าวยั้ง (๕) ถ้อยคำอัน
เป็นมังคะละแก่ลูกตินว่า ตาตะถูธาเจ้าทั้งสองลูกรักแม่ เอือเจ้าทั้งสอง
จิ่งพากันไปถีมารอด ลอดฟ้ามาเถิงแม่เบี ถันว่าพระกะสัดทั้งสองกล่าว
ดั่งนั้นแล้ว ท้าวพระลัก พระลาม ทั้งสองพี่น้องกลั้นขาบเถิง มิ
ทีแล้ว จิ่งโจมเอาตินมีพระกะสัดทั้งสองพ่อแม่มาใส่หัวแล้ว เจ้าทั้ง
สองพี่น้องกลิ่งขาบลาออกไป ตีกแต่งเบื้อตินทั้งมวน ถือว่า ม้าวใส่
แขน แหวนใส่ก้อย ปักน้อยส้อยสร้างาม อันเป็นเถือง ภุกุพันดะ ๕
ประการแล้ว เจ้าทั้งสองจิ่งขัดถาบกาบสึด กับทั้งทะบูลิบไว้กับ
เอวให้ถีให้หนั้น บ่ให้ออกจากตินทุกพายแล้ว เจ้าทั้งสองจิ่งสะ
เดัดขึ้นขี่ม้ามะนีกาบติวดี อันมีอิทธิ อิทธิแลเดชะอะนุพาบอันมากแล้ว
เจ้าทั้งสองจิ่งเอิ้นสั่งบ้านพ่อแลแม่แห่งตินว่า ถ่อยปู่ถีเบี้พระปิตตามาดา
หน่อแก้ว ลูกจักไก[๑] ถาดแถ้วหนีไก ขอให้มีโชกโชคเมื่อหน้า ป่าถ่อยช้า
เถือใจกอข้าเทื้น เมื่อนั้นพระกะสัดทั้งสองพ่อแม่ได้ยินถ้อยคำลูกติน
กล่าวดั่งนั้น เจ้า(ปี)ทั้งสองพ่อแม่จิ่งขาบคำลูกแห่งตินว่า เอิ ๆ ถ่อยไป
ถีเบี้ลูกแก้วหายโสกแล้วเทั้งระถาแม่เบี ว่าดั่งนั้นแล้ว ม้ามะนีกาบ
จิ่งสะเดัดลิ่งจากผาสาดเถิงดินแล้ว ม้ามะนีกาบกลอดบิกย่างไปในท่ำ
กางเมื่องตามปิกกะติทั้นแล เมื่อนั้นเจ้าทั้งสองพี่น้องจิ่งเอิ้นสั่งชาวบ้าน
ชาวเมื่องทั้งหลายว่า พะเนดูธาเพื่นทั้งหลาย ทั้งตางายแลลุง
อาว พี่น้อง เธาจักพักพากหอ้องเดินไพ หงวหางไกเมื่อหน้า
เจ้าทั้งหลายจิ่งพากันรักสา พระยอดฟ้า ปิตาดา ทั้งมาดาตินแม่

---

๑ ไก ถวนเป้น ได้

ป่าใหัเปันทุกแหัเกือๆใจบั๋นเบิ ว่าดั๋งบั๋นเมื๋อบั๋น ถิบหั๋งหฺายจิ๋ๆ พ้อมกับต้านตอบ หั๋งบิบนอบจาธะจา ว่าถ่อยไปถิเบิพธะเมื๋อหิว พี่น้อๆ ป่าใก้เปันใสกต้อๆ ๑ ใลถา ป่าใก้เจับหูตา แลปวด ท้อๆ ใหัใก้ถืบสู่ท้อๆ บานบาน ขอใหัเปันกานถิผาบแผ้ บาใก้ทุก บากแก่หิวใจ ก่อ้า (ก) เหิ็น เมื๋อบั๋นชาวบ้าน ชาวเมื๋อๆหั๋ง หฺาย จิ๋ๆพ้อมกับอ่า ใถยๆ ป่าใหัมิใพบใพถิกต้อๆ เจ้าพี่น้อๆ ไปถิกก่อ้าเกิ็บ ว่าดั๋งบั๋นพธะลามมะกุมมางก่ชักแถ่มม้ามะนิกาบ ถิบ ทะบานไปเหื๋อแผ่นถินก่บ่บินบิน เหื๋ออากาดหั๋นแล ใบเมื๋อม้ามะ นิกาบทะบานไป พั๋นเขดวงๆหฺาๆแล้ว ก่ลวดไปเถิงท่ำงบา เปัน ยันกว้างขวาง สุดแสงตาบ่อากจักล่ำลิๆเหับแจ้งหั๋นแล เมื๋อบั๋นม้า มะนิกาบจิ๋ๆทะบานไปพั๋นจากเขดท่ำงบาทั๋นบั๋นแล้ว ก่ลวดเถิงป่า ถ่ำพ่ำใพ ยันเต็มไปถ้อบดอก แลหมาก มีมากบ่ำงนักหนา มี หั๋งดอกจำปา แลก้วเกด กับหั๋งดอกฝ้างเหดแลชูมฟูม มีหั๋ง นิกเป้า กับหั๋งนิกถิวเก้า สิๆลาๆ ร้องแถมหาๆทุกหมู่ มีหั๋ง นิกจิจู้แล แจบแจว เต็มหาๆแถบป่ากว้าๆ มีหั๋งไม้ใยอ่อยว้าๆ ถ่ำธิ มีหั๋งฝูๆชะนิร่ำร้อๆ สมูมีก้อๆถ่ำดอบ ก่มีแล เมื๋อบั๋น เจ้าหั๋งสองพี่น้อๆ จิ๋ๆชักแถ่มม้า ไปสู่ทิสสะทักขิบก้ำใต้แล้ว ก่ ลวดไปถ้อบลำกับอับถืบหั๋นแล เมื๋อบั๋นเจ้าหั๋งสองจิ๋ๆไป (๒) ธอด ไปเถิๆ บั๋งแม่น้ำอับบึๆลวๆกว้างใก้ร้อยวา ก่ลวดพาดกับเซิา ปู่ใบ แถมน้ำทิบั๋นหั๋นแล พ่อเมื๋อเวลาบามแดใก้ถ่ำมาธดมาเถิๆแล้วดั๋งบั๋น เมื๋อ บั๋นบั๋งมีเทพพะดาถิบบึๆ อับมีเบื๋อถิบอับพ่อๆพายสายงามมากนัก ก่ท่ำ ว่ามีหน้าตาอับผางร้ายบึๆหนักหนา อับปู่รักสาไม้ไพใดในแถมน้ำทิบั๋น หั๋นแล ส่วนดั๋งเทพพะดาถิบบั๋น ก่เหับเจ้าหั๋งสองพี่น้อๆขอีม้ามาเซิาปู่ ทิบั๋น เทพพะดาถิบบั๋นก่เอิาฝามืแท่ๆถิบอัดหน้าตาแท่ๆถิบแล้วจิ๋ๆบิกย่างๆ เข้ามาหาเจ้าหั๋งสองพี่น้อๆหั๋นแล เมื๋อบั๋นม้ามะนิกาบก่ลิๆเหับเทพพะ

---

๑ ใลถา ถวนเปัน ใธถา

ดาตินนั้น เอาฝามือลัดหน้าถาแห่งตินยกย่างเข้ามาสันนั้น ม้ามะนิ
ภาบจึงออกปากหักห้วงด้วยคำว่า "เจ้าหัวสองจำลึงดูเทพพะดาเอา
ฝามือกุ้มหน้าย่างเข้านั้นมานา ว่าดังนั้นแล้ว ท้าวพระลามลึงเห็น
แล้วก็ออกปากหักห้วงด้วยคำว่าเทพพะดา เอาฝามือกุ้มหน้าตาย่างเข้า
มานั้นนา ว่าดังนั้นแล้ว ท้าวพระลักลึงเห็นแล้วก็ออก (๙) ปาก
หักห้วงด้วยคำว่า เทพพะดาเอาฝามือกุ้มหน้า ย่างเข้ามานั้นนา"[๑]
ว่าดังนั้น ส่วนดังเจ้าหัวสามพระอิง ออกปากหักห้วงบังเทพพะดา
ตินนั้น ก็บ่ถืกถวนดังกัน ถือว่าม้ามะนิภาบออกปากหักห้วงว่ากิบ
ท้าวพระลามออกปากหักห้วงว่าบึบ ท้าวพระลักออก ปากหักห้วงว่า
บึม ว่าดังนั้น แล้วก็มากันหิวสื่อๆ[๖] แซวๆแคมน้ำที่นั่งหั้นแล เหต
ว่าเจ้าหัวสามออกปากหักห้วงบ่ถืกถวนดังกัน ถือว่าผู้บึงว่ากิบ ผู้
บึงว่าบึบ ผู้บึงว่าบึม เหตดังนั้นแม่น้ำอันนั้น จึงได้ชื่อว่า น้ำ
บึมๆ ว่าดังนั้นก็ด้วยเหตเจ้าหัวสามพระอิงออกปากหักห้วง เทพ
พะดาบ่ถืกถวนดังกันนั้นแล ถือว่าเทพพะดาตินนั้นมาเถิงเจ้าหัวสาม
พระอิงแล้ว เทพพะดาตินนั้นจึงถามว่า เจ้าภูหัว มี มาแต่บ้าน
ใดเมืองใด จึงพากันมาเถิงที่นี้ ก่อข้าจา เมื่อนั้นม้ามะนิภาบ จึง
ขานคำเทพพะดาตินนั้นว่า เราหัว มี ลุกแต่เมืองจันทะบุลีสีสัตตะ
นาคพุ้นมาแล ว่าดังนั้นเมื่อนั้นเทพพะดาตินนั้น จึงถามว่าเจ้าภู
หัว มี มีประโยชนะเบื้อง (๑๐) ใด จึงพากันถุ่งเดินมาเถิงที่นี้ก่อข้าจา

---

๑ ในปโยกนี้มีถือว่าม้ามะนิภาบท้าวพระลามแลท้าวพระลัก หักห้วงด้วยคำอันถวนดัง
กุ้มแต่ว่าเอ้าที่ตั้ง ปากหักห้วงบ่ถืกันถือว่า ม้ามะนิภาบว่ากิบท้าวพระลามว่ากิบ
ท้าวพระลักว่าบึม ผู้ชุมต้นสบับถึงจะชุมผิดถวนเป็น "เจ้าหัวสองจำลึงดูเทพพะ
ดาเอาฝามือกิบหน้าย่างเข้ามานั้นนา ว่าดังนั้นแล้วท้าวพระลามลึงเห็นแล้วก็ออก
ปากหักห้วงด้วยคำว่า เทพพะดาเอาฝามือกิบหน้าย่างเข้ามานั้นนา แล้วท้าวพระ
ลักลึงเห็นแล้วก็ออกปากหักห้วงด้วยคำว่า เทพพะดาเอาฝามือกิมหน้า"
ในใบลานจานก่ำก็ชุมผิดถืกัน เท่อทำอิดเพิ่นชุมว่าม้ามะนิภาบหักห้วงว่าจุ้มพระ
ลามหักห้วงว่ากิบ พระลักหักห้วงว่ากิบถืกัน หิตั๊ฐเว้าว่าหักห้วงบ่ถืกันม้ามะนิ
ภาบว่ากิบพระลามว่ากิบพระลักว่ากิม (หน้า ๒-๗ ผูก ๕ มัด ๑)

๖ สื่อๆ ถวนเป็น สว่า

ເມື່ອນັ້ນມ້າມະນີກາບຈົ່ງຂານວ່າເຮົາກໍມີປະໂຍຊນະ ເພື່ອຈັກໄປນຳເອົານາງຈັນ
ທາອັນທ້າວຣາພພະນາສວນເອົາໄປເປັນເມັ່ງ ໃນເມື່ອງອິນທະປະຖານະຄອນພຸ້ນ
ແລ ທໍ່ວ່າທົນທາງອັນຈັກໄປເມື່ອງອິນທະປະຖານະຄອນທົ້ນນັ້ນ ບ້ງເຫົ່ງນານປານ
ໃດຈົ່ງຈັກໄປຮອດນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນເທພພະດາຕົນນັ້ນຈົ່ງບອກວ່າ ບ້ງເຫົ່ງນານ
ປຣະໜານເດືອນນຶ່ງໄປຮອດແລ ໃນເມື່ອເຈ້າກູມາເຖິງທີ່ ນີ້ເປັນອັນຄ່ຳມືດແລ້ວ
ເຈ້າກູຈັກໄປນອນທີ່ ໃດກໍຂ້ຳຈາ ເມື່ອນັ້ນມ້າມະນີກາບຈົ່ງຂານວ່າ ເຮົາຈັກພາ
ກັນນອນໃນທີ່ ນີ້ແລ ທ່ານທ້ຳຫຼາຍຈົ່ງພາກັນມາຫຼິ ນຊຶ ນມ່ວນກັບດອມເຮົາແດ່
ເທີ ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວເທພພະດາຕົນນັ້ນຈົ່ງຂານວ່າ ສາທຸ ๆ ດີ ๆ ກໍຂ້ຳ
ແລ ຄັນວ່າເທພພະດາຕົນນັ້ນກ່ລ່າວດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ກໍລວດລຸກໜີ ໄປປ່າວ
ເຕືນບ້ງເທພພະດາທ້ຳຫຼາຍອັນຢູ່ໃນປ່າດົ ງ ພູດອຍ ແລຄົ ນນ້ຳ ວ້ຳປາ
ເກ໋ອນຖ້ຳ ພູພາ ທ້ຳມວນມາປະສຸມຊຸມນຸມກັນ ເພື່ອຈັກພິພັກຮັກສາບ້ງ
ເຈ້ຳທ້ຳ ນ ທັ້ນແລ ຄັນວ່າເທພພະດາ (๑๑) ນາຣວດໜົດສ້ຳງແລ້ວ ເຂົ້ານ
ພ້ອມກັນຕົກແຕ່ງປຸນແປງບ້ງສາລາສານຈອດຫຼ ๆ ນຶ ๆ ອັນເຕັມໄປດ້ວຍເຂ້ຳ
ນ້ຳໂພຊນະອາຫານ ອັນນີ ຣິສສະຫຼາຍປຣະການຕ່າງ ๆ ເພື່ອໃຫ້ເຈ້ຳທ້ຳ ນ
ໄດ້ກິນແລບໍຣະໂພກ ແລ້ວເຂົ້ານ້ອມກັນໂອກາດຣາທທະນາ ມ້ານະນີກາບກັບ
ທ້ຳທ້ຳວພຣະລັກ ພຣະລານ ຂຶ້ນໄປຊະຖິ ດ[1] ຢູ່ໃນສາລາສານຈອດທົ້ນນັ້ນເປັນອັນ
ສຸກຂະສຳຣານມານກນັກທັ້ນແລ ຄັນວ່າເຈ້ຳທ້ຳ ນ ໄປຈອດເຊົ້ານ້ຳໃນສາລາທົ້ນນັ້ນ
ແລ້ວ ກໍພ້ອມກັນສເວີຍເຂ້ຳນ້ຳໂພຊນະອາຫານບໍຣະບວນແລ້ວ ກໍລວດຄ່ຳ
ມືດບ່ໍເຫັນຮຸ ๆ ໃນທີ່ ໃດທີ່ ນ ๆ ທັ້ນແລ ພໍເມື່ອຣາຕີກອງເດິກມາເຖິງແລ້ວ ເທພພະ
ດາທ້ຳຫຼາຍອັນເປັນສາວນ້ອຍສາວໜຸ່ມ ເຖ້ຳແກ່ແລຜ້ານກາງ ດັ່ງນັ້ນເຂົ້ານ
ກໍໂຫ ຫ ๆ ກັນມາເຕັມສາລາແຫ່ງສານຈອດທົ້ນນັ້ນ ບ່ໍອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ແລ ຄັນ
ວ່າເທພພະດາທ້ຳຫຼາຍມາເຫັນທ້ຳວພຣະລັກ ພຣະລານ ເປັນອັນນ້ອຍ
ໜຸ່ມນາກນັກ ເຂົ້ານຈົ່ງພ້ອມກັນທັກທ້ວງວ່າ ເຈ້ຳບ່ຳວນ້ອຍນົ ງໄວ້ອ້ຍເຮີ ຍ ໂອນ
ເຫດສັນໃດເຈ້ຳຈົ່ງພັດເມ່ມາແຕ່ນ້ອຍໆ ເຈ້ຳບ່ຄົ ດຄ້ອຍໆ (๑๒) ເຈ້ຳບ່ປາກກິນນົ ມ
ແມ່ນັ້ນຫຼິ ເສັ ງດາບສອງຄົ ງກົ ນອໍຣະໂ[2] ນັ້ນເດ ຜິວ່າເຈ້ຳໃຫ່ ງໜ້າສົ ນຕິ ເອ ຍ

---

๑ ຄວນເປັນ ສະຖິດ
๒ ຄວນເປັນ ອໍຣະໂທ

จักเอาเป็นผัวชิมจูบ เอ๊ยกมักรูบน้องพ่อตาย เอ๊ยกก็กเสงกวยแก่
น้องบ้างน้อยเจ้าผู้ปอยหู่อยแก้มผิมเฝือพี่เรีย เจ้าน้องเถียอีเรือไปซอบ[๑]
บ้บลี เจ้าน้องเถียก้องกอกเชียชิมบั้บลีถังว่าเจ้าน้องเถียเกือกถิมกมาลอง
กูท้อบน้องเรีย อ่าถั่งบั้บกมีแล ถังว่าเทพพะดาทังหูายกล่าวถั่งบั้บแล้ว
เจ้าทังสองพี่น้องจิ่งขานตอบบางเทอะดาทังหู ายว่าถั่งบี้ กูธาเจ้าเอ๊ย
เรียหนุ่มเหน้าเอ๊ยเจ้าเป็นผู้เถ้าแท้บา เสงกวยสีใสพาหู้าช้อย ผิว่า
เอ๊ยเจ้าเป็นสาวน้อย น้องชิจูบลองกู ใอบ่เสงกวย พระบุบลูกิบ
เอ๊ย เจ้าผู้สงงปากเตี๊ยบ ผิอจูบบอบแฝง ป่าใด้ปากสงงแรง ผิอ
ชีติเจ้าแล้อ ขอแก่พระยอกแก้วเชิาเสังป่าใด้เอ้าบีเหนัง ผิอชีติหู้ง
บุ๊บ น้องหากมักรูบเอ๊ยบเป้ากวยแลบา ถังอ่าไพทีสักเจ้ากล่าอ
เชิางบางเทอะดาสับบั้บแล้อ เจ้ากกิบ (๑๓) มีแล้อแล หิอมาก
บักหั้บแล เมื่อบั้บบางเทอะดาใด้ยินคำไพทีสัก กล่าอเป็นมายาแล
สอยสงดมากบักสับบั้บบางเทอะดากมีใจอับชิมชื่บยินดีมากบักแล้อ กลอด
อู้มเอาไพทีสักเจ้ามาจูบเชียชิมมากบักหั้บแล ใบเมื่อธาติถืบอับบั้บธุ่ง
แจ้งมาแล้อ บางเทอะดาทังหู าย กอำลาดาจากไพทีสักเจ้าแล้อ
แลหีเมื่อสู่ที่ปู่แหง่งถิบ บ่เสดอะหู่ หั้บแล เมื่อบั้บเจ้าทังสองพี่
น้องกกิกะแต่งเบื้อถิบบำระบอบแล้อ กพ้อมกับขึ้บอีม้า มะนีกาบแก้อ
เต้บทะยานอ้ามแม่น้ำอับบั้บพ้บแล้อ ม้ามะนีกาบ กลิงสู่พื้บแผ่นดิบ
แล้อ กสำเพาะหน้าต่ำทีสสะก้ำใต้ กไปดามดิงดอบป่ากอ้างๆ มีทัง
แรดช้างเต้มไพ เอิาเถิบถ่องดอ่าเลียกิบหงู้าดอยลำ มีทังไม้ ติบจำ
แลไม้หาด บ่อาดจักบับอ่านได้ ลำสูงกับทังไม้ยูงบางบาวโยด มีทัง
บิกฐูมโพด บินไปจับว่าไรกินหมากมีถับแด กับทังบิกกางแดบินแส่อ
ไปแล้วแอ่วไพสิบมี (๑๔) ทังสักตามบินบิกเก้าร้องภูกเอ้างอบต มีทัง
เกือเอิารุ่งบไอว่ เจ้ากหอมดอกไม้ยามแลง มีทังบิกฐุมแซง งอบ

---

๑ ดวบเป็บ ส้อบ (ตามมะหาอิสุบ)

ແຄມນ້ຳຫຼາຍໜ່ວຊ້ຳ ນົກບາງ ກໍມີແລບາ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນິກາບກໍເດີນ
ໄປຕາມລຳດັບ ອັນຄົບກໍລອດໄປຮອດໄປເຖິງແມ່ນ້ຳອັນລວງກວ້າງໄດ້ ຝ່ອ ວາ
ໃໝ່ທີສັດເຈົ້າຈົ່ງພັກເຊົາຢູ່ໃນແຄມນ້ຳທົ່ນັ້ນແລ້ວ ແລລົງໄປອາບຕາມສຸກຂະ
ສຳຣານຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນບ້ານີເຈົ້າອັສສະຕິນ້ຳແປງອາສົນບົດສາລາ ຢູ່ໃນແຄມ
ນ້ຳທົ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ສ່ວນດ້ຳພຣະອັສສະຕິນນັ້ນ ທຸງນບ່ອນທຸງອນາອາບນ້ຳໃນທົ່ນັ້ນ
ທຸກໆວັນ ບ່ໍຂາດສາຍ ບ້ານີໃນວັນນ້ຳ ເຈົ້າອັສສະຕິນນັ້ນ ກໍເອົາຜ້າ
ຊະງຸບຂອງຕົນຫ້ອຍຈ່ຳໄມ້ ໄວ້ແລ້ວ ຈົ່ງລົງອາບນ້ຳໃນແຄມຝ່ັ້ງນ້ຳທົ່ນັ້ນກໍລອດ
ລົ້ນເສັ້ງ ເມື່ອແຕ່ຄົວເອງ:ເປ່ົ້າດາບ ຫັ້ນແລ ຄັນວ່າເຈົ້າອັສສະຕິນນັ້ນຄົ້ນເມື່ອ
ຮອດອາສົນບົດສາລາແຫ່ງຕົນແລ້ວ ເຈົ້ົ້ານໍຊະດຸ້ງຮູ້ ເມື່ອຄົ້ງ ວ່ຳຕົນລົ້ນຜ້າ
ຊະງຸບເຈົ້ົ້ານ້ຳຈົ່ງຫ ຼົ ບຄົ້ນມາເອົາ ກໍເຫັນຜ້າຊະງຸບຜ ຶ ບນັ້ນຕົກລົ້ງດິນ ເກ ຶ ອກລົ້ນ
ປ ູ່ ມາກນັກເຫດວ ່ ຳລົ້ນມາພັດປ ິ ອລົ້ງຫັ້ນແລ ເມ ຶ ອ (๑๕) ນັ້ນສ ່ ວນດ ້ ຳເຈົ ້ ຳອັສສ ິ
ຕົນນັ້ນຈ ົ ້ ງບ ່ ຳຍເອົ ້ ຳຜ ້ ຳຊ ະ ງ ຸ ບແຫ ່ ງຕົນໄປຕົບຕ ີ ແລ ້ ວກ ້ ວດແກ ວ ່ ຳ ໄປມ ່ ຳ ເພ ຶ ອໃຫ ້
ເປ ຶ ອກຕົນອອກຈ ່ ຳກຜ ້ ຳຊ ະ ງ ຸ ບແຫ ່ ງຕົນດ ້ ງນັ້ນ ກ ່ ຳລອດບ ້ ຳເກ ຶ ດມ ີ ສ ງ ຳ ອັນດ ້ ຳວ ່ ຳ
ຊ ັ ກ ໆ ບ ່ ຳແລ ້ ວບ ່ ຳທ ິ ວຈ ັ ກເທ ຶ ອຫັ ້ ນແລ ເມ ຶ ອນັ ້ ນໃໝ ທ ີ ສ ັ ດເຈ ົ ້ ຳໄປຈ ອ ດເຊ ົ ຳ ປ ູ ່
ໃນແຄມນ ້ ຳທ ົ ່ ນ ັ ້ ນ ກ ່ ຳລອດໄດ ້ ບ ິ ນສ ງ ຳ ເຈ ົ ້ ຳອ ັ ສ ສ ີ ຕ ິ ບຕ ີ ຜ ້ ຳຊ ະ ງ ຸ ບດ ້ ງ ຊ ັ ກ ໆ ປ ູ ່ ບ ່ ຳ
ຂ ຳ ດ ສ ຳ ຍ ເຈ ົ ້ ຳຈ ົ ່ ງ ລ ົ ້ ງ ແ ລ ດ ຸ ໃ ນ ທ ິ ສ ສ ະ ກ ້ ຳ ເ ໜ ຶ ອ ແ ຫ ່ ງ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ຈ ົ ້ ຳ ເ ຫ ັ ນ
ເ ຈ ົ ້ ຳ ອ ັ ສ ສ ີ ຕ ິ ບ ຕ ີ ຜ ້ ຳ ຊ ະ ງ ຸ ບ ມ ີ ສ ງ ຳ ດ ້ ງ ອ ັ ນ ຊ ັ ກ ໆ ປ ູ ່ ສ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ເ ຈ ົ ້ ຳ ຈ ົ ້ ຳ ກ ລ ່ ຳ ວ ໃ ສ ່ ໃ ບ
ຫ ົ ້ ນ ກ ັ ບ ກ ອ ມ ທ ້ ຳ ວ ພ ຣ ະ ລ ັ ກ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ນ ນ ້ ອ ງ ແ ຫ ່ ງ ຕ ົ ນ ວ ່ ຳ ດ ູ ຣ ຳ ເ ຈ ົ ້ ຳ ນ ້ ອ ງ ສ ່ ວ ນ
ດ ້ ງ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ອ ັ ນ ນ ີ ້ ເ ປ ັ ນ ທ ີ ່ ຕ ົ ບ ຊ ັ ກ ຕ ່ ອ ຕ ີ ຜ ້ ຳ ຊ ະ ງ ຸ ບ ສ ັ ນ ນ ີ ້ ຣ ອ ຍ ວ ່ ຳ ເ ອ ັ ນ ຣ ງ ກ ວ ່ ຳ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ
ງ ຸ ບ ບ ່ ຳ ປ ່ ຳ ຊ ະ ແ ລ ເ ຫ ດ ວ ່ ຳ ເ ຈ ົ ້ ຳ ອ ັ ສ ສ ີ ທ ຸ ງ ນ ມ ຳ ຕ ົ ບ ຕ ີ ຜ ້ ຳ ຊ ະ ງ ຸ ບ ດ ້ ງ ຊ ັ ກ ໆ ປ ູ ່
ນ ຳ ວ ່ ຳ ດ ້ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ຫ ົ ວ ມ ຳ ກ ນ ັ ກ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ແ ດ ນ ແ ຕ ່ ເ ຈ ົ ້ ຳ ອ ັ ສ ສ ີ ທ ຸ ງ ວ
ມ ຳ ຕ ົ ບ ຕ ີ ๑ ດ ້ ງ ຊ ັ ກ ຜ ້ ຳ ຊ ະ ງ ຸ ບ ເ ປ ັ ນ ປ ົ ກ ກ ະ ຕ ິ ດ ້ ງ ນ ັ ້ ນ ຈ ົ ້ ຳ ໄ ດ ້ ຊ ື ່ ວ ່ ຳ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ງ ຸ ບ (๑๖)
ເ ທ ົ ້ ຳ ກ ຳ ລ ະ ບ ັ ດ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ ຳ ເ ຈ ົ ້ ຳ ທ ົ ້ ງ ສ ອ ງ ະ ຫ ັ ນ ເ ຈ ົ ້ ຳ ອ ັ ສ ສ ີ ມ ຳ ອ ຳ ບ ນ ້ ຳ ທ ົ ່ ນ ັ ້ ນ ໃ ໝ
ທ ີ ສ ັ ດ ເ ຈ ົ ້ ຳ ຈ ົ ້ ຳ ເ ຂ ົ ້ ຳ ໄ ປ ໃ ຫ ວ ້ ເ ຈ ົ ້ ຳ ອ ັ ສ ສ ີ ຕ ິ ນ ນ ັ ້ ນ ວ ່ ຳ ຂ ້ ຳ ແ ກ ່ ເ ຈ ົ ້ ຳ ภ ู ໃ ນ ເ ມ ື ່ ອ ເ ຈ ົ ້ ຳ ภ ู
ທ ຸ ງ ວ ມ ຳ ອ ຳ ບ ນ ້ ຳ ໃ ນ ທ ົ ່ ນ ັ ້ ນ ເ ຈ ົ ້ ຳ ภ ู ປ ູ ່ ທ ົ ່ ໃ ດ ກ ໍ ຂ ້ ຳ ຈ ຳ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ເ ຈ ົ ້ ຳ ອ ັ ສ ສ ີ ຈ ົ ້ ຳ ຂ ຳ ບ

---

๑ ດ ້ ງ ຄວນຕ ັ ດ ອ ອ ກ

ตอบไพหิสักเจ้าว่า เราปู่เหมือฝั่งน้ำหั้นแล เจ้าทั้งสองอั้มม้ามา
แต่หิ้ใดบั้นจา เมื่อบั้นไพหิสักเจ้าจิ่งขานว่า เผือข้าทั้งสองลุกแต่
เมืองจับทะบุลิสีสักกะนากพุ้นมา เพื่อจักไปใต่ตามนำ(เอา)พี่ยิงเหง่าข้า
ชื่อว่านางจับหา อันท้าวอรามพะนาสอน มาอิ่มเหว้าเอาไปแต่ปางก่อน
พุ้นกอข้าแล หั้นเผือข้าทั้งสอง ขอจอกเชิงนอนกับเจ้าภูแถ่กอข้าเหั้น
ว่าดั่งบั้นหั้นบั้น เจ้าอัสสีจิ่งขานไพหิสัก เจ้าว่าเอิ๊ง ท่านมักใส่
ปากเชิงกอพากับเชิงเหั้น เราบ่อว่าสังแล ถันว่าเจ้าอัสสีกล่าวสันบั้น
แล้วกอลวดพากับเมือหั้นแล เมื่อบั้นไพหิสักเจ้า จิ่งใหน้องเหง่าตินไป
ก่อนแล้ว เจ้าจิ่งชักแถ่มม้าจ่องจูง (๑๗) ไปตามหลังน้องเหง่าติน
ตาบต่อเห้าเถิงอาสิมบิดสาลา อันเปันหี่ปู่เหง่าเจ้าอัสสีพุ้นกมีแล
เมื่อบั้นเจ้าอัสสี จิ่งใหเจ้าพี่น้องทั้งสองไปจอกเชิงปู่ในปากมุกชิกเหง่า
อาสิมบิดสาลาหี่บั้นเปันอันสกะสำอาง มากนักแล้ว เจ้าอัสสีจิ่ง
กล่าวว่า เอือทั้งสองปากกินน้ำกอ ปากกินหมากดอกลูกไม้กอเอือทั้ง
สองจิ่งพากับไปกินในโรงน้ำหี่บั้นเหั้นอ่าดั่งบั้นแล้ว เจ้าทั้งสองพี่น้องกอ
ไปกินตามใจมักเหง่าตินหั้นแล ถันว่าเจ้าทั้งสองได้กินเอ้าน้ำ
ในขนะอาหานบอระบวนแล้ว ท้าวพระลาม ผู้พี่ชายจิ่งขานไหว้ แล้ว
แลปะติสันถานต้านจาระจากับด้วยเจ้าอัสสี ด้วยเบยบะหลายประการ
ต่างๆ ว่าดั่งนี้ ข้าแก่เจ้าภู ตินประเสิดล้ำเลิดก่วา อัสสีทั้งหลาย เจ้าภูมาปู่
หี่นี้เหิงนางปางใดกอข้าจา เมื่อบั้นเจ้าอัสสี ตินประกอบด้วย เมตตาภะจุ
นา ใหลินแลสักทั้งมวนจิ่งกล่าวเชิงไพหิสัก เจ้าว่าภูธรา ท่านมานะอะ
หนุ่มน้อยนับแต่ เรามาปู่ใน (๑๘) หี่นี้กอเปันอันเหิงนาง มีประหมายว่า
ได้๒ใกล ปายแปดล้านปีนี้แล ดูธาท่านมานะอะในเมื่อท่านเปันถิน
หนุ่มน้อยสันนี้ ท่านอายุได้ห่อใดท่านจิ่งเดินไพสิน มาเถิงเราหี่นี้บั้นจา
เมื่อบั้นท้าว พระลามตินมีบุนบะสิมพานอันมาก เจ้าจิ่งปาก กล่าว
ต้าน กับด้วยเจ้าอัสสี ว่าข้าแก่เจ้าภู นับแต่ผู้ข้าเกิดมาแต่ท้อง แม่

ภໍ่ม่ีอายุแก่ท่ำใด ภ้จิงได้ ๘ ปีปายเก็อนบ่ำภ้ข้าแล เม่ือนั้นเจ้าอัสสิได้ยิน ถ้ำไพทิสักเจ้ากล่าวอ่า มีอายุได้ ๘ ปีปายเก็อนบ่ำสันนั้น เจ้าอัสสิ จิง ถะบิงใจอ่า ส่อนถ้งมานะอะชายหนุ่มผู้นี้เกิดมาได้ ๘ ปีปายเก็อนบ่ำสันนี้ เหตถ้งถืจิงถุงเดินไปด้อยหินทางอันยืดยาวถายได้นี้จา รอยอ่าเจ้าทัง สองพี่น้องนี้ มีบุนยะสมพานภัตถาทิภาบมาแต่ก่อนมากบักบ่ำป่าฉะแล ถันอ่าเจ้าอัสสิถะบิงใจสันนี้แล้อ เจ้าอัสสิ จิงกล่าวอ่า ดูธาท่านมานะอะชายหนุ่ม บัดนี้เธาจักถามบันหาอันบ่ำงเจิงท่านในภาละบัดนี้ ท่านบ้งจักแก้(๑๗)ได้ ถืรู้อ่าบ่ำได้บั้นจา เม่ือนั้นไพทิสักเจ้ากล่าวอ่า ข้าแก่เจ้าภู แม่นอ่าเจ้าภูจักถามปะภาบสันใดภ้ดี ผู้ข้าภ้จักแก้ตามผยาแห่งข้าแล้วภูก่อน ในเม่ือผู้ข้าหากแก้บ่ถูกบ่แม่นดังนั้น ขໍให้เจ้าภูเมตตาอีกูบอกให้ผู้ข้าแก่ภ้ข้าเทิ้น อ่าดังนั้นแล้อ เจ้าอัสสิ จิงกล่าวบันหาอันเป้นอุปปะมาอ่าดังนี้ ตาหูงอเหันบายเอ้าบ่ได้หังบเข้าใกับ่ส่องเหันหาง ตั้นไม้บาง กิ้นกิงพระเจ้า อ่าดังนี้ท่านมานะอะจิงแก้ใหเธ้ารู้เจ้าแก่เทิ้น เม่ือนั้น ไพทิสักเจ้าจิงกล่าวอ่า ข้าแก่เจ้าภูส่อนดังบันหาเบ่องนี้ภ้บ่เลิกบ่แลบท่ำใดภ้ทงบย่อมบังพ้พิจาระนาได้ภ้ข้าแล ในเม่ือบันหาอันปะกุมนั้นถือ่า ตาหูงอเหันบายเอ้าบ่ได้นั้น ถือ่าแม่นลอันไฟภ้ข้าแล ในเม่ือบันหาอันถ้วน ๘ นั้นถือ่า หังบเข้าใกับ่ส่องเหันหางนั้น แม่นสัางสารัตถิ[๑] อันเป้นถองสิง สานบิงชายในโลกนี้ภ้ข้าแล ในเม่ือบันหาอันถ้วน ฆ นั้น ถือ่า ตั้น (๑๐) ไม้บางกิ้นกิงพระเจ้านั้น แม่นหีบอันถิบใส่หังสีนั้นแล ถันว่าไพทิสักเจ้าแก้บันหา ฆ จำพอกนั้น ภูชอบภูแม่นดังนั้น เจ้าอัสสิภ้มีใจอันชุมชื่นยินดีมากนักแล้อ จิงถะบิงใจอ่า ส่อนถ้งชายมานะอะหนุ่มน้อยผู้นี้ แม่นอ่าภูหากถามถ้อยปะภาบสันใดภ้ดี ท่งงอ่าจักแก้ได้ทุกสิงทุกอันบ่สิงใสฉะแล ภ้ท่ำถอนภูจักถามภูไปเม่ือหน้าก่อนเทิ้น ถันว่าเจ้าอัสสิถะบิงใจสันนี้แล้อ เจ้าอัสสิ จิงถามว่า ดูธาเจ้ามานะอะหนุ่มน้อย ส่อนถ้งบันหา

---

๑ ถอนเป้น สัางสาธะวัก

ອັນນຶ່ງວ່າ ດ້ວັ ມີຂັ້ນໄດຄົນໄປບໍ່ຮອດ ໄປກ້ວກອດກອມໜ່ອາຈົມ ໄປຈົກຕົມ
ມາທາຮູປາກ ວ່າດ້ວັ ເຈ້ຳມາບະອະຈ້ຳແກ້ໃຫ້ເຮົາຮູ້ແຈ້ງແດ່ເທີ້ນ ວ່າດ້ວ
ນັ້ນເມື່ອນັ້ນ ໃພທິສັດເຈ້ົ້າຈ້ຳແກ້ບັນຫາອັນນັ້ນໂດຍພລັນ ວ່າດ້ວັ ໃນເມື່ອ
ບັນຫາອັນປະຖົມນັ້ນຄືວ່າມີຂັ້ນໄດຄົນໄປບໍ່ຮອດນັ້ນ ແມ່ນຊັ້ນຟ້ານິຣັພພານ
ແລແມ່ນວ່າ ພຣະພຸທທະເຈ້ົ້າເທສສະນາບອກໃຫ້ຄົນກະທຳບຸນໃຫ້ທານ
ດ້ວຍປຣະການສັນໃດກໍດີ ຄົນທ້ັງຫຼາຍ (๒๑) ກໍທ່ໍກະທຳບາບໃຫ້
ໃຈອ້ັງກໍບ່ໍໄດ້ເຖ້ງຊັ້ນຟ້າ ນິຣັພພານຈັກເທ້ົ່ອ ຈ້ຳໄດ້ຊ່ວ່າມີຂັ້ນໃດ ຄົນໄປບໍ່ຮອດ
ເພ້ົ່ອອັນແລ ໃນເມ້ົ່ອບັນຫາອັນຖ້ວນ ๒ ນັ້ນ ຄືວ່າໄປກ້ວກອດກອມໜ່ອາຈົມນັ້ນ
ແມ່ນຄົນທ້ັງຫຼາຍ ອັນໄປປະຕິພັດຕິດຈອດກັບກອມຣາຄະ ຕັນຫາ ກໍບ່ໍມີຄຳ
ຈາ ເຖ້ງຊັ້ນຟ້າ ນິຣັພພານອັນເປັນທ້ີ່ສຸກຂະສຳຣານ ລ້ຳບ້ົງນັ້ນແລ ໃນບັນ
ຫາອັນຖ້ວນ ๓ ນັ້ນ ຄືວ່າໄປຈົກຕົມມາທາຮູປາກນັ້ນ ແມ່ນຄົນທ້ັງຫຼາຍອັນຊັກ
ຊວນກັນກະທຳບາບໄປໃຈອ້ັງກໍບ່ໍໄດ້ກະທຳບຸນ ອັນຈັກຄ້ຳຊູ:ນເມ້ົ່ອໜ້ານັ້ນແລ
ຄັນວ່າໃພທິສັດເຈ້ົ້າແກ້ບັນຫາຖ້ວນ ໃນທ້ັນນະເທສສະນາວ່ັ້ງນັ້ນເຈ້ົ້າຣັສສີກໍໃນ
ທ້ນາ ສາທຸການກັບດອນໃພທິສັດເຈ້ົ້າມາກນ້ັກຫ້ັ້ນແລ ແມ່ນວ່າ ເທ:ພພະດາ
ທ້ັງຫຼາຍອັນປູ່ໃນປ່າດົງພົງໃພທ້ີ່ນັ້ນ ກໍພາຍເຂ້ົ້າດອກດອກໄມ້ທ້ີ່ບລ້ົງມາບູຊາ
ທຸກແຫ່ງທຸກພາຍຫ້ັ້ນແລໃນເມ້ົ່ອຣາຕ:ຕ:ຣີບອັນນັ້ນແລຮຸ່ງແຈ້ງ ມາ:ເລ້ວດ້ັ້ງນັ້ນໃພທ:
ສັດເຈ້ົ້າຈ້ຳໄປອຳລາລາຈາກ(ເຈ້ົ້າ)ຣັສສີວ່າຂ້ານ:ແກ່ເຈ້ົ້າກູ ໃນເມ້ົ່ອຜູ້ຂ້ານ:ມາເພ້ົ່ງຮາສ
ສົມພານ ເຈ້ົ້າກູໃນທ້ີ່ນ້ັ້ກໍ (๒๒) ສຸກຂະສຳຣານນ:ກນ້ັກ ບ້ັດ ນ້ີ້ຜູ້ຂ້ານ:ຈ້ັກຂາບລາ
ເຈ້ົ້າກູຖຸ່:ງເດ:ນໄປພາຍໜ້ານ:ພຸ້ນກ່ອນແລ ເຈ້ົ້າກູຈ້ຳປູ່ສວ້ັສສະດ:ແລ້ວແລ ເມ:ຕຕ:
ພາວ້ັນນ:ສ:ງບຸນ ຫານ:ຜູ້ຂ້ານ ๑ນ:ເພ້ົ່ງ ແດ່ເທ້ົ່ນ ເມ້ົ່ອນ້ັ້ນ ເຈ້ົ້າຣັສສີ ຈ້ຳ
ຂານຄຳໃພທິສັດເຈ້ົ້າວ່າ ເອ້ົ່ຽ ຄ່ອຍໄປ:ດ:ເນ:ເຈ້ົ້ານ:ຈະເຣ:ຍ ໃຫ້ຄ່ອຍໄປ:ດ:
ນ:ຣອດລອດຟ້ານ:ເຖ້ງ ປ່າຊ້ານ:ປ່ານ:ນ:ນ້ັ້ນເນ:ວ່າ ດ້ັ້ງນ້ັ້ນແລ້ວ ໃພທິສັດເຈ້ົ້າ
ຈ້ຳໃຈມເອ:ົ:ຕົນມ:ເຈ້ົ້າຣັສສີໃສ່ຫ:ວແລ້ວ ກໍລ:ວດລາລ:ງໄປ:ກແຕ່ງເນ:ອ:ນ:ດ:ແລ້ວ
ເຈ້ົ້າທ້ັງສອງພ:ນ:ອ:ງຈ້ຳພ:ອມກ:ນ:ຂ:ວ:ມ:ນ:ກ:ບ:ດ:ທະນ:ອ:ານ:ແມ່ນ:ຳພ:ນ
ແລ້ວກ:ໄປເຖ້ງຝ:ງກ:ຳໜ:ານ:ແລ:ວມ:ນ:ກ:ບ ຈ້ຳລ:ງສູ:ແຜ:ນດ:ນ:ແລ:ວກ:ລ:ວດ:ງ:ງໄປ

---

๑ .ນ:ເພ:ງ ຄວນ:ດ:ດ:ນ (ຕ:ນ:ນ:ະ:ຫ:ງ:ວ:ຊ:ນ)

ตามปิกกะติทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบกับทั้งไพทีสักเจ้า ภพาภังฺวุ่ง เดินไปตามพิงไพป่าไม้ทั้งหลายฝูงนั้นอันเกิ่งระดาด เต็มไปด้วยเนื้อแลนิก ทั้งหลาย บางพ่องาบหมากไม้มากิน บางพ่องบินไปมาสอดแส้ว บางพ่องร้องแจ้วๆ เผ่ามิอ มีทั้งนิกกิอลาๆ แลนิก (๖๗) ใส่ จับต้นไม้ตอดโกบ มีทั้งแลนไมบแลแลนแม่ ไข่เต็มป่าไม้ถ้ำ หนามีทั้งนิกอวาแลไก่เถื่อน ฟ้อนลีเลื่อน นิกยูงบินขึ้นสูง นิกแอ่น เลียแล่นเต้นไปมา มีทั้งนิกกะหา แลนิกอ้ำๆ ปากอ่อนก้ำๆอ๊อยน มีทั้งเหนั้น แล หอน ปู่ถ้ำ มีทั้งสักปู่น้ำปูปา มีนาๆต่างๆ ภูมี แล ในเมื่อเจ้าทั้งสองกุ่งเดินไปด้วยอันลำดับจับถืนภจิ่งไปรอดจอดเถิง แม่น้ำ อันบึ่งลองภอ้างได้ ๕๐ วา เจ้าทั้งสองจิ่งพาภับเชิา ปู่ในแถม น้ำทีนั้นทั้นแล ถับว่าเจ้าทั้งสองเชิาปู่ในทีนั้น ภลอดพาภับบั้งเชิาปู่ลิงล่ำ ไปมาทุภภ้ำทุภพายภจิ่งเหับนิกภาบ้ำ ทั้งหลายอันดำมุดน้ำชอกใช้ถ่า สแองหาปามากิน มีมากมีหลายส่วนถั้งนิกภาบ้ำทั้งมวน อันดำมุดน้ำ หากินปาทีนั้น ทงบ่อมขวิด ภั้นชันชึนเมื่อบินทุภๆถือเอิางนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบภเหับนิกภาบ้ำภะทำให้เปันเหดภาง อันมีสาพาวะปาง สับนั้น ม้ามะนิภาบจิ่งยกปากหักท้วงด้วยถ่าว่าเจ้าทั้ง(๖๔)สอง จิ่งลิ่ง แลดูนิกภาบ้ำนั้น เหดถั่งลืมับ จิ่งดำมุดน้ำขวิดภั้นชึนชันหัวลิ่งนั้นจา ว่า ถั่งนั้นแล้วในทีสักเจ้าทั้งสองบ่นั้งภลิ่งแลดูเหับแล้ว ภลอดยกปาก หักท้วงพ้อมภับด้วยถ่าว่าใยบ่นิกทั้งหลายดำมุดน้ำขวิดภั้นชึนชันหัวลิ่งนั้น เด ว่าถั่งนั้นแล้ว ภ่พ้อมภับหัวมากบักแล้ว ภล่าวว่าแม่น้ำอันบ่ชื่ ว่าแม่น้ำชันแลบ่ เหดถั่งนั้นจิ่งใส่ชื่ว่าน้ำชันๆเท้าภาละบักนิ่ะเล เมื่อนั้น น้ำมีเทพพะบุดถิงบึ่ง อันมีผาสาดอิมางถำ ตั้งปู่ในไม้ภุ่มน้ำทีนั้นล่วน เทพพะบุดถิงนั้นอันมีปะธิวางได้สองร้อยสี่สิบ ภ่ปู่ในทีนั้นทั้นแล เมื่อนั้นเทพพะบุดถิงนั้นภลิ่งแลดูเหับเจ้าทั้ง ๒ องๆ อันมาเชิาปู่หาทีจ้ำที่ เพิ่งบ่ได้สับนั้นภจิ่งบิอะมิด เปันถิงเท้าผู้บึ่งๆ ยอกมาถามว่าเจ้าภูมาแต่ที่ ใดจิ่งมาจอดเชิาปู่ทีนี้ภอข้าจา เมื่อนั้นม้ามะนิภาบ จิ่งขานว่าเราทั้ง ๒

พระอิงมาแต่เมืองจันทะบุลีสีสัตตะนาก พุ้นแล ท่านชายเค้าอยู่ที่ใดนั้น จิ่งมาถามเธานั้นจา เมื่อนั้น (๔๙) ชายเค้าจิ่งขานว่าผู้ข้านี้ แม่นเทพพะบุดอันมีผาสาดอิมานลำปู่ในไม้กุ่มที่นี้แล เจ้าทั้งมิ พระอิงจักไปเชาปู่ที่ใดกอ้าจา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งขานว่าเธาทั้งมิ กำจักพากันเชานอนปู่ในแถมบ้าที่นี้แล ถันอ่าเทพพะบุดติมนั้นได้ยินคำ ม้ามะนีภาบกล่าวสันนั้น กำลวดบอกเติ้น ปะอิวาน แห่งติมมากะทำส้างแปงสาลาสาน จอดหูวัมีงอันมีเถื่องลวดเถื่องปูแล เสื่อสาดอาสสนากับทั้งเอ้าน้ำโพชุนะอาหานบ่อากจักบับอ่านได้ แล้วกำลวดอ้างเชิญเจ้าทั้งมิไปจอดเชานอนในสาลาสานจอดหูวงนั้นตามสุกอะสำธานทั้นแล พ่อเมื่อเวลามื้ถ่ำมืดมาแล้ว เทพพะบุดถินนั้นจิ่งบอกเติ้นปะอิวาน แห่งติมอ่าท่านทั้งหูายจิ่งพากันมาหื้นชื่นม่วนกับดอมเจ้าทั้งมิทุกแห่งทุกพายนั้นเทื้น ถันอ่าเทพพะบุดบอกเติ้นสันนั้นเมื่อนั้น เทพพะบุด เทพพะดาทั้งหูาย ฝูงเป้นน้อยหนุ่มยิงชายทั้งมวน กำพ้อมกับโหูหั้งเอ้ามาเต้นสาลาสาน (๔๓) จอดที่นั้นมากบักบางพ่อง ขับ แลพ้อน เสบตุอิยะนิงตีบูชาโพที่สักเจ้า อันมีสูงมวนเพาะเสาะไสเป้นประถุจจะถั่งสูงตุอิยะนิงถิโพชั้นฟ้าตาอะติงสานั้นแล เมื่อนั้นเทพพะบุด ติมเป้นแก่ก่วาเทพพะดาทั้งหูายจิ่งเอ้าไปหาโพที่สักเจ้าแล้วแล ปะติสันถานต้านจาอะจาอันเป้นถ้อยคำอันดีอันบ่เป้นโทด ถามหาประโหยด[๑] อันเป้นถะมะนะกิบาอันไปอันมาเชิงโพที่สักเจ้าอ่าข้าแก่เจ้าภูติมมีพูม แลบุนยะสิมพานอันมาก เจ้าภูมีประโยชุนะเบื่องใดจิ่งพากันถุ่งเดินมาแต่เมืองจันทะบุลีสีสัวตะนาก มาเถิงฝูงข้าทั้งหูายนั้นจา รู้ว่าเจ้าภูมีโพยโพด้วยข้าเสิกสัตตูมากะทำราอิธิบเลอบ้านเมืองๆ แล้วจิ่งพากัน ถั้นถึงหูิงป่ามานั้นลื รู้ว่าเจ้าภูทุกยากอึดปากถ้อยเอ้าน้ำโพชุนะอาหาน แล้วแลพากันไปสแวงหาบ่อนที่อันสบุกสุกสำธานแก่จิดใจแห่งเจ้าภูนั้นกข้าจา เมื่อนั้นโพที่สักเจ้าจิ่งกล่าวบังถ้อยคำอันเป้น(๔๗)มะทุริสสะวาจาอันม่วน เพาะเสาะไส

---

๑ ถวน เป้น ปโยด

ແລອ່ອນຫວານ ຝັ່ງຄອງ ປະຕິສັນຖານແຫ່ງນັກປາດວ່າດັ່ງນີ້ ດູຣ ທ່ານຜູ້ເຝັ່ງ ເທພພະບຸດອັນບໍຣະສຸດກ້ວຍບຸນຍະສົມພານ ກັ້ວຕາທິການມາທີ[1] ກ່ອນ ນັບແຕ່ເຮົາເກີດມາໄດ້ ๒ ປີປາຍເດືອນນຶ່ງມານີ້ເຮົາກໍບໍ່ມີຄໍາທຸກຍາກ ອຶດຢາກດ້ວຍ ເຂົ້ານໍ້າໂພຊນະອາຫານທັ້ງນວນ ກໍ:ພື້ອ ມຣະປິ:ດານາດາລ້ຽງດູແຕ່ນ້ອຍເທົ້າ ກາລະບັດນີ້ ກໍບໍ່ໄດ້ບ້ງເກີດມີຂ້າ:ສຶກສັຕຈູແລໂພຍໄພ ອິນຕາຍອັນໃດ ອັນນຶ່ງກໍ ບໍ່ມາບ້ງບງດເຮົາໄດ້ ທໍ່ວ່າບ້ງມີທ້າວຣາພພະນາສວນ ອັນຢູ່ໃນເມືອງອິນທະປະຖາ ນະຄອນ ແລ້ວແລມາລູ່ຫູອນຍາດຊິ:ງເອົາ ພີ່ນ້ອງແຫ່ງເຮົາ ຊໍ່ວ່ານາງຈັນທາ ບານເມື່ອເຮົາໄປໄດ້ເກີດມາແຕ່ທ້ອງແມ່ ບັດນີ້ເຮົາໄດ້ເກີດມາແລ້ວພຣະບາພໍ່ແຫ່ງ ເຮົາກໍຕົກແຕ່ງໃຫ້ ເຮົາທັ້ງສອງພີ່ນ້ອງກັບທັ້ງມ້າມະນີກາບຕົວນີ້ໃຫ້ ໄປໃຕ່ຕາມນໍາ ເອົາລູກນ້ງແຫ່ງຕົນມາ ໃຫ້ໄດ້ ຄັນວ່າບໍ່ໄດ້ນາງຈັນທາຄືນມາ:ຂ໊ອທັ້ງສອງຢ່າ ໄດ້ມາແຕ່ຕົວເປົ່າຄາຍວ່າດັ່ງນັ້ນ ເຮົາທັ້ງສອງພີ່ນ້ອງ ກັບທັ້ງມ້າ (๒๗) ມະນີ ກາບ ຕົວນີ້ ຈ້ຶງໄດ້ພາກັນລຸ່ງເດີນມາ ເຖິງທ່ານທ້ຽງໃນທີ່ນີ້ແລ ຄັນວ່າໂພ ທິສັດເຈົ້າກະທໍ:ປະຕິສັນຖານຕ້ານຈາຣະຈາ ກັບຄອນເທພພະບຸດ ດ້ວຍປະຣິຍາຍ ຫຼາຍປຣະການຕ່າງໆ ສັນນັ້ນແລ້ວ ກໍລວດຮຸ່ງ ແຈ້ງທັ້ນ:ແລ ໃນເມ໊ອພຣະ ອາທິດອອກມາພົ້ນເຂົາບຸຄັນທອນ:ແລ້ວ ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມທັ້ງສອງພີ່ນ້ອງ ກໍພ້ອມກັນອໍາລາ:ລາຈາກ ເທ ມພະບຸດ ເທພພະດາທັ້ງຫຼາຍ ຝູງນັ້ນແລ້ວ ກໍພ້ອມກັນຕົກແຕ່ງຫ້າງດາເນ໊ອຕົນດີ:ແລ້ວ ກໍລວດພາກັນ:ຂ໊ຶ້ນຂີ່ມ້າມະນີກາບທະ ຍານຂ້ວາມແມ້ນ້ໍາ ເຖິງຝັ່ງກ້ໍາໜ້າແລ້ວ ກໍລວດພາກັນໄປໃນປ່າດົງພົງໄພ ທັ້ງນວນເປັນອັນນ໊ຶດນົນ ອິນທະການມາກນັກນ໊ຶທັ້ງໄມ້ດູ່ແດງທັ້ງຫຼາຍອັນເຈ໊ອຣະ ເນ໊ອລຸງນກັນເປັນຖັນປູ ๖ ຊະລ້ຽບ ນ໊ຶທັ້ງຕົ້ນດອກດ້ຽບແລ ແກ່ນກະຍອມ ນ໊ຶ ທັ້ງດອກຫອມຮ່ອງເຮ້ານ໊ຶທັ້ງດອກຂັດເຄົ້າແລນາງກາບ ຫອມໂຮຍຮວາຍ ຍອດ ບ້ງນ໊ຶທຸກສ໊ຶງນາງ ນ໊ຶທັ້ງພັນມະຫາແລດອກໃຫ່ ກັບທັ້ງດອກຕ້ຽງໄກ່ ເຕັ້ມດົງ ພົງໄພ ເຕັ້ງຣະດາດ ນ໊ຶທັ້ງຕົ້ນໜາກຫາດກິນຫວານ ເໜ໊ອນດັ່ງນໍ້າຕານແລ ນໍ້າອ້ອຍ ຫວານບ້ງຍ້ອນແຊບ (๒๗) ນົວ ນ໊ຶທັ້ງງົວກະທ້ງແລແຮດຊ້ຽງ ທຸກ ປາກອ້ຽງເສ໊ືອລາຍ ນ໊ຶທັ້ງຄວາຍເຖ໊ກ ແລຄວາຍແມ່ ຕົວໜຸ່ມແກ່ຈະສອນລອນ

---

๑ ຄວນເປັນ "ມາແຕ່"

๖ ຄວນເປັນ ສະລ້ຽບ

มีหัวฟ้าพอน แลลวายร้าย เสือใส่ก้าเต้นไพมีหัวหมาไบ แลหมาจอก
ร้องวอกๆชุมกัน สงมีนับถ้วนก้อง มีหัวจักจั่นร้องม่วนหู เจ้ากลิงแล
ดูเหันหูกเหันหุกพาก บางมีหัวเหื๋อมเหู่า สาแลก่านป้อง พิดพุ่ง
ต้องขบลายเจ้ากเดิน "ไปกายบานสานสัดสิ่ง๑ " ป้านแตกหนีถิ่นเฮ้าใหว่
มีหัวสงใก่ผู้ขันเบื่อง มีหัวเสือเหื๋องลายปีบอ้าวหิวด่านถ้าวถิงถอน กมี
แลนา เมื่อนั้นเจ้าหัวสองพี่น้องกพากันไปล้อยลำดับวันถืนจิ่งไปรอดไป
เถิงแม่น้ำอัน ๑ ลวงกอ้างได้ ๗ วา เจ้าหัวสองกพากันเซ่าปู่ล่ำลิงดู ยัง
แม่น้ำอันนั้น เปนอันใสแลเปนถิ ชักใช้กินแล้วได้แรงมา แม่นว่าลวง
เลิกได้ ๑๒ วากเหันหินผา แลขอนต่ปู่ใบพื้นน้ำ เหันหุกก้ำหากชาย
ถันว่า ถินบ่มีบุนมาเหันเปนที่ป้านกอตายอำนาก บัดนี้ มี แจ่มเจ้าบ่อาก
จักกอเกงแลนา เมื่อนั้นเจ้าหัวสองพี่น้องจิ่งขึ้นขวี่ (น๐) ม้ามะนิกาบ
ลิ่งไปอาบน้ำในแม่น้ำหิ้นนั้นแล้ว แลลอยไปลอยมา(ใน)หิสสะวังน้ำหิ้นนั้น
มากบักกับหัวเอาฝามือกวักกวา แล้วแลลอยขึ้นลอยล่องอันมีสงมีก้อง
เบื่องนันมากหนักหนา เมื่อนั้นยังมีพระยาวูติวน้ำ อันมีเดชะอิทธิ แล
ยิ่งสักปะอิวานอันมาก ส่วนถ้ำวูถิวนั้นนันกปู่ในสุ่งรูในหิสสะฝากน้ำก้ำ
เหื๋อหั้นแล แต่นั้นพระยาวูติวนั้นกได้ยินสงเจ้าหัว น อันถินน้ำแล
ปอกใบกับไปมามากบิ่งหนัก หนา วูติวนั้นนันกมีใกหาใกถลงแก่เจ้าหัว น
ดูบิ่งมันจิ่งทำอันหิถินิ แห่งมันใหม้มีสงอันถ้าหิ่งๆเหื๋อนถ้าสงหมากกะ
ถิงหองแล้ว แลร้องสงถ้าแก่ขึ้นเหิงฝ่าพื้นพูผาเพื่อใหม้พระกะสัตตา
หัวสองป้านกอเดชะอิทธิแห่งมันหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิกาบจิ่งได้ยินสง
เงือกถัวนั้นร้องมีสงอันถ้าช่อๆ ถ้วยตับปะเดชะแห่งมันถ้างนั้นม้ามะนิกาบ
จิ่งบอกเต้นไพหิสถักเจ้าว่าดูธาเจ้าหัวสองส่วนถ้าสงอันถ้าช่อๆนั้นธอยว่า
มีใบพื้นน้ำหิ้นี ชะแล เจ้าหัวสองจิ่งพากันฟ้าบ้าสงอันถ้างนั้นดู (น๑)
เห็นว่าถ้างนั้น เมื่อนั้นเจ้าหัวสองพี่น้อง ได้ยินม้ามะนิกาบบอกเต้น

---

๑ ใบลานจานก่ำฆบ" ไปกายปลาสัดสิ่งถัวหมีเต้นถิลิเฮ้าใหว่ " หน้า น๐-น๑ มัด ๑ ผูก ๕

สันนั้น เจ้าจิ๋วบ่ปากบ่จาจอบมอบถอยฟังกู ก็ลวดได้ยินสุงอันนั้นเหมือน
ด้งสุงหมากทึงหมากกะดึงก็บ่ถึบ่แม่นส่วนด้งสุงอันด้งชิ้วๆ นั้นเหมือนด้ง
สุงลังถัง แลสุงถ้องสุงเส่า แลสุงพาวธากวากไซก็บ่ถึบ่แม่นก็ท่ำด้ง
ชิ้วๆปู่บ่ขากสายแม่น้ำอันนี้ จิ๋วเอ็นธุงกว่าแม่น้ำชะดึง[๑] นั้นเทิ่น" นั้นแล้ว
ก็ลวดกับภายหายเสู่งหั้นแล"[๒] เมื่อนั้นพระยาคุดเตชะธิหทิดาบภายสิด
ท้าวพระลักนั้น[๓] " ก็บินไปไล่ต่ามธาชุสีไปเถิงแม่น้ำแล้ว ก็ลวดเอาปีก
กวัก กี กวา ยังแม่น้ำอันนั้น ก็ลวด แวกฟ้าปีวไปก็วอาภาดกางหาว
ท้างมวน แม่น้ำอันนั้นก็ลวดบิกแหว้างขาดเอินประเป้าแปงตัวพระยาเกือก
ตัวนั้นปงาดลาดลากปู่เหมือนด้งซอนไม้บางนั้นแล เมื่อนั้นพระยาเกือกก็ซ้ำ
ก็วไกดไกหามากนักมันก็เอาหางฟาดตียัง แลมฝั่งแม่น้ำอันนั้นเผพังหูบ
หุ้มลวักลวาง[๔] ออกมากนัก แม่น้ำอันนั้น(๓๖) ก็ลวดไหูมาแต่จอม
ดอยมากย็างึ้นถ้วมติมตัวพระยาเกือกนั้นแล้ว พระยาเกือกตัวนั้นก็บ่ป่า
บ่เซาก็ซ้ำเอาหางฟาดตียังแม่น้ำอันนั้นมากนัก ก็ลวดบังเกิดเปันอันฟอง
ฟ้างุ่นมิอมากนักก็วอ้างน้ำก็นั้นหั้นแล เหลด้งนั้นอ้างน้ำก็นั้นเอ็นธุงกว่าอ้าง
ฟองเพื่อว่าเกือกตัวนั้นเอาหางฟาดตีให้บังเกิดเปันฟองหั้นแล เมื่อนั้น
ส่วนด้งพระยาคุดเตชะธิหทิแสงดาบนั้นก็ซ้ำเอาปีกกวักกวา อ้างน้ำอันนั้น
ถ้วน ๖ ก็บิกแหว้างเป้าแปน พระยาคุดก็บินลิงไปถาบเอาพระยาเกือกตัว
นั้นลากแก่ดึงออกมาเถิงเจ้าท้างสองกับท้างม้ามะนิภาบอันตั้งปู่ในหากซาย
แลมน้ำก็นั้นหั้นแล เมื่อนั้นพระยาเกือกตัวนั้นก็มีใจอันป้านกวมากนัก
มันจิ๋วนิระมิดเปันลิงเก้าผู้บ่างอันมีหัวอันหางอก แลมีเส้นผมอันขาวเหมือน
ด้างลิงเรามีอายุได้ ร้อย ๖๐ ปีนั้น แล้วมันจิ๋วถามเอ้ามาขาบไหว้ท้าวพระ
ลักพระลามหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักพระลามจิ๋ใจดถามชายเก้าผู้นั้น
ว่า ดูธาท่านชายเก้าอัน (๓๗) เปันพระยาแก่เกือกกูในแม่น้ำอันนี้เหลด้ง

---

๑ ในลานวัดกางท่าว่าแม่น้ำกะดึง จานก่ำซุม "กระดึง" ผูก ๕ มัด ๑ หน้า ๓๖
๒ จานก่ำซุม "สุงอันนั้นก็กับภายหายเสู่งหั้นแล" หน้า ๓๗ มัด ๑ ผูก ๕
๓ ถวนเปัน "เมื่อนั้นพระยาคุด (อันเกิดด้วย) เตชะธิหทิ ดาบภายสิด (ซอ)
ท้าวพระลักนั้น"
๔ ถวนเปัน " ลวัก ลวา "

ลิท่างจ๎างมากะทำร้ายบงกบงงเราอันมาถึงในที่นั้นนั้นจา ในเมื่อปละไยชุมะ
เหลภาบแห่งเราเกิลมีเราจ๎างได้เถิงมาถึงที่นี้แม่นอ่า ตินตัวแห่งท่างอันปู่
ในที่นี้ภถ้ีท่างภหากปู่พ่อท่างเราภหากไปพ่อเราสิงกงอภบ่ถวนจักกะทำร้าย
แก่เราจักสิงจักอันบัวนี้ท่างมากะทำร้ายแก่เรานี้จา เมื่อนั้นพระยาเงือก
อันนี้ละมิถเปันชายเถ้าภลอถติภถะมะป้างภวฟังเพื่องชุะเหิงใจ มากบัก
เงือกถือนั้นภลอถรงภว่าพระยาเงือกชุะเหิง เหลาว่าติภถะมะชุะเหิงหัวใจ
ในอันป้างเจ้าทัง ๒ในเมื่อปู่อังฟอง ๆ ที่นี้แล เมื่อนั้นท้าวพระลามภ่เหันพระ
ยาเงือกถือนั้นติภถะมะชุะเหิงใจป้างภวบ่ปากบ่จาสันนั้น พระลามมะกุม
มางจ๎างซ้ำถามล้อยถ่าอันถีอันงามถั้งนั้นพระยาเงือกถือนั้นจ๎างมีหัวใจอันบ่
ป้างภวกาย เหลาว่าได้ยินถ่าปากไพหิสักเจ้าปากภลาวเว้าด้วยถ้อยถ่าอัน
มวนแลย่อน(ป๔) หวานนั้นแล ถันว่าพระยาเงือกถือนั้นตั้งจิดใจหมั้นท่ัง ๆ
แล้วจ๎างขาบไหว้ท้าวพระลามแล พระลักทัง ๒ พี้น้องว่า เหอะข้าแก่
มะหาธาชุะจ้า บัดนี้ผู้ข้าภ่ได้กะทำผิดในอิงมะหาธาชุเจ้า มากบัก แม่น
ว่ามะหาธาชุเจ้าจักข้าฟันเสังภถิ แม่นว่าจักผูกติไห้ถายะภถิ แม่นว่าจักใส่
ถอกอังกังถาไห้ผู้ข้าหอกหือตายในถอกภถิ ผู้ข้าภ่บ่อาก ๑ภ จักอันอิน
มะหาธาชุเจ้าได้แล เมื่อนั้นท้าวพระลามมะลาถวินประกอบด้วย
มะหากะธุนาอันมาก เจ้าจ๎างลุกกะโหถผายไผถแก่พระยาเงือกถือ
หอบแถงว่า ถูธาท่างพระยาถูอันมีเตชุะธิหหิอันมากบัดนี้เราภ่จักอิถ
โหถแก่ท่างบ่ กะทำร้าย แลข้าถีท่างจ๎างปู่สุภชะสวัสสะถี ป่าได้ไสภเสีย
ท่างจ๎างปู่เปันเจ้าในแม่น้ำภ้นี้เทังธะถาถาม ๒มัถถันทะพาสา แห่งท่าง
เท้าอันเทิบ เมื่อนั้นพระยาเงือกได้ยินถำไพหิสักเจ้าไห้ชะบุยาถแก่ถินสัง
นั้นพระยาถู ภ่มีใจอันชุมชื่นยินดีมากบัก แล้วจ๎างยั่ม (ป๕) ขาบลาเจ้าทัง
สามพระอิงแล้วจ๎างลิงไปในพื้นน้ำอันเปันที่ปู่แห่งตินแล้ว จ๎างบอกเติน
บ่าวไพ่ลูกหูานอันปู่ในแม่น้ำท้ันั้นมา ปะชุมบุมกันในอังฟอง ๆ อันเปันที่ปู่
แห่งตินแล้วจ๎างมีพระธาชุอาถยาบบอกเตินลูกหูานบ่าวไพ่ทังมวนว่าถูธาสู
ท่างทังหูาย บัดนี้ยังมีมะหากะสักเจ้าสองพระอิงอันหธิงอิหหิธิหหิอัน

---

๑ ภ ถวนตัดออก

๒ จานก่ำฆุม มัถถันทะพาสา ถือกัน หน้า มิฉิ มัถ ๑ ผูก ๕ ถวนเปัน มะถะทะพาสา

มาภ๊ับขอ๋ม้ำ ๑ผ่าท่ำภาๆ เม๊ืองแห่งเราภูพระอิง ภ๋ได้ไปธับเลอยุทหะ ๒ภำ ภับถ้อยท่านมากมักจุะแล ถ้อยแห้ภูพระอิงภ๋บ่อาจจักผาบแพ้แก่ท่านได้ บัถ๊ีท่านภ๋พูภมักภูไว้ภูจ๊ำได้ข๋อะไพยะโทวภับถอมท่านผู้ขั้น ท่านจ๊ำผาบไผถ๋ให้ภูพระอิงถืบมาบัถ๊ีเราทั๊งหลายจ๊ำพ้อมภันไปปุภสาลา แล สาบจอกโห้เจ้าทั๊ง ๒ พระอิงปู่เซ๋าโห้ มีสุภะตามเบ๋าหายโสภ โห้มีเถ๋องบ๋ะไพภพ้อมถวายพระอิง อันบ๋ำเราทั๊งหลายจ๊ำพ้อมภันมีระมิถเป้น ถืนโห้มีรูบอันผู้ถิผู้งามเหม๊อนถั่งเทพพะบุถ (ฝิฝ)เทพพะถาอันลอถลำมา แต่ฟ้า ป่าโห้เจ้าหนุ่มหน้าเหันแล้วห่ายแหนๆจุะแล ไธมฐูชั้นแลนาถัน (อ่า) พระยาเว๊ือกบอกเติ้นปะชานาราถบ่าวไพ่บ๋ะบวนแล้ว เฮาภ๋พ้อมภันมีระมิถเป้นถืนเป้นอันผู้ถิผู้งามหาที่อันจักอุปปะมาปูบหงมบ่ได้ เป้นที่ถืนร้องไห้ถ้วนถอมภ๋มีแล ถันว่าเฮามีระมิถเป้นถืนทุภแห่งทุภพายแล้ว พระยาเว๊ือกจ๊ำจุะเดิถลิจาไปก่อน แล้วฝูงหมู่เว๊ือกภูทั๊งหลายอันเป้นน้อยหนุ่มบ๋าวชาย ภ๋พ้อมภันโฮมทั๊งไปตามหลั๊งพระยาเว๊ือกบ่อาจจักนับอ่านได้แห้ถิหลี๊แล เม๊ือขั้นพระยาเว๊ือกอันไปเป้นหัวหน้า ภ๋พ้นจาภน้ำแล้วภ๋ลอกไปเถิงสำนักเจ้าทั๊งสองพี่น้องอันปู่ในหากชายที่นั้น แล้วลูภบ่าวแก้วโยหาเฮาภ๋ถามหลั๊งพระยาเว๊ือกเข้าไปจอกเซ๋าปู่ในหากชายภับถอมพระยาเว๊ือกอันเป้นเจ้าแก่เฮา แล้วจ๊ำพ้อมภันมีระมิถแต่งแปงขัวสาลา แล สาบจอก อันเตันไปด้วยเข้าน้ำโพชนะอาหางแลเสื้อสาถอาสสนางทั๊งมวลบ๋ะบวน (ฝ๓) แล้วพระยาเว๊ือกจ๊ำอุราหทะนางนิมิงเจ้าทั๊งสองพี่น้องภับทั๊งม้ามะนีภาบแก้วขึ้นไปพักเซ๋าปู่ในสาลาสาบจอกที่นั้น ถามสุภะสำราบแก่ถืนภ๋มีแล ในเม๊ือพระอาทิถติภต่ำถ่ำลับจอมถอยไปแล้ว พระยาเว๊ือกจ๊ำบอกเติ้นขีงชายน้อยหนุ่มทั๊งหลายโห้เฮาถีฝากถ้องสองไล ปี้ห้ำเถเทิ้นเสบบูชาไพที่สักเจ้า เป้นอันม่องเพาะเสาะไสแก่ทูถืนทั๊งหลายมากมัก บางพ่องขับแลฟ้อน บางพ่องเป่าปี่สีซุ บางพ่องถีจุะไพน ฝ นำปี่พาถ

---

๑ "ผ่าท่ำภาๆ" ถวนเป้น "ผ่านท่ำภาๆ" (มะหาวิชุย)

๒ ถวนเป้น ภัน

ฝ จานก่ำชุยถือภัน (หน้า ฝ๙ มัถ ๑ ยูภ ๕) แต่ว่าถวนเป้นตะไพน

บาງพ่อๆຂับฟ้อนอาณมี้ขับภมีแล ເมื่อนั้นพระยาเว๊อกจ๊ำเข้าไปปะติสัน ถามต้านจาระจากับถอมพระโพทิสัถเจ้า อันเป้นถ้อยถำปะอ๋ระโมมิกสมิก จะสเบหาว่าถั้งนี้ ข้าแก่เจ้าภูถิบมีเตชะสิมพานอันแก่ก้า ผานแพ้ใต้ แหง่ๆหู้าลุมพู เจ้าภูมีประโยชนะเบื้องใถ จ๊ำเดินไพมาเถิงข้าเก้าอันยู่เป้น เจ้าในแม่น้ำลุถลาทีนี้ภ่อข้าจา ในเมื่อพระยาเว๊อกกล่าวถ้อยถำถามหาบ้ำ อากานอันไปอันมาเชิงโพทิสัวเจ้าสันนั้น เมื่อนั้นบั้นหน่(มิฐ)พุทหำภุมมะหากะสัวติ [๑] เจ้าจ๊ำจาถำถีต้านตอบ เว้าถำชอบถามปะเอนี้ว่าถั้งนี้ลูธา พระบาฎูถิวอิงอาถ อันเป้นเจ้าโอวาถในน้ำลุถลา เธาพระอิงภ่ะเดินถั้นมา แต่เมื่องจันทะบุลิสีสัวถะบาถ เพื่อจักไปผานแพ้ท้าวธาพพะบาสอน อันยู่ในเมื่องอินทะปะถานะถอนก้ำฝ่ายใต้ [๒] ใถพระอิงจ๊ำได้เดินมา บัดนี้ เธาพระอิงมาเถิงแม่(น้ำ)ลุถลาน้ำภอ้างท่านภ่มาโอกอ้างธิบเลอเธา ภ่บ่ ถามเบิาสอนสั่งไว้ เธาจ๊ำได้ผานแพ้ท่านบ่มีบานแลบา ในเมื่อพระยา เว๊ยภ แลท้าวพระลานมะภุมมานต้านจาระจาเชิงกัน ไปมาว้อนประ ธิบายหายประภานต่างๆสันนั้นแล้อ ภ่ลอถรุ่งเจ้าส่องใสมาภ่มีแล เมื่อ นั้นท้าวพระลัก พระลามทั้งสองพี้น้องภ่สั้งอำลาถาจากพระยาเว๊อกถ้อ นั้นแล้อ เจ้าภ่ถึภแต่งเถิาถาเบื้อถินดีแล้อ เจ้าทั้งสองภ่พ้อมกันขึ้นขี่ม้า ถุ่งเดินไปภ่มีแล ในเมื่อเจ้าทั้งสองถุ่งเดินไปแล้อพระยาเว๊อกถ้อนั้นจ๊ำถะ นิงใจอ่าส่อนถั้งถินถ้อแห่งภูภ่บ่ถอนยู่ (มิณ) ในที่นี้ได้แล ภ่ท่ำถอนภูเอาไพ่ พิมใบหาขว้ามพูถอยอันนี้ขึ้นไปยู่พายหินเหนือ แม่น้ำอันนี้จ๊ำถอนแลถันอ่าพระยาเว๊อกถ้อชื่อ่า ชะเทิน ถะนิงในใจสันนี้แล้อ ภ่ลอกเอาข่าอไพ่ลูภ เมียแห่งถินขว้ามพูถอยที่นั้น แล้อภ่ลอกพากันไปสร้างบ้านแปงเมืองยู่ในที่ อันเธิง อันถำ เป้นอันเธักย่ำแล (มี) เตชะธะบุพายมากนักหนั้ แลบุถ ละผู้จักใจหมายว่า ส่อนถั้งแม่น้ำอันนี้เป้นห้อยเป้นร่องอันญอ เหมาถั้งจ๊ำ ธงภชีต่างกันนั้นจา นับแต่พูหูอางลิงมาใต้ชื่อ่าแม่น้ำชะถิงนับแต่เมูหูอางขึ้น เมืองเหนือชื่อ่า แม่น้ำชะเทิงในเมื่อแต่พูหูอางลิงมาใต้ชื่อ่าแม่น้ำ [๓] ชะถิง

---

๑ ถามใบลาน จานก่ำฆูง "มะหากะสัถ" หน้า ๔๐

๒ ใต ถอนเป้นเธา จานก่ำฆูง เธา หน้า ๔๐

๓ แม่น้ำชะถิง ญาวบี้ธงภว่าแม่น้ำภะถิง จานก่ำฆูง "ชะถิง" หน้า ๔๑

ນັ້ນກໍເປັນນິທານອັນໄດ້ກ່າວແລ້ວ ແຕ່ພາຍຫຼັງນັ້ນແລ ໃນເມື່ອແຕ່ພຸທ໘ວາ ລ້ົນເມື່ອ
ເໜືອຊື່ວ່າແມ່ນ້ຳຊະເທິນ ຄັນວ່າລຳດັບລົງມາຫຼາຍປີຫຼາຍເດືອນກໍລວດປຣະວາ
ເສັງຄວາມບໍ່ໆຈ້ຳໄດ້ຊື່ວ່າ ແມ່ນ້ຳເທິນ ຕາມຊື່ພຣະຍາເ໊ືອກຕົວນັ້ນວ່າ ຊະເທິນເຫດ
ວ່າພຣະຍາເ໊ືອກຕົວນັ້ນຕົກຄະມະຊະເທິນ ມີໜ້າອັນຫ່ ຳເ໊ືອ ๑๗(๔๐)ດ້ວຍເຫດອັນ
ປ້ານກົວທ້ົາວພຣະລັກພຣະລາມປາງນັ້ນ ກໍຈ້ົງເປັນນິທານສືບໆກັນມາເທ້ົາກາລະ
ບັດນີ້ແລ ເຫວດ້ັງນັ້ນ ແຕ່ປາກນ້ຳຊະດ໊ົງລ້ົນເມື່ອເ໊ົາພຸທ໘ວາ ຄືວ່າວ້ັງຟອງນັ້ນ ກໍ
ມີເ໊ືອກງູຕົວຄ່ອນຮ້າຍອັນຈັກກະທຳຮ້ົາວີ້ແກ່ຄົນແລ ສັດທ້ັງຫຼາຍເຫດວ່າ ພຣະຍາ
ເ໊ືອກຕົວຊື່ວ່າ ຊະເທິນນັ້ນໜີໄປຢູ່ໃນວ້ັງເຂົາວ້ັງຄ່ຳພາຍທິສສະຫົນເໜືອພຸ້ນແລ້ວ
ຈ້ົາບໍ່ມີເ໊ືອກງູຕົວຈ້ັງໄຮ ອັນຈັກກະທຳຮ້ົາຍແກ່ຄົນແລສັດໃນແມ່ນ້ຳຊະດ໊ົງທ້ົນນັ້ນ
ກໍທ່ໍ່ມີເ໊ືອກຕົວນ້ອຍຕົວໃຫ ່ ອັນຈັກທຳຮ້ົາຍແກ່ຄົນແລສັດໃນແມ່ນ້ຳຊະເທິນພຸ້ນ
ສ໊ົາງ໗ວແລ

ບັດນີ້ຈັກຈາເ໊ົາທ້ົາວພຣະລັກພຣະລາມອັນລ້ົນຂ໊ົ້ມ້ານະນິກາບ ຖ່ຳງເດີນໄປ
ກ່ອນແລ ໃນເມື່ອເຈ້ົາທ້ັງສອງຖ່ຳງເດີນໄປຕາມທ້ອນຮູພເຂົາທ້ັງຫຼາຍ ອັນເ໗ັ້ງຣະ
ດາດເຕັມໄປດ້ວຍລູກສ້ົມ ລູກຫວ້ານ ມີຕົ້ນວ່າ ໝາກໄຟແລໝາກເ໊ືອງສຸກເຮ ້ືອ
ເຮ ້ືອງແຄມຫ້ວຍ ມີທ້ັງໝາກກວດ ແລໝາກຊ້ົາງ ໝາກຕ້ົາກວ້ົາງ ແລໝາກ
ຄ ້ໍ ໝາກພອກ ໝາກຕ້ົາເສ ້ືອ ອັນເ໊ືອຣະເ໊ືອກັນໄປຊະພ້ົາດ ມີທ້ັງໝາກຫ້ົາດ
ແລພ໊ົລ້ົາເຈ້ົາກໍເອ ົ້ົາ (๔๑) ມ້ົາກິນແຊບຊ ້ອຍ ບ ່ໍ ຮ ູ້ ້ົ ້ອຍສ ່ໍ ້ົາບ ້ົາງ ລ ້ົາງ ຖ ູ ຝ ູ ງ ມ ້ົາ ລ ້ົາ ແ ລ
ດອກໄມ ້ ເຈ ້ົາ ກ ໍ ຣ ້ ອ ງ ຣ ່ ໍ ້ ົາ ໃ ຫ ້ ກ ິ ນ ຄ ະ ນ ິ ງ ຫ ້ົ ້ ົ ້ ົ ້

ฝากบ้าก้ำนั้นแล ถังอ่าถวายเกิดติอปู่ฝากบ้าก้ำนั้นมาะหันถวายเกิดติอ
แมบบ้าฟูมปู่บ้าที่นั้น มันก่เบิดพ้าถ่มันฮ้นแล้วมันก่ร้องว่า แงะๆเฮ้ามา
หาถวายเกิดติอแมบบ้าฟูมบ้าปู่ที่นั้นหั้นแล เมื่อนั้นถวายเกิดติอแมบบ้า
ฟูมบ้าปู่ที่(๔๒)นั้น ก่ได้ยินสงๆถวายเกิดติอนั้นร้องแงะๆเฮ้ามาหาถินสัน
นั้น มันจ๋าผูดลุกแล้วก่เล่นออกจากบ้าไปรับด้วยถ่าใส่ใจว่าถวายเกิดติอ
นี้มันจักมาขาดชีวิงผังกูจะแล ว่าถ้านั้นแล้วมันก่ละโยงเตั้นทะยางไปเพื่อ
อ่าจักไปชิดชิน ถวายเกิดติอนั้นหนีจากผังแต่งตินหั้นแล เมื่อนั้นถวายเกิด
ติอบาแล่ฝากบ้าก้ำนั้น ก่เหันถวายเกิดติอแมบฟูมบ้าแล่นเฮ้ามาหาถิน
สันนั้น มันจ๋าก้มหิอลิงแกว่างเฮาถาจักรับหั้นแล เมื่อนั้นถวายเกิดติอ
แมบฟูมบ้านั้น แล่นมารอดแล้วก่ลอดก้มหิอลิงรับกัน ถังอ่าหน้าผากถึก
แล้วก่ลอดชะห้อนออกจากกันแล้วก่ลอดเบิดพ้าเผิดถ่ฮ้นแงะแง้นหนีจาก
กันลอดบ่ชินกันหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบลิงแลเหันถวายสองติอชิน
กันชะห้อนออกจากกันในแถมบ้าที่นั้น ม้ามะนิภาบจ๋าบอกเตินเจ้า
ท้าสองว่า กูธาเจ้าท้าสองส่อนถ้าถวายเกิด ๒ ติอชินกันชะห้อนออก
จากกันในแถมบ้าที่นั้นส่อนถ้าแม่บ้าอันนี้จ๋าเอ้นธงกชื่อว่าแม่บ้าชะห้อนนั้นเน
อ่าถ้านั้นแล้วก่พ้อมกัน(๔๓) หิอมากนักหั้นแล เมื่อนั้นยังมีนางเทอะถา
๔ ตินอันปู่ผาสาถอีมานหูกงอกันในแถมบ้าที่นั้นส่อนถ้านางเทอะถาท้าสี่
นั้น ก่บ่มีผิวก่ห่ำทุกเมินอ่อนอนแล้วหั้นแลเมื่อนั้นนางท้าสี่ก่ลิงเหันเจ้าท้า
สองพี่น้อง อันมีรูบสิมอันงามมากนักสันนั้น เมื่อนั้นนางเทอะถาท้าสี่
ก่พ้อมกับยิกข่างถามหูกกันเฮ้ามาหาในที่สักเจ้าหั้นแล ถังอ่านางเทอะ
ถาท้าสี่มารอดแล้ว ก่ถามอ่าเจ้าอ้ายท้าสอง จักไปเซ่างอนในที่ใดก่อ้า
จา เมื่อนั้นเจ้าท้าสองจ๋าอางอ่าอ้าผู้พี่ก่มักใส่ปากบอนในที่นี้แล ว่าถ้านั้น
เมื่อนางเทอะถาท้าสี่ได้ยินถ่าเจ้าท้าสองพี่น้องว่า จักบอนในที่นั้นแท้ถ้า
นั้นนาง:เทอะถา จ๋านิระมิดผาสาถหูกนางอันเต้มไปด้วยเฮ้าน้ำในชะ
อาหานแลเสื้อผ้าอาพอนมากนักแล้ว เทอะถาท้าสี่นางจ๋าอ้างเชิน
ราหทะนาเจ้าท้าสองด้วยถ่าอ่าอ้างเชินอ้ายท้าสอง ไปเซ่าในผาสาถ
ที่นั้นก่อ้าเหิน ว่าถ้านั้นแล้วเจ้าท้าสองกับท้ามะนิภาบ อาชะใน

ภพ้อมกับอั๊นไปจอก (๔๔) เชิาใบผาสาดอิมาบ ทิ้นั้นเป้นอันสุภะสำอาบ มาภนักหั้นแล เมื่อนั้น บาๆเทอะดาท้าสิ่กบ่ำฆิจากเจ้าท้าสอๆ จักถ่อย ผิปอๆเอิาเป้ะผิวใท้ ได้หั้นแล ใบเมื่อพระอาทิว ติกต่ำถ่ำลับจอมถอบ ถ้าบั้น ส่อบถ้าบาๆเทอะดาท้าสิ่กพ้อมกับถิกแต่ๆเอ้าบ้ำใพฆบะอาภาบมา ถอายแก่ใพทิสักเจ้ากิบแล้ว บาๆเทอะดาจิๆอุ้มเอิาเจ้าท้าสอๆมาจุบชุม ดิมขม่อมแล้ว บาๆแก้วกิๆเลิบจาว่าเจ้าอ้ายมาถิ ๆ เสังแล้ว บ้อๆจักเอิา เป้นแก้วหิอแหวบมาปู่แหบร่อมหน้อๆ เชิบเจ้าอ้าย เป้นผิวบ้อๆเผื่อแผๆ บ้อๆจักทำแลๆถายถอายเจ้าอ่ใท้พระหน่ำเหว้าเชิบชุมตามอาธิมหุกพาก บ้อๆกบิบหุกยากบ่มิผิว เชิบอ้ายชุมขอๆบิอแขบข้อย ป่าได้ปะปล่อยข้อย บอบดุอ แลบา เมื่อนั้นใพทิสักเจ้าจิๆกล่าวว่าดูราเจ้าบ้อๆท้าฆ๊ายพี่ บิเป้นถิบชายถาดถ้อย พี่บิเป้นเด็กบ้อยแท้ถิ๊ พี่บิเกิดมาได้ ๖ ปีปาย ๑๐ เดือบท่ำนั้น แล้วเทดถ้าลิพี่จิๆเอิาบาๆแก้ว (๔๕) เป้นเมิ๋งได้เด ป่าได้ เว้าเหม้ๆ อิบอ้อยป่าได้เว้าจ้อยๆฆ๊ายถามบ้อๆเรีย อ่าวั้งนั้น เมื่อนั้น บาๆเทอะดาจิๆซ้ำขานว่า ดูรา สายสมอบเรียหมุ่นเหน้า บ้อๆกมิอายุท่ำ เจ้าจิๆบา อายุสอๆถิบราท่ำดุอภับแล้ว ขอใท้พระบอดแก้ว เป้นผิวเจ้าอ้ายป่าเมิามิอหนีจาก แม่บว่าเจ้าอ้าย พากหนีใก บ้อๆจักเดินไปตามหมุมข้าๆ พ่ใท้เป้นที่อ้างชุมสอๆ ขอใท้เจ้า อ้ายมาปุบปอๆชุมจุบ ขอใท้เจ้าอ้ายมาลูบเนื้อ รๆๆร่อม ขอใท้เจ้าอ้ายมาเชิบชุมหมุมแจบ ขอใท้เจ้าอ้ายมาแผบซ้อบสเบหาเจ้าอ้าย ป่าไลละปะข้อย ขอใท้เจ้าอ้าย เอิาบ้อๆบ้อยไปถอมแด่เหั้บ ว่าดั๊ บั้นเจ้าท้าสอๆ ภับหั้บาๆเทอะดาภ็อดปากต้าบจาธะจา ไปมาเชิๆกับ มาภนักหั้นแล ใบเมื่อธาติ ถึบอับบั้บ รุ่ๆแจ้บมาแล้วใพทิสักเจ้าภ็ติก แต่ๆเดิาดาถิแล้ว เจ้าท้าสอๆภ็พ้อมกับขวิ่บ้ายบิกบ่าๆเลิบไป เมื่อ บั้นบาๆเทอะดาท้าสิ่กพ้อมกับโตบลิๆสาลาสาบ (๔๖) จอกแล้วแล่นอุ้ม เผิา[๑] สิ้นแล่นไปบำ เดินดำถอบป่าไม้ ร้อๆใจอ้ๆสๆๆวอบ อ่า

---

๑ ใบลาบจาบก่ำฆบ "เอิา" มัด ๑ ผูก ๕ หน้า ๔๒

สาบสมอบเรียเอาบ้องแก้ว บ้องหากใช้แจ้วบ่ภูบาแลบา อิดพ่
ฮูงวะเกื๊อณมาหาข้อยแม่บอว่าเอ็นจ้อยๆ เจ้าเล่าหนีไป ขอให้พระจอมใต
เซิาก่อบ ป่าได้ละม่อบ[๑] บ้อยถาบถอมบ้องจักถามพอมเหื๊องาถาดถ้อย ขอ
ให้พระบอดฉ้อย[๒] ปาบีแท้ถีหื๊แลบา เมื่อบั้บไพหิสักเจ้า จิ๊งกล่าวตอบ
บาง เทอะถาอ่า ถูธาบางเทอะถาผู้เป็บที่รัก เจ้าจิ๊งพากับคืบ
เมื่อปู่ถ้าพี้ในผาสาดพุ้บก่อบเท็บ ถับอ่าเผื่อท้าสองไปธิบเลอข้าเสิก
สักตูแล้วบ่อระบอบ ในภาละบามใด พี้หากจักคืบมาเอาเจ้าก่พี้บา
เมื่อบั้บเทอะถาจิ๊งกล่าวตอบเจ้าท้าสองอ่า ข้าแก่เจ้าผู้เป็บที่รักสเมื่อิก
ม่อบเรีย[๓] ถับอ่าเจ้าพี้บ้องท้าสองบ่ถ้วะบ่พาง บ้องจักคืบเมื่อปู่
ถ้าในผาสาดพุ้บถาบต่เท้าเจ้าพี้ท้าสองคืบก่ข้าแล อ่าถั้งบั้บไพหิสักเจ้า
จิ๊งขาบตอบ ถ่าบางอ่าเอิ๊ง ถับอ่าพี้ไถ้คืบมา (๔ก) เถิงบ้างเมื่อง
อับเป็บที่ปู่แห่งเรา ที่พุ้บแล้ว ถับอ่าเราผู้พี่ชุท้าวพระลาม บ่
ไถ้มาเอาเจ้าบางท้าสีถั้งบั้บ เราพี้หากจักใช้ท้าวพระลักผู้บ้องมาเอาเจ้า
บางท้าทูายถอสภบา อ่าถั้งบั้บเมื่อบั้บ บางเทอะถาจิ๊งกล่าวอ่า
สาทุๆ เจ้าปู่หือผู้ข้าเรีย ฝูงข้าท้าทูาย ภบ่ละบึภถืดผ่ารักผู้บั้บ ชั้ว
ผู้บั้ บ ถอสภบา ถับอ่าฝูงข้าท้าทูายได้ผู้พี่ภหาบโพยถืกต้อง ถับอ่า
ฝูงข้าได้ผู้บ้องภหาบโสภเส้าโสภาแลบา ถับอ่าบางเทอะถาภล่าวสับบั้บ
แล้ว เอาภลวดพากับร้องไห้คืบมาปู่ในผาสาด แล้วแลละงององ
ถ้าเจ้าท้าสองบ่ขาดจักมื้จักอบับหั้บแล ถับอ่าบางเทอะถาท้าสี่ ทูบ
คืบเมื่อแล้ว โพหิสักเจ้า ท้าสองพระอิงภ่อวี่ม้ามะบึภาบ ดุ่งเดิบไป
พ่ประชมางถาวบ้อยบ่า จิ๊งไปรอดติบถอยอับบ่างลวงสูงได้โบดชุมะบ่างหั้บ
แล ถับอ่าไปเถิงติบถอยอับบั้บแล้ว ม้ามะบึภาบภยิภย่างอื้บไปถาม
รอดรอบข้าง ป่าอับหงวดถว่าไปมาในฝ่าบข้างถอยอับบั้บแล้วภ่ลวด[๔]

---

๑ "ม่อบ" ออกจากแต่ คำว่า "สมอบ" (ตามมะหาวิชุบ)
๒ ฉ้อย ถอบเป็บ ส้อย
๓ ใบลาบจาบก่ำชุบ "ข้อยเรีย" ผูก ๕ มัก ๑ หบ้า ๔๗
๔ จิบผูก ๕ มัดต้บแล

ขึ้นไปเถิงจอมดอยภูมิแล ฝูงนั้นม้านะบิภาบจิ่งป็ะปู่ ล่ำดู
ทุกภ้ำ ทุกฝ่าย เจ้าลิงแลไปภ้ำทิสสะตาวันออก ภูจิ่งเหันหิน
ผา เป็นชั้นเป็นหูบ เป็นพัก เป็นหูบ " เหมือนดั่งดอกเห็ดนั้นแล้ว[1]
เจ้าภูจิ่งซ้ำลิ่งดู เมื่อพายหน้า ภะหันพูดอยหูองหิ้นผาสุด
แสงตาแห่งเจ้าแล้ว เจ้าภูลิ่งไปเถิงฝ่ายข้างดอยภ้ำพายหน้าแล้ว ภู
ล่องไปเถิงดินพายลุ่ม ภูจิ่งเหันต้นหมากไผ่ฟ่า อันเป็นหมากแต่ว่า
เท้าเถิงดิน เจ้าจิ่งปีดเอามากินภูมีริสสะอันหวานเหมือนดั่งน้ำผึ้ง
น้ำนึม แลหอมเป็นดั่งแก่นจันแดงนั่นแล เมื่อนั้นเจ้าจิ่งภายไปพาย
หน้า จิ่งเหันไม้ไรต้นน่ำ อันมีหมากดิกหนาทุกว่าทุกก่ำ เป็นประ
ดุจจะดั่งถิบผูกมัด แลอวนไว้นั้นแล้ว เจ้าจิ่งเกับเอาหม่วยสุก อัน
นิกสับตอดหูบลิ่งดินมาชิมดู ภูลวดมีริสสะอันหวานหอมบิ่งหนัก เจ้า
จิ่งลิ่งแลขึ้นเมื่อบินภูเหันนิกหัวหูาย หมายมีนิกภิก นิกแสง นิกมูม
ลิ่งภัง มากินหมากไม้ต้นนั้น บางพ่อยปากแลกิน บางพ่อย
บินไปมา ท้อทิสสะพูพาทิ่นั้น แล้วแลร้องมีสูงอันม่วน เพาะเสาะ
ใสแก่หูมากนักหนั้นแล เมื่อนั้นเจ้าภูไปพายหน้าภูจิ่งเหัน (๑) ไม้
หัวหูาย อันเลิ่งระดาดเจื่อระเมื่อภันไปมีหัวตาวตาดแลตาวหูหัวหูายอัน
มีหมากพวงดีงามเหมือนดั่งถิบมัดผูกแล้วจิ่งแขวนไว้นั้นแล เมื่อนั้นยังมี
หมากขนุนต้นน่ำ อันมีหมากอันมากเจ้าจิ่งเกับเอามากิน ภูมีริสสะอัน
หวานบิ่งบวด เจ้าภูภายไปพายหน้า ภูจิ่งเหันน้ำห้วยน้อยอันน่ำ
อันไหลออกมาแต่ตีนผา มีน้ำอันใสแลเย็นดีงามชักไซ้หนั้นแล ถันว่า
เจ้าเหันแล้ว เจ้าจิ่งพาภันลิ่งไปอาบแลกิน พ่อให้มันหายถ่ำเดือดร้อน
ข้อนกะหายเย็นใจแล้ว เจ้าจิ่งไปเถิงห้างนา แลโถงกว้างอันน่ำ
อันประกอบด้วยป่าไม้จิก ไม้ร้า อันมีดอกอันหอมมากนัก เจ้าจิ่ง
ปีดเอามาหัดหธิงตามใจมักแห่งตินแล้ว เจ้าจิ่งภายไปพายหน้าแล้ว
จิ่งไปรอด ไปเถิงป่าเลิา ป่าแซง ป่าหม้าลา เป็นอันธิกตื๊บหนา

---

๑ ใบลานจานก่ำฆูบ "เหมือนด้งอั้นโถนั้นแล" ผูก ฝ มัด ๑ หน้า ๑

ทาทางอันไปบ่ได้ เจ้าจิ๋วหลิงม้ามะนีภาบหะยางข้ามพ้นแล้ว เจ้าจิ๋วลิงบ่างไปในแผ่นดินทั้นแล เมื่อนั้นเจ้าจิ๋วไปเถิงแม่น้ำอันบ่ลอวภอ้าวได้ ๒๐ วา แล้วเจ้าจิ๋วพากับเซาปู่ในแถมน้ำท้นั้นทั้นแลเมื่อนั้นยักมีผีเสื้อน้ำถือบ่วงมันภ่ปู่ในถ้ำทีสละ(ฝ)ทับเหนือแห่งแม่น้ำอันนั้น ส่วนถ้วผีเสื้อน้ำถือนั้นมันภ่มีใจมุทุอ่อนหวางมากนัก มันเลาะลงบลิงมาตามแม่น้ำอันนั้นแล้ว มันจิ๋วมารอดทีจิมให้ไผทีสักเจ้าปละหนางได้ยินสงวจานั้นแล้ว มันจิ๋วเหันทีนไว่นิ๋ว เฝ้งอันดีวามเหมือนถ้วถันหัวหูายถอักแปวพุทหะรูบนั้นแล ถันว่าผีเสื้อน้ำเหันทีนไว่นั้น มันจิ๋วบ่มีไหอ้แล้วแลกล่าวอ่าโอนทีนไว่นี้เป้นเหมือนถ้วรูบพระเจ้า ถันว่าภูบิบไหอ้เหมือนถ้วจักได้บุนทีนไว่นี้เป้นทีนบุนแลบ่ อ่าถ้วนั้น เมื่อนั้นเจ้าทั้สองพี่น้องได้ยินสงวผีเสื้อน้ำปากเว้าผู้วงอ ถ้วยคำอ่า ทีนไว่นี้เป้นบุนแลบ่ อ่าถ้วนั้น เมื่อนั้น ม้ามะนีภาบจิ๋วกล่าวเซิงไผทีสักเจ้าอ่า ดูธาเจ้าทั้สองส่วนถ้วถันผู้ใดมาปากเว้าในทีสละก้ำเหมือนแห่งน้ำอันนี้จา ทีนบุน ๆ ปู่บ่ขาวนั้นจา รอยอ่าแม่น้ำอันนี้ชื่อว่า ทีนบุน บ่ป่าชุะแล อ่าถ้วนั้นแล้ว ภ่อวกพ้อมกันถิบมือแลหิวเซิงกันไปมามากบักหั้นแล เมื่อนั้นผีเสื้อน้ำได้ยินสงวหิวแห่งเจ้าทั้สองพี่น้องๆ มันจิ๋วเอ็นถามว่า บุถละผู้ใดมาหิวปู่ในแถมน้ำนั้นจา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ๋วขานตอบว่า เธาภ่ (๔) หิวข้อมท่านอันกล่าวอ่า ทีนบุน ๆ นั้นแล ท่านมาแต่ทีใดจิ๋วมากล่าวอ่า ทีนบุน ๆ นั้นแล เมื่อนั้นผีเสื้อน้ำได้ยินม้ามะนีภาบกล่าวสันนั้น มันจิ๋วแล่นเข้ามาเถิง เจ้าทั้สองพี่น้องกับทั้งม้ามะนีภาบ อันเซาปู่ในแถมน้ำทีนั้น มันจิ๋วเหันเจ้าทั้สองๆ อันมีรูบโสมอันงามมากบัก ภ่บ่ ปากบ่จาบถ้วยคำอันใดมันจิ๋วไปอุ้มเอาเจ้าทั้สองพี่น้องๆ แล่นหนีไปด้วย ถ้าใส่ใจอ่าภูจักเอาไปเป้นผัวภูแลอ่าถ้วนั้น เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ๋วถามว่าท่านจักมาเอาเจ้าทั้สองไปทีใดนั้นจา เมื่อนั้นผีเสื้อน้ำจิ๋วกล่าวอ่าผู้ข้าจักเอาไปเป้นผัวภอดชมจักสบ่อยแล้ว ผู้ข้าจักเอาคืนมาส่งให้แก่เจ้า

ดอกบา เจ้าภูป่าได้เถือๆใจกับดอมเจ้าทั้งสองนั้นเทื้น อ่าดั้งนั้นเมื่อนั้น ม้ามะนีภาบจิ๊งถะนิงใจว่าส่อนดั้งเจ้าทั้งสองพี่น้องอันมีเดชะอิทธิมากบักกำบ่ลางว่าจักมีบุถละผู้ใดจักภะทำร้ายได้แล อ่าดั้งนั้นแล้วกำลอกเอาปู่ที่นั้นละององถองถ้าเจ้าทั้งสองพี่น้องถืบมานั้นแล เจ้าทั้งสองกำเหันผีเสื้อน้ำอ้มเอาถืบไปสันนั้น เจ้าจิ๊งถามว่า ดูธาแม่เถ้า(๕)เจ้าจักเอาข้าผู้ชาบไปทิ่ใดนั้นจา เมื่อนั้นผีเสื้อน้ำจิ๊งภล่าวว่า ผู้ข้าจักเอาเจ้าทั้งสองไปเปันผิวจักสบ่อย แล้วผู้ข้าจักเอาถืบมาสิ๊งเถิงม้าอาฉะไนทิ่นี้แล อ่าดั้งนั้นแล้ว กำลอกอ้มเอาเจ้าทั้งสองไปเถิงถ้ำอันเปันทิ่ปู่แห่งมันในทิสสะหิน เหื๊อพุ้นแล ถันว่าผีเสื้อน้ำเอาเจ้าทั้งสองไปเถิงถ้ำอันเปันทิ่ปู่แห่งมันแล้ว มันจิ๊งจูบชิมถิมฆม่อมแล้ว แลภล่าวว่าเจ้าทั้งสองอันเปันทิ่รักแก่ข้า เจ้าจิ๊งมาทิ้มผ้าเชียชิม เจ้าจิ๊งมารงรีมเผบซ้อน ป่าเถือดร้อนเถือๆใจเจ้าเทื้น ถันว่าผีเสื้อน้ำภล่าวสันนั้นแล้ ไพทิสักเจ้าจิ๊งภล่าวว่า ดูธาแม่เปันเจ้าซ่อแม่เจ้าป่าได้ลอนว่าจักเอาเผื่อข้าทั้งสองเปันผิวนั้นเทื้น เผื่อข้าทั้งสองกำบ่อากจักเอาเปันแม้งได้แล เพดว่าแม่เปันเจ้าเปันอันเถ้าแก่มากบัก เผื่อข้าทั้งสองจักซ่อเปันลูกแห่งเจ้าเทื้น ถันว่าเจ้าทั้งสองภล่าวว่าบ่เอาเปันแม้งได้แล อ่าดั้งนั้น มันกำมีใจอันโสกเสร้าโสกามากบัก เพดว่ามันบ่ได้เจ้าทั้งสองมาเปันผิวแห่งมันนั้นแล ทิ่นั้นมันจิ๊งแต้มฆูนเปันตัวหนังสี (ฉ) ไว้ในใว้นทึนทิ่นั้น ถ้อยคำปาถนาว่า ในชาตติอันนี้ผู้ข้าบ่ได้เจ้าทั้งสองมาเปันผิวถั้งใจมักแห่งผู้ข้า ในชาตติอันจักมาพายหน้านี้ ซ่อให้ผู้ข้าได้เจ้าทั้งสองเปันผิวทุกชาถ ตาบต่ำเท้าเถิงนิอันพานกำข้าเทื้น อ่าดั้งนั้นส่อนดั้งหนังสีอันผีเสื้อขีดฆูนไว้ ในทึนใว้นานั้น กำลอกย้างเปันตัวหนังสีปู่เท้าภาละบัดนี้แล เพดดั้งนั้นจิ๊งได้ ชื่อว่า จำผีเสื้อ มีตัวหนังสีปู่แถมน้ำทึนบุนกำใต้เท้าภาละบัดนี้แล ถันว่าผีเสื้อน้ำมีถำปาถนาดั้งนี้แล้ว มันกำอ้มเอาเจ้าทั้งสองถืบมาสิ๊งให้แก่ม้ามะนีภาบ อันละององถองถ้าปู่ในทิ่แถมน้ำทั้งแล้ว มันกำถืบหนีเมื่อหาทิ่ปู่แห่งถืบ บ่นางเท้าใดมันกำตายไปแล้ว กำลอกได้เกิดเปันนางเทอะถา ปู่ในผาสาดไม้แถมทึนในทิสสะก้ำทักอินพุ้นกำมีแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบกำ

เหัมผีเสื้อน้ำเอาไพหิสัดเจ้ามาสิ่งใหัแก่ตินแล้อ เจ้าจิ่งถามว่าข้าแก่
เจ้าภูหัาสองใบเม็อเจ้าภูไปเป็นผิอผีเสื้อน้ำตัวนั้น เหตถั่งลืมนังจิ่งเอาคืน
มาสิ่งเสังนั้นกอ้าจา เม็อนั้นไพหิสัดเจ้าจิ่งขานถำม้า (ก) มะนิภาบ ว่า
ใบเม็อผีเสื้อน้ำ เอาเราไปนั้นนังกใส่ใจว่าเอาไปเป็นผิอแท่งนังแล ท่อว่า
เราบ่มีประโยชนะกับด้อยนังจักปาก นังจิ่งเอาเรามาสิ่งเสังเผื่อถั่งนั้น
แล ถังว่าไพหิสัดเจ้ากล่าวถั่งนั้นแล้วกอลอกถ่ำมืดบ่เหันรุ่งป่าถิงพิงไพ
ใบหิใดหันแล เม็อนั้นข้ามีช้างตัวน้ำมีถัวอันใหง่มากนัก ลวางสูงมีประ
หมางว่าได้ ๑๒ สอก มีหมู่ช้างแม่แอดล้อม อ้อมเป็นปะอิวาง มีประ
หมางหมื่นน้ำหันแล ส่อนถั่งช้างหัางซ้าย ฝูงนั้นเอากไปถ่วง ล่วงหา
กิน ใบป่าถิง พูดอยหัางมวน มีสงวงอันเม็องนังสนั่นก้อง มากนัก เม็อ
นั้นช้างหัางซ้ายอันเป็นหมู่หัวหน้าอันตะเด็นแล่วหากิน กมาถึกกินไพอัน
เจ้าหัว มี ถังไว้ใบหินั้น ส่อนถั่งช้างหัางซ้ายฝูงนั้นบางพ่อง
จอด ๑ ช่อง บางพ่อง กอ้ว แลว่า งวงไปมา สูบดินหากินไพด้อย
คำใส่ใจว่า รอยหีถินถังไพนอนยู่ใบหินั้นบ่ป่าฉะแล ถังว่าช้างหัางซ้าย
เป็นปะอิวาง จากันสันนั้นแล้อ เอากพ้อมกัน แล่นถืบเม็อหาพระ
บาช้าง อันะป็นเจ้าแท่งเอาพุ้นกมีแล เม็อนั้นเจ้าหัวสามพระอิง ถึ
ว่าท้าว พระลัก พระลาม กับหัว (๒) ม้ามะนิภาบได้ยินช้างหัว
ซ้ายอันหิกถึงกินน้ำไม้เร็งไม้ฉอก แล้วแลร้องปีบอันปลกโยกันเอ้ามา
หามากนัก เจ้ากบ่ป้านบ่กอกท่พากันอ่านหน้าสี แลอันฟ้อน ยู่ในแดน
น้ำหินั้นหันแล ใบเม็อช้างหัางซ้ายฝูงเป็นปะอิวางแล่นถืบเม็อบอก
พระบาช้างว่าถังนี้ ข้าแก่เจ้า ภูฝูงข้าหัางซ้ายไปหากินในแดนน้ำหินั้นก
เป็งอันเหนังกินไพมากนัก รอยว่ามีมะนุสสะชาติ แดงถิน มาเซา
นอนยู่ใบหินั้นบ่ป่าฉะแล เม็อนั้นพระบาช้างได้ยินคำปะอิวางแท่งถิน
มาบอกสันนั้นพระบาช้างจิ่งกล่าวว่า ผีมีถ้ง สูท่านหัางซ้ายกล่าวนั้น
สูท่านหัางซ้ายจิ่งเอากูไปให้ได้เหัน มะนุสสะชาติแดงถินผู้นั้งเหั้น ถันว่า

---

๑ จอดช่อง ถวนเป็น จอบช่อง (ตามมะหาวิชุม) ใบลามจานก่ำชุม "จอดช่อง" ถึกัน หน้า ๙

ไปเหันะแล้ว ท่านหัวหูายจิ่งไปแอดอ้ายอังมากินตายอาหานแห่งเราเหั้น ถับอ่าพระยาช้างกล่าวสันนั้นแล้อ กำลอดพาบำธิอาน แห่งถินไปเถิงไพหิสักเจ้าแล้อ เอิาก็พ้อมกับแอดล้อมอ้อมไว้เพื่อว่าป้าน ไพหิสักเจ้าแล่นออกหนีได้หั้นแล เมื่อนั้นไพหิสักเจ้าก็เหันช้างหัวหูายมาแอดล้อมอ้อมถินปู่รอดทุกภ้ำทุกพายสันนั้น เจ้าจิ่งร้อง จอาก ฝาดฟุ่มไม้ (๙) ใหั้ช้างแล่นหนีช้างก็บ่หนีเจ้าจิ่งละนึงในใจว่าส่อนถ้ำช้างหัวหูายฝูงนี้ ก็บ่ถืช้างหัวหูายแต่ก่อนแม่นว่า ภูร้องจอาดฝาด ฟุ่ม๑ ใหั้นันแล่นหนีนันก็บ่หนีรอบว่าช้างหัวหูายฝูงนี้รู้จักพาสาถิน เอิาจักมากะทำร้ายแก่ภูบ่ป่าจุะแล ถับว่าเจ้าละนึงใจสันนั้นแล้อ เจ้าจิ่งถามว่าดูอาช้างหัวหูายตัวประเสิดล้ำเลิดหัวธิหหิท่านหัวหูายมีประโยชนะเบื่องใดจิ่งมาแอดอ้ายอ้อมเราในก็นี้นั้นจา เมื่อนั้นพระยาช้าง จิ่งขานตอบไพหิสักเจ้าด้วยผจุสสะวาจาอันก้าแอวมากบักว่าดั่งนี้ ภูนี้แม่นพระยาช้างไพอันเถียกินชุ้นถินเป้นอาหานสูท่านหัวหูาย เอิาชุ้นแลเลือดมาใหั้หานแก่ภูก็เป้นอันถืนักแล ท่อว่าอายุแห่งสูท่านหัวหูายก็จักถับสั้งในอันนี้บ่สืบต่ไปแลเมื่อนั้นไพหิสักเจ้าจิ่งกล่าวถ้อยคำอันถืว่าพระยาช้างเรีย ในเมื่อสักแลถินเกิดมาในโลกนี้ก็บ่มีคำตายมาเถิงแล้อนั้นแล ท่านยาไก้ไอกอ้างจุะหาวสูงว่าถินมีเดจุะธิหหิหูายเบิ ท่านว่าถินท่านเป้นภระถัดแล้อผู้ภระถ้ ก็บ้ามีแหั้ดายถังว่าไพหิสักเจ้ากล่าวดั่งนี้แล้อพระยาช้างก็เติ้น (๑๐) ป่าวปะธิอานแห่งถินว่าท่านหัวหูาย จิ่งพ้อมกับสักเหา แลถืบทำเอิา เอิาฝูงนี้ใหั้ไก้เหั้น อ่าดั่งนั้นแล้อ เอิาก็พ้อมกับ ธำเอือกเบือกเติ้น๖ แล่นเอ้ามาหาไพหิสักเจ้า เป้นประถุจจะ ดั่งแผ่นดินจักหูบหั่วลิ่ว เมื่อนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักจิ่งเตาะต่อยสายทะนูสิบแห่งถิน มีสุ่งอันแผดร้องเป้นประถุจจะดั่งฟ้าผ่าแสบหิ้นั้นแล เมื่อนั้นช้าง หัวหูายก็พ้อมกับจุะถุ้งถืบถิกใจมากบัก ก็ลอดพ้อมกับเจุท่าวลั้มก็ากอางอางแดดปู่เหนือแผ่นดินเป้นประถุจจะดั่ง โก่งหินกางแก้งนั้นแล เมื่อนั้นพระยาช้างก็

---

๑ ฟุ่ม ถอนเป้น ฟุ่ม

๖ ใบลานจานก่ำอุบ "เตั้น" (หน้า ๑๖)

มีตาอันเต้มไปด้วยเหื่อ แลโลถ้าว ไหลออกจากตาแลเมื่อติบเป้นประถุจ
จะถ่ายอาบน้ำนั้นแล้ว พระบาช้างจึ่งถุหัวเฮ่าบ่างตางถึงมาหาโพหิ
สัวเจ้าแล้ว จึ่งกล่าวว่าเหวะข้าไหว้มะหาราชเจ้า บัดนี้ฝูงข้าทัง
หลายได้กะทำผิดในอิ่งมะหาราชเจ้ามากนัก ขอให้มะหาราชเจ้าโผดสา
กะรุณาแก่ฝูงข้าทังหลายให้ มีชีวิดอีนที ทุกหมู่ทุกจุมให้ มีอายุหมั้นยืน
ยาว แด่กข้าเหื่น เมื่อนั้นท้าวพระลักจึ่งกล่าวว่าเรา พระอิ่งกบ่มักใส่
จักกะทำร้ายแก่บุคละผู้ใดผู้ (๑๑) บ่างดอกนา บัดนี้ท่านหากมีคำจะ
หาวโอดอิ่งว่าจักข้าสักเหางติบเรามากนัก เราจึ่งได้ปอกใบท่าน ทัง
หลายหื้นพ้นให้ ๑สวาน คำเหงาบอนดอกนา บัดนี้ท่านทังหลายป่า
ได้ใสกเส้าใสกาแล ป้านกวยังคำถวายนั้นเหื่น เรากใล ลิดปิดเสี่ยงบังโหด
ทังมวน อันท่านทังหลายกทำร้ายแก่เรานั้นแล ตั้งแรกแต่เมื่อหน้า
เราเจ้าข้อยทังหลายจึ่งให้เป้นพี่แก้วน้องทีบ รักเพางกันตาบต่ำเท้า
เข้าสู่นิรัพพานพ้นเหื่น ถันว่าโพหิสักเจ้าทัง ๒ พี่น้องกล่าวยังถ้อยคำ
อันเป้นที่รักแลลาลิดปิดเสี่ยงบังบาบแลโหดทังมวน แล้วกมีใจอันชุ่มชื่นยืน
ดี กบ่มีคำอันจักป้านโพยโพอินถวายอันโพหิสักเจ้าจักข้าฟังบังตินให้ถวาย
ด้วยถาบถวายก้าพ้าถวายถิมแลหน้าไม้ปืนไฟ อันจักกะทำให้เสังชีวิดตินตาย
ไปนั้นแล พระบาช้างจึ่งถามเจ้าทังสองพี่น้องกับทังม้ามะนีภาบอาชะไน
ว่าเจ้าทังสามจักไปที่ใดจึ่งถุ่งเดินมาเถิงฝูงข้าทังหลายอันเป้นสักสิ่งเญ้ระ
สาบปู่ในป่ากว้าง ถิ่งเลิกในที่นี้กข้าจา เมื่อนั้นโพหิสักเจ้าจึ่งกล่าวว่า ดู
ราท่านทังหลาย อันเป้นช้างสางตัวประเสิดอันเกิดกับ ป่าถิ่งพิ่งไพ ก็นี้
เราพระอิ่ง จักไปรบเลอเสิด (๑๒) ในเมื่องอินทะปะถานะถอนพุ้นแล
บัดนี้ เราจักสั่งสอนท่านทังหลาย ตามกล่าวก่อน ตั้งแต่อันนี้ไป
หน้า ท่านทังหลาย ป่ากะทำร้าย แลราอีข้าติสักทังหลายมากิน
เป้นอาหารแก่ติน เหมือนดังแต่นี้ล่วงเมื่อหลังแม่นอ่านิดคำ มิดแดงกดี
กบ่ถอนข้าให้เอาเสังชีวิดอีนที อันนี้เป้นอันบ่างสิบอันปะถิม๖ แลประการบ่าง

---

๑ สวาน ถอนเป้น สว่างคำเหงาบอน จานก่ำยูน "สว่าง" หน้า ๑๗

๖ "อันนี้เป้นอันบ่าง สบอันปะถิม" ถอนเป้น "อันนี้เป้นอิ่งบ่างแห่งสิบอันปะถิม" (ตามมะหาวิชูน) ใบลานจานก่ำยูนถือกับกับบ้านบาชอน หน้า ๑๕

ส่วนถ้ำสิบอันถ้วน ๖ นั้น ท่านป่าได้ไปลักกินข้าเข้าไร่เข้านาเถ้อๆ ร้ำขอๆสอนแหว่าคันหัวหูายนั้นเบิ ปอะภาบน้ำๆ ส่วนถ้ำสิบตัวถ้วน ๗ นั้น ท่านป่าได้ไปหื้นสู้สู่เมืงท่าน เหมือนถ้ำสักหัวหูายฝูงอื่นนั้นเบิ ถันว่าท่านไปเหันช้างหมุ่มช้างถ่าว แลช้างแม่อันมีช้างเกิกช้างพายหวาๆ แหนรักสาไว้นั้น อันนั้นชื่อว่าเป็นเมืงแหว่าเอาแล้วแล ท่านป่าได้ไปบ้างบูดสักแหวๆถืบทำไล่ต้อนใหู้ผิวเอาฆ่านี้แล้ว จึ่งไปกะทำเสบสินลูกเมืงแหว่าเอานั้นเบิ ปอะภาบน้ำๆ ส่วนถ้ำสิบอันถ้วน ๔ ท่านป่าได้ไปตัวะล่าบพาๆ สักหัวหูาย ด้วยถำว่า อันนี้เราจักไปหากินที่นั้น วันพุก๑ หน้าเราจักไปหากินที่นี้ ว่าถ้ำนั้นด้วยแท้ภ่อเหมือนถ้ำถำปะถีบานอันได้ภล่าวแล้ว นั้นภ่อลวดไปหากินที่อื่นที่ไกในที่อันถิน (๑๗) บ่ว่าจักไปนั้น อันนี้เป็นสินอันถ้วน ๔ ปอะภาบน้ำๆ ส่วนถ้ำสิบอันถ้วน ๕ นั้น ท่านป่าได้ไปดูดกินย้างน้ำบอก น้ำหนอๆ อันเจือจาบด้วยรากไม้แลใบไม้แล้วแลมีน้ำอันอิมอันหวาบ มีถั่นว่าน้ำอันหู้นถ้างปู่ในซอบในตำในโกบไม้ แลมีธิสสะอันอิมแล หวานอันนั้นชื่อว่าน้ำเหล้าแล อันนี้ชื่อว่าสินห้า ถันว่าท่านเว้นจากอันภะทำผิด ๕ ปอะภานนี้ได้ชื่อว่าท่านถือสินห้าแล ถันว่าตายจากภาดอันเป็นช้างนี้แล้ว ท่านจักได้เกิงชั้นฟ้านิธันพาน ตามปะเวนีด้วยพอะเจ้าเทสสนานั้นแล ถันว่าในหิสักเจ้าภล่าอปุบหุบหันมะเทสสนาสันนี้พอะยาช้างกับหัวบ่อิวาน ภ่พ้อมกับสาหุภาบจึ่งจำเอายังถำสอนแหว่าในหิสักเจ้าหัวถือช้าง๖ นั้นแล เมื่อนั้นพอะยาช้างจึ่งถามในหิสักเจ้าว่าข้าแก่เจ้าภูในถืนอันนี้ภ่เป็นอันเกิกถืนใก้จักเกิงห่างถืนมาแล้ว เจ้าภูจักบอนในที่ใดบ่มีบ่อนที่อันจักบอนสันนี้ภ่ข้าจาเมื่อนั้นในหิสักเจ้าจึ่งภล่าวอ่าเราภ่จักบอนในแผ่นถินที่นี้ตามภาละอันหุงหาๆนั้นแล ท่านหัวหูายจึ่งพากันไปถ่วลวงหากินหู้ายอ่อนแลน้ำเป็น ตามพาสาแหว่าท่านหัวหูายอันเป็น (๑๔) ช้างนั้นเทื้น เราภ่จักบอนปู่พ่อเราในที่นี้แล เมื่อนั้นพอะยาช้างได้ยินในหิ

---

๑ พุกเป็นถำเก่าภิงกับมื้อื่น ที่วันพุๆนี้

๖ หัวถือช้าง ถอนเป็น "หุกถือช้าง" จานก่ำฆูนถือกับกับบ้านนาซอน หน้า ๑๗

สักเจ้าว่า จักมอบใบ้ถวายบ่มีอันจักปู ลวาดเป็นเสื่อสาดถ้วยนั้นพระยา
ช้างจิ่งไปเอาเสื่อผ้าอันดีนได้ ภีบชื่นถวายแต่ก่อนนั้นแล้วแล ใสละปะเสวย
ยังเสื่อผ้าทั้งมวน ช้างทั้งหลายก็เอาไป ซักเช็ดๆ[1] ไว้ในโภนไม้แลถ้ำรูพูผา
ในที่ใกที่บ้างๆ ช้างทั้งหลายก็พ้อมกันไปเอาเสื่อผ้าสาดหมอนฝูงนั้น
มาให้ในที่สักเจ้าบุ่งหื้นปูนอนบ่อาดจักนับอ่านได้ แล้วช้างทั้งหลาย
ก็พ้อมกันนอนแวดล้อมอ้อมปู่ทุกพายเพื่อ บ่ให้สักทั้งหลายถึงว่า
เสือ หมี แรดช้าง ฝูงอื่นอันจักมากะทำให้เป็นอินตายแก่ในที่สัก
เจ้าทั้งแล ในเมื่อราตีถืนอันนั้นแลรุ่งแจ้งมาแล้ว พระยาช้างจิ่งถาม
ในที่สักเจ้าว่า ข้าแก่เจ้าภู ที่นี้เจ้าภูจักเดินไปที่ใดก็ข้าจา เมื่อนั้นใน
ที่สักเจ้าจิ่งกล่าวว่าเราจักเดินไปในที่สสะก้ำใต้พุ้นแล เมื่อนั้นพระยาช้าง
จิ่งกล่าวว่า ฝูงข้าทั้งหลายจักพ้อมกันไปสิ่งเจ้าภูให้มั่นเยดแดนดินแห่ง
ฝูงข้าทั้งหลายพุ้นแล เจ้าภูทั้ง ฆ จิ่งพ้อมกันขึ้นขี่ทั้งฝูงข้าทั้งหลายไป
เท็บ ว่าถ้วยนั้นเมื่อนั้น(๑๕)เจ้าทั้ง ฆ จิ่งพากันขึ้นขี่พระยาช้างแล้ว ก็
ให้ช้างทั้งหลายแห่หน้า แห่หลังช้างซ้ายช้างขวาแล้วก็พ้อมกันขอ้วมแม่
น้ำอันนั้นไปแต่เช้า ตาบต่ำเท้าเถิงยามกยางาย ก็จิ่งมั่นเยดแดนดินอัน
ช้างทั้งหลายเถียงหากินนั้นแล้ว พระยาช้างจิ่งขาบลาในที่สักเจ้าว่าเท
อะข้าไทอ้มะหาธาตุเจ้า บัดนี้ก็มั่นเยดแดนดินแห่งฝูงข้าทั้งหลายก็จัก
ขาบลาเจ้าภูเมื่อก่อนแล เมื่อนั้นในที่สักเจ้าได้ ยินพระยาช้างจักขาบลา
เมีย สันนั้นเจ้าจิ่งใช้ม้ามะนีภาบลิงจากหลังพระยาช้างปันปู่เหนือแผ่นดิน
แล้วเจ้าทั้งสองจิ่งพ้อมกันขึ้นขี่ม้ามะนีภาบแล้วช้างทั้งหลายก็คืนมาหา
ที่ปู่แห่งตินแล้วช้างทั้งหลายก็ปะติบัดตามคำสอนในที่สักเจ้า ตาบต่ำเท้า
สังขีวิต ถืนว่าตายก็ได้ไปเกิดในสวันเทอะโลกพุ้นทุกตัวช้างนั้นแลในเมื่อ
พระยาช้าง ขาบลาถืนเมื่อแล้ว ส่วนถ้วยเจ้าทั้ง ฆ ถือว่าม้ามะนี
ภาบ แลท้าวพระลักพระลามทั้งสองพี่น้องก็พ้อมกันตะเดินไปตาม
โถกภอ้างแลถิงถอบ ทั้งมวนแล้ว เจ้าจิ่งไปเถิงยังที่สสะหิน

---

๑ ซักเช็ดๆ ถวนเป็น ยักเช็ดๆ (ตามมะหาวิชุย)
ใบลานจานก่ำชุย ซักเช็ดๆ (หน้า ๑๗)

ນ້ຳອັນນີ (๑๖) ໂຄກແລດົງແກມກັບທ້ງມວນ ເຈ້ົາຈ່ຶງລ່ຶງແລດູບ້ົງປ່າໄມ້ແລ ດົງດອນທ້ງຫຼ້ງາຍ ໝ່ານນີ ໄມ້ຈັນອັນນີ ກິ່ນອັນຫອມຟ້ົງຕະຫຼ ບອົບໄປໃນທິ່ສສະ ທຸກແຫ່ງທຸກພ່ານທ້ັ້ນແລ ເມ່ືອນ້ັ້ນເຈ້ົາຈ່ຶງໄປເຖ່ິງດອຍໜ່ວຍນ້ຳ ລວງສູງ ໄດ້ ໂຍຊນະນ້ຳ ຫາຫ່ົນທາງອັນຈັກໄປກ່ໍ່ໄດ້ ເຈ້ົາຈ່ຶງເລາະລຸງບໄປໃນຕ່ີນດອຍ ອັນນ້ັ້ນ ກ້ຳຕະວັນອອກ ກ ຈ່ຶງເຫັນຫ່ົນທາງ(ອັນ)ເປ່ັນຮ່ອມໄປໃນຫວ່າງພາທ່ີ ນ້ັ້ນແລ້ວ ເຈ້ົາຈ່ຶງໄປຕ່ານຫວ່າງພາທ່ີນ້ັ້ນ ກ ຈ່ຶງໄປຊອດສູງກວນອັນນ້ຳ ເປ່ັນ ທ່ີ.ວ້ັ້ງບ້ານແປງເມ່ືອງຢູ່ສຸກຂະເສ່ີມມ່ານກ່ນັກ ມ່ີແມ່ນ້ຳໄຫຼຜ່ານທ ່ຳກ່ານ ງສູງກວນ ທ່ີນ້ັ້ນ ໃສເປ່ັນດ່ານ ງາມມ່ານກ່ນັກ ເຈ້ົາຈ່ຶງເລາະລຸງບແຄມຝ ້ັ່ງຫ ້ວຍອັນນ້ັ້ນ ຂ້ຶ້ນເມ່ືອ ເໜ ືອ ແຕ່ເຊ ້ົາຕາບຕ ່ໍເທ ້ົາເຖ ່ິງຄ ່ຳມ ືດ ເຈ ້ົາຈ ່ຶງໄປເຖ ່ິງພ ານ ່ອຍນ ້ຳ ລວງສູງ ໄດ ້ຮ ້ອຍ ໂຍຊນະ ເຈ ້ົາຈ ່ຶງໄປເຊ ່ົາຢ ູ່ໃນແມ ່ນ ້ຳອ ັນ ງ ່ຳ ອ ັນ ໄຫ ຼ ອ ອ ກ ມ ານ ແ ຕ ່ ຕ ່ີ ນ ພ ານ ່ ອ ຍ ນ ້ັ້ ນ ເ ປ ່ັ ນ ອ ັ ນ ໃ ສ ແ ລ ເ ປ ່ັ ນ ດ ່ ານ ັ ກ ເ ຈ ້ົ າ ຈ ່ຶ ງ ປ ຸ ກ ຖ ຸ ບ ແ ປ ງ ພ ານ ເ ພ ່ ືອ ບ ່ ໍ ໃ ຫ ້ ນ ້ ຳ ໝ ອ ກ ຕ ິ ກ ໃ ສ ່ ທ ົ ວ ແ ຫ ່ ງ ຕ ່ີ ນ ກ ໍ ພ າ ກ ັ ບ ນ ອ ນ ໃ ນ ຕ ່ີ ນ ດ ອ ຍ ທ ່ີ ນ ້ັ ນ ທ ້ັ ນ ແ ລ ໃ ນ ເ ມ ່ ືອ ຣ າ ຕ ິ ຄ ່ ືນ ອ ັ ນ ນ ້ັ ້ ນ ແ ລ ຮ ຸ ່ ງ ແ ຈ ້ ງ ນ າ ແ ລ ້ ວ ເ ຈ ້ົ າ ຈ ່ຶ ງ ຂ ້ຶ ້ ນ ຂ ່ ີ ມ ້ ານ ະ ນ ິ ກ າ ບ ເ ລ າ ະ ລ ຸ ງ ໄ ປ ນ າ ໃ ນ ຕ ່ີ ນ ພ າ ທ ่ ี ນ ้ ั ้ ນ ກ ໍ ບ ่ ໍ ເ ຫ ັ ນ ຫ ່ ົ ນ ທ າ ງ ອ ັ ນ ຈ ັ ກ ໄ ປ ພ າ ຍ (๑๗) ໜ ້ າ ເ ຈ ້ົ າ ຈ ່ຶ ງ ບ ອ ກ ໃ ຫ ້ ມ ້ ານ ະ ນ ິ ກ າ ບ ເ ຕ ້ັ ້ ນ ທ ະ ຍ າ ນ ຂ ້ຶ ້ ນ ສ ູ ່ ອ າ ກ າ ດ ຂ ້ ວ ້ ານ ພ ້ ັ ນ ພ າ ໜ ່ ວ ຍ ນ ້ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ເ ຈ ້ົ າ ຈ ່ຶ ງ ເ ຊ ່ົ າ ພ ັ ກ ສ ່ ບ ່ ອ ຍ ພ ໍ ໃ ຫ ້ ຫ າ ຍ ເ ມ ່ ືອ ຍ ແ ຄ ນ ແ ລ ້ ວ ເ ຈ ້ົ າ ຈ ່ຶ ງ ລ ່ ົ ງ ແ ລ ດ ູ ໃ ບ ຕ ່ີ ນ ພ າ ພ າ ຍ ລ ຸ ່ ມ ກ ໍ ຈ ່ຶ ງ ເ ຫ ັ ນ ປ ່ າ ໄ ມ ້ ເ ປ ່ັ ນ ໜ ອ ກ ກ ້ ວ ຍ ຍ ິ ວ ນ ິ ວ ເ ປ ່ັ ນ ທ ່ີ ປ ້ ານ ກ ິ ວ ສ ຸ ດ ແ ສ ງ ຕ າ ແ ຈ ່ ມ ເ ຈ ້ົ າ ພ ຣ ະ ຫ ໍ ່ ເ ຫ ວ ້ ່ ໍ ໄ ພ ທ ິ ຍ າ ນ ກ ໍ ມ ີ ແ ລ ເ ມ ່ ືອ ນ ້ັ ້ ນ ມ ້ ານ ະ ນ ິ ກ າ ບ ຈ ່ຶ ງ ພ າ ເ ຈ ້ົ າ ທ ້ ັ ສ ອ ງ ເ ຕ ້ັ ້ ນ ທ ະ ຍ າ ນ ແ ຕ ່ ຈ ອ ມ ພ າ ລ ່ຶ ງ ໄ ປ ເ ຖ ່ິ ງ ຕ ່ີ ນ ພ າ ແ ລ ້ ວ ມ ້ ານ ະ ນ ິ ກ າ ບ ຈ ່ຶ ງ ບ ອ ກ ຍ ່ າ ງ ໄ ປ ຕ ່ ານ ປ ົ ກ ກ ະ ຕ ິ ແ ຫ ່ ງ ຕ ່ີ ນ ທ ້ ັ ້ ນ ແ ລ ສ ່ ວ ນ ດ ້ ່ ານ ໃ ຕ ້ ເ ຂ ດ ສ ູ ງ ກ ວ ນ ທ ່ີ ນ ້ັ ້ ນ ອ ັ ນ ມ ່ ີ ພ ູ ດ ອ ຍ ຫ ່ ີ ນ ພ າ ແ ວ ດ ລ ້ ອ ມ ທ ຸ ກ ດ ້ ່ ານ ທ ຸ ກ ພ າ ຍ ກ ໍ ບ ່ ໍ ມ ່ ີ ຫ ົ ນ ທ າ ງ ອ ັ ນ ຈ ັ ກ ທ ຸ ງ ວ ເ ຂ ້ ່ ໍ ທ ຸ ງ ວ ອ ອ ກ ໄ ດ ້ ທ ຸ ງ ນ ບ ່ ອ ມ ມ ່ ີ ແ ຜ ່ ນ ດ ິ ນ ອ ັ ນ ຣ າ ບ ຮ ຽ ບ ພ ຽ ງ ງ ານ ມ ານ ກ ນ ັ ກ ເ ຈ ້ົ າ ກ ໍ ລ ່ຶ ງ ແ ລ ໄ ປ ພ າ ຍ ໜ ້ າ ກ ໍ ລ ອ ດ ເ ຫ ັ ນ ປ ່ າ ດ ົ ງ ອ ັ ນ ນ ້ັ ້ ນ ເ ປ ່ັ ນ ປ ່ າ ດ ົ ງ ອ ັ ນ ຂ າ ດ ຫ ້ ງ ນ ຖ ື ວ ່ າ ເ ປ ່ັ ນ ໂ ຄ ກ ແ ກ ມ ດ ົ ງ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ເ ປ ່ັ ນ ປ ່ າ ດ ອ ກ ຈ ິ ກ ດ ອ ກ ຮ ັ ງ ທ ້ ັ ມ ວ ນ ທ ້ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ່ ືອ ນ ້ັ ້ ນ ເ ຈ ້ົ າ ທ ້ ັ ສ ອ ງ ຈ ່ຶ ງ ໄ ປ ຣ ອ ດ ໄ ປ ເ ຖ ່ິ ງ ປ ່ າ ຕ ອ ງ ຈ ອ ດ ແ ລ

ตอๆหื้ๆ มีใบอันฉิกหนาริกเรื้อบ้ๆนัก ฤฉันั้นเจ้าจิๆไปรอดไปเถิๆป่าก้วย ทั้งฮูๆย มีทั้งก้วยยวนแลก้วยก้าน ก้วยแซนทั้งมวน ฝังอันมืด มิวหิ้วหิสสะร่อมผาสูๆ ภวนหื้นั้นหั้นแลฤฉันั้น (๑๖) เจ้าจิๆไปรอดไป เถิๆป่าดอกเกด มีดอกอันเป้นพ้าพอๆเหมือนถั้งหมาก ฝังถั้งช่าๆ ลิจจะบา๑ แปๆไว้นั้นแล ฤฉันั้นเจ้าจิๆไปรอดไปเถิๆป่าบุ่น ป่าหวาย ทั้งมวนหื้มีตั้นว่า หวายหอกหวายหนามหมาหวๆ หวายหวๆหมูหาว ทั้งมวน มีบอกอันแซบหอมหวานมิวมากนัก ฤฉันั้นเจ้าจิๆไปรอดไป เถิๆน้ำห้วยน้อยอันบึๆ อันเต้นไปด้วยเต่าทั้งฮูๆย ถือว่าเต่าสามสัน เต่าเผัก เต่าฉะกุน เต่าๆับ ทั้งฮูๆยอันหงอไปหงอมา ล้ละยบจอบ ปู่ในป่าผักภูด ผักหนามในแถมน้ำชั้นนั้นเป้นอันมากถามฮูๆฮูๆย เป้น ปอะกุจจะถั้งไว่นหินกางแก้งนั้นแล ปอะกางบึๆส่อนถั้งน้ำห้วยน้อยอัน เต้นไปด้วยปาทั้งฮูๆย มีตั้นว่าปากุก ปาชื่อฮ้าว ปาชื่อหอๆ ปาชื่อเฮ้า แลกุ้ๆ หอย ทั้งฮูๆยอันลอยไปลอยมาในแม่น้ำห้วย น้อยหื้นั้น อันมีมากมีฮูๆยบ่อากจักนับอ่านได้ เป้นปอะกุจจะถั้งเอาแผ่นผ้าขะไบถิ่มลิๆแล้ว จิๆลากเชือกแก่ไปนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพอะลักพอะลานทั้งสอๆพี่น้องกำพากันไปพักเซาในแถมน้ำห้วยน้อยหื้นั้น ลำลิๆ ดูยังเต่าแลปาทั้งฮูๆย บ่อากจักไปพายหน้าได้หั้นแล ส่อนถั้งเต่าแล ปาทั้งฮูๆยปูๆนั้น (๑๗) กำบ่รู้จักอันป้านกิวเจ้าทั้งสอๆจักขะเหฺ้ากสบ่อย แม่นอ่าเจ้าทั้งสอๆไปหมุบไปบายยังปาทั้งฮูๆยปูๆนั้นมากนัก ส่อนถั้งปาแลเต่าทั้งฮูๆยปูๆนั้น กำบ่ถึก บ่เต็น บ่ถ้น บ่ตึๆ ฝังถั้งไปต้องๆ ไปบาย ใถ้นไม้แลขอนตำนั้นแล เขาดอ่าบ่มีถินแลสักอันไปกะทำข้าถีราวีแก่เขาจักเหื้อ เขาจิๆบ่ป้านบ่กิวนั้นแล เมื่อนั้นไพทีสักเจ้าจิๆเลาะลงบขึ้นไปถามห้วยน้อยอันนั้น จิๆไปรอดไปเถิๆยอดห้วยอันนั้น อันไหฺลออกมาแต่ธากผา เป้นน้ำออกบ่ เป้นภุด เป้นฉำ เป้นหื้ป้านกิวบึๆนักมีหั้งๆเหฺ้อมถิวน้อยถิวใหฺ่งเดังธะดาด ฒื้องๆ

---

๑ ถวนเป้น ธิจนา

ນອງກອງກັນປູ່ເປັນດ່ັງຂອນໄຮ່ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຍັງມີ ຜີບາວາຍຕົວໜຶ່ງ ມີຕົນອັນ
ໃຫ່ງແລສູງປຣະໝານທໍ່ເຍັ້ງເຂົ້າງນັ້ນແລ ສ່ອນດ່ັງຜີບາວາຍຕົວນັ້ນມັນກໍນ່ັງງອບ
ໂງ່ນຫົນປູ່ໃນຍອດນ້ຳອັນນັ້ນ ມັນຈຶ່ງລ້ຽງແລເຫັນເຈ້ົາທ້ົງສອງ(ຂວ໋ີ)[1] ມ້ານະນີກາບ
ລງບຝ່ັງນ້ຳຂຶ້ນໄປຫາດ່ັງນັ້ນ ມັນຈຶ່ງກຳຕົນກຳມືຣ້ອງວາຍໆເຂົ້ານາຫາເຈ້ົາທ້ົງ
ສອງດ້ວຍຄຳໃສ່ໃຈວ່າ ຈັກເອົາໄປກິນເປັນອາຫານແຫ່ງມັນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນໃຜ
ທິສັດເຈ້ົາໄດ້ຍິນສຽງຜີຣ້ອງວາຍ ໆ ສັນນັ້ນເຈ້ົາ (๑๐) ຈຶ່ງຫຼ ງ ອໄປລ່ຳລ້ຽງດູຫັ້ນແລ
ຄັນວ່າເຈ້ົາເຫັນແລ້ວ ເຈ້ົາຈຶ່ງບໍ່ມີຄຳປ້ານແລກົວສ້ັງສັກປາດ ເປັນດ່ັງແມ່ແຫ່ງ
ຕົນເຂົ້ານາຫານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຜີບາວາຍແລ່ນເຂົ້ານາຣອດແລ້ວ ມັນກໍຄ້ວມື
ປົ້ນເຂົ້ານາວ່າຈັກບາຍເອົານ້ຳອາຊະໄນກັບທ້ົງເຈ້ົາທ້ົງສອງນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ
ມ້ານະນີກາບຈຶ່ງຖົ້ມກົ້ນໄປຫາມັນ ແລ້ວຈຶ່ງບ່ອາສອງເບ້ັອງ ດຶດຜີບາວາຍຕົວນັ້ນ
ບໍ່ມີບາງຫັ້ນແລ ສ່ອນດ່ັງຜີບາວາຍ ຕົວນັ້ນມັນກໍຕາຍໄປ ມີຕົນມຸ່ນເປັນກອະຈວນ
ປົວໄປທົ່ວອາກາດກ້ວາງຫາວນັ້ນຫັ້ນແລ ທ່ີນັ້ນເຈ້ົາທ້ົງສອງ ຈຶ່ງເລາະລງບດູຍັງ
ຫົນທາງອັນຈັກໄປພາຍໜ້ານ ກໍບໍ່ເຫັນຫົນທາງອັນຈັກໄປທ່ີໃດໄດ້ ເຈ້ົາຈຶ່ງໃຫ້ມ້ານ
ນະນີກາບ ທະບານຂຶ້ນໄປເຖ້ິງຈອມພາທ່ີນັ້ນແລ້ວ ມ້ານະນີກາບຈຶ່ງບ ກຍ່ ້ າງໄປ
ເໜ ື ອຫ ັ ງພາທ ີ ນ ັ ້ ນແລ ້ ວ ກ ໍ ລ ອ ດ ໄ ປ ເ ຖ ້ ິ ງ ຕ າ ດ ເ ຫ ວ ອ ັ ນ ນ ້ ຳ ລ ວ ງ ເ ລ ິ ກ ໄ ດ ້ ແ ສ ນ ວ າ ເ ຈ ້ ົ າ ກ ໍ
ລ ້ ຽ ງ ແ ລ ດ ູ ພ າ ບ ລ ຸ ມ ຕ າ ດ ເ ຫ ວ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ສ ຸ ດ ຊ ໍ ່ ແ ສ ງ ຕ າ ເ ປ ັ ນ ດ ່ ັ ງ ຫ ຼ ງ ວ ຂ ຶ ້ ນ ເ ມ ື ◌ ◌ ◌

เจ้ากไปเถิงป่าถิงพิงไพ อันเต้มไปด้วยไม้ตอกอกตาทั้งหลายอันมีเถื่อ
เฮ้าแลเถ้าอันทั้งหลายกู้องกอกสอกสิบสับฮ่อย[๑] กันไปมา มีมากนักแท้ ถิ
ทู้แล เมื่อนั้นเจ้าจิ่งตะเกิ่นไปตามพูผาป่าไม้ถิงถอนทั้งมอน เป้นพัก
เป้นถันเป้นทู้บสิบ ๆ กันไปเป้นถั่งซั้นขั้นใดแลลิงขั้นใด หงวไป หงอมาใน
เรือนนั้นแล เมื่อนั้นเจ้าจิ่งไปรอกไปเถิงไม้แลนทึบต้นบ่งมี ก็งว่าสาขา
อันแผ่ออกไปทุกก้ำทุกพายแล้วแล ก่องถ้อม (๒๑) บ้อมลิงมาเป้นถั่ง
ถินจ่องนั้นแล ถันว่าเจ้าทั้งสองไปเถิงไม้แลนทึบต้นนั้นแล้ว เจ้ากำ
ลิง(จาก)หู้งม้ามะนีภาบ ไปบั่งเซ่าบอบก็งเกือกทู้บใบธ่มไม้ต้นนั้นตามสุก
ขะสำธานแห่งถินทั้นแล พำเมื่อเวลายามพากลั่นถ่ำมื่อมาแล้ว เจ้าจิ่ง
ทู่งอเทื่อกซั้นบินเหมื่อปายไม้แลนทึบต้นนั้น กำจิ่งเหันผาสาดบางเหอะดา
ถินบ่งปู่ในทั่นั้นทั้นแล ถันว่าในทิสันเจ้าเหันผาสาดหู้งนั้นแล้ว ส่อนถั่ง
ธ่มไม้แลนทึบต้นนั้น กำลอดกับภายหายเสังกำบ่เหันในทิใดทิบ่ง กำท่ำ
เหันแต่ผาสาดอันมีบางเหอะดาปู่ในทั่นั้นทั้นแล ถ้อยแท้เหอะดาถินนั้น
กำหากแม่นผีเสื่อน้ำอันมาอุ้มเอาเจ้าทั้งสองไปปางก่อนนั้นแล เหดว่าผี
เสื่อน้ำถือนั้น ถงดให้เจ้าทั้งสองบ่เอาไปเป้นเมังในภาละปางนั้น มันจิ่ง
ปาถนาว่าถาบใดภูบ่ได้เจ้าทั้งสองมาเป้นผัวภูได้ภอดชิมจักสบ่อยกำจิ่งแล้ว
หัวใจแห่งภูแล ถันว่าภูบ่ได้เจ้าทั้งสองเป้นผัวในชาดติอันนี้ ในชาติ[๖] อัน
จะเกิดมาพายหน้า จิ่งขอให้ได้เจ้าทั้ง ๒ มาเป้นผัวได้ภอดชิมจักสบ่อย
เหื่น อ่าถั่งนั้นบางเหอะดาถิน(๒๓)นั้น จิ่งมาเกิดในทิ นี้ปู่ถ้าในทิสันเจ้า
ทั้นแล ถันว่าในทิสันเจ้าหู งอเหันบางเหอะดา ปู่ในผาสาดทินั้น
เจ้ากมี ใจปะติพัด มันบางเหอะดาถินนั้นมากนัก เจ้าจิ่งกล่าวอ่า
พ้ทเหถูธานางอันเป้นทิธักพี่ บันนี้พี่กลุ่งเดินมาเถิงเจ้านาง ใน
ทินี้ กำเป้นอันถ่ำมืดบ่เหันธุ่งหินหางอันจักเดิน ในฝ[๗] พายหน้าได้กำ
พี่นา กำขอเซ่าบอบกับดอมเจ้าอันหน้าเช้าจักเดินไปดอกนา เมื่อนั้นบางเห
อะดาจิ่งกล่าวถำมายาสอยสงดว่า ข้าแก่เจ้าภูผู้ประเสิดล้ำเลิดกว่าใลกา

---

๑ ฮ่อย ถวนเป้น ไฮว่ จานก่ำฮูบ "ไฮว่" หน้า ๒๓
๖ ลางเทื่อใบลานฮูบ "ชาดติ" ลางเทื่อฮูบ "ชาดติ" ทู่ ชาติ
๗ ใบลานจานก่ำฮูบ "ไป" ผูก ๓ มัด ๑ หน้า ๒๓

ส่วนถ้ำข้าผู้น้องนี้นา แม่นว่ามีบวยตักน้ำภໍชู มีฤภໍขาด ภໍท่ ๋มีสาด
ห้ามรอางนอน เทดถ้ำลี สายสมอนแก่นไท้ นอนได้ดอมรมอ้ายเรีย
ว่าถ้ำนั้น เมื๋อนั้นไพทิสักเจ้าจิ๎างกล่าวอ่า พักเทดูธามาางหมุ่มหน้า แม่น
ว่าเจ้าเป้นข้อยข้าถิมพอย แม่นว่าเจ้าเป้นต่อางตอยทุกยาก แม่นว่า
เจ้าเป้นหิดภาภมะเร้างุอน พี่ขໍเชิานอนจักสบ่อย พี่ภໍขໍเตาะต่อยแก้ม
นิางไอ พ่ไท้มีแรางใจขอางข้อย อ้ายจักถ่อยบ้ายหนี ไปดอภนา เมื๋อนั้น
นาางเทอะถาจิ๎างซ้ำกล่าวอ่า ดูธาเจ้าอ้อนแอ้นกำปั๎า เมังเจ้าถอางถ้าป่า
ได้มาปู่ข้าเหิางนาง ป่าได้มาปู่ในอิมางดอมน้อา ขໍไท้เจ้าเมื๋อเสังท้อน
ป่าได้มาปู่ข้อนบ่สิมถอนแลนา ว่าถ้ำนั้น เมื๋อนั้นไพทิสักเจ้าภรู้จักใจ
นาางเทอะถาอับ (๖๔) ภล่าวเป้นมายา สวยสุภ บ้างบุดเจ้าหาย
ถวาม ถ้ำนั้นเจ้าจิ๎างบ้าเชิาปู่ในแผ่นดินหิ้นั้น ภบ่ลืมไปในผาสาดหิ้นั้น
ได้หั้นแล เมื๋อนั้นนาางเทอะถา ภเทับไพทิสักเจ้าบ้าปู่บ่ปากสับนั้น
นาางจิ๎างซ้ำกล่าวอ่า ถับอ่าเจ้าอ้ายมักใค่จักเชิานอนกับดอมข้าผู้น้องแท้ถ้ำ
นั้น เจ้าจิ๎างลืมมาปักภอาดลืหูณมะเร้างภาางภาด ในผาสาดหิ้นั้นแล้ว
เจ้าจิ๎างลิบขอางลืมมานอนนั้นเหิ้น เมื๋อนั้นไพทิสักเจ้าได้ ยินคำนาางเทอะ
ถาภล่าวสับนั้น เจ้าจิ๎างถะนิางในใจว่า นาางผู้นี้ภໍมักใค่ปากได้ภูเป้นผิว
แท้ถิหิ๎บໍ หิ้นี้ภูจักลืมไปภะทำอับใดอับบิางแก่นาางดูก่อนเหิ้น ถับอ่า
นาางหากมักใค่ใจประสิางกับดอมภูแท้ถ้ำนั้น แม่นว่าภะทำสับใดแก่
นาางภໍบ่อาดจักป้อยแลถางดให้แก่ภูชุะแล ผิอ่านาางหากถางดให้แก่ภู
แลป้อยเอิาถ้ำนั้น ภูจิ๎างจักหนี ไปนอนปู่หิ๎ลืมพ้นเหิ้น ถับอ่าไพทิสัก
เจ้าถะนิางใจสับนั้นแล้อ เจ้าจิ๎างลืมไปเถิางผาสาดแล้อ เจ้าจิ๎างไปอุ้มเอิานาง
มานั้างปู่เหมือดักแท่างดินแล้อ เจ้าจิ๎างจูบเลียแล้อ นาางหมໍ่แก้อเลีย
หิอบัดนี้ นาางจักถอายดินดิอแก่เจ้า ขໍให้พระหมໍ่เทวิ้าเอิา (๖๕) เป้นเมัง
นาางภໍเอ้าเหมัง ๆ ลืมอ้อย เอ้าจ้อย ๆ ดอมบา จิ๎างเป้นสามีภาหมุมข้าง ป่า
ให้น้องเป้นหม้ายร้างนอนพอย แม่นว่าเจ้าหากขอ้ามพูดอยเมื๋อหน้าน้อา

จักไปเปันข้อยข้านอนกอมแลนา เมื่อนั้นโพทิสักเจ้าจิ่งกล่าวว่า ดูธา
นางกันยาชะแก้ว เจ้าป่าได้วอนแอ่วอ้ายว่าจักไป เจ้าจิ่งบอกในเรื่อง
ปู่ถ้า อ้ายเจ้าป่าได้ยินก่างบ้ายจักไปตาม พี่จักไปธิบสิงถาม แก่
ก้า ถันว่าพี่เจ้าได้อว่ายหน้าถืนมา หากจักมาเอาสี ใสพาบ่ถาดแถ้ว
ขอให้ข้ดู ถิแก้วอิดปู่ถ้าพี่ถืนมาก่อนเทิ้น ว่าดั่งนั้นแล้วนางแก้วเล้าเลีย
หิว ห้าวกำเมินมือชุมแก่นเหว้า ฟังถวามเจ้านั้น ยามเมื่อจักเถิน
ไปตามดูยากแลนา เมื่อนั้นโพทิสักเจ้าขึ้นเมือปากเว้ากับกอมนางเทอะ
ดา ทุกอันแล้ว เจ้าจิ่งเอิ้นเอาม้ามะนิภาบกับหัวห้าวพระลักขึ้นเมือ
สู่ผาสากหิ้นั้นแล้ว กำลวดพากันนอนกับกอมนางเทอะดาในผาสาก หิ
นั้นกมีแล ในเมื่อธาติถืนอันนั้นแลธุ่งแจ้งมาแล้ว เจ้าจิ่งอำลาถาจาก
นางเทวะดา เหมือนถ้ากล่าวแล้วแต่พายหลัง นั้นแล เจ้าห้าสองจิ่ง
พ้อมกันขึ้นขี่ม้า (๔๖) มะนิภาบแก้ว ดุ่งเถินไปกมีแล ในเมื่อเจ้าหัง
สองลาจากนางเทอะดาแล้ว เจ้ากพ้อมกันไปตามป่าดงพิงไพหิ้นั้น เปัน
อันทุกยากลำบากบิ่งหนักหนา เทถว่าถืดถึงนางเทอะดาบ่รู้แล้ว อัน
นั้นชื่อว่าเวนถาดแถ้วตอบกัน ปางเมื่อนางเทอะดาได้เปันผีเสื้อน้ำ กำ
เปันทุกข้ำให้หา นางจิ่งปาถนาให้ได้ห้าวพระลาม มาเปันผัวแก้ว
บัดนี้ห้าวพระลามกมาเทันแล้วพายลุน กำจิ่งผีปองปุนชุมจูบ เลีย
เล้ามักรูบน้องสายใจ แม่นว่าเถินพิงไพเมือหน้า ถืวถึงแก้วกำพ้า
สายสมอน ลางเห็อได้ ยินสงกาเอิ้วอนร่ำร้อง เหมือนดั่งสงปาก
น้องน้ำมา เหมือนดั่งนางเทพพะถามานำปากเว้า ลางเห็อได้ ยินสงนิก
เก้าร้องกอนวำ เจ้ากเลียปีกถ่ฟ้าแจบ เหมือนดั่งบ้าแมบน้องในปางเหมือน
ดั่งสงปากนางในห้อง เจ้ากปี้ป่องปั้มทุกพาย เหมือนดั่งนางมากาย
ต่ำหน้าพระยอดฟ้าเทหวง เจ้ากเถินไพหลวง เมือหน้าถืดถึง
นางก่ำพ้าปู่พายหลังแลนา เมื่อนั้นห้าวพระลัก พระลาม ตะเถินไป
ในอันนั้น แต่เช้าเห้าถึงค่ำ กำจิ่งไปรอดไปถึงถินดอยหลวง อันนึ่ง

ลวางสูงได้ (๒ก) ๖ ใยชนะ ถับว่าเจ้าไปเถิงแล้ว เจ้ากำไปจอกเชิา ปู่ใบแถมน้ำห้อยน้อยอันบ๊ำๆ อันติกตากแต่ยอกถอยหน้านั้นติกลิงมามีสงๆ อันเมืองนันสนั่นก้องๆ เท้วประเทกห้องพูดอย ทีนั้นก็มีแล ส่วน ถ้างน้ำห้อยน้อยทีนั้น อันเต้มไปด้วยปาฝาอองๆ แลปาฝาไล อัน ถางไปถางมาปู่เต้มแถมน้ำทีนั้น มีมากมีหลาย ลางต๋วใหญ่ทำเบ้งเอ้า แลเหลั้มสางก็มี ลางต๋ว "ใหญ่ทำแถบแลพวๆ"๑ ก็มี ลางต๋วใหญ่ทำ ถ้างซอๆ แลถ้างฝักเอ้าก็มี๒ ลางต๋วใหญ่ทำก้องเส้า แลเอิงรำ บ่ ยากจักกะบะบางนับได้ บ้างปาฝาอองแลปาฝาไล อันปู่ใบแถมน้ำทีนั้น ก็มีแล เมื่อนั้นเจ้าทั้งสองก็ลิงแลดูใบพื้นน้ำทีนั้น อันประกอบไปด้วยแก้ว ทั้งหลาย อันมีรัสสมีธังสี เหลื่อมใสรุ่งเรืองงามมากนัก มีทั้ง แก้วขาว แลแก้วขาว แก้วแดง แก้วเหลือง แลสีฉมุ่ย ทั้งหลายมี มาก ลางห่อยเป้นอันสั้น แลป้อม มิน ลางห่อยหนาใหญ่ยาว พ้อประหมาน เป้นด้ามพ้า ด้ามง้าว ลางห่อยเป้นติบเอ้า แล ติบบอดนั้นแล ส่วนถ้างบ่แก้วอันนี้ บุคลละผู้ใดมีบุนสิมพางตะเถิงมารอด มาเถิง ก็จิ่งเหันบุคลละผู้ใดเป้นบุนชนะ๓ (๒ฐ) แม่นว่ามารอดมา เถิง ก็บ่อากจักมาเหันได้แล เหตว่ามีผีเสื้อปู่รักสาบ้างเลื่อมไว้ จิ่งบ่ เหันหั้นแล ส่วนถ้างเจ้าทั้งสองพี่น้องๆ มาเหันในกาละบัดนี้ เหต จ่าเจ้าทั้งสองมีเตชะอะนุพาบ ผาบแพ้บ้างผีบัก ผีเสื้อ อันปู่รักสาบ่ แก้วทีนั้น พ่ายพ้างแตกภระจัดภระจายหนีแล้ว เจ้าทั้งสองจิ่งได้เหันบ่ แก้วอันประเสิดในถอยทีนั้นแล พ้อเมื่อเวลาถ่ำมืดมาแล้ว เจ้าทั้ง สองจิ่งไปตัดไปฟันเอาบ้างใบตาวตากตาวฐมาภะทำเป้นตูบผามแล้ว เจ้า จิ่งไปตัดไปฟันเอาบ้างใบก้วยแหน่ทั้งหลาย อันเกิดในติ่นถอยทีนั้นมาลอาดไว้ ให้เป้นเสื่อสากอาสสบายแล้ว ก็ลวดพากันนอนปู่ถามสุกอะสำราบบ่ป้างบ่

---

๑ ในใบลานจานก่ำอีสาน "ใหญ่แลน้อยถองๆ" ดูภาคผนวก ฉ มัด ๑ หน้า ๓๔

๒ ในใบลานจานก่ำอีสาน "ถ้างฝักเอ้าแลถ้างบุงเอ้าก็มี" ดูภาคผนวก ฉ มัด ๑ หน้า ๓๔

๓ "ผู้ใดเป้นบุนชนะ" บ่มีถวามหมายในปะโยกนี้ บางทีถวนจะเป้น "ผู้ใดเป้นปุถุชิน" (ตามมะหาวิชุงน) แต่ว่าในใบลานจานก่ำอีสานก่อนถืกัน "ผู้ใดเป้นบุนชนะ" พายหลังมาเพิ่นได้ข้ายออก แล้วอีสานกับน้ำมีกว่า "ผู้ใดบ่มีบุน"

ภ้อยบ้าเสื้อสาๆ ภวาๆ ทวาย แรด ช้าๆ แลๆแก้วแข้วภอม อันใดอันบ่ำมา ภะทำร้ายได้ทั้งแล เผ่นว่าถึงแลสักแลผีทั้งหลาย อันจักมาปอๆภะทำร้ายแก่เจ้าทั้งสองพี่น้องภับทั้งม้ามะนีภาบตัวนี้ มันภ็หากหมิดอายุแต่ทำนั้นแล บ่อากจักเป็นดินสืบต่ไปได้แล ในเมื่อธาตีถึงอันนั้นแลรุ่งแจ้งมาแล้ว เจ้าทั้งสองจึ่งพ้อมกันขึ้นขี่ม้ามะนีภาบเลาะ (๒๙) ลงบไปมาในดินดอยอันนั้น ภ็บ่เห็นหินหางอันจักหงอใต่ไปมาได้ เจ้าจึ่งใช้ม้ามะนีภาบเภาะภอดภ้งอใต่ตาม ห้อๆ[1] แขวนขึ้นไปในธาวผาที่นั้น เป็นอันทุภยากลำบากยิ่งนักหนา บุถละผู้ใดบ่ มีบุนยะสิมพานภ็บ่อาดจักไปตามหินหางไพที่สักเจ้าไปนั้นได้แล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบ จึ่งพาเจ้าทั้งสองขึ้นเถิงจอมผาที่นั้น แล้วม้ามะนีภาบจึ่งตะเด็นใต่ตามไปเหนือจอมดอยที่นั้นเป็นอันบ่ราบบ่พียๆ เป็นเหวะเป็นหุ้งเป็นพัก เป็นหูบเป็นโพงมากนักหนั้งแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบภ็ตะเด็นไปพ้นจากหินหามหนั่นแลตาดเหอที่นั้นแล้ว จึ่งไปรอดไปเถิงป่าไม้แถบหิน แลไม้หมากหนั่ เหมากแฝงอันปู่เหนือธาวผาที่นั้นทั้งแล ส่วนด้งใบธาวผาที่นั้นหงบย่อมมีแผ่นดินอันธาบธียๆภวางามมากนัก เมื่อนั้นเจ้าทั้งสองไปเหันย้งแผ่นดินเหนือจอมผาที่นั้น เป็นที่สบุกชุ่มชื่นยิ่งกิหงบย่อมมีสัพพะของภินทั้งมวน มีต้นอ่าหมากม่วๆ หมากหาด หมากไฟ อันเต็มไปด้วยหมาก มีมากยิ่งหนักหนา มีทั้งหมากเอื้อ หมากขบูน (๓๐) เหมือนด้งเรามาถูนแขวนไว้บ่ไร้หมู่ พาลา[2] ภ็มีแล อันบ่ำมีทั้งหัวมันแลหัวเผือกทั้งหลาย เหมือนด้งถินปู่ยายปูกไว้ มีหัวใหญ่ทำบุงภ็มีแล ถัดนั้นเจ้าทั้งสองจึ่งภายไปพายหน้า ภ็จึ่งไปรอดไปเถิงย้งสวนก้วย แลสวนอ้อยมีมากบ่ไร้ปากบางๆ มีทั้งอ้อยดำ แลอ้อยหั้าว อ้อยพู อ้อยขอก อ้อยเลา บ่อาดจักนับอ่านได้ทั้งแล เมื่อนั้นเจ้าทั้ง ๒ จึ่งพ้อมกันไปตักไปเภับเอามากินแล ถึงแลลำภ็บ่รู้ชมิดรู้สร้างแท้ถี่หนี่แล เมื่อนั้นเจ้าทั้ง ๒ พี่น้องภ็ไปพ้นจากป่าอ้อยอันนั้นแล้ว ภ็จึ่งไปรอดไปเถิงย้งสะพ้าอ้างใบภอะธะบ้อันบ่ำ อันปู่เหนือจอมผาที่นั้น ลองภอ้างได้ ๑๐

---

๑ ห้อๆ ถวนเป็น หว่างๆ

๒ พาลา ถวนเป็น พะละ

วา ອັນເຜັ້ງຣະດາດເຕັ້ນໄປດ້ວຍເຕົ່າ ແລປາທັ້ງຫຼາຍ ມີຫຼາຍຫຼາກ ມີນາກ
ບ໋ຽງໜັກໜາຫັ້ນແລ ຄັ້ນນັ້ນ ເຈ້ົ້າຈ໋ຽງໄປຣອດໄປເຖິງຝ່າຍຂ້າງຄອຍກ້ຳໜ້າ
ແລ້ວເຈ້ົ້າຈ໋ຽງລ໋ຽງແລດູເປັນອັນແຈ້ງສ່ອງໃສສຸດຊ໋ອແສງຕາ ແມ່ນວ່າລ໋ຽງໄປ
ມາທີ່ໃດກໍ່ບໍ່ເຫັນພູພາອັນຈັກກ້ັ້ງບ້ັ້ງພາຍໜ້າຫັ້ນແລ ເມ໋ືອນັ້ນມ້ານ້ອາຊະໄນຈ໋ຽ
ທະຍານລ໋ຽງໄປເຖິງຕີນດອຍ ແລ້ວກໍລວດພາກັນຕະເດີນໄປຕາມປ່າໄມ້ແລ ດ໋ຽ
ດອນທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມ໋ືອ(ມື້ ๑)ນັ້ນເຈ້ົ້າທ້ັ້ງ ๖ ຈ໋ຽພາກັນໄປດ້ວຍອັນລຳດັບອັນຄຶ
ກ໋ຽຈ໋ຽໄປຣອດໄປເຖິງແມ່ນ້ຳອັນນ້ັ້ງ ລວ໋ຽງກວ້ັ້ງໄດ້ ๗ ວາ ກໍລວດພາກັນເຊົ້ັ້ງ
ປູ່ໃນແຄມນ້ຳທີ່ນັ້ນ ເປັນຄາວນອນຫັ້ນແລ ເມ໋ືອນັ້ນຍ້ັ້ງມ໋ືງ໋ອເຜ໋ືອກຕ໋ອນ້ັ້ງ ມ໋ືບໍ
ຣ໋ອວ່ານໄດ້ພັນນ້ັ້ງ ສ່ວນດ້ັ້ງງ໋ອເຜ໋ືອກຕ໋ອນັ້ນ ກໍມ໋ືຕີນອັນຂາວພາວ ບໍ່ຣະສຸດ
ເປັນປຣະດຸຈຈະດ້ັ້ງ ຍ໋ອງຝ້ັ້ຍນັ້ນແລ ເມ໋ືອນັ້ນງ໋ອເຜ໋ືອກຕ໋ອນັ້ນ ຈ໋ຽພາບ໋ຣ໋ອວ່ານ
ແຫ່ງຕີນ ມ່ານ້ັ້ນ ແລອ່ານ້ັ້ນ ໃນແມ່ນ້ຳອັນນັ້ນ ສ່ວນດ້ັ້ງງ໋ອນ້ອຍງ໋ອຣ່ານ
ອັນເປັນບ໋ຣ໋ອວ່ານແຫ່ງພຣະຍາງ໋ອຕ໋ອນັ້ນ ເຂ໋ົ້ານ໋ອກໃບແລຊ໋ຶກຊ໋ຶນກັນແລ້ວ
ແລ່ນໄລ່ກັນໄປໄລ່ກັນມາໃນແຄມຝ່ັ້ງນ້ຳອັນນັ້ນ ເມ໋ືອນັ້ນງ໋ອນ້ອຍຕ໋ອນ້ັ້ງ ລວ໋ຽ
ເຊ໋ຊວນກ້ັ້ງເກ໋ືອກຕ໋ກລ໋ຽງແຕ່ເໜ໋ືອຝ່ັ້ງພາຍບ໋ນ ຕ່ານຕ່ໍ້ານ້ຳເຖິງແມ່ນ້ຳຫັ້ນແລ
ເມ໋ືອນັ້ນມ້ານ້ະນ໋ືກາບ ກໍເຫັນງ໋ອນ້ອຍກ້ັ້ງເກ໋ືອກເຊ໋ຊວນຕ໋ກລ໋ຽງສັນນັ້ນ ເຈ້ົ້າກ໋ມ໋ື
ໃຈນັກໄຄ່ຫ໋ວຂວັນງ໋ອນ້ອຍມ່ານກນັກ ເຈ້ົ້າຈ໋ຽບອກໃຫ້ເຈ້ົ້າທ້ັ້ງສ່ອງພ໋ືນ້ອງ
ວ່າ ເຈ້ົ້າທ້ັ້ງສ່ອງຈ໋ຽລ໋ຽງດູງ໋ອນ້ອຍເຊ໋ຊວນຕ໋ກລ໋ຽງນ້ຳນັ້ນບາ ແມ່ນ້ຳອັນນ໋ຶ ຊ໋ຶ
ວ່າ ແມ່ນ້ຳເຊ໋ແລບາ ວ່າດ້ັ້ງນັ້ນແລ້ວ ກໍລວດພ້ອມກັນຕ໋ບມ໋ືຫ໋ວຂວັນງ໋ອນ້ອຍ
ຕ໋ອນັ້ນມ່ານກນັກຫັ້ນແລ ເມ໋ືອນັ້ນພຣະຍາງ໋ອເຜ໋ືອກໄດ້ຍ໋ນເຈ້ົ້າທ້ັ້ງ ๗ ຕ໋ບມ໋ືຫ໋ວ
ຂວັນລູກຫຼ້ານ (๗๑) ແຫ່ງຕ໋ນຕ໋ກນ້ຳ ອັນພຣະຍາງ໋ອເຜ໋ືອກກໍປ່ານເຕ໋ນບ໋ຣ໋ອວ່ານ
ແຫ່ງຕ໋ນດ້ວຍຄຳວ່າ ເຮົາທ້ັ້ງຫຼ້ານຈ໋ຽພ້ອມກັນໄປແວດລ້ອມອ້ອມເອົານ້ຳ
ອາຊະໄນກັບທ້ັ້ງເຂົ້ານ້ັ້ງສ່ອງຄົນນັ້ນໄດ້ແລ້ວ ເຮົາຈ໋ຽພ້ອມກັນຊ໋ຶກຊ໋ຶນປຸ່ນ
ປ່ຳໃຫ້ເປັນຜົງກຣະຈອນຕາຍໄປປ່າຊ້ໍາປ່ານານ ເທ້ົ້າວັນເທ້ົ້ນ ວ່າດ້ັ້ງນັ້ນແລ້ວກໍ
ພ້ອມກັນລອຍຂ້ວ້ານແມ່ນ້ຳ ມາຫາເຈ້ົ້າທ້ັ້ງສ່ານ ເປັນອັນພລ໊ືກສ່ານເ໋ືງ໋ອ
ນ່ານກນັກ ດ້ວຍສ່ຽງ໋ອອັນອຸດເອ້ົ້າຣ້ອງໄຫ້ເອ້ົ້ານ່ານ່ານ່ານ່ານ ອັນປູ່ໃນ
ແຄມນ້ຳທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ຄັນວ່າ໋ອທ້ັ້ງຫຼ້ານລອຍນ້ຳ່ານ່ານ ເຈ້ົ້າທ້ັ້ງສ່ານແລ້ວ

เอิาก็พ้อมกับแอดล้อมอ้อมไว้ทุกก้ำทุกพาย ถ้วยถำใส่ใจว่า จักฆ้า
เสังให้ได้ทั้นแล เมื่อนั้นไพหิสักเจ้าแลเทับวิอหัวหูาย
มาแอดล้อมอ้อมถินปู่สันนั้น เจ้าจิาถะนิาใจว่า ส่วนถ้วสักหัว
หูายฝูานี้เป็นถ้วลือเอิาจิามาแอดล้อมอ้อมเอิาเธิาภู รยดทุกก้ำทุกพายนี้
จา ใบเมื่อภูจักฆ้าฟังตอบ เอิาใหถ้วายเสังชีวิดอินหิ ก็บ่สิมถวน
แก่ภูแท้ชะแล เทดว่าบุนภูมิจิาได้เกิดมาเป็นถิงสันนี้แลนา ส่วน
ถ้วิวหัวหูายฝูานี้เอิาก็เป็นสัด (๓๑) เถิงระสายเป้าดาย ก็เพื่อบุน
เอิา "บ่มีถอบ"[๑] นั้นแล ใบหิ้นีถวนภูจักบอกสอนเอิาก่อนเทิ้น
เพื่อใหเอิามีชีวิด อินหิหมั้นยืนไปเมื่อหน้านั้นแล ถันว่าท้าวพระลาม
ถะนิาใจสันนั้นแล้ว เจ้าจิาบอกใหท้าวพระลักอันเป็นน้องแห่งถินว่า
เจ้าน้องจิาปอกใบวิอหัวหูายฝูานี้จักสบ่อย พ่ใหสว่างเหวิานอนก็พื่เทิ้น
เมื่อนั้นท้าวพระลัก จิากล่าวเชิาพี่ชายแห่งถินว่า เธิาหัวหูายป่า
ได้ปอกหมา (ป่า)ชาถอย[๒] ป่าปอกเถ้กน้อยบ่ชอบบ่ถวน เทดว่าเอิาจัก
มีใจอันชะถ้างถื้น แลป้างก็อมากมักแลนา เธิาจักเป็นบาบมากมัก
เพื่อว่าเอิาถื้นท้องชะถ้างถิกใจก็อนั้นแล เจ้าอ้ายจิาปิปายผายเกื้อ บอก
สอนเอิาใหเอิาพากันไปยิงอวายกึงหง้ายอ่อน แลน้ำเป็นนั้นเทิ้น ว่า
ถ้างนั้นเมื่อนั้นท้าวพระลามจิาฆานถวามน้องแห่งถินว่าเอิๆ เจ้าน้องกล่าว
สันนี้ก็เป็นอันชอบอันถวนแท้ เทดว่าบุนเอิาบ่มีเอิาจิาได้เกิดเป็นสัดเถ้
ระสายนั้นแล ถันว่าท้าวพระลามกล่าวเชิาน้องแห่งถินสันนั้นแล้วเจ้าจิา
กล่าวเชิาพระบาวิอเพื่อกถ็อนั้นว่า ดูราพระบาวิอ ถ็อประเสิดล้ำ
เลิด (๓๔) กว่าวิอหัวหูายเธิย บัดนี้เธิาก็หากไปหากินพ่เธิาท่านก็
หากไปหากินพ่ท่านแล้วดาย บัดนี้ท่ว่าบุนเธิามี จิาได้พิบพ้ท่านหัว
หูายในกาละบัดนี้ เธิาหัวหูายได้มาปะสิบพิบพ้กันสันนี้ หงบ่อม
เป็นแต่ บุนเธิา เจ้าข้อยหัวหูายได้กะทำกุสละใกสิน ผิลละบุนกับถอม

---

๑ ๓อบ ถวนต้ดออก จานก่ำยง "บ่มีจักตอบ" หน้า ๔๑

๒ ถวนเป้น ป่าชาข้อย

ภับแต่ก่อน จิ๎งได้มาเหับภับในทีนี้ บัดนี้เราทั๎งหลายได้มาเหับภับ
แล้วสับนี้ เราทั๎งหลายป่าได้กะทำร้ายแก่ภับเท็น เราทั๎งหลายจิ๎งเปับ
พี่บ้องรักแพงภับเท็น ถับว่าโพทิสัดเจ้าภล่าวเปับมะหุธัสสะวาจา
เล้าโลมพระยาวิอสับนั้นแล้ว พระยาวิอก่บ่ฟังก่บังซ้ำก็อโภดโภหา
แล้วแลแล่นเข้ามาเพื๎อว่าชิดชิบเจ้าทั๎ง ๓ ให้ตายด้วยคำว่าภูก่บ่มีฟั๎ง
ความนึ๎งอับมาอ่อนมาในมภูในทีนี้แล เหดว่านึ๎งบ่มี ลิพิบมะหิบละโยหา
บ่าวไพ่ยิดสักประธิวาบอับมากเหมือนดั่งภู ก่ท่มีแต่สองคับภับม้าอาชะ
ไนดิวนึ๎ง มึ๎งจิ๎งมีคำป้าบก็อ มึ๎งจิ๎งอ่อนโยมให้ภูมีใจอิดูภูบา บ่ชิดชิบให้
ตาย เหดว่านึ๎งลิ๎งแลเหับไพ่พิบโยหาแห่งภู มีมากมีหลาย (๓๕) มึ๎งจิ๎ง
มาอ่อนโยม เพื๎อว่าบ่ให้ภูภะทำร้ายแก่มึ๎งบั้นลี๊ แม่บว่ามึ๎งจักมาขออ่อน
ขโยมด้วยประภาบสับใดก่ดี ภูก่บ่มีป่าบ่มีเชิาภูจักฆ้ามึ๎งในอับนี้แล ถับว่า
พระยาวิอเพื๎อภภล่าวเปับผรุสสะวาจา อับหยาบช้าก้าแดงมากบักสับนั้น
ท้าวพระลักจิ๎งหวาย[๑] มีเตาะต่อยสายหะนูสิบ อับมีสงอับดังเปับประ
ดุจจะถ้ำฟ้าผ่าแสบทีนั้นแล้วแล เมื๎อนั้นพระยาวิอเพื๎อภภับทั๎งบ่ธิวาบก่
พ้อมภับเชดชวบท่าวลี๊ม ก็ภองบองผดเตับแดมน้ำทีนั้น เปับประดุจจะ
ถ้ำยอมไร่นั้นแล้ว เธิาก่มีหน้าอับเตับไปด้วยน้ำตา เหดว่าป้าบสั่บก็อไพ
ทิสักเจ้า ข้าพับด้วยดาบดองก้า พ้าดองถิม แลหน้าไม้ ปืนไฟนั้นแล
เมื๎อนั้นพระยาวิอเพื๎อภ จิ๎งดุหิวเธ่าย่างตางตีนดาบเข้ามาเถิงสำนักไพ
ทิสักเจ้าแล พระยาวิอเพื๎อภจิ๎งภล่าวอ่า เหวะฝูงข้าไหว้มะหาธาชุเจ้า
บัวนี้ฝูงข้าทั๎งหลายได้มาภะทำร้ายแก่มะหาธาชุเจ้าสับนี้ ก่เปับโหดแก่ฝูง
ข้าทั๎งหลายมากบัก มีประหมาบท่ำฟ้าภับแผ่นดินนั้นแล ในทีนี้ฝูงข้า(๓๖)
ทั๎งหลายก่พ้อมภับมาขาบไหว้ แลขำชีวิดอินทีภับดอมเจ้าภู มีเมดตาภะธุ
บาฝูงข้าทั๎งหลายอับเปับสักเดับระสาบนี้แด่ก่ข้าเท็น เมื๎อนั้นไพทิสักเจ้า
ดินเปับหน่ำพุทธั๎งภุบมะหาภะสักเจ้า อับมี ใจอ่อนหวาน อับประ

---

๑ ถวนเปับ "หวย"

ภอบถ้วยมะหากะธุบาอันมาก เจ้าจึ่งปากกล่าวถ้วงจาระจาลุกภะโหก
ผายโผกแก่พระยาวิวว่า ดูราพระยาวิวตัวมีเนื้อตับอันขาวผาวบ่ระสุก
เป็นปะดุจจะถ้วยอาฝ้าย บัดนี้เราพระอิงกำจักขามะ[๑] โหกผายโผกให้
ท่านทั้งหลายมีอินทีชีวิกสืบต่ำไปเมื้อหน้า ท่านทั้งหลายย่าได้ป้วงกิวว่าเรา
จักภะทำอันใดอันบึ่งแก่ท่านบั้นเก็บ ในทีนี้ท่านทั้งหลายจึ่งพากันไปสแวง
หากินหญ้าอ่องน้ำเป็งนั้น เป็นที่สุกขะสำราน แม่ท่านทั้งหลายบั้นเก็บ
ต้ำแต่นี้เมื้อหน้าถ้วงว่าท่านไปเหับสักแลกินในที่ใดก็บึ่งกำดีท่านทั้งหลายป่า
ได้ไปฉิกฉินแลภะทำร้ายแก่เขาให้เสั่งชีวิกอินทีแห่งเขานั้นเบิ้ ลางเท็อ
แม่นหมู่พุทธังกุบ เจ้านั้นมีอิทธิริทธิอันมาก กำมีแท้ดาย ถ้วงว่าท่าน
ทั้งหลายได้ไปอ้าถิบ แลสัดนั้นเป็นหมู่พุทธังกุบ (๓ก) มะหากะ
สัดเจ้าถ้วงนั้น ท่านทั้งหลายกำจักเป็นอะนันตะริยะกัม จักได้ไปตกอะเว
จินาธิก เป็นทุกขะเวทนามากนักแท้ดาย เรากำมีถำสั่งสอนท่านทั้ง
หลายหมู่นั้นก่อนแล ท่านทั้งหลายจึ่งพากันจื่จำนำไว้บังอิงถะสิมมีห้าประ
การถ้วยนี้เบิ้ อันบึ่งว่าย่าฆ้าสัก อันบึ่งย่าลักของท่าน อันบึ่งย่าหื้นผัว
ท่าน อันบึ่งว่าย่าถ้วะล่ายพาง อันบึ่งว่าย่ากินเหล้าแลน้ำเมามีอหน้าประ
การนี้เป็นอิงถะแห่งสิมห้าแล ท่านทั้งหลายจึ่งพากันจื่จำนำไว้บังถำสอน
แห่งเราย่าหื้นย่าลืม ตาบต่ำเท้าสั่งชีวิกนั้นเบิ้ ถ้วงว่าในที่สักเจ้าเทส
สนาสั่งสอนแก่พระยาวิวเมื้อภอุสุพะธาดสันนี้แล้ว ส่วนถ้วงวิวทั้งหลาย
นั้นมีพระยาวิวเป็นต้น เขาก็พ้อมกันในมหะบาสาทุกาบ เชิงในที่สักเจ้า
ว่าสาทุถ้วยนี้ทุกแห่งทุกพาย มีสิงอันถ้วยเมื้องนับสนับก้อง หิวหิสสะ
ป่าถิงพิงในที่นั้นก็มีแล เมื้อนั้นพระยาวิวเมื้อภ จึ่งถามในที่สักเจ้าว่า
ข้าแก่เจ้าภูในอันนี้ก็เป็น อันถ่ำมืด[๖] มาแล้ว เจ้าภูจักภายไปพายหน้า
นั้นลี้ รู้ว่าเจ้าภูจักบอนในที่นี้ก็ข้า (๓ฐ) จา เมื้อนั้นในที่สักเจ้าจึ่งกล่าว
ว่า ในอันนี้ก็เป็นอันถ่ำมืดเสั่งแล้วแล เรากำจักบอนเพิ่งมาอาไสท่านทั้ง
หลายก่อนแล ท่านทั้งหลายจึ่งพากันแปงตูบผามให้แก่เราพ่ำให้เรา
ได้ปู่สุกขะสำรานแด่เก็บ ถ้วงว่าในที่สักเจ้ากล่าวสันนั้นแล้วพระยาวิว

---

๑ ถวนเป็น "ขะมา"

๖ ถวนเป็น อันถ่ำมืด

ເພື່ອກໍເຕີນບໍ່ຮ້ວງແຫ່ງຕົນວ່າ ທ່ານທ້າວຫຼວຍຈ້ຽງພາກັນແຕ່ງບ່ອນຢູ່ທີ່ກິນ
ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າທ້າ ມີ ພຣະອົງຢ່ານງານເທົ້ວລັນເທີ້ນ ຄັນວ່າງ້ວທ້າວຫຼວຍ ໄດ້ຍິນ
ຄຳພຣະບາງ້ວເພື່ອກ ອັນເປັນເຈົ້າແຫ່ງເຂົາ ຈ້ຽງພ້ອມກັນເອົາຕົນແຫ່ງເຂົາ
ຊຸກຖອງແຜ່ນດິນໃຫ້ເປັນຂຸມ ແລ້ວເຂົາຈ້ຽງເອົາປາກຄາບເອົາເສົາບາໃສ່ຂຸມ ຍັດ
ໃຫ້ແກ່ນໃຫ້ແໜ້ນດີແລ້ວ ເຂົາຈ້ຽງເອົາກອນຄ໊ ๑ ຂ້ຽງໄປໃສ່ບໍ່ຣະບວນແລ້ວ
ເຂົາຈ້ຽງພ້ອມກັນໄປຂົບກັດ ເອົາບ້ຽງຫ້ຽ້ວແລໃບຕອງ ມາແວດລ້ຽງກ້ຽງມຸງໃຫ້ ດີ
ງ່ວນແລ້ວ ເຂົາຈ້ຽງອ້ຽເຊີນເອົາໃໝທິສັດເຈົ້າໄປປູ່ເຊົ້າຕ່ວນສຸກຂະສຳຣ່ວນແລ້ວ
ເຂົາຈ້ຽງພ້ອມກັນນອນ ແວດລ້ອມເປັນປະຮ້ວງ ເພື່ອບ່ໃຫ້ ສັດສ້ຽງເສ້ຍ
ເໜື່ອຍມາກະທຳຮ້ຍຣ່ວງ້ວແກ່ເຈົ້າທ້າ ມີ ພຣະອົງແລ ແລ້ວງ້ວເພື່ອກອັ:ເປັນ
ພຣະບາແກ່ງ້ວທ້າວຫຼວຍ ຈ້ຽໄປຂ່ວນໄຫວ້ ຖ່ວນຫ່ວຍ້ຽກິຍາອ່ວກ່ວນ (ມີ ๗)
ແກ່ໃໝທິສັດເຈົ້າ ວ່າ ຂ້ານ:ແກ່ເຈົ້າກູອ້ຽງທອ້ຽງພຣະຣ່ວງສົມພ່ວນ ແລມີເຕຊະ
ຣິທທິ່ພ່ວນແພ້ບ້ຽສັພພະສັດແລຄົນທ້ຽຫຼວຍເຈົ້າກູມີປຣະໂຍຊນະ ເບ້ຍ:ໃດຈ້ຽ
ພາກັນມາເຖ້ຽງຝູງຂ້າທ້ຽຫຼວຍ ອັນເປັນສັດເດ້ຽຣະສ່ວນ ອັນຢູ່ໃນດ້ຽພ້ຽໃໝ
ທີ່ນີ້ກໍ່ຂ້ານ:ຈ່ວ ປຣະການ ๑ ຄັນວ່າເຈົ້າກູມາເຖ້ຽທີ່ນີ້ແລ້ວ ເຈົ້າກູຈັກຄືນ
ເມື່ອຫ່ວ່ານ:ເມ້ຽ:ແຫ່ງເຈົ້າກູນັ້ນ ລີຮູ້ວ່າເຈົ້າກູຈັກໄປພ່ວຍໜ້ານ:ກໍ່ຂ້ານ:ຈ່ວ
ເມື່ອນັ້ນໃໝທິສັດເຈົ້າຕົນເປັນໜໍ່ພຸທທ້ຽກຸນມະຫ່ວກະສັ:ກ່ວ ຕົນມີບຸນ
ບະສົມພ່ວນອັນມ່ວກ ຈ້ຽອອກປ່ວກຖ່ວນພຣະບາງ້ວຕ້ວປຣະເສີດແລດ້ຽ:ວ່ວ
ກູຣ່ວທ່ານພຣະບາງ້ວເພື່ອກ ເຮ່ວກໍ່ມີປຣະໂຍຊນະເພື່ອຈັກໄປເມ້ຽ:ອ້ຽນທະປະຖ
ນະຄອນອັນພຣະບາຕ່ວແຫ່ງເຮ່ວສເວ້ຍຣ່ວຊສົມບັດໃນທີ່ນັ້ນ ທ່ໍ່ວ່າທ້ວ:ຣ່ວພພະ
ນ່ວສ່ວນນ້ອ:ຊ່ວຍແຫ່ງເຮ່ວອັນເປັນລູກພຣະບ່ວ:ວ:ຣຸລທະ ສເວ້ຍເມ້ຽ:ແທນພຣະ
ບ່ວ:ປູ່ແລພຣະບ່ວ:ຕ່ວ ໃນເມ້ຽ:ອ້ຽນທະປະຖ່ວນະຄອນທີ່ນັ້ນ ທ່ໍ່ວ່າທ້ວ:ຣ່ວພພະ
ນ່ວສ່ວນອັນເປັນລູກພຣະບ່ວ:ອ່ວ:ແຫ່ງເຮ່ວ ມັນກໍ່ບ່ໍ:ກະທຳເປັນປຣະເວນີລູກພີ່ລູກ
ນ້ອ:ມັນເລ່ວ:ນ່ວ:ວ:ຊ້ວ:ຂ່ວ:ເຫ້ວ:ເອ່ວ:ນ່ວ:ຈັນທ່ວ ອັນເປັນໜ້ຍ້ຽ(๔๐)ແຫ່ງເຮ່ວໄປ
ເປັນເມ້ງແຫ່ງມັນໃນເມ້ຽ:ອ້ຽນທະປະຖ່ວນະຄອນທີ່ນັ້ນ ບັດນ້ຽເຮ່ວພຣະອ້ຽຈ້ຽມ່ວ
ເຖ້ຽທ່ານທ້ຽຫຼວຍໃນທີ່ນ້ຽອັນໜ້ານ ເຊ້ົ:າເຮ່ວກໍ່ຈັກໄປຍ່ວກຊ້ວ:ຣົບເລ່ວເອ່ວ:ນ່ວ:ຈັນທ່ວ

---

๑ ຈ່ວນກ່ໍ:ຂ້ຽນ ๒ ໜ້ານ ๔๗

ອັນເປັນພີ່ນ້ອງແຫ່ງເຮົາຄືນມາຖວາຍແກ່ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງເຮົາ ອັນຢູ່ໃນເມືອງຈັນ
ທະບຸລີສີສັ ຕະນາກທີ່ນັ້ ກໍຈຶ່ງໄດ້ພາກັນເດີນມາເຖິງທ່ານທ້າວຫຼາຍ ອັນຢູ່ໃນປ່າ
ດົງພົງໄພທີ່ນີ້ແລ ຄັນວ່າໂພທິສັດເຈົ້າຕ້ານຈາຣະຈາກັບຄອນພຣະບາງົວເຜືອກ
ດ້ວຍປຣະການສັນນັ້ນແລ້ວ ກໍລວດຮຸ່ງແຈ້ງຫັ້ນແລ ໃນເມື່ອແສງພຣະອາທິດອອກ
ມາພົ້ນເຂົາບຸຄັນທອນແລ້ວ ໂພທິສັດເຈົ້າ ຈຶ່ງສັ່ງລາພຣະບາງົດດ້ວຍ
ປຣະຣິບາບຫຼາຍປຣະການວ່າງໆ ແລ້ວກໍລວດພ້ອມກັນຂຶ້ນຂີ່ມ້າອາຊະໄນ ເຕັ້ນ
ທະບານຂ້າມແມ່ນ້ຳອັນນັ້ນພົ້ນແລ້ວ ມ້ານະນິກາບກໍ່ບົກຍ່າງໄປຕາມປ່າດົງ
ພົງໄພ ອັນເຕັມໄປດ້ວຍປ່າກ້າຄະນອງທັ້ງນວນຫັ້ນແລ ໃນເມື່ອເຈົ້າທ້າ ມີ
ຕະເດີນໄປວັນນັ້ນ ເຈົ້າກໍລືງແລໄປມາກໍຈຶ່ງເຫັນສັພພະສັດທ້າຫຼາຍ ໝາຍ
ມີຕົ້ນວ່າ ກຣະຕ່າຍ ແລກຣະແຕ ອັນທ່ຽວໄປມາຫາກິນໃນປ່າດົງພົງໄພ
ທີ່ນັ້ນ ເຂົາກໍມາເຫັນເຈົ້າທ້າ ມີ ພຣະອົງອັນຕະເດີນໄປ (๔๑) ຕາມບະຄະ
ທະ[1] ພາສາແຫ່ງຕົນຄັນວ່າສັດທ້າຫຼາຍມາເຫັນແລ້ວ ບາງພ່ອງຊະດຸ້ງຕື່ນ
ຕົກໃຈກົວ ແລ້ວແລໜີ ບາງພ່ອງຢືນລືງແລດູດ້ວຍຄຳໃສ່ໃຈວ່າ ສ່ວນ
ດ້ງມະນຸສສະຊາດທ້າສອງຄົນ ຂຶ້ນຂີ່ມ້າມາເຖິງທີ່ນີ້ເຂົາຈັກມາຂ້າຟັນເອົາເຮົາ
ທ້າຫຼາຍ ໄປກິນບໍ່ຢ່າຊະແລ ວ່າລ້ັງນັ້ນແລ້ວ ກໍພ້ອມກັນແລ່ນໜີໄປຄ່ວາ
ຫາກິນໃນທິສສະຕ່າງໆຝູງໝູ່ນົກຕໍ່ແລນົກຂົ ທ້າຫຼາຍເຂົາກໍພາລູກພາເມັ່ງແຫ່ງ
ເຂົາໄປລ່ວງທ່ຽວຫາກິນ ຄັນວ່າເຂົາມາເຫັນເຈົ້າທ້າ ມີ ຕະເດີນແອ່ວໄປໃນທີ່ນັ້ນ
ເຂົາກໍຊະດຸ້ງຕື່ນແລ້ວແລແຕກກຣະຈັດກຣະຈາຍບິນໜີໄປພັດພາກ ຈາກຫຼ້ງກັນ
ແລ້ວແລສັບຕອດຊອກຫາກັນເປັນໝູ່ເປັນຊຸມກໍ່ມີແລ ເມື່ອນັ້ນເຈົ້າຈຶ່ງໄປເຖິງ
ບ້ານ ປ່າດົງພົງໄພທີ່ ນ້ຳເປັນອັນຣົກນາກບ້ຳຫນັກໜາ ສ່ວນດ້ງປ່າດົງພົງໄພທີ່ນັ້ນ
ອັນເຕັມໄປດ້ວຍສັພພະສັດທ້າຫຼາຍ ມີທ້ັງກວາງຝານ ແລໝູເຖື່ອນທ້ັງນວນເຂົາ
ກໍພ້ອມກັນມາຢູ່ໃນດົງດອນທີ່ນັ້ນ ມີແຮດ ຊ້ານ ແລງົວກະທິງ ເຂົາ
ກໍລືງແລ ເຫັນເຈົ້າທ້ັງ ມີ ເຂົາກໍ້ືນແລ້ວ ແລແລ່ນໜີ ມີສຸງອັນ
ດ້ງມີນັ້ນສນັ້ນກ້ອງທຸກແຫ່ງທຸກພາຍ ເຫວ່ວ່າສັດທ້າຫຼາຍ ຢ້ານກົວເດຊະສົມ
ພານ (๔๑) ໂພທິສັ ວເຈົ້າກໍ່ມີແລ ເມື່ອນັ້ນເຈົ້າທ້ັງ ມີ ຈຶ່ງໄປເຫັນແມ່ນ້ຳຫ້ວຍ

---

๑ ຈານກ່ຳຂຸນຄືກັນ "ບະຄະທະພາສາ" ໜ້າ ๕๑ ຄວນເປັນ "ນະຄະທະພາສາ"

ນ້ອຍອັນນຶ່ງ ອັນເຕັມໄປດ້ວຍເຕົ່າແລປາທັ້ງຫຼາຍ ອັນຕະເດິ່ນຄ່ວາຫາກິນ ໃນຫ້ວຍນ້ອຍອັນນັ້ນ ມີປາກົດ ແລປາເຊືອມ ອັນລອຍໄປລອຍມາບ່ໍອາດຈັກນັບໄດ້ ມີທັ້ງກຸ້ງແລຫອຍ ສິບ ເປັນໝອຍຊຸບຊາຍມີທັ້ງປາເຂັ້ງ ແລປາກອະເດິ ມີທັ້ງປາກັ້ງແລປາຊະແຍງ ມີທັ້ງປາແກງ ແລປາປາກ ມີນາກລ້ົນເຫ ຼືອ ຫຼາຍກໍ ມີແລ ເມ ື່ອນັ້ນເຈ ົ້າທັ້ງສອງ ຈ ຶ່ງພາກັນລ ົງໄປອາບໃນແມ ່ນ ້ ຳອັນນັ້ນ ເຈ ົ້າ ຈ ຶ່ງຮ ູ ້ວ ່ າແມ ່ນ ້ ຳອັນນັ້ນເປັນບ ່ ໍ ຄ ຳ ເຈ ົ້າກ ໍ ຄ ິ ວ[1] ມ ື ໄປບ ່ າຍ ດ ູ ກ ໍ ເຫັນ ໄ ຫ ່ ນ ຄ ຳ ທ ່ ໍ ກ ຳ ປັ ້ ນ ບ ່ າງ ພ ່ ອງ ເປັ ນ ເມ ັ ດ ນ ້ ອ ຍ ທ ່ ໍ ເມ ັ ກ ເ ຂ ້ ຳ ເ ປ ື ອ ກ ແ ລ ແ ດ ງ ງ າ ມ ເ ຈ ົ ້ າ ຈ ຶ ່ ງ ຈ ົ ກ ຄ ວ ັ ດ ລ ົ ງ ໃ ນ ພ ື ້ ນ ຫ າ ກ ກ ໍ ລ ອ ດ ເ ຫັ ນ ທ ັ ມ ະ ຊ າ ດ ໄ ຫ ່ ນ ຄ ຳ ແ ດ ງ ທ ັ ງ ຄ ຳ ເ ຫ ຼ ື ອ ງ ເ ຈ ື ອ ເ ຕ ັ ມ ບ ່ າ ງ ພ ່ ອ ງ ເ ປ ັ ນ ເ ມ ັ ກ ເ ຂ ້ ຳ ສ ານ ແ ລ ສ າ ລ ິ ກ ໍ ຫ າ ກ ເ ປ ັ ນ ດ ິ ຂ ນ າ ດ ທ ັ ມ ະ ຊ າ ດ ແ ມ ่ ນ ຄ ຳ ຊ າ ວ ກ ໍ ມ ີ ແ ລ ເ ມ ื ่ อ ນ ั ้ น เ จ ้ า ท ั ้ ง ๒ จ ึ ง ต ะ เ ด ิ น ไ ป ห ่ ำ ป ะ ห ม า ง น ้ อ ย ๆ ๆ เ จ ้ า จ ึ ง ไ ป ร อ ด ไ ป เ ถ ิ ง พ ู ด อ ย อ ั น ม ่ ื ๆ ล ว า ส ู ง ไ ด ้ ส า ม ใ บ ข ุ น ะ บ ่ อ า ว จ ั ก ม ี ห ิ น ท า ง อ ั น จ ั ก ไ ป พ า บ ห น ้ า เ จ ้ า จ ึ ง ใ ห ้ ม ้ า ม ะ น ิ ก า บ เ ก า ะ ก อ ด ก ้ ว อ ื ้ น ไ ป ต า ม ห ิ น ท า ง (๔๓) ແ ຮ ก ຊ ้ า ง เ จ ้ า จ ึ ง ข ึ ้ น ไ ป ร อ ด จ อ ม ด อ ย เ จ ้ า จ ึ ง ล ิ ง ผ ่ ำ ล ง ม ื อ ห น ้ า ເ ໝ ື ອ ນ ດ ั ้ ง ฟ ้ า ก ว ม ถ ึ ง ก ໍ ม ี ແ ล ส ่ ว น ด ั ้ ง จ อ ม ด อ ย ท ี ่ น ั ้ น อ ั น ป ะ ก อ ย ไ ป ด ้ ว ย ไ ม ้ ท ั ้ ง ห ล า ย ม ี ต ้ น ว ่ า ไ ม ้ จ ว ง แ ล ไ ม ้ จ ั น ท ์ อ ั น ม ี ก ิ ่ น ค ั น ท ะ ธ ิ ส ะ อ ั น ห อ ม ร ่ ว ง เ ร ้ า ห อ ม ท ้ อ ผ ้ า จ อ ม ด อ ย ท ี ่ น ั ้ น ก ็ ม ี ແ ล ເ ม ื ่ อ น ั ้ น ม ้ า ม ะ น ิ ก า บ จ ึ ง ล ิ ง จ า ก จ อ ม ด อ ย ม า ເ ຖ ິ ง ล ุ ่ ม เ จ ้ า จ ึ ง ไ ป เ ช ิ ง ป ู ่ ใ น ( ແ ຄ ม ) ແ ม ่ น ้ ำ น ้ อ ย อ ั น ต ิ ก ต า ก แ ต ่ จ อ ม ด อ ย ล ิ ง ม า เ จ ้ า ท ั ้ ง ส อ ง จ ึ ง พ า ก ั น ไ ป อ า บ ใ น น ้ ำ ห ้ ว ย อ ั น น ั ้ น เ จ ้ า จ ึ ง จ ก ค ว ั ก ล ิ ง ใ น ห า ก ช า ย พ ื ้ น น ้ ำ ท ี ่ น ั ้ น เ จ ้ า จ ึ ง ข า ย เ อ ิ า ห ิ น ไ ห ่ น ึ ่ ง อ อ ก ม า พ ่ ำ ป ะ ห ม า ง ไ ห ่ น ่ ำ ป ั ้ น น ั ้ น แ ล ຄ ັ ນ ว ่ า เ จ ้ า เ อ ิ า อ อ ก ม า แ ล ้ ว เ จ ้ า ก ็ ล ่ ำ ล ิ ง ด ู ข ้ า ง ห ิ น ไ ห ่ น น ั ้ น ก ็ ล อ ด แ ม ่ น ท ั ม ะ ช า ด บ ่ เ ง ิ น ล ง ๆ ท ั ้ ง ม อ ง ເ ຕ ັ ມ ແ ม ่ น ้ ำ ท ี ่ น ั ้ น ท ุ ก แ ห ่ ง ท ุ ก ห ม า ย เ จ ้ า จ ึ ง ช ้ ำ ข า ย เ อ ิ า ห ิ น ไ ห ่ น ึ ่ ง ม า ล ้ า ง แ ล ด ู ก ็ ล อ ด แ ม ่ น ท ่ อ น เ ง ิ น ล ง ๆ ส ม ี เ ก ่ า ม ี ท ้ อ ผ ้ า อ ั ้ ง น ้ ำ แ ล ห า ก ช า ย ก ็ ม ี ແ ล ເ ม ื ่ อ น ั ้ น เ จ ้ า จ ึ ง ห ย ิ ง อ า ว ุ ธ ใ น ไ ป เ ม ื อ ห น ้ า เ จ ้ า จ ึ ง ล ิ ง แ ล ด ู ย ั ง ป ะ เ ห ถ ี ท ี ่ น ั ้ ง ค ว ย ร ะ ม ิ ง เ อ ิ า ใ จ ม า ก น ั ก ม ี ห ม ู ่ ไ ม ้ ท ั ้ ง ห ล า ย อ ั น เ ป ั น ด อ ก แ ล เ ป ั น ห ม า ก ท ั ้ ง ม อ ง ส ่ ว น ด ั ้ ง (๔๔) ด อ ก ไ ม ้ แ ล ห ม า ก ไ ม ้ ท ั ้ ง ห ล า ย ฝ ู ง

---

๑ "ຄ ິ ວ" ຄ ວ ນ ເ ປ ັ ນ "ຄ ວ າ" ຈ າ ນ ກ ່ ຳ ຊ ຶ ມ "ຄ ວ າ" ພ ຸ ກ ປ ີ ມ ັ ດ ๑ ໜ ້ າ ๕๗

ນັ້ນ ກໍບໍ່ແມ່ນຂອງກິນເປົ່ອ ແລເມົາ ຕາບ ກໍຫາກແມ່ນຂອງກິນນ້ອ
ຊັກໃຊ້ ກິນແລ້ວໄດ້ແຮງມາກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນເຈົ້າຈົ່ງເຫັນບັງໝາກເດ່ືອມີຫ່ວຍ
ອັນສຸກເຮືອງເຮືອແຕ່ກົກແຕ່ເຄົ້າຕາບຕໍ່ເທົ້າເຖິງປາຍ ເຈົ້າຈົ່ງໄປປົກເອົາມາກິນກໍມີ
ຣິສສະອັນຫວານຫອມເໝືອນດັ່ງນ້ຳເຜິ້ງນ້ຳນົມນັ້ນແທ້ດີຫຼີ ແລ ເມື່ອນັ້ນ(ເຈົ້າ)ຈົ່ງ
ໄປເຫັນໝາກເວົ້ົ້ຕ້ົ້ນນ້ຳສ່ວນດັ່ງໝາກເວົ້ົ້ຕ້ົ້ນນັ້ນ ອັນມີຫ່ວຍງາມເປັນດົກເປັນໜາ
ເປັນພ້ົ້ອເປັນພວງ ປູ່ເໝືອນດັ່ງຄົນຜູກແຂວນໄວ້ນັ້ນແທ້ດີຫຼີ ແລ ເມື່ອນັ້ນ
ເຈົ້າຈົ່ງໄປເມ້ົ້ອໜ້າ ກໍຈົ່ງເຫັນບັງໝາກນ້ົ້ ໝາກມ່ວງ ໝາກສ້ົ້ກາອັນ ๑
ມີຣິສສະອັນຫວານຫອມບົ່ງ "ກ໋ວ" ນ້ຳເຜິ້ງ ນ້ຳອ້ອຍ ນ້ຳຕານ ນັ້ນ
ແທ້ດີຫຼີ ແລ ຄັດນັ້ນເຈົ້າຈົ່ງໄປພາຍໜ້າ ກໍຈົ່ງເຫັນຕົ້ນໝາກກ້ວງ ໝາກ
ນາວ ໝາກທັນທະຣິດ ໝາກຂາມປ້ອມ ໝາກຂ້ົ້ຫູດ ໝາກເງາະ ອັນມີ
ໝາກອັນແຊບຫອມຫວານ ນົ່ວບົ່ງນັກຫັ້ນແລ ຄັດນັ້ນເຈົ້າຈົ່ງໄປຮອດໄປເຖິງແມ່
ນ້ຳອັນບົ່ງ ອັນໄຫຼມາແຕ່ພ້ົ້ນຣາກພາ ມີນ້ຳອັນໃສແລເປັນບົ່ງນັກ ເຈົ້າຈົ່ງ
ເລາະລຸງບແຄມຫ້ວຍອັນນັ້ນຂ້ົ້ນໄປ ກໍຈົ່ງເຫັນຖ້ຳອັນນັ້ນ ລວງກວ້ວງໄດ້ພັນວາ
ເຈົ້າຈົ່ງເຂ້ົ້າໄປເຊົ້ົາຢູ່ໃນຖ້ຳອັນນັ້ນ ເປັນທ້ົ້ສຸກສຳຣານມາກນັກ ມີພ້ົ້ນອັນຣາບ
ຣຽງພຽງງາມເປັນດັ່ງໜ້ົ້ວກອງໄຊນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນເຈົ້າຈົ່ງຫຼຽວເຫ ົ້ ອກ ຂ້ົ້ນພາຍ
ບົນຖ້ຳ ອັນນັ້ນ ເຈົ້າຈົ່ງເຫັນແກ້ວອະຊິຣະເພັດ ๖ ລູກ ແຂວນຢູ່ເໜ ົ້ ອ
ພາຍບົນຖ້ຳທ ົ້ ນັ້ນ ສ່ວນດັ່ງແກ້ວອະຊິຣະເພັດ ๖ ລູກນັ້ນ ບຸຄລະຜູ້ໃດໄດ້ ຖ ົ້
ໄປກັບຕົນ ທຸ່ງບ່ອນໄປເໜ ົ້ ອອາກາວກວ້ວງຫ້ວາງກໍໄດ້ແລ ທ ົ່ ວ່ານ ົ້ ງມີຜີນັກ
๖ ຜົວເມ ົ້ ງຢູ່ເຝ ົ້ ารักสาໄວ້ເປັນນິດບ ົ່ ອາດ ບ ົ່ ອາດຈັກມີບຸຄລະຜູ້ໃດໄປເອົາໄດ້ແລ
ຄັນວ່າເຈົ້າທ ົ້ ງສອງພ ົ້ ນ ້ ອງຫຼຽວເຫັນແກ້ວອະຊິຣະເພັດ ๖ ລູກນັ້ນ ເຈົ້າທ ົ້ ງ
ສອງກໍມີໃຈນັກໄຄ່ປາກໄດ ົ້ ນາກນັກ ເຈົ້າທ ົ້ ງສອງຈົ່ງ (๗) ຂ ົ້ ນຂ ົ ່ ມ ້ ານະນິກາບ
ທະບານຂ ົ້ ນໄປເພ ົ ້ ອຈັກໄປເອົາແກ ້ ວລູກນັ ້ ນທ ົ ້ ນແລ ເມ ົ ້ ອນ ັ ້ ນຜີນັກ ๖ ຕົວຜົວ
ເມ ົ ້ ງເຫັນເຈ ົ ້ າທ ົ ້ ງ ๖ ຂ ົ ້ ນຂ ົ ່ ມ ້ ານະນິກາບມາເຖ ົ ິ ງທ ົ ້ ປູ ່ ແຫ ່ ງນັ ້ ນດ ັ ່ ງນ ັ ້ ນ ມ ັ ນຈ ົ ່ ງ
ແບກຄ ້ ອນທະບານມາຫາ ເພ ົ ື ່ ອວ ່ າຈ ັ ກ ົ ິ ໃຫ ້ ທ ົ ິ ວແຕກກະຈ ັ ດໄປທ ັ ້ ນແລ ເມ ົ ື ່ ອນ ັ ້ ນ
ທ ົ ້ າວພຣະລັກ ພຣະລາມ ຈ ົ ່ ງຖ ອ ກ ດ າ ບ ກ າ ບ ສ ິ ກ ແ ກ ວ ່ ງ ຣ ັ ບ ກ ໍ ລ ອ ກ ໄ ປ ຖ ົ ກ

---

๑ ຈົບ ฉ ມັດ ต้ົ ນ ແ ล

๖ ถ ว บ เ ป ั น ก ว ่ า จ ว บ ก ่ ำ ข ู ง "ก ิ ว" ถ ิ ก ั บ ผ ู ก ก ม ั ด ๑ ห น ้ า ๑

ถ้อยอันผีขักะแกว่างมานั้น ขาวะเณันฟ้าสิกลิงถึงพุ้นหั้นแล ในเมื่อ
ไม้ถ้อยหูดออกจากมือผีขักแล้วสันนั้น ส่วนถั่วผีขักถ้วนั้น มันก็บ่มีอัต
ถุอันใกอันจักมาถอบมือ เจ้าท้าวสองได้หั้นแล มันจิ่งทะยางไปจับ
เอาแก้วอะชิอะเพ้า ๒ ลูกนั้น ทะยางเอ้าไปในธูถ้ำที่นั้นหั้นแล เมื่อ
นั้นโพทิสัดเจ้าจิ่งใช้ม้ามะนิภาบถ้วนั้น ทะยางไถ่ตามไปนำผีขักถ้วนั้น
กำลวดไปทันยามลุงอหั้นแล ถันว่าม้ามะนิภาบไปทันแล้ว โพทิสัดเจ้า
จิ่งเอิ้นใส่ผีขักถ้วนั้นว่า ดูธาท่านขักเฒ้าเราผู้เป้นเจ้า บ่ได้มากะทำ
ร้ายแก่ท่านดอกนา ท่านป่าหนีไปที่ใดเหั้น ถันว่าท่านบ่ฟังถอาม
เราขังถืนไปถั่งนั้น หือท่านจักแตก ๗ สั่ง ท่านก็สั่งว่าจักตายใน
อัน (๓) นี้ซะแล เมื่อนั้นผีขักได้ยินถำโพทิสัดเจ้าภล่าวอ่า บ่ให้หนี
ไปที่ใดถั่งนั้น มันกำลวดบ้างเชาปู่บ่หนีหั้นแล ถันว่าผีหักบ้างเชาปู่แล้ว
โพทิสัดเจ้าจิ่งภล่าวอ่าที่นี้เราพระอิง จักขอเอาแก้วสองลูกนั้นดอมท่าน
แด่เหั้น ท่านจิ่งมีใจอีกูภูบาเราพระอิงแล้วแลให้แก้ว ๒ ลูกนั้นแก่เรา
แด่เหั้น ว่าถั่งนั้นเมื่อนั้นผีขักจิ่งร้องไห้ร่ำไรไปมามากนัก เหถว่ามันเสั่ง
ถายแก้ว ๒ ลูกนั้นมันจิ่งบ่มีใหว้เจ้าท้าวสองว่า ข้าก็บ่อาดจักให้แก้ว
๒ ลูกนี้แก่เจ้าภูได้แล ถันว่าผู้ข้าบ่ให้ เจ้าภูหากขังถ้นเอาบ่ป่าบ่เชา
ถั่งนั้น ผู้ข้าก็จักกั้นใจถายในภาละบักนี้แล ขอให้เจ้าภูโผดสากะธุบา
ป่าให้ผู้ข้าถายเสั่งชีวิดอินที่แด่ก็ข้าเหั้น ว่าถั่งนั้นเมื่อนั้นโพทิสัดเจ้า
ได้ยินถำผีขักภล่าวว่า บ่ให้แก้ว ๒ ลูกนั้นแก่ถินเจ้าจิ่งขานถำผีขัก
ว่าเอิ้ง ถันว่าท่านบ่ให้เราก็บ่เอาดอกนา ท่อว่าท่านจิ่งบอกหินทางๆ
แก่เราอันจักไปพายหน้าแด่เหั้น เมื่อนั้นผีขักได้ยินถำโพทิสัดเจ้าว่า บ่
เอาแก้วกับ (๔) ดอมถินสันนั้น มันก็มีใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนักหั้น
แล มันจิ่งถามว่า เจ้าภูจักไปที่ใด จิ่งให้ผู้ข้าบอกหินทางแก่เจ้า
ภูนั้นจา เมื่อนั้นโพทิสัดเจ้าจิ่งภล่าวอ่า เราจักไปเมืองอินทะปะถามะ
ถองพุ้นแล ว่าถั่งนั้นเมื่อนั้นผีขักจิ่งภล่าว(อ่า) เจ้าภูจักไปเมืองอินทะ
ปะถามะถองเหถใดนั้นจา ส่วนถั่งหินทางอันจักไปเมืองอินทะปะถามะ

ถอนนั้น ก็(บ่)มีใบหิ้ใดหื้บ่ำๆแล ก็ท่ (เป้นแต่) ๑ ผูผาป่าไม้ทั้งมวล มีทั้งทึนหน่อยซา ผาหน่อยถึม เป้นหึนขอาก หึนหูาว แลหึน หนามหนำ ทั้งมวลก็ข้านา เหตถั่งลือเจ้าภูจิๆจักไปได้ ก็ข้าจา เมื่อนั้น ไผหึสักเจ้าจิๆกล่าวอ่า เราพระอิๆบ่ป้านกิว แต่หึนซาผาถึมแลหนาม หนำนั้นแล ท่อ่าใหท้ท่านภูบาบอกหึนทางแก่เราอ่า ไปก้านั้นก้านั้นเหึ้น เมื่อนั้นผีบักจิๆกล่าวอ่าส่อนถั่งเมื่อๆอึนทะปะถานะถอนนั้น ปู่ฟากแม่ น้ำทะนะนัทหึก้ำกาวันตึกพุ้นแล ถันอ่าเจ้าภูจักไปฟากแม่น้ำทะนะ นัทหึก้ำกาวันออกนั้น เจ้าภูจิๆไปซุหึสสะก้ำหักอึนนั้นเหึ้น ถันอ่าผี บักกล่าวบอกหึนทางแก่ไผหึสักเจ้าแล้ว มันจิๆถึนเมื่อ (๕) หาหึ่ปู่ แห่ๆมัน ไนถ้ำแก้วอะซิละเพ็ลนั้นแล เมื่อนั้นไผหึสักเจ้าก็ลึ้นขึ้มม้า มะนีภาบยึกย่างไปตามธูถ้ำอันนั้น ก็ลอดไปซุอาฟากผาก้ำหน้าแล้วเจ้าจิๆ ไปตามหึนทางอันผีบักบอกแก่เจ้านั้นก็ลอดไปเถิงถอยสูงหน่อนึ่ๆ "อันเป้น หนามหนำท่ำกาๆ" ๒ เจ้าจิๆถามร่อมผาหึนั้นอันมีหึนขอากแลหึนหนามหนำ เป้นถั่งถึนปักเขอๆ ๓ ไว้ซุ้อๆซุ่เตันหึนทางหึนั้นหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบ จิๆเถ้นเปาะป่อยึกย่างไปตามหึนทางหึนหนามหนำแลขอากหึนั้นแล้ว ๔ ก็ ลอดไปเถิงถึนผาเบื้อๆก้ำหน้าแล้วก็ลอดไปเถิงถึนพุงพายลุ่มแล้วเจ้าก็ลิๆ แลดูไนปะเทกหึนั้นอันเป้นไปด้วยหนากไม้ทั้งฎายมีต้นว่าหนากมี้ หนาก ม่วๆ หนากฎอก หนากเกับเป้นอันสุกเรื้อเรื้อๆหื่อหึสสะทุกแห่งทุกพาย หั้นแล เมื่อนั้นเจ้าทั้ง ๒ ก็เหับลูกไม้ แลหนากไม้ทั้งฎาย ฝูงนั้นเจ้า ทั้ง ๒ ก็ซะออยอึดอ่อยไนใจมากพักแล้ว เจ้าทั้ง ๒ จิๆไปปึด เอาหนากมากึบปะชนามพอึมแล้ว เจ้าจิๆเลาะลุบถึนผาไปพายหน้า ก็

---

๑ คำเว้าปู่ไน วิๆเลับ มีปู่ไนใบลาน วัดหนองบอน (อุๆจัน) แลใบลานจานก่ำ (หน้า ๔)

๒ ไนใบลาน วัดหนองบอน ว่า "อันเป้นหว่างๆท่ำกาๆ"

๓ ไนใบลานวัดหนองบอนยุน ปักอวัก

๔ ใบลานจานก่ำยุนต็ม "ถันว่าพ้นหึนั้นแล้ว" ผูก ๗ มัด ๑ หน้า ๓

ลวดไปรอดแม่น้ำอันน้ำ(ป) ส่วนด้วงแม่น้ำอันนั้นก็มีอันนะอันเดว เป็นด้ว
น้ำล้างแลน้ำฝางนั้นแล เพดด้วงนั้นแม่น้ำอันนั้นจึงได้ชื่อว่าแม่น้ำไลหิน
เพื่อด้วงนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจึงเตั้นทะบานข้ามแม่น้ำอันนั้นพ้นแล้ว
เจ้าทั้งสองจึงไปถามป่าดิงพิงไพที่นั้นแล้ว เจ้าทั้งสองก็ลืงแลไปเบื้อง
ก้ำหน้า ก็จึงเหันหน่ำเงิน หน่ำคำ อันบุออกมาแต่แผ่นดิน อันเป็น
หว่างพ่ประยาม รอยตีนคนเปาะป่องไปได้เป็นด้งหน่ำไม้ไผ่ออกมาแต่
แผ่นดินนั้นแล ถันว่าเจ้าทั้ง ๒ ไปเหันหน่ำเงิน หน่ำคำ ทั้งหลายฝูงนั้น
เจ้าทั้งสองลูบอิก ลูบอาง ยินดีอ่อนหัวใจมากมักแล้ว เจ้าทั้ง ๒
ก็ลอดภายไปหน้า ด้อยลำดับ ลำดา แต่เช้าเถิงค่ำมืดแล้ว เจ้าทั้ง
สองจึงไปเถิงตีนผาหน่อนน้ำก็พากันเข้าในที่นั้นทันแล ส่วนด้งตีนผาที่นั้น
บ้ามีแม่น้ำห้วยบ่อบอันน้ำอันไหลออกมาแต่ถ้ำรูตีนผาที่นั้นเป็นอันใสแลเป็น
ก็บ่างนัก เจ้าทั้งสองพี่น้อง จึงพากันเข้าไปเฮ็วนอนปู่ในถ้ำที่นั้น เป็น
สุกอะสำราม เป็นด้งนอนในอิมางผาสาดนั้นแล ในเมื่อ (ก) ท้าวพระ
ลัก พระลาม นอนหลับแล้ว ก็ห่บังแต่ม้ามะนิภาบนอนบ่ห้นหลับ ด้ง
นั้นบังมีผีชะม่อยกางสองผีอเมัง ปู่ในรูถ้ำที่นั้น ถันว่าพระอาทิดติกต่ำ
ลับจอมดอยแล้ว ผีชะม่อยสองผีอเมังนั้น มันก็ออกจากรูถ้ำมาพาย
นอก เพื่อว่าจักชอกไช้หาปาในแม่น้ำ อันท้าวพระลักพระลาม นอน
นั้นแล ถันว่าผีชะม่อยกางสองผีอเมังออกมาพ้นจากรูถ้ำที่มืดแล้ว ขา
ทั้งสองก็เหันแสงไฟ อันท้าวพระลัก พระลาม ด้งไว้ในถ้ำที่นั้น ผีชะ
ม่อยถือเป็นผีอ กล่าวเชิงเมังมันว่า พ้หเหวูธาบาง บุคละผู้ใด มา
นอนอักปักตูถ้ำ อันธาทั้งสองจักออกไปบั้นจา รอยว่าแม่นคนมานอนใน
ที่นั้นบ่ป่าชะแล ธาทั้งสองจักออกไปจับเอาคนมากิน ตางอา
หานบ่ก็ว่าธาทั้งสองจักไปหาเอาปามากินบั้นลี เมื่อนั้นผีชะม่อยผู้เป็น
เมัง จึงกล่าวเชิงผีอแห่งมันว่า สามีกูธาเจ้าผีว่า มีด้งนั้นแท้ธาทั้ง
สองจึงรีบออกไปจับเอาห่งอพลันเห็น รอยว่าเขานอนหลับแล้วชะแล
ถันว่าผีชะม่อยทั้งสองผีอเมังจากันสันนั้น ม้ามะนิภาบอันนอนบ่ห้นหลับ
ได้ (ฃ) ยินผีชะม่อยกางเอ้าจากันในรูถ้ำอันนั้น ม้ามะนิภาบจึงเอ็นถาม

ว่า บุคละผู้ใดมาปากเอ้าปู่ในธูถ้ำท้ำนั้นหั้นจา ว่าถ้วนนั้นเม้อนั้นผีชะม่อย
ได้ยินม้ามะนีภาบ จิ๎กล่าวถ้อยสุภาสีหาบาก อิ๎อากบ่ก้อเภาว่าเอื๊อ
ท่านหั๎สองผัวเมังป่าเอ้ามาหาเราเหั๊น ถันว่าเอื๊อท่านหั๎สองมักใส่
จักมีอาบุหนั้นบั๊นให้ริบหนีเหั๊น ภูนีจ่ำว่าม้ามะนีภาบแก้ว เถียภวาก
แผ้อหิวผีเอิาก๊ลีชาว่ากูเปันผู้ถูจิ๎เดินผ่านโลกนั้นแล เม้อนั้นผีชะม่อย
ถิ๎ได้ยินม้ามะนีภาบกล่าวเปันสุภาอันก้าแอุาสันนั้น มันจักช้ำ[1] กล่าวถอย
ม้ามะนีภาบว่า ดูธาม้ามะนีภาบติวถ่อยร้าย มึ๎งบ่รู้จักว่าแปวหนั้งาธิก
ปู่ในหั๊น เหถถ้วลีมึ๎งจิ๎งมาใตนลิ๎นีจา ภูนีจ่ำว่าผีชะม่อยถิ๎งแก่ก้าภูท่ำเถีย
จอบถ้ากินถินแลนา เม้อนั้นม้ามะนีภาบจิ๎งกล่าวว่าดูธาผีชะม่อยถิ๎งติว
ถ่อยร้าย ถันว่ามึ๎งโอดอ้าง[2] ว่ามึ๎งมีเตชะอะบุพาบผางแผ้แก่ข้าสึก
สัตตูถ้วนนั้น มึ๎งจิ๎งเอ้ามาฆ่ากูลอุงเบิ๎งก่อนเหั๊น ว่าถ้วนนั้นเม้อนั้นผีชะม่อย
ถิ๎งผู้เปันผัวกำ (๗) แล่นเอ้ามาเถิ๎งม้ามะนีภาบ เพื่อว่าจักจับเอาหั้นแล
เม้อนั้นม้ามะนีภาบ จิ๎งบ่อาหั๎สองถิดผีชะม่อยถิ๎งชะเดินฟ้า ไปถึกหิน
โง่นบึ๎งกำลอกมุ่นกระจอนเปันถ้ำต่ำปูนนั้นแล เม้อนั้นผีชะม่อยถิ๎ง ผู้เปัน
เมังกำหันม้ามะนีภาบถิดผัวถินตายเสังสันนั้น มันจิ๎งช้ำแยกล้อนเอ้ามา
เพื่อว่าจักถีม้ามะนีภาบให้ตายหั้นแล เม้อนั้นม้ามะนีภาบ จิ๎งช้ำ
ถิดผีชะม่อยถิ๎งติวเปันเมัง กำลอกมุ่นเปันผิงกระจอนตายไป เหมื๊อนถ้ำ
ภันนั้นแล ถันว่าม้ามะนีภาบถิดผีชะม่อยถิ๎งตายไป หั๎สองผัวเมังแล้ว
หั๎วพระลัก พระลาม หั๎สองพี่น้อา จิ๎งชะถุ้ำถึนหั้นแล ถันว่า
เจ้าหั๎สองถินมาแล้อ ภลุงแลถูภเหินเลอถผีชะม่อยถิ๎ง ภระจกภระ
จาบเรั่งธาบเต้นใกงถ้ำท้ำนั้น เจ้าหั๎สองจิ๎งถามม้ามะนีภาบว่า ดูธา
ท่านม้ามะนีภาบแก้ว อันนี๊แม่นเลือกอีสั้งมาติกใส่ในธูถ้ำนั้นจา รู้ว่า
หากแลปีงอิบตอกกินเลือกแห่งเราะเจ้าข้านี๊จา เม้อนั้นม้ามะนีภาบจิ๎ง
บอกเจ้าหั๎สองว่า ข้าแก่เจ้ากูในเม้อเจ้าหั๎สอง (๑๐) นอนหู้บปู่บ่ถึง
เหื๊อถ้วนนั้น บ้านีผีชะม่อยถิ๎งสองผัวเมังมาแต่ธูถ้ำท้ำนั้น เพื่อว่าจัก

---

๑ "จักช้ำ" ถวนเปัน "กำช้ำ"

๒ โอดถึกับกับอวด

มากินเราเจ้าอ้าหัวหูาย ในหัมั้ ผู้อ้ากโก้กิดผิจะม่อยกิวตายไปหัว
สองผิวเมังมั้นแล้อ ถังว่าม้ามะนิภาบกล่าวสันมั้น เจ้าหัวสองจิว
กล่าวว่าไอมีอีกูสักเด เหวาวั้วลีจิวมากะทำร้ายไห้แก่เอาะสังชีวิดอีนหี
มิ้จา อ่ากั่วมั้นแล้อกำลอดพากังบอมปู่บ่ำป้านบ่กัวไพบไพอันใกอันน้ำอัน
จักมากะทำร้ายะแก่ติมหั้นแล ในเมื้อธาติถืมนั้นแล แจ้วมาแล้อ
ห้าวพระลัก พระลาม หัวสองพี่น้องกำพ้อมกันติกแต่งห้างเกาดาเมื้อ
ติมบำระบวมแล้อ เจ้าหัวสอง จิวพ้อมกันขึมขอม้ามะนิภาบเตั้น
ทะบานขึ้นสู่จอมผาหีนั้นแล้อเจ้าจิวหูงอล่ำลิวกูเบิวก้ำซ้ายกำเหันบอดดอย
หูวางอันเปันแดนเมืองกับปิละอัตถุหีมั้น เปันหมอกเหมิบก้อจอมดอบหี
มั้นเปันกั่วลิวแลกูเหมืออากาดกางหาวมั้นแล เจ้ากำหูงอเหือกไปก้าซ้ายกำ
เหันแม่น้ำทะบะบันหีสุดชิ่อแสงดาว เจ้ากำช้ำลิวแลไปเมืองใต้ พาย
ลุ่มดอบหีมั้น เจ้ากำเหัน (๑๑) หูัวเรียนชาว "ทะมิละ" [๑] หัวหูายอัน
ปู่ในราวพูผาหีมั้นมีมากมีหูาย มีตั้นอ่าข้าพูเก้าพูบาก แลข้าจะลาย[๒]
กับหัวข้าพีสูนแล ข้าชะเลีย มีมากบิวหมักหมา มีหัวข้าบางดำ
บางแดง หัวมอบ เอากำปุกป้าอแปวเรียน ปู่ในดินพูดินผาหีมั้นกำบ่
อากจักบับอ่านได้หั้นแล เมื่อมั้นเจ้าหัวสองจิวหริวม้ามะนิภาบเตั้นทะ
บานแต่จอมดอบลิวไปเถิวดินดอบแล้อเจ้าจิว ไห้ม้ามะนิภาบเข้าไปในบ้าน
ข้าพูเก้าพูบากแล้อจิวถามหินทางอันจักไปพายหน้าว่า ท่านหัวหูายจิว
บอกหินทางอันจักไปพายหน้าะแก่เราพระอิวแด่เหิ้น เมื่อมั้นชาวข้าหัว
หูายจิวขานตอบว่าเจ้าภูจักไปหีใดจิวมาถามหินทางนี้จา เมื่อมั้นไพหีสัก
เจ้ากล่าวว่าเราพระอิวจักไปเมืองอินทะปะถามะดอนแลท่านหัวหูายจิว
บอกหินทางแก่เราแด่เหิ้นเมื่อมั้นชาวข้าหัวหูายจิว บ่มีชุบอกว่าเจ้าภูจิว
พากังไปในหีสละก้ำใต้พุ้นเหิ้น หากจักเถิวเมืองอินทะปะถามะดอนดั่ว
ใจมักแล ท่อ่าเมืองอินทะปะถามะดอน ปู่ฝากแม่น้ำทะบะบันหีก้ำตา
(๑๒)อันติกพุ้นดายถังว่าเจ้าภูไปฝั่งแม่น้ำทะบะบันหี ก้ำตาอันออกหีมั้นเจ้า
ภูจักไปรอกไปเถิวเมืองข้า ฯ แสนหีมั้นก่อนแล ถังว่าเจ้าภูพ้นจากเมืองๆ

---

๑ ใบลาน จานก่ำอยน "ข้า" ยูก ๆ มัก ๑ หน้า ๑๗

๒ ถอนเป้น ข้าจาธาย

ข้า ม ๓ แสนทั้งนั้นแล้ว เจ้าภูจักไปเถิงแม่น้ำอันน้ำ ลวงภอ้างไก้โยดชุมะ
๑ ชื่อว่าแม่น้ำชะเลดินนั้น ถับอ่าเจ้าภูชอ้ามแม่น้ำอันนั้นพ้นแล้ว เจ้าภูซ้ำ
ถุ่งเดินไปเถิง ม ๓ วัน ๔ วัน ชากจักไปรอกไปเถิงแม่น้ำใหญ่มี ม แม่
น้ำแล ถับอ่าเจ้าภูพ้นจากแม่น้ำ ม ปชะกานนั้นแล้ว เจ้าภูจักไปเถิง
น้ำสมุดอันเลิกแลกอ้าง บ่อากจักนับอ่านไก้แล เจ้าภูชากจักเหันแม่
น้ำทะนะนัทหิไปติกน้ำ " ทะนะนัทหิ " ๑ สมุดแล้วเจ้าภูจิ่งชอ้ามปากน้ำ
ทะนะนัทหิก้ำตาวันติกนั้นเห็น เมื่องอินทะปะถานะถอนยู่แถมน้ำหินั้นแล
ถับอ่า ชาวอ้ายางแดง พูเก้า พูนาก บอกไพหิสักเจ้า จิ่งล่องกาย
ไปหน้าหั้นแล เมื่อนั้นเจ้าจิ่งล่ำลิ่งภูบ้างบ้านชาวอ้าหัวชายปูงนั้น ลาง
บ้านเจ้ากำแอะเชิาชำกินน้ำ กมีลางบ้านเจ้ากำลอดกายไปพายหน้ากมี เจ้า
กำไปตามลำดับบ้านอ้าหัวชายฝูงนั้น ลางบ้าน (๑ม)นั้น ยู่จอมดอยกมี
ลางบ้านยู่พายอ้างดอยกมี ลางบ้านยู่ตีนดอยกมี เมื่อนั้นเจ้าจิ่งไป
รอกไปเถิงดอย อันน้ำชื่อว่า ดอยจิ่ง อันเฝ้นบ้านชาวอ้าพูจองเจ้าจิ่งไป
แอะเชิานอนกับดอมเอิาในบ้านหินั้นหั้นแล เมื่อนั้นข้ามีชุนอ้าผู้น้ำ อัน
เฝ้นนายบ้านแห่งชาวอ้าหัวชายฝูงนั้นชื่อว่าชุนพิพักหั้นแล ส่วนถ้าชุน
พิพักผู้นั้น มันกำเหันเจ้าหัวสองไปชำเชิาดอมหินั้น มันจิ่งบอกเถินชาว
บ้านอันเฝ้นลูกบ่าวแห่งมันมาทุกแห่งทุกพายแล้ว มันจิ่งกล่าวเชิาลูก
บ่าวแห่งมันว่า ท่านหัวชายจิ่งพากับปุกจำนักสานจอกไห้เจ้าหัวสอง
ยู่เชิาถามสุกชะสำธานเห็น เหถว่าท่านมาเพิ่งพาอาไสเราถาย เรา
กำถวนแต่งแปงรับแขกจิ่งชอบจิ่งแม่นแล ว่าถั้งนั้นแล้วลูกบ่าวหัวชาย
กำพ้อมกับแปงสานจอกยามถาว กำแล้วบ่ชะบวน เฝ้นถั้งนิชะมีดเอินั้น
แล้ว ถับอ่าปุกแปงสานจอกบ่ชะบวนแล้ว ถั้งนั้นเอิาจิ่งเอิาเสื่อสาด
อาสสนามาลวดมาปูไห้ดีไห้ง่ามแล้ว เอิาจิ่งอันเชินเจ้าหัว ม ๓ ยู่ได้ ม
วัน ม ๓ คืน เชิาในสานจอกหินั้นหั้นแล เมื่อนั้นชุนพิพักจิ่งบอกเถิน
ชาวบ้านหัวชายว่า (๑๔)เจ้าหัวชายจิ่งพากันแต่งเอ้าน้ำในชุนะอาหาน

---

๑ ตามในลานวัดหนองบอนเว้าว่าไปตักน้ำสมุด บ่มีทะนะนัทหิ สมุดถือวัดนาชอนนี้ ในลานจานก่ำขุม ถือกับกับวัดหนองบอน (ผูก ๗ มัด ๑ หน้า ๑๕)

ອັນປະຫນຶ່ງດີແລ້ວ ຈຶ່ງພາກັນເອົາມາຖວາຍແກ່ເຈົ້າທັງສອງ ປ່າຊ້າ ປ່ານນາງ
ເທົ້າວັນເທິ້ນ ຄັນວ່າຊຸນພິພັກບອກເວົ້ານລູກ ປ່າວຫຼານ ຊາວບ້ານທັງຫຼາຍ
ແລ້ວ ເຂົາກໍພ້ອມກັນຕົກແຕ່ງເຂົ້ານ້ຳໃພຊຸນະອາຫານທັງນວນ ອັນເປັນຂອງປະ
ຫນຶ່ງດີ ນາຖວາຍແກ່ເຈົ້າທັງສອງພີ່ນ້ອງ ສເວີຍຕາມພາສາແຫ່ງເຂົາ ອັນເປັນ
ຊາວຂ້ານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພໍເວລາບານແຕໃກ້ຄ່ຳ ພຣະອາທິດຕົກຕ່ຳລັບຈອມ
ດອຍໄປແລ້ວດັ່ງນັ້ນ ຝູງໝູ່ບ່າວຊາບນ້ອຍໜຸ່ມທັງຫຼາຍຫນາຍມີຊຸນພິພັກເປັນຕົ້ນ
ເຂົາກໍພ້ອມກັນໂຫຼຫ້ຽວເຂົ້ານາຫົ້ນຊຶ້ນນ່ວນກັບເຈົ້າທັງ ๒ ນາກນັກ ເຂົາກໍເຫັນ
ໃໝ່ທິສັດເຈົ້ານີ້ທຳເນົາ ເລົາຄືງອັນງາມເຂົາກໍມີໃຈປະຕິພັດນັກເຈົ້າທັງສອງເປັນ
ປຣະດຸຈຈະດັ່ງກັດກືນລັດກັດກິນໄດ້ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນບັງມີນາງຄຳເພົາອັນເປັນລູກ
ສາວຊຸນພິພັກ ເຈົ້າບ້ານທີ່ນັ້ນກໍມີໃຈສເນຫາກັບດອມເຈົ້າທັງສອງນາກນັກ ມັນ
ຈຶ່ງປາກຈາອັນເປັນນາບາສວຍສງ່ວຫຼົ້ນວ່າ ເຈົ້າອ້າຍ ນາແຕ່ທີ່ໃດເລີຍເລົ່າລະບຶງ
ໄວໜຸ່ມເຫນ້ຳປານນີ້ເມັ້ງແຈ່ມເຈົ້າຄອງຖ້ຳປູ່ຫັ້ນແລ ດັ່ງລືເຈົ້າ (๑๕) ເດີນໄກນາໄດ້
ຂໍໃຫ້ພຣະແກ່ນໃຫ້ຄືນເມືອກໍຂ້ານເທົ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື່ອນັ້ນໃພທິສັດເຈົ້າຈຶ່ງກລ່າວ
ວ່າ [๑] ດູລາເຈົ້ານາງຄຳເພົາພີ່ຈັກເດີນມາເອົາຕົນນ້ອງພີ່ນີ້ບໍ່ຕິດຂ້ອງດອມໃຜຂໍໃຫ້
ພຣະສາບໃຈແກ່ນໃຫ້ ຢ່າໄດ້ລະພີ່ໄວ້ນອນນອຍແດ່ເນີ ຄັນວ່າທ້າວພຣະລານ
ກລ່າວເປັນຄຳນາບາອິ່ນອ້ອນ ເວົ້າຖ້ອຍນ່ວນຫູດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນຝູງໝ່ສາວໜຸ່ມ
ນ້ອຍທັງຫຼາຍ ເຂົາກໍມີໃຈກຣະສັນດອມພ່ຕາຍໃຈຂາດ ຈຶ່ງຟາດຟ້ຳເຝືອນໃຈກໍ
ມີແລ ເມື່ອນັ້ນຊຸນພິພັກຈຶ່ງເຂ້ົາໄປປາກຕ້ານຈາຣະຈາກັບ ດອມໃພທິສັເຈົ້າ
ວ່າ ຂ້ານແກ່ເຈົ້າຕົນເປັນລູກເປັນຫຼານເຈົ້າກູເຄືອງໃຈດ້ວຍປຣະການສັນໃດຈຶ່ງພາ
ກັນເດີນມາເຖິງຂ້ານທັງຫຼາຍ ອັນປູ່ເໜືອດອຍທົ້ນີ້ກໍຂ້ານຈາ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະ
ລານຈຶ່ງກລ່າວ(ວ່າ) ດູຮາທ່ານອັນເປັນເຈົ້ານແກ່ໃພນ້ອຍທັງຫຼາຍເຮົາກໍບໍ່ມີຄຳເຄືອງ
ໃຈດ້ວຍເຫດການອັນໃດອັນນຶ່ງດອກແລ້ວ ທ່ໍວ່າເຮົາມາໄຕ່ຕາມ ນຳເອົາບັງໝ້ີນຶ່ງ
ແຫ່ງເຮົາອັນປູ່ໃນເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນທົ້ນີ້ແລເຮົາຈັກຄືນເມືອຫາບ້ານເມືອງ
ແຫ່ງເຮົາໃນເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກພຸ້ນແລ ທ່ໍວ່າທ່ານປູ່ໃນທົ້ນີ້ (๑๖) ບັງ
ຮູ້ຂ່າວວ່າ ນາງຈັນທາ ອັນທ້າວຣາພພະນາສວນ ເອົາມາເປັນເມັ້ງປູ່ໃນເມືອງ
ອິນທະປະຖານະຄອນນັ້ນແດ່ລື ເມື່ອນັ້ນຊຸນພິພັກຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້ານແກ່ເຈົ້າກູສ່ວນ

๑ ຄວນເປັນ ດຣາ

ถ้วนวางจันทาผู้นั้น ข้าเฒ้าก่ยังรู้ข่าวสานอาภานว่า ยังปู่ก็บ่มีพยาก
โพยโพยอินถายอันใกสังบังบงกก่ข้าแล ในเมื่อเจ้าทังสองไปใต่ถามเอา
นางจันทา อันเปันพี่ยิงแห่งเจ้าภูก็นเมื่อเมื่อวางจันทะบุลีสีสัตตะนากที่
พุ้นเจ้าภูจักไปอินเลวเอิา ลีรู้ว่าเจ้าภูจักไปขึดข่อ่อระนาถาด้วยถีนั้นก่ข้า
จา เมื่อนั้นท้าวพระลามจิงกล่าวว่า ดูธาท่านผู้เฒ้าอันเปันเจ้าบ้านพู
ถอย ในเมื่อเราไปใต่ถามเอานางจันทาในภาละบัดนี้นั้นนาชื่อว่า ไปขึดข่อ่
ระนาเอิาก็ถีแม่น ชื่อว่า ไปอินเลวยาวชิงเอิาก่แม่นแล ในเมื่อเราไปเถิง
หัวทีนั้น เราก่จักไปขึดข่อ่ระนาเอิาด้วยถีเสังก่อนแล้ว ถังว่าท้าว
ธาพพะนาสอน บ่สิงถืนใช้ เราๆก่จักไปอินเลวเอิาถาบต่เท้าได้ ถังว่าเรา
บ่ได้นางจันทาะเราบ่อาดจักถืนเมื่อได้แล เหดว่าเราเป้งถินใช้พระยาพ่
แห่งเรา ถังว่าเราถืนเมื่อแต่มีเป้า(๑ก)ถายพระยาพ่ก่จักข้าเราเสังนั้น
แล ถังว่าขนพีพักแลท้าวพระลามกล่าวปาใสไปมาบ่ระบวนแล้วขุน
พีพักจิงขาบลาไพหิสักเจ้าแล้ว ขุนพีพักจิงกล่าวเชิงนางคำเพิาอัน
เปันลูกยิงแห่งถินว่าเจ้าลูกรักจิงปู่ชื่นม่วนกับถอมเจ้าทังสองอันเปัน
แขกเมื่องก็นี้ก่อนเท็น พ่ก่จักเมื่อก่อนแล ถังว่าขุนพีพักกล่าวเชิงลูก
แห่งถินสันนั้นแล้ว ก่ลอกลิงจากสานจอกเมื่อผู้นางอนั้นแล เมื่อนั้น
นางคำเพิา จิงจับหมากอันพูแล้วบ่ขึ้นใหท้าวพระลามทังเล่าปากคำงาม
อินอ้อย ว่าเจ้าอ้ายบังเถิบถ้วงหมากสอมพูคำ อันเปันของเขัดป่าแขบซ้อย
แถ่ลี ถังว่าเจ้าอ้ายบ่เถิบถ้วงกับถอมข้าน้อย ข้าก่จักลาเจ้าถืนเมื่อนั้น
แล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิงจากถอมนางชิมชื่นว่า อ้ายนี้ขอว้ามหมื่นบ้าน
เดินมา พี่ก่ประสิงปากดูกปากถอมน้อง ประสิงปากถ้วงหมากสอมพูคำ
เจ้าเร็กซำงำปอกทิ้ง ป่าได้ปากกังถีลืมหัวชิมใจ เจ้าอินถืนถ้อยอ้าย
มักใส่ติกห้อยพี่จิงเดินมาก่พี้แล้ว ในเมื่อท้าวพระลามแล (๑๗) นาง
คำเพิาถ้านจาระจากับถอมกัน แต่หัวถ่ำเท้ารุ่งแจ้ง แล้วนางจิงเอิ้นสั่ง
เจ้าถืนเมื่อหาเรือนแห่งถินว่า ถ่อยปู่ถีเยี้เจ้านุเบื้อน้อง จักเมื่อปู่แล้ว
เจ้าอ้ายป่าได้กินหมากแถ้งทังเถือ ถังว่าเจ้าถืนเมื่อเมิงจักถีเจ้าแล้ว

ปางนั้ไพ้แจ้อๆในเรือน ย่าได้ถืดบิดเบือน ถืดจากท่านจักถืกสากเมัู้ติ แลนา. ว่าดั่งนั้น เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งขานตอบนางว่า เอิ้ง "น้อย เถ็อเมื้อนางยาได้ลักด่าป้อยบำหู้างยาได้ชู้งข้อยอ้ายแด่เบิ" ๑ ถืงว่าดั่งนั้น แล้ว นางคำเพิาก็ลวดเมื้อเรือนแห่งตินแล้ว เมื่อนั้นขุนพิพักก็เห้นลูกแห่งตินมาหาเรือนแล้วจึ่งถามว่า ดูธาเจ้าลูกรักแก่พ่อในเมื้อเจ้าลูกรักปู่หู้นกับถอมเจ้าทั้งสองอันปู่ในสาลาสางจอดหิ้นั้น บั้งเป้นด้วยประภางสันใดก็พ่อจา. ส่วนดั่งเจ้าทั้งสองอันปู่ในสาลาสางจอดหิ้นั้น บั้งมักใส่ใจประสิงกับถอมเจ้าดั่งลี้ รู้ว่าบ่มักใส่ใจประสิงนั้นก็พ่อจา บัดนี้พ่อจักเอาเจ้าลูกรัก ไปถวายแก่เจ้าทั้งสอง อันปู่ในสาลาสางจอดหิ้นั้น เจ้าบั้งจัก (๑๙) ไปลีรู้ว่าอักอึ้นพระไทใจแห่งเจ้าบ่ปากไปก็พ่อจา เมื่อนั้นนางคำเพิาจึ่งขานตอบคำพ่อแห่งตินว่า ข้าแก่พ่อเป้นเจ้า ในเมื่อพ่อเป้นเจ้านั้น ไทผู้ข้าไปปู่เป้นคู่เจ้าผู้นั้นเหมือนดั่งผู้ข้าได้ขึ้นสู่ชั้นฟ้าทั้งดินนั้นแล ถืงว่า นางคำเพิากล่าวถ้อยคำอันมีสาพาอะปางสันนั้น ขุนพิพักก็มีใจอันชื่นชื่นยินดีมากนัก มันจึ่งบอกเตินลูกหูานแห่งติน หิ้นักูจักเอานางคำเพิา อันเป้นลูกแห่งกู ไปถวายแก่ท้าวพระลามอันปู่ในสาลาสางจอดหิ้นั้นแล เจ้าทั้งหูายจึ่งพากันตีกแต่งไทเหู้าพาเข้า ชิ้น ปา อาหาน ทั้งมวนย่าช้า ย่างนานเท้าถันเห็น ถืงว่าขุนพิพักบอกเตินสันนั้น เขาจึ่งยินดวายหาชิ้นปา อาหาน ไทเหู้า พาเข้ามาประชุมบุนกันในเรือนขุนพิพักเป้นอันมากถามหูวงหูายบ่างหนักหนา แล้วเขาจึ่งประดับประดายั้งนางคำเพิา ไทมีรูบอันดีอันงามมากนัก ส่วนดั่งนางคำเพิาผู้นั้นก็มีรูบโสมตะนิมพัน อันบะเบื้องตินอันงามเหมือนดั่งนางเทวะดาอันเป้นผู้รักแห่ง (๒๐) ท้าวพระลามในผาขาดไม้แถบนั้นแล ถืงว่าเขาประดับประดานางคำเพิาด้วยเถื่องอะลังภาบ มีถ้นว่าม้วงใส่แขนแหวน ใส่ก้อยปักน้อยส้อยสังวาน บ่ระบวนแล้ว เขาจึ่งบ่วะยานเก้าอี้สิวิ

---

๑ "น้อยเถ็อเมื้อนางยาได้ลักด่าป้อยบำหู้าง ยาได้ชู้งข้อยอ้ายแด่เบิ" ถวนเป้น "น้อยเถ็อเมื้อนางหิา ยาได้หู้างลักด่าป้อยบำหู้าง ยาถืดชู้งอวนอ้ายแด่เบิ" (ตามมะหาวิชุย) ในลานจานก่ำชุย ถืกับกับในลานบาชุอบ (ดูก ๆ มัด ๑ หน้า ๖๑)

ภายคำมาหามขุนพิพักอันเปันพ่อแลแม่ไปก่อน แล้วจิ่งหามบาวคำ
เผิาขึ้นไปเชิาไปตามหูวังแล้ว จิ่งพ้อมกันไรหือโหร้องสงสบั้นก้อง
พูผา เพื่อว่าแห่แหนบบาวคำเผิา ภันธยา[๑] หมุ่มเหน้าเพื่อจักไปถวายเจ้า
พระลามมะกุมมาบอันปู่ในสาลาสาบจอกหื้นั้นก่มีแล ถันว่าเอิาแห่แหน
บาวคำเผิาใสมสเลิาบอกแย้ม ไปเถิงสาลาสาบจอก แล้วเอิาจิ่ง
อ้มเอิาบาวคำเผิาขึ้นไปเชิาในสาลา หื้นั้นหั้นแล เมื่อนั้นขุนพิพักอัน
เปันพ่อแห่งบาวคำเผิา ไปเถิงสำนักท้าวพระลามมะกุมมาบแล้ว จิ่ง
กล่าวอ่าข้าแก่เจ้ามู บัดนี้เจ้าภูมาในดสาภะธุบา เปันแขกมาเชิาจอก
ปู่หื้น ผู้ข้าก่บ่มีสั่งอันใดอันบ่ามาเปันของบูชาแขก ท่อ่ามีแต่ลูกสาว
ผู้ดงอผู้ข้าก่หือระทงอเอิามาถวาย แก่มะหาธาตุ (๖๑) เจ้าเพื่อใหู้
เปันของฝากบังจักชอบพระไทใจมะหาธาตุเจ้า ลือรู้อ่าบ่ชอบบ่แม่น
ก่บ่รู้ได้แล เมื่อนั้นท้าวพระลามมะกุมมาบจิ่งขานคำขุนพิพักอ่า
ดูธาท่านผู้เปันผู้เถ้าเจ้าบ้าน ในเมื่อท่านผู้เถ้ามีใจใสภับดอมเราแล
เอิาบาวคำเผิามาเปันของบูชาแขก สันนั้นเราก่มีใจยินดีชุมชอบประ
ดอบด้อยมะหาภะธุบาอันมากบ่างหนักหนาแท้ถีแล ถันว่าในหิสัด
เจ้าภล่าวสันนั้นแล้ว เอิาจิ่งใจมเอิาพาขันมาลุงบกับตั้งไว้บ่ไร้ แต่
ของกินมีหั้งแกงถวายแลแกงข้าง ตั้งลุงบกางเจือ เมื่อนั้นเอิาจิ่ง
อังเชิ้นในหิสัดเจ้ามาบั้งไรมพา ภับหั้งบาวภับยาคำเผิาบอกแย้มต่าง
ก่ายแก้มเผิ้งตา มาร่อมพาขันดอมพระลามหมุ่มเหน้า เมื่อนั้น
ฝูงขุนเถ้าตางบาย เอิาจิ่งเกิาปิปายหุภะกำเอิ้นผิ้วำมากินอ่ามาเยิผิปู่
หิภปู่หือบา ผิปู่ตาปู่ภิภอ้อย มากินเยิบัดนี้เจ้าบาบ้อยคำเผิา เลียเอิา
ผิอหุมข้างปู่ปะเหดต่างแดนไก ขันเจ้าไปปู่ไร่ก่ให้มาไรมพาขัน(๖๒)
เจ้าไปปู่บากก่ให้มาไรมหล้อง มาปู่ย้องเปันคู่ผิวเมียป่าปิ่นเปียหนึ่งพอยหัด
อ้ายมาะขันฝ่ายใบ "ไรม"[๒] แจเรือน ป่าบิกเบือน เมื่อถิงแกมเหิา
มาเยิขันเรียมาเอ้าส้อมรงสอง เงินคำกองลือไร้ แม่จักใอ้แก่เจ้า
แหนเรือนจะแล อ่าถ้วนั้นแล้วเอิาจิ่งเอิาฝ่ายมาพูกแขน เจ้าหั้งสอง

---

๑ ถอนเปัน ภันยา

๒ ถอนเปัน"ธิ่ม" ตามใบลานจานก่า หน้า ๒ฦ ผูก ๓ มัด ๑๑

แล้ว จิ๎งกล่าวถ้อยปะธิยายหฺายปธะภาบต่างๆ ว่าถั้งนี้ ฝ้ายเส้น
นี้เก๊ิดในต้นภาว ผูกแขนท้าวปู่ขนั้นในบ้าน" [๑] ผูกแขนนางปู่ถอมผิว
ย้อยผูกแล้ว ขัวนเธียมาเยิ ป่าขานเอ๊ือสังถวามแล้วมาหิ้มผ้าถม
นิางเมั้งขัน มากินมันขูดใส่ขนากพ้าว มีหั้วก้อยง้าว สันพะสิางพาถาว
มีหั้วปาขาวปานอน ปาเป้า บ่ถว่าเจ้าสองย่อนกินเยิ ว่าถั้งนั้นแล้ว
เธิาจิ๎งฝายน้ำเหฺ้าใส่มีเจ้าหั้วสอง ถ้วยคำว่าถั้งนี้ เหฺ้าแผ่งนี้ปู่ใน
หิวนา ปาแผ่งนี้ปู่ก้องแก้ว ย้อยปายแล้วขันเจ้ามากิน ป่ายินดี
ก่วถถว่าป่ำเมือป่าไภเธือน ป่าบิดเบือนถืดต่าง มาเยิขันเธียมาหุม
"พาง" [๒] ธางธิมมาเชิบชิมในหิ้องมาปู่ป้องในพามาปู่ชิม สเบหาพาย
ในเสือสาด (๔๖) ป่าลาดแถ้วไปไภนั้นเหิ้น ว่าถั้งนั้นกมี
แล ถันว่าขุนพิพักหั้วสองผิวเมั้งแล ชาวบ้านชาวเมืองภะทำบาสีสู่
ขันท้าวพระลามใหเป้นผิวนางคำเพิาแล้ว เธิาจิ๎งพ้อมกันตีก้องนั้งแล
ปางธาดาลาดไธ แลวิถ้องพระหน่ำเหน้าใหเป้นสางตุธิยะนิงถี เสบ
ธำเจ้าหั้วสองส้างว่าได้ ฝ [๓] ถืบแล้วเธิากเลิกลา เจ้าหั้วสองเมือหา
เธือนทุกห้องทุกพายหั้นแล เมือนั้นท้าวพระลักพระลามกมักไถ่ปากไป
พายหน้า เจ้าจิ๎งกล่าวเชิงนางคำเพิาอันเป้นเมั้งแห่งถินว่า พักเท
ดูธานางบัวนี้พี่กมาสมสู่ปู่กินกับถอมนาง ส้างว่าได้สามถืบนี้แล้ว แล
ส่วนถั้งธาดุภาบ อันพี่จักไปพายหน้ากบังบึกยาวถาวไภ มาก
หนักหนาบัวนี้พี่จักลาจากเจ้าไปพายหน้า "ขอแก่พระถืบ ข้าฝูง
พี่พายหฺังนั้นเยิ" [๔] เมือนั้นนางคำเพิาได้ ยินคำผิวแห่งถินว่า จักหนีพัก
พากนางจิ๎งออกปากต้านจาละจาว่าสามีข้าแก่เจ้าภูเทดถั้งลีเจ้าภูจิ๎งจัก
หนีจาก(ผู้ข้าถ้วยง่ายธู้ว่า)[๕] ผู้ข้าเป้นถินถ่อยร้ายผิวนางธู้ว่าผู้ข้านี้เป้นลูก
ข้านางคำ นางแถงถ่อยร้าย เจ้าจิ๎งยก (๔๔) ย่างย้ายหนีไปนั้จา

---

๑ ในใบลานจานกำขุน "ปาง" ผูก ๗ มัด ๑ หน้า ๖๗
๒ ในลานจานกำขุน "ข้าง" ผูก ๗ มัด ๑ หน้า ๖๗
๓ "ขอแก่พระถืบข้าฝูงพี่พายหฺังนั้นเยิ" ถวนเป้น "ขอแก่ทิพพะอิ่นถ้าถอยพี่พาย
หฺังนั้นเยิ" (ตามมะหาวิชุน) ในลานจานกำขุนถืบ้วนบาชุอน
๔ คำเว้าในวิงเหฺ้บก่ายจากในลานจานกำ (ผูก ๗ มัด ๑ หน้า ๖๗)

เมื่อนั้นไพหิสักะเจ้าจิ๎งกล่าวอ่า พักเหถูธาเจ้าน้องรักพี่เรียพี่ก็คิดนัก
เจ้าพ่วาย พี่จิ๎งเดินวิ๎งไพมาจอก ถับว่าพี่มารอกแล้อ พี่ก็ได้ถ้า
ใจจิ๎งประสิ๎งชุมจูบ พี่ก็รักรูบน้องสิมสาย บัดนี้กางพี่ซ๎ายก็จักถุ๎ง
เดินไปหน้าฮ่แก่น้องก่ำพ้า ถอยปู่ถ้าพี่จักต่าวถืบมาะอกนา เมื่อนั้น
นางถำเพ็าได้ยินถำผิวติบกล่าวสันนั้น นางก็บ่อากจักห้ามไว้ได้ นาง
ก็ร้องร่ำไห้บ่างหนักหนาก็มีแลนา เมื่อนั้นไพหิสักเจ้าไปส้างลาอุบพิ
พักอันเปันพ่ เมิ้งแห่างติบแล้อ เจ้าจิ๎งติกแต่างห้างถา บ่ระบวน
แล้อ จิ๎งซ้ำบายแขนนางถำเพ็าไสมสเลา นางเจ้าก็เอ็นจ้อยๆส้า
ลา ว่าถ่อยๆปู่ถีเบิ สีไสมพาวแก่นเหว้า พี่จักลาจากเจ้าหนีไป
ก่อนเบิ ว่าถ้างนั้นเมื่อนั้นนางถำเพ็าร้องไห้ น้องก็ปากบ่ได้เหหวา
ว่าถ่อยไปถีเบิเจ้าห้ามปองผิวแก้อ ข้อยเรียถันว่าเจ้าไปแล้อป่าลืม
น้องเบิ ว่าถ้างนั้นแล้อ ท้าวพระลักพระลามจิ๎งอื้นอาม้าเลียบไปก็มี
แล เมื่อนนเจาหาสองจาเองสางนางซาวบานซาวเมืองหาหลายอาถ่อย
ปู่วิเบิ (๒๕) เจ้าห้ามหลายเรียเจ้าห้ามหลายป่าได้ไลละปะเสิงนางถำเพ็า
อันเปันเมิ้งแห่างข้าแด่เบิ ว่าถ้างนั้นแล้อ(พระลัก) พระลามห้าสองพี่
น้อง ก็ไปถามป่าดิงพิงไพที่นั้น ก็มีแล เมื่อนั้นเจ้าห้าสอง จิ๎ง
ลิ๎งแลดูบ้าต้นไม้แลหมากไม้ห้ามหลาย อันเกิ๎งระดาดเต็มไปท่อที่สสะ
ป่าดิงพูดอยที่นั้น มากบักมีหั้งหมากหูอดแลหมากพีลา อันสุก
แดงงามล้ำบิง เจ้าจิ๎งไปปิดเอากิบ "ชุมชื่นดู"[๑] ก็เปันอันแซบนิอ
แลหอามหอมเปันถ้างน้ำผึ้ง น้ำนี้มนั้นแท้ถีหลี เมื่อนั้นเจ้าจิ๎งไป
เหนบ่าต้นหมากขนุน ต้นบิ๎งอันมีหมาก อันดิกหนา เปันประดุจจะ
ถ้างถิบผูกมัดไว้ เปันพ้อพอางามมากนัก มีหมู่นิกห้ามหลายบินมาจับ
แล้อ แลสับตอดกินหิ๎นลิงมากนัก ถันว่าเจ้าห้าสองไปรอดแล้อ
ก็ลอดพากันเกับเอามากินชุมดูเบิงแล้อ ก็ลอดมีธิสสะอันหอามหอม

---

๑ ชุมชื่นดูถอนเปัน ชุมดู ตามใบลานจานก่ำ

เจ้าทั้งสองกลอกภาบไปหน้าด้อยลำดับอันถึง "ขยบ"๑ ป่าถึงพูกอย ไปมีประหมานว่าได้ ๑๕ วัน จึงไปรอดไปเถิงเมืองแห่งอ้า ฝ แสบ อันปู่ในหว่างพูทวงอันมีที่จิมใกล้เมือง อาหนาม๒ อันเปัน "อานาอะกะ"๓ แห่งเมืองกับปีละอัตถุบั้นแล ถังว่า (๑๗) เจ้าทั้ง ๒ ไปเถิงแล้ว กลอกอวิมล้าเอ้าไปในทำภาวเมือง บ่ป้านบ่กิวสังสักปากทั้นแล เมื่อนั้นฝูงหมู่บิวชายสาวหนุ่มทั้งหลาย อันเปันลูกภระกุนแห่งชาวอ้า ฝ แสบทีนั้น เอิกกะเหันเจ้าทั้งสองบ้อบหนุ่มถิงามกว้างนั้น เอิกกะมีสเนหาอันรักแลนักเจ้าทั้งสอง จักผิปองเอิกเปันผัวให้ได้ ว่ากว้างนั้นเอิกกะมีถวามมายาสอบสูก เอ้าบังบูกแก่เจ้าทั้ง ๒ ว่า ไอนำเจ้าอ้าบเรียสังมาอวิมล้าบ้าบไปเบื่อง ในภาวเมืองผาก ๆ บ้องนี้เปันเชื้อชาก อ้าออม บ้องปากอไปกอมเปันอ้อบ อให้พระอ่อนบ้อบภูนา เอิกไปเปันหาสาช่องใช้ อให้แก้วแก่นให้ถืนมาก่อนเบิ อ ให้เจ้ามาชิมสเนหากอมบ้อง แม่นว่าให้ร่ำร้องเธรีน เจ้าบ่อิกูถืนหนี ไปเมื่อหน้าแลนำ บ้องอำแอวนหางม้าไปกอมแด่แม เว่ากว้างนั้น เมื่อนั้นเจ้าทั้งสองได้ยินสูงสาวมายาใยปอก เจ้าจิงหูงวไปนอกหินหาง ลิงเหันสาวถ่ำพางมาจินถืนม้า เจ้าจิงกวักแกว่งผ้าชะไบ บ่ปืนบิงไปเว้าปอกว่า ไอนำเจ้าพอกชอกผิวถี เจ้าผู้ถีผิวถ่า เจ้าผู้อ่ำท่ำหน้าสีสลวยพี่อำชิมปามกวย (๑๗) มายม้างพี่กอำลูบกูข้างหางธอม พี่กอำชิมกูของแซบ พี่กอำรักแจบของบิว พี่กอำใต่ขิวลำบ้อบ อให้พายโผดอ้อยถึงชะเลแด่เบิ ว่ากว้างนั้นแล้วไพหิสักเจ้ากลอกภายไปเมื่อหน้าทั้นแล เมื่อนั้นเจ้ากไปด้อยลำดับในทำภาวเมืองทีนั้น กเหิงหางมืนบางประหมานว่าได้ ๑๕ วันกจิงไปเถิงอ่องคุ้มธาชอัง อันเปันเขตไชงพระบา อันเปันเจ้าเมืองแห่งเอิกเฮาทั้นแล ถังว่าเจ้าไปเถิงแล้ว เจ้าก็ขึ้นอวิมล้า

---

๑ ขยบ ถวนเปัน อว้าม ตามใบลานจานก่ำ หน้า ฝ๑

๒ เมืองอาหนาม ถิงจะแม่นเมืองอานามกวยบี้

๓ อานาอะกะ ถวนเปัน อานาอัถกะ จานก่ำขูน อานาอะกะ ถึกับ หน้า ฝ๑

ไปรอดบาบปักตู อันปู่ธักสาเผ้าหับหางไบปักตูหั้นั้บ เผื่ออ่าป้างข้า
เสิกสัตวูเข้าไปกะทำร้ายเจ้าแห่งเฮาหั้นแล ถับว่าโพหิสักเจ้าไปรอด
แล้ว เจ้าจิ่งกล่าวต่ำบายปักตูว่า ดูธาเจ้าบู่เป้นบายปักตู อันมีบิด
สักกำลังอันมาก บัดนี้ข้าผู้ลูกหั้งสองมักใส่ปากเข้าไปขาบหูอางๆอาง
ทูบพระยาเจ้าอันสเวียธาดบ้างเมื่องหั้นั้ กำให้พระยารู้แจ้งอาถะมา
บาภาบ อันเผื่อข้าหั้งสองได้มารอดบ้างเถิงเมื่องหั้นั้แด่เหั้น เมื่อ
นั้นบายปักตูกำเหับเจ้าหั้ง ๖ อันปู่เหื่อหูงม้าปากต้าบ (๑๗) จาระ
จา แลบ่ถ้มลิบปำแปงยังเฮาหั้งหูายอันเป้นบายปักตูหั้นั้บ เฮากำถึด
ถูดแก่ไพหิสักเจ้ามาภบักแล้ว เฮาจิ่งถามถ้อยถ้อยคำอันหงาบช้า
ก้าแขงมาภบักว่าดั่งนี้ เอื่อท่านหั้งสองอวี่ม้ามาแต่หั่ใด เอื่อท่านหั้ง
สองจิ่งมาป็นถามเรากะอยอันบ่ถ้มลิบปำแปงจักปาดนี้จา เอื่อหั้งสองนี้
ถวนเป้นโทดเถิงตาบชะแล เอื่อท่านหั้งสองจักหนีไปหั่ใดกำจิ่งธิบพลับหนี
ไปป่าช้า ป่าบางเห้าอันเหั้บเอื่อหั้งสองป่าหวักองว่าจักได้เข้าไปขาบ
ทูบพระยาเจ้าบั้นเหั้น ประภาบบ่างถับว่าพระยาเจ้ารู้แจ้งว่าเอื่อท่านหั้ง
สองมากำราบผาบเมื่องสับนี้ พระยาเจ้ากำจักใช้ให้ถิบฝูงเป้นพวกเผ้าชุ
ถาดมาจับเอาไปข้าเสังบ่ป่าชะแล เมื่อนั้นไพหิสักเจ้าได้ยินถ้อยคำบาย
ปักตูกล่าวเป้นอันบ่ถือบ่างามสับนั้น ไพหิสักเจ้าจิ่งซ้ำกล่าวว่า แม่นว่าเจ้า
หั้งหูายบ่ให้เผื่อข้าหั้ง ๖ เข้าไปด้วยประภาบสับใดกิ๋ เผื่อข้าหั้งสอง
กำจัก "ดั้บ" [๑] เข้าไปเป้นอันง่างแท้ชะแล เจ้าหั้งหูายหากจับเผื่อข้า
หั้ง ๖ ได้ กำจิ่งพากับจับเอาให้ได้เหั้นเผื่อ (๑๗) ข้าหั้งสอง "กำบ่ว่าดั้ง
ลี" [๒] แล เมื่อนั้นบายปักตูหั้งหูายได้ยินคำไพหิสักเจ้ากล่าวเป้นถ้อย
คำอันหงาบช้า ก้าแขงดั้งนั้น เฮาจิ่งแล่นไปขาบทูบพระยาเจ้าว่า เทาะ
ฝูงข้าไทวอ้มะหาธาดุเจ้า บัดนี้มีเด้กบ้อย ๖ คิบขึ้นอวี่ม้ามาเถิงฝูงข้า
หั้งหูายอันเป้นบายปักตูแล้ว มักใส่ปากเข้ามาขาบทูบมะหาธาดุเจ้าไบ
หั่นั้มากบัก แม่นว่าฝูงข้าหั้งหูายบ่ให้ข้าหั้ง ๖ เข้ามาด้วยประภาบ
สับใดกิ๋ เด้กบ้อย ๖ คิบนั้นกำบ่ ดั้บ ว่าจักเข้ามาปู่เจ้าๆ บ่ป่า

---

๑ คิบ ถวนเป้น ดั้บ ตามมะหาวิชุบจาบก่ำฮูบ "ดั้บ" ถึกับ หน้า ๓๕

๒ ถวนเป้น กำบ่ได้ว่าสังแล

ບໍ່ເຊົາກໍຂ້າແລ ກະທຳສັນໃດຈັກດີກໍບໍ່ກ່ວາປັນບາທິບມະຫາຣາຊເຈ້າຮ່ຳເພິ່ງດູ
ກໍຂ້າເທິ້ນ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາຈັນທະເສນາ ອັນເປັນເຈ້າເມືອງຂຸນຂອມທີ່ນັ້ນຈຶ່ງ
ກ່າວວ່າສູທ່ານທັ້ງຫຼາຍຈົ່ງໃຫ້ຂາສອງຄົນເຂົ້າມາຫາເຮົາທີ່ນີ້ເທິ້ນ ເຮົາຈັກ
ໃຈຄຖາມດູບັ້ງກິຍາອາການແຫ່ງມັນຈັກສນ່ອບ ຫາກຈັກຮູ້ວ່າດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນ
ນາຍປັກຕູໄດ້ຍິນຄຳພຣະບາ ຈັນທະເສນາ ອັນເປັນເຈ້າແກ່ເຂົາປົ່ງພຣະຣາຊ
ອາດຍາວ່າ ຈັກໃຫ້ເຈ້າທັ້ງສອງເຂົ້າມາສັນນັ້ນ ເຂົາຈຶ່ງຮີບແລ່ນອອກມາແຕ່ຜາ
ສາດມາເຖິງຫ້ວຍນ້ຳໃດຜາສາດ ນາງຄຳຊາວ (ม๐) ອັນເປັນລູກສາວແຫ່ງພຣະບາ
ຈັນທະເສນາເຈ້າເມືອງຂຸນຂອມທີ່ນັ້ນ ນາງກໍເຫັນນາຍປັກຕູ ແລ່ນອອກມາແຕ່
ຜາສາດພຣະບາພໍ່ແຫ່ງຕົນເປັນອັນພລັນນັກ ນາງຈຶ່ງຖາມວ່າ ດູຮານາຍປັກຕູ
ທ່ານຈັກໄປທີ່ໃດ ຈຶ່ງຮີບແລ່ນຟ້າວໆນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນນາຍປັກຕູຈຶ່ງຂານຕອບນາງ
ຄຳຊາວວ່າ ຂ້າແກ່ພຣະຣາຊທິດາເຈ້າ ບັງມີເດັກນ້ອຍ ๖ ຄົນ ພໍປຣະໝານ
ວ່າ ມີອາຍຸໄດ້ ๖ ປີ ๗ ປີ ນີ້ແລ ສ່ວນດັ່ງເດັກນ້ອຍ ๖ ຄົນນັ້ນມັນກໍ່ຂົ້ນ
ຂວ້ີມ້ານາເຖິງຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍ ອັນເປັນນາຍປັກຕູແລ້ວແລ ຂໍເຂົ້ານາຂາບທູນ
ພຣະບາເຈ້າອັນເປັນພໍ່ແຫ່ງພຣະຣາຊທິດານັ້ນແລ ແມ່ນວ່າຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍບໍ່
ໃຫ້ມັນເຂົ້ານາຫຼາຍເທົ່ອຫຼາຍທີກໍດີ ມັນກໍບັງຄ້ນວ່າຈັກເຂົ້ານາໃຫ້ໄດ້ວ່າດັ່ງນັ້ນ
ຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍ ຈຶ່ງໄດ້ແລ່ນເຂົ້ານາຂາບທູນພຣະບາເຈ້າແລ້ວແລແລ່ນອອກມາໃນ
ກາລະບັດນີ້ແລ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳຊາວໄດ້ຍິນນາຍປັກຕູກ່ລ່າວ່ວ່າເດັກນ້ອຍ ๖ ຄົນ
ຂົ້ນຂວ້ີມ້ານາທີ່ນັ້ນວ່າດັ່ງນັ້ນນາງຄຳຊາວກໍລວດມີໃຈປະຕິພັດ ມັກບັງໂພທິສັດເຈ້າ
ນາກນັກ ດ້ວຍເຫດອັນນາຍປັກຕູນາກ່ລ່າວ່ວ່າ ເດັກນ້ອຍ ๖ ຄົນອັນຂົ້ນຂວ້ີມ້າ
ນາທີ່ນັ້ນແລ ດ້ວຍແທ້ນາງກໍບໍ່ທັນເຫັນຮູບ (ม๑) ໂສນໂພທິສັດເຈ້າຈັກເທົ່ອນັ້ນ
ແລ ເມື່ອນັ້ນນາຍປັກຕູກ່ລ່າວກັບນາງຄຳຊາວມີປຣະໝານເທົ່ານັ້ນແລ້ວ ນັນກໍ
ແລ່ນໄປພລັນນັກເຖິງໂພທິສັດເຈ້າແລ້ວນັ້ນຈຶ່ງກ່ລ່າວ່ວ່າ ດູຮາທ່ານທັ້ງ ๖ ອັນເປັນ
ເດັກນ້ອຍ ຄັນວ່າທ່ານທັ້ງ ๖ ນັກໃຈ່ຢາກໄປຂາບທູນພຣະບາເຈ້າກໍຈຶ່ງພາກັນໄປ
ເທິ້ນ ພຣະບາເຈ້າກໍບໍ່ວ່າສັ່ງແກ່ເຂືອທ່ານທັ້ງສອງນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນໂພທິສັດ
ເຈ້າຈຶ່ງໃຫ້ນ້ານະນິກາບຍົກຍ່າງຍ້າຍຈາກປັກຕູຄຸ້ມເຂົ້າໄປຫັ້ນແລ ໃນເມື່ອໂພ

ทิสักเจ้าอีม้าไปในถุ้มทีนั้น กำลอกไปเถิงผาสาณบางคำชาว อันเปันลูก
สาวแห่งพระยาจันทะเสนา อันปู่ในผาสาณข้างหินหางทีนั้นทั้นแลส่อน
ถ้วยบางคำชาวได้ยินข่าวสานว่าเถ้กน้อย ๆ ถิบจักเข้ามาถ้วยนั้น บางกำ
นางข้างอยปอยปุ้มละวอยถอยถ้า เพื่ออ่านักใถ่ปากเหนังเจ้าทัง ๆ นาก
นัก ถันอ่านางนั้งปู่พำปะหนางถาวน้อยบ้างจิ่งเหนังเจ้าทัง ๆ อีม้านา
พางปอยปุ้มทีนั้นทั้นแล ถันอ่านางเหนังแล้ว นางกำมีใจอันนักในทิสัก
เจ้ามากนัก บ่อาณจักตั้งสะติปู่ได้ นางจิ่งมีติบเอิกแล้วแลเอิ้นใส่ในทิ
สักเจ้าว่า ใอนำเจ้าผู้ออก (๓๑) ทูลกเนื้อนิงเยิงอังเชิ้นพระพูมีมาเชิงถอม
น้องก่อนแม แล้วจิ่งไปสู่ห้องพระยาพ่อปิตาท่านา น้องกำรู้ข่าวว่าสีใส
พามารอด น้องกำถวายถ้าพระยอกแก้วเทิงบานแลนา ถันอ่านางคำชาว
กล่าวสันนั้นแล้ว ในทิสักเจ้าจิ่งกล่าวตอบคำว่า ใอนำพระจอมบาง
ทูลาชัยพีเรีย ป่าได้เอิ้นจ้อยๆทารุมพีกำบังป้านจุมพ่อเจ้า ขำให้พีไป
ขาบเกล้าธาชาก่อนเบิ ถันอ่า บุนสองราเถียร่วมท้อง พีจักมาชุมน้อง
สเนหาถอกนา ถันอ่าในทิสักเจ้ากล่าวสันนั้นแล้ว เจ้าจิ่งเข้าไปเถิง
ทิวอั้นในผาสาณแล้ว เจ้าจิ่งให้ม้ามะนิภาบแก้ว อั้นไปเถิงปายบินผา
สาณแล้วเจ้าจิ่งลิงจากทูวม้า ไปนั้งปู่ทีสิมถวนแล้ว เจ้าจิ่งบอกใทว้
พระยาว่าเทอะ ข้าแก่มะหาธาชเจ้าถิบประเสิดกว่าถิบทังทูาบ เจ้า
ภูบ้างถ่อยปู่สวัสสะดีกำข้าลี เมื่อนั้นพระยา จิ่งขานคำท้าวพระลามว่า
เธากำบังถ่อยปู่สวัสสะดี ถ้วยบุนบะธาสีลูกเต้ามาปกเกล้าจำทิวถอกนา ท่
ว่าเจ้าทูาบลุก แต่บ้านใด เมืองใด มาเถิงทีนีกำพ่อจา เมื่อนั้นในทิสัก
เจ้าจิ่งขานถำ (๓๒) พระยาว่า เมื่อข้าทัง ๆ มาแต่เมืองจันทะบุลี
สิสัตตะนาคพุ้นกำข้าแล อ่าถ้วยนั้นทีนั้นพระยาจิ่งซ้ำถามว่า เจ้าลูก
เจ้าทูาบมีประโยดชุนะเบื้องใด จิ่งพากันถุ่งเดินมาเถิงทีนีกำพ่อจา เมื่อ
นั้นในทิสักเจ้า จิ่งขานอ่า เมื่อข้าทังสองมาใต่ตามนำเอาพี่ยิงแห่ง
ข้า อันชื่อว่านางจันทา อันท้าวธาพพระยาสอน เอามาเถิงเมืองอินทะปะ
ถานะถอนทีนีกำข้าแล ถันอ่าในทิสักเจ้ากล่าวสันนั้นแล้ว พระยาจิ่ง

ຄະນິງໃນໃຈວ່າ ສ່ວນດ້ງເຈ້າທ້ງສອງນີ້ ເປັນຄົນໜຸ່ມນ້ອຍປຣະໝາບວ່າມີອາຍຸໄດ້ ๖ ປີ ๔ ປີ ສັນນີ້ເຫດດ້ງລີຈ້ງຖຸ່ງເດີນມາເຖິງທີ່ນີ້ ສ່ວນດ້ງເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກໜຸ້ນ ກໍເປັນອັນຍືດຍາວລາວໄກນາກນັກ ນັບແຕ່ກູເກີດນາມີອາຍຸໄດ້ ๗๐ ປີ ๘๐ ປີ ສັນນີ້ກໍບໍ່ຮູ້ແຈ້ງວ່າເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກຢູ່ທີ່ນັ້ນຈັກເທ່ືອ ເດັກນ້ອຍສອງຄົນນີ້ກໍນາກລ່າວວ່າ ຢູ່ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກນັ້ນຈາ ຮອບວ່ານີບຸນຍະສົມພານແລເຕຊະອິທທິອັນນາກ ຈ້ງຖຸ່ງເດີນມາຮອດຊະແລຄັນວ່າພຣະບາຄະນິງສັນນັ້ນແລ້ວ ພຣະບາຈ້ງຊ້ຳຖາມວ່າເຈ້າທ້ງນ ນີສາຕຕະສິນອາຄົມເນ້ືອງໃດ ຈ້ງຖຸ່ງເດີນມາແຕ່ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກເຖິງ (๓๔) ນີ້ກໍພໍ່ຈາ ເມ້ືອນັ້ນໂພທິສັດເຈ້າຈ້ງກລ່າວວ່າ ສ່ວນດ້ງສາຕຕະສິນອາຄົມທ້ງນ ນ ນ 

นัก เหมือนดั่งแสงฟ้าแมบเหลื่อมอากาศภาคหาวนั้นแล เมื่อนั้นพระยาภับทัสอางนางอัคคะมะเหสีราชเทวี กำพ้อมกับแล่นออกมาเถิงชานบิน ล่าลิงคูเจ้าทัสอางพี่น้องๆ กำเหันขอี่ม้ามะนีภาบปู่เหนือออากาศภาคหาวพุ้นเป้นประดุจจะดั่งราชหิงคำ บินไปเหนือออากาศภาคหาวนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งร้องเหาะแห่นแล่นทะยานแวดล้อมอ้อม เมื่องทีนั้น เถิงสามรอบถอบสามทีแล้วม้ามะนีภาบจิ่งลิงมาจากอากาศภาคหาวแล้วกำเข้ามาสู่พาสาดราชมุขทวง แล้วเจ้าทัสอางจิ่งพ้อมกับลิงจากหัวม้ามางั้งเชิาปู่ทีสิมถอบทั้งแลเมื่อนั้นพระยากำเหันเจ้าทัสอางไปหางอากาศภาคหาวได้ดั่งนั้น พระยาจิ่งฟ้าวลุกจากอาสสนามาอุ้มเอาโพทีสัก(๓๓) เจ้ามาไว้เหนือตักแห่งตินแล้วพระยากำจูบชุมดิมขม่อมมากนักแล้ว พระยาจิ่งกล่าวว่า ดูราเจ้าลูกรักทัสอางพี่เรียพี่กำเกิดมามีอายุได้ ๗๐ ปี ๗๐ ปีนี้แล้วแลบี่ห่อนได้เหันดินไปเหนือออากาศภาคหาวได้สันนี้กำพี่บา เมื่อนั้นส่อนดั่งนางสนิมทัฐายหมายมีนางพิมมะเสน อันเป้นแม่นางคำชาวเป้นตั้นเอากำพากับด้อยชุ่แล่นเข้ามาล่าลิงคู เจ้าทัสอางอันไปเหนือออากาศภาคหาวได้นั้น ดับว่าเอามาเถิงแล้วแล เอากำเหันเจ้าทัสอางเป้นอันน้อยหนุ่มแลมีรูบโสมอันผู้ดีผู้งามมากนัก เอากำมาลูบๆแลบายบัวตินมือแถ่งขาแห่งเจ้าทัสอางแลกล่าวว่า ข้าแก่เจ้าทัสอางอันมีรูบโสมผู้ดีผู้งามผู้ข้าเรีบ เจ้าภูทัสอางมาแต่ทีใก จิ่งไปเหนือออากาศภาคหาวได้กำแม่เด ว่าดั่งนี้ทุกถ้วนๆกำมีแล เมื่อนั้นนางคำชาวอันเป้นลูกสาวแห่งนางพิมมะเสน กำแล่นแต่พาสาดแห่งตินมากำเหันนางสนิมทัฐายหมายมีพระราชมาวาเป้นตั้น อันมานั่งแวดล้อมอ้อมเจ้าทัสอางเป้นทัฐายชั้นทัฐายหีบมากนัก (๓๗) เป้นประดุจจะดั่งแร้งกินดวายนั้นแล ดับว่านางมารอดแล้ว นางจิ่งถามนางพิมมะเสนอันเป้นแม่แห่งตินว่า ข้าแก่แม่เป้นเจ้าบุคละผู้ใดอันขอี่ม้าไปเหนือออากาศภาคหาวได้ดั่งนั้น [๑] มัดาว่าแม่นเจ้าทัสอาง อันขอี่ม้ามากายพาสาดแห่งข้านั้นลี รู้ว่าบ่แม่น

---

๑ ดวนเป้น มีดาวว่า จานก่ำขุน มีดาวา หน้า ๔๕

ภໍข้าจา เมื่อนั้นบางพิมมะเสนตินเปันแม่ จิ่งกล่าวเชิ่งลูกแห่งตินว่า ดูธาเจ้าลูกธักแก่แม่ ส่วนถ้ำเจ้าทั้งสองอันขอิ้มน้ำไปเหมือธาภาดภางหาว ได้ ในภาละบักนี้ ภໍหากแม่นเจ้าทั้งสองอันขอิ้มน้ามาภายผาสาดแห่งเจ้านั้นภໍแม่นแล ถันว่าบางคำชาว ได้ยินคำแม่แห่งตินกล่าวเชิ่งตินสันนั้น บางจิ่งแล่นเข้าไปนั่งปู่เหมือตักแม่แห่งตินแล้ว บางจิ่งกล่าวว่า ข้าแก่แม่เปันเจ้าเธีย ข้าผู้ลูกอ่ไปเปันปาหะปะธิจากแลอุบปะถาภ ธักสาเจ้าผู้นั้นภໍข้าเหิ้น เมื่อนั้นบางพิมมะเสน จิ่งกล่าวเชิ่งลูกแห่งตินว่า โอนໍเจ้าแม่เธีย เหดถ้ำลือเจ้าจิ่งหู้ภก่อนเหนั้นเตั้นก่อนภวาง ภໍแม่เด ท่ำว่า เจ้าแม่ภໍมีรูบโสมอันงามเหมือนถ้ำเจ้าผู้นั้น แท้แล้ว ส่วนถ้ำเจ้าผู้นั้นยังจัก (ม๒) บ่ ติ้นทำหน้า แภว่างผ้าใส่หู้ งเจ้าบ่เด ถันว่าเจ้าผู้นั้นยังปะสิงลิงใจภับถอมเจ้าถ้ำนั้น แม่ภบ่อากจักห้ามได้ ภໍแม่แล ท่ำว่าเจ้าป่าพ้าวอปาภพ้าวเอ้าไปก่อนภໍแม่ถาย มันจักเปัน ถ้ำถวามบูธาน แต่ก่อนกล่าวไอ้ว่าถ้ำนี้ เอ้าไปก่อนบ่ห่อนได้ ภินสิ่ง เอ้านำหู้ งหวังจักชะหน่อย "ข้อย" ๑ นั้นบา อ่าถ้ำนี้ ภໍแม่นบา เจ้าแม่ป่าพ้าวอปาภพ้าวเอ้าไปหูาย ภໍจักเปันหื้ลักอายแก่ "ชาวไพ่น้อย" ๖ ภໍแม่นา๗ ถันว่านางพิมมะเสนกล่าวเชิ่งลูกแห่งตินสันนั้นแล้ว นางคำชาวจิ่งลิ่งจากตักแม่แห่งติน หนี ไปนอนปู่ในผาสาดแห่งตินพุ้นภมีแล เมื่อนั้นนายปักตูอันกล่าวถำหงายบ้าก้าแขง เชิ่งเจ้าทั้งสอง ในเมื่อเจ้าทั้งสอง(ขำ)๔ เอ้าไปขาบหูนพระยาปางนั้น มัน ภໍเหันเจ้าทั้งสองมีเดชะอิทหิสันนั้น มันภ็ถือเหันโทถแห่งมันมีมาภ มันจิ่งขึ้นเมื่อขาบโทอ้เจ้าทั้งสอง แล้วแลบໍเอาตินเจ้าทั้งสองใส่หิอ

---

๑ ข้อย ถวบตัดถิ้ม จาบก่ำอนถึกับ

๖ จาบก่ำอน "ชาวเมืองใต่งน้อย" หน้า ๔๖

๗ ใบลานบ้านบาขอนบ่มีถำเว้าต่ไปนี้ "เจ้าแม่จ่างหนีเมืองปู่ในผาสาดแห่งเจ้าพุ้นถอย ฟ้างถูภໍแม่เหิ้น ถันว่าบุนเจ้าได้สร้างภับถอมเจ้าผู้นั้น แต่หู้ งมาภໍหากจักได้เปัน สามี ใภหม่ขว้างแม่ป่าอ่าวอ่านสันใดภໍแม่เหิ้น" ผูภ ภ มัด ๑ หน้า ๔ภ

๔ อนถึมตามใบลานจาบก่ำ

แห่งมัง จึงขอสามะโหดเชิญเจ้าทั้งสองว่า ข้าแก่เจ้าภูผู้มีบุนบะสัม
พามอันมาก ขอให้เจ้าภูโผดสาภะธุบาแก่ผู้ข้า ปางเมื่อผู้ข้าได้กล่าว
ถ้อย (๓๙) คำอันบ่ดีบ่งาม ให้แก่เจ้าภูอันเจ้าภูมาขอเข้าไปฮาบทูบพระ
ยาในปักตูทั้งนั้นแด่ภ่อข้าเทิ้น เมื่อนั้นโพทิสัวเจ้าจึงกล่าวอ่าเอิ๊ง
เราภ่บ่ให้เป็นโหดเป็นภำอันใดอันบ่งแก่ท่านดอกแล้ว ท่านป่าได้เกือด
ร้อนเถืองใจอ่า เราจักภะทำอันใดอันบ่งแก่ท่านบั้นเทิ้น ถันอ่าโพทิ
สัดเจ้าลุภภะโหดโผดผายให้แก่นายปักตูสันนั้นแล้ว นายปักตูภ่มีใจอัน
ชุมชื่นบึนดีมากภนักแล้ว มันภ่ทูนลาโพทิสัดเจ้า เมื่อสู่เรือนแห่งตน
ภ่มีแล ในเมื่อโพทิสัดเจ้า ขอิ่มน้ำทะบานขึ้นสู่อากาดกางหาวให้
พระยาล่ำลิ่วดูในหำผาสาดทิ้นั้น ส่วนถ้ำถำอันนั้น ภ่เป็นอันลือชาผากิด
ไปท่อเมืองทั้งมวน ลวงภอ้างได้โยดชุมะบ่ง เอิกภได้บินข่าว
สางอากาบว่า เจ้าผู้มีบุนเดิงประเทด มาแต่เมืองจันทะบุลีสีสัดตะ
นาคภ้ำฝ่าบหินเหมือขอิ่มาไปเหมืออากาด กางหาวได้อ่าถ้วนนั้นเอิกภ
มักได่ปากเหมันมากมักเอิกภโหดหู้งเอ้ามาในถุ้น พระยาจันทะเสนาทิ
นั้น มีมากมีเภ็ดบางพ่องลืมแลงางายบ่ปากเอ้าเพื่อว่าเอิ (๔๐) ปาก
เหมันแจ่มเจ้าต่างเมืองบางพ่องสูงนันเมืองป้อบว่า ผิวเอิ้นว่าภูจักไป
"เปู้" [๑] สิงไสว่าภูจักไปก่อนท้อน บางพ่องถือหาบเอ้าเมือนา เลิบ
เลำมะเผมะนาฟั่งฟ้าว ถือหาบต่าวถืมมา ติมเลำดูนถันนาเสู่แล้ว
บังเลำบ่างแก่งแก่ขาเถ ว่าโอนำเจับขาเดพะลาดลั้น เลิบบ่างกั้มหน้า
ไปพลัน มีทั้งสูง "เมืองนันสาวหนุ่ม ภิกเก้าดุมหา บุบตาดุบ
เฒ้ เบิ่งสาว" [๖] ติมซ้ำต่าวดูนของฝูงหูอมหั้บเอ้าเลิบเลำเหมันของเจ้าคุม
มุม บางพ่องโตมลิ่งเรือนขาห้าม แล่นเอ้ามาเลิบหิวหมิวๆสาวหิว
อาเหิบภ่มีแลนาถันว่าถืมหั้งหูายโหดหู้งเอ้ามาแล้ว เอิกภ่พากันไปลำ

---

๑ คำว่าเปู้ถอนเป็น"เมู้"จานก่ำฆูน"เมู้" หน้า ๔๙

๖ ในใบลานวัดหมองบอนอ่านว่า "นันเมืองสาวหนุ่มภิกเก้าดุมหามุมตาดุมเฒู้เบิ่งสาว" แต่ถอนเป็น"นันเมืองสาวหนุ่ม ภิกเก้าดุ่มหาน้ำมันตาไดเฒู้เบิ่งสาว" (ตามมะหาวิชูน)ใบลานจานก่ำฆูนถือกันกับบ้านบาดอน หน้า ๔๙

ลิ้วกูขัวไพหิสัดเจ้าทุภภ้ำทุภพาย ถับว่าเอิาเขับแล้อ เอิากมักใส่ปากใด้เปับผิอหั้บแล เมื่อบั้บพระยาจับทะเสบา ภมิใจเห็ยมใสกับกอมไพหิสัดเจ้ามากบัก เหดว่าพระยาเขับไพหิสัดเจ้า มิเดชะธิทหิไปเหมืออากาดภาวหาอใด้ถั้บั้บ พระยากมักใส่ปากใด้เปับลูกเอิย แห่วดิบมากบัก พระยาจิ้วต้าบต่ำบาวจับทะเสบา๑ อับเปับ (๔๑) ราชเทวิ์ว่าพัทเทกูธาบาวบัดนี้ภูพระอิ้วกมักใส่ปากใด้เจ้าผู้มิ เดชะธิทหิเปับลูกเอิยธาหัว ๖ มากบัก บาวจิ้วให้เอิาหัวหูายฝูวเปับพวกน้อยไปหับเอิาบาวคำชาว กับหัวบาวแอดใด้ อับเปับลูกแห่วธามาถามถูกพี่เหื้บ ถับว่าลูกแห่วธาบัวปะติพัดมักกับกอมเจ้าผู้มิบุบ อิ้วใดธาหัวสอว จิ้วเอิาขาบถวายเจ้าผู้มิบุบอิ้วบั้บเหื้บ ถับว่าพระยาภล่าวสับบั้บแล้อ บาวจับทะเสบา๑ บอกแก่พวกน้อยผู้ ๑ ว่า ดูธาท่าบอับเปับพวกน้อยท่าบจิ้วไปหับเอิาบาวคำชาว กับหัวบาวแอดใด้ อับเปับลูกแห่วภูมาสู่สำบักพระยาเจ้าแห่วเธิาท่วงพลับเหื้บ อับบึ๋วท่าบจิ้วบอกใหับ้าวหัวสอวประดับประดา เบื้อดิบใหัดิใหัวามเพื่อใหัเปับหิ๊ระเมิาเอิาใจ แก่ดิบหัวหูายแล้อ จิ้วใหับ้าวหัวสอวอับ(เปับ)ลูกภูชะเดัดมาป่าช้าป่าบาบ เห้าอับเหื้บ ว่าดั้วบั้บเมื่อบั้บพวกน้อยใด้ยิบคำบาวธาชุเทวิ์ภล่าวมิพระธาชุอาดบาใส่หัวแห่วดิบสับบั้บ มับภ็ริบแล่นไปพลับบัก ถับว่ามับไปเถิวแล้อ มับจิ้วยั่มิไหอ้ พะธาชุทิดาหัว ๖ ว่าดูธาพระธาชุทิดาเปับเจ้า บัดนี้พระ(๔๑) ธาชุปิตดาเปับเจ้าภมิคำบอกใหั้ข้าบ้อยมาหับเอิาพระธาชุทิดาเจ้าเมื่อสู่สำบักพระยา พ่เจ้าป่าช้าป่าบาบว่าดั้วบั้บภ็ข้าแล อับบึ๋วจิ้วใหั้มพระธาชุทิดาเจ้าประดับประดาเบื้อดิบบำระบวบแล้อ บาวแก้อจิ้วชุะเดัดไปภ็ข้าเหื้บ ว่าดั้วบั้บเมื่อบั้บบาวคำชาวใด้ยิบคำพวกน้อยภล่าวว่าใหัประดับประดา เบื้อดิบใหัเปับทิ่ล่าลิ้วดูแก่ดิบหัวหูายแล้อธาหัวสอวจิ้วริบไปเหื้บ ว่าดั้วบั้บแล้วบาวหั้ว ๖ ภ็พ้อมกับเอิาเถื่อวภระภุบพับดะ๒ ๕ ประภาบมาหธิ์วใหั้มิรูบใสมอับดิอับวามแล้อ บาวหัว ๖ จิ้วลิ้วจากผาสาดแห่วดิบแล้อ บาวหัวสอวจิ้วยิภย่าวตามหูั้วกับไป

---

๑ ถวบเปับ บาวพิมมะเสบเชื่วเปับเมั่ว ของพระยาจับทะเสบา

๒ ถวบเปับ "ภะภุพับดะ"

ทั้งแล ถังว่านางทั้งสองไปเถิงผาสาทแห่งพระยาพ่ำแห่งติงแล้ว นาง
ทั้งสองจั่ง[๑] เอ้าไปสู่สำนักพระยาพ่ำแล้วแล พ้อมกับยมีโหว้พระยาพ่ำ
แห่งติงก้อยอันถมลิบปำแปงแล้วนางทั้งสองจั่งกล่าวว่าพระยาพ่ำ เปัน
เหตุการเบื่องใด จั่งใช้"ข้อย"[๒] น้อยทั้งสองมาถมลิบบิบบาวในภาละ
บัดนี้กำข้าจา เมื่อนั้นพระยาจันทะเสนา จั่งกล่าวเชิญลูกแห่งติงว่า
ดูธาเจ้าลูกรักทั้งสองบัดนี้พ่ำกำเหับเจ้าผู้มีบุนมาแต่ทีสละ(๔๓) หับเหมือนอัน
มีเตชะธิทธิอันมาก ภูพ่ำกำมักใส่ปากได้เปันผัวแห่งนางทั้งสองมากหนัก
หนา บัดนี้เจ้าลูกรักบ่จักมักใส่ใจปละสิงกับดอมเจ้าผู้มีบุน บั้นลีรู้
ว่าเจ้าลูกรักบ่ปากได้กำพ่ำจา เมื่อนั้นนางทั้งสองได้ยินคำพ่ำแห่งติง
กล่าวอ่าจักเอาติงไปถวายแก่เจ้าติงบุนแท้แล ว่าดั่งนั้นนางทั้งสอง
กำมีใจอันชิมชื่นยินดีมากหนักนางทั้งสอง จั่งพ้อมกับยมีโหว้พระยาพ่ำ
แห่งติงว่าสาทุๆพระธาตุปิตาเปันเจ้าว่า จักเอาเมืองข้าทั้งสองไป
ถวายแก่เจ้าผู้มีบุนแท้ดั่งนั้น กำหากเปันแต่บุนเมืองข้าทั้งสองได้กะทำ
มาแต่ชาติก่อน พายหลังพ้นกำข้าแล ถังว่าพระยาจันทะเสนาได้ยิน
คำลูกแห่งติงมักใส่ปากได้เจ้าผู้มีเตชะธิทธิสันนั้น พระยากำมีใจอันชิม
ชื่นยินดีมากหนักพระยาจั่งตีกังร้องป่าวบอกข่าวแก่ชาวเมืองๆ ว่าบัดนี้
ภูพระอิงจักอุสสะพิเสกเจ้าผู้มีบุนอันมีเตชะธิทธิ ให้เปันผัวนางคำชาว
แลนางแอดได้ ในวันนี้ชะแลเจ้าทั้งหลาย จั่งพากันติกแต่ง
บังหำสิงแลรางลินทั้งมวน ให้บ่ระบวนป่าได้ช้านางตามพระธาตุใอ่
ภางอันเราพระอิงมีอาด(ยา) ทั้งหลายมาด (๔๔) แลเสนาทุกถ้วนๆ
เท้าวันแท้น เมื่อนั้นเสนาอามาดทั้งหลาย ได้ยินคำพระธาตุอาด
ยาสันนั้น เอาจั่งพ้อมกับติกแต่งบังธางลิน แลหำสิง ทั้งมวน
บ่ระบวนแล้ว เอาจั่งไปใอภาดธาทหนา บังท้าวพระลัก พระลาม
ทั้งสองพี่น้องๆ ไปสู่หำสิงกับด้วยนางทั้ง ๖ แล้ว พระยาจันทะ
เสนา จั่งบ่อันทีคำมาทิดสิงเจ้าทั้ง ๔ พระอิงให้เปันคู่ผัวผังกันทั้ง

---

๑ ถวนเปัน จั่ง

๒ ถวนเปันข้าน้อย

ແລ ຄັນວ່າພຣະຍາຈັນທະເສນາ ແລເສນາອາມາດທັງຫຼາຍ ພ້ອມກັນ ຫົດສົງເຈົ້າທັງ ๔ ພຣະອົງດ້ວຍນ້ຳອົບນ້ຳຫອມແລ້ວ ເຂົາຈົ່ງແຫ່ແຫນ[๑] ເຈົ້າທັງສີ່ພຣະອົງ ຄືວ່າທ້າວພຣະລາມໃຫ້ເປັນຜ້ວນາງຄຳຊາວ ທ້າວພຣະລັກ ໃຫ້ເປັນຜ້ວນາງແອດໄຄ ເປັນເຊື້ອໃຫ່ງມະຫາກະສັຕຕາກໍ ມີແລ ຄັນວ່າ ຄົນທັງຫຼາຍ ໝາຍມີພຣະຍາຈັນທະເສນາ ເປັນເຄົ້າແຫ່ແຫນພຣະບາດ ເຈົ້າທັງ ๔ ພຣະອົງ ຊະເດັດຈາກຫໍສົງຂຶ້ນເມື່ອເຖິງພາສາດ ແລ້ວເຂົາຈົ່ງ ຂົນຂວາຍຫາພຣາຫມນະປະໂລຫິດ[๒] ອັນຕິດກັບດ້ວຍພຍາປັນຍາອັນບໍ່ໆ ຈົ່ງ ໃຫ້ຖວາຍສິທທິພຣະພອນແກ່ທ້າວພຣະລາມມະກຸມນາງ ກັບທັງນາງຄຳຊາວ ທ້າວພຣະລັກກຸມນາງ ກັບທັງນາງແອດໄຄ ກໍຈົ່ງລະລຶກປົກໄວ້ຕາມບາດຄາ ຖາວ່າດັ່ງນີ້ ສີ ໆ ສິທທິພຣະພອນໄກ (๔๕) ສອນຫອມຮ່ວງເຮົ້າ ບັດນີ້ຈັກ ເບີກບາສີເຈົ້າທັງ ๔ ພຣະອົງ ຂວັນທ້າວພຣະລາມປ່າໄຄ້ໄປຫົ່ງປ່າໄມ້ຂໍ ໃຫ້ນາ ຊົມແກ້ວແກ່ນໃຫ້ນາງຄຳຊາວ ຂໍໃຫ້ ມີອາຍຸຍືນນາວແສນຂວບ ເຂົ້າຂວັນ ທ້າວພຣະລັກປ່າໄຄ້ ໄປດົ່ງດອນ ຂໍໃຫ້ມາຮ່ງຫນອນຊົມນາງແອດໄຄ ກໍໃຫ້ ໄຄ້ເປັນເຈົ້າເປັນໃຫ່ງ ໃນທົບຊຸມພູ ຝູງໝູ່ຂ້າເສິກສັຕຕູ ປ່ານາບັ້ງ ບຽດ ຂໍປ່າໃຫ້ ມີຜູ້ຄຽດແກ່ເຈົ້າທັງ ๔ ພຣະອົງ ຂໍໃຫ້ ໄຄ້ທອົງວິນາງຄຳພາ ສາດແກ້ວ ຂໍໃຫ້ ໄຄ້ເປັນເຈົ້າຕົນຜ່ານແຜ້ວໃນທົບໄລກາ ຂໍໃຫ້ມີບຸຕຕາລູກບ່ໍາ ລູກຊາຍແລຄົນແລຮ້ອຍ ຂໍໃຫ້ ມີຂ້ອຍຂ້າແລຄົນແລແສນ ຂໍໃຫ້ໄຄ້ນາງຫຼາຍ ແດນນາບ່ໍອຣະບັດ ແລຄົນແລຫົກໝື່ນ ຂໍໃຫ້ ໄຄ້ຊົມຊື່ນໜ້າແຕ່ງກົນແຕ່ງ ທາງ ຂໍປ່ານີ້ພຣະຍານາງນາບັ້ງບຽດ ແມ່ນວ່າແສນທຸກໄຮ້ ໃຫ້ເຈົ້າປ່ານີ ຂໍໃຫ້ ໄຄ້ເປັນເສດຖີຫຼວງ ມີເຂົ້າຂອງໄຄ້ ๑๐ໝື່ ໂກດ ຂໍໃຫ້ຮຸ່ງເຮືອງຊ້ອຍໂຊດເໝືອນ ດັ່ງພຣະຈັນເພັ້ງກໍ່ຂ້າເທົ້ນ ໄຊບັນຕຸພະວັ ໆ ດັ່ງນີ້ແລ້ວ ເຂົາຈົ່ງປັດກວາດ ແຜ້ວ ເລີກລາກໍ ມີແລ ຄັນວ່າກະທຳສູ່ຂວັນບາສີມະຫາກະສັດເຈົ້າທັງ ๔ ພຣະ ອົງບໍ່ຣະບວນແລ້ວ ພຣະຍາຈັນທະເສນາຈົ່ງມອບເວນເຄນໃຫ້ບັງຣາຊສົມບັ (๔๖) ບ້ານເມືອງທັງມວນ ໃຫ້ທ້າວພຣະລາມກັບທັງນາງຄຳຊາວ ໃຫ້ຕົກແຕ່ງ

---

๑ ຄວນເປັນ ເຂົາຈົ່ງແຫ່ແຫນ

๒ ຄວນເປັນ ປຸໂຣຫິດ

เปันท์สุดท์แล้อ พระยาจ์ๆใท้ท้าวพระลัก กับท้างๆแอกใก้ใท้เปัน
ก่มใท้เปันผู้สุก"๑ ผู้ฮาก ใท้ติภะเต่างตาๆ ส่อนถั้งพระยาจันทะเสบา กับ
ท้าธาตุเทอิกำลอกปู่เปันเก้าแก่ เปันพ่ำแม่แต่งกินแต่งทางกำมิแล ถันว่า
พระยาจันทะเสบาปางพระธาตุอากยาพระยากำบอกเติน เพื่อท้าสองมาถิ
ค้อๆร้อๆป่าวทุกก้ำทุกพาย เจ้าท้างหลายจ์ๆพากันไปโรมในธาตุถอๆ
หลวๆท้างนอนท้างบิๆชายน้อยใหง่ถันว่าบ่างบ่ได้ กำใท้อู้มเจ้งไป ถันว่าบุคละ
ผู้ใดเปันภระบีใท้ขึ้นขอถิ้ข้าๆ แม่นว่าบุคละผู้ใดเปันหม้าย แม่ร้าๆ
กำใท้ไปห่งอหาผิอ แม่นว่าบุคละผู้ใดเจับหิอมิอตากำใท้ถืกุบแลร์มจ้อๆ
เราจักพ้อมกันไปเอ้ไอกป้อๆฝูๆชาย ใท้เอิารร้อๆวายๆน์ำเราถิค้อยแม่น
ว่าเถักถ่าวน้อยถูกนิม เราจักเอิาไปชิมตาๆผู้ แม่นว่านอนขุดคู้กำใท้
ได้ชิมผิอแลนา เมื่อนั้นหนิอๆฝูงสาวหนุ่มภิกเก้าฉุ่มมันๆา เอิาไหูหู้ๆ
มาเผื่อนฟั้น ลาๆถินเลียหิวจ็บถอมชาย ลาๆถินเลียจูกวายไปพ้อม
(๔ก) ลาๆถินบุ่งสิ้นก้อม "ฉุบถิน"๒ ลาๆถินแบกไว่นหิบบ้าหน้า เพื่อ
จักไปลับฝีนพ้าถวาๆาม เมื่อนั้นฝูงชายเอ้ป้อๆ กำจ์ๆลาจากห้อๆเรือนถิน
บาๆพ่อๆเลียเธรินถิค้านฉิ เอิากำปากเมื่อล้านข้าๆอยู่จัน ลาๆถินฟ้าอ
ลิลัน ฮาแพ้อ ลาๆถินแอ่อแม่ว่า ภูปากไปๆ อิแม่เริบ แม่
จ์ๆเว้าๆฮานจิจ้อย เจ้าแม่บ้าหนุ่มน้อยบิๆไอเจ้าบ่เถียไปไกจักเหื้อ แม่
นา อ่าถั้นนั้นแล้วเอิากำพ้อมกันโหูหู้ๆเข้ามาโรมหิ้อทุกแห่งทุกพาย กำมิ
แล ในเมื่อถินท้าหลายนาโรมกันหมิกสั้งๆแล้อ พระยาจ์ๆใช้พอกน้อย
ไปบอกแก่ถินใช้กับท้ามน้ามะบิภาบว่า บัดนี้พระยากำใช้ผู้ฮ้ามาบอกแก่เจ้า
ท้างหลาย ใท้พ้อมกันติกแต่งท้าๆถา พระยาพ่ำจักไปส์างบาๆท้าสองใบ
อันนี้ฉะแล ว่าถั้นนั้นแล้วพระยาจ์ๆใท้ถินท้างหลายเอิาบิอะบางถางหาม
มาท้าๆถาไว้ เอิาจ์ๆอังเชินบาๆแอกใก้แล ถำฉาวโสมสีพาวยอก
แย้มต้าๆก่ายแก้มโสพา เพื่อว่าจักท้าๆถา เมื่อนั้นบาๆยอกฟ้า ธาตุ

---

๑ ใบลานจานก่ำฆูม "ใท้เปัน ผู้สุก" หน้า ๕ก
๒ ใบลานจานก่ำฆูม "ๆามถิ" หน้า ๕ฉ
๓ ใบลานจานก่ำฆูม "ถิถอ้ๆ" หน้า ๕ฉ

ท้าวมาดาตินแม่ เจ้าภໍลิงแต่ห้องหໍปาง ภໍจิ่งเชิญจอมบางแลก
ไก้ แม่จิ่งไจ้ถ้ำชาว บักนี้เธาจักเมือเมืองลาวล้านช้าง ธิบแต่งห้าง
เวาวาภໍแม่เหิ้น เมือนั้นฝูงบิ่งไวสาวบ่าว เอิากໍหิ้นๆฟ้าวหู้งไหู ๑
ด้วงนั้นแล้วพระยาจิ่งไหู้เสนาอามาดแลชาวบ้านชาวเมือง ท้าวมวนแหน่
แหนลูกพระเปันเจ้า ท้าสีพระอิงไปสู่ผาสาวแหน่างนางแล้ว ภໍลวกพา
กันขึ้นไปสู่ผาสาดชานมินแล้ว ภໍลวกเข้าไปสู่ห้องหิ้นอน อันมีสวัสสะดิบ่ำ
มีไพบไพอินตาบ อันใด อันบ่ำมาถูกต้องบ้างเจ้าพี่น้องท้าสีพระอิง ไก้
หั้นแล ในเมือท้าวพระลักพระลาม ไก้มาเปันเอิบพระยาจันทะเสนา
ในเมืองขุนขอมหิ้นั้น ไก้เกือบบ่ำแล้ว เจ้าท้าสองภໍมักไล่ปากไปพาย
หน้า เหดว่าภิจจะธาดุภาบแหน่างเจ้าท้าสองบ่ำทันแล้ว เจ้าทั้ง ๒ จิ่ง
พ้อมกันสั่งบ้างเมังแหน่างดินว่า พันเหดูธานางาทั้ง ๒ อันเปันหิ้รักแก่หิว
ใจเมือท้าสองนิมาก บักนี้ภิจจะภาบแหน่างเมือท้าสองภໍบ้างหนักหนา บ่ำแล้ว
จักสิ่งจักอัน เมือท้าสองภໍจักไก้หนีจากเจ้านางาท้าสองไปเอิาธาดุภาบ
พระยาพ่ำแหน่างข้า ผู้พี่อันปู่พายหู้งพุ้นแล ส่วนด้วงเมือท้าสองอัน
พระยาพ่ำแหน่างเธาหากไช้มาใต่ตามเอิานางาจันทา อันท้าวธามพยาสอน
เอิาหนีมาปู่ในเมืองอินทะปะถานะถอนหิ้นั้ ถืนเมือดอกนา พระยาพ่ำบ่ำ
ไก้ไช้เธามาเอิาเมังปู่ในหิ้ไดหิ้บ่ำๆ ภໍพินา บักนี้ (๑) เมือพี่น้องเลามา
เอิาเมังปู่สันนี้ บ่ว่าจักผิดพระยาพ่ำแหน่างเมือพี่น้องท้าสองมาภนักดะแล
ผิว่าบ่มีภิจจะธาดุภาบอันหึกหนา หินทางอันจักไปพายหน้าด้วงนั้น เมือ
ท้าสองภໍบ่ำอากจักหนีจากนางาท้าสองด้อยง่ายดะแล ถันว่าในหิสักเจ้า
ภันท้าท้าวพระลัก ต้านสันนั้นภันนางาท้าสองด้วยประภาบสันนั้นแล้ว
นางาท้าสองจิ่งบ่ำมีตีอิกถีทองแหน่างดินแล้ว แลภล่าวอ่าสามีข้าแก่เจ้า
ท้าสองอันเปันหิ้รักแพงแก่เมือข้าท้าสอง เหดด้วงเจ้าภูท้าสองจิ่งมา
ปุกแปงคำทุกยากไว้ไห้เมือข้าท้าสองแลหนีไปบ้ำจา ในเมือเมือข้าท้า
สองไก้มาเปันปาทะปะธิจากแหน่างเจ้าท้าสอง สันนี้เหมือนด้วงเมือข้าท้า

๑ จิบพูก ก มักตันแล

สองได้ ขึ้นชั้นฟ้าหั้งถิบบั้งแล บัดนี้เจ้าภูหั้งสองเล้ามากล่าวอ่า จัก
หนีไปพายหน้าสันนี้ เหมืองถั่งเผือข้าหั้งสองตึกบาอิกหั้งถิบบั้งแล ถับ
ว่าเจ้าภูหั้งสองหนีไปเอากิจจะธาดุภาบแล้ว เจ้าภูหั้งสองจักถืบมาปู่
ถอมเผือข้าหั้งสองบั้นลืรู้ว่าบ่ถืบมากำข้าจา ถับว่าเจ้าภูหนีไปแล้วบ่ถืบ
มาหาข้าหั้งสองถั่งบั้น เผือหั้งสองกำจักแหงถ่ำตายเสังไห้แล้ว แม่นว่า
อิกเบื้องปู่ได้กำบ่เหับหน้าเจ้าภูแลเมื่อบั้น (๓) เจ้าหั้งสองได้ ยินคำนางหั้ง
สองว่า จักแหงถ่ำตายเสังไห้เปันห็แล้อ เผือว่าบ่เหับหน้าพระยอด
แก้วผิวตินถั่งบั้น เจ้าหั้งสองจิ่งกล่าวอ่าพันหเดกูอานางหั้งสองผู้งามี
พี่เรียบเจ้าป่าได้อ่าจักแหงถ่ำตายเสังเผือบ่เหับข้าผู้พี่บั้นเผิ ถับว่าเผือหั้ง
สองได้หนีไปบ่ตายเสัง หากจักถืบมาหาเจ้านางหั้งสองบ่ถาดบ่ถา ถับ
ว่าพี่หากมีระบาตายเสังจิ่งบ่ได้ถืบมาหาเจ้านางผู้เปันผู้งรักพี่ เผือ
หั้งสองหื้บ่ป่าดุะแล ท่อว่าบั่งจักเหิ่งบาน จิ่งถืบมารู้ว่าจักมาห่าว
พลับ เผือหั้งสองกำบ่ภิดหมายได้ เหดว่ากิจจะธาดุภาบพายหน้าบั่ง
มากเหื้อหลายกำพี่บา นางหั้งสองได้ ยินคำเจ้าหั้งสองว่าจักถืบมาหา
ติน ถั่งบั้น นางหั้งสองกำบ่อาดจักห้ามบั่งเจ้าหั้งสองไอ้ นางหั้งสอง
จิ่งกล่าวอ่า ถับว่าเจ้าภูหนีไปแล้วจักถืบมาถั่งบั้น กำจิ่งพาภับไปเอา
กิจจะธาดุภาบแล้วจิ่งถืบมาหาเผือข้าหั้งสองบาถาดบาถากำข้าแพ้น ถับ
ว่าเจ้าหั้งสองได้อำลาถาจากบั่งผู้งแห่งตินบ่ระบอบแล้อ เจ้าหั้ง
สองจิ่งไปขาบไหว้พระบาจับทะเสบา อับเปันพ่อผู้งแห่งติน (๔) ว่า
เหวะข้าแก่มะหาราดุเจ้า ในเมื่อเผือข้าหั้งสองได้มาเผิ่งพาอาไสภับถอม
เจ้าภูในหื้บี้ กำเปันอับสุกระเสิมเติมถอง บ่มีถ่ำภังอิงอิงตายแลเกื้อถ
ร้อมอับใถอับบ่า ท่อว่ากิจจะธาดุภาบแห่งเผือข้ากำบั่งมีมากหลายเผือ
ข้าหั้งสองกำจักพ้อมภับอำลาถาจากมะหาราดุเจ้าแล้อ จักหนีไปกำ
ข้าแล เมื่อบั้นพระบาจับทะเสบา จิ่งกล่าวเชิ่งลูกเขียหั้งสองว่า อู
ราเจ้าหั้งสองอับเปันลูกรักแก่เราพ่อ แม่นว่าราดุสมบัดบ้างเผือหั้ง
มวนพ่อกำได้มอบเวนไห้แก่เจ้าลูกรักหั้งสองแต่งแปงทุกก้าทุกพาย บัก

ນ້ຳເຈ້ົາລູກຮັກທັ້ງສອງກາບໄປໜ້າ ບັດນ້ຶ້ກໍ່ບ່ມີໃຈບ່ັງອັນເຖ້ົາແກ່ຊະຣາກາບ ແມ່ນ
ວ່າຈັກກາບເສັ່ງນ້ຶ້ໃດວັນໃດກໍ່ບ່ຮູ້ໄດ້ຂໍ່ໃຫ້ລູກແກ່ນໃຫ້ທັ້ງສອງໄປແລ້ວຣີບຕ່າວຄືນມາ
ກໍ່ພໍ່ເທ້ົ່ນ ຄັນວ່າພຣະຍາຈັນທະເສນາກລ່າວສັນນ້ັ້ນແລ້ວ ເຈ້ົາທັ້ງສອງຈ່ົາໄປ
ອຳລາຄາຈາກນາງສນົມທັ້ງຫຼ່ານກັບທັ້ງນາງຈັນທະເສນາ[1] ອັນເປັນແມ່ເມ້ັງແຫ່ງ
ຕົນແລ້ວ ເຈ້ົາທັ້ງສອງຈ່ົາພ້ອມກັບເຄົ່ານາເນ້ົ້ອຕົນທຸກແຫ່ງທຸກພາບ ແມ່ນ
ວ່ານາງທັ້ງສອງກໍ່ພ້ອມກັນຕົກແຕ່ງບ້ັ້ງຖ່ົງໜາກ ແລະຈ່ົບໜາກວັນພູກັບທັ້ງຜ້າ
ຫ່ົ້ມ ຜ້ານຸ່ງອັນເປັນເຄ່ົ້ອງກັບຕົນທັ້ງນວນ ນາງທັ້ງສອງຈ່ົາເອ້ົາຍັດໃສ່ໃນຖ່ົງ
ໜາກ (๕) ແລ້ວ ບ່ບ່ົ້ນໃຫ້ແກ່ເຈ້ົາທັ້ງສອງທຸກສ່ົງທຸກອັນ ບ່ຣະບວນແລ້ວ
ເຈ້ົາທັ້ງສອງຈ່ົາພ້ອມກັນສ່ັ້ງນາງຄຳຊາວ ແລນາງແອດໄຄ ວ່ານ້ຳເຈ້ົ້ານາງທັ້ງ
ສອງຈ່ົາພາກັນຄ່ອນປູ່ເ ປ່ານ້ຳ ນ້ີ ຄ່ຳໃສກເສ້ົ້ານ້ຳໃສກາ ແລເປັນພຍາດ ໃ ຣ
ຄາອັນໃດອັນນ້ຶ່ງກໍ່ພ້ີ ເນ ວ່ານ້ັ້ນນ້ັ້ນເມ້ືອນ້ັ້ນນາງທັ້ງສອງຈ່ົາພ້ອມກັນຂານວ່າເອ້ີ
ຄ່ອນໄປເ ເບ ປ່ານ້ຳ ໄດ້ ປູ່ ເທ້ົ່ງນານແດ່ ເນ ຄັນວ່າແລ້ວກ ຈ ຈະ ຣ ຊ ການ ໃ ຫ້ ຣ ບ ມ ນ
ຫານ້ອງແທ້ ານ ວ່ານ້ັ້ນແລ້ວເຈ້ົ້ານ້ັ້ງສອ ຈ່ົາພ້ອມກັນ ຂ ຶ້ນ ຂ ເ ມ້ ານ ບ ນ ກ ານ
ລ ງ ຈ ກ ພ ສ ກ ແ ລ ເ ຈ ົ ້ າ ຈ ່ ົ າ ຫ ຼ ງ ວ ຄ ືນ ນ ກ ໍ ເ ຫ ັ ນ ນ ງ ຄ ຳ ຊ ວ ແ ລ ນ ງ
ແ ອ ດ ໄ ຄ ້ ອ ບ ປ ່ ອ ງ ປ ້ ງ ມ ນ ້ ັ ້ ງ ໄ ຫ ້ ສ ຸ ດ ຊ ່ ົ ວ ແ ສ ງ ຕ າ ເ ຈ ້ ົ ້ າ
ກ ມ ີ ຫ ົ ວ ໃ ຈ ເ ປ ັ ນ ລ ະ ເ ວ ລ ະ ວ ກ ັ ບ ຄ ອ ມ ເ ມ ັ ງ ແ ກ ້ ວ ເ ພ ່ ົ ອ ວ ່ າ ໄ ດ ້ ບ ນ ສ ງ ນ ງ ໄ ຫ ້ ປ ູ ່ ແ ຈ ້ ວ ງ
ເ ອ ົ ້ ນ ສ ັ ້ ງ ວ ່ ົ ອ ນ ກ ມ ີ ແ ລ ເ ມ ້ ົ ອ ນ ນ ້ ັ ້ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຈ ່ ົ ຂ ວ ່ ົ ມ ້ າ ໄ ປ ໃ ນ ທ ່ ໍ ກ ງ ເ ມ ້ ົ ອ ງ ທ ່ ົ ນ ້ ັ ້ ນ
ຄ ນ ທ ັ ້ ງ ຫ ຼ ານ ກ ່ ມ ີ ສ ງ ງ ນ ັ ນ ເ ນ ້ ົ ອ ງ ປ ກ ເ ວ ້ ົ ້ າ ວ ່ ານ ໃ ອ ນ ໍ ເ ສ ັ ງ ດ ວ ບ ຜ ິ ວ ແ ຈ ່ ນ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ຄ ຳ ຊ ວ
ກ ັ ບ ທ ັ ້ ງ ຜ ິ ວ ນ ງ ນ ິ ງ ພ ວ ແ ອ ດ ໄ ຄ ້ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ກ ່ ວ ່ ົ ມ ້ າ ໄ ຕ ່ ທ ງ ໜ ່ ົ ແ ລ ນ ່ ວ ່ ານ ້ ັ ້ ນ ທ ຸ ກ ໆ
ຄ ນ ກ ມ ີ ແ ລ ເ ມ ້ ົ ອ ນ ນ ້ ັ ້ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ກ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ບ ໄ ປ ດ ວ ຍ ລ ຳ ດ ັ ບ ນ ັ ບ ອ ັ ນ ຄ ືນ ນ ງ ນ
๑๕ ອ ັ ນ ແ ລ ້ ວ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ຈ ່ ົ ພ ້ ັ ນ ຈ ກ ເ ຂ ດ ເ ມ ້ ົ ອ ງ ຊ ຸ ນ ຂ ອ ມ ທ ່ ົ ນ ້ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ຈ ່ ົ ເ ຂ ້ ົ ້ າ
ໄ ປ ໃ ນ ປ ່ ານ ້ ໍ ໄ ພ ພ ຣ ະ ນ ອ ມ[6] ເ ຈ ້ ົ ້ າ ກ ມ ີ ໜ ້ ານ ອ ັ ນ ໜ ້ ອ ມ ຕ ອ ມ ເ ພ ່ ົ ອ ວ ່ ານ (ฉ) ຄ ດ ຣ ອ ດ
ໝ ັ ້ ນ ່ ງ ງ ແ ກ ້ ວ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ກ ໄ ຫ ້ ແ ຈ ້ ວ ງ ເ ລ ່ ົ ຍ ໄ ປ ກ ານ ພ ງ ໄ ພ ເ ມ ້ ົ ອ ໜ ້ ານ ຄ ດ ຣ ອ ດ
ແ ກ ້ ວ ກ ໍ ່ ານ ້ ໍ ານ ້ ໍ ໝ ັ ້ ນ ຕ ົ ນ ສ ນ ລ ະ ອ ນ ໃ ຈ ຄ ັ ້ ງ ຄ ້ ອ ຍ ນ ້ ໍ ານ ຕ ານ ້ ອ ຍ ເ ໜ ົ ້ ອ ນ ດ ັ ່ ງ ຝ ນ ລ ິ ນ
ເ ຈ ້ ົ ້ າ ກ ໄ ດ ້ ຍ ິ ນ ບ ກ ໄ ພ ນ ໄ ດ ກ ຮ ້ ອ ງ ກ ້ ານ ຂ ວ ານ ບ ກ ອ ູ ນ ລ ວ ານ ຮ ້ ອ ງ ກ ້ ານ ຊ ້ ານ ຍ ເ ໜ ົ ້ ອ ນ ດ ັ ່ ງ

---

๑ ຄວນເປັນ ນາງພິມມະເສນ

๖ ຄວນເປັນ ໄພພະນອມ

สงๅปากบ้อๅ "ก็บอาบ" ๑ แลกไก้ ถ่ำซาว ไอ่บ่สิมสิพาวกับบ้อๅ พี้กไก้ยินนิกร่ำร้องแถมหาๅ เพื่อนถ้ำสงๅจอมบาๅเอ็นรงกอ้าบ พี้กๆ ทูๅวกำ้ซ้ายบ่เห็นมา พี้กทูๅวกำ้ขวาบ่เห็นบ้อๅ ไก้ยินแต่สงๅนิกร้องๅ สว่าๆ แซวๆ กพี้บา เมื่อนั้นเจ้าท้าสองกไปเห็นป่าหมากบักพื้บๅ อัน มีห่วยสุกแลหม่วยกิบท้ามอบอันเจื่อยะเมื่อ เต็มป่าดงพิๅไพพื้นั้น เจ้าท้าสองจ่ำพากันไปหักเอาหมากบักมาปาณมาฝากกิน เลียเล่ากิบบ่ลิๅ เพื่อว่าถึกเถิๅแก้วแก่นไท้ เจ้าจ่ำถ้มปะไว้แถมหาๅนั้นแล เมื่อนั้นเจ้าจ่ำไปก้อบลำกับทูายอันทูายถืบมากบัก เจ้าจ่ำไปเถิๅแม่น้ำอันบ่ๅลอๅ กว้างไก้ ๒ พันอา เจ้าจ่ำพากันเซิาในแถมน้ำพื้นั้นแล้วแล เลิๅแลไปในแม่น้ำก้ำหน้าเป็นอันสุดซ่อแสงตา เจ้ากลิๅแลเห็นพื้ๅถะบาๅอถวาย อันลิๅมากิบน้ำในฝ่ากำ้หน้า มีมากมีทูาย มีท้าบิกบางกายแล บางกอกเอาซอกไช้กินปากมี (ก) แล พ่อเมื่อเวลาพระอาทิกติกต่ำถ่ำ ลับจอมดอยไปแล้อ เจ้าท้าสองจ่ำพากันไปพันเอาไม้มาแปๅให้เป็นตูบ เป็นพามแล้อ จ่ำพากันบอนปู่ทั้นแล เมื่อนั้นเจ้าท้าสองจ่ำบอนทูับ ไปน้อบบ่ๅแล้อ เจ้าจ่ำฝันเห็นบาๅถ่ำซาวแลบาๅแอกไก้ มาบ้ๅปู่ท็ จิมไก้ปากต้านจาระจาลอาไปหาเลียถูกต้องถิๅหมากซะถุ้งติบ กะซ้ๅ ฝันกบ่เห็นพระจอมทันล่ำบากเลียเล่าแม่นถิๅหมากเป้าดาย กบ่แม่นพระสายถ่แก่นไท้เจ้ากบอนบ่ลับแจบไก้ มืนตาปู่เท้ารุ่ๅ ถึกเถิๅเมู้ตินในธาตินอันนั้นแจ้งแล้อ เจ้าท้าสองจ่ำพ้อมกับอือม้ามะนิภาบเต็นหะบาง อ้วมแม่น้ำอันนั้นพื้นแล้อ เจ้าจ่ำไปเซิาปู่ในหากซายจ่ำทูๅวถืบมา พายทู้ๅสุกซ่อตาผอมผ่ "เจ้ากถึกเถิๅพระหน่อแก้วสายใจ" ๖ บักบันบันมี่ หนีไปไภพักบ้อๅ บ่หอ้ๅจักไก้ ถืบสู่ห้อๅหน่ปาๅ บ่หอ้ๅจักไก้ ถืบหาบาๅเมู้แก้อ เจ้ากไห้แจ้อ ๆ เลียไปกมีแล เมื่อนั้นเจ้าจ่ำอือม้าอาซะในหะบางไปพื้นจากหากซายหีนั้นแล้อ เจ้าจ่ำไปเถิๅป่าไม้ ถิๅดอน เจ้ากไก้ยินสงๅภาเอ้าวอนร่ำร้องๅ ในเถื่อนถ้องพิๅไพ มีท้าบิก

---

๑ ในลานจานก่ำฆูน "ละบิๅ" ผูก ๒ มัด ๑ หน้า ๒

๖ ในลานวัดหมองบอนฆูน "เจ้ากถึกเถิๅพระหน่อแก้วสายใจ" จานก่ำฆูนถืกับกับวัดหมองบอน (หน้า ๑๐)

ตาไบแลภิก(๒) ปีกบินพึงๆเหาะเหิน "บ่มีคู่ๆเดิน" [๑] อากาดเจ้าภ่ได้ บินแระร้องจาดๆ ทะยานไป ภางดิงไพล็นเถ้าเหดว่าเอิาล็นเจ้าทั้สอๆ มีหัวนิกเอิาหอๆ แลเอิาตู้ เอิาภ่ขันอู่เอ็ออู่เอ็อดอมเมัง มีหัว"ฝูาเจัง แกม บ็ๆ" [๖] มีหัวจักจับร้อๆพ่ะมี้ๆเมื้อยเหหวๆภ่มีแล เมื้อนั้นเจ้า ทั้สอๆจิๆไปเหันยังหมากขนูนต้นบ็ๆ อันมีหมากพ้อเมวๆดิกหมาอันมี หน่อยท่ำช้าท่ำบุๆ ท่ำยังมีมากหูายส่วนล้ำหมากขนูนต้นนั้น อันมีนิภทั ทูายบินมาจับแล้ว ตอกกินทุกว่าทุกภ็ๆจิๆทู้นติกลิๆมาเหมือแผ่นดิน เจ้าทั้สอๆจิๆไปเกับเอามากินภ่มีธิสสะอันหวานหอม เหมียนถ้ำน้ำอ้อย น้ำตานนั้นแท้ถิหู่ถูกนั้นเจ้าจิๆไปรอกไปเถิงยังไม้ม่อๆต้นบ็ๆอันมีหมากต่าๆ "มะหูาด" [๕] หูายปละภาน ถือว่าว่าบ็ๆหมากม่อๆภะสำว่าบ็ๆหมากม่อๆ ใอ่ว่าบ็ๆหมากม่อๆปาบึกว่าบ็ๆเป้นหมากม่อๆภะเสน ว่าบ็ๆเป้นหมากม่อๆ หิอเงน ว่าบ็ๆเป้นหมากม่อๆแก้อ ว่าบ็ๆเป้นหมากม่อๆแมอเชิา ส่วน ถ้ำหมากม่อๆ ต้นนั้นอันมีหมากแลหน่อยใหญ่พ่ปละหมานสอๆมี "ไๆม"[๔] เอิาจิๆได้ภ่มีแล เมื้อนั้นเจ้าทั้สอๆจิๆพากันไปปีกเอิาหมากม่อๆ ต้นนั้นมากินชิมกู ภ่เป้นอันแซบอันนิอแลหวานหอมบิๆนัก ถันว่าเจ้า (๗) ทั้สอๆกินอิ่มแล้ว ภ่ลอกพากันไปพายหน้า จิๆไปรอกแม่น้ำอันบ็ๆ ลอๆภว้างได้หนึงวา เจ้าภ่ล้างแล้วไปพายหน้า ภ่จิๆเหันยังป่าเลาป่า ไม้ย้ ไม้แซมอันเกิดในแถมน้ำทีนั้นเป้นอันเจ็อระเบีย ลุมแถมน้ำทีนั้น มากนัก ส่วนถ้ำแถมน้ำทีนั้นอันเป้นหากเป้นชายเป้นทีสุกอะสำบาย มี มากหนั้นแล พ่เมื้อเวลาบามใกถ้ำ พระอาทิดติกต่ำลับจอมดอย เจ้า ทั้สอๆจิๆพากันปุกตูบแลผามใหถ้ำใหว้ามแล้ว จิๆพากันบอบหูับ ไปบ้อบบ็ๆแล้ว เจ้าทั้สอๆจิๆฝันเหันนางคำซาว แลนางแอดใถ้ มา บ้ำใหู้ปู่แถมหางอันบ็ๆฝันว่าเจ้าซอๆมือยู้มภอด นางภ่เว้าอดๆบอบแฝๆ เมื้อนั้นสอๆจอมะเพาะจะวุ้ตื่นภ่มีแล ถันว่าะจ้าทั้สอๆบอบตื่นมาแล้ว

---

๑ ในใบลานจานก่ำฆูบ บินคู่ๆเดิน ผูก ๒ มัด ๑ หน้า ๑๐

๖ ในลานจานก่ำฆูบ "ฝูาบ่างเจังแกมบ็ๆ หน้า ๑๐

๕ ถอนเป้นปลาด

๔ ไๆม ถอนเป้นไจม ตามมะหาวิชูบ

เจ้าภ็ะบิๅใจว่าบัดนี้ภูพระอิๅภ็มาฝังเหับบาๅท้ๅสอๅ ปู่บ่ฮาดสายหุภอับ
หุภถึงสับนี้ มับจักเปับสับใดะแก่เมังภูอับปู่พาบตูวันี้จา รู้ว่าบ้ๅเกิดเปับ
พยาดแลเจับไข้ ปู่บ่สบายใจนี้จา รู้ว่าบาๅท้ๅสอๅมีใจอับถึดรอด
ถึดเถิๅบ้ๅภูแล้วแลเว้าอาจาเถิๅภูพระอิๅปู่บ่แล้วบ่ห็วจักเห็อ ภูพระ
อิๅจิๅฝังเหับบาๅท้ๅสอๅบั้นลีรู้ว่าภูพระอิๅมีใจอับถึดเถิๅ บ้ๅบาๅท้ๅสอๅ
แล้วแล (๑๐) ฝังเหับนี้จา ห่ว่าภูจักขอีม้ามะนิภาบหะบานขึ้นเมือ
ป้ๅม ผ่ะลอบดูบ้ๅเมังแห่ๅภูแล ตูบต่าวถืบมาภ็จักรอดจัก
เถิๅใบถืบอับนี้แท้ถิตูแล ใบเมื่อภูถืบไปเถิๅเมืองให้ได้เหับหน้าเมังภูแล้ว
จิๅตูบต่าวมา ด้ๅบบั้บถิบท้ๅตายจักอาธิติๅบงภูว่าห้าว พระลักพระ
ลามถุ่งเถิบไปเอาภิจจะธาตุภาบเปับด้ๅลีจิๅถืบมาบอบดอมเมัง ปู่ทุภมื้ทุภ
อับนี้จา ว่าดั้บนี้แท้บา ถับว่าเจ้าท้ๅสอๅธัม[1] เพิๅสับนี้แล้ว ภ็ลอด
ลุภมาบั่ๅเว้าอาจาต้าบเชิๅภับถ้อบประธิบายตายประภาบต่าๅๆ ด้อบเหต
อับถืดรอดถืดเถิๅบ้ๅบาๅท้ๅสอๅแต่ห็วถ่ำเห้าเถิๅรุ่ๅแจ้ๅตั้บแล พ็เมื่อ
แสๅพระอาทิดออภมาพ้บเอิาขุถับหอบแล้ว เจ้าท้ๅสอๅจิๅพ้อมภับ
ขึ้บขอีม้ามะนิภาบเตั้บหะบานขอ้ามแม่น้ำอับบั้บพ้บแล้ว เจ้าท้ๅสอๅภ็
ใหม้ามะนิภาบ บิภบ่าๅไปตามป่าไม้ ดิๅดอบทีบั้บเจ้าท้ๅสอๅภ็เหับ
บ้ๅบิภท้ๅตาย อับบินไปบินมาจับปู่เหื็อปายไม้ แล้วแลร้อๅถ้อๅอาบ
อับเชิๅภับไปมา มากบักมีสๅๅอับม่อบ เพาะเสาะใสเปับประถุจจะ
ด้ๅสๅๅตุธิบะบิบติท้ๅตายบั้บแท้ถิตูแล (๑๑) ถับบั้บเจ้าท้ๅสอๅจิๅไป
รอดไปเถิๅบ้ๅป่าหมากพ้าวป่าตาบ อับเกิ้ยะดาดเต้บไปใบป่าดิๅพิๅไพ
ทีบั้บ อับมีหมากอับสุภอับแก่แล้ว แลหูบลิๅมามากบักหมา เจ้าท้ๅ
สอๅจิๅไปเกับเอาหมากพ้าว อับหูบติภลิๅถืบบั้บ มาฟังภิบภ่ะลอดมีธิส
สะอับแซบอับบิวแลหวานหอมมากบักหั้บแล ถับว่าเจ้าท้ๅสอๅไปพื้บ
จากป่าพ้าวป่าตาบ ป่าหมาก ทีบั้บแล้วเจ้าท้ๅสอๅจิๅไปเหับเถื็อ หมาก
ฝัก หมากแตๅจิๅ แตๅไม อับเปับเถื็องไร่ของสอบมีมากหูาย

---

๑ ถอบเปับ "ร่ำเพิๅ"

เจ้าทั้งสองจึ่งไปปีกเอาแตงไมมาผ่าพังกิน กมีรสสะอันหอมแลหวาน เปนแชบน้อมากนัก เจ้าทั้งสองจึ่งหูงไปมาลิงแลดูในประเทศ เขตอิง ที่นั้นอันเต็มไปด้วยพืชชะ หมากไม้ทั้งหลายบ่อาจจักนับได้ทั้นแล เมื่อนั้นเจ้าทั้งสองจึ่งพากันไปพ้นจากป่าหมากไม้ทั้งหลายแล้ว เจ้าจึ่งไปรอดไปเถิงยังแม่น้ำอันบึ่ง ลวงกว้างได้แสนวา เจ้าทั้งสองจึ่งพากันเซาอยู่ในแถมแม่น้ำที่นั้นลิงแลไปฟากแม่น้ำก้ำหน้า กำจึ่งเหันป่าไม้ใต้บุ่น แลไม้ใต้หางนากไม้กุ่มก่าม ทั้งมวลอันมีดอกอันบางตะกางงามรุ่งเรืองๆ เต็มแถมน้ำที่นั้นทั้นแล เมื่อนั้นเจ้าจึ่งเหันยัง (๑๒) หากชายอันน้ำบิก แปงในพายหินเหนือ แม่น้ำที่นั้นมีหมู่นิกเจ้านิกยาง นิกสีกาอันลงบ ไปมาในหากชาย เพื่อว่าจักสแวงหากินปา ในแม่น้ำที่นั้นเปนหมู่ เปนฝูงมากถามหลวงหลาย แห้ดีหลีแลเมื่อนั้น เจ้าทั้งสอง จึ่งขึ้นม้ามะนิภาบเตี้ยข้ามแม่น้ำอันนั้น ไปเถิงฝั่งก้ำหน้าแล้วกำลวดพากันไปในดงดอนป่าไม้ที่นั้นทั้นแล ส่องดั้งป่าไม้ที่นั้นเปนอันธิกเรื้อแล ตื้บหนาไปด้วยเถือหวายทั้งหลาย หมายมีหวายหางหมู แลหวายหอก หวายหนามขาวทั้งหลายบ่อาจจักไปที่ใกล้ได้แล เมื่อนั้น เจ้าทั้งสองจึ่งให้ม้ามะนิภาบเตี้ยหะยาน ไปเหนือฮากาณกางหาว แล้วกำลวดไปด้วยลำดับอันดึบ จึ่งไปเถิงแม่น้ำสมุกอันเลิก แลกว้าง บ่อาจจักสังขยานับอ่านได้ทั้นแล ดังว่าเจ้าทั้งสองไปรอดไปเถิงแม่น้ำสมุดแล้ว เจ้าลิงไปเมื่อหน้า กำเปนอันกว้างขวางมากนักเปนประดุจจะดั้งหูงอขึ้นเมื่อฟ้านั้นแล เมื่อนั้นเจ้ากำลำลิงไปก้ำฝั่งอันออก กำดีกำบ่เหันป่าไม้ลิงดอนแถมฝั่งแถมชิมที่ใกที่น้ำๆ กำบ่เหันเปนหมอกถือนิอก้วยู่ในแม่น้ำที่นั้นทั้นแล (๑๓) เมื่อนั้นเจ้าจึ่งหูงดูในแม่น้ำที่นั้น กำจึ่งเหันเต่าแล ปาทั้งหลายหมายมีปาชะม่อยอานนิแล ปาบึก ปาชวาย ปาลูน ปาเถิง ปาปึง ปาฝา ทั้งหลายบ่อาจจักนับอ่านได้ทั้นแล เมื่อนั้นเจ้าจึ่งไปก้ำตาอันตกกำจึ่งเหันยอดหากอินแยอน อันปู่แถมเรือนกวนงามหลวงสุดชื่อตา

ยอมข่ำ เจ้าจิ๎วลิ๎วแลเหับเมื๎องอิ๎นทะปะถาวะถอน เต๎มไปด้วยผาสาถ
ธาฆุนทงบหั๎วนอน ดูรุ่งเรื๎องเหื๎องเหื๎องนมากนัก อับตั๎ปู่แลนปากน้ำ
ทะนะนะทิ ไปติกน้ำสนุกก้ำตาอับติกนั้นหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ๎วต้าน
จาธะจาเจิ๎วท้าวพธะลักพธะลามอ่าวูธาะเจ้าทั๎งสองทิ้น เธาก่มาเถิงเมื๎อง
อิ๎นทะปะถาวะถอนแล้วแล ทิ้นี้เธาจักกล่าวถึ๎งลิ้นนั้นจา รู้ว่าเธาจักใช้ปิ๋น
สอนไปบอกข่าวสาบอาภาบว่า เธามาใต่ถามน่ำเอาบาจันทา ให้เอารู้
แจ้งถับว่าเอาหากมีใจป้านกิอ เธาไปกะทำร้ายแก่เอาถั๎งนั้น เอาหาก
สิ๎งบาถืนมาให้แก่เธานั้นลิ รู้ว่าเธาทั๎งฐายจักพ้อมกันเข้าไป"ทงอี้"๑
จา เมื่อนั้นท้าวพธะลามจิ๎งฮาบถำม้ามะนิภาบว่าถั๎งนี้ ถับว่ากะทำ
สับ (๑๔) ใดจักแถองดีกบ่ำว่าเจ้าผู้มีผยาปันยา จักผิปอ๎งให้แล้วกิจจะ
ธาฆุภาบแก่เธานั้นเทิ้บ เมื่อนั้นท้าวพธะลักจิ๎งซ้ำกล่าวว่า ผีว่าตาม
ถั๎งข้าผู้น้อ๎งถะบิ๎งในพธะธาฆุหื๎ธะไทผู้กงอี้ กำท่ำถองเธาทั๎งฐาย ไปจอบ
ลักเอาเสั๎งก่อบจิ๎งให้เอารู้แจ้งเมื่อพายลุบดีฉะแลถับว่าเอารู้แจ้งแล้วเอา
จกมาธับเลอเอาบาถืนเมืองกด หากจักรู้แจ้งฉะแล เมื่อนั้นม้ามะนิ
ภาบจิ๎งกล่าวว่า ผีว่าเธาจักกะทำสับใดกดีข้าผู้เป้นม้ามะนิภาบ หาก
จักไปลักลอบจอบดูในถืนนี้เสั๎งก่อบเทิ้บ แม่นว่ามันจักเป้นภาบร้ายกดี
ภาบดีกดีหากจักรู้แจ้ง เมื่อข้าถืนมาถอบเจ้าทั๎งฐายฉะแล ถับว่า
ม้ามะนิภาบ แลท้าวพธะลักพธะลามสิบทะบาจาต้านยั๎งเหตร้ายภาบดี
เจิ๎งกันไปมาแล้วกลอกถ่ำมืด บ่เหับรุ่งป่าไม้ถิ๎งถอบทิ้นั้นหั้นแล ผีว่า
จักบับอ่านดูถาวหาๆอันเจ้าทั๎ง ฆี ถื ว่า ท้าวพธะลักพธะลามตธะเถิน
มาแต่เมื๎องจันทะบุลิ สิสัตตะบากมาะถึงแถนน้ำสนุกทิ้นี้บานได้ ฆี เถือน
ทันแท้ถือหื๎แล

บัดนี้จักจาเถิงท้าวธาพพะบาสอน อันปู่ในเมื๎องอิ๎นทะปะถาวะถอน
ทิ้นั้นก่อนแล ส่วนถั๎งท้าวธาพพะบาสอนผู้นั้น กำบ้างเกิดเป้นสันนิบาดอัน
มิตาอันมืดมิว บ่ส่องแจ้งสำธะยานเป้นปิกกะติถั๎งเก้าแม่นว่า กินเข้ากิน
น้ำกำบ่แซบบ่นิว แม่นว่าถินทั๎งฐาย (๑๕) กะทำปิ้นปิวเปาปากบ่สว่าง

---

๑ ใบลานจานก่ำฆุน ทึ่งบ ผูก ฆ มัด ๑ หน้า ๑ฆ

บ่ทาย ก่อวกบอบปู่บ่ตั๊บจักเห๊อ บางใด้ ม๊ เดือบหั๊วบี้แห้ดิหู๊แล บัด บี้จักจา เถิงม้ามะบิภาบแลห้าวพระลักพระลาม อับบอบปู่ในแถมบ้าห๊ บั้บก่อบแล ในเม๊อเจ้าหั๊ว ม๊ สิบหะบาจาถ้าบกับถอมกับบ่ระบวบแล้ว แลม้ามะบิภาบจ๊างกล่าวเชิ๋งห้าวพระลามว่า ห๊บี้ข้าจักไปลักลอบจอบกู ในถึบอับบี้ก่อบเบิ เจ้าหั๊วสอง จ๊างพากับบอบปู่ในห๊บี้ ย่าไปห๊ใดห๊บ๋างแห้ ดาบ ถับว่า ข้าใด้รู้แจ้ง บั๊วเหดร้าย แลภาบดีหั๊วมวบแล้ว ข้าหาก จักถึบมาบ่เห๋างบางชะแล ว่าดั๋งบี้แล้ม้ามะบิภาบจ๊างเต๊บหะบาบข้าม แม่บ้าหะบะบัทหิมาถาว่าลักมื๊ดูว ก่อวกไปเถิงฝั่งบ้าก้ำหน้าแล้ม้ามะบิ ภาบจ๊างเต๊บหะบาบไปเถิงผาสาด พระบา "วิธุบหา" [๑] อับเป๊บพ่อยา ห้าวธาพพะบาสอบแล้วแล จอบมอบถอบฟังดูบ๊างกิจจะเหดภาบ หั๊ว มวบหั๊บแล ถับว่าม้ามะบิภาบไปเถิงผาสาดพระบาวิธุลหะแล้ว ดั๋งบั๊บ ส่อบดั๋งบางมะลิภาธาชุเหวิ ก๋ปากต้าบจาธะจากับถอมพระบาวิธุลหะ อับเป๊บผิวแห่างติบว่าข้า(๑๒) แก่เจ้าภู ส่อบดั๋งห้าวธาพพะบาสอบ อับ เป๊บลูกแห่างธาเจ้าข้าหั๊ว ๑ บี้บับแต่เป๊บสับบิบาด แลม๊ดหูลายตาก่ ลวกบอบปู่บ่รู้ตื่บจักเห๊อบางใด้ ม๊ เดือบบี้แล้วแล มะหาธาชุเจ้าจัก ภะทำดั๋งลี้ จ๊างให้ลูกแห่างธาตื่บมาแล้วแลถามดูบ๊างอับเป๊บหบักเบาบั้บ ก๋ ข้าจา แม่บว่าเราปุกถั๊บชักถ๊างให้ตื่บ ก๋บ่ตื่บจักเห๊อเราจักภะทำดั๋งลี้ บั้บจา แม่บว่าตั้งแต่บี้เม๊อหน้ายังเห๋างบางปางใดจ๊างตื่บก๋บ่รู้ได้แล เม๊อบั้บ พระบาวิธุลหะจ๊างกล่าวอ่า ดูธาบาง๋เหวิส่อบดั๋งลูกแห่างธาบี้ ถับ ว่า มับบอบตื่บแล้วกิ ก๋บ่ถอดีเป๊บถับกับถอมเราได้แล้วแล เหดใด พี้จ๊างกล่าวสับบั้บจา บับแต่ลูกแห่างธาบอบหับบ่ตื่บจักเห๊อมาบี้ พี้ก๋เหับ บิมิตถะคำฝับทุกๆถึบ ตาบต่ำเห้าเถิงภาละบัดบี้แล เม๊อบั้บบาง๋เหวิจ๊าง ถามว่า มะหาธาชุเจ้าเหับบิมิด[๒] คำฝับด้อบประภาบดั๋งลี้ก๋ข้าจา เม๊อ บั้บพระบาจ๊างกล่าวว่า พับเหดูธาบางภูพี้ก๋ฝับเหับแก้ว ม๊ ลูกอับมี ธัสมิธัสิรุ่างเรืองมาภบัก ชะเด๊ดลิ่วมาแต่ก้ำเหื๊อแม่บ้าหะบะบัทหิอับบี้

---

๑ ถวบเป๊บ วิธุลหะ จาบก่ำฆบ "วิธุบหา" ดิภับ หบ้า ๖๐
๒ ลาง๋เหือใบใบลาบฆบ "บิมิด" ลาง๋เหื๊อ "บิมิตตะ"

มาภอดภ้วเอาบาวจับหาอับเปับลูก (๑๗) ซะไพ้แห่วรา หมิไปในหิใดภ่บ่รู้ได้แล อับบึ๋งฝับว่าท้าวอราพพะบาสอบอับเปับลูกแห่วราบี้ ไปไล่ต่าม เอาเมั๋งแห่วติบถืบมา ภ่ลอดไปพบจอบฝับแลลิมมื๊ดมิอมาแต่หิสสะแห่ว เหมื๊อหื๊บั้บแล้อแลมา "ฟับ"๑ มาติท้าวอราพพะบาสอบป๊อถืบมาเป่าดาย ภ่ลอดบ่เหับบาวจับหาอับเปับเมั๋งแห่วติบในหิใดหื๊บึ๋งหั้บแล ถับว่าม้ามะบิภาบจิ๋งชำเต้บทะบาบไปสู่ผา สาด ท้าวอราพพะบาสอบจอบมอบถอบฟ้าดู ภ่จิ๋งเหับท้าวอราพพะบา สอบบอบหับภิบปู่ใภ้ภๆหั้บแล แม่บว่าถิบหั๊วดาบ ไปปุภชักชั้บแก่ถึว ให้ถืบภ่บ่ต้บจักเหื๊อ ม้ามะบิภาบจิ๋งเหับบาวจับหา บั๋งปู่หิจิมใภ้ท้าว อราพพะบาสอบ ร้อวไห้ภอดภุมปู่สับบั้บ ม้ามะบิภาบจิ๋งถะบึ๋งในใจว่า ส่อบด้ำถิบผู้บิว อับบั๋งปู่ในหิจิมใภ้ท้าวอราพพะบาสอบ ร้อวไห้ปู่บั้บ รอบว่าแม่บบาวจับหาบ่ป่าซะแล ว่าด้วบั้บเหดว่าม้ามะบิภาบบ่เหับ บาวจับหาจักเหื๊อ ม้ามะบิภาบจิ๋งล่ำลิวดูบ้าบาวผู้บั้บ "ใบลักขบะ"๒ อับมาภ อับเว้าทุภสิ๋งทุภอับ เพื๊อจักไห้จำจิ๋เมื๊อหน้าหั้บแล (๑๘) เมื๊อบั้บบาวจับหาจิ๋งภล่าวเชิ๋ญถิบหั๊วดาบอับมาในหิบั้บว่า ดูธาเจ้าหั๊ว ดาบส่อบด้ำผิวแห่วข้าบี้ แม่บว่าบอบต้บแล้วภ็ดี บ่ต้บภ็ดีข้าภ่บ่หาอั๋ว ถอวเปับถิบภับถอมเธาได้แล เหดว่าข้าผู้เปับเมั๋งอับได้ ป๋บป๊อปู่บ่ขาด สับบี้ข้าภ่เหับบิมิดตะลำฝับในธาติถิบะอับบี้ ไห้ชิรุ่วบั้บแล ข้าภ่ฝับเหับ พธะบาหัดตะธัดถะ อับเปับพ่อแห่วข้าอับปู่ในเมื๊อวจับหะบุลิสิสัดตะ บาภพุ้บ หมุบบาบเอาแก้วมะบิใดก ฆ ลูก ชักถึ๋บลิวมาตามแม่บ้ำ หะนะบัหิอับบี้ ส่อบด้ำแก้วมะบิใดก ฆ ลูก บั้บถับว่ามารอดมาเถิวข้า แล้ว ภ่ลอดภอดภ้วเอาผู้ข้าแล้วชะเถิดบิจากผิวผู้ข้า ถึบเมื๊อเมื๊อวๆ จับหะบุลิสิสัดตะบาภพุ้บแล ถับว่าบาวจับหาแก้ด่ำฝับไห้ถิบหั๊วดาบ รู้แจ้วสับบั้บ ม้ามะบิภาบภ็จำไอ้บั๋วด่ำเว้าแห่วบาวบ๋ะบองแล้ว ม้ามะบิภาบจิ๋งเต้บทะบาบถึบเมื๊อหาเจ้าพี้บ้อวหั๊วสอวๆ อับบอบปู่ใบ

---

๑ ใบลาบจาบภ่ำฆบ "ฝัด" ผูภ ฐ มัด ๑ หบ้า ๖๖

๒ ใบลาบจาบภ่ำฆบ "ไห้ธู้จักถิบถัวแลลักขบะ" ผูภ ฐ มัด ๑ หบ้า ๖๗

ແຄມນ້ຳທົ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ຄັນວ່າມ້ານມະນີກາບເຕັ້ນທະບານຄຶ້ນມາບ່ໍທັນຮອດເຈ້ົາ
ທ້ົາສອງພີ່ນ້ອງສັນນັ້ນສ່ວນດ້ົງເຈ້ົາທ້ົາສອງພີ່ນ້ອງ ๑ (ອັນນອນ) ປ່ໃນແຄມນ້ຳທົ່
ນັ້ນທ້ົາວພຣະລາມກໍຫ ັ ບໄປນ້ອຍນ ຶ ່ງກໍລວດເຫັນນິມິຕຕະ(๑๙)ຄຳຝັນວ່າດ ້ ົ ງນ ີ ້ ຍ ້ ົ ງມ ີ
ລົມຫ ົ ວກຸດອັນນ ຶ ່ ງບ ິ ດກ ົ ້ ວມ ົ ດມ ົ ວມາແຕ ່ ກ ້ ຳຕ ົ ້ ວອັນຕ ິ ກແລກ ້ ຳໃຕ ້ ມ ົ ້ ວຣ ິ ບກ ັ ນໃນທ ່ ຳກ ົ ້ ວ
ແມ ່ ນ ້ ຳສ ຸ ດທ ົ ້ ງມ ົ ວຍ ົ ນ ັ ນ ຶ ່ ງ ຝັນວ ່ າ ລ ົ ມ ຫ ົ ວ ກ ຸ ດ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ລ ວ ດ ພ ັ ກ ປ ົ ວ ນ ້ ຳ ສ ຸ ດ
ເປ ັ ນ ຟ ອ ງ ພ ັ ກ ລ ຶ ບ ລ ວ ດ ມ າ ກ ນ ອ ງ ຍ ົ ້ ງ ຂ ຶ ້ ນ ຖ ້ ອ ມ ແ ຜ ່ ນ ດ ິ ນ ແ ລ ພ ູ ດ ຍ ບ ທ ົ ້ ງ ມ ົ ວ ນ ອ ນ ມ າ ກ ນ ັ ກ
ອ ັ ນ ຶ ່ ງ ຝ ັ ນ ວ ່ າ ເ ຈ ້ ົ າ ທ ້ ົ າ ສ ອ ງ ພ ີ ່ ນ ້ ອ ງ ໄ ດ ້ ກ ອ ບ ກ ຳ ເ ອ ົ າ ບ ົ ້ ງ ຝ ຸ ່ ນ ດ ິ ນ ໃ ນ ຝ ັ ້ ງ ນ ້ ຳ ທ ົ ່ ນ ັ ້ ນ ໄ ປ
ຫ ວ ່ ານ ຄ ຶ ້ ມ ໃ ສ ່ ລ ົ ມ ຫ ົ ວ ກ ຸ ດ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ລ ວ ດ ສ ວ ່ ານ ຫ ານ ໄ ປ ບ ັ ດ ຊ ົ ວ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ອ ັ ນ ຶ ່ ງ ຝ ັ ນ ວ ່ າ
ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ຮ ້ ອ ງ ເ ຫ າ ະ ແ ຫ ່ ນ ເ ຕ ັ ້ ນ ແ ລ ່ ນ ໄ ປ ໃ ນ ອ າ ກ າ ດ ກ ວ ້ າ ງ ຫ ວ າ ວ ທ ົ ່ ວ ຂ ອ ບ ຈ ັ ກ ກ ະ
ວ ານ ທ ົ ້ ງ ມ ົ ວ ນ ອ ັ ນ ນ ີ ້ ສ ຽ ງ ເ ບ ຶ ້ ອ ງ ບ ັ ນ ລ ຶ ບ ນ ັ ້ ນ ກ ້ ອ ງ ເ ຂ ້ ົ າ ທ ົ ່ ວ ຫ ້ ອ ງ ອ ັ ກ ກ ະ ນ ິ ດ າ ພ ິ ມ
ແ ລ ້ ວ ແ ລ ເ ຕ ັ ້ ນ ທ ະ ບ ານ ຄ ຶ ້ ນ ມ າ ເ ຖ ິ ງ ສ ຳ ນ ັ ກ ແ ຫ ່ ງ ເ ຈ ້ ົ າ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ລ ວ ດ ຊ ະ ດ ຸ ້ ງ ຕ ຶ ້ ນ ຊ ຶ ້ ນ
ກ ຣ ະ ຊ ັ ງ ຝ ັ ນ ເ ຈ ້ ົ າ ກ ໍ ລ ຸ ກ ມ າ ງ ້ ົ ງ ປ ູ ່ ຄ ວ ນ ້ ອ ຍ ນ ຶ ່ ງ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ກ ໍ ລ ວ ດ ມ ານ ຮ ອ ດ ບ ່ ໍ ທ ັ ນ
ນ ານ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ມ ານ ຮ ອ ດ ແ ລ ້ ວ ທ ້ ົ າ ວ ພ ຣ ະ ລ ານ ຈ ົ ່ ງ ຖ າ ມ
ວ ່ າ ດ ູ ຣ າ ທ ່ ານ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ແ ກ ້ ວ ຕ ິ ວ ປ ຣ ະ ເ ສ ີ ດ ແ ລ ມ ີ ເ ຕ ຊ ະ ສ ິ ນ ໝ ານ ທ ່ ານ ຈ ົ ່ ງ ບ ອ ກ
ເ ລ ົ ່ າ ບ ົ ່ ງ ກ ິ ຍ າ ອ າ ກ ານ ອ ັ ນ ທ ່ ານ ໄ ປ ແ ລ ຫ ູ ໄ ດ ້ ຍ ິ ນ ໃ ຫ ້ ເ ຮ ົ າ ໄ ດ ້ ຮ ູ ້ ແ ຈ ້ ົ ງ ທ ຸ ກ ສ ິ ່ ງ ທ ຸ ກ ອ ັ ນ
ແ ດ ່ ເ ທ ີ ້ ນ ເ ມ ຶ ່ ອ ນ ັ ້ ນ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ຈ ົ ່ ງ ບ ອ ກ ກ ິ ຍ າ (๒๐) ອ າ ກ ານ ໃ ຄ ບ ອ ັ ນ ຕ ິ ນ ໄ ດ ້
ຮ ູ ້ ໄ ດ ້ ເ ຫ ັ ນ ແ ກ ່ ໃ ຜ ທ ິ ສ ັ ກ ເ ຈ ້ ົ າ ວ ່ າ ຂ ້ າ ແ ກ ່ ເ ຈ ້ ົ າ ກ ູ ທ ົ ້ ງ ສ ອ ງ ບ ັ ດ ນ ີ ້ ທ ້ ົ າ ວ ອ ຣ າ ພ ພ ະ ນ າ
ສ ອ ງ ກ ຳ ພ ອ ນ ຫ ັ ບ ປ ູ ່ ນ ວ ນ ໄ ດ ້ ມ ີ ເ ມ ຶ ່ ອ ນ ນ ີ ້ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ເ ຮ ົ າ ທ ົ ້ ງ ຫ ຼ າ ຍ ປ ່ າ ໄ ດ ້ ຊ ້ ານ ວ ານ ໃ ຫ ້
ຣ ິ ບ ໄ ປ ເ ອ ົ າ ນ າ ງ ຈ ັ ນ ທ າ ໜ ີ ໃ ຫ ້ ພ ົ ້ ນ ຈ າ ກ ເ ງ ື ້ ອ ມ ນ ີ ້ ແ ຫ ່ ງ ມ ັ ນ ກ ່ ອ ນ ເ ທ ີ ້ ນ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ມ ັ ນ ໄ ດ ້
ນ ອ ນ ຕ ຶ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ເ ປ ັ ນ ອ ັ ນ ຍ າ ກ ນ ັ ກ ບ ່ ໍ ອ າ ດ ຈ ັ ກ ເ ອ ົ າ ນ າ ງ ໜ ີ ຈ າ ກ ມ ັ ນ ໄ ດ ້ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ າ
ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ກ ລ ່ າ ວ ແ ຕ ່ ເ ຄ ົ ້ າ ເ ທ ົ ້ າ ເ ຖ ິ ງ ປ າ ຍ ບ ່ ໍ ຣ ะ ບ ວ ນ ແ ລ ້ ວ ທ ້ ົ າ ວ ພ ຣ ะ ລ ັ ກ ພ ຣ ะ
ລ ານ ກ ໍ ຕ ິ ກ ແ ຕ ່ ງ ເ ຄ ົ ້ າ ຄ າ ະ ນ ັ ້ ອ ຍ ຕ ິ ນ ບ ່ ໍ ຣ ะ ບ ວ ນ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ຂ ຶ ້ ນ ຂ ີ ່ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ
ເ ຕ ັ ້ ນ ທ ະ ບ ານ ຂ ອ ້ ານ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ທ ະ ນ ະ ນ ັ ທ ທ ີ ມ າ ກ ວ ່ າ ຍ ານ ດ ົ ງ ນ ຶ ່ ງ ກ ໍ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ຝ ັ ້ ງ ນ ້ ຳ ກ ້ ຳ
ໜ ້ າ ເ ປ ັ ນ ດ ັ ່ ງ ເ ດ ັ ກ ນ ້ ອ ຍ ເ ຕ ັ ້ ນ ຂ ອ ້ ານ ຣ ອ ບ ຄ ວ າ ຍ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ
ຂ ອ ້ ານ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ທ ະ ນ ະ ນ ັ ທ ທ ີ ພ ົ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ເ ຈ ້ ົ າ ຈ ົ ່ ງ ໃ ຫ ້ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ຂ ຶ ້ ນ ໄ ປ ພ ົ ້ ນ ຝ ັ ້ ງ ນ ້ ຳ ແ ລ ້ ວ
ກ ໍ ລ ວ ດ ຮ ຸ ່ ງ ເ ຈ ້ ົ າ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ຶ ່ ອ ນ ັ ້ ນ ເ ຈ ້ ົ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຈ ົ ່ ງ ໃ ຫ ້ ມ ້ ານ ມ ະ ນ ີ ກ າ ບ ຍ ົ ກ ຍ ່ າ ງ ໄ ປ ໃ ນ

---

๑ ຄຳເວົ້າໃນວົງເຫ ັ ບກ ່ ວຍຈ າ ກ ໃ ບ ລ ານ ຈ ານ ກ ່ ຳ ພ ูภ ฐ ม ัก ๑ ໜ ້ າ ๖๕

ทำภาว เมื่อวอินทะปะถาบะถอบทั้บ เบังถ้วบ่มีกิจจะธาวุภาบอับ
ใถอับบ๋า บ่ฟ้าวธิบถิบพลับหั้บแล เมื่อบั้บฝูวหมู่บ๋าสาวชาว "แม" ๑
ห้าวฐาบเหับเจ้าห้าสอวตั้บขอวิ้มาบา(๖๑) แต่ทาวท่าบ้ำเอ้าไปผาสาวทำ
ภาวเมื่อวสับบั้บ เอิาจิวถะบ๋าใจว่า บุถละผู้ใถขอวิ้มาตั้บมาแต่ท่าบ้ำบั้บ
บารอบว่าถำลอถสอถมาแต่พื้บบ้ำพุ้บชุะแล ผิว่าบ่มาแต่พื้บบ้ำแท้ๆ
รอบว่ามาเพิ่งอากาถชุะแล ผิวาบมาเพิ่งอากาถะเท่าถวบบรอบวา
มาแต่พื้บบ้ำ ถับบ่มาแต่พื้บบ้ำกำแม่บบ้างลับถับถาเอ้ามาเถิงทำภาวเมื่อว
แล้วจิวใท้เหับบ่ป่าชุะแล ถับว่าชาวเมื่อวห้าวฐาบถะบ๋าใจสับบั้บแล้ว
เอิาจิวเอิ้บถามว่า เจ้าบ่าวบ้อบ ขอวิ้มามาแต่ที่ใถที่บ๋าวาบ่เมื่อ
บั้บท้าวพระลามกำกล่าวถ้อบถ้อบคำอับชื่บ่ลับบ่บ้า อ่าเรามาแต่เมื่อวจับ
ทะบุลีสีสัตะบากพุ้บแล ถับว่าเจ้ากล่าวว่ามาแต่เมื่อวจับทะบุลีสีสัตะ
บาก เอิาเว้าวาจาต้บกับว่าส่อบถั้วขาสอวถิบอับขอวิ้มาไปในทำภาว
เมื่อวที่บั้ บอบว่าแม่บชาถเชื้อบาตติภาวิวสาพี้บ้อวแท่วบาวจับหาผู้มี
เตชะอิทธิอับมาก มาใต่ตามบำเอิาบาวถืบเมื่อบ่ำป่าชุะแล ผิว่าบ่เชื่อ
คำอับข้ากล่าวบี้กำจิวพากับฟ้าดูจักสบ่อบ หากจักใด้ยิบข่าวมาเถิว
เราบ่เหิวบางชุะแล (๖๑) ถับว่าเอิาจากับสับบั้บแล้ว ท้าวพระลักพระ
ลามกำขอวิ้มาผ่าทำภาวเมื่อว เอ้าไปเถิวผาสาถท้าวธาพพะบาสอบ แล้ว
เจ้าห้าสอวจิวชักแถ่มม้าเอ้าไปเถิวหิวอั้บใถผาสาถ แล้วท้าวพระลาม
จิวใท้ท้าวพระลักขอวิ้มาวงล้อมอ้อมผาสาถปู่ ป่าใท้ถืบผู้ชายเอ้ามา
ใด้กำพี้เบิ ถับว่าท้าวพระลามกล่าวสับบั้บแล้ว เจ้าจิวฤอถถาบภาย
บะสิถภวักแภว่าอื้บ "เถิว" ๖ ผาสาถอับมีแสวอับเหื้อมมาบๆเบังถ้า
ฟ้าลิวผ่าจักภะอาบบั้บแล ถืบห้าวฐาบกำเหับแสวถาบอับเจ้ากวักแภว่าเอ้า
ไปในผาสาถที่บั้บ เอิากำมีจิถใจอับป้าบ บ่อาถจักตั้วปู่ใด้เอิากำพ้อมกับ
แตกฟ้วกระจักกระจายแล่บหบี บาวพ่อวแล่บไปตามอั้บใถผาสาถเถิว
ถึบแล้ว จิวลิวหบีกำมี บาวพ่อวใตบลิวแต่ผาสาถเถิวถึบอาหักอาห้าบ

---

๑ ใบลาบจาบคำอวบ "เมื่อว" ผูก ฐ มัด ๑ หน้า ๖๗
๖ เถิว ถอบเบ้บเหิว จาบคำอวบ เถิว ถึภับ หน้า ๑๗

ຄັນວ່າເຂົາລົງຈາກຜາສາດໜົດສັ້ງແລ້ວ ເຂົາກໍຟ້າວແລ່ນໜີເມື່ອຫາເຮືອນທຸກ
ແຫ່ງທຸກພາບ ບໍ່ອາດຈັກຕັ້ງຢູ່ໄດ້ຈັກຄົນ ກໍທໍ່ນ້ຳແຕ່ນາງຈັນທາຜູ້ງາວ
ອົກເປື້ອນຢູ່ກັບຜິວຕົນເທດວ່າປ່ານຜິວຕາຍເສັ້ງບໍ່ໄດ້ເຫັນໜ້າ ນາງຈົ່ງບໍ່ແລ່ນໜີ
ກໍທໍ່ກົ້ມໜ້າເໝາະກັບ (๒๓) ອົກຜິວຕົນຮ້ອງໄຫ້ຢູ່ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມ
ຈົ່ງເຂົ້າໄປເຖິງຫ້ອງທ້ອງທີ່ນອນ ກໍເຫັນທ້າວອາພພະນາສວນນອນໂກນຢູ່ໂກ້ກໆ
ບໍ່ຮູ້ຈັກເນື້ອຈັກຄ້ຽງອັນໃດອັນນ້ຳ ທ້າວພຣະລາມຈົ່ງໄປຈັບເອົາແຂນນາງຈັນທາ
ແກ່ດ້ຽງອອກມາຊາບນົ່ນພາສາດທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງຈັນທາຈົ່ງຖາມທ້າວ
ພຣະລາມວ່າເຈົ້າ ນ້ອງລຸກແຕ່ທີ່ໃດມາຈົ່ງດ້ຽງແກ່ເຮົາອອກໜີຈາກຜິວແຫ່ງ
ເຮົານີ້ຈາ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈົ່ງກລ່າວວ່າ ນ້ຳງບໍ່ຮູ້ຈັກວ່າກູນີ້ເປັນລູກພຣະ
ບາທັຕຕະຣັຕຖະອັນເປັນນ້ອງແຫ່ງນ້ຳງນັ້ນລ໊ ບັດນີ້ພຣະບາທໍ່ກໍໃຊ້ ໃຫ້ກູໄຕ່ຕາມ
ມາເອົານ້ຳງຄືນເມື່ອກັບດອນກູດ້ວຍນີ້ແລ ຄັນວ່ານ້ຳງບໍ່ນັກໄຄ່ປາກເມື່ອກັບດອນກູ
ກໍຈົ່ງເວົ້າໃຫ້ກູຮູ້ແຈ້ງນັ້ນເທີ້ນ ກູຈັກຕັດເອົາຫົວນ້ຳງຫົ້ວເອົາເນື້ອຖວາຍພຣະບາທໍ່
ບັດດ້ວຍນີ້ໜໍ່ໃຫ້ພຣະບາທໍ່ໄດ້ຮູ້ຈັກວ່ານ້ຳງຕາຍແລ ບໍ່ຕາຍນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງ
ຈັນທາໄດ້ ຍິນຄຳທ້າວພຣະລາມກລ່າວນາບເຕ້ງຂົ່ມເຫ້ງ ດ້ວຍອຳນາດອາດຍາສັນ
ນັ້ນນາງກໍມີໃຈອັນປ້ານ ແລກ້ວນາກນັກ ໃຈນ້ຳງບ້ງຄຶດເຖິງຜິວ ແຫ່ງຕົນຮ້ອງ
ໄຫ້ນາງຈົ່ງບໍ່ມີໄຫວ້ທ້າວພຣະລາມວ່າ ຂ້າຜູ້ພີ້ຂໍໄປເອົາເຄື່ອງນຸ່ງຂອງທ້ຽງອັນ
ປູ່ໃນບ່ອນຊະນອນໜຸ້ນກ່ອນເທີ້ນ ຄັນວ່າຂ້າຜູ້ພີ້ຄືນໄປເອົາແລ້ວ ຫາກຈັກຟ້າວ
ຄືນມາຫາເຈົ້າ (๒๔) ນ້ອງທີ່ນີ້ແລ ຄັນວ່ານາງກລ່າວສັນນັ້ນແລ້ວ ນາງຈົ່ງຣີບ
ແລ່ນເຂົ້າໄປໃນບ່ອນຊະນອນແຫ່ງຕົນ ນາງກໍເຫັນທ້າວອາພພະນາສວນຫັ້ນປູ
ບໍ່ຕື່ນຈັກເທື່ອ ນາງຈົ່ງຄວາມືບາຍເອົາເຄື່ອງນຸ່ງຂອງທ້ຽງແຫ່ງຕົນ ໝົດແລ້ວ
ນາງຈົ່ງຊັກຊັ້ນດ້ຽງຜິວຕົນ ແລ້ວນາງຈົ່ງເລີ້ນສັ່ງວ່າລຸກໆທ້ອນຜິວຮັກຂ້ອຍເຮີ
ຂ້ອຍຈັກໜີຈາກເຈົ້າເສັ້ງແລ້ວ ໃຫ້ເຈົ້າລຸກມາຍາດຊີ້ເອົາຂ້ອຍແດ່ເນ ເປັນດັ່ງ
ລ໊ຈົ່ງນາບອບເຖິງ ๖ ເດືອນ ๗ ເດືອນກໍບໍ່ຕື່ນຈັກເທື່ອນີ້ເດ ອັນນີ້ໄດ້ຊື່ວ່າ
"ຊາຕາ ເຄີຍຄາດ" [๑] ພຣິຫມຊາກເຄີຍໄກກັນແລ້ວ ນັບແຕ່ເປັ້ນຜິວເມັ
ກັບນາງໄດ້ ๑๑ ປີ ๑๖ ປີ ເຈົ້າຜິວຮັກກໍບໍ່ນອນເປັນກະດັກກະດໍ້ສັນນິ້ນາ ຄັນ

---

๑ ໃບລານນາຊອບຂຽນ"ຕາເຄີຍຄາດ" ຄວາມໝາຍບໍ່ເຂົ້າໃຈ ແຕ່ວ່າໃນໃບລານໜອງບອນ
ຂຽນ"ຊາຕາເຄີຍຄາດ" ຈົ່ງຖືກ ໃບລານຈາບກ່ຳຂຽນຄືກັນກັບໃບລານໜອງບອນໜ້າ ມ๖

ว่าบางเอ็นสั้งบังผิวตินสันนี้แล้ว บางจิ๎งออกมาแต่ผิวติน เถิงท้าวพระลามอันปู่เหนือชานมินถองถ้าทั้งแล ถันว่าบางจันทาออกมาเถิงชานมินแล้ว ท้าวพระลามจิ๎งจูงแขนบางขึ้นขวิ๎มาทั้งแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ๎งเตั้นทะบางขึ้นสู่อากาถกางหาวแล้ว กำลวกไปรอกไปเถิงสาลาพายนอกเมืองกำลวกพากับเชิาจอกปู่ในทิ่นั้นทั้งแล ในเมื่อถินท้าวหูายแตกหนีจากท้าวพระลาม ในหน้าสาถท้าวธาพพะนาสวนปางนั้นเอิาจิ๎งแล่นไปขาบ (๖๕) ทูนพระยาวิธุลทะอันเปันเจ้าแห่งเอิาว่า เทอะฝูงข้าไทว้มะหาธาชุเจ้า บังมิกระไทชาย ๖ ถินขวิ๎มา จันเอิาบางจันทาอันเปันลูกสะไพ้มะหาธาชุเจ้า หนีไปทิ่ใกบ่รู้แล้วแล เมื่อนั้นพระยาจิ๎งถามว่า ส่วนถ้างกระไทชายทั้งสองถินนั้น ลุกแต่ทิ่ใกมานั้นจา เมื่อนั้นถินท้าวหูายจิ๎งพ้อมกับขานว่า เทอะฝูงข้าไทอ้มะหาธาชุเจ้า ในเมื่อกระไทชายเข้ามาบากชิ๎งเอิาบางนั้น มันกำอัดแกว่งดาบถองบิ๎งเข้ามา ส่วนถ้างดาบถองนั้นกำบังเกิดเปันแสงเหื๎อมมาบ ๆ เปันถ้างฟ้าลิงผ่าจักกะวานนั้นแล ถันว่าฝูงข้าท้าหูายเหันแสงดาบกำลวกป้านสะท้านแตกหนีบ่ มีบุถละผู้ใถจักมืนตาต่ำได้ บางพ่องร้องไห้ว่าวาย ๆ ประไหประหายภูตายบักนี้แล้ว กำลวกพากับแตกหักโถบถ้านพ่ายพังหนีไปทุกแห่งทุกพาย จักว่ากระไทชายทั้งสองเอิาบางไปทิ่ใกกำบ่ทันรู้ได้กำข้าแล เมื่อนั้นพระยาวิธุลทะ กับท้างบางเทวิ แลถินท้าหูายกำพ้อมกับลิงไปล่ำลิงดูบังบางจันทาในผาสาดทิ่นั้น กำท่เหันแต่ท้าว (๖๗) ธาพพะนาสวน นอนปู่บ่ขาด กำบ่รู้ว่าบางน้อยบากใกถินทั้งแล เมื่อนั้นพระยาวิธุลทะบางเทวิ กับท้างถินท้าหูายกำพ้อมกับชอกใช้ ปิกไว้หาบางจันทาในผาสาดทิ่นั้นกำบ่เหันในทิ่ใกทิ่บ้าง กำลวกพ้อมกับร้องไห้อันมิสงางสนั่นเมืองนันมากนัก[๑] ทั้งแล เมื่อนั้นพระยากับท้างบางเทวิกำจ้ำไปปุกถั้นทึ้นถ้าท้าธาพพะนาสวนให้ ตื่น กำบ่ตื่นจักเหื่อ เปันถ้างไปปุกไว้ ไม้ตอกออกตา ธอนตำนั้นแล ถันว่าถินท้าหูายไปปุกทึ้นถ้าง

---

๑ ในลานจานกำขุนตื่ม "เปันถ้างอิางร้องในธะดูเดือนห้าเดือนหก"
ดูก ฐ มัถ ๑ หน้า ๓๔

ด้วยนั้น ก่ข้ำแรงใกบปู่ใกกๆบิวกว่าเก่าทั้งแล เมื่อนั้นคิบทั้งหลายบหมาย มีพระบาทั้งสอง เป็นพ่แม่เป็นต้น ก็ลวดพ้อมกับบ้ปู่เฝ้า ท้าวธาพพะบาสอบ เหมือนด้วบ้ปู่เฝ้าชากผีกาบนั้นแล เมื่อนั้นส่อนด้วคิบทั้งหลายอันเหันเจ้าทั้งสองข้ามาเข้าผ่าท่ำกางเมืองนั้น เขาจึงเว้าวาจาต้าน เชิงกันไปมาว่า ดูธาเจ้าทั้งหลายข้าก็เหันต่างมะหลากแต่ข้ามาผ่าท่ำกางเมืองพุ้นแล บามเมื่อเธาทั้งหลายถามก็ว่ามาแต่เมืองจันทะบุลีสีสัตะนากพุ้นว่าด้วนั้นบา บัดนี้ก็หากแม่นท้าวพระลักพระลาม มาบ่ำเอานางจันทาอันเป็นพี่บิวแท่งเขา(๒๗) คืนเมื่อแท้ๆนั้นบา เมื่อนั้นพระบาวิรุลหะได้บินคำชาวเมืองต้านจาระจา เชิงกันไปมาสันนั้นพระบาจึงถามคิบทั้งหลายว่า ดูธาท่านทั้งหลาย ส่อนด้วคิบผู้มาลักเอานางจันทาหนีไปนี้แม่นท้าวพระลักพระลาม อันเป็นน้องชายนางจันทามาลักเอาพี่บิวแท่งเขาหนีเมื่อแท้ ลือเมื่อนั้นคิบทั้งหลายจึงขานคำพระบา ว่าแม่นแท้ๆ ก่ข้าแลในเมื่อคำลือชาผากิดมาเถิงเธาว่า ลูกชายพระบาทัตะรัตถะอันเป็นพี่ชายแท่งมะหาธาชเจ้าเกิดมาเป็นลูกฝาแฝด ๒ คิบ ผู้พี่นั้นชื่อว่าท้าวพระลาม ผู้น้องนั้นชื่อว่าท้าวพระลักอันมีเตชะอิทธิอันมากว่าด้วนั้นข้าจึงได้กล่าวว่า แม่นท้าวพระลักพระลาม เพื่อด้วนั้นแล บามเมื่อลูกมะหาธาชเจ้าได้ไปเอานางจันทามาเป็นเมีย ปางนั้นท้าวธาพพะบาสอบก่ป่ำได้ฮีกข่อระบาเอาก้วยชื่ ก้วยกิ ก่ท่ำไปบาดชิงฆ่มเหัง เอาก้วยอำบาดอาดบาแลเตชะอิทธิแท่งคิบเหดด้วนั้นมันจึงเป็น "เวลาปะติเวลา"๑ ตอบกับปู่บ่ำแล้ว พระบาทัตะรัตถะอันเป็นพี่ชายแท่งมะหาธาชเจ้า ได้ใช้ลูกชายมา(๒๘) ได่ตามบ่ำเอาลูกบิวคืนเมื่อนั้นแลในเมื่อท้าวพระลักพระลามเอานางหนีจากผิวไปรอดสาลาทั้งนั้นแล้ว ท้าวพระลามจึงกล่าวเชิงท้าวพระลัก อันเป็นน้องแท่งคิบว่า ดูธาเจ้าน้องรักแก่พี่ เจ้าจึงปู่รักสานางจันทา อันเป็นพี่บิวแท่งธาในสาลาทั้งนี้ ป่าให้ท้าวธาพพะบาสอบมาสิกเอาได้แท้ดาย พี่จักคืนไปปุกท้าวธาพพะบาสอบให้ตื่น

---

๑ ถอบเป็น เวธ้างปะติเวธา

ก่อนแลส่วนถ้วทำวธาพพะนาสวนผู้นั้นมันกโอดอ้างว่ามันมีเตชะธิทธิอัน
มากมันจ๊ำไปขาดชีวิตเหว้าเอานางจันทามาเป็นเมียมันนั้น ทีนี้เราผู้
ผิดจักไปปุดมันให้ตื่นมาแล้ว มันจักกะทำสันโดยแก่เราดีดี หากจัก
เหันธาง๑ เหือนี้แล เมื่อนั้นนางจันทาได้ยินถำท้าวพธะลามอันเป็นน้อง
แท่งดินว่า จักถืนไปข้าพันผิวถินให้ตาย สันนั้นนางจ๊ำกล่าวว่า ภู
ธาเจ้าถินน้องทีนี้ข้าผู้มีกำจักขอชีวิตผิวแท่งข้ากับดอมเจ้าน้องแด่เทิน ขอ
ให้เจ้าน้องไปกำธาบงาบเถ้า พ่ให้ผิวแท่งข้าอ่อนโยมแล้วจ๊ำสั่งสอนให้
เป็นพี่แก้วน้องทิบกันนั้นเทิน ถันว่านางจันทากล่าวสันนั้น ท้าวพธะ
ลามจ๊ำกล่าวว่าส่วนถ้วนางผู้นี้ กำบ้าปะดิพัด (๑๙) มักรักผิวมันมากนัก
สันนี้ ท้าวพธะลักษ่าได้ละไลนางจันทาให้มันไปหาผิวมันแท้ถวย ถัน
ว่าท้าวพธะลามกล่าวสันนั้นแล้ว เจ้าจ๊ำขึ้นขี่ม้ามะนีภาบเตื้นทะยาน
ถุบถืนไปมาตาว่าบามตาอ่ำ กำไปเถิงผาสาดท้าวธาพพะนาสอน เป็น
ถ้วลิมพักไม้นั้นแล ถันว่าเจ้าไปรอดไปเถิงผาสาดท้าวธาพพะนาสอน
แล้ว เจ้าจ๊ำให้ม้ามะนีภาบป็นปู่ข่วงถุ้มทีนั้นแล้ว เจ้าจ๊ำขึ้นไป"เถิง" ๑
ผาสาดบ่มีนางหันั้นแล เมื่อนั้นถินทัวทูายกำลิ้งแลเหัน ท้าวพธะลาม
ขึ้นมาผู้ดูง ๑เถิงผาสาดทีนั้นถินทัวทูายกำพ้อมกันกล่าวว่า ส่วน
ถ้วถินผู้มาลักเอานางจันทาหนีไปนั้น แม่นถินผู้ขึ้นขั้นโดมานั้นเด แม่น
ว่าม้ามะนีภาบกำปู่ใต้ขั้นโดนั้นบา ส่วนถ้วนางจันทาแลชาบผู้บ๊ำกำบ่เหัน
รอบว่าเอาให้ชาบผู้นั้น เอานางหนีไปไว้ที่ใดที่บ๊ำแล้ว จ๊ำให้ชาบผู้
นั้นขี่ม้าเข้ามาผิกจอบถูบ้าภิจจะธาชภาบอันร้าย แลอันถืบ่ป่าชะ
แลว่าถ้วนั้นเมื่อนั้นท้าวพธะลาม จ๊ำเข้าไปรอดไปเถิง พธะบาอิธุล
ทะ อันเป็นอาวแท่งดินแล้วเจ้าจ๊ำบ้า(ฝ๐) ปู่ถามสุกธะสำธาน บ่ป้าน
บ่ถ้วหันแล เมื่อนั้นพธะบาอิธุลทะกำบ่รู้จักชาบชาบแท่งดิน พธะบา
จ๊ำใจถามว่าถูธาท่านชาบหมุนถ้วใด้ยินว่าภธะไทชาบทั้งสองถิน ขี่ม้า
มาลักเอานางจันทาหนีไปนั้นบ่ลอบว่า แม่นท่านนี้ผู้บ๊ำบั้นลี๊ เมื่อนั้นท้าว

---

๑ "ธาง" บ่เข้าใจถวามหมาย

๒ ถวนเป็นเทิง จานก่ำขุม "เถิง" ถึภัน หน้า ฝภ

ພຣະລານຈ໊ຽງຂານວ່າເອ໊ຽງແມ່ນແທ້ແລອາດຍາອາວຫາກໃຊ້ ໃຫ້ທ້າວຣາພພະນາ
ສວນໄປຍາດຊ໊ຽງເອົານາງຈັນທາ ອັນເປັນພີ່ບ໊ຽງແຫ່ງຂ້າ ມາໃນເມ໊ືອງອິນທະປະ
ຖານະຄອນທ໊ີນ໊ັ ບ໊ັດນ໊ີ ພຣະຍາທ໊ັຕະຣັຕຖະອັນເປັນພໍ່ແຫ່ງຂ້າ ຈ໊ຽໃຫ້ຜູ້ຂ້ານາໄຕ່
ຕານນໍາເອົານາງຈັນທາເມ໊ືອເມ໊ືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກໃນກາລະບ໊ັດນ໊ີແລ ອາດ
ຍາອາວມັກໄຄ່ເອ໊ືນຮຽກຂ້າຜູ້ຫ໊ານເປັນໃຈນມາລັກເອົານາງຈັນທາໜີໄປແລ້ວແລວ່າ
ດ໊ັ່ງນ໊ັ້ນກໍຕານໃຈມັກອາດຍາອາວນ໊ັ້ນເທ໊ືນ ເຫດວ່າອາດຍາອາວຫາກໃຫ້ທ້າວ
ຣາພພະນາສວນໄປຍາດຊ໊ຽເອົານາງຈັນທາ ນາເຖ໊ຽງເມ໊ືອງອິນທະປະຖານະຄອນ
ທ໊ີນ໊ັ ແລ້ວ ຂ້າຜູ້ຫ໊ານຈ໊ຽກະທໍາຕານເມ໊ືອພາບລຸນ ເມ໊ືອນ໊ັ້ນພຣະຍາວິຣຸລ
ຫະ ຈ໊ຽກລ່າວວ່າເຮົາຜູ້ເປັນອາວກໍບ່ໄດ້ ໃຊ້ໃຫ້ທ້າວຣາພພະນາສວນ ໄປເອົາລູກ
ສາວອາດຍາລຸງ (ฉ๑) ນາເຖ໊ຽງທ໊ີນ໊ັ ດອກນາ ທ້າວຣາພພະນາສວນຫາກໄປກະ
ທໍາຜູ້ດຽວນ໊ັນເອງ ວ່າດ໊ັ່ງນ໊ັ້ນທ໊ີນ໊ັ້ນທ້າວພຣະລານຈ໊ຽກລ່າວວ່າ ຜິວ່າອາດຍາ
ອາວບ່ໄດ້ ໃຊ້ໃຫ້ນ໊ັນໄປຍາດຊ໊ຽເອົານາເຖ໊ຽງທ໊ີ ແທ້ດ໊ັ່ງນ໊ັ້ນເຫດໃດອາດຍາອາວຈ໊ຽບໍ່
ໃຫ້ທ້າວຣາພພະນາສວນເອົານາງຈັນທາ ຄືນໄປສ໊ົ່ງໃຫ້ອາດຍາພໍ່ແຫ່ງຂ້ານ໊ັ້ນຈາ
ເມ໊ືອນ໊ັ້ນພຣະຍາວິຣຸລຫະຈ໊ຽກລ່າວວ່າ ເຮົາຜູ້ເປັນອາວກໍບອກໃຫ້ນ໊ັນເອົາຄືນໄປສ໊ົ່ງ
ຫ໊ານເທ໊ືອຫ໊ານທ໊ີແລ້ວ ນ໊ັນກໍບ່ເອົາໄປສ໊ົ່ງໃຫ້ແກ່ອາດຍາລຸງແທ້ນາ ທ໊ີນ໊ີ້ເຮົາ
ອາວຫ໊ານປ່າໄດ້ ວິອາດຜິດຖຽງກ໊ັນນ໊ັ້ນເທ໊ືນ ແມ່ນວ່າທ໊ີຜິດທ໊ີຊອບທ໊ັງນວນຈ໊ຽໄວ້
ໃຫ້ເປັນໜ໊ັກແກ່ທ້າວຣາພພະນາສວນຜູ້ດຽວນ໊ັ້ນເທ໊ືນ ຄັນວ່າພຣະຍາວິຣຸລຫະ
ກລ່າວສ໊ັນນ໊ັ້ນແລ້ວພຣະຍາຈ໊ຽໃຫ້ພວກນ້ອຍໄປທ໊ັນເອົາທ້າວພິກພີ ກ໊ັບທ໊ັງທ້າວ
ອິນທະຊິ ອັນເປັນລູກແຫ່ງຕົນນາປະຊຸມນຸມກ໊ັນແລ້ວ ພຣະຍາຈ໊ຽກລ່າວວ່າດູ
ຣາເຈ້ົາລູກຣັກທ໊ັງສອງ ບ໊ັດນ໊ີ້ທ້າວພຣະລ໊ັກພຣະລານ ກໍນາໄຕ່ຕານເອົານາງ
ຈັນທາຫນ໊ີຄືນເມ໊ືອແລ້ວທ້າວພຣະລານຈ໊ຽຕ່າວຄືນນາສົນທະນາຈາຕ້ານ ໃຫ້ຮູ້
ຈ໊ັກຜູ້ຜິດຜູ້ຊອບ ເຫດໃດເຈ້ົາລູກຣັກຈ໊ຽບໍ່ນາປຶກສາວາຈາດ້ວຍຖ້ອຍຄໍາ(ອັນໃດ)
ອັນບ໊ຽງເຊ໊ືອເຮົາຜູ້ພໍ່ (ฉ๒) ນ໊ີ້ຈາ ເມ໊ືອນ໊ັ້ນທ້າວພິກພີອັນເປັນໜໍ່ຮູຣາ ຈ໊ຽກລ່າວວ່າ
ຂ້າແກ່ພໍ່ເປັນເຈ້ົາສ່ວນດ໊ັ່ງກິຈຈະຖ້ອຍຄໍາເບ໊ືອງນ໊ີ ຂ້າກໍຮູ້ແຈ້ງແຕ່ປ່າງເມ໊ືອທ້າວ
ຣາພພະນາສວນເປັນສ໊ັນນິບາດ ແລນອນບ່ຕົ້ນຈ໊ັກເທ໊ືອພຸ້ນແລ ເຫດວ່າຄົນທ໊ັງ
ຫ໊ານອ໊ັນເປັນມະນຸສສະຊາດສເນ໊ີກ໊ັນນ໊ີ ອັນຈ໊ັກນອນບ່ຕົ້ນຈ໊ັກເທ໊ືອກໍບ່ທ່ອນນ໊ີໃນ

ໂລກນີ້ແລ ທຸງນ່ອນນີ້ຜູ້ກໍາຣາບຜາບແພ້ ຈ້ຳນອນບໍ່ຕື່ນນັ້ນແລ ໃນເມື້ອອາວຍາ
ພໍ່ກລ່າວວ່າ ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມ ເປັນໂຈນມາລັກເອົານາງຈັນທາໜີ ໄປແລ້ວ
ແລ ວ່າດັ່ງນີ້ດ້ວຍແທ້ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມ ບໍ່ໄດ້ເປັນໂທດເປັນໂພຍອັນ
ໃດອັນນຶ່ງຊະເຫຼ້ັກສນ່ອຍ ກໍຫາກເປັນໂທດແຕ່ທ້າວຣາພພະນາສອນຜູ້ດຸງວ
ເທດວ່າທ້າວຣາພພະນາສອນໄປກະທໍາເສັ່ງກ່ອນ ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມຈ້ຳ
ມາກະທໍາຕາມແທ້ ດີຫຼ້ ແລ ຂໍແກ່ພຣະຣາຊປິດຕາປ່າໄດ້ອາຣິດງນນ້ຳຂ້ານຸ້
ເປັນລູກວ່າ ບໍ່ມາປຶກສາວາຈາຖ້ອຍຄໍາອັນໃດອັນນຶ່ງ ເຊ່ິງເຮົາວ່າດັ່ງນັ້ນກ່ຂ້າເທ້ັນ
ນັບແຕ່ຂ້າເກ້ິດມາໄດ້ ๑๑-๑๒ ປ້ີມານ້ີ ເຂົາກ່ມາກລ່າວວ່າຜູ້ຂ້າເປັນໝໍຣູຣາອັນຄ້ວ
ອັນສ່ງງແທ້ ດີຫຼ້ ແລ ເທດໃດພຣະບາພໍ່ ຈ້ຳບໍ່ຖາມຜູ້ຂ້າດ້ວຍເທດຮ້າຍກາງດ ี
(ฉ๖) ທ້ງອັນຈັກຄວນກະທໍາແລບໍ່ຄວນກະທໍາໃຫ້ແຈ້ງ (ໃຫ້) ຊອບຈ້ຳແນ່ນ ໃນ
ເມ້ືອທ້າວຣາພພະນາສອນ ອັນເປັນພ້ີຊາຍແທ່ງຜູ້ຂ້ານ ดี ເມ້ືອຈັກກະທໍາກິຈຈະ
ຣາຊການອັນໃດອັນນຶ່ງ ກໍບໍ່ເວ້ົາຮອດຈາເຖ້ງບ້ງຜູ້ຂ້າ ແມ່ນວ່າທ້າວຣາພພະນາ
ສອນອັນເປັນສັນນ້ິບາດແລນອນບໍ່ຕື່ນຈັກເທ້ືອກ ดี ພຣະບາພໍ່ກ່ບໍ່ຖາມຜູ້ຂ້າອັນເປັນ
ໝໍຣູຣາ "ກ ดีกับ" [๑] ເມ້ືອງທ້ີ ນ້ີ ແຕ່ກ ิกแต่เก้า ບັດນ້ີ ໂພຍໂພອັນຫ ึกອັນໜາ
ບ້ງເກ ิดมีมา ພໍປຣະຫັດແລ້ວ ພຣະບາພໍ່ຈ້ຳທັນຜູ້ຂ້ານາຖາມ ເທດໃດຜູ້ຂ້າຈ້ຳ
ແກ້ໃຫ້ລຶກປຶກໃຫ້ຫ ึกໄດ້ ก ่ขาจา ແມ່ນວ່າເຈ້ົາອ້າຍທ້ງສອງ ก ็ว่า ท้าวพระลัก
ພຣະລາມ ก ดีป่าได้ ติสินบินหาບ້ງຜູ້ຂ້າແລ ພຣະບາພໍ່ແທ່ງຜູ້ຂ້າກັບທ້ງຊາວ
ເມ້ືອງທ້ງນວນ ก ่ขาเท้ัน ແມ່ນວ່ານາງຈັນທາອັນເຈ້ົາອ້າຍເອົາໜີ ไปแล้วนั้น
ก ดี ເຈ້ົາອ້າຍທ້ງສອງຈ້ຳພາກັນເອົາເມ້ືອເສ ้ง ก ่ขาเท้ัน ຄັນວ່າທ້າວຣາພພະ
ນາສອນບ້ງບໍ່ຕາຍແລນອນຕື່ນຈັກເທ ็อก ดี ผิว่ามันบ้งฟ ้งความเผ ือข้าท้งสองพ่ ำ
ລູກອັນມ ีถ้อยคำห้ามไว้ ก ่เป็นอันดี ผิว่ามันบ่ฟ ้งบ ้ ก ็อโภกโภหาแลเต้ันทะ
ยานไล่ใต่ตามไปนำผ ้งมัน ดั ้งนั้นก "บ่ก ิว" [๖] ເจ ้าอ้ายท้งสองนั้นเท้ัน (ฉ๔)
ฝูงข้าท้งหลาย ก ่บ่ก ้อเก ิวก ิดแปดกับดอมมันนั้นแล ຄັນວ່າທ້ວພິກພ ิ
ภล่าวเป็นมะทุธ ิสสะอาจาจอบ แม่นธ ิกแม่นดอ ้งสันนั้น ພຣະບາວ ิธุลทะกับ
ท้งท้าวพระลาม ก ่ม ีใจช ิมช ืนย ินด ีมากนักแล้วท้าวพระลามจ ้ขาบลา

---

๑ ใบลานจานก่ำฆุม "เก ิดกับ" ผูก ๗ มัด ๑ ขน้ำ ๔ฉ

๖ ถอนเป็น "บ่ก่วา" จานก่ำฆุม "ก่วา" ขน้ำ ๔๔

พระยาวิธุลชะ ลิงจากผาสาทมาขอม้ามะบิภาบเตั้งทะยานถึบเมือ เถิงสาลา อันท้าวพระลัก แลนางจันทาละงอกอยกว้า ปู่ที่นั้บ ทั้บแล เมือนั้บ นางจันทา ก็เหันท้าวพระลามขอม้าถึบมาสันนั้บ นางจิงถามว่าเจ้าน้องไปปุกท้าวธาพพะนาสอบถึบแล้วลือรู้ว่ายังไปถึบนั้บจา เมือนั้บท้าวพระลามจิงขานคำนางจันทาว่า ข้าแก่เจ้าถิบพี่ ก็บ่ได้ไปปุกท้าวธาพพะนาสอบแล ข้าก็ไปสินชะนาจาต้านกับถอมพระพาวิธุลชะอันเปันอาว แห่งข้าให้รู้จักเทกร้ายแลภาบดี แล้วข้าก็ถืบมานั้บแล ถันว่านางจันทาได้ยินคำท้าวพระลามกล่าว ว่าบ่ได้ไปกะทำร้าย แก่ผิวแห่งถิบสันนั้บ นางก็มีใจชุ่มชื่นยินดี มากนักทั้บแล ในเมือท้าวพระลามลิงจากผาสาทหนีไปแล้ว ท้าวธาพพะนาสอบก็ลอกชะกุ้งถึบแล้วแลลุกมา ก็บ่เห็นข้านางจันทาอันเปันเมียแห่ง (๓๕) ถิบสันนั้บท้าวธาพพะนาสอบ จิงถามพระยาพ่อแห่งถิบว่า ข้าแก่พ่อเป้น เจ้าส่อบถั้งนางจันทาอันเปันเมีย แห่งข้าหนีไปที่ใดเสียก็ข้าจาเมือนั้บ พระยาวิธุลชะจิงขานคำลูกแห่งถิบว่าดูราเจ้าลูกรักแก่พ่อ ส่อบถั้ง พระยาทัตตะรัตถะ อันเปันลุงแห่งเจ้าในเมืองจันทะบุลีสีสัตตะนาก พุ้นใช้ให้ท้าวพระลักพระลามมาใต่ตามบำเอาเมือเสียแล้ว ลูกแก้วพ่อป่าได้ถืดรอกถึกเถิงยังนางผู้นั้บก่พ่อเท้อ เทกว่าเจ้าลูกรักได้ไปกะทำร้ายแก่เอิา แต่ก่อนเอิาจิงเตั้งใส่ใต่ตามมาเอิาลูกชายแห่งเอิาถืบเมือนั้บแล อันบ้างเจ้าลูกรักหากถักส่องแจ้ง สำระบางเหันทุกสิ่งทุกอัน ท้บเจ้าลูกรักบ่รู้จักนั้บจา เมือนั้บท้าวธาพพะนาสอบจิงกล่าวอ่าข้าแก่พ่อเปันเจ้า นับแต่ผู้ข้าเปันสันนิบาดแล้ว แลนอบชูบถาบต่เท้าภาละบักนี้ข้าก็บ่ถักส่องแจ้งสำระบางเหันอันใดอันบ้าง แลในเมือท้าวพระลักพระลาม มาเอาเมียผู้ข้าหนีไปนั้นเทกใดพระยาพ่อจิงบ่มีถามอันห้ามไว้แล้วแลบ่ปุกผู้ข้าให้ถืบนั้นจา เมือนั้นพระยาวิธุลชะจิงกล่าวอ่าดูราเจ้าลูกรักแก่พ่อ (๓๖) เทกใดพ่อ" จิง" [1] ห้ามเอิาไว้ได้นั้น

---

๑ จิง ถวนเปันจัก

จา เอาบั้นมีเตชะธิหทิเหาะหอบไปหาๆอากาดกาๆหาวกำได้พ่บา แม่บว่าเจ้าลูกรักตื่นมาแล้วกิ บ้าๆจักบากชิๆเอาผ้งแห่ๆเจ้าได้กับบ่ได้ กำ ท่ำกับบั้นแล เมื่อบั้นท้าวธาพพะบาสอบได้ ยินถำพ่แห่ๆติบกล่าวสับ บั้นเจ้ากำมีใภหากวีใภดมากบัก แม่บว่าพธะบาอิธุลชาะแลท้าวพิกพิมี ถวามห้ามไว้สับใดกิ เจ้ากำบ่ฟังเจ้าจิๆบ่ติบทำผาสาดเป่เพมุ่บกธะจอบ ผิๆไปแล้อ เจ้าจิๆบายเอาหะบูสิบอับชื่ว่าโมกอะสักสิบปาบั้บออกมา แล้อ เจ้ากำท้อยมีเตาะต่อยบ้าๆสายหะบูสิบ อับมีสุงอับกั้ง เป็บปธะถุจ จะกั้งฟ้าผ่าไม้หมื่บทิบั้บแล ถับว่าเจ้าเตาะต่อยแล้วเจ้าจิๆยิๆไปอับมี สุงอับกั้งมากบัก เมื่อบั้บปืบหะบูสิบกำบ้าๆเกิดเป็บลิพิบมะหิบละโบหา มีปธะหมาบใภด ๑ อับมีเสบาใหญ่มีปธะหมาบ ๔ ขุบหั้บแล ขุบบึ่ๆชื่ว่า ฟ้าแดด ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบฟ้าเรือ ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบฟ้าเหื้อมแล้ๆ ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบ ดาวจะเด็กหั้บแล ส่อบกั้งขุบเสบาหัๆสื่อับปืบสอบแห่ๆเท้าวธาพพะบา สอบกับเพดบั้บ กำยื้บขวิ (ฉิก) ช้าๆใหูหู้ๆออกจากอๆๆอิบหะปะถะบะ ถอบอับมีมีถือหน้าไม้ ปืบไฟหัๆมอบหั้บแล ถับว่าลิพิบมะหิบละโบหาใหู หู้ๆออกไปถึๆหำๆบา แล้อกำลิๆแลเหับ เจ้าหัๆ ๔ พธะองๆอับปู่ในสาลาที่ บั้บแล้อ กำพ้อมกับสำเพาะหน้าเพื่ออ่าจักไปข้าแลฟังบ้าๆท้าวพธะลัก พธะลาม อับปู่ในสาลากาๆหำๆบาบั้บแล เมื่อบั้บท้าวพธะลามกำลิๆแล เหับบ้าๆลิพิบมะหิบละโบหาใหูหู้ๆออกมาหาถิบสับบั้บ เจ้าจิๆบอกใต้ ท้าวพธะลักบายเอาหะบูสิบอับชื่ว่ามะฉิมะสบิปาบั้บออกมาแล้วท้าวพธะ ลักจิๆท้อยมีเตาะต่อยสายหะบูสิบอับมีสุงอับกั้ง เป็บกั้งฟ้าผ่าแสบที บั้บแล้อ กำยิๆไปอับมีสุงอับเมื่อๆบับสบั้บก้องมากบัก ส่อบกั้งปืบหะบู สิบอับบั้บกำบ้าๆเกิดเป็บ" ลิพิบ ๑ " มะหิบละโบหามีปธะหมาบอ่าได้ ๑ ใภด อับมีเสบาใหญ่ ๗ ถิบ ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบสักดา ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบกาลุบหาว ผู้ บึ่ๆชื่ว่าขุบอาดตาสาว ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบจะหาวใจก้า ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบฟ้าสบั้บ ผู้ บึ่ๆชื่ว่าขุบบ้อบต่ำตั้บผบาดิ ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบโสมสีหมากเด็อ ผู้บึ่ๆชื่ว่าขุบฟ้า

---

๑ ถอบเป็บ ธีพิบมะหิลโบหา จาบก่ำอุบถืกับกับบ้าบบาจอบ หบ้า ๔๗

เรือเกือนสามทั้นแลใบเมื้อขุนแม่ทับเสิกหัว ๒ อันเกิดมาด้วย (ฝัง) ตระ
ทะบูสิบแห่งท้าวพระลัก อันมีมีถี หน้าไม้แลปืนไฟ แล้วแลโหฐทั้งออกไป
เปน อันมีวมิบอิบทะภาบมากหนัก ถับอ่าหัวเสิกหัว ๒ ก้ำเข้าไป
เถิงกันแล้วเอิาก้อข้าฟันสักแหงกันไปมามากหนัก เมื้อนั้นขุนฟ้าแดด
เมื้อๆอิบทะปะถาบะถอบ ก็ถือาบกับลา[๑] แอะแล่น
ฟ้อบเข้ามาเปนหัวหน้าแล แต่นั้นขุน [๒]ชักดาก่เหนังขุนฟ้าแดดฟ้อบแปะ
เข้ามาถั้งนั้น มันก่แบกหอกบอๆแล่นเข้าไปหาเมื้อว่าจักแหงทั้นแล
เมื้อนั้นขุนฟ้าแดด จิ๊งถามว่ามึงนี้เปนเชื้อชาดบานมะกอบสันใด มึงจิ๊ง
ฟ้อบถาบกาบลาเข้ามาหาภูมิจา เมื้อนั้นขุนสักดาจิ๊งขานว่า ภูมิแม่น
ขุนสักดา เมื้อๆจับทะบุลิสีสัดะบากแลมึงนั้นมีชุดั้งลั้นจา เมื้อนั้น
ขุนฟ้าแดดจิ๊งขานว่า ภูมิแม่นขุนฟ้าแดด เมื้อๆอิบทะปะถาบะถอบ
หั้นแล อ่าถั้งนั้นแล้อ ขุนฟ้าแดดก่ฟ้อบถาบกับลาผันเข้าไปหาขุน
สักดาบ่ทันบานหั้นแล เมื้อนั้นขุนสักดา จิ๊งบิกหอกบอๆแหงขุนฟ้า
แดด เมื้อๆก้ำซ้าย ขุนฟ้าแดด จิ๊งเอิาลาธับหอกบอๆขุนสักดาหั้น
แล เมื้อนั้นขุนภาลุงบหาด จิ๊งจับเอิาหอกแล่น (ฝัง) เข้ามาซ่อบขุน
สักดา หั้นแล ถับอ่าขุนภาลุงบหาดมาธอกแล้อ ก่ลอกบิกหอกแหง
ขุนฟ้าแดดถูกกูกข้างซอกสันหัวหั้นแล ถับอ่าขุนฟ้าะแดดถูกหอกขุนภา
ลุงบหาดแล้อ มันก่แล่นไปถาวบ้อยบึ๊งก่ลอกตายไปหั้นแล เมื้อนั้นขุน
ฟ้าเรือเมื้อๆอิบทะปะถาบะถอบ ก่เหนังขุนสักดา กับหัวขุนภาลุงบหาด
แหงขุนฟ้าแดดถายเสังด้างนั้น มันก่ถือดุงดแก่ขาสองขุนมากหนัก มันก่
แบกก้าวแล่นเข้ามาเถิงขุนสักดา ถับอ่ามันมาเถิงแล้อ มันจิ๊งแหว่างก้าว
ฟันขุนสักดาหั้นแล เมื้อนั้นขุนสักดาจิ๊งแหว่างถันหอกรับก้าวขุนฟ้า
เรือหูดมีชะเด้นหนีแล้อ ขุนสักดาก่ช้าแหงถูกภิกขาขุนฟ้าเรือ อันมีเลือก
ไหฐหั้งออกมานอก ขุนภาลุงบหาด ก่ช้าแหงขุนฟ้าเรือ ถูกสายบึ๊ขอก
สันหัวตายไปหั้นแล เมื้อนั้นขุนฟ้าเหี้อมแล้วเมื้อๆอิบทะปะถาบะถอบ

---

๑ ถอบเปน บาลา (ตามมะหาวิชุบ) แต่ว่าในลานจานก่าชุบถือกับ "ภับลา" หน้า ๔๗
๒ ถอบเปน สักดา จานก่าชุบ "สักดา" หน้า ๔๗

ກໍແບກຫອກທະບານເຂົ້າໄປດ້ວຍຄ່ຳໃສ່ໃຈວ່າຈັກຂ້າຫັ້ນແລ ທີ່ນັ້ນຂຸນອາດຕາສາວ
ກໍ່ຖຽວເຫັນຂຸນຟ້າເຫຼ້ອມ ແລ້ວທະບານມາ ມັນຈຶ່ງຈັບເອົາລາກັບ (๔๐) ດາບ
ໄປຮັບໄວ້ຫັ້ນແລ ຄັນວ່າມັນໄປຮອດພ້ອນແປະແປ່ງເຂົ້າໄປດ້ວຍຄ່ຳໃສ່ໃຈວ່າ ຈັກ
ເອົາຂຸນຟ້າເຫຼ້ອມແລ້ວໃຫ້ໄວ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຟ້າເຫຼ້ອມແລ້ວຈຶ່ງຖາມວ່າ
ນ້ຳນັ້ນຊື່ຊາມບານມະກອນຮຸງກຊື່ສັນໃດ ນ້ຳຈຶ່ງແບກຫອກໃຈກະທະບານມາຫາ
ສັນນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນຂຸນອາດຕາສາວຈຶ່ງກ່ຳວ່າກູນີ້ແມ່ນຂຸນອາດຕາສາວ ຈັນ
ທະບຸລີສີສັຕຕະນາກແລ ນ້ຳນັ້ນຮຸງກຊື່ດ້ວຍນັ້ນຈາ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື່ອນັ້ນຂຸນຟ້າ
ເຫຼ້ອມແລ້ວຈຶ່ງກ່ຳວ່າ ກູນີ້ຊື່ວ່າຂຸນຟ້າເຫຼ້ອມແລ້ວ ເມື່ອງອິນທະປະຖານະ
ຄອນແລ ນ້ຳໃດກ່ວ່ານ້ຳນີ້ເຕຊະອັນດີນ້ຳເດີນແຕ່ໃກມາເຖິງເຂດໃຊງກ້ຳເມື່ອງ
ແຫ່ງກູແທ້ນໍ ນ້ຳຈຶ່ງເອົານາງຈັນທາມາສ້ຳໃຫ້ແກ່ກູເສັ້ງເທ້ນ ແຕ່ນັ້ນຂຸນອາດ
ຕາສາວຈຶ່ງກ່ຳວ່າອັນຈັກໃຫ້ກູເອົານາງຈັນທາໄປສ້ຳໃຫ້ແກ່ນ້ຳນັ້ນ ດູບາກນັກ
ແລ ນ້ຳຈຶ່ງເອົາເມັ່ງນ້ຳນາໃຫ້ແກ່ກູເສັ້ງເທ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວຂຸນອາດຕາ
ສາວຈຶ່ງຟ້ອນທວນລາເຂົ້າໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຟ້າເຫຼ້ອມແລ້ວຈຶ່ງບົກຫອກ
ໃຈກແທງໄປຫັ້ນແລ ແຕ່ນັ້ນຂຸນອາດຕາສາວຈຶ່ງບໍ່ລາກັບດາບແກວ່ງຮັບຫອກ
ໃຈກໄວ້ ແລ້ວມັນຈຶ່ງຟັນຊຶດກ້ຽວໄປເບື້ອງກ້ຳຊ້າຍ ກໍ່ລວດໄປຖືກຄໍຂຸນ (๔๑)
ຟ້າເຫຼ້ອມແລ້ວ ຂາດຊະເດັ່ນອອກກໍ່ລວດຕາຍໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນ
ດາວຊະເດັ່ກເມື່ອງອິນທະປະຖານະຄອນ ມັນກໍ່ເຫັນເອົາ ນ ຂຸນດາບໄປໝົດ
ສ້ຽງແລ້ວ ມັນກໍ່ຄຶດຄຽດບ້ຽງໜັກໜາມັນຈຶ່ງຈັດລີພົນມະຫົນລະໂຍທາແຫ່ງມັນ
ຟາດຕີບ່ອງເຂົ້າໄປນາກນັກແລ້ວ ມັນຈຶ່ງແບກຄ້ອນແລ່ນເຂົ້າໄປເຖິງຂຸນຊະ
ຫາວໃຈກ້າ ແລ້ວແລຟາດຕີຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຊະຫາວໃຈກ້າ ຈຶ່ງບໍ່ເອົາ
ລາໄປຮັບໄມ້ຄ້ອນອັນນັ້ນໄວ້ແລ້ວ ມັນຈຶ່ງເງື້ອດງ້າວແກວ່ງຟັນເບື້ອງຫົນຂວາ
ກໍ່ລວດໄປຖືກແອວຂຸນດາວຊະເດັ ຂາດຊະເດັ່ນອອກດາບໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ
ລີພົນໂຍທາເມື່ອງອິນທະປະຖານະຄອນ ກໍ່ເຫັນແມ່ທັບຂຸນໃຫ່ງທ້ຳສ້ຳດາບໝົດ
ແລ້ວເອົາຈຶ່ງພາກັນແຕກເພພ້ຳຫັກຖອຍຄືນ ເມື່ອເຖິງທ້າວອາພາພະນາສວນແລ້ວ
ກໍ່ລວດກັບດາບຫາຍເສັ້ງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອາພາພະນາສວນ ກໍ່ເຫັນລີພົນ
ມະຫົນລະໂຍທາແຫ່ງຕົນຫັກໂຄບຄາມຄືນດັ່ງນັ້ນ ມັນກໍ່ມີໃຈໃກທ້າໃກລຽງ

มากนัก มันจึ่งนิธะมิดะปันลิพินไยหามากลามหูวางหูายอันมีมือถือทะบู
สินทอกก้าวมากนักแล้ว มันจึ่งนิธะมิดเป็นธาตุสีตีวบึ่งอันใหญ่สูงมี ปธะ
ชมาบหน่พูเธิา (๔๑) มิ ๗ หัว ๑๗ วา แล้วมันจึ่งขึ้นขอ้ธาตุสีแล้วมันจึ่ง
บอกเถ้านไผ่พินไยหาไปก่อนแล้วมันจึ่งขอ้ธาตุสีไปลามหูังหั้นแล ถันว่า
ลิพินมะหินละไยหาห้าวธาพพะนาสอน ออกไปเถิงห้างนาแล้วเธิากำ
ไปแวดล้อมอ้อมเจ้าห้างสีทุกก้ำทุกพายหั้นแล เมื่อนั้นห้าวธาพพะนา
สอนจึ่งจับแส้ฝากธาตุสี ๗ หัว ๑๗ วา เข้าไปที่จิมใกล้สาลา อัน
เป็นที่ปู่แห่งห้าวพระลักพระลาม ที่นั้นหั้นแล (เมื่อนั้นห้าวพระลาม)๑
กำลึงแลเหันห้าวธาพพะนาสอนเข้าใก้ เจ้าจึ่งแลว่างลาบภาบมะ
สึก อันมีแสงนางเมืองรุ่งเรืองห้วอากาดกางหาว ที่นั้นแล เมื่อ
นั้นลิพินมะหินละไยหาะแห่งห้าว ธาพพะนาสอน กำระเดันออกไปเป็น
ด่างถืมล้อมใส่ภานั้นแล ส่วนด่างลิพินมะหินละไยหาห้างหูาย หมายมี
ห้าวธาพพะนาสอนเป็นต้นกำช้ำใหูหู้งมืดมิวเข้ามากนัก ห้าวธาพพะ
นาสอน กำจับแส้ฝากธาตุสีเข้าไปเถิงสาลาแล้ว จึ่งเอ็นถามว่ามึง
นั้นมาแต่ที่สสะหินใด มึงจึ่งถืบหนีมาลักเอาผังภูหนีนั้จา เมื่อนั้น
ห้าวพระลามจึ่งขานว่าภูนีชื่อว่าห้าวพระลาบปู่เมืองจันทะบุลี(๔๗) สีสัก
ตะบากพุ้นแลมึงหากไปบาดชีวลักหูอบพี่บึงภูมา ภูจึ่งบาใต่ถามเธิา
ถืบแล ภูกำบ่เหันผังมึงปู่ที่ใดแล มึงจึ่งถืบหนีเมืองเสังเหิ้น ที่นั้นภู
ใด้พี่บึงภูจักถืบเมืองเมืองพวกเรา เมื่อนั้นห้าวธาพพะนาสอนจึ่งกล่าว
ว่า ตาบใดบ่ใด้ผังแห่งภูมากอดชินภูกำบ่ถืบเมื่อนั้นแล เมื่อนั้น
บางจันทา กำเหันห้าวธาพพะนาสอน ขอ้ธาตุสีมาปู่ที่จิมใกล้ถินสันนั้น
บางกำถืดธอกถืดเถิงอันใด้ปู่ใด้กินกับดอมกันแต่ก่อน บางกำเชิดน้ำตา แล้ว
แลร้องไห้มากนักหั้นแล ที่นั้นห้าวธาพพะนาสอน กำเหันบางจันทา
ร้องไห้ห้าถินด่างนั้น เจ้ากำจับแส้ฝากธาตุสีเข้าไปเถิงสาลาที่นั้นด้วย
ถ่าใส่ใจว่า จักเธิาผังถืบให้ใด้หั้นแล เมื่อนั้นห้าวพระลามจึ่ง

---

๑ ถำเว้าในวิงเล็บยุบถิ่มตามใบลานจานก่ำ ผูก ๗ มัด ๑ หน้า ๕๕

ແກວ່ງດາບກາບສິດ ທ້າວອາພພະນາສວນ ກໍຊະເດັ່ນຕົກລົງອາຊະສີ ມີປະໜານ
ຊ້ວສາມວາແລ້ວ ທ້າວອາພພະນາສວນກໍຊ້ຳເຕັ້ນທະຍານຂຶ້ນຂ້ວ້ອາຊະສີຝາດຕີ ບ
ບ່ອງເຂົ້າໄປເຖິງທ້າວພຣະລາມອັນປູ່ໃນສາລາທັ້ນນັ້ນຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນທ້າວພຣະ
ລາມຈ້ຶງເອ້ີນໃສ່ທ້າວອາພພະນາສວນວ່າ (๔๔) ນ້ຶງຢ່າລ້ັນເຂ້ົາມາຫຼາຍເທ້ື ນ້ຶງ
ຈ້ຶງຄ້ືນເມ້ືອະສັ່ງເທ້ື ວ່າລ້ັງນັ້ນ ທ້າວອາພພະນາສວນກໍບ່ໍຟັ່ງກໍຍັ່ງເອ້ົາແສ້ຝາດ
ອາຊະສີເຂ້ົາໄປປູ່ບ່ໍປ່າບ່ໍເຊ້ົາຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈ້ຶງບາຍເອ້ົາທະນູສິນ
ອອກມາແລ້ວ ເຈ້ົາຈ້ຶງບ້ຶງໄປຖ້ືກທ້າວອາພພະນາສວນຊະເດັ່ນຕົກຈາກຫ້ັ່ງອາຊະສີ
ລ່ັງເຖ້ິງດ້ິນ ທ້າວອາພພະນາສວນຈ້ຶງດ້ີດເຕັ້ນລ້ົມທ່ວ້ກ້ັ່ງເກ້ືອກໄປມາເປ້ັນອັນເຈ້ັບ
ປວດນ້ກບ້ຶງໜັກໜ້ນາ ທ້າວອາພພະນາສວນຈ້ຶງຮ້ອງໃຫ້ເຮ້ຶນໄປນ້ວ່າ ໂອຍ ໆ
ກູຕ້ວຍແລ້ວ ກູຕ້ວຍແລ້ວ ວ່າລ້ັງນັ້ນ ເມ້ືອນັ້ນນ້ວງຈ້ັນທ້ວ້ກໍເຫ້ັນຜ້ວຕ້ິນເຈ້ັບປວດ
ແລຮ້ອງໃຫ້ສ້ັນນັ້ນ ນ້ວງກໍເອ້ົາຝ້ານ້ືຕ້ີອ້ກຮ້ອງໃຫ້ວ່າ ໂອ້ນ່ຜ້ວຂ້ວ້ັນຂ້ອ້ຍເຮ້ັບຕ້ວຍ
ເສ້ັງແທ້ ໆ ແລ້ນ ວ່າລ້ັງນັ້ນ ເມ້ືອນັ້ນທ້າວອາພພະນາສວນ ໄດ້ ຍ້ືນນ້ວງຈ້ັນທ້ວ
ຮ້ອງໃຫ້ບ່ໍຂ້ວ້ກສ້ວຍເຈ້ົ້ວຈ້ຶງກ້ັ່ງເກ້ືອກເຕັ້ນດ້ີດໄປມ້ວ ປ້ືນສ້ອນຈ້ຶງຫ້ລ້ວອອກຈ້ວ້ກຕ້ິນ
ແລ້ວກໍລ້ວ້ກສ້ວ້ວ້ງຫ້ວ້ຍດ້ີເໝ້ືອນລ້ັ່ງເກ້ົ້ວ ເຈ້ົ້ວກໍຊ້ຳຍ້ືນຂ້ວ້ອາຊະສີຝາດຕີເຂ້ົ້ວໄປຫັ້ນ
ແລ ເມ້ືອນັ້ນທ້າວພຣະລາມແກວ່ງດາບກາບສິດອັນມ້ີແສ້ງອັນນ້ວບເມ້ືອ ໆ ຮຸ່ງເຮ້ືອ ໆ
ນ້ວກນ້ກ ສ່ອນລ້ັ່ງແສ້ງດ້ວບອັນນັ້ນກໍ ໄປສ້ງບເທ້ົ້ວ ໆ ຫ່ວ້ຍຕ້ວ ແລຮູ້ຫູ້ ໄໝ່ ໜ້ນ ໃ ຍ ໜ ໆ
ຫ້ັ້ງຫ້ວ້ຍໜ້ວ້ກໜ້ນ ມ້ືທ້ວ້ອາພພະນາສວນເປ້ັນຕ້ົ້ນ ກໍລ້ວ້ກພ້ວ້ມກ້ນ ແຕ້ກ ເ ພ ພ້ັ້ງ ພ່ວ້ງ
ໜ ໄປທ້ວ້ປ່າ ໄ ມ້ ດ້ົ້ງ ດ ວ ນ ແລ້ວທ້ວ້ອາພພະນາສວນກໍ ຊ້ຳ ປ່ວ້ ເ ຕ ້ົ ນ ຝ ວ ດ ຕ ້ ເ ຂ ້ ົ ້ ມ ວ
ເໝ້ືອນ ລ ້ັ່ ງ ເ ກ ້ ົ ້ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ້ ື ອ ນ ັ ້ ນ ທ ້ ົ ້ ວ ພ ຣ ະ ລ າ ມ ຈ ້ ຶ ງ ເ ອ ້ ົ ້ ນ ໃ ສ ່ ທ ້ ົ ້ ວ ອ າ ພ ພ ະ ນ າ ສ ວ ນ
ສ່ວນ ລ ້ັ່ ງ ທ ່ ວ ້ ນ ທ ້ ັ ້ ງ ຫ ້ ວ ້ ຍ ນ ້ ື ເ ປ ້ ັ ນ ๑ ອ ັ ນ ໃ ຫ ້ ຊ ້ ົ ້ ວ ແ ລ ກ ່ ອ ຍ " ຊ ະ ລ າ " ๖ ນ ວ ກ ນ ກ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ໄ ດ ້
ຊ ້ ົ ້ ວ ່ າ ຕ ວ ຍ ບ ່ ໍ ຈ ້ ົ ້ ບ ່ ໍ ຫ ້ ວ ້ ຍ ນ ວ ນ ບ ່ ໍ ປ ້ ວ ນ ບ ່ ໍ ກ ົ ້ ວ ແ ລ ນ ່ ໍ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ພ ຣ ະ ລ າ ມ ກ ລ ່ າ ວ ສ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ
ເ ຈ ້ ົ ້ ຈ ້ ຶ ງ ຈ ວ ເ ຊ ້ ຶ ງ ມ ້ ວ ມ ະ ນ ີ ກ ວ ບ ວ ່ າ ດ ູ ຮ ວ ທ ່ ວ ນ ມ ້ ວ ມ ະ ນ ີ ກ ວ ບ " ທ ່ ວ ນ ຈ ້ ຶ ງ ໃ ຫ ້ ແ ລ ້ ວ
ຣ ິ ທ ທ ີ ກ ັ ບ ດ ້ ວ ຍ ທ ້ ົ ້ ວ ອ າ ພ ພ ະ ນ າ ສ ວ ນ " ฉ ດ ູ ກ ່ ອ ນ ເ ທ ້ ົ ້ ນ ເ ມ ້ ື ອ ນ ັ ້ ນ ມ ້ ວ ມ ະ ນ ີ ກ ວ ບ
ໄ ດ ້ ຍ ້ ືນ ທ ້ ົ ້ ວ ພ ຣ ະ ລ າ ມ ກ ລ ່ າ ວ ສ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ມ ້ ວ ມ ະ ນ ີ ກ ວ ບ ຈ ້ ຶ ງ ເ ຕ ັ ້ ນ ທ ະ ຍ ານ ອ ອ ກ ໄ ປ ຄ ົ ດ

---

๑ ຈ ິ ບ ຜ ູ ກ ๗ ມ ັ ດ ຕ ້ ົ ນ ແ ລ
๖ ຄ ວ ນ ເ ປ ້ ນ ຊ ະ ຣ ວ
ฉ ໃ ບ ລ ານ ຈ ບ ກ ່ ໍ ຂ ຽ ນ " ທ ່ ວ ນ ຈ ້ ຶ ງ ໄ ປ ລ ອ ງ ຣ ິ ທ ທ ີ ກ ັ ບ ດ ້ ວ ຍ ທ ້ ົ ້ ວ ອ າ ພ ພ ະ ນ າ ສ ວ ນ "
ມ ັ ດ ๑ ຜ ູ ก ๗ ໜ ້ ວ ๑

ท้าวธาพพะบาสอบ ภ็ลอดอุะเดับฟ้ำไปติภท่ำภาๆบ้ำสมุดพุ้บแล้อ ท้าวธาพพะบาสอบ ภ็ซ้ำเต้บหะยาบเหาะหอบหะยาบถืบมาเถิๆหิ่ปู่แห่ๆติบในภาๆเก้ๆบาเก็บั้บหั้บแล เบื่อบั้บท้าวธาพพะบาสอบ ภ็ถืดถูดให้แก่ม้ามะบิภาบมาภบัภ ท้าวธาพพะบาสอบ จ็ๆบายเอ้าหะบูสิบอับชื่อว่าในอะสักภะสิบปาบั้บ ออภบิๆใส่ม้ามะบิภาบ จ็ๆอ้าปาภรับเอ้าปั้บหะบูสิบเหั้มบั้บแล้อ ม้ามะบิภาบจ็ๆถุ้มบ้ำลาย ให้ปั้บสอบเหั้มบั้บอุะเดับออภไปถืภท้าวธาพพะบาสอบ ภูใดภับไปได้โยดอุบะบ็ๆ ท้าวธาพพะบาสอบ จ็ๆตั้ๆติบปู่ได้หั้บแล ถับอ่าท้าวธาพพะบาสอบตั้ๆสะติได้แล้อ ท้าวธาพพะบาสอบ ภ็ซ้ำหะยาบถืบมาเถิๆหิ่บั้บแล้อ ท้าวธาพพะบาสอบ อุะเดับฟ้ำไป จ็ๆจ่าๆจะภอๆภั้บอื้บ"ยืดหัว"[๑] ลๆ (๔) สอะอื๊ดไปในหว่าๆยา เพื่อให้ถืภหู ถืภตาแห่ๆม้ามะบิภาบหั้บแล เมื่อบั้บ ม้ามะบิภาบภ็เหับท้าวธาพพะบาสอบ ภอๆภั้บอื้บสอะอื๊ดมาใส่ติบสับบั้บ ม้ามะบิภาบจ็ๆซ้ำหะยาบไปถืดท้าวธาพพะบาสอบ อุะเดับฟ้ำไปติภท่ำภาๆบ้ำสมุดแล ท้าวธาพพะบาสอบ ภ็ซ้ำเต้บหะยาบถืบมาเหื่อบดั้ๆเก้ๆบั้บแล ถับอ่าท้าวธาพพะบาสอบถืบมาธอดแล้อ เจ้าภ็หะยาบอื้บยืดาชสีแล้อแล จัดท้าวป่าวเติบ ยัๆลิพิบมะหิบละโยหาท้ามอบแล้อ ฝ่าถีบ่อๆเอ้าไปเป็บดั้ๆแผ่บดิบ จัดหุบหุ้มลๆบั้บแล เมื่อบั้บ ท้าวพอะลัด จ็ๆแภอ่ๆหะบูสิบบิๆไปถืภลิพิบมะหิบละโยหาท้ามอบ เอ้าภ็ภอๆภับตาบเป็บดั้ๆยอบไร่บั้บแล เมื่อบั้บท้าวธาพพะบาสอบ จ็ๆภวัดแภอ่ๆดาบภาบสิด ด้อบมื้ก้ำขวา เจ้าจ็ๆถือบายเอ้าแสัหวายด้อบมื้ก้ำซ้าย แล้อฝ่าถียาชสีแล่นเอ้าไปหาพอะลัด พอะลามแล ม้ามะบิภาบหั้บแล เมื่อบั้บท้าวพอะลามจ็ๆแภอ่ๆดาบภาบสิด อับมีแสๆอับรุ่ๆเรื่อๆ ท้วยาภาดภาๆหาวท้ามอบหั้บแล ส่อบดั้ๆลิพิบมะหิบละโยหา ภับท้ๆท้าวธาพพะบาสอบ ภ็อุะเดับไปติภป่าดิๆพูดอยพุ้บแล้อ ภ็ซ้ำ (๖) มืดมาเหื่อบดั้ๆเก่าบั้บแล เมื่อบั้บท้าวธาพพะบาสอบ จ็ๆไปอุ้มเอ้าผาหม่อยบึ๊ๆมาสอดทิบายธอายมิบเป่าพิบใส่ผาหม่อยบั้บแล้อ ภ็ลอด

๑ ดามใบลาบจาบก่ำ "ยวิด หัว" หบ้า ๖

ใบถึ่มไปใส่ท้าวพระลัก พระลามทั้งแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจ้าทะบางไปถึงผาก่วยนั้นตกฟ้ามุ่นผิงเปันใก่งท่ำบุๆ "ท่ำป้า" ๑ ท่ำแขน ท่ำขา ท่ำแม่กิง แม่มือนั้นแล ส่วนถ้ำหินผาอันนั้นแตกเผมุ่นย่อยไป หินฝูงนั้น ภ่ำป่อไปท้อนท้ำใกภ่ำท่อถึ่นมาหาท้าวพระลัก พระลามภ่ำถ้วยเตชะอิทธิ พระ "พูมิ" ๒ อันท้าวธาพพะบาสวนสิบเสกไปนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบ ภ่ำช้ำทะบางไปแล้วหงวกง้วง "สวาง" ๓ ถึกยังใก่งหินหน่วยบ้อยหน่อยใหง่หักหลายฝูงนั้น ภ่เป้นอันว่อยไปท่งวพลัน ภ่ลวดไปทัน ถึกหินใก่นใหง่หักมวนแตกภระจวนมุ่นผิงไปแล้ว ส่วนถ้ำใก่งหินอันแตกมุ่นผิง ฝูงนั้นภ่ป่อไปท้อนท้ำใกภ่ำท่อถึ่นมาหาท้าวพระลัก พระลามทั้งแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจ้าช้ำทะบางไปละอ้ายะอวงแตดล้อม ทุกภ้ำ ทุกพาย ข้างซ้าย ข้างขวา ตาอันตึก ตาอันออกเป้นอันว่อยไวท่งวพลัน (๔) ภ่ลวดไปทันถึงเถ้าไว้ไปถึกยังฝุ่นมุ่นหักหลาย ฝูงนั้นให้ป่วยหนีไปภึกท้อนท้ำใก ภ่บ่ให้ป่อภึกลางมาถึกท้าวพระลักพระลาม ภ่สว่างหายไปบักฌวงนั้นแล ท้าวธาพพะบาสวน จ้าสวากท้ำบายธวายมินธงภเอาฐหักหลาย มีฐเท้า แลฐท่ำหางเห็อม "ฐเท้า" ๔ แล สันพะฐหักมวน อันปู่ในเขดประเทดท้านั้น ไหญ่ๆเข้ามาล้นเห็อหลาย มือมินะอินทะภาบมากนักเต้นท้าไร่ท้างบาป่าถ้างพิงไพ มีแต่ฐหักมวนบ่อาดจักนับอ่านได้ทั้งแล เมื่อนั้นม้านะนิภาบภ่เหันฐหักหลายไญ่หาเข้ามามากล้นเห็อหลายถ้วนนั้น ม้านะนิภาบจ้าทะบางไปแล้วถ่วงถึดเตั้งถิบท่ำฐหักหลายฝูงนั้นมากนัก ส่วนถ้ำฐหักหลายฝูงนั้น เอิ้าภ่ภอกับตายมากนักบางพ่อๆ ขาดเค้าถ้าส่วนถ้ำฐหักหลายภ่บ่อาดจักตั้งถินปู่ได้ . เอิ้าภ่พ้อมกัน "แล้ว" ๕ แล่นหนีไปในป่าถ้างพิงไพหักมวนแล้วม้านะนิภาบจ้าถืบมาทั้งแล ถันอ่านม้านะนิภาบถืบมาแล้ว ฐหักหลายภ่ช้ำไญ่หาเข้ามา

---

๑ ถวนเป้น ท่ำต่า (ตามมะหาวิชุย)
๒ ถวนเป้น พูมิ (ตามมะหาวิชุย)
๓ ถวนเป้น ชวัาย (ตามมะหาวิชุย)
๔ ฐเท้า ถวนตัดถุ้ม (ตามมะหาวิชุย)
๕ แล้ว ถวนจะต้องตัดถุ้ม บ่มีในใบลานจานก่ำ

ອັນມາກອັນຫຼາຍ ບ່ໍ່ໆກວ່າເກົ່າໝື່ນທໍ່ແລແສນທີ່ທັ້ນແລ ເມ່ືອນັ້ນນ້ານະນ້ີກາບ
ຈ່ໍາຊ້ໍາກະບານໄປປຸບ (ɛ) ປ່ໍາບ່ໍາບ່ີຖ້ີບທໍ່ານ້ັງຫູທ້ັງຫຼ້ານ້ັນ ທ້ີວທຸກແຫ່ງ
ທຸກພ້ານ ຫູທ້ັງຫຼ້ານກອງກັນກ້ານເຜ້ັງອະດ້ານ ກ້ານກອງເຟ້ັນປອະດຸຈຈະດ້ັ່ງ
ໄ້ຳ່ນທ້ິນກ້ານແກ້ັງນ້ັ້ນແລ ເມ່ືອນ້ັ້ນຫູທ້ັງຫຼ້ານກໍ່ບ່ໍ່ຕ້ັ້ງຕ້ິນປູ່ໄ ໍ້ ກໍ່ລ້ວກແຕກກ້ານ
ຈ້ັກ້ານອ້ະຈ້ານ້ານ້ີ້ນ້ານ້ານ້ັກແລ ດ້ວ້ນແທ້ັ້ງຫູທ້ັງຫຼ້ານກໍ່ບ່ໍ່ຮູ້້ຈ້ັກ້ານ້ັ້ງທ້ີ່ຄ້ືນ້ິນແລຄ້ານ
ອັນ ໃ ດ ອັນ ນ ໍ ້ ໆ ກໍ່ທ່ໍ່ພ້ານກ້ານ ໃ ຫ ຼ ຫ ຼ ້ ້ ງ ເ ຂ ້ ້ ນ ້ ານ ້ ານ ເ ພ ໍ ້ ອ ່ ້ ານ ້ ່ ້ ຈ ້ ກ ຂ ້ ບ ແ ລ ຄ ້ ານ ໃ ຫ ້ ຕ ້ ານ ນ ້ ັ ້ ນ
ແ ລ ດ ້ ວ ນ ແ ທ ້ ກ ໍ ່ ບ ່ ໍ ່ ທ ້ ັ ງ ຕ ນ ຕ ນ ແ ລ ຂ ບ ນ ້ ັ ້ ານ ້ ະ ນ ້ ີ ກ ານ ນ ອ ານ ຊ ະ ໄ ນ ເ ຫ ານ ່ ານ ່ ານ ່ ານ ອ ້ ັ ນ
ວ ່ ອ ງ ໄ ວ ນ ານ ກ ນ ້ ັ ກ ນ ້ ັ ້ ນ ແ ລ ຫ ູ ທ ້ ັ ງ ຫ ຼ ້ ານ ເ ຫ ັ ນ ນ ້ ້ ານ ຕ ວ ນ ້ ັ ້ ນ ຄ ືນ ໄ ປ ຫ ານ " ເ ຈ ້ ້ ານ ທ ້ ັ ງ ຫ ຼ ້ ານ " ( ) ๑
ແ ລ ້ ວ ຫ ູ ທ ້ ັ ງ ຫ ຼ ້ ານ ກ ໍ ່ ານ ້ ໍ ້ ານ ໃ ຫ ຼ ້ ານ ້ ້ ັ ງ ເ ຂ ້ ້ ນ ານ ານ ານ ານ ເ ຈ ້ ້ ານ ທ ້ ັ ງ ສ ອ ງ ຄ ື ວ ່ ານ ທ ້ ້ ານ ວ ພ ອ ະ ລ ັ ກ
ພ ອ ະ ລ ານ ນ ານ ກ ບ ່ ໍ ງ ກ ້ ວ ( ) ๖ ເ ກ ່ ານ ທ ້ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ່ ້ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ທ ້ ້ ານ ວ ພ ອ ະ ລ ັ ກ ຈ ັ ກ ຊ ັ ດ ປ ່ ້ ານ ສ ອ ນ
ໄ ປ ຖ ່ ານ ວ ສ ນ ບ ເ ທ ງ ຫ ູ ທ ້ ັ ງ ຫ ຼ ້ ານ ຕ ານ ວ ເ ຜ ້ ັ ້ ນ ອ ະ ດ ້ ານ ກ ລ ້ ັ ນ ເ ຫ ຼ ້ ອ ຫ ຼ ້ ານ ຍ ານ ານ ກ ຫ ນ ັ ກ ຫ ນ ານ ເ ມ ່ ້ ອ
ນ ້ ັ ້ ນ ຫ ູ ທ ້ ັ ງ ຫ ຼ ້ ານ ກ ໍ ່ ປ ູ ່ ບ ່ ໍ ່ ໄ ້ ກ ໍ ່ ຊ ້ ໍ ້ ານ ແ ຕ ກ ໜ ີ ໄ ປ ส ่ อ น ถ ้ ้ า ห ู ท ้ ั ง ห ฺ ล ้ า ว แ ต ก ห ี ไ ป แ ล ้ ว
ເ ຂ ້ ານ ກ ໍ ່ ບ ່ ໍ ່ ໜ ີ ໄ ປ ທ ່ ໍ ່ ອ ື ່ ນ ທ ່ ໍ ່ ໃ ກ ເ ຂ ້ ານ ກ ໍ ່ ໄ ປ ຂ ບ ໄ ປ ຕ ອ ກ ຍ ້ ັ ງ ລ ີ ພ ນ ໃ ຍ ທ ານ ອ ັ ນ ທ ້ ານ ວ ອ ານ ພ ພ ະ ນ ານ
ส อ น น ี ้ อ ะ ม ี ก ไ ป ห ม ิ ก ส ้ ั ง ง แ ล ้ ว ห ู ท ้ ั ง ห ฺ ล ้ า ว ก ส ้ ำ ก อ ก ก ั บ ล ิ ง ไ ป ห า ท ้ า ว อ ร า พ
พ ะ บ า ส อ น ก ส เ ห ั บ ห ู ท ้ ั ง ห ฺ ล ้ า ว ม ื ก ม ิ น อ ิ น ท ะ ภ า ว แ ล ่ น เ ข ้ า ม า ห า ว ิ น บ ั ้ น ก ส
ถ อ ง ว ่ า ห ู ( ฉ ) ท ั ง ห ฺ ล ้ า ว แ ล ่ น ม า ถ ้ อ ย ว ิ ท ั ้ น แ ล ถ ้ อ ย แ ท ้ ห ู ท ั ง ห ฺ ล ้ า ว ม า ร ะ ถ
แ ล ้ ว เ ข ้ า ก ส พ ้ อ ม ก ั บ ข บ ถ อ ก ถ อ ก ถ ้ ง ว ท ้ า ว อ ร า พ พ ะ บ า ส อ น ม า ก ม ั ก แ ล เ ม ื ่ อ
น ั ้ น ท ้ า ว อ ร า พ พ ะ บ า ส อ น จ ่ ำ ส ว า ว ท ิ ย า บ ม ิ น อ ้ ั ง เ ช ิ ญ เ อ ็ ้ น ร ง ก เ อ ้ า ย ้ ั ง ส ั ก ๔
ต ิ น ท ้ ั ง ห ฺ ล ้ า ว ช ว ย ม ื อ า ช ส ี แ ร ถ ช ้ ้ า ง ล ะ ม ้ ั ง เ ม ็ บ ห ม ู ่ ก ว ้ า ง เ ป ้ น ต ้ น แ ล
เ ม ื ่ อ น ั ้ น ส ั พ พ ะ ส ั ก ท ้ ั ง ห ฺ ล ้ า ว ก ็ บ ิ น ส ู ง ท ้ า ว อ ร า พ พ ะ บ า ส อ น เ อ ็ ้ น ร ง ก เ อ ้ า ส ั น ั ้ น
เ ข ้ า ก ส พ ้ อ ม ก ั บ ไ ห ู ห ฺ ล ้ า ว เ ข ้ า ม า แ ว ก ล ้ อ ม ย ้ อ ม ท ้ า ว พ ร ะ ล ั ก พ ร ะ ล า ม ม า ก ล ้ ั ง
เ ห ฺ ็ อ ห ฺ ล า ย ท ั ้ น แ ล เ ม ็ อ น ั ้ น ท ้ า ว พ ร ะ ล ั ก พ ร ะ ล า ม ท ั ง ส อ ง พ ี ้ น ้ อ ง เ ห ั น ส ั พ พ ะ
ส ั ก ท ั ง ห ฺ ล า ย ม ื ก ม ิ น อ ิ น ท ะ ภ า ว ม า ก ม ั ก ท ้ า ว พ ร ะ ล ั ก จ ิ ง บ า ย ท ะ บ ู ส ิ น แ ก ว ่ า
บ ่ ิ ง ไ ป ก ็ ส ั พ พ ะ ส ั ก ท ั ง ห ฺ ล า ย เ ข ้ า ก ส ก อ ง ก ั น ก า ย ม า ก ม ั ก บ า ง ห ่ อ ง ห ั ว ภ ุ ก บ า ง ห ่ อ ง
ห า ง ข า ก บ า ง ห ่ อ ง ห ั ว ข า ก บ า ง ห ่ อ ง ห ู ข า ว ม า ก ม ั ก เ ข ้ า ก ส ล ้ ั ง บ ่ ไ ด ้ ก ส ล อ ด ห น ้ า

---

๑ ควบจะเป้น "เจ้าท้ังสอง" ตามใบลานจานก่ำหน้า ฉ
๖ ควบเป้น บ่ิงกว่า

ກັບແຕກໜີກຣະຈັດກຣະຈາຍໄປ ທ້ວປ່າດົງພົງໄພທັ້ງນວນ ບໍ່ອາດຈັກຕັ້ງ
ຕົນປູ່ໄດ້ແລ້ວ ແລປູ່ພໍປຣະໝານຄາວນ້ຳ ສັພພະສັກທ້ັງຫຼາຍກໍຊ້ຳໄຫຼຫ້ັ່ງເຂ້ົ້າ
ມາເຕັ້ມທ້ີທ້ີສສະທຸກແຫ່ງທ້ັ້ນແລ ເມ້ືອນ້ັ້ນທ້ົ້າວພຣະລັກ ກໍຊ້ຳແກວ່ງ
ດາບກາບຍະສິກອັ້ນມ້ີແສງອັ້ນນາບເມ້ືອງຮຸ່ງເຮ້ືອງນາກນັກ ເມ້ືອນ້ັ້ນສັພພະສັກ
ທ້ັງຫຼາຍກໍເຫັ້ນແສງດາບອັ້ນກ້ົງວກອກຫ້ົວຫາງ ແຄ່ງຂາ ຕົນຕ້ົວ (ກ) ແຫ່ງເຂ້ົາ
ກຸດຂາດໄປຄ້ັ້ງນ້ັ້ນ ເຂ້ົາກໍມ້ີໃຈອັ້ນຕົ້ນແລປ້ານຮ້ອງໄຫພ່າຍພ້ັ່ງຕົກແຕກ ກຣະຈັດ
ກຣະຈາຍໄປພໍປຣະໝານຄາວນ້ຳແລ້ວ ເຂ້ົາກໍຊ້ຳໄຫຼຫ້ັ່ງເຂ້ົ້ານ້ານາກນັກຫຼາຍນ້ຳ
ກວ່າເກ້ົ່າພາຍຫ້ັ່ງທ້ັ້ນແລ ເມ້ືອນ້ັ້ນນ້ົ້ານະນ້ົ້ກາບ ຈ້ົ່ງເຕ້ັ້ນທະຍານໄປຄ້ົ້ດຖ້ົບ
ທ້ຳບ້ັ່ງສັພພະສັກທ້ັ່ງຫຼາຍ ເຂ້ົ້ານ້ົ້ກອງກັນຕາຍນ້ານ້ົ້ລ້ັ້ນເຫ້ົ້ືອຫຼາຍ ຝູງໃດບ້ັ່ງ
ເສດຊະຫ້ົ່ນ ບ່ໍ່ຕາຍນ້ັ້ນ "ເຂ້ົ້ານ້ົ້ກໍບ່ໍ່ໜ້ີທ້ັ້ນແລໄປທ້ີ່ໃດ"[1] ເຂ້ົ້າໄຫຼຫ້ັ່ງເຂ້ົ້ານ້ານ້ານ້ົ້ເປ້ັນດ້ັ່ງ
ນ້ຳຄ້ົ່ງຄ້ານ້ະທ້ານ້ົ້ສມຸດນ້ັ້ນແລ ເມ້ືອນ້ັ້ນທ້ົ້າວພຣະລ້ານ ກໍ່ບ້ານເອ້ົ້ານ້ະນຸ້ສ
ນ້ົ້ງໄປຄ້ົ້ກສັພພະສັກທ້ັ່ງຫຼ້ານອັ້ນນ້ານ້ານ້ອ້ມອ້ອ້ມສ້ານ້ານ ອັ້ນເປ້ັນທ້ົ້ປູ່່ແຫ່ງເຈ້ົ້ານ
ນ້ັ້ນຕ້ານ້ໄປເປ້ັນອັ້ນນ້ານ້ກຄ້ານ້ນ້ຫຼ້ວງຫຼ້ານ້ນ້ົ້ງນ້ັກທ້ັ້ນແລ ເມ້ືອນ້ັ້ນພ້ົ້ງຄ້ະນ້ານ້ເສ້ືອໃຄ່ງ
ເສ້ືອເຫ້ົ້ືອງເສ້ືອແຂ້ວທ້ັ່ງຫຼ້ານ້ເຂ້ົ້ານ້ກ້ົ່ປ້ນອ້ານ້ວຮ້ອງດ້ັ່ງອ້ົ ໆ ອ້ານ້ປ້ານ້ກແລ່ນເຂ້ົ້ານ້ານ້ານ້ານ
ນ້ານ້ກນ້ັກ ແມ່ນ້ວ່ານ້ົ້ງຄ້ະນ້ານ້ຣ້ານ້ຊ້ສ້ທ້ັ່ງຫຼ້ານ້ ເຂ້ົ້ານ້ກໍຮ້ອງແອ້ວແຜ້ນ້ປ້ົ່ານ້ປ່ົ
ເຊ້ົ້ານ້ເຕ້ັ້ນແລ່ນເຂ້ົ້ານ້ານ້ານ້ເປ້ັນດ້ັ່ງຈ້ັກກ້ັ່ນກ້ົ່ນກ້ົ່ນເຈ້ົ້ານ້ທ້ັ່ງສ້ອງນ້ັ້ນທ້ັ້ນແລ ເມ້ືອນ້ັ້ນນ້ົ້ານ້ານ
ນ້ົ້ກາບ ກໍເຕ້ັ້ນທະຍານໄປຄ້ົ້ດສັພພະສັກທ້ັ່ງຫຼ້ານ້ຕ້ານ້ນ້ແລ ເຫ້ົ້ືອແລໂກດ້ົ້ວ່ານ
ດ້ົ້ດເຫ້ົ້ືອນ້ົ້ງຕ້ານ້ນ້ໂກດນ້ົ້ງດ້ົ້ດ (ຂ) ສ້ອງເຫ້ົ້ືອຕ້ານ້ນ້ສ້ອງໂກດລ້ານ້ດ້ັ່ງໄປທ້ັ້ນແລ ນ້ານ້ານ
ນ້ົ້ກາບຈ້ົ່ງກລ່ານ້ວເຊ້ົ້ານ້ເຈ້ົ້ານ້ທ້ັ່ງສ້ອງວ່ານ້ ດູຣານ້ທ້ານ້ວພຣະລ້ັກພຣະລ້ານ ສ່ານ້ວນ້ດ້ັ່ງ
ສັພພະສັກທ້ັ່ງຫຼ້ານ້ປູ້່ງນ້ັ້ ເປ້ັນດ້ັ່ງລ້ົ້ເຂ້ົ້ານ້ຈ້ົ່ງກ້ະທ້ຳຮ້ານ້ຍຣ້ົບເລ້ວເຣ້ົ້ານ້ໃຫ້ຕ້ານ້ຍເສ້ັ່ງ
ຊ້ວ້ົດອ້ົນທ້ົ້ນ້ັ້ນຈ້ານ້ ແມ່ນ້ວ່ານ້ເຣ້ົ້ານ້ທ້ັ່ງຫຼ້ານ້ຈ້ັກໄປກ້ະທ້ຳຮ້ານ້ຍແກ່ເຂ້ົ້ານ້ອ້ັນໃດອ້ັນນ້ົ້ງກ້ໍ່ນ້ໍ
ນ້ົ້ແທ້ນ້ານ້ ຄ້ັນ້ວ່ານ້ເຂ້ົ້ານ້ານ້ານ້ຣ້ົບເລ້ວຜ້ານ້ບແພ້ເຣ້ົ້ານ້ແລ້ວ ເຂ້ົ້ານ້ຈ້ັກໄດ້ສ້ເວ້ັ້ຍຣ້ານ້ດບ້ານ
ເມ້ືອງນ້ັ້ນລ້ົ້ ເມ້ືອນ້ັ້ນທ້ົ້າວພຣະລ້ານ້ຈ້ົ່ງກລ່ານ້ວເຊ້ົ້ານ້ນ້ານ້ານ້ະນ້ົ້ກາບວ່ານ້ ດູຣານ້ເຈ້ົ້ານ້ນ້ານ້
ນ້ານ້ະນ້ົ້ກາບແກ້ວຕ້ານ້ວ້ົ້ດ້ົ້ອ້ບເຮ້ັ້ຍ ສ່ານ້ວນ້ດ້ັ່ງສ້ັພພະສ້ັກທ້ັ່ງຫຼ້ານ້ຕ້ານ້ອ້ັນນ້ານ້ຣ້ົບເລ້ວເຣ້ົ້ານ້ໃນ
ກ້ານ້ລ້ະບ້ັ້ນ້ົ້ ກ້ໍ່ນ້ໍ່ເປ້ັນຕ້ານ້ນ້ໃຈນ້ັກແຫ່ງເຂ້ົ້ານ້ດ້ອ້ກນ້ານ້ ຣ້ອ້ບວ່ານ້ທ້ົ້ານ້ວ້ຣ້ານ້ພ້ພ້ະນ້ານ
ສ້ວ້ນ ໃຫ້ເຂ້ົ້ານ້ານ້ຣ້ົບເລ້ວເຂ້ົ້ານ້ຈ້ົ່ງນ້ານ້ານ້ແທ້ນ້ານ້ວ ວ່ານ້ດ້ັ່ງນ້ັ້ນ້ແລ້ວ ນ້ານ້ະນ້ົ້ກາບກໍເຕ້ັ້ນ

---

๑ ຄວນເປ້ັນ " ເຂ້ົ້ານ້ກ້ໍ່ນ້ໍ່ໜ້ີ ໄປທ້ີ່ໃດທ້ັ້ນແລ"

ทะยานไปถึงเสือใก่างเสือเหฺือางอันเปันสัตถูรู้ขิบรู้ภิบตายแล เท็อแลโภก
ทั้นแล ส่อนถ้างเสือใก่างเสือเหฺือางทั้งหฺาย เหันม้ามะนีภาบแก้วติอถีอี
เสถสันนี้ เอิาภ็ใส่ใจอ่าจักขิบเอิาไปภินทั้นแลถ้อยแท้ส่อนถ้างม้ามะนีภาบ
ถีอนี้อันมีเถชะอิททีอ่อางไอท่างอพลันบ็างนัก เสือทั้งหฺายจ็างบ่ทันขิบ (๙)
ไถ้บางพ่อางตายไปเปันถ้างทึบภางแก้างนั้นแล้อ ม้ามะนีภาบจ็างเตั้นทะ
ยานไปถึง บั้างหมู่ทั้งหฺายบางพ่อางตาย บางพ่อางเผอหัก บางพ่อาง
ขาหัก มาภนักแล้วเอิาภ็ลอดพาภันแตภภระจักภระจาย พ่ายหนีทั้นแล
ถันอ่าหมู่ทั้งหฺายพ่ายหนีแล้อ สันพะสัดทั้งหฺายทั้งมอนอันมีอาฉุสีเปันต้น
เอิาภ็ล้อมภันหักโลบพ่ายพั้งหนีไปทุกแห่างทุกพายบ่เสถฉะหฺ์ ทั้นแลถัน
อ่าสันพะสัดทั้งหฺาย " ๔ ถิบ "๑ หนีหมิกสู้างแล้อ ท้าวอาพพะนา
สอน เอิ้นรงภให้เอ้าม่าถ้างนั้น เอิาภ็พ้อมภันแล่นม่าเปันอันมืดมินอินทะ
ภางทึอทุกแห่างทุกพายเปันถ้างมืดฟ้าเหอิาฝินนั้นแล ท้าวอาพพะนาสอน
ภ็ละบิางใจอ่าไอบ่แม่นอ่าภูภะทำสันใด ท้าวพอะลักพอะลามภ็มาฉุะนะ
นาบแพ้ทุกสิางทุกอัน สันนี้ภ็เปันทึถอนงึดถ้อสัจจันแท้แลบ่ ถันอ่าท้าอ
าพพะนาสอนละบิางใจสันนี้แล้วเจ้าภ็สอาถทึบายรอายมินเอิ้นรงภเอิาบั้า
สันพะสัดทั้งหฺาย อันปู่ในน้ำทั้งมอนถึอ่าปาสม่อยอามิน ปาบึกปาฉอย
แล เอิาภ็ได้บินท้าวอาพพะนาสอน เอิ้กรงภเอิาสันนั้นเอิาภ็พ้อมภันเตั้น
ไถนออกจาภน้ำแล้อ เอิาภ็พ้อมภันเตั้นถึกลอยไปเหมือฝั่งน้ำเปันก้อนเปัน
โว่น บ่อาจจักนับอ่านได้ลางถิอ บินลิางไปเถิาง (๑๐) หินแร่กินฉายอันใก่
แหว้างบ่มีหมอกเหมิบอันฉุ่นชืน ภ็ลอดมีเภักอันใก่แหว้างแล้วแลตายเสัง ลาง
ถึอบินลิางไปถึกร่อมห้อบแลอ้างน้ำ ภ็ลอดลอยไปฉ้ำบินถึ ส่อนถ้างปาทั้ง
หฺายอันถึกเตั้น บินลอยมาภาเราเถิงระถาว มาภลันเหฺือหฺาย
สันนี้ เราจักมีประโยกฉนะสันใดภับถ้วย ปาทั้งหฺายฝูงนี้จา ส่อนถ้าง
ปาทั้งหฺายฝูงนี้ รอยว่าท้าวอาพพะนาสอนบอกเถินให้เอิามาอิบเลอเราบ่
ป่าฉะแล เจ้าทั้งสองจ็างโผกสากะธุนาปาทั้งหฺายฝูงนี้ให้เอิามีอินทึ

---

๑ ในลานวัดหมองบอนมี "ลิถิน" ในลานจานก่ำฆูม "ลิถิน" ถือกับกับในลานวัดหมอง บอน ผูก ๗ มัด ๑ หน้า ๑๑

ຊີວິດ ກັບດ້ວຍເຮົາເທົ້າວັນເທິ້ນ ຄັນວ່າມ້ານະນິກາບກລ່າວວ່າດັ່ງນັ້ນ ທ້າວ
ພຣະລາມຈົ່ງບິ່ງທະນູສິນໃຫ້ເປັນທ່ານປົນຊົນລະທາເປັນນ້ຳ ນາກລົ້ນລວດກວາ
ເອົາປາທ້ົງຫຼາຍໄຫຼຫຼ້ ໆ ໄປເຖິງແມ່ນ້ຳອັນນ້ຳເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງເຂົາດ່ັງເກົ່າ ຫັ້ນແລ
ຄັນວ່າແມ່ນ້ຳລົ້ນລວດກວາກເອົາປາ:ນ້ີໜົກສ້ ໆ ແລ້ວກໍລວດບົກແທ້ງໃຄ່ເຂົ້ນໄປຫັ້ນ
ແລ ເມ້ືອນ້ັນທ້າວຣາ:ມພະນາສວນກໍເທັນແມ່ນ້ຳໄຫຼຫຼ້ ໆລົ້ນລວດກວາດເອົາ ປາໄປ
ສູ່ແມ່ນ້ຳສມຸດນ້ັນ ທ້າວຣາ:ມພະນາສວນກ:ມ:ໃຈອັນໂກດສ ໆ ງວແກ່ເຈ້ົາ ທ້ົງສອ ໆ
ນາກນັກເຈ້ົາຈ່ົງບາຍທະນູສິນອັນຊ:ວ່າໂມກກະສິບປາ[1] ນ້ັນບ່ິ ໆໄປໃນແມ່ນ້ຳມະຫາສ
ມຸດບອກເ:ນ້ໃຫ້ (๑๑) ພຣະບາງນາກອອກມາເປັນກ:ລ້ ງແຫ່ ໆຕ:ນຫ້ັນແລ ເມ້ືອນ້ັນ
ພຣະບາງນາກກ:ເທັນປ:ນສອນທ້າວຣາ:ມພະນາສວນມາ:ນອກເ:ນ້ສັນນ້ັນ ພຣະບາ
ນາກຈ່ົງບອກໃຫ້ໝ່ນ:ນາກທ້ົງຫຼາຍ ອັນຢູ່ໃນພ້ືນນ້ຳສມຸດທ້ົງມວນແຕ່ ໆເມ້ືອດາຕ:ນບ:
ຣະບວນແລ້ວພຣະບາງນາກກ:ສະເດ:ວອອກຈາກແມ່ນ້ຳ "ນາ:ນ້ອມ" [6] ໝ່ນ:ລ:ພົນມ:ະ
ຫ:ນລະໂຍທາທ້ົງຫຼາຍມາ:ັ້ງຢູ່ແຄມນ້ຳຫ້ັນແລ້ວ ເມ້ືອນ້ັນໝ່ນ:ລ:ພົນ ມ:ະຫ:ນລະໂຍ
ທາທ້ົງຫຼາຍ ຈ່ົງອອກມາຕາມຫ ້ ງພຣະບາງນາກເຖິງຄ:ນ ຝ ້ ງນ້ຳແລ້ວ (ກ:ໄປເຖິງ)
ທ້າວຣາ:ມພະນາສວນບ:ມ:ບາງຫ້ັນແລ ຄັນວ່າພຣະບາງນາກກັບທ ້ ງໝ່ນ:ລ:ພົນມ:ະ
ຫ:ນລະໂຍທາ ມາເຖິງທ້າວຣາ:ມພະນາສວນແລ້ວ ພຣະບາງນາກກ:ບ:ມ:ໃຫ້ວ:ທ້າວ
ຣາ:ມພະນາສວນຈ່ົງກລ່າວວ່າ ດູຣາ:ານ:ຜ້ ເປັນພຣະບາງນາ:ທ ້ ງຫຼາຍບ ້ ງ:ມ:
ກຣະໄທຊາຍ [6] ຄົນນາລັກເອົາຜ ້ ງ:ກ:ໄປເຊ:າປ:ໃນສາລາທ:ຳກາງທ:ຳງນາຫ ້ ນ້ັນແລ
ສ:ວນດ ້ ງ:ກຣະໄທຊາຍ [6] ຄົນນ ້ ນ:ັນປຣະກ:ບດ ້ ວຍເຕຊະ:ິທ:ິ:ະບຸພ:ງນ:ານນ:ກນ ້ ກ
ບຸຄລະຜ ້ ໃ:ກ:ບ:ໄປພ:ງ:ະ:ແພ ້ ໄ:ຈ ້ ກ:ົນ ບ ້ ດ:ນ ້ ເຮ:ກ:ບ ້ ງ:ຶ:ເຫ ້ ນແຕ ່ ທ ່ ານ:ບ ້ ປຣະ
ກ:ບດ ້ ວຍ ສ:ຕຕະສິບ ອ:ະ:ົມ:ັນ:ານເຮ:ຈ ້ ໃ:ຊ ້ ປ ້ ນສອນ ໄປເ:ົາບ:ຶ:
ຊ ່ ອນ:ອ ່ ອນ:ປ:ງໃ:ຫ ້ ໃ:ຊ ້ ຜ ້ ງເຮ:ຶ:ນ:ານ:ົ:ແກ ່ ເຮ:ແລ ້ ວ ເຮ:ກ:ບ ່ ລ ້ ມ ຄຸນ:ນ:ັ:ຕ:
(๑๒) ຄຸນບ ້ ງ[ม] ແ:ທ ່ ງທ ່ ານ:ແ:ລ ທ ່ ານ:ທ ້ ງຫຼ:ານ:ຈ ້ ງ:ານ:ກ ້ ນ:ປ:ະ:ັ:ປ:ະ:ານ:ເ:ື:ອ:ົ:ນ

---

๑ ໜ ້ າກ ່ ອນ:ນ:ລ:ານ:ຊ:ນ "ໂມກ:ະ:ິບປາ"

๖ ວ ັ:ກ:ານ:ທ ່ ານ:ຊ:ນ:ວ ່ າ"ນ:ານ ້ ອນ ຈ:ນ:ຳ:ຊ:ນ ກ ່ ອນ ໜ ້ າ ๑๔

ม ຄ:ນ:ປ ັ ນຄຸນ:ນ:ປ:ະ:ົ:ຕ:ຄ:ນ:ບ ້ ງ

ให้ถือให้ง่าม ให้สาวหนุ่มสาวน้อย "ปัตติพัล"๑ มัก เราให้ไถ้เมี้ยงน้อย แล คิบแลสองทุกคิบๆ เราเห็วจับเห็นคันว่าพระยานาคเอกเดินไปหา ถึกแต่งเกิดาแล้วพระยานาคจิ่งนิระมิกเป็นงูตัวใหญ่ท่ำลำกาย อันนั้น แล้วแลบหัวเห็นเพิ่งคืนลืมแล้ว จิ่งไปก่อนเป็นหัวหน้ามีลิพิมไปหาได้ แสนกัดนั้น เสนางนากผู้ชื่อว่าขุนใจหางเต็นชะก่อๆ อันมีลิพิมไปหาได้ แสนโกดอันนิระมิกเป็นงู แล้วก่อออกไปหมุนหูๆบ่อากสังขยาได้หั้นแลเมื่อ นั้นส่วนถ้ำขุนนากหัวหูาย อันมีพระยานากเป็นต้นก่พ้อมกันไหูหู้ๆไปเถิง ท้าวบาอันเป็นที่ปู่แห่งพระกะสักหัวสีพระอิง ในสาลาที่นั้นเป็นพลึกสา เพิงกิอมากบักหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบก่ลิ้งแลเหับเกือกงูหัวหูาย ไหูหู้ๆเข้ามาหาถึงเป้าอันพลึกสาเพิงกิอมากบักสับนั้น เมื่อนั้นม้ามะ นิภาบจิ่งกล่าวเชิญท้าวพระลักพระลามว่า ดูธาเจ้าหัวสองส่อนเกือกงู หัวหูายฝูงนี้รอยว่าแม่นกำลังลิพิมท้าวธาพพะนาสวะมาธิบเลอ (๑๗) เธาบ่ป่าชะแลว่าถ้วนั้น เมื่อนั้นเจ้าหัวสองได้ยินม้ามะนิภาบกล่าวสับนั้น เจ้าหัวสองจิ่งพ้อมกับล่ำลิงดูก่จิ่งเหับฝูงเกือกงูหัวหูายไหูหู้ๆ มาหาถึง สับนั้น เจ้าก่บ่มีป้างกิวแต่พยาดไพยไพอินตายอันใดอันบ่ๆ ก่ท่พ้อม กับล่ำลิงดูเป็นถ้วคินหัวหูายล่ำลิงดูคินขับ คินฟ้อนนั้นเมื่อนั้นพระยานาก กับหัวลิพิมไปหาหัวมอบก่เถิง เจ้าหัวสีพระอิงแล้วก่ฟ้อนแถดล้อมอ้อม สาลาอันเป็นที่ปู่แห่งเจ้าหัวสีพระอิงหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งเอิ้น ถามเกือกงู หัวหูายว่าดูธาสูท่านหัวหูาย อันเป็นเกือกงูตัวใหญ่เหดถ้วลีสู ท่านหัวหูาย จิ่งฟังถามท้าวธาพพะนาสวนแล้วแลเอากับนาตายหมิด สังบ่เสดชะหู้แลบ่ ว่าถ้วนั้นแล้วฝูงหมู่เกือกงู หัวหูายก่พ้อมกับยิก บ่างอันปีกไปหาเจ้าหัวสีพระอิงปู่ในสาลา เป็นถ้วหม่ก้าซ้องซุ่เหู้อหูาย มากบักหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักจิ่งแกว่งดาบกาบสีดอันมีแสงมาบ เมืองรุ่งเรืองท้องอากาดกางหาวที่นั้น เมื่อนั้นเกือกงู หัวหูายก่ชะเดันฟ้า ออกหนีไปหั้นแลถับว่าเกือกงู หัวหูาย จิ่งจากับว่าเจ้าภูหัวหูายผู้นี้มี (๑๔) เดชะอิทธิเหนือบ่ว่าถ้วนั้นแล้วเอากพ้อมกับไหูหู้ๆเข้ามาเถิงสาลายามลง

---

๑ ถอดเป็น ปะติพัด

เปังด้วงแม่บ้าอันมากบ้วงอันในหิ้งกับหัวหูกายอันมา "ป้างอักไอ้" [๑] ในหิ้งปาย สองหน้าบ่อาจจักไปหู้ไปตามแม่บ้าได้นั้นแล เมื่อนั้นเสนางนางกผู้ชื่อว่าอุบปละสุมขุมเมืองนั้นจิ่งบ่หิวเหื่อถวายอันปั๊กไปกอดกล้วย "อัน" [๖] สาลาดาจักถืงทั้งลิงใหก้ได้ทั้งแล เมื่อนั้นนางจังหากำเหันเงือกกูอันเอาหัวกอดกล้วยอันสาลา ดาจักทั้งถืงลิงด้วยนั้น นางกมีใจอันป้างแล กอมากนัก นางกำร้องว่า เจ้าน้องหัวสอง จิ่งลิงกูตัวนั้นมา มันจักถืงอันสาลาลิงแล้วแลว่าด้วยนั้น เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งถอดถาบภาบสีกออกมาว่าจักตักจักฟันกูตัวนั้นทั้งแล เมื่อนั้นอุบนากตัวชื่อว่าปละสุมขุมเมือง กำเหันท้าวพระลาม ถอดถาบออกจากฝักสันนั้น กมีใจอันป้านกอกำลวงวางปละอันสาลาหิบลิงมาพายใต้แล้วกำข้ำไปกู้วกยดอางสาลา ทั้งถืงลิงบ่ป่าบ่เชาทั้งแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งเงือดถาบภาบสีกฟันถืกกูตัวชื่อว่าอุบปละสุมขุมเมือง ขากเปังนั้นกำจับเอามาติดดินเหมือนด้วงเก้า (๑๕) มันจิ่งปั๊กหัวเข้าไปว่า จักขบจักตอดท้าวพระลามทั้งแล เมื่อนั้น ท้าวพระลาม จิ่งข้ำฟันสองหื้ กำลวงไปถืกหัวกูตัวนั้นขาดระเดงออกแล้ว มันกจับเอาหัวมาตกดกแลว มันจิ่งระลึกเอาไปว่าจักกู้วกอดบ้างเจ้าทั้งแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งเตั้นทะยางไปถืกกูตัวนั้นระเดังฟ้างออกไปใกล้ชิวพันอางูตัวนั้นกำข้ำแล่นถืนมาสันเก้า เมื่อนั้นท้าวพระลาม จิ่งแกว่งถาบภาบสีกูหัวหูายกำระเดังฟ้างออกไปใก้ชิวแสนวาแล้ว กูหัวหูายกำข้ำไปหู้ถืนมาแวดล้อมอ้อมสาลาเหมือนด้วงเก้านั้นแล เมื่อนั้นเสนางนากตัวชื่อว่าอุบปละสุมขุมเมืองนั้น มันกำบ่ป่าบ่เชามันกอ้าปากเตั้นทะยางเข้าไป ว่าจักลบเอาเจ้าถืนถืนทั้งแล เมื่อนั้นท้าวพระลาม จิ่งฤดเอาป็นสองบ่างใส่กูตัวนั้นกำลวงมุ่นผ่างกระจวนลายไปทั้งแล เมื่อนั้นลิพิบโยทาหัวหูายอันเป็นบ่าวไพ่แห่งอุบปละสุมขุมเมือง นากเอากำเหันอุบแม่ทับเอาลายเสังสันนั้น กมีใจอันป้านกอมากนัก เอากำพ้อมกันหักโลบล้านพ่ายพังแตกถืนหนีไปทั้งแล เมื่อนั้นพระยานากจิ่งแล่น (๑๖) ไปลวงหน้าป้องวักไว้เอากำข้ำไหูหู้ถืน

---

๑ ใบลานบ้านนาซอนฮูมบ้านอีไว้ ใบลานจานก่ำฮูม "อีวไว้" หน้า๓๒

๖ "อัน" ถอนเป็นอี จานก่ำฮูม "อัน" หน้า ๑๒

มาเหมือนดั่งเก่าทั้นแล เมื่อนั้นพระยานากจึ่งถีถ้อยร้องป่าวบัวบ่าวไพ่ ใยหาว่า สูท่านท้าวฮ้ายป่าได้พากันหนี สูท่านท้าวฮ้ายจึ่งจับเอากระไทยาบสองคิน กับท้าม้ามะนีภาบให้ได้ ถืนว่าสูท่านท้าวฮ้ายจับเอาบ่ได้ ภูจักฟันหัวเสั่งให้สูตายจากผั่งสูพายฮ้างเปนร้างระแล เมื่อนั้นขุนนากถือว่าหมากเฟืองพูอ้อนั้น มันบิกลืมถืนลืมถือเข้ากับออกไปได้พันอา มันกะแล่นถืนมาเหมือนดั่งเก่านั้นแล ถืนว่ามันถืน(มา)รอกแล้ว มันกะขิกใถ้บิกลืมเข้ากับเปนดั่งถืนปั้นเชือกนั้นแล้ว มันจึ่งซ้ำเตั้นเข้าไปบ่ป่าบ่เชา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึ่งไปถีกซ้ำสองที กลอกระเดันฟ้าไปถีกลีพินใยหาอันปู่ก้ำพายฮ้างขากฆ่องเปนแปวไป เปนดั่งถืนท้าฮ้ายบิงน้ำมอก[1] ไปใส่ป่าเลาะเลป่าอ้อย ทั้นแล บางพ่องหัวขาก บางพ่องมุ่นกระจอนตายไปแถนมากเหื่อฮ้าย เพื่อว่าม้ามะนีภาบถีกขุนนากผู้ถือว่าหมากเฟืองพูอ้อป่อไปถึกนั้นแล เมื่อนั้นส่อนดั่งขุนหมากเฟืองพูอ้อนั้นกะบ่ตายกะซ้ำแล่นมาเถิงสาลา (๑๗) ยามดึง แล้วกะซ้ำถีกใถ้ถืนมันอ้อมล้อมเข้ากับเปนดั่งไว่นหิน แล้วม้ามะนีภาบจึ่งบ่ถืนถีกหัวขุนหน้าสือหอระกาบ ขากระเดันป่อไปถึกลีพินใยหาตายไปหมิด ฮ พัน ๔ ร้อยทั้นแล เมื่อนั้นขุนหน้าสือหอระกาบ กะฟากฟันเตั้นแล่นไปตามนำเอาหัวมาถีกต่ำถี กะซ้ำแล่นเข้ามากอกขิกปู่ใบพื้นสาลา มืนตาปู่เม้าๆ ทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึ่งบ่ถืนสักพื้นสาลาขาด "สอกลิงไป[2]" ถึกใถ้ๆ ตือนนั้นขาดสามบั้น (มัน) กะซ้ำถีกต่ำถีแล้ว มันกะหะยางขึ้นไปกอกขิกใถ้ปู่เหิงแปบินสาลามืนตาปู่เหมือนดั่งเก่านั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งชักปืนสอบ ไปถึกหัวขุนหน้าสือหอระกางแตกมุ่นผิงกระจอนตายไปบ่มืนางนั้นแล ถืนขุนหน้าสือหอระกาง ตายไปแล้ว ลีพินมะหินละใยหาท้าฮ้ายกะพ้อมกับแตกกระจัดกระจายกันหนีไป บ่อากจักฮูงหู้ถืนได้นั้นแล เมื่อนั้นพระยานากจึ่งแล่นไปป้องอกป้านหมู่ไว้

---

๑ ตามทัมมะดาใบลานอีสาน "น้ำมอก"

๒ ถอนเปันลือกลิงไปถึก ใบลานจานกำอีสาน "สอก"

แล้วแลถืมมาเหมือนถ้วยเก้าพั้นแล เมื่อพั้นอุบนากผู้ชื่อว่าใจหาบเหิ้นฉะ
ถ่อๆพั้นมันจิ่งมีอะมิดเปันถิ่นผู้บ่ำๆขึ้นไป "เถิ่ง"๑ สาลา (๑๒) อันเปันที่ปู่
แห่งท้าวพระลัก พระลามพั้นแล้ว มันจิ่งขุดค้องหมากดอมเจ้าท้า
สองด้วยคำใส่ใจว่า ถันว่ากูได้ค้องหมากปู่ที่ จิมไภ้ภระไทชายท้าสอง
ถินี้แล้วกูจักหอบเอ้าไปจับเอาเปันอันง่ายหนักแล ถันว่ามันละบิ่งใจสับ
พั้นแล้ว มันกิ่มีไทว้เจ้าท้าสองว่า ข้าแก่เจ้ากูข้ากิมาแต่เมืองจัน
ทะบุลิสีสัดตะนากพุ้นมาแล ที่นี้ข้าจักขุดค้องหมากกับดอมเจ้าท้าสอง
แด่เหิ้น เมื่อพั้นไพที่สัดเจ้าจิ่งละบิ่งใจว่า ส่วนด้วยชายผู้นี้บ่ใช้ลูกหูาง
แห่งกูมาแต่เมืองจันทะบุลิสีสัดตะนากฉะแล ธอบว่าแม่นนากท้าหูาย
ฝูงนี้ มีอะมิดเปันถิ่นมาบ่ป่าฉะแล ถันว่าเจ้าละบิ่งใจสับพั้นแล้ว เจ้าจิ่ง
บิกถ้อใส่ม้ามะนิภาบ เพื่อให้ไปถีกชายผู้นั้นป้อหนี ไปหั้นแล เมื่อพั้นม้า
มะนิภาบ ก็รู้หิวใจท้าวพระลาม ให้สำถันสับยาสับพั้นแล้ว ม้ามะ
นิภาบจิ่งไปถีกชายผู้นั้น ป้อไปตีกท่ำกางน้ำสมุดพุ้นบ่ำท้นนางหั้นแล
เมื่อพั้นอุบนากผู้ชื่อว่าหาบเหิ้นฉะถ่อๆพั้น ก็ข้ำเต้นทะบางถืมมาเถิ่งสาลา
ยามกางแล้ว มันก็ข้ำมีอะมิดเปัน "ชาว"๒ หนุ่มเหมือนถ้วยเก้า (๑๙)
เอ้าไปขุดค้องหมากบ่ป่าบ่เชิาหั้นแล เมื่อพั้นม้ามะนิภาบก็ข้ำไปถีกเถิ่ง ๒
ที่มันก็ข้ำป้อไปตีกที่เก้าพุ้นแล้ว มันก็มีใจอันถึกถ่องมากนักมันก็มีอะมิด
เปันกูเท้าติวน้อๆ แล่นเอ้าไปเพื่อว่าจักตอกขิบม้ามะนิภาบให้ตายหั้นแล
เมื่อพั้นม้ามะนิภาบก็ข้ำถีกกูเท้าติวพั้น มุ่นผิวกระจอบตายไปยามกางหั้น
แล เมื่อพั้นพระยานากก็เหิ้นขุนเสนาท้าสีตายแล้ว พระยานากก็บังเกิด
โกหาก้อโกถนากนักแล้ว พระยานากจักบอกเติ้นไยหาท้าหูายว่า บัดนี้
เราท้าหูายจิ่งพ้อมกันเอ้าไปจับภุมผูกเอาภระไทชาย ๒ ถิ่น กับท้าม้ามะ
นิภาบให้ได้แล้ว เราจิ่งเอานางจันหาถืมเมืองฤาวย (แก่ท้าว) อานพระ
นาสอนเท้าอันเหิ้น ถันว่าพระยานากบอกเติ้นสับพั้นแล้ว ลิพิบมะหิน
ละไยหาท้าหูาย ก็พ้อมกันโหดหู่ๆไปทุกเบื้องทุกพาย เปันก่ำ

---

๑ ถอบเปัน "เหิ่ง" จานก่ำขูบ "เถิ่ง" ถิกัน
๒ จานก่ำขูบ "ชาย" ๒น้ำ ๖๕

ນົກແລປອກທັງຫຼາຍໃຫຼຫ້ຽງອອກຈາກຮູນັ້ນແລ ຄັນວ່າພຣະບາບາກກັບທັງ
ໄພ່ພົນໂຍທາເຂົ້າໄປເຖິງສາລາແລ້ວ ບາງພ່ອງເອົາຫົວແລຫາງກ້ຽວກອດຂົ້ນ
ໃນເສົາສາລາແລ ຂັ້ນໃດສາລາກໍມີ ບາງພ່ອງເຕັ້ນຄຣະໂຍງຂົ້ນໄປເຖິງສາລາກໍ
ມີ ບາງພ່ອງເປົ່າພົ້ນພິດອອກ (๒๐) ໃຫ້ເປັນໄຟລຸກລາມຮຸ່ງເຮືອງມາກນັກກໍມີ
ບາງພ່ອງ "ເອົາ" ๑ ເປົ່າພົ້ນພິດອອກໃຫ້ເປັນນ້ຳໃຫຼຫ້ຽງມາກບົ່ງຂົ້ນທຸ່ມຖ້ວມ
ສາລາກໍມີ ບາງພ່ອງເປົ່າພົ້ນພິດອອກໃຫ້ເປັນຝົນເປັນລົມກໍມີ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນີ
ກາບຈົ່ງທະບານລົ່ງຈາກສາລາຫາໂຍທາທັງຫຼາຍທຸກແຫ່ງທຸກພາຍ ເປັນອັນ
ຂຸ່ນມົວມືດນັນໄປດ້ວຍສຽງ ເງືອກງູທັງຫຼາຍມາກນັກ ບາງພ່ອງປ໋ອໜີໄປຕົກ
ປ່າລົງພົ່ງໄພໃກພຸ້ນກໍມີບາງພ່ອງມີເນື້ອຕົນອັນມຸ່ນກຣະຈວນໄປກໍມີ ບາງພ່ອງຫົວ
ຂາດແລ້ວບັ່ງແຕ່ຕົວໄປຫາຫາງກໍເຕັ້ນດີ້ດີ້ນ ຄວາງໄປກໍມີຄັນວ່າມ້ານະນີກາບທະ
ບານໄປກ້ຳຝ່າຍທິສສະຫົນໃດກໍດີທຸ່ງບ່ອນແຕກເພພ້ຽ ມຸ່ນຜົ່ງປ໋ອໄປທ໋ອອາກາດ
ກາງຫາວເປັນດ້ຽລົມພັດບອງ໋ວນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນີກາບຈົ່ງທະບານແລ່ນ
ວຸ່ງໄປມາກໍລອດໄປເຖິງພຣະບາບາກ ມ້ານະນີກາບ ກໍຊ້ຳດີດພຣະບາບາກ ປ໋ອ
ຄືນໄປກໍລອດໄປຖືກທ້ອງຣາພພະບາສວນ ອັນເປັນແມ່ທັບເສິກປູ່ທີ່ນັ້ນ "ສ່ວນດ້ຽ
ທ້ອງຣາພພະບາສວນ ປ໋ອໄປບ່ໄດ້" ๖ ກໍຊ້ຳພ້ອມກັນປ໋ອໄປເຖິງເມືອງນາກໜຸ້ນກໍ
ມີແລຝູງລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັງຫຼາຍ ອັນມ້ານະນີກາບບ່ທັນດີດນັ້ນ ເຂົາກໍແຕກ
ກຣະຈັດກຣະຈາຍເຮ່ຽຣາຍໄປທ໋ວປ່າລົງພົ່ງໄພທັງມວນບ່ເສດຊຸະຫຼ໋ ທັ້ງແລ ເມື່ອ
ນັ້ນທ້ອງ (๒๑) ຣາພພະບາສວນ ອັນປ໋ອໄປເຖິງເມືອງນາກທົ່ນັ້ນແລ້ວເຈົ້າກໍມີເກີດ
ອັນລັກອາບແກ່ພຣະບາບາກມາກນັກ ເຈົ້າກໍຟ້າວຣີບຖ໋ອບທະບານຄືນມາເຖິງ
ທົ່ງນາສາລາ ອັນເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງທ້ອງພຣະລັກ ພຣະລາມ ທົ່ນີ້ກໍບ່ເຫັນລີພົນ
ໂຍທາແຫ່ງພຣະບາບາກໂນທີ່ໃດ ທົ່ນ໋ຽ ກໍເຫັນແຕ່ຊາກຜີເງືອກງູອັນລົ້ມຕາຍ
ໃນກາງທົ່ງນາທີ່ນັ້ນ ກຣຽຄູນສົບກັນຂົ້ນເປັນປຣະໝານພຽງຫ໋ວຄົນປ໋ນນັ້ນແລ
ເມື່ອນັ້ນທ້ອງພຣະລັກພຣະລາມ ຈົ່ງຖາມມ້ານະນີກາບວ່າ ດູຮາມ້ານະນີກາບໂນ
ທົ່ນ໋ຽ ກໍປຣະກອບດ້ວຍຊາກຜີເງືອກງູ ເຂົ້າກຽງກັນຕາຍເປັນອັນມາກຄານຫຼວງ

---

๑ ເອົາ ຄວນເປັນ ເຂົ້າຫຼ໋ ກໍ ຕາມມະຫາວິຊຸນ

๖ "ສ່ວນດ້ຽທ້ອງຣາພພະບາສວນປ໋ອໄປບ່ໄດ້" ນັ້ນບ່ຖືກ ເພາະວ່າແຕ່ວຕ໋ນາ ບອກວ່າທ້ອງ
ຣາພພະບາສວນອັນປ໋ອໄປເຖິງເມືອງນາກ ໂຍລນວັດໜອງບອນຊຸນ "ສ່ວນດ້ຽທ້ອງຣາພພະບາ
ສວນອັນປ໋ອໄປ ກໍຊ້ຳພ້ອມກັນປ໋ອໄປເຖິງເມືອງນາກ" ຈານກ໋ານຊຸນຄືກັນກັບບ້ານນາຊຸນ

ຫຼາຍເປັນປຣະຖຸຈຈະຄ້ຳເໝັນສາບ ເໝັນຄາວມາກນັກ ກໍທໍ່ຄວນ ເຮົາເຈ້ົາຂ້ຳ
ທ້ຳຫຼາຍໜີໄປຢູ່ທ້ົອ້ົນທ້ີໄກກ່ອນ ໃນເມ້ືອເຮົາທ້ຳຫຼາຍຈັກໜີຄືນເມ້ືອ ເມ້ືອງຈັນ
ທະບຸລ ສ ສັຕຕະນາກພຸ້ນກໍຍ້ຳບໍ່ສົມບໍ່ຄວນອັນຈັກຄືນເມ້ືອງ່າຍດາຍເຫດວ່າ ເສ ກ
ບໍ່ແລ້ວທ້ົວດ້ວດ້ຳງາມ ລາງເທ້ືອທ້ຳວຣາພພະນາສວນຍ້ຳຈັກໄປຕາມໄປນ ຳເຮົາກ ໍ
ບໍ່ຮູ້ໄດ້ແລ ເມ້ືອນ້ັນນ ້ຳມະນ ິກາບຈ ຶ່ງຂານວ່າ ເອ ິ ງ ເຮົາທ ້ ຳຫ ຼ າຍຈ ັ ກພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ໄ ປ ກ ່ ອ ນ
ແລທໍ່ວ່າເຮົາທ ້ ຳຫ ຼ າຍຈ ັ ກພ ້ ອ ມ ກ ັ ນຄ ືນ ເ ມ ້ ືອ ກ ໍ ບ ໍ ່ ສ ົ ມ ບ ໍ ່ ຄ ວ ນ ດ ້ ວ ຍ ເ ຫ ດ ວ ່ າ ເ ສ ກ (๖๑)
ບໍ່ທັນແລ້ວນ້ັນແລ ເມ ້ ືອນ ້ ັ ນ ທ ້ ຳ ວ ຣ າ ພ ພ ະ ນ າ ສ ວ ນ ໄ ດ ້ ຍ ິ ນ ເ ຈ ້ ົ າ ທ ້ ົ ງ ສ ອ ງ ສ ົ ນ ທ ະ ນ າ ຈ າ
ຕ ້ ານ ວ ່ າ ຈ ັ ກ ໜ ີ ເ ມ ້ ືອ ດ ້ ຳ ງ ນ ້ ັ ນ ທ ້ ຳ ວ ຣ າ ພ ພ ະ ນ ວ ສ ວ ນ ຈ ຶ ່ ງ ມ ີ ຄ ຳ ເ ອ ົ ້ ນ ໃ ສ ່ ວ ່ າ ດ ູ ຣ າ ທ ່ ານ ທ ້ ົ ງ
ຫ ຼ າ ຍ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ນ ຄ ົ ນ ຖ ່ ອ ຍ ແ ລ ເ ປ ັ ນ ຄ ົ ນ ຂ ້ ີ ປ ້ ານ ໃ ນ ເ ມ ້ ື ອ ເ ຮ ົ າ ທ ້ ົ ງ ຫ ຼ າ ຍ ນ າ ຫ ົ ້ ນ ມ ະ ໂ ຫ ສ ິ ບ ຄ ົ ນ
ງ ັ ນ ກ ັ ບ ດ ້ ວ ຍ ກ ັ ນ ບ ໍ ່ ທ ັ ນ ແ ລ ້ ວ ສ ູ ທ ່ ານ ທ ້ ົ ງ ຫ ຼ າ ຍ ເ ລ ົ ່ າ ฟ ้ າ ວ ຣ ິ ບ ໜ ີ ເ ມ ້ ື ອ ນ ້ ັ ນ ຈ າ ຮ ู ้ ว ่ า ส ู ท ่ า น ท ้ ົ ง
ຫ ຼ າ ຍ ເ ປ ັ ນ ຄ ົ ນ ເ ທ ົ ່ ຍ ຄ ົ ນ ນ ອ ງ ແ ລ ້ ວ ບ ໍ ່ ເ ປ ັ ນ ຜ ู ้ ช า ย ນ ้ ັ ນ ล ิ ์ ເ ມ ้ ື ອ ນ ้ ັ ນ ท ้ ำ ว ร ะ ล า ม จ ึ ง ข า ว
ດ ้ ວ ຍ ຄ ຳ ວ ່ າ ດ ູ ຣ າ ທ ່ ານ ผ ู ้ บ ่ ม ี ก ำ ล ั ง ເ ໝ ื ้ ອ ง ด ้ ั ง ค ื น ท ้ ั ง ห ຼ า ย น ้ ั ง ง า ใ ด ว ่ า ม ึ ง ม ี เ ต ช ะ
ธ ิ ท ี อ ั น ค ื บ ่ ม ี ใ ผ ม า ผ า บ แ ผ ้ ไ ด ้ ด ั ง น ้ ั น ม ึ ง ส ั ง บ ่ ร ั ก ส า ผ ู ้ ม ึ ง ใ ห ้ ค ื น น ้ ั น เ ถ ิ ด เ ป ั น
ด ้ ั ง ล ิ ์ จ ึ ง ใ ห ้ ภ ู ผ ู ้ บ ่ ม ี ก ำ ล ั ง ม า เ อ า ผ ู ้ ม ึ ง ห ี ไ ด ้ ด ั ง น ้ ั น จ า ว ่ า ม ึ ง บ ่ เ ป ั น เ ท ี ย ม เ ป ั น
ม อ ง ด ั ง น ้ ั น ม ึ ง ไ ป ใ ส ่ ต า ม น ำ เ อ า ผ ู ้ ม ึ ง ก ั บ ถ อ ม ภ ู ใ ห ้ ไ ด ้ น ้ ั น เ ม ิ ์ ว ่ า ด ั ง น ้ ั น
แ ล ้ ว เ จ ้ า ท ้ ั ง ส อ ง "จ ึ ง" [๑] เ อ า ง า ง จ ั น ท า ข ึ ้ น ข ว ิ ้ ม ้ า ม ะ น ิ ภ า บ แ ล ้ ว เ จ ้ า ท ้ ั ง
ส อ ง จ ึ ง พ ้ อ ม ก ั บ ข ึ ้ น ข ว ิ ้ ม ้ า ม ะ น ิ ภ า บ แ ล ้ ว เ อ ็ น ใ ส ่ ท ้ ำ ว ร า พ พ ะ น า ส ว น ว ่ า
ด ู ร า ท ่ า น ผ ู ้ เ ป ั น ค ื น เ ท ี ย ม แ ล ม อ ง เ ร ี ย บ ภ ู จ ั ก เ อ า ผ ู ้ ม ึ ง ไ ป ม อ บ ถ อ ม ภ ู จ ั ก เ ถ ื อ น
พ ่ ใ ห ้ ส ว ่ า ง เ ห ง ่ า ม อ บ แ ล ้ ว ภ ู จ ึ ง เ อ า ม า ส ่ ง ใ ห ้ แ ก ่ ม ึ ง น ้ ั น เ ม ิ ์ ด ั บ ว ่ า (๖๗)
ผ ู ้ ม ึ ง บ ่ ไ ด ้ ก ิ น แ ก ง อ ี ก ย า ม เ ถ ื อ น ฉ ิ ภ ู ก ็ บ ่ เ อ า ม า ส ่ ง ใ ห ้ แ ก ่ ม ึ ง แ ล น า ด ั บ
ว ่ า ท ้ ำ ว พ ร ะ ล า ม ก ล ่ า ว เ ป ั น ค ำ ส ู ง ใ ห ้ ท ้ ำ ว ร า พ พ ะ น า ส ว น ม ี ใ จ อ ั น ถ ึ ก ถ ู ง
แ ล ้ ว ม ้ า ม ะ น ิ ภ า บ ก ็ ล ง อ ี ก ข ึ ้ น ส ู อ า ภ า ก ภ า ง ห า ว แ ล ้ ว ก ็ ล ำ เ พ า ะ ห น ้ า เ ข ้ า
เ ม ้ ื อ ง จ ั น ท ะ บ ุ ล ส ิ ส ั ต ต ะ น า ก แ ล ้ ว ก ็ เ ล าะ ล ง ข ึ ้ น ม า ต า ม แ ม ่ น ้ ำ ท ะ น ะ น ั ท ี
ม า ถ า ว ่ า ล ั ด ม ื ง อ ง ค ์ ก ็ ล อ ด พ า ก ั น ไ ป ร อ ด ฤ า น ะ ท ี ห ้ ำ ๆ อ ั น เ ป ั น ส ุ ภ ะ ส ำ
ร า ญ แ ล ม ี ใ จ ภ ใ จ ช ะ น ะ ผ า บ แ ผ ้ ข ้ ำ เ ส ึ ก ส ั ต ต ู อ ั น ม ี ใ น แ ถ ม น ้ ำ ท ะ น ะ น ั ท ี
ก ็ ล อ ด พ า ก ั น เ ข ้ า ป ู ่ ใ น ท ี ่ น ั ้ น ท ั ้ น แ ล ถ ั ง ว ่ า เ จ ้ า ท ้ ั ง ส ิ ์ พ ร ะ อ ง ค ์ ไ ป เ ข ้ า ป ู ่ ท ี ่ น ั ้ น พ ่

---

๑ ถวนจะเป็น จึง จานก่ำฆุน จึง หน้า ๖๗

ประหมานถาวบ็างแล้ว เจ้าจ็างบายเอาป็นสอนออกมาซักใส่ในแม่น้ำที่นั้นแล้อ เจ้าจ็างมาซ้ำบอกป็นสอนเหลั้มนั้นว่า ดูอาป็นสอนท่านจ็างไปแต่างแปางเภาะกอนในกาางน้ำที่นั้น ให้ฝังที่ปู่แก่เราพระอ็างแด่เท็น ว่าด้างนั้น เมื่อนั้นป็นสอนจ็างไปสักเหางแลมฝั่งน้ำหะนะนัทที ให้เผผังกอ้างๆ ขอางเป็นอิกแล้อ ป็นสอนจ็างไปซักถอางสักเหางกอากแผ้อ เอาดินเข้าไปโรมไว้ในท่ำกาางแม่น้ำ เพื่อให้เป็นอิกเป็นไขางดีงาม (๔๓) มากบักถิงหัางหูาบจ็างเอ็นรงกว่า กอนไขาง เท้ากาละบักนี้แล ถังอ่าป็นสอนแต่างแปางเภาะกอนดีงามแล้อ ท้าวพระลักพระลามกับหัางนางจันทากำลอกพ้อมกับอื้นขอีม้ามะนิกาบ เตั้นหะยานขอ้ามแม่น้ำเข้าไปปู่ในกอนกาางน้ำที่นั้น เป็นที่สุกระสำราบมากบักหั้นแล

บักนี้จักจาเถิงท้าวธาพพะนาสอนอันปู่ในท่ำกาางหิงนาที่นั้นก่อนแล ถังอ่าท้าวพระลักพระลาม เอานางจันทาอื้นขอีม้ามะนิกาบเตั้นหะยานหนี ไปแล้อ ท้าวธาพพะนาสอนก่เอาฝามืกั้งหน้าเบิงดาย เมื่อจักไปใต่ตามนำเอานางมากำบ่ได้ ท้าวธาพพะนาสอนกำเอาเลับมือแห่างตินดูดเอิกปู่จ้อกๆ เป็นกั้งเสือดูดแลมฝั่งห้อยนั้นแล ถังอ่าท้าวธาพพะนาสอนป็ปึกลิางแลดูม้ามะนิกาบสุดชิอแสางตาบ่เหันแล้อ ท้าวธาพพะนาสอนจ็างไปลิางแลดูในสาลาที่นั้น กำจ็างเหันบ่อนที่นั่งที่นอนแห่างนาง อันปู่กับดอมท้าวพระลักพระลามในสาลาที่นั้นแล้อ ท้าวธาพพะนาสอนก่ร้องไห้จ้มจิใจ้ไปมาว่า โอนำจันทาเริย ผัูแก้อพี่ก่เหันแต่บ่อนนั่งเจ้าแล้อ ธาออนพี่กำเหัน (๔๔) แต่บ่อนเจ้านั่งอันถั่งแถ้นปานนี้ แปนแอนหน้าไสมางามหนีไปดอมพระลักพระลามเหมืออากากลิมล่างฝากหนาอเป็นแลนำ ถังอ่าท้าวธาพพะนาสอนร้องไห้ก้อยประการสันนั้นแล้อ เจ้าจ็างลิางจากสาลาที่นั้นแล้อ เจ้าจ็างหะยานเมื่อหางอากากกาางหาวแล้อ กำลอกเมื่อรอกผาสากแห่างตินหั้นแล ถังอ่าเจ้าเมื่อรอกแล้อ เจ้ากำล่ำลิางดูบ้างเสือสากอาสสนาอันเป็นที่นั่งที่นองแห่างนางจันทา เจ้าหูางอไปมาบ่เหันแก่นไห้เจ้ากำร้องร่ำไห้บ็างหนักหนาว่า โอนำถึกเถิงนางจันทา เจ้าอ่อนปานนี้น้อยหนักหนองภูนอง

ນັ້ນລືຮູ້ວ່າ ສາບສມອນລຸກນ້ຳ ພິກຄືດແຄ້ນຄ້ຳຄ:ກທອງແລນາ ຄັນວ່າທ້າວ
ຣາພພະນາສວນຮ້ອງໄຫ້ຫາແມ້ງແຫ່ງຕົນ ດ້ວຍປຣະຣິບາຍຫຼາຍປຣະການຕ່າງໆ
ແລ້ວ ເຈ້ົາກໍໄປສູ່ສຳນັກພໍ່ແຫ່ງຕົນຫັ້ນແລ ເມ:ືອນັ້ນພຣະບາວິຣຸລຫະຍັນ
ເປັນພໍ່ຖາມລູກແຫ່ງຕົນວ່າ ດູຣາເຈ້ົາລູກຮັກແກ່ພໍ່ ໃນເມ:ືອເຈ້ົາລູກຮັກໄປໃຕ່
ຕາມນຳເອົາແມ້ງແຫ່ງເຈ້ົາ ກັບດອມທ້າວພຣະລັກ ພຣະລາມ ນັ້ນບ້ັງໄດ້ລືຮູ້
ວ່າບ່ໄດ້ກໍພໍ່ຈາ ເມ:ືອນັ້ ທ້າວຣາພພະນາສວນຈ:ຶງຂານຄຳພໍ່ແຫ່ງຕົນວ່າຂ້ົາ(๔๓)
ແກ່ພໍ່ເປັນເຈ້ົາ ໃນເມ:ືອຂ້ົາຜູ້ລູກໄປໃຕ່ຕາມດູແມ້ງແຫ່ງຂ້ົານັ້ນ ກໍເຫ:ັນແຕ່ນາງ
ອັນນ້ັງຢູ່ກັບດອມທ້າວພຣະລັກ ພຣະລາມ ໃນສາລາທ:ີ່ນັ້ນສ:ົງງວກໍຂ້ົາແລ
ແມ່ນວ່າຂ້ົາຜູ້ລູກຈັກເຂ້ົາໄປຫາແມ້ງແຫ່ງຂ້ົາກໍໄປບ່ໄດ້ກໍຂ້ົານາ ທ:ີ່ນ:ີ້ພໍ່ເປັນເຈ້ົາ
ຈ:ຶງຄິດຊ່ວຍອ່ອຍປອງຂ້ົາຜູ້ລູກໃຫ້ໄດ້ນາງຈັນທາຄືນມາແດ່ກໍຂ້ົາເທ:ີ້ນ ເມ:ືອນັ້ນພຣະ
ບາວິຣຸລຫະ ຈ:ຶງກ:ລ່າວເຊ:ືີ້ອລູກແຫ່ງຕົນ (ວ່າ) ເຈ້ົາລູກຮັກຢ່າໄດ້ຕິດຕາມໃຕ່ນຳ
ນາງຜູ້ນັ້ນຫຼາຍເທ:ີ້ນ ສ່ວນດ້ັ່ງນາງຜູ້ດ:ີຜູ້ງາມໃນເມ:ືອງອິນທະປະຖານະຄອນທ:ີ
ນ:ີ້ກໍມ:ີມາກມ:ີຫຼາຍພໍ່ຈັກໄປຂ:ີ້ນຂວາຍເອົາມາໃຫ້ແກ່ເຈ້ົາບ່ຍາກສ:ັ່ງແລ ເມ:ືອນັ້ນ
ທ້າວຣາພພະນາສວນຈ:ຶງກ:ລ່າວວ່າຂ້ົາແກ່ພໍ່ເປັນເຈ້ົາ ແມ່ນວ່າພຣະບາພໍ່ຈັກໄປ
ຂ:ີ້ນຂວາຍຫານາງພິມມາລະກຸມມາລ:ີ ອັນມ:ີໃນເມ:ືອງທ:ີ່ນ:ີ້ມາໃຫ້ແກ່ຂ້ົາດ້ັ່ງນັ້ນ
ກໍບ່ເອົາແລ ຂ້ົາຈັກໄປໃຕ່ຕາມນຳເອົານາງຈັນທາມາໃຫ້ໄດ້ກໍຂ້ົາແລ ວ່າດ້ັ່ງນັ້ນ
ປູ່ໃຈອ້ັ່ງບ່ຂາດສາບຫັ້ນແລ ເມ:ືອນັ້ນນາງມະລ:ີກາຣາຊເທວ:ີຕົນເປັນແມ່ກໍມາ
ຫ້າມລູກແຫ່ງຕົນວ່າ ດູຣາເຈ້ົາລູກຮັກແມ່ສາບໃຈ ສ່ວນດ້ັ່ງນາງໃນເມ:ືອງ
ແຫ່ງເຮົາກໍມ:ີມາກມ:ີຫຼາຍແມ່ຈັກ (๔๗) ໄປຂ:ີ້ນຂວາຍມາໃຫ້ແກ່ເຈ້ົາຢ່າໄດ້ຄ:ຶາ
ໂສກເສ້ົາໂສກາກໍແມ່ເທ:ີ້ນ ວ່າດ້ັ່ງນັ້ນປູ່ໃຈອ້ັ່ງບ່ຂາດສາບກໍມ:ີແລ ເມ:ືອນັ້ນທ້າວ
ຣາພພະນາສວນກໍບ່ຟັ່ງ ເຈ້ົາກໍຍ້ັ່ງວ່າຈັກໄປປູ່ບ່ຂາດຫັ້ນແລ ເມ:ືອນັ້ນສ່ວນ
ດ້ັ່ງພຣະບາທ້ົາສອງອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ກໍບ່ອາດຈັກຫ້ານຍ້ັ່ງລູກແຫ່ງຕົນໄດ້ ເຈ້ົາ
ທ້ົາສອງຈ:ຶງກ:ລ່າວວ່າເຈ້ົາລູກຮັກຈັກໄປກໍຕາມໃຈກໍແມ່ເທ:ີ້ນ ວ່າດ້ັ່ງນັ້ນແລ້ວ
ທ້າວຣາພພະນາສວນ ກໍມ:ີໃຈອັນຊຸ່ມຊ:ຶ່ນຍ:ິນດ:ີມາກນັກ ເຈ້ົາຈ:ຶງຕິກແຕ່ງເມ:ືອ
ຕົນບໍຣະບວນແລ້ວເຈ້ົາຈ:ຶງເຕ:ັ້ນທະຍານໄປດ້ວຍອາກາດກາງຫາວ ເລາະລຸງບ:ີ້ນ
ຕາມແມ່ນ້ຳທະນະທ:ີ ມາຕາວ່າຍາມລຸງບ:ຶ່ງເຈ້ົາຈ:ຶງໄປເຫ:ັນເຈ້ົາທ້ົາສ:ີ້ພຣະ

ອົງ ອັນມີທ້າວພຣະລາມເປັນຕົ້ນອັນເຊົາປູ່ໃນດອນກາງນ້ຳ ທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ຄັນວ່າ
ເຈົ້າໄປຣອດແລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງໄປຈອດເຊົາຫາງດອນກ້ຳໃຕ້ນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງທວຍ
ມີເຕາະຕ່ອບສາບທະນູສິນອັນຊື່ວ່າໂມກຂະສິບປະນັ້ນ ອັນມີສຽງອັນເພາະນັ
ສນັ່ນກ້ອງເປັນດັ່ງຟ້າຜ່າດຶກໜ້ົນທີ່ນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງຍິງທະນູສິນອັນນັ້ນໄປຫາ
ພຣະບາຄຸດອັນຢູ່ໃນຜາສາດວິມານໄມ້ງິ້ວນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາ (๒๗) ຄຸດ
ກໍຮູ້ແຈ້ງດ້ວຍຄຳວ່າ ທ້າວຣາພພະນາສວນໃຊ້ປ້ຶນສອນມາເອົາກູແລ ວ່າດັ່ງ
ນັ້ນແລ້ວ ພຣະບາຄຸດກ່ໍບອກເຕົ້ນປະອົວານລູກຫຼ້ານແຫ່ງຕົນທຸກແຫ່ງທຸກພາບ
ແລ້ວ ກໍພ້ອມກັນບິນມາອັນຈັກຄະນະນາບັບບ່ໍ່ໄດ້ຫັ້ນແລ ຄັນວ່າພຣະບາຄຸດມາ
ເຖິງແລ້ວ ກໍພ້ອມກັນບິນເຈິ່ດລົງໄປຫາທ້າວຣາພພະນາສວນ ອັນຢູ່ໃນຫາງ
ດອນໃຈງກ້ຳໃຕ້ນັ້ນແລ້ວ ພຣະບາຄຸດຈົ່ງເຂ້ົາໄປຂາບໄຫວ້ທ້າວຣາພພະນາ
ສວນວ່າ ເຈົ້າກູເປັນເຫດຮ້າບແລກາບດີເບ້ືອງໃດ ເຈົ້າກູຈົ່ງໃຊ້ປ້ຶນສອນໄປເອົາຝູງ
ຂ້າທ້ັງຫຼ້ານເຂ້ົາມາໃນທ້ີ່ນ້ີ ກໍຂ້າຈາ ເມ້ືອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນ ຈົ່ງກ່ລ່າວ
ວ່າ ດູຣາທ່ານທ້ັງຫຼ້ານອັນເປັນພຣະບາແກ່ກວ່ານ້ົກທ້ັງຫຼ້ານ ອັນມີນ້ົກຫັດ
ຊະດ້ີລົງເປັນຕົ້ນ ບ້ັງມ້ີກຣະໄທຊ້ວຍສອງຄົນກັບທ້ັງມ້ານະນ້ີກາບຕ້ົວນ້ຶງ ໄປ
ລັກເອົາເມ້ັຽກູໃນເມ້ືອງອິນທະປະຖານະຄອນພຸ້ນ ນາລັບລ້ີ່ປູ່ໃນດອນກາງນ້ຳທ້ີ່ນ້ີ
ທ່ານທ້ັງຫຼ້ານຈົ່ງພາກັນໄປຈັບກຸມຜູກເອົາກຣະໄທຊ້ວຍສອງຄົນ ກັບທ້ັງມ້ານ
ນະນ້ີກາບໃຫ້ໄດ້ເທ້ົ່ນ ຄັນວ່າທ່ານທ້ັງຫຼ້ານໄປຈັບກຸມຜູກເອົາໄດ້ ທ່ານທ້ັງຫຼ້ານ
ຈົ່ງພາກັນຂ້າຖ້ົມລົງໃສ່ນ້ຳເສ້ັ (๒๗) ແລ້ວທ່ານທ້ັງຫຼ້ານຈົ່ງເອົານາງຈັນທາມາ
ຖວາຍແກ່ເຮົາພຣະອົງ ແລ້ວທ່ານທ້ັງຫຼ້ານຈົ່ງພາກັນເມ້ືອຫາບ້ານເມ້ືອງແຫ່ງ
ທ່ານທ້ັງຫຼ້ານນັ້ນເທ້ົ່ນ ເມ້ືອນັ້ນພຣະບາຄຸດໄດ້ ຍິນຄຳທ້າວຣາພພະນາສວນ
ກ່ລ່າວສັນນ້ັ ພຣະບາຄຸດກ່ໍມ້ີໃຈອັນຊຸ້ມຊ້ຶ່ນບ້ິນດ້ີນາກນັກ ແລ້ວພຣະບາຄຸດ
ຈົ່ງກ່ລ່າວວ່າ ເທວະຝູງຂ້າໄທວ້ມະຫາຣາຊເຈ້ົ້າ ສ່ວນດັ່ງກ້ິຈຈະການ້ເບ້ືອງ
ນ້ີ້ເປັນອັນງ່ານບ້ຶ່ງນັກ ແມ່ນວ່າປອກກ້ວຍກ້ິນກ່ໍບ້ັງຍາກກ່ໍຂ້ານາ ວ່າດັ່ງນ້ັ
ແລ້ວພຣະບາຄຸດຈົ່ງໃຫ້ ຂຸນເພ້ັກສມອນ ອັນມ້ີລ້ີພິນໂຍທາໄດ້ ๗ ອັກໂຂເພນ້ີ
ໃຫ້ໄປຕ້ັ້ງທັບຢູ່ຫ້ົນເໜ້ືອ ຢ່າໃຫ້ຄ້ົນໃຈນອອກໜ້ີໄດ້ ກັບທ້ັງຂຸນນອນຫ້ັ ບ່ໍ
ຕ້ົນ ອັນມ້ີລ້ີພິນໂຍທາໄດ້ ๗ ອັກໂຂເພນ້ີ ໃຫ້ໄປຕ້ັ້ງຢູ່ປ້ີກຂວາ ກັບທ້ັງຂຸນ

ໝົ້ນມາເມື້ອໆ ອັນມີລິພົນໂຍທາໄດ້ ๒ ອັກໂຂເພນີ ໃຫ້ໄປຕັ້ງທັບປູ່ປີກຊ້າຍ ກັບທັ້ງຂຸນຮຸ່ງເຮືອງທຸກບ້ານປ່າ ອັນມີລິພົນໂຍທາໄດ້ ๒ ອັກໂຂເພນີ ໃຫ້ໄປຕັ້ງທັບປູ່ໝູນຫຼ້ງ ສ່ວນດ້ຳກູພຣະອົງ ມີລິພົນບ່ອາດຈັກນັບໄດ້ ກູປ້ຳ ປາຍໄວ້ທຸກພາຍ ຄັນວ່າພຣະບາຄຸດ ມີພຣະຣາຊອາດປ່າວເຕີນສັນນີ້ແລ້ວ ເຂົ້າພ້ອມກັນໂຫຼຫ້ຼ້ງຍອກໄປນາກລັ້ນເຫົ້ອຫຼາຍ ບ່ອາດຈັກນັບອ່ານ (ม๐) ໄດ້ຫັ້ນ ແລ ຄັນວ່າພຶ້ງຄະນາໝູ່ຄຸດທັ້ງຫຼາຍໄປຮອດແລ້ວ ເຂົ້າຈຶ່ງພ້ອມກັນໄປແວດລ້ອມ ອ້ອມເຈົ້າທັ້ງສີ່ພຣະອົງອັນປູ່ໃນທ່ຳກາງດອນທີ່ນັ້ນກໍ່ມີແລ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນີ້ກາບ ກໍ່ຫຼ່ງວເຫັນລິພົນໂຍທາຄຸດທັ້ງຫຼາຍມາແວດລ້ອມອ້ອມຕົນປູ່ສັນນັ້ນ ມ້ານະນີ້ ກາບ ຈຶ່ງກ່ຳວວ່າ ດູຮາເຈົ້າທັ້ງສອງທີ່ນີ້ເຈົ້າກູຈຶ່ງບອກໃຫ້ປັ້ນສອນ ແຕ່ງແປງ ທີ່ປູ່ທີ່ກິນໃຫ້ເປັນທີ່ສຳບາຍໃຈແກ່ເຮົາກ່ອນເທີ້ນ ສ່ວນດ້ຳສັກສິງເດັ່ງຣະສານ ທັ້ງຫຼາຍກໍ່ມາແວດລ້ອມອ້ອມເຮົາທັ້ງຫຼາຍປູ່ສັນນີ້ ລາງເທື່ອເຂົ້າທັ້ງຫຼາຍກໍ່ມາບິນ ໄປບິນມາຂ້ວນຫົວເຮົາທັ້ງຫຼາຍບາກນັກສັນນີ້ນາ ຄັນວ່າມ້ານະນີ້ກາບບອກເຕີນ ສັນນີ້ແລ້ວ ທ້ຳວພຣະລານຈຶ່ງຊັກປັ້ນສອນໃສ່ແຜ່ນດິນແລ້ວ ຈຶ່ງກ່ຳວວ່າ ທ່ານຈຶ່ງແປງພາສາວໃຫ້ເຮົາປູ່ໃຫ້ນີ້ສຸກຂະສຳຣານເທີ້ນ ວ່າດ້ຳນັ້ນເມື້ອນັ້ນປັ້ນ ສອນຈຶ່ງລົງໄປສັກເທິງແຜ່ນດິນໃຫ້ເປັນປ່ອງເປັນຮູແລ້ວ ພາສາກແກ້ວຈຶ່ງບຸອອກ ແຕ່ແຜ່ນດິນເປັນ(ດ້ຳ)ດອກເຫັດອັນຍອກມາເປັນດອກໃຫ່ງ່ດອກຫຼ້ວງນັ້ນແລ ຄັນ ວ່າພາສາດຫຼ້ງນັ້ນບຸໝົ້ນອອກມາພົ້ນແຜ່ນດິນແລ້ວ ກໍ່ບ້ງເກີດເປັນອັນດີອັນງ່ານ ຮຸ່ງເຮືອງເຫຼ້ືອງ່ານມາກນັກຫັ້ນ:ແລ ເມື້ອນັ້ນເຈົ້າທັ້ງສີ່ພຣະອົງອັນມີທ້ຳວ (ม๑) ພຣະລານ ເປັນຕົ້ນກໍ່ພ້ອມກັນຂຶ້ນໄປປູ່ໃນພາສາວຫຼ້ງນັ້ນເປັນທີ່ສຸກຂະສຳຣານ ມາກນັກຫັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນຝູງໝູ່ກຳລັ້ງລິພົນພຣະບາຄຸດກໍ່ເຫັນພາສາດບຸໝົ້ນ ອອກມາແຕ່ແຜ່ນດິນໃຫ້ເຈົ້າທັ້ງສີ່ປູ່ສັນນັ້ນ ພຣະບາຄຸດຈຶ່ງປ່າວເຕີນລິພົນໂຍທາ ທັ້ງຫຼາຍວ່າທີ່ນີ້ກຣະໄທຊາຍໝູ່ເປັນໃຈນໄດ້ປູ່ສຸກສັນນີ້ ເຮົາຈັກຈັບກຸມຜູກເອົາໄດ້ ງ່າຍຊະແລ ວ່າດ້ຳນັ້ນແລ້ວເຂົ້າກໍ່ພ້ອມກັນໂຫຼຫ້ຼ້ງເຂົ້າໄປທັ້ງພາຍລຸ່ມ ພາຍ ບິນຫົນຂ້າງຊ້າຍ ແລຂ້າງຂວາ ເພື້ອວ່າເຮົາຈັກຈັບຜູກເອົາເຈົ້າທັ້ງສາມໃຫ້ໄດ້ ຫັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນທ້ຳວພຣະລານກວັດແກວ່ງດາບກາຍສິດ ອັນມີແສງອັນ ມາບເມື້ອງເຮືອງຮຸ່ງທ້ວອາກາດກາງຫາວທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນຄຸດທັ້ງຫຼາຍກໍ

ເຫັນແສງດາບອັນນັ້ນໄປສ່ຽບແທງຫູຕາດ້ວ:ແຫ່ງເຂົາກໍປູ່ບໍ່ໄດ້ ກໍພ້ອມກັນແຕກ
ຫັກໂຄບຄ້ານພ່າຍໜ້ານ:ໜີເປັນດ້ວ:ຖົ້ມຄ້ອນໃສ່ການັ້ນແລ ຄັນວ່າເຂົາແຕກເພ
ໜ້ານໜີ ໄປແລ້ວເຂົາກໍຊ້ຳໄຫ້ຫ້ວ:ເຂົ້ານາມືດມົນອົນທະການ ເໜ:ຍນດ້ວ:ເກ:ານັ້ນ
ແລ ເມ:ືອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈ:ຳຊ້ຳແກວ່ງດາບກາຍສິດ ສ່ວນດ້ວ:ແສງດາບອັນ
ນັ້ນກໍໄປກອດກ:ອ (ນ:ຖ) ຫົວທາງແຄ່ງຂາຫູຕາແຫ່ງໝູ່ຄຸດທ້ານ:ຫ້ານ:ຫ ເຂົາກໍກອງ
ກ:ານຕາຍບ່ໍອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ຫັ້ນແລ ເມ:ືອນັ້ນພຣະບາຄຸດກໍຊ້ຳບອກເຕ:ືນຝ:ງ
ເສນາທ້ານ:ຫ້ານ:ຫ ອັນເປ:ນໝູ່ຫົວໜ້າແລຫົວຫ:ວ ກ້ານ:ຊ້ານ:ແລກ້ານ:ຂວາວ່າດ້ວ:
ນັ້ນ ສູທ່ານ:ທ້ານ:ຫ ປ່າໄດ້ປ້ານກົວ ແລພາກັນແຕກເພໜ້ານໜີໄປໃນທິໃດ
ທິນ:ານັ້ນເທ:ນ ຄັນວ່າຜູ້ໃດໄດ້ຫົນຫ:ວຄືນມາຄືບນ:ານ:ກ:ິ ສອກນ:ານ:ກ:ິ ກູຈັກຈັບ
ເອົາມາໃສ່ໝ:ໍ້ນ:ໍ້ານ:ັນຈືນເສ:ງໃຫ້ຕາຍນັ້ນແລ ຜິວ່ານ:ໍ່ເອົາໃສ່ໝ:ໍ້ນ:ໍ້ານ:ັນຈືນເສ:ງດ້ວ:ນັ້ນ
ກູຈັກໜ:ັນນ:ຳສ:ັນຫ:ວ:ແລ້ວ ຈ:ຳເອົາເກ:ືອມາຄ:ັ້ນບິບໃຫ້ນ:ັນເຈ:ັບແສບ ທຸກຂະ
ເວທທະນາເປ:ນອ:ັນນ:າກແທ້ດ:ິຫ:ິ ແລ ຄັນວ່າພຣະບາຄຸດຕ:ັ້ງສ:ັຈຈະວາຈາແກ່ໄພ
ພິນໂຍທາສ:ັນນ:ັ້ນແລ້ວ ສ່ວນດ້ວ:ພຸທທະເສນາ[1] ທ້ານ:ສ:ີ ຄ:ືວ່າຂຸນເພ:ັດສນອນ ຂຸນນອນ
ຫ:ັບນ:ໍ່ຕ:ືນເປ:ນຕ:ົ້ນ ເຂົາກ:ໍ:ຫອກແລງ້າວ ແລ່ນອ້ອມ ລະວ:ັນ ລະວ:ຽນ
ໜ:ັນຫົວ ໜ:ັນເຂ:ົ້າ ນ:ໍ່ໃຫ້ໃຜຕ່າວໜ້ານ:ອກມາແທ້ຈ:ັກຄົນແລນາ ເມ:ືອນັ້ນ
ລ:ິພິນເສນາທ້ານ:ຫ:ານ:ກ:ໍພ້ອມກັນໄຫ:ຫ:ວ:ໆ ເຂ:ົ້າໄປຫາເຈ:ົ້າທ້ານ:ສ:ີ ປຣະສ:ງ
ຈັບເອົາໃຫ້ໄດ້ຫ:ັ້ນແລ ເມ:ືອນັ້ນມ:ານ:ະນ:ິກາບ ຈ:ຳເ:ັ້ນທະບານ:ອອກໄປ
ກ:ານ:ອລອງຄ:ົກນ:ານ:ລ:ິພິນໂຍທາ (ນ:ວ) ທ້ານ:ຫ:ານ:ທົ:ວທຸກແຫ່ງທຸກພານ:ບານ:ພ:ອງ
ຕາບ ບານ:ພ:ອງນ:ານ: ບານ:ພ:ອງປ:ົກຫ:ັກເສ:ງ ເຮ:ັດສ:ັ:ນ:ໍ່ໄດ້ ບານ:ພ:ອງບ:ິນໄປຈັບ
ຕ:ົ້ນໄມ້ ລ:ົ້ລ:ັບປູ່ແທ້ດ:ິຫ:ິ ບານ:ພ:ອງດ:ຳມຸດນ:ໍ້ານ:ໜ: "ສອດ"[2] ໄປກ:ໍ້າໃຕ້ກ:ົ:ນ:ີ
ແລ ເມ:ືອນັ້ນພຣະບາຄຸດກ:ໍ:ເຕ:ືນໝູ່ລ:ິພິນໂຍທາທ້ານ:ຫ:ານ:ກ:ອງກັນຕາຍ ແລ
ປ:ານ:ເລ:ີຍເລ:ົ້າດ:ຳມຸດນ:ໍ້ານ:ລ:ັກໜ:ີກ:ົ:ນ:ີ ເມ:ືອນັ້ນພຣະບາຈ:ົ:ງທະບານ:ໄປກອດກຸມເອົາ
ພ:ວ:ອບຫ:ືນຜາທ້ານ:ຫ:ານ:ໄປອ:ັດໄປຕ:ັນ ແມ່ນ:ໍ້ານ:ະນ:ະນ:ະທ:ິໃນທ:ິສສະເ:ັ:ອ:ໆ:ກ:ໍ້າໃຕ້
ເພ:ືອນ:ໍ່ໃຫ້ ລ:ິພິນໂຍທາທ້ານ:ຫ:ານ:ດ:ຳມຸດນ:ໍ້ານ: ລ:ັກລອບໜ:ີຄືນເ:ືອເ:ືອ:ໆ:ອ:ືນທະປະຖ:ານ:
ນ:ະຄອນໄດ້ຈ:ັກຄົນຫ:ັ້ນແລ ເ:ືອນ:ັ:ນ:ລ:ິພິນໂຍທາພຣະບາຄຸດທ້ານ:ຫ:ານ:ເຂົາກ:ໍພ້ອມ
ກັນໄຫ:ຫ:ວ:ໆ:ເຂ:ົ້າມາແວດລ້ອມອ້ອມຄອບໂຂ:ງ:ທ:ີ:ນ:ັ:ນ:ໄວ້ ທຸກກ:ໍ້າທຸກພານ:ເພ:ືອນ:ໍ່ໃຫ້

---

๑ ຄວນເປ:ນ "ຄຸທທະເສນາ"

๒ ສອດ ຄວນເປ:ນ ລອດ (ຕາມມະຫາວ:ົງ:ນ:)

ภระไทชาย ๒ คับลักหนีได้ทั้งแล เมื่อนั้นท้าวพระลักภ็เหันลีพินใยหา
พระบาถุกใชูหูว้าเอ้ามาหาตินจินใก้ถ้ำนั้น เจ้าจิ๋าถอกถาบภาบสึก มา
ภวักแภว่าไปมาปูาหมู่เสบาใยหาพระบาถุกหั๋าหูายเอิาภ็ภอาภับตายธอก
ทุภภ้ำเลียเล้าภิกใส่บ้าใชูไปมิมาภมิหูาย (๒๔) เลียเล้าใชูไปค้าาปู่ใบหิน
บาอับพระบาถุกออกตันไว้นั้นอับเภ้งระดาก เต้นไปด้วยขอนผีอับลีพิน
ใยหาพระบาถุกตาบใชูไปค้าาถาปู่ เป้นถ้ำถิบมาอัดมาตับเป้นต้อนเป้นลี
ไว้เอาปามากิน ภ็จิ๋าเอ็นธูภว่าเป้นลีผีๆ เภดว่าขอนผีถุกหั๋าหูายตาบใชู
ไปค้าาปู่ใบหิ้นั้นหั้นแล เมื่อนั้นพระบาถุกเหันลีพินใยหาหั๋าหูาย แภภ
ภระจักภระจายหนีพระบาถุกภ็เต้นทะบาน ไปป้อาอิกไว้ทุภภ้ำทุกพาย
แล้ว เอิาซ้ำใชูหูว้าเอ้ามาเต้นปู่เหมือนถ้ำเก๋าภ็มีแล เมื่อนั้นเสบาถุดผู้ชี
ว่าขุนเผ็ดสมอบ มันภ็มีใจภ้อใภดใภหาบากนักมันจิ๋าฝาดตีบ้าลีพินใยหา
หั๋าหูายเอิาภ็ไปแวดอ้าขั้าอ้อมบ้าผาสาดเจ้าพี้น้อาหั๋าสอา ธอดทุภภ้ำ
ทุกพาย มันจิ๋าเอ้าไปจินใก้บ้าเจ้าหั๋าสิพระอิา เพื่อว่าจักจับภุม
ผูภเอิาไปถวายแภ่ท้าวธราพพะบาสอบหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักจิ๋า
จับเอิาปิ้นสอบมาฉักใส่ขุนเผ็ดสมอบชะเด้นฟ้าไปติภ แม่น้ำถุาดาหั้นแล
ถับว่าเสบาขุน (๒๕) เผ็ดสมอบตายไปแล้ว มันภ็ซ้ำถืบมา เป้น
เสบาถุดปู่เหมือนถ้ำเก๋าแล้ว มันจิ๋าซ้ำทะบานอื้นไปสู่บาสาด บ่ป่าบ่เซิา
หั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ๋าทะบานไปถึดขุนเผ็ดสมอบป่อไปถึภลีพิน
ใยหาหั๋าหูายเอิาภ็ภอาภับถาบ ตภลิาใส่แม่น้ำถุาดาหิ้นีมาภนักหั้นแล
เมื่อนั้นขุนเสบาเผ็ดสมอบภ่บ่ตายมันจิ๋าทะบานเอ้าบาว่าจักจับภุมเอิา บ้า
ท้าวพระลักพระลามใชู้ได้หั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ๋าซ้ำถึดเถิา ๒
หิภ่อวดมุ่นผิาภระจวนตายไปหั้นแล เมื่อนั้นลีพินใยหาแม่หับหั๋าหูาย
เบื้อาภ้ำเหมือเอิาภ็เหันขุนเผ็ดสมอบตายแล้ว เอิาภ็มีใจป้านภ้าว
มาภนักเอิาจิ๋าแภภหักโถบถ้านพ่ายพ้าหนีไปติภป่าไม้ ดิาดอบพุ้นภ็มี
แล เมื่อนั้นพระบาถุกจิ๋าทะบานไปป้อาอิกไว้ทุภแห่าทุกพายแล้วเอิา

จ๊ำไปทูหั้วถืนมาเปันอันมืดมิบอิบทะภาบมากนัก บ่ำกว่าเก๋าเมื้อนั้นขุนบอบ
ทูบับบ่ตื่นมันก่เหับขุนเผ้ากสมอบตายไปแล้อ มันก็มีใจโกดถงดมากนักมัน
จ๊ำบอกเต็นบ้ำหมู่ลีพินไยหาแห่งมันอ่า ท้ำนี้เราท้ำทูายจ๊ำ (๓๓) พ้อม
กับไปเอ๊าผูกอบท้ำทูายมาถืมใส่กระโทซาย ๑ คืบนี้ให้มุ่นผ้ำตายไปนั้น
เท็บ อ่ากั้งนั้นแล้อ เอ๊าจ๊ำไปฮุ้มเอ๊าผาทูอๆแลถืมแลหน่อย ถันอ่าเอ๊า
เอ๊ามาแล้อเอ๊าจ๊ำพ้อมกับไยบถืมใส่เจ๊าท้ำสีพระอ๊ำทั้บแล เมื้อนั้บม้ามะ
นิภาบจ๊ำทะบามไปถืกบ้ำทืบผาท้ำทูาย ฝูงนั้นเปันอันอ่อๆไอห่อบพลันก่
ไปถืกใก่บทืบท้ำทูายถืกหมิกฮู่ก้อบฮู่ใก่บกลอกระเดันฟ้ำไปตกแม่น้ำลุกลา
เก๋งระดาดก็ำภอๆเต้นแม่น้ำท้นั้บ ก่จ๊ำภาบเกิดเปันแก้ำเปันร่อมเท้ำภา
ละบัดนี้แล เมื้อนั้บเสนาขุนบอบทูบบ่ตื่นก่ซ้ำพ้อมกับไปถิภาอกเอ๊าต้บไม้
บูๆ ไม้บางๆ แลสัพพะไม้ท้ำมอบ ส่อบถ้ำไม้ท้ำทูายฝูงนั้บ ก็มีรากอันหนั้บ อันแก่นมากมักก็ลอกไปดออกท้ำแผ่นดิน ทูบหุ้มลำเปันหนอๆ ในประเทดท้นั้บ เท้ำภาละบัดนี้แล ถันอ่า ลุดท้ำทูายถิภาอกเอ๊าไม้ท้ำทูายได้แล้อ ก็ลอกพ้อมกับไปไยบถืมใส่เจ๊าท้ำสีพระอ๊ำทั้บแล เมื้อนั้บม้ามะนิภาบจ๊ำเต้บไปถืกรับไอ้ท้ะทุกแห่งๆ ทุกพายบ่อตกลำใส่แม่น้ำท้นั้บ มีประหมางพันบ้ำๆ เท็อ"ก้ว" ๑ บั้บ ก็ลอกป่อไปตกลำใส่ป่าไม้ก๋างดอบ ก็ลอกภายเปันเภาะเปันดอบมีประหมางพันบ้ำๆ ในท้ำเดกล้อม ย้อมดอบไยๆ เท้ำภาละบัดนี้แล เมื้อนั้บ "พุททะเสนา" ๒ ผู้ชื่อ่า ขุนบอบทูบบ่ตื่นบั้บ จ๊ำบอกเต็นลีพินไยหาแห่งมันอ่า ท้ำนั้เราท้ำทูาย จ๊ำพ้อมกับเอ๊าไปจับเอ๊าภระโทซาย ๑ คืบให้ได้เท็บ อ่ากั้งนั้นแล้อ เอ๊าก็พ้อมกับเต้บทะยาบ เอ๊าไปถืบขุ่เดมามากนักบางพ่อๆไปทางถืบ บางพ่อๆบินไปทางเหนือฮากาดเปันอันมืดมิบอิบทะภาบมากนักหั้บแล เมื้อนั้บท้าวพระลามจ๊ำเอ็บใส่หมู่ลุดท้ำทูายอ่า ดูราเสนาไยหาลุดท้ำทูายอันชิวก่อยช้าสูเรีย เหดกั้งลีจ๊ำพ้อมกับมาถายตาๆ

---

๑ ถอบเปับ ภว่า จาบก่ำฮูบ"ภว่า" หน้า ๔ก

๒ พุททะเสนา ถอบเปับ ถททะเสนาไบลาบจาบก่ำฮูบ พุททะเสนา ถืกับ หน้า ๔ก

ท้าวธาพพะบาสวบ ผู้ญาวณบ์ อันนี้ได้ชื่อว่า บ่อบถับบ่เกิา ไปเกิาบ่อนบ่ ถับว่าถ้ำนี้แลบ์ ท้าวพระลามกล่าวอ่าถ้ำนั้นแล้ว เจ้าจิๆ"ฟ้อม"[๑] ถาบภาบสึกฝูาหมู่เสบาโยหาถุถทำหาย ภ์พ้อมกับถิ้มท้อาตึกใจมาก นักภ์ลอกแตกภระจัดภระจายไปตึกแห่าใต้ แลหินเหนื่อบ่่อาถจักนับ อ่านได้ทั้งแล ส่วนถ้ำเสบาถุถผู้ชื่อ่า บอบหู้บบ่ต้นนั้น ภ์ลอกเอ ซอนไปตึกใส่ป่าถิาในห้อบ (ม๗) น้อบอันนึา ภ์บ้าป้านกิอภ์ซ้ำเอซอนไป ลับบ้าปู่ในต้นไม้ปุหาา ปลิาฟานผัก อันถินหาายไปลอกเอามาผูก เร้ถเชือกนั้นในแถมห้อบน้อบอันนึา ส่วนถ้ำแม่น้ำน้อบๆ อันปู่ในฟาก น้ำทะนะนะทิ ภ์ำตาอันออกนั้น ส่วนถ้ำแม่น้ำห้อบ(น้อบ)ๆ อันนั้นจิๆ ได้ชื่อ่าน้ำเอโถบ น้ำเอบั้าหาา น้ำเอบั้าไฟ แท้ภาละบัดนี้แล เมื่อนั้นเส บาถุถ ผู้ชื่อ่า ขุนบอบหู้บบ่ต้นนั้น มันภ์บ้าเกิดโภทาโภดญาดมากนัก มัน จิๆบอกเถินลิพิบโยหาโหูหู้ๆเข้ามาเถิาผาสาถ ท้าวพระลามแล้วมันจิๆ นิระมิดเป้นหวบไฟ แล้วจิๆเอาปายปังให้หมู่ถุถหาายถิแล ถินแลหวบ แล้ว จิๆพ้อมกับเตั้นเข้าไปเพื่อ่า จักจูดผาสาดเจ้าท้าสีพระอิๆให้ ไฟไหม้ตายเสู่หั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลาม จิๆบิาทะบูสินไปถึกหมู่ถุถ หาายฝูาถึหวบไฟนั้นเอาภ์พ้อมกับตาย บ่อาถจักนับอ่านได้ทั้งแล ส่วนถ้ำเสบาถุถผู้ชื่อ่า ขุนบอบหู้บบ่ต้นนั้นกายแล้ว ขุนหมื่นมาเมื่อาภ์มี ใจอันโภดญาดมากนัก มันบอกเถินโยหา แห่ามันโหูหู้ๆเข้าไปแวดล้อม อ้อมผาสาด (ม๙) เจ้าท้าสอาแล้ว ส่วนถ้ำเสบาขุนหมื่นมาเมื่อานั้น มัน จิๆบินไปจับแปบินผาสาดแห่าเจ้าท้าสอาพระอิๆเพื่อ่า ป้านลักหมี หาาอาภาดได้ทั้งแล เมื่อนั้นท้าวพระลักจิๆแวด่าถาบภาบสึกฝูาหมู่เส บาโยหาแห่าขุนหมื่นมาเมื่อาภ์พ้อมกับถิ้นแสาถาบ อันนั้นภ์ลอกพ้อมกับ แตกหักโลบถ้านพ่ายพ้าหนี เป้นถ้ำถิ่มถ่อาถ้อบใส่ภานั้นแล เมื่อนั้นขุน หมื่นมาเมื่อา ภ์ซ้ำบอกเถินกับโหูหู้ๆเข้ามาแวดล้อมอ้อมผาสาดทุกภ์ำ

---

๑ ใบลานจานภ์าษบ แวด่า หน้า ๔๗

ทุภพาย "เปันถ้ำลิ"๑ ถือว้ากวางจอกแหงยอกจากบ้านั้นแล ถับว่ากวาง ยอกมานี้แล้วกำซ้ำไพ่ตู้วเข้ามา๒ เหมือนถ้ำเก่านั้นแลเมื่อนั้นม้ามะนิภาบ จิ๊วเต้นทะยานไปถึกหมู่เสนาโยทาแห่งขุนหมื่นมาเมืองนั้น เอาภำกองกับ ตายมากนัก บางพ่องปีกหักบางพ่องหางภุก บางพ่องหัวภุก บางพ่อง ตีนภุกภำท่ำบ้างแก่ปีก บินพื้อับๆปู่ในถิน เมื่อจักบินไปเหมือยากาถกำบ่ได้ ทั้นแล เมื่อนั้นขุนหมื่นมาเมืองกำซ้ำจัดป่าวเต้นลูกตูางบ่าวไพ่ทังมอนไพ่ ตู้วเข้ามาแวดล้อมอ้อมพาสากเปันอัน มืด (มิน)อินทะยานมากนักบ่อาถ จักนับอ่านได้ทั้นแล เมื่อนั้นขุนหมื่นมาเมืองกำนิยะมิดตินถิวอันใพญ่มากนัก ปยะหมางท่ำพูเอาแล้ว มันกำบินภวักภิกิวลิงมาแต่ยากาถด้วยถำใส่ใจว่า จักไป " ยบุบ " จิ จับเอาพาสากแห่งเจ้าทัง ๒ พระอิงบินหนีไปถึมใน ยอบจักกะวางพุ้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ๊วทะยานไปถึดขุนหมื่นมา เมืองปิวิไปถึกทินไว่นบึงในท่ำกางแผ่น้ำทั้นั้นมุ่นผิงกระจอนตายไป ทั้น แล เมื่อนั้นขุนหมื่นมาเมืองตายไปแล้วถังนั้น มันจิ๊วมีใกหาใกถงดแก่ เจ้าทัวสองพระอิงอันมากนักมันจิ๊วบอกเติ่นโยทาทาง แห่งมันว่าทีนี้ จิ ขุนเอาภำกายไปแล้ว ภำท่ำบ้างแต่เราท่ำนี้แลภู (๑) ภำเหยื่อใจแก่กระไหชาย ๒ คนกับทัวม้ามะนิภาบตูักแพ้บุนเหยื่อเราทัวตูายมากนัก นับนับแต่ภู เกิดมามีอายุได้ ๗ ใกดปาย ๒ ล้านปี ภำบ่มีใผมาตูักแพ้บุนเหยื่อเหมือน ถั่วเถ้กน้อย ๒ คนนี้แหน้วาย ทีนี้เราทัวตูายจิ๊วพ้อมกันไปถึบทำพาสาถ ธาตุนุบทูงแห่งมัน ใท้หักมุ่นเผพังลิงไปทับเตัว มันหากจักตายไปบ่ สิ๊ใสดุะแล ถับว่าะเอาสับทะยาจากว้าน เปันถวามถงอกันแล้ว เอาจิ๊ พ้อมกันบินไปด้วยถำใส่ใจว่า จักไปม้างเผพาสากแห่งเจ้าทัวสองพระอิง ใท้มุ่นผิงไป บ้วถงอนั้นทั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักจิ๊วทวยมี เตาะต่อยสายทะบูสิบ อันมีสูงอันถ้างมากนักทั้นแล เมื่อนั้นเสนาโยทา ถุกทัวตูายกำพ้อมกับถืบบ้างสูงทะบูสิบอันนั้น กำลวกพ้อมกับแตกโถบถ้าน

---

๑ "เปันถ้ำลิ" ถวนตักออก

๒ จิบผูก ๗ มักต้นแล

๓ ในลานจานก่ำขูน ๒ิบ" ผูก ๑๐ มัก ๑ บน้า ๑

ฟ่ายพ้าบินไปตกแห่งใต้ทิมเหนือ ปะถุจจะถ้วทอ่านเข้าถอกแถกไป
เหนือแผ่นดินนั้นแล เมื่อนั้นขุนรุ่งเรืองทัวบ้านกบินไปตกป่าดงพงไพพุ้น
แล้วจิ่งสอาถรู้เมื่อถึง ตั้งสะถิไก้แล้วกจิ่งหูงจะหูวังถืนซอกไซ้หมู่ลิพินไยหา
แห่งตินในที่ใกที่บ่งกบ่เหับบุถละผู้ใดมาถามหู้ง (๖) แห่งตินจักถิน
กจิ่งไปซอกไซ้แลภุกเอิ้นรงกหากจิ่งไก้หมู่ลิพิน แห่งตินมาโธมกับหมิกส้ง
แล้วกลอกพ้อมกับบินถืนมาเถิงผาสาถเจ้าทั้ง ๔ พระอิง แล้วก
พ้อมกับปีนก้นขี้แล ติกเข้าไปหาเจ้าทั้งสี่พระอิง กลอกบังเกดเป้น
น้ำมอกสีบาถ อันมีลูกท่อหน่วยหมากภ้ง หมากบาว ป่อเข้าไปเป้น
ปะถุจจะถ้วหมากเหับอันถิกลิงมาพ้อมห่าฝิน ชิบละหา นั้นแล
เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งบิงทะบูสีบไปรับลูกน้ำมอกสีบาถทุกแห่งทุกพาย
บ่เสถชะหู่ ส่วนถั้งลูกน้ำมอกสีบาถทั้งหูายฝูงนั้นกลอกชะเถิบ ถืนไปถึกรู
ขี้รูก้น ถุกทั้งหูายเอากกองกับตายเป้นปะถุจจะถ้วของไร่นั้นแล เมื่อ
นั้นถุกทั้งหูายกพ้อมกับถุ่มน้ำลาย กลอกบังเกิดเป้นห่าฝินชิบละหาไหู
หู่งถั้งแถวถิกลิงมาเป้นปะถุจจะถ้วแผ่นดินจักหูบหู่มลิงนั้นแล เมื่อนั้น
ท้าวพระลาม จิ่งบิงทะบูสีบขึ้นไปกลอกบังเกิดเป้นลมหิวภุกบิดกื้วป่อน้ำ
ลายถุกอันเป้นห่าฝินชิบละหานั้น กลอกสว่างหายเป้นปิกกะติถ้วเก่านั้น
แล เมื่อนั้นถุกทั้งหูายกพ้อมกับชักชั้นบ้างอิน แลปีกหางแห่งติน ทุก
ก้าทุกพาย ส่วนถั้งอินแลปีกหางทั้งหูายหู่นถิกลิงมาแล้ว กลอกบัง
เกิดเป้นป่าอันเถ้มด้วย (๔) หน้องแลเหั้นภระถูกไก่ มากบิงหนักหนาถิก
ลิงมาเป้นถั่งห่าฝินชิบละหาบามเถือน ๒ เถือน ๙ นั้นแล เมื่อนั้นท้าว
พระลาม จิ่งบิงทะบูสีบขึ้นไปรับบ้างหน้าไม้แลปืนไฟทั้งหูายทุกแห่งใต้
แลเหนือ อันถิกแลอันออก กลอกไปทันรับรองไว้ทุกเหู้มป่าบ่เสถชะหู่
ส่วนถั้งหน้าไม้แลปืนไฟทั้งหูายฝูงนั้น กลอกป่อไปถิกขอบจักภะวานพุ้นบ่
เสถชะหู่หั้นแล เมื่อนั้นขุนเสนาถุกผู้ชื่อว่า รุ่งเรืองทัวบ้านนั้น มันกถึก
ญากแก่ท้าวพระลักพระลาม มากนัก มันจิ่งบอกเถิ้นหมู่ไพ่พินไยหาทัว
หายอ่าที่นี้เราทั้งหูายจิ่งพ้อมกับนิยะมิกเป้นสัพพะสักทั้งหูายบางถ่างๆ

ແລ້ວຈົ່ງພ້ອມກັນເຂົ້າໄປເທົ້າວັນເນີ້ນ ຄັນວ່າເຂົາຈາກັນສັນນັ້ນ ແລ້ວເຂົາຈົ່ງ
ພ້ອມກັນນີ້ຣະນຶກເປັນຈີ້ເຂັບ ເມງ໗ອດ ແລເຮືອດ ຜັນ ບາ໗ພ່ອ໗ນີ
ຣະນຶກເປັນເມງໜີ ເມງ໗ັນ ເຜົ້າແລຕ່ໍ ແມ່ແຕນ ແມ່ນຶ່ນ ບາ໗ພ່ອ໗ນີ້ຣະນຶກ
ເປັນຣົ້ນ ບູ໗ ບ່ໍອາດຈັກສ້ ຽບານັ້ບອ່ານໄດ້ແລ້ວ ເຂົາຈົ່ງພ້ອມກັນບິນເຂົ້າ
ໄປຂົບຫູຂົບຕາ ແລຂົບລ້ ຽຣອດທຸກກ້ໍາທຸກພາຍ ປ ຣະ ດຸ ຈ ຈ ະ ດ້ ໍ ກ ໍ ້ ຂ ີ
ຊ ຽບພຶກໃສ່ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້ ໍ ວ ພ ຣ ະ ລ ານ ຈ ົ ່ ງ ກ ວ ັ ດ ແ ກ ວ ່ ໍ ງ ດ ຽ ບ ກ ຽ ບ ສ ິ ດ
ໄປທຸກແຫ່ ໍ ງ ທ ຸ ກ ພ ຽ ບ ສ ່ ອ ນ ດ ້ ໍ ງ ດ ຽ ບ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ໄ ປ ກ ້ ໍ ງ ວ ຂ ້ ໍ ພ ັ ນ ບ ້ ໍ ງ (๕) ສ ັ ພ ພ ະ ສ ັ ດ
ທ ້ ໍ ງ ຫ ຼ າ ຍ ຝ ູ ງ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ລ ວ ດ ຈ ິ ບ ຫ າ ຍ ມ ຸ ນ ວ ຽ ບ ຜ ິ ງ ທ ູ ລ ີ ໄ ປ ເ ປ ັ ນ ປ ຣ ະ ດ ຸ ຈ ຈ ະ ດ ້ ໍ ງ ໃ ນ ໃ ຫ ນ ້
ນ ັ ້ ນ ສ ັ ດ ທ ້ ໍ ງ ຫ ຼ າ ຍ ກ ໍ ລ ວ ດ ຕ າ ຍ ໝ ົ ດ ສ ້ ໍ ງ ບ ່ ໍ ເ ສ ດ ຊ ະ ຫ ຼ ໍ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ເ ສ ນ າ ຄ ຸ ດ
ຜ ູ ້ ຊ ື ່ ວ ່ າ ຣ ຸ ່ ງ ເ ຮ ືອ ງ ທ ້ ໍ ງ ບ ້ ໍ ງ ນ ັ ້ ນ ນ ັ ນ ກ ໍ ເ ຫ ຼ ື ອ ໝ ົ ກ ທ ຸ ກ ໃ ຈ ມ າ ກ ນ ັ ກ ນ ັ ນ ຈ ົ ່ ງ ກ ລ ່ າ ວ ວ ່ າ ກ ູ
ກ ະ ທ ໍ ່ ໍ ສ ັ ນ ໃ ດ ໃ ຫ ້ ກ ຣ ະ ໄ ທ ຊ ຽ ບ ສ ອ ງ ຄ ົ ນ ນ ້ ໍ ຕ ຽ ບ ນ ັ ນ ກ ໍ ບ ່ ໍ ຕ ຽ ບ ສ ັ ນ ນ ີ ້ ແ ລ ນ ໍ ່ ເ ມ ່ ນ ວ ່ ໍ ງ ວ ່ ໍ ງ
ກ ູ ຈ ັ ກ ເ ອ ົ ໍ ລ ີ ພ ິ ບ ໄ ຍ ທ ໍ ່ ໍ ຫ ັ ກ ຄ ຶ ນ ເ ມ ື ່ ອ ພ ຣ ະ ຍ ໍ ່ ໍ ເ ຈ ົ ້ ໍ ກ ໍ ບ ່ ໍ ຣ ໍ ່ ໍ ຈ ໍ ່ ໍ ວ ່ ໍ ງ ຈ ັ ກ ລ ້ ໍ ງ ກ ູ ໄ ວ ້ ແ ລ ກ ໍ
ທ ່ ໍ ງ ໍ ວ ່ ໍ ງ ຈ ັ ກ ຂ ້ ໍ ໃ ຫ ້ ຕ ຽ ບ ໄ ປ ບ ່ ໍ ສ ິ ໍ ງ ໃ ສ ແ ມ ່ ນ ວ ່ ໍ ງ ກ ູ ຈ ັ ກ ໄ ປ ຣ ົ ບ ເ ລ ວ ກ ຣ ະ ໄ ທ ຊ ຽ ບ ສ ອ ງ ຄ ົ ນ
ນ ້ ໍ ກ ູ ກ ໍ ຈ ັ ກ ຕ ຽ ບ ກ ໍ ໄ ປ ຕ ຽ ບ ໜ ້ ໍ ງ ດ ີ ກ ວ ່ ໍ ງ ຕ ຽ ບ ຫ ຼ ໍ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ ໍ ງ ມ ັ ນ ກ ລ ່ ໍ ງ ວ ສ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ
ມ ັ ນ ຈ ົ ່ ງ ຟ ໍ ງ ດ ີ ນ ີ ບ ່ ໍ ອ ໍ ງ ລ ີ ພ ິ ບ ໄ ຍ ທ ໍ ່ ໍ ຫ ຼ ໍ ຫ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ ້ ໍ ໄ ປ ເ ຖ ິ ໍ ງ ໃ ພ ທ ິ ສ ັ ດ ເ ຈ ົ ້ ໍ ທ ້ ໍ ງ ສ ອ ງ ພ ີ ່
ນ ້ ໍ ອ ງ ກ ັ ບ ທ ້ ໍ ງ ນ ້ ໍ ມ ະ ນ ິ ກ າ ບ ອ ັ ນ ປ ູ ່ ໃ ນ ຜ າ ສ າ ດ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ນ ້ ໍ ມ ະ ນ ິ ກ າ ບ ຈ ົ ່ ງ
ທ ະ ຍ ານ ອ ອ ກ ໄ ປ ດ ຶ ດ ນ ້ ໍ ງ ລ ີ ພ ິ ບ ໄ ຍ ທ ໍ ່ ໍ ທ ຸ ກ ແ ຫ ່ ໍ ງ ທ ຸ ກ ພ ຽ ບ ກ ັ ບ ທ ້ ໍ ງ ຊ ຸ ນ ຣ ຸ ່ ງ ເ ຮ ືອ ງ ທ ້ ໍ ງ
ນ ້ ໍ ກ ບ ນ ັ ້ ນ ມ ຸ ນ ຜ ິ ງ ທ ູ ລ ີ ໄ ປ ທ ົ ່ ວ ອ າ ກ າ ດ ກ າ ງ ຫ າ ວ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ລ ວ ດ ຕ ຽ ບ ໄ ປ ໜ ົ ່ ໍ ງ
ສ ້ ໍ ງ ທ ້ ໍ ງ ບ ່ ໍ າ ວ ທ ້ ໍ ງ ນ ຽ ບ ບ ່ ໍ ເ ສ ດ ຊ ະ ຫ ຼ ໍ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ໄ ໝ ່ ພ ິ ນ ໄ ຍ ທ ໍ ່ ໍ ຝ ູ ງ ບ ້ ໍ ເ ສ ດ ຊ ະ
ຫ ຼ ໍ ອ ັ ນ ເ ຫ ຼ ື ອ ຕ ຽ ບ ນ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ ໍ ກ ໍ ແ ຕ ກ ກ ຣ ະ ຈ ັ ດ ກ ຣ ະ ຈ ຽ ບ ຄ ຶ ນ (๖) ໄ ປ ຫ າ ພ ຣ ະ ຍ ໍ ່ ໍ ເ ຈ ົ ້ ໍ
ແ ຫ ່ ໍ ງ ເ ຂ ົ ໍ ອ ັ ນ ປ ູ ່ ກ ັ ບ ດ ອ ມ ທ ້ ໍ ວ ຣ າ ພ ພ ະ ນ ຽ ບ ສ ອ ນ ໃ ນ ຫ າ ງ ດ ອ ນ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ
ວ ່ ໍ ຈ ົ ່ ງ ຂ ຶ ້ ນ ໄ ປ ເ ຖ ິ ໍ ງ ພ ຣ ະ ຍ ໍ ່ ໍ ເ ຈ ົ ້ ໍ ແ ຫ ່ ໍ ງ ເ ຂ ົ ໍ ແ ລ ້ ວ ເ ຂ ົ ໍ ຈ ົ ່ ງ ບ ໍ ່ ໍ ມ ື ໄ ຫ ວ ້ ວ ່ ໍ ເ ຫ ວ ະ ຝ ູ ງ ຂ ້ ໍ
ໄ ຫ ວ ້ ມ ະ ຫ າ ຣ າ ຊ ເ ຈ ົ ້ ໍ ສ ່ ອ ນ ດ ້ ໍ ງ ກ ຣ ະ ໄ ທ ຊ ຽ ບ ๖ ຄ ົ ນ ກ ັ ບ ທ ້ ໍ ງ ນ ້ ໍ ມ ະ ນ ິ ກ າ ບ ຕ ິ ວ ນ ັ ້ ນ
ກ ໍ ມ ີ ເ ດ ຊ ະ ຣ ິ ທ ິ ອ ະ ນ ຸ ພ າ ບ ພ າ ບ ແ ພ ້ ຝ ູ ງ ຂ ້ ໍ ທ ້ ໍ ງ ຫ ຼ າ ຍ ກ າ ຍ ໄ ປ ບ ່ ໍ ອ າ ດ ຈ ັ ກ ມ ີ ບ ຸ ຄ ລ ະ ຜ ູ ້
ປ ຽ ບ ທ ຽ ມ ໄ ດ ້ ກ ໍ ຂ ້ ໍ ແ ລ ແ ມ ່ ນ ວ ່ ໍ ງ ຊ ຸ ນ ແ ມ ່ ທ ັ ບ ທ ້ ໍ ງ ສ ີ ຄ ື ວ ່ ໍ ງ ຊ ຸ ນ ເ ພ ັ ດ ສ ມ ອ ບ ແ ລ ( ຊ ຸ ນ )
ນ ອ ນ ຫ ຼ ັ ບ ບ ່ ໍ ຕ ື ່ ນ ກ ັ ບ ທ ້ ໍ ງ ຊ ຸ ນ ໝ ື ່ ນ ມ າ ເ ມ ື ອ ງ ແ ລ ຊ ຸ ນ ຣ ຸ ່ ງ ເ ຮ ືອ ງ ທ ້ ໍ ງ ບ ້ ານ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ

ตายไป เพื่อกระไทยชายหัวสอง(แล)ม้วมะบิภาบหากข้าพันใช้ตายก่อข้า แลนับแต่ฝูงข้าหัวหูายเกิดมาเป็นข้าฝูงหูลิมะหาราชเจ้านี้ ข้ากไก้ไปรบเลอเสิกตางพื้นบาณมะหาราชเจ้าหูายเหื่อหูายหิ แม่นว่าไปรบเลอผิกบ่มีเตชะอิหหิปางกระไทยชาย ๒ คนนี้ไก้ กข้าแล เมื่อนั้นพระยาถุดไก้ยิน คำไพ่พิบไยหามาขาบหูอางฤอางหูบดินนั้น พระยากมีใจอันกั้วไกดไกหา มากนักพระยาจิ๋วนิระมิดเป็นช้างเผือกดิวบ่างแลสูง (ก) ไว้ ๑๗ สอกแล้ว พระยาจิ๋วขึ้นขี่ช้างเผือกดิวนั้น ระเดิดไปก่อนไพ่พิบไยหาหัวหูายด้วย คำใส่ใจว่า ส่วนถั่วกระไทยชาย ๒ คนนั้น มันจักมีเตชะอิหหิปางใดภูพระอิงกมักใส่เหันหน้ามันตางให้มันมีคำเว้าเมื่อหน้า คันว่าพระยามีพระราชจิบดาถั่วนี้แล้ว พระยากใสชันช้างเผือกดิวนั้นไปก่อนหน้าบ่อยาดจัก(มี)คำป้านแลกิวอันใดอันบ่างหั้นแล เมื่อนั้นไพ่พิบไยหาหัวหูายกใหูหู้างไปถามหู้างพระยาเจ้าแห่างเขาหัวอิกหัวเบื่อนหั้นแล เหดว่าเขามีใจอันป้านกิวท้าวพระลักพระลามมากนัก เมื่อว่าเขาบ่ไปตามหู้างพระยาลีเขากป้านกิวพระยาเจ้าแห่างเขาข้าพันใช้ตาย ปัจจุบันระต่อหน้าหันดาเขาจิ๋วลาภกระไทยไปกับพระยาเป็นถั่งจูงแบ้ลิงบ้านั้นแล คันว่าพระยาถุดไปเถิงแล้ว พระยาจิ๋วเอินถามว่า ดูราท่านชายใจบผู้ก่อบร้ายบ่างเรีย ท่านหัวหูายลักหนีแล้วลีรู้ว่าบ้านี้จา เมื่อนั้นท้าวพระลาม จิ๋วขานตอบพระยาถุดว่า ดูราท่านชายเก้าบ่างนี้เป็นพระยาสเวียรากบ้าน เมื่อลีรู้ว่า บ่างเป็นเสบายอามาก แลบ้าน[๑] พิบละเมื่อางนั้นจาเมื่อ(๗) นั้น พระยาถุด จิ๋วขานว่าภูนี้แม่นพระยาถุดดินมีอิหหิธิหหิระบุพาบ ภูจักมาผาบแพ้ดินบ่างแล ใดว่าบ่างมีเตชะอิหหิระบุพาบอันมากสันนั้น บ่างจิ๋วลางจากผาสาดมาพลันกับด้วยภูก่อนเหื่บ คันว่าบ่างหากเป็นผู้ดีกดี ภูหากเป็นผู้ดีกดีภูหากจักเหันธาง[๒] มันเหื่อนี้แลคันว่าพระยาถุดกล่าวสันนี้แล้ว ท้าวพระลามจิ๋วกล่าวว่า บ่างหากเป็นพระยาถุดแล้ว บ่างสังบ่ปู่ตามอันเป็นพระยาถุดนี้จา หันนี้บ่างจักมาไตนบ้าวอนใดางหู้างหาางเมื่อบ้านเก่าแลบ่ คันว่าท้าวพระลามกล่าวสันนั้นแล้ว เจ้าจิ๋วเตาะตอบสายหะบูสิน เมื่อนั้น

---

๑ "บ้าน" ควนเป็น ไทบ้านลีบ่าว

๒ ควนเป็น "ลางกัน"

พระยาคุณ ก็ตั้งติบปู่บ่ได้ก่ลวดก็งเกือกกลิกหู้วช้างตายไปหูายเต็บ จึ่ง
ถืบมา ส่วนถ้วลิพิบโยหาห้างหูายบางพ่อางตาย บางพ่อางแตกหนีบ่มี
บุคละผู้ใดอว่ายหน้าก่ได้หั้นแล เมื่อนั้นพระยาคุณก็เต้นขึ้นช้างแล้ว ก็จับ
แส้ฝากตีไปเถิงผาสาดเจ้าห้า ๑ แล้วพระยาคุณ ก็บอกให้ช้างเผือก
เอิางางแหางม้างเพผาสาดเจ้าห้าสอง บ่มีบางหั้นแล เมื่อนั้นห้าวพระ
ลักจิ่งกวัดแกว่างดาบกายสิด อันมีแสงอัน (๗) มาบเมืองรุ่งเรืองเป็นถ้า
แสงฟ้าอันจักผ่าผูผาบั้นแล้ว ส่วนถ้วแสงดาบอันนั้นก็ไปแหบแหางหู
ตา ปากถ้า หมู่ลิพิบโยหาห้างหูายหมายมีพระยาคุณเป็นต้น เอิาก่ปู่บ่
ได้ก่ลอดแตกเพพ้างหักโลบถ้างแล่นหนีไป ใผก็เอิาตีวมันใหู้ พั้นแท้ถืหู
พระยาคุณก็ขวีช้างเผือกโตบลิงบ้าผ้าปูก ผ้าอืบก็มีแล เมื่อนั้นพระ
ยาคุณก็ตั้งสะติได้แล้ว ก็เอิาขอเกาะก้างช้างเผือกอว่ายถืบมาแล้วก่ลอด
ฝากตีช้าง "แล่นซ้องป้องวิก" ๑ หมู่ลิพิบโยหาโหูหู้งถืบมาแวดล้อม
อ้อมผาสาดเจ้าห้าสอง ปู่ทุกก้าทุกพายหั้นแล เมื่อนั้นพระยาคุณก็
ขู้บอกให้ช้างเผือก เอิาถ้าสักแหางปู่ผาสาดเพพ้างลิงถ้างเก็าหั้นแล เมื่อ
นั้นม้ามะนีกาบ จิ่งออกไปถีกช้างเผือกกับห้างพระยาคุณ ก่ลอดพ้อม
กับป็อไปติกในห่ำกาางแม่น้ำหะนะนะหีพุ้นแล้ว พระยาคุณจิ่งขวีช้าง
เผือกเต้นหะยานเข้ามาเถิงผาสาดเจ้าห้า ๑ เมื่อนั้นม้ามะนีกาบจิ่ง
ขู้าเต้นหะยานไปถีกขู้า ๑ หีพระยาคุณก็ป็อไปติกถีกห้าวธาพพะนาสอบ
หั้นแล เมื่อนั้นห้าวธาพพะนาสอบก็ขู้าถ้าบ่ได้ก่ลอดพ้อมกับป็อ (๑๐) ไป
ถีกโง่นหีนในลี่ผีไปดขาดออกไปติกฝากลี่ผีก้าใต้ ก็บังบ่ตั้งสะติได้ก่ลอด
พ้อมกับเต้นถืบห่ำ แม่น้ำใต้ลี่ผีหั้นนั้นแตกเพพ้างกว้างยาวเป็นป่อาง
เป็นจ้ายันเลิกอ่ำกว้างขวางมากนัก เพื่อว่าห้าวธาพพะนาสอบแล พระ
ยาคุณถืดเต้นถืบห่ำปางนั้นแล ในเมื่อพระยาคุณธักลี่ผีแต่ก่อนนั้น ก็บ่มี
ป่องธูพ่เรือแพหงอขึ้นล่องได้หั้นแล ถันว่าม้ามะนีกาบถืดพระยาคุณกับ
หั้งห้าวธาพพะนาสอบ ไปถีกไปดขาดออกเมือก้าใต้ก่จิ่งเป็นป่องเป็น

---

๑ แล่นซ้องป้องวิก ,ควรเป็น แล่นซ่วงป้องวิก (ตามมะหาวิชุม)

ธูพ่อเอ๊าเร๊ะแพหง่อฮั้นหง่วลิ่งล่องไก้ เห้ำภาละบักนี้แล ส่วนถั่งลิพิบไบ
หาพระบาคุดอันแวดล้อมอ้อมผาสาดเจ้าทั้ง ๖ ปู่นั้น ถันว่าเอ๊าเหันม้ามะ
นิภาบถึงพระบาเอ๊าซะเถันฟั่งหนีไปแล้ว เอ๊าก็พ้อมกันแตกแพพ่ายหักโลบ
ถ้วนบินถืมเมื๊อเมื๊องแห่งเอ๊าบ่เสดซะหู่ หั้นแล เมื๊อนั้นส่วนถั่งท้าวธาพพะ
นาสอนกับทั้งพระบาคุดตั้งสะถิไก้แล้ว ก็พ้อมกันทะบางถืมมาเถิงดอน
ไอ่งหั้นแล้ว ก็บ่เหันไพ่พิบไบหาในหิ่งใดหิ่งก็ทำเป้น "สนัด" ๑ ปู่สิ่งง่อ
หั้นแล เมื๊อนั้นพระบาคุดก็มิหน้าตาอันหม้อมเหวอ่าบ่เหันลิพิบ(๑๑)ไบหา
แห่งถืมสันนั้น พระบาคุดก็ลวดเถิ้นทะบางบินถืมเมื๊อเมื๊องแห่งถืมก็บ่
"เห้ำวาจา" ๖ ดอมท้าวธาพพะนาสอนจักสิ่งจักอันหั้นแล เมื๊อนั้นม้า
มะนิภาบจิ่งต้านจาธะจา กับดอมเจ้าทั้งสองว่า ดูธาเจ้าทั้ง ๖ ไบหิ่น
ก็เป้นอันเหมันสาบเหมันถาว บิ่งบักก็ทำถวนเธาเจ้าข้าทั้งหลายบหนีไปปู่หิ่งไก
หิ่อื้นก่องเหิ้น ถันว่าม้ามะนิภาบกล่าวสันนั้นแล้ว เจ้าจิ่งอุ้มเอ๊าบาง
จับหาขับขื่อม้ามะนิภาบแล้ว เจ้าทั้งสองจิ่งพ้อมกันขึ้นขื่อม้ามะนิภาบ
เพาะหอบทะบางไปเถิงแคมฝั่ง(แม่)น้ำ ทะมะนัดหิ้ก้ำถาอันถิกแล้วม้า
มะนิภาบก่ซ้ำทะบางเลาะลุบฝั่งขึ้นเหมื๊อพ่ประหมาบ ถาวายบิ่งแล้ว
จิ่งไปเซิาปู่แคมฝั่งน้ำหิ่นั้นหั้นแล ส่วนถั่งฤาษะหิ่นั้นอันเป้นหิ่ถวนธะ
เผิาเอ๊าใจมากบักหั้นแล เมื๊อนั้นบักมิ่งกระบากับล่งถือบิ่งมันก่ออกมา
จากแม่น้ำทะมะนัดก็แล้ว บินลอยขึ้นมาเถิงฝั่งน้ำแล้วมันจิ่งหยุงเหัน
เจ้าทั้งสิ่พระอิงเซิาปู่ในหิ่นั้นมัน ก็มิไภหาก็อไภถมากบักมันจิ่งกล่าวว่า
สูท่านท้งหลายมาแต่หิ่ใดจิ่งมาเซิาปู่ เป้นอาหาญแห่งภูบิ่จาเมื๊อนั้น (๑๒)
ม้ามะนิภาบจิ่งกล่าวว่าเธาพระอิงมาแต่ถยนไอ่งพุ้น จิ่งมาเซิาในหิ่นี้แล
เมื๊อนั้นงูถือนั้นได้ยินคำม้ามะนิภาบ กล่าวสันนั้น มันจิ่งแล่นเข้ามา
เพื๊อว่าจักกินหั้นแล เมื๊อนั้นม้ามะนิภาบจิ่งกล่าวว่าท่านป่าเข้ามาหา
เธาเหิ้น ถันว่าท่านบ้งถืมเข้ามาหือท่านจักแตก ๆ ส่งงบ่ป่าซะแลว่า
ถ้วนั้นงูถือนั้นก็บ่ฟั่ง มันก่บ้งถืมเข้ามาปู่บ่ป่าบ่เซิาหั้นแล เมื๊อนั้นงูกระ
บากับล่งถือนั้นมันจิ่งเป่าพิดออกมาแต่ปาก ก็ลวดบ้งเกิดเป้นไฟลุก

---

๑ ใบลานจานก่ำฮูบ สฎัด หน้า ๑๔

๖ ก็บ่เห้ำวาจา " ถวนเป้น "ก็บ่เจ้าวาจาดอม"

ลามรุ่งเรืองท้องป่าดงพงไพที่นั้นทั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลาม จึงชักปืน
สองขึ้นเมื่ออากาศกางหาวแล้วก็ลอกบังเกิดเป็นห่าฝนชุนละหา ตกลง
มารำไพอันนั้นก็ลอดมอดเสียทั้นแล แต่นั้นงูกระบากินลิงตายนั้นก็ย้ำซ้ำ
ทะบานเข้ามาเถิงม้ามะนิภาบแล้ว ม้ามะนิภาบจึงไปถึงงูตายนั้นหัว
แตกกายทั้นแล ถังว่างูกระบากินลิงตายนั้นตายแล้วก็เป็นอันใหญ่แล
ยาวมากนักมันก็ขดคู้เป็นอิงอง อ้อมปู่ในแถมฝั่งน้ำที่นั้นทั้นแล เมื่อ
นั้นท้าวพระลามจึงกล่าวเชิญม้ามะนิภาบว่า ดูราท่านมะนิภาบตัวดี
ท่านจงไป(๑๗)ชิกฤาอย่าฝุ่นดินมากินงู กระบากินลิงตายนั้นตายแล้ว ก็
ลอดเป็นอันใหญ่แลยาวมากนัก มันก็ขดคู้ป่าให้เหมันสาบเหมันถาว
แก่เราท้าทาย อัน"ปู่"๑ ในที่นี้ชะแล ว่าถ้านั้นเมื่อนั้น ม้ามะนิภาบ
จึงไปชิกฤาอย่าฝุ่นดินมากินชากะงู ให้แหนันให้หนา ให้สูงมีประหมางท่ำพูดอย
แล้วเจ้าจึงกล่าวว่า สอนถ้าพูดอยอันนี้ จึงเอ็นรงกว่าพูบาไลงนั้น
เท็น เหตว่าเราได้มาชิกฤาอย่าฝุ่นดินมาแปง เป็นรูบหีบรูบไลงใส่งูกระ
บากินลิงตายนั้นก็มีแล ถังว่าเจ้าได้ถินชากงู ตายนั้นแล้วจึงถืนมาสู่ที่ปู่
แห่งตินทั้นแล สอนถ้าเจ้าท้าสีพระอิงก็พา กันเชาปู่ในหว่างพูบาไลง
หน่อยนั้นเป็นอันสุกระสำราบมากนักทั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึง
ชักปืนสองใส่แผ่นดินแล้ว เจ้าจึงบอกว่าท่านจง แปงมาสากให้เป็น
ที่เพิงสุกระสำราบแก่เราพระอิงให้ได้แค่เท็นว่าถ้า นั้นแล้วปืนสองจึง
พันลิงแผ่นดิน ให้เป็นป่องเป็นรูแล้ว มาสากจึง บุหมันออกมาแต่แผ่นดิน
เป็นถ้ำกอกเทักอันออกมาเหมือแผ่นดินแล้วแล เป็นกอกบางงามนั้นแล
เมื่อนั้นเจ้าท้าสีพระอิงจึงพ้อมกันขึนไปปู่ใน (๑๔) มาสากหูว้านั้นตามใจ
มักแห่งตินทั้นแล

บัดนี้จักจาเถิงท้าวธาพพะนาสวนอันปู่ในหางดอนไอ่ที่นั้น ก่อน
แล ในเมื่อท้าวพระลักพระลามเอางางจันหาขึนขี่ม้าหนีไปแล้วถ้านั้น
เจ้ากินใจอันถืกรยดถืกเถิงมากบิ่งหนักหนา ๒เมื่อว่าจักไปไต่ตามนำเอา

---

๑ ในตัวทัมขม อปู่ เหมือนตัวไท ๒ ถวนเป็น "เพื่อว่า"

บาๆคืนมากับได้ กำก่ร้องไห้ล่ำถูกลายกับมีแล ฝ่ายนั้นเจ้าจิ๋วบายเอา
ทะบูสีนออกมาะแล้วเจ้าจิ๋วบิ๋วไปด้วยถ่าบอกว่า ท่านจิ๋วไปทันเอาพระ
ยาทอนมาทาเราแด่เทื้น อ่าถั้งนั้นเมื้อนั้น ปีนสอนจิ๋วผันไปมาตาว่า
ลักมื้กงอนิ๋วกำไปรอดไปเถิงทิพพยาทอนผู้นิ๋วอันประกอบด้วยอิทธิอิทธิอัน
เป็นแก่ "ภิว" ๑ พระยาทอน ทั้งหลายได้ ๑๒ อักโข เผนิ๋ทั้น
แล ถันว่าพระยาทอนเถ้ารู้แล้ว เจ้ากำเอ็นรงกเอาลูกบ่าวแห่งถิน
๑๒ อักโขเผนิ๋มาโรมกันแล้ว กำลวดพ้อมกันทะยานมาด้วยทางอากาด
กางหาว มาตาว่าลักมื้กงอกำมาเถิงท้าวธาพพะบาสอน อันปู่ในทาง
ดอนทีนั้นทั้นแล ถันว่าพระยาทอนเถ้า เอาปะธีวานแห่งถินมาเถิง
แล้ว พระยาทอนจิ๋วบ่มีไหว้ท้าวธาพพะบาสอนว่า ข้าแก่เจ้าภูผู้
(๑๕) มีเดชะอิทธิอันมากเจ้าภูเป็นเหดกางสันใดจิ๋วมาล้างลาปู่ในดอนกาง
น้ำทีนีกำข้าจาเมื้อนั้นท้าวธาพพะบาสอน จิ๋วกล่าวว่า ดูธาท่านผู้เถ้า
อันเป็นเจ้าแก่พระยาทอน ทั้งหลายบังมีกระไหชายสองถิน ขึนขี่ม้า
มาลักเอาเมั๋งแห่งเรา หนีไปในทิสสะแห่งเหนือพุ้นแล ในเมื้อเรามาใต่
ตามบำภูกำมาทันได้ในดอนทีนีแล้ว มันกำบังเอาหนีไปเมื้อหน้า บ่ำแล้วบ่ำทัว
จักเท็อเราจิ๋วได้ใช้ปีนสอนไปทันเอาท่านผู้เถ้ามาถึกซ่อยอ่อยปองให้ได้เมั๋ง
เราถืนมาให้แก่เราแด่เทื้น เมื้อนั้นพระยาทอนจิ๋วกล่าวว่า ข้าแก่
เจ้าภูถินมีบุนยะสิมพางอันมาก ในเมื้อเจ้าภูให้ผู้ข้าไปต่ามบำเอาเมั๋ง
แห่งเจ้าภูมาถวายแก่เจ้าภูดั๋งนั้น บ่ยากสั๋งแลท่อว่าให้เจ้าภูมีพระธาตุ
อาดยาให้มันขาดกำข้าเทื้น ผิว่าผู้ข้าไปเถิงใจบผู้นั้นแล้วมันเล่ามีใก
หาใกดลุกดั๋งนั้น ผู้ข้ากำจักฝันหัวใจบผู้นั้นให้ถายเสังก่อนแล้ว ผู้
ข้าจิ๋วจักเอาเมั๋งเจ้าภูมาถวายแก่เจ้าภูกำข้าแล เมื้อนั้นท้าวธาพพะบา
สอนจิ๋วขานว่าเอิ๋ ท่านกะทำสันใดแก่ใจบผู้นั้นกำตามใจท่านนั้น(๑๖)เทื้น
เราบ่ว่าสั๋งแก่ท่านแล ถันว่าท่านได้เมั๋งเราถืนมาให้แก่เราดั๋ง
นั้น เราก็ว่าดี ว่าๆาม ว่าชอบ พระใหแห่งเรานั้นแล ถันว่า
ท้าวธาพพะบาสอนมีพระธาตุอาดยาขาดแล้ว พระยาทอนจิ๋วบอก

---

๑ ถวนเป็นกว่า

เถ้นแก่ลูกหูกวนแหว่งถ้นว่า ท่านหั้งหูายจั่งพากับไปใต่ตามเอาผังแหว่ง
เจ้าผู้มีบุนอันนี้มาให้แก่ท่านแถ่เหิ้น ถันว่าสูท่านหั้งหูายไปเอาบ่ได้ภูกำจัก
ฟันหัวเสังเป้นหีขากหีแล้อ บ่ให้เหันหน้าผังแหว่งท่านจะแล ถันว่า
พระบาทอนมีพระธาตุอากบาขากแล้อ พระบาทอนจั่งให้ขุนทอง
สือผู้บ่างอันมีลิพินไยหาใด้อักไขเผนิ กำไปเป้นแผ่หับหน้าเหิ้น ผู้บ่างชื่
ว่าขุนทองเหลือง อันมีลิพินไยหาใด้อักไขเผนิกำให้ไปเป้นแผ่หับอิงท่ำ
ภาวนั้นเหิ้น ผู้บ่างชื่ว่าขุนทองแดงอันมีลิพินไยหาใด้อักไขเผนิ บ่าง
ให้ไปเป้นแผ่หับหินปิกขวานั้นเหิ้น ผู้บ่างชื่ว่าขุนทองหาว อันมีลิพิน
ไยหาใด้อักไขเผนิบ่างให้ไปเป้นแผ่หับหินปิกซ้ายนั้นเหิ้น ผู้บ่างชื่ว่าขุน
ทองหงอนอันมีลิพินไยหาใด้อักไขเผนิบ่าง ให้ไปเป้นแผ่หับป้านหมูนพาย
หัวนั้นเหิ้น ถันว่า (๑๗) บุคละผู้ใดบ้าหินถืบมาสอกบ่างกิวาบ่างกิให้
ขุนทองหงอ ผู้เป้นแผ่หับหัวฟันหัวเสัง ป่าล้างเอิาไว้ให้หันักแผ่น
ถืบนั้นเหิ้น ว่าถั่งนั้นขุนทองสือ จั่งเอิาลิพินไยหาแหว่งถ้นเต้นทะยาน
ไปก่อนแล้อ แผ่หับภาง แผ่หับซ้าย แผ่หับขวา แผ่หับหัว
จั่งเอิาลิพินไยหาไปตามหั้นแล เมื่อนั้นขุนทองสือแผ่หับหน้า กำเอิา
ลิพินไยหาแหว่งถ้นเต้นทะยานเลาะลงบแถมน้ำขึ้นไป พ่อระหนางถาวบ่าง
กำจั่งไปเถิงผาสากแหว่งท้าวพระลักพระลาม แลม้ามะนิภาบบอนหูับ
ปู่บ่หันถืบหั้นแล เมื่อนั้นส่วนถั่งแผ่หับขุนทองสือไปรอกแล้อ เอิากำ
พ้อมกับไรธิอไรร้องอันมี "สบั้น" [๑] ก้องท้อง "ปัถตา แผนิ" [๒] หั้นแล
เมื่อนั้นบางจันทา ใก้ยินสบางหิพพยาทอนไรร้องเมื่องันสบั้น บาง
จั่งผูกลุกจากอะบอนออกมางอบปักตูผาสาก ลิงกูกำเหันหมู่
ลิพินไยหา อันมีหัวล้านหัวเกิก แถงรอบๆบ่มีผินไนหัวจัก
ถิบ บางจั่งแล่นไปปุกท้าวพระลักพระลาม อันเป้นน้องแหว่งถ้นว่า
เจ้าน้องหัง ๒ เรียรียบลุกมาเหิ้น ข้าเสิกมาเถันแผ่นถินนี้แล้วแล ว่า

---

๑ จากคำว่าขุน "สบาง" หน้า ๒๔
๒ ควรเป็น ปัถตะพี ( ตามมะหาวิชุน )

ถ้วนนั้นเมื่อนั้นท้าวพระลักพระลาม แลม้ามะนิภาบ (๑๒) จึ่งพ้อมกันลุก
มาสอ่ายหน้าเจ้าแย้อบ่ระบอนแล้ว เจ้าจึ่งเอ็นถามว่าท่านหัวหูายเอา
กับมาแต่ที่ใด จึ่งมาโรร้องเบื่องนั้น ในที่นี้จามีคะว่าท่านหัวหูายพา
กันไปตั้งบุนปางหูองนั้นลีรู้ว่า ท่านหัวหูายไป "เปาะบ่างถว่างแห" ๑
นั้นจา เมื่อนั้นขุนทองสื่อยันเฝ้นแม่ทับจึ่งขานว่า ตูหัวหูายบ่ได้ไปเปาะ
บ่างถว่างแหในที่ใดที่นึ่งถอกแล้ว ตูหัวหูายมาได่ตามบำเอาโจบ ผู้
ลักบางจับหานั้นแล ผีว่ามึ่งบังรู้แจ้งว่าโจบเอาบางจับหาไปที่ใด มึ่ง
จึ่งบอกแก่ภูแด่เทื่อ เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งขานว่า โจบผู้ลักเอาบาง
จับหามานั้น ก็แม่นภูนี้แล คันว่าท่านหัวหูายมาเอาได้ ก็จึ่งพากันมา
เอาถอมเราเทื่อ ป้านแต่ท่านหัวหูายเอาพิกเลือดมาให้แก่ "เราแล" ๒
คันว่า ท้าวพระลามกล่าวสันนั้นแล้ว ขุนทองสื่อ ผู้เฝ้นแม่ทับก็ บังเกิดกื่อโกดโกหามากนัก มันจึ่งบอกเถิงโยหาหัวหูายว่า สูเท่านหัว
หูายจึ่งไปแวดล้อมอ้อมจับเอาโจบให้ได้เทื่อ ว่าดั่งนั้นแล้วเขาจึ่งพ้อม
กับแวดล้อมอ้อมผาสาด แห่งเจ้าหัวสีพระอิง เฝ้นดั่งจักจับภุมเอา
ด้วยง่ายนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งแกว่งดาบ (๑๓) ภาบสีดอัน
มาบเมื่องรุ่งเรื่อง ในป่าดิงพิงไพที่นั้นมากนัก ส่อนดั่งแสงดาบอันนั้นก็
ไปกอดก้องแถ่งขา ตินตัว แห่งเขาตายไปเฝ้นอันมากถานหูองหูาย บ่
อาดจักอิกปู่ได้ เขาก็แตกสอ่านชะเดันฟังทั่วป่าดิงพิงไพที่นั้น มากนัก
ทั้นแล เมื่อนั้นขุนทองสื่อยันเฝ้นมาบแม่ทับ จึ่งแล่นไปป้องอิงป้านหมู่
ไพ่พันโยหาไหูหู้เข้ามาโรมเตันปู่เหมื่องดั่งเก้านั้นแล้ว เมื่อนั้นขุนทอง
สื่อจึ่งบิงทะนูสินเข้าไปฤกผาสาด แห่งเจ้าด้วยคำใส่ใจจัก(ให้)มุ่นผิงไป
บัดกงอนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจึ่งอ้าปากรับปื้นทะนูสิน อันนั้นแล้ว
ม้ามะนิภาบจึ่งฉ้ำกุ้มน้ำลายออกไป ส่อนดั่งทะนูสินอันนั้นก็หูบต่าวไป
ถึกขุนทองสื่อป็อไปได้ มิ ไร่นา จึ่งตั้งถิงปู่ได้ทั้นแล คันว่าขุนทองสื่อ
ตั้งปู่ได้แล้ว มันจึ่งเติ่นโยหาหัวหูายว่า ที่นี้เราหัวหูายจึ่งพ้อม

---

๑ ใบลานจานก่ายบุน "เปาะบ่างถวาง" หน้า ๖๕)

๒ ใบลานจานก่ายบุน "แร้งแก่ภาดอกแด" หน้า ๖๕

ภับบิ๋วเอ๋าไปห้วมอบ ป่าใหม้ม้ามะนิภาบทับรับได้มั้นเหิ้น ว่าถั๋งมั้นแล้ว เอิาก็พ้อมภับบิ๋วเอ๋าไปหมิดห้วอักไอเผนิมั้นหั้นแล เมื่อมั้นม้ามะนิภาบจ๋าหะบางออกไปรับเอิาปิ้นหะบูสิบ แห่วเอิาหิ๊ะทุกแห่ว ทุภพายเป้น อับอ่อวไอห่วอ(๒๐)พลับมาภนัก ก็ลอดทับรับเอิาได้ขั๋วปิ้นหะบูสิบห้วอักไอเผนิบ่ำเสดอะหำ่แล้อ ม้ามะนิภาบจ๋าถิมน้ำลายออกไป ส่อบถั๋งปิ้นหะบูสิบอักไอเผนิมั้น ก็ลอดอะเด้บถืบไปถึภลิพิบโยหาห้วอักไอเผนิมั้น เอิาก็พ้อมภับปิอไปห้ออาภาะภาวหาว เป้นถั๋งลิมหิอภุะปิอก๊อพักปิอขั๋วบุ่น ก๊ิอไปห้อทุกแห่วทุภพายมั้นแล บวางพ่อวปิอไปถึกถั้นไม้แล้อก็ลอดมิเผื๊อถิบอับอาดเป้น ๒ มั้น ๓ มั้น ลอดตายไปก็มิ บวางพ่อวปิอไปถึกใว่บหิบ มิเผื๊อถิบอับมุ่นผิวะภายไปก็มิ บวางพ่อวปิอไปถึกจูมปอดออดออภฟากก้ำมั้นก็มิ บวางพ่อวปิอไปติภภาวน้ำ จิแอ้ แลเจ๊อกวูภิบซ้ำลอดตายก็มิ บวางพ่อวปิอไป เผื๊ออาภาะ ภาวหาว มิหม่อบตายอับ "ไอ่แหว้" ๑ มื๊บไห้ไล้ปู่ " ลับ " ๒ บ่เป้นก็มิ บวางพ่อวปิอไปติภภาวน้ำลอยถิดไปมาก็มิแล เมื่อมั้นส่อบถั๋งเสบาพระบาหอบผู้ชื่อว่า อุบหอวสื่อบั้น ก็ถั๋งสะติได้แล้อ มับก็ไปล่อวถ่วอเอิ้นรวภเอิาข้าลูภบ่าว แห่วมับบาไรมภับหมิดแล้อ เอิาก็ไหวหู้วเข้ามาแอดล้อมอ้อมผาสาดห้าวพระลัก พระลามบ่ำป่าบ่ำเขิาก็มิแล เมื่อมั้นเสบาพระบาหอบหั้วสีถือว่า (๒๑) อุบ หอวเหู้อวว แลอุบหอวแดวอุบหอวห้าวภับหั้วอุบหอวหมวอ อับไหวหู้วมาตามหู้ว ก็ลอดพ้อมภับเอิาหมู่ลิพิบ มะหิบละโยหามาเถิวผาสาดห้าวพระลักพระลาม แล้วก็จ๋าเหับลิพิบมะหิบละโยหาอุบหอวสื่อบั้นเป้นหิอหน้าแอดล้อมอ้อมผาสาด ห้าวพระลักพระลาม ปู่ที่มั้นแล้วเอิาก็พ้อมภับอำเอื๊อกเบื๊อกเป้นหมู่เป้นอุมอับดวภับหั้วเอ๊อักไอเผนิหั้วบวมเป้นอับมากหูวหูายเต้มเอด ไอวพุบาไลวแห่วเจ้าหั้วสีพระอิวอับปู่ในผาสาดที่มั้นก็มิแล เมื่อมั้นแม่หับไหว่อับเป้นเสบาพระบาหอบชื่อว่าอุบหอวหมวอมั้น มับก็บอกเติบอุบเสบาหั้วสี

---

๑ ไอ่แหว้ ถอบเป้น ใส่แหว้

๒ ตามใบลาบจาบก่ำถอบเป้น หั๊บ

ว่า ถูธาท่านทั้งหลายเสนาอุบใหญ่ทั้งสี่ ทั้งนี้เราทั้งหลายก็พ้อมกันทุกหมู่ทุกกุมแล้ว เธาทั้งหลายจึ่งพ้อมกันเข้าไปจับเอาชายใจบ ๑ คืนกับทั้งม้ามะนีภาบใหัได้เหื้อนี้เหื้น ว่าดั่งนั้นแล้วเธาก็พ้อมกันฝากลีบย่อๆ เข้าไปหาเจ้าทั้งสี่พระอิๆ เปันอันมีณมินอินทะภาบมากนักก่มีแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งบายเอาทะนูสิบ ออกมาบิๆไปถึกลิพินมะหินละโยหาทั้งมวงเอาก็ภอลีพินมะหินละโยหาทั้งมวง (๔๑) เมื่อนั้นขุนทอๆสือเสนามระบาทอบเค้าก็ซ้ำฝากลีป้อๆ "อิก" [๑] เข้าไปบ่ำหินบ่ำถอบหนีจักเหื้อหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึ่งเวั้นทะบางออกไปถ่วงถึกบังลีพินโยหาทั้งหลายเอาก็ตายก็ภองบองเผก บ่อากจักมับอ่างได้แล้วแล เอาก็บังบ่ำหินบ่ำถอบถืบกินได้ ก็บังซ้ำฟันเผาบีบ่อๆมึกกุ้มเผ้ามือเข้าไปเหมือนถั่งแผ่นดินจักหงบหุ้ม เมื่อพั้นหั้นแล เมื่อนั้นขุนทอๆสือก็ขักดาบภายสิกกับทั้งทะนูสิบกะบางขึ้นไปๆอยปักกูผาสาก แหล่งเจ้าทั้งสองแล้วก็ซ้ำเวั้นทะบางเข้าไปว่าจักกุมเอา ท้าวพระลักพระลาม กับทั้งม้ามะนีภาบใหัได้ว่าดั่งนั้น เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึ่งออกไปถึกขุนทยาสือชะเผ้น ฟ้าไปถึกลีพินมะหินละโยหาทั้งมวง เปันดั่งบีบ้ามอกลูกหม่ำหมากพ้าวนั้น เธาก็ภองกันดาบไปบ่อากจักมับอ่างได้หั้นแล เมื่อนั้นขุนทองสือก็บ่ำป่าบ่ำเชิงกับว่ามันถั่งสะติได้แล้ว มันก็ซ้ำเวั้นทะบางเข้าไปเถิงผาสาก มันก็แบกดาบภายสิกเวั้นขึ้นสู่ผาสากแล้ว มันก็ทะบางเข้าไปเงือกดาบภายสิกแกว่างฟันม้า (๔๒) มะนีภาบหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบก็ซ้ำถึกรับดาบภายสิกดวางนั้น ก็ลอดชะเผ้นฟ้าหูณีขุนทองสือ ก็ลอดป้อไปใกได้โยดชุบะน้ำแล้วจึ่งติกลิงถืบหั้นแล เมื่อนั้นขุนทองสือก็เหั้นดาบภายสิกหูดออกจากมีแห่งตินแล้ว มันก็จับทะนูสิบมาบิๆใส่ม้ามะนีภาบหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึ่งอ้าปากรับเอาปื้นทะนูสิบได้แล้วม้ามะนีภาบจึ่งถุ่มน้ำลาย ปื้นสองก็อ้อมไป [๒] ถึกขุนทองสืออั้นเปันเจ้าขอๆ ก็ลอดพ้อมกันป้อไปติกภางน้ำทะบะนักหีพุ้น

---

๑ ใบลานจานก่ำขงบ "อิๆ" ขน้า ม๖ ๒ ถอบเปัน "ออกไป"

แล้ว ขุนทองสื่อก็ข้ำทะยานลืบมาเถิงผาสากแล้ว ก็ข้ำแกว่างแม่ทะบูสิบ
ถืมใส่ม้ามะบิกาบทั้งแล ผื่อนั้นม้ามะบิกาบก็บ่ฮ่าถืดก็ลอดหูดมื่อขุนทอง
สื่อชะเดันไปถึกภาๆบ้ำพุ้นแล้ว ม้ามะบิกาบก็ข้ำถืดขุนทองสื่อป่อไปถึกเสิา
ผาสากลอดมุ่นผิาภระจอนตายไปทั้นแล ผื่อนั้นขุนทองเหื่อๆก็เหันขุน
ทองสื่อตายไปแล้อ มันก็มีใจลุงโกดโกหามากนัก มันจิ่งแบกดาบ
ภายสึดไปฟันเสิาผาสากแห่างเจ้าท้าสองพระอิา ถ้อยคำใส่ใจอ่า ถันอ่า
ผาสากม้างเผเชลื่มหักลิา ภูจิ่งจักภุมผูกเอิา (๒๔) ได้ว่ายชะแล อ่า
ดั่งนั้น ผื่อนั้นม้ามะบิกาบก็จิ่งเอิ้นใส่อ่า ดูธาท่านผู้เฒ่าหื่อล้านหิะเด็ก
มื่าเธียมื่าป่า "ถิอ"[๑] มาเลอภูเท็น มื่าก็จักตายไปบ่ป่าชะแล อ่า
ดั่งนั้น ผื่อนั้นขุนทองเหื่อๆได้ยินม้ามะบิกาบกล่าวสันนั้น มันก็บ่ฟังมัน
จิ่งเงื่อกดาบภายสึดฟันถึกเสิาผาสากแล้อ ดาบภายสึดก็ลอดหักก่อๆชะ
เดันฟื้าออกจากมื่อทั้นแล ผื่อนั้นขุนทองเหื่อๆก็เหันดาบภายสึดแห่างติน
หักก่อๆสันนั้น มันก็ข้ำถืดลุงดมากนัก มันจิ่งบ่ตินทำเสิาผาสากที่นั้น
มีประหมานสองที่ สามที่ ส่วนด้างสู้งหมานอันมี ในเสิาผาสากที่นั้น
ก็ลอดปักตินแห่างมันเจับป่วดมากนัก มันก็ข้ำลุงดบ่างกว่าเก่ามันจิ่งทะยาน
ขึ้นสู่ผาสากก้วย(ถำ)ใส่ใจว่า จักไปภุมผูกเอิาห้าว(พระลัก)พระลามไห้
ได้ทั้นแล ผื่อนั้นม้ามะบิกาบ จิ่งถืดขุนทองเหื่อๆชะเดันไปได้ ในดชุนะ
บ่างๆ ก็ข้ำทะยานขึ้นมาถึบทำฝาผาสาก "แม่มาบ"[๒] เข้าไปเถิงม้า
มะบิกาบทั้นแล ผื่อนั้นม้ามะบิกาบก็ข้ำถืดทั่ง ๒ ที่ มันก็ชะเดันฟื้า
ป่อไปถึกจอมพุดอยพุ้นแล้อ มันก็ข้ำทะยานลืบมาเถิง (๒๕) ผาสากแล้อ
มันก็เตั้นแล่นเข้าไปถอามื่อบายอาม้ามะบิกาบทั้นแล ผื่อนั้นม้ามะบิ
กาบก็ข้ำถืดเถิง ฆิ ที่แล้วก็ลอดมุ่นผิาตายไปทั้นแล ผื่อนั้นขุนทอง
เหื่อๆตายไปแล้วก็ถืดลุง แก่ม้ามะบิกาบมากนัก มันจิ่งบอกเติ้นลื่นิน
ไยหาท้ามอบพ้อมกันไปอุ้มหอบ เอาพูผาท้ามอบมาอาๆถืมลิาใส่
ผาสากเจ้าท้าสี่พระอิาทั้นแล ผื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งชักปืนสองขึ้น

---

๑ ถอบเป้น ถอ่า

๒ แม่มาบ ถอบเป้น "แปม้าๆ" (ตามใบลานจานก่า) หน้า ฆ๔

ไปม้างเพ ก็นผาหัวหูายฝูางั้นหั้นแล เมื่อนั้นก็นผาหัวหูาย
กำลอดอุะเดันฟ้าไปติกท่ำภาา แม่น้ำทะนะนัทที่ทังมอน เป็นอันเญ้อะ
ดาดก็ากอาเดันแม่น้ำทังมอน แม่นว่าจักทงอไปมาอั๊นล่อากก่เป็นอัน
ยาภนักหั้นแล เมื่อนั้นฝูาหมู่เสนาไยหาที่ามพยาทยานทังมอนเอิาก่
บ่ป่าบ่เอิา เอิาก่ข้ำทะยานไปอ้ันทอบเอิาบูดอยทังมอนมาทว่านถึ๊มใส่เจ้า
หัาสี๊พอะยิา ๒ ที่หั้นแล เมื่อนั้นม้านะนิภาบจิาทะยานขึ้นไปถึ๊ดก็นผา
พูาอยหัาหูายฝูางั้นทุกแห่าทุกพายะเป็นอันว่อาไอพลันนัก กำลอดทัน
ไปถึ๊ดทุกก้อนทุกใา่บหั้นแล ส่อนถั่าก็นผาพูดอยหัาหูายฝูางั้นกำลอดอุะ
เดันฟ้าไปถิกในแดนน้ำแล (๔๓) ในท่ำภาาแม่น้ำทังมอนกำลอดบังเกิดเป็น
พูาอยก็นผาเดันไอาเอดปอะเพดก็นั้นแล้อ ถันว่าม้านะนิภาบทะยานไป
ถึ๊ดพูผาหัาหูายป้อหนี๋หมิดแล้อ ม้านะนิภาบก่ข้ำทะยานไปถึ๊ดบังลือพินใย
หาอันปู่เหนื๋ออาภาดก็นั้นทุกแห่าทุก พายบาาพ่อาตายบาาพ่อาแตกหนี๋
ไปก็วก็สสะทังมอน บ่อาาจักตั๋าปู่ได้หั้นแล เมื่อนั้นอุบทอาแดาก่มีใจ
อันถึ๊ดลุดแม่เจ้าหัาสามมาภนัก มันจิาไปป้อาวิาลือพินใยหาหัาหูายเอ้า
มาแอดล้อบอ้อมผาสาด ห้าาพอะลาน เป็นอันมึ๊ดมินอินทะภางบ่า
ภว่ามึ๊าฟ้าเาาฝินนั้นแล้อ มันจิาบี๋อะมึ๊ดเป็นสุ่มเหู้ภอันน่าเป็นอันภ้าา
ขอาายาภนัก จิายไปสักดามผาสาาเจ้าหัาสี๊พอะยิาหั้นแล เมื่อนั้นม้านะ
นิภาบจิายอกไปถึ๊ดสุ่มเหู้ภอันนั้นแดกฟ้าออกไปหัา ๔ ด้าา ป้อถึ๊ภลือพิน
ใยหาแห่าพอะยาภอบหัาหูายเอิาอาภับตายมาภนัก บาาพ่อาแออ
หักลากปู่ ไปมาที่ใดบ่ได้ก่มี้ บาาพ่อาหูภุด บาาพ่อาแก้มแลถาา
ไปถออก บาาพ่อาหัวขาา บาาพ่อาอาขาดมาภนักหั้นแล เมื่อ
นั้นอุบทอาแดาก่ข้ำลุดยิาภว่าเก้า มันจิาถูดอิกมัน "ปู่"๑ (๔ภ) จ้อก
แล้อมันจิาบายเอิาถ้อบตอะบอาแดาว่าเข้าไปหาะจ้าหัา ๔ พี้น้อาหั้น
แล เมื่อนั้นม้านะนิภาบจิายอกไปถึ๊ดรับถ้อบตอะบอาอันนั้น ป้อไปถึ๊ภลือ
พินใยหาหัาหูายตายไปได้ไภลบ๊าาหั้นแล เมื่อนั้นอุบทอาะแดาก่ข้ำลุด

---

๑ ในลานขอม "อปู่" หายเท่อ แทน "ปู่"

ข้ากว่าเก้า มีเนื้อกิ่งอันเดียงเป็นถั่งน้ำฝาง แลน้ำถั่งนั้นแล เมื่อ
นั้นมันจึ่งมีธะมิกเป็นๆ เท้าติวน้ำๆ ปธะหนางห่ำลำตางแล้วมันจึ่งหะยาง
เข้าไปเพื่อว่าจักไปกธกภู้วธิบตอกเจ้าท้าสามให้ตายหั้นแล เมื่อนั้นม้า
มะนีภาบจึ่งถึงๆ เท้าติวนั้นขาด ๗ บั้นแล้ว ขุนหอๆเดียงกำลอดตายไป
หั้นแล ถังว่าขุนหอๆเดียงตายแล้ว ขุนหอๆท้าว ภมีหน้าอันหม้อม
ตอมแลร้อๆไห้ร่ำไรไปมามากมักว่า ใธ่นำเสังกายขุนแม่ทับท้าสามเด
เจ้าท้าสามหากพากันตายเสัง บ้าแต่ภูผู้ญาวกับท้าขุนหอๆหญาว แม่
ทับใหว่แลนา ว่าถั่งนั้นแล้วมันจึ่งมีธะมิกเป็นปาบึกติวน้ำภึ่งเกือกลิ
เลือขึ้นไปเถิงผาสากเจ้าท้าสามแล้ว มันจึ่งทำกธะบวนเหมือนถั่งตาย
หายใจปู่อ้าปากภับๆด้วยใส่ใจว่า จักไห้เจ้าท้าสามมาปากเกือเอาไปกิน
ไห้เบื่อเมาตาย (๒๗) อันม้ามะนีภาบจึ่งธอกไปดึกปาบึกติวนั้นขะเด้น
ฟ้าไปถึกลิพินไบหาท้าหูายตายใก้ไกดนึ่งแล้ว ขุนหอๆท้าวกำบ่ตาย
มันจึ่งกับเป็นขุนพธะบาทธบ เหมือนถั่งเก้า มันจึ่งกำก้า ปั้นแล่น
เข้ามาหาเจ้าท้าสาม เพื่อว่าจักไปถึ ไห้หัวแตกตายหั้นแล เมื่อนั้นท้าว
พธะลามกำภูงเหับขุนหอๆท้าว กำก้าปั้นๆ้าสิบๆ้า ถางแล่นเข้ามาหาติน
สับนั้น เจ้าจึ่งเงื้อดาบภายสึกไปฟันถ่อาก แล้วมันม่จับมาต่ดิแล้ว
กำซ้ำหะบางเข้ามาภอดกุมถืบทำบ้าท้าว พธะลามมากมักเมื่อนั้นม้า
มะนีภาบจึ่งไปดึกมุ่นกธะจอมผึง ตาย ไปหั้นแล เมื่อนั้นขุนหอๆหญาว
แม่ทับใหว่กำเหับขุนหอๆท้าวตาย แล้วมันจึ่งบอกเติ่นลิพินไบหา
เลิกลาถึนเบื่อหุกแห่งหุกพาย บ่เสดธะหู่หั้นแล เมื่อนั้นเจ้า
ท้าสิพธะอิๆ ถือว่าท้าวพธะลักพธะลามหั้ง ๒ พี่น้องๆ แลม้ามะนีภาบ
กับท้าบางๆจับหาว กำเหับเสบาไบหาะแห่งพธะบาทธบพ่ายถึนเมื่อ
หนิกเสังแล้ว เจ้าจึ่งพ้อมกันลิงไปธาบน้ำสำธะเบื้อติบดีแล้วะเจ้าท้าสิ
จึ่งพ้อมกันขึ้นเมื่อเถิง (๒๗) ผาสากแล้วเจ้าท้า ๓ จึ่งพ้อมกันขึ้น
ขอ้ม้ามะนีภาบหะบางเหาะหอบขึ้นสู่ อากาดภางหาวแล้ว กำสำะเพาะ
หน้าสู่ทิสสะหิบเหมือแล้ว กำลอดเลาะลงบแดมฝั่งน้ำหะนะนันทีขึ้น

ไปมาถาว่ายามกูงบ่ๆ เจ้าจ่ๆไปเถ่ๆปากน้ำมูบ อันไหลมาแม่น้ำทะ
นะนัทหิบั้น เจ้าจ่ๆทะยานลๆไปจอดเซาปู่ฝั่งน้ำมูบ เบื้องก้ำเหนือเพื่อจัก
เอาน้ำมูบเป็นวงๆให้พระยาทอนตกลๆหิบั้นหั้นแล ถันว่าเจ้าหัวสิ้จอด
เซาปู่หิ้นั้นแล้วห้าวพระลาม จ่ๆใหป็นสอนแปงผาสาดอันเป็นหิ้ปู่
แหว่งถินแล้ว เจ้าจ่ๆชักป็นสอนไปหวากป่าไม้ ดๆดอนหิบั้นให้ก้ๆกาบ
ราบงามลวงกอ้างใก้ไยดชนะน้ำแล้ว เจ้าจ่ๆอู่ในหิบั้นจอบมอยคอยฟ้ๆ
ดูบ้าข้าเสิกสัตตูอันจักมาภะทำร้ายแก่ถินใหว้ เป็นอินตายอันใดอันบ่ๆ
แล้วเจ้าก่ปู่ตามสุกขะสำราบแหว่งถินบ่ ป้านกวยบ้าไพบไพอินตายอันใด
อันบ่ๆมาบงดบง ก่ลวดพ้อมกันบอนปู่เป็นถ้ำบ่มีข้าเสิกสัตตูบั้นแล

บัณี้ (จัก) จาเถ่ๆขุนทองหมวงอันเอาลิพินไยหาถืนเผือก่อนแล
ถันว่าขุนทองหมวงแลไพ่พินไยหาเมื่อรอด (มี๑) หางดอนไยๆอันเป็นหิ
ปู่แหว่งพระยาทอนแล้ว มันจ่ๆหมีไหว้พระยาทองอันเป็นเจ้าแหว่งถินว่า
เหวะฝูงข้าไหว้มะหาราชเจ้าๆ ภูมี พระราชอาวยาใส่หัวฝูงข้าหัวหูาบ
ใหไปธิบธ์[1] ต่ำกระไหชาบสองถิน กับ(หัว)ม้ามะนิกาบติวบั้น ฝูงข้าหัว
หูาบก่บ่อาวจักมืนตาต่ใก้ก่ข้าแล ส่วนถ้ำกระไหชาบ สองถินกับหัวม้า
มะนิกาบติวบั้น ก่มีเดชะธิทหิมากนัก ถันว่าม้ามะนิกาบติวบั้น บ่อา
ดิกแลเหื่อ ฝูงข้าหัวหูาบ ก่กองกับตายใกดน้ำงบั้นแล ส่วนถ้ำถาบ
กาบสิด แลทะบูสืบแหว่งกระไหชาบสองถินบั้น ก่เล่ามีเดชะธิทหิ
มากนักก่ข้าแล เมื่อบั้นพระยาทอนใด้ยินเสบาขุนทองหมวงกล่าวถ้ำ
บั้นก่มีใจใกดลงดมากนัก เป็นถ้ำเอาไม้ถ้อนน้อยๆมาต่อยติๆ ๆ
ทำทาบ บั้นแล พระยาจ่ๆกล่าวว่าหิบี้ภูจักไปป้ำมดูบ้าๆกระไหชาบ
ผู้มีเดชะธิทหิจักสบ่อยแถ่บ่ อันบ่ๆภูพระอิๆก่มักใส่ปากเหนังม้าติวบั้น
มากนัก ส่วนถ้ำม้าแหว่งถินหัวหูายนี้หมูบ่อมเป็นแต่ขึ้นอวิ้ไปใส่ๆวบั้น
แล ก่บ่ห่อบว่าจักมีเดชะธิทหิอะบุพาบพาบแพ้บ้าเรา (มี๑) อันมีเดชะ

---

๑ ถวนเป็น "ธิบล์" (ตามมะหาบุนลี)

ອິທທິອັນມີສາພາວະປາບສັນນັ້ນຊະແລ ສູທັງຫຼາຍຈົ່ງພາກູໄປຢັ້ງນຄູກຣະໄທ ຊາບສອງຄົນ ກັບທັງນ້ານະນິກາບນັ້ນທ່ຽວພລັນເທົ້າວັນເທິ້ນ ຄັນວ່າພຣະ ບາທອ່ນກລ່າວສັນນັ້ນແລ້ວ ພຣະບາທອນຈົ່ງກລ່າວເຊີ້ງຊຸນທອງໜຽວ ທ່ານ ຈົ່ງເອົາລີພົນໃບທາໄດ້ອັກໃຂເພນິ້ງໄປເປັນຫົວໜ້າເທົ້າວັນເທິ້ນ ອັນນຶ່ງ ກັບທັງຊຸນທຽວທາງບິນ ອັນນີ້ລີພົນໃບທາໄດ້ອັກໃຂເພນິ້ງ ໃຫ້ໄປເປັນແມ່ ທັນອົງທ່ຳກວາງເທົ້າວັນເທິ້ນ ອັນນຶ່ງກັບທັງຊຸນບິນຖືຫອກອັນນີ້ລີພົນໃບທາໄດ້ ອັກໃຂເພນິ້ງ ໃຫ້ໄປເປັນແມ່ທັບຫົນປີກຂວາເທົ້າວັນເທິ້ນ ອັນນຶ່ງກັບທັງຊຸນຕາ ຫອກຖືຕາວອັນນີ້ລີພົນໃບທາໄດ້ອັກໃຂເພນິ້ງ ໃຫ້ໄປເປັນແມ່ທັບຫົນປີກຊ້າຍເທົ້າ ວັນເທິ້ນ ອັນນຶ່ງສ່ວນດ້ງກູພຣະອົງອັນນີ້ລີພົນໃບທາບ່ອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ກູຈັກ ໄປບ້ານໝູ່ນໄວ້ຄັນວ່າບຸຄລະຜູ້ໃດຖອບຫົນຄືນມາສອກນຶ່ງກໍດີ ກູຈັກມາບ່ານນັ້ນດ້ງ ປາປີ້ງນັ້ນແລ້ວ ຈົ່ງເອົາເກືອນາຄັ້ນເອົ້ອບໃຫ້ທົ່ວທຸກແຫ່ງທຸກພາບແລ້ວ ຈົ່ງ ເອົາໃສ່ໜ້ຂາງຈົ້ນເສັ້ງເປັນດ້ງຈົ້ນນ້ານນັ້ນແລ ຄັນວ່າພຣະບາທອນປົ່ງພຣະຣາຊ ອາດບາແລ້ວ ຊຸນທອງໜຽວຈົ່ງເອົາລີພົນ(๓๑)ໃບທາອັກໃຂເພນິ້ນັ້ນເຕັ້ນທະບານ ຂວ້ານແມ່ນ້ຳໄປເປັນຫົວໜ້າຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນຊຸນທຽວທາງບິນນີ້ລີພົນອັກໃຂ ເພນິ້ນັ້ນໄປເປັນະແມ່ທັບອົງທ່ຳກວາງນັ້ນແລ ກັບທັ້ງຊຸນບິນຖືຫອກກໍເອົາລີພົນໃບ ທາອັກໃຂເພນິ້ນັ້ນໄປເປັນແມ່ທັບຫົນປີກຂວາຫັ້ນແລ ຄັ້ນນັ້ນຊຸນຕາທອກຖືຕາວ ກໍເອົາລີພົນໃບທາອັກໃຂເພນິ້ນັ້ນ ໄປເປັນແມ່ທັບຫົນປີກຊ້າຍຫັ້ນແລ ຄັ້ນນັ້ນ ພຣະບາທອນຈົ່ງເອົາລີພົນໃບທາອັນນາກ ຂ.ວ.ຈັກນັບບ່ໄດ້ ໄປເປັນແມ່ທັບປ້ານ ໝູ່ນຫຼ້ວັກຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນພຣະບາທອນແລເສນາໃບທາຂວ້ານແມ່ນ້ຳ ໄປເຖິງ ແຄມຝັ່ງກ້ຳກວາງຫັ້ນແລ້ວ ຈົ່ງເລາະລຸງບຂຶ້ນໄປປຣະໝານຄາວນຶ່ງແລ້ວ ຊຸນ ທຽວທາງບິນແມ່ທັບໜ້ານກໍໄປເຖິງປາກນ້ຳມູນແລ້ວ ກໍຫຼຽວເຫັນຜາສາດທ້ຳວ ພຣະລັ:ພຣະລາມຕັ້ງປູ່ຝາກນ້ຳມູນກ້ຳເກ້ືອນັ້ນແລ້ວ ຊຸນທຽວທາງບິນຈົ່ງເອົາ ລີພົນຂວ້ານແມ່ນ້ຳອັນນັ້ນພັ້ນແລ້ວ ແມ່ທັບຫ້ຽງພຣະບາທອນກໍຟາກຕີເສ ນາທັ້ງສາມໄປຣອດປາກນ້ຳມູນແລ້ວ ກໍຟາກຕີກັນຂວ້ານແມ່ນ້ຳອັນນັ້ນເຖິງຝັ່ງ ກ້ຳເກ້ືອແລ້ວພຣະບາທອນຈົ່ງທວບມ້ືເຕາະຕ່ອຍສາຍທະນູສິນ ອັນນີ້ສຽງອັນ ດັ່ງເໝ້ືອນດ້ງຟ້າຜ່າຮ້ອຍເທ້ືອນັ້ນ(๓๒)ແລ ເມ້ືອນັ້ນທ້ຳວພຣະລັກພຣະລາມ

ภับหัวม้ามะบิภาบแลบาๆจับหา(ฮับ)บอบปู่ใบผาขาก ห็บั้บภ๊ะกุ้ๆต็บแล้ว
เจ้าห้าสามจ๊าลุกมาจากห็บอบล่ำลิๆกู ภ๋เหับลิพิบใบหาห้าๆหูายอับ
มิหิวอับล้ายอับเกิภ บ่ มิผิมจักถิบ ห้าวพระลามจ๊าถามอ่ากูธา
ท่ายห้าๆหูายผู้มิหิวอับล้ายอับเกิภท่ายห้าๆหูายมาแก่หาๆใก มิถะอ่า
ท่ายพาภับไปหาอิบหาภินบั้บลื ธู้อ่าท่ายห้าๆหูายมาชื้บม่วบหู้บภับถอม
เธ้าบั้บจา เมื่อบั้บพระยาหอบจ๊าขายว่า ภูบี้แม่บแม่ห้บเสิภห้าว
ธาพพะยาสอบ แต่ๆให้มาใต่ตามบ่ำใจบผู้มาลักเอ้ายาๆจับหาหบี้บั้บแล
มิๆปู่ห็บี้บังธู้แจ้ๆว่า ใจบเอ้ายาๆจับหามาห็บี้ลื้ธู้ว่า บ่ำเห้บบั้บจา
เมื่อบั้บห้าวพระลาม จ๊าขายว่าเอิๆใจบผู้ลักเอ้ายาๆจับหาหบี้บั้บแม่บเธ้า
บี้แล ถับอ่าท่ายห้าๆหูายบังเป้บผู้ชายบ่ำเป้บเหิยเป้บมอๆจ๊าพาภับมาเอ้า
ยาๆจับหาถืบเมื่อถวายแก่เจ้าสูท่ายห้าๆหูายบั้บแห็บ ป้ายแต่สูท่ายห้าๆ
หูายพาภับเอ้าชื้บแลเลือกมาขายแก่แร้ๆแลภาวอภเด ถับอ่าห้าว
พระลามภล่าวสับบั้บแล้ว พระยาหอบภ็มิใภหาใภถงมามักบัก พระ
ยาหอบ (๓๔) จ๊าบอกให้เอ้าฮับเป้บเสบาแม่ห้บห้าๆหูายแวดล้อมผา
สากไว้ ป่าให้ถิบใจบบี้ลักหบีไปได้บั้บแห็บ ว่าถ้าบั้บแล้วเอ้าภ็พ้อมภับ
อ่ำเอือกเบือกอ้อม ผาสากไว้ทุกแห่ๆทุกพายหั้บแล เมื่อบั้บห้าวพระ
ลามจ๊าแภว่าดาบภาบสิดอับมีแสๆอับมาบเมื่อๆรุ่ๆเธ็อๆห็ว ป่าไม้ดาๆดอบ
ห็บั้บหั้บแล ส่วบถ้าแสๆดาบอับบั้บ ภ็ไปภอดภ้วยแถ่ๆยา ถิบถัวแห่ๆ
เจ้ามามักบัก เอ้าภ็ภอๆภับตายมีประหบาบว่าได้ใภถบ่ำๆภ็มีแล เมื่อบั้บ
พระยาหอบ ภ็เหับแสๆดาบแห่ๆห้าวพระลาม เป้บอับต่ำๆมะหูาด
"ภิว" ๑ แสๆดาบแห่ๆถิบ เหดถ้าลื้แสๆดาบจ๊าบามาถัดมาพั้บถิบตายบี้
จา ว่าถ้าบั้บแล้ว พระยาหอบภ็บ่ำป่าบ่ำเอ้า ภ็บังเล้าฝากติบอภเถิบ
ภับไหูหู้ๆเธ้าไปมาภบักหั้บแล เมื่อบั้บขุบหมอหาๆบิบจ๊าทะยาบ
ขึ้บไปบั้ๆอักทะหมาดปู่ในแปบิบบอดจุ่ฝ้าผาสาว ถ้วยถำใส่ใจว่าจักบุ
"มั้บ" ๖ มาจับภุบเอ้าเจ้าหั้าสอๆไปอ้าพั้บเสังบั้บแล เมื่อบั้บม้ามะ

---

๑ ถวบเป้บ ภว่า

๖ ถวบเป้บ หมั้บ

ນິກາບຈ້ຳທະຍານຂຶ້ນໄປຄ໊ຶດມັນກໍລອດປ໋ອໄປຕົກປາກນ້ຳນູນພຸ້ນແລ ມັນກໍຊ້ຳທະ
ຍານຂຶ້ນມາຖືບທຳພາສາດເພພ້ຳ(ມີ໕)ແປ່ນ້ຳງລົງມາກນັກຫັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນມ້ານ
ນິກາບຈ້ຳຊ້ຳທະຍານໄປຄ໊ຶດທ້ຳ໒ ທີມັນກໍປ໋ອໄປຖ໊ືກລີພົນໂຍທາທ້ຳຫ ຼ ายตายหมด
ໂກວ໋ຳຫັ້ນແລເມ໊ືອນັ້ນຂຸນທຸງວທາງບົນ ມັນກໍຊ້ຳທະຍານຄືນມາເຖ໊ືງພາສາດແລ້ວ
ມັນຈ້ຳບໍ່ທະບູສິນບ໊ືງໄປອັນມີສຸງອັນດ້ຳປ ະ ຫນาง ທ໋ໍ ພ ້ ຳ ຜ ່ ຳ ຮ ້ ອ ຍ ເ ທ ົ ່ ອ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ໊ ື ອ
ນັ້ນມ້ານນິກາບຈ້ຳອ້ຳປາກຮັບເອົ້ຳປົ້ນທະບູສິນອັນນັ້ນໄດ້ແລ້ວມ້ານນິກາບຈ້ຳຖ໋ືມ
ນ້ຳລາຍປົ້ນທະບູສິນແຫ່ງມັນ ກໍລອດຊະເດ໋ັນຄືນໄປຖ໊ືກເຈ້ຳຂອງໄປໄດ້ໂຍຊຸນະນ໊ຶງ
ຈ້ຳຖ້ຳຄ໊ືງໄດ້ມັນກໍແລ່ນຄືນມາເຖ໊ືງພາສາດບ່ໍ ມ ີ ງ ານ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ຄັ ນ ວ ່ ຳ ຂ ຸ ນ ທ ຸ ງ ວ ທ າ ງ ບ ົ ນ
ມາເຖ໊ືງແລ້ວມັນກໍແບກຄາບກາບສິດເ ງ ໊ ືອ ຄ ງ ້ ຳ ງ ເ ຂ ້ ຳ ໄ ປ ຍ ັ ງ ບ ່ ໍ ເ ຖ ໊ ື ງ ທ ້ ຳ ວ ພ ຣ ະ ລ ານ
ພໍປ ະ ຫ ນ ານ ๖ ວ າ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ໊ ື ອ ນ ັ ້ ນ ມ ້ ານ ນ ິ ກ າ ບ ຈ ້ ຳ ອ ອ ກ ໄ ປ ຄ ໊ ຶ ດ ຖ ໊ ື ກ ຫ ົ ວ ແ ຕ ກ
ຜ ິ ງ ກ ຣ ະ ຈ ອ ນ ໄ ປ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ ຳ ຂ ຸ ນ ແ ມ ່ ທ ັ ບ ທ ຸ ງ ວ ທ າ ງ ບ ົ ນ ຕ າ ຍ ໄ ປ ແ ລ ້ ວ ຂ ຸ ນ ບ ົ ນ
ຖ ໊ ືຫ ອ ກ ກ ໍ ກ ົ ້ ວ ໂ ກ ດ ໂ ກ ທ າ ມ າ ກ ນ ັ ກ ມ ັ ນ ຈ ້ ຳ ບ ອ ກ ເ ຕ ົ ້ ນ ໂ ຍ ທ າ ລ ີ ພ ົ ນ ຄ ົ ນ ເ ສ ິ ກ ທ ັ ້ ງ ຫ ຼ າ ຍ
ອັນເປັນບ່າວແຫ່ງມັນອັກໂຂເພນ ີ ນ ັ ້ ນ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ໄ ປ ອ ຸ ້ ມ ເ ອ ົ ້ ຳ ພ ຸ ພ າ ໄ ດ ້ ແ ລ ຄ ົ ນ ແ ລ
ຫ ່ ວ ຍ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ມ າ ໂ ຍ ນ ຖ ໋ ື ມ ລ ົ ງ ໃ ສ ່ ເ ຈ ້ ຳ ທ ້ ຳ ສ ິ ້ ພ ຣ ະ ອ ົ ງ ຄ ້ ວ ຍ (ມ ີ ຝ ) ຄ ຳ
ໃ ສ ່ ໃ ຈ ວ ່ ຳ ໃ ຫ ້ ເ ປ ັ ນ ເ ຂ ້ ຳ ຊ ຸ ມ ເ ມ ື ອ ງ ຈ ັ ນ ທ ະ ບ ຸ ລ ີ ສ ີ ສ ັ ຕ ະ ນ າ ກ ບ ັ ດ ຽ ວ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ໊ ື ອ ນ ັ ້ ນ
ທ ້ ຳ ວ ພ ຣ ະ ລ ານ ຈ ້ ຳ ຊ ັ ກ ປ ົ ້ ນ ສ ອ ນ ຂ ຶ ້ ນ ໄ ປ ຮ ັ ບ ທ ິ ນ ພ າ ທ ້ ຳ ຫ ຼ າ ຍ ອ ັ ນ ໄ ດ ້ ອ ັ ກ ໂ ຂ ເ ພ ນ ີ ຫ ່ ວ ຍ
ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ລ ອ ດ ທ ັ ນ ໄ ປ ຮ ັ ບ ຖ ໊ ື ກ ຊ ະ ເ ດ ັ ນ ຟ ້ ຳ ຕ ົ ກ ລ ົ ງ ໃ ສ ່ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ທ ້ ຳ ມ ອ ນ ເ ປ ັ ນ ອ ັ ນ ເ ດ ັ ງ ຣ ະ
ດ ານ ກ ອ ງ ເ ຕ ັ ມ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ທ ົ ້ ນ ນ ັ ້ ນ ບ ່ ໍ ອ າ ດ ຈ ັ ກ ນ ັ ບ ອ ່ ານ ໄ ດ ້ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ໊ ື ອ ນ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ບ ົ ນ ຖ ໊ ື ຫ ອ ກ
ກ ໍ ມ ີ ໃ ຈ ອ ັ ນ ໂ ກ ດ ເ ສ ົ ງ ຄ ມ າ ກ ນ ັ ກ ມ ັ ນ ຈ ້ ຳ ບ ອ ກ ໃ ຫ ້ ລ ີ ພ ົ ນ ໂ ຍ ທ າ ແ ຫ ່ ງ ມ ັ ນ ອ ັ ກ ໂ ຂ ເ ພ ນ ີ
ນ ັ ້ ນ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ບ ໊ ື ງ ທ ະ ບ ູ ສ ິ ນ ໄ ປ ໃ ສ ່ ເ ຈ ້ ຳ ທ ້ ຳ ສ ິ ້ ພ ຣ ะ ອ ົ ງ ເ ປ ັ ນ ດ ້ ຳ ຫ ່ ຳ ຝ ົ ນ ໝ າ ກ ເ ຫ ັ ບ
ຕ ົ ກ ແ ຄ ມ ຝ ້ ຳ ນ ັ ້ ນ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ໊ ື ອ ນ ັ ້ ນ ມ ້ ານ ນ ິ ກ າ ບ ຈ ້ ຳ ທ ະ ຍ ານ ໄ ປ ສ ັ ບ ສ ອ ດ ວ ່ ອ ງ ໄ ວ
ໄ ປ ມ າ ທ ່ ງ ວ ພ ລ ັ ນ ກ ໍ ລ ອ ດ ທ ັ ນ ອ ້ ຳ ປ າ ກ ຮ ັ ບ ປ ົ ້ ນ ທ ະ ບ ູ ສ ິ ນ ທ ້ ຳ ອ ັ ກ ໂ ຂ ເ ພ ນ ີ ນ ັ ້ ນ ໄ ດ ້ ບ ່ ໍ ເ ສ ຄ
ຊ ະ ຫ ຼ ຸ ດ ແ ລ ້ ວ ມ ้ ານ ะ นิกาบจ้ำถุมน้ำลาย ให้ป้ันสอนชะเด้นคืนไปถึกเจ้าของ
ทุกๆเที่ยวมากว่า ป้นสอนของใผกชะเด้นคืนไปถึกเจ้าของมันทุกๆคน บ่
เสดชะหุ เอากพ้อมกับป่อไปซ้ายแห่งซ้ายหินบ่อาดจักตั้งตินปู่ได้เหมือน
ด้งลิมพ้กป่อยอๆก็อนั้นแล บางพ่อๆป่อไปตกก้ำใต้ บางพ่อๆป่อ
ไปตกก้ำเหนือ บางพ่อๆป่อไปหินอันตก แลอันออกทุกแห่ง

ทุกพายแล้ว เอิกก็ชำนิกมินอินทะภาน (ฉ.ก) ไหฺฏหฺฏ้างเอ้ามาเหมืองถั่งเก้า
บั้นแล เมื่อบั้นขุนขินถีทอกก็ชำคูกบิ่งหนักหนามันจิ่งแบกผ้าชะนักกัก
ทะยานเอ้าไปแกว่งพันบ่มีนางหนึ่งแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งเอิาขาถีดรับ
คืนผ้าชะนักกักถองนั้น ชะเดินหฺดออกจากมีเจ้าขอๆ ไปตีกฝากแม่น้ำ
ก้ำตาวันออกพุ้น เป็นถั่งคืนถืมถ้อนขอ้วมแม่น้ำห้อยน้อย ลองกอ้างไก้
วางิ่งถั่งนั้นแล เมื่อนั้นขุนขินถีทอก ก็ชำคูกบิ่งกว่าเก้า มันจิ่งไป
ถอกเอิา ไม้ยาวๆ หางต้น หางใบมาแกว่งฝากผาสาดเจ้าทั่งสี่พระอิๆ ถ้วย
คำใส่ใจว่าจักไห้มุ่นผิงป็อไปหั่ะอากาดกางหาวนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนี
ภาบจิ่งไปถีดรับไม้ยาวต้นนั้นป็อไปเป็นถั่งคืนจุดบั้งไฟหมื่นนั้นแล เมื่อ
นั้นขุนขินถีทอกกมีใจอันคูกบิ่งนักมีเนื้อตินอันแดง เป็นถั่งเอิาน้ำฝาง
หิดนั้นแล้อ มันจิ่งทะยานไปเถิงผาสาดเจ้าทั่งสี่พระอิๆแล้อ ก็ชำบ่ตีน
ขึ้นว่า จักทำถีบบังเสาผาสาดถ้วยคำใส่ใจว่าไห้มันหักล้มมุ่นผิงลิงบัด
คูงนั้นแล เมื่อนั้น ม้ามะนีภาบจิ่งออกไปถีดขุนขินถีทอกก็ลงดมุ่นผิง
กระจองตายไปทั้นแล เมื่อนั้นขุนตา (ฉ.ฎ) ทอกถีตาวก็เหันขุนขินถี
ทอกตายไปแล้อ มันจิ่งบอกเตินลีพินไยหาแต่งมันพ้อมกันไปถีกดอก
เอิาไม้ลำแซา มาถีบชักใส่ผาสาดเจ้าทั่งสี่พระอิๆมาภนัก เมื่อนั้นม้า
มะนีภาบ จิ่งออกไปถีดไม้ลำแซาทั่งหฺายหุกต้น หุกลำบ่เสดชะหู่ ก็
ลดป็อไปถีกสักลิ่งในทึบผา อันมีในกางน้ำกะนะนัทที่ทั่งมอบก็ลอด
เกิดเป็นต้น เป็นลำ ต้นใหญ่ ต้นน้อยเผู้อะกาดก็ๆกอๆ เตินทึบผาแล้ๆ
ร่อมกันนั้นแท้ๆกาละบัดนี้แล เมื่อนั้นขุนกาดอกถีกาดก็มีใจอันคูกบิ่งนักมัน
จิ่งเอิ้นว่าเจ้าทั่ง ฉ พระอิๆด้วยคำว่า กูอาท่านทั่งหฺายอันเป็น
ชาวใจบสาไหดมิๆเรียรู้อ่านางๆจันหา เป็นเมิ่งท้าวอาพพะนาสอนแลอ
เป็นถั่งลีมิๆจิ่งนาลักเอิาไห้เป็นอันยากแก่หัวใจภูนี้จา มิๆจิ่งเอิา
เมิ่งท้าวอาพพะนาสอนมาสิ่งไห้แก่ภูเสิ่งเหื้น ถังว่ามิๆบ่เอิามาสิ่งไห้แก่
ภูถั่งนั้นแท้ ภูจักตักหิวมิๆสูบหฺักไอ้ในภาละบัดนี้แล เมื่อนั้นท้าว
พระลามจิ่งเอิ้นถ่าตอบว่ากูอาท่านขุนหอมเก้า กินเอ้าพอกผิ

ນ້ຳເຮີຍ ອັນຈັກໃຫ້ກູສ້ຳຄືນບາງຈັນທາ (ມ໙) ໃຫ້ແກ່ສູທ່ານທັ້ງຫຼາຍປ່າຫວ້ຳ
ເຫັນໃນຊາດຕິອັນນີ້ນັ້ນເນີ ກູບ້ຳຈັກສ້ຳຄືນໃຫ້ແກ່ສູທ່ານທັ້ງຫຼາຍຫໍ່ແຕ່ປ້ານສອນ
ອັນນ້ຳດາບກາບສິດ ອັນນ້ຳມ້ານະນີກາບອັນນ້ຳທ່ໍນັ້ນແລ້ວ ເຖ້ຳຫົວລ້ານເຮີຍ
ຄັນວ່າທ້າວພຣະລານປ້ອຍດ່ຳສັນນັ້ນແລ້ວຂຸນຕາທອກ ຄືຕາວກ່ໍມີໃຈອັນ
ຄຸນບ້ຳນັກ ເຝັນດ້ຳບຸຄລະຜູ້ນ້ຳບາບເອົາໄມ້ຄ້ອນນ້ອຍໄປຄີຕ່ອຍຫົວກູສາຣະພິດ
ນັ້ນແລ ເມ່ືອນັ້ນຂຸນຕາທອກຄືຕາວຈ້ຳບາບເອົາທະນູສິນມາບ້ຳເຂ້ົາໄປອັນມີສຸງ
ອັນດ້ຳເໝ່ືອນດ້ຳຟ້າຜ່າຮ້ອຍເທ່ືອນັ້ນ ມ້ານະນີກາບຈ້ຳອ້າປາກຄາບເອົາປ້ນເຫຼ ັ້ນ
ນັ້ນໄດ້ແລ້ວ ມ້ານະນີກາບຈ້ຳຄຸ້ນນ້ຳລາບປ້ນເຫຼ ັ້ນນັ້ນກໍລວດຊະເດ້ັນຄືນໄປ ຄືກຂຸນ
ຕາທອກຄືຕາວປ່ວໄປຕົກໃຫ ຍ່ ຣະໜາບວ່າໄດ້ ໃບດຊຸນະນ້ຳຈ້ຳຕ້ັ້ງຄ້ຳຢູ່ໄດ້ແລ້ວນັ້ນກໍ
ຊ້ຳທະບ້ານຄືນມາເຖ້ຳລີພິນໃບທາແຫ່ງນັ້ນແລ້ວນັ້ນກໍ ຊ້ຳແບກດາບກາບສິດແລ່ນ
ເຂ້ົາໄປ ເຖ້ຳຊ້ຳ ๖ ທີທັ້ນແລ ເມ່ືອນັ້ນມ້ານະນີກາບຈ້ຳອອກໄປຄືດດາບກາບ
ສິດດວງນັ້ນຊະເດ້ັນອອກໜ່ີໄປ ສ່ວນດ້ຳມ້ານະນີກາບຕ່ວນັ້ນມີເຕຊະອິທທິແຄ້ວຄ້ຳ
ນາກນັກແມ່ນວ່າ ພຣະບາບັກແລທ່ີພຍາທ່ອນມາຂ້ຳຟັນມາບ້ຳດ້ວຍປ້ນສອນ
ແລດາບກາບສິດ (๔๐) ກ່ໍບ່ອາດຈັກຕາຍງ່າຍແລທ່ໍເວ້ັນໄວ້ແຕ່ໝ່ືດອາຍຸແລ້ວດາຍ
ດ້ວຍຕົນເອງນັ້ນແລເມ່ືອນັ້ນຂຸນຕາທອກຄືຕາວກ່ໍບ່ຢ່ານບ່ເຊົາ ນັນຈ້ຳແບກເອົາຣະ
ບອງແກວ່ງເຂ້ົາໄປ ເພ່ືອວ່າຈັກໃຫ້ ຄືກເຈ້ົາທ້ັງປ້ພຣະອ້ຳດາບໄປບັດດຸງວນັ້ນແລ
ເມ່ືອນັ້ນທ້າວພຣະລານຈ້ຳແກວ່ງດາບກາບສິດໄປຮັບຄ້ອນຣະບອງ ອັນນັ້ນ
ຂາດຖ່ອງກໍລວດຊະເດ້ັນອອກຈາກມ່ືຂຸນຕາທອກຄືຕາວ ບ່ໍ່ມີບາບຫ້ັນແລ ເມ່ືອ
ນັ້ນຂຸນຕາທອກຄືຕາວ ກໍຊ້ຳທະບ້ານເຂ້ົາໄປບ່ໍ່ຕົນຄ້ຳບທຳບ້ຳເຈ້ົາທ້ັງສານດ້ວຍ
ຄຳໃສ່ໃຈວ່າຈັກໃຫ້ຫົວແຕກດາບໄປບັດດຸງວນັ້ນແລ ເມ່ືອນັ້ນມ້ານະນີກາບຈ້ຳໄປ
ຄືດຂຸນຕາທອກຄືຕາວ ກໍລວດມຸ່ນຜ່ົາກຣະຈອນຕາບໄປຫ້ັນແລ ເມ່ືອນັ້ນພຣະ
ບາທອນກໍເຫ້ັນຂຸນແມ່ທ້ັນເສ້ົາທ້ັງສ່ີຕາບໄປໝ່ົດສຸ້ງແລ້ວ ນັນຈ້ຳຟາດຕ່ີບ່ອ
ໃໝ່ພິນໃບທາເຂ້ົາໄປຫາເຈ້ົາທ້ັງ ๔ ພຣະອ້ຳມາກນັກຫ້ັນແລ ເມ່ືອນັ້ນທ້າວ
ພຣະລານຈ້ຳແກວ່ງດາບກາບສິດ ສ່ວນດ້ຳແສງດາບອັນນັ້ນກໍລວດໄປກອດກ້ຳວ
ແຫ່ງແຫ ງ ຫ ູ ຕາ ປາກ ດ້ັ ແຫ່ງລີພິນໃບທາທ້ັງຫຼາຍບາງພ່ອງແຕຣະໜ່ົມາກ

นักหั้นแล เมื่อนั้นพระยาหอมจึ่งชักกาบภาบสิกแลถืทะบูสิน (๔๑) เต้น ทะยางเข้าไปหาเจ้าหัวสิ้พระอิงถ้อยถำใส่ใจว่าจักไปจับเอาไปข้าบ่ไอ้หั้น แลเมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึ่งไปถึกพระยาหอมชะเดันฟ้าไปถืภลิพินโยหา หัว ทายเอาภำภองกับกาบประหมางว่าได้ใภดบ่างภำมีแล เมื่อนั้นพระยาหอม ภำถ้าสัถติ " สัมมาหิ "๑ ได้แล้อมันภำซ้ำทะยางเข้ามาเถิงพระลาม แล้ว มันจึ่งเอือกกาบภาบสิกฟังไพหิสักเจ้าหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่ง แกว่างกาบภาบสิกรับไอ้ภำลอกไปเถิกกาบภาบสิก พระยาหอมชะเดันฟ้า อยภจากมืปือไปภิภาถืภลิพินโยหาหัวทายตายไปได้สามร้อยหั้นแล เมื่อ นั้นท้าวพระลามจึ่งแกว่างฟังเบื้องก้ำซ้าย ภำลอกไปถึกพระยาหอมถ่อาก ชะเดันลิ่วแล้ว มันภำจับมาถิกถ่ถีแล้วภำซ้ำแบกถ้อมกระบองแกว่างถีไพหิ สักเจ้าหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักภำแกว่างกาบภาบสิก ฟังเบื้องก้ำ ขอา ท้าวพระลามจึ่งแกว่างกาบภาบสิกฟังเบื้องก้ำซ้ายภำลอกไปถึก พระยาหอมขาด ๒ หั้นม้ามะนีภาบ ภำทะยางไปถิกซ้ำพระยาหอม ภำมีตินอันมุ่นผิงภระจวนไปแล้วมันภำซ้ำถืน (๔๒) มาเหมือนถั่งเก่าหั้นแล ถันว่า พระยาหอมถืนมาแล้วมัน ภำจับเอากะบูสินบิ่งไปหาไพหิสักเจ้า หั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึ่งอ้าปากถาบเอาปืนทะบูสินอันนั้นได้แล้ว ม้ามะนีภาบ จึ่งถุ้มน้ำลายใส่ปืนสอนภำลอกชะเดันออกไปถึกพระยาหอม ชะเดันต่าวหน้าลิ่วแล้ว ภำถั่งเกือกไปมาพิก " ขอ้าม "๒ พิกหางายได้สาม ที สิ่ทีแล้วจึ่งลุกปืนขึ้นได้ทั้นแล ถันว่ามันลุกได้แล้ว มันภำบ่ป่าบ่เชือ มันภำภำกาบภาบสิกทะยางเข้าบาเถิงไพหิสักเจ้าทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะ นีภาบจึ่งซ้ำไปถึกพระยา ภอะถึกภะเยอขาดชะเดันหนึ่งจากภัน ถือว่าหัวไป ถึกที่นึ่ง ถืนไปถึกที่นึ่ง แล้วภำซ้ำถืนมาเหมือนถั่งเก่าหั้นแล เมื่อนั้น พระยาหอมภำซ้ำภั่งเกือกลิเลือ พิก " ขอ้าม "๒ พิกหางายเข้าไปหาไพหิ สักเจ้าเหมือนถั่งถืนกาบนั้น เพื่อไห้ไพหิสักเจ้าถึกละมะใจ บ่อ้าบ่พัน มันแล้อ มันจึ่งจับภุมผูกเอาไห้ได้หั้นแล เมื่อนั้นไพหิสักเจ้าจึ่งเอือกกาบ

---

๑ ถวบเป้น สะถีสะมาหิ

๒ ถวบเป้น ขอ้ำ

ภาบสิดฟังถึกหิอใท้พระยาหอบขาดชะเด้นติกหนีจากกับแล้อ ม้ามะ
นิภาบจิ๊งไปถึกช้ำพระยาหอบกำ (๔๓) ชะเด้นฟ้าไปถึกลิพินไยหาหั๊งหูาบ
เอิากำกะจากับตาบปะชมาบว่าใก้ใกล้บ๊างหั้นแล ผื่อนั้นส่อบถั๋งพระยา
หอบเถ้าอันห้าอพระลามฟังขาดถ่องแล้อม้ามะนิภาบกำช้ำถึกชะเด้น ไปนั้น
พระยาหอบกำช้ำถืบมาเหื่อบถั๋งเก่า แล้อมันกำมิใจอันป้างกิอมากมัก บ่
ยากจักเอ้าไปหาเจ้าหั๊งสามใก้แล้อ มันจิ๊งบอกเด็บไยหาลิพินถืบเสิก
หั๊งมอบมาไธบกับแล้อ มันกำลอดถุดถับถืบหนีเมื่อด้อบคำใส่ใจว่าส่อบถั๋ง
ห้าอธาพพะยาสอบผู้นี้มันจักมีลุบใบปะภาบเบื่อๆใดกำบ่มี กำห่บอกให้ภู
เอาไผ่พิบไยหามากองกับตาบมากบ๊างหนักหนา แผ่นอ่าถืบถิอแห่างภูกำจัก
ตาบไปเหื่อบถั๋งถงอกับนั้บแล กำห่ถอบภูเอาลิพินมะหิบละไยหาถืบเมื่อ
เมื่องแห่างภูเหื้บกำบ่ถอบภูจักปู่เหิ๊างหางมื้บบางได้แล ถับว่าพระยาหอบ
ถะบ๊างใจสับนั้บแล้อมันกำเอาลิพินไยหาถืบเมื่อเมื่องแห่างถืบบ่เสดชะหู๋แล้อ
แลเมื่อนั้บไผหิสัาเจ้าหั๊งสองพี้บ้อๆ กับหั๊งม้ามะนิภาบประจิบแผ้หิพ
พยาหอบอันมีลิพินไยหาบ่อาดจักนับอ่างได้แล เจ้าหั๊งสามกำมิใจอันชุบ
ชุบบิบถิเชิ๋งกับไปมา (๔๔) แล้อเจ้าหั๊งสิ๊กำพ้อมกับลิ๋งอาบน้ำ สำระเพื่อถึบ
บำระบอบแล้อ เจ้าจิ๊งพ้อมกับชื้นเมื่อผาสาด อันเป้นหิ๊ปู่แห่างถึบแล้อเจ้า
กำพ้อมกับสเอ็บเอ้าน้ำไผชุบะอาบาบ อันประนิดถิอื่มพ่แล้อเจ้าจิ๊งเลิก
ลาออกจากผาเอ้าแล้อ กำลอดพ้อมกับไปกินน้ำอันแฉบอันเป้นถิแล้อเจ้า
จิ๊งพ้อมกับไปลั๋งอหมากแลถูกปาบำระบอบแล้อม้า มะนิภาบจิ๊งกล่าวเชิ๋ง
ไผหิสัเจ้า อ่าข้าแก่เจ้าภูหั๊งสองใบหิ๊นิ๊กำเป้น อันเหนับสาบถาวบั๊งชาบ
นิ๊เสบาใบหาหิมพยาหอบ อันเอิากองกับตาบใบหิ๊นิ๊มากหูายแท้บา เรา
หั๊งหูายจักมากับทำถั๋งลิ๊นิ๊จา มิถะอ่าเราหั๊งหูาย จักถอบหนีไปปู่ใบหิ๊สำ
บายแก่ใจใบหิ๊ใดกิ๊งนั้บลิ๊รู้อ่าบ่ถอบไปนิ๊จา เมื่อนั้บท้าวพระลามจิ๊งกล่าว
อ่าภูธาะจ้ามะนิภาบแก้อต้อปะเสิด เลิ๋วแลมิเดชะสิมพาบแลอิทหิอิทหิ[๑]

---

๑ จิบพูก ๑๐ มัดต้บแลผู้ก่ายอุบุติ้ม "จุลลสักธาชุได้ ๑๖๗๕ปี ปีจ๋ พระอบับปุะเป้น ผู้อุบหน้าสีลำพระลามไอ้กับสาสสบา พระพุทหะเจ้าตาบต่เท้า อ๋ใท้ผู้อ้ามีพะละมากๆแด่กำอ้าเหื้บ" จุลสักธาช ๑๖๗๕ปี ปีจ๋บ่ถึก บาๆหิผู้ก่ายปากอุบ ๑๖๗๕-ปี ตามมะหาปะสิด แสบธะลึก ปีจ๋ถึกปู่ใบจุลลสักธาช ๑๖๗ปี

ອັນມາກກໍທໍ່ຄວນເຮົາເຈົ້າຂ້າທ້າງຫຼາຍ ພາກັນໜີໄປຢູ່ໃນທິສສະຫົນເໜືອຈັກ
ສນ່ອບ ພໍໃຫ້ມັ້ນຈາກອັນເໝັນຄາວຊາກຜີທິພ:ພຍາທອບ ອັນກອງກັນ
ຕາບໃນທ້ັ້ນເທ້ັ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າທ້າງສາມກໍພ້ອມກັນຂົ້ນຂວ້ີມ້ານະນ້ີກາບ
ເຕ້ັ້ນທະຍານເທາະຫອບຂ້ົ້ນສູ່ອາກາດກາງໜາວແລ້ວ ກໍສຳເພາະໜ້າສູ່ທິສສະ
ຫົນເໜືອແລ້ວ ແລເລາະລຸບແຄມຝ່ັ້ງນ້ຳທະນະນະທ້ີ່ຂ້ົ້ນໄປພໍປຣະໜານຄາວນ້ຶ່ງກໍ
ລວດພາກັນເຊ້ົາຢູ່ໃນແຄມຝ່ັ້ງນ້ຳທ້ີ ๑ ທ້ັ້ນແລ ຄັ້ນວ່າເຈົ້າທ້ົ້ງ ๓ ຈອດເຊ້ົາຢູ່ພໍ
ປຣະໜານວ່ານ້ອຍນ້ຶ່ງດັ່ງນ້ັ້ນ ບ້ົ້ງນ້ີຜີຍັກຄ້ົ້ນນ້ຶ່ງອັນບຸຣອກມາແຕ່ແຜ່ນດ້ິນ ກໍ
ມາເຫັ້ນເຈົ້າທ້ົ້ງສາມພຣະອ້ົ້ງເຊ້ົາຢູ່ໃນທ້ີ່ນ້ັ້ນ ມັ້ນກໍເຕ້ັ້ນທະຍານເຂ້ົ້າມາເພ້ົ່ອວ່າ
ຈັກກຸມເອົາເຈົ້າທ້ົ້ງ ๔ ພຣະອ້ົ້ງນ້ົ້ນຕ້ົ້ງອາຫານມັ້ນທ້ັ້ນແລ ເມ້ົ່ອນ້ັ້ນມ້ານະ
ນ້ີກາບຈ້ົ້ງເຕ້ັ້ນທະຍານໄປຢຸບປ່ຳຄໍຜີຍັກນ້ັ້ນໄວ້ ມັ້ນກໍຮ້ອງໄຫ້ວ່າຂໍໃຫ້ເຈົ້າກູ
ລ້ົ້ງຜູ້ຂ້ານ້ີ້ໄວ້ໃຫ້ມ້ີຊ້ີວ້ິດອ້ິນທ້ີ່ແດ່ກໍຂ້ານ້ີ້ເທ້ີ້ນ ວ່າດັ່ງນ້ັ້ນເມ້ົ່ອນ້ັ້ນ ມ້ານະນ້ີກາບໄດ້ຍ້ິນ
ຜີຍັກມ້ີຄຳອ່ອນໂຍນສັນນ້ັ້ນ ເຈົ້າຈ້ົ້ງບ້ົ່ຕ້ິນອອກຈາກຄໍຜີຍັກ (๔) ຕ້ົ້ອນ້ັ້ນມັ້ນຈ້ົ້ງລຸກ
ນ້ົ້ງຄຸເອົ້າກ້ົ້ມຂາບໄຫວ້ເຈົ້າທ້ົ້ງສາມຢູ່ນ່ໍ່ປ່ານ່ໍ່ເຊ້ົາທ້ັ້ນແລ ເມ້ົ່ອນ້ັ້ນມ້ານະນ້ີກາບ
ຈ້ົ້ງກລ່າວວ່າ:ຄຸຣາທ່ານ ຜີຍັກ ຜີວ່າທ່ານຍ້ົ້ງປ້ານກ້ົວກູພຣະອ້ົ້ງດັ່ງນ້ັ້ນ ທ່ານ
ຈ້ົ້ງໄປຫາເອົ້າທ້ຶນຜ້ານາປຸກແປງໃຫ້ເປ້ັນຜ້ານສາດ ເພ້ົ່ອໃຫ້ເປ້ັນທ້ີ່ຢູ່ແກ່ກູແດ່ເທ້ີ້ນ
ເມ້ົ່ອນ້ັ້ນຜີຍັກຈ້ົ້ງຂານວ່ານ ໂດຍພຣະຣາຊອາດຍານ້ອຍເກ້ົ່ານ້ັ້ນ ຄັ້ນວ່າຜີຍັກ
ກລ່າວດັ່ງນ້ັ້ນແລ້ວ ມັ້ນຈ້ົ້ງໄປຂ້ົ້ນເອົ້າທ້ຶນຜ້ານາປຸກແປງໃຫ້ເປ້ັນຜ້ານສາດໃຫ້ເຈົ້າ
ທ້ົ້ງສາມ ຢູ່ຕ້ານສຸກຂະສຳຣານກໍມ້ີແລ ເມ້ົ່ອນ້ັ້ນມ້ານະນ້ີກາບຈ້ົ້ງກລ່າວວ່າ:ຄຸ
ຣາທ່ານຜີຍັກທ່ານຈ້ົ້ງໜ້ີໄປຢູ່ໃນທ້ີ່ອ້ຶ່ນທ້ີ່ໄກ ຢ່າໄດ້ມາຢູ່ໃນທ້ີ່ນ້ີ້ເທ້ີ້ນ ຄັ້ນວ່າມ້ານະ
ນ້ີກາບ ກລ່າວດັ່ງນ້ັ້ນແລ້ວ ຜີຍັກກໍຄຸທ້ົ່ວເອົ້າລ້ົ່ງຂາບໄຫວ້ເຈົ້າທ້ົ້ງສາມແລ້ວ
ມັ້ນກໍເຕ້ັ້ນທະຍານເມ້ົ່ອສູ່ທ້ີ່ຢູ່ແຫ່ງຕ້ິນໃນເຂົ້າບຸຄັ້ນທອບໜຸ້້ນກໍມ້ີແລ ສ່ວນດ້ົ້ງກາ
ນະທ້ີ່ນ້ັ້ນຈ້ົ້ງໄດ້ຊ້ື່ວ່າ ທ່າຍັກຄຸເຮ້ືອນທ້ຶນ ເທ້ົ້າກາລະບັດນ້ີ້ແລ

ບັດນ້ີ້ຈັກຈາເຖ້ົ້ງທ້ົ້າວຣາພພະນາສວນ ອັນຢູ່ໃນທ້ົ້ງຄອນໂຂງທ້ີ່ນ້ັ້ນກ່ອນ
ແລ ໃນເມ້ົ່ອທ້ົ້າວຣາພພະນາສວນ ແຕ່ງໃຫ້ພຣະບາ (๕) ທອນໄປຣົບ
ເລອທ້ົ້າວພຣະລານ ກັບທ້ົ້ງມ້ານະນ້ີກາບໃນກາລະປ້ົ້ານນ້ັ້ນ ກໍບ່ໍ່ເຫັ້ນພຣະບາ
ທອນຄ້ຶນມາຄອບດ້ວຍເຫດຮ້າຍແລກ້ານດ້ີຈັກສ້ົ້ງຈັກອັນ ເຈົ້າກໍທ່ໍ່ນ້ົ້ງປູ່ຄ້ຳຄອງຖ

ผู้ญาวเหิ่งหางมึนบางมีประหมางว่าได้ก่อๆเดือนบ่ๆแล้ว เจ้าจิ่งคะนิงใจ
ว่าส่อนถั่งพระบาทอนหัวหูายฝูงนี้ ธระบ่าบ่ผาบแพ้แก่ท้าวพระลัก
พระลาม แล้วลักหนีบ่สิงไสชะแล ถังว่าท้าวธาพพะนาสวงคะนิงใจ
สันนี้แล้วเจ้าจิ่งบิงทะบูสินให้ไปเอาพระบาบักอันปู่ใบ ปาหีมมันพพาง[๑]
พุ้งมาธิบเลาซ่อบถินทั้งแล เมื่อนั้นปืนสอน จิ่งไปรอก ป่าหีมมันพพาง
แล้วก็ไปหาพระบาบักผู้ชื่อว่า ถังหีบักอันมีบิดสักบ่อีวาง บ่
อาดจักนับอ่านได้ทั้งแล ถังว่าปืนสอนไปธอกแล้ว พระบาถังหีบัก
กับอกเดินไพ่หินใบหาหั้งมวนได้สองอักใอเพนีแล้ว มันจิ่งเตั้นทะบาง
มากับด้อบบิดสักบ่อีวางแห่งถินแล้ว กับลวดมาเถิงหางกอนใองหีนั้ง
แล้ว พระบาบักชื่อว่าถังหีบักนั้นมันจิ่งบ่มีใหว้ท้าวธาพพะนาสวน ว่า
เทอะฝูงข้าใหว้มะหาธาชุเจ้าถิน (๔) ประเสิดกว่าถินแลผีบักหั้ง
หูาย เจ้าภูมีประใบชุนะเบื่องใด จิ่งใช้ปืนสอนไปหันเอาฝูงข้าหั้ง
หูายมาเถิงหนกอาจา เมื่อนนท้าวธาพพะนาสวนจิ่งกลาวอา ดูธา
ท่านถังหีบักอันเป็นพระบาแก่บักหั้งหูาย ยังมีภระไทชายสองถินกับ
น้ามะนีภาบถือบ่างมาลักเอาบางๆจันทา อันเป็นเมืงแห่งภูหนีไปในหีสละ
ก้าเพื่อพุ้นแล ส่อนถั่งภระไทชายกับหั้งน้ามะนีภาบถือนั้น อันมีอีหา
หีอีหหี แลเดชะอะนุพาบอันมาก เราจิ่งได้ใช้ปืนสอน ไปเอาท่าน
หั้งหูายมาก็ดีชุ่อบอ่อบให้ได้เมืงเราถืนมาหาเราแท้ถั่งนั้น เราก็บ่มีลืม
บุนคุนแห่งท่านชะแล เมื่อนั้นถังหีบักได้บิงถำ ท้าวธาพพะนาสวน
กล่าวสันนั้นมันก็มีใจอันชุมชื่นบินดีมากนักแล้ว มันจิ่งกล่าวว่าถังว่า
เจ้าภูจักให้ฝูงข้าหั้งหูายไปไล่ไก่ถามเอาบางๆจันทา กับดอมภระไท
ชาย สองถิน กับหั้งน้ามะนีภาบนั้นก็บ่ดีดยากสร้างแล แม่นว่าปอกก้อบ
ว้าวห่อบสุกกินก็บ่ว่าบากเสิงหมื่นหื่นเสนหีก็ข้าแล ถังว่าถังหีบักอัน
เป็นพระบาแก่บักหั้งหูาย (๕) กล่าวสันนั้น ท้าวธาพพะนาสวนก็
มีใจอันชุมชื่นบินดีมากนักแล้ว เจ้าจิ่งกล่าวว่า ดูธาท่านถังหีบัก

---

๑ ถวนเป็น หีมพาบ

ถันอ่าท่านบ่ป้านบ่กิวสันนั้น ท่านจิ่งไปข้าเสิงบ้วยาบโจบ ภับท้าวม้า
มะบีภาบเสิงแล้ว ท่านจิ่งเอาผมู้แห่งเรา ถืนมาให้แก่เราแด่เน้น
อ่าถ้ำนั้น เมื่อนั้นถันทีบัก จิ่งฮานอ่า "ภูธาข้าสองหากจักไปเอิา"๑
ผมู้เจ้าภูถืนมาหาเจ้าภูบ่ยากภ่อข้าแล ถันอ่าถันทีบักภล่าวสันนั้นแล้ว
มันจิ่งบอกเถ้นไยหาแห่งมันอ่า ภูธาท่านขุนสิบยาวปาหากภับท้าลิ
พินไยหาได้อักไขเผบีภ่ไปเป้น "แม่ทับหน้า"๒ เท้าอันเน้น ภับท้า
ขุนนักปาดรู้จักถองแล ลิพินมะหินละไยหา อักไขเผบีบ๋ๆ ไปเป้น
แม่ทังหิน ปีกซ้ายเท้าอันเน้น ภับท้าขุนผีปองให้ไก้ แลลิพินมะหิน
ละไยหาอักไขเผบีบ๋ๆ ไปเป้นแม่ทังอิงท่ำภางเท้าอันเน้น ภับท้า
ขุนขอกไล่ให้(เหัง)ได้ลิพินมะหินละไยหา อักไขเผบีบ๋ๆไปเป้นแม่ทับหิน
ปีกขวาเท้าอันเน้น ภับท้าขุนหายเถาะเฮันสว่างแล้ว อันมี (๓) ลิ
พินมะหินละไยหาอักไขเผบีบ๋ๆ ไปเป้นแม่ทับป้านหมูน พายหู้ๆให้
ได้ภิจจะธาดุภางเราพระอิๆ ป่าช้าป่างางเท้าอันเน้น ถันอ่าพระ
ยาถันทีบัก บอกเถ้นไพ่พินไยหา แห่งถินสันนั้นแล้ว ขุนสิบ
ยาวปาหากภ่บอกเถ้นไพ่พินไยหาแห่งถิน เตั้นทะยางไปเหมืออากาว
ภางหาวไปเป้นบายภองแล่นแม่ทับหน้าหั้นแล เมื่อนั้นขุนนักปาดรู้จัก
ถองภ่เอาไพ่พินไยหาแห่งถินไปเป้นแม่ทับอิงก้ำซ้ายหั้นแล ถันนั้นขุน
ผีปองให้ไก้ลิพินมะหินละไยหาได้อักไขเผบีบ๋ๆ ไปเป้นหินปีกอิงท่ำภาว
หั้นแล ถันนั้นขุนขอกไล่ให้เหังภ่เอาลิพินมะหินละไยหาแห่งถินไปเป้น
แม่ทับหิน "ปีกขวา"๓ หั้นแลถันนั้นขุนหายเถาะเฮันสว่างแล้วภ่เอา
ลิพินมะหินละไยหาแห่งถินไปป้านหมูนหู้เอื้อมแองไว้ ถันอ่าบุถละผู้
ใดบ้าอีถ้านป้านภ่วถองหู้หูบหู้ภมาสอกบ๋ๆภ่ถี วาบ๋ๆภ่ถี ให้ขุน
หายเถาะเฮันสว่างแล้ว ไปจับเอ๋ามาพันมาย่ำ (ภ) เป้นถั้งปาปี้างนั้น
แล้ว จิ่งเอาหม้อางมาถั้มมาจืน ป่าให้มันตายให้มันเป้นทุภอะเวทนา

---

๑ ในใบลานจานก่ำอุน "ใดยๆท่านถันทีบัก หากจักไปเอิา" ผูก ๑๑ มัด ๑ หน้า ฉ
๒ ในใบลานอุนว่า "มีทับหน้า"
๓ ในใบลานอุนว่า บีบขวา

ลำบากยากบ็วงหนักหนา แล้วจ็วงปล่อยมันไปนั้นเทื้อ ถับอ่าขุนแม่ทับ
ทัว ๕ เอาลิพิบมะหิบละโยหาไปตามแม่น้ำก้ำตาอันตึก ขึ้นไป
เปันอันมืดมิบอิบหะกาบมากบัก ส่อบถั้วขุนสิบยาวปาหูากอันเปันแม่
ทับหน้ากเอาลิพิบมะหิบละโยหา ไปเถิงเจ้าทัวสีพระอิวอันปู่ในผาสาด
เรือบทึบ เมื่อบั้นท้าวพระลักเมระลาม กับทัวม้ามะนิกาบกลิ้วแล
เหันลิพิบมะหิบละโยหา แห่วขุนสิบยาวปาหูาก มาในทีปู่แห่วเจ้า
มากบักสันบั้น เจ้ากมากับปู่จอ้ายกอ้าย บ่ยิบร้าย แลยิบดี
เหมือบถั้วบ่มีข้าเสิกสัตวูมาอิบมาชุิบ อันจักกะทำร้ายแก่ตินบั้นแล
เมื่อบั้นผีบักทัวหูายมาเหันเจ้าทัวสีพระอิว บ่ปากบ่ติ้ว ปู่ตามสุกขะ
สำบาย สันบั้น เอิากใส่ใจว่า เจ้าทัวสีพระอิวบ่ป้าบ บ่กัวเอิา
มากบัก เอิาจ็วงแยกเปันปีกอิวองบ ล้อมอ้อมผาสาก เจ้าทัวสีพระ
อิวเปันถั้วถิบ (๒) ทัวหูายเหันปาปั้ว ปาจิ๋ แล่นไปยาดกับกินบั้นแล
ถับว่าลิเหมินมะหิบละโยหาทัวหูาย หมายมีขุนสิบยาว ปาหูากวงบ
แวาล้อมอ้อมทุกก้ำทุกพายแล้ว เอิาจ็วงพ้อมกับร้อวโห อันมีสูงอัน
พลึกสาเผิวกัวแล้ว เอิาจ็วงพ้อมกับแล่นเอ้ำไปด้วยถ่ำใส่ใจว่า จัก
ไปกุมเอาให้ ได้หั้นแล เมื่อบั้นม้ามะนิกาบจ็วงออกไปดึกผีบักทัวหูายอัน
ปู่ในทีสละก้ำกาอันออกถั้วบั้น ส่อบถั้วผีบักทัวหูาย กพ้อมกับขุะ
เถันฟ้าไปตึกทำกาวแม่น้ำทะนะนะทึ แล้วแลกอวกับตายในแม่น้ำทีบั้น
มีประหมานใกลบ็วงหั้นแล เมื่อบั้นผีบักทัวหูายฝูวบ้าปู่ในสามทีสละบั้น
เอิากบ่ป่าบ่เอิา กลอดพากับแล่นเอ้ำไปมากบัก บาวพ่อวบินขึ้นไปใน
บาวพ่อวบินไปเหมืออากาด เปันถั้วจักยากหั้นจิกกินทัวถึบนั้นแล เมื่อบั้น
ท้าวพระลาม จ็วงแกว่วถาบกายสิกอันมีแสวมาบเมื่อวรุ่วเรือว ทั่วอา
กาดกาวหาวถั้วบั้น ส่อบถั้วแสวดาบอันบั้นกไปกอดกู้วแถ่วขา ตีนมื
แห่วผีบักทัวหูายฝูวบั้นเอิากกอวกับตาย มีประหมานว่าได้ใกลบ็วงหั้นแล
(๙) เมื่อบั้นผีบักทัวหูายฝูวบ้าบ่ตายบั้น เอิากเตั้นแล่นอ้อมล้อมเอ้ำไป
เปันถั้วจักหมุบยากรอดถึวเอาไปกินบัดวงบั้นแล เมื่อบั้นท้าวพระลาม

จ๊ำบิ๋วหะบูสิบไปก๊ดผีบักหว้ำหูายเอ๋าก๋ำอ๋างกับตายมีปะหฉามว่าได้ ๑๒
โภดหั้นแลเม๊อหั้นแม่หับหว้ำ ๕ อันเป้นป๊ีกอว่าซ้ายแลหับอิงห่ำ "กลาง"๑
กับหว้ำแม่หับหู๊างเอ๋าก๋ำได้บินสูงหะบุสิบห้าวพระลาม บิ๋วนั้นเอ๋า
ก๋ำฝากติบิบย่องกับเฮ้ามาะถิงหมู่กองแลหอ๋วหน้าแล้ว เอ๋าก๋ำพ้อมกับฮ่ำ
เอื๊อกเบื๊อกอ้อมผาสากเจ๊าหว้ำสี้พระอิง เป้นอันมื๊ดมิบอิบหะภาบเหมื๋อน
ด่ำราหูสูงพระอาทิ๋ว แลพระจับนั้นแล เม๊อนั้นม้ามะนิภาบจ๊ำออก
ไปดึกบ้ำหมู่ผีบักหว้ำหูายห๋อหุกแห่ง เอ๋าก๋ำกองกับตายมีปะหฉามว่า
ได้ ฉิ ตี๋ปายแปดล้าน เอ๋าก๋ำพ้อมกับแตกไปหางใต้หิบเหมื๋อหิบอัน
ตึก แลอันออก ออกห้อบแลพูเอ๋าหุกแห่งหุกพายแล้วเอ๋าก๋ำพ้อมกับไป
หอบอุ้มเอ๋าพูผาป่าก๊มวางลิงใบผาสากเจ๊าหว้ำสี้พระอิงมากนัก เม๊อนั้น
ม้ามะนิภาบจ๊ำเต้นหะบาน (๑๐) ออกไปดึดรับหินผาหว้ำหูายอันผีบักหว้ำ
หูายก๊มวางลิงมาใส่นั้นก๋ำลอดไปรับก๊ก หุกก้อนหุกโก่นหว้ำมอนบ่เส่ดซุะหู๊
ส่อนถ้ำโก่นหินหว้ำหูายฝูงนั้นก๋ำลอดซุะเดินฟ้ำลิงใส่แม่น้ำหะนะนัทหี เป้น
อันก็กองอางนองเนก เต้นแม่น้ำหว้ำมอน บางพ่องซุะเดินไปตึกแถมฝั่งน้ำ
แลป่าดิงพิงไพเป้นอันเญ๋ยะดาก เต้นไปด้วยหินผาห้อหุกแห่งหุกพาย
บ่หยากจักหับอ่านได้ ก๋ำลอดภายะเกิดเป้นพู ผา ก้อน โก่น เต้น
แม่น้ำแลดิงาอบหว้ำมอนหั้นแล เม๊อนั้นผีบักหว้ำหูายก๋บ่ป่าบ่เซ๊าเอ๋าก๋ำ
ซ้ำไปกิกถอกเอ๋าก๊บไม้แลเก๊ือเอ๋าหว้ำมอน มาซักก๊มลิงมาใส่หิ๊วหิสสะหว้ำ
มอนบ่อากจักหับอ่านได้หั้นแล เม๊อนั้นห้าวพระลาม จ๊ำซักป๊ันสะย
อึ้นไปแป่น้ำาเมพ้ำบ้ำก๊บไม้ แลเก๊ือเอ๋าหว้ำมอนก๋ำลอดสอ่านเซ๊นซุะเดิน
ฟ้ำลิงไปก๊กแม่น้ำแลดิงาอบหว้ำมอน ส่อนถ้ำแม่น้ำหว้ำมอนก๋ำลอดบ้ำเก๊ิด
เป้นก้อนโก่นหินผาต้นไม้เก๊ือเอ๋าบ่อากจักหับอ่านได้หั้นแล เม๊อนั้นผีบักหว้ำ
หูายก๋บ่ป่าบ่เซ๊าก๋ำลอดพ้อมกับเต้นหะบานเอ๋าไปมากบ๊ำหนักหนาบาง(๑๑)
พ่องเบกหอกแลแบกง้าวเต้นเล่นเข้าไปก๋มี บางพ่องบิ๋วหะบูสิน กับ
หว้ำหน้าไม้แล ป๊ันไพเข้าไปก๋มี บางพ่องแบกถ้วยตระบองแกว่งเข้าไป
ก๋มี บางพ่องหะบานไปหอบเอ๋าพูผาป่าไม้มาก๊มใบลิงมาใส่ก๋มี บาง

---

๑ ถอนเป้น ห่ำกาง

พ่อๆเต้นแล่นเข้ามาถ้อมหาๆกินกำมิ บาๆพ่อๆบินเข้ามาถ้อมล่อๆอาภาวกำมิ บาๆพ่อๆกะทำสูงอันร้องโหเบื้องบัน เข้าไปหาเจ้าท้าสีพระอิๆเป้นถั่งหมาเหิ่าเบื้อแลกอาๆฟานบั้นแล เมื่อบั้นท้าวพระลามจิ่งบิๆทะบูสินไปล่อๆถ่งอแป่ ม้าๆเพพ้ๆขัวหมู่ลิพิบไยหา กับหัวหน้าไม้แลป็นไฟหอกก้าวถ้อมกระบอๆ แลพูผา ป่าไม้หัวมวนกำลอกสว่างเสันชะเณ้นไปหื่อทุกแหว่ๆ ทุกพาย บาๆพ่อๆตาย บาๆพ่อๆแตกหนีไปหื่อป่าไม้พูผา บาๆพ่อๆเต้นทะบานเข้ามา เป้นอันอุกอลุกอุ่นมือเป้นพลึกสาเผิๆกือเหมือนถั่วลิมกับปะอิมาก อันจักมาฟากติแป่ม้าๆกับบั้นแลเมื่อบั้นม้ามะนีกาบกำช้ำทะบานออกไปดึกเต้นถิบ ทำเขัาลิพิบไยหาหัวมวนเป้นอันอุกอลุกเบื้องบันสบั้นก้อๆ หื่อแหว่ๆหก้อๆ (๑๒) จักกะอานหัวมวนเอากำปู่บ่ได้ กำลอกพ้อมกับแตกกระจัดกระจาย เรี่ยรายหนีไปบ่เสดชะหุ่มากนักทั้นแล ส่วนถั่วผีบักอันกองกับตายในขณะเมื่อม้ามะนีกาบถืมีประหมางว่าได้อักโขเผนีปายแสนโกดทั้นแล เมื่อบั้นผีบักหัวหูายกำบ่ป่าบ่เชิา เอากำช้ำโหูหู้วเข้ามา เหมือนถั่วเก่าบั้นแล เมื่อบั้นขุนเสบายบักผู้ชื่อว่าสิบยาวปาหูากบั้น มันกำแบกถ้อมตระบองเต้นเข้าไปเถิงเจ้าท้าสีพระอิๆแล้ว กำลอกแกว่งถ้อมตระบองฟากติบ่มีบางทั้นแล เมื่อบั้นม้ามะนีกาบจิ่งถืดรับถ้อมตระบองอันบั้นป่อไปถูกลิพิบไยหาหัวมวน เอากำกองกับตายมีประหมางว่าได้โกดบ็ๆทั้นแล เมื่อบั้นขุนสิบยาวปาหูากช้ำแบกก้าวทะบานเข้ามาเถิงเจ้าท้าสีพระอิๆแล้ว กำลอกแกว่งฟันบ่มีบางทั้นแล เมื่อบั้นม้ามะนีกาบจิ่งอกไปถืดรับก้าวถดวางบั้นชะเณ้นอกไปถูกลิพิบไยหาหัวหูาย (๑๓) เอากำกองกับตายมีประหมางว่าได้โกดบ็ๆทั้นแล เมื่อบั้นขุนสิบยาวปาหูากช้ำแบกก้าวทะบานเข้ามาเถิงเจ้าท้าสีพระอิๆแล้ว กำลอกแกว่งฟันบ่มีบางทั้นแล เมื่อบั้นม้ามะนีกาบจิ่งออกไปถืดรับก้าวถดวางบั้นชะเณ้นออกไปถูกลิพิบไยหาหัวหูาย เอากำกองกับตายมีประหมางว่าได้โกดบ็ๆ

ทั้นแล เมื่อนั้นอุบสิบยาวปาฏาฉก็ซ้ำฉัดหอกสามปักไปใส่เจ้าทัสีพระ
อิงทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบก็ซ้ำวิกฤิกหอกใจกลางนั้นฉะเณ็นออกไป
ฉัดแหงแหลางฝาก ไผ่พินไยหาทั้งอนเอาก็ลงกับลายมิประหมาน
ว่าได้ใกณ็งทั้นแล เมื่อนั้นอุบสิบยาวปาฏาฉก็มิใจใกลญมากบักมัน
จิงกำก้าปั้นกะบานเอ้าไป ว่าจักติยังม้ามะนิภาบ ด้วยคำใส่ใจว่าจักให้
มันมุ่นผิงกระจอนไปทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิงออกไปก็ด อุบสิบยาว
ปาฏาฉะเณ็นฟ้า ยอกไปก็กไผ่พินไยหา เอาก็ลงกับลายมิประหมาน
ว่าได้ใกณ็งทั้นแล เมื่อนั้นอุบสิบ (๑๔) ยาวปาฏาดผูดลุกได้แล้วก็ซ้ำเต้น
กะบานเอ้ามา บ่ถืมถืบม้ามะนิภาบด้วยคำใส่ใจว่า ให้มันตายบักญอ
ทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบก็ซ้ำกิดไปก็กอุบสิบยาวปาฏามุ่นผิงกระจอน
ตายไปทั้นแลถันว่าอุบสิบยาวปาฏาดตายไปแล้อ อุบนักปาดรู้จักลอ ก็มี
ใจอันก็อใกลใกลหามากนัก มันจิงบิงกะบูสืบเอ้าไปหาเจ้าทัสีพระอิง
ด้วยคำใส่ใจว่าให้มันตายไปพ้อมกับกัสี ถืมบักญอนั้นทั้นแล เมื่อนั้น
ม้ามะนิภาบ จิงอ้าปากรับเอาปืนอันนั้นได้แล้อ ก็ลอดถุ่มน้ำลายออกไป
บ่มีบางทั้นแล เมื่อนั้นปืนสอนก็ลอดฉะเณ็นออกไปก็กอุบนักปาดรู้จัก
ลอปือก็กลิพินไยหาทั้งูาย เอาก็ลงกับลายมิประหมานว่าได้ใกณ็ง
ทั้นแล เมื่อนั้นอุบนักปาดรู้จักลองก็ผูดลุกได้แล้อ ก็ลอดเต้นกะบาน
เอ้ามาแหว่างก้าอฟันเสาผาจากอันแล้วด้อยหินทั้งอน ส่อนถั่งก้าอ
ดอกนั้นก็ลอดมุ่นกระจอนไปทั้นแล้อ เมื่อนั้นมันก็ลอดจับหอกฉัดไปใส่
(๑๕) เจ้าทัสีพระอิงบ่มีบางทั้นแล เมื่อนั้นท้าอพระลามจิงแหว่างก้าอ
ฟันหอกดอกนั้นขากฉะเณ็นไปก็ก ต้องฉัดแหงลิพินไยหาทั้งอนบาง
พ่องขาหักขาเล ล้มเซซอนไปมามากนักบางพ่องแล่งหัก บางพ่อง
แลอขาดใส้ไปกออกเร่งรอยไปก็อปากกิงพิงไพ ทั้งอน เอาก็ลงกับลาย
ไปมิประหมานว่าได้ใกณ็งทั้นแล เมื่อนั้นอุบนักปาดรู้จักลองซ้ำแหว่าง
ด้อมตระบองเอ้าไป ภาะเจ้าทัสี ด้วยคำใส่ใจว่า จักติให้ตายไปทั้นแลเมื่อ
นั้นม้ามะนิภาบก็ซ้ำอกไปก็ดรับด้อมตระบองอันนั้น ก็ฉะเณ็นฟ้าออกไปก็ก

ลิพินไขหาหัวหูายเอิาก็ถอางกับตายมีปะหมางว่าได้ใกลบ๋างทั้นแลเมื่อนั้น ขุนนักปากรู้จักถอางก็ซ้ำใกลถูง บ๋างหนักหนามันจิ่งกำก้ำปั้นแล้วหู้นลาย ชักช้อา เต้นเปาะป่อาเข้าไปหาเจ้าหัวสิพระอิา ด้วยถำใส่ใจว่าชักช้อาให้หัวแตกตายไปทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีกาบจิ่งออกไปถึกขุนนักปากรู้จักถอาหัวแตกมุนพิากระจอนไปแล้ว กำลวกสั่งชีวิดจิดทั้นแล ถันว่า (๑๓) ขุนนักปากรู้จักถอาตายไปแล้ว ขุนผีปอาให้ได้ กับ่างเกิดมีใจอันใกลถูงนากนัก จิ่งทะบานไปอุ้มเอาพูกอบห่อบ๋างมาใบนถ้ม วาางลิาใส่เจ้าหัา ๔ พระอิาด้วยถำใส่ใจว่าให้มันมุ่นผิาตายไปบัดถูงอหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีกาบจิ่งทะบานขึ้นไปถึกรับพูกอบหูอา ห่อบนั้นแตกผิาชะเดันฟ้าตกลิาไปใส่แม่น้ำทะนะนัทที บ่อากจักนับล่วนได้ กำลวกเกิดเปันเกาะเปันถอบ หิระแม่น้ำหั้งมวนหั้นแล เมื่อนั้นขุนผีปอาให้ได้กะทะบานลิามาแต่อากาดแล้วแลถืบทำบอกซุ่ฟ้า นาสาก เรือบหินหั้นพั้งมุ่นผิาไปมากนัก เมื่อนั้นม้ามะนีกาบจิ่งทะบานออกไปถึกขุนผีปอาให้ได้ชะเดันฟ้าไปตักทำกาางแม่น้ำ พุ้นแล้วก็ซ้ำทะบานถืบมาบ่มีบางหั้นแล ถันว่ามันถืบมาเถิางนาสากแห่าเจ้าหัวสิพระอิาแล้ว มันก็บ๋างทะบูสินเข้าไปหาเจ้าหัา ๔ บ่มีบางหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีกาบจิ่งอ้าปากถวยเอาปืนทะบูสินได้แล้ว ม้ามะนีกาบจิ่งถุ่มน้ำลายให้ปืนสอนชะเดันถืบไปถึกขุนผีปอาให้ (๑๗) ได้ชะเดันขว้ามลิาใส่แผ่นดินแล้วแลมันก็เอาหน้าผากถูกากแผ่นดินไปถึกลิพินไขหาหัวหูายตายไปมีปะหมางว่าได้ใกลบ๋างหั้นแล เมื่อนั้นขุนผีปอาให้ได้ กำซ้ำทะบานถืบมาแกว่างถาบกายสิกฝันม้ามะนีกาบด้วยถำใส่ใจ ว่าจักให้มันขาดก่อาชะเดันหนีจากกันหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีกาบจิ่งเอาขาหัวสอา ถึกรับถาบกายสิกถอาบั้นชะเดันออกไปถึกลิพินไขหาหัวหูายตายไปมีปะหมางว่าได้ใกลบ๋างหั้นแล เมื่อนั้นขุนผีปอาให้ได้กำซ้ำชักหอกใจกไปใส่เจ้าหัวสิพระอิาหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีกาบจิ่ง ไปถึกรับหอกถอาบั้นชะเดันออกไปถึกลิพินไขหาหัา

ຫຼາຍຕາຍໄປໄດ້ໂກຄນຶ່ງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຜິປອງໃຫ້ໄດ້ ກໍມາຊ້ຳແກວ່ງ
ຄ້ອນຕຣະບອງເຂົ້າໄປລ້ວຍຄຳໃສ່ໃຈວ່າ ຈັກຕີ ໃຫ້ ນັນຂາດ "ຊອງ" ๑ ຊະເດັນ
ອອກໜີ ຈາກກັນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີກາບຈົ່ງອອກໄປຕິດຮັບຄ້ອນຕຣະບອງ
ອັນນັ້ນຊະເດັນອອກໄປຕົກລົ່ນໃນໂພທາທັ້ງຫຼາຍ ເຂົາກໍກອງກັນຕາຍໄປໄດ້ ໂກຄນຶ່ງ
ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຜິປອງໃຫ້ໄດ້ກໍຊ້ຳບັງເກີດມີ (๑๗) ໃກທາກ້ວໃກຄນາກ
ນັກ ນັ້ນຈົ່ງເຕັ້ນຄຣະໂບງເຂົ້າໄປເພື່ອວ່າຈັກກຸມເອົາໃຫ້ ໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ
ກາບຈົ່ງທະບານອອກໄປຕິດຂຸນຜິປອງໃຫ້ ໄດ້ຊະເດັນຟ້າໄປຕົກລົ່ນໃນໂພທາທັ້ງຫຼາຍ
ເຂົາກໍກອງກັນຕາຍນີ ປຣະໜານວ່າໄດ້ ໂກຄນຶ່ງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຜິປອງໃຫ້ ໄດ້
ກໍຊ້ຳທະບານຄືນມາເຖິງຜາສາດ ເຈ້ົາທັ້ງສີ່ພຣະອົງແລ້ວນັ ຈົ່ງບໍ່ຄືນສັກຄຣະ
ເປັກເຂົ້າໄປ ເພື່ອຈັກໄປຄຶບທຳໃຫ້ຫົວແຕກຕາຍໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະ
ລັກຈົ່ງບໍ່ດາບກາບສິດເງືອດຟັນຖືກຂາຂຸນຜິປອງໃຫ້ ໄດ້ຂາດຊະເດັນໄປແລ້ວ ນ້ຳ
ນະນີກາບກໍຊ້ຳໄປຕິ:ຜົງກຣະຈອນຕາຍໄປບັກລຸງວຫັ້ນແລ ຄັນວ່າຂຸນຜິປອງໃຫ້ ໄດ້
ຕາຍໄປແລ້ວຂຸນຊອກໃຊ້ ໃຫ້ ເຫັນກໍມີ ໃຈອັນ ໂກດລຸງດນາກນັກ ແລ້ວນັ້ນຈົ່ງບອກເຕົ້ນ
ລີພົນໂຍທາທັ້ງຫຼາຍເຂົ້າໄປແວດລ້ອມອ້ອມຜາສາດເຈ້ົາທັ້ງ ๔ ພຣະອົງນາກນັກ
ແລ້ວເຂົາຈົ່ງພ້ອມກັນເຕັ້ນທະບານເຂົ້າໄປມີ ສຸງອັນພລຶກສາເພິ້ງກ້ວນາກນັກ ເປັນ
ດ້ັງແຜ່ນດິນຈັກຫຼຸບຫ ຸ້ມເພພັ້ງໄປບັກລຸງວນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະ(๑๗)ລານ
ຈົ່ງແກວ່ງດາບກາບສິດ ອັນມີ ແສງອັນນາບເມື້ອງຮຸ່ງເຮືອງທ້ວອາກາດກາງຫາວ
ນາກນັກ ສ່ວນດ້ັງແສງດາບອັນນັ້ນກໍໄປກອດກ້ຽວບ້ັງແຄ່ງຂາດ ນິ ວຕົວແຫ່ງຜີ ນັກທ້ັງ
ຫຼາຍເຂົາກໍກອງກັນຕາຍໄປໄດ້ ໂກຄນຶ່ງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນນັກຊອກໃຊ້ ໃຫ້ ເຫັນກໍ
ຊ້ຳບອກເຕົ້ນໃຫ້ເຂົາໂຫ ຼຫ ້ັ ງເຂ້ົາມານາກນັກບ່ ຢ ່ານ ບ ່ ່ເຊົາ ບ ່ ່ຫົນ ບ ່ ່ ຖ ອ ຍ ໜ ີ ໄດ ້ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ
ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລານຈົ່ງ ບ ິ ງ ທ ະ ນ ູ ສ ິ ນ ອ ັ ນ ມ ີ ສ ຸ ງ ອ ັ ນ ດ ້ ັ ງ ເ ມ ື ອ ງ ນ ັ ນ ສ ນ ັ ่ ນ ฟ ้ ່ า ผ ่ า ໂ ກ ດ
ທ ິ ້ ັ ນ ແ ລ ເ ມ ื ่ อ ນ ั ้ ນ ป ั ่ ນ ส อ ນ จ ้ ◌ ◌ ◌

ขานถืมมาใขมถืมชักใส่เจ้าทั้งสิ้นอะอิงเป็นถั่งแผ่นดินพิภะอ้ำล้ม พื้นทั้งฟ้าแผทับลิงแล ตั้งอันมีสงูงอันถังถื่นๆเถ้งๆท้องอากาศกางหาวนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิงทะขานขึ้นไปเตั้น (๒๐)ถึกแปม้างเผผงาต้นไม้แลเถือเอาทั้งหูายปูงนั้นสอ่วนชุะเดันฟ้าไปภิกท่ำกางแม่น้ำทะนะนัทที่แล เป็นอันถืกองงอาผกเต้นแม่น้ำที่นั้นกลอกเป็นเกาะ เป็นลอมเท้าภาละบัถีแล บาๆพ่อๆชุะเดันไปตักใบป่าไม้ไผพระนอมทั้งมวน กลอกบังเกิดเป็นพูกอยลงบน้ำ แถมน้ำที่นั้นเป็นอันเถ้งระดากเต้นไปแต่พูกอยทั้งมวนเท้าภาละบัถีแลเมื่อนั้นขุนชอกใช้ให้เหัน กลอกบังเกิดมีไภหาก้อไภถมากมักมันจิงทะบานไปจับเอาเสาผาสาก ถิกฤอกทึ้นถืงขึ้นด้วยถำใส่ใจว่าจักให้มันแปม้างเผพ้า ทับเต้งให้ท้าวพระลักพระลาม แลม้ามะนีภาบตายทั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิงทะบานไปถึกขุนชอกใช้ให้เหัน ปิวไปถึกลีพินมะหินละไยหา บาๆพ่อๆตายหือกุดแลอยาก บาๆพ่อๆชุะเดันฟ้าไปกับถอมกันมีมากหูาย เอิาก็กษๆกับตาย มีประหมานว่า ไก้ไภถบ้างทั้นแล เมื่อนั้น ขุนชอกใช้ให้เหัน กลุ้าทะบานถืมมาเถิงผาสากหินแล้วมันจิงเอ็นป้อบถ่าเจ้า (๒๑) ทั้ง ๓ ว่า ถูธาชาย"ใจใส"๑ ชาถชื่อ มึๆเธิบ เหถถั่งลีจิงมาลักเอิาเมั้งแห่งท่านหนีไปแล้วแล บ่สิๆถืนขึ้น๒ ให้แก่ท่านบ้จา เมื่อนั้นท้าวพระลามจิงเอ็นถ่าตอบว่า ถูธาท่านยักแย้อขาวมึงเธิบ มึงหากเป็นชาถเชื้อแผวยักแล้วเถ เป็นถั่งลีมึงจิงมากะทำร้ายเลอภูบ้จา ถันว่า มึงปากมีชีวิถอินทิ ให้หมั้นยืนยาวถั่งนั้น มึงจิงหนีไปปู่กับถอมกันมียักษ อันเป็นเชื้อชาภระภุนแห่งมึงนั้นเท้น มึงป่ามากะทำร้ายแก่ภูให้เสังชีวิถอินทิ แห่งมึงนั้นเท้น ส่วนถั่งท้าวธาพพะนาสอนผู้นั้นก็ภ่ใช่เป็นพ่อน้าเหมือนถั่งหน้าพ่อถึงแห่งสูถอกนา ให้มึงธิบหนีท่องพลันเท้าวันเท้น ถันว่าท้าวพระลามกล่าวถั่งนั้นแล้ว มียักษ ทั้งหูายหมายมีขุนชอกใช้ให้เหันเป็นต้น เอิาก็บังเกิดมีไภหาไภถมากมักษ เอิาจิงพ้อมกับเต้นแล่นเข้ามาหาท้าวทั้ง ๔ พี่น้องๆ อัน

---

๑ ถวนเป้น ใจใธ ๒ ขึ้น ถวนตักออก

ม้ามะนิกาบ ทากเป้นใยหาอาสาอันปู่ในผาสาทะเรือนหินหั้นหั้นแล เมื่อ
นั้นม้ามะนิกาบจิ่งเต้นทะยาน (๑๑) เอ้าไปถึกยังผีขักทุกแห่ง ทุกพาย
เอาก็กองกับตายเป้นถ้ำไว่นหินกางแก้งนั้นแล เมื่อนั้นอุบเสบายักผู้ชื่
ว่า ขอกไฮ้ให้เหันนั้น มันก็ยังก็วโกกโกหาปู่บ่แล้วบ่หัวจักเหื่อ มันก็
จักเติบลิพิบใยหาแห่งมันถือหวนไฟเต้นแล่นเอ้าไปเพื่อว่า จักจูกเผ่าผา
สาทเรือนหินหั้นเป้นอันห่างแท้บ่สิงไสหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่ง
หวยมือเกาะต่อยสายทะบูสิบ อันมีสงอันด้วมากนัก ผีขักทั้งหลายก็พ้อม
กับขะถ้ำเต้นกิกใจมากบิ่งหนักหนา เอาก็พากันแกว่งหวนไฟถิ่มเสิง
แล้ว ก็ลวดพ้อมกันเต้นทะยานไปหั่วหิสสะแห่งใต้หินเหื่อ เป้นถ้ำไก่
น้อยหูงอ เหันธุ้งแหูวออกบินมาเหื่ออากาดแล พากันแตกหนีไปลับลี้
ปู่ใน "พุ่ม" [๑] ไม้แลกิงกอนนั้นแล เมื่อนั้นอุบขอกไฮ้ให้เหันนั้น มันก็บ่ป่า
บ่เซา บ่ปุด บ่หิน บ่กอย หูบหูกผีกหนีไปทางใด มันก็ซ้ำบอกเว้นไพ่
พิบใยหาะแห่งมันเต้นแล่นทะยานเอ้ามาหาเจ้าทั้ง ๔ พระอิง (๑๗)
เป้นถ้ำถึบทั้งหลาย หูงอเหันปาจี่แล้ว แล่นไปยากหั้นถึงเอามา "ถิบ" [๒]
มากิน พ่ใผพ่มันหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิกาบ จิ่งออกไปเต้นกิดหั่วทุก
แห่ง ทุกพายเอาก็กองกับตายมื ประหมายว่าได้ ฆ โกกปาย ๕ ล้าน
หั้นแล หั้นอุบนักชื่ ขอกไฮ้ให้เหันนั้น มันก็บอกเว้นไพ่พิบใยหาแห่ง
มันถ่าลอกสอกแผ่นดินเอ้ามาหาเจ้าทั้งสิ้พระอิง เพื่อว่าจัก "บุบิ้น" [๓]
ขึ้นใบพื้นผาสาทเรือนหินหั้นแล จักภุมผูกเอาท้าวพระลักพระลาม
ม้ามะนิกาบให้ได้หั้นแล ถังว่า ผีขักทั้งหลายบุบิ้นมาใบพื้นแผ่นดินเถิง
ผาสาทเรือนหินหั้นแล้วเอา จิ่งพ้อมกันผูกออกจากแผ่นดินเป้นอันมืด
มิงอิงทะกางมากนักแล้ว เอาจิ่งพ้อมกันเต้นทะยานเอ้าไปหาเจ้าทั้ง
สิ้พระอิงเป้นถ้ำลิมพักไม้นั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิกางจิ่งเต้นทะยานไป
ติดผีขักทั้งหลาย เอาก็กองกับตายใบพื้นผาสาดหั้นมีประหมายว่าได้ ฆ

---

๑ ถอนเป้น พุ่ม จางก่ำฮูงพุ่มถิกับ ผูก ๑๑ มัด ๑ หน้า ๖๗
๒ ใบลานจางก่ำฮูง ฮิบ ผูก ๑๑ มัด ๑ หน้า ๖๒
๓ ใบลานจางก่ำฮูง บุมิ้น หน้า ๖๒

ใกลปาย ๔ ล้าน ๕ แสนนั้นแล ส่วนถ้ำลิพินมะหินละใยหา (๒๔) แห่ง
ผีบักหัวหูาบ อันข้าเสกอะหุ่เหื๊อตายนั้น เอิาก็พ้อมกันแตกกระจัด
กระจายพ่ายพังหนีไปหาใต้หินเหื๊อเป็นถ้ำลิมพักยอาบุ่นนั้นแล เมื๊อนั้น
ขุนผีบักผู้ชื่อว่า ขอกใช้ใหเหันนั้น มันก็บอกเถินใยหาหัวหูาบใหูหู้าเข้า
มา อันมามีดมิอหิอหิสละป่าถิาพิาไพหิานั้นมากนักแล้อ มันจิาบิอะมิด
เป็นสักเถิาระสาน จำพอกบิาอันมีติวอันใหู่มีประหมางหู่าว มีหิวอัน
น้อยๆ มีประหมางหู่หมากแถ้อาๆนั้นแล ก็ลอดปอยอาๆสักติวนั้นแล่นเข้า
ไปหาโพหิสักเจ้าเพื๊อว่า จักใหู้เจ้าหัวสิ๊พระอิาลิาแลเหันข้าสักออกตาๆ
มะหูากแล บู่ข้า บู่ฟังแล้วแล จักทะยางไปฉุดชิบใหู้ตายนั้นแล้อ
เมื๊อนั้นเจ้าหัว ๕ ก็หูาอเหันสักติวนั้นแล่นเต้นทะยางเข้ามาหาตินสันนั้นเจ้าจิา
แถว่าดาบกายสิดฟันถ่อากะเดันบ่อไปถืกลิพินใยหาหัวหูาบเอิาก็
กอาๆกันกายมีประหมางว่า ได้ใกลบิาหั้นแล เมื๊อนั้นสักติวชื่อว่ากันหู่าว หิว
หู่หมากแถอ้างนั้นก็ซ้ำถืบมาเป็นติวถั่งเก่า ก็เล่าเต้นทะยางเข้าไปหา (๒๕)
เจ้าหัว ๔ เป็นอันพลึกสาเพิาถิวมากนักหั้นแล เมื๊อนั้นม้ามะนิภาบ
จิาซ้ำไปถิกถืกสักติวนั้นะเดันฟ้าไปถืกขุนขอกใช้ใหเหันนั้น ลอดพ้อมกัน
บ่อไปถืกลิพินใยหาหัวหูาบ ไปดอากเป็นแปอไป เป็นถ้ำบิาบ้ามอกลูกหู่
หมากภ้าๆไปใส่ป่าก้อบป่าอ้อยนั้นแล เมื๊อนั้นสักติอชื่อว่ากันหู่าวหิวหู่หมาก
แถอ้างนั้นก็บู่ตาย มันก็ซ้ำทะยางเข้าไปหาเจ้าหัวสิ๊พระอิา ก็ลอด
เถิาผาสาดเรือนหินหินั้นหั้นแล แม่นว่าขุนขอกใช้ใหเหันก็หู่ทะยาง
เข้าไปตามบู่พากจากกันหั้นแล เมื๊อนั้นม้ามะนิภาบก็ซ้ำไปถิดเถิา ๖ หิ
ก็ลอดถืกขุดเดันฟ้าออกไปถืกขุนขอกใช้ใหเหัน อันปิ้นปู่พาบหู้าบั้น ก็
ลอดพ้อมกันบ่อไปถืกหินใก่บ ๑ อันมีถ้ำก็ฟ้ามุ่นกระจอบลายไปหัว ๖
ขานั้นแล ถันว่าขุนขอกใช้ใหเหันตายไปแล้อ ขุนหายเถาะเอันสอาๆ
แล้อ ก็บอกเถินลิพินมะหินละใยหาหัวมอบเลิกลาเมื๊อหั้นแล ถันว่าผี
บักหัวหูาบะเลิกลาหนีไปแล้อ (๒๖) ม้ามะนิภาบจิาภล่าวแก่เจ้าหัว ๖ หิ
นิผีบักหัวหูาบ ก็เลิกลาหนีไปหมิกแล้อ ก็หู่ถอบเราเจ้าข้าหัวหูาบพา

ภับ:ภีไปปู่ที่สนุกแก่ใจเธิว ใท้พ้นจากอันเฒ่นับสาบ เฒ่นถาวชากผีบักอับ
ภอๆภับถาบใบที่นี้เที่น ถับอ่าม้ามะนีภาบกล่าวถั้งนั้นแล้ว เจ้าท้าสอๆ
จ๊าพ้อมภับฮาบอ่า เอ๊ๆ เธิาท้าชูาบจ๊าพ้อมภับ:ภีจากที่นี้ ไปเมื่อ:ท้า
เที่น อ่าวั้งนี้แล้ว เจ้าท้า ฆ ฮันมีบาๆจันทาเป่นต้น ภ็พ้อมภันขึ้นขี่
ม้ามะนีภาบ ทะยานสู่อากาดภาๆหาว แล้วภ็สำเพาะหน้าสู่ที่สละทิน
เหนือแล้ว ภ็เลาะลุบขึ้นไปตามแถมฝั่งน้ำภะนะนัทีทั้นเล ถับอ่า
ม้ามะนีภาบทะยานไป พ่ปละหมานถาวบ๊าๆเจ้าท้า ฆ จ๊าไปเถิๆปากห้วย
น้อยอันน้ำๆ อันไชูมาถึบแม่น้ำใหญ่ทะนะนัทีแล้ว ม้ามะนีภาบจ๊า
ทะยานลิๆไปเชิาปู่ในฝั่งแม่น้ำห้วยบ่อยก้ำเหนือนั้นแล เจ้าท้าสอๆพระ
อิๆเชิาปู่ในที่นั้นแล้ว ภ็ลวดพ้อมภันลิๆไปอาบน้ำสำระเนื้อถิน (๒ก) ในปาภ
ห้วยบ่อยที่นั้นทั้นแล เนื้อนั้นบักมีปาบิภถิวๆเป่นอันมุภพิดีๆามมาภ
นัภ ส่วนถั้งปาบิภถิวนั้นภ็ลอยเข้ามาในปากห้วยที่นั้น ม้ามะนีภาบ
จ๊าภล่าวอ่าดูธาเจ้าท้า ฆ อันเป่นที่รักที่เผาแก่ข้า เจ้าภูท้า ฆ จ๊าพา
ภันลิๆแลดูปาถิอนั้นสาเที่น ส่วนถั้งปาถิอนั้นก่เป่นอันมุภพิดีๆามก้ๆๆมาภ
นักแท้บาอ่าถั้งนั้นแล้ถ ภ็พ้อมภันล่าลิๆดูแล ท้าวพระลามจ๊าภล่าว
อ่า ปาถิอนั้นมันลับบักปู่ที่ใดนั้นจา เนื้อนั้นม้ามะนีภาบจ๊าภล่าวอ่าปา
ถิอนั้น มันลอยมาหาเธิานี้เว อ่าถั้งนั้นแล้วท้าวพระลามภล่าวอ่า
ส่วนถั้งแม่น้ำอันนี้ จ๊าเอิ้นธุภชื่ว่า แม่น้ำบักมุภนั้นเที่น เพดอ่าเธิาท้า
ชูาบมาเหันปาถิอนี้ เป่นอันมุภพิดีก้ๆๆแล้ว แลลับบักปู่ในแม่น้ำที่นี้แล
อ่าถั้งนั้นแล้ว ภ็พ้อมภันออกจากน้ำมาบักเชิาปู่ในแถมน้ำ ที่นั้นแล้ว
ท้าวพระลาม จ๊าชักปืนสองใส่แผ่นถึบใท้บักเกิดเป่นผาสาดอันเป่นที่ปู่
แท่าถินแล้วเจ้าท้า ฆ ผาภันขึ้นไปเชิาปู่ในผาสาด(๒ฐ)อันนั้นถาม
สุภะสำธานแท่าถิน บ่ป้านบ่ถิดบักไพ่ไพอันใดมาบ้างๆ แลภะ
ทำร้ายใท้เป่นอินตายแก่ถินทั้นแล

บัดนี้จักจาเถิๆขุนหายเถาะเฮันสว่างแล้ว เอิาลีพินมะหินละไบ
หาถืนเมื่อก่อนแล ถับว่า ขุนหายเถาะเฮันสว่างแล้วถืนเมื่อเถิๆสำนัก

พระยาลังทียัก อันปู่ในสำนักท้าวธาพพะบาสอนในทางถอนโขงทีนั้น แล้ว มันจิ่งมีโทษว้พระยาลังทียัก อันเป็นเจ้าแห่งถิงว่า เหวะฝูงข้า โทษว้มะหาราชเจ้า ถิงประเสิดล้ำเลิดกว่าฝูงข้าทังหลาย ในเมื่อมะหาราชเจ้ามีพระราชอาดยา ใหฝูงข้าทังหลายไปธิบเลวกระไทชาย ๑ คิน กับทังม้ามะนีกาบติวนั้น ฝูงข้าทังหลายกโบ่อาดมีนตาต่ไก้ กโข้าแลส่วนถ้ำ กระไทชาย ๑ คินนั้นกโประกอบก้วยอีทิทิธิทีเดชะอะนุพาบมากนัก แม่นว่า ม้ามะนีกาบติวนั้นกถิงมงบ่อมประกอบก้วยเดชะธิทีอันมาก นักกโข้านา ส่วนถ้ำลีพิมมะหินละโยหาอัน (๑๗) เป็นบ่าวไพ่แห่งเจ้าภู กโตายไปเป็นอันมากถามหูวงหูายบ่อาดจักนับอ่านได้กโข้าแล แม่นว่าอุบ แม่ทับทังสี อันมีอุนสิบยาวปาหูากเป็นต้น กโลกพ้อมกับตายไปถอบ กระไทชายสองคินกับทังม้ามะนีกาบนั้นกโข้าแล กะทำสันใดจักได้บางจัน หาถืนมาถวายแก่ท้าวธาพพะบาสอนถ้ำนั้น กโบ่ถ่าปันยาทิบแห่งมะ หาราช เจ้าชะเดิดไปถิงชุ่อยอ่อยปองแก่ฝูงข้าทังหลายแด่กโข้าเทิ้น เมื่อนั้นพระยาลังทียัก อันเป็นเจ้าเป็นใหญ่แก่ยักทังหลายจิ่งกล่าว ว่าเหตสันใด สูท่านทังหลายจิ่งบ่จับเอากระไทชายสองคิน กับทังม้า มะนีกาบติวนั้นมาใหภูพระอิง กินกับเข้างาย บ้จา ส่วนถ้ำสูท่านทัง หลายนั้นเป็นอันใบ้ชื่อบ้างหนักหนามากนักแท้บ่ ทีนั้นภูพระอิงจักไปจับเอา มากิน "กาบเข้างาย" [๑] พ่ใหส่วางกายเมื่อยแถน อันภูพระอิง ชะเดิดมาแต่เมืองแห่งเราแล้วแล มาเชาปู่ในทีนั้นนั้นแล ถันว่าพระ ยาลังทียักกล่าวสันนั้นแล้ว พระยา (๒๐) ลังทียักจิ่งกล่าวว่า ดูรา ท่านอุบหายเถาะเธินสว่างแล้ว ท่านจิ่งเอาลีพิมมะหินละโยหาอักโข เพนีน้ำ ไปเป็นบายกองแล่นแม่ทับหน้าเท้าถันเทิ้น กับทังอุบปักกวด [๒] แผ้อถีงาม อันมีลีพิมมะหินละโยหาอักโขเพนีน้ำ ไปเป็นแม่ทับอิง ทำกาง เท้าถันเทิ้น กับทังอุบไปถามสาวหนุ่ม อันมีลีพิมมะหินละโย หาอักโขเพนีน้ำไปเป็นแม่ทับหินปีกขวาเท้าถันเทิ้น กับทังอุบถีงก่อม

---

๑ กาบเข้างาย ถอนเป็น กับเข้างาย จานกำยุงถือกัน "กาบเข้างาย" ผูก ๑๑ มัด ๑ หน้า ๒๐๑

๒ ในลานยุงทั่วไป "ปักกวด" แต่ว่าถอนเป็น "ปักกวาด"

ขอบแฝๅอันมีลิพิมมะหิมละโยหาอักโขเพมิ้นๅ ไปเป้นแม่หับหินปีกซ้าย
เห้าอันเห็น ถัดนั้นภูพระอิๅอันมีลิพิมมะหิมละโยหาบ่อากจักนับได้ภู
จักไปเป้นแม่หับป้ามหมู่พายหฺๅ บุคละผู้ใดบ้าขี้ถ้วนป้าม "ภาม" ๑
แล้วแลหักหินฤอยถิ้มมาลอกบ๊ๅกกิวาบ๊ๅกกิ ภูจักเอามาฟักมาบำ ให้
เป้นถั่วปาบ๊ๅงนั้นแล ภูจักเอาหม้อาๅ มาต้มมาจิ้มเสิ้ง ให้เป้นทุก
ขะเวทนามากนักหนาแล ถือว่าพระยาถันทิยักปาๅ พระราช
อากยาถั่งนี้ (ฆ๑) แล้วขุนหายเถาะเขนสว่างแล้วกเอาลิพิมมะหิมละโย
หาเถ้นทะยานขอ้ามแม่น้ำไปเถิงฝั่งก้ำอันถึกแล้ว กลอกเลาะลงบแถม
ฝั่งน้ำขึ้นไปเป้นหัวหน้าหั้นแล เมื่อนั้นขุนปักกวด แผ้วถิ้างกเอาลิพิม
มะหิมละโยหา อักโขเพมินั้น ไปเป้นแม่หับอันท่ำภาๅหั้นแลเมื่อนั้น
ขุนไปตามหฺๅสาวน้อยสาวหนุ่ม กเอาลิพิมมะหิมละโยหา อักโขเพมิ
นั้นไปเป้นแม่หับหินปีกขวาหั้นแล เมื่อนั้นขุนกิ่งก่อมะยอมแฝงกเอาลิพิม
มะหิมละโยหาอักโขเพมินั้นไปเป้นแม่หับหินปีกซ้ายหั้นแล เมื่อนั้นพระ
ยาถันทิยักอันมีลิพิมมะหิมละโยหา นับอ่านบ่ได้ชะเด็กไปเป้นแม่หับ
ป้ามหมู่ลิพิมมะหิมละโยหาไว้พายหฺๅหั้นแล ในเมื่อลิพิมมะหิมละ
โยหา พระยาถันทิยัก เถ้นทะยานขอ้ามแม่น้ำไปตามลำถับกันปาๅนั้น
กเป้นอันมืดมิน ทิวป่าไม้ไพพระยม ทังมวนมากนักกมีแล
เมื่อนั้นขุนหายเถาะเขันสว่างแล้ว (ฆ๒) กเอาหมู่ลิพิมมะหิมละ
โยหาอักโขเพมินั้นไปเถิงปาก "หว้าย" ๒ บ้านุกก้ำใต้แล้วเอากพ้อม
กันเถ้นขอ้ามแม่น้ำห้วยน้อยอันนั้น พ้นแล้วเอาจิๅใช้ขุนหายเถาะเขัน
สว่างแล้วเอิ้นถามว่าส่วนถั่งผาสากหฺๅนี้ แม่นบุคละผู้ใดเป้นเจ้าปู่ที่
น้จา เมื่อนั้นเจ้าทังๅ ๔ พระอิๅได้ยินสุๅอันนั้น เจ้าจิๅผูดลุกจากที่นอน
ออกมาๅอยปักตูปู้มเบิ่งแล้วท้าวพระลาบจิๅขานตอบว่า สูท่านทังๅ ทูาย
ลุกแต่บ้านใดเมืองใดมาเถิงที่นี้ จิๅมีถำเอิ้นปากเอิ้นจากับถอมเราใน
ที่นี้จา มิถะว่าสูท่านทังๅทูายมากว่าสแองหากินปาในแม่น้ำห้วยน้อย

---

๑ ถอบเป้นภาว จานก้าฆุบ "ภาม" ถึกัน ผูก ๑๑ มัด ๑ หน้า ฆิก

๒ ถอบเป้นห้วย จานก้าฆุบ " ป่ากหว้าย "ถึกัน หน้า ฆิก

ອັນນັ້ນຮູ້ວ່າສູທ່ານທ້າວຫຼວງໄປຫາກິນຍອດຫວ້ຍທອກ ແລະຍອດຫວ້ຍໜາມ ຂາວ ໃນປ່າດົງພົງໄພທີ່ນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນຊຸນຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງແລ້ວຈຶ່ງ ຂານວ່າກູນີ້ບໍ່ໄດ້ ພາກັນມາຂົນຂວ້ຍຫາກິນບ້ວວັດຖຸອັນໃດອັນນຶ່ງແລ ກໍພາກັນ ໄຕ່ຕາມນຳຮອຍຕີນໃຈບຜູ້ລັກເອົານາງຈັນທາ ໜີມານັ້ນແລ ທ່ານທ້າວຫຼວງປູ ໃນທີ່ນັ້ ບ້ວຮູ້ແຈ້ງ (ฉ๖) ວ່າໃຈບປູ່ໃນທີ່ນັ້ແທ້ດັ່ງນັ້ນ ທ່ານທ້າວຫຼວງຈຶ່ງບອກ ແກ່ເຮົາແດ່ເທີ້ນ ເຮົາຈັກຈັບເອົາເມືອຖວ້ຍແກ່ທ້າວຣາພພະນາສວນ ອັນ ເປັນເຈົ້າແກ່ເຮົາແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລານຈຶ່ງຂານຕອບວ່າເອີ້ໆ ໃຈບຜູ້ລັກ ເອົານາງຈັນທາມານັ້ນກໍເມ່ນກູນີ້ແລ ທ່ານທ້າວຫຼວງຈັກມາຈັບມາກຸມຜູກເອົາ ກູໄດ້ ກໍຈຶ່ງພາກັນມາຈັບ ມາກຸມຜູກເອົາຕາມໃຈມັກແຫ່ງທ່ານທ້າວຫຼວງ ເທີ້ນ ທໍ່ວ່າເຮົາພຣະອົງອັນປ້ານແຕ່ຫົວແຫ່ງທ່ານທ້າວຫຼວງບໍ່ແຄນບ່າແລ ຄໍແຫ່ງທ່ານທ້າວຫຼວງນັ້ນແລ ຫຼ້ວງຈັກຊະເລັນໜີຈາກບ່າແລຄໍແຫ່ງທ່ານ ທ້າວຫຼວງນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຊຸນຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງແລ້ວ ໄດ້ຍິນຄຳ ທ້າວພຣະລານກ່າວສັນນັ້ນ ມັນຈຶ່ງມີໃຈທ້າກ້ວໃຈກວ່ານາກນັກແລ້ວມັນຈຶ່ງ ບອກເຕີ້ນລູກບ່າວແຫ່ງມັນວ່າທ່ານທ້າວຫຼວງ ຈຶ່ງພາກັນໄປແວດລ້ອມອ້ອມຈັບ ເອົາໃຈບໃຫ້ໄດ້ຢ່າໃຫ້ມັນແລ່ນໜີພົ້ນໄດ້ນັ້ນເທີ້ນ ຄັນວ່າຊຸນຫາຍເຄາະເຂັນ ສວ່າງແລ້ວກ່າວສັນນັ້ນແລ້ວ ເຂົາຈຶ່ງພ້ອມກັນຂ່ຳເຂືອກເບືອກເຕັ້ນອ້ອມພາ ສາດເຈົ້າທັ້ງ ๔ ພຣະອົງແລ້ວ ເຂົາຈຶ່ງແລ່ນຂຶ້ນໄປຕາມຂັ້ (ฉ๔) ໄກສວ່າງ ແຊວໆນາກນັກດ້ວຍຄຳໃສ່ໃຈວ່າຈັກໄປກຸມຜູກເອົາໃຫ້ໄດ້ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວ ພຣະລັກຈຶ່ງທວຍນ້ ເຕາະຕ່ອຍສາຍທະນູສິນ ອັນນີສຽງດັງ ເໜືອນດັ່ງ ຟ້າຜ່າແສນທີ ທີ່ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພີ່ນັ້ກທ້າວຫຼວງ ກໍພາກັນຊະດຸ້ງຕື່ນ ຕົກໃຈກ້ວນາກນັກ ບາງພ່ອງຕາຍ ບາງພ່ອງແຕກໜີ ອັນນີສຽງອັນ ເນ້ອງສນັ່ນກ້ອງ ເໜືອນດັ່ງແຜ່ນດິນຈັກ "ຫຼົບ" [๑] ລົງທາງຊຸນພູ ທີ່ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ ຊຸນຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງແລ້ວກໍຕັ້ງສະຕິສັນມາທີ່ໄດ້ ແລ້ວມັນກໍບອກເຕີ້ນໄພ່ພົນໃຍທາແຫ່ງມັນ ໃຫ້ຫຼ້ວງ ເຂົ້ານາແວດລ້ອມອ້ອມພາ ສາດແຫ່ງເຈົ້າທັ້ງ๔ ພຣະອົງເໜືອນດັ່ງເກ້ານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຄັນທີ່ນັ້ກອັນເປັນ ພຣະບາແກ່ນັ້ກທ້າວຫຼວງອັນຢູ່ປ້ານໝູ່ໄພ່ໃຍທາພາຍຫຼັງນັ້ ໄດ້ຍິນສຽງທະນູສິນ

---

๑ ຕາມມະຫາວິຊຸນຄວນເປ ຫຼຸບລົງ ໃບລານຈານກ່ຳຊຸນ "ຫຼົບ" ຄືກັນ ພຸກ ๑๑ ນັດ ๑ ໜ້າ ๔๑

ອັນທ້າວພຣະລັກເຕາະຕ່ອຍນັ້ນເຂົ້າກໍບອກເຕັ້ນໄໜ່ພົ້ນໂຍທາ ຣີບພລັນໄປຊຸ໊ກຊ່ອຍ
ຊ້ວນຊູເອົາກັບມາຕາວ່າຍາມດຶງວນ້ຳກໍໄປເຖິງບໍ່ມື້ນາງທັ້ນແລ ຄັນວ່າພຣະຍາຄັນ
ທ໊ຍັກເອົາລີພົ້ນມະຫົ້ນລະໂຍທາໄປຣອດແລ້ວ ເຂົ້າຈ໊ຳພ້ອມກັນໄປແວດລ້ອມອ້ອມ
ພາສາດແຫ່ງເຈົ້າທ້ົ້າສ໊ີພຣະອົ້ງ ເປັນອັນມ໊ືດມົ້ນ (ມ໊ີ) ອົ້ນທະກ໊ານຫາຫວ່າງ
ຫາຊ່ອງບໍ່ໄດ້ທັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນພຣະຍາຄັນທ໊ຍັກຈ໊ຳບອກເຕັ້ນໂຍທາແລ ເສນາ
ທ້ົ້າສ໊ີຊຸນນັ້ນວ່າ ສູທ່ານທ້ົ້າຫຼ້ວຍຈ໊ຳພາກັນເຂົ້າໄປຈັບກຸມຜູກເອົາໃຫ້ໄດ້ດຶງວນ໊ີ
ຢ່າໃຫ້ມັນປ່ອຍພົ້ນໜ໊ີໄດ້ເທົ້ົ້າວັນເທົ້ົ້ນ ຄັນວ່າພຣະຍາຜູ້ຊ໊ົ້ວ່າຄັນທ໊ຍັກບອກເຕັ້ນ
ສັນນັ້ນ ເຂົ້າຈ໊ຳພ້ອມກັນແລ່ນລັດ ບອກກັນເຂົ້າໄປເພ໊ືອວ່າຈັກຈັບກຸມເອົາໃຫ້
ໄດ້ທັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນມ້ານະນ໊ິກາບຈ໊ຳເຕັ້ນທະບານອອກໄປດ໊ຶກຍ້ົ້າລີພົ້ນໂຍທາ
ແຫ່ງຄັນທ໊ົ້ຣາຊຍັກນັ້ນ ທຸກກ້ຳທຸກພາຍ ເຂົ້າກໍກອງກັນຕາຍນ໊ີປຣະໝານ
ວ່າໄດ້ ๗ ໂກດ ປາຍ ๗ ລ້ານທັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນພຣະຍາຄັນທ໊ຍັກ ກໍບ່ໍຢ່ານ
ບ່ໍເຊົ້ົາ ກໍຊ້ຳບອກເຕັ້ນກັນໂຫ້ຼຫ້ຼ້ວເຂົ້າໄປເໜ໊ືອນດ້ັ່ງເກ໊ົ້ານັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນຊຸນ
ຫາຍເຄາະເຂັ້ນສວ່າງແລ້ວ ມັນຈ໊ຳຂ້ົ້ດກາບກາຍສ໊ິດ ແລະທະບູສິ້ນກັບທ້ົ້າ
ແບກຫອກໂຈກແລ່ນຖ໊ົ້ຄ້ອນຕຣະບອງ ເຕັ້ນທະບານເຂົ້າໄປໃນພາສາດແຫ່ງເຈົ້າ
ທ້ົ້າສ໊ີພຣະອົ້ງແລ້ວ ມັນຈ໊ຳບ໊ົ້ງທະບູສິ້ນເຂົ້າໄປບ່ໍມື້ນາງທັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນມ້ານ
ນະນ໊ິກາບຈ໊ຳອ້ົ້າປາກຮັບເອົາປ໊ົ້ນທະບູສິ້ນອັນນັ້ນໄດ້ແລ້ວ ມ້ານະນ໊ິກາບຈ໊ຳຄຸ໊້ມນ້ຳ
(ມ໊ີ) ລາຍປ໊ົ້ນທະບູສິ້ນອັນນັ້ນກໍຊຸະເດ໊ັ່ງອອກໄປດ໊ຶກຊຸນຫາຍເຄາະເຂັ້ນສວ່າງແລ້ວ
ກໍລອດພ້ອມກັນປ໊ອກ໊ົ້ກລ໊ົ້ງພາສາດໄປດ໊ຶກໄໜ່ພົ້ນໂຍທາທ້ົ້າຫຼ້ວຍ ເຂົ້າກໍກອງກັນ
ຕາຍນ໊ີປຣະໝານວ່າໄດ້ ๗ ໂກດນ້ຳທັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນຊຸນຫາຍເຄາະເຂັ້ນສວ່າງ ແລ້ວກໍ
ຊ້ຳຜູດລຸກເຕັ້ນທະບານເຂົ້າໄປເຖິງພາສາດ ແຫ່ງເຈົ້າທ້ົ້າ ๔ ພຣະອົ້ງແລ້ວ
ມັນຈ໊ຳແກວ່ງດາບກາຍສ໊ິດ ເພ໊ືອວ່າຈັກຟັນທັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນມ້ານະນ໊ິກາບ
ຈ໊ຳອອກໄປດ໊ຶກຮັບເອົາດາບກາຍສ໊ິດດວງນັ້ນ ກໍລອດຊຸະເດ໊ັ່ນຟ້ົ້າອອກໄປດ໊ຶກໄໜ່
ພົ້ນໂຍທາທ້ົ້າຫຼ້ວຍ ເຂົ້າກໍກອງກັນຕາຍນ໊ີປຣະໝານວ່າໄດ້ໂກດນ້ຳທັ້ນແລ ເມ໊ືອ
ຊຸນຫາຍເຄາະເຂັ້ນສວ່າງແລ້ວ ກໍຊ້ຳຊ໊ັດຫອກໂຈກໄປໃສ່ເຈົ້າທ້ົ້າສ໊ີພຣະອົ້ງດ້ວຍ
ຄ໊ຳໃສ່ໃຈວ່າຈັກໃຫ້ແທ້ງຫ໊ົ້ວໃຈໃຫ້ຊອດສັນຫ໊ຼ້ວທັ້ນແລ ເມ໊ືອນັ້ນທ້ົ້າວພຣະລັກ
ຈ໊ຳແກວ່ງດາບກາຍສ໊ິດຮັບຫອກໂຈກດວງນັ້ນຊຸະເດ໊ັ່ນອອກໄປ ດ໊ຶກໄໜ່ພົ້ນໂຍທາ

ທ້າງຫຼາຍເອົາກໍກອງກັນຕາຍປຣະໝານວ່າໄດ້ໂກດນ້ຳທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນ
ຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງແລ້ວ ກໍຊ້ຳແກວ່ງຄ້ອນຕຣະບອງຟາດເພື່ອວ່າຈັກໃຫ້ໄປຖືກ
ເຈ້ົາທ້າສີ່ພຣະອົງ ໃຫ້ມຸ່ນຜົງກຣະຈອນໄປ (ฉ๓) ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານມະນີກາບ
ຈ່ຳອອກໄປຄິດຣັບຄ້ອນຕຣະບອງອັນນັ້ນປ່ອໄປຖືກໄໝ່ພົນໂຍທາ ທ້າງຫຼາຍເອົາກໍ
ກອງກັນຕາຍນີ້ປຣະໝານໄດ້ໂກດນ້ຳທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງ
ແລ້ວກໍກ່ຳກ້ຳປັ້ນເຕ້ຍປາກເຣັ່ງໆກັ ທະຍານເຂ້ົາໄປເພື່ອວ່າຈັກຕີເຈ້ົາທ້າສີ່ໃຫ້
ຕາຍດ້ວຍກ້ຳປັ້ນແຫ່ງຕົນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານມະນີກາບຈ່ຳອອກໄປຄິດຖືກຂຸນຫາຍ
ເຄາະເຂັນສວ່າງແລ້ວຊະເດັນໄປຖືກໄໝ່ພົນໂຍທາທ້າຫຼາຍ ເອົາກໍກອງກັນຕາຍນີ
ປຣະໝານວ່າໄດ້ໂກດນ້ຳທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງແລ້ວ ກໍບ່ຢ່າບ່ໍ
ເຊົາມັນຈ່ຳທະຍານເຂ້ົາໄປບ່ຕົນທ່ຳເພື່ອວ່າຈັກໃຫ້ໄປຖືກເຈ້ົາທ້າ ๔ ພຣະອົງຕາຍ
ພ້ອມກັນ ບັດນຸ້ວຄ້ັ້ງນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລານຈ່ຳຊັກປ້ົນສອນໄປຖືກຄໍ
ຂາດຊະເດັນອອກແລ້ວມັນ ຈ່ຳບາຍເອົາມາຕິດຕໍ່ດີແລ້ວ ມັນກໍຊ້ຳເຕ້ັນທະຍານ
ເຂ້ົາໄປ ເພື່ອວ່າຈັກກຸມຜູກເອົາໃຫ້ໄດ້ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານມະນີກາບຈ່ຳເຕ້ັນທະ
ຍານອອກໄປຄິດຖືກຂຸນຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງແລ້ວ ມຸ່ນຜົງກຣະຈອນ ຕາຍໄປ
ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນປັດກວດ (ฉ๗) ແຜ້ວຄ້ົາງາມກໍເຫັນຂຸນຫາຍເຄາະເຂັນສວ່າງ
ແລ້ວຕາຍໄປ ເພື່ອວ່ານ້ານຄິດສັນນັ້ນມັນກໍບ້ັງເກີດມີໄກທ້ານ້ັ້ອໄກດນານກນັກ ມັນຈ່ຳ
ເຕ້ຍປາກອັນມີສຸງເມ້ົອງນັ້ນ ສນັ່ນກ້ອງນາກນັກ ມັນຈ່ຳບອກເຕ້ົນເສນາໂຍທາ
ທ້າງຫຼາຍວ່າ ຈັກພ້ອມກັນໄປອຸ້ມຫອບເອົາພູກອຍທ້າງຫຼາຍນາໂຍນຖ້ົມໃສ່ກຣະ
ໄທຊາຍ ๖ ຄົນ ກັບທ້ານ້ານມະນີກາບຕ້ອນ້ັ້ໃຫ້ມຸ່ນຜົງກຣະຈອນໄປບັດດຸ້ອນ້ັ້ແລ
ເຂົ້ານ ຈ່ຳພ້ອມກັນໄປອຸ້ມຫອບເອົາພູກອຍທ້າງຫຼາຍ ນາໂຍນຖ້ົມໃສ່ອັນມີສຸງເມ້ົອງ
ມັນສນັ່ນກ້ອງນາກນັກທັ້ນແລ ເມ້ົອນັ້ນ ນ້ານມະນີກາບຈ່ຳທະຍານໄປເຕ້ັນຄິດ
ທ້ົວທຸກແຫ່ງທຸກພາຍ ກໍລອດໄປທັ້ນຄິດຣັບໄວ້ທຸກກ້ອນທຸກໂງ່ນ ບ່ໍເສດຊະຫ ຸ
ສ່ວນດ້ັ້ງຫ ິນພາທ້າງຫຼາຍຝູງນັ້ນ ກໍລອດຊະເດັນຟ້ົາໄປ.ຕົກໃນທ ິ້ສສະຫ ິນໃຕ້ ແລ
ຫ ິນເໜ ືອ ຫ ິນອັນຕ ິກ ແລວັນອອກນ ີ້ນາກນ ີ້ຫຼາຍ ບາງພ່ອງຕ ິກລ ົງໃສ່ນ ້ຳທະ
ນະນ ັທ ີ ເປັນອັນກ ົ້ງກອງນອງເນດທ ົ້ວແມ່ນ ້ຳທ ັ້ງນອນກໍ ມ ີແລ ເມ ື່ອນ ັ້ນຂຸນປັ

ภอกแผ้อถีงาม ก่ชุ้าบอกเติบไพ่พิบไยหาหัวหูาย พ้อมกับไปถุอกถิก
เอาบัาไม้บูาไม้บาา แลสัพพะไม้หัวมอบมาชุักใส่เจ้าหัาสี่พระอิาเพื่อ
ว่าจักใช้มุ่บผิาภระจอบไป (ฝิ๙) บักณาอหั้บแล เมื่อบั้บม้ามะบีภาบจิา
ทะยาบขึ้บไปถึกรับหิ้อทุกแห่าทุกพาย ส่อบถ้าต้บไม้หัาหูาย ปูาบั้บ
บาาพ่อาติกใส่บ้ำ บาาพ่อาติกใส่หิบแลบฝั้า แลถิาถอบหัามอบบ่อาาจัก
บับอ่านได้หั้บแล เมื่อบั้บชุบ(ปัก)ภอกแผ้อถีงามภ่บ่ปาบ่เชิา เอิาภ่ชุ้าพ้อม
กับบีระมึกฝามีเอิาให้ให่ประหบานห่พุถอย แล้วเอิาภ่พ้อมกับไปภอบ
ภำเอิาขี้ฝุ่บ แลถิบชุายหัาหูายแล้วเอิาภ่พ้อมกับมาภ่ำพึกหว่านใส่
เจ้าหัา ๔ พระอิา เพื่อว่าให้ฝุ่บแลไา่ผิาปิอลิาใส่หูตา แลปากถัา
ให้ชุะหมักถักแถ้บ "หานใจบ่ได้"๑ แลตายไปหั้บแล เมื่อบั้บม้ามะบีภาบ
จิาทะยาบขึ้บไปถึกรับไอ้ยัาขี้ฝุ่บ แลไา่ผิาหัาหูายฟูาบั้บ ให้ปิอหมีไปติก
ไภหิ้อึ้บเป้บถ้าลิมพักปิอฟ้าผมภหัามอบ ภ่ลอกสอ่าาหายไปส่อาแจ้า
เหื้อบถ้าเก่าหั้บแล เมื่อบั้บชุบปักภอกแผ้อถีงามบั้บ มับภ่บัาเกิกมีใจ
ไภหาไภถลุกมากบัก มับจิาหอิาเถื่อาสัาตาอาจุกหัามอบ มีล้บว่า
หอภว้าอถ้อบ (๔๐) ถาบ แลหน้าไม้ปืบไฟหุกสิ่าหุกอับแล้วมับจิาทะ
บาบ ภ้อกแภว่า ถาบภายสิกเข้าไปเถิาเจ้าหัา ๔ พระอิา เพื่อ
ว่าจักไปบาดชิาเอิาบาาจับหาไปได้หั้บแล เมื่อบั้บม้ามะบีภาบจิาทะยาบ
ไปถึกรับถาบภายสิกถอาบั้บ ชุะเผับออกไปถึกไพ่พิบไยหาหัามอบ เอิา
ภ่ภอาภับตาย มีประหมาบว่าได้ไภถบ่าาหั้บแล เมื่อบั้บชุบปักภอก
แผ้อถีงามช้ำมีใจอับไภถลุกบ่าาภว่าเก่า มับจิาบ่าาทะบุสิบ เข้าไปหา
เจ้าหัาสี่พระอิาบ่มีบางหั้บแล เมื่อบั้บม้ามะบีภาบจิาอ้าปากรับเอิาปืบ
สอบเหื้บบั้บได้แล้ว ม้ามะบีภาบจิาคุ้มบ้ำลายปืบสอบจิาชุะเผับถืบไป
ถึกเจ้าอาบ่มีบางหั้บแล เมื่อบั้บชุบปัก "ภอก"๒ แผ้อถีงามภ่ลอกภำ
ปืบสอบเหื้บบั้บบ่ได้ภ่ชุ้าพ้อมกับป่อ ไปถึกไพ่พิบไยหาหัาหูายเอิาภ่ภอา
กับตาย มีประหมาบว่าได้ไภถบ่าาหั้บแล เมื่อบั้บชุบปักภอกแผ้อถีงามภ่

---

๑ หานใจบ่ได้ ถอบเป้บ หับใจบ่ได้ ในลาบจาบภ่ำอาบ หาใจ ผภ ๑๑ มัด ๑ หน้า ๔๒

๒ ตามในลาบจาบภ่ำถอบเป้บภวาด ผูภ ๑๑ มัด ๑ หน้า ๔๗

ผูกลุกได้แล้วมันกำเต้นทะยานเข้างาเถ้าเจ้าทั้ง ๔ พระอิงแล้วมันกำชักหอก (๔๑) ใจกไปบ่มีบางหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจ้างออกไปถึกรับหอกใจกถองนั้นกำลอดปือไปถึกลิพินไยหาทั้งบอน เอิาก็กอางกับตายมีปละหมางอ่าได้ไกลบ้างหั้นแล เมื่อนั้นขุนปักกอดแผ้อถีางมีใกะหาบางมาบะก็อไกลบากนัก มันจ้างแกว่างล้อมตระบอง เข้าไปหาเจ้าทั้งสี่พระอิงบ่มีบางหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจ้างทะยานไปถึกรับไอ้กำลอดปือไปถึกลิพินไยหาทั้งหลาย เอิาก็กอางกับตายมีปละหมางอ่าได้ไกลบ้างหั้นแล เมื่อนั้นขุนปักกอดแผ้อถีางมีกำช้ำไกลกว่างกว่าเก่าบ้างหนักหนา มันจ้างกำก้ำปั้นเต้นทะยานเข้าไปหาเจ้าทั้งสี่ พระอิงเพื่ออ่าจักกุมเอิาทั้งเป้นใหได้ไอ้หั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจ้างทะยานไปถึกขุนปักกอดแผ้อถีางมีชะเดันไปถึกลิพินไยหาทั้งหลาย เอิาก็กอางกับตายมีปละหมางอ่าได้ไกลบ้างหั้นแล เมื่อนั้นขุนปักกอดแผ้อถีางมีกำผูกลุกแล้วทะยานเอามาเถางเจาทั้งสพระอิง บมบางหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบ(๔๒)จ้างทะยานออกไปถึกถูกขุนปักกอดแผ้อถีางมีกำลอดมุ่นผิงกระจอนตายไปหั้นแล ถันว่าขุนปักกอดแผ้อถีางมีตายไปแล้ว ขุนไปตามหลังสาวหนุ่มกำบ้างเกิดมีใกหาก็อไกลมากนัก มันจ้างบอกเถิงลิพินไยหาทั้งหลาย ใหลหลั่งเข้าไปหาเจ้าทั้งสี่พระอิงเป้นอันมึดมินอินทะภาบมากนักหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักจ้างหวยมีเตาะต่อยสายทะนูสินอันมีสีงอันเมืองมันสบั้นก้องเป้นถั่งฟ้าผ่าแสบหีหั้นแล เมื่อนั้นลิพินมะหินละไยหาแหว่งผียักทั้งหลายเอิาก็พ้อมกันชะถุ้งตีนตกใจกอมากนักเอิากำพ้อมกับแตกภระจัดภระจายไปตกท่าใต้หินเหนือ หินอันตกแลอันออกบ่เสดสลำแล้อ เอิาก็ช้ำไหลหลั่งเข้ามาเหมือนถั่งเก่าหั้นแล ถันว่าเอิาเข้ามารอดมาเถิงแล้อ เอิาก็ช้ำพ้อมกับเต้นทะยานเข้าไปหาเจ้าทั้ง ๔ พระอิงหุกก้ำหุกพายหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจ้างทะยานออกไปเต้นดีกบ้างลิพินมะหินละไยหาทั้งหลายเอิาก็กอางกับตายมี (๔๓) ปละหมางว่าได้สามไกลปาย ๕ ล้านเจ็ดแสนหั้นแล เมื่อนั้นขุนไปตามหลังสาวหนุ่ม

ภ์มิโภคทาภ์อโภคมาภหักจ์าบ์าภะขูสิบเอ้าไปหาเจ้าทั้าสิ์พอะอิา อังมิสงา
อังเม็อาขังสบังก้อาะปังถ้าฟ้าผ่าไม้ร้อยเท็อบั้งแล เม็อบั้งม้ามะบิภาบ
จ์าอ้าปากะลาบเอิาบ์ินหะขูสิบได้แล้อ ม้าบะบิภาบจ์าคุมบ้ำลายบ์ินสอบจ์า
ขุะเดังออกไปถ์ากขุนไปถามหูาสาอหนุ่มขุะเดังฟ้าออกไปถ์ากลิพิบมะหิบละ
โยหาหัาหูาย เอิาภ์ากอาภังถามมิปอะหมาบอ่าได้ โภถบ์าหั้งแล เม็อ
บั้งขุนไปถามหูาสาอหนุ่มภ์ลูกบ์าภอ่าเก๋า มังจ์าแภอ่าถาบภาบสิถ
เอ้าไปหาเจ้าทั้า ๔ พอะอิาเผิ้อว่าจักพังทิะเสังให้เป็งผิาภอะจอบตาย
ไปหั้งแล เม็อบั้งม้ามะบิภาบจ์าหะบายออกไปถ์ากรับเอิาถาบภาบสิถถอา
บั้ง ภ์อลถขุะเดังออกไปถ์ากลิพิบมะหิบละโยหาหัาหูาย เอิาภ์ากอาภัง
ถาบมิปอะหมาบอ่าได้ โภถบ์าหั้งแล เม็อบั้งขุนไปถามหูาสาอหนุ่มภ์ซ้ำซัก
หอกโจกไปใส่เจ้าทั้าสิ์พอะอิาเผิ้อว่าจักให้ (๔๔) มุ่นผิาภอะจอบตายไป
หั้งแล เม็อบั้งม้ามะบิภาบจ์าหะบายออกไปถ์ากหอกโจกถอาบั้ง ภ์อลถ
ขุะเดังไปถ์ากลิพิบมะหิบละโยหาหัาหูาย เอิาภ์ากอาภังถามมิปอะหมาบ
อ่าได้ โภถบ์าหั้งแล เม็อบั้งขุนไปถามหูาสาอหนุ่ม ภ์ซ้ำบ้าเผิ้อกมิโภหา
โภถลูงถมาภหัก มังจ์าแภอ่าถ้อยถอะบอา เอ้าไปหาเจ้าทั้าสอาเผิ้อ
อ่าจักถ์าให้ ทิอแถกผิาภอะจอบตายไปหั้งแล เม็อบั้งม้ามะบิภาบ จ์า
ซ้ำไปถ์ากถ้อยถอะบอาอังบั้ง ป์อไปถ์ากลิพิบมะหิบละโยหาหัาหูาย เอิาภ์
ภอาภังถามมิปอะหมาบอ่าได้ โภถบ์าหั้งแล เม็อบั้งขุนไปถามหูาสาอ
หนุ่มภ์ซ้ำภ์ำภ้ำปั้นเจ๊อถอ้าๆปากเต้นแล่นเอ้าไปหาเจ้าทั้า ๔ พอะอิา
เผิ้อว่าจักไปถ์าให้ทิอแถกถายไปหั้งแล เม็อบั้งม้ามะบิภาบภ์ำะบายออก
ไปถ์ากขุนไปถามหูาสาอหนุ่มป์อไปถ์ากหินไว่บ์า ภ์อลถมุ่นผิาภอะจอบ
ตายไปหั้งแล ถังอ่าขุนไปถามหูาสาอหนุ่มตายไปแล้อ ขุนก็าก่อม
บอบแปา ภ์บ้าเกิถมิโภหา (๔๕) โภถลูงถมาภหักมังจ์าบอกเก็บลิพิบใบ่
หาหัาหูาย ไปแอถล้อมอ้อมพาสาอเจ้าทั้าสิ์ พอะอิาอังเป็งพลึกสา
เผิาภิอมาภหัก เป็งถ้าในโพ้นป่าเม็อเก็อบสามหั้งแล เม็อบั้งท้าวพอะ
ลามจ์าหอยมี้เตาะต่อบสายหะขูสิบ อังมิสงาอังเม็อาขังสบังก้อาเหม็อบ

ถ้ำฟ้าผ่าไม้ไภถเห็อยั้นแล เมื่อนั้นลิพิบไยหาหัวหูายหมายมีขุนก็วก่อม
บอมแฝงเป้นถิ้น ก็พ้อมกับชะถุ้งตื่นถิกใจกิวมากนัก เอิาก็พ้อมกัน
แถกภระจักภระจาง เรี่งรอายไปห็วห็สสะหัวมอบ มักว่าไพก็แล่น
หนี ไปพ้นัน บ่อาถจักลิวแลถูกันได้หั้นแล เมื่อนั้นขุนก็วก่อมบอมแฝงก็
ตั้วสะติสัมบาหิได้แล้อ มันก็บอกเถินลิพิบไยเกาหัวหูายไปหู้วเอ้ามา
มากนักแล้อ ก็ช้ำเตั้นทะบายเอ้าไปหาเจ้าหัวสิ้พระอิว เป้นอันมากถาม
หูอางหูายบ็วงนักหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิวออกไปถิดรับถืบทำห็อหุก
แห่วหุกพายเป้นอันอุกอลุก มีนันไปเป้นถ้วลิมกับปะอิบาถอันป็อมาฟาถ
ติเพื่อจักม้างกับนั้นแล (๔ฝ) เมื่อนั้นส่อนถ้วผีนักหัวหูายเอิาก็ภอางกัน
ตายมีประหมางว่าได้สามโภถปายสิ่ล้านห้าแสนหกหมื่นหั้นแล เมื่อนั้น
ขุนก็วก่อมบอมแฝงก็บ้างเกิวมีโภหาก็อโภถมากนัก จิวทะบายไปหอบ
อ้ามเอิาหีบผาห่อบ็วงได้แล้วมันจิวทะบายถืบมา ไยบถืมอางลิวใส่เจ้า
หัวสิ้พระอิว เพื่อว่าจักให้หับเถ้ามุ่นผิวภระจอมไปหั้นแล เมื่อนั้น
ม้ามะนิภาบจิวทะบายขึ้นไปถิดหีบผาห่อบนั้น ป็อไปถึกขุนก็วก่อมบอม
แฝงก็ลอกพ้อมกับป็อไปตักหำกางแม่น้ำทะนะบัทหิพุ้นแล้อ ขุนก็วก่อม
บอมแฝง ก็ช้ำทะบายถืบมาเถิวลิพิบมะหินละไยหา แล้วมันก็ช้ำทะบาย
เอ้าไปหาเจ้าหัวสิ้พระอิว เป้นถ้วลิมพ้าไม้นั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิ
ภาบจิวทะบายไปถิด ขุนก็วก่อมบอมแฝง ชะเณ้นฟ้าไปถึกลิพิบมะ
หินละไยหาหัวหูายเอิาก็ภอางกับตาย มีประหมางว่าได้โภถบ็วงหั้นแล
เมื่อนั้นขุนก็วก่อมบอมแฝง ก็ช้ำเตั้นทะบายเอ้ามาเถิวเจ้าหัวสิ้พระอิว
บิวทะบูสิบเอ้าไปหา เจ้าหัวสิ้พระอิว (๔๗) แล้วมันจิวทะบาย
เอ้าไปอ่าจักถืบทำช้ำให้ถายหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิวอ้าปากรับ
เอิาป็นสยบหะบูสิบได้แล้อ ม้ามะนิภาบจิวถุ่มน้ำลายป็นสอบจิว
ชะเณ้นออกไปถึกขุนก็วก่อมบอมแฝง ก็ลอกพ้อมกับป็อไปถึกลิพิบมะ
หินละไยหาหัวหูายเอิาก็ภอางกับตาย มีประหมางว่าได้โภถบ็วงหั้นแล
เมื่อนั้นขุนก็วก่อมบอมแฝง ก็ช้ำเตั้นทะบายเอ้ามาเถิวเจ้าหัวสิ้พระอิว
บิวทะบูสิบเอ้าไปหา เจ้าหัวสิ้พระอิว (๔๗) แล้วมันจิวทะบาย
เอ้าไปอ่าจักถืบทำช้ำให้ถายหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิวอ้าปากรับ
เอิาป็นสยบหะบูสิบได้แล้อ ม้ามะนิภาบจิวถุ่มน้ำลายป็นสอบจิว
ชะเณ้นออกไปถึกขุนก็วก่อมบอมแฝง ก็ลอกพ้อมกับป็อไปถึกลิพิบมะ
หินละไยหาหัวหูายเอิาก็ภอางกับตาย มีประหมางว่าได้โภถบ็วงหั้นแล
เมื่อนั้นขุนก็วก่อมบอมแฝง ก็ช้ำเตั้นทะบายเอ้ามาเถิวเจ้าหัวสิ้พระอิวแล้อ

ນັ້ນຈຶ່ງແກວ່ງດາບກາບສີດ ເງືອດຟັນເຈ້າທັ້ງສີ່ພຣະອົງທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ
ມ້າມະນີກາບຈຶ່ງທະຍານອອກໄປຄຶດຮັບໄວ້ ສ່ວນດ້ງດາບດວງນັ້ນກໍລອດຊະເດັນໄປ
ຖືກລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັ້ງຫຼາຍ ເຂົາກໍກອງກັນຕາຍນີ້ປຣະໝານວ່າໄດ້ໂກດ
ນຶ່ງທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນກຶ່ງກ່ອມນອນແຝ ກໍຊ້ຳຊັດຫອກໂຈກ ແລ້ວແກວ່ງ
ຄ້ອນຕຣະບອງເຂົ້າໄປຫາເຈ້າທັ້ງສີ່ພຣະອົງ ພ້ອມກັນເປັນອັນລະວັນລະວຸ່ນເຂົ້າ
ໄປເປັນດ້ງປ່ຶນກຶ່ງພັ້ນແລກຶ່ງຫຼາຍນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນມ້າມະນີກາບຈຶ່ງທະຍານອອກ
ໄປຄຶດຮັບຄ້ອນຕຣະບອງ ແລະຫອກໂຈກກໍລອດຖືກພ້ອມກັນຊະເດັນປ່ອໄປຖືກ
ລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັ້ງຫຼາຍເຂົ້າ (๔๗) ກໍກອງກັນວາຍ ນີ້ປຣະໝານ
ວ່າ ໄດ້ ๑๑ ໂກດທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນກຶ່ງກ່ອມນອນແຝ ຈຶ່ງທະຍານເຂົ້າ
ໄປຫາເຈ້າທັ້ງສີ່ພຣະອົງ ແຕ່ນີ້ດາບດອກ ເພື່ອວ່າຈັກເອົານີ້ວມືໄປຍອກ
ໜ່ວຍຕານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນມ້າມະນີກາບ ຈຶ່ງທະຍານໄປຄຶດຍັ້ງຂຸນກຶ່ງ
ກ່ອມນອນແຝ ກໍລວດມຸ່ນກຣະ
ຈວນຕາຍໄປທັ້ນແລ ຄັນວ່າ ຂຸນເສນາທັ້ງ ๔ ຕາຍໄປໝົດສຸ້ງແລ້ວ
ພຣະບາຄັນທີ່ຍັກເປັນແມ່ທັບໃຫ່ ກໍນີ້ໜ້າຕາອັນໜ້ອມຕອມນາກນັກທັ້ນ
ແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາຄັນທີ່ຍັກຈຶ່ງຄະນຶ່ງໃຈວ່າ ໃນເມື່ອກູຈັກຣົບເລວກຣະໄທຊາຍ
ທັ້ງສອງ ແລມ້າມະນີກາບຕົວນີ້ບໍ່ຢ່າບໍ່ເຊົາດັ້ງນັ້ນ ກໍທ່ຽງວ່າຈັກເສັ້ງໃໝ່
ພົນໂຍທາແຫ່ງກູດວາຍດອກນັ້ນແລ ແມ່ນວ່າ ຕົນຕົວແຫ່ງກູກໍຈັກວາຍດ້ງດຽວ
ກັນນັ້ນແລ ຄັນວ່າພຣະບາຄັນທີ່ຍັກຄະນຶ່ງໃຈສັນນີ້ແລ້ວ ພຣະບາຈຶ່ງໃຫ້ເສນາ
ຍັກຜູ້ນຶ່ງທະຍານຄືນໄປທັນເອົາທ້າວຣາມພະບາສອນ ມາຄຶດຊ່ອຍອ່ອຍປ່ອງກັນ
ດ້ວຍກັນນັ້ນເທ້ນ ເມື່ອນັ້ນເສນາຍັກຜູ້ນັ້ນກໍທະຍານຄືນໄປເຖິງທ້າວຣາມພະບາ
ສອນບໍ່ມີນານທັ້ນແລ ຄັນວ່າ ຂຸນເສນາຍັກໄປເຖິງທ້າວ (๔๗) ຣາພພະບາສອນ
ແລ້ວ ນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ມີໄຫວ້ວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈ້າຕົນປຣະເສີດລ້ຳເລີດກວ່າ
ຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍ ໃນເມື່ອມະຫາຣາຊເຈ້າມີພຣະຣາຊອາດຍາໃຫ້ຝູງຂ້າທັ້ງ
ຫຼາຍໄປຣົບເລວກຣະໄທຊາຍ ๖ ຄົນ ກັບທັ້ງມ້າມະນີກາບຕົວນັ້ນກໍບໍ່ຍາດຈັກ
ພາບແພ້ເຂົາທັ້ງ ๖ ໂດ້ກໍຂ້າແລ ອັນນຶ່ງຝູງໝູ່ໃໝ່ພົນໂຍທາທັ້ງຫຼາຍ ກໍກອງ
ກັນວາຍບໍ່ຍາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ ແມ່ນວ່າຂຸນເສນາທັ້ງ ๔ ອັນຂຸນປັດກວາດແພ້ວິ

ງາມເປັນຕົ້ນ ເຂົາກໍພ້ອມກັນຕາມໄປໝົດສ້ຽງແລ້ວພຣະຍາຄັນທີຍັກຈຶ່ງໄດ້ບອກ
ໃຫ້ຂ້ານ້ອຍມາຂາບທູນເຈົ້າກູ ,ພໍ່ໃຫ້ຮູ້ແຈ້ງບັງກິຈຈະຣາຊການທັ້ງນອນແລ້ວ
ຜູ້ຂ້າ ກໍຈັກອັ້ງເຊີນເອົາເຈົ້າກູຊະເດັ່ກໄປຄຶດຊ່ອຍຍ່ອຍປອງໃຫ້ໄດ້ ນາງຈັນທາຄຶນ
ນາເປັນຣາຊເທວີເໝືອນດັ່ງເກົ່າກໍຂ້າເກົ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສອນຈຶ່ງ
ຂາບວ່າ ເອີ້ ເຣົາພຣະອົ່ງກໍຈັກໄປກັບດອມທ່ານທັ້ງຫຼາຍຊະແລ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວ
ທ້າວຣາພພະນາສອນ ກໍເຕັ້ນທະຍານຂຶ້ນສູ່ອາກາດກ່ຽງຫາວແລ້ວຊຸນເສນາຍັນ
ເປັນຄົນໃຊ້ແຫ່ງພຣະຍາຄັນທີຍັກກໍທະຍານຂຶ້ນສູ່ອາກາດກ່ຽງຫາວແລ້ວ (๕๐) ກໍ
ພ້ອມກັນເລາະລຸງບຕາມແຄມນ້ຳທະນະນັທທີນາຕາວ່າ ລັດນ໊ຶງວ ๑ ກໍໄປເຖິ່ງ
ປາກຫ້ວຍບັງມຸກ ອັນເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງພຣະຍາຄັນທີຍັກ ອັນຖ້ຳປູ່ໃນ
ແມ່ນ້ຳບັງມຸກກ້ຳເໜືອນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສອນກໍລິ່ງແລເຫັນ
ນາສາດອັນເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງທ້າວພຣະລັກພຣະລາມ ແລນ້ານະນິ້ກາບນັ້ນແລ້ວທ້າວ
ຣາພພະນາສອນ ກໍຈຶ່ງເຫັນນາງຈັນທານ້ຶ່ງອຍປ່ອງປຸ້ມປູ່ສັນນັ້ນ ທ້າວ
ຣາພພະນາສອນ ຈຶ່ງນ໊ຶ່ຕົບເອົາດັ່ງຕູມໆແລ້ວ ຈຶ່ງກ່ຽວວ່າໂອນ້ຳນາງຈັນທາ
ເຮີ ນາງແກ້ວເຈົ້າຫາກໜີຈາກພີ້ແລ້ວເທົ່ານານສິນ້ຶ່ງຄານລ໊ືມພີ້ແລ້ວນາງໜ່ຳ
ແກ້ວລ໊ືມຜົວເຈົ້າແລ້ວລ໊ື ເມື່ອນາງຈັນທາ ໄດ້ຍິນຄຳທ້າວຣາພພະນາສອນ
"ກ່ຽວຜົວລະແຫ່ງຕົນສັນນັ້ນ" ๑ ນາງຈຶ່ງກ່ຽວເຊີ່ງຜົວແຫ່ງຕົນວ່າ ໂອນ້ສີດວງ
ຕາເຮີ ເຈົ້າຜູ້ດີລ້ອງຄ້ອງເຈົ້າຫາກປຣະໄປ່ນ້ອງບ່ດຸ່ງເດ໊ືນຕາມ ບັດ໊ນ້ທ້າວພຣະ
ລັກພຣະລາມເອົາຮຸ່ມໄປຫນ້າ ຂໍໃຫ້ຜົວກ່ຳພ້າບຸນເຮ໊ືອງຮີບນາເປ໊ືອງເອົາຂ້ອຍປ່າ
ໄດ້ລະ "ຂ້ອຍນ້ອຍ" ๒ ນອນພອຍແດ່ ๓ ເນີ ຄັນວ່ານາງກ່ຽວດັ່ງນັ້ນແລ້ວນາງກໍເອົາ
ຝາມ໊ືວ໊ືທ້ອງແລ້ວແລຮ້ອງໄຫ້ ຈົ່ມຈ໊ືໃຈ້ສ້ຽງວອນກໍ່ມ໊ືແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພ
ພະນາສອນກໍຫຼຸງວເຫັນນາງຈັນທາຮ້ອງໄຫ້ ເຈົ້າກໍປູ່ບ່ໄດ້ຊຸນລະທາ ຄຶດເຖິ່ງ
ນາງພິມພາແມ່ເຈົ້າແກ້ວກ໊ືງເລ໊ືຍຈາວ່າ ໂອນ້ຈັນທາເຮ໊ືຍກ່ຳພ້າພີ້ກໍຫຼຸງວເຫັນ
ໜ້ານ້ຶ່ງເພ້ຽງເໝືອນດັ່ງເງົ້າໃນແວ່ນແຍ້ງ ບາຍເອົາບ່ໄດ້ພີ້ກໍຮ້ອງຮ່ຳໄຫ້ດູງາມພີ້ນາ

---

๑ "ກ່ຽວຜົວລະແຫ່ງຕົນສັນນັ້ນ" ຄວນເປັນ "ຜົວຮັກແຫ່ງຕົນກ່ຽວສັນນັ້ນ" (ຕາມມະຫາວິຊຸນ)

๒ ຄວນເປັນ ຂ້ານ້ອຍ ໃນລາບຈານກ່ຳຊຸນ ຂ້ອຍນ້ອຍຄືກັນ ພຸກ ๑ ມັດ ๒ ໜ້າ ๒

๓ ຈົບພຸກຕົ້ນມັດ ๒

ถับว่าท้าวธาพพะบาสอบกล่าวเชิ๋งบางจับทาสับบั้บแล้ว เจ้าจิ๋งทะยางจากอากาดไปเชิาปู่ใบสางจอด อับเป็บที่ปู่แห่งพระยาถับที่ยักทั้งแล ถับว่าพระยาถับที่ยักลิ๋งแลเทับท้าวธาพพะบาสอบ มารอดแล้วมับจิ๋งบ่มีไทอ้อ่า เทอะฝูงข้าไทอั้มะหาธาชุเจ้าติบประเสิดกว่าฝูงข้าทั๋งหลาย บัถบึ๊กระไทชาบสองถิบ กับทั๋งม้ามะบิกาบ กำเอิาบางจับทาอับเป็บธาชุเทวีแห่งมะหาธาชุเจ้า มาลับลี้ปู่ใบผาสาวที่บั้บกำข้าแลบับแต่ฝูงข้าทั๋งหลายไปผิปอางยากชิ๋ง ธิบเลอเอิากับถอมกระไทชายสองถิบกับทั๋งม้ามะบิกาบติอบั้บก่เป็บอับ (๑) หลายเหื๊อหลายที่กำบ่ได้กำข้านา ขำแก่มะหาธาชุเจ้าจิ๋งมีผดตากะจุบาบอกเติบใท้ฝูงข้ารู้แจ้งบั๋กิจจะธาชุกาบ อับจักไปผิปอางยากชิ๋งธิบเลอเอิาทุกเบื๋องทุกปะกาบแก่ฝูงข้าทั๋งหลายแด่ก่ข้าเทื๊บ เมื๋อบั้บท้าวธาพพะบาสอบจิ๋งกล่าวว่าพะเบดูธาเพื๋อบทั๋งหลายที่สูท่าบทั๋งหลาย จิ๋งพากับไปหอบอุ้มเอิาทึบผาทั๋งมอบ มาโยบถุ้มใส่ใท้มับมุ่บกระจอบตายไปบัดเงอบั้บเทื๊บ ถับว่าท้าวธาพพะบาสอบมีพระธาชุอาดยาสับบั้บแล้ว ผียักทั๋งหลายอับมีถับที่ยักเป็บต้บ เอิากำพ้อมกับทะยางไปอุ้มหอบเอิาทึบผาได้แล ถิบแลหน่อยแล้ว กำพ้อมกับทะยางถืบมา ตั๋งปู่กับยอดจุ่ฬ้าผาสาดแห่งเจ้าทั๋งสีพระอิ๋งแล้ว เอิาจิ๋งพ้อมกับโยบถุ้มอางลิ๋งใส่ อับมีสูงอับดั๋งเบื๋องบับสบั้บก้อางเหมือบถั่งแผ่บถืบจักหูบหุ้มลิ๋ง เมื๋อ(พื๊บ)๑ บั้บแล เมื๋อบั้บท้าวพระลามจิ๋งชักปืบสอบขึ้บไปแป่ม้างเพพั๋งบั๋พูผาทั๋งหลายทึ่อทุกแห่งทุกพาย ส่อบถั่งพูผาทั๋งหลายฝูงบั้บกำลอดสว่างเสับจะเดับฟ้าไปถึกทึ่อทีสสะบาง (๒) พ่อางถึกลิ๋งไปแม่บ้ำทะบะบักทีมีมากมีหลาย กำลอดกายเกิดเป็บก้อบเป็บไก่บเดังระดากถึ๋กอาง "บอางเบื๋อด"๒ อัดตับปู่เต้มแม่บ้ำทะบะบักทีบั้บมากบักบางพ่อางป๋อไปถึกในป่าไม้ถิ๋งถอบ ทั๋งมอบกำลอดกายเกิดเป็บพูผาเต้มแถมฝั่งบ้ำทีบั้บมากบักหบั้บแล ผียักทั๋งหลายกำบ่ป่าบ่เชิาเอิากำช้ำไปถึ๋งหูกถึกถอดเอิาบั๋ไม้บูงไม้บางแลสับพะไม้ทั๋งมอบ มาโยบถุ้มอางลิ๋งใส่เจ้าทั๋ง ๔ พระอิ๋งมากบักหบั้บแล ม้ามะบิกาบจิ๋งทะยางขึ้บไป

---

๑ ขูบต้มตามใบลาบจาบก่า (ผูก ๑ มัด ๖ หน้า ๓) ๒ ถอบเป็บบอางเบด

ເຕັ້ນດິ໋ດຖິ໋ບທຳ ໃນທິ ສສະຫົນ ໃຕ້ ແລ ຫົນ ເໜືອ ຫົນ ວັນ ຕົກ ແລ ວັນ ອອກ ທັ້ງ ມວນ ເປັນ ຕົ້ນ ອັນ ວ່ອງ ໄວ ພລັນ ທັນ ໃຈ ນາ ກນັກ ກໍ ລອດ ໄປ ທັນ ດິ໋ດ ຮັບ ໄດ້ ທຸກ ຕົ້ນ ທຸກ ລຳ ບໍ່ ເສ ສ ສ ລໍ ສ ອ ນ ດ້ັ ງ ຕົ້ນ ໄມ້ ແລ ເຄ ືອ ເຂົ ້ າ ທ ັ ້ ງ ຫ ຼ າ ຍ ຝ ງ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ລ ອ ດ ສ ວ ່ ານ ເ ສ ັ ນ ຊ ະ ເ ດ ັ ນ ຟ ັ ້ ງ ໄ ປ ທ ິ ອ ທ າ ງ ໃ ຕ ້ ແ ລ ຫ ົ ນ ເ ໜ ື ອ ວ ັ ນ ຕ ົ ກ ແ ລ ວ ັ ນ ອ ອ ກ ທ ັ ້ ງ ມ ວ ນ ບ າ ງ ພ ່ ອ ງ ຕ ົ ກ ໃ ສ ່ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ບ ັ ້ ງ ເ ກ ິ ດ ເ ປ ັ ນ ເ ກ າ ະ ເ ປ ັ ນ ດ ອ ນ ທ ິ ອ ທ ຸ ກ ແ ຫ ່ ງ ທ ຸ ກ ພ າ ຍ ກ ໍ ມ ີ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ຄ ັ ນ ທ ິ ຣ າ ຊ ບ ັ ກ ກ ໍ ມ ີ ໃ ຈ ອ ັ ນ ໂ ກ ດ ເ ຄ ງ ກ ບ ິ ດ ບ ງ ບ ນ ັ ກ ໜ ນ າ ນ ັ ນ ຈ ິ ງ ຟ າ ກ ຕ ິ ບ ັ ງ (๔) ລ ິ ພ ິ ນ ໃ ຍ ທ ນ າ ບ ິ ບ ่ ອ ງ ເ ຂ ົ ້ າ ໄ ປ ເ ປ ັ ນ ດ ້ ງ ລ ິ ນ ແ ດ ງ ລ ິ ນ ທ ິ ອ ກ ຸ ດ ນ າ ພ ັ ດ ນ າ ປ ິ ອ ບ ັ ງ ຕ ົ ້ ນ ໄ ມ ້ ແ ລ ເ ຄ ື ອ ເ ຂ ົ ້ າ ໃ ນ ເ ມ ື ່ ອ ລ ะ ດ ู ເ ດ ື ອ ນ ๕ ແ ລ ເ ດ ື ອ ນ ๗ ນ ั ้ ນ ແ ລ ເ ມ ื ่ อ น ั ้ น ม ้ า ม ะ บ ิ ก า บ จ ิ ง ๆ เ ต ั ้ น ท ะ ย า ง อ อ ก ไ ป ก ิ ด ບ ัง ລ ิ ພ ิ ນ ม ะ ห ิ น ล ะ ใ ย ห า ท ้ า ม ว น ເ ป ັ ນ ອ ั ນ ว ่ อ ง ไ ว ท ั น ใ จ ພ ล ั น ບ ิ ๆ ນ ัก ກ ໍ ล ອ ด ไ ป ท ั น ก ิ ด ผ ิ ย ั ก ท ้ า ง ห ล า ย ห ม า ย ม ื ค ั น ท ิ ฮ า ช บ ั ก เ ป ั น ต ้ น ເ ຂ ົ ້ າ ກ ໍ ພ ้ อ ม ກ ั น ป ็ อ ไ ป ต ิ ก ใ ນ ภ ว ง ใ ค ร ແ ล ก ิ ด ย น ห ล า ย ห ิ น ห ล า ย แ ห ่ ง ม า ก ນ ัก ບ า ง พ ่ อ ง ต ิ ก ใ ส ่ ค ิ ว น ้ ำ ແ ล อ ั ง ป า ບ า ง พ ่ อ ง ก ็ ก ถ ้ ำ ແ ล ค ู ห า ท ้ า ง ห ล า ย ເ ຂ ົ ้ າ ກ ໍ พ ้ อ ม ກ ั น ต า ย ม ี ป ระ ม า ณ ว ่ า ได้ ๗ ใ ก ล ป า ย ๒ ล ้ า น ๕ แ ส น ๕ ห ม ื ่ น ท ั ้ ง ແ ล ้ ว ເ ม ื ่ อ น ั ้ น ค ั น ท ิ ฮ า ช บ ั ก ก ໍ ช ้ ำ บ อ ก เ ต ิ น ไ ผ ่ พ ิ น ใ ย ห า ท ้ า ง ห ล า ย ໂ ຫ ร ่ ๆ เ ข ้ า ม า ແ ว ด ล ้ อ ม ອ ้ อ ม ผ า ส า ท ແ ห ่ ง เ จ ้ า ท ้ า ๔ พ ระ อ ิ ง ม า ก น ัก ท ั ้ ง ແ ล ้ ว ເ ม ื ่ อ น ั ้ น ใ ผ ท ิ ส ั ก เ จ ้ า จ ิ ง บ ิ ง ท ะ ย ู ส ิ น ไ ป ใ ส ่ ค ั น ท ิ ฮ า ช บ ั ก ก ໍ ล อ ด ไ ป ก ็ ก ค ำ ข า ก ช ะ เ ด ั น ต ิ ก ล ิ ง ก ิ ้ ง ม ้ ี ง า ม ท ั ้ ง ແ ล ้ ว ເ ม ื ่ อ น ั ้ น ค ั น ท ิ ฮ า ช บ ั ก จ ิ ง ບ า ย เ อ ิ า ห ิ อ ม า ก ิ ด ก ่ ิ ด ง า ม ก ั ้ ง เ ก ้ า ແ ล ้ ว พ ระ ย า บ ั ก ก ໍ ช ้ ำ (๕) บ อ ก เ ต ิ น ล ิ พ ิ น ใ ย ห า ท ้ า ง ห ล า ย ໂ ຫ ร ่ ๆ เ ข ้ า ม า บ ่ อ า ก จ ั ก ม ั บ อ ่ า ง ไ ด ้ ท ั ้ ง ແ ล ้ ว ເ ม ื ่ อ น ั ้ น ท ้ า ว อ ิ น ท พ พ ะ น า ส ว น ก ็ ม ี ม ิ ก เ ป ั น ฤ ษ ี ต ิ ด ๆ ม ี ๗ ห ิ ว ๑๗ ว า ແ ล เ จ ้ า จ ิ ง ข ึ ้ น ข ี ่ ฤ ษ ี ฝ า ก ถ ี เ ข ้ า ไ ป เ ก ิ ง ข ั ้ น ไ ก ผ า ส า ท ແ ห ่ ง เ จ ้ า ท ้ า ๔ พ ระ อ ิ ง ແ ล ้ ว ม ั น จ ิ ง เ อ ิ ้ น ถ า ม ว ่ า ม ี ๆ ง ั ้ น เ ป ั น ฉ า ก เ ช ื ่ อ ข ้ อ ย ข ้ า ภ า ส า ข อ ง ใ ผ ม ี ๆ จ ิ ง ม า ล ั ก เ อ ิ า ผ ั ง ภ ู ไ ป ผ ู ก ม ั ด ร ั ก ร ิ ๆ ไ ว ้ บ ่ ป ่ อ ย ใ ห ้ แ ก ่ ภ ู ้ จ า ฤ ษ ี ช า ย ส า ใ ห ก แ ก ้ ง ล ะ ส า ง ม ี ๆ เ ร ี ย ค ั น ว ่ า ม ี ๆ บ ่ ส ่ ๆ ข ึ ้ น ผ ั ง ภ ู ก ื น ม า ภ ู จ ั ก ฟ ั น ห ิ อ ม ี ๆ ใ ห ้ ข า ก ม ี ๆ บ ่ อ า ก (จ ั ก ห ม ี ไ ป ม ้ ั น จ า ก ม ี ภ ู แ ล ง า)[๑] “พ ระ ล า ม จ ิ ง ก ล ่ า ว อ ่ า ฟ ้ า ผ ่ า ภ ะ บ ิ ๆ[๒] ห ิ อ ม ี ๆ เ ร ี ย ม ี ๆ ท ั ้ ง ข ิ ้ น เ ห ั ้ ง เ อ ิ า

---

๑ ถ ำ เ ว ้ า ป ู ่ ใ น อ ิ ๆ เ ล ั บ ออกจากใบลานจานก ่ ำ (ผูก ๑ มัด ๒ หน้า ๗)

๒ ถ อ ม เ ป ั น “ภ ะ ใ บ ๆ”

ภับถอมพระบาพ่ำแห่งๆภูแต่เมื้อก่อน"[๑] บัดนี้ภูกำลั้งสะติสัมมาทิได้แล้วภู จิงถุ่งเถิ่นมาเอิาถึ่นเมื้อแลนา มิงป่าหวักได้เผ้มิงถึ่นเมื้อเมื้องอิ่นทะปะถานะถอบถั้งเก้า มิงกำห่งๆว่าจักนองปู่เป้าถายตายถงอแลนา เมื้อนั้น ท้าวธาพพะนาสอนได้ยินถำท้าวพระลามกล่าวสับนั้น เจ้าจิงแส้ฝากธาตุสิเอ้าไปบ่ำทิ่นบ่ำถอยถึ่นได้ทั้นแล เมื้อนั้นท้าวพระลามจิงบิงทะบูสิ่นไปถากท้าวธาพพะนาสอนชะเถิ่นขว้ำหน้าติกลิงจากหู้งธาตุสิ(ฉิ)บ่มิ่นานทั้นแล เมื้อนั้นลิพินมะทิ่นละโยทาทั้งหู้ายเทิ่นท้าวธาพพะนาสอนถึกป็นทะบูสิ่น (แห่ง) ท้าวพระลามสับนั้นเอิา(กำ)พ้อมกับแตกกระจักกระจายเรี่งรวายไปท้อป่าถิงพิงไพทั้งมอนบ่เสสลำทุกก้ำทุกพาย กำบ่ำยังแต่ท้าวธาพพะนาสอนผู้ถงอเป็นอันเจ็บปวดเต็นถึดกิ้งเกือกไปมามากหนักหนา เมื้อนั้นนางจันทาลิงแลเทิ่นผิอต้อ[๖] กิ้งเกือกไปมาปู่ผู้ถงอ สับนั้นนางจิงบ่มีติท้อง ร้องไห้ว่าผิอขวันข้อยเธีย ตายเสู่แท้ๆบ่ถืนมาเป็นถินกับถอมน้องแลบ่ว่าดั่งนี้ เมื้อนั้นท้าวธาพพะนาสอนได้ยินสงนางร้องไห้สับนั้นเจ้าจิงสวาก[๗] รู้เมื้อถิงป็นสอนกำลอดหูกระชะเถิ่นออกทั้นแล ถับว่าท้าวธาพพะนาสอนตั้งสะติสัมมาทิแล้วเจ้าจิงหูงอ ๆวัก[๘] ป้งไปมากบ่เทิ่นลิพินโยทาในทิ่ใดทิ่บิงเจ้าจิงทะยางขึ้นขวิธาตุสิชะเถิดไปถ่งอ ถือ[๙] ชอกใช้

---

๑ ปโยกในวิงเลับซ้อนบิ่ได้ถวามหมายเต็ม บางทิผู้ก่ายขงบติก แต่ว่าในลานวัดหมองบอนขงบด้งนี้: "เมื้อนั้นพระลามจิงขานตอบเป็นผลิสุระวาจาอันหงายชำ้ ก้าแขงมากบักว่า ดูธาชายใจบหิบะใหดมิงเธีย เป็นด้งลิ มิงจิงมานอนใหด อาวิจิ บางนี้เป็นพี่ยิงแห่งภูแท้แลนา มิงเล่าไปยากหื้นขิ่มเท้งเอิากับถอมพระยาพ่ำแห่งภูแต่เมื่อปางก่อน" ในลานจานก่ำขงบถิกับกับในลานวัดหมองบอนผูก ๑ มัด ๖ หน้า ฉิ

๒ ถวนเป้น "ถิบ"

๓ ถวนเป้น ชอาด ในลานจานก่ำขงบถิข้านบาชอบ ผูก ๑ มัด ๖ หน้า ๗

๔ ถวนเป้น ๆวาก ในลานจานก่ำขงบถิข้านบาชอบ ผูก ๑ มัด ๖ หน้า ๗

๕ ถวนเป้น ถว่า ในลานจานก่ำขงบถิข้านบาชอบ ผูก ๑ มัด ๖ หน้า ๗

สแดงหากจักเหนือลิพิบมะหิบละโยหาแห่งดินไปลี้ลับอับไพ ปู่ทุกาแห่งทุกพายเจ้าจักเอิ้นรงกเอาถืบมาโรมกับบ่เสสสลแล้วกซ้ำ (ก) ไหฺหฺ้งเข้ามาเดินปู่เหมือนถ้ำเก้าขั้นแล เมื่อนั้นท้าวธราพพะบาสวนกซ้ำจับแส้ฝากธาตุสีเข้าไปเถิงขั้นไดผาสาดบ่มีบางหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบกะทะยางไปถึดท้าวธราพพะบาสวนป่อไปถึกลิพิบมะหิบละโยหาหัวฺาย เอากอกับตายมีปละหมางว่าได้ใกวบ้างหั้นแล ถับว่าท้าวธราพพะบาสวนผูดลุกได้แล้วกะทะยางขึ้นขอีธาตุสีแล้วกจับแส้ฝากเต้น แล่นเข้ามาบ่ป่าบ่เขาหั้นแล เมื่อนั้นถับทีธาตุยักกีมีมือเป้นช้างเผือกตัวบ้าง มี ฝี หัว ๑๒ งา แล้วกขึ้นขอีเต้นแล่นเข้ามาตามหฺางท้าวธราพพะบาสวนหั้นแล เมื่อนั้นท้าวธราพพะบาสวนก่หฺงอเหฺือกถืบเมื่อหฺาง กจักเหนือถับทีธาตุยักขอีช้างเข้ามากับถอมดินสับนั้นเจ้ากมีใจอันชุมชื่นยินดีมากนัก แล้วกลอดจับแส้ฝากธาตุสีกับหัวช้างเผือกธงงหน้ากับเข้าไปหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจักทะยางออกไปถึดท้าวธราพพะบาสวน กับหัวถับทีธาตุยักลอดพ้อมกับปอไปตกในท่ำ (๒) กางแม่น้ำทะนะนัทหีพุ้นแล้ว กซ้ำทะยางถืบมาขึ้นขอีธาตุสีแลช้างแส้ฝากธงงหน้ากับเข้าไปหั้นแล เมื่อนั้นท้าวพธะลามจักแกว่งดาบกาบสีกอันมีแสงอันมาบเมื่องรุ่งเรืองหัวอากาดกางหาวหัวมวบหั้นแล เมื่อนั้นท้าวธราพพะบาสวนแลถับทีธาตุยักกับหัวลิพิบมะหิบละโยหาหัวมวบกเหันแสงดาบอันนั้น เอากปู่บ่ได้กลอดพ้อมกับแตกกระจัดกระจายไป บางพ่องตายบางพ่องบ้าบางพ่องเป้นสิบสันเป้นบ้าบางพ่องเป้นวีวีเต้นแล่นไปมากมีแล เมื่อนั้นท้าวธราพพะบาสวนกับหัวถับทีธาตุยัก กลอดพ้อมกับขึ้นขอีธาตุสีแลช้างเผือกธงงหน้ากับแล่นเข้ามาบ่หิบบ่ถอยหั้นแล เมื่อนั้นท้าวธราพพะบาสวนกับหัวถับทีธาตุยักกลพ้อมกับบิงหะบูสิบเข้าไปหาเจ้าหัวสีพระอิงมีสงงอันกล้าเผือกบันสุบ[๑] เข้ากับมีก้องมากมัก เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจักอ้าปากรับเอาปืนหะบูสิบแห่งพระยาหัว ๖ ได้แล้ว ม้ามะนีภาบจักฉุมน้ำลายถายออกบักปืน ๖

---

๑ ถวนเป้น สบั้น (ตามมะหาวิชุย) ในลานจานกำชุย สุบ ถึกับ ชุก ๑ มัด ๖ หน้า ๓๐

ເຫຼ້ມນັ້ນຊະເດັນຄືນໄປຖືກທ້າວ (๙) ຣາພພະນາສວນ ກັບທັງຄັນທີ່ຣາຊບັກກໍ ລວດພ້ອມກັນປ່ວໄປທັງຊ້າງແລຣາຊສີ ຖືກລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັງຫຼາຍເຂົ້າກໍ ພ້ອມກັນຕາຍມີປຣະໝານວ່າໄດ້ ๖ ໂກດ ๗ ລ້ານ ๕ ແສນ ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ ທ້າວຣາພພະນາສວນກັບທັງຄັນທີ່ຣາຊບັກ ກໍພ້ອມກັນຜູດລຸກໄດ້ແລ້ວກໍເຕັ້ນ๕ ຂວ້ຊ້າງແລຣາຊສີແລ່ນເຂົ້ານາເຖິງເຈົ້າທັງ ๔ ພຣະອົງບໍ່ມີບານຫັ້ນແລ ຄັນວ່າ ທ້າວຣາພພະນາສວນແລຄັນທີ່ຣາຊ ບັກມາຣອດແລ້ວຂາທັງ ๖ ກໍພ້ອມກັນຊັກ ຫອກໄປໃສ່ໃພທີ່ສັດເຈ້ົາທັງສອງພີ່ນ້ອງກັບມ້ານະນີກາບ ເພື່ອຈັກໃຫ້ຖືກຫົວໃຈ ຊອດອອກສັນຫຼັງຕາຍໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນີກາບຈົ່ງອອກໄປດຶດຫອກໂຈກ ທັງສອງດວງນັ້ນ ຊະເດັນຄືນໄປຖືກລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັງຫຼາຍເຂົ້າກໍກອງກັນ ຕາຍມີປຣະໝານວ່າໄດ້ ๖ ໂກດຫັ້ນແລເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກັບທັງຄັນທີ ຣາຊບັກກໍພ້ອມກັນແກວ່ງຄ້ອນຕຣະບອງ ເຂົ້າໄປຫາໃພທີ່ສັດເຈ້ົາທັງສອງພີ່ນ້ອງ ແລມ້ານະນີກາບ ເພື່ອວ່າຈັກໃຫ້ໄປຖືກຫົວແຕກມຸ່ນຜົງກຣະຈອນວາຍໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລັກກໍ (๑๐) ແກວ່ງດາບກາຍສິດຟັນຮັບໄວ້ກໍລອດໄປຖືກຄ້ອນ ຕຣະບອງທັງສອງຂາດຊະເດັນ ຟ້ົງອອກໄປຖືກລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັງຫຼາບ ເຂົ້າກໍກອງກັນຕາຍມີປຣະໝານວ່າໄດ້ ๖ ໂກດປາຍ ๗ ລ້ານ ๗ ແສນປາຍ ๕ ຫ້ົນ ๕ ພັນ ๕ ຮ້ອຍຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກັບທັງຄັນທີ່ຣາຊບັກ ກໍພ້ອມກັນທະຍານເຂົ້າໄປເພື່ອວ່າຈັກບາດທົ້ນເອົານາງຈັນທາໃຫ້ໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອ ນັ້ນມ້ານະນີກາບກໍທະຍານອອກໄປດຶດພຣະຍາທັງສອງຊະເດັນຟ້ົງອອກໄປຖືກລີພົນ ມະຫົນລະໂຍທາທັງຫຼາບ ເຂົ້າກໍກອງກັນຕາຍມີປຣະໝານວ່າໄດ้ ๖ ໂກດຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກັບທັງຄັນທີ່ຣາຊບັກ ກໍພ້ອມກັນຜູດລຸກໄດ້ແລ້ວກໍ ເຕັ້ນຂົ້ນຂວ້ຣາຊສີກັບທັງຊ້າງເພືອກແລ້ວ ກໍພ້ອມກັນຈັບເອົາແສ້ຟາດຕີເຂົ້າໄປຫາ ໃພທີ່ສັດເຈ້ົາໂດຍພລັນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈົ່ງບົ່ງທະນູສິ້ນໄປຖືກ ທ້າວຣາພພະນາສວນຊະເດັນຕົກຈາກຫຼັງຣາຊສີລົ່ງເຖິງດິນແລ້ວ ທ້າວຣາພ ພະນາສວນກໍເຕັ້ນດຶດດົ້ງເກືອກເຫຼືອກຕາໄປນາ ຝູງໝູ່ລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັງ ຫຼາຍໜາຍ (๑๑) ມີຄັນທີ່ຣາຊບັກຝັ່ງຕົ້ນເຂົ້າກໍພ້ອມກັນແກກຣະຈັດກຣະຈາຍ ພ່າຍພັງໜີໄປທົ່ວທີ່ສສະທາງໃຕ้ຫົນເໜືອ ເພື່ອວ່າປ້ານກົວກາຍໃຜກໍໄປພໍ່ມັນບໍ່

ອາດຈັກຫຼຽວຫຼ້ຽຄືນໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກໍບ້ຽເຕັ້ນດິດຜູດ
ລຸກລົ້ມກົ້ມເງີ້ຍໄປນາມາກນັກ ປ້ນສອນຈ້ຽຊະເດັນຫຼຸດອອກຈາກເນື້ອຕົນແລ້ວທ້າວ
ຣາພພະນາສວນຈ້ຽລຸກນ້ຽໄດ້ແລ້ວກໍລອດສວ່າງຫາຍໄປບັດດຽວນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອ
ນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນກໍລຸກນ້ຽແລ້ວ ກໍຫຼຽວໄປນາທຸກແຫ່ງທຸກພາຍກໍບໍ່ເຫັນ
ໃໝ່ພົນໂຍທາໃນທີ່ໃດທີ່ນ້ຽເຈ້ົາຈ້ຽທະຍານຂຶ້ນຂ້ີຣາຊສີໄປລ່ວງຖ່ວງຊອກໃຊ້ສແວງ
ຫາບ້ຽລີພົນໂຍທາທ້ັງນວນນາໂຮມກັນ ກໍພ້ອມກັນໂຫຼຫຼ້ຽງເຂ້ົ້ານາເປ້ນອັນນຶ່ງດົນົ
ອົນທະການນາກນັກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຄັນທີ່ຣາຊບັກກໍຊ້ຳຂຶ້ນຂ້ີຊ້ຽງເຜືອກເຕັ້ນ
ທະຍານເຂ້ົ້າໄປເປ້ນຫ້ວໜ້ານ ທ້າວຣາພພະນາສວນຈ້ຽຂ້ີຣາຊສີໄປຕາມຫຼ້ຽງຫັ້ນ
ແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລັກຈ້ຽບ້ຽທະນູສິນໄປຖືກຄັນທີ່ຣາຊບັກຄໍຂາດຊະເດັນ
ຕົກຈາກຫຼ້ຽຊ້ຽງລ້ຽເຖ້ຽງດິນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ (๑๒) ຄັນທີ່ຣາຊບັກກໍຈັບເອົາ
ຫ້ວນາຕິດຕໍ່ກັນແລ້ວ ກໍຊ້ຳທະຍານຂຶ້ນຂ້ີຊ້ຽງເຜືອກແລ້ວກໍຈັບແສ້ຟາດຕີບ່ຍ່ອງ
ຊ້ຽງເຜືອກເຕັ້ນ ທະຍານເຂ້ົ້າໄປຫາໃພທີ່ສັກເຈ້ົາບໍ່ມີບາງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວ
ພຣະລາມຈ້ຽແກວ່ງດາບກາບສິດ ອັນມີແສງນາບເມື່ອງຮຸ່ງເຮືອງທ້ວຍາກາດກ້ຽ
ຫາວທ້ັງນວນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນແສງດາບອັນນັ້ນກໍສອດສແວງໄປຕັດຄໍທ້າວຣາພ
ພະນາສວນກັບທ້ັງຄັນທີ່ຣາຊບັກຊະເດັນຕົກລ້ຽງດິນແລ້ວເຈ້ົາທ້ັງ ๒ ກໍຈັບເອົາ
ຫ້ວນາຕິດຕໍ່ກໍ່ແລ້ວກໍຊ້ຳຂຶ້ນຂ້ີຣາຊສີແລຊ້ຽງເຜືອກຕ້ວນັ້ນ ທະຍານເຂ້ົ້າໄປບ່ຢ່ານ
ບ່ເຊົ້ານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີກາບຈ້ຽທະຍານອອກໄປດຶດຄັນທີ່ຣາຊບັກຖືກ
ແອວຂາດຊະເດັນເປ້ນສອງບັ້ນ ແລ້ວຄັນທີ່ຣາຊບັກກໍຈັບເອົາມາຕິດຕໍ່ກໍ່ດັ່ງເກົ່ານ
ແລ້ວກໍຊ້ຳທະຍານຂຶ້ນຂ້ີຊ້ຽງເຜືອກຈັບແສ້ຟາດຕີບ່ຍ່ອງເຂ້ົ້າໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອ
ນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນຈ້ຽບ້ຽທະນູສິນຂຶ້ນເມື່ອບິນອາກາດກໍລອດບ້ຽເກີດເປ້ນລົມ
ຫ້ວກຸດປ້ອບຶດກ້ົວນາທ້ວທຸກກ້ຳທຸກພາຍ ເປ້ນອັນນຶ່ງດົນົອົນທະການເໝືອນ (๑๓)
ດັ່ງຣາຫູສູນພຣະອາທິດແລພຣະຈັນນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມ
ຈ້ຽແກວ່ງດາບກາບສິດ ສ່ວນດັ່ງແສງດາບອັນນັ້ນ ກໍລອດໄປຜາບແພ້ບ້ຽລົມ
ຫ້ວກຸດເປ້ນອິທທິຣິທກິ ປ້ນສອນທ້າວຣາພພະນາສວນແລ້ວກໍລອດສວ່າງຫາຍ
ໃສສ່ອງແຈ້ງດັ່ງເກົ່ານັ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນຈ້ຽບ້ຽທະນູສິນຂຶ້ນ
ເມື່ອບິນອາກາດກ້ລອດບ້ຽເກີດເປ້ນທ່າຝົນ ຫອກດາບແລ້ວແລນຶ້ດນົນອົນທະການ
ນາກນັກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລັກຈ້ຽບ້ຽທະນູສິນຂຶ້ນໄປຮັບທ່າຝົນຫອກດາບ

ອັນນັ້ນກໍລວກບ້ງເກີດເປັນແຜ່ນກຣະດານຫີນລວງຫນາ ໄດ້ໂຍດຊນະບ໋ງໃຫ້ເປັນທີ່ກັ້ງ
ບ້ງຫ່າຝົນຫອກກວາບອັນນັ້ນກໍລວກສວ່າງໄປບັດດົງວນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອຣາພ
ພະນາສວນກໍຊ້ຳບິງທະນູສິນຂຶ້ນເມື່ອບິນອາກາວ ກໍລວກບ້ງເກີດເປັນຫ່າຝົນເທົ່າ
ຮ້ອນໂຫ້ງຫ້ຽງເປັນແປວຄົກລົງມາມາກນັກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບຈົ່ງຄົ່ນ
ນ້ຳລາຍຂຶ້ນເມື່ອບິນກໍລວກ ບ້ງເກີດເປັນລົມຫ້ວກຸດພັດປ໋ວບ້ງຫ່າຝົນຂ້ີເທົ່າຮ້ອນ
ອັນນັ້ນກໍລວກສວ່າງຫາຍໄປບັດດົງວຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອຣາພພະນາສວນກໍ(๑๔)
ຊ້ຳບ້ງບິງທະນູສິນ ຂຶ້ນເມື່ອອາກາວກໍລວກບ້ງເກີດເປັນພຣະຍາຄຸດພຣະຍານາກ
ໂຫ້ງຫ້ຽງລົງມາບ່ໍອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລານຈົ່ງຊັກປ໋ນ
ສອນຂຶ້ນໄປລ່ວງທ່ງວສງບເທງບ້ງພຣະຍາຄຸດພຣະຍານາກທ້ງຫ້ຽງ ເຂົ້ວກໍກອງ
ກັນຕາບດັບວາບຈົບຫາຍໄປບ່ໍເສດຊະຫ້ຽ ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອຣາພພະນາສວນ
ກໍບ້ງເກີດມີໃຈໂກດຄົງດມາກນັກແລ້ວເຈ້ົ້າບິງທະນູສິນໄປຄ໊ກແຜ່ນດິນ ອັນເປັນທີ່ຈົ່ມ
ໃກ້ຜາສາດແຫ່ງໃໝທີ່ສັດເຈ້ົ້າບ່ໍມີນາງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນແຜ່ນດິນຫ້ວງລວງຫນາ
ໄດ້ ๑ ແສນ ๔ ຫມື່ນໂຍດຊນະ ກໍລວກຫ້ົ່ມຫ້ຽບເພພັ້ງເຂົ້ົ້າໄປຫາໃໝທີ່ສັດເຈ້ົ້າ
ເປັນດ້ັ້ງຈັກເພເກ໋ອນເຈ້ົ້ອນຜາສາດແຫ່ງເຈ້ົ້າທ້ັ້ງສອງພ໋ີ້ນ້ອງ ຫ້ຽບຫ້ົ່ມລົງບ່ໍມີນາງ
ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບຈົ່ງທະຍານລົງໄປພາຍໃຕ້ພື້ນແຜ່ນດິນແລ້ວແລ
ຊຸກຖອງບຸບ໋ນແຜ່ນດິນປ້ານໝູນຄູນຂຶ້ນມາກວ່ານາມດງວ ກໍລວກເປັນແຜ່ນ
ດິນອັນຣາບຣງພງງາມເໝ໋ືອນດ້ັ້ງເກ໋ົ່ານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອຣາພພະນາສວນ
ກໍບ້ງເກ໋ົ່ານ ອັບປະລາໄຊ[1] ແມ່ນວ່າກະທໍາສັນໃດໄປຫາໃໝທີ່ສັດເຈ້ົ້າກໍດີ (๑๕)
ສ່ວນດ້ັ້ງເຈ້ົ້າທ້ັ້ງ ๓ ພຣະອົງກໍແກ້ໄດ້ທຸກສິ່ງທຸກອັນ ສັນນ໊ີ້ກູຈັກກະທໍາສັນໃດຈົ່ງ
ຈັກຜາບແພ້ກຣະໄທຊາບ ๑ ຄົນນ໊ີ້ຈາ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອຣາພພະນາສວນຈົ່ງທະຍານ
ຂຶ້ນສູ່ອາກາວກາງຫາວມານາມດງວ ກໍໄປເຖ໋ງພຣະອາທ໋ົ່ກແລ້ວທ້າວອຣາພ
ພະນາສວນຈົ່ງນ໊ີ້ຣະມິດ ໃຫ້ຟານ໊ົ້ເປັນອັນໃຫ່ງອັນຫ້ວງມາກນັກແລ້ວຈົ່ງເອົາຟານ໊ົ້ໄປ
ກອ່ງກວມພຣະອາທ໋ົ່ກໄວ້ເປັນອັນມ໊ືດມົນອົນທະການມາກນັກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ
ທ້າວພຣະລານຈົ່ງແກວ່ງດາບກາບສິດ ອັນມ໊ີແສງອັນມາບເມ໊ືອງຮຸ່ງເຮ໊ືອງໄປເຖ໋ງ
ທ້າວອຣາພພະນາສວນ "ກໍເອົາ"[2] ຟານ໊ົ້ກອບກວມພຣະອາທ໋ົ່ກໄວ້ນັ້ນແລ ເມື່ອ

---

๑ ຄວນເປັນ ອັປຣາໄຊ ๒ ຕາມໃບລານວັດໜອງບອນ ຄວນເປັນ "ອັນເອົາ"

ນັ້ນທ້າວອຣາພພະນາສວນກໍປູ່ບໍ່ໄດ້ກໍລວກຖົກຝາມືອອກຈາກພຣະອາທິດ ແລ້ວກໍ
ລວກມີ້ແສງອັນຮຸ່ງ(ເຮືອງ)ເໝືອນດັ່ງເກົ່ານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອຣາພພະນາສວນ
ຈົ່ງທະຍານລົງມາເຖິງລີພົນມະຫົນລະໂຍທາແຫ່ງຕົນແລ້ວ ກໍລວກທະຍານຂຶ້ນຂີ່
ຫຼັ້ງຣາຊສີຟາວຕີເຂົ້າໄປຫາໄພທິສັກເຈ້ົາບໍ່ປ່າບໍ່ເຊົາທັ້ງແລ ເມື່ອນັ້ນໄພທິສັກເຈ້ົາ
ຈົ່ງຄະນຶງໃຈວ່າສ່ວນດັ່ງທ້າວອຣາພພະນາສວນຜູ້ນີ້ ກໍເປັນອັນຄຸດັ່ງຟັ່ນແທງເຂົ້າມາ
ຫາກູ (๑ฌ) ບໍ່ຫົນບໍ່ຖອຍຈັກເທ້ືອສັນນີ້ກໍທໍ່ຄວນກູບອກສອນໃຫ້ມັນຮູ້ຈັກວ່າກູນີ້ເປັນ
ພີ້ຊາຍແຫ່ງມັນກ່ອນແລ ຜິວ່າກູບໍ່ບອກບໍ່ສອນໃຫ້ມັນຮູ້ຈັກຣິດຄອງສອງປຣະການ
ສັນນັ້ນມັນກໍບໍ່ປ່າບໍ່ເຊົາຈັກເທ້ືອແລ ດັ່ງວ່າທ້າວພຣະລາມຄະນຶງໃຈສັນນັ້ນແລ້ວ
ເຈ້ົາຈົ່ງບົ່ງທະນູສິນ ໃຫ້ເປັນໃບບົ່ວຜູກເອົາທ້າວອຣາພພະນາສວນບໍ່ມີບ່ານທັ້ງແລ
ດັ່ງວ່າທ້າວພຣະລາມບົ່ງທະນູສິນ ໃຫ້ເປັນໃບບົ່ວໄປຜູກເອົາທ້າວອຣາພພະນາສວນ
ກໍລວກກົ້ງເກ້ືອກຕົກລົງລູ່ແຜ່ນດິນຮ້ອງຄາງປູ່ອ້ືໆ ບໍ່ອາດຈັກຕ້ົງຕົນໄປມາໄດ້ທັ້ງແລ
ເມື່ອນັ້ນລີພົນມະຫົນລະໂຍທາທັ້ງຫຼາຍ ໝາຍມີດັ່ງທ້ົຣາຊນັກເປັນຕົ້ນເຂົ້າກໍພ້ອມ
ກັນແຕກກຣະຈາຍໜີໄປທາງໃດ້ ຫົນເໝືອຫົນອັນຕົກແລວ່ັນອອກທ້ົງນວນກໍລວກ
ພາກັນໜີຄືນເມືອເມືອງແຫ່ງຕົນບໍ່ເສດຊະຫ ໍ່ ທັ້ງແລ ກໍທໍ່ບ້ົງແຕ່ທ້າວອຣາພ
ພະນາສວນ:ອນຫງາຍຄາງປູ່ເໝືອແຜ່ນດິນ ບໍ່ອາດຈັກຕ້ົງຕົນໄປມາບໍ່ໄດ້ທັ້ງແລ
ສ່ວນດັ່ງເຊືອກໃບບົ່ວ ກໍຊັກລາກກົ້ງແກ່ທ້າວອຣາພພະນາສວນເຂົ້ามาເຖິງຜາສາດ
ທ້າວພຣະລາມກັບທ້ົງມ້ານະນີ້ກາບບໍ່ມີບ່ານທັ້ງແລ ເມື່ອນັ້ນບ່ານ ๆ ຈັ່ນທ່ານກໍເທ ັ່ນ
ທ້ົ່ວ (๑ภ) ອຣາພພະນາສວນ ອັນເປັນພ້ົ່ວແຫ່ງຕົນເປັນທຸກຍາກເຈັບປ່ວດຍ ວດບ ົ່ ງ
ໜັກໜ ່ ານ ່ ານ ๆ ຈົ່ງຟ ່ າ ້ ວຣີບລົງໄປຈາກຜາສາດບໍ່ມີບ ່ ານ ດັ່ງວ ່ ານ ່ ານ ๆ ໄປເຖິງແລ ້ ວ ່ ານ ๆ
ກໍຈູບຊົມດົມຂມ ່ ອມແລ ້ ວ ່ ານ ๆ ຈົ່ງກ ່ ລ ່ າວວ ່ າ ດ ູ ຣາເຈ ້ ານ ້ ອງອັນເປັນພ ້ ົ ່ ວຣັກແມ ່ ຂ ້ າຜ ້ ູ ້ ພ ້ ີ
ບັດນ ້ ີ ້ ເຈ ້ ານ ້ ອງເຈັບປ ່ ວດໃນເນ ້ ື ້ ອຕົ ້ ງບ ່ ອນໃດ ຂ ້ າຜ ້ ູ ້ ພ ້ ີ ກໍຈັກບ ົ ບຄັ ້ ນ ໃຫ ້ ສ ່ ວ ່ ານ ๆ ຫາຍເສ ັ ່ ງ
ນ ິ ດຄະວ ່ າເຈ ້ ານ ້ ອງເຈັບຫ ົ ວໃຈນ ັ ້ ນ ລ ີ ຮ ູ ້ ວ ່ າ:ຈັບຫ ົ ວຮ ູ ້ ວ ່ າເຈັບ:ກ ົ ນ:ກ ົ ວ ລ ີ ຮ ູ ້ ວ ່ າເຈັບ:ກ ະ:ກ ູ ກ
ຂ ້ ານ ່ ເນ ື ່ ອນ ັ ້ ນ ທ ້ ານ ່ ານ ๆ ພ ະ:ນ ່ ານ ๆ ສ ່ ວ ່ ານ ๆ ຈ ົ ່ ງ ຄ ່ ານ ่ ານ ๆ ບ ່ ານ ๆ ຈ ັ ່ ນ ท ่ ານ ๆ ມ ่ ານ ๆ ຈ ູ ບ ຊ ົ ມ ແ ລ ้ ວ
ຈ ົ ่ ງ ກ ล ่ ານ ๆ ວ ่ ານ ๆ ພ ั ท ะ ເ ภ ก ู ่ ານ ๆ ນ ้ ອ ง ອ ั ่ ง ເ ป ั ่ ง ผ ิ ่ ว ง ่ ๆ ແ ห ่ ง ข ้ า ว ั ด น ี ้ ท ้ า ว พ ร ะ ล ั ก พ ร ะ ล า ม
ອ ั ่ ง ເ ป ั ่ ง น ้ อ ง ๆ ແ ห ่ ง เ จ ้ า ก ็ ม ่ า เ อ ิ า ใ บ บ ่ ว ม า ผ ู ก เ อ ิ า ข ้ า ผ ู ้ น ้ อ ง ๆ ไ ว ้ ข ้ า ก ็ ว ิ ่ ง บ ่ ไ ด ้ ก ็ ท ้ ู ่ ว ง ๆ

จักตายในวันนี้แลนา บัดนี้เจ้าบางพี่จักไปขอยะโพยะโหถแก่ท้าวพระลักพระลามให้มาแก้ใบบ่อออกจากเนื้อถีงแห่งข้าผู้น้องแล้ว ถ้วนั้นข้าผู้น้องก็จักหวังถองมีชีวิถอีนที่เพื่องบุนเจ้าบางพี่แลนา เมื่อนั้นบางจับหาได้ยินคำผิวแห่งถินกล่าวสันนั้น บางจึงรีบแล่นขึ้นสู่ผาสาถบ่มีบางถันว่าบางเมื่อ (๑๖) เถิงแล้วบางจึงแล่นไปหาท้าวพระลามอันเป็นน้องแห่งถินว่า "ข้าพี่เจ้าน้องทั้งสอง"[๑] บัดนี้ข้าผู้พี่ก่อชีวิถอีนที่ผิวแห่งข้ากับถอมเจ้าน้องแถ่ก่พี่เทื่น ขอให้เจ้าน้องทั้ง ๒ ไปแก้ใบบ่อนั้นผูกผิวข้าไว้ขอให้น้องแล่นไห้จับภูบาก่พี่เทื่นเมื่อนั้นท้าวพระลามจึงกล่าวว่าข้าแก่พี่เป็นเจ้าถันว่าท้าวธาพพะบาสอน อันเป็นผิวแห่งบางพี่บังเล่าอ่อนโยนบ่ธิบเลวแลบ่ถะทำร้ายแก่ข้าผู้น้องแท้ถ้วนั้น ข้าผู้น้องก่จักไปแก้เชือกใบบ่ออกจากผิวแห่งเจ้าน้อง[๒] พี่นั้นชะแล ที่นี้เจ้าพี่จึงไปถามท้าวธาพพะบาสอนอันเป็นผิวแห่งเจ้าพี่ก่อนเทื่น ถันว่าท้าวธาพพะบาสอนบังอ่อนโยนถ้วนั้นข้าพี่[๓] ผู้น้องก่จักไปแก้ชะแล ถันว่าท้าวธาพพะบาสอนบ่อ่อนโยนถ้วนั้นข้าผู้น้องก่บ่ไปแก้บังเชือกใบบ่ออันนั้นแล ข้าก่จักประไว้ให้ท้าวธาพพะบาสอนตายกับเชือกใบบ่ออันนั้นแล เมื่อนั้นบางจับหาได้ยินถำท้าวพระลามกล่าวสันนั้น บางจึงรีบแล่นลิงจากผาสาถไปเถิงท้าวธาพพะบาสอนอันเป็นผิวแห่งถิน แล้วบางจึงกล่าว (๑๗) ว่าสามีข้าแก่เจ้าน้องอันเป็นผิวรักแห่งข้าผู้พี่ บัดนี้ท้าวพระลามกล่าวถ้วนี้ถันว่าท้าวธาพพะบาสอนบังอ่อนโยนแล้ว แลเอากันเป็นพี่เป็นน้องถ้วนั้นท้าวพระลามก่จักมาแก้ออกถวนี้ ถันว่าท้าวธาพพะบาสอนบ่อ่อน โยน[๔] แล้วแลบ่เอากันเป็นพี่เป็นน้อง ถ้วนั้นท้าวพระลามก่บ่มาแก้ไห้แก่เจ้าแล

---

๑ ตามใบลานวัดชองบอน และ ใบลานจานก่ำถวนเป็น "ข้าแก่เจ้าน้องทั้งสอง"
๒ ถวนตัด "น้อง" ออก ใบลานจานก่ำบ่ได้ชูน น้อง ผูก ๑ มัด ๒ หน้า ๒๑
๓ ถวนตัด "พี่" ออก ใบลานจานก่ำบ่ชูน พี่
๔ "บาม" ถวนตัดออก ใบลานจานก่ำบ่ได้ชูนบาม ผูก ๑ มัด ๒ หน้า ๒๓

ท้ังเจ้าน้องจักภะทำถ้ำลิ้นั้นจา เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนจึ่งกล่าวอ่า พ้ัเหฎูธานางาอันเป้นพี่บิ่งแห่งข้า บัดนี้ข้าผู้น้องกอ่ำเป้นข้อยตักน้ำส่อย ตินแห่งท้าวพระลักพระลามตามประเวนีแห่งลูกพี่ลูกน้องนั้นแล ถันว่าท้าวธาพพะนาสอนกล่าวสันนั้น นางจันทาจึ่งแล่นขึ้นสู่ผาสากแล้วแลไปหาท้าวพระลามอันเป้นน้องแห่งตินว่าข้าแก่เจ้าน้องทั้ง ๒ บัดนี้ท้าวธาพพะนาสอนกอ่ำเป้นข้อยตักน้ำส่อยตินแห่งเจ้าน้องทั้ง ๒ แล้วแล ท้ีนี้เจ้าน้องทั้ง ๒ จึ่งรีบไปแก้เอือกใยบัวออกจากผิวแห่งข้าป่าซ้ายป่วนางเท้าอันเน้ิน เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งฮานว่าเอิ่งถันว่าท้าวธาพพะนาสอนอ่ำเป้นข้อยตักน้ำ (๑๐) ส่อยตินตามปะเวนีลูกพี่ลูกน้อง ถ้ังนั้นข้าผู้น้องกอ่ำจักไปแก้เอือกใยบัวออกจากผิวเจ้าพี่ชะแล ถันว่าท้าว (พระลาม) กล่าวสันนั้นแล้ว เจ้าจึ่งลิงจากผาสากไปรอดไปเถิงท้าวธาพพะนาสอนแล้ว เจ้าจึ่งเอิาฟามีไปลูบ ๆ บายในเมื่อถิงท้าวธาพพะนาสอนทั่วทุกแห่งทุกพายแล้ว เอือกใยบัวกอ่ำหูดออกจากเมื่อถิงแห่งท้าวธาพพะนาสอนบ่เสดชะหำ ทั้นแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนกอ่ำล่างหายเสังบังทุกขะเวทหนาเจับป่วดนั้นแล้ว ท้าวธาพพะนาสอนจึ่งลุกจากแผ่นดินแล้วแลบมีไหว้ท้าวพระลามว่าสาทุๆ เจ้าชีวิดผู้ข้าเริบท้ีผู้ข้ามีอินท้ีชีวิดแล้วแลผู้ข้าบ่ตายแล้วแลว่าถ้ังนั้น แล้วท้าวพระลามจึ่งขึ้นเมื่อสู่ผาสากแล้วแลสะถิดปู่ตามสุกขะสำธานทั้นแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนกับีธะมิดหงบเงินถู่บึ่ง หงบคำถู่บึ่งอันมีน้ำหนักแลเหฺ้มแลหมั้นกับทั้งดอกไม้เงินถู่บึ่งดอกไม้คำถู่บึ่งแล้ว ท้าวธาพพะนาสอนกอ่ำนีธะมิดอันคำหม่อยบึ่งอันเงินหม่อยบึ่ง (๑๑) เพื่อว่าจักเอิาดอกไม้เงินดอกไม้คำใส่ในอัน ๒ หม่อยนั้นแล ถันว่าท้าวธาพพะนาสอนนีธะมิดแต่งแปงบ่ธะบวนแล้ว ท้าวธาพพะนาสอนจึ่งขึ้นสู่ผาสาก อันเป้นท้ีปู่แห่งท้าวพระลักพระลามแลม้ามะนีภาบนั้นแล เมื่อนั้นนางจันทากอ่ำเทันท้าวธาพพะนาสอนขึ้นเมื่อสู่ผาสากแล้วนางจึ่งถืออันเงินอันคำ ขึ้นไปตามหฺ้างผิวแห่งตินแล้วกอ่ำลอกพากันไปเถิงสำนักเจ้าทั้งสอง พี่น้อง แล้วท้าวธาพพะนาสอนจึ่งบายเอิา

ขันเงินขันลำในมือบางจับหาไปขายถวายเจ้าทั้งสองพี่น้องๆ ว่าเหวะข้าแก่มะหาราชเจ้าอันเป็นพี่ชายลูกลุงแห่งข้าบัดนี้ข้าผู้น้องกำได้กระทำผิดมาแต่พายหลังตามต่อเท้าอันได้มาจับเลอภับในภาละบัดนี้ ขอให้เจ้าพี่ทั้งสองอะมะโหดโผดผายขอให้หายเสียบังโหดแลบาบเวนทั้งมวนแก่ข้าผู้น้องแด่กอ้าแท้บ เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งขานว่าเอิ๊ๆ เราพี่กบ่ให้เป็นบาบแลเวน กำอันใดอันบึ่งแก่ท่านชะแลตั้งแรกแต่นี้เมื่อหน้า เราทั้ง ฆ จักเป็นพี่แก้วน้องๆ(๒๒)ทิบตามต่อเท้าเถิงนิรัพพานนั้นแท้บ ถันว่าท้าวพระลามกล่าวสันนั้นแล้วท้าวธาพพะบาสอนจึ่งซ้ำบ่มีไหว้ว่า เหวะข้าแก่มะหาราชเจ้าส่วนถั่งบางจันหาอันเป็นพี่บึ่งแห่งเจ้ากูนั้นกิ๊ เผือข้าทั้งสองหากได้เอากับเป็นผัวผู้แล้วขอให้เจ้ากูโผดสากะธุบา ให้เผือข้าทั้งสองเป็นผัวเป็นผู้งกับเหมืองถั่งแต่เก๊าป่าให้เผือข้าทั้งสองพักพากจากกับกอ้าแท้บ เผื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งกล่าวว่าเอิ๊ๆ เราก็บ่ขัดขืนกำมักแห่งท่านนั้นแล ท่ำว่าในภาละบัดนี้เราก็บ่ให้ แก่ท่านแล เราจักเอางางเมือถวายแก่พระยาพ่อแห่งเราก่อนแล ถันว่าท่านมักใส่ใจประสงกับถอมพี่บึ่งแห่งเราแท้ ท่านจึ่งไปกล่าวต้านโอมเอาถามบูราบจารึดแต่เก๊าแก่พ่อแม่แห่งเรานั้นแท้บ อันบึ่งในเมื่อเราบ่เอางางเมือเถิงเมือจับทะบุลิสีสัตตะบากแล้วแล เอางางถืบขึ้นให้ แก่ท่านในท่ำกางแห่งท่านสันนี้เหมือนถั่งเราป้านกอท่านแล้วแล สิ่งถืบขึ้นให้ แก่ท่านนั้นแล อันบึ่งถินทั้งหลายจัก อาลิตงบ[1] เรา (๒๓) พระอิ่งว่าท้าวพระลักพระลามทั้งสองพี่น้องๆ ไปลิบเลอเอาพี่บึ่งแห่งถินกับถอมท้าวธาพพะบาสอน บ่ได้แล้วแลถืบมาแต่ถือเองถายถอกนั้นเถอว่าถั่งนั้นแล้วแล หวิอขวันเรามากนักนั้นแลประภาบึ่งเราจักใส่ ทันทะกำ[2] แก่ท่านจักสบ่อยพ่ให้ ยากแก่ใจท่านนั้นแล้ว เราจึ่งจักสิ่งบางจันหาให้ แก่ท่านนั้นแล อันบึ่งได้ถั่งคำบูราบกล่าว

---

๑ ถอนเป็น อาธิติงบ ในลานจานก่ำของ อาลิติงบ ผูก ๑ มัด ๖ หน้า ๒๓

๒ ทันทะกำ ผิด แต่ว่าในหน้าต่ำไปในลานของ ทันถะกำ

ไว้อ่าตับหูแล้วจึ่งลูบหัวบั้น กำมาได้แก่ท่านนี้แล ในเมื่อปะถะมะหาวหิ
บั้นท่านกำมีลำโอกอ้างชะหาวสูงว่าท่านมีเตชะอิทธิอันมากท่านจึ่งไปโลบ
ชิงเอานางจันทากับถอมพระยาพ่ำแห่งเราเสังก่อน บัดนี้เราก็มีเตชะอิทธิ
ล้นเหื่อท่านเราจึ่งมาโลบชิงเอานางจันทากับถอมท่านได้แล้ว บัดนี้ท่าน
จึ่งมาอ่อนโยนเราแล้วแล ขอเอานางจันทากับถอมเราดั่งนั้นเราก็บ่ให้แก่
ท่านด้อยว่าบแล ประกาบนึ่งส่อนดั่งนางจันทาผู้นี้ก็บ่สุดบ่ขาดกับด้วย
เราผู้ญอดายก็ท่ำสุดขาดกับถอมพระยาพ่ำสิงญอแล ถับว่าพระยาพ่ำหาก
อางให้แก่ท่านก็เปันอันถืนัก (๑๔) แล ถับว่าพระยาพ่ำบ่ให้แก่ท่านก็
เปันอันแล้วกันบั้นแล ประกาบนึ่งถับว่าพระยาพ่ำหากให้นางจันทาแก่
ท่าน ดั่งนั้นท่านบ้าอากเพื่อจักแปงชิวถืนแลชิวหินะเต่เมื่องอินทะปะถา
นะถอนขึ้นมาเถิงเมื่องจันทะบุลีสีสัตตะบาก ในสองฝากแม่น้ำทะนะนัทหิ
ให้ได้แท้ เราจึ่งจักให้แก่ท่านบั้นแล บัดนี้เราจักใส่ทับถะแก่ท่านอัน
นึ่งก่อนแล ให้ท่านฟันเรือใหญ่แก่เราลำนึ่งเสังก่อน ส่วนดั่งเรือใหญ่
ลำนั้นลองยาวให้ได้ ๑๒ วาปาย ๒ สอก ลองกว้างให้ได้ ๒วา ๒ สอก อัน
นึ่งท่านจึ่งแปงพาสาดใส่ในโกบเรือลำนั้น ให้เปันสุกขะสำราบแลมีเข้าน้ำ
ในชนะอาหานเสื่อสาดอาวสบาทุกสิ่งทุกอันประกาบนึ่งส่อนดั่งเรือลำนั้น
แม่นว่าไปทางอากาดก็ให้ได้แม่น ว่าไปในแผ่นดินถือว่าไปทางบกก็ให้ได้
แม่นว่าไปทางน้ำก็ให้ได้ถือว่าบ่ให้ได้ถ่ำได้พาย มักจักไปทางใดก็ให้เรือลำ
นั้นพาเอาไปตามใจนั้นแล ท่านบ้าจักโดยพระธาฉอากยาแห่งเราได้ลื
ถับว่าท่านบ่โดยพระธาฉอากยา(๑๕)แล้ว บ่แต่งแปงให้แก่เราได้แท้
ดั่งนั้นเราก็บ่ให้นางจันทาแก่ท่านแล ถับว่าในที่สัดเจ้าภล่าวเปันคำ
ทับถะกำแก่ท้าวธาพพะบาสอบ ดั่งนั้นท้าวธาพพะบาสอบจึ่งยางบ่าว
โดยพระธาฉอาวยาทุกสิ่งทุกอันก็ข้าแล ถับว่าเจ้าภูให้นางจันทาแก่
ข้าแท้ดั่งนั้นข้าก็โดยพระธาฉอากยาอันอาสาให้ได้ก็ข้าแล ว่าดั่งนั้น
แล้วท้าวธาพพะบาสอบ จึ่งนิระมิดเรือลำนึ่งแล้วยาวได้ ๑๒ วา ลอง

ภอ้างใด ฐ(วา) ๑ สอกพายในโภนเรือท้ันั้นมีผาสาถตั้งไว้ถีงามอันประกับ
ประดาไปด้วยเสื้อสาถอาสสนาแลเข้าน้ำในฉนะอาหาบของถินบ่ไร้บ่ยาก
มากบิงหนักหนาแล้วท้าวอราพพะนาสอน จิงบ่มีใหอ้พระลามอ่าเหอะข้า
แก่มะหาราฐเจ้า ส่อนถังเรือลำนี้แม่นอ่าเจ้าภูมักจักไปหางใดเจ้าภูจิง
บอกให้แก่มันภ่อข้าเท็น มันหากจักพาเจ้าภูไปตามใจมักทุกสิงทุกอันภ
ข้าแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิงขามว่าเอิงท่านจิงเมื่อเมื่องอินทะปะถา
นะถอนอันเปัน (๑๖) ที่ปู่แหง่ท่านก่อนเท็นเราภ็จักเอาบางจันหาเมื่อ
เมื่องจันทะบุลิสีสัตตะนากอันเปันที่ปู่แหง่เราก่อนแล ถันว่าท้าวพระ
ลามกล่าวถังนั้นแล้วท้าวอราพพะนาสอนจิงบายแขนบางจันหาเอิ้น สั่งว่า
ถ่อยเมื่อถีเข้าบางจันหาเมังมีงแก้วเจ้าจิงเมื่อก่อนแล้ว ตามใจน้องจักเถิน
พิงไพเมื่อบ้านน้องจักเมื่อกล่าวต้านใสมเอาถอกนา เมื่อนั้นบางจันหา
ร้องไห้จ้มจีใจ้นำผิว ถึกผิามิอหื่อนถองบางจิงเว้าออกงมอง ภระ
หายถึกเถิงผิอสายใจบ่แล้ว บางหง่แก้วอาวอนว่า ถ่อยไปถีเข้าสาย
สมอนผิอแก้ว เอ็ยบหากให้แจ้วๆหูายอัน ถันว่าผิวอวันเมื่อรอกบ้าน
ให้เจ้าริบกล่าวต้านมาใสมแท้กาย ว่าถังนั้นแล้วท้าวพระลักพระลาม
จิงถิกแต่งเถิงกาบ่ระบวนแล้ว เจ้าทัง ม จิงพ้อมกันลิงไปสู่เรือบ่มี
บางหันั้นแล ถันว่าท้าวพระลักพระลามกับทังม้ามะนีภาบ ลิงไป
สู่เรือแล้ว ท้าวอราพพะนาสอนกับทังบางจันหาจิงถ่อยอิวถ่อย
เข็อนลิงไปตามหลังท้าวพระลักพระลามกับทังม้ามะนีภาบหันั้นแล ถัน
ว่าท้าวอราพพะนาสอน (๑ภ)เอาบางไปสิงรอกเรือแล้ว เจ้าจิงออกจาก
เรือมาปู่แถมฝั่งน้ำ เลียเอิ้นสั่งบางางามสองบิงรามพักพาก เลียหูง
างวากหากัน เมื่อนั้นบางางอมทันทีพพะรูบ บางภ็ตาตูบให้หาผิว บาง
ท่ำทุกเผิามิอซักใช้ บางภ็องอบ้งให้ปู่แถมเรือภ็มีแลบา เมื่อนั้นเรือผา
สาถแก้วขะเผิาลำแห่งเจ้าทัง ๔ พระอิง หงับย้ายหนีจากหางท่าที่

ນັ້ນແລ້ວແລ້ນຂຶ້ນໄປເໜືອ ເປັນດ່ຽງຄົນທ້ຽງຫຼາຍຖ່ຳພາຍໄປນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວ
ຣາພພະນາສວນກໍເຫັນເຮືອນາງຈັນທາໃຫຼ້ນຂຶ້ນໄປແລ້ນຄ້ຽ ທ້າວກໍລຸງບຝ້ຽງນ້ຳໄປ
ນຳກໍມີແລ ທີ່ນັ້ນທ້າວຣາພພະນາສວນຈ້ຽງທະຍານຄືນເມືອເມືອ໑ອີນທະປະຖາ
ນະຄອນອັນເປັນທີ່ຢູ່ແຫ່ງຄົນພຸ້ນກໍມີແລ ຄັນວ່າທ້າວຣາພພະນາສວນຄືນເມືອ
ແລ້ວດ່ຽງນັ້ນ ສ່ວນດ່ຽງເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳກໍຂຶ້ນໄປຕາມແຄມນ້ຳທີ່ນັ້ນເປັນ
ອັນດ້ວຍ๑ ພລັນບ໋ຽງນັກ ແມ່ນວ່າໄປຖືກຕ້ອ໑ຫີນຫ່ວຍຊາ ພາກ່ວຍຄົນ ອັນມີ
ໃນທ່ຳກ໑ງແມ່ນ້ຳທີ່ນັ້ນ ກໍລວດຂາດໂປດເປັນປ່ອ໑ເປັນຮູໄປກໍບ່ເປັນທີ່ຍາກແລລຳ
ບາກແກ່ເຈ້ົາທ້ົ໑ສອ໑ແລນ້ຳມະນີກາບ ອັນຂຶ້ນໄປໃນ (๒๗) ກາລະຍາມນັ້ນກໍມີແລ
ເມື່ອນັ້ນເຈ້ົາທ້ົ໑ ๔ ພຣະອ໑ົ ຄືວ່ານ໑ງຈັນທາແລທ້າວພຣະລັກພຣະລ໑ມກັບ
ທ້ົ໑ນ້ຳມະນີກາບກໍຂຶ້ນໄປຕາມຄົນນ້ຳແລວ້ົ໑ປ໑ ເຈ້ົາກໍລ໑ົ໑ແລໄປມາທຸກກ້ຳທຸກ
ພາຍ ກໍຈ໑ົ໑ເຫັນຍ້ົ໑ປ໑ທ້ົ໑ຫຼ໑ຍອັນຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳທີ່ນັ້ນມີມ໑ກມີຫຼ໑ຍ ມີທ້ົ໑ປ໑ບ໊ກ
ແລປ໑ຊ໑ວ ປ໑ປ໑ກ ປ໑ຄູນ ປ໑ເຄ໑ົ ປ໑ພ໑ນທ້ົ໑ຫຼ໑ຍ ເຂ໑ົ໑ກໍບຸທ່ຳ໑ລ໑ຍ
ໄປລ໑ຍມ໑ຫ໑ົ໑ກິນເຫ໑ົ໑ອແລອ໑ຫ໑ນຕ໑ນສຸກສນຸກສຳຣ໑ນກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນເຈ້ົາ
ທ້ົ໑ ๔ ພຣະອ໑ົ ຈ໑ົ໑ລ໑ົ໑ແລຄືໃນແຄມຝ້ຽງນ້ຳທີ່ນັ້ນ ເຈ້ົາກໍເຫັນຍ້ົ໑ຕົ້ນໄມ້ທ້ົ໑ຫຼ໑ຍ
ອັນເຈ໑ົ໑ອຣະເມ໑ົ໑ ລ໑ງບແຄມປ້ຽງນ້ຳທີ່ນັ້ນບ່ຮ໑ວ໑ຈັກນັບອ່ານໄດ້ແທ້ ດ໑ົ໑ ມີທ້ົ໑ໄມ້ຈ໑ກ
ແລໄມ້ຮ້ົ໑ອັນມີດ໑ອກອັນບ໑ນຕະກ໑ນ໑ຕ໑ນມ໑ກນັກ ຍ໑ນເມື່ອລ໑ມມ໑ພັດຍ້ົ໑ດ໑ອກ
ໄມ້ທ້ົ໑ຫຼ໑ຍປ໑ງນັ້ນ ກໍບ້ົ໑ເກ໑ດມີ ກິນອັນຫ໑ອມຣົດຮ່ວ໑ງທ໑ວແຄມນ້ຳທີ່ນັ້ນກໍ ມີແລ
ເມື່ອນັ້ນເຈ້ົາທ້ົ໑ ๔ ພຣະອ໑ົ ກໍຂຶ້ນໄປຕາມແມ່ນ້ຳເມື່ອພ໑ຍໜ້ຳ ກໍຈ໑ົ໑ເຫັນເຄ໑ົ
ໜ໑ກຫຼ໑ດອັນກ້ຽ໑ກອ໑ດຂຶ້ນຕ໑ນໄມ້ທ້ົ໑ນັ້ນ ມີໜ໑ກອັນສຸກເ໑ົ໑ງເຮ໑ົ໑ເຮ໑ົ໑ອ
ເໝືອນດ່ຽງເ໑ົ໑ານ້ຳຄຸມ (๒๗) ປັກ໑ີ๖ ໄປປົກໃນ໑ງ່ຳໄມ້ຕົ້ນນັ້ນແທ້ ດ໑ົ໑ ແລ ເມື່ອນັ້ນ
ເຈ້ົາທ້ົ໑ ๔ ພຣະອ໑ົ ຈ໑ົ໑ບ໑ກໃຫ້ເຮ໑ົ໑ອພ໑ສ໑ກແກ້ວຊະເພົາຄຳຈ໑ກເ໑ົ໑ານ້ຳແທບຝ້ຽ
ນ້ຳທີ່ນັ້ນ ແລ້ວເຈ້ົາຈ໑ົ໑ພ໑ກັນ໑ອກຈ໑ກເຮ໑ົ໑ອໄປເລ໑ກເລ໑ມປົກເ໑ົ໑ານ໑ກສຸກດ໑ມ໑
ກິນຊ໑ມ໑ກໍເປັນອັນຫ໑ວ໑ນຫ໑ອມ໑ົ໑ງນັກ ແລ້ວເຈ້ົາທ້ົ໑ ๔ ພຣະອ໑ົ ກໍພ໑ກັນລ໑ົ໑
ມ໑ສູ່ເຮ໑ົ໑ອແລ້ວກໍພ໑ກັນ໑ຶ້ນເມ໑ົ໑ອເໜ໑ົ໑ອຕ໑ນແມ່ນ້ຳທ້ົ໑ນັ້ນກໍມີແລ ເມ໑ົ໑ອນັ້ນເຈ້ົາທ້ົ໑ ๔
ພຣະອ໑ົ ຈ໑ົ໑ຫ ງ໑ວເຫັນຍ້ົ໑ເ໑ກະດ໑ອນອັນ໑ຳ ອັນມີ ໃນແມ່ນ້ຳທ້ົ໑ນັ້ນເປັນທ້ົ໑ສຸກຂະ

---

๑ ຄວນເປັນ "ໂດຍ" ຈ໑ນກ່ຳ໑ນ "ດ່ວນ" (ຜູກ ๑ ມ໑ດ ๖ ໜ້ຳ ມ๖)

๖ ປັກ໑ີ ບ່ເ໑ົ້ຳໃ໑ຄ໑ວ໑ມໝ໑ຍ ໃ໑ລ໑ນ ຈ໑ນກ່ຳ໑ນ ປັກ໑ີ (ຜູກ ๑ ມ໑ດ ๖ ໜ້ຳ ມ๓)

สำธานมากมักนัก เจ้าจิ๎งใช้เรือผาสาดแก้วชะเผิาคำขว้ามแม่น้ำไปจอด
เชิาปู่ในเภาะกอบหื้นั้นหั้นแล ส่วนถ้ำกอบอันนั้นอันปะกอบเต้นไปด้วย
ข้ีถวายเก่าข้ีถวายใหม่ เป้นอันเจ๊อธะเบ๊อลุงกันไปเต้นกอบหื้นั้นหั้นแล
บุถละผู้จักใจหนาอ่า ส่วนถ้ำกอบอันปู่ในท่ำภลาง๑ แม่น้ำสันนี้ ถ้ำลี จิ๎งมี
ถวายมาข้ี ใส่เต้นไปห้อหุกแห่งหุกพายสันนี้จา บุถละผู้จักแก้เผิ๎งกล่าว
ว่า บ้างมีถวายติวบื๋างอันมีเนื้อตินอันขาว (ม๊ิอ) เป้นถ้วยอางฝ้ายนั้นแล
ส่วนถ้ำถวายติวนั้นอันปะกอบด้วยอีหหีริหหีอันมาก หุงบ่อมมางอน
ในกอบอันนี้หุกมื้หุกวันบ่ขาดสาย ก็จิ๎งมีข้ีถวายเต้นกอบสันนี้แล เมื่อ
นั้นเจ้าทั้ง ๔ พระอิง ก็ออกจากเรือผาสาดแก้วชะเผิาคำไปลุงบล่ำลิ๎ง
ดูก็เหันข้ีถวายเต้นกอบสันนั้น เจ้าจิ๎งกล่าวเชิ๎งกันไปมาว่า ส่วนถ้ำเภาะ
กอบอันนั้นจิ๎งเอ้นชุงว่า กอบข้ีถวาย นั้นเหิ้น เหถว่าถวายมางอนแล้ว
แลข้ีใส่สันนี้ก็จิ๎งเอ้นชุงว่า กอบข้ีถวาย เผื่อถ้ำนั้นแลพ่ำเมื่อเอลายาม
ถ่ำพระอาทิดติกต่ำลับจอมดอยไปแล้ว เจ้าทั้ง ๔ พระอิงลอดพากัน
นอนในภาวกอบหื้นั้นก็มีแล เมื่อนั้นส่วนถ้ำถวายเผื่อกติวแรงเถียมางอน
ในกอบหื้นั้น มันจิ๎งใต่ห๎ วงน้ำมาหาบ่อนหื้อันเถียนอนนั้นแล้ว มันจิ๎งเหัน
เจ้าทั้ง ๔ พระอิงมาเชิาแหนบ่อนนอนแห่งมันถ้ำนั้น มันก็มีใจอันลุง
มากนัก มันจิ๎งเอ้นถามว่า บุถละผู้ใดมางอนแหนบ่อนแห่งภูนี้จา เมื่อ
นั้นม้า (ม๊ิ๑) มะนีภาบจิ๎งขานว่า ภูนี้แม่นม้ามะนีภาบ ภูก็เถียก่ำธาบกิ๋ว
ถวาย ภูบ่ำป้านก๋อตาย ภูจิ๎งมางอนปู่ที่นี้แล เมื่อนั้นถวายเผื่อกติวนั้น
มันก็มีใจอันลุงมากนัก มันจิ๎งเต้นทะยางเข้ามาหาเจ้าทั้ง ๔ พระอิง
เผิ๎งว่าจักฉุดฉิบให้ตายหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ๎งทะยางไปถึดถวาย
เผื่อกติวนั้นชะเดันไปติกฝากแม่น้ำก้ำตาวันออกพุ้นแล้ว ถวายติวนั้น
มันก็มีใจอันป้านก๋อมากนัก มันก็หนีไปนอนปู่ในที่อื้นตามวิไสแห่งมัน
หั้นแล ในเมื่อธาดีถืนอันนั้นแลธุ่งแจ้งมาแล้ว เจ้าทั้ง ๔ พระอิง
จิ๎งบอกให้เรือผาสาดแก้วชะเผิาคำ ข้ามแม่น้ำไปเถิงแถมฝั่งน้ำ
ก้ำตาวันติก แลเจ้าก็ขึ้นไปตามแถมฝั่งน้ำหื้นั้นหั้นแล เมื่อนั้น

---

๑ ถอนเป้น "ภาง"

ເຈ້ົາທັງ ๔ ກໍຫຼຽວເຫັ້ນອຄລ້ຽງແລຽູແຄມຝັ່ງນ້ຳທ້ົນັ້ນ ອັນເຕັ້ມໄປດ້ວຍປ່າໄມ້ອ້ໍ ໄມ້ແຂມໄມ້ເລົາທັ້ງຫຼາຍ ອັນມ້ີຕ້ົນແລໃບອັນຂຽວງາມເຈ້ືອຣະເບ້ືອໄປຕາມແຄມ ນ້ຳທ້ົນັ້ນຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນເຈ້ົາທັງ ๔ ຈ້ຶງໄປເຫັນ (๒๑)ພ້ຶຊຊະໝາກໄມ້ທັ້ງ ຫຼາຍໝາຍມ້ີຕ້ົນວ່າ ໝາກມ່ວງ ໝາກແງ້ວ ອັນຕ້ັ້ງປູ່ແຄມຝັ່ງນ້ຳທ້ົນັ້ນບ່ໍອາດ ຈັກນັບອ່ານໄດ້ຫັ້ນແລ ຄັ້ນນັ້ນເຈ້ົາທັງ ๔ ພຣະອ້ິງ ໄປໝາຍໜ້າເຈ້ົາກໍເຫັນ ບັ້ງໝູ່ນົກທັ້ງຫຼາຍອັນມາກິນນ້ຳມ້ີມາກມ້ີຫຼາຍ ມ້ີທັ້ງນົກກົກແລນົກແງ້ວກັບທັ້ງ ນົກຊຸມແຊງແລນົກຍາງ ນົກເຈ້ົາ ນົກຈ້ົບ ນົກຈານ ອັນບ້ິນລ້ຽງມາກິນນ້ຳແລ້ວ ແລຮ້ອງຄ້ອງຂານຂັນເຊ້ືາກັນໄປມາມາກນັກຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນບັ້ງມ້ີໝານ້ອຍໃນໝູ່ນ້ຳ ອັນໄປລ່ອງຄ່ຽວຫາກິນໃນແຄມນ້ຳທ້ົນັ້ນ ສ່ວນດ້ັ່ງໝານ້ອຍໃນໝູ່ນັ້ນເຂົ້ານ້ຳກໍໄປພົບຈອບ ເສ້ືອໄຄ່ງຕ້ົວນ້ຳ ເຂົ້ານ້ຳກໍພ້ອມກັນໄປແວດລ້ອມອ້ອມເສ້ືອໄຄ່ງຕ້ົວນັ້ນ ເພ້ືອວ່າຈັກ ເອ້ົານ້ຳກິນເປັນອ້ານ້ານ້ຳແຫ່ງເຂົ້ານ້ຳຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນເສ້ືອໄຄ່ງຕ້ົວນັ້ນກໍເຕ້ັ້ນທະຍານ ໄລ່ໄຕ່ຕ່ານໝານ້ອຍໃນທັ້ງຫຼາຍຝູງນັ້ນ ບ້ານ້ອງແລ່ນເມ້ືອໃຕ້ ບ້ານ້ອງໂຕນລ້ຽງ ນ້ຳລອຍໄປເຖ້ິງກອນກ້ານ້ຳທ້ົ່ນ້ຳ ມັນຈ້ຶງຮ້ອງແລຫອນຫ້ານ້ອຍໃນໝູ່ມັນໃນກ້ານ້ຳກອນ ທ້ົນັ້ນມ້ານ້ານັກຫັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນທ້ານ້ອພຣະລັກພຣະລ້ານອັນຂ້ຶ້ນໄປຕ້ານຝັ່ງນ້ຳທ້ົ ນັ້ນ ເຈ້ົາກໍໄດ້ຍິນສ້ຽງໝານ້ອຍໃນເທ້ົ່ານ້ານ້ອຍໃນກ້ານ້ຳກອນທ້ົ (๒๒) ນັ້ນ ເຈ້ົ້ານ້ານ້ລ່ານ ເຊ້ືານ້ານ້ານ້ະນ້ິກ້ານ້ານ້ວ່ານ ດູອ້ານ້ານ້ານ້ານ້ະນ້ິກ້ານ້ານ້ແກ້ວຕ້ົວປ້ຣະເສ້ີດແລນ້ິ້ນ ສ່ວນດ້ັ່ງ ສ້ຽງອັນເທ້ົ່ານ້ານ້ແລ້ານ້ານ້ານ້ານ

ด้วยลำกับแลมน้ำหื้นั้น เจ้าจิ๎งไปเถิงเภาะดอนอัน(ฝ๔) น๎ำ เฝ้นอัน
ใหง่แลยาวมากนัก เจ้าจิ๎งบอกให้เรือผาสากแก้วชะเผิาลำขอ้ามแม่น้ำ
ไปเถิงดอนอันนั้นแล้วเจ้าจิ๎งจอดเชิาปู่ทั้นแล เมื่อนั้นย้ังมีพระยาเงือก
ตัวน๎ำอันประกอบไปด้วยอิทธิฤทธิมากนัก ส่วนกั๋งพระยาเงือกตัวนั้น
กำลิังแลเทันเจ้าทัง ๔ ไปจอดเชิาปู่ในกางดอนหื้นั้น มันกมีใจอันโกด
ดงดมากย๎ิงหนักหนา มันจิ๎งนิรมิตเฝ้นฝนแลลมบิดก๊อปอเข้ามาเฝ้นอัน
มืดมนอนธะการมากนัก เฝ้นประดุจจะกั๋งเภาะดอนอันนั้นจักหูบหุ๎ม
ลิงเมื่อพื้นพุ้นทั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามกำเทันฝนแลลมอันนั้นเฝ้นอัน
ต่างมะหูาดย๎ิงกว่าแต่เก่าพายหู ๆ เจ้าจิ๎งแกว่งดาบภายสิดอันมีแสง
อันมาบเมื่องรุ่งเรื่องท้อแม่น้ำแลเภาะดอนอันนั้น ส่วนกั๋งแสงดาบอันนั้น
กำไปผาบแผ้ยังฝนลมแห่งพระยานากเงือกตัวนั้น กำลอดสว่างหายไปส่อง
แจ้งเฝ้นปกกะติกั๋งเก่าทั้นแล เมื่อนั้นพระยาเงือกตัวนั้นกำน๎ำนิรมิตเฝ้น
ปาฉุกปาล่ำ(ฝ๕) ปากั้งปากะเดิดปาเข้างแลสัพพะปาทังมวน แล้วจิ๎งพ้อม
กันเต้นโตนเข้าไปในโกมเรือแห่งเจ้าทัง ๔ เพื่อว่าให้เรือหนักแซมหุ๎ม
หูบลิงแล้ว เอาจิ๎งจักกินยังเจ้าทัง ๔ ให้ตายทั้นแล เมื่อนั้นท้าว
พระลามชักป้นสอนไปใส่ปาทังหูายฝูงนั้นบ่มีนางทั้นแล เมื่อนั้นป้นสอน
จิ๎งไปก่วงสงบแหงยังปาทังหูาย เอากำอางกับกายไปบ่เสดชะหูทั้นแล
เมื่อนั้นพระยาเงือก จิ๎งนิรมิตเฝ้นท่อนไม้แลโค้นขอนไหูลิงมาแต่ทิสสะ
หินเหื้อแม่น้ำหื้นั้น เฝ้นอันเงิ้งระดาดภาดก็เต้มแม่น้ำมากนักทั้นแล เมื่อ
นั้นท้าวพระลาม จิ๎งเงือดดาบภายสิดฟันท่อนไม้แลโค้นขอนทังหูายฝูงนั้น
กำลอดมุ่นเฝ้นกระจองไปทุกแห่งทุกพายบ่เสดชะหูทั้นแล เมื่อนั้นพระ
ยาเงือก จิ๎งน้ำนิรมิตเฝ้นใยบัวบิดกั้งอกอดลืมกับออกมาแต่พื้นน๎ำหื้นั้น
เพื่อว่าจักผูกเอาเจ้าทัง ๔ ไปกินทั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ๎งเงือด
ดาบภายสิดฟัน(ฝ๖) ใยบัวอันนั้น กำลอดมุ่นผิงกระจองไปบักญองนั้นทั้น
แล เมื่อนั้นพระยาเงือกกำน๎ำนิรมิตเฝ้นแปอไฟลามลุกรุ่งเรืองขึ้นมา
แต่พื้นน๎ำ เพื่อว่าจักให้ใหม้เจ้าทัง ๔ พระอิงให้ตายไปทั้นแล เมื่อ

ນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈຶ່ງແກວ່ງດາບກາຍສິດ ອັນມີແສງອັນສັບສອກກ້ວງກອກເອົາບ້ງ ແສງໄຟທັ້ງຫຼາຍຟູງນັ້ນ ກໍລວດມຸດມອກຈົບຫາງໄປບັດດຽວນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອ ນັ້ນພຣະບາເງືອກກໍມີ ໃຈອັນໂກດເຄືອງນາກນັກ ມັນຈຶ່ງບອກເຕືນບ້ງປະອິວານແຫ່ງ ມັນວ່າ ດູຮາທ່ານທັ້ງຫຼາຍບ້ງມີກຣະໄທຊາຍສອງຄົນກັບທັ້ງຄົນຍິງຜູ້ນ້ຶງແລນ້ຳ ມະນີກາບຕົວນ້ຶງ ນາເຊົາປູ່ໃນກອບກາງນ້ຳອັນເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງເຮົາທັ້ງຫຼາຍນີ້ ເຮົາ ທັ້ງຫຼາຍຈຶ່ງພ້ອມກັນໄປກ້ວງກອກເອົາເຂົາທັ້ງ ๔ ຄົນ ນາກິນຕາງອາຫານແຫ່ງ ເຮົາທັ້ງຫຼາຍເທີ້ນ ຄັນວ່າພຣະບາເງືອກບອກເຕືນສັ່ນນີ້ແລ້ວ ຝູງໝູ່ເງືອກງູ ທັ້ງຫຼາຍ ໝາຍມີພຣະບາເງືອກເປັນຕົ້ນ ເຂົາກໍພ້ອມກັນພຸ່ງຂຶ້ນນາແຕ່ພື້ນນ້ຳ ແລ້ວແລລອຍໄປລອຍນາ ເປັນອັນເດັ່ງຣະດາດກາດກໍ່ເຕັ່ນ(ມີ ๗) ແມ່ນ້ຳທີ່ນັ້ນນາກ ນັກກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈຶ່ງແກວ່ງດາບກາຍສິດອັນມີແສງອັນສັບສອກ ກອກກ້ວງໄປສຸງບເທາ ຫູຕາປາກດ້ງ ແຫ່ງໝູ່ເງືອກທັ້ງຫຼາຍ ໝາຍມີ ພຣະບາເງືອກເປັນຕົ້ນ ບາງພ່ອງຕາຍບາງພ່ອງດຳລອກສອກໜີທາງພື້ນນ້ຳ ບາງພ່ອງແຕກກຣະຈັດກຣະຈາຍ ເຮ່ຣ່ອາຍໄປເຕັ່ນປ່າໄມ້ດົງກອນທັ້ງນວນກໍ່ມີແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາເງືອກຈຶ່ງບອກເຕືນໄພ່ພົນໂຍທານາໂຮມກັນໜົດສຸ້ງແລ້ວ ພຣະ ບາເງືອກຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ທີ່ນີ້ເຮົາທັ້ງຫຼາຍຈຶ່ງພ້ອມກັນໄປນີ້ຣະນິດເປັນໄມ້ໂດນທັ້ງ ນວນ ອັນມີກິກອັນກ້ວມີປາຍອັນໃຫ່ງ ເພື່ອໃຫ້ນັນທັກລົ້ມທັບໃຫ້ເຂົາຕາຍນັ້ນ ເທີ້ນ ຄັນວ່າພຣະບາເງືອກບອກເຕືນສັ່ນນັ້ນແລ້ວ ເຂົາຈຶ່ງພ້ອມກັນໄປນີ້ຣະນິດ ເປັນໄມ້ໂດນອັນເດັ່ງຣະດາດກາດກໍ່ເຕັ່ນກອບທີ່ນັ້ນບ່ອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ທັ້ງແລ ເມື່ອ ນັ້ນທ້າວພຣະລາມ ຈຶ່ງຊັກປືນສອນໄປແປ່ມ້ວງເພພັ້ງບ້ງໄມ້ ໂດນທັ້ງຫຼາຍຟູງນັ້ນ ປ່ອໄປຕົກຟາກແມ່ນ້ຳກ້ຳຕາວັນອອກໃນປາກຫ້ວຍນ້ອຍອັນນ້ຶງ ສ່ວນດ້ງຫ້ວຍນ້ອຍ ອັນນັ້ນຈຶ່ງໄດ້ຊື່ວ່າ ແມ່ນ້ຳໂດນ ເທ້ົ ( ມີ ๗) ກາລະບັດນີ້ແລ ໃນເມື່ອທ້າວພຣະ ລາມຊັກປືນສອນໄປຕັກໄປຟັນບ້ງໄມ້ ໂດນທັ້ງຫຼາຍ ຂາດຈາກຕົ້ນແລ້ວປ່ອໜີ ໄປ ໜົດສຸ້ງແລກໍບ້ງແຕ່ຕໍ່ໄມ້ ອັນພົ້ນຈາກແຜ່ນດິນອັນສູງພໍໜຸງຫົວເຂົ່ານ້ຳແຄ່ງ ເປັນອັນເດັ່ງຣະດາດກາດກອງເຕັ່ນກາງກອບທີ່ນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ ຊື່ວ່າ ກອບໂດນ ເທ້ົ ກາລະບັດນີ້ແລ ໃນເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມແປ່ມ້ວງເພພັ້ງບ້ງໄມ້ໂດນທັ້ງຫຼາຍ ສ່ວ່ານເສັນຊະເດັ່ນຟ້ົງໜີໜົດສຸ້ງແລ້ວ ພຣະບາເງືອກຕົວນັ້ນກໍມີ ໃຈອັນປ້ານກົວ

ບ່ອາດຈັກກະທຳອັນໃດອັນນຶ່ງໄປຫາເຈ້າທັງ ๔ ພຣະອົງໄດ້ ມັນກໍພາປະອິວານ
ແຫ່ງຕົນລັບລີ້ຢູ່ໃນພື້ນນ້ຳທີ່ນັ້ນບ່ອາດຈັກຕ້ຽງຕົວໄດ້ຫັ້ນແລ ພໍເມື່ອເວລາຄ່ຳມືດ
ແລ້ວດັ່ງນັ້ນ ເຈ້າທັງ ๔ ພຣະອົງ ກໍພ້ອມກັນນອນຢູ່ໃນຜາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳ
ທີ່ນັ້ນເປັນອັນສຸກຂະສຳຣານມາກນັກຫັ້ນແລ ໃນເມື່ອຣາຕີ ຄືນອັນນັ້ນຮຸ່ງແຈ້ງມາ
ແລ້ວ ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມກໍບອກໃຫ້ເຮືອຜາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳຂ້ວນແມ່
ນ້ຳໄປເຖິງແຄມຝັ່ງກ້ຳຕາວັນຕົກແລ້ວ ກໍລວດພາກັນລຸງຂຶ້ນໄປຕາມແຄມຝັ່ງນ້ຳ
ທີ່ນັ້ນກໍມີແລ(ນີ) ຄັ້ນນັ້ນເຈ້າທັງ ๔ ພຣະອົງກໍລ້ຽງແລດູຍັງນ້ຳທີ່ນັ້ນອັນເຕັມໄປ
ດ້ວຍເຕົ່າແລປາທັ້ງຫຼາຍ ມີທັ້ງປາຝາໄລ ແລປາຝາອອງ ກັບທັ້ງປາປາກ ແລປາ
ພອນ ປາຫຼົ ປາຫຼາດ ບ່ອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ຫັ້ນແລ ຄັ້ນນັ້ນເຈ້າຈົ່ງຫຼຽວ
ເຫັ ອກຂຶ້ນເມື້ອແຄມຝັ່ງນ້ຳທີ່ນັ້ນ ເຈ້າກໍເຫັນຍັງພົ້ງຄະນານິກທັ້ງຫຼາຍ ໝາຍ
ມີນິກຂໍ່ ແລນິກຂວາ ນິກຫາ ແລນິກອ້ຽງ ອັນບິນໄປມາຄ່ວ່າສແອງຫາກິນໃນຝັ່ງ
ນ້ຳທີ່ນັ້ນມາກນັກຫັ້ນແລ ຄັ້ນນັ້ນເຈ້າທັງ ๔ ພຣະອົງກໍ ຂຶ້ນໄປຕາມຄົ່ນນ້ຳແລ
ວ້ຳປາທັ້ງນວນ ອັນເປັນ ຍ ຍາວຄາວໃກມາກນັກ ເຈ້າຈົ່ງໄປຣອດໄປເຖິງຍ້ຳ
ເກາະດອນອັນນຶ່ງເປັນອັນກວ້ຳງຂວ້ຳງ ຍ ງນັກ ເຈ້າຈົ່ງໄປຈອດເຊົ້ຳປູ່ເປັນຄ້ວນອນ
ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຍັງມີພຣະຍາເ ອກຕົວນຶ່ງອັນປູ່ໃນຟ້ຳກດອນກ້ຳຕາວັນອອກມີ
ປະອິວານໄດ້ແສນນຶ່ງຫັ້ນແລ ສ່ວນດັ່ງພຣະຍາເ ອກຕົວນັ້ນອັນປຣະກອບດ້ວຍ
ອິທຶຣິທຶອັນມາກບ່ອາດຈັກມີບຸຄລະຜູ້ ໃດມາກຳຣາບພາບ,ແພ້ໄດ້ແລ ເມື່ອນັ້ນ
ພຣະຍາເ ອກຕົວນັ້ນກໍເຫັນ(๔๐) ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມແລມ້ານະນິກາບ ມາ
ເຊົ້ຳປູ່ໃນດອນອັນເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງນັ້ນດັ່ງນັ້ນ ມັນຈົ່ງກະທຳອິທຶທິຣິທຶທິ ໃຫ້ເປັນຄວັນ
ມືດມົວຂຶ້ນມາແຕ່ພື້ນນ້ຳທີ່ນັ້ນມາກນັກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈົ່ງແກ່ວ່ຳ
ດາບກາບສິດ ອັນມີແສງອັນມາບເມື້ອງຮຸ່ງເຮືອງທ້ວປ່າໄມ້ດ້ຽດອນທີ່ນັ້ນມາກ ຍ ຳ
ຫນັກຫນາຫັ້ນແລ ສ່ວນດັ່ງແສງດາບອັນນັ້ນກໍໄປຟາບແພ້ຍັງຄວັນໄຟພຣະຍາ
ເ ອກຕົວນັ້ນ ກໍລວດສ່ວ່ຳງຫ້ວຍໄປບັດດ່ຽວນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາເ ອກ
ຕົວນັ້ນກໍຊ້ຳມີ ໃຈອັນໂກດ ຽດ ຍ ງຫນັກຫນາ ມັນຈົ່ງນິຣະມິດເປັນລົມຫ້ວກຸດພັດປ້ວ
ບິດ ກ້ອມືດມົວເຂ້ຳມາຫາເຈ້າທັງ ๔ ພຣະອົງມາກນັກ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມ
ຈົ່ງແກ່ວ່ຳດາບກາບສິດໄປຮັບລົມຫ້ວກຸດອັນນັ້ນ ກໍລວດສ່ວ່ຳງຫ້ວຍຍາມດ່ຽວຫັ້ນ

ແລເມື່ອນັ້ນ ພຣະບາເງືອກກໍຊ້ານິຣະມິດເປັນທ່າຝົນ ຫອກດາບຫຼ້ຽງຄ້ຽງແຕ່ອຕົກ ລົງມາມາກນັກເພື່ອວ່າຈັກໃຫ້ຕົກລົງມາສັກແຫ່ງ ຂ້າພັນເຈົ້າທ້ົງ ๔ ໃຫ້ຕາຍ ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມ (๔๑) ຈຶ່ງແກ່ວ່ງດາບກາບສິດໄປຮັບໄວ້ຍ້ັງທ່າຝົນ ຫອກດາບອັນນັ້ນກໍລວດສ່ວ່າງຫາຍໄປຍາມດຽວຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາເງືອກ ຕ໋ວນັ້ນກໍບ້ັງເກີດມີໃຈອັນໂກດຄຽດນາກນັກ ມັນຈຶ່ງບອກເຕ໋ນໄພ່ພົນໂຍທາແຫ່ງ ມັນທະຍານໄປຫອບອຸ້ມເອົາບ້ັງ ຫົ ນ ຜາ ພຸ ດອຍ ທ້ົງນວນມາໂຍນຖົ່ມວາງລົງໃສ່ ເຈົ້າທ້ົງສ່ີພຣະອົງ ເພື່ອວ່າຈັກໃຫ້ທັບເຕ້ົງມຸ່ນຜົງກຣະຈວນຕາຍໄປຫັ້ນແລ ເມື່ອ ນັ້ນມ້ານະນິກາບຈຶ່ງທະຍານຂ໋ຶ້ນໄປເຕ້ັ້ນດ໋ຶກຖ໋ືບທ໋ຳ ບ້ັງຫົ ນ ຜາທ້ົງຫຼ ຽ ບຝູງນັ້ນກໍລວດ ສ່ວ່ານເສ ນ ຊະເດ ນ ຟ້ົ ງໄປຕົກໃນແມ່ນ້ຳທະນະນ ທ ທ ້ົ ງນວນ ກໍລວດບ້ັງເກີດເປ ນ ແກ້ງຮ່ອມຫົ ນ ຜາອ ນ ຕ ນ ແມ່ນ້ຳໄວ້ທຸກກ້ຳທຸກພາຍຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ ພຣະບາ ເງືອກ ກ໋ມ ີໃຈກ ໍ ວ ໂກດໂກທານາກນັກ ມັນຈຶ່ງເຕ ້ ນທະຍານເຂ ້ າມາໃນພ ້ ນນ ້ ຳ ແລວແລ ເອາຫ ຽ ງໜ ນ ເຮ ອ ຜ າສ າ ກ ແກ ວ ຊ ະ ເພ ົ າ ຄ າ ແຫ ່ ງ ທ ້ າ ວ ພ ຣ ະ ລ າ ມ ທ ້ ົ ງ ๖ ພ ີ ່ ນ ້ ອ ງ ກ ັ ບ ມ ້ ານ ະ ນ ິ ກ າ ບ ນ າ ກ ນ ັ ກ ສ ່ ວ ນ ຄ ັ ້ ງ ເ ຮ ື ອ ຜ າ ສ າ ກ ແ ກ ້ ວ ຊ ະ ເ ພ ົ າ ຄ ຳ ລ ຳ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ລ ວ ດ ສ ວ ກ ສ ູ ງ ຂ ຶ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ໄ ປ ກ ອ ງ ນ ນ ນ ا ก ก ั ก เ ป ั ง ค ้ ว ( ๔๑ ) จ ั ก ข ว ิ ก ข ้ ำ ล ิ ง ນ ั ้ ง แ ล ເ ม ื ่ อ ນ ั ้ ง ม ้ า ม ะ ນ ิ ก า บ จ ึ ง ເ ต ั ้ ง จ า ก เ ร ื ื อ ล ิ ง ไ ป เ ถ ิ ง พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก อ ั น ป ู ่ ใ ว เ พ ื ้ น น ้ ำ ท ี ่ น ั ้ น ห ั ้ น แ ล ເ ม ื ่ อ ນ ั ้ น พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก ก ็ เ ห ็ น ม ้ า ม ะ ນ ิ ก า บ ท ะ ย า บ ล ิ ง ม า ห า ต ิ น ส ั น ນ ั ้ น พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก ก ็ ม ี ใ จ อ ั น ป ้ า ง ก ว ม า ก น ั ก ม ั น จ ึ ง ร ้ อ ง ไ ย ม ม ้ า ม ะ ນ ิ ก า บ ต า ม ภ า ส า แ ห ่ ง ม ั น ว ่ า ก า เ ส ั ก ๆ ข ้ อ ย ต า ย แ ล ้ ว ๆ อ ่ า ก ็ ว ่ า ด ั ง น ั ้ น ม ้ า ม ะ ນ ิ ก า บ ก ็ บ ่ ฟ ั ง ม ้ า ม ะ ນ ิ ก า บ จ ึ ง ด ึ ก พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก ต ้ ว น ั ้ น ป ื อ ไ ป ถ ึ ก ไ ม ้ ก ุ ่ ม ต ้ ั น ห ็ ง อ ั น ม ี ใ ย ฝ า ก แ ม ่ น ้ ำ ท ะ น ะ น ั ท ี ก ้ ำ ต า อ ั น ต ิ ก พ ุ ้ น แ ล ้ ว พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก ก ็ ล ว ก ด ึ ก เ ต ั ้ ง ถ ็ บ ท ำ แ ถ ม ฝ ั ่ ง น ้ ำ ท ี ่ น ั ้ น ม า ก น ั ก ท ั ้ ง แ ล ส ่ ว น ก ั ่ ง แ ถ ม ฝ ั ่ ง อ ั น พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก ด ึ ก เ ต ั ้ ง ถ ็ บ ท ำ ท ี ่ น ั ้ น ก ็ ล ว ก เ ผ ห ั ้ ง แ ป ่ ม ้ า ง ค ิ ก ว ั ้ ง ช ้ ำ เ ข ้ า ไ ป ใ น แ ถ ม ฝ ั ่ ง น ้ ำ ท ี ่ น ั ้ น ม า ก น ั ก ค ิ น ท ั ้ ง ห ล า ย จ ึ ง เ อ ็ ้ น ร ว ก ว ่ า เ อ ็ น ก ุ ่ น ๆ เ พ ื ่ อ ก ั ่ ง น ั ้ น แ ล เ ห ต ว ่ า ม ้ า ม ะ ນ ิ ก า บ ด ึ ก พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก ม า ต ิ ก ใ ส ่ ต ้ ั น ไ ม ้ ก ุ ่ ม น ั ้ น แ ล ແ ล ้ ว พ ร ะ บ า เ ง ื อ ก ก ็ ช ้ ำ ด ึ ก เ ต ั ้ ง เ ผ ห ั ้ ง ค ว า ก ค ว า ย อ อ ก ແ ม ่ น ว ่ า

ນ້ຳກໍໂຫ (๔๖) ເວີນໄປເວີນມາ ກ່ຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າເວີນກຸ່ນໆ ເພື່ອດັ່ງນັ້ນແລ ສ່ວນ
ດ້ວຫາດຊາຍອັນນີ້ ເຫດດ້ວ ຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າຫາດແກ້ງໄວກນັ້ນຈາ ເຫດວ່າພຣະ
ບາເງືອກຕົວເອົາຫຼ້ວງໜູນເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳ ເປັນອັນໄວກວອນ ຂວ້ຳ
ຂວ໊ດ ນາກນັກ ຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າຫາດແກ້ງໄວກ ເພື່ອດັ່ງນັ້ນແລ ໃນເມື່ອຊື່
ດອນອັນນີ້ວ່າດອນກາເສັກໆ ວ່າດັ່ງນັ້ນ ເຫດວ່າພຣະບາເງືອກຮ້ອງໃນ ນ້ຳ
ມະນີກາບຕາມພາສາມັນວ່າ ກາເສັກໆ ວ່າດັ່ງນັ້ນ ກ່ຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າວອນ ກາເສັກໆ
ເທ້ົ້ກາລະບັດນີ້ແລ ໃນເມື່ອນ້ຳມະນີກາບຄຶດ ພຣະບາເງືອກແຕ່ຝາກດອນກ້ຳ
ຕາວັນອອກ ໄປຕົກເວີນກຸ່ນກ້ຳຕາວັນຕົກແລ້ວ ພຣະບາເງືອກຕົວນັ້ນກ່ບ່ຄືນມາ
ຫາບ່ອນທີ່ແຫ່ງຕົນ ກ່ລວາເອົາຍົກສັກປະອິວາງແຫ່ງຕົນໜີໄປປູ່ກັບດອນພຣະ
ບາເງືອກ ອັນປູ່ດອນໂດນທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອເວລາບ່ານໄກ້ຄ່ຳ ພຣະອາທິດຕົກ
ຕ່ຳລັບຈອນດອບໄປແລ້ວ ດັ່ງນັ້ນເຈ້ົ້າທ້ົ້າສີ້ພຣະອົງກ່ເອົາກັນໄປນອນປູ່ໃນທີ່ນັ້ນຫັ້ນ
ແລ ໃນເມື່ອຣາຕີຄືນອັນນັ້ນຮຸ່ງແຈ້ງມາແລ້ວ ທ້ົ້າວພຣະລັກ (๔๔) ພຣະລາມ
ທ້ົ້າສອງພີ່ນ້ອງ ກ່ນອກໃຫ້ເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳຂຶ້ນໄປຕາມແຄມຝັ່ງ
ນ້ຳກ້ຳຕາວັນອອກແລ້ວ ເຈ້ົ້າທ້ົ້າສີ້ພຣະອົງກັບນ້ຳມະນີກາບ ແລ ນາງຈັນທາ
ພາກັນໄປດ້ວຍອັນລຳດັບຄຶດນ້ຳວັງປາດັ່ງນັ້ນ ເຈ້ົ້າຈົ່ງລົງແລເຫັນຍັງຕົ້ນໄມ້ທ້ົ້ງ
ຫຼ້ວງ ອັນປາບປັ່ງປູ່ລຸ່ມແຄມຝັ່ງນ້ຳທີ່ນັ້ນມາກຍົ່ງໜັກໜາ ມີທ້ົ້ງໄມ້ຈຳ
ປາ ແລ ເຕ໊ືອຂັດເຄ້ົ ອັນມີດອກຫອມຮ່ວງເຮ້ົ້າທ້ົ້ວປ່າໄມ້ດ້ົ້ງດອນ ມີທ້ົ້ງດອກກະ
ດອນ ແລ ພວງພີ ທຸກທີ່ພ້ອມດອກພັນນະຫາ ບ່ອາດຈັກຄະນະນາງນັບໄດ້
ເຈ້ົ້າກ່ຫອນວອກໄມ້ມາກຍົ່ງໜັກໜາກ່ມີແລນາ ຄັ້ນນັ້ນເຈ້ົ້າຈົ່ງໄປເຖ້ົ້ງປາກຫ້ວຍ
ນ້ອຍອັນນຶ່ງ ເຈ້ົ້າຈົ່ງຈອດເຊົ້ົາປູ່ທີ່ນັ້ນກ່ອນແລ ເມື່ອນັ້ນຍັງມີພຣະບາເງືອກ
ຕົວ ๑ ອັນປູ່ໃນປາກຫ້ວຍນ້ອຍທີ່ນັ້ນມັນກ່ເຫັນເຈ້ົ້າທ້ົ້າສີ້ ນາລ່ວງລັດຕັດແດນ
ອັນເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງມັນດັ່ງນັ້ນ ມັນກ່ມີໃຈອັນຄຶດນາກຍົ່ງໜັກໜາ ມັນຈົ່ງນິຣະ
ມິດເປັນປາຫຼ້ວງຕົວນຶ່ງເປັນອັນໃຫ່ຽແລຍາວຍົ່ງໜັກ ມັນຈົ່ງລອຍເຂ້ົ້ານາຫາ
ເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳແຫ່ງ (๔๕) ເຈ້ົ້າທ້ົ້າສີ້ພຣະອົງ ເພື່ອວ່າຈັກກືນກິນ
ເຮືອລຳນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ຳມະນີກາບຈົ່ງລົງໄປເຖ້ົ້ງປາຕົວນັ້ນ ຊະເຜັ່ນໄປຕົກ
ຟາກແມ່ນ້ຳກ້ຳນັ້ນ ແລ້ວກ່ລວດກັບກາຍເປັນເງືອກຕົວນຶ່ງ ມັນຈົ່ງທະຍານຂຶ້ນສູ່

อากาดภาๆหาว ແล้ວมันจิ๎ๆไปหอบอุ้มเอาหินผาหม่อยน๊ิๆได้แล้ว มันจิ๎ๆ ทะยานคืนมาโยนถิ่มลิๆใส่เจ้าทั๎ง ๖ พระอิๆ ເพื่อว่าจักให้ทับเต๎ๆแป้ แปดปานเอ๋ำอยู่ ตายไปทั้๋งแล ເมื่อนั้๋นม้ามะนิภาบจิ๎ๆทะยานขึ้๋นไป ถืดรับไว้บ่มีบานทั้๋งแล ส่วนถั๎งหินผาหม่อยนั้๋น ภ่อลวดชะเณ๋นไปติกใส่ แม่น๋ำอันนั้๋นท๊อทุภภ๋ำทุภพาย ເลียลวดภายเกิดเป๋นแก๎ๆ เป๋น ร่อม ใบฟากภ๋ำตาอันติกแลภ๋ำใต้นั้๋นมาภนักทั้๋งแล ເมื่อนั้๋นพระยา เจ๊อกต๊อนั้๋นภ่บ่ป่าบ่เขิา มันจิ๎ๆทะยานเอ๋ำมาหาเจ้าทั๎ง ๔ พระอิๆ ເพื่อว่าจักลาบก๋นก๋นให้ได้ทั้๋งแล ເมื่อนั้๋นม้ามะนิภาบจิ๎ๆซ๋ำไปถืดพระ ยาเจ๊อกต๊อนั้๋นชะเณ๋นติกลิๆใส่แม่น๋ำหินั้๋นแล้วมันภ่ลวดถืด (๔ป) เต๋ั๋นถิ่บทำ ย๎ๆแม่น๋ำอันนั้๋นเป๋นติมเป๋นพิๆ[1] ขุ่นมิอท๊อทุภแห่ๆ ทุภพายถินทั๎งหลาย จิ๎ๆเอ๊ั๋นรงภว่าหากแก๎ๆพิๆ เท๋ำภาละบัถ๊ั๋นแล ถันว่าท้าวพระลัก พระลามแลม้ามะนิภาบ ได้ผาบแพ้พระยาเจ๊อกต๊อนั้๋น แล้วเจ้า ทั๎ง ๔ พระอิๆ จิ๎บอกให้เรือผาสากแก้วชะเผาลำอ๊ั๋นไปตามแถมฝั๎งน๋ำ ท๊นั้๋นทั้๋งแล ເมื่อนั้๋นเจ้าทั๎สีพระอิๆ ภ่ลิๆแลดูย๎ๆแถมฝั๎งน๋ำท๊ นั้๋น เจ้าภ่เหันย๎ๆแรกซ๋ำๆภวาๆ ฟานๆอิลวายทั๎งหลายอันลิๆมาก๋นน๋ำใน แถมฝั๎งน๋ำทะนะนัทที่ทั๎งมวน เอิาภ่หูงเหันเจ้าทั๎สีพระอิๆอันอ๊ั๋นไป ตามแถมน๋ำท๊นั้๋น เอิาภ่มิใจอันป๋านภิวแล้วแล ແตภภระจักภระจาย ไปท๊อป่าถิๆพิๆไพมาภนักทั้๋งแล ເมื่อนั้๋นท้าวพระลักพระลามภ่อ๊ั๋นไป ตามถิดน๋ำอั๎ปาด้อยลำดับอันถืบ ถั๎งนั้๋นเจ้าจิ๎ๆไปรอดไปเถิๆแถมฝั๎ง น๋ำท๊น๊ๆอันเป๋นท๊สบุภเพิๆใจมาภนัก เจ้าจิ๎ๆไปจอดเซิาปู่เป๋นถาวบอนใน ท๊นั้๋นทั้๋งแล ເมื่อนั้๋นบ้ามีพระยาเจ๊อกต๊อน๊ๆอันมีอิทธิริทธิ์อันมาภ (๔ภ) นักปู่ในอั๎ปน๋ำท๊นั้๋นทั้๋งแล ເมื่อนั้๋นพระยาเจ๊อกต๊อนั้๋นภ่ลิๆแลเหันเจ้าทั๎สี พระอิๆอันไปเซิาปู่ในแถมน๋ำท๊นั้๋นมันภ่มิใจอันโภดถูงณมาภนัก มันจิ๎ๆมิ ระมิดเป๋นถินเถ้าผู้น๊ๆออภจากแม่น๋ำออกมาแล้ว มันจิ๎ๆถามว่าสูท่าบ ทั๎งหลาย เป๋นอันใบ้แลซ๊อมาภน๊ๆหนักหนาแท้บ่ เหวถั๎งลิจิ๎ๆถุ๎งเถิ๋นมา หาบ่อนตายบ๊ั๋จาสูท่าบทั๎งหลาย บ่รู้จักว่าแปวบาธิภปู่ในท๊นั๋นนั้๋นลิเหถ

---

๑ "เป๋นพิๆ" บ่เอ๊ำใจ บางทิถวนเป๋น "เป๋นฟอๆ"

สันใดสูท่านทั้งหลาย จิ่งพากันมาไตบลิ่งใหด้ายบัดีจา สูท่านทั้งหลาย มักใส่จักกินเข้าแลน้ำก็ดีสูท่านทั้งหลาย จิ่งพากันกินใหม้มันอิ่มเสังเห็น ส่วนถ้ำ ชีวิต สูท่านทั้งหลายก่จักสังฆจักหมิดในอันนี้ บ่ป่าชะแล อ่วถ้ำนั้น เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งกล่าวว่า ดูธาท่านชายเถ้าส่วนถ้ำคับเถ้าทั้งหลายเกิดมาในโลกนี้ ก็ห่มีคำ (ตาย)[1] มาเถิงจิ่งแล้วสู่คิบเธาทั้งหลายนี้แล ท่านป่าได้กล่าวอ่าเธาผู้เป็นเด็กน้อยจักตายก่อนท่านนั้นเห็น ลางเห็อท่านเป็นผู้เถ้าม้อายุ (๔๒) อันแก่บ่างกว่าเธาท่านจักตายก่อน เธาผู้เป็นเด็กน้อยนี้ก็บ่รู้ได้แล ถันอ่าท้าวพระลามกล่าวถ้ำนั้นแล้อ พระยาเจ๊อกผู้บิธะมิถ เป็นชายเถ้านั้นมันก็ช้ำลงกบ่างกว่าเก่ามันจิ่งกับกายหายหนี แล้อมันจิ่งบิธะมิถเป็นลมหิอภุถแลลมแถง อันมีเตชะธิหทิอันแรงแก่กล้ามากนัก ก็ลอดบิดก้อป่อมา แต่ที่สสะทิบใต้แลทิบเหนือ เป็นประถุจจะถ้ำลมกับปะอินาถ อันมาฟาดถีจักม้างกับนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งแถว่ดาบ ภายสิดไปทุกแห่งทุกพายส่วนถ้ำแสงดาบไปผายแผ้บ้างลมหิอภุถ แลลมแถงแห่งพระยาเจ๊อกนั้นก็ลอดสว่างหายไปเป็นปกะติถ้ำเก่าทั้งแล เมื่อนั้นพระยาเจ๊อกก็ช้ำลงกบ่างกว่าเก่า มันจิ่งบิธะมิดห่าฝนหอกดาบ ตกลิ่งมาพายบินอากาดที่นั้น เพื่อว่าจักใหไปสงบแถง ใหเจ้าทั้งสี่ตายไปทั้งแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งชักปืนสอบขึ้นเมื่อสู่ (๔๗) อากาดกางหาวแล้อ ก็ลอดบ้างเกิดเป็นกระดานหิน ก็ง้างห่าฝนหอกดาบ อันนั้นก็ลอดสว่างหายไปทั้งแล เมื่อนั้นพระยาเจ๊อกก็ช้ำบิธะมิถ เป็นไฟลามลุกรุ่งเรืองทิ่วอากาดกางหาวทั้งมวน เป็นประถุจจะถ้ำไฟใหม้กับนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งแถว่ดาบ ภายสิดก็ลอดบ้างเกิดเป็นลมหิอภุถบิดก้อป่อไฟพระยาเจ๊อก ไปติดขอบจักกะวานพุ้นแล เมื่อนั้นพระยาเจ๊อกก็ช้ำบิธะมิถเป็นห่าฝน เห้าร้อน ตกลิ่งมา ตกเหนือดาด

---

๑ ขุบต่มตามใบลานจานก่า ผูก ๑ มัด ๖ หน้า ๑

ภาวหาวทั้งมวน เพื่อให้ตกลงมาถึกเจ้าทั้งสี่พระองค์ ให้ มีเนื้อ ตีนอันเปื่อย เหมือนถั่วหมากกอระเบาสุกแลหมากเดื่อนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งชักปืนขึ้นไปเหนือฮากภาวหาว ก่อนบังเกิดเป็นแผ่นกระดานหิน กั้งบังไว้ทุกแห่งทุกพาย ก่อนกับภายหายไปบัดดาวนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระยาเงือกกก่ำบังเกิดโกหาก็อโกดมากมักมั่นจิ่ง บอกเต้นปะอิวางแห่งมันว่าพะเน (๕๐) ดูราเพื่อนทั้งหลายบัดนี้ก่อบังมีใจ ๔ ตัน เอาก่มาล่องลัดตัดแดนเขตบ้านเมืองแห่งเราทั้งหลาย บัดนี้เราทั้งหลาย จึ่งพ้อมกันไปจับเอาใจ ๔ ตันมากินตางอาหารแห่งเรา เหิ้น ถันว่าพระยาเงือก "ก่ำ"๑ บอกเต้นสันนั้นแล้ว เอาจึ่งพ้อมกันเตั้นชะก่องแต่พื้นน้ำ ขึ้นมาจากแม่น้ำแล้วก่พ้อมกันลอย เข้าไปหาท่าเรือผาสาทแก้วชะเพิงถ่ำแห่งเจ้า๒ ทั้ง ๔ พระองค์ เกิงระดาดภาดกองเป็นถ้วยใส่เดือน อันบุออกจากถึงเมื่อเดือน ๕ เดือน ฝ เดือน ๗ เดือน ๘ นั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งแหว่งดาบภาบสีกไปผาบแพ้บังหมู่เงือกภูทั้งหลาย บางพ่องตาย บางพ่องหัวกุด บางพ่องคอขาด บางพ่องหางขาด บางพ่องใส้ไปก ออกมากมัก เอาก่ปู่บ่ได้ก่ลวกพากันแตกกระจัดกระจายไปทิ่วทิสสะทางใต้ หิ้นเหื่อ ตาอันตึกแลตาอันออกบ่อากจักมื่นตาได้ทั้นแล เมื่อนั้นบังมีเสนาเงือกผู้น้ำ อันแสงดาบไปปากเอาสันหูวังมันก่เจับปอดบังบากอันแสงดาบไปถึกนั้น มันจึ่งเซซักปักป่ายลับลี้ปู่ในหินแห่งน้ำ ในปากห้อยน้อยก้าตาอันตึกทั้นแล ส่อนถั่งแม่น้ำห้อยน้อยอันนั้น จึ่งได้ชื่อว่าห้วยบังบากเห้าภาละบัดนี้แล เมื่อนั้นพระยาเงือกก่มีใจโกหามากมัก มันจึ่งบอกเต้นไหม่พินโยหาทั้งมวน พ้อมกันไปหอบอุ้มเอาบังหินผาพูถอยทั้ง (๑) มวน แล้วจึ่งพ้อมกันเอามาโยนถิ่มอางลิ่งใส่เจ้าทั้งสี่พระองค์ เพื่อว่าจักให้ทับเตั้งมุ่นผิงกระจวน

---

๑ ก่ำ ถอนเป็น กล่าว (ตามมะหาวิชุมน)

๒ จิบพูก ๒ มัก ๒ แล

ไปทั้งแล ฝ่ายนั้นม้ามะนิภาบจิ๎งทะยานขึ้นไป เตั้งถึดแปม้าๆเผพัๆ ยัๆหินผาหัๆหาย ฝูงนั้นก็ลอดไปทันถึดทุกก้อนทุกโงน บ่เสดจะกู้แล ส่วนถั้งหินผาหัๆหายก็ลอดจะเณันพี้ๆไปติกท่ำกางแม่น้ำทะนะนัทีเป็นอันเกี๋ยะถาดภาดกอๆ อัดตันแม่น้ำทุกแห่งทุกพาย ก็ลอดภายเกิดเป็นแก้งเป็นร่อมเท้าภาละบัดนี้แล ฝ่ายพระยาเกือกก็ซ้ำถูดมากบิงหนักหนา มันจิ๎งนิระมิดเป็นมัดหู้อดอกใหญ่ล่องลิ๎งมาแต่หินเหนือแม่น้ำอันนั้นเป็นอันเกี๋ยะถาดภาดกอๆเตันแม่น้ำก็งมวน บ่ (อาดจักนับ) อ่านได้หั้นแล ฝ่ายท้าวพระลามจิ๎งชักปืนไปแปม้าๆเผพัๆยังมัดหู้อดอกอันนั้นหั้นแล ส่วนถั้งมัดหู้อดอกอันนั้น ก็ลอดเรี่ยรายจะชายจะเณันแก้ๆ[1] ไปท่อทุกแห่งทุกพาย ถึงหู้ายจิ๎งเอิ้นรงกว่า (ม) หาดแก้วจะดอกๆ เพื่อถั้งนั้นแล เหดว่าท้าวพระลามยิงปืนสองไปแปม้าๆเผพัๆจะชายยังมัดหู้อดอกอันนั้นแล ถันว่าท้าวพระลามไปแปม้าๆ เผพัๆยังมัดหู้อดอกอันนั้นแล้วก็ลอดถ่ำมืดหั้นแล ในเมื่อดาวิถึบอันนั้นแล รุ่งแจ้งมาแล้วท้าวพระลาม จิ๎งบอกให้เรียผาสาวแก้วจะเผิาถำขึ้นไปตามแม่น้ำที่นั้นหั้นแล ถันนั้น เจ้าจิ๎งไปเหันยังหมู่ช้างเพื่อกอันลิ๎งมากินน้ำในแถมฝั่งที่นั้น เป็นอันมากถามหู้องหู้ายบิงหนัก บ่อาดจักนับอ่านได้หั้นแล ส่วนถั้งพระยาช้างเพื่อกต็อนนั้นมีปะอิวางได้หมื่นบิงมันก็พาปะอิวางแห่งมันไปกู่องล่อง ก็นป่าไม้อ้ไม้แขมไม้เลาในแถมฝั่งน้ำที่นั้นแล้วเอิ้นปอกใยกันหู้น มีสงอันถังเพื่องนันสนั่นก้องมากนักหั้นแล เมื่อ (นั้น)ในที่สักเจ้าไปรอกไปเถิงยังหมู่ช้างหัๆหายฝูงนั้นแล้วเจ้าก็บ่ปากบ่ต๊าง ก็ห่มอบจอบถ่อยเข้าไปหั้นแล เมื่อนั้นพระยาช้างเพื่อกลิ๎งมากิน (๔) น้ำในแถมฝั่งที่นั้นก็จิ๎งเหันเรือผาสาดแก้วจะเผิาถำอันขึ้นไปในที่นั้นเอาก็จะกุ้งถืบแล้วแล พากันแตกภระจายเตั้นแล่นขึ้นเพื่อพูดอยพุ้นก็มีแล เมื่อนั้นเจ้าจิ๎งขึ้นไปตามถิดน้ำอ้างปาถ้วยอันลำถับอันถืบเถิงหางมืบบางแล้วเจ้าจิ๎งไปรอกไปเถิงยังเกาะดอนอันมีในท่ำกาง

---

๑ ถวนเป้น แกว่า จากก่ำอูน "พี้ๆ" ผูก ๒ มัด ๒ หน้า ๕

แม่น้ำหิ้นั้นแล้ว เจ้าจิ๋วจอกเชาปู่ในหิวกอบหิ้นั้นหั้นแล ถังว่าจอกเชาปู่แล้ว จิ๋วพากันออกไปห่งอล่องหิ้นในห่ำภาวกอบอันนั้น เจ้าจิ๋วเหันบ้าตั้นก้อยหัวหาย หมายมีก้อยแหว ก้อยติบ ก้อยหมูสิ ก้อยหะนิ หัว มอบบ่อากจักบับอ่านได้หั้นแล เมื่อนั้นเจ้าหัว ๔ พระอิว กำพากันเลาะลงบลิวมาหาวกอบหิ้นั้น เจ้าจิ๋วเหันนิกหัวหาย หมายมีนิกเจ้า นิกยาว นิกหิว นิกสีดา นิกอำพรวม อันมีติวบ้อยติวดิวามบ่อากจักบับอ่านได้หั้นแล เมื่อนั้นนิกหัวหายกำเหันเจ้าหัวสีเข้าไปในหิ้นั้นเอิา (๕) กำป้านแล้วแลแตกหนีบินไปหาวใต้หินเหื่ออันมากหนักแล้ว เจ้าจิ๋วไปเลาะลงบถูกำจิ๋วเหันไข่นิกหัวหายอันปู่ในหากดายหิ้นั้นมีมากมีหายหลาย หม่อยขาวลาวหม่อยดำลาวหม่อยขาว ลาวหม่อยเป้นลิวลายวามมากหนักแล เจ้าจิ๋วกล่าวเชิวกันไปมาว่า ส่วนถั้วเกาะกอบอันนี้อันประกอบไปด้วยไข่นิกมากถามหูวาวหายสันนี้ กำจิ๋วเอิ้นรวกว่ากอบไข่นิกนั้นเหิ้น ว่าถั้วนั้นแล้ว เจ้าหัว ๖ กำพ้อมกันติบมือแล้วแลหิวมากนักหั้นแล เมื่อนั้นบัวมีนาว ๖ ถิบเป้นเชื้อชาถพระยานาก อันปู่ในอัวน้ำหิสสะหิน เหื่อหั้นแล ส่วนถั้วนาว ๖ ถิบนั้น ผู้หิ๋วเป้นน้อวสาวพระยานากชื่อว่านางจันทะมุกขี อันมีหน้าตาอันส่อวใสรุ่วเรืองด้วยรัสมีอัวสีถวามมากนัก ส่วนถั้วนางผู้หิ๋วนั้นเป้นลูกสาวพระยานาก ชื่อว่านางกุลิกา อันมีรูบใสมอันวามมากนักหั้นแล ในเมื่อนางหัว ๖ ถิบอาหานออกมาถ่องหิ้น (๖) ในแถมฝั่งน้ำหิ้นั้น นางหัวสอวกได้ยินสวงหิวแห่วเจ้าหัวสอวอันลิวอาบน้ำหิ้นั้น นางหัว ๖ จิ๋วขึ้นไปวอบโว่นหินล่ำลิวกู กำจิ๋วเหันท้าวพระลักพระลามมีรูบใสมวามมากนัก เจ้าหัว ๖ อาหานกำพ้อมกันติบมือแล้วแลหิวตอบท้าวพระลักพระลามหั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนิภาบได้ยินสวงหิวแห่วนางหัว ๖ พายหิสสะหินเหื่อ แม่น้ำหิ้นั้น ม้ามะนิภาบจิ๋วบอกเถิงท้าวหัวสอวพี่น้อวว่า ข้าแก่เจ้าหัวสอว บุถละผู้ใดมาหิวขอวันเรามากนักนั้นจา เจ้าหัวสอวจิ๋[๑] ล่ำลิวกูในแม่น้ำก้ำเหื่อพุ้นเหิ้น รอยว่ามีถินปู่หิ้นั้นบ่ป่าวุะแล ว่าถั้วนั้น เมื่อนั้นท้าวพระลักพระลาม กำหูวไปล่ำกูในหิสสะหิน

---

๑ จิ๋ว ถวนเป้น จิ๋ว

ເໜືອກໍເຫັນນາງທັ້ງສອງນ້ັ້ງອຍໄ່ງ່ນທຶນທ້ືນ້ັ້ນ ເປັນແສງເຫ ັ້ ອມໃສຣ ງ ປ ່ ເປັນດ ັ ່ ງແສງທ ງ ນແລະແສງຫ ງ ຫ ້ ອຍນ ັ ້ ນແລ ຄັນວ ່ າທ ້ າວພ ຣ ະລ ັ ກພ ຣ ະລ ານເຫ ັ ນ ແລ ້ ວເ ຈ ້ າກ ໍ ມ ີ ໃ ຈປ ະ ຕ ິ ພ ັ ລ ມ ັ ກນ າງທ ັ ້ ງສ ອ ງ ມ າກນ ັ ກ ເ ຈ ້ າ ຈ ິ ງ ຊ ້ ຳ ຕ ິ ບ (ก) ມ ື ແລ ້ ວແລ ຫ ິ ວ ມ າກນ ັ ກ ຫ ັ ້ ນ ແລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ນ າງ ຈ ັ ນ ທ ະ ມ ຸ ກ ຂ ີ ແ ລ ນ າງ ຄ ຸ ຊ ຸ ລ ິ ກ າ ສ ອ ງ ຄ ົ ນ ອ າ ຫ ຼ ານ ກ ໍ ຊ ້ ຳ ໄ ດ ້ ຍ ິ ນ ສ ຽ ງ ຫ ິ ວ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ນ າງ ຈ ັ ນ ທ ະ ມ ຸ ກ ຂ ີ ຜ ູ ້ ເ ປ ັ ນ ອ າ ຈ ິ ງ ກ ລ ່ າ ວ ເ ຊ ິ ງ ຫ ຼ ານ ແ ຫ ່ ງ ຕ ົ ນ ວ ່ າ ດ ູ ຣ າ ເ ຈ ້ າ ນ າງ ຫ ຼ ານ ສ ່ ວ ນ ດ ັ ່ ງ ສ ຽ ງ ຫ ິ ວ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ຣ ອ ຍ ວ ່ າ ແ ມ ່ ນ ສ ຽ ງ ຫ ິ ວ ຄ ົ ນ ນ ້ ອ ຍ ຄ ົ ນ ຫ ນ ຸ ່ ມ ເ ນ ື ້ ອ ກ ້ ຽ ງ ຊ ຸ ່ ມ ດ ີ ງ າ ມ ອ ັ ນ ຕ ົ ້ ນ ມ າ ແ ຕ ່ ກ ້ ຳ ໄ ດ ້ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ະ ຈ ັ ກ ລ ່ ວ ງ ກ າ ຍ ສ ອ ງ ຣ າ ຂ ຶ ້ ນ ເ ມ ື ້ ອ ເ ໜ ື ອ ບ ໍ ່ ຢ ່ າ ຊ ະ ແ ລ ທ ີ ນ ັ ້ ຣ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຈ ິ ງ ໄ ປ ເ ອ ົ າ ໄ ່ ງ ່ ນ ທ ຶ ນ ມ າ ອ ັ ດ ມ າ ຕ ັ ນ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ອ ັ ນ ນ ີ ້ ໄ ວ ້ ຢ ່ າ ໃ ຫ ້ ຂ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຂ ຶ ້ ນ ເ ມ ື ້ ອ ເ ໜ ື ອ ໄ ດ ້ ຣ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຈ ິ ງ ພ ິ ປ ອ ງ ເ ອ ົ າ ເ ປ ັ ນ ຜ ົ ວ ໃ ຫ ້ ໄ ດ ້ ນ ັ ້ ນ ເ ທ ີ ນ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ນ າ ງ ຄ ຸ ຊ ຸ ລ ິ ກ າ ຜ ູ ້ ເ ປ ັ ນ ຫ ຼ ານ ຈ ິ ງ ກ ລ ່ າ ວ ວ ່ າ ຂ ້ າ ແ ກ ່ ອ າ ເ ປ ັ ນ ເ ຈ ້ າ ຜ ິ ແ ລ ມ ີ ດ ັ ່ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ທ ້ ຣ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຈ ິ ງ ໄ ປ ເ ອ ົ າ ທ ຶ ນ ມ າ ອ ັ ດ ມ າ ຕ ັ ນ ໄ ວ ້ ຢ ່ າ ໃ ຫ ້ ຂ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຂ ຶ ້ ນ ໄ ປ ໄ ດ ້ ນ ັ ້ ນ ເ ທ ີ ນ ວ ່ າ ດ ັ ່ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ນ າ ງ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຈ ິ ງ ໄ ປ ຂ ຸ ດ ເ ອ ົ າ ໄ ່ ງ ່ ນ ທ ຶ ນ ມ າ ອ ັ ດ ຕ ັ ນ ໄ ວ ້ ເ ປ ັ ນ ອ ັ ນ ແ ໜ ັ ້ ນ ໜ າ ມ າ ກ ນ ັ ກ ແ ລ ນ າ ງ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ຈ ິ ງ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ນ ້ ຳ ປ ູ ່ ເ ໝ ື ອ ນ ດ ັ ່ ງ ບ ໍ ່ ຮ ູ ້ ບ ໍ ່ ເ ຫ ັ ນ ອ ັ ນ ໃ ດ ອ ັ ນ ນ ຶ ່ ງ ດ ັ ່ ງ ນ ັ ້ ນ ເ ຈ ້ າ ຈ ິ ງ ເ ອ ີ ້ ນ ຖ າ ມ ວ ່ າ ດ ູ ຣ າ ເ ຈ ້ າ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ເ ປ ັ ນ ດ ັ ່ ງ ລ ີ ເ ຈ ້ າ ຈ ິ ງ ນ ້ ຳ ອ ້ ອ ງ ປ ້ ອ ງ ບ ໍ ່ ປ າ ກ ນ ັ ້ ນ ຈ າ ຮ ູ ້ ວ ່ າ ຜ ົ ວ ເ ຈ ້ າ ຈ ັ ບ ສ າ ກ ຫ ຼ ັ ບ ໄ ລ ່ ຕ ີ ນ ັ ້ ນ ລ ີ ເ ຈ ້ າ ຈ ິ ງ ພ າ ກ ັ ນ ໜ ີ ມ າ ແ ທ ້ ປ ານ ນ ີ ້ ຜ ູ ້ ເ ຈ ້ າ ບ ່ າ ງ ອ ໍ ້ ແ ອ ້ ມ າ ຕ າ ມ ປ ານ ນ ີ ້ ຜ ູ ້ ເ ຈ ້ າ ມ າ ເ ອ ີ ້ ນ ຖ າ ມ ໃ ນ ເ ຮ ືອ ນ ດ ອ ນ ແ ມ ່ ເ ຈ ້ າ ຜ ູ ້ ສ ິ ບ ຊ ຽ ວ ແ ລ ້ ວ ໄ ຂ ່ ກ າ ຂ ໍ ໃ ຫ ້ ເ ຈ ້ າ ປ າ ກ ຈ າ ດ ອ ນ ອ ້ າ ຍ ຢ ່ າ ໄ ດ ້ ເ ຮ ັ ດ ຂ ຸ ້ ນ ປ ້ າ ຍ ທ ັ ້ ງ ຫ ິ ວ ອ ້ າ ຍ ຫ າ ກ ທ ັ ້ ງ ເ ນ ົ າ ມ ິ ວ ຕ ິ ດ ຂ ້ ອ ງ ອ ້ າ ຍ ຫ າ ກ ຄ ็ ດ (ฆ) ຣ ອ ດ ນ ້ ອ ງ ຈ ິ ງ ເ ດ ີ ນ ມ າ ອ ້ າ ຍ ຫ າ ກ ປ ະ ສ ົ ງ ຫ າ ນ າ ງ ຄ ຳ ພ າ ພ ີ ຈ ິ ງ ມ າ ປ າ ກ ຕ ้ ານ

ບັດນີ້ເມືອງບ້ານເຈ້າຢູ່ທີ່ໃດ ເຈ້າຈຶ່ງເດີນພົ້ໄພມາພາຍໂພດອ້າຍ ພີ່ ນີ້ ເປັນຄົນຜູ້ນ້ອຍ ຮ້າຍຜິວພາງຂໍໃຫ້ສີຈອມປາງປາກເວ້າພໍໃຫ້ພຣະພີ່ເຈ້ານີ້ແຮງໃຈກໍພີ່ເທີ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື່ອນັ້ນນາງຈັນທະມຸກຂີ ຈຶ່ງກລ່າວອະທອບປາກດ້ວຍ ຄຳ ດີວ່າ ຂ້າແກ່ພຣະພູມີຕົນແກ່ນເທົ້າ ເຈ້າຫາກມາປາກເວ້າມ່ວນຫູນ້ອງນີ້ ເປັນຄົນອູນອູແລຂີ້ຄ້ານ ນ້ອງນີ້ຢູ່ບ້ານຫາດແກ້ງອາຣິງ ນ້ອງຫາກປຣະສົງຈຶ່ງ ໃຈດອມ ຈຶ່ງມາປູ່ຖ້າຂໍໃຫ້ເຈ້າພາຍໂພດ ນ້ອງກຳພ້າ ປ່າເດີນດຸ່ງກາບໜີ ນ້ອງນີ້ຊື່ວ່າ ນາງຈັນທະມຸກຂີແລນາງ "ກຸຊຸລິກາ" ๑ ທໍ່ແຕ່ສອງອາທຸງານເປັນຄົນຫງາບຊ້າ ຂໍໃຫ້ພາຍໂພດນ້ອງອຸ່ນຫຼ້າ ພໍໃຫ້ສວ່າງທວງພຣະໄທກໍ ຂ້າເທີ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈຶ່ງຖາມວ່າ ດູຣາເຈ້ານາງທ້າວ ສອງສ່ວນດັ່ງບ້ານເມືອງ ອັນເຈ້ານາງຢູ່ທີ່ນີ້ແມ່ນບ້ານຫາດແກ້ງອາຣິງແທ້ລືພີ່ ກໍບ້າ (๑๐) ປຣະສົງດອມນາງ ໃຫ້ບອກທາງແກ່ອ້າຍເນີ ຈັກຍົກບ່າງບ້າຍ ເມື້ອຫາຖາມຂ່າວນາງຄຳພາເມື້ອໜ້າ ຂໍໃຫ້ນ້ອງກຳພ້າບອກທາງກໍພີ່ເທີ້ນ

ເມື່ອນັ້ນນາງຈັນທະມຸກຂີຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້າແກ່ເຈ້າທ້າ ๒ ຄັນວ່າເຈ້າກູປຣະສົງ ປາກໄປເມືອງແທ່ງຂ້າດັ່ງນັ້ນ ເຈ້າກູຈຶ່ງພາກັນດຳລອດລົງໄປໃນພື້ນນ້ຳທີ່ນີ້ແລ້ວ ເຈ້າກູຫາກຈັກເຫັນຫົນທາງເສັ້ນນຶ່ງອັນມາແຕ່ກ້ຳຕາວັນອອກ ມາຄົນໃນພື້ນນ້ຳ ທີ່ນັ້ນແລ້ວ ເຈ້າກູຈຶ່ງນຳທາງອັນນັ້ນໄປກໍພໍປຣະໝານຄາວນຶ່ງຫາກຈັກເຫັນເມືອງ ຕັກກະສິລານະຄອນນ້ອຍ ອັນເປັນຫົນທາງລີ ๒ ຄ້ອຍມາເຖິງບ້ານຫາດແກ້ງ ອາຣິງທີ່ນັ້ນກໍຂ້າແລ ຄັນວ່ານາງທ້າວສອງກລ່າວບອກດັ່ງນັ້ນແລ້ວນາງກໍລອດດຳ ລອດສອດລົງໃນພື້ນນ້ຳທີ່ນັ້ນແລ້ວ ນາງທ້າວສອງຈຶ່ງພາກັນເມື້ອຫາເມືອງແທ່ງ ຕົນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍານາກ ຕົວຊື່ວ່າ "ສົມພະລີນາ" ๓ ອັນເປັນເຈ້າເມືອງ ຕັກກະສິລານະຄອນນ້ອຍທີ່ນັ້ນກໍຖາມນາງທ້າວສອງວ່າ ດູຣານາງທ້າວສອງເຂືອທ່ານ ທ້າວສອງໄປດ່ຽວຫຼິ້ນໃນທີ່ໃດ ຈຶ່ງເປັນລັບເທົ່ງຫານນານນັກ (๑๑) ບໍ່ມາຈັກເຫັ້ນ ນີ້ຈາ ເມື່ອນັ້ນນາງຈັນທະມຸກຂີຈຶ່ງຂານວ່າ ຂ້າແກ່ເຈ້າຕົນພີ່ເພື້ອ ຂ້າທ້າວສອງອາທຸງານ ກໍໄປດ່ຽວຫຼິ້ນພາຍນອກຫາດແກ້ງອາຣິງ ອັນເປັນປັກ

---

๑ ຄຸຊຸລິກາ ໃສ່ກ່ອນ ຕໍ່ມາໃນໃບລານຂຽນ ກຸຊຸລິກາ

๒ ຄວນເປັນ "ຫົ ๆ"

๓ ຄວນເປັນ "ສົມພະລິກາ"

ตูไขวเมื่อวเราทั้งนี้เผื่อข้าทั้งสองจักไปเหนังกระไทชายสองคน อันขวิ่เรือ
ขึ้นมาแต่ก้ำใต้พุ้นกำข้าแล ส่วนถั่วกระไทชายสองคนนั้นกำมาพิพาก
ปากจาละจากับถอมเผื่อข้าทั้งสองอาชญาบว่า จักขโต่ตามมาเฝ้าปาทา
พื้นบาฉแก่วมะหาราชเจ้าว่าถั่วนั้นกำข้าแล เมื่อนั้นพระยาสีมพะลีกา
จิ่งกล่าวว่า ดูราบางทั้งสองส่วนถั่วกระไทชายสองคนนั้น บังมีสาวกะ
สีนอาคม พำรักสาวคนตัวเข้ามาหาเราได้นั้นลี ผีว่าขาทั้งสองบ่มีสาวกะ
สีนอาคมอันก้าถั่วนั้น กำบ่ห้ามว่าจักลำลอกสอกพื้นน้ำมาเถิงเราได้ชะ
แล ทั้งนี้เราพระอิงจักให้กระต่ายสองตัว ออกไปสำแดงสาวกะสีนอา
คมให้กระไทชายสองคนรู้แจ้งก่อนแล ถังว่ากระต่ายสอง (๑๑) ตัวบ่คืน
มาหาเรา ถือว่าตายเสังกำดี หนีไปทางอื่นเสังกำดี กระไทชายสอง
คนนั้น ทงบ่อมประกอบด้วยสาวกะสีนอาคมผาบแพ้เราได้ชะแลผีว่า
กระต่ายสองตัวนั้นยังหูบคืนมาถั่วนั้น ส่วนถั่วกระไทชายสองคนนั้นกำบ่
อาจจักเข้ามาหาเราได้ชะแล ถังว่าพระยาสีมพะลีกา กล่าวถั่วนั้นแล้ว
พระยาจิ่งจับเอากระต่ายสองตัวผัวเมีย ชักถีมออกไปหาท้าวพระลัก
พระลามอันปู่ในเรือผาสาดแก้วชะเผ้าถำที่นั้นทั้งแล ถังว่ากระต่ายสอง
ตัวมาเถิงเจ้าทั้งสี่พระอิงแล้ว มันกำทงี้งแข้วอันมีแปวไฟลุกออกจากใบ
ปากแล้วแลเตั้นกะบวนเข้าไปหาเจ้าทั้ง ๔ พระอิงด้วยถำใส่ใจว่าจักไป
ข้าให้ถายทั้งแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบ จิ่งออกไปถึงกระต่ายสองตัวนั้น
ชะเดันไปติกถึกหินไว้นบ้า อันมีในท่ำกางแม่น้ำหะนะนัทหีอันนั้น ใน
หีสสะก้ำใต้ปู่พงงผาถาง[๑] แลปาก (๑๗) ห้วยน้ำงูบนั้นแล กระต่ายสอง
ตัวนั้นกำลอกปู่ในหินไว้นนั้นถึงทั้งหูายจิ่งเอ็นถอนขึ้นกระต่ายๆว่าถั่วนั้นเหถ
ว่ากระต่ายสองตัวผัวเมียปู่ในพื้นน้ำหีนั้น ทงอไปทงอมาแล้วแลออกมาขึ้
ใส่หินไว้นนั้น เป็นปกกะติเห้าภาละบักนี้แล เมื่อนั้นพระยาสีมพะลี
กา อันเป็นเจ้าเมืองตักกะสีลานะถอนน้อยหีนั้น กำบ่เหนักระต่ายสอง
ตัวผัวเมียถึงมาหาถึงสันนั้น พระยาจิ่งรู้แจ้งว่า กระไทชายสองถึงมี
สาวกะสีนอาคมอันมาก พระยาจิ่งทันบางอุลลีกา ราชเทวี

---

๑ ผาถาง "บ่เข้าใจ" อาจจะเป็นชื่อสะถานหี่

ອັນເປັນແມ່ແຫ່ງ(ນາງ)"ອຸຸລິກາ"๑ ມາແລ້ວພຣະບາຈົ່ງຖາມວ່າພັທເທຖູຣານາງ
ບັດນີ້ບ້ານີ້ກຣະໄທຊາຍສອງຄົນ ມາເຊົ່າຢູ່ໃນຫາດແກ້ງອາຣົງປັກຖູໃຊ້ງເມືອງເຮົາ
ທັ້ງນີ້ອັນປຣະກອບດ້ວຍອິທທິຣິທທິອັນມາກ ເຮົາພຶ່ງກໍຈັກອຸສສະພິເສກນາງຈັນທະ
ມຸກຂີອັນເປັນນ້ອງແຫ່ງເຮົາກັບດ້ວຍກຣະໄທຊາຍຜູ້ນີ້ແລ້ວ ເຮົາກໍຈັກຊ້ຳອຸສສະພິ
ເສກນາງອຸຸລິກາ๑ (๑๔) ອັນເປັນລູກແຫ່ງຣາກັບດ້ວຍກຣະໄທຊາຍຜູ້ນ້ອງ ດັ່ງນັ້ນ
ນາງຈັກເພິ່ງໃຈລືຮູ້ວ່າບໍ່ເພິ່ງໃຈມີປາກໄດ້ນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນນາງອຸຸລິກາຣາຊເທວີຈົ່ງ
ຂານພຣະບາວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າກະທຳສັນໃດຈັກດີກໍບໍ່ກວ່າມະຫາ
ຣາຊເຈົ້າຕົນປຣະເສີດກວ່າຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍນັ້ນແລ ທ່ວ່າມະຫາຣາຊເຈົ້າຈົ່ງທັນເອົາ
ນາງທັ້ງສອງມາຖວາຍຖູກ່ອນກໍຂ້າເທີ້ນ ຄັນວ່ານາງທັ້ງ ๒ ນັກໄຄ່ປາກໄດ້ກໍຈົ່ງເອົາ
ມາໃຫ້ແກ່ນາງທັ້ງສອງກໍຂ້າເທີ້ນ (ຄັນວ່ານາງທັ້ງສອງບໍ່ປາກໄດ້ດັ່ງນັ້ນກໍບໍ່ຄວນ
ເຮົາເຈົ້າຂ້າຈັກເອົາມາໃຫ້ແກ່ນາງທັ້ງສອງໄດ້ຊະແລວ່າດັ່ງນັ້ນ) ๒ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາ
ຈົ່ງທັນນາງທັ້ງ ๒ ມາສູ່ສຳນັກແຫ່ງຕົນແລ້ວ ພຣະບາຈົ່ງຖາມວ່າ ຖູຣານາງທັ້ງ
๒ ທັ້ງນີ້ເຮົາພຣະອົງຈັກອຸສສະພິເສກກຣະໄທຊາຍ ๒ ຄົນໃຫ້ເປັນຜົວນາງທັ້ງ ๒ ດັ່ງ
ນັ້ນເຈົ້າທັ້ງ ๒ ບັງຈັກຟັ່ງຄຳຖູນັ້ນລືຮູ້ວ່າບໍ່ຟັ່ງແລບໍ່ປາກໄດ້ນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນນາງທັ້ງ
ສອງຈົ່ງພ້ອມກັນທູນໄຫວ້ພຣະບາວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າຖູຄັນວ່າເຈົ້າຖູຈັກເອົາເມືອຂ້າທັ້ງ
๒ໃຫ້ເປັນປາທະປະຣິຈາກແກ່ກຣະໄທຊາຍ ๒ ຄົນນັ້ນເມືອຂ້າທັ້ງ (๑๕)ສອງກໍສາທຸດີ
ດອນເຈົ້າຖูกັ້ຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາສົມພະລິກາໄດ້ຍິນຄຳນາງທັ້ງ ๒ ກລ່າວສັນ
ນັ້ນ ພຣະບາກໍມີ ໃຈອັນຊຶມຊຶ້ນຍິນດີນາກນັກແລ້ວພຣະບາຈົ່ງກລ່າວວ່າຄັນວ່າເຂືອ
ທັ້ງສອງນັກໄຄ່ປາກໄດ້ດັ່ງນັ້ນ ເຂືອນາງທັ້ງສອງຈົ່ງພາກັນແຍ່ວວອນເອົາກຣະໄທ
ຊາຍສອງຄົນນັ້ນມາສູ່ສຳນັກແຫ່ງເຮົາພຣະອົງຢ່າຊ້າຢ່ານານເທົ້າວັນເທີ້ນ ຄັນວ່າ
ພຣະບາໃຫ້ໂອກາດສັນນັ້ນ ແລ້ວນາງທັ້ງສອງຈົ່ງພ້ອມກັນໄປສູ່ຫ້ອງທ້ອງເທີ້ນອນ
ແຫ່ງຕົນແລ້ວນາງທັ້ງສອງຈົ່ງພ້ອມກັນປຣະດັບປຣະດາ ເນື້ອຕົນໃຫ້ດີໃຫ້ງາມ
ເໝືອນດັ່ງນາງເທວະດາອັນຢູ່ໃນຊັ້ນຟ້ານັ້ນ ແລ້ວນາງທັ້ງສອງຈົ່ງພ້ອມກັນລົງຈາກ
ຜາສາດແລ້ວກໍບົກບ່າງຕາມຫ້ຽງກັນ ໄປຕາບຕໍ່ເທົ້າເຖິງເຮືອຜາສາດແກ້ວຊະເພົາ
ຄຳອັນເປັນທີ່ຢູ່ແຫ່ງເຈົ້າທັ້ງສອງພີ່ນ້ອງແລ້ວ ນາງທັ້ງສອງຈົ່ງອອກຈາກນ້ຳມາ

---

๑ ໃບລານຈານກ່ຳຂຽນ "ອຸຸລິກາ"
๒ ຂຽນຕົ້ມຕາມໃບລານຈານກ່ຳ ພຸກ ๒ ມັດ ๒ ໜ້າ ๑๗

ເຖິງໄວ່ນຫຶນອັນນາງທ້າສອງໄດ້ນ້ຳປູ່ແຕ່ກ່ອນນັ້ນ ແລ້ວນາງທ້າສອງຈຶ່ງຍົມືໄຫວ້ ເຈົ້າທ້າສອງພີ່ນ້ອງວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າອ້າຍທ້າສອງ ບັດນີ້ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງຂ້ານໍມັກ ໄຄ່ (๑ฝ) ປາກເຫັນໜ້າເຈົ້າກູທ້າສອງ ຈຶ່ງໃຫ້ເມືອຂ້ານ້ທ້າສອງນາອາທະນາ ເຈົ້າກູທ້າສອງ ເມືອກັບດອມເມືອຂ້ານ້ທ້າສອງໃນກາລະບັດນີ້ກໍຂ້ານ້ແລ ວ່າດັ່ງ ນັ້ນ ເມືອນັ້ນທ້າວພຣະລານຈຶ່ງກລ່າວເປັນນາຍານ້ສວຍສງ ເວ້ານ້ງປງດສອງ ນາງວ່າ ດູຮານາງທ້າສອງອັນເປັນນ້ອງຮັກແກ່ຜູ້ພີ ໃນເມືອເຈົ້ານາງນ້ອງທ້າ ສອງ ຈັກເອົາຂ້ານ້ຜູ້ພີ່ເມືອກັບດອມເຈົ້ານາງທ້າສອງດັ່ງນັ້ນ ຄັນວ່າເມືອພີ່ ນ້ອງທ້າສອງເມືອແລ້ວ ເຈົ້ານາງນ້ອງທ້າສອງຈັກເອົາວັຕຖຸເຂົ້າຂອງອັນໃດໃສ່ ມືເມືອຂ້ານ້ທ້າສອງພີ່ນ້ອງນັ້ນຈາ ເມືອນັ້ນນາງຈັນທະມຸກຂີ່ຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້ານ້ ແກ່ເຈົ້າອ້າຍທ້າສອງ ອັນຈັກໃຫ້ຂ້ານ້ຜູ້ນ້ອງມີວັຕຖຸເຂົ້າຂອງອັນໃດອັນນ້ຶງເປັນຂອງ ຝາກໃສ່ມືເຈົ້າອ້າຍບໍ່ມີແລ້ວ ກໍທໍ່ມີແຕ່ຕົນຕົວຂ້ານ້ຜູ້ນ້ອງຈັກມອບຖວາຍແກ່ເຈົ້າ ອ້າຍເປັນທີ່ແລ້ວທີ່ດຽວກໍຂ້ານ້ແລ ເມືອນັ້ນທ້າວພຣະລານຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ດູຮາ ເຈົ້ານາງນ້ອງທ້າສອງ ຜິວ່າເຈົ້ານາງນ້ອງທ້າສອງກລ່າວເປັນຄຳມີສັຈຈະວາຈາ ເປັນອັນໝັ້ນທ່ຽງແທ້ດັ່ງນັ້ນ ຂ້ານ້ຜູ້ພີ່ກໍຈັກເມືອກັບ(๑๗)ດອມເຈົ້ານາງນ້ອງທ້າສອງ ດຽວນັ້ນແລ ວ່າດັ່ງນັ້ນ ເມືອນັ້ນນາງທ້າສອງຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າພີ່ນ້ອງທ້າ ສອງຄັນວ່າເຈົ້ານ່ເຊືອຄຳແຫ່ງຂ້ານ້ແທ້ດັ່ງນັ້ນ ຂໍໃຫ້ເຈົ້າອ້າຍເມືອກັບດອມເມືອຂ້ານ້ ທ້າສອງຈັກສນ່ອຍກ່ອນກໍຂ້ານ້ເທີ້ນ ຜິວ່ານ່ມີເປັນດັ່ງຄຳເມືອຂ້ານ້ທ້າສອງກລ່າວນັ້ນ ເຈົ້າອ້າຍທ້າສອງຈຶ່ງເອົາດາບດວງກ້າ ໜ້າດວງຄົມ ມາຟັນຄໍນາຕົວກາຍ ເນ້ຶອ ຕົນແຫ່ງເມືອຂ້ານ້ທ້າ ๖ ໃຫ້ເປັນນ້ັນເປັນທ່ອນ ແລ້ວເຈົ້ากูທ້າສອງຈຶ່ງພາກັນເມ້ຶອ ເມ້ຶອງແຫ່ງເຈົ້ากูກໍຂ້ານ້ເທີ້ນ ຄັນວ່ານາງທ້າ ๖ ກລ່າວສັນນ້ັນແລ້ວ ທ້າວພຣະ ລານຈຶ່ງກລ່າວເຊ້ຶງນ້ານະນ້ີກາບວ່າ ดูธาท่านม้านะนิภาบแก้ว ท่านจ้าปู่ที่ นิ້ກັบดอมนาງจันทาที่นิ้ ละ๋างอางถ้าเมือพี่น้องท้า ๖ ก่อนเบ้ เมือพี่ น้องท้า ๖ จักไปถ่วอหิ้นจักสน่อยแล้อกำจักถืนมาชุะแล ว่าดั่งนั้น เมือนั้น เจ้าท้า ๖ พี่น้องจ้าขักดาบกาบสึกแลหะบูสินบำระบอบ เจ้าจ้าออกจาก เรือผาสาดแก้อชุะเผ้าคำไปเถิง(๑๗)นางท้าสองแล้วเจ้าจ้ากล่าวว่า ดูธา เจ้านาง ดังว่าเจ้าบ่ตัวะบ่พาง้าผู้พี่แท้ดั่งนั้น เจ้าจ้าเอ้าข้าผู้พี่เมือกับ ดอมเจ้าน้องท้าสอง โดยริบถืบพลับกำพี่เท้ิน ดังว่าพระลามกล่าว

ดั่งนั้น แล้วนางจันทะมุกขี จึ่งอุ้มเอาท้าวพระลาม นางอุสุลีภาจึ่งอุ้มเอาท้าวพระลัก แล้วนางทั้งสองจึ่งกล่าวว่า เจ้าอ้ายทั้งสองจึ่งพากันหยับตาปู่จักสบ่อยก่อนแล้ว จึ่งมืนตากอ้าเทื้น ถันว่านางทั้งสองกล่าวดั่งนั้นแล้ว ท้าวพระลัก พระลามกหยับตาแล้ว นางทั้งสองจึ่งเอาท้าวพระลักพระลาม มุดเอาลิงพ่ประหมางถาวบึ่งแล้ว เจ้าจึ่งมืนตาลิงแลไปมา กลอกเหันคันทั้งหลาย ทั้งบึงชาย สาวบ่าวอันบ้าปู่ในป้าวในเรือน แลมีร้อวงงถ้ายถู ปักตุถุ้มทั้งมวงเป้นดั่งชั้นฟ้า ตาวะติงสานั้นแล เมื่อนั้นนางทั้งสองจึ่งเอาท้าวพระลักพระลาม ไปในท่ำภาวเมืองทื่นั้นถูเทิงบางพ่ประหมางถาวบึ่งแล้ว จึ่งไปเถิงผาสากพระยาสิมพะลิภา (๑๙) แล้วท้าวพระลักพระลามจึ่งขึ้นสู่ผาสากแล้วเจ้าจึ่งปู่ตามอันสิมถวนแก่ติน แล้วท้าวพระลามจึ่งบ่มีไหว้พระยาว่า เทวะข้าแก่มะหาราชเจ้าตินประเสิดล้ำเลิดกว่าคินทั้งหลาย เจ้าภูมีประโยชนะเมื่องใด จึ่งให้นางทั้งสองไปทันเอาเผือข้าทั้งสองมาเถิงทื่นี้กอ้าจา เมื่อนั้นพระยาสิมพะลิภาจึ่งกล่าวว่า ดูธาเจ้าลูกรักทั้งสอง พ่อกได้ยินถำนางจันทะมุกขี แลนางอุสุลีภา กล่าวเชิงเราผู้พ่อว่า เจ้าลูกรักมาจอกเชิงปู่ในหากแก้งอาริง ปักตูใจทื่นั้นแล้วว่าดั่งนั้น เรากบ่มีวัตถุเข้าของอันใด พ่เป้นเข้าของอันจักรับแขกมาตกท่าผ่าบ้าน เมื่องทื่นี้บัดนี้เราผู้พ่อกจักเอานางทั้งสอง ถือว่า นางจันทะมุกขีถวายแก่ท้าวพระลาม นางอุสุลีภาถวายแก่ท้าวพระลัก เพื่อให้เป้นเข้าของบูชารับแขกถวายแก่เจ้าทั้งสอง บังจักชอบใจลี รู้ว่าบ่ชอบบ่เพิงใจเราผู้พ่อกบ่มีรู้ได้แล (๖๐) เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งกล่าวว่าข้าแก่พ่เป้นเจ้าในเมืองเจ้าภูเอานางทั้งสองให้แก่ผู้ข้าเพื่อจักให้เป้นของบูชารับแขกดั่งนั้น ผู้ข้ากบ่มีวัตถุเข้าของอันใดอันบึ่งพ่ตอบถุบแท่งเจ้าภูกอ้านา เมื่อนั้นพระยาจึ่งกล่าวว่า ดูธาเจ้าลูกรักทั้งสอง ในเมื่อกูพ่เอานางทั้งสอง

ถวายแก่เจ้าในที่นี้ ภูพ่อก็บ่มีละบิวอ่ามักใส่ปากได้บังวัตถุเอ้าของอันนั้น อันนี้แล้วจิ่งเอาบาตถวายให้แก่เจ้าลูกรักทั้งสองก็บ่มี ก็ทำตึดให้เป็นปาเฉบี[๑] สืบต่ให้เป็นอันกว้างขวางสืบไปพายหน้า ภูพ่จิ่งได้เอาบาตทั้งสอง ถวายแก่เจ้าลูกรักทั้งสองเพื่อดั่งนั้นแล ถันว่าพระยากล่าวดั่งนั้นแล้ว ท้าวพระลักพระลามทั้งสองพี่น้องก็ลวดปู่บ่ปากทั้งแล เมื่อนั้น พระยาสีมพะลีกา จิ่งนิระมิดเป็นหำสิงแลธาตุลึบอันประกอบด้วย แก้วแล เงิน คำ ทั้งมวน แล้วพระยาจิ่งบอกเถ้นโยทาบ่าวไพ่ มาไรมกัน แล้วพระยาจิ่งให้บาตจับทะมุกอี กับทั้งท้าว (๖๑) พระลาม ไปบ่ายปู่ในหำสิง แล้วพระยาจิ่งจำให้บาตอุตุลีกา กับทั้งท้าวพระลักไปบ่ายปู่ในหำสิง แล้วพระยา กับทั้งบาตอุตุลีกา[๒] ธาตุเทวี ทิดสิงแล้วเสบายามาว แลไพ่บ้านพิมละเมืองก็พ้อมกับทิดสิงบำระบวน แล้วท้าวพระลักพระลาม กับบาตทั้งสองก็พ้อมกับเมือสู่ผาสาดกับดอมพระยาทั้งสองพ่แม่ทั้นแล เมื่อนั้นพระยาสีมพะลีกา ก็บอกเถ้นคนทั้งหลายให้ติกแต่งโขเหล้า พาเอ้าอันจักบาสีเจ้าทั้ง ๔ พระอิง มาตั้งไว้ในห่ำกางผาสาด แล้วพระยาจิ่งให้ท้าวพระลาม กับทั้งบาตจับทะมุกอี ไปบ่ายร่อมพาเอ้าอันกงอกัน แล้วจิ่งให้ท้าวพระลัก กับทั้งบาตอุตุลีกา ไปบ่ายร่อมพาเอ้าอันกงอกัน แล้วพระยาจิ่งให้ พราหมะบาผู้มีผยามา เอ็นรูกขอันว่าดั่งนี้ สิ ๆ มี นี้ว่ามีถึ ปี นี้ว่าปีชวด ประกอบด้วยกองทำบัดนี้เงินคำขึ้นสู่เล้า เอ้าเปือกขึ้นสู่เยงบางเพ้งบอนดอมผิว (๖๑) บิวบางขึ้นบ่ายแท่น แล่นแก้วขึ้นบอนคอนก่อว่าถึม นี้อันนี้มาเบื่อวันเรียขวันเจ้าไปเมืองหั้ กให้มาทันใจ ขวันเจ้าไปเมืองโขกให้มาย่าช้า ขวันเจ้าไปเมืองฟ้ากให้มาย่างบาง ขวันเจ้าไปปู่ดอมพระกึด พระพางกให้มารีบฟ้าว ขวันเจ้าไปเถ้นด่างด้าว ปู่ถ้ำถูหาจิ่ง ให้มาไรมกับเป็นเจ้า มากินเอ้ามาเงินพาคำย่าได้เป็นชำงำโสกเส้าจิ่ง

---

๑ ถวนเป็น "ปะเวบี"

๒ ถวนเป็น "บางอุลุลีกา" บางอุลุลีกาธาตุเทวี เป็นแม่บางอุตุลีกา ผู้ก่ายใบลานขาดถวามธะว้า ในกางฆุมชื่อของสองถินนี้

ให้มาเปันเจ้าแก่ฝูงข้าทั้งหลาย ตามบิบายเอ็นร้องมาปู่ท้องบอนเสื่อ
ใฒมคำก่อข้าเท็น ใจยะตุพะอัง ๆ ดั่งนี้ก็มีแล ถันว่าพราหมะนาถวาย
สิทหิพระพอนดั่งนี้แล้ว ส่วนดั่งถินทั้งหลายชมายมีพระยาทั้ง ๖ อัน
เปันพ่อแลแม่เปันเถ้า กำลวกพากันเล็กลาหนีเมื่อสู่เรือนแห่งถินทุกแห่ง
ทุกพายก็มีแล เมื่อนั้นบางจันทะมุกขีแลบางอุตุลีภา ก็เอาท้าวพระ
ลักพระลามเมื่อสู่ท้องท้องที่บอน อันมี สีสวัสสะดี (๖๗) ตามบูราบสิง
สานแห่งถินทั้งหลายก็มีอันนั้นแล ในเมื่อท้าวพระลักพระลามทั้งสองพี่
น้องมาสิมสู่ปู่ภิบกับถอมบางทั้งสอง ก็เหิงหางมีนบางได้เดือนปาย ๑๕
อันแล้ว เจ้าก็มักใส่ปากเมื่อเมื่องจันทะบุลี สีสัตตะบากอันเปันที่ปู่แห่งถิน
มากนัก อันนึ่งก็ซ้ำถึกรอกถึกเถิงบ้างม้ามะนีภาบกับทั้งบางจันทาอันปู่
ในหากแก้วอารีง ปักตูใจงปู่ถ้าดั่งนั้นเจ้าจึงกล่าวเชิญบางจันทะมุกขี
อันเปันเมังแห่งถินว่า พักเหถุธาบางอันเปันที่รักแก่พี่บัดนี้ก็ได้ ใลละปะ
ม้ามะนีภาบกับทั้งบางจันทาเหิงหางมีนบางมากนัก บัดนี้พี่จักลาจาก
เจ้าถินเมื่อก่อนแล เมื่อนั้นบางจันทะมุกขี จึงกล่าวอ่า ข้าแก่เจ้าภูถังว่า
เจ้าภูถึกรอกถึกเถิง ม้ามะนีภาบแลบางจันทา อันปู่ในหากแก้วอารีง
ปักตูใจงที่นั้นแท้ ๆ ดั่งนั้นธาเจ้าข้าทั้งสอง จึงออกไปเอาเจ้าทั้งสอง
มาปู่กับถอมเรือเจ้าข้าในเมื่องที่นี้ (๖๔) ก็ข้าเท็น เมื่อนั้นท้าวพระลาม
จึงซ้ำกล่าวอ่า พักเหถุธาบางบ่ห่อแต่พี่ถึกรอกถึกเถิงบางจันทาแลม้า
มะนีภาบนั้นบา พี่ก็เปันถินใช้พระยาพ่อแห่งข้า อันปู่ในเมื่องจันทะบุ
ลี สีสัตตะบากพุ้นก็พี่บา ในกาละเมื่อปางก่อนพุ้นท้าวธาพพะยาสวง
อันปู่ในเมื่องอินทะปะถาบะถอนก็มาใถบชิงเอาบางจันทา อันเปันพี่ยิง
แห่งข้าหนี ไปเมื่องอินทะปะถาบะถอน ยามเมื่อข้าผู้พี่บ่ทันได้เกิดมา
ปางก่อนพุ้นแล บัดนี้ข้าผู้พี่ได้เกิดมาแล้วพระยาพ่อจึงใช้ ให้ ไปใต่ตาม
นำเอาบางจันทาได้แล้ว พี่จึงเอาบางถืนมาเถิงที่นี้แล้วแล มาเอาลูก
เอาเมังปู่สันนี้ ก็บ่สิมถวนแก่ข้าผู้พี่แลบา เหถว่าภูพี่บ่ทันเมื่อธรอก
บ้านเถิงเมื่องแล้วแลมาติดท้อยกับถอมเจ้าบางที่นี้ เปันอันเหิงหางมีน
บางมากนักสันนี้ เหถดั่งนั้นพี่จึงจักลาเจ้าบางเมื่อก็มีแล ปะถาบ

ป๋างถับอ่าพี้ได้เมืองรอด (๑๕) บ้านเฒ่าเมืองแล้วพี้กำจักต่าวถืบมาเอาเจ้า
บางเมืองปู่ดอมกำพี้บา เมื่อนั้นบางจันทะมุกขีจึ่งกล่าวว่า ข้าแก่เจ้า
ภูผีว่ากิจจะธาตุกาบหากมีฝันดั่งเจ้าภูกล่าวนั้น ข้ากำจักขอเมืองกับดอมเจ้า
ภูให้ได้เหันหน้าพ่อแลแม่แห่งธาอันปู่ในเมืองจันทะบุลีสีสัตตะบาก พุ้นกำ
ข้าเห็น เมื่อนั้นไพหิสักเจ้า จึ่งกล่าวอ่าพันเทกุธาบางแม่นว่าเจ้าจัก
เมอกับดอมพวกนั้น กับสมบถวนวา จกเมอกพ้นา เทถวาภูพับ
ได้ต้านได้โอมเอาเจ้าเป็นอันสิมกะภุมบิดหนักสักใหญ่แห่งเจ้านี้บา เทถ
ว่าเดินทางมาจึ่งเอาได้ปะสิบพิบเจ้าแล้วแลปู่กับดอมกันถายถอก กำบ่มีผู้
มากล่าวต้านแลโอมเอาตามบูราณจารีดกำพี้บา ขอให้เจ้าบางอิดเย็นปู่พ่อ
ให้ข้าผู้พี้ได้สเวียธาถบ้านเมืองๆ แล้วพี้หากจักมาเอาเจ้าเมืองฝั่งเผือแผ่ง
กำพี้บา เมื่อนั้นบางจันทะมุกขี ได้ยินคำผิวตัว[๑] กล่าว (๑๖) ซอบใบ
ธาบปะเอนีดั่งนั้น บางกำบ่ปากบ่จา กำหน้าให้ปู่มีน้ำตาบ่ขาดหน้าทั้ง
แลเผนอาหาวพระลก ภมถาตางจาระจายๆสาลาเมงแห่งตนผู้ชวา
บางอุตุลีภา เหมือนดั่งท้าวพระลามนั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลักพระลาม
จึ่งไปอำลาถาสั่งบ้างพระยา สิมพะลีภาแล "บางอุตุลีภา"[๒] ธาตุเทวี
ย่าข้าแก่เจ้าภูทั้ง ๒ บัดนี้เมืองข้าทั้ง ๒ กำจักอำลาถาจากมะหาธาตุ
เจ้าทั้ง ๒ เมื่อหาบ้านเมืองแห่งข้าทั้ง ๒ ก่อนแล ขอแก่มะหาธาตุเจ้า
ทั้ง ๒ จึ่งถ่อยปู่สวัสสะดีกำข้าเห็น เมื่อนั้นพระยาสิมพะลีภาแลบาง
อุตุลีภา[๒] ธาตุเทวีจึ่งพ้อมกันกล่าวอ่าเทถดั่งลีเจ้าทั้ง ๒ จึ่งจักหนีไปง่าย
ถายนั้นจา รู้ว่าบางทั้งสองอันเป็นปาทะปะธิจากแห่งเมืองเจ้าอันไปกะทำ
บ้างกิจจะอันใดอันบึ่งเป็นอันบ่จำเริบใจแห่งเมืองเจ้าทั้งสองนั้นลี เมืองเจ้า
ทั้งสองจึ่งจักหนีไปง่ายถาย (๑๗) นั้นจา เมื่อนั้นไพหิสักเจ้าจึ่งกล่าวว่า
เทอะข้าแก่มะหาธาตุเจ้าทั้งสอง ในเมื่อเผือข้าทั้งสองมาปู่ยินกินกับมะ
หาธาตุเจ้ากำเห็งหาบ หนึ่งบางได้เดือนปาย ๑๕ วันนี้บางเมืองข้าทั้งสอง

---

๑ ในลานจานกำยุบ "ผิวตับ"

๒ ถอนเป็น "บางอุลุลีภา"

ກໍບໍ່ເຫັນນາງທັ້ງສອງ ອັນເປັນເມັ່ງແຫ່ງເຜືອຂ້າກະທຳບັງກິຈຈະ ກາບອັນ
ບໍ່ຊອບບໍ່ແມ່ນນັ້ນ ຈັກເທົ່ອກໍຂ້ານາ ແມ່ນວ່າມະຫາຣາຊເຈົ້າທັ້ງສອງກໍ
ດີອັນຈັກກະທຳບັງກິຈຈະກຳອັນໃດອັນບໍ່ໆແກ່ເຜືອຂ້າທັ້ງສອງ ພໍໃຫ້ມີໃຈອັນ
ຄຸດແລ ບໍ່ຈຳເຣີນໃຈນັ້ນກໍບໍ່ມີຈັກເທົ່ອກໍຂ້ານາ ຄັນວ່າຜູ້ຂ້າທັ້ງສອງບໍ່ຕາຍ
ເສັ່ງບັງມີຊີວິດອິນທີ ດັ່ງນັ້ນເຜືອຂ້າທັ້ງສອງກໍຈັກມາຂາບເກົ້າເຝົ້າປາທາແຫ່ງ
ມະຫາຣາຊເຈົ້າທີ່ໆກໍຂ້າແລ ຄັນວ່າທ້າວພຣະລັກພຣະລາມອຳລາຄາຈາກ
ພຣະບາກັບທັ້ງນາງຣາຊເທວີສັນນີ້ແລ້ວ ເຈົ້າທັ້ງສອງຈຶ່ງພ້ອມກັນເມືອສູ່ພາສາດ
ແຫ່ງຕົນແລ້ວແລຕົກແຕ່ງເຄົາດາເນືອຕົນ (๒๗) ບໍຣະບວນແລ້ວເຈົ້າທັ້ງສອງຈຶ່ງ
ພ້ອມກັນເອີ້ນສັ່ງບັງຄົນທັ້ງຫຼາຍ ອັນມາຢູ່ໃນທີ່ນັ້ນວ່າຄ່ອຍປູດີເບີ້ເຈົ້າທັ້ງຫຼາຍ
ເຮີ້ຍ ເຜືອຂ້າທັ້ງສອງຈັກອຳລາຄາຈາກເມືອ ເມືອງແຫ່ງຂ້າກ່ອນເນີ້ວ່າດັ່ງນັ້ນ
ແລ້ວນາງທັ້ງສອງຈຶ່ງລົງຈາກພາສາດໄປກ່ອນແລ້ວ ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມ
ຈຶ່ງລົງໄປຕາມຫຼັ ງ ແລ້ວເຈົ້າທັ ๔ ພຣະອົງກໍພ້ອມກັນໄປຣອດໄປເຖິງຫາດແກ້ງ
ອາຣິງປັກຕູໂຂງທີ່ນັ້ນແລ້ວ ນາງຈັບທະນຸກຂີ່ຈຶ່ງອຸ້ມເອົາທ້າວພຣະລາມມາກອດ
ເມາະກັບອົກມີທັ ງນ້ຳຕາຕົກບໍ່ຂາດໜ້າ ນາງກຳພ້າຈຶ່ງກລ່າວເຊີ ງຜົວແຫ່ງຕົນ
ວ່າເຈົ້າອ້າຍເຣີຍໃນຊາດນີ້ເຫັນຫນ້າເຈົ້າເທົ່ອດຽວ ສີສລຽວອຸ່ນເຣືອນມາ(ໃຫ້)ນ້ອງ
ຊົມເສັ່ງຊ້ຳແລນາ ຄັນວ່ານາງທັ້ງສອງອຸ້ມເອົາທ້າວພຣະລັກພຣະລາມອອກ
ຈາກພົ້ນນ້ຳພົ້ນແລ້ວນາງຈຶ່ງອຸ້ມຜົວແກ້ວໄປເຊົາຢູ່ໃນໄງ່ນທ ິ ນທີ່ນັ້ນແລ້ວ ນາງຈຶ່ງ
ປ່ອຍປຣະວາງກໍມີແລ ເມືອນັ້ນທ້າວຈຶ່ງບາຍແຂນຊ້າຍເມັ່ງຂວັນ ນາງຈຶ່ງ
ບາຍແຂນຂວາຜົວຈອມທັນລູບໄລ້ທຸກຮ້ອງໄຫ້ ເຊັດນ້ຳ (๒๙) ຕາ ທ້າວຈຶ່ງລາລົງ
ເຮືອພາສາດແກ້ວນາງຈຶ່ງເອີ້ນແຈ້ວໆສັ່ງຜົວທຸກເມົາມົວແລນຟ້ັງ ນ້ຳຕາຫ ັ ງໄຫ ັ
ລົງໃນຫາດແກ້ງອາຣິງດັ່ນດ່າວ ກໍຈຶ່ງເອີ້ນສັ່ງທ້າວທັ້ງສອງຈຶ່ງເອີ້ນສັ່ງນາງໃນແລນ
ຟ້ັງທຸກຝ່າຍກ້ຳສັ່ງລາກັນ ມີທຸກສຽງເມືອງນັ້ນຮ້ອງໄຫ້ ນາງຈຶ່ງເອີ້ນໄຈ້ໆວ່າ
ເມືອເບີ້ທ້າວຈຶ່ງຂາບເອີ ພີ້ຈັກເມືອກ່ອນແລ້ວນາງແກ້ວຢູ່ດີເບີ້ ຄັນວ່າທ້າວທັ້ງ
ສອງແລນາງທັ້ງສອງສັ່ງລາກັນບໍຣະບວນແລ້ວ ທ້າວບອກໃຫ້ເຮືອພາສາດ
ແກ້ວຊະເພົາຄຳຂຶ້ນໄປເຖິງໄງ່ນທ ິ ນ ອັນນາງເອົາມາອັດຕັ້ນໄວ້ໃນແມ່ນ້ຳທີ່ນັ້ນແລ້ວ
ເຮືອກໍບຸບ່ິນເພພ້ັງບ້ັງທ ິ ນໄງ່ນນັ້ນຂາດໂປດເປັນປ່ອງເປັນຮູ ພໍປຣະໝານຄົນ

ท้าวทฺรายหงอไปมาขึ้นล่องได้ก็มีแล เหตถ้ำนั้นในหากแก้วอาธิฐิท้านั้นจิ่ง
เป็นปล่องเป็นธุอันแถบอันธอมเท้ำกาละบักนี้แล เมื่อนั้นท้าวพธะลักพธะ
ลามจิ่งทฺรงอถืนมาพายทฺรัวนางก่บังทฺรงอึ้นเมื่อเหนือบ่แล้ว นางก่ให้
นำผิวแก้วเท้าสุดชิ่วแสงตา นางถำพาจิ่งถืนเมื่อเมื่องเก่าก็ถึงโสกเส้า
หาผิว (๓๐) ทุกเมิามิอบ่แล้วให้แจ้ว ๆ ทฺรายอันก็มีแล เมื่อนั้นท้าวพธะ
ลักพธะลาม กับทังนางจับหาแลม้ามะนีภาบก็พ้อมกันขึ้นไปตามถิดน้ำ
อ้างปาถ้อยอันลำดับอันถืนมีมาก เจ้าก็ทฺรงอางอากป้งมทุกก้ำทุกพายก็จิ่ง
เหันวิอถวายแล หมู่เถือนท้าวก็เลื่อน ๆ น้ำตาติกถึดถำทุกหาผังมีทุก
ฝูงบ่างเจังแลบึ่ง เจ้าก็ให้เกือกกึ่งเมิามิอ มีทังนิกถิวร้องปายไม้นิก
ใส่ร้องตอดโกบ มีทังฝูงลิ่งโหนแลลิ่งหอก เอิาก็ร้องก้อก ๆ ไปมา
มีทังนิกขอาแลนิกเป้า ร้องมื้เช้าแซว ๆ มีทังนิกขูงแงอลุบแลมน้ำ
เจ้าก็เหันทุกก้ำ นิกยางลุบแลมหางนิกเจ้าเลียโสกเส้าหาผังก็มีแล
เมื่อนั้น เจ้าจิ่งไปรอดไปเถิงเภาะดอนอันบึ่ง อันมี ในท่ำภางแม่น้ำที่
นั้นเจ้า จิ่งพากับจอดเชิาปู่ตามสุกะสำรวนทั้นแล เมื่อนั้นข้ามี
นางสามคิบ ผู้บึ่งชื่อว่านางพิมมะสอนดอนลาด ผู้บึ่งชื่อว่านางท้าพพะอาด
ชาบมิบ ผู้บึ่งชื่อว่านาง (๓๑) สากิบ จาวจ่ทั้นแล ส่วนถ้ำนางสาม
คิบนั้นอันเป็นลูกพธะบาเมื่องหวาบ อันปู่ในฟากแม่น้ำก้ำตาวันออกท้านั้น
ก็มีแล ส่วนถ้ำคิบทังทฺรายอันปู่ในเมื่องหวายท้านั้นหงบ่อมปะกอบก้อบ
อิทธิริทธิบังเลื่อมบ่ให้ใผเหันก่ได้ แท้ถิทฺแล เมื่อนั้นส่วนถ้ำนาง
พิมมะสอนดอนลาดแล นางท้าพพะอาดชาบมิบ กับทังนางสากิบจาว
จ่ทังสามก็พ้อมกับชะเดิดมาหางอากาดกางหาว อันมีบิดสักปะธิวาน
แล คิบแลร้อยทั้นแล เมื่อนั้นส่วนถ้ำนางสากิบ จาวจ่ก็เอาบิดสัก
ปะธิวานแห่งคิบไปเชิาปู่ดอนก้ำะหนือ ส่วนถ้ำนางท้าพพะอาดชาบมิบ
ก็เอาบิดสักปะธิวานแห่งคิบไปเชิาปู่ในดอนท่ำกาง ส่วนถ้ำนางพิมมะ
สอนดอนลาดก็เอาบิดสัก ปะธิวานแห่งคิบไปเชิาปู่ในดอนก้ำใต้ทั้นแล
ส่วนถ้ำในท่ำภางแม่น้ำที่นั้นก็มีสามเภาะสามดอน นางทังสามก็เอา

ยิกสักปะธิวางไปเชิาปู่ทู้นชื้นม่วนแล ถินแลถอนหั้นแล ในเมื้อท้าว
พระลักพระลามไปจอกเชิาปู่ในเภาะ (ฆ๒) ถอน ก้าใต้นั้นเจ้ากอออกไป
จากเรื้อผาสาถแก้วชะเผิาลำไปถ่องล่องทู้นในท่ำภาวถอนก้าใต้ นั้นเจ้า
จิ๋วไปเหับนางพิมมะสอนถอนลาถ อันถั้ปู่ในท่ำภาวแห่วนางทั๋งหลาย
อันเปันปะธิวานร้อยนั้นกมีแล ถันว่าท้าวพระลักพระลามไปเหับแล้ว
เจ้าจิ๋วเอิ้นถามว่า ดูธาเจ้านางทั๋งหลายเริย เจ้าทั๋งหลายลุกแต่ที่
ใดมา เปันอันมากถามทูวางหลายบิ๋วนักนี้จา เมื้อนั้นนางพิมมะสอน
ถอนลาถจิ๋วขานว่า ข้านน้อยลุกแต่เมื้องทวายมาถ่องทู้นชื้นม่วนในถอนที่
นี้กข้าแล เมื้อนั้นท้าวพระลามจิ๋วซ้ำถามว่า ดูธาเจ้านางผู้ถีผู้งามนาม
มะกอนแหว่งเจ้าพระหน่อเทว้า ธงกชื่สันใดนี้จา เมื้อนั้นนางมีคำลัก
อายทั๋งเล้าปากกล่าวถ้านบอกชื่แหว่งถินว่า ข้านน้อยนี้ชื่ว่านางพิมมะสอน
ถอนลาถเจ้าอิงอาถจิ๋วจ้ำเอากข้าเท็น เมื้อนั้นท้าวพระลามจิ๋วถาม
ด้วยคำมายายอกใยทู้นว่า ดูธาเจ้านางส่อนถอนท่ำกางแม่น้ำที้นี้(ฆ๓)
ธงกชื่สันใดกพี้จา เมื้อนั้นนางบอกแก่ท้าวพระลามว่า ดูธาเจ้าผู้ถี
ผู้งามแต่ชาถ ส่อนถ้างเภาะถอนอันนี้ชื่ว่า ถอนถอนลาถผิวนาง เหถ
ว่าเจ้าถิงนางมาถิอะพางปอกทู้น เพื้อใหน้น้องถั้นถืนถอมอวนแลนา ถัน
ว่านางกล่าวถั้งนั้นแล้ว นางจิ๋วเอาปะธิวานแหว่งถินหนีไปปู่กับถอม
นางทีพพะอาถชานมินพุ้นกมีแล เมื้อนั้นนางทีพพะอาถชานมิน จิ๋ว
ถามนางพิมมะสอนถอนลาถ อันเปันพี้บิงแหว่งถินว่า ดูธาเจ้านางอัน
เปันพี้บิงตูข้า เจ้าพี้ไปถ่องทู้นในเภาะถอนทีนั้น เปันเหถถ้าลีเจ้าจิ๋ว
หูบถืนมาพั้งพ้าว ทีนี้เจ้าจักไปด่านถ้าวทางใดนั้นจา นางพิมมะ
สอนถอนลาถ จิ๋วกล่าวอ่าดูธาเจ้าน้องๆ อันเปันทีรักแก่ข้า บ้านีชาย
สองถินอันมีเผ้าพันอัน[๑] งามมากนัก ส่อนถ้างชายสองถินนั้น กเอ้ามาปาก
ต้านจาละจากับถอมข้า ผู้พี้เปันอันมากลั้นเหื้อหลาย ข้ากๆ
บินลักอายมากนัก ข้าจิ๋วเอาบิกสัก (ฆ๔) ปะธิวานมาหาเจ้านางน้องๆ
ในทีนี้กพี้แล ในเมื้อนางทั๋งสองบ้าผิวต้านจาละจาเชิาถับ ไปมาบ่อาถสัน

---

๑ ถวนเปัน "วันนะ"

ນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈຶ່ງເອົາເຮືອຂຶ້ນໄປຕາມເລີຍຮອກ ເຈົ້າກໍເຊົາຈອກ
ບ້ຳບໍ່ມີບາງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງພິມມະສອນຄອນລາກ ກໍລຶ່ງແລເຫັ້ນທ້າວ
ພຣະລັກພຣະລາມ ຂຶ້ນມາຕາມເຊົາຈອກແລ້ວ ເຈົ້າຈຶ່ງຊົມບອກນາງທິພພະອາກ
ຊາບນິ ວ່າດູຮາເຈົ້ານ້ອງເຮີຍ ສ່ວນດັ່ງຊາຍຜູ້ນາປາກເວົ້າກັບລອມຂ້າຜູ້ພີ້ກໍ່ຳ
ຂຶ້ນມາຕາມນັ້ນເດ ນ້ອງຈຶ່ງໄປຕາມດູປ່າຊ້າກໍ່ພີ້ເຫັ້ນ ເມື່ອນັ້ນນາງທິພພະ
ອາດຊາບນິ ຈຶ່ງອອກໄປປາກເວົ້າກັບຄອມເຈົ້າພຣະລັກພຣະລາມວ່າ ຂ້າ
ແກ່ເຈົ້ານ້ອງທັ້ງສອງເຮີຍ ເຫດດັ່ງລີ້ເຈົ້ານ້ອງຈຶ່ງມາພິປອງປອກຫຼ້ານ ນ້ອງກໍ
ດັ່ງໆດົ້ນຄອມອຸ່ນ ຂໍແກ່ພຣະສິນຄວນປ່ານາປາກຕ້ານ ນ້ອງກໍ້ຄຶດປ່ອນປ້ານ
ດີຫຼີ ເຈົ້າຈຶ່ງໜີປ່າຊ້າ "ປ່າໄດ້ນາປູ່ຖ້າເຊີງຊຸ່ນ"[1] ກໍ່ຂ້າເຫັ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວ
ພຣະລາມ (ป๕) ຈຶ່ງຖາມວ່າ ດູຮາເຈົ້ານາງນິງຮາມ ເຈົ້ານີ້ມີຊື່ຊາມນາມມະ
ກອນສັນໃດ ເຈົ້າຈຶ່ງໄຂຄຳຄວນບິນບອກ ພີ້ນີ້ຄົນ ກອກຊອກ ເວົ້າຫຼາຍ
ອັນບ້ຳ ສ່ວນດັ່ງຫາດກອນຊາຍອັນເຈົ້ານາງຢູ່ໃນທີ່ນີ້ ຮຸງກຊື່ສັນໃດກໍ່ພີ້ຈາ ເມື່ອນັ້ນ
ນາງກໍ່ມີຄຳລັກອາຍນີ້ນາກ ນາງຈຶ່ງອອກປາກຕ້ານໄຂຄວາມວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້ານ
ຕົນດີຕົນງາມ ແຕ່ຊາດນ້ອງນີ້ ຊື່ວ່ານາງທິພພະອາດຊາບນິ ເຈົ້າປ່ານາປູ່
ດົນນ້ອງປ້ານ ເຈົ້າປ່ານາປາກຕ້ານພາງານສ່ວນດັ່ງດອນ ອັນນີ້ຊື່ວ່າດອນ
ຊາບຫາດແກ້ວ ຄັນວ່ານາງກລ່າວແລ້ວ ນາງກໍ່ລວດບອກເຕີນກັນໜີກໍ່ມີແລ
ເມື່ອນັ້ນນາງທັ້ງຫຼາຍກໍ່ພາກັນທະຍານໜີໄປກ້ຳເໜືອທຸກຄົນ ໆ ແລ້ວກໍ່ລວດພາ
ກັນໄປເຊົາປູ່ໃນດອນອັນນາງສາກົນຈາວຈໍ່ປູ່ນັ້ນແວນນາກ ແວນຫຼາຍກໍ່ມີແລ ເມື່ອ
ນັ້ນນາງສາກົນຈາວຈໍ່ຈຶ່ງຖາມນາງທັ້ງສອງ ອັນເປັນພີ່ຍິງແຫ່ງຕົນວ່າ ຂ້າແກ່
ເຈົ້ານາງພີ່ທັ້ງສອງ ເຫວສັນໃດເຈົ້ານາງທັ້ງສອງຈຶ່ງພາປະອິວນເຂົ້ານາໃນທີ່ນີ້
ເປັນອັນດ່ວນພລັນຍິງນັກກໍ່ຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນນາງທັ້ງສອງຈຶ່ງ (ฉ๓) ພ້ອມກັນ
ຂານວ່າ ດູຮາເຈົ້ານ້ອງອັນເປັນທີ່ຮັກແກ່ກູພີ້ ບັດນີ້ຍັງມີກຣະໄທຊາຍສອງຄົນອັນ
ເປັນບ່າວນ້ອຍແລຄົນໜຸ່ມ ເນື້ອກ້ຽງຊຸ່ມດີງາມ ມັນກໍ່ນາຖາມຫຼາຍຄວາມປາກ
ຕ້ານ ເພື່ອກໍ່ຄຶດປ່ອນປ້ານແທ້ດີຫຼີ ກໍ່ຈຶ່ງພາກັນໜີນາຫານາງນ້ອງທີ່ນີ້ ເຮົາຈຶ່ງ
ເມື່ອສູ່ຫ້ອງເມື່ອງເຮົານັ້ນເຫັ້ນ ເມື່ອນັ້ນນາງສາກົນຈາວຈໍ່ ຈຶ່ງຖາມພີ່ຍິງທັ້ງສອງ

---

๑ ໃບລານຈານກ່ຳຂຽນ "ປ່າໄດ້ນາຖ້າເຊີຍຊຸ່ນ" ผูก ๖ มัด ๖ หน้า ๓๓

ว่า ข้าแก่เจ้าบางพี่ทั้งสองเรียบ ส่อนถั้งภระไทชายสองถิบบั้น มันภลุภ แต่ที่ใดมาบี้จา รู้อ่ามันภะทำบางๆต่างๆแภ่"บางพี่น้องทั้งสี่"๑ บั้นลีรู้ว่า มันเข้ามาผีปองภุมภอก มีข้าวสอกถิบต้อบั้นลี เจ้าบางเยื้อยทั้งสองจิ่งภ้อ ป่อบป้างบั้นจา น้องปากไปปากถ้างถามถูบั้นเด ในเมื้อบางทั้งสามบัง ผิงต้างจาละจากับถ้อยกับบ่ทันแล้วสันบั้น เมื่อบั้นเรือผาสากแก้วฉะเพิา ถำท้าวพระลักพระลามจิ่งขึ้นไปตามเลียรอก เจ้าภ็เชิาจอาบั้งหิวกอบ ทั้นแล เมื่อบั้นบางทิพพะอาดชาบมิบ ภ็เหับเรือ เจ้า (ป๓) ทั้งสี่มา รอกมาเถิงในหิวกอบที่บั้นแล้ว บางจิ่งบี้ชุบอก บางสาภิบจาวจ่ อับ เป้บน้องแห่งถิบว่า ถูธาบางอับเป้บน้องธักแภ่พี่(ผี)ว่าเจ้าบางบ่ป้างบ่ภ้อ บังภระไทชายสองถิบบั้น เจ้าจิ่งไปพิพาภปากจากับถอมภระไทชายสอง ถิบบั้นลองถูภ็พี้เท็บ เมื่อบั้นบางสาภิบจาวจ่ จิ่งต้างต่พี้ยิงแห่งถิบว่า ข้าแภ่พี้เป้บเจ้า บับแต่ข้าผู้น้องเกิดมามีอายุได้ ๑๑ ปีมาแล้ว ข้าจักไป ภวากแผ้วกางๆงาม บับแต่ชายบิงธามถ่อยถ้าบ ข้าภ็บ่มีป่อบป้างภ้อเภิงภ็ ข้าแล ถับว่าบางภล่าวถั้งบั้นแล้ว บางแก้วจิ่งออกไปถามถู บังท้าว พระลักพระลาม อับปู่ในท่าน้ำภิบั้นว่า ข้าแภ่เจ้าอ้ายทั้งสอง เจ้าอ้าย มาแต่หิวของลี รู้ว่ามาทางใต้ เจ้าจิ่งบอกแภ่น้องแภ่นให้ทุภสิ่งทุภ ประภารภ็ข้าเท็บ เมื่อบั้นท้าวพระลามจิ่งภล่าจว่า ถูธาเจ้าบางผู้ถีผู้ งามหมุ่นเหบ้า ทั้งพี่จักถามแจ่มเจ้าจอมทับ ในเมื้อเจ้าบางทั้งทุายพา ภับมาในที่ (ป๒) บี้เป้บอับมากอับทุาย เจ้าบางทั้งทุายมีประโยชบะ เบื้องใดภ็พี้จา เมื่อบั้นบางสาภิบจาวจ่ต้างต่ท้าวพระลามว่า ข้า แภ่พี้เป้บเจ้า ในเมื้อข้าผู้น้องทั้งทุายพาภับมาในที่บี้ ภ็บ่มีประโยชบะ อับใด ภ็ท่ำพาภับเอาผ้าขาดสาดห้งมาขายแลถิบแลน้อย ถับว่าเจ้าอ้าย มีประโยชบะมักใส่ปากได้ไปหิ้มหุ่ง แลปูบอบถั้งบั้น เจ้าอ้ายจิ่งพาภับเอา ดอกถ้างมาขาย เอาดอกชายเหิบมาแลก น้องจักอู้มเจ้งแบกเอาเมื้อภ่ ข้าแล เมื่อบั้นท้าวพระลามจิ่งภล่าวว่า ถูธาเจ้าถิบน้อง บับแต่พี่เกิดมา

---

๑ ในลานจานก่ำฆูบ "บางทั้งสอง" ผูก ๖ มัด ๖ หน้า ๓๒

ฝังถิ่นอันมีสาพาอะปาบสันนี้ พี่ก่บ่ได้ปูกถอกซายเห็น แลถอกกังๆจัก
เห็อ เหวกถั่วลิ เจ้าบางจิ่งใช้พี่เจ้าอิงขวายไปแลกผ้าขากสาวห้งแห่ง
เจ้านั้นจา อันบ่างพี่ก่เถียปูกแต่มากอีหูก แลหมากแคสิงๆงอ ก่พี่บา
ถันว่าข้าผู้พี่เอาหมากอีหูกไปแลกผ้าขากสากห้ง แห่งเจ้าบางถั่งนั้น
เจ้า (๓๙) บางบังจักเอาลีรู้ว่าบ่เอาก่พี่จา เมื่อนั้นบางสากิงจาวจ่ จิ่ง
ต้านต่ำถามว่า ข้าแก่เจ้าถิ่นพี่ สอนถั่งหมากอีหูกแห่งเจ้าอ้ายนั้น
หน่อยน้อยหน่อยใหญ่ปานใดก่ข้าจา ถันว่าหมากอีหูกเจ้าอ้ายเป็นหน่อย
น้อยน้องก่ถือปากได้ ถันว่าหมากอีหูกเจ้าอ้ายเป็นหน่อยใหญ่ น้องก่จัก
เอา น้องก่เอาไปถางสอนเลาถางพ่ำ น้องจักเอาไปสืบต่ำเรือนก่ข้าแล
บัดนี้น้องจักปูกหมากตูมตังไว้กินกับเฮ้า เจ้าอ้ายบังจักปูกหมากบ้าเต้า
แล้งไว้กินงายแก่ลิ เมื่อนั้นท้าวพระลาม จิ่งถามว่า เจ้าน้อง
เถียปูกหมากตูมตังแลหมากต้อง เจ้าน้องมีชื่สันใดนั้นจา อันบ่าง
ส่วนถั่งหากซาย อันเป็นที่ปู่แห่งเจ้าที่นี้รงกชื่สันใดก่พี่จา เมื่อนั้นบาง
ก่มีถ่ำลักอายมีมาก บางจิ่งออกปากต้านจาระจาว่า ข้าแก่เจ้าถิ่นประ
เสิดแลถามว่าม ขานชื่อบางสากิงจาวจบบเต่ขาเกิดมาแตหอยพแมก
หากปู่ (๔๐) เป้าถูถาย ส่วนถั่งหากซายอันนี้ชื่ว่าถอนจาว ข่แก่ใสมสี
พาจิ่ไว้ขาได้ถามใจอ้ๆ ชายถวามก่ข้าเห็น เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่ง
ซ้ำถามว่า ดูธาเจ้าบางน้องธักพี่บัดนี้ พี่ก่ฮูงเหนังเถียงเหนังถาอยู่ในฟ้า
พี่ก่บั่งก็มหน้าดูถาย เมื่อจักบายเอาลีก่บายบ่ได้ข่แก่น้องแก่นให้จิ่งภูบา
ก่พี่เห็น เมื่อนั้นบางสากิงจาวจ่จิ่งต้านต่ำถามว่า ข้าแก่เจ้า
นิวธานบุนถอ้างที่นี้น้องก่ถักปอกซ้างเถือชาย[๑] น้องก่ถักแหง่ถวายกิน
ห้างน้องก่บั่งปู่ถ้ารงๆธินเจ้าจิ่งมาเชิยชินจบแก้ม ป่าได้หิวยุ้มแย้มดูถายก่
ขาเห็น ถันว่าบางกลาวถังนั้งแล้ว เมื่อนั้นบางพันมะสองถอนลาถ
แลบางหิพพะอาถซานมิน ก่เห็นบางสากิงจาวจ่ชินชื่นยินดีกับถอม
ท้าวพระลามมากนัก สันนั้นบางทั้งสองก่เข้าไปปากต้านจาระจาปาใส
ไปมากับถอมท้าวพระลักพระลามมากนัก บางทั้ง ๒ ก่ลวดปู่ยินกิน
กับท้าวทั้ง ๖ "บ่พิดพากจากกัน"[๒] ได้ (๔๑) ในถอนจาวที่นั้นก่มีแล

---

๑ ใบลานจานก่ายบน "เถือหวาย" (หน้า ๔๖ มัด ๖ ผูก ๖)
๒ ใบลานจานก่ายบน "บ่พัดพากจากกัน" (หน้า ๔๖ มัด ๖ ผูก ๖)

ເມື່ອນັ້ນນັ້ນນາງທັ້ງຫຼາຍອັນເປັນປະຣິວານແຫ່ງນາງ ฝ ຄົນນັ້ນກໍດີ ເອົາກໍເຂົ້າໄປ ປາກຕ້ານຈາຣະຈາກັບຄອມທ້າວທັ້ງສອງພີ່ນ້ອງ ບໍ່ອາດຈັກໜີເມື່ອເມື່ອງແຫ່ງຕົນ ໄດ້ຈັກຄົນທັ້ນແລໃນເມື່ອນາງທັ້ງຫຼາຍ ฝ ຮ້ອຍປາຍ ฝ ຄົນ ອັນມີນາງພິມມະ ສອນຄອນລາດເປັນຕົ້ນ ເອົາກໍພ້ອມກັນເຂົ້າໄປໃນເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳອັນ ເປັນທີ່ປູ່ແຫ່ງທ້າວພຣະລັກພຣະລາມແລ ມ້ານະນິກາບກັບທັ້ງນາງຈັນທາກໍບໍ່ ອາດຈັກເຕັ້ນແລຄັບຄ້ຳໄດ້ ກໍລວດພາກັນປູ່ກັບຄອມກັນເປັນດ້ຳຄົນເຮືອນດຸວກັນນັ້ນ ແລ ເມື່ອນັ້ນນາງສາກົນຈາວຈໍ່ກໍເຫັນເຄື່ອງອາວຸດຄຸດແສງ ອັນມີທະນູສິນແລ ດາບກາບສິດກັບທັ້ງມ້ານະນິກາບເປັນຕົ້ນ ນາງຈຶ່ງຖາມວ່າຂ້າແກ່ເຈົ້າອ້າຍທັ້ງ ສອງ ສ່ວນດ້ຳເຄື່ອງອາວຸດຄຸດແສງອັນເປັນຂອງດີແຫ່ງເຈົ້າອ້າຍທັ້ງສອງນັ້ນນັ ກໍມີອິທທິຣິທທິ ປຣະຫນານປານໃດຂ້ານ້ອຍກໍນັກໄຄ່ປາກເຫັນນາກນັກແລຂໍແກ່ ເຈົ້າພີ່ທັ້ງສອງຈົ່ງບົ່ງທະນູສິນ(๔๑)ແລແກວ່ງດາບກາບສິດ ໃຫ້ຂ້ານ້ອຍທັ້ງຫຼາຍ ໄດ້ເຫັນແດ່ກໍຂ້າເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມໄດ້ ຍິນຄຳນາງສາກົນຈາວຈໍ່ນັກ ໄຄ່ປາກເຫັນອິທທິຣິທທິແຫ່ງຕົນສັນນັ້ນ ເຈົ້າຈຶ່ງກ່າວ ເຊີ້ງມ້ານະນິກາບວ່າດູ ຣາທ່ານມ້ານະນິກາບແກ້ວຕົວປຣະເສີດແລດີງາມ ບັດນີ້ນາງທັ້ງຫຼາຍກໍນັກໄຄ່ ປາກເຫັນອິທທິຣິທທິແຫ່ງເຮົາທັ້ງຫຼາຍນາກນັກແລ ທີ່ນີ້ທ່ານຈົ່ງໄປຕັດພຸ່ນາ ປ່າໄມ້ທັ້ງນອນເຂົ້ານາໃນທີ່ນີ້ໃຫ້ໄດ້ແລລ້ານແລໂກດນັ້ນເທີ້ນ ເຮົາຊັກປີ້ນສອນຂຶ້ນ ໄປແປ່ນ້ຳງເພພັງບັງຫົນພາທັ້ງຫຼາຍຝູງນັ້ນໃຫ້ນາງທັ້ງຫຼາຍເຫັນຊະແລ ຄັນວ່າ ທ້າວພຣະລາມກ່າວສັນນັ້ນແລ້ວ ມ້ານະນິກາບຈຶ່ງທະຍານໄປຕັດບັງຫົນພາທັ້ງ ຫຼາຍເຂົ້ານາທຸກກ້ຳທຸກພາຍ ເປັນດ້ຳທ່າຝົນຊົນລະທາອັນຕົກລົງນານັ້ນແລ ຄັນ ວ່າມ້ານະນິກາບຕັດຫົນພາທັ້ງຫຼາຍນາສ່ວນ ເສັນຊະເດັນຟ້ຳ "ແກງ" [๑] ນາພຸງແມ່ນ້ຳທີ່ນັ້ນ ແລ້ວທ້າວພຣະລາມຈຶ່ງຊັກປີ້ນສອນຂຶ້ນໄປນ້ຳງເພບັງຫົນພາ ທັ້ງຫຼາຍນ້ອຍ(๔๓) ໃຫ່ງຝູງນັ້ນກໍລວດຊະເດັນຟ້ຳລົງໃສ່ແມ່ນ້ຳທີ່ນັ້ນເປັນອັນເດັ່ງຣະ ດາດກາດກອງນາກລັ້ນເຫຼືອຫຼາຍ ກໍລວດກາຍເກີດເປັນແກ້ງເປັນຮ່ອມນາກນັກ ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນັ້ນນາງທັ້ງຫຼາຍໝາຍນີ້ນາງທັ້ງ ฝ ເປັນຕົ້ນກໍເຫັນບັງຫົນພາ ທັ້ງຫຼາຍປ່ວເຂົ້ານາເປັນດ້ຳຈັກທັບເຕັ້ຍບ້ຳຕົນຕົວ ແຫ່ງເຂົາທັ້ງນອນນາກນັກ ສ່ວນດ້ຳຫົນພາທັ້ງຫຼາຍຝູງນັ້ນ ກໍລວດປ່ວໄປຕົກກ້ຳກອງຮັບຮອງທັບເຕັ້ງກັນປູ່ເປັນ

---

๑ ถวนเป็น แกว่ง ในลานจานก่ำฆูน "ลิงมา" หน้า ๔๔ มัก ๖ ขูก ๖

ຫຼາຍຊັ້ນຫຼາຍຫຼ້ຽນມາກນັກ ນາງທ້າວຫຼາຍກໍ່ບິນລະອາງ໊ດງ້ໍອັຊຊະຈັນມາກນັກ
ນາງທ້າວຫຼາຍຈ໊ງພ້ອມກັນກລ່າວວ່າໂອນໍ ບິນລະອາແທ້ນໍ ເປັນອັນງ໊ດງ້ໍອັຊ
ຊະຈັນເດນໍ ສ່ວນດ້ັ່ງທົນພາທ້າວຫຼາຍຝູງນ້ີ ກໍພ້ອມກັນປ໋ວໄປຕົກທັບເຕ້ັ່ງກ໊ງ
ກອງຮັບຮອງກັນປູ່ເປັນຫຼາຍຊັ້ນຫຼາຍຫຼ້ຽນມາກນັກ ສັນນ້ີ ກໍ່ບໍ່ວ່ກລ໊ງມາຖ໊ກຫ໋ວເຮົາ
ທ້າວຫຼາຍຈັກກ້ອນຈັກໄ໋ງ່ແທ້ນໍ່ບິນລະອາແທ້ນໍ່ເປັນທ໊ ງ໊ດງ້ໍອັຊຊະຈັນເດນໍ ວ່າດ້ັ່ງ
ນ້ັນທຸກຄົນ ໆ ຈ໊ງໄ ້ ຊ໊ຫາດແກ້ງອາຣອງ ໆ ເທ້ົ່າກາລະບັດນ້ີ ແລ ເມ໊ື່ອນ້ັນນາງທ້າ
ຫຼາຍກໍ່ເທັນເຕຊະ(๔๔)ອິທທິ ມ້ານະນ໊ິກາບແລປ໊ນສອນ ອັນນ໊ິສາພາວະປ່ານສັນນ້ີ
ແລ້ວນາງທ້າວຫຼາຍກໍ່ນັກໄ ່ ປາກໄ ້ ບິນບ້ັງສ໋ງທະນູສ໊ນມາກນັກສັນນ້ັ ທ້າວພຣະ
ລານ ຈ໊ງທວ໋ນ໊ເຕາະຕ ່ ອຍສາຍທະນູສ໊ນ ອັນນ໊ິສ໋ງອັນດ້ັງສນ້ັ ງກ ້ ອງເ ື ່ ອງນ້ັ ງເປ ັ ນ
ດ ້ ັ ງ ຟ ້ າ ຜ ່ າ ໄ ້ ແ ສ ນ ໂ ກ ດ ເ ທ ໊ ື ່ ອ ນ ້ ັ ນ ແ ລ ເ ມ ໊ ື ່ ອ ນ ້ ັ ນ ນ າ ງ ທ ້ ັ ງ ຫ ຼ າ ຍ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ຊ ະ ດ ຸ ້ ງ ຕ ົ ກ ໃ ຈ
ກ ໍ ວ ມ າ ກ ນ ັ ກ ນ າ ງ ພ ່ ອ ງ ຕ າ ຍ ໄ ປ ພ ໍ ່ ປ ຣ ະ ໜ ານ ຄ າ ວ ນ ້ ໍ ງ ຈ ໍ ່ ຄ ືນ ມ າ ກ ໍ ນ ີ ນ າ ງ ພ ່ ອ ງ ຊ ະ
ເ ດ ັ ນ ໄ ປ ຕ ົ ກ ກ າ ງ ແ ໝ ່ ນ ້ ໍ ່ າ ແ ລ ້ ວ ຈ ໍ ່ ງ ເ ຕ ັ ້ ນ ຄ ືນ ມ າ ທ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ໊ ື ່ ອ ນ ້ ັ ນ ພ ຣ ະ ຍ າ ພ ຣ ິ ທ ມ ຈ ັ ກ ອ ັ ນ
ເ ປ ັ ນ ພ ໍ ່ ແ ຫ ່ ງ ນ າ ງ ທ ້ ັ ງ ສ າ ມ ອ ັ ນ ນ ີ ນ າ ງ ພ ິ ມ ມ ະ ສ ອ ນ ເ ປ ັ ນ ຕ ົ ້ ນ ກ ໍ ໄ ດ ້ ບ ິ ນ ສ ໋ ງ ອ ັ ນ
ທ ້ າ ວ ພ ຣ ະ ລ າ ມ ອ ັ ນ ເ ຕ າ ະ ຕ ່ ອ ຍ ທ ະ ນ ູ ສ ໊ ນ ນ ້ ັ ນ ພ ຣ ະ ຍ າ ກ ໍ ຊ ະ ດ ຸ ້ ງ ຕ ົ ກ ໃ ຈ ກ ໍ ວ ມ າ ກ ນ ັ ກ
ພ ຣ ະ ຍ າ ຈ ໍ ່ ງ ໃ ຫ ້ ພ ວ ກ ນ ້ ອ ຍ ໄ ປ ທ ັ ນ ເ ອ ົ ່ າ ນ າ ງ ສ ຸ ວ ັ ນ ນ ະ ສ ິ ສ າ ຣ າ ຊ ເ ທ ວ ິ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ນ ແ ມ ່ ແ ຫ ່ ງ
ນ າ ງ ທ ້ ັ ງ ມ ິ ມ າ ສ ູ ່ ສ ໍ າ ນ ັ ກ ແ ຫ ່ ງ ຕ ົ ນ ແ ລ ້ ວ ພ ຣ ະ ຍ າ ຈ ໍ ່ ງ ກ ລ ່ າ ວ ວ ່ າ ພ ັ ທ ເ ທ ກ ຸ ຣ າ ນ າ ງ ສ ຸ
ວ ັ ນ ນ ະ ສ ິ ສ າ ສ ່ ວ ນ ດ ້ ັ ່ ງ ສ ໋ ງ ອ ັ ນ ດ ັ ງ ເ ມ ໊ ື ່ ອ ງ ນ ັ ນ ສ ນ ້ ັ ນ ກ ້ ອ ງ ໃ ນ ແ ຄ ມ ຝ ັ ່ ງ ນ ້ ໍ ່ າ ທ ະ ນ ະ ນ ັ ທ ທ ິ ນ ້ ັ ນ
ນ າ ນ ິ ຄ ະ ວ ່ າ ຜ ້ າ ຜ ່ າ ນ າ ງ ທ ້ ັ ງ ມ ິ ອ ັ ນ ພ າ ປ ะ ธ ิ ວ ານ ไ ป ท ี ่ น ู ่ น ใ ນ แ ค ม น ้ ำ ท ะ น ะ
น ั ท ท ิ ( ๔๕ ) ท ี ่ น ั ้ น ต า ย เ ส ี ย ง อ ั น ช ะ ล ี ร ู ้ ว ่ า น า ง ท ้ ั ง ม ิ ม ี ผ ิ ว ่ า
น า ง ท ้ ั ง ม ิ ย ั ง ไ ป ม า ถ ้ ั ่ ง น ั ้ น ร ้ อ ย ว ่ า ผ ้ า ผ ่ า ต า ย แ ล ้ ว บ ่ ป ่ า ช ะ แ ล เ ม ื ่ อ
น ั ้ น น า ง ส ุ ว ั ณ ณ ะ ส ี ส า จ ึ ง ก ล ่ า ว อ ่ า เ ท อ อ ะ ข ้ า แ ก ่ ม ะ ห า ร า ช เ จ ้ า ส ่ ว น ด ้ ั ่ ง น า ง
ท ้ ั ง ม ิ อ ั น พ า ป ะ ธ ิ ว าน ม ิ ร ้ อ ย ไ ป ค ่ ู อ ห ุ ้ ง ใ น แ ค ม น ้ ำ ท ะ น ะ น ั ท ท ิ น ้ ั น ก ็ บ ่ เ ห ็ น
ถ ื น ม า จ ั ก ถ ึ ง ก ็ ข ้ า แ ล เ ม ื ่ อ น ั ้ น พ ร ะ ย า พ ร ิ ท ม จ ั ก แ ล น า ง ส ุ ว ั ณ ณ ะ ส ี ส า ร า ช
เ ท ว ี อ ั น เ ป ั น พ ่ ี แ ล แ ม ่ ก ็ ต ่ ำ น ้ อ ย ถ ้ อ ย ใ จ แ ล ฝ ่ า ย ฝ ั ่ ง ไ ป ม า ม า ก น ั ก พ ร ะ
ย า จ ้ ง ใ ช ้ พ ว ก น ้ อ ย ผ ู ้ ห ญ ิ ง ๆ เ ต ้ ั น ห ะ ย า ง ไ ป เ ห ็ น อ า ก า ศ ก า ง ห า ว ม า ก ว ่ า
ย า ม ง ว ง ห ็ ก ็ ไ ป ร อ ด ไ ป เ ถ ิ ง ท ่ ำ ภ า ง แ ม ่ น ้ ำ ท ะ น ะ น ั ท ท ิ แ ล ้ ว พ ว ก น ้ อ ย
ผ ู ้ น ั ้ น ก ็ ไ ป ช อ ก ใ ช ้ ส แ ว ง ห า น า ง ท ้ ั ง ม ิ ใ น ค อ ง ค อ ง ล า ด แ ล ค อ ง ช า ง ก ็ บ ่

ເທັນນາງທັງ ๓ ໃນທີ່ ໃດທີ່ ນ້ຳດັ່ງນັ້ນ ພວກນ້ອຍຈ້ຳຫຼ ງອໄປລ່ຳລ້ຳຄູໃນຄອນ
ຈາວກ້ຳຝ່າຍເໜືອເທັນເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳອັນຈອດເຊົາຢູ່ທີ່ນັ້ນ ພວກ
ນ້ອຍຈ້ຳເຂົ້າໄປໃກ້ກໍຈ້ຳໄດ້ຍິນ (๔๖) ສຽງປາກນາງທັງ ๓ ຢູ່ໃນເຮືອທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ
ຄັນວ່າພວກນ້ອຍໄດ້ຍິນສຽງປາກນາງທັງສາມ ຢູ່ໃນທີ່ນັ້ນແລ້ວ ພວກ
ນ້ອຍຈ້ຳເຂົ້າໄປໃນເຮືອ ກໍຈ້ຳເທັນນາງທັງສາມປາກຕ້ານຈາຣະຈາຢູ່ກັບຄອນ
ທ້າວພຣະລັກ ພຣະລານ ຢູ່ບ່ຂາດສາຍສັນນັ້ນ ພວກນ້ອຍຈ້ຳຍົ່ມ ໄຫວ້ນາງທັງ
ສາມວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ພຣະຣາຊທິດາເປັນເຈ້ົາ ສ່ວນດັ່ງສຽງອັນດັ່ງເນ້ືອງນັ
ສນັ່ນກ້ອງໃນແຄມນ້ຳທີ່ ນັ້ນມາກນັກ ນັ້ນແມ່ນສຽງຟ້ຳຜ່າ ລືຮູ້ວ່າພູດອຍທັງຫຼ ງ
ເພພັງແຜ່ນ້ຳງນັ້ນກໍຂ້ຳຈາ ເມ້ືອ(ນັ້ນ)ນາງພິມມະສອນຄອນລາດ ຈ້ຳກລ່າວເຊ ງ
ພວກນ້ອຍຜູ້ນັ້ນວ່າ ດູຣາທ່ານພວກນ້ອຍ ເທດການສັນໃດທ່ານຈ້ຳມາຫາເຮ ານ້ ຈາ
ສ່ວນດັ່ງສຽງເນ້ືອງນັນສນັ່ນກ້ອງອັນນັ້ນ ແມ່ນສຽງສາຍທະນູສິນ ອັນເຈ້ົາ
ຜູ້ ມ ບຸນ ຫາກເຕາະຕ່ອຍຕ້ອງນັ້ນແລ ເມ ອນັ້ນພວກນ້ອຍ ຈ້ຳຊ ຳຖາມ
ວ່າ ສ່ວນດັ່ງໄ ງ່ນທຶນທັງຫຼ ງ ອັນເດ ງຣະດາດ ກາດກອງ ໃນແຄມ
ນ້ຳທີ່ ນ້ ແມ່ນບຸຄລະຜູ້ ໃດຫາບຂົນເອົາມາໄວ້ກໍຂ້ຳຈາ ເມ ອນັ້ນນາງພິມມະ
ສອນຄອນລາດ ຈ້ຳກລ່າວວ່າ ດູຣາທ່ານພວກນ້ອຍ ສ່ວນດັ່ງ (๔ฦ) ໄ ງ່ນ
ທຶນອັນເດ ງຣະດາດກ ງກອງ ໃນທີ່ ນ້ ແມ່ນນ ້ ມະນ ິ ກາບ ເຈ ້ ຜ ູ້ ມ ບຸ ນ ເຕ ັ ້ ນ ທ ະ ຍ ານ
ໄປຄ ດພູພາທັງຫຼ ງສວ່ານເສັນຊະເດັນຟ ງ້ ເຂ ້ ານ ມ າ ໃ ນ ທ ີ ່ ນ ້ ີ ເ ພ ື ່ ອ ໃ ຫ ້ ພ ຸ ທ ະ ອ ົ ງ ໄ ດ ້
ລ ົ ງ ລ ່ ຳ ຄ ູ ທ ັ ້ ນ ແ ລ ຄັ ນ ວ ່ ານ ນ າ ງ ພ ິ ມ ມ ະ ສ ອ ນ ຄ ອ ນ ລ າ ດ ກ ລ ່ າ ວ ສ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ພ ວ ກ
ນ ້ ອ ຍ ຈ ້ ຳ ຊ ້ ຳ ຖ າ ມ ນ າ ງ ວ ່ າ ຂ ້ າ ແ ກ ່ ຣ າ ຊ ທ ິ ດ າ ເ ປ ັ ນ ເ ຈ ້ ົ າ ຍ ັ ງ ເ ຫ ົ ງ ນ ານ ປ ານ ໃ ດ ເ ຈ ້ ົ າ
ຄ ູ ທ ້ ົ າ ສ ານ ຈ ້ ຳ ຈ ັ ກ ພ າ ປ ະ ຣ ິ ວ ານ ເ ມ ື ອ ສ ູ ເ ມ ື ອ ງ ແ ຫ ່ ງ ເ ຮ ົ າ ກ ໍ ຂ ້ ຳ ຈ າ ເ ມ ື ອ ນ ັ ້ ນ ນ າ ງ ພ ິ ມ
ມ ະ ສ ອ ນ ຄ ອ ນ ລ າ ດ ຈ ້ ຳ ກ ລ ່ າ ວ ວ ່ າ ດ ູ ຣ າ ທ ່ ານ ພ ວ ກ ນ ້ ອ ຍ ເ ຮ ີ ຍ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ຄ ູ ທ ພ ຣ ະ ອ ົ ງ ບ ່ ໄ ດ ້
"ຄຸ ດ ຄ ້ ຳ ຄຸ ດ ທ ອ ນ" [1] ສ ອ ງ ຫ ນ ່ ວ ຍ ນ ີ ້ ເ ມ ື ອ ແ ຂ ວ ນ ຄ ໍ ໄ ວ ້ ຄ ູ ກ ໍ ບ ່ ອ າ ດ ຈ ັ ກ ເ ມ ື ອ ກ ັ ບ ຄ ອ ນ
ທ ່ ານ ໄ ດ ້ ແ ລ ທ ່ ານ ຈ ້ ຳ ຄ ຶ ນ ເ ມ ື ອ ຂ າ ບ ຫ ູ ນ ຍ ັ ງ ພ ຣ ະ ຍ າ ທ ັ ງ ສ ອ ງ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ນ ພ ໍ ່ ແ ລ ແ ມ ່
ແ ຫ ່ ງ ເ ຮ ົ າ ໃ ຫ ້ ແ ຈ ້ ງ ແ ດ ່ ເ ທ ີ ້ ນ ອ ັ ນ ນ ຶ ່ ງ ທ ່ ານ ຈ ້ ຳ ເ ອ ົ າ ນ າ ງ ທ ັ ງ ຫ ຼ ງ ສ າ ມ ຮ ້ ອ ຍ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ນ
ປ ະ ຣ ິ ວ ານ ເ ຮ ົ າ ພ ຣ ະ ອ ົ ງ ນ ັ ້ ນ ເ ມ ື ອ ກ ່ ອ ນ ເ ທ ີ ້ ນ ເ ຮ ົ າ ພ ຣ ະ ອ ົ ງ ກ ັ ບ ທ ັ ງ ນ າ ງ ທ ິ ພ ພ ະ ອ າ ດ
ຊ ານ ນ ິ ນ ແ ລ ນ າ ງ ສ າ ກ ິ ນ ຈ າ ວ ຈ ่ ຳ ກ ໍ ຈ ັ ກ ພ າ ກ ັ ບ ປ ู ่ ທ ี ຼ ນ ຊ ื ນ ມ ่ ວ ນ ກ ັ ບ ຄ ອ ນ ເ ຈ ้ ົ າ ຜ ู ้

---

๑ ໃບລານຈານກ ຳ ຂຽນ "ຄຸ ດ ຄ ຳ ຄຸ ດ ທຸ ນ" ຜູ ກ ๖ ມັ ດ ๖ ໜ ້ າ ๔ ๒

มีบุบจักสองวับ (๔๒) สามวับเสังก่อน แล้วภูพระอิงจิ่งจักเมียตาม
ทูวังแห่งท่านชุะแล เมื่อนั้นพวกบ้อยจิ่งมีไหว้ว่า ข้าแก่เจ้าขอให้
เจ้าภูพา บิดสักปะอิวางเมียเสังก่อนกอข้าเทิ้น ถับว่าเจ้าภูทั่งสอง
ประสิงกับดอมถุดถ้าถุดทุนสองหน่วยนั้นกิ๊ พระธาดุปิตตาแลธาดุ
มาดากบ่ห้ ้างว่าจักขักขืนถำมัก แห่งพระธาดุทิดาทั่งสามใด้กอข้า
แล ขอให้เจ้าภูทั่งสามฟังถวามผู้ข้าแล้วเสังก่อนกอข้าเทิ้น เมื่อนั้นนาง
พิมมะสอนถอนลาด ใด้ยินถำพวกบ้อยแอ่วๆอนๆ ให้เมียเถิงสอง
ทีสามที ถั่งนั้นนางจิ่งมีถำขานว่าเอิ้ๆ ถับว่าท่านมักใส่ให้เผือเอ็ยย
บ้องทั่งสองทั่งสาม เมื่อเมืองแห่งเราถั่งนั้น เราทั่งสามกอจักเมียกับ
ดอมท่านชุะแล ถับว่านางพิมมะสอนถอนลาดกล่าวถั่งนั้นแล้ว นาง
ทั่งสามจิ่งพ้อมกันเสิ้นสั่งท้าวพระลักพระลาม ว่าข้าแก่เจ้าอ้ายทั่งสอง
บัฉิ้ข้าผู้บ้องทั่งสาม กอจักพากันเมียก่อนแล อันบ่างเจ้าอ้าย (๔๗)
ทั่งสองบักมักใส่จักเมียกับดอมเผือข้าทั่งสามนั้นลิ รู้ว่าบ่มักใส่ปากเมีย
กอข้าจา เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งกล่าวว่า ถูธานางทั่งสามเธียผิว่า
บ่มีสังบหนาม ทูรักตเกิดมีในหินหางอันจักเมียเมืองแห่งนางนั้น เราพิกอ
จักเมียแลท่อว่าให้นางทั่งสาม เมียฤางหินหางอันจักเมียเมืองแห่งนาง
นั้นให้ราบธางพางถามบ่างนัก เราจิ่งจักเมียนั้นแล เมื่อนั้นนางทั่งสามจิ่ง
พ้อมกับกล่าวว่า ข้าแก่เจ้าอ้ายทั่งสอง เจ้าภูมีเตชะอิทธิอันมีสา
พาอะปางสับนั้น เหถถั่งลิจิ่งมีใจป้านกิวหนามทูรักตแลใจบมาง ข้า
เสิกสัตตูจักมาภะทำร้ายแก่เจ้าภูนั้นกอข้าจา เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่ง
กล่าวว่าถูธาเจ้านางเราพิบ่ใด้ป้านข้าเสิกสัตตูพายนอก อันทะสับตาน
นั้นแล เราพิป้านข้าเสิกสัตตูอันจักเกิดมีในใจแห่งนางนั้นแล เมื่อนั้นนาง
พิมมะสอนถอนลาด จิ่งกล่าวว่า เจ้าอ้ายป่าถะบิงใจว่า ข้าผู้บ้องทั่ง
สามมีใจอันถืด (๕๐) นางต่างๆนั้นเทิ้นถับว่าเจ้าอ้ายทั่งสอง บ่มักใส่ปาก
เมือถอมฝูงข้าผู้บ้องทั่งสามกอจิ่งพากันปู่กอข้าเทิ้น เมือข้าทั่งสามพีบ้องกอ
จักพากับเมือฤาภฤางหินหางใช้ธาบพางธางามแล้วเมือข้าทั่งสามกอจัก

ภูบถืบมาไหว้สาวับหาเจ้าอ้ายทั้งสองกำข้าแล ถับว่านางพิมมะสอบถอบ
ลาถกล่าวสับนั้นแล้ว นางจิ่งบอกเต้นปะธิวางแห่งถิบ นางทั้งสามจิ่ง
พ้อมกับทะยางเมื่อถ้วยอากาถกางหาว มาตาว่า ยามดงอบ่ำกำเมื่อเถิง
เมื่องหวายอับเป้นที่ปู่แห่งถิบนั้นแล ถับว่านางทั้งสามพาปะธิวางเมื่อ
รอถแล้วนางทั้งสามจิ่งพ้อมกับเมื่อขาบไหว้พระธาตุปิตตาถิบพ่ำว่า ข้า
ไหว้มะหาธาตุเจ้า ใบเมื่อเมื่อข้าทั้งสามพี้น้องพาปะธิวางไปถ่งอภูบใน
หากถอบชายที่นั้น เมื่อข้าทั้งสามกำไปเหับกระไหชายสองถิบ อับ
ประกอบถ้วยเตชะอิทธิมากบัก ส่วนถั้งกระไหชายสองถิบนั้นกำมาพิ
พากปากจากับถอม (๕๑) เมื่อข้าทั้งสามถ้วยพระธาตุไมตี ติดจอกขอถ
พันทะมิดติดกับถ้วยสผหา ขอแก่พระธาตุปิตตาเป้นเจ้า ถืดฉ่อย
อ่อบปองป่าให้เสังคำมักแห่งเมื่อข้าทั้งสามแถ่กำข้าเท็บ เมื่อนั้นพระยา
พริหมจักถะบิงใบใจว่า ส่วนถั้งกระไหชายสองถิบอับมาประสิบพิบพี้บัง
ลูกภูทั้งสามนี้กำดี กำจักผัดอับปันมื้ถ้วยคำว่ามื้นั้นบางจักไปที่นั้บ อับนี้
บางจักไปที่นี้แล้วแล ไปกอดกั้งอพันทะมิดติดกับถ้วยกับกำบ่ำมี แผ่นว่า
นางทั้งสาม อับเป้นลูกแห่งภูนี้กำดี กำจักผัดอับปันมื้ถ้วยคำว่ามื้นั้บ
กระไหชายสองถิบจักไปที่นั้บอับนี้ กระไหชายสองถิบจักไปที่นี้แล้วแล
ไปสับสอดกอดกั้งอหากับกำบ่ำมี กำท่ำคู่ถิบคู่ปู่ถิบบ้างเมื่องแล้วแลไปประสิบ
พิบพี้กับถ้วยกับสับนี้ รอยว่าบุนยะสิมพางกัตตาทิภางอับได้หอมหั่งบนับ
มากับถ้วยกับแต่ก่อบ จิ่งได้ไปประสิบพิบกับสับนี้กำบ่ำถวบ ภูจักไลละประ
เสังให้เจ้าทั้งห้าพักพากจากหูกับถ้วยง่ายแล กำท่ำถวบภูปุกแปงแผง
บอมให้เป้นผิวเป้นเมื่งกับตามภาละ[๑] ประเทถนั้นเท็บ แผ่นว่าเจ้าทั้งห้า
จักปู่กับถอมกับมื้บิงกำดี ยามบิงกำดีกำท่ำเอาแต่บุน เจ้าทั้ง ๕ เป้นเท็บ
ท่ำว่าลูกสาวหู้าแห่งภูกำบังผู้บิง ชื่อว่านางทิพพะ หู่เหู้างาม ภูกำ
จักเอาไปถวายแก่กระไหชาย ๑ ถิบเสังช้าชะแล ถับว่าพระยา
พริหมจัก ถะบิงใจสับนี้แล้ว พระยาจิ่งให้พวกบ้อยไปทับเอา

---

๑ จิบผูก ฆิ มัก ๑

บาງທິພພะຫ໋ໍ ເຫ ๋ ๋ ๋

ຄັນວ່ານາງຫ້ວາໄດ້ເຫັນເຈົ້າທັ້ງສອງພີ່ນ້ອງ ແລນາງກໍມີໃຈສເນຫາກັບດອນເຈົ້ວ
ທັງ ๒ ເຟັນດັ່ງຈັກກືນກິນດິບໄດ້ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວ (๔) ພຣະລານຈຶ່ງທັກ
ທ້ວງນາງທັງສີ່ວ່າ ນາດີ ເຈົ້ານ້ອງຮັກພີ ເຈົ້ານາງທັງ ๔ ໄປຖາງຫົນທາງ
ເຟັນທີ່ກ້ຽງກາບຮາບງາມບໍ່ມີສ້ຽນຫນາມລັກໂຈນອັນບັງບຽດກໍພີ ເມື່ອນັ້ນນາງ
ທິພພະຫໍ່ເຫົ້ວງາມຈຶ່ງຮັບຂານໂດຍຣີບວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າພີ່ທັ້ງສອງ ບັດນີ້ຕູຂ້ວ
ທັງຫຼາຍ ນີ ๓-๔ ຄົນພີ່ນ້ອງທໍ່ນີ ກໍເພິ່ງວ່າປຣະສົງຖືຫາບຊຶ້ນມາສູ່ປາກ
ເສືອ ພາບເຮືອມາສູ່ ຫ້ວແຂ້ ເພື່ອວ່າຄົດແຂ້ງແມ້ງເຕັນໃຈຈຶ່ງສຣະໄລພີ
ນ້ອງມາສູ່ຫ້ອງເຮືອຄຳແລນາ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວກໍພ້ອມກັນຫ້ວມີສຽງດັ່ງເພື້ອງບັ້ງນີ
ກ້ອງໃນເຂດຫ້ອງດອນຈາວກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນນາງທັງ ๔ ຈຶ່ງບໍ່ມີໄຫວ້ທ້າວ
ພຣະລານວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າອ້າຍທັງ ๒ ບັດນີ້ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງຕູຂ້ວທັງ
ຫຼາຍກໍນັກໄຄ່ ປາກເຫັນໜ້າເຈົ້າທັ້ງສອງ ມີນາກກໍຈຶ່ງໃຊ້ຕູຂ້ວທັ້ງສີ່ນາ
ຣາທທະນາເຈົ້າທັ້ງສອງເພື່ອກັບດອນຕູຂ້ວທັ້ງຫຼາຍດຽວນີ້ກໍຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນເຈົ້ວ
ທັ້ງສອງຈຶ່ງພ້ອມກັນຂານເອີ້ງ ເຮົ້ວກໍຈັກເພື່ອກັບດອນເຈ້ານາງທັ້ງສີ່ຊະແລ້ວ່າ
ດັ່ງນັ້ນ (๕) ແລ້ວໄພທິສັດເຈ້ວຈຶ່ງກລ່ວເຊີ້ງນ້ານະນີ້ກາບວ່າ ດູຮາເຈ້ານ້ານະ
ນີ້ກາບ ຕົວອັນມີເຕຊະຣິທທິອັນນາກ ບັດນີ້ເພື່ອທັ້ງສອງຈັກໄປຖ່ຽວຫ້ຽນ ໃນ
ເພື້ອງທວາບໜ່ໃຫ້ຫາບໂສກເສ້ົ້ວຈຶ່ງຈັກຄືນນາຫາເຈ້ານ້ານ້ານແລນາ ເມື່ອນັ້ນນ້ວ
ນະນີ້ກາບຈຶ່ງຂານເອີ້ງ ຄັນວ່າເຈ້ານ້ານ້ານໄປຖ່ຽວຫ້ຽນໃນເພື້ອງທວາບທໍ່ນັ້ນ
ແລ້ວໃຫ້ຣີບຄືນນາປ່ານໄດ້ປູ່ເທົ້ວງນານແທ້ດວ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື່ອນັ້ນນາງພິມມະສອນ
ຄອນລາດ ຈຶ່ງອຸ້ມເອົາທ້ວພຣະລານ ນາງທິພພະອາດຊານນິນ ຈຶ່ງອຸ້ນ
ເອົາທ້ວພຣະລັກ ນາງສາກົນຈາວຈ່ ກໍຈຶ່ງຖືທະນູສິນແລງ້ວ ແຫ່ງທ້ວ
ພຣະລານ ນາງທິພພະຫ໌ເຫ້ວງາມ ຈຶ່ງຖືເອົາທະນູສິນແລງ້ວແຫ່ງທ້ວ
ພຣະລັກແລ້ວແລ ນາງທັ້ງສີ່ຈຶ່ງທະນານເພື້ອດ້ວຍລ່ວງອາກາດກ້ວງຫ້ວນ
ຕ້ວ່ານານນ້ຳກໍເພື້ອຮອດເພື້ອເຖິງເພື້ອງທວາບ ບໍ່ມີນານຫັ້ນແລ ຄັນວ່ວ
ນາງທັ້ງສີ່ອຸ້ນເອົາທ້ວທັ້ງສອງເພື້ອເຖິງຜາສາດແລ້ວ ນາງທັ້ງສີ່ ຈຶ່ງລົງແຕ່
ອາກາດໄປເຊົ້ານຸ່ໃນ (ฉ) ຊານນິນຜາສາດ ແລ້ວນາງທັ້ງສີ່ຈຶ່ງວ່ານ້ານ້ວທັ້ງສອງ
ໄວ້ໃນຊານນິນທັ້ນນັ້ນແລ້ວ ເຈ້ານ້ານ້ານ້ານ້ານ້ານ້ານ້ານ

ทั้งแล ฝ่ายบิดาทั้งหลายมีพระยาทั้งสองๆ อันเป็นพ่อแลแม่ เป็น
ต้นก็พร้อมกันล่ำลาลูกท้าวทั้งสองๆ แลนางทั้งสี่ มีรูปโสมตะนิมพันอันงะ
ฝ่ายบิดาอันงามสมกัน เป็นดั่งรูปอันแต้มด้วยพิมอันกงอกันนั้นแล้ว เขา
ก็พร้อมกันสาทุการ อันมีสงฆสมั้นฝ่ายบันท้อฝ่ายทั้งมวลด้วยคำว่า
สาทุๆ โอมเจ้าทั้งสองๆ กับทั้งนางทั้งสี่ ก็มีรูปโสมอันงามสมกันแท้บ่
เราเรียอว่าดั่งนั้นทุกคนๆ ก็มีแล ในเมื่อท้าวทั้งสองๆ แลนางทั้งสี่
เข้าไปถึงสำนักแห่งพระยาแล้ว นางสากิงจาวจ่ำ แลนางทิพพะ
ทุ่เภราวาม จึงเอาถาบภายสิด แลทะบูสิบ บ่บิ่นให้แก่เจ้าทั้ง
สองแล้ว ท้าวพระลามจึงบ่มีไหว้พระยาว่า เหวะข้าแก่มะหา
ราชเจ้าติบประเสิดเลิดล้ำ "ภิว"๑ คิบทั้งหลาย มะหาราชเจ้าบัง
ถ่อย (ก) ปู่สวัสสะดีก่อข้าลี ฝ่ายนั้นพระยาจึงขานด้วยมุทุอันอ่อนหวาน
ว่า ดูราเจ้าลูกทั้งสองอันประกอบด้วยรูปโสมอันงาม เจ้าลูกรักทั้งสอง
บังถ่อยขอ้ามป่าไม้ถึงถอนมาธอดมาถึงๆ ด้วยอันอุทหิสวัสสะดีก่อพ่อ ลีถัง
ว่าพระยาถามด้วยถองอันมาแห่งเจ้าทั้งสองบ่ระบวงแล้ว ในที่สัก
เจ้าจึงถามพระยาว่า เหวะข้าแก่มะหาราชเจ้าติบประเสิดล้ำ
เลิดกว่าคิบทั้งหลาย มะหาราชเจ้ามีประโยชนะเบื้องใดจึงให้นางทั้งสี่
ไปทันเอาเผือข้าทั้งสองมาในที่นี้ก่อข้าจา ฝ่ายนั้นพระยาจึงกล่าวว่า ดู
ราเจ้าลูกรักทั้งสองๆ เราพ่อได้ยินข่าวสาบว่า เจ้าทั้งสองมาเชิงปู่ใบ
ทาดชายถอนจาวที่นั้น บัดนี้เราพ่อ ก็บ่มีสังอันจักเป็นเข้าของๆบูชารับ
แขก อันเจ้าทั้งสองมาถึกท่าผ่าบ้านแห่งเรา บัดนี้ "เลา"๒ พ่อจัก
เอานางทั้งสี่ถวายแก่เจ้าลูกรัก ทั้งสองว่าดั่งนั้น เจ้าลูกรักทั้งสองบัง
จักชอบ (ฃ) ที่ระใหในใจลีรู้ว่าบ่ชอบ บ่เพิงใจก็บ่รู้ไถ่ก็พ่อแล เมื่อ
นั้นท้าวพระลามจึงกล่าวว่า เหวะข้าแก่มะหาราชเจ้า ในเมื่อเจ้าภู

---

๑ ถวนเป็น ภว่า

๒ "เลา" ถวนเป็น "เรา" ในลานจานก่ายงน "เลา" ถึกับ ผูก ม มัด ๒ หน้า ๑๐

ມີໃຈເມດຕາໄມຕີວ່າ ຈັກໃຫ້ນາງທັງສີ ເພື່ອໃຫ້ເປັນເຂົ້າຂອງບູຊາຮັບແຂກ
ແກ່ຜູ້ຂ້າງ ກໍບໍ່ມີວັຕຖຸເຂົ້າຂອງອັນໃດອັນນຶ່ງ ເພື່ອຈັກຕຍບຖຸນແກ່ມະ
ຫາຣາຊເຈົ້າຈັກຊະເຫ ັກສນ່ອຍກໍຂ້ານາ ຂໍແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າປ່າຣ້ອນເມ ັ້ອເກ ັ້ອ
ໃຈກັບດອມຜູ້ຂ້ານ ັ້ນເທ ັ້ນ ເມ ັ້ອນ ັ້ນພຣະຍາຈ ັ້ງກລ່າວວ່າດູຣາເຈົ້າລູກຣັກທັງສອງ
ໃນເມ ັ້ອເຮົາຜູ້ພໍ່ເອົານາງທັງສີໃຫ້ແກ່ເຈົ້າທັງສອງ ໃນກາລະບັດ ັ້ນກໍດີເຮົາພໍ່
ກໍບໍ່ປຣາຖນາມັກໄດ້ປາກໄດ້ບັງວັຕຖຸເຂົ້າຂອງ ອັນໃດອັນນຶ່ງກັບດອມເຈົ້າທັງສອງ
ກໍບໍ່ມີດອກນາ ເຮົາພໍ່ກໍຄິດວ່າ ໃຫ້ເປັນປະເວນີຕິດຕໍ່ສ ັ້ບໆໄປເມ ັ້ອພາຍຫ ັ້າເຮົາກໍ
ຈ ັ້ງ ໄດ້ເອົານາງທັງສ ັ້ຖວາຍແກ່ເຈົ້າລູກຣັກທັງສອງ ເພ ັ້ອດ ັ້ງນ ັ້ນແລເມ ັ້ອນ ັ້ນທ ັ້າວ
ພຣະລາມໄດ ັ້ຍິນຄຳພຣະຍາພຣິຫມຈັກ ອັນເປັນພໍ່ແຫ ່ງນາງ (๙) ທັງສ ັ້ກລ ່າວ
ສັນນ ັ້ນ ເຈົ້າກໍລວດປູ ບ ່ປາກຫ ັ້ນແລ ເມ ັ້ອນ ັ້ນພຣະຍາຈ ັ້ງບອກໃຫ ັ້ພວກນ ັ້ອຍໄປ
ທັນເອົານາງຣາຊເທ ວ ີແລເສນາອາມາດ ຊາວບ ັ້ານຊາວເມ ັ້ອງທັງຫຼາຍມາໂຮມກັນ
ແລ ັ້ວ ພຣະຍາຈ ັ້ງນ ັ້ຣະມິດເປັນຫໍສິງຣາງລ ັ້ນບໍ ຣະບວນແລ ັ້ວ ພຣະຍາຈ ັ້ງໃຫ ັ້ນາງ
ຣາຊເທ ວ ີຈູງແຂນນາງທັງສ ັ້ໄປສູ ຫໍສິງເສ ັ້ງກ ່ອນແລ ັ້ວ ພຣະຍາຈ ັ້ງຈູງແຂນທ ັ້າວ
ພຣະລັກພຣະລາມໄປສ ່ ຫໍສິງແລ ັ້ວ ພຣະຍາຈ ັ້ງໃຫ ັ້ນາງພິມມະສອນຄອນລາດ
ກັບທັງນາງທິພພະອາດຊານນ ັ້ນ ໄປນ ັ້ຽງທ ັ້າວພຣະລາມແລ ັ້ວພຣະຍາຈ ັ້ງໃຫ ັ້
ນາງສາກັນຈາວຈ ່ໍກັບທັງນາງທິພພະຫ ່ໍ ເຫ ົ້ານາງລາມໄປນ ັ້ຽງທ ັ້າວພຣະລັກ ແລ ັ້ວ
ພຣະຍາຈ ັ້ງ ບອກໃຫ ັ້ຄົນທັງຫຼາຍຕີຟາດຄ ັ້ອງສອນໄລ ປີ ັ້ຫ ັ້ແກ ເທ ັ້ນທັງມວນ ເພ ັ້ອ
ຈັກເສບຣຳເຈົ້າທັງ ๕ ອັນຈັກຫົດສິງຫ ັ້ນແລ ເມ ັ້ອນ ັ້ນພຣະຍາກັບທັງຣາຊເທ ວ ີ
ກໍຫົດສິງກ ່ອນແລ ັ້ວ ເສນາອາມາດແລຊາວບ ັ້ານ ຊາວເມ ັ້ອງຈ ັ້ງພ ັ້ອມກັນຫົດສິງ
ບໍ ຣະບວນແລ ັ້ວເຂົ ັ້າຈ ັ້ງເຊ ັ້ນເຈົ ັ້າທັງ ຫົກຊະເດ ັ້ກໄປສ ່ ພາສາດອັນມີເສນາອາມາດແລ
ຊາວບ ັ້ານຊາວເມ ັ້ອງຫາກມາແວດລ ັ້ອມອ ັ້ອມເປັນປະ ິວາ (๑๐) ມາກນ ັກຫ ັ້ນແລ
ຄັນວ ່າເຈົ ັ້າທັງ ๕ ຊະເດ ັ້ກໄປເຖ ງພາສາດແລ ັ້ວ ເຂົ ັ້າຈ ັ້ງພ ັ້ອມກັນຕົກແຕ ່ງໂຫ ້ງ
ພາເຂ ັ້ົ ັ້ມາໂຮມກັນໄວ ັ້ໃນທ ່ ັ້ຳກວ ັ້ງພາສາດທ ັ້ນ ັ້ ແລ ັ້ວພຣະຍາຈ ັ້ງໃຫ ັ້ພຣາຫມນະ
ປະໂຣຫົກທັງຫຼາຍ ອັນມີພຍາປັນຍາຍອດແຫ ມມາເບ ັ້ກບາສ ີເຈົ ັ້າທັງ ๕ ພຣະ
ອ ັ້ງດ ັ້ວຍຄ ຳວ ່າດ ັ່ງ ັ້ນ ສ ີ ๆ ສ ິທ ິເຊ ບ ຢ ະ ມ ັ ັ້ງ ຄ ະ ລ ະ ອ ຸ ຕ ະ ມ າ ພ ິ ລ າ ດ ບ ັ ດ ັ ັ ້ ນ
ຂ ັ ັ ້ າ ພ ຣ ະ ບ າ ດ ຜ ູ ັ ້ ເ ປ ັ ັ ນ ອ າ ຈ ານ ຈ ັ ກ ເ ອ ັ ັ ້ ນ ຣ ງ ກ ຂ ວ ັ ນ ພ ຣ ະ ພ ູ ບ ານ ຫ ່ ໍ ທ ັ ້ ວ

เจ้าไปถ่างถ้วยแถมยอกกำให้มาพ้อมกันนี้ ยอมเจ้าไปหูบแก้วยารยอกชิน ดอกกำให้มาพ้อมกันนี้ ยอมเจ้าไปหูบยอกแถมชินกำให้มาพ้อมกันนี้ ยอม เจ้าไปหูบสิงหูบโยนปู่ในผาแย่นกำให้มาพ้อมกันนี้ ยอมเจ้าไปเต้นแล่นตีน ผากำให้ผากับมาหมมเบื้อมาสอกเสือกาสามาโรมผาชินเต้า มากินเข้า ดอมผิว มาปันปอเมิงแก้วข้อยว่าแล้วยอมเจ้าริบมา มาเบียยอมเรียเชย ยะตุพะอัง ๆ ถังนี้ (๑๑) แล ในเมื่อแล้วอันเบิกบาสีเจ้าทัง ๕ บ่ระบวน ถังนั้นบั้นถินทังหลายหมายมีพระยาทัง ๒ อันเป็นพ่อแลแม่เป็นตันกำพ้อม กับเลิกลาพี่เมื่อหาที่ปู่แห่งถินทุกๆถินกำมีแล เมื่อนั้นนางพิมมะสอน ถอนลากแลนางทิพพะอาถชานมิน กำเอาท้าวพระลามไปสู่ห้องห้องที่นอน อันมีสีสอัสสะถีมีมากหนั้นแล แม่นว่านางสากิงจาวจ่ำกับทังนาง ทิพพะหู่เหู่ ๆงามกำเอาท้าวพระลักอันเป็นผัวแห่งติน เข้าไปสู่ห้องห้องที่นอนสมีกับแล้วท้าวพระลักพระลามกำสิมสู่ปู่กินกับด้วยนางทัง ๔ มีประหมานว่าได้ ๔ เดือนแล้วเจ้าทัง ๒ พี่น้องกำมักใส่ปากเมื่อเมื่อๆ แห่งติน ท้าวพระลามกำจิ่งกล่าวเชิงนางพิมมะสอนถอนลากว่า พักเหตุธานางน้องรักพี่บัดนี้ ภูพี่กำมาสิมสู่ปู่กินกับด้วยนาง ที่นี้กำเป็นอันสุกละสำธานมากนักแล บัดนี้ภูพี่กำจักไต้พักพากจากหนีไปก่อนแล เจ้านางทัง ๒ จิ่งพากับปู่ถีป่าได้โลกเสร้า ป่าได้ถือเถิงพระพี่เจ้าเหื่อหูายนั้นเบี้ เมื่อนั้นนาง (๑๒) พิมมะสอนถอนลากจิ่งถามว่า ข้าแก่เจ้าภูผู้เป็นที่รักแก่ข้า เหตุดังลีเจ้าภูจิ่งจักหนีไปพักพากผู้ข้าง่ายดายนั้นจามีถละว่าเจ้าภูเหันผู้ข้ากะทำกำอันนางๆเป็นที่บ่ชอบเมื่อเผิงใจเจ้าภู สิ่งใดสิ่งบ่งนั้นลี เจ้าภูจิ่งจักหนีจากผู้ข้ายามถงอนั้นจา เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งกล่าวว่า ดูธานางน้องรักพี่บัดนี้ ภูพี่กำมาสิมสู่ปู่กินกับด้วยนาง ที่นี้กำเป็นอันสุกละสำธานมากนักแล บัดนี้ภูพี่กำจักไต้พักพากจากหนีไปก่อนแล เจ้านางทัง ๒ จิ่งพากับปู่ถีป่าได้โลกเสร้า ป่าได้ถือเถิงพระพี่เจ้าเหื่อหูายนั้นเบี้ เมื่อนั้นนาง (๑๒) พิมมะสอนถอนลากจิ่งถามว่า ข้าแก่เจ้าภูผู้เป็นที่รักแก่ข้า เหตุดังลีเจ้าภูจิ่งจักหนีไปพักพากผู้ข้าง่ายดายนั้นจา มีถละว่าเจ้าภูเหันผู้ข้ากะทำกำอันนางๆเป็นที่บ่ชอบเมื่อเผิงใจเจ้าภู สิ่งใดสิ่งบ่งนั้นลี เจ้าภูจิ่งจักหนีจากผู้ข้ายามถงอนั้นจา เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งกล่าวว่า ดูธานางเรียนน้องรักพี่เจ้า

นาง ป่าได้กล่าวอ่าจักเมือใหม่แม่อ้ายน้องะเห่างข้าะหับนั้นเห็น เหต อ่าข้าผู้พี่บ่ได้ (๑๖) กล่าวต้านโฮมเอาเจ้านางเป้นลูกเป้งเมังด้วยอัวถุเข้า ของ เผ่าข้าง ติว๑ ถวาย นั้นนา ถิบหัวหายจักอาธิติวางมภูพี้นี้มากมัก ด้วยคำว่าท้าวพระลามไปใต่ถามะเอานางจับหาอับเป้นพี่บิวเห่างถิบถืบมา เหตถั้งลี้ จิงไปขึมเหัวยากชิงเอาลูกบิวนางสาวเห่างท่านหัวหายมา เป้นเมังเป้าถาย บ่ได้กล่าวต้านโฮมเอานี้จาว่าถั้งนี้ภพีนา ปละกาน บิวพีกเป้นถินใช้เห่างพระบาพ่ ให้ไปเอานางาจับหาถืบมาไหัรอดบ้าน เถิงเมือง ว่าถั้งนั้นบัดนี้ภูพีกมาติดต้อยห้อยปู่ กับถอมเจ้านางาหีนี้ เป้นอับเหิวงานมัก สับนี้ถับว่าถ้อยถวามอับนี้ เมือเถิงพระบาพ่เห่างภู พีถั้งนั้น พระบาพ่กห่างว่าจักข้าภูพีเสังถอบเจ้านางานี้ชะแล ถับ ว่าท้าวพระลามกล่าว สับนี้แล้วนางพีมมะสอบ ถอบลาถ กลอถ ปู่บ่ปากหั้นแล แม่นว่าท้าวพระลักกพีพากปากจา สั่งแล้วยัง เผังเห่างถิบสับถองนั้นแล้ว ท้าวพระลาม กพ้อมกับไปขาบไหว้ พระยาว่า เทอะข้าแก่มะหาราชเจ้า ใบะมือะผือข้าทัง ๒ มาะเพิง สิมพานเห่างมะหาราชเจ้าหีนี้ กเป้นอับสุกะเสิมเติมถองมากมักกข้า แล บัดนี้เผือข้าทังสองกจักขาบลามะหาราชเจ้าแล้วแล จักพากับ เมือเมืองเห่างเผือข้าทังสองก่อนแล ขแก่มะหาราชเจ้าจิงถ่อบสอัสสะถี กข้าแท้น เมือนั้นพระบาพริหมจักได้ยินถำ ท้าวพระลักพระลามอับ เป้นเอียกล่าวเชิงถินถั้งนั้น พระยาจิงกล่าวว่า ดูราะเจ้าลูกรักแก่พ่ ทังสอง เทวถังลีเจ้าลูกรักจิงจักพากับหนีไปง่ายถายนี้จา รู้ว่าเจ้าลูก รักทังสองเหับนางทังสี กทำนางต่างๆ อับเป้นที่บ่ถึกเบือเผิงใจแก่ เจ้าลูกรักทังสองนั้นลี เมือนั้นท้าวพระลามจิงกล่าวว่า ข้าแก่มะหา ราชเจ้า นับแต่เผือข้าทังสองมาปู่เพิงพระราชสิมพานมะหาราช เจ้าหีนี้ เป้นอับเหิงหานมืนนานได้ ๔ เดือนนี้แล้ว ผู้ข้ากบ่เหับบัง (๑๕) กิจจะกำอับนางทังสีกะทำนางต่างๆ แม่นว่ามะหาราชเจ้าทัง ๒

---

๑ ถวนเป้น ๗๐ ถวาย

ອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ກໍດີ ເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງກໍບໍ່ເຫັນກະທຳບັ້ງກິຈຈະກຳອັນໃດອັນນຶ່ງ
ແກ່ເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງຈັກເທື່ອກໍຂ້ານາ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາພຣິຫມຈັກຈຶ່ງກລ່າວວ່າ
ກູຮາເຈົ້າລູກຮັກທັ້ງສອງ ຜິວ່າເຈົ້າລູກຮັກທັ້ງສອງບໍ່ຂັດຂືນດ້ວຍ
ພຣະອາຊຫົຣະໄທໃຈແທ່ງເຈົ້າທັ້ງສອງດັ່ງນັ້ນ ເຫດດັ່ງນີ້ເຈົ້າລູກ
ຮັກທັ້ງສອງຈຶ່ງຈັກພາກັນໜີໄປນັ້ນເດ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈຶ່ງກລ່າວວ່າ
ເທວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າ ສ່ວນດັ່ງເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງອັນເປັນລູກແທ່ງ
ມະຫາຣາຊເຈົ້ານີ້ນາ ກໍຫາກເປັນຄົນໃຊ້ແທ່ງພຣະບາພໍ່ແທ່ງຂ້າຊື່ວ່າ ພຣະບາ
"ທັຕະຣາຕ" ๑ ອັນປູ່ໃນເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕະນາກພຸ້ນໃຫ້ໄປໃຕ່ຕາມນຳເອົາ
ນາງຈັນທາ ອັນປູ່ໃນເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນພຸ້ນໃຫ້ໄດ້ວ່າດັ່ງນັ້ນ ບັດນີ້ເພື່ອ
ຂ້າທັ້ງສອງກໍໄປນຳເອົານາງຈັນທາມາເຖິງທີ່ນີ້ແລ້ວ ເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງກໍຈັກເອົາ
ນາງຈັນທາໄປສົ່ງໃຫ້ແກ່ພຣະບາພໍ່ແທ່ງເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງ ໃນເມືອງຈັນທະບຸລີ
(๑ฝ) ສີສັຕະນາກພຸ້ນກໍຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາພຣິຫມຈັກຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ກູຮາ
ເຈົ້າລູກຮັກທັ້ງສອງ ຜິວ່າກິຈຈະເຫດການເຈົ້າລູກຮັກທັ້ງສອງເປັນອັນດ່ວນອັນ
ໜ້າວສັນນັ້ນ ເຈົ້າລູກຮັກທັ້ງສອງຈຶ່ງເອົານາງທັ ๔ ເພື່ອກັບດອມເຈົ້າລູກຮັກ
ທັ້ງສອງເສັ່ງເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ມະຫາ
ຣາຊເຈົ້າ ຕົນເປັນທີ່ເພິ່ງແກ່ເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງ ໃນເມື່ອນາງທັ້ງສີ່ອັນເປັນເມັ
ແທ່ງເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງນັ້ນກໍດີ ເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງກໍຈັກຂ່ຽກໄວ້ກັບດອມມະຫາຣາຊ
ເຈົ້ານີ້ກ່ອນແລ ຄັນວ່າເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງເພື່ອຮອດບ້ານເຖິງເມືອງແລ້ວແລ
ບໍ່ຕາຍເສັ່ງສັນນັ້ນ ເພື່ອຂ້າທັ້ງສອງກໍຈັກໄດ້ຄືນມາໄຫວ້ພື້ນບາດມະຫາຣາຊ
ເຈົ້ານີ້ບ້າງກໍຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາພຣິຫມຈັກມີຄຳຫ້ານບັ້ງລູກເຂີຍແທ່ງ
ຕົນ ๒ ທີ ນ ທີ ກໍບໍ່ຟັງດັ່ງນັ້ນ ເຈົ້າຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ກູຮາເຈົ້າລູກຮັກທັ້ງສອງ
ຜິວ່າກິຈຈະເຫດການແທ່ງເຈົ້າລູກຮັກທັ້ງສອງນີ້ດ້ວຍປຣະການສັນນັ້ນ ເຈົ້າລູກຮັກ
ທັ້ງ๒ ຈັກເມືອກໍຈຶ່ງພາກັນເມືອກໍໜໍ່ (๑ภ) ເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລັກພຣະລາມ
ໄດ້ຍິນຄຳພຣະບາພໍ່ໃຫ້ອະນຸຍາດຕົນສັນນັ້ນ ເຈົ້າຈຶ່ງຂາບລາເມືອທາພາສາກແທ່ງ
ຕົນແລ ເຈົ້າຈຶ່ງຕົກແຕ່ງເຄົາດາເມື້ອຕົນບໍ່ຣະບວນແລ້ວ ນາງທັ້ງສີ່ຈຶ່ງອຸ້ມເອົາ

---

๑_ທັມມະດາທົ່ວໄປໃນລາບຂຸນ ທັຕະຣັຕຖະ

ท้าวพระลักพระลามทะยานไปด้วยทางอากาศกางหาวมาตาว่ายามดึง
บึงกไปรอดไปเถิงเรือผาสาดแก้วชะเพิาคำ อันเป้นที่ปู่แห่งม้ามะนิภาบบั้ง
แลถับว่านางทั้งสี่เอาะจ้ำทั้งสองไปรอดแล้ว นางทั้งสี่จิ่งเข้าไปในเรือผา
สาดแก้วชะเพิาคำแล้วนางทั้งสี่กบ่ปะบ่วาง ท้าวพระลักพระลามได้
นางกร้องร่ำไห้แล้วแลจูบชุมด้วยคำว่า โอบ่เจ้าอ้ายรักย้อยเรียบ มาให้
น้องชุมจักสบ่อยแล้วจิ่งหนีเมือ เจ้าคำเพ็ยอุ่นข้าง เจ้าบุบกว้างอุ่นอิก
น้ำตาบ้องไหลตกปางฝนลิบเดือนเก้า บ้องกถึกโสกเสร้าโสกา เพื่อว่าถึก
เถิงสีกวางตาผิวแก้ว ถับว่าเจ้าอ้ายเมือรอดแล้ว ริบต่าวถืบมากข้าเห็บ
เมือบั้นท้าวพระลัก (๑๖) พระลามได้ยินสงบางงามให้ร้อง เจ้ากถ่อย
ดูบาดทะบ้องหินหวาย ท้าวกบายเอาแขนนางชักไว้ นางกบายแขนผิว
แก่นให้สั้งลาเมือกมีแล เมือบั้นนางจิ่งออกจากเรือแถ้นถั้ง นางกไปบั้ง
ปู่แถมฝั่งน้ำแล้วเมามิว เพื่อว่าจอบหาผิวจักหนีจากกมีแลนา เมือบั้น
ท้าวพระลามจิ่งบอกให้เรือผาสาดแก้วชะเพิาคำ ขึ้นไปตามแม่น้ำที่บั้น
หั้นแล เมือบั้นนางทั้งสี่กเหับเรือผิวแห่งตินหนีไปแล้ว นางกให้แจ้วๆ
ดูดาย นางกำอบไพบชายเอิ้นสั้ง น้ำตาหั่งไหลาักมีแล เมือบั้นท้าว
พระลักพระลามได้ยินสงบางงามร้องไห้ เจ้าจิ่งหู งวเมือใต้สั้งลานาง
กหู งวมาสั้งอ้าย นางจิ่งบิวระบาดบ้ายถืบเมือ นางจิ่งหู งวเมือเหมือสุด
ผ่ำ กบ่เหับเรือพระหน่อเทวีาแพงเพิา กหื่อเหับแต่ป่าเลาแภมป่าไค้นางกำ
ร้องร่ำไห้หนีเมือกมีแล เมือบั้นท้าวพระลักพระลามจิ่งขึ้นไปตามถิด
น้ำแลอัปาหัวมอบ เจ้าจิ่งลีาแลเหับ (๑๗) ยังสัพพะสัตทั้งหูาย หมายมี
บิกเจ้าแลบิกยางทั้งหูาย หมายมีบิกหิางแลถ่ำาาบ แลบิกฆูงทั้งหูายอับ
ไปสแวงหากินปาในแถมน้ำที่บั้นมากหนักหั้นแล เมือบั้นเจ้าจิ่งไปรอดไป
เถิงปากน้ำงึม อันมาติกแม่น้ำทะนะบัทที่บั้นหั้นแล ถับว่าเจ้าทั้งสีพระ
อิงไปรอดแม่น้ำงึมที่บั้นแล้อ เจ้าจิ่งพากันเซาเป้นถาวบอบ ในปากน้ำงึม
ที่บั้นกมีแล ในเมือพระอาทิดติกต่ำถ่ำลับจอมดอบไปแล้วถ้างบั้นเจ้าทั้งสี
พระอิงลวดพากันบอบปู่ตามสุกละสำราบแห่งตินหั้นแล พ่อเมือราตีถืบอับ

ນັ້ນແລ ຮຸ່ງແຈ້ງມາແລ້ວເຈົ້າທັງສີ່ພຣະອົງກໍຊ້ຳຂຶ້ນໄປ.ລ້ວຍອັນລຳດັບຄົດບ້ຳວ້ຳປາ ທີ່ນັ້ນແລ້ວເຈົ້າຈົ່ງໄປຮອດໄປເຖິງດອນສັງຄີທີ່ນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າກໍຊ້ຳກາບຂຶ້ນໄປເມືອ ໜ້າເຈົ້າຈົ່ງໄປຮອດໄປເຖິງເກາະດອນອັນເຈົ້າ:ປຣະສູດຮອກ ຈາກທ້ອງແມ່ຄືວ່າ ແມ່ນ:ວນເກີດນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງພາກັນຈອດເຊົາຢູ່ໃນທີ່ນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າທັງສອງ ຈົ່ງພ້ອມກັນອອກຈາກ (๘๐) ເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົາຄຳໄປລຽບລ່ຳຖ ໃນເກາະ ດອນທີ່ນັ້ນແລ ເຈົ້າທັງສອງຈົ່ງຄະນິງໃຈວ່າໂອ່ ສ່ວນດ້ງດອນອັນນີ້ຄົນທັງຫຼາຍ ກໍເອ້ນຮຽກວ່າແມ່ນດອນເກີດ ເຫດວ່າກູພຣະອົງເກີດມາໃນດອນອັນນີ້ແລ ຄັນ ວ່າເຈົ້າ:ຄະນິງໃຈສັນນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າທັງສອງຈົ່ງພ້ອມກັນກົ້ມຂາບໄຫວ້ບັງແຜ່ນດິນ ທີ່ນັ້ນແລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງພ້ອມກັນກ່າວວ່າສາທຸ ປ່າໄມ້ແລດົງດອນ ເຈົ້າຜູ້ຂ້າ ເຣີຍນັບແຕ່ຜູ້ຂ້າເກີດມາ ມີອາບຸໄດ້ປີ້ນ:ງຜູ້ຂ້າຈົ່ງໄດ້ອຍກໄປເລວເສີກກັ:ດອນ ທ້ວ:ຣາພພະບາສວນທີ່ນັ້ນແລ ໃນເມື່ອຜູ້ຂ້າໄປຣິ:ເລວທ້ວ:ຣາພພະບາສວນ ນັ້ນໄດ້ເຈັດປີຜູ້ຂ້າຈົ່ງໄດ້ຄືນມາພົບທີ່ເກີດ ໃນດອນອັນນີ້ວັນນີ້ແລ ຄັນວ່າເຈົ້າ ທັງສອງນິບໄຫວ້ບັງແຜ່ນດິນອັນເປັນທີ່ເກີດແຫ່ງຕົນແລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງອອກໄປແຄມ ຝັ:ງນ້ຳກ້ຳຕາວັນອອກແລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງລ້ຽງແລຄູທາດຊາຍດອນຈັນ ສຸດ ຊ້ວແສງຕາ:ເລ້ວ ເຈົ້າຈົ່ງລ້ຽງແລໄປເມືອໜ້າ ເຈົ້າຈົ່ງລ້ຽງແລເຫັນຫ:ຳພາ ສາດແລຫ:ງເຮືອນ (๘๑) ແຫ່ງຄົນທັງຫຼາຍ ເປັນອັນເຈ:ອຣະເມືອກັນໄປດ້ງ ດອກເຫັດອັ:ອອກໃນຂອນແລຕ:ໄມ້ນັ້ນແລ ບຸຄລະຜູ້ຈັກໃຈຫາບາວ່າສ່ວນດ້ງ ດອນເກີດທີ່ນັ້ນ ເປັນອັນ:ກບ:ງໜັກມີປຣະ:ມານວ່າໄດ້ໂບດຊຸນະນ:ງ ຈົ່ງຂຶ້ນ ໄປຮອດເມືອງຈັ:ກະບຸລີສີສັຕຕະນາກ ເຫດດ້ງລີ້ເຈົ້າທັງສອງຈົ່ງລ້ຽງແລເຫັນນັ້ນ ຈາ ບຸຄລະຜູ້ຈັກ:ແກ້ກໍເພິ:ງແກ້ ວ່າບ້ງມີເທພ:ະດາຕົນນ:ງອັນຢູ່ໃນດອນ ເກີດທີ່ນັ້ນກໍເຫັນເຈົ້າທັງສອງມັກໄຄ່ປາກເຫັນ ບ້ງເມືອງຈັນກ:ະບຸລີສີສັຕຕະນາກ ອັນເປັນທີ່ຢູ່ແຫ່ງຕົນແລ້ວແລ ລ່ຳລືງດ້ງນັ້ນເທພພະດາຕົນນັ້ນກໍແຈະນ້ຳລາຍ ນາທາ:ນ່ວຍຕາເຈົ້າທັງສອງ ຈົ່ງລ້ຽງແລເຫັນເພື່ອດ້ງນັ້ນ ເມືອນັ້ນນ້ານ:ະນິ:ກາບ ຈົ່ງກລ່າວເຊີ:ເຈົ້າທັງສອງພີ່ນ້ອງ ວ່າຂ້ານ:ແກ່ເຈົ້າທັງສອງ ບັ:ນີ້ເຮົາທັ:ງ ຫຼາຍກໍມາຮອດມາເຖິ:ງໃນທີ່ນີ້ແລ້ວ ກໍ:ຳ:ຄວນເຈົ້າ:ກູ:ກະ:ຳ:ໃຫ້ມີ:ຳ:ຄັນສັນ:ຍາໃຫ້ ພຣະບາພໍ:ແຫ່ງເຈົ້າ:ກູໄດ້ຍິນແລ້ວແລ ມາຕ້ອນມາຮັບເອົາເຮົາທັ:ງຫຼາຍເຂ້ຳເມືອ ເມືອງນັ້ນເ:ີ້ນ ເມືອນັ້ນເທພພະດາຕົນແຈະນ້ຳລາຍໃສ່ຕາເຈົ້າທັງສອງນັ້ນໄດ້ຍິນ

ม้ามะบิภาบ (๔๔) ภล่าวเชิ๋งเจ้าทั๋งสองสันนั้น เทพพะกาตินนั้นจิ๋งออก มาจากพาสาทแห่งตินใท้เจ้าทั๋งสองเทันแล้ว เทพพะกา(ติน)นั้นจิ๋งภล่าว เชิ๋งเจ้าทั๋งสองว่า ข้าแก่เจ้าภูทั๋งสองเชิานอนปู่ในกอนทีนี๋ ภับกอมฝูง ข้าทั๋งหลายก่อนเท็น ในเมื๋อภิจจะภานอันเจ้าภูทั๋งหลาย สินทะนาจาต้าน ภันนั้นผู้ข้าหากจักไปบอกะแก่พระยาทัาตะรัตถะ อันเป็นพ่แห่งเจ้าภู ในถินอันนี๋ฉะแลว่าดั๋งนั้น เมื๋อนั้นท้าวพระลามจิ๋งภล่าวว่า ข้าแก่เจ้าภู ตินมีรัสมีรั๋งสีอันภองภายสายงาม เจ้าภูลุภแต่ทีใดมาเถิงฝูงข้าทั๋งหลาย นิ๋จา มิถถะว่าเจ้าภูนี๋แม่นเทพพะกาอันรักสากอน เกิดทีนี๋จิ๋รู้ว่าเจ้า ภูะแม่นถินภอข้าจา เมื๋อนั้นเทพพะกาจิ๋ขานว่าอามะเฮิงผู้ข้านี๋แม่นเทพ พะกาแลถันว่าเทพพะกาภล่าวสันนั้นแล้ว เทพพะกาจิ๋นิระมิกตูบผาม อันบิ๋งประดับประกาไปด้วยแก้ว ๗ ประภาม อันรุ่งเรื๋องงามมากนัก แล้วเทพพะกาตินนั้นภลอกภับภายหายหนีทั้นแลใน (๔๖) เมื๋อพระอาทิว ติกถ่ำถ่ำไปแล้วเทพพะกาตินนั้นจิ๋งบอกเถินเทพพะกาทั๋งหลาย อันมีบิ๋ง ชายสาวบ่าวอันปู่ในกอนเกิดทีนั้น ใหูหั๋งเข้ามาปู่ในตูบทีนั้นมากนักทั้นแล เมื๋อนั้นเทพพะกาตินเป็นแก่กว่าเทพพะกาทั๋งหลาย อันปู่ในกอน ทีนั้นจิ๋ เข้าไปในเรือผาสากแก้วฉะเพิาถำ อันเป็นทีปู่แห่งเจ้าทั๋งสองแล้วเทพ พะกาตินนั้นจิ๋งยิ๋มีใทอ้เจ้าทั๋งสอง ว่าอั๋งเชิ๋นเจ้าภูทั๋งสองออกไปทีั๋นชิ๋น ม่วนภับกอมเอิาเถ็กน้อยอันปู่ในตูบผามทีนั้นก่อ้าเท็น เมื๋อนั้น ท้าวพระลัก พระลามจิ๋งพ้อมภับขานว่าเฮิๆ ผู้ข้าหากจักไปทั๋งสองพีน้องนี๋แล ว่าดั๋ง นั้นแล้วเจ้าทั๋งสองจิ๋งพ้อมภันออกไปเถิงตูบผามทีนั้น แล้วนางเทพพะกา น้อยหนุ่มทั๋งหูายก็ฮูงอเทันในทีสักเจ้าภับทั๋งท้าวพระลักอันมีรูบ ใสมอัน งามมากนัก สันนั้นนางเทพพะกาตินเป็นแก่กว่านางเทพพะกาทั๋งหูาย ชื่อ่านางถายถำ[๑] หาวไอ วาจาจิ๋ภอักมีเอิ้นเอิาเจ้าทั๋งสองว่าดั๋ง (๔๔) นี๋ อั๋งเชิ๋นเจ้าอ้ายมาเกือกถินตินอั๋งเชิ๋นเจ้าอ้ายมาชิมจูบน้อง อั๋งเชิ๋นเจ้า อ้ายมาเถาะตอยต้องถิงบาง อั๋งเชิ๋นเจ้าอ้ายมาชิมนางถางอุ่นเมื๋อ อั๋ง

---

๑ ในใบลานจานก่ำฆูบ ภายถำ (ผูก ฆิ มัก๖ หน้า ๔๖)

ເຊີນເຈ້ົາອ້ົາຍມາສອດເສ້ືອຊ່ວາງທອງ ອ້ັງເຊີນເຈ້ົາອ້ົາຍມາຕໍາຄົກມອງເມ້ືອງທ້ໍ ອ້ັງເຊີນເຈ້ົາອ້ົາຍມາຖ້ືກຸບຄ້ໍແຄມເທ້ິນ ອ້ັງເຊີນເຈ້ົາອ້ົາຍມາກ່ວາຍເກ້ິນຂ້ົ້ນໜ້ົາກ ຫ້ວ. ອ້ັງເຊີນເຈ້ົາອ້ົາຍມາບ້ັ້ງສ້ວາດຫ້ັ້ງອ້ິ້ນວາຍປ່ໍາໄດ້ເບ້ິ້ດຕ້ວາກ້ວາຍເມ້ືອໜ້ົ້ວ ນ້ອ້ງກໍ ມ້ວາປູ່້ຖ້ໍ້ວ້ເຫ້ິ້ງນ້ວາງແລ້ນ້ວາ ເມ້ືອນ້ັ້ນທ້ົ້ວ້ວພ້ະລ້ັກພ້ະລ້ວາມໄດ້ຍ້ິນສ້ງນ້ວາງ້ວ້ວາມເອ້ັ້ນ ຮ້ອ້ງເຈ້ົ້ວາຈ້ົ້ງເຂ້ົ້ວ້ໍາໄປສູ່່ນ້ອ້ງນ້ວາງ ແມ່ນເຈ້ົ້ວາກໍ່ຊ້ວາງ[1] ມ້ືນ້ວາຍແຂນນ້ວາງນ້ອ້ຍນ້ວາງກໍ ປ້ວາກຈ້ອ້ຍໆເລ້ັ້ຍຈ້ວາ ພ້ົ້ກ່ໍ້ຂ່ໍ້ກູ່້ດປ້ວາຂ້ອ້ງຫ້ວ້ວາກ ພ້ົ້ກ່ໍ້ຂ່ໍ້ຄ້ົ້ງ້ວ້ວາໜ້ວ້ວາກດ້ວ້ມນ້ວາງ ພ້ົ້ກ່ໍ້ຂ່ໍ້ທ້ົ້ງ້ວ ທ້ວ້ວາງດ້ວ້ວ້ວານ້ວ້ວ້ວ ປ່ໍ້ວ້ວາບ້ົ້ດເບ້ົ້ອ້ນລ້ວ້ວ້ວາໜ້ວ້ວາກແຄ ພ້ົ້ກ່ໍ້ຕ້ວ້ວາແໜ້ດແໜ້ແມ່ນ້ບ່ວ້ອ້ນຈ້ວ້ອ້ຍ ຂ່ໍ້ໃຫ້ນ້ວ້ອ້ງຫ້ວ້ໍ້ານ້ວ້ອ້ຍກູ້ນ້ວ້ວາກ່ໍ້ພ້ົ້ເທ້ິ້ນ ເມ້ືອນ້ັ້ນນ້ວ້ວາງເທ້ວ້ວະດ້ວ້ວາຫ້ວ້ວ້ວັ້ນດ້ວ້ມເຈ້ົ້ວ້ໍາ ໆ ອ້ວ້ວາຍ ມ້ວ້ວາຊ່ວ້ວ້ວາງເວ້ົ້ວ້ໍາສ້ງດ້ວ້ວ້ວ້ວ້ວ້ວ້ວ້ວ ນ້ອ້ງກ໋ໍ້ຂ່ໍ້ ຄ ຄ ວ ວ (๒๕) ລ້ວ້ວ້ວ້ວ້ວ້ວ ນ້ວ້ວ້ວ້ວ້ວ ນ້ວ້ວ້ວ້ວ ນ້ວ້ວ້ວ ນ້ວ້ວ ນ້ວ ນ ນ ນ

ບັດນີ້ຈັກຈາເຖິງພຣະຍາທັຕຕະຣັຕຖະແລນາງວິສຸທທິໃສດາ ອັນເປັນພໍ່ແລ
ແມ່ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມກ່ອນແລ ໃນເມື່ອເຈົ້າທັ້ງສອງແລມ້າມະນີກາບອອກໜີ
ໄປກາລະປາງນັ້ນສ່ວນດ້ວງພຣະຍາທັ້ງສອງ ອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ບັງເກີດຄຳໂສກເສົ້າ
ໂສກາມາກນັກກໍບໍ່ກິນເຂົ້ານ້ຳໃຜຊຸບຣະອາຫາບ ຈັກວັນຈັກຍາມເພື່ອວ່າຄຶດຣອດ
ຄຶດເຖິງທ້າວພຣະລາມອັນເປັນລູກແທ່ງຕົນທັ້ງແລ ເມື່ອນັ້ນນາງວິສຸທທິໃສດາຣາຊ
ເທວີຈຶ່ງໃຫວ້ພຣະຍາວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າໃນເມື່ອລູກເຕົ້າແທ່ງຣາ
ເຈົ້າຂ້າໜີໄປໄກເປັນອັນເທິງນາງໄດ້ ๆ ປີນີ້ແລ້ວແລໃນເມື່ອຣາຕີ[ກົນ]ອັນນີ້ຜູ້ຂ້າກໍ
ນອນບໍ່ຫຼັບເພື່ອວ່າຄຶດຣອດບັງທ້າວ:ທັ້ງສອງ (๒ๅ) ອັນເປັນລູກແທ່ງຣາເຈົ້າຂ້າ
ທັ້ງສອງນັ້ນ ແລ້ວຜູ້ຂ້າກໍໄດ້ບິນສງ[ກົນ]ຮ້ອງໃຫເມື່ອງນັ້ນໃນທິສສະກ້ຳໃຕ້ພຸ້ນ
ເປັນອັນນາກ ອັນຫຼາຍເປັນດ້ງບຸຄລະບິງຊາຍທ້ຳຫຼາຍໄປຫຼິ້ນນະໃຫສົບຄົບ
ງັນແລ້ວແລໄຣຫ[ົ]ວຂັບພ້ອນນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາທັຕຕະຣັຕຖະຈຶ່ງກ[ล]ล่າວ
ວ່າພັທເທກູຣານາງແມ່ນວ່າ ເຮົາພຣະອົງກໍໄດ້ບິນເໝືອນດ້ງເຈົ້ານັ້ນແລ
ຮອບວ່າບຸຄລະຜູ້ໃດຜູ້ນ້ຳ ຄືວ່າບ່າວນ້ອຍແລຊາຍຣາມ ຖ່ຽວຫຼິ້ນໃນແຄມນ້ຳ
ທີ່ນັ້ນແລ້ວແລ ຂັບພ້ອນ "ໄຣຫ[ົ]ວ" ๑ ບໍ່ປ່າຊຸຣະແລ ທ່ໍວ່າໃນຣາຕີ[ກົນ]ອັນນີ້
ຈັກໃກ້ຮຸ່ງ ເຮົາພຣະອົງກ໋ນອນຫຼັບໄປຄາວນ້ຳ ເຮົາພຣະອົງ ກໍຝັນເຫັນ
ທ້າວພຣະລາມຂຶ້ນຂ[ี่]ມ້າມະນີກາບມາປ້ຳປຸ່ ໃນຊາບມົນຜາສາດທີ່ນີ້ແລ້ວ ແລກັບ
ຫາຍໜີໄປທີ່ໃດທີ່ນ້ຳແລ້ວ ກໍລວດບໍ່ເຫັນ ຈັກວ່າໜີໄປທາງໃດ ກໍບໍ່ຮູ້ຈັກໄດ້ທັ້ງ
ແລ ອັນ ๑ ເຮົາພຣະອົງກໍຊ້ຳຝັນເຫັນລູກແທ່ງຣາເປັນອັນຈັກຈ່ອຍຜອມເຫຼືອງ
ອັນເປັນດ້ງ[ก]ົນທ້ຳຫຼາຍ ປ່ວຍໄຂ້ໄດ້ຂວບປີນັ້ນ ຊ້ຳເລ[ี่]ຂຶ້ນມ້າມາເຖິງຜາສາດທ[ี่]
ນີ້ແລ້ວແລລົງຈາກຫຼ[ั]ງ (๒ๆ) ມ້າ ນາບ້ຳປຸ່ເໜືອຕັກແທ່ງເຮົາພຣະອົງແລ້ວ ແລ
ປາກຕ້ານຈາຣະຈາກັບດ້ວຍເຮົາວ່າດ້ງນີ້ ຂ້າແກ່ພໍ່ເປັນເຈົ້າເຮີຍ ໃນເມື່ອພໍ່ເປັນເຈົ້າ
ໃຫ້ຂ້າຜູ້ລູກໄປຣົບເລວເອົານາງຈັນ:ທາ[ก]ົນມາ ໃຫ້ໄດ້ວ່າດ້ງນັ້ນ ບັດນີ້ຂ້າຜູ້ລູກກໍບໍ່
ຜາບແພ້ທ້າວຣາພພະນາສວນແລ້ວແລ ຂ້າກໍລັກໜີຈາກ ທ້າວຣາພພະນາສວນ
ມາເຖິງພໍ່ເປັນເຈົ້າໃນທີ່ນີ້ແລ້ວ ຂ້າຜູ້ລູກກໍເປັນອັນອຶດປາກທຸກຍາກບໍ່ມີສ້ຳ[ก]ິນ
ຈັກຊຸຣະເຫ[ี]ືອສນ່ອຍນ້ຳ ລວດຈ່ອຍຜອມເຫ[ี]ືອງເປັນສັນນີ້ແລ ວ່າດ້ງນັ້ນເຮົາພຣະ

---

๑ ຄວນເປັນ "ໄຣຮ[ี]ົວ"

อิ๎วกำฝังเหับท้าวพระลามมาปากกับดอมเรำสับนี้แล อับบ๋ำเรำพระอิ๎วกำ
ซ้ำฝังเหับท้าวพระลักพระลามแลม้ามะบิกาบ พ้อมกับบึ๋งขอ๋ิกาบไม้อับ
บ๋ำบึ๋งมาแต่ก้ำใต้พุ้นแล้อ แลมาจอดเซำใบแถมท่าบ้ำหั๋นบั๋นแล อับ
บ๋ำเรำพระอิ๎วกำซ้ำฝังว่า ท้าวพระลักพระลาม แลม้ามะบิกาบไป
ซอกไซ้แพะไว้ เอำอี๋หมา ไว่บบ๋ำมาบักใส่มือเรำพระอิ๎วแล้อ (๒๙)
แลบ้ำเกิดอับเหมับสาบเหมับคาวมากนัก เมื๋อว่าจักซักถิ่มเสับลืกำแม่บอิ๎ว
ลูกบ้อยถืดถ้อยๆอีกู เรำพระอิ๎วจ๋ำเอำผ้าขาดมาห่ำริ๎วม้วงไว้แล้อ เมื๋อ
บั๋นบาวอิสุหหีโสดาเหวี จ๋ำกล่าวอ่า แม่บว่าผู้ข้ากำเหับนิมิตตะลำฝัน
เหมื๋องดั่งเจ้าภูบั๋นแล อับบ๋ำผู้ข้ากำฝังเหับบาวจับหารร้องไห้เข๋ามาบั่งปู่
เหมื๋อกักแห่งผู้ข้าหั๋น ถับว่าบาวมาบั่งปู่แล้ว กำซ้ำหัวอะเหี๋ยชิมชื๋นยิน
ดีมากนักกำข้าแล อับบ๋ำผู้ข้ากำฝังเหับบาวจับหาถงดแล้อแลป้อยว่าผู้ข้า
มากนัก ด้อยลำว่าดั่งนี้ แม่เป๋นเจ้าเรีย ข้าผู้ลูกกำได้พักพากจาก
แม่เป๋นเจ้า ได้แปดปีเก้าปีแล้อ จ๋ำถืบมาสับนี้ เหดดั่งลืแม่เป๋น
เจ้าจ๋ำบ่อู้ มบ่ำยดเอำผู้ข้านี้จา ว่าดั่งนี้กำข้าบา เหอะข้าแก่มะหาราช
เจ้า ส่อนดั่งสางเมื๋องบับสบับก้อๆ ใบหิสสะก้ำบั๋น รอยว่าลูก
ราหัวสองกับหัวบาวจับหา แลม้ามะบิกาบพ้อมกับตาย (๓๐) หมิดสั้ง
แล้อ จ๋ำมากะทำเป๋นเหดเป๋นลาวให้เรารู้แจ้งจุะแล มะหาราช
เจ้าจ๋ำให้บุคลละผู้ใดผู้บ๋ำ ไปล่ำลิงดูรู้แจ้งกำข้าเห็บ ถับว่าพระยาแล
บาวเหวีต้านจาระจาเซำกับไปมาสับบั๋น ส่อนดั่งตาก้ำอวาแห่งพระยา
กับหัวบาวเหวีกำละผั๋นมีประหมางคาวบ้อยบ๋ำแล้อ ตาก้ำซ้ายแห่งพระ
ยาหัวสองกำซ้ำละผั๋นบ่ป่าบ่เซำจักเหื๋อ พระยาหัวสองกำฝังอับร้องหมิก
ติกใจมากนัก พระยาจ๋ำบอกให้พวกบ้อยสองคับอับปู่ในผาสาดหั๋นบั๋นก้วย
คำว่า ดูราท่านพวกบ้อยหัวสองหั๋นี้เรำพระอิ๎วกำจักใช้ไห้ท่านหัวสอง
ขึ๋นขอ๋ิเรือบ้อยล่องลิงไปล่ำลิงดูในหิสสะก้ำใต้บั๋นเห็บ ถับว่าท่านหัวสอง
เหับอับใดอับบ๋ำฝังหิ๎ดูภาพท่านจ๋ำรืบต่าวหน้าถืบมาบั๋นเมื๋อว่าดั่งบั๋น เมื๋อบั๋น

พวกบ้อยหัวสองกำมือไหว้พระยาแล้วแล ๑ ขาหัวสองกำพ้อมกับแล่นลิ่วไปเถิงแถมฝั่งน้ำแล้ว ขาหัวสองกำขึ้นขี่เรือบ้อยล่อง (๓๑) ลิ่วไปพำประชมาบถึงน้ำนั้น ขาหัวสองจิ่งหยุดเชือกไปในดอนเกิดที่นั้น ขาหัวสองจิ่งเหนับเรือผาสาดแก้วชะเผิาถ้ำอันห้าวพระลามปู่ในที่นั้นเป็นอันใหญ่มากนักขาหัวสองกำมีใจอันป้านแล ก็อสุดขนาดเมื่อว่าจักกวักอากเรือคืนเสัวลี กำแม่นพระยาบอกไหม้มาเป็นถึงใช้ ถังว่าบ่ได้ถ้อยถามอันถักแม่รู้แจ้งกำบ่ถอนคืน เมื่อนั้นขาหัวสองกำพายเรือไปให้ ถารอก ขาหัวสองกำหยุดเชือกเหนับ นางบอกแก้วจันทา อันบ้งปู่ในบาวาห้อง "สิกขา" ๒ จิ่งพายเรือหยุดกับคืน หัวเล่าม็นถามหยุดเชือกป้านหั้นแล เมื่อนั้นห้าวพระลาม กำเหนับถึงใช้สองถึงนั้นขึ่เรือหยุดคืนถั่งนั้น เจ้าจิ่งออกมาจากเรือผาสาดแล้ว จิ่งนั่งอยปู่เหนือว่าไม้ก่มน้ำที่นั้นแล้วเจ้าจิ่งเอ็นรกขาหัวสองถึงนั้นว่า ดูราท่านหัวสอง ใบเมื่อท่านหัวสองพายเรือมาเถิงที่นี้แล้วเป็นถั่วลิ ท่านหัวสองจิ่งหยุดคืนเมื่อเสัวนี้ จาเมื่อนั้นห้าว (๓๒) พระลัก แลม้ามะนิกาบ แลนางจันทาได้ยินห้าวพระลามกล่าวสันนั้น เจ้าหัว ๓ จิ่งพ้อมกันออกจากเรือมาปู่กับดอมห้าวพระลามแล้ว กำพ้อมกันลิ่วล่ำดูเรือฮันพวกบ้อยพายขึ้นเมื่อเหนือที่นั้น เมื่อนั้นนางจันทากำหยุดเชือกพวกบ้อยหัวสองถึง อันได้ปู่กินกับดอมกันแต่ก่อน นางกำจิ่งจำหน้าพวกบ้อยผู้นั้นได้ นางจิ่งเอ็นถามว่า ดูราท่านพวกบ้อยหัวสองจิ่งพายเรือเข้ามาหาภูที่นี้ก่อนเทื้อ ภูนี้บ่แม่นบุคลละผู้ใดหากแม่นนางจันทา อันห้าวธาพพะบาสอนเอาภูไปในเมืองอินทะปะถานะดอนปางก่อนพุ้นแล บัดนี้ห้าวพระลักพระลามกำไปตามบำเอาภูมาเถิงที่นี้แล้ว ท่านหัวสองย่าได้ป้านกิว จิ่งพากันเข้ามาหาภูหุ่งอพลับ ภูจักถามข่าวหาพระยาหัวสอง อันเป็นพ่อแลแม่ กับหัวชาวบ้านชาวเมืองๆ แลเสนาอามาด ให้รู้จักเหตอันร้าย

---

๑ ใบลานจานก่ำฆุบ ตื่ม "จับเอาไม้ท่อไม้พายแลถึงแลอับ" (ผูก ๓ มัด ๒ หน้า ๓๓)

๒ คำ"สิกขา" ถอนเป็น "ฉิกขวา" (ตามมะหาวิชุบ)

ແລກາງ ກັບດອມເຂືອທ່າງທັງສອງຊະແລ (๖๖) ຄັນວ່າບາງຈັນທາກລ່າວ
ສັນນັ້ນ ພວກນ້ອຍທັງສອງ ຈຶ່ງຫຼງວງວາກຄືນມາ ກໍຈຶ່ງເຫັນບາງຈັນທາ
ອັນເປັນເຈົ້າແຫ່ງຕົນປົ້ນປູ່ໃນທີ່ນັ້ນ ພວກນ້ອຍທັງສອງຈຶ່ງພ້ອມກັນພາຍເຮືອ
ເຂົ້າໄປເຖິງເຮືອພາສາດເຈົ້າທັງສີ່ພຣະອົງແລ້ວ ພວກນ້ອຍທັງສອງ ຈຶ່ງພ້ອມ
ກັນເຂົ້າໄປໃນພາສາດແລ້ວ ພວກນ້ອຍທັງສອງຈຶ່ງພ້ອມກັນບໍ່ໄຫວ້ເຈົ້າທັງສາມ
ພີ່ນ້ອງວ່າ ເທວະຂ້າແມ່ນະຫາຣາຊເຈົ້າ ຕົນປຣະເສີດລ້ຳເລີດກວ່າຝູງຂ້າທັງ
ຫຼາຍ ໃນເມື່ອເຈົ້າກູທັງສີ່ພຣະອົງມາເຖິງໃນທີ່ນີ້ ຝູງຂ້າທັງຫຼາຍກໍບໍ່ຮູ້ ເມື່ອ
ກໍຂ້ານາ ສ່ວນດັ່ງສຸງເມື່ອງນັນສນັ່ນກ້ອງໃນຣາຕີຄືນນີ້ ບຸຄລະຜູ້ໃດມາຮ້ອງ
ໂຮຫົ່ວໃນທີ່ນີ້ມາກນັກກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນທ້າວພຣະລາມກລ່າວວ່າ ດູຣາທ່ານ
ທັງສອງສ່ວນດັ່ງສຸງເມື່ອງນັ້ນໃຫຮ້ອງອັນນັ້ນ ແມ່ນສຸງເທຜະພະດາມາທ໌ ນ
ຊົ່ນມ່ວນກັບດອມເຮົາໃນຄືນນີ້ແລ ທ່ານທັງຫຼາຍປູ່ພຸ້ນກໍບັງໄດ້ ຍິນນັ້ນລີ ເມື່ອນັ້ນ
ພວກນ້ອຍທັງສອງຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ເທວະຂ້າແມ່ນະຫາຣາຊເຈົ້າ ເມື່ອຂ້າທັງ
ສອງກໍໄດ້ ຍິນສຸງອັນ (๖๔) ນັ້ນເປັນດັ່ງແຜ່ນດິນໃນດອນເກີດທີ່ ຈັກຫຼຸບຫຼົ່ມລົງນັ້ນ
ແລອັນນຶ່ງບໍ່ທໍ່ແຕ່ເມື່ອຂ້າທັງສອງໄດ້ ຍິນສຸງດງວ ແມ່ນວ່າຄົນທັງຫຼາຍໝາຍມີ
ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງນະຫາຣາຊເຈົ້າ ເປັນຕົ້ນກໍລວດພ້ອມກັນໄດ້ ຍິນທຸກກ້ຳທຸກພາຍ
ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງນະຫາຣາຊເຈົ້າກໍເປັນອັນຮ້ອນອົກຕົກໃຈນາກນັກ ກໍຈຶ່ງໃຊ້ເມື່ອຂ້າ
ທັງສອງນາລ່ຳລົງກູໃນທີ່ນີ້ກໍຂ້າແລ ທົ່ວ່າໃນເມື່ອເຈົ້າກູທັງສາມ ໄປຣົບເລວຂ້າ
ເສິກສັຕຕູກັບດອມທ້າວຣາພພະນາສວນນັ້ນ ກໍບັງຄ່ອຍປູ່ສວັສສະດີກໍຂ້າລີ ເມື່ອນັ້ນ
ທ້າວພຣະລາມ ຈຶ່ງກລ່າວວ່າດູຣາທ່ານພວກນ້ອຍທັງສອງໃນເມື່ອເຮົາທັງສາມ
ໄດ້ພັດພາກຈາກພຣະບາພໍ່ໄປຣົບເລວຂ້າເສິກ ສັຕຕູທີ່ນັ້ນເຮົາທັງສາມພຣະອົງ
ກໍບັງຄ່ອຍເປັນໄປ ບ່ໄດ້ເປັນພຍາດໃຮຄາອັນໃດ ນາຄົກຕ້ອງກໍເພື່ອບຸນເຈົ້າພີ
ນ້ອງທັງສອງໄປປົກເກົ້າງຳຫວ່ານັ້ນແລ ທົ່ວ່າໃນເມື່ອເຮົາພຣະອົງທັງສາມ ຫນີ
ໄປຕາບຕໍ່ເທົ້າເຖິງກາລະບັດນີ້ ສ່ວນດັ່ງທ່ານທັງຫຼາຍໝາຍມີພຣະບາທັງສອງ
(๖๕) ອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ແຫ່ງເຮົາເປັນຕົ້ນ ກໍຄ່ອຍປູ່ສວັສສະດີແດ່ລີເມື່ອນັ້ນ ພວກ
ນ້ອຍທັງສອງຈຶ່ງຂານຄຳທ້າວພຣະລາມວ່າ ຂ້າແມ່ນະຫາຣາຊເຈົ້າ ໃນເມື່ອ
ເຈົ້າກູທັງສາມຫນີໄປຍຸທທະກຳກັບດ້ວຍ ທ້າວຣາພພະນາສວນປາງນັ້ນກໍບໍ່
ມີບຸຄລະຜູ້ໃດບັງເກີດມີ ໂພຍໄພ ແລພຍາດກໍເພື່ອບຸນເຈົ້າທັງສາມມາປົກ

เก้าคำหือกอ้าแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจึ่งกล่าวอ่ากูธาท่านพวกน้อยทั้งสอง บัดนี้เราพระอิงกไว้บาจับหามาเถิงที่นี้แล้ว ท่านทั้งสองจึ่งพากันเมือขาบไหว้พระยาทั้งสอง อันเป็นพ่อแลแม่แห่งเรา แก่เท็บท้าวพระลักพระลาม เอาบาจับหามาเชาปู่ในดอนเกิดที่นี้แล้ว ว่าดั่งนั้นเบิ ท่านทั้งสองเรียใท้พระยาพ่จัดแจ่งตกแต่งลิพนมะหินละไขหา มารับเอาบาจับหาเข้าเมือเมืองแก่เบิว่าดั่งนั้น เมื่อนั้นพวกน้อยทั้งสองจึ่งพ้อมกันขาบว่าไดบๆ ว่าดั่งนั้นแล้วมันกะฟ้าวธีบลีงสู่เรือน้อยสองลำนั้นแล้ว ขาทั้งสองกะพ้อม (๖๓) กัน พายเรือถีบเมือไดบพลันกะลอาพากันไปเถิงท่าเมืองที่นั้น แล้วขาทั้งสองกะพ้อมกันแล่นเมือเป็นปะถุจจะดั่งเป็นไพบไพ อินตายเกิดมีในทีสสะ อันพระยาใช้ตินไปนั้นแล เมื่อนั้นถินทั้งหลายอันปู่ในแถมหางที่นั้น เอากะหูงอเหันพวกน้อยทั้งสองอันพระยาใช้ไปนั้น เอากะพ้อมกันแล่นมาถามว่าดูธาเจ้าผู้เป็นถินใช้แห่งพระยาเจ้าแห่งเรา ในเมื่อเจ้าทั้งสองไปถ่องลีงแลดูบ้างสงเมืองนันสนั้นก้องในธาวีถีบนี้ เจ้าทั้งสองบ้างรู้แจ้งอันชะลือ เมื่อนั้นพวกน้อยทั้งสองจึ่งพ้อมกันขาบอิกๆไอม ทั้งฟังฟ้าวว่า ดูธาเจ้าทั้งหลายส่อนดั่งสงอันดังเมืองนันสนั้นก้องในธาวีถีบนี้ แม่นเทพพะดาทั้งหลายมาเสบธำแลงันท้าวพระลักพระลามเอาบาจับหามานอนในดอนเกิดในธาตีถีบนี้แลเมื่อนั้นถินทั้งหลายจึ่งซ้ำถามว่าในเมื่อท้าวพระลักพระลามไปธิบเลอเสิกแล้วแล (๖๔) หูบถีบมานอนในที่นั้นบ้างผากิดเหันบาจับหามากับดอมเจ้าทั้งสามแล่ถี เมื่อนั้นถินใช้ทั้งสองจึ่งกล่าวอ่าเอิงบาจับหากะมากับดอมเจ้าทั้งสามนั้นแล ถันว่าพวกน้อยทั้งสองกล่าวสันนั้นแล้ว มันกะธีบฟ้าวแล่นไปไดยพลัน ถินทั้งหลายกะบ้างโหลหลั่งไปตามเมื่อจักถามหาบาจับหาอันจักถีบมานั้นเป็นอันมากหลวงหลาย ลีลุดลีล้ายบ่อาดจักนับ (อ่าน) ได้ทุกแห่งทุกพาย เพื่อว่าถินทั้งหลายปากรู้แจ้งบ้างอาถะมะบากิยา อันบาจับหาจักถีบมาหาพ่นั้นแล ลางถินอิกๆฟ้าวแล่นไปตินเล้าดูบถันไดชะเงีย ๆมฝูงหมู่สาวหนุ่มน้อยเลียหือว่าไอบๆ เจ้า

ผู้เถียใต่ขือไม้เป้าสังมาเล้าปะกันเจ้าไปไลบั้นเด ลางถินเฝันมะเธ้าไปบ่ ได้ เลียธ้อๆไท้ที่ทอาสอๆมื่ถอาจับไม้เท้า มันก่แล่นเถ้าเบ้าๆบ่ำทาๆ เมื่อบั้นสาวธ้อๆถาๆสอบสูงถอ่าไอบ่เจ้าผู้สิบขาวธูงถปาหู๊ถ (๓๒) อี๊พี่ เรียบหู๊าเจ้าบ่ขิถีเบ้าขีถอายอี๊พี่เรีย แลอเจ้าชุ๊หู๊ายๆถีเบ้าขีข้าๆอี๊พี่ เรีย ปากเจ้าบ่ภอ้าๆถืนิภภาบา เจ้าสังมาสั่นทอาๆถืบ้านพักได้ ขอไท้ บ้อๆแก่นไท้เมื่อถอมแด่เบิ ว่าถั๊งนี้ภ่มีแล เมื่อบั้นบายพอภบ้อยหู๊ สองภ่พ้อมกันไปเถิๆข่อๆถุ้มแท่ๆพระบาแล้อ ขาหู๊สองจิ๊ๆขึ้นไปขาบ ไทอ้พระบาว่าแทอะข้าไทอ้มะหาราชุเจ้า ส่อนถั๊งสูงอันถั๊งเมื่อๆนันสบั้ ก้อๆ ในราถีถืบอันนี้แม่นสูงเภพพะถามาถิบๆกันท้าวพระลักพระลาม อันเอิางาๆจันหา มาเชิางอบในถอบเกิดที่บั้นภ่ข้าบา ภ่บ่แม่นกิจจะ เทถภางอันใถอันบ๋ๆภ่ข้าแล เมื่อบั้นพระบาหู๊สองอันเป้นพ่ำแลแม่ ได้ยินคำพอภบ้อยหู๊สองภล่าวว่า ท้าวพระลักพระลามมาธอถอบ เกิดแล้อ ว่าถั๊งบั้นพระบาภ่มีใจอันชุ่มชื่นยินดีมาภนัก เป้นถั๊งได้ขึ้น ชั้นฟ้าหู๊ถืบบั้นแล อันบ๋ๆเป้นถั๊งถินทุภไร่ได้สเอียธาถบ้านเมื่องบั้นแล พระบาจิ๊ๆภล่าอ (๓๗) ว่าภูธาท่านพอภบ้อยในเมื่อท่านหู๊สองไปเถิๆ ลูภภูหู๊สองบั้น ท้าวพระลักพระลามบังมีถอามมาเถิๆภูถ้อยประภาน สันใถบั้นจา เมื่อบั้นพอภบ้อยจิ๊ๆไทอ้พระบา ว่าแทอะข้าแก่มะหาราชุ เจ้าสิมเถ้ลูภพระเป้นเจ้าชื่อว่าท้าวพระลาม ภ่มีถอามสั่งมาภับถ้อยผู้ ข้าว่า ขอไท้พระบาพ่ำจัดแจ่งไพ่พินไยหามารับเอิางาๆจันหาเข้าเมื่อ เมื่องแด่เบิว่าถั๊งนี้ภ่ข้าแล เมื่อบั้นพระบาจิ๊ๆไท้พอภบ้อยเอิาภองไปถี ป่าวเต้นท่อหู๊องๆ ถ้อยคำว่าภูธาเจ้าหู๊ายเรีย บัดนี้ท้าวพระลัก พระลามเอิางาๆจันหามาเชิางอบปู่ในถอบเกิดที่บั้นแล้อแล พระบา เจ้าจิ๊ๆไท้เผือข้าหู๊สองเอิาภองมาถีป่าวบอภข่าว แก่ชาวบ้านชาวเมื่องๆ หู๊มอบเพื่อว่าจักไปรับเอิางาๆจันหาเข้ามาเมื่องว่าถั๊งบั้นดาย เจ้าหู๊ หู๊ายจิ๊ๆพาภันถิภแต่งเผ่าถาเรือแผงบาอาแลย้อยบางลางหาม เพื่อว่าจัก ไปรับสิมเถ้ลูภพระเป้นเจ้าหู๊สามเข้ามาเมื่องๆ (๔๐) ทุภถินๆหู๊ยิๆชาย

ນ້ອຍໃຫ່ງປາໃຫ້ຄ້າງໃຫ້ຫຼຸ ນັ້ນເນີ ວ່າດັ່ງນັ້ນຄັນວ່າພວກນ້ອຍທັ້ງສອງໄປບອກ
ເຕີ້ນຄົນທັ້ງຫຼາຍດັ່ງນີ້ແລ້ວ ຂາທັ້ງສອງຄົນກໍ ຄືນມາສູ່ພາສາດແຫ່ງພຣະຍາທັ້ນ
ແລ ເມື່ອນັ້ນຄົນທັ້ງຫຼາຍໄດ້ຍິນຄຳພວກນ້ອຍໄປເຕີ້ນປາວບອກຂ່າວໄປທຸກແຫ່ງ
ທຸກພາຍສັນນັ້ນ ຄົນທັ້ງຫຼາຍຈຶ່ງໃຫ້ຫຼ້ງເຂົ້ານາໃນຂ່ວງຄຸ້ນແຫ່ງພຣະຍາບໍ່ອາດ
ຈັກສ້ງຂຍານັບໄດ້ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາຈຶ່ງໃຫ້ຂຸນໝື້ນໜ້າອັນນີ ໃໝ່ພົນໂຍທາ
ໄດ້ໝື້ນນຶ່ງ(ໄປ)ເປັນຫົວໜ້າທັ້ນແລ ຄັດນັ້ນພຣະຍາຈຶ່ງໃຫ້ ຂຸນເມືອງກາງອັນນີ ໃໝ່
ພົນໂຍທາໄດ້ໝື້ນນຶ່ງໄປເປັນແມ່ທັບອີງທ່ຳກາງທັ້ນແລ ຄັດນັ້ນພຣະຍາຈຶ່ງໃຫ້ຂຸນ
ເມືອງຂວາອັນນີ ໃໝ່ພົນໂຍທາໄດ້ໝື້ນນຶ່ງ ໃຫ້ໄປເປັນແມ່ທັບຫົນປີກຂວາທັ້ນແລ
ຄັດນັ້ນພຣະຍາຈຶ່ງໃຫ້ຂຸນເມືອງຊ້າຍອັນນີ ໃໝ່ພົນໂຍທາໄດ້ໝື້ນນຶ່ງ ໃຫ້ໄປເປັນແມ່
ທັບຫົນປີກຊ້າຍທັ້ນແລ ຄັດນັ້ນພຣະຍາຈຶ່ງໃຫ້ຂຸນແກ້ວໝຸນເມືອງ ອັນນີ ໃໝ່ພົນໂຍ
ທາ (๔๑) ໄດ້ແສນນຶ່ງໃຫ້ໄປເປັນແມ່ທັບປ້ານໝຸນຫຼ ງ້ງເພື່ອຈັກແຫ່ແຫນສົມເດັ່ດລູກ
ພຣະເປັນເຈົ້າຊະເດັ່ດເຂົ້ານາເມືອງກໍນີແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນໝື້ນໜ້າຈຶ່ງເອົາໃໝ່ພົນໂຍ
ທາໄປເຖິງແຄມນ້ຳແລ້ວຈຶ່ງຈັດແຈ່ງຕົກແຕ່ງເຮືອແພນາວາໄວ້ຄ້າ ແລ້ວຂຸນເມືອງ
ກາງແລຂຸນເມືອງຂວາກັບທັ້ງຂຸນເມືອງຊ້າຍແລຂຸນແກ້ວໝຸນເມືອງ ກໍເອົາໃໝ່ພົນ
ໂຍທາໄປຮອດແຄມຝັ່ງນ້ຳແລ້ວ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຫຼວງເຈົ້າທັ້ງ ๕ ກໍເອົາໃໝ່ພົນໂຍທາ
ຂຶ້ນຂີ່ເຮືອໄຫຼລ່ອງໄປເຟັ້ນອັນນຶ່ງນົມນິນອິນທະກາມມາກນັກ ແລ້ວກໍລວດໄປຮອດໄປ
ເຖິງເຈົ້າທັ້ງ ມີ ອັນປູ່ໃນດອນເກີດທີ່ນັ້ນແລ້ວ ເຂົາຈຶ່ງພ້ອມກັນເຊີ້ງຈອກແວດລ້ອມ
ອ້ອມເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເພົ້າຄຳແຫ່ງເຈົ້າທັ້ງສີ່ພຣະອົງ ແລ້ວຂຸນຫຼວງເຈົ້າທັ້ງ
ຫ້ວ ຈຶ່ງພ້ອມກັນເຂົ້າໄປຂາບໄຫວ້ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມກັບທັ້ງນາງຈັນທາວ່າ
ເທວະຝູງຂ້າໃຫວ້ມະຫາຣາຊເຈົ້າທັ້ງສາມພຣະອົງ ບັດນີ້ພຣະຍາພໍ່ແຫ່ງເຈົ້າກູກໍ
ມີພຣະຣາຊອາດຍາໃຫ້ຝູງ (๔๒) ຂ້າທັ້ງຫຼາຍ ມາຣາທທະນານີ້ຣະນົນເຈົ້າກູທັ້ງ
ສາມພຣະອົງກັບທັ້ງນ້ານະນີ້ກາບຊະເດັ່ດເຂົ້າເມືອເມືອງກໍຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນເຈົ້າທັ້ງ
ສາມຈຶ່ງພ້ອມກັນຂານວ່າ ເອີ້ງເຮົາທັ້ງສາມກໍນັກໄຄ່ເພື່ອຈັກເມືອແຕ່ເທົ່ງຫານມຶ້ນ
ນານໝຸ້ນແລ ບັດນີ້ທ່ານທັ້ງຫຼາຍມາຣາທທະນານີ້ຣະນົນເອົາເຮົາເມືອດັ່ງນັ້ນ ເຮົາ
ກໍສາທຸດີດອນເຈົ້າທັ້ງຫຼາຍມາກນັກແລ ຄັນວ່າເຈົ້າທັ້ງສາມພຣະອົງນີ້ພຣະຣາຊ
ອາດຍາສັນນັ້ນແລ້ວ ຂຸນໝື້ນໜ້າຈຶ່ງເອົາໃໝ່ພົນໂຍທາໄຫຼ້ ງ້ອອກໄປເປັນຫົວໜ້າ

ทั้งแล ฝ่ายนั้นโพทิสัตเจ้าจึงบอกให้เรือผาสาทลอยไปตามหู้งขุนหมื่นหน้า แล้วขุนเมืองกาจึงแวดล้อมอ้อมเรือผาสาทแก้วฉะเพาะลำไปตาม เป็นพวกขันอาสากับปาหาพื้นบาดทั้งแล ฝ่ายนั้นขุนเมืองขวาก็เอาไพ่พินไยหาไปเบื้องทิบขวา ขุนเมืองซ้ายก็เอาไพ่พินไยหาไปเบื้องทิบซ้ายทั้งแล ฝ่ายนั้นขุนแก้วหมุนเมือง จึงเอาไพ่พินไยหาไหลหู้งไปหมุน (๔๓) หู้งแล้ว ก็พ้อมกับไหลหู้งขึ้นไปตามแม่น้ำอันนั้นเป็นหมู่ฉุมกันไป ตาบต่เท้าธอดหาดซายดอนจับ แล้วก็ลวดพ้อมกันจอดเรือด้วยอันลำดับกันแล้ว ขุนหมื่นหน้าจึงไหลหู้งออกไปก่อนแล้ว โพทิสัตเจ้าจึงบอกให้เรือผาสาดแก้วฉะเพาะลำไปทางบก ขึ้นไปตึกท่ำกลางเมือง เป็นดั่งลิงหัวหายก็งแก่เรือไปเหนือแผ่นดินนั้นแล ฝ่ายนั้นขุนหูวาเจ้าหัวท้ายก็เอาไพ่พินไยหาแวดล้อมอ้อมเรือผาสาดแก้วฉะเพาะลำไปทางบกตึกท่ำกางเมืองดั่งนั้นก็มีใจอันก็ดีว้อัฉุฉะจันมากนัก เขาจึงพ้อมกันเสิกเสินย้องบุนยะสิมพาน แห่งเจ้าหัวสองพระองค์ด้วยลำว่า อาโชโยนำ เรือผาสาดแก้วฉะเพาะลำเหนือนี้ ก็ลวดไปเหนือบกเป็นดั่งลิงหัวหายแก่ลากก็งหั้นไปนั้น อัฉุฉะจันแห้นำ ว่าดั่งนั้นทุกลิงๆ ก็มีแล ฝ่ายนั้นนั้นลิงหัวหายหัง ยังซายบ้อยใหญ่หังมวลเขาก็มาบั้งปู่ในสองตาบข้างทิงทาง (๔๔) บำมีบิบปู่ฉะล้ายฉะลิงหัวทุกทิงทุกแห่ง บางพ่องกวักแกว่งผ้าบูชา บางพ่องเอามาลาผายหว่านทุกเขดบ้านแลกางเมือง มีสงบันเมืองโหร้อง มีหัวสงพากถ้อง แลกองไฉ มีหัวสงฉุไขขานขุบแก้ว มีหัวเสดตาสักอันแล้วถ้วยถันงา มีทุกเสนาแหนแห่เจ้า สงสนั้นเห้าเถิงอิน เขาก็เลียบยินดีทุกหัวถ้าวเพื่อว่าเขาได้เหันหน้าสองหน่ำท้าวถืนมา กับหังบางจันหามารอดแล้วเขาก็แหนแห่สามแก่นแก้วน่าไปก็มีแล ฝ่ายนั้นลิงหัวหายก็แห่แหนเจ้าหัวสีพระองค์เข้าไปเถิงขอ่างคุ้มแห่งพระยาแล้ว เรือผาสาดแก้วฉะเพาะลำก็ลวดจอดเชิงปู่ก็มีแล ฝ่ายนั้นพระยากับหังบางเทวีแลบางสนมหังหลายก็พ้อมกับจีมจ่ำฉำเฉ มาล่ำลิงกู บังเรือผาสาดแก้วฉะเพาะลำเหนือนั้น เขาก็เป็นอันว็กว้อัฉุฉะจันมากนักแล้วก็ลวด พ้อมกันลูบอกลูบหวาง

เลียหัวๆอ่า ไอ่มีส่วนถั่งเรือผาสาทแก้วชะเผิา (๔๕) เหฺมั้นบ้เหตถั่งลีจ้า ขึ้นมาเหมือบิก เหมือนถั่งถินแก่ลาภถิา ภับขึ้นมาบ้จา ประภาบบ้าส่วนถั่งเรือเหฺมั้นบ้บา เมื่อว่าจักเอ็นรูภว่าเรือบั้นลิ ภ่บ่ถ็บ่แม่น เมื่อว่าจักเอ็นรูภว่าผาสาทลิ ภ่บ่ถ็บ่แม่นแท้ถิหฺ็แลบา ว่าถั้นบั้นเมื่อบั้นหัวอพระลามจ้าให้บาๆจับหาอันเปันพี่บ้าแห่งถิน ออกไปจากผาสาทแก้วเรือถำเสังก่อนแล้วเจ้าจ้าบิกข่าๆออกไปตามหฺัวๆทั้นแล เมื่อบั้นหัวอพระลักจ้าบิกข่าๆข้าบออกไปตามหฺัวๆหัวอพระลามแลม้ามะบิภาบแก้ว จ้าสะถิดปู่ในเรือผาสาทแก้วชะเผิาถำที่บั้นตามสุภะสำราบแห่งถินภมีแล เมื่อบั้นบาๆอิสุหหิไสถา ราชเทวิ ภ็เหับบาๆจับหาอันเปันลูภแห่งถินขึ้นมาสู่ผาสาทที่บั้นบาๆภ็อิกบ่ได้เหตว่าได้พักพาภจากภับหมีเหิๆบาบบาๆจ้าแล่นเข้าไปอุ้มเอิาบาๆจับหามาจูบชิมถิมอม่อมมาภนัก แล้วบาๆจ้าร้องไห้ร่ำไรไปมามาภหนักหนา แม่บว่าบาๆจับหาภ็อิบาๆภ (๔๖) เหับแม่แห่งถินร้องไห้ปู่บ่ป่าบ่เอิา สับบั้นบาๆจ้าซ้ำร้องไห้ภับถอมแม่แห่งถินมาภนักหั้นแล เมื่อบั้นพระยาหัตตะรัตถะภ็เหับหัวอพระลักพระลามเข้ามาหาถินสับบั้นพระยาจ้าอุ้มเอิาหัวอพระลาม มาบ้าปู่เหมือตักแห่งถินแล้วพระยาจ้าถามว่า ตาตะถูราเจ้าลูภรักแก่พ่ ยามเมื่อเจ้าลูภรักหนีไปจากพ่อับบั้นพ่ภ็มีใจอับถึดรอดถึดเถิาภาภนัก เหตว่าเจ้าลูภรักเกิดมาได้ปีๆแล้วแลหนีไปภ็พ่บา อับๆพ่ภ็ป้านเจ้าลูภรักหอดหิ้วนิมแล้วแลตายเสังภาๆหาๆภ็พ่บา บัดนี้เจ้าลูภรักมารอดมาเถิาภูพ่แล้วสับขีให้เจ้าลูภรักมีอายุหมั้นยืนร้อยเอัดพับอัสสาภ็พ่เทิ้น เมื่อบั้นหัวอพระลามจ้าบ่มีใหอ้พ่แห่งถินว่าข้าแก่พ่เป้นเจ้า ยามเมื่อข้าผู้ลูภพักพาภจากพ่เป้นเจ้าไปอับบั้นภ็เหิๆบานมีประหมานว่าได้ ๗ ปีนี้แล้วแล ข้าผู้ลูภภ็บ่มีลำทุภยาภลำบาภ (๔๗) ด้วยพยาดโพยโพยอับใดมาบงดบงแลภะทำร้ายจักเหือภ็ข้านาภ็เพื่อบุนพระยาเจ้าทั้งสอๆ อันเป้นพ่แลแม่ไปปิภเก้าๆำหัวบั้นภ็ข้าแล เมื่อบั้นพระยาหัตตะรัตถะจ้าซ้ำถามลูภแห่งถินว่าถูราเจ้าลูภรักแก่พ่ส่วนถั่งบาๆจับหาอันเป้นพี่บิๆแห่งเจ้านี้ มิถถะว่าหัวอ

ราพพะบาสอบเอาสิ่งถืบขึ้นใท้บั้นลิ รู้ว่าเจ้าลูกรักไปธิบเลอเอาจ๋างได้ภ่อ จาเมื่อบั้บท้าวพระลาม จ๋างกล่าวอ่าข้าแก่พ่อเป้นเจ้าเทดถ้วลิ พระบาพ่อ จ๋างกล่าวอ่าท้าวราพพะบาสอบ จักสิ่งบาวถืบมาใท้แก่ข้าถ้อยว่ายบั้บ จา ยามเมื่อข้าผู้ลูกไปเถิงปะถะมะทิวทีบั้บ ท้าวราพพะบาสอบมับภ่บอบปู่ใบผาสาดแห่งมับบ่ถืบจักเทื่อ สับบั้บข้าผู้ลูกจ๋างไปเอาบาวจับหาหมี่แล้วมับจ๋างถืบภ่ข้าแล ถับอ่ามับถืบมาแล้วมับจ๋างใต่ตามธิบเลอ ข้าผู้ลูกเถิง มิ เทื่อข้าผู้ลูกภ่ประจิบแพ้มับคู่เทื่อภ่ข้าแล ยามเมื่อข้าผู้ลูกจักประจิบแพ้มับบั้บ ข้าผู้ลูกภ่เอาใบบ๊อใป (๕ๅ) ผูกเอาภ่จ๋างได้ภ่ข้าบา ยามเมื่อข้าผู้ลูกได้มับแล้วมับจ๋างอ่อบใยมหิบต่าวถืบเมื่อเมื่อๆแห่งมับแล้วข้าผู้ลูกจ๋างได้เอาบาวจับหามาเถิงสำบักพ่อเป้นเจ้าทีบั้ภ่ข้าแล ถับว่าพระยากับท้าวบาวเทอิจุบชุมลูกแห่งถิบแล้ว พระยาท้าสองอับเป้นพ่อแลแม่ ภ่เอาเจ้าท้าสามเมื่อสู่ห้องห้องทีบอบ อับมีเสบาอามาดแวดล้อมอ้อมเป้นปะธิวาบมากบัก แล้วเจ้าท้า ๕ พ่อแม่ลูก ภ่สะถิดปู่ใบผาสาด ราชุบุบทุบ อบมสสอสสะดมอวบบบแล ภลาวบบพระลามมารอดเมื่อๆ ภ่แล้วเท้าบั้ภ่อบแล [๑]

เมื่อบั้บ พระยาจ๋างบอกเติบเสบาอามาดท้าทายว่า ทีบั้ ภูพระอิงจักอุสสะพิเสกลูกภู ใท้สเอ็ยราชุสัมปัตติบ้าบเมื่องแดบพระอิงแล สูท่าบท้าทายจ๋างพากับเถิงดาดิกแต่งทำสิงแล ราวลิบโดยธิบถืบพลับเท้าอั้บเท้บ ถับว่าพระยามีพระราชุอาจจะยาสับบั้แล้วเสบาอามาดท้าทาย ภ่พ้อมกับดิกแต่งทำสิงแลราวลิบบำระบวบแล้ว พระยาจ๋างใท้บาวราชุเทอิไปเอาลูกสาวอุปปราดแสบเมื่องสองคิบ ผู้บ่าชื่อว่าบาวสีพิมพา ผู้บ่าชื่อว่าบาวสีภับยา สองพี่น้องมาสู่สำบักแห่งถิบ แล้วพระยาจ๋างจูงแขบท้าวพระลักพระลามออกไปก่อบแล้วบาวราชุเทอิจ๋างจูงแขบบาวสีพิมพา แลบาวสีภับยาออกไปสู่ทำสิงแล้วพระยาจ๋างใท้ท้าวพระลามไปบั่งธงบาวสีพิมพา ผู้เป้นพี่บิงพระยาจ๋างใท้ท้าวพระลัก ไปบั่งธงบาวสีภับยาผู้เป้นน้อง แล้วพระยากับท้าบาวเทอิภ่ทิดสิงสั่งก่อบแล้วเสบาอามาดแลอุปปราดแสบเมื่องๆ จ๋าง

---

๑ จิบพูด ๔ มัด ๖

ທົດສົງບໍ່ອະບວນແລ້ວ ເສນາອາມາດທ້ຳຫຼາຍຈ່ຳອ້ຳເຊີນ (๑) ເຈ້ົາທ້ຳສ໌ຊະ
ເດັກໄປສູ່ພາສາດອາຊຸນທຸງນ ແລ້ວຄົນທ້ຳຫຼາຍຈ່ຳຕົກແຕ່ງໂຫເຫຼ້ົາພາເຂ້ົາມາ
ໂຮມໃນທ່ຳກາງພາສາດທ໌ັ້ນແລ້ວ ພຣະຍາຈ່ຳໃຫ້ທ້ຳວພຣະລາມກັບທ້ຳນາງ
ສ໌ີພິມພາໄປນ້ຳຣງກັນທ້ຳວພຣະລັກກັບທ້ຳນາງສ໌ີກັນຍາໄປນ້ຳຣງກັນໃນພາຂ້ັນ
ທ໌ັ້ນແລ້ວພຣາຫມນາຜູ້ມ໌ີຍາຈົບໄຕເພດ ຈ່ຳເອ໌ັ້ນຣງກຂ້ັນເຈ້ົາທ້ຳສ໌ພຣະອ່ຳວ່າ
ດ້ຳ ນ໌ັ້ ສ໌ີສ໌ີຄົກທ໌ິອຄົມພຣ໌ິຫມວ໌ິຫານສະຖານ ດ໌ິລ້ຳເລ໌ີດປຣະເສ໌ີດກວ່ານ ໂລກາບ ນ໌ັ້ນ
ຝູງລຸງຕາແລພ່ໍແມ່ທ້ຳເຖ້ົາແກ່ແລເສນາຈ໌ັກເອ໌ັ້ນຣງກຂ້ັນເຈ້ົາມາ ຮອດຫ້ອ່ຳງມາເ໌ີ
ຂ້ັນເຈ້ົາ ພຣະລ໌ັກກ໌ໃຫ້ມ໌ານ໌ເຕ໌ີມຕາມຂ້ັນເຈ້ົາພຣະລາມກ໌ໃຫ້ມ໌ານ໌ປ່ານ໌ຊ້ານ໌ານ໌ຊຸ້ມເຈ້ົາ
ອຸ່ນຫ ້ານ໌ສ໌ີພິມພານ໌ານ໌ຊຸ້ມສ໌ີກັນຍາງາມແມ່ນຕ້ຳງກ່ານ໌ຍແກ້ນ໌ດ໌ິງານ ນ໌ານ໌ຊຸ້ມສອ່ຳງນ໌ິ
ຮານ໌ເມ໌ັ້ງແກ້ວຂ້ອ໌ຍວ່ານ໌ແລ້ວຂ້ັນຮ໌ິ້ບນ໌ານ ນ໌ານ໌ເ໌ີ ຂ້ັນເຮ໌ິ້ຍເຊ໌ີຍບ ຍະຕຸພ ຍະວ໌ັ້ຽງດ້ຳ ນ໌ັ້ ແລ
ຄັ ນ໌ເ໌ີ ກ ບ ານ໌ ສ໌ີເຈ້ົາທ້ຳ ๔ ແລ້ວພຣະຍາຈ່ຳມອ ບ ເວ ນ ເຄ ນ ບ ້ານ ເມ ືອ ງ ໃ ຫ ້ ທ ້ າ ວ ພ ຣ ະ
ລ ານ ສ ເ ວ ີ ຍ ຣ າ ຊ ສ ັ ນ ປ ັ ດ ດ ິ ບ ້ ານ (๕) ເ ມ ືອ ງ ເ ປ ັ ນ ທ ີ ່ ສ ຸ ດ ທ ີ ່ ແ ລ ້ ວ ພ ຣ ະ ຍ າ ຈ ່ ຳ ໃ ຫ ້ ທ ້ ຳ ວ
ພ ຣ ະ ລ ັ ກ ເ ປ ັ ນ ອ ຸ ປ ປ ຣ າ ດ ແ ຕ ່ ງ ແ ປ ງ ຕ ານ ຄ ົ ນ ກ ໍ ມ ີ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ພ ຣ ະ ຍ າ ຈ ່ ຳ ໃ ຫ ້ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ
ຫ ຼ ານ ປ ຸ ກ ແ ປ ງ ພ າ ສ າ ດ ๓ ຫ ຼ ້ ຳ ຫ ຼ ້ ຳ ນ ໍ ້ ຳ ອ ັ ນ ແ ລ ້ ວ ດ ້ ວ ຍ ແ ກ ້ ວ ແ ລ ຄ ຳ ທ ້ ຳ ມ ອ ນ ຫ ຼ ້ ຳ ນ ໍ ້ ຳ
ໃ ຫ ້ ທ ້ ຳ ວ ພ ຣ ະ ລ ານ ກ ັ ບ ທ ້ ຳ ນ າ ງ ສ ໍ ້ ີ ພ ິ ມ ພ າ ໄ ປ ປ ູ ່ ຫ ຼ ້ ຳ ນ ໍ ້ ຳ ໃ ຫ ້ ທ ້ ຳ ວ ພ ຣ ະ ລ ັ ກ ກ ັ ບ ທ ້ ຳ ນ າ ງ
ສ ໍ ້ ີ ກ ັ ນ ຍ າ ໄ ປ ປ ູ ່ ຫ ຼ ້ ຳ ນ ໍ ້ ຳ ໃ ຫ ້ ນ ້ ານ ມ ະ ນ ິ ກ າ ບ ແ ກ ້ ວ ໄ ປ ປ ູ ່ ຕ ານ ສ ຸ ກ ຂ ະ ສ ຳ ຣ ານ ແ ລ ້ ວ ພ ຣ ະ ຍ າ
ຈ ່ ຳ ໃ ຫ ້ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ ຫ ຼ ານ ປ ຸ ກ ແ ປ ງ ພ າ ສ ານ ຫ ຼ ້ ຳ ນ ໍ ້ ຳ ເ ພ ື ່ ອ ໃ ຫ ້ ເ ປ ັ ນ ທ ີ ່ ປ ູ ່ ແ ກ ່ ນ ານ ຈ ັ ນ ທ ານ ທ ັ ້ ນ ແ ລ
ຄ ັ ນ ວ ່ ານ ທ ້ ຳ ວ ພ ຣ ະ ລ ັ ກ ພ ຣ ະ ລ ານ ໄ ດ ້ ສ ເ ວ ີ ຍ ຣ າ ດ ບ ້ ານ ເ ມ ື ອ ງ ແ ລ ້ ວ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ ຫ ຼ ານ ກ ໍ ເ ປ ັ ນ ອ ັ ນ
ສ ຸ ກ ຂ ະ ສ ຳ ຣ ານ ນ ານ ກ ນ ັ ກ ກ ໍ ບ ໍ ່ ມ ີ ບ ຸ ຄ ລ ະ ຜ ູ ້ ໃ ດ ທ ຸ ກ ຍ ານ ກ ໍ ຶ ດ ປ ານ ກ ດ ້ ວ ຍ ວ ັ ດ ຖ ຸ ເ ຂ ້ ຳ ຂ ອ ງ ເ ງ ິ ນ
ທ ອ ງ ແ ລ ເ ຂ ້ ຳ ນ ໍ ້ ຳ ໂ ພ ຊ ນ ະ ອ າ ຫ ານ ອ ັ ນ ໃ ດ ອ ັ ນ ນ ຶ ່ ງ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ປ ຣ ະ ການ ນ ຶ ່ ງ ສ ່ ວ ນ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ
ຫ ຼ ານ ອ ັ ນ ຖ ່ ອ ຍ ຮ ້ ານ ຍ ຸ ບ ບ າ ດ ຈ ຳ ໃ ຮ ແ ລ ລ ັ ກ ໂ ຈ ນ ທ ້ ຳ ຫ ຼ ານ ກ ໍ ບ ໍ ່ ເ ກ ີ ດ ມ ີ ກ ໍ ເ ພ ື ່ ອ ເ ຕ ຊ ະ
ສ ົ ມ ພ ານ ເ ຈ ້ ຳ ທ ້ ຳ ສ ອ ງ ພ ີ ່ ນ ້ ອ ງ ອ ັ ນ ໄ ດ ້ ສ ເ ວ ີ ຍ ຣ າ ດ ບ ້ ານ ເ ມ ື ອ ງ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ເ ທ ສ ສ ນ າ ສ ່ ຳ
ສ ອ ນ ດ ້ ວ ຍ ຄ ຳ ດ ີ ຄ ຳ ງ ານ ທ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ທ ້ ຳ ວ ພ ຣ ະ ລ ັ ກ ພ ຣ ະ ລ ານ ໄ ດ ້ ສ ເ ວ ີ ຍ ຣ າ ດ
ບ ້ ານ ເ ມ ື ອ ງ ແ ລ ້ ວ ເ ຈ ້ ຳ (๔) ກ ໍ ລ ະ ນ ຶ ກ ຄ ຶ ດ ເ ຖ ິ ງ ເ ມ ັ ່ ງ ແ ຫ ່ ງ ຕ ົ ນ ອ ັ ນ ໄ ດ ້ ໄ ປ ປ ຣ ະ ສ ົ ບ ພ ົ ບ ພ ໍ ້
ແ ລ ້ ວ ແ ລ ເ ອ ົ າ ກ ັ ນ ເ ປ ັ ນ ພ ີ ່ ເ ປ ັ ນ ເ ມ ັ ່ ງ ກ ັ ນ ໃ ນ ກ າ ລ ະ ເ ມ ື ່ ອ ເ ຈ ້ ຳ ທ ້ ຳ ສ ອ ງ ໄ ປ ຍ ຸ ທ ທ ະ ກ ຳ ສ ິ ງ
ຄ ານ ໃ ນ ກ າ ລ ະ ປ ານ ນ ັ ້ ນ ເ ຈ ້ ຳ ທ ້ ຳ ສ ອ ງ ຈ ່ ຳ ໃ ຫ ້ ພ ວ ກ ນ ້ ອ ຍ ໄ ປ ທ ັ ນ ເ ອ ົ າ ຊ ຸ ນ ເ ສ ນ າ ທ ້ ຳ ຫ ້ າ

มาสู่สำนักแห่งตนแล้ว เจ้าจึงกล่าวอ่า ดูธาท่านทัฬหาย อันเป็นเสนา
อามาณยามเมื่อเพื่อพี่น้องได้ไปยุทธนาการสิงคามปางนั้น เพื่อพี่น้อง
ทัฬสองก็ได้ไปพบพ้นางทัฬหาย ๑๔ คนในท่ำ ภาษาทมิฬว่าพันนั้นเพื่อพี่
น้องทัฬสองก็ได้ไปสนสู่ปู่กินกับด้วยนางทัฬหาย ๑๔ คนนั้นนางทัฬหายก็
มักใคร่ปากมากับถอมเพื่อพี่น้องทัฬสองมากนักท่อว่า ๑ "บ่" เป็นคุณพันธะ
อันหนัก เพื่อพี่น้องทัฬสองก็บ่ให้นางทัฬหายมากับถอมนั้น เพื่อพี่น้อง
ทัฬสองได้สเวียรากบ้านเมืองแล้ว ท่านทัฬหายจึงตักแต่งของฝากบัน
นะการไปกล่าวต้านโอมเอานางทัฬหายมาถวายแก่เราพระอิง ป่าช้า
ป่านางเท้าวันเห็น เมื่อนั้นเสนาอามาณทัฬหายจึงไหว้พระยาว่า เห
วะฝูงข้าไหว้มะหาราชเจ้า ส่อนถั่วนางทัฬหายฝูงนั้นเอา (๕) ปู่บ้านใด
เมืองใดก็ข้าจา เมื่อนั้นพระยาจึงกล่าวว่า ดูธาท่านทัฬหายเราพระอิง
ก็บ่รู้จักอันจักบอกแก่ท่านทัฬหายได้ชะแล เทถ่านางทัฬหายฝูงนั้นปู่
ทัฬหายหินทาง เราพระอิงจักให้ม้ามะนีภาบไปกับถอมท่านทัฬหาย หาก
จักรู้แจ้งชะแล ถันว่าพระยามีพระราชอาจจะยาสันนั้นแล้ว เสนาอา
มาณทัฬหาย จึงพ้อมกับตักแต่งเกาถาเมื่อถินถีแล้ว พระยาจึงให้ถิน
ทัฬหายไปหาบอินเอาเข้าของทัฬหาย มาใส่ในเรือผาสาทแก้วชะเพาถำ
บ่อากจักนับอ่านได้แล้ว พระยาจึงกล่าวเชิญม้ามะนีภาบว่า ดูธาท่าน
ม้ามะนีภาบแก้ว ท่านจึงพาเสนาทัง ๕ ไปกล่าวต้านโอมเอานาง ๑๒
ถินอันเราทัฬหายไปปะสบพบพ้ในเมื่อเราทัฬหายเดินทางนั้น มาให้แก่
เราพระอิงทัฬสองพี่น้องแด่เห็น เราพระอิงทัฬสองพี่น้องก็ถืดรอดถืด
เถิงนางทัฬหายมาภนักชะแล แม่นว่านางทัฬหายก็ เอาก็จักถืดรอดถืด
เถิงเราพระอิงก็บ่รู้แจ้งได้แล้ว ยามเมื่อเราพระอิงได้พักพาภจาก (๖)
นางทัฬหายมานั้น นางทัฬหายก็ร้องไห้มากับถอมเรามาภนัก จึงได้
ว่านางทัฬหายถืดรอดถืดเถิงเราเพื่อถั่งนั้นแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจึง
ขาน(ว่า)เอิ ๆ ข้าก็จักพาเอาไปเอานางทัฬหายมาให้ได้ทั้งแล ถันว่า
ม้ามะนีภาบกล่าวถั่งนั้นแล้ว ขุนเสนาทัฬท้าวจึงเอาไปขาบลา พระยา

---

๑ ใบลานจานก่ำ ฮูบถืกับกับใบลาน บ้านบาชอบ ผูก ๔ มัด ๖ หน้า ก แต่ว่าตาม
มะหาวิชูบ คำว่า "บ่" ถวนตัดออก ถวนเป็น "ท่อว่าเป็นคุรุพันธะอันหนัก"

ลามมะลาถ แลอุปปะถากท้าวพระลัก แลอุบเสบาทัง ๕ แลม้ามะนิภาบ จิ่งเอาไพ่พิบโยทาได้ ๓ ทื่น แล้วกำพ้อมกับเข้าไปสู่เรือผาลาถแก้วจุะเผิาคำทุกลิบ ๆ แล้ว ม้ามะนิภาบจิ่งบอกใท้เรือผาสาถแก้วจุะเผิาคำ จิ่งจุะเดัดไปด้วยล่องอากาถกางหาวเป้นถั้งนิกแล หิ่งอันบินไปเพื่ออากาถ ปีกกอักอาถบินไปนั้นแล ในเมื่อจุบเสบาทัง ๕ แลม้ามะนิภาบกับทังไพ่พิบโยทาสามทื่น พ้อมกับขึ้นขี่เรือผาสาถแก้วจุะเผิาคำไปอันนั้น กำลอดไปรอดไปเถิงเมืองหวายอันเป้นที่ปู่แห่งบางทัสีทั้นแล เมื่อนั้นลิบทังหลายอันปู่ในเมืองหวาย (ก) ทื่นั้นเอากำลิงแลเหันเรือะาสาถแก้วจุะเผิาคำ อันป่อมาเพื่ออากาถกางหาวสันนั้น เอากำพ้อมกับท้องสว่างแจ่วๆว่า ถูธาเจ้าทังหลายเริย เจ้าทังหลายจ่ำลำลิงถูผาสาถตกลิงมาแต่ชั้นฟ้าพุ้นเทื่น ว่าถั้งนิ้ทุกลิบๆกำมีแล เมื่อนั้น บางทัสี ได้บินสงๆลิบทังหลายท้องสว่างแจ่วๆสันนั้น บางทัสีกำพ้อมกับแล่นออกมาป้นปู่ชานบินผาสาถลำลิงถูทั้นแล ลับอ่านบางทัสีรู้แจ้งว่าแม่นเรือท้าวพระลักพระลาม อันเป้นผัวแห่งตินถืนมาสันนั้น บางทัสีกำมีใจอันชุ่มชื่นบินถืมากนัก บางทัสีจิ่งพ้อมกับกล่าวอ่า โอ้นผัวเราถืนมาแล้วๆ ว่าถั้งนั้นทุกลิบๆแล้วบางทัสีจิ่งพ้อมกับบ่าปู่ลำลิงถูทั้นแล เมื่อนั้นเรือผาสาถแก้วจุะเผิาคำ จิ่งบินเจ็ดลิงมาเถิงฮ่องคุ้มแล้วกำลอดจอดเชิาตั้งปู่เหนือบถั้งผาสาถ อันตั้งปู่เหนือแผ่นถินนั้นแล เมื่อนั้นบางทัสีจิ่งพ้อมกับแล่นไปลำลิงถูกำบ่เหันผัวแห่งตินในเรือหิ่นั้น กำห่อเหันแต่ลิบโทหัวลอกจากเรือหิ่นั้น (ฃ) มีมากมีหูายบางทัสีจิ่งพ้อมกับ "บุบิ่น" [๑] เอ้าไปในเรือหิ่นั้น บางจิ่งเหันม้ามะนิภาบ อันบอบปู่ในเรือหิ่นั้น แล้วบางจิ่งถามว่า ถูธาท่านม้ามะนิภาบแก้ว ส่วนถั้งท้าวพระลักพระลามอันเป้นผัวแห่งข้าบ่เหันมากับถอมเจ้าทังสีนั้นจา เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ่งกล่าวอ่า ข้าแก่เจ้าบาง ส่วนถั้งท้าวพระลักพระลามอันเป้นผัว

---

๑ ตามมะหาวิชุย บุบิ่น ถวบเป้น บุบั้น แต่ว่า ในลานจานก่ำชุยถือกับกับบ้านนาชอบ ผูก ๔ มัด ๖ หน้า ๑๐

ແຫ່ງເຈ້ານາງທ້າສິ້ນນັ້ນບໍ່ໄດ້ນາກັບດອນຕູຂ້າທ້າຫຼາຍວ່າດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນນາງທ້າ
ສີ່ໄດ້ຍິນຄຳມ້ານະນີ້ກາບກລ່າວສັນນັ້ນ ນາງທ້າສີ່ກໍມີຫນ້າອັນໜ້ອມດອມອັນນາກ
ນັກແລ້ວ ນາງທ້າສີ່ຈຶ່ງຊ້ຳຖາມວ່າ ດູຣາທ່ານນ້ານະນີ້ກາບແກ້ວສ່ອນດັ່ງທ້າວພຣະ
ລັກພຣະລານ ອັນເປັນພີ່ແຫ່ງຂ້ານັ້ນ ເປັນພຍາດໃຣຄາເບື້ອງໃດ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້
ນາກັບດ້ວຍເຈ້ານັ້ນຈາ ຮູ້ວ່າທ້າວພຣະລັກພຣະລານນີ້ໃຈອັນເປີດໜ່າຍບັງຕູຂ້າ
ທ້າຫຼາຍ ແລ້ວແລ່ປຣະວາງໃຫ້ຕູຂ້າທ້າຫຼາຍເປັນແມ່ຮ້າງນັ້ນລີ ຮູ້ວ່ານັ້ງຈັກນາ
ນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້າແກ່ເຈ້ານາງ ເຫດດັ່ງລີ້ທ້າວ
ພຣະລັກພຣະລານ (ດ) ຈຶ່ງຈັກປຣະວາງໃຫ້ເຈ້ານາງທ້າຫຼາຍເປັນແມ່ຮ້າງໄດ້ນັ້ນ
ເດ ເມື່ອນາງທ້າສີ່ໄດ້ຍິນນ້ານະນີ້ກາບກລ່າວວ່າ ທ້າວພຣະລັກພຣະລານບໍ່ປຣະ
ບໍ່ວາງຕົນໃຫ້ເປັນແມ່ຮ້າງສັນນັ້ນນາງທ້າສີ່ກໍມີໃຈອັນຊຸ່ມຊື່ນຍິນດີນາກນັກ ແລ້ວ
ນາງທ້າສີ່ຈຶ່ງຊ້ຳຖາມວ່າ ດູຣາທ່ານນ້ານະນີ້ກາບແກ້ວ ຄັນວ່າທ້າວພຣະລັກ
ພຣະລານ ບໍ່ປຣະວາງຕູຂ້າທ້າຫຼາຍໃຫ້ເປັນແມ່ຮ້າງສັນນັ້ນ ເຫດດັ່ງລີ້ທ້າວພຣະ
ລັກພຣະລານຈຶ່ງບໍ່ນາປ່ານຕູຂ້າທ້າຫຼາຍແດ່ນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງ
ກລ່າວວ່າ ຂ້າແກ່ເຈ້ານາງທ້າຫຼາຍເຣີຍທ້ານ ຂ້າຈັກບອກເລົ່າໃຫ້ເຈ້ານາງທ້າຫຼາຍຮູ້
ແຈ້ງກ່ອນເນີ ເຈ້ານາງທ້າຫຼາຍປ່າຄອງເຫັນທ້າວພຣະລັກພຣະລານຈັກເທົ້ອນັ້ນ
ເທົ້ນທ້າວພຣະລັກພຣະລານບໍ່ໄດ້ນາຈຶ່ງໄດ້ໃຊ້ຕູຂ້າທ້າຫຼາຍນາກລ່າວຕ້ານໂອນເອົາ
ເຈ້ານາງທ້າຫຼາຍດຸ່ງນີ້ແລ ເມື່ອນັ້ນນາງທ້າສີ ໄດ້ຍິນຂ່າວສານອາການທ້າວພຣະ
ລັກພຣະລານຕົກແຕ່ງໃຫ້ນ້ານະນີ້ກາບນາກລ່າວໂອນເອົາດົນສັນນັ້ນ ນາງທ້າສີ່ກໍມີ
ໃຈອັນຊຸ່ມຊື່ນຍິນດີນາກນັກແລ້ວ ນາງທ້າສີ ຈຶ່ງພ້ອມກັນໜີເມື່ອສູ່ທີ (๑๐) ປູ່ແຫ່ງ
ຕົນແລ້ວ ນາງພິມມະສອນຄອນລາດຈຶ່ງກລ່າວເຊີ້ງນາງທ້າສາມວ່າ ດູຣາເຈ້ານ້ອງ
ທ້າສາມບັດນີ້ເຮົາທ້າສີ່ພີ່ນ້ອງຈັກໄດ້ເມື່ອເຮືອນຜົວໃນເມື່ອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກ
ພຸ້ນແລ ເຮົາທ້າຫຼາຍຈັກໄດ້ເຫັນໜ້າຜົວເຮົາບໍ່ເທົ່ານານແລວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວກໍລວດ
ຈອບນອບຄອບຟ້າຢູ່ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ ຂຸນເສນາ "ທ້າສີ" ๑ ຈຶ່ງພ້ອມກັນຕົກ
ແຕ່ງທຸງນເງິນ ທຸງນຄຳ ໃສ່ຂັນເງິນຂັນຄຳບໍຣະບວນແລ້ວ ຂຸນໜຶ້ນໜ້າ ຈຶ່ງຖື
ຂັນຄຳອອກໄປກ່ອນແລ້ວ ຂຸນເມື່ອງກາງຈຶ່ງຖືຂັນເງິນໄປຕາມຫຼັງແລ້ວ ຂຸນ

---

๑ ຄວນເປັນຂຸນທ້າຫ້າ ເພາະວ່າຕໍ່ໄປ ບອກຊື່ຫ້າຂຸນ ໃບລານຈານກ່າຂຸນ ຄືກັບບ້ານນາຊອນ
(ພຸກ ๔ ມັດ ๖ ໜ້າ ๑๕)

ເມືອງຂວາ ແລະຂຸນເມືອງຊ້າຍ ກັບທັງແກ້ວໝູນເມືອງ ຈົ່ງບອກໃຫ້ບ່າວ
ໃໝ່ທັ້ງນວນຫາບເຂົ້າຂອງ ອັນເປັນຄ່າແກ່ວສິນຄອງ ມີຕົ້ນວ່າແກ້ວໂກດນ້ຳ
ເງິນໂກດນ້ຳ ກັບທັງເສື້ອຜ້າ ຊ້າງມ້າ ງົວຄວາຍ ແລະສິ່ງແລໂກດແລ້ວຂຸນ
ໝື້ນ ກັບທັ້ງຂຸນນາງ ຈົ່ງຂຶ້ນສູ່ພາສາດພຣະຍາພຣິຫມຈັກ ແລ້ວຂຸນເສນາ
ທັ້ງສາມ ຈົ່ງຫາບຫາມເອົາເຂົ້າຂອງທັ້ງນວນຂຶ້ນໄປເຕັນພາສາດທັ້ງນວນແລ້ວ
ຂຸນໝື້ນໜ້າຜູ້ມີຍຍາຈົ່ງຂາບລົງສາມທີ ແລ້ວຈົ່ງພ້ອມ (๑๑) ກັນໂຈນເອົາຂັນ
ເງິນຂັນຄຳຖວາຍພຣະຍາແລ້ວ ຈົ່ງກລ່າວວ່າເທວະຝູງຂ້າໄທວ້ ມະຫາຣາຊ
ເຈົ້າ ບັດນີ້ລູກເຂີຍມະຫາຣາຊເຈົ້າ ຕົນເປັນເຈົ້າແກ່ຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍ ຈົ່ງ
ພາກັນຂົນຂວາຍຫາຊອກໃຊ້ເລີຍເລົ່າໄພ້ນຳມາຖວາຍແກ່ພຣະຣາຊາຕົນພໍ່ ເພື່ອ
ໃຫ້ເປັນຄ່ານພຣະໜໍ່ເທວ້ຳກະສັດຕາ ພຣະຈົ່ງມີໃຈກະຣຸນາລູກເຕ້ົ ພຣະຈົ່ງ
ໃຫ້ສີແຈ່ມເຈ້ົນາງງາມແກ່ທ້ົາວພຣະລັກພຣະລາມ ອັນເປັນລູກພຣະບາດຍໍ
ແກ່ມະຫາຣາຊເຈ້ົ ຈົ່ງກູນາກໍຂ້າແທ້ົນ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາພຣິຫມຈັກອັຄຄະວະ
ຣາຊໄດ້ຍິນຄຳຈາແຫ່ງກວານໝື້ນໜ້ົ ພຣະຍາຈົ່ງອ່ວຍໜ້ົ ຕໍ່ຈາຣະຈາ
ວ່າດູຣາທ່ານທັ້ງຫຼາຍອັນເປັນຄົນໃຊ້ເຮົາກໍບໍ່ຂັດຂືນບາດໃຫ້ບຸດຕາ ຍາມເມື່ອ
ສອງຄົນຂາຈົນຈາກເຮົາມໍ່ວາງລູກພາກໄປຕາມ ທີ່ວ່າທ້ົາວພຣະລັກພຣະລາມ
ຫາກບໍ່ເອົາໄປນ້ອມ ບັດນີ້ທ່ານທັ້ງຫຼາຍກໍນາຂາບນ້ອມຕົນເຮົາວ່າ ຈັກຂໍນົ່ງ
ເບົາລູກນ້ົ ບັດນີ້ເຮົາຈັກວາງແກ້ວກົ່ງເມື່ອພລັນທ່ານທັ້ງຫຼາຍຈົ່ງເອົາ
ພຣະຈອມທັນບຸນກວ້ົາງເມື່ອສິ້ນສ້ົາງສເວີຍ (๑๒) ເມືອງເທ້ົາວັນແທ້ົນ ຄັນວ່າ
ພຣະບາກລ່າວຄ້ົງນັ້ນແລ້ວ ຂຸນໝື້ນໜ້ົ ຈົ່ງເອົາເຂົ້າຂອງທັ້ງນວນຂາບ
ຖວາຍແກ່ພຣະຍາພຣິຫມຈັກ ເພື່ອໃຫ້ເປັນຄ່ານແກ່ວຄ່ານຄອງແລ້ວຂຸນໝື້ນໜ້ົ
ຈົ່ງຊ້ຳກລ່າວອ່ານເທວະຝູງຂ້າໄທວ້ມະຫາຣາຊ ເຈ້ົາສ່ອນຄ້ົງເຂົ້າຂອງທັ້ງຫຼາຍຝູງນ້ົ
ຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍກ ຖວາຍແກ່ມະຫາຣາຊເຈ້ົາທັ້ງນວນ ນີ້ຕົ້ນວ່າແກ້ວໂກດນ້ຳຄຳ
ໂກດນ້ຳ ເງິນໂກດນ້ຳເສື້ອຜ້າອາພອນແລສິ່ງແລໂກດ ເພື່ອໃຫ້ເປັນໝູ່ໄຂປາກ
ໜາກໄຂຄ ຂອງອັນໃດບໍ່ພໍກໍຫາກໜົດທໍ່ນ້ົ ຂໍໃຫ້ພຣະແຜ່ນແຜ້ວກູນາປ່າ
ໃຫ້ເປັນໄທສາ ແກ່ຝູງຂ້າເພື່ອວ່າປາກໄດ້ນາງໜຸ່ມໜ້ົາເມື່ອເມືອງ ປ່າໃຫ້
ມີຄຳເຄືອງ ແກ່ລູກພຣະເຈ້ົ ຂໍໃຫ້ພຣະຢູ່ເກ້ົາກູນາກໍຂ້າແທ້ົນ ວ່າດ້ົງນັ້ນ ເມື່ອ
ນັ້ນພຣະຍາພຣິຫມຈັກຈົ່ງຖາມຂຸນໝື້ນໜ້ົວ່າດູຣາທ່ານທັ້ງຫຼາຍ ຝູງເປັນຄົນໃຊ້

ว่าสูท่านทัฬหายโก้นางแล้วถ้วนนั้น สูท่านทัฬหายจักเมื้อมื้ใดอันใด
นั้นจาเราพระอริยกมักโล่ปากรู้แจ้ว เพื่อว่าเราพระอริยจักจักแจ่งบอก
(๑๓) เถ้นกันไปสิ้งลูกเราพระอริยแล เมื้อนั้นขุนหมื่นหน้าจ้ำขาวโหว้
พระยาว่าเภอะฝูงข้าโหว้มะหาราชเจ้าทั้นี้ ฝูงข้าทัฬหาย จัก
โก้เมื้อหน้าเสังก่อนแล้ว ฝูงข้าทัฬหายจักไปโฮมเอานางหมั่นแก้วหูหาย
แหว่งหูหายหินเพื่อว่าปากโก้นางหูหายคืนเมื้อหมมแจ่มเจ้า คืนว่าโก้นาง
หมุนเหนื้าโสพาฝูงข้าทัฬหายจักหู้บคืนมา กำจ้ำลาเมื้อบ้าน ฝูงข้าทัฬ
หูหายปากต้านทั่นั้นแล้ว กำจักขาบลาไปกำข้าแล เมื้อนั้นพระยาพริหม
จ้ำมาจ้ำขาบว่าเอ้ๆ คืนว่าท่านทัฬหูหายไปโฮมเอานางหูหายคืนโก้แล้ว จ้ำ
จักหู้บคืนมาเอานางทัฬ ๔ เมื้อพ้อมกันทีฦงวถ้วนั้น ท่านทัฬหูหายกำ
จ้ำพากันไปก่อนเทื้น คืนว่าท่านทัฬหูหายหู้บคืนมารอดทั้นี้แล้ว เราพระ
อริจ้ำจักจัดแจ่งตักแต่งไปสิ้งลูกเราทัฬ ๔ พ้อมกันเหื้อฦงวกำฝันอันง่าย
บ้างบักขะแล ว่าถ้วนั้นเมื้อนั้นนางทัฬ ๔ อันมีนางพิมมะสอน
ถอนลาดฝันตื้นกำพ้อมกันมาลักจอบฟังบัง (๑๔) กิยาอากาบทัฬ
มอบนางกำโก้ยินคำคืนใช้กับทัฬพระยาพ่อ ต้านจาระจาเชิ้งกันไปมา
ว่าคืนใช้บังจักไปโฮมเอานางหูหายคืน เมื้อให้แก่ผิวแหว่งตินถ้วนั้น
นางกำบ่มักโล่จักฝันน้อยแหว่งใด นางกำมักโล่ปากเมื้อสังก่อนแล้ว
จ้ำให้นางทัฬหูหายฝูงนั้นเมื้อฝันน้อยแหว่งติน นางทัฬ ๔ จ้ำ
พ้อมกันแล่นไปร้องโห้แอ่วอวย กับถอมแม่แหว่งตินว่าข้าแม่
แม่ฝันเจ้าส่อนถ้วคืนใช้ นางปากเว้ากับถอม พระยาบ่อว่าจักโก้ไป
โฮมเอานางหูหายคืนมาโห้ แก่ผิวตูข้าทัฬหูหาย ว่าถ้วนั้นบักขีตู
ข้าทัฬหูหายกำมักโล่ปากเมื้อ ปู่กับถอมผิวตูข้าทัฬหูหายก่อนแล้ว จ้ำให้
นางทัฬหูหายฝูงนั้นมาเฝันน้อยแหว่ง ฝูงข้าทัฬหูหายกำข้าแล ปละกางบ้ำ
ฝูงข้าทัฬหูหายกำโก้พักพากจากผิว เหิงนางมากบักปูงข้าทัฬหูหายกำมัก
โล่ปากเมื้อเหับหน้าผิวแหว่งตูข้าทัฬหูหายมากบัก กำข้านาเมื้อนั้นนางสุ
วันนะสีสาตินเฝันแม่ โก้ยินคำลูกแหว่งตินกล่าวสันนั้น นางกำมีใจมักโล่
ปากหิว มากบักนางจ้ำกล่าวว่าตูธาเจ้าลูกธักทัฬ(๑๕)สี แม่เรียเจ้าลูก

ธัมขาได้กล่าวอ่าจักเมื่อก่อนคิมใช้ภ์เผ่เหื้น คิมทั้งหลายจักหิวธอวัน
เจ้าลูกธัมมากมักด้วยคำว่าลูกสาวพธะขา พธิหมจักยังเป็นเจ้าเมื่อๆ
หวายให้เธ่อเผ่ไปหาผู้ชายมากมัก พุ้นเผอ่าถั้งนั้นภ์เผ่งา เมื่อนั้น
บางทั้ง ๔ จิ๊งกล่าวอ่าข้าแก่เผ่เป็นเจ้าเรียใบเมื่อฝูงข้าให้เธ่อไปสันนี้
ภ์บ่ใช่ให้เธ่อไปหาผู้ชาย ยังเป็นบ่าวน้อยบ่าวหนุ่มหิวกางภากหากชาย
ภ์ข้างา ภ์ให้เธ่อไปหาผิวสีงามงอแลงา ส่วนถั้งคิมทั้งหลายเกิดมา
ใบโลกนี้ ถังอ่าบุถละผู้ใดมียังธัก แลคิมธิบปำแปงผิวตัง บ่
มักใส่จักเป็นเผ่ร้าง เผ่หม้ายสันนั้น มักปากเจ้าทั้งหลายยังมีพธะเจ้า
เป็นปธะหานภ์จักเสิกเสินย้องบ่อ่า ยิงผู้นั้นเป็นคิมดีแล ปธะเสิดมาก
มักภ์ข้างา ขำแก่พธะธาชมาดาจ้างไปหน่วงอยบพธะขาพ่ำแต่งคิมไปสิ่ง
ตูข้าทั้งหลายให้ใส่เหันหน้าผิวตูข้าทั้งหลายแล่ภ์ข้าเหื้น เมื่อนั้นบางสุ
วันนะสีสาตินเป็น (๑ฉ) เผ่จิ๊งกล่าวอ่า ดูธาเจ้าลูกธักแก่เผ่สายใจ
เจ้าเผ่ป่าใส่ผ้าวธิบอ่าจักไปเผ่เหื้น ขำให้เจ้าลูกธักทั้ง ๔ ยิดปู่เก๊า
สามอัน พ่ำให้คิมใช้ไปเมื่อหน้าคืนมาแล้อ เผ่จักให้พธะขาพ่ำแห่งเจ้า
แต่งคิมไปสิ่งกับด้อยคิมใช้ ให้เหันหน้าผิวแห่งเจ้าภ์เผ่แล
เหดถั้งลีเจ้าลูกธักเล่าไปติดห้อยกับดอมผิวแล้อ ใลละปธะเพื่อพ่ำแม่อัน
ใส้ล้างดูมาแต่น้อยภ์เผ่จา เมื่อนั้นบางทั้ง ๔ จิ๊งพ้อมกับกล่าวอ่าสา
ทุๆ เจ้าปู่หิวผู้ข้าเธีย เผื่อข้าทั้งสีอันเป็นลูกแห่งเผ่เป็นเจ้าให้เธ่อ
ไปหาผิวสันนี้ ภ์บ่ใช่ว่าจักใลละปธะพ่ำแลเผ่เป็นเจ้า ภ์บ่มีภ์ข้างา
แม่นว่าฝูงข้าทั้งหลายใส้ ๑ ยืนหนีไปติภขอบฟ้าแดนดินที่ใดภ์ดีฝูงข้าทั้ง
หลายภ์ยังยืมีนิบหาบุนแลคุนพ่ำแม่ ทั้งสองไปปิกเก้างำหิวภ์ข้างา
อันบิ๊งส่อนถั้งท้าวพธะลักพธะลาม อันเป็นผิวแห่งตูข้าทั้งหลายนี้ภ์ดี
พธะขาทั้งสอง อันเป็นพ่ำแลแม่ (๑๗) ภ์รู้แจ้งว่าเป็นแขกต่างใก
ใหต่างอื่นแล้อ เหดสันใดพ่ำแลเผ่ทั้งสองจิ๊งปุกแปงแฝงย้อมให้เป็น
ผิวแห่งตูข้าทั้งหลายนั้นจา ที่นี้ตูข้าทั้งหลายใส้เป็นผิวเผ่งกันแล้อ ฝูง
ข้าทั้งหลายภ์มักใส่ปากเมื่อหาผิวฝูงข้าทั้งหลาย มากมักนักนี้ ฝูงข้า

---

๑ ใบลานจานก่ำอยบถึกับ "ยืนหนีไป" แต่ว่าถอนเป็น ยืนหนีไป เพราะว่าคิมเมื่องหวาย ยืนใส้

ท้าวทายจักชักอุปปะมาให้แม่เป็นเจ้ารู้แจ้งก่อนบิ แม่เรียอันบ่ได้ชื่อว่า
สิบชั่นบ่ปานปา สิบลิอ[๑] อาบ่ปานพ่อแลแม่ สิบเท้าแก่บ่ปานผิว
แลแม้ว อ่ากั้งนั้นบาแม่เรีย เมื่อนั้นบางสุอันนะสีสา ผู้เป็นแม่ได้ยิน
คำลูกแห่งติบกล่าวสันนั้น บางผู้เป็นแม่จิ่งชักอุปปะมา ให้ลูกฉิบฟัง
อ่ากั้งบ่ ดูธาเจ้าลูกรักแม่เรีย อันบ่ได้ชื่อว่าพ่อแม่ร้าย บ้อยบ่างเล้า
หายเสง ถันอ่าผิวแม้งร้ายยามกงอเล้าภายเป็นเผิ้นแม่บา ขอให้เจ้า
ลูกรักย่าได้ติดห้อยกับดอมผิวแล้อ แลหฺ างลืมเสงยังเผือท้าสองอันเป็นพ่อแลแม่นั้นเบิ ถันอ่าเจ้าลูกรักมักใส่ปากเมือ (๑๒) หาเจ้าแท้ ๆ ก้างนั้นแม่หากจักไปขาบหฺองอาจจะยาพ่อแห่งเจ้า แต่งถิบไปสิ่งให้ ได้เหันหน้าผิวแห่งเจ้ากำแม่แล ถันอ่าบางสุอันนะสีสากล่าวเชิ่งลูกแห่งติบสันนั้นแล้อ บางจิ่งลิงจากผาสากแห่งติบไปสู่สำนักพระยาพริหมจักอันเป็นผิวแห่งติบแล้อ บางจิ่งบ่มีใหอ้อ่า เหอะข้าแก่มะหาราชเจ้า บักบ้างท้าสีกำมักใส่ปากเมือหาผิวมากบัก แม่นอ่าผู้ข้าหากมีคำห้ามห่ำใดกำดี บางท้าสีกำบ่ฟัง กำห่ำยังถันกล่าวอ่า ผู้ข้าปากเหันหน้าผิวแท้ ๆ อ่ากั้งนั้นปู่ใจอ้ ๆ บ่ยากสายกำข้าบา ถันอ่าผู้ข้ามีคำห้ามไปหฺายเหมือนกั้งจักตายเสงจากราเจ้าข้าท้าสองแท้ ๆ กำข้าแล เมื่อนั้นพระยาพริหมจักได้ยินคำบางเหอิกล่าวอ่า บางท้า ๔ ปากเมือหาผิว อ่ากั้งนั้น พระยาจิ่งกล่าวอ่า พักเหฎูธาบางผิอ่ากูติละบิงในใจอ่าส่อนกั้งบางท้าสีอันเป็นลูกแห่งภูบี้กำได้กั้งถิบท้าหฺายกล่าวอ่า เป็นยิงกำบ่ป่า เป็นย่ากำบ่เซา กำจักผิปองเอาให้ได้ (๑๗) อ่ากั้งบี้แลบ่ ถันอ่าพระยาละบิงใจสันนั้นแล้อ พระยาจิ่งกล่าวอ่า พักเหฎูธาบางผิอ่าลูกธามักใส่ปากไปหาผิวสันนั้น ภูพี้หากจักไปสิ่งบางให้ธอกซะแล บางจิ่งธิบไปบอกบางท้าสี ติกแต่งเกิดาเมือติบย่าช้าย่างบางเท้าอันเห็น เมื่อนั้นบางเหอิกำธิบลิงไปบอกลูกติบอ่า ท้านี้พระยาพ่อกำจักไปสิ่งให้ธอกเมืองจันทะบุลิสีสัตตะบากพุ้บ อ่ากั้งนั้นแท้กายบางท้า ๔ จิ่งธิบฟ้าวแต่งเมือดาถิบ

---

๑ ใบลานจานก่ำยุบ ลิว ถืกับ ผูก ๔ มัด ๖ หน้า ๑๗ แต่ตามมะหาวิชุบคำว่า "ลิว" ถอนเป้น "ลุง"

อันจักไปนั้นเห็น อ่าถ้ำนั้นเมื่อนั้นบาทาทั้งสี่ได้ ยืนคำแม่แห่งตนกล่าวอ่ำพ่ำ
แห่งตนอ่าจักไปสิ่งใดให้ได้เหมือนหน้าผิวแห่งตนสมนั้นบาทา ๔ ก็มีใจอันชุ่ม
ชื่นยินดีมากนักบาทาทั้ง ๔ จึ่งพร้อมกันแต่งเครื่องการตนบริบูรณแล้วก็ลอด
ละอองลอดถ้ำปู่ เพื่อจักไปทั้งแล เมื่อนั้นพระยาพรหมจักจึ่งกล่าวเชิญ
ขุนเสนาทั้ง ๕ อันเป็นคนใช้ ลูกเขียแห่งตนว่าดูราท่านทั้งหลายอันเป็น
คนใช้บัดนี้ บาทาทั้ง ๔ ได้ยินแล้วรู้แจ้งอันท่านทั้งหลายมากล่าวต้าน
โอมเอาสมนี้ บาทาทั้งสี่ก็มักใส่ปากเมื่อหาผิวเสมือก่อน เมื่อใดก็ (๒๐)
ยังจักได้เมื่อว่าถ้ำนั้นแล ท่านทั้งหลายจึ่งปู่ในเมื่อหน้านี้ ให้เราไปสิ่ง
ลูกเราคืนมาแล้ว ท่านทั้งหลายจึ่งพากันไปพายหน้านั้นเห็น เมื่อนั้น
ขุนหมื่นหน้าจึ่งขานพระยาว่าโดยๆว่าถ้ำนั้นแล้วขุนเสนาทั้ง ๕ อันเป็น
คนใช้จึ่งลีลาจากพระยาไปหาเรือผาสาก ทุกคนๆก็มีแล เมื่อนั้น
พระยาจึ่งให้นายเหนี้มสาทั้งหลาย หาบยินเอาเข้าของอันเป็นค่าแก่
ค่าดอง ค่าบิอ ค่านาไปไว้แล้ว พระยาจึ่งบอกเถิงขุนเสนาทั้ง ๔
มาประสุมพุมกัน ผู้นึ่งชื่อว่าขุนน้อยดำกา อันมีไพ่พินใยหาได้หมื่นนึ่งอวี
ช้างเผือก "สาทัน" ๑ ไปเป็นหัวหน้า ผู้นึ่งชื่อว่าขุนพันตาลุงใสอันมี
ไพ่พินใยหาได้หมื่นนึ่งให้ขึ้นขี่ช้างเผือกสาทันไปเบื้องก้ำขวา ผู้นึ่งชื่อว่า
ขุนโอละไมหะ อันมีไพ่พินใยหาได้หมื่นนึ่งให้ขึ้นขี่ช้างเผือกสัดทัน
ไปเบื้องก้ำซ้ายผู้นึ่งชื่อว่า ขุนสองขาลุงใจว่าอันมีไพ่พินใยหาได้หมื่นนึ่ง
ให้ขี่ช้างเผือกสัดทันไปเบื้องก้ำหลัง ฤดั้นนั้นภูพระอิงกับทั้งบาทาเหวี
แล (๒๑) บาทาทั้งสี่จักพร้อมกันขึ้นขี่ช้างเผือกสัดทันไป ในท่ำกาง
ชุะแล ถึงว่าพระยาบอกเถิงสมนมแล้ว ขุนน้อยดำกาก็แต่ง
เกาดาบริบูรณแล้ว จึ่งขึ้นขี่ช้างเผือกสัดทันทะยานไปเหนือหากาดกาง
หาวกับด้วยไพ่พินใยหาไปเบื้องก้ำหน้า ฤดั้นนั้นพระยากับทั้งบาทาเหวี
แลบาทาทั้ง ๔ ก็พร้อมกันตกแต่งเกาดาบริบูรณแล้ว ก็ลอดขึ้นขี่ช้าง
เผือกแลถึงแลตีวทะยานไปท่ำกางฤดั้นนั้น ขุนพันตาลุงใสก็ตกแต่ง

---

๑ ในลานจานก่ำของบ "สาทัน" ถึกับ ผูก ๔ มัด ๖ หน้า ๖๖
ต่ไปในใบลานของบ "สัดทัน" จึ่งถูก

ท้าวบ่อระบวนแล้วก็ขึ้นขี่ช้างเผือกสัดทันทะยานไป เบื้องก้ำขวากับด้วยไพ่พินไยหาทั้นแล ฤดันั้นขุนโอฆณะไมหากำติกแต่งท้าวดาเมื้อตินบ่อระบวนแล้ว ก็ขึ้นขี่ช้างเผือกสัดทันไปกับด้วยไพ่พินไยหาเหนือออากาศภาคภาวหาวทั้นแลฤดันั้นขุนสองขาลงไขว่ก่ำติกแต่งท้าวดาก็บ่อระบวนแล้วก็ขึ้นขี่ช้างเผือกสัดทันไปป้านหมูนพายหัว กับด้วยลิพินไยหาเผื่อจักแห่แหนบังเจ้าหัว ฝ ไปเมื่องจันทะบุลีสีสัตตะนากหั้นแล เมื่อนั้นพระยากับหัวไพ่พินไยหา (๔๑) หัว ๔ หมื่นก็พ้อมกับอว่ายหน้าสู่ทิสสะหินเหนือ แล้วก็ไปตามอากาศภาวหาวแล้วก็ลอดไปรอดไปเถิงเมื่องจันทะบุลีสีสัตตะนากบ่มีนางหั้นแล ถับว่าพระยาหัว ฝ กับหัวไพ่พินไยหาไปรอดเมื่อง แล้วก็พ้อมกับทะยานไปแวดล้อมอ้อมเมื่องจันทะบุลีสีสัตตะนากหั้นด้วยหางอากาศ เพื่อจักเอ้โอดไพ่พินไยหาหัวหูายให้ชาวเมื่องจันทะบุลีสีสัตตะนากหั้นแล เมื่อนั้นชาวเมื่องหัวหูายลืมแลเหันยังไพ่พินไยหา แห่งพระยาพอิหมจักไป๑ สิ่งลูกสาวหั้นนั้นเอาก็ชะกุ้งตื่นติกใจกิ่วมากนักถึงหัวหูายก็ออกปากห้องสว่าง ๆ แซว ๆ ด้วยสงเมื่องนับทิ่อทุกแห่งทุกพาย ด้วยคำว่าไอ่ข้าเสิกสัตตูเมื่องใดทะยานมาเหนือออากาศภาวหาวเหันเป็นอันมืดมินอินทะภาบมากนักสันนี้แลน่ ว่าดังนั้นเมื่อนั้นพระยาลามมะลาด เจ้าอุปปรากแสนเมื่องก็ออกมาป็นปู่ชานมินลืมแลดูแล้วเจ้าก็ล่าวอ่าอันนี้บ่ใช่ลิพินมะหินละไยหาข้าเสิกสัตตูอันจักมาภะทำร้ายแก่เราอันใดอันบ่งสัง (๔๒) แลรอยว่าแม่นพระยาเมื่องหอายเอาบางหัวสิ่มาสิ่งเราบ่ป่าชะแล่ว่าดังนั้น เมื่อนั้นบางหัว ๔ อันปู่อากาศภาวหาวหั้นก็ลืมแลเหันท้าวพระลักพระลามป็นปู่ในชานมินผาสาดลืมแลขึ้นมาหาตินสันนั้น บางก็บังเกิดสเนหาทำคำรักมากนักเหดว่าได้พัดพากจากกันเหิงบางจักเอ็นใส่ผิว แห่งตินว่าฝูงข้าไหว้มะหาธาตุเจ้าตินเป็นผิวรักผู้ข้าเรียเจ้าภูหัว ๖ พระอิงหูลืมตูข้าหัว ๔ แล้วลืว่าดังนั้น เมื่อนั้นท้าวพระลักพระลามหัวสองพี่น้องได้ยืนสง

---

๑ ตามมะหาวิชุย ถวนจะเป็น "จักมา"

ปากบางทัง ๔ ภรู้แจ้วว่าแม่นสงปากผังแหว่งตินเจ้าจิ๋วขางตอบว่า ดูธาเจ้าทัง ๔ ผังแก้วพี่เธีย เจ้าพี่มาธอกแล้วเท็างบางเหดถั่งลีเจ้าจิ๋ว บ่ลิงมา เลียเล่าบินองไปองบมาปู่เหง็อธาภาดบี้จา ถับว่าพธะลามมะลาด ภล่าวสับบี้แล้ว พธะบาพธิหมจักจิ๋วเธ้าไพ่พิบไยหาลิงมาแต่อาภาดมา ต้ำปู่ท่ำภาวท็างบาหูอาทีบั้นแล้อ เจ้าจิ๋วบีธะมีดแต่งแปงย้าตูบผาม (๒๔) เพื่อให้เป้นที่จอดเธ้าบำธะบอบแล้อ เจ้าจิ๋วบอกให้เสบาอามาดทัวหูาย แก้ลิดปิดช้างเผือภสักทับให้ไปกินบ้ากินห้งา แล้วเจ้าจิ๋วพาไพ่พิบไย หาจอดเธ้าปู่ในสาบจอดที่บั้นพ่ให้หายเมื่อยแถบแล้อ พธะบาจิ๋วภล่าวว่า ดูธาขุนเสบาทัวหูายบัดบี้ ท่านทัวหูายจิ๋วพากับไปบอกภล่าวข่าวสาบ แก่ลูกเธียแหว่งเราให้รู้แจ้วว่าที่บี้ พธะบาพธิหมจักเจ้าเผื่อๆหวาย เธ้าบางทัวหูายมาส่งให้แล้วว่าถั่งบี้เบี้ ถับว่าพธะบามีพธะธาชอาด บาภล่าวสับบี้แล้วขุนน้อยดำภากับทัวขุนพับตาลงบโลก ภจัดแจ่งเธ้า บ่าวไพ่ได้ ๔ ถับพ่ให้ถือบับบะภาบของปากอับเป้นของรับของต้อบลูกเธีย แหว่งพธะบาแล้อ ขาทัวสองขุนภประดับประดาเมื่อถับให้เป้นอับผู้ถี่ผู้งาม เพื่อให้สาวหนุ่มสาวน้อยชาวเผื่องจับทะบุลีสีสัตตะบาก มีใจภธะสับกอม ใจจักขาดแล้อ ขาทัวสองขุนภ็แกว่างไภวแขบบ่างเธ้าไปกับด้วยลูกบ่าว แหว่งติบ ๔ ถับบั้นแล้วภ็ลอดเธ้าไปเถิง (๒๕) ท่ำภางเผื่องบ่มีบางทั้บ แล เมื่อบั้นสาวหนุ่มสาวน้อยแลร้างหม้ายไทชาวเผื่องทัวมอบเธ้าภ็ทูงอ เหับขุนดำภาแลขุนพับตาลงบโลก ภ็บิกบ่างเธ้ามาในท่ำภางเผื่องกับด้วย ลูกบ่าว ๔ ถับเธ้าภ็มีใจสิบละอิบถือปากได้เธ้าภ็ร้องให้แล่นไป [๑] ตามว่า โอ้นเจ้าผู้มีใสมางามออดทูอดน้องอ้ากวภอดรางริม น้องภ็อจุบชิมยามน้อย ป่าได้ภวัดแภว่างภ้อยหนีไปแต่แผ เมื่อบั้นขุนดำภาได้ยินฝูงสาวรามมี ถวามปอกใยทั๊บทังเล่าถับๆถั่นไปมาเจ้าจิ๋วจาถ้าบตอบว่า ดูธาเจ้าเธา พี่บี้รูบชั่ร้ายผิวพาง ภ็บ่สิมหมบางจักปาดเจ้าผู้ขาวอาดหาดปาพอบ พี่ภ็อจุรางหมอบขอภข้าง พี่ภ็อบิกบ่างหางธอมป่าได้ภั้มขอมางอม ๆ ชัง

---

๑ คำว่า"ตาม" ถวบเป้น "ถาม" มะหาวิชุม ใบลามจามก่าชุม"ตาม"ถือกับ ผูก ๔ มัด ๒ หน้า ๒๓

ພີ ຂໍໃຫ້ສີໃສໝາໃຜດຂ້ອຍ ປ່າເອີ້ນດ່າປ້ອຍຊ້ຽງມແທ້ດວຍ ເມື່ອນັ້ນຝູງສາວ
ຮ່ວມທ້ົງຫຼ້ວຍໄດ້ຍິນຄຳຂຸນດຳກາໄຫແຂກເຂົ້ານຶກແຍກຄ້ວເລີຍຫົວ ລ່ວງຄົນ
ປາກໜ້ອ ໆ ຍຸ້ນແຍ້ມລ້ຳດູຕ້ວງກ່ວຍແກ້ມ (๒๓) ປ່ວນດ່ວລ່ວງຄົນເຮັດວິ່ວ່ວຕ່ຳ
ໜ້ານ່ວງຄົນແດ່ວ່ານ້ຳບໍ່ດ່ວຍ ຂໍແກ່ພ່ອະສ່ວຍໃຈລ້ຽງນ້ອ່ງຂໍໃຫ້ມ່ວ່ຕ່ອຍຕ້ອ່ງ
ຫ່ວ່ງນອ່ງຂໍໃຫ້ມ່ວ່ກ້ວກອ່ງໄມ້ກູ່ ຂໍໃຫ້ມ່ວ່ຫ່ຽມຄູ່ຮ່ຽງສອ່ງ ນ້ອ່ງເປັ່ນຄົນຄອ່ງທຸກໃຮ້
ກໍ່ທ່ຳອ່ຍ່ວ່ານ້ຳໃຫ້ຫ່ວ່ຊ່ວຍແລ່ນ່ວ ວ່ວ່ດ້ວ່ງນ້ັ້ນ ເມື່ອນ້ັ້ນຂຸນດຳກາແລຂຸນພັ້ນຕ່ວ
ລ່ງນ ໂລກກໍເຂ້ົ່ານ ໄປເຖ້ົ່ວ ຂ່ວ່ວ ຄຸ້ມແຫ່ວ່ງພ່ອະຍ່ວ ລ່ວ ມ ມ ະ ລ່ວ ດ ແລ້ວ ຂ ່ ວ ທ ້ ົ ງ ๖ ຂຸ ນ ກ ໍ
ຂ້ົ ນ ສ ູ ພ ່ ວ ສ ່ ວ ດ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ນ ້ ົ ງ ປ ູ ່ ທ ້ ົ ່ ສ ິ ນ ດ ວ ນ ກ ໍ ມ ້ ົ ່ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ພ ່ ອ ະ ຍ ່ ວ ລ ່ ວ ມ ມ ະ ລ ່ ວ ດ ຈ ້ ົ ່ ງ
ຖ ່ ວ ມ ຂ ຸ ນ ດ ຳ ກ ່ ວ ແ ລ ຂ ຸ ນ ພ ັ ້ ນ ຕ ່ ວ ລ ຸ ນ ໂ ລ ກ ວ ່ ່ ວ ກ ູ ອ ່ ວ ເ ອ ື ່ ອ ທ ່ ່ ວ ນ ທ ້ ົ ່ ງ ๖ ລ ຸ ກ ແ ຕ ່ ທ ້ ົ ່ ໃ ດ ມ ່ ວ ່
ນ ້ ັ ້ ນ ຈ ່ ວ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ດ ຳ ກ ່ ວ ຈ ້ ົ ່ ງ ບ ້ ົ ່ ມ ື ຂ ່ ວ ນ ໃ ຫ ວ ້ ່ ວ ່ ່ ວ ເ ທ ວ ະ ຝ ູ ງ ຂ ້ ່ ວ ໃ ຫ ວ ້ ່ ມ ະ ຫ ່ ວ ່ ວ ອ ່ ວ ຊ ຸ
ເ ຈ ້ ່ ວ ຝ ູ ງ ຂ ້ ່ ວ ທ ້ ົ ່ ງ ຫ ຼ ້ ວ ຍ ມ ່ ວ ່ ວ ແ ດ ່ ເ ມ ື ່ ອ ງ ທ ວ ່ ວ ຍ ເ ພ ື ່ ອ ຈ ັ ກ ມ ່ ວ ່ ວ ກ ່ ວ ່ ວ ຍ ນ ່ ວ ງ ແ ກ ່ ມ ະ ຫ ່ ວ ່ ວ ອ ຊ ຸ
ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ໍ ຂ ້ ່ ວ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ພ ່ ອ ະ ຍ ່ ວ ລ ່ ວ ມ ມ ະ ລ ່ ວ ດ ຈ ້ ົ ່ ງ ຖ ່ ວ ມ ວ ່ ່ ວ ສ ູ ທ ່ ່ ວ ນ ທ ້ ົ ່ ງ ຫ ຼ ້ ວ ຍ ເ ອ ົ ່ ວ ນ ່ ວ ງ
ມ ່ ວ ແ ດ ່ ທ ້ ົ ່ ໃ ດ ຈ ້ ົ ່ ງ ຈ ັ ກ ເ ອ ົ ່ ວ ນ ່ ວ ກ ່ ວ ່ ວ ຍ ແ ກ ່ ເ ຮ ົ ່ ວ ນ ້ ັ ້ ນ ຈ ່ ວ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ດ ຳ ກ ່ ວ ຈ ້ ົ ່ ງ ບ ້ ົ ່ ມ ື ໃ ຫ ວ ້ ່ ວ ່
ຂ ້ ່ ວ ແ ກ ່ ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ູ ຝ ູ ງ ຂ ້ ່ ວ ທ ້ ົ ່ ງ ຫ ຼ ້ ວ ຍ (๒๗) ກ ໍ ເ ອ ົ ່ ວ ນ ່ ວ ງ ທ ້ ົ ່ ງ ๔ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ່ ນ ພ ະ ອ ິ ຍ ່ ວ ແ ຫ ່ ວ ່ ງ ເ ຈ ້ ່ ວ
ກ ູ ນ ້ ັ ້ ນ ມ ່ ວ ກ ່ ວ ່ ວ ຍ ກ ໍ ຂ ້ ່ ວ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ພ ່ ອ ະ ຍ ່ ວ ລ ່ ວ ມ ມ ະ ລ ່ ວ ດ ໄ ດ ້ ຍ ິ ນ ຄ ຳ ຂ ຸ ນ ແ ຂ ກ ກ ລ ່ ວ ວ ່ ວ
ເ ອ ົ ່ ວ ນ ່ ວ ງ ທ ້ ົ ່ ງ ๔ ມ ່ ວ ກ ່ ວ ່ ວ ຍ ແ ກ ່ ຕ ິ ນ ດ ັ ່ ງ ນ ້ ັ ້ ນ ພ ່ ອ ະ ຍ ່ ວ ຊ ້ ຳ ຖ ່ ວ ມ ວ ່ ່ ວ ກ ູ ອ ່ ວ ທ ່ ່ ວ ນ ຄ ົ ນ ໃ ຊ ້ ໃ ນ
ເ ມ ື ່ ອ ເ ຮ ົ ່ ວ ພ ່ ອ ະ ອ ິ ງ ແ ດ ່ ຫ ່ ວ ໃ ຫ ້ ຂ ຸ ນ ເ ສ ນ ວ ທ ້ ົ ່ ງ ๕ ກ ັ ບ ທ ້ ົ ່ ງ ມ ້ ່ ວ ນ ະ ນ ິ ກ ວ ບ ໄ ປ ກ ລ ່ ວ ວ ຕ ້ ່ ວ ນ
ໂ ອ ມ ເ ອ ົ ່ ວ ນ ່ ວ ງ ທ ້ ົ ່ ງ ສ ິ ນ ້ ັ ້ ນ ທ ່ ່ ວ ນ ທ ້ ົ ່ ງ ຫ ຼ ້ ວ ຍ ກ ໍ ບ ັ ່ ງ ຮ ູ ້ ແ ຈ ້ ່ ງ ນ ້ ັ ້ ນ ລ ຮ ູ ້ ່ ວ ່ ທ ່ ່ ວ ນ ທ ້ ົ ່ ງ ຫ ຼ ້ ວ ຍ ບ ່ ຮ ູ ້ ບ ່ ໍ ເ ໜ ັ ່ ນ
ນ ້ ັ ້ ນ ຈ ່ ວ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ດ ຳ ກ ່ ວ ຈ ້ ົ ່ ງ ກ ລ ່ ວ ່ ວ ຂ ້ ່ ວ ແ ກ ່ ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ູ ຝ ູ ງ ຂ ້ ່ ວ ທ ້ ົ ່ ງ ຫ ຼ ້ ວ ຍ ກ ໍ ໄ ດ ້ ຮ ູ ້ ໄ ດ ້
ເ ໜ ັ ່ ນ ເ ປ ັ ່ ນ ອ ັ ນ ແ ຈ ້ ່ ງ ແ ທ ້ ົ ່ ກ ໍ ຂ ້ ່ ວ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ພ ່ ອ ະ ຍ ່ ວ ຈ ້ ົ ່ ງ ຊ ້ ຳ ຖ ່ ວ ມ ວ ່ ່ ວ ຄ ັ ນ ວ ່ ່ ວ ສ ູ ທ ່ ່ ວ ນ ທ ້ ົ ່ ງ
ຫ ຼ ້ ວ ຍ ໄ ດ ້ ຮ ູ ້ ໄ ດ ້ ເ ໜ ັ ່ ນ ເ ປ ັ ່ ນ ອ ັ ນ ແ ຈ ້ ່ ງ ແ ທ ້ ົ ່ ດ ວ ່ ່ ງ ນ ້ ັ ້ ນ ເ ຫ ດ ວ ່ ່ ງ ລ ື ທ ່ ່ ວ ນ ທ ້ ົ ່ ງ ຫ ຼ ້ ວ ຍ ຈ ້ ົ ່ ງ ເ ອ ົ ່ ວ
ນ ່ ວ ງ ມ ່ ວ ກ ່ ວ ່ ວ ຍ ແ ກ ່ ເ ຮ ົ ່ ວ ເ ສ ັ ່ ງ ກ ່ ວ ນ ນ ້ ັ ້ ນ ຈ ່ ວ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ດ ຳ ກ ່ ວ ຈ ້ ົ ່ ງ ກ ລ ່ ວ ່ ວ ອ ່ ວ ່ ວ ຂ ້ ່ ວ
ແ ກ ່ ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ູ ໃ ນ ເ ມ ື ່ ອ ຂ ຸ ນ ເ ສ ນ ວ ທ ້ ົ ່ ງ ๕ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ່ ນ ຄ ົ ນ ໃ ຊ ້ ແ ຫ ່ ວ ່ ງ ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ູ ນ ້ ັ ້ ນ ກ ໍ ໄ ດ ້ ໄ ປ ດ ວ ່ ວ ຍ ຂ ່ ວ ຍ
ພ ່ ວ ກ ນ ັ ້ ນ ມ ະ ກ ່ ວ ນ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ກ ລ ່ ວ ວ ຕ ້ ່ ວ ນ ໃ ອ ມ ເ ອ ົ ່ ວ ນ ່ ວ ງ ບ ່ ໍ ອ ະ ບ ວ ນ ແ ລ ້ ວ ຄ ົ ນ ໃ ຊ ້ ແ ຫ ່ ວ ່ ງ ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ູ
ວ ່ ່ ວ ຈ ັ ນ ໄ ປ ໂ ອ ມ ເ ອ ົ ່ ວ ນ ່ ວ ງ ຜ ູ ້ ໃ ໝ ່ ່ ອ ັ ນ ປ ູ ່ ພ ວ ນ ໜ ້ ່ ວ ພ ຸ ້ ນ ດ ັ ່ ງ ນ ້ ັ ້ ນ ສ ່ ອ ນ ດ ັ ່ ງ (๒๗) ນ ່ ວ ງ ທ ້ ົ ່ ງ ສ ີ ່
ອ ັ ນ ເ ປ ັ ່ ນ ປ ະ ທ ່ ວ ປ ະ ຣ ິ ຈ ່ ວ ກ ແ ຫ ່ ວ ່ ງ ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ູ ນ ້ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ ່ ວ ກ ໍ ໄ ດ ້ ພ ັ ດ ພ ່ ວ ກ ຈ ່ ວ ກ ເ ຈ ້ ່ ວ ກ ູ ເ ທ ົ ່ ວ ງ ທ ່ ວ ນ ມ ື ນ

บางแล้วแลมักใส่ปากเหับหน้าเจ้าภูมามาภมัก เอิกกำไปแล่วๆวอยๆพระยา
พ่ำแห่งเอิาเพื่อใหม้มาสิ่งให้ใก้เหับหน้าเจ้าภูว่าถ้งบั้น บัณฑิฝูงข้าหัวหูาย
อันมีพระยาพ่ำแล "แม่" ๑ แห่งบางฝับต้นจิงใก้เอิาบางมาสิ่งใหั
เจ้าภูเสังก่อนเพื่อถ้งบั้นแล เมื่อบั้นพระยาลามมะลาก แลอุปปราก
ห้าวพระลักใก้ยืนคำถิบใช้ภล่าวสับบั้น พระยาหัาสองพี่น้องภ็มีใจ
อันชิมชื่นยืนถิ่มาภมัก เหตว่าบางหัา ๔ มีใจอันเหู้อมใสภับก้วยถิน
บั้นแล เมื่อบั้นพระยาจิงซ้ำภล่าวเชิงถินใช้ว่า ดูอาท่านหัา ๒ เป็น
ถินใช้ส่อนถ้งในอันนี้ ภ็เป็นเถือน ๔ ซ้ำ ๗ ถ่ำ วัน ๔ ภ็บ่เป็นมื้อวัน
หับยามอันถือันงาม เถิงเมื่อเถือน ๕ ซ้ำ ๑๑ ถ่ำ วัน ภ เธิาจิงจัก
แห่แหนบางหัา ๔ ขึ้นมาสู่พาสาดธาตุมุนหงบวันบั้นจะแล ท่าน
หัาสองจิงเมื่อขาบไหว้หูอางพระยาพธิหมจัก อันเป็นพ่ำเมังแห่งเธิา
แล่เบื่อัน (๒๙) บ้างถ้วว่าบางหัา ๔ มักใส่ปากเหับหน้าเธิาถ้งบั้น จิงให้
บางหัา ๔ มาปามเธิาเสังก่อนแล้วจิงถืบเมื่อบั้นเบื่ถ้วว่าบางหัา ๔ บ่ถืก
รอดถืกเถิงเธิาบ่มาปามภ็ถ่ำแล้วห้อย ถ้วว่าพระยาลามมะลากแลเจ้าอุป
ปรากห้าวพระลักมีพระธาตุอาจจะยาสับบั้นแล้ว ถินใช้ภ็ถวายขอางฝาก
บับบะภาบแล้วภ็ลอกขาบลาพระยาลามมะลาก ถืบเมื่อสู่สำบักสาบจอก
แห่งถินแล้วถินใช้ จิงไปขาบหูอางพระยาพธิหมจักอันเป็นเจ้าแห่งถินว่า
เหวะข้าแก่มะหาธาตุเจ้า ในเมื่อมะหาธาตุเจ้ามีพระธาตุอาจจะยา
ใส่หัวฝูงข้าหัวหูายอ่าให้ไปประอุกติ ข่าวสาบแก่พระยาลูกแห่งมะ
หาธาตุเจ้าในเมื่อางหับบั้น บัณฑิฝูงข้าหัวหูายภ็ไปขาบหูอางแล้วทุภสิ่ง
ทุภอับภ็ข้าแล ส่อนถ้งพระยาลูกมะหาธาตุเจ้า ภ็มีถำมาขาบหูอาง
เจ้าภูว่าในอันนี้ภ็เป็นเถือน ๔ ซ้ำ ๗ ถ่ำวัน ๔ ภ็บ่เป็นมื้อวันหับยามอัน
ถืางเถิงเมื่อเถือน ๔ ซ้ำ (๓๐) ๑๑ ถ่ำวัน ภ จิงจักแห่แหนบางหัา

---

๑ ก่าวตอบห้ายนูกนี้ว่า แม่บ่ใก้มาสิ่งบางหัา ๔ มีแต่พระยาพ่ำเห้าบั้น
ในลาบจาบก่าอุบ พ่ำแม่ถืกับ นูก ๔ มัก ๖ หน้า ๖๙

๔ ເຂ້ົາມາເຖິງພາສາດຣາຊມຸນທຸງນ ວ່າດັ່ງນັ້ນກໍຂ້ານແລ ອັນນ້ຶງລູກເຂີຍ
ແຫ່ງມະຫາຣາຊເຈ້ົາກໍມີຄຳສັ່ງວ່າໃຫ້ພຣະຍາພໍ່ບອກໃຫ້ນາງທັ ๔ ມາປານ
ແດ່ເນີ ວ່າດັ່ງນັ້ນ ເມ້ືອນັ້ນພຣະຍາພຣິຫມຈັກໄດ້ ຍິນຄຳຄົນໃຊ້ກ່ລ່າວສັ່ນນັ້ນພຣະ
ຍາກໍມີໃຈອັນຊຸ່ມຊ້ືນຍິນດີນ້ອຍນັກ ພຣະຍາຈ້ຶງບອກແກ່ນາງທັ ๔ ວ່ານູຣາ
ນາງລູກຮັກພໍ່ທັ ๔ ບັດນ້ີພຣະຍາທັ ๔ ສອງອັນເປັນຜົວເຈ້ົາມີຄຳສັ່ງ ມາກັບ
ດອມຄົນໃຊ້ວ່າ ໃຫ້ເຈ້ົາລູກຮັກໄປປານແດ່ວ່າດັ່ງນັ້ນ ເມ້ືອນັ້ນນາງທັ ๔ ຈ້ຶງ
ຖາມວ່າຍັງເທ່ືງນານປານໃດ ຈ້ຶງຮອດເມ້ືອນັ້ນ ຈ້ຶງຈັກໃຫ້ ຝູງຂ້ານ
ທັ ๔ ຫຼາຍໄປປານເສ້ັງກ່ອນນັ້ນຈາ ເມ້ືອນັ້ນພຣະຍາຈ້ຶງກ່ລ່າວວ່ານູຣາເຈ້ົາລູກ
ຮັກແກ່ພໍ່ໃນວັນນ້ີ ກໍເປັນເດ້ືອນ ๔ ຂ້ຶນ ๗ ຄ່ຳວັນ ๔ ກໍບໍ່ແມ່ນເມ້ືອນັ້ນ
ຄັນວ່າເຖິງເມ້ືອເດ້ືອນ ๔ ຂ້ຶນ ๑๑ ຄ່ຳວັນ ๗ ຈ້ຶງຈັກເອົານາງທັ ๔ ເມ້ືອສູ່
ພາສາດເປັນທ້ີແລ້ວ ວ່າດັ່ງນັ້ນກໍພໍ່ແລເຈ້ົາລູກຮັກທັ ๔ ຈ້ຶງພາກັນໄປປານ
ເຈ້ົາທັ ๖ ອັນເປັນຜົວແຫ່ງເຈ້ົາເສ້ັງກ່ອນ ແລ້ວຈ້ຶງຄືນມາກໍພໍ່ (ฆ๑) ເທ້ົ
ເມ້ືອນັ້ນນາງທັ ๔ ຈ້ຶງພ້ອມກັນຂານວ່າໂດຍໆວ່ານ:ດັ່ງນັ້ນແລ້ວນາງທັ ๔
ພ້ອມກັນປຣະດັບປຣະດາເມ້ືອຄືນຄືແລ້ວນາງທັ ๔ ຈ້ຶງຊຸະເດັກໄປດ້ວຍອັນລຳດັບກັນ
ສາວໃຊ້ແລ ຄົນແລສອງແລ້ວກໍລວດພ້ອມກັນໄປເຖິງທ່ຳກາງເມ້ືອງແລ້ວ
ຄົນທ້ືຫຼາຍກໍພ້ອມກັນລ່ຳລ້ືງດູທຸກແຫ່ງທຸກພາຍແລ້ວ ຄົນທ້ືຫຼາຍຈ້ຶງ
ພ້ອມກັນທ້ອງວ່າ ສ່ວນດ້ັງນາງທັ ๔ ຄົນນ້ີບໍ່ແມ່ນລູກສາວພຣະຍາ
ພຣິຫມຈັກ ອັນພຣະຍາເຈ້ົາແຫ່ງເຮົາແຕ່ງໃຫ້ ຂຸນເສນາທັ ๕ ກັບທ້ັງມ້າ
ມະນ້ີກາບໄປກ່ລ່າວຕ້ານໂອມເອົານັ້ນລ້ື ເມ້ືອນັ້ນຄົນທ້ືຫຼາຍຝູງ
ເຄ້ືອເຫັນນາງທັ ๔ ນັ້ນເຮົາຈ້ຶງກ່ລ່າວວ່ານ:ດັ່ງຫາກແມ່ນແທ້ ບໍ່ສົງໃສຊຸະແລ
ເຈ້ົາທ້ືຫຼາຍຢ່າໄດ້ໄປເວ້ົາໄປຈາກັບດອມນາງທັ ๔ ນັ້ນລາຍພຣະຍາເຈ້ົາແຫ່ງ
ເຮົາໄດ້ຮູ້ໄດ້ເຫັນແລ້ວ ພຣະຍາເຈ້ົາແຫ່ງເຮົາຈັກຂ້າ ສ້ັນໃຫ້ລາຍບໍ່ສົງໃສແທ້
ດາຍ ຄັນວ່າຄົນທ້ືຫຼາຍກ່ລ່າວດ້ັງນັ້ນແລ້ວເຮົາຈ້ຶງຊ້ຳກ່ລ່າວວ່າ ສ່ວນດ້ັງນາງ
๔ ຄົນນ້ີກໍເປັນອັນດ້ືງາມນາກນັກເໝ້ືອນດ້ັງເຈ້ົາແຫ່ງເຮົາທັ ๖ ນັ້ນແທ້ ດ້ືຫ

แล้วกำสิมคำ "ถึม"๑ พระยา (๓๒) เจ้าแห่งเราอันได้แต่งยอยฝากไป กล่าวต้านโฮมเอิาแท้บ่ ถับอ่าถึมหั้งหลายกล่าวดั่งนั้นแล้วนางหั้งสี่กำลวด เข้าไปเถิงข่วงถุ้มแห่งเจ้าหั้งสองพี่น้องบ่มีนางหนึ่งแล เมื่อนั้นพระยา ลามมะลาดกับหั้งอุปปราด ห้าวพระลักมาปู่หู้นกับด้วยกับใบผาสาด หู้วังวงอถือว่าห้าวพระลามมาปู่หู้นกับดอมห้าวพระลัก ใบปลา "สิหา เบิ่งชอน"๒ หั้นั้น เจ้าหั้งสองพี่น้องกำหูงอเหับนางหั้ง ๔ เข้ามาใบ ข่วงถุ้มหั้นั้นเจ้าหั้งสองพี่น้องกำบ่อากจักอิกปู่ได้ กำลวดมีถำเอิ้นหักห้าว แต่ไกว่า เจ้านางน้องหั้ง ๔ พ้อมกับมาแล้วนั้น "ใด"๓ ว่าดั่งนั้น แล้วนางหั้ง ๔ กำลวดขึ้น มาผาสาดบ่มีนางหนึ่งแลถับอ่านางหั้งสี่มา เถิงห้าวพระลักพระลามมะอากแล้วเจ้าพี่น้องหั้งสอง จิ่งกล่าวอ่า ดูธาเจ้านางงามยามเมื่อพี่ไก้ พักพากจากเจ้าแล้วแล ทนีมาพี่กำมีน้ำตา ติกบ่เหือดหน้า เพื่อว่าถึกเถิงน้องกำพ้าอันปู่พายหู้วังใจพี่เป็นสิบสัน เหมือนดั่งจักไฮ้ พี่กำหูงอเมื่อใดบ่เหับนางพี่กำหูงอผ่อหาง (๓๓) บ่เหับ (น้อง) ๔ ถับอ่าพี่ได้เถิงเมื่องเราพี่กำย้างหว่อมเหว่าปู่บ่ได้พี่จิ่งแต่งถึมไป กล่าวต้านโฮมเอิาบักนี้นางไสมสเลิามารอดแล้ว เจ้าพี่ป่าถากแถ้วถึมเมื่อ กำพี่เหับเมื่อนั้นบางพิมมะสอนถอนลากจิ่งกล่าวอ่า สามีข้าแก่เจ้าภูถิน เป็นหิ่รักแก่ข้ายามเมื่อผิวกำพ้าเดินหนี ข้ากำมีใจอันบ่ดีไสกต้องข้ากำให้ ร่ำร้องบ่วายข้ากำอยไผนชายแถ้นถ้าข้ากำอยแถมฝ่าลิเลือ ข้ากำหูงอ เมื่อเหื่อบ่เหับเจ้า เหับแต่นิกปากเอ้าใบดาว เหับแต่นิกหางถำบินผ้าย น้องจิ่งนิกย่างย้ายเมื่อเมื่อง กำบ่หายถำเถื่องหื่อไห้น้องจิ่งเหับถิ่นใจ้ เจ้าผิวอ้อน กำจิ่งชิมชื่นวันหุกก้าวน้องจิ่งหว้ายย่างบ่ำเดินมา เพื่อว่า ปากเหับสามีภาผิวแก้ว บักนี้ (น้อง)๔ กำมารอดแล้วถั่งใจ จิ่ง เหมือนดั่งน้องได้ หลิง วิมางถำปู่ฝากฟ้าฮ่ให้ผิวกำพ้าปู่หนั้นเหังระถา

---

๑ ถอนเป็น ถำถึก ตามใบลานจานกำ ผูก ๔ มัก ๖ หน้า ๓๓

๒ ถอนเป็น สิหาเบิ่งชอน ตามใบลานจานกำ ผูก ๔ มัก ๖ หน้า ๓๓

๓ ใก ถอนเป็นเด ตามใบลานจานกำ ผูก ๔ มัก ๖ หน้า๓๓

๔ ขุมต็มตามใบลานจานกำ ผูก ๔ มัก ๖ หน้า ๓๔

ภໍ ข้าเห็ง ถับว่าบางทั้งสี่แลท้าวทั้งสองได้มาประสิบพบกับถ้วยกับ
แล้วเจ้าทั้งหิกภໍต้าบ (ฉ๔) จาธะจาถ้วยปิยะสเนหากับถ้วยกับบໍธะ
บวบแล้วบางแก้วจิ๎งลาเมื๎อภมีแล เมื๎อนั้นบางทั้ง ๔ จิ๎งเอ็นสั่งท้าว
ทั้งสองว่า ถ่อยปู่ถิเบิ๎เจ้าห่วยแก้วแกมชาย ป่าได้เห็งบางหลายใสภ
ต้อง เจ้าเธียไปเอาน้องมาใธ้างนั้นเบิ๎ เมื๎อนั้นท้าวพธะลามจิ๎งฮาม
ว่าเอิ๎งถ่อยไปถิเบิ๎เราพี้จักไปเอาบาง มาบໍช้าน้องป่าเดิ๋นด่านด้าวถึงเมื๎อ
แด่เบิ๎ว่าถั้งนั้นแล้วบางทั้งสี่ภໍลิงจากผาสาถ เจ้าทั้งสองแล้วภໍลวถพา
ภับเมื๎อทั้นแล ถับว่าบางทั้ง ๔ เมื๎อธอถสาบจอถแล้ว พธะยาพธิหม
จักถิงเป็นพ่จิ๎งถามว่าภูธาเจ้าลูภธัก บัถนี้เจ้าลูภธักไปปามท้าวพธะลัก
พธะลามอันเป็นผิวแห่งเจ้านั้นบังเป็นด้วยปธะภาบสันใด ภพ่จา มิถถะว่า
ท้าวพธะลักพธะลามมีใจอันหม่ายแลชั้ง บังเจ้าลูภธักทั้งสี่นั้นลี รู้ว่า
มีใจอันมักแลธักบังเจ้าทั้ง ๔ มาภนักนั้นจา เมื๎อนั้นบางทั้ง ๔ จิ๎ง
พ้อมกันกล่าวว่าข้าแก่พ่เป็นเจ้าเธีย ส่วนถั้งท้าวพธะลักพธะลามนั้น
ภมีใจอันมัก (ฉ๕) แลธักบังภูข้าทั้งหลายมาภนักภໍข้าบา ภบ่เป็นที่หม่าย
แลชั้งแห่งเจ้าทั้งสองแท้ๆแลบา เมื๎อนั้นพธะยาลามมะลาดแลอุป
ปธาดท้าวพธะลักภบอกเตือนถืมทั้งหลายว่า ภูธาท่านทั้งหลายจิ๎งพากันไป
ติกแต่งปุบแปงบังหินหางอันเป็นที่บางทั้งสี่ จักเอ้ามานั้นให้เป็นที่ธาบ
ธงพงางามมากนัก ภับทั้งปูภชุ่แลทุงไช อันลำถับลงภันไปในสองถาบ
ข้างหินหางที่นั้นเห็น อันท่านทั้งหลายจิ๎งปูภก้วยอ้อยทุภประภารภับ
ทั้งพืดาบ อันมุงมาดเลิงธะดาดล้นท้อทุภพายเท้าอันเห็น ถับว่าพธะ
ยาลามมะลาด บอกเตือนบังถืมทั้งหลายสันนี้แล้ว เธิงภโดยพธะราช
อาดยาแต่งแปงแล้วทุภสิ่งทุภอันทั้นแล ถับว่าเถิงอันกุ้วนสามมาธอด
แล้ว พธะยาลามมะลาด จิ๎งบอกเตือนถืมทั้งหลาย ทั้งบ่างชาย
น้อยใหญ่มาประสุมพุมภันแล้ว พธะยาจิ๎งบอกให้ขุนเสนาทั้งสี่ว่า ภู

ธาท่านทัฬหายอันเป็นเสนาผู้แต่งตางตา ทีนี้ท่านทัฬหายจึงพากันไป (๓๓) แห่แหนเอาบาฬทัสีมาสู่ผาสาทป่าซ้าป่างามเห็นอันเห็น เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจึงเอาหมู่ลิพินมะหิมละโยหาโหฬหู้ ๆออกไปก่อนแล้ว ขุนหูวาทัสี จึงพ้อมกันโหฬหู้ ๆออกไปตามหู้ ๆ เป็นดั่งมิดแลปอกโหฬออกจากธูนั้นแล ถันว่าขุนเสนาทัฬ "สี่" ๑ ไปรอดจำนักสามจอกแห่ง พระยาพธิหมจักแล้ว ขุนหมื่นหน้าจึงเข้าไปขานโหว้พระยาพธิหมจักว่า เหอะฝูงข้าโหว้มะหาราชเจ้า บัดนี้สิมเด็ดลูกพระเป็นเจ้าพายพุ้นกำหามื้อันทันยามกำอ่าถือว่างามในอันนี้กำข้าแล บัดนี้ฝูงข้าทัฬหายกำจักมาอัญเชิญอิงเป็นเจ้า กับทัฬบาฬทัสี แลลิพินมะหิมละโยหาทัฬมวลแห่แหนบาฬทัสีเข้าไปเมืองกำข้าเห็น เมื่อนั้นพระยาพธิหมจักกำจึงขานว่าเอิ ๆ ว่าดั่งนั้นแล้วพระยาจึงโหขุนดำภาเมืองหวายกับทัฬขุนหมื่นหน้าเมืองจับหะบุลิสิสัตตะบากโหฬหู้ ๆออกไปก่อนแล้ว ถึงทัฬหายจึงเอาขิวยานถางหาม แลเก้าอี้สิวิภายลำมาหาม (๓ก) เอาพระยาพธิหมจักไปตามหู้ ๆขุนหมื่นหน้าขุนดำภาแล้ว ถึงทัฬหายจึงหามบาฬทัสีไปด้วยอันลำดับกันตามหู้ ๆแห่งพระยาแล้ว ขุนเมืองขวากับทัฬขุนพันตาลงบโลก กำโฬหู้ ๆออกไปเบื้องก้ำขวาทั้นแล เมื่อนั้นขุนโอถละโมหา กับทัฬขุนเมืองซ้าย กำโฬหู้ ๆออกไปเบื้องก้ำซ้ายทั้นแล เมื่อนั้นขุนแก้วหมูนเมืองๆ กับทัฬขุนสองขาลงบโขว่ กำโฬหู้ ๆออกไปปางหมูนหู้ ๆทั้นแล เมื่อนั้นขุนเสนาทัฬ ๖ เมืองๆ กับทัฬพระยาพธิหมจักกำลอดแห่แหนบาฬทัฬ ๔ ขอ้ามหีงบาไปมีมากมีหูาย บางพ่องเอ้าปีปายร้องโห บางพ่องเป่าปี่โหสูง "สะโพน" ๖ บางพ่องหีบสีงโขนแอ่นพ้อน บางพ่องเลียบแบกถ้อนตีกัน บางพ่องเลียบหิวงันใบปอก บางพ่องก้อกแก้กหีบ ม่ายสวาก๖ บางพ่องเลียบแบกตาวแอะแอ่น บางพ่องเลียบเต้นแล่นตีถีกมีแล เมื่อนั้นส่วนดั่งถึงทัฬหายอันปู่ในเมืองหีนั้น เอากำเหมันพระยาพธิหมจักแลเสนาทัฬ ๗ ทัฬ ๙ กับทัฬลิพินมะหิมละโยหา (๓ข) ทัฬมวล แห่แหนบาฬทัสี

---

๑ ถวนเป็น ขุนทัฬ ๕ ใบลานจานก่ำฆูนถีบ้านบาขุอน (ผูก ๔ มัด ๖ หน้า ๓ก)

๖ ถวนเป็น ตะโพน จานก่ำฆูนถีบ้านบาขุอน (ผูก ๔ มัด ๖ หน้า ๓ข)

๖ ถวนเป็น สวก เบิ่ง "สวกสเบ" วัจนานุกม Marc Reinhorn หน้า ๗๑๖

ເຂົ້າໄປໃນເມືອງທີ່ນັ້ນ ເຂົາກໍແລ່ນມາຮັບມາຕ້ອນ ທຸກກ້ຳທຸກພາຍບາງພ່ອງ
ທວຍມືບົກບົ່ນຊົ່ນບາງຜູ້ນີ້ຕ້ຳຜູ້ດີແທ້ນໍ ບາງພ່ອງຫວ່ານເຂົ້າຕອກບູຊາ ເພື່ອ
ວ່າຈັກຂໍສົມມາແຈ່ມເຈົ້າທັງທ້ວແທ້ບ້ຽງຊາຍ ບາງພ່ອງຮ້ອງວາຍໆເຕັ້ນແລ່ນ
ເພື່ອວ່າເຂົາປາກເຫັນແກ້ວແກ່ນບາງງາມ ບາງພ່ອງເລີຍໄອຈາມນ້ຳກ້ອງລ້ຽ
ຈາກຫ້ອງເຮືອນໄປເຫິງນາງຈອດ ເລີຍຫົວຫອດເຝັ່ນ "ຄຣະບີ" [1] ຄາງ
ອ້ຽງຊີ້ຕາຍແລ້ວ ເພື່ອວ່າເຂົາປາກເຫັນແກ່ນແກ້ວນາງງາມກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນ
ພຣະບາທັຕຕະຣັຕຖະກັບທັ້ງນາງວິສຸທທິໂສດາ ອັນເປັນໜໍ່ແລແມ່ແຫ່ງທ້າວ
ພຣະລັກພຣະລາມກໍເຫັນລີພິນມະຫົນລະໂຍທາ ແຫ່ງພຣະພຣິຫມຈັກອັນແຫ່
ນາງທັ້ງສີ່ເຂົ້າມາເຖິງໃນກາງເມືອງທີ່ນັ້ນແລ້ວ ພຣະບາທັ້ງສອງກໍໃຫ້ໝູ່ລີພິນ
ມະຫົນລະໂຍທາ ເອົາບ່ວງບານຄານຫາມ ແລເກົ້າອີ້ສີ່ວິກາຍຄຳມາຫາມເອົາ
ພຣະບາທັ້ງສອງອອກໄປຮັບຕ້ອນບັ້ງລີພິນມະຫົນລະໂຍທາ ແຫ່ງພຣະບາພຣິຫມ
ຈັກກັບທັ້ງຊຸນເສນາທັ້ງ ๗ ທັ້ງ ๙ ໂຫຼຫຼ້ຽງເຂົ້າເມືອໃນກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນຄົນ
ທັ້ງຫຼາຍຫມາຍມີພຣະບາພຣິຫມຈັກແລ(ມີ๙)ພຣະບາທັຕຕະຣັຕຖະເປັນຕົ້ນ ຄັນ
ວ່າເຂົ້າໄປເຖິງໃນວຽງແລ້ວກໍລອດແຈກກັນເປັນສອງໝູ່ ຄືວ່າໝູ່ນຶ່ງນັ້ນໃຫ້ຫາມເອົາ
ນາງພິມມະສອນຄອນລາດກັບທັ້ງນາງທິພພະອາດຊານມົນ ແຫ່ແຫນໄປສູ່
ວິໄຊປົນພາສາດ ແຫ່ງພຣະບາລາມມະລາດຊະມຸນມານ ໝູ່ນຶ່ງໃຫ້ແຫ່
ແຫນເອົານາງສາກົນຈາວຈໍ່ ກັບທັ້ງນາງທິພພະຫ້ຳເຫ້ຽງງາມໄປສູ່ພາສາດແຫ່ງ
ເຈົ້າອຸປປລາດທ້າວພຣະລັກທັ້ງແລ ຄັນວ່າລີພິນມະຫົນລະໂຍທາທັ້ງຫຼາຍ
ຫມາຍມີພຣະບາພຣິຫມຈັກແລພຣະບາທັຕຕະຣັຕຖະເປັນຕົ້ນໄປຮອດພາສາດອາດ
ຊຸມນຸມທຸມແຫ່ງພຣະບາທັ້ງສອງພີ່ນ້ອງແລ້ວ ພຣະບາລາມມະລາດຈຶ່ງບອກ
ໃຫ້ນາງສີພິມພາອາຊເທວີອອກໄປຈູງແຂນນາງທັ້ງ ๒ ຄືວ່ານາງພິມມະສອນ
ຄອນລາດແລນາງທິພພະອາດຊານມົນ ເຂົ້າໄປສູ່ຫ້ອງຫ້ອງທີ່ນອນທັ້ງແລເມື່ອ
ນັ້ນເຈົ້າອຸປປລາດທ້າວພຣະລັກ ຈຶ່ງບອກໃຫ້ນາງສີກັນຍາອາຊເທວີອອກໄປຈູງ
ແຂນນາງທັ້ງ ๒ ຄືວ່ານາງສາກົນຈາວຈໍ່ແລນາງທິພພະຫ້ຳເຫ້ຽງງາມເຂົ້າໄປສູ່

---

๑ ຄວນເປັນກະບີ

ท้อๆท้อๆทื่นอนแล้ว ส่วนถ้วนๆทั้งหลายถือว่าเทวีเก่าแลนางเทวีใหม่ ก็มีใจอันชื่นชื่นยินดีเชื่อกันไปมา (๔๐) มากมักด้วยคำว่าบัดนี้เราทั้งหลายก็ได้มาอยู่กับด้วยกันสันนี้ก็หากเป็นแต่บุนแห่งเราะเจ้าข้าทั้งหลาย อันได้กินได้ทานร่วมกันในภาละเมื่อก่อนพุ้นแลฯ ว่าถ้วนนั้นก็มีแลเมื่อนั้นพระยาทัตตะธัตถะกำจุๆแขนพระยาพธิหมจักขึ้นสู่ผาสาท พระยาลามมะลาถอันเป็นลูกแห่งตน แล้วพระยาทั้งสองก็มีใจอันชื่นชื่นยินดีเชื่อกันไปมามากมักะแล้วพระยาทัตตะธัตถะจึงกล่าวเชื่อพระยาพธิหมจักว่า ดูธาเจ้าชะหาย ส่วนเมืองจับทะบุลิสีสัตตะบากแลเมืองทวายก็จักเป็นแผ่นกะดานอันนึ่งอันดงอกันตั้งแรกแต่นี้เมื่อหน้านั้นแล เมื่อนั้นพระยาพธิหมจักจึงกล่าวว่าดูธาเจ้าชะหายตั้งแรก แต่นี้เมื่อหน้าถ้วนว่าผู้ข้าบังเกิดเป็นอินตายโพยโพอันใดก็ดี เจ้าชะหายย่าได้ใส่ละประผู้ข้าเสียแล่เหื้นแผ่นว่าเจ้าชะหาย บังเกิดมีกิจจะโพยโพอินตายอันใดอันนึ่งข้าก็บ่ละเจ้าชะหายเสียชะแลว่าถ้วนนั้น เมื่อนั้นพระยาลามมะลาถจึงยกมือไหว้พระยาพธิหมจัก (๔๑) อันเป็นพ่อผังแห่งตนว่าข้าแก่พ่อเป็นเจ้าตนล้ำบึงกว่าฝูงข้าทั้งหลายเจ้าภูก็บังถ่อยมาถึแล่ก็ข้าลี เมื่อนั้นพระยาพธิหมจักจึงขานว่าเราผู้พ่อก็บังถ่อยเป็นไปด้วยบุนลูกเต้าไปปิกเก้าง่ำหัวนั้นแล เมื่อนั้นพระยาทัตตะธัตถะจึงกล่าวเชื่อพระยาพธิหมจักว่า ข้าแก่ชะหายบังเห็งบางปางใดเจ้าชะหายจึงจักเมื่อนั้นจา เมื่อนั้นพระยาพธิหมจักจึงกล่าวว่า ดูธาเจ้าชะหายข้าก่มาปู่ในเมืองที่นั้นบางได้ ๓ วัน ๔ วันนี้แล้วก็จักเมื่อนั้นแล ว่าถ้วนนั้นพระยาลามมะลาถจึงซ้ำถามว่าพระยาพ่อจักเมื่อใบวันนี้ก็ข้าลี เมื่อนั้นพระยาพธิหมจักจึงกล่าวว่าเราพ่อก็จักเมื่อใบวันนี้ชะแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลาถจึงบอกให้บางทั้งสองถือว่าบางพิมมะสอบถองลาถแลบางทิพพะอาถชานมิงว่าดูธาบางทั้ง ๒ ทีนี้พระยาพ่อก็จักเมื่อแล้วแล บางทั้งสองจึงมาขานไหว้พระยาพ่อท่องพลับเห็น เมื่อนั้นบางทั้งสองได้ยินว่า (๔๒) พระยาพ่อแห่งตนว่าจักเมื่อใบวันนี้ว่าถ้วนนั้นบางทั้งสอง จึงฟ้าวรีบมาขานไหว้พ่อแห่งตนแล้ว

บาวทัว ๒ จิวโจมเอิาติบมือพ่ำติบใส่หิวแล้ว จิวกล่าวอ่าพ่ำเปันเจ้าจิว
ค่อยเมือกีแก่ะนี คันว่าพ่ำเปันเจ้าเมือรอดแล้วจิวถาม [๑] ข่าวแม่แห่ว
ข้าว่าบาวทัวสอว ก็บังค่อยปู่กีดอกแล้วว่าดังนีกำข้าเทินเมือนันพระ
ยาพอิทมจัก จิวขาบถำลูกทัวสอวว่าเอิว บาวทัวสอวจิวพาภันปู่
วดทีสวัสสะกีมีอายหมันยืนร้อยเอ็ดพันวัสสาก่ำเทิน พ่ำก็จักเมือก่อน
แลว่าดังนัน เมือนันส่อนดังถำอันนันก็ลีชาผาภิว ไปรอดไปเถิว
เจ้าอุปปรากท้าวพระลักว่า พระยาพอิทมจักก็จักหูบคืนเมือแล้ว
แล ว่าดังนันท้าวพระลักภับทังบาวทัวสอว ก็พ้อมภันขะเด็ดมาเถิว
ยาสาดพระยาลามมะลาดแลท้าวพระลัก จิวยืมโทอ้ำเมังแห่วติบว่า
เจ้าภูจักเมียใบวันนีก็ข้าลี เมือนันพระยามอิทมจักจิวกล่าวอ่าเอิว
ค่อยปู่กีเบิลูกแก้วพ่ำเรียจิวพา (๔๗) ภันปู่กีท่ำเบิพ่ำจักเมือก่อนแล เมือบน
บาวสาภิบจาวจ่ำแลบาวทีพพะหู่เหู่วาวาม ก็โจมเอิาติบแลมือพระยาพ่ำ
แห่วติบใส่หิว แล้วจิวกล่าวอ่าค่อยเมือกีท้อนพ่ำเรีย คันว่าพระยาพ่ำเมือ
รอดเมือยวายแล้ว จิวถามข่าวหาแม่แห่วข้าว่า บาวหู้วทัว ๒ ก็
บังค่อยปู่กีดอกแล้วอ่าดังนีก็ข้าเทิน เมือนันพระยาพอิทมจักจิวขาบ
ถำลูกรักทัวสอวว่า ค่อยปู่กีหูายๆท้อนลูกหู้วพ่ำเรีย ป่าได้มีโพยโพ
อินตายอันใดอันบ่วมาบงดบงบ เจ้าลูกรักทัวสอวก็พ่ำเบิ ว่าดังนันส่อน
ดังถำอันนันก็ลอดลีชาผาภิดไปทิวเมียวทังมอบ ด้วยถำ(ว่า)ท้าวพระยา
พอิทมจักมาสิวบาวจักต่าวคืนเมือแล้ว ว่าดังนันเมือนันส่อนดังบิวชาย
สาวบ่าวทังหูาย ทังมอบถีว่าสาวใหเบียวเอิ้นสั่วบ่าวใหแยกๆก็ซ้ำเอิ้น
สั่วสาวใหเมียว อันมีสวบันเมียวทุกแห่วฝูวสาวแต่วหาบหมีเมือ ฝูว
สาวๆเพือถิวไว้เอิ้นใจอ้วยบายแยบ เราบีใหต่วแถบติดจอดถีดยากบ่
ถีดรอดเถิวกัน ถีดเถิวพระจอมทันหนุ่มเหน้าเมือนันฝูงบ่าวเย้าใยหิวปาก
สวบอิวหวานจ้อยปากสวบน้อยเมียวบันเอิ้น [๒] สั่วกันจิแจ้วพี่จักเมือก่อน

---

๑ ถวนเปัน "บอกข่าว"

๒ จบผูก ๕ มัด ๒ แล

แล้วถ่อยปู่ก็ป่าไก้ละถีไฟร้างเป่า ป่าไก้ละขอๆเก๋าสวนผักป่าไก้ละกอก "รอก"๑ สวนแตๆ ผีจักถืบมาเผือแผๆแจ่มเจ้า ขอไหก้พระหม่ำเหว้าปู่ก็แถ่เบ๊อ่าถ้งนี้ก็มีแล เมื่อนั้นพระยามธิหมจักก่ำเอ็นสั่งลูกรักแลชะหาบติบอ่าเจ้าทั้งหลายจ๋ๆพากันปู่ก็ทุกแห่งทุกพายเบ๊ ข้อยทั้งหลายจักเมื่อก่อนแล้อ อ่าถ้งนั้นพระยาจ๋ๆบายเอาแขนลูกแก้วสั่งลา บายเอาแขนพระบุตตา ปากเอ้าข้อยจักลาจากเจ้าทั้งหลายก่อนเบ๊ ทั้งตานายชะหาบแก้อ จักถากแถ้วถืบเมื่อก่อนแล้อ ถังอ่าหลายปีเกือนขวบเข้าชะหาบจ๋ๆเอาลูกเต้าเมื่อปามแถ่เบ๊ เอ๊ๆเจ้าชะหาบเรียเราก่ปู่ๆๆจันล้านข้างชะหาบก่ปู่บ่านกว้างเมืองหวาย เราทั้งหลายป่าไก้ไลละประกันเสังฮักใจ้ ป่าไก้ประไป้อ้อยชอบแถ่เบ๊ เอ๊ๆอ่าถ้งนั้น พระยาพธิหมจักก่บอกเติบลิพิบมะหิบละโยหา ลาๆจากผาสากหั้นั้นแล้วก่ลวกหูบต่าวถืบ (๔) เมื่อก่มีแล ถังอ่าพระยาพธิหมจัก เอาลิพิบมะหิบละโยหาเมื่อรอกจำนักสามจอกแล้อ ก่ลวกติกแต่งห้างถายังข้างม้า ธิกสางบ่ระบวนก่ลวกพ้อมกันหะยานขึ้นสู่อากาดกางหาวแล้อ ก่ลวกพากันไปรอกไปเถิงเมืองหวาย ฝ่ายหากแก้งอารองแล้วก่พ้อมกันบินเจ็กลิงไปสู่ผาสากราชมุนหงนแห่งติบฝูงหมู่ลิพิบมะหิบละโยหาหั้มวน ก่ลวกไปหาป้าวเรือนทุกแห่งทุกพายก่มีแล เมื่อนั้นบางสุวันนะสีสาราชเทอีก่เห้นพระยาพธิหมจัก อันเป้นผัวแห่งติบถืบมาก่บ่เห้นบางราชทิกาหั้งสี่จ๋ๆถามถ้อนถีกอมผัวอ่าข้าแก่เจ้าภู ติบมีเตชสิมพายอันมาก เจ้าภูไปสิ่งบางหั้งสี่ให้แก่ลูกเอียราหั้งสองแล้อ ถังนั้นในเมื่อมะหาราชเจ้าถืบมา บางก่มีถำจาต้วนสั่งน้ำตาหู้งไหลิงนั้นลี รู้อ่าบางบ้าประสิงกอมผีอแก้อไปรอกแล้อบ่ปากมา ลืมสองราพ่แม่นั้นจา เมื่อนั้นพระยาพธิหมจัก จ๋ๆกล่าวอ่าพันเหฎูธาบางส่อน (๕) ถังลูกแห่งราหั้ง ๔ หงบ่อมมีใจปัติพักกับกอมผีอมากนัก ก่บ่กิตตะบาจาต่ราหั้งสองอันเป้นพ่แลแม่นั้นแล เมื่อนั้นบางสุวันนะสีสาราชเทอีจ๋ๆกล่าวอ่า ราหั้งสอง

---

๑ ตามใบลานจานก่ำถอนเป้น "กอกรัก" ( ผูก ๔ มัด ๖ หน้า ๔๕)

จักภะทำถ้วลีนั้นจา มีถถะว่าราทั้งสองพ้อมกันเอาลีพินช้างม้า ถอกถิว
ทั้งมองไปปู่ถอมลูกแห่งราเสังให้หมิกให้ถ้วนนั้นลี รู้ว่าราทั้งสองจักภะ
ทำถ้วลีกำข้าจา เมื้อนั้นพระยาพริหมจัก กล่าวว่าพัทเหฎูราบาง
ผิว่าราทั้งสองบ่ปู่บ่กินในเมื้องทีนี้แล้วแล บ่ไก้ปู่กับถอมลูกราแท้ถ้วนั้น
ราทั้งสองจิ่งถามฎูม้ามะนีภาบ อันเป้นบายใช้แห่งพระยาลามมะลาถ
อันเป้นลูกเอียราทั้งสอง ก่อนเทิ้น ถันว่าม้ามะนีภาบกล่าวไปโอมเอา
บางในเมื้องทีนี้แล้ว (ไป) ในทิ่ใดทีนึ่งกิ๋ ราทั้งสองจิ่งพากันอิน
ถิวไปปู่ในเมื้องทีนั้นเทิ้น ถันว่าพระยากับทั้งบางราชเทวี ต้นจาระ
จาเชิ่งกันไปมาสันนั้นแล้ว พระยาจิ่งลิงจากผาสาดไปสู่ เรือผาสาด
แก้วชะเผิาถำ แล้วจิ่งถามม้ามะนีภาบว่าฎูราท่านม้า (๔) มะนีภาบ
แก้ว ถิวเป้นบายใช้แห่งพระยาลูกเอียเรา ในเมื้อพระยาลูกเราใก้แต่ง
ให้ท่านเป้นทูตาข้าใช้ ไปกล่าวถ้วนโอมเอาบ้างบางผู้ถีผู้งามมาให้แก่
พระยาลูกเอียเราสันนั้น ท่านจักไปกล่าวถ้วนโอมเอาบางในบ้านในเมื้อง
ทีใดก่อนนั้นจา เมื้อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งกล่าวว่า ข้าแม่เจ้าภูทีนี้ ผู้
ข้าจักไปกล่าวถ้วนโอมเอาบางทั้งสองพี้น้อง ในเมื้องตักภะสีลาบะถอน
น้อยทีนั้นก่อนแล ถันว่าผู้ข้าใก้บางทั้งสองในเมื้องทีนั้นแล้ว ผู้ข้าจิ่ง
จักไปเมื้อหน้ากำข้าแล เมื้อนั้นพระยาจิ่งกล่าวว่าฎูราท่านม้ามะนีภาบ
แก้วผิว่ามีถ้วนั้นแท้ เราพระอิงจักอินถิวไปปู่กับถอมพระยาชะทาบเรา
พุ้นแล ท่านจิ่งบ้งปู่ถ้าเรา พ่ให้เราติกแต่งห้างถาก่อนเทิ้น ว่าถ้ว
นั้น เมื้อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งกล่าวว่าเอิงว่าถ้วนั้นแล้วพระยาเจ้าจักอินถิวไป
ปู่กับถอมพระยาชะทาบสิมพะลีภา (๕) ในเมื้องตักภะสีลาบะถอนน้อยที
นั้นพระยาเจ้า กำจิ่งไปกำข้าเทิ้น ฝูงข้าหากจักบ้งปู่ถ้าจักสน่อย พ่ให้
ทันติกแต่งเถิงถา เอ้าอิงทั้งมองนั้น เมื้อนั้นพระยาพริหมจัก ใก้
ยินลำม้ามะนีภาบกล่าวสันนั้น พระยาจิ่งบอกเติ้นเสบาอามาถ แลชาว
เมื้องทั้งมองว่า พะเยฎูราเพื้อนทั้งฎาย ทีนี้เราพระอิงจักใก้ทีไปปู่
ในเมื้องตักภะสีลาบะถอนน้อย ในหากแก้วอาริง ปักฎูไองอันเป้นเมื้อง

พระยาชะหาย แห่งเราผู้ชื่อว่า สีมพะลีภาพุ้นก่อนแล ท่านหัว
ทายจ้างพาภันติกแต่งเกิดกาเบื้อตินแล้ว แลไปพ้อมม้ามะนีภาบท่วง
พลันเท้าอันเท็บ ถันอ่าพระยาปางพระธาชุอาจจะยาสันนี้แล้ว เสนา
อามาดแลชาวบ้านชาวเมืองทังมวนกำพ้อมกันหาบอินเอิา ถอกถือ
ทังมวนบำระบวนแล้ว เอิากำโทษทู้งเข้ามาในข่วงคุ้น แห่งพระยาทุก
แหงทุกพายเปนอันถบถง เมืองบนมากหนกหนาแล เมืองบนมามะน
ภาบกำเหนันไพ่พินไยหาแห่งพระยาพรหมจัก(ฉ)มาประสุมชุมนุมกันหมิก
สังงแล้ว ม้ามะนีภาบจ้างใหัชุนเสนาทัง ๔ ออกมากับถอมตินนั้น เดิน
ไพ่พินไยหาเข้าสู่เรือผาสาดแก้วชุะเผิาถำ บำระบวนแล้ว ม้ามะนี
ภาบจ้างบอกใหัเรือผาสาดแก้วชุะเผิาถำ ทะยานขึนสู่อากาดภางหาว
แล้วพระยาพรหมจัก แลนางธาชุเทอี กำทะยานสู่อากาดภางหาว
แล้วเสนาอามาดแลชาวบ้านชาวเมืองทังมวน กำพ้อมกันทะยานไปตาม
ทู้างพระยาบ่เสดสลำแล ส่วนถังเมืองหวายฝ่ายหากแก้งอารองหินเหนือกำลอกสูบ(เสา)๑ เป็าแปนเปันป่าดงพงไพ บ่มีถินอันจักปู่ทุกแห่งทุกพายทันแล เมื่อนันม้ามะนีภาบจ้างพาพระยาพรหมจัก ไปปู่ในบอกห้อยน้อยอันบ่างในฝากแม่น้ำทะนะนัทที่ก้าตาอันออกแล้ว กำลอกสางบ้านแปางเมืองปู่ในบอกห้อยที่นันบ้านแปางเมืองปู่ในบอกห้อยที่นันกำลอกใส่ชื่อว่าเมืองหวายสันเก้าทันแล ส่วนถังห้อยน้อยอันนัน กำได้ชื่อว่าแม่น้ำหวาย ปู่เหนือหากแก้งอารีงปักตูไขงที่นันทันแล ถันอ่าม้ามะนีภาบเอิาถอกถือพระยาพรหมจัก(ก)มาตั้งบ้านแปางเมืองปู่บำระบวนแล้ว ม้ามะนีภาบจ้างบอกใหัเรือผาสาดแก้วชุะเผิาถำทะยานลิงไปสู่แม่น้ำแล้ว กำลอกโทษล่องไปตามแม่น้ำทะนะนัทที่แล้วกำลอกไปเถิงหากแก้งอารีงปักตูไขง แล้วกำลอกเชิาแหบหินไว่นำงในฝ่ายก้าตาอันออกแห่งแม่น้ำอันนัน แล้วกำลอกถ่ำมืดทันแล

บัดนี้จักจาเถิงนางจันทะมุกขี แลนางอุตุลีภาสองอาชาวงอันปู่ในเมืองตักกะสีลานะถองน้อยที่นันก่อนแล ในเมื่อท้าวพระลามอันเปันผัวแห่งถินหนีจากอันนัน นางทังสองกำมีใจอันทุกโสกเสำโสกา กับถอม

---

๑ ฃบถึมตามใบลานจานกำ (ผูก ๔ มัก ๖ หน้า ๔)

ผิวแห่งตนมากนัก กบ่กินเข้าน้ำในฉนะอาหารแล้วแล มีเนื้อกินอันจ่อยอันเหื่อยมากนัก เป็นกำใช้ป่วยไก้ ขอบปีนั้นแล ในเมื่อธาตุกินอันม้ามะนีกาบแลเสนาหัวสีไปนอนปู่ในหากแก้วอาธาง ปักตูโขงทั้นั้นบนาหัวสองกำลวกเหันนิมิตตะคำฝันหั้นแล ในเมื่อปะฤะมะหาวทั้บนาหัวสองกำฝันเหันใบบัวสองเส้นอันกอกกั้ง(๗)เอาฮี้ขมู ฮี้ไก่ ฮี้ง้าว ฮี้ถวาย ฉะเณ็ณมาแต่ที่ก้ำเหนือพุ้นหั้นแล ถันว่าใบบัวสองเส้นมารอกแล้ว กำลวกเอาฮี้ขมู ฮี้ไก่ ฮี้ง้าว ฮี้ถวาย มาถุ้มอางไว้ในผาสาทพระยาสีมพะลิกา แล้วใบบัวสองเส้นนั้นกำลวกมากอกนางทั้งสองไก้แล้ว ลวกฉะเณ็ไปในทิสสะก้ำเหนือพุ้นแล้วนางทั้งสองกำลวกฉะถุ้งตื้น กระซ้างฝันเฝันอันสั่นสายไปมามากบักหั้นแล เมื่อนั้นนางทั้งสองจึงพ้อมกันไปขาบไหว้พระยาสีมพะลิกาแล้วนางทั้งสอง จึงเล่าคำฝันอันนั้นให้พระยารู้แจ้งทุกเบื่องทุกประการหั้นแล เมื่อนั้นพระยาสีมพะลิกากำรู้แจ้งเหตุการนอันนั้นแล้ว พระยาจึงกล่าวว่ากูธานางทั้งสองส่วนถ้ำฝันแห่งนางทั้งสองกำบ่เป็นอินาบอันใกอันบ้าง แก่นางทั้งสองฉะแลธอบว่าท้าวพระลักพระลามแต่งทูตาข้าใช้มากล่าวต้านโอมเอานางทั้งสอง หนีไปเป็นปาหะปะธิจากในเมืองจันหะบุลีสีสัตตะนากพุ้นบ่สิงใสฉะแล ในเมื่อนางทั้งสองฝันเหันใบบัวสองเส้นกั้งอกอกเอาฮี้ขมู ฮี้ไก่ ฮี้ (๗) ง้าวฮี้ถวายมาถุ้มอางใส่ผาสาทแห่งกูพระอิงแล้วแล ไปกอกกั้งอนางทั้งสองหนีไปในทิสสะก้ำเหนือนั้นธอบว่า ถันใช้แห่งผิวเจ้าเอาของปากบันนะการมาถวายแก่กูพระอิงแล้ว ถันใช้จักเอานางทั้งสองหนีไปในทิสสะก้ำเหนือพุ้นบ่ป่าฉะแล นางทั้งสองป่าร้องเนื้อติกใจอันใกอันบ้างนั้นเทิ้น ถันว่าพระยากล่าวสันนั้นแล้วนางทั้งสองจึงยกมือขาบลาพระยาออกไปสู่ผาสาทแห่งถันแล้ว นางจันทะมุกฮีจึงกล่าวเชิญหูางแห่งถันว่า กูธานางหูางทั้งถวนสองธาอาหูางออกไปล่ำลิงกูในหาก แก้วอาธิงปักตูโขงพุ้นเทิ้นลางเหื่อหูอนว่าผิวแห่งธาทั้งสองมาปู่ในทิ่นั้นบ่ป่าฉะแล ถันว่านางจันทะมุกฮีกล่าวสันนั้นแล้ว นางอุตุลิกาจึงกล่าวว่าข้าแก่อาเป็นเจ้า มิว่ามีกั้งนั้นแท้ ธาทั้งสองถวนพากันออกไปล่ำลิงกูจึงชอบจึงถวนฉะแลว่ากั้งนั้นแล้วนางทั้งสองอาหูางกล่าวเชิญกันสันนั้นแล้ว กำลวกพา

ภับออกไปจากเมืองโดยพลับ (๑๐) ทั้นแล เมื่อนั้นคิมหัวหูายภ็เหับนางหัวสองอาหูานแล่นไปอิกๆโอมๆถั้งนั้น เอิาจิ๊พ้อมภับถามว่าถูธาเจ้านางหัวสองเหถถั้ลิ๊ เจ้านางหัวสองฟ้าวริบแล่นไปพลับนักนั้นจา เมื่อนั้นนางหัวสองจิ๊พ้อมภับขานหัวฟ้าวหัวริบอ้าปากหายใจ ว่าถูธาท่านหัวหูายเผือหัวสองภ็เหับบิมิตาละถำฝัน เปับอับหูากเหมืองถั้พธะลักพธะลามอับเปับผิวแห่างเผือข้าปู่ในหากแก้วอาธิงปักตูโขงนั้น เผือหัวสองอาหูานจิ๊ฟ้าวไปลิ๊งถูหูอบว่าเหับผิวสายใจปู่ในหิ้นั้น บ่รู้ได้ ซะแล สูท่านหัวหูายจิ๊พาภับถ่อยฟังถูเผือข้าหัวสองแก่เบิ ในเมื่อเผือหัว ๒ ฟ้าวไปพลับสับนี้ ถับบ่เหับเถือภอยภ็ธอยว่าจอบเถือมับบ่ป่าซะแล ถับว่านางหัวสองภล่าวเปับถำมายาปอกใยหูับสับนั้น ถับหัวหูายภ็พ้อมภับหิอสว่างๆแซวๆมาภบักล้วยถำว่าโอม เจ้านางเธียอับนี้ได้ ชื่อว่าบ่เหับปาหูาณมาชิณบ้าะเภา บ่เหับหมากแตงมาบายหมากหูอถบ่เหับหมากตอณมา (๑๑) มอถแสงหามอ่าสับนี้แล ถับอ่าถิมหัวหูายภล่าวสับนี้แล้วนางหัวสอง . ภ่อวถบ่ปากหิอขุ้มๆแข้มๆแล้วภ่อวถแล่นทะยางไปเปับด้างภิบแลขูถอับหูางอเหับางูแล้วแลแล่นเต้นถิดหนีไปนั้นแล ถับอ่านางหัวสองไปเถิงหากแก้วอาธิงปักตูโขงหิ้นั้น แล้วนางหัวสองภ็ได้ ยิบสูงปากสูงจาแห่างถิมหัวหูาย อับปู่เธือผาสากแก้วฉะเพิาถำหิ้นั้นเปับอับเผือองนับสนั้นภ้องมากภบัก เหมืองด้างเผางพู่เผางเผิ้งตอมดอกไม้ เผือเถือบสามเถือบสิ้นั้นแล นางหัวสองจิ๊ต้านจาธะจาเชิ๋งภับไปมาว่าถูธาเจ้าหูานเธียอับนั้นแผ่นสูงบุถละผู้ใด ปากเอ้ามาภะถามหูอางหูายนี้ จาอ่าถั้งนั้นแล้วนางหัวสองจิ๊พ้อมภับออกจาภน้ำพื้นแล้ว ภ่อวถเหับเธือผาสากแก้วฉะเพิาถำมาจอกเชิาปู่ในหิ้นี้แท้หั้นแล ถับอ่านางหัวสองเหับแล้วนางจับทะมุภิจิ๊ถามว่า ข้าแก่เจ้าภูหัวหูายมาแต่หิ่ใดนั้นภ็ข้าจา เผือนั้นขุบหมื้นหน้าจิ๊ขานว่าข้าแก่ (๑๒) เจ้าฝูงข้าหัวหูายลุภแต่เผือองล้านช้างพุ้นมาภ็ข้าแล เผือนั้นนางจับทะมุภิจิ๊ซ้ำถามว่าในเผือเจ้าภูหัวหูายมาแต่เผือองจับทะบุลิสิสัตตะนาภ ด้างนั้นเจ้าหัวหูายมาถ้วยปะโยชุนะเบื้องใดนั้นจา เผือนั้นขุบหมื้นหน้าซ้ำขานว่า

ข้าแก่เจ้านางทั้งสองฝูงข้าทั้งหลายมาใฮ้มเอานาง แลว่าดั่งนั้นเมื่อนั้น
นางจันทะมุกขี จึ่งซ้ำถามว่าใบเมื่อเจ้าทั้งหลายมาใฮ้มเอานางสันนั้น
เจ้าภูทั้งหลายจักไปใฮ้มเอานางใบเมืองใดนั้นจา เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจึ่ง
ขานว่าฝูงข้าทั้งหลายจักมาใฮ้มเอานาง ใบเมืองตักกะสิลานะคอนน้อย
ใบหากแก้งอารีงปักตูใฮงที่นั้นแล ถันว่าเจ้านางทั้งสองรู้จักหนทางอัน
จักไปเมืองตักกะสิลานะคอนน้อยแท้ดั่งนั้น เจ้านางทั้งสองจึ่งบอกแก่
ตูข้าทั้งหลายแด่เทื่น ว่าดั่งนั้นเมื่อนั้นนางจันทะมุกขีจึ่งขานว่าเอิ๊งฝูง
ข้ากอบังรู้จักแด่ชะเตกสน่อยนั้นแล ถันว่าเจ้าทั้งหลายมักใส่ปากไปแท้
ดั่งนั้นฝูงข้าหากจักพา (๑๓) ไปชะแลเมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจึ่งซ้ำถามว่าเจ้า
นางทั้งสองรู้จักหนทางเมื่อเมืองตักกะสิลานะคอนน้อยหื้นั้นแท้ เจ้านาง
ทั้งสองลุกแต่หื้ใดมานั้นจา เมื่อนั้นนางทั้งสองจึ่งขานว่า เมื่อข้า
ทั้งสองมาแต่เมืองตักกะสิลานะคอนน้อยพุ้นแล เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจึ่ง
ซ้ำถามว่าใบเมื่อเจ้านางมาแต่เมืองตักกะสิลานะคอนน้อยหื้นั้น เจ้านาง
ทั้งสองกอบังรู้จักนางจันทะมุกขีแลนางอุตุลีภาแด่ลี เมื่อนั้นนางทั้งสองได้
ยินคำขุนหมื่นหน้าถามหาดั่ นแท่งถันดั่งนั้นนางทั้งสองกมีใจมักใส่ปากหัว
มากนัก แล้วนางจันทะมุกขีจึ่งกล่าวอ่าเอิ๊ง ส่วนดั่งนางจันทะมุกขี
แลนางอุตุลีภานั้นกแม่นเมื่อทั้งสองนี้แล ยามเมื่อเจ้าทั้งหลายมานั้น
ท้าวพระลักพระลามกบังถ่อยปู่สวัสสะดีแด่ลี เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจึ่งขาน
ว่าเอิ๊งยามเมื่อกูข้าทั้งหลายมานั้นเจ้าทั้งสอง กบังถ่อยปู่สวัสสะดีกอก
แล(๑๔)เจ้านางเรียอ่าดั่งนั้นแล้วกพ้อมกับหัวมากนักทั้นแล เมื่อนั้นนาง
จันทะมุกขี จึ่งกล่าวอ่าใบเมื่อเจ้าทั้งหลายจักไปกล่าวต้าน ใฮ้มเอา
เมื่อข้าทั้งสองไปใหแก่ท้าวพระลักมระลามดั่งนั้น กเป็นอันดีมากนัก
แล ถันว่าเจ้าภูทั้งหลาย จักไปใฮ้มเอาขาทั้งหลายแท้ดั่งนั้น กจึ่งพา
กันไปดงอนี้เท้าอันเทื่น อันบึ่งถันว่าบุคลละผู้ใดจักไปกดี ออกมากดี ใหท้
พ้อมกับหูบตาเสังทุกถิ่งๆนั้นเทื่น ส่วนดั่งหนทางเมื่อเมืองตักกะสิลานั้น
กไปใบมื้นมุ้นแล ว่าดั่งนั้นแล้วนางทั้งสองกลวกลำลอกสอกพื้นน้ำเมื่อบ่

ມືນາງຫັ້ນແລ ຄັນວ່ານາງທ້າວສອງເມືອຮອດທ່ຳກາງເມືອງແລ້ວ ຊາວເມືອງ
ທ້າວຫຼາຍຈຶ່ງຖາມວ່າເຈ້ົ້ານາງທ້າວສອງ ໄປສແວງຫາຂອງອັນເພິ່ງໃຈສັນນັ້ນບ້ວ
ເລ້ົ່ານາກິດເຫັນເຄືອກອຍນັ້ນລື ຮູ້ວ່າເຫັນເຄືອມັນພ້ວມັນໃດນັ້ນກໍຂ້ວາຈາ ເມືອ
ນັ້ນນາງທ້າວສອງຈຶ່ງພ້ອມກັບຂານວ່າເອີ ເຮົາກໍບ້ວໄປເຫັນພໍເປັນສຳຄັນສັນຍາ
ໄວ້ຈັກສນ່ອຍຊະແລເມືອນັ້ນ (๑๕) ຊາວເມືອງທ້າວຫຼາຍຈຶ່ງຊ້ຳຖາມວ່າເຈ້ົ້ານາງ
ທ້າວສອງ ໄປເຫັນເຄືອກອຍລືຮູ້ວ່າເຄືອມັນນັ້ນຈາ ເມືອນັ້ນນາງທ້າວສອງຈຶ່ງກລ່າວ
ວ່າເອີ້ງເມືອທ້າວສອງ ກໍບ່ໍ່ເຫັນເຄືອມັນຈອງຢູ່ຂອກຂ້ວງກໍທ່ໍ່ເຫັນແຕ່ເຄືອກອຍຢູ່ໃນ
ຫວ່ວງຜາຮອມພຸ້ນເນວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວນາງທ້າວສອງກໍລວດກາຍ ໄປພາຍໜ້າຫັ້ນແລ
ເມືອນັ້ນນາງທ້າວສອງ ຈຶ່ງໄປຮອດຜາສາດພຣະຍາສົມພະລິກາແລ້ວນາງທ້າວສອງ
ຈຶ່ງພ້ອມກັນໄປຂາບໄຫວ້ພຣະຍາວ່າຂ້ານແກ່ເຈ້ົ້າກູ ເມືອຂ້ານທ້າວສອງກໍພ້ອມກັນໄປ
ເຖິງຫາດແກ້ວອາຣົງປັກຕູໂຂງທ່ີນັ້ນ ເມືອຂ້ານທ້າວສອງກໍເຫັນຄົນໃຊ້ ທ້ານພຣະລັກ
ພຣະລານ ມາແຕ່ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກມາຈອດເຊ່ົາປູ່ໃນຫາດແກ້ວອາຣົງ
ປັກຕູໂຂງທ່ີນັ້ນ ມາກນັກກໍຂ້ານແລ ເມືອນັ້ນພຣະຍາຈຶ່ງຖາມວ່າຕູຣານາງທ້າວສອງ
ສ່ວນດັ່ງຄົນໃຊ້ແຫ່ງທ້ານພຣະລັກພຣະລານ ນັ້ນເຮົ້ານເຈ້ົ້າຈັກມາຫາເຮົ້ານດ້ວຍປຣະ
ໂຍຊນະເບ ້ືອງໃດນັ້ນຈາ ເມືອນັ້ນນາງທ້າວສອງຈຶ່ງກລ່າວວ່າ ຂ້ານແກ່ເຈ້ົ້າກູສ່ວນ
ດັ່ງຄົນໃຊ້ແຫ່ງທ້ານພຣະລັກພຣະລານນັ້ນ (๑๖) ເຮົ້ານຈັກມາກລ່ານວຕ້ານໂອມເອົ້ານ
ເມືອຂ້ານທ້າວສອງໄປໃຫ້ແກ່ທ້ານພຣະລັກພຣະລານແທ້ໆບ່ໍຄ້ານບ່ໍຄ້ານກໍຂ້ານແລ ເມືອ
ນັ້ນພຣະຍາຈຶ່ງຊ້ຳຖາມວ່າ ຕູຣານາງທ້າວສອງໃນເມືອຄົນໃຊ້ທ້ານພຣະລັກພຣະ
ລານມາກລ່ານວຕ້ານໂອມເອົ້ານສັນນັ້ນນາງທ້າ ๖ ຍັງຈັກໄປລືຮູ້ວ່ານ ່ໍໄປປູ່ກັບຄອນ
ທ້ານພຣະລັກພຣະລານນັ້ນຈາ ເມືອນັ້ນນາງທ້າວສອງຈຶ່ງພ້ອມກັນຂານວ່າເມືອຂ້ານ
ທ້າວສອງກໍມັກໄຄ່ປາກໄປແຕ່ປາງເມືອທ້ານພຣະລານຫ ີ ໄປປາງນັ້ນກໍຂ້ານແລ ໃນ
ທ ີ ່ນັ້ນທ້ານພຣະລັກພຣະລານ ກໍຊ້ຳແຕ່ງຄົນມາກລ່ານວຕ້ານໂອມເອົ້ານສັນນັ້ນກໍເປັນ
ອັນດ ີ ນັກແລ ເມືອຂ້ານທ້າວສອງກໍຈັກພ້ອມກັນເມືອນັ້ນແລ ເມືອນັ້ນພຣະຍາສົມ
ພະລິກາໄດ ້ ຍິນນາງທ້າວສອງກລ່ານວວ່າມັກໄຄ່ປາກເມືອສັນນັ້ນ ພຣະຍາກໍມີໃຈອັນ
ຊຶມຊຶ ້ ນຍິນດ ີ ນາກນັກ ແລ້ວນາງທ້າວສອງກໍລວດລາຈາກພຣະຍາເມືອຫັ້ນແລ

ບັດນີ້ຈັກຈາເຖິງຂຸນເສນາທັງ ๔ ກັບທັງມ້າມະນີກາບກ່ອນແລ ຄັນວ່າ
ນາງທັງສອງໜີເມື່ອແລ້ວຂຸນໝື່ນໜ້າ ຈຶ່ງບອກເຕີ່ນລີ່ພົນໂຍທາທັງມວນຫາບ
ຍົນເອົາບັງເຂົ້າຂອງທັງມວນອັນຈັກເອົາ (๑๗) ໄປໃຫ້ເປັນຄ່າບົວຄ່ານາງຄ່າແກ່ວ
ຄ່ານ:ອງໝາຍນີ້ຕົ້ນວ່າຄຳໂກດ ๑ ເງິນໂກດ ๑ ແກ້ວໂກດ ๑ ເສື້ອຜ້າອາພອນ
ແລເສື່ອສາດອາສສນາທັງມວນແລສິ່ງແລໂກດແລ້ວ ກໍພ້ອມກັນຄຳລອດສອດພົ້ນ
ນ້ຳລົງໄປເຫັນປ້າວເຮືອນແລ ບ້ຽ ຊາຍ ສາວ ບ່າວ ເຖົ້າແກ່ຊະອາການ ທັງ
ມວນເປັນອັນນາກຄວນຫຼວງຫຼາຍບ້ຽນັກແລ້ວຂຸນໝື່ນໜ້າແລຂຸນເສນາທັງ ๔ ກໍ
ລວດພ້ອມກັນໄປໃນທ່ຳກາງເມືອງທີ່ນັ້ນແລ້ວແລ ລ່ຳລົງດູທຸກພາຍເປັນຄັ່ງເມືອງ
ຕາວະຕິງສານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນສາວນ້ອຍສາວໜຸ່ມສາວຮ່ວມທັງຫຼາຍເອົາກ່ເຫັນ
ແຂກໄທເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກເຂົ້າມາເຖິງທ່ຳກາງເມືອງທີ່ນັ້ນ ເອົາກໍມີໃຈ
ປະຕິພັດນາກນັກເອົາຈຶ່ງເອີ້ນຮຸງກຖາມ ດ້ວຍຄຳນາບາສວຍສຸງດບັງບຸງດດ້ວຍສຜ
ຫາວ່າໂອ້ນເຈ້າຜູ້ດີຜູ້ງາມອຸ້ມລຸ້ມນ້ອງປ່ວກຟ່ວດເຂົ້າອຸ້ມ ແຈບນ້ຳທ່ໍແຕ່ສອງຄົນຮ່ວ
ປ່ວກເວ້ົາບັງຈັກເພິ່ງໃຈເຈ້ົາລືເດ ເມື່ອນັ້ນຝູງບ່າວ (๑๘) ແຂກວ່ງຈັນເອົາກໍມີ
ໃຈຊຶມງັນຫົວຈົ້ນວ່າ ໂອ້ນ້ອ້ຍນີ້ໃຈນ່ຕົ້ນດອກບົວເຈ້ົາບ່ໍເອົາເປັນຜົວຄ່ຳແລ້ວເຈ້ົາ
ຜູ້ຕົ້ນດອກແກ້ວຕົ້ນຈ່ຳເຈ້ົາບ່ໍຫຼຽວຕາມ່ຳລັບແລບ ເຈ້ົາບ່ໍເວ້ົາຂຸບແອບຕາມໃຈພີ
ເມືອ່ວ່າຄັ່ງນັ້ນແລ້ວ ຂຸນເສນາທັງສ່ີກ່ລວດເຂ້ົາໄປເຖິງຂ່ວງຄຸ້ມແຫ່ງພຣະບາສ່ົມ
ພະລິ່ກາບ່ໍ່ມ່ີບານຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນໝື່ນໜ້າແລເມືອງກາງຈຶ່ງຍົນຂວາຍຫາ
ທຸ່ງເງິນທຸ່ງຄຳໃສ່ຍັນເງິນຍັນຄຳບ່ໍຣະບວນແລ້ວ ຈຶ່ງໃຫ້ລູກບ່າວແຫ່ງຕົ່ນຖ້ໄປ
ຕາມຫ້ຽງນັ້ນແລ ຄັນວ່າຂຸນໝື່ນໜ້າແລຂຸນເມືອງກາງຂ້ົນເມືອເຖິງພາສາດ
ແລ້ວຂຸນໝື່ນໜ້າຜູ້ມ່ີພຍາຈຶ່ງກ່ລ່າວວ່າ ເທວະຝູງຂ້ົາໃຫ້ວ້ົມະຫາຣາຊເຈ້ົາບັດ
ນ້ີຝູງຂ້ົາທັງຫຼາຍອັນເປັນຄົນໃຊ້ແຫ່ງລູກເຂ້ຍມະຫາຣາຊເຈ້ົາ ກໍໃຊ້ຂ້ົາເຖ້ົາເຂ້ົາ
ນາຂໍພຣະຣາຊທັນຍາກັບດອມພຣະບາດຂໍແກ່ມ່ະຫາຣາຊເຈ້ົາຈຶ່ງກູນາ ເພ່ືອ
ໃຫ້ສ້ືບວົງສາເມ້ືອໜ້າຂໍແກ່ພຣະບາດເຈ້ົາຈຶ່ງປານ້ີ (๑๙) ພໍໃຫ້ເປັນທາສ້ີຂ້ອຍຂ້ົາ
ຕາບຕ່ໍເທ້ົາເຊ່ັນລູກເຊ່ັນຫຼານກໍຂ້ົາເທ້ົ່ນ ເມ້ືອນັ້ນພຣະຍາສ່ົມພະລ້ິກາຈຶ່ງກ່ລ່າວວ່າ
ດູຣາຝູງເສນາທ່ານໃຫ້ອັນເປັນຄົນໃຊ້ແຫ່ງລູກເຂ້ຍ ເຮົາມາຂໍເອົາພຣະນ້ົງເຍົາ
ແກ່ນເທ້ົ້ໄປໃຫ້ເຈ້ົາພຣະລັກພຣະລ່ວມ ເຮົາຈັກວ່ົງນາງງ່ວມສ່ິງໃຫ້ແກ່ທ່ານ
ໃຫ້ທັງຫຼາຍ ເພ່ືອໃຫ້ເປັນໄປສ້ືບສ່ວຍເມ້ືອໜ້າທ່ານຢ່ານ້ຳຮ້ີບເອົາເມ້ືອເທ້ົ້ານ

เห็น ถับว่าพระยาสิมพะลีภาภล่าวถั้งนั้นแล้ว ขุนหมื่นหน้าจ๊ำบอก
ให้บ่าวไพ่ใบหาหัวหูายหาบยินเอาวัตถุเข้าของหัวมอบ ขึ้นไปสู่พาสาท
ราชมุนทงแห่งพระยาแล้ว ขุนหมื่นหน้าจ๊ำมอบเกวียบบัวัตถุเข้า
ของอันเป้นถ่าบิวถ่านางถ่าแก่วถ่ากองหัวมอบ เทวะฝูงข้าไทอ้มะ
หาราชเจ้าส่อบถั้งวัตถุเข้าของหัวหูายฝูงนี้ อันพระยาลูกเยิบแห่งมะ
หาราชเจ้าหากติกแต่งมาเป้นบันบะภาบ ของฝากเพื่อให้เป้นถุบแก่มะ
หาราชเจ้ากอ้าแล เมื่อนั้นพระยาสิมพะลีภาอันเป้น (๒๐) มะหากะ
สัตถาในเมื่องตักกะสิลาหั้นั้น จ๊ำกล่าวเชิ๋งขุนเสบาอันเป้นถินใช้แห่งพระ
ยาลูกเยิบว่า ดูราท่านหัวหูายเราพระองกบ่มีถ่าปิปายว่าจักมักไก่
ปากได้บัวัตถุเข้าของอันใกอันบ๋ำ กับกอมท่านหัวหูายกอกนางเราก็วาง
ลูกสาวแลน้องสาวแห่งเรา เมื่อกับกอมลูกเยิบเราแต่ปางก่อนพุ้นแล้ว
แลห่ำว่าลูกเยิบแลน้องเยิบ หากบ่เอานางหัวสองเมื่อกับกอมแท้ก็จ๊ำยั้ง
ปู่กับกอมเราในเมื่องหั้นั้นหั้นีแลนา ถับว่าพระยาสิมพะลีภามีพระราช
อาจจะยาสันนี้แล้วขุนหมื่นหน้าจ๊ำยาบทูบว่า เทวะฝูงข้าไทอ้มะหา
ราชเจ้าในเมื่อมะหาราชเจ้า มีใจผดตากะขุนาให้นางราชกันยา
หัว ๖ แก่ฝูงข้าหัวหูายแล้วสันนั้นมะหาราชเจ้าจักให้ฝูงข้าหัวหูาย
เอานางถืนเมื่อสิ๋งในเมื่องจันทะบุลีสีสัตตะนากพุ้นเสังก่อนนั้นลี รู้ว่ามะ
หาราชเจ้าจักให้ฝูงข้าหัวหูายไปโอมเอานาง (๒๑) พายหน้าพุ้นได้แล้ว
จ๊ำพ้อมกันเมื่อนั้นก็ข้าจา เมื่อนั้นพระยาสิมพะลีภาจ๊ำกล่าวว่า ดู
ราท่านหัวหูายเราพระองจักถามดูนางหัวสองให้รู้แจ้งก่อนเห็น ถับ
ว่านางหัวสองมักไก่ปากเมื่อเสังก่อนถั้งนั้น เราก็จักเมื่อสิ๋งนางเสังก่อน
ขะแล ถับว่านางหัวสองบ่มักไก่ปากเมื่อเสังก่อนถั้งนั้น เราพระองกก็
จักยั้งปู่ถ้าเมื่อพ้อมท่านหัวหูายพุ้นขะแล แล้วขุนเสนาหัว ๔ จ๊ำยาบ
ลาพระยาแล้วก็พ้อมกันแล่นไปสู่ที่ปู่แห่งตินในอ่างถุ้มหั้นั้นก็มีแล เมื่อ
นั้นพระยาสิมพะลีภาจ๊ำเอานางหัวสองมาสู่สำนักแห่งติน พระยาจ๊ำ
ถามว่าดูอานางหัวสองในหีนี้ ห้าวพระลักพระลามอันเป้นผัวแห่งนาง

ทั้งสอง ก็ใช้ขุนเสนาทั้ง ๔ มาอ่อวอนะนากับกอมเรา พ่อเพื่อจักเอา
นางทั้งสองเพื่อเพื่องจับทะบุลิสีสักตะนากพุ้นแล ท้าวสักกะเจ้าทั้งสองมักใส่
ปากเพื่อเสังก่อนบั้นลี รู้ว่านางทั้งสองจักบ้ำปู่ถ้าขุนเสนาทั้ง ๔ ไป
โอมเอานางพายหน้าได้มาแล้วจักเพื่อพ้อมกับ (๔๑) บั้นจา เพื่อนั้นนาง
ทั้งสองจึงพ้อมกันกล่าวว่า เพื่อข้าทั้งสองอ่ำนางเพื่อเสังก่อนก่อข้าเพิ้น
เผ่นว่าบ้ำปู่ถ้าก็เพื่อเสังก่อนก็ดีก่อเหมือนดั่งดงอกันนั้นแล เพื่อข้าทั้ง
สองจึงจักปากเพื่อเสังก่อน เหตุดั่งนั้นแลเพื่อนั้นพระยาจึงกล่าวว่าดังว่า
นางทั้งสองมักใส่จักเพื่อเสังก่อนดั่งนั้น นางทั้งสองจึงพากันเพื่อสู่ผาสาท
แล้วนางทั้งสองจึงตกแต่งห้างเกาดาเข้าของ อันจักเพื่อเรือนผิวนั้นเพิ้น
ว่าดั่งนั้นแล้วนางทั้งสองจึงเลิกลาเพื่อ ตกแต่งห้างดาของอันจักเพื่อหั้น
แล เพื่อนั้นพระยาจึงบอกเติ้นไพ่พินโยหามาโรมกันแล้ว พระยาจึงใช้
พวกข้าน้อยไปบอกแก่ขุนเสนาทั้งสี่ อันเป็นถิน ใช้แต่งพระยาลูกเขียว่าดู
ราท่านพวกน้อยท่านจึงไปบอกแก่ขุนหมื่นหน้าว่า เหอะข้าแก่เสนาเจ้า
อันเป็นถินใช้แต่งพระยาลามมะลาดแลเจ้าอุปปราดท้าวพระลัก บัดนี้
พระยาสิมพะลีภาจักเอานางทั้งสองไปส่างเสังก่อน ว่าดั่งนั้นเบิดันว่า
(๔๒) พระยาสิมพะลีภาไปส่างนางคืนมาแล้ว เจ้าทั้งหลายจึงพากันไป
พายหน้าว่าดั่งนั้นเบิดันว่า พระยามีพระราชอาดยาสันนี้แล้ว พวก
น้อยผู้นั้นก็แล่นไปบอกแก่ขุนเสนา ทั้งสี่ตามถ้อยคำอันพระยาหากบอก
นั้นทุกประการแล้วมันก็คืนมาทั้งแล เพื่อนั้นพระยาสิมพะลีภาจึง
บอกแก่ขุนประชุมขุมเพื่องว่าดูราท่านผู้เป็นเสนา เถ้าเก่าท่านจึงจัด
แจ่งบอกเติ้นบ่าวไพ่ทั้งมวนเพิ้น ท้านี้เราภะสักจักไปส่างนางทั้งสองให้
รอดให้เถิงเพื่องจับทะบุลิสีสักตะนาก แล้วเราจึงจักคืนมาชะแลว่าดั่งนั้น
แล้วขุนประชุมขุมเพื่องจึงบอกให้บ่าวไพ่ทั้งหลายห้างดายังช้างม้าค่ะละ
มาปั้นปู่แทบชานมินที่นั้นแล้ว พระยาสิมพะลีภาจึงชะเด็ดออกจากผา
สาดมาแล้วพระยาจึงขึ้นขี่ช้างเผือก ติวมีอิทธิอิทธิแลกำลังอันมาก
อาดจักไปเหนืออากาดกางหาวได้นั้น แล้วนางราชเทวีก็ชะเด็ดออก

มาอวี้ช้างเผือกตัวกึ่งงามแล้วบาง (๔) จับหะมุกขีจ้าฉะเด้กออกมาขึ้นอวี้ช้างเผือกตัวอาวพาวบ่ระสุดแล้ว บางอุฐุลีภาจ้างออกมาอวี้ช้างเผือกบ่ระบวนแล้วอุบปละสุมบุมเมือง จ้างขึ้นอวี้ช้างเผือกแก้วตัวอันมีไฟ่พิบโยทาไก้ ๔ ขึ้นแล้วกำลวกพ้อมกันไปหัวช้างออกมาจากฮ่วางคุ้มแห่งพระยานั้นแล กำลวกออกมาเถิงหากแก้วอาธิงปักตูไฮงแล้วกำลวกพ้อมกันออกมาจากแม่น้ำมาเถิงเรือผาสาทแก้วฉะเพิาถ่า อันเป้นที่ปู่แห่งม้ามะนีภาบที่นั้นๆจ้างถามพระยานากผู้ชื่อว่า สีมพะลีภานั้นว่าข้าแก่เจ้าภูที่เจ้าภูจักไปที่ใดก่อข้าจา เมื่อนั้นพระยาจ้างขานว่าเราพระอิงจักไปสิงนางทั้งสองฉะแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจ้างซ้ำถามว่า เจ้าภูจักเอานางไปสิงแก่บุคละผู้ใดนั้นจา เมื่อนั้นพระยานากผู้ชื่อว่าสีมพะลีภาจ้างขานว่าเราจักเอานางไปสิงให้ลูกเขียเราแล ว่าดั่งนั้นเมื่อนั้นม้ามะนีภาบจ้างซ้ำถามว่าส่วนดั่งเสนาทั้ง(๔๙) ๔ อันไปกล่าวต้านโฮมเอานั้นเอาไปปู่ที่ใดจ้างบ่ไปสิงกับถอมพระยาเจ้านั้นจา เมื่อนั้นพระยานากจ้างซ้ำขานว่าเราพระอิงบ่ให้เอาไปเอาจ้างบ่ไปนั้นแล ว่าดั่งนั้นม้ามะนีภาบจ้างบอกพระยานากผู้ชื่อว่าสีมพะลีภาว่า ข้าแก่เจ้าภูถับว่าเจ้าภูไปเถิง พระยาพริหมจักอันเอาถอกถ่อมาแต่เมืองหวาย มาตั้งเมืองปู่ในหิสสะหิบเหมืองนี้จักสบ่อยแล้ว เจ้าภูจ้างไปเอาะปามพระยาดินนั้นแล้วจ้างไปเมืองบ้านก่อข้าเท็นเมื่อนั้นพระยานากจ้างถามว่าดูธรามม้ามะนีภาบ เหตสับใดพระยาพริหมจักจ้างเอาถอกถ่อแต่เมืองหวายมาตั้งปู่ที่จิมไก้เมืองเราที่นี่นั้นจา แต่นั้นม้ามะนีภาบจ้างบอกว่า ข้าแก่เจ้า ส่วนดั่งพระยาพริหมจักดินนั้นได้เอาลูกสาวไปถวายแก่ท้าวพระลักพระลามแล้ว แลพระยาจ้างถามว่าดูธาท่านม้ามะนีภาบท่านจักไปกล่าวต้านโฮมเอานางในเมืองใดนั้นจา ผู้ข้าจ้างกล่าวบอกว่า ไปโฮมเอา (๔๗) ลูกหญ้านแห่งพระยาสีมพะลีภา อันสเวียเมืองตักกะสีลานะถอนน้อยที่นี่แล ว่าดั่งนั้น พระยาพริหมจักดินนั้นกรู้แจ้งว่าพระยาเจ้า จักเอานางไปถวายท้าวพระลักพระลามเหมือนดั่งดงอกัน พระยาพริหมจักจ้าง "ภวด" [๑] ถอมาปู่ในที่นั้น เพื่อ

---

๑ ถวนเป้นภวาด ในลานจานก่ำฮูบ ภวดถืกัน ผูก ๕ มัด ๑ หน้า ๑๔

จักขอถพันทะมิถกับถอมเจ้าภูบั้นแล เมื่อบั้นพระยาสีมพะลิกา ได้ยิน
ม้ามะนิกาบกล่าวอ่า พระยาพริหมจัก ภวถถิวมาปู่ที่จิมใก้ เพื่อ
จักขอถพันทะมิถกับด้วยถิงสันบั้น พระยาก็มีใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนัก
แลพระยาจึ่งขานม้ามะนิกาบอ่าเอิ่ง เราทากจักไปแอะปามชุะแลอ่า
ถ้าบั้นแล้ว พระยาสีมพะลิกากับทัลิพิมมะทิมละโยทา ทั้งมวนก็
พ้อมกันเต้นทะยานขึ้นสู่อากาถกาวหาว เป็นถ้าบิกแลหิงบินไปบั้นแล
พระยาสีมพะลิกาจึ่งหูงวเห็อถไปในทิสสะก้ำตาวันออกทีบั้น พระยาจึ่ง
แลเหันตูบผามหำไรงป้าวเรือนแห่งพระยาพริหมจัก มาถั้งปู่ใหม่ในที่
จิม (๖ก) ใก้เมืองแห่งถิงสันบั้น พระยาสีมพะลิกาจึ่งบอกเต้นชุนประ
สุมบุมเมืองว่า ทีนี้เราพระอิงจักแอะปามพระยาพริหมจัก อันเป็นชุะ
หายแห่งเราก่อนแล ท่านทั้งหลายจึ่งพากันลิ่งไปจอถเชิา ในเมืองหวาย
อันมาถั้งปู่ใหม่ทีนี้ก่อนเทีบ ว่าถ้าบั้นแล้วพระยา แลเสนาอามาถไพ่
พิมโยทาทั้งมวนก็พ้อมกันบินเจ็ดลิ่งไปมากนักทั้งแล เมื่อบั้นพระยา
พริหมจัก ก็เหันลิพิมมะทิมละโยทาแห่งพระยาสีมพะลิกา บินเจ็ด
ลิ่งมาหาเมืองแห่งถิงสันบั้น พระยาพริหมจัก จึ่งเอิ้นถามว่าดูราท่าน
ทั้งหลายฝูงมีอิทธิริทธิแลกำลังอันมาก ท่านทั้งหลายลุกแต่ที่ใดมาบั้น
จา เมื่อบั้นพระยาสีมพะลิกาจึ่งขานว่าเรามาแต่เมืองกักกะสิลาบะถอบ
บ้อย เพื่อจักไปสิ่งบางแก่ท้าวพระลักพระลามในเมืองจันทะบุลี
สิสัตตะบากพุ้นแล ทีนี้เราจักมาแอะปามเจ้าชุะหายแล้ว เราก็จัก
ไปเมือหน้าพุ้นแล ถันว่าพระยาสีมพะลิกา (๖ข) กล่าวสันบั้นแล้ว
พระยาจึ่งเอาลิพิมมะทิมละโยทา ลิ่งไปจอถเชิาปู่ในที่จิมใก้เมืองหวาย
ใหม่บั้นแล้ว พระยาจึ่งบิระมิถเป็นตูบผามจำนักสามจอถเพื่อใหเป็น
ที่ปู่แก่ไพ่พิมโยทาแลพระยา กับทั้งราชเทวีแลนางทั้งสองแล้ว
ก็ลวถพากันจอถเชิาปู่ในที่บั้น ตามสุกอะสำราบแห่งถินทั้งแล
เมื่อบั้นพระยาสีมพะลิกา จึ่งกล่าวเชิ่งชุนประสุมบุมเมืองว่า
ทีนี้ภูพระอิงจักไปปามพระยาพริหมจัก อันเป็นชุะหายแห่งภูบั้นแล้ว

ท่านจักถวายซึ่งต่างของอย่างมากบังบะภาษอันสมควร แก่พระยาสัตไปตามกับนั้นแล้ว ท่านจักถือไปพลันพร้อมกับพระยาเท้าอันเดียว ถึงว่าพระยากล่าวสัญญานั้นแล้ว ขุนประสุมขุมเมืองก็พาถวายซึ่งต่างของอย่างมาก บังบะภาษบำระบอบแล้ว พระยาจักยื่นขวัญข้างเผือกสะทับ ขุนเดินไปก่อนแล้วขุนประสุมขุมเมืองจักยื่นขวัญข้างเผือกสะทับไปตามหลังกับท้าวลูกบ่าว ๔ คนถือของอย่างมากไปตาม (๒๙) ก็ลวดเข้าไปเถิงที่ทำการเมืองๆ บ่มีนางหนึ่งแล ผู้หนึ่งสอนถามว่าสาวบ่าวแลเจ้าแก่ ขุนธรรมภาษอันมีในเมืองที่นั้น เขาก็เห็นพระยาสิมพะลีภา แลขุนประสุมขุมเมืองยื่นขวัญข้างเผือกสะทับเข้าไปในที่ทำการเมืองที่นั้นแล้ว เขาก็ชำลีกูขันลูกบ่าว ๔ คน อันถือของอย่างมากบังบะภาษไปตามหลังเจ้าท้าว ๒ อันมีรูปโสมอันผู้ดีผู้งามมากนัก เขาก็มีใจปัตติพันมักบ่อากจักอิดอยู่ได้ เขาจึงร้องไห้แล่นเข้ามาหาด้วยคำมายาสอยสูง บังบูกด้วยโอษฐว่า โอ้บ่เจ้าเต็องเป็นอย่างบอดชาย น้องขอตายกับบาดยาได้ละน้อง นางน้อยนอนพอย น้องปากไปขุดกอยหัวแห้วในหาดแก้วอาธิงนั้นเถ อ่าถ้วนนั้นเมื่อนั้นฝูงบ่าวนายเมืองเขา จึงไปพลันเปื้องรีบฟ้าวท้าวเล่าบิดเบื้องล้าวล้วงมาเลียปากจากอมน้องว่าโอ้บ่ เจ้าล้องก้องเมืองหวาย พี่ก็ยืนหิ้นหวายร้องไห้ขอโห้ (๓๐) น้องนางโห้ภูบา พี่ปากมา "ขุดปา" ๑ บ้านเก่า พี่ปากมาก่องเอ้าแลมหวาย พี่ปากมาจูกลวายลงบหาด ขอโห้น้องนางโห้ภูบาก็พี่เท็น อ่าถ้วนนั้นแล้วก็พ้อมกับหัวสว่างแจ่วๆ มากนักแล้วก็ลวดไปเมื่อหน้าทั้งแล เมื่อนั้นพระยาสิมพะลีภากับท้าวขุนประสุมขุมเมืองก็ลวดเข้าไปเถิงข่วงคุ้มแห่งพระยาพริหมจัก แล้วก็ลวดเข้าไปเถิงขั้นไดผาสาดแล้ว ก็ลวดไสข้างเข้าไปแทบหัวข่วง แล้วก็ลวดจะเดินออกจากทั้งข้าง ไปเถิงผาสาดบ่มีนางหนึ่งแล แม่นว่าขุนประสุมขุมเมืองๆ กับท้าวลูกบ่าวสี่คนก็พ้อมกันไปตามพระยาโดย

---

๑ ในลานจานก่ำของบน "ดุดปา" ผูก ๕ มัด ๑ หน้า ๑๗

ริบพลับทั้นแล เมื่อนั้นพระยาพริหมจักภ์เหับพระยาสิมพะลิภา
ขึ้นมาเถิงผาสาถแล้ว พระยาพริหมจักภ์ฟ้าวริบแล่นมารับพระยา
สิมพะลิภา บ่มีบางทั้นแล ถับอ่ามาเถิง แล้วภ์ลวดบายแยบ
พระยาสิมพะลิภา เข้าไปบั่งปู่ในอาสสนา อันมีสี (๓๑) สอัสสะถี
แล้วพระยาพริหมจัก เจ้าเมืองหวายจิ่งถามข่าวบ้างถอง
วดที่สีสอัสสะถี เถิงพระยาสิมพะลิภาอันเป็นเจ้าเมืองตักภะสิลานะถอน
น้อยว่าสันมะถูราเจ้าชะหายติน เป็นที่รักแก่ข้าเจ้าชะหายสเวียราถ
บ้านเมืองในมะหานะถอนตักภะสิลานะถอนน้อยที่นั้น ภ์บ่างถ่อยเป็นไป
ก้อยอัตถุเข้าของอันใถอันบ่างภ์ข้าลี ประภานบ่าง ส่วนถ้างประชานา
ราถบ่าวไพ่ทั้งวอนภ์บ่เป็นไพยไพ ทุภยากอึดปากก้อยเข้าน้ำไพชุนะ
อาหานทั้งวอนภ์ข้าลี เมื่อนั้นพระยาสิมพะลิภาจิ่งภล่าวอ่าถูราเจ้าชะ
หาย ส่วนถ้างเมืองตักภะสิลานะถอนน้อยที่นั้นภ์บ่บ่างเกิดมีไพยไพอินตาย
แลอึดปาภ ก้อยเหถนาพานภานมาต้อง ภ์ก้อยเตชะผู้ข้าอันสเวียราถ
บ้านเมืองที่นั้นแลประภานบ่าง เจ้าชะหายสเวียราถบ้านเมืองในที่นี้
ภ์บ่บ่างเกิดมีอินตายหั่งหวาย ๖ ประภาน ถือว่าอินตายพายในแล
อินตาย (๓๒) พายนอภนั้นลี เมื่อนั้นพระยาพริหมจักจิ่งขานถ่ำ
พระยาสิมพะลิภา ว่าข้าแก่เจ้าชะหายในเมื่อข้าได้สเวียราถ
บ้านเมืองหวายที่นี้ภ์บ่างถ่อยเป็นไปก้อยเข้าน้ำไพชุนะอาหานแล แก้ว
๗ ประภาน ภ์บ่างมีบ่ไร้บ่ปากภ ภ์เพื่อเตชะผู้ข้าอันได้สเวียราถบ้านเมือง
ในที่นี้แล ถับอ่าพระยาทั้ง ๖ ได้ถามข่าวบ้างถองอันวุดที่สีสอัสสะถีเถิง
ภับไปมาแล้วพระยาพริหมจัก แต่งเข้าน้ำไพชุนะอาหานมาให้พระ
ยาสิมพะลิภา แลชุบประสุมขุมเมืองสเวียรามแต่อันมีบ่ระบวนแล้ว
พระยาสิมพะลิภาจิ่งภล่าวว่า ข้าแก่เจ้าชะหายที่นี้ ข้าจักลาเจ้าชะ
หายหนีไปส่ สำนักสานจอดแห่งข้าก่อนแล เมื่อนั้นพระยาพริหมจัก
จิ่งขานว่าเอิ้ง เจ้าชะหายจักเมือภ์จิ่งเมือก้อยอันวุทที่สีสอัสสะถี ภ์ข้า
เห็น เมื่อนั้นบางสุอันนะสีสา อันเป็นธาตุเหวี่แห่งพระยาพริหมจัก
(๓๓) จิ่งเข้ามาปาภจาปาไสไปมากับด้วยพระยาสิมพะลิภาว่า เห

ວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈ້າ ສ່ວນດ້ງນາງອຸລຸລິກາຣາຊເທວີ ອັນເປັນແມ່ແຫ່ງ
ນາງອຸຕຸລິກາ ກໍບໍ່ໄດ້ນາກັບດອມມະຫາຣາຊເຈ້າກໍຂ້າລີ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາ
ສິມພະລິກາຈ້ງກລ່າວວ່າ ພັທເທຖຣານາງສ່ວນດ້ງນາງອຸລຸລິກາ ຣາຊເທ
ວີ ກໍບ້ງໄດ້ນາກັບດອມເຮົາແທ້ງແລ ວ່າດ້ງນັ້ນເມື່ອນັ້ນ ພຣະບາສິມພະລິກາ
ຈ້ງຊ້ຳຖາມນາງສຸວັນນະສີສາອັນເປັນຣາຊເທວີແຫ່ງພຣະບາ ພຣິຫມຈັ ວ່າ
ພັທເທຖຣານາງເທດດ້ງລີ ນາງຈ້ງຖາມ ຫາ ຣາຊເທວີ ແຫ່ງເຮົານັ້ນຈາ
ເມື່ອນັ້ນນາງສຸວັນນະສີສາຈ້ງຂານວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ເຈ້າກູ ຜິວ່ານາງອຸລຸລິກາ
ຫາກມານາກັບດອມເຈ້າກູແທ້ ຂໍໃຫ້ເຈ້າກູບອກໃຫ້ນາງມາປານຜູ້ຂ້າແດ່ເທ້ນ ວ່າ
ດ້ງນັ້ນຜູ້ຂ້າຈ້ງຖາມຫາ ເພື່ອດ້ງນັ້ນກໍຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາສິມພະລິກາ
ຈ້ງຂານວ່າເອີ້ງ ນາງກໍບ້ງມາກັບດອມເຮົາແລ ທ່ໍວ່ານາງກໍບ້ງ (๓๔) ຢູ່ໃນ
ຈຳນັກສານຈອດແຫ່ງເຮົາພຸ້ນລາຍທີ້ນັ້ ຂ້າກໍໄດ້ນາປານເຈ້າຊະຫາຍໃນຜາສາດ
ແຫ່ງເຈ້າແລ້ວເດ ບັດນີ້ນາງຊະຫາຍຈ້ງໄປປານຣາຊເທວີ ແຫ່ງເຮົາໃນສຳ
ນັກສານຈອດພຸ້ນ ຕອບກັບຈ້ງຊອບຈ້ງແມ່ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງສຸວັນນະສີສາຈ້ງ
ຂານວ່າສາທຸໆ ຜິວ່າເປັນດ້ງນັ້ນແທ້ ຜູ້ຂ້າຫາກຈັກໄປປານນາງຊະຫາຍແຫ່ງ
ຂ້າຕອບກັບຊະແລວ່າດ້ງນັ້ນແລ້ວ ພຣະບາສິມພະລິກາຈ້ງຊະເດັ້ດ ຂຶ້ນຂວ້ຳຊ້າງ
ເພື່ອກສັດທັນບ້າບ່າງອອກຈາກຂ່ວງຄຸ້ມໄປກ່ອນແລ້ວ ຂຸນປະສຸມນຸມເມືອງຈ້ງ
ຂຶ້ນຂວ້ຳຊ້າງໄປຕາມຫ້ງພຣະບາກັບທ້ງບ່າວ ๔ ຄົນ ກໍລວດພາກັນໄປຮອດຈຳນັກ
ສານຈອດບ່ໍມີນາງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງສຸວັນນະສີສາອັນເປັນຣາຊເທວີແຫ່ງພຣະ
ບາເມືອງທວາຍ ຈ້ງຂົນຂວາຍຫາຂອງຝາກບັນນະການແລ້ວນາງຈ້ງເອົາສາວໃຊ້ ๔
ຄົນ ໄປກັບດອມຕົນແລ້ວກໍລວດລົງຈາກຜາສາດເພື່ອຈັກໄປປານນາງຊະຫາຍແຫ່ງ
ຄົນໃນ ຈຳນັກສານຈອດພຸ້ນຫັ້ນແລຄັ້ນວ່ານາງສຸວັນນະສີສາ (๓๕) ກັບທ້ງນາງຣາວ
ສາວໃຊ້ໄປເຖິງລີພົນມະຫົນລະໂຍທາ ແຫ່ງພຣະບາສິມພະລິກາ ໃນທ່ົງນາທີ່ນັ້ນ
ແລ້ວຝູງໝູ່ຊາວເມືອງນອກທ້ງຫຼາຍ ອັນນາກັບດອມພຣະບາສິມພະລິກາ ແຕ່
ເມືອງວັກກະສີລານະຄອນນ້ອຍທີ່ນັ້ນ ເຂົາກໍເຫັນສາວໃຊ້ອັນໄປກັບດອມນາງສຸວັນ
ນະສີສາທີ່ນັ້ນເຂົາກໍມີ ໃຈປະຕິພັດມັກ ນາກນັກ ເຂົາຈ້ງເອ້ັນໃສ່ດ້ວຍຄຳອັນເປັນ
ນາບາປອກໃຍຫູ້ ນວ່າ ໂອນ່ັດນີ້ພຣະຈັນເພ້ງອອກນາ ๔ ໜ່ວຍແລນ່ໍເຖິງແຄມ

ຫ້ວຍແຈບາ ພີ້ຂໍ່ຈາດອມແດ່ນາງເຮີບ ພີ້ນີ້ຄົນເຖົ້າແກ່ຜົມຂາວພີ້ກໍເຫັນສາວຣາມ
ນັກຮູບພີ້ກໍ່ຈຸບເຈົ້າຈັກຍານແດ່ເມ ເມື້ອນັ້ນຝູງສາວຣາມຫົວແຍ້ມຕ້າງກ່າຍແກ້ມ
ຄືດາວ ເຂົາກໍ່ເຮັດວິວາວຕ້ານວາຍບປາກດ້ວຍຊຸຍບຄຳດີວ່າ ໂອ່ນ່ພຣະມີສີຈອມຊ້ຍ
ນ້ອງເຮີບເຈົ້າຫາກເປັນບ່າວນ້ອຍໂສມພາວ ເຈົ້າຫາກະອົາຝ້າຍຂາວຄຸງເກົ້າດອກ
ນາ ນ້ອງບ່ໍ່ວ່າເຈົ້າເປັນຄົນເຖົ້ານິກຄ ມີຕົນຕົວບ້ງໜຸ່ມເນ້ືອກ້ງງຊຸ່ມປາຊ ປ່າໄດ້
ນາໃຮຫົວ (๓๓) ເວ້ົາຫ ໍ ນນ້ອງກໍ່ດັ່ນໆຄົ້ນດາຕາຍເພ ້ືອວ່າເຫັນປາຊວາຍລຸງບຫາດ
ນ້ອງປາກເອົາມອງກວາດມາກິນນັ້ນເດ ວ່າດັ່ງນັ້ນະແລ້ວກໍ່ພ້ອມກັນຫົວສ່ວ່ງແຊວ
ນາກນັກແລ້ວ ນາງສຸວັນນະສີສາກັບທ້ງສາວໃຊ້ກໍ່ພ້ອມກັນໄປເຖ ິງຈ ໍ ານັກສານຈອດ
ແຫ່ງນາງອຸລຸລິກາ ອັນເປັນອາຊເທວ ີ ແຫ່ງພຣະບານາກຜ ູ ້ຊ ໍ ວ່າ ສ ິ ມພະລ ິ ການ ັ ້ ນ
ແລ້ວກໍ່ລວດພາກັນ ້ ຂ ້ ນໄປຈອດເຊ ິ ງປ ູ ່ ທ ັ ້ ນແລ ເ ມ ັ ້ ອນ ັ ້ ນນາງອຸລຸລ ິ ກາ ອາຊເທວ ິ
ກໍ່ເຫັນນາງສຸວັນນະສີສາເຂ ້ ົ ามาเถ ิ งถ ิ นแล ้ ว ้ นาง จ ิ งท ั ก ท ้ อง ด ้ วยคำว ่ าเจ ้ านาง
ຊະຫາຍນາ ິ ລ ิ ใบ ເ ມ ื ้ อเจ ้ านางชะหายป ู ่ ใบ ເ ມ ื ้ อง ท ้ อง ท ้ ั ้ ง ก ็ บ ่ ้ ั ง เก ิ ด เป ้ น
ພຍາດອຸບບາດຈ ้ ำ ไรอ ้ ันใดอ ้ ันน ้ ำ ดอกถ ้ ว ่ าดั ้ งน ้ ั ้ น เม ื ้ อน ้ ั ้ นนางสุวันนะสีสา
ຈ ิ ງຂ ານ ว ่ ากูอาเจ ้ าชะหายข ้ าก ็ ป ู ่ ใ ນ ເ ມ ื ้ อง ท ้ อง ท ้ ั ้ ง ก ็ บ ่ ้ ั ง เก ิ ด ม ิ ้ พยาดแล
ອຸບບາດໃ ພ ໃ ພ ເ ບ ื ้ ຍ ง ใ ด ເ ບ ื ้ อง ท ้ ั ้ ง ก ็ ข ้ าแล ท ่ ้ ว ่ าเจ ้ านางชะหาย ลุกแต ่ ເ ມ ื ้ อง
ถ ้ ักกะสิลานะถอนน ้ อยมาเถ ิ งท ้ ั ้ ง ก ็ บ ่ ้ ั ง ถ ่ อยป ู ่ สวัสสะถ ิ (๓๑) ดอกล ิ
ว ่ าดั ้ งน ้ ั ้ นแล ้ วนางท ้ าสองก ็ ถ ้ านจาละจาเช ิ งกันไปมา ถ ้ วยปะถ ิ บาย
ชาดปะการนต ่ างๆ ถ ้ วยป ิ ยะสะเยหา อันรักแพงเช ิ งกันไปมาแล ้ ว
นางสุวันนะสีสาก ่ เล ิ กลาเม ื ้ อท ้ ั ้ นแล ปุนะท ิ วะเสใ ເ ม ื ้ อวันลุนรุ ่ งเช ้ าพระยา
ส ิ มพะล ิ กาก ็ ม ั กเพ ื ้ อปากเม ื ้ อพายท ้ า พระยาจ ิ งบอกแก ่ พวกน ้ องว ่ า
ดูอาพวกน ้ องท ่ านจ ิ งไปขาบช ู อ ่ งพระยาพรหมจ ั ก อันเป ้ นชะหายเรา
แด ่ เท ้ นเราก ็ จ ั กไปเม ื ้ อท ้ าใ ນ ว ้ ันน ้ ั ้ นชะแล อ ่ าดั ่ งน ้ ั ้ นแล ้ วพวกน ้ องจ ิ งฟ ้ าว
แล ่ นไปโดยพลันถ ้ ังว ่ า มันไปแล ้ วมันจ ิ งขาบท ู บพระยาพรหมจ ั กว ่ า
เหวะข ้ าแก ่ มะหาราชเจ ้ าบ ั ณ พระยาส ิ มพะล ิ กาอ ้ ันเป ้ นชะหายแห ่ ง
เจ ้ าภ ูก ็ ม ั กใส ่ เพ ื ้ อจ ั กไปพายท ้ า พระยาจ ิ งใช ้ ข ้ าน ้ อย มาช ู อ ่ งเจ ้ า
ภ ูก ่ ข ้ าแล เม ื ้ อน ้ ั ้ นพระยาพรหมจ ั ก จ ิ งขานว ่ าเอ ิ ง เจ ้ า

ฉะหาบมักใส่จักไปกำจ้างพากันไปบั้นเทื้น ว่าดั่งนั้นแล้วพวกบ้อยจ้างฮาบลา (๓๒) พระยาพรหมจัก แล้วมันจ้างลิงจากผาสากมาเถิงท่ำภาวเมืองแล้ว มันจ้างเอิ้นสั่งชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลายว่า ถ่อยปู่กินเบี้เจ้าทั้งหลายเรีย ข้อยจักไปเมืองหน้าก่อนเบิ ถ่อยปู่กินเบิฝูงสาวน้อยถืวางฝูงสาวรามผู้แก้ว อ้ายชิเมืองก่อนแล้ว ใหเจ้าถ่อยปู่กินแก่เบิ ว่าดั่งนั้น เมืองนั้นสาวน้อยรามทั้งหลายจ้างฮาบตอบว่า ถ่อยไปกินเบิเจ้าใช้ทุบหมากเงาว บ้องปากข่อเฮือมเฮือเมืองพ้อม ป้านแต่ถืกสากกัดมพายหู้ เมังเจ้าชักถอบบ้องแลบา ว่าดั่งนั้นแล้วพวกบ้อยจ้างถืบมาเถิงจำนักสามจอด แล้วก่ลอกพ้อมกันดิกแต่งท้างดา บ่ระบอบแล้วพระยาจ้างขึ้นขี่ช้างเพื่อกชะเดกไปเทื้งอากาดกางหาว แล้วบางเทือกขึ้นขี่ช้างเพื่อกชะเดกไปตามหู้ แล้วบางจับทะมุกขี่แลบางอุฏลิภาก่พ้อมกับขี่ช้างชะเดกไปตาม แล้วชุมปะสุมบุมเมืองจ้างขึ้นขี่ช้างเพื่อกไปกับด้อยไพ่พินไยหาทั้งมวบทั้งแล (๓๗) ถับว่าพระยาสิมพะลิภาแลบางอาชุเทวี เอาไพ่พินไยหาไปด้วยอากาดกางหาว แล้วก่ลอกไปเถิงเมืองจับทะบุลิสิสัตตะบากบ่มีบางบทั้งแล เมื่อนั้นถืงทั้งหลายอันปู่ในเมืองจับทะบุลิสิสัตตะบากทั้นั้น เอิากลิงแลเทับลิพินมะทิบละไยหา แต่งพระยาสิมพะลิภาอันมาสิ่งบางทั้งสองทั้นั้น เอิากบ้างเกิดอุกขะภูก[1] ถืบท้องมากบักด้วยคำว่าดูอาเจ้าทั้งหลายเรีย ส่วนดั่งมืดมนิบอินทะภาบขึ้นมาในทิสสะก้ำใต้นั้นแม่นอีสัญนี้จา มิถถะว่าแม่นเทอะบุดเทอะดาลิงมาแต่ชั้นฟ้านั้นลี รู้ว่าแม่นถืงผู้มีเดชะธิทธิ เต็นทะยานมาทะทำร้ายแก่เราทั้น ลีรู้ว่าแม่นบิกภะฉุม บิกถ่าม แลบิกทิงบินมานั้นลี ว่าดั่งนั้นทุกถืงๆก็มีแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลากแลเจ้าอุปปลาดท้าวพระลักได้ยินสุงถืงทั้งหลายท้วงสว่างแซวๆบ่ขาดสายสันนั้นเจ้าจ้างแล่นออกมาจากผาสากชานมิน แล้วจ้างหูงไปล่ำลิงกูใบ (๔๐) ทิสสะก้ำใต้เจ้าจ้างเทับพระยาสิมพะลิภา กับทั้งบาง อุลุลิภาขี่ช้างเพื่อกทะยานมาบ่มีบาง แล้วเจ้าก็ซ้ำลิงกูเมืองพายหน้า ก็จ้างเทับบางจับ

---

๑ ถวนเป็น อุกขลุก

ทะมุกขี แลบาวอุฐุลิภา ยับบ้ำปู่เหมือหฐ้ำช้ำว ทิ้งนั้นแล้วเจ้ำก็มี
ใจยับชุ่มชื่นบิบถิมากนัก แล้วเจ้ำจิ่วกล่ำวเชิ่วถิบทั้งหฐ่ำยว่ำ ตุมเหฎูธำ
เพิ่นทั้งหฐ่ำยยับนี้ บ่ใช่ลิพิบมะหิบละโยหำข้ำเสิกสัตตูยับใดยับจักมำกะ
ทำร้ำยแก่เรำนั้นแล ภ็หำกแม่นพระยำสิมพะลิภำลุกแต่เมืองตักกะ
สิลำนะคอบบ้อยมำสิ่งบำงเหวิทั้งสองซะแล อ่ำดั่งนั้นแล้วเจ้ำทั้งสอง
จิ่วเข้ำไปสู่ผำสำดแล้วแลสะถิดปู่ตำมสุกอะสำธำบแห่งถิบหั้นแล เมื่อ
นั้นพระยำสิมพะลิภำแลบำงธำซุเหวิก็เอำลิพิบมะหิบละโยหำ ลิ่ว
จำกอำกำดกำงหำวไปจอกเชิ่งปู่ในหฐ่ำกำงหิ่งบำหิ้นั้นแล พระยำจิ่ว
นิระมิดจำนักสำบจอกแลผำมทั้งบอบใหฐ่เป้นหิ่จอกเชิ่ำ (๔๑) แก่ไพ่
พิบโยหำแลถิบพระอิ่งทั้งสอง เพื่อใหฐ่เป้นหิ่ปู่แก่จิดใจ ใหฐ่เป้นหิ่สำ
บายบ่เดือดร้อนเถืองใจหั้นแล เมื่อนั้นพระยำสิมพะลิภำ จิ่ว
กล่ำวเชิ่วพวกบ้อยสองถิบว่ำ ดูธำท่ำนพวกบ้อยทั้งสองบักนี้เรำพระ
อิ่งก็เอำบำงทั้งสองมำเถิงเมืองจับหะบุลิสิสัตตะบำก หิ้นี้แล้วท่ำนจิ่วไป
ขำบทูลองพระยำลูกเธิบให้รู้แจ้งก่อนเหิ้น ว่ำดั่งนั้นแล้วพวกบ้อยทั้งสอง
ก็ขำบพระธำดุอำจจะบำว่ำใดบๆว่ำดั่งนั้นแล้ว ขำทั้งสองก็ฟ้ำวธิบแล่น
ไปเถิงหฐ่ำกำงเมืองหั้นแล เมื่อนั้นนั้นถิบทั้งทูลบิบิญชำบสำวบ่ำวเป้น
ต้น เธิกก็เหับพวกบ้อยทั้งสองเข้ำไปเป้นยับฟ้ำวธิบ ดั่งนั้นเธิกจิ่วพ้อม
กับเอิ้นถำมว่ำดูธำเจ้ำอ้ำยทั้งสองสิ่งเล่ำไปอ้องป้องฟ้ำวฟั่ง ก็บ่เอิ้นสั่ง
บ้องสำยใจ ลิ้ว่ำป้ำนบ้องไปตำมบำดป้ำนแต่เมิงเจ้ำฟำดวิทูงนั้นลิ เมื่อ
นั้นพวกบ้องทั้งสองจิ่วพ้อมกับกล่ำวว่ำใธบ่ ดูธำเจ้ำบำดบ้องทั้งหฐ่ำย
เจ้ำป่ำ (๔๒) เอ้ำปิปำยสอยสูดหฐ่ำยเบิพิบักเถียขุดยูดหมองเหิ้ำพิบักเถีย
ขุด ๑ เหิ้ำไม้ขอด พิบักเถียอุ้มกอดสำวธำม เจ้ำป่ำมำตำมบ่ำอ้ำยพิ
จักจะจ่ำงจ้ำยใต่ชิวแห้ดำย ว่ำดั่งนั้นแล้วพวกบ้อยก็ลอดพ้อมกับไป
เถิงข่องคุ้มแห่งพระยำลำมมะลำดบ่มิบำงหั้นแล ดับว่ำพวกบ้อย ๒
ดิบไปรอดแล้วก็ลอดพ้อมกับขึ้นสู่ผำสำดบ่มิบำง ดับว่ำขึ้นไปเถิงผำ

---

๑ ถวบเป้น ขุดเตว้ำ ในลำบจำบก่ำยูบ "ขุดก่ำ" ผูก ๕ มัด ๒ หบ้ำ ๑๔

ลากแล้วพวกน้อยทั้ง ๒ จิ่งมีไทอ้พระยาว่า เทอะข้าแก่มะหาธาตุเจ้าบัดนี้พระยาพ่อแห่งมะหาธาตุเจ้ากับทั้งฝูงข้าทั้งหลาย กำพ้อมกับเอิาบาทั้ง ๒ มาส่งให้แก่มะหาธาตุเจ้าในภาละบัดนี้ก่ข้าแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลากจิ่งกล่าวว่าดูราท่านพวกน้อยทั้ง ๒ ในเมื่อเราพระอิงได้แต่งอุบเสบาทั้งสี่ ไปกล่าวต้านโอมเอิากับถอมพระยาพ่อแห่งเราสันนั้น ท่านบทั้งหลายอันมีพระยาพ่อแห่งเราเป็นต้นก่ยังได้รู้แจ้งนั้นลีรู้ (๔๓) ว่าบ่ได้แจ้งนั้นจา เมื่อนั้นพวกน้อยทั้งสองจิ่งรับขานว่า ข้าแก่เจ้าภูฝูงข้าทั้งหลายก่บ้างรู้แจ้งทุกประการนั้นแล ในเมื่ออุบเสบาทั้งสี่ไปกล่าวต้านโอมเอิาแล้วก่ได้มอบของฝากหมากขาวบ่ะบวนแล้ว บาทั้งสองก่มักใถ่ปากเหันหน้าเจ้าภูมาภนัก ฝูงข้าทั้งหลายหมายมีพระยาพ่อเป็นต้นจิ่งได้พ้อมกันมาส่งให้แก่เจ้าภูเสิงก่อนเพื่อถั้งนั้นแล ทันใดเจ้าภูจิ่งหามื้อันทันยามให้กิให้ซอบแล้ว บอกให้ฝูงข้าทั้งหลายแห่แหนเอิาบาทั้งสองมาสู่ผาสากธาตุมุนทงแห่งเจ้าภูก่อนเทื่อ เมื่อนั้นพระยาลามมะลากจิ่งกล่าวว่า ดูราท่านพวกน้อยทั้งสองในอันนี้ก่แม่นเดือนสี่เพ็งแลเถิงเมื่อเดือนสี่แรม ๒ ถ่ำวัน ๗ เราจิ่งจักบอกให้ท่านทั้งหลายแห่แหนเอิาบาขึ้นมาสู่ผาสากแหงเราซะแล ท่านทั้งสองจิ่งพ้อมกันเมียขาบหูยๆ พระยาพ่อแห่งเราให้รู้แจ้งก่อนเทื่อ ดังว่า (๔๔) พระยาลามมะลากกล่าวสันนั้นแล้วพวกน้อยทั้งสองก่ขาบลาถืบเมื่อสู่จำนักสางจอกแห่งถิบแล้วมันจิ่งไปขาบทูบพระยาสิมพะลีภาอันเป็นพระยาแก่ถิบว่า ข้าแก่เจ้าภูในเมื่อเจ้าภูมีพระราชอาดยา ใส่หัวเพื่อข้าทั้งสองให้ไปขาบทูบพระยาลูกแห่งมะหาธาตุเจ้า ตามพระราชอาดยาแห่งเจ้าภูสันนั้น ส่วนถั้งพระยาลูกแห่งเจ้าภูก่มีพระราชอาดยาบอกให้เพื่อข้าทั้งสองมาขาบทูบเจ้าภูว่าในอันนี้ก่แม่นเดือนสี่เพ็งเถิงเดือนสี่แรมสองถ่ำวัน ๗ จิ่งจักแห่แหนบาทั้งสองขึ้นสู่ผาสากธาตุมุนทงว่าถั้งนั้นก่ข้าแล เมื่อนั้นพระยาสิมพะลีภาจิ่งขานว่าเอิๆ ว่าถั้งนี้แล้วพวกน้อยจิ่งขาบลาพระยาไปห่างหื้นตาม [๑] มัถถะพาสาแห่งถิบทั้งแล แม่นว่าไพ่พินไยหาทั้ง

---

๑ ถอนเป็น มะถะทะ พาสา ในลานจานก่ำของบ "มัถถะพาสา" (ดูภ ๕ มัถ ๖ หน้า ๔๔)

ຫຼາຍ ຝ່າຍອົ້ນກໍ່ເຂົ້າພ້ອມກັນໄປແຫ່ລ້ວຫຼ້ ນທົ່ວທຸກແຫ່ງທຸກພາຍນາກນັກບາງ
(๔๕) ພ່ອງໄປແລ້ວຖ່ຽວຫຼ້ ນກັບດອນສາວນ້ອຍສາວຮ່ານດ້ວຍຄຳຖາມຕ້ານກລ່າວ
ວ່າໃອນ້ອຍໜຸ່ມເຖ່າວນີ້ຮ່ານພໍ່ຂໍ້ກ່ານານຫ້ວຍນ້ອຍພໍ່ຂໍ້ຕ້ອງຕ່ອຍເກ້ງດ້ງ ພໍ່ຂໍ
ລູບຫຼ້ ງອ່ອນຫ້ ງພໍ່ກໍ່ຂໍ້ທ່ຳມ້ ງພົ້ນຂາວ ຂໍ້ແກ່ສົນສີພາວໃຜຄອ້ ນຢ່ ງໄດ້ຫ ວ່ຍຸ້ນ
ປ້ ນໄປນາກໍ່ພົ້ນ ເມ້ ອນັ້ ນສາວວ່ ງກາເລ ຍກລ ງວກໍ່ຈ ງຕ ້ ງຕ ງວໜ ງຊຸ ນ
ເຈ ງ້ ຜ ້ ງາສ ່ ງມຄ ນ ໝ ງາກເໝ ນ ້ ນ ້ ອ ງຢ ງາກໄປ ດ ຕ ້ ນ ກ ງ ງບ ງ ນ ້ ອ ງຢ ງາກໄປ ຄຸ ນ
ຄວ ່ ງ ້ ນ ເ ້ ງ ້ ນ ້ ອ ງຢ ງາກໄປ ຄຸ ເ ້ ງ ເ ື ້ ອ ແ ຝ ່ ງ ຂ ້ ແ ່ ພ ະ ຈ ອ ນ ແ ຝ ່ ງ ໃ ຜ ດ ນ ້ ອ ງ ຢ ່ ງ ໄ ດ ້ ຂ ັ ດ
ຂ ້ ອ ງ ພ ງ ນ ້ ີ ກ ງ ນ ແ ດ ່ ເ ນ ້ ີ ນ ວ ່ ງ ດ ້ ງ ນ ັ ້ ນ ກ ້ ມ ີ ແ ລ ເ ຖ ິ ງ ເ ມ ື ້ ອ ເ ດ ື ອ ນ ๔ ແ ຮ ນ ๖ ຄ ່ ຳ
ວ ນ ๗ ມ ານ ອ ດ ມ າ ເ ຖ ິ ງ ແ ລ ້ ວ ພ ຣ ະ ຍ າ ລ າ ນ ມ ະ ລ າ ດ ຈ ຶ ງ ບ ອ ກ ເ ລ ີ ກ ຂ ຸ ນ ເ ສ ບ າ ຫ ້ ງ ๔
ໃ ຫ ້ ໄ ປ ແ ຫ ່ ແ ທ ນ ເ ອ ົ າ ບ າ ງ ຫ ້ ງ ສ ອ ງ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ໝ ື ້ ນ ໜ ້ ້ ຳ ຈ ຶ ງ ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ
ຄ ູ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ ອ ັ ນ ມ ີ ລ ິ ພ ິ ນ ມ ະ ຫ ິ ນ ລ ະ ໂ ຍ ຫ າ ໄ ດ ້ ໝ ື ້ ນ ບ ື ້ ງ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ບ ິ ກ ຍ ່ ງ ອ ອ ກ ໄ ປ ຝ ັ ນ ຫ ົ ວ
ໜ ້ ້ ຳ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ ກ ງ ງ ກ ໍ ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ ອ ັ ນ ມ ີ ລ ິ ພ ິ ນ ມ ະ ຫ ິ ນ ລ ະ ໂ ຍ ຫ ງ ງ
ໄ ດ ້ ໝ ື ້ ນ ບ ື ້ ງ ກ ໍ ບ ິ ກ ຍ ່ ງ ງ ໄ ປ ຕ ງ ນ ຫ ້ ງ ຂ ຸ ນ ໝ ື ້ ນ ໜ ້ ້ ຳ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ ຂ ວ ້ ງ ອ ັ ນ
ມ ີ ລ ິ ພ ິ ນ ມ ະ ຫ ິ ນ ລ ະ ໂ ຍ ຫ ງ ໄ ດ ້ ໝ ື ້ ນ ບ ື ້ ງ ກ ໍ ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ ບ ້ ຍ ່ ງ ງ ໄ ປ ຕ ງ ນ ຫ ້ ງ ຂ ຸ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ
ກ ງ ງ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ແ ກ ້ ວ ໝ ຸ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ ອ ັ ນ ມ ີ ລ ິ ພ ິ ນ ມ ະ ຫ ິ ນ ລ ະ ໂ ຍ ຫ ງ ໄ ດ ້ ໝ ື ້ ນ ບ ື ້ ງ
ກ ໍ ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ ອ ອ ກ ໄ ປ ໝ ຸ ນ ຫ ້ ງ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ສ ່ ວ ນ ດ ້ ງ ຂ ຸ ນ ເ ສ ບ າ ຫ ້ ງ ສ ີ ກ ໍ ເ ອ ົ າ ລ ິ
ພ ິ ນ ມ ະ ຫ ິ ນ ລ ະ ໂ ຍ ຫ ງ ໄ ປ ຫ ້ ງ ຫ ້ ງ ๑ ອ ອ ກ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ຈ ່ ງ ນ ັ ກ ສ ານ ຈ ອ ງ ແ ລ ້ ວ ຂ ຸ ນ ໝ ື ້ ນ ໜ ້ ້ ຳ
ຈ ຶ ງ ເ ຂ ົ ້ ງ ໄ ປ ຂ ານ ຫ ້ ງ ອ ງ ພ ຣ ະ ຍ າ ສ ິ ມ ພ ະ ລ ິ ກ ງ ວ ່ ງ ເ ທ ວ ະ ຝ ່ ງ ຂ ້ ງ ໄ ປ ວ ້ ນ ະ ຫ ງ ງ ຣ ງ ຊ ງ ເ ຈ ້ ງ
ບ ັ ດ ິ ສ ິ ນ ເ ດ ັ ດ ພ ຣ ະ ເ ປ ັ ນ ເ ຈ ້ ງ ພ ຣ ະ ຍ າ ລ າ ນ ມ ະ ລ ງ ດ ກ ໍ ໃ ຫ ້ ຝ ່ ງ ຂ ້ ງ ທ ງ ້ ງ ຫ ຼ ງ ງ ຍ ມ ງ ງ ແ ຫ ່
ແ ທ ນ ເ ອ ົ າ ບ ງ ງ ທ ້ ງ ສ ອ ງ ເ ມ ື ້ ອ ສ ່ ງ ຜ ງ ສ ງ ດ ກ ່ ຂ ້ ງ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ພ ຣ ະ ຍ ງ ສ ິ ມ ພ ະ ລ ິ ກ ງ
ຈ ຶ ງ ຂ ານ ວ ່ ງ ເ ອ ີ ຍ ໆ ເ ຮ ົ ງ ພ ຣ ະ ອ ົ ງ ກ ່ ຈ ັ ກ ໄ ປ ກ ັ ບ ດ ອ ນ ທ ່ ງ ນ ທ ້ ງ ຫ ຼ ງ ຍ ຊ ະ ແ ລ ວ ່ ງ ດ ້ ງ ນ ັ ້ ນ
ແ ລ ້ ວ ພ ຣ ະ ຍ ງ ສ ິ ມ ພ ະ ລ ິ ກ ງ ຊ ະ ເ ດ ັ ດ ຈ ງ ກ ຈ ່ ງ ນ ັ ກ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ຊ ້ ງ ເ ມ ື ້ ອ ກ ສ ັ ດ ທ ັ ນ ແ ລ ້ ວ
ພ ຣ ະ ຍ ງ ຈ ຶ ງ ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ ຊ ະ ເ ດ ັ ດ ໄ ປ ເ ປ ັ ນ ຫ ົ ວ ໜ ້ ້ ຳ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ຂ ຸ ນ ໝ ື ້ ນ ໜ ້ ້ ຳ ຈ ຶ ງ
ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ ໄ ປ ຕ ງ ນ ຫ ຼ ້ ງ ພ ຣ ະ ຍ ງ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ້ ອ ນ ັ ້ ນ ນ ງ ງ ເ ທ ວ ີ ຈ ຶ ງ ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ ໄ ປ ຕ ງ ນ
ຫ ຼ ້ ງ ຂ ຸ ນ ໝ ື ້ ນ ໜ ້ ້ ຳ ແ ລ ້ ວ ນ ງ ງ ຈ ັ ບ ທ ະ ມ ຸ ກ ຂ ີ ແ ລ ນ ງ ງ ອ ຸ ຸ ລ ິ ກ ງ ຈ ຶ ງ ຂ ົ ້ ນ ຂ ໍ ້ ຊ ້ ້ ງ ໄ ປ ຕ ງ ນ
ຫ ຼ ້ ງ ນ ງ ງ ອ ງ ຊ ຸ ເ ທ ວ ີ ແ ລ ້ ວ ຂ ຸ ນ ປ ຣ ະ ສ ຸ ມ ໜ ຸ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ ແ ລ ຂ ຸ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ ຂ ວ ງ ຂ ຸ ນ ເ ມ ື ້ ອ ງ ຊ ້ ້ ງ ຍ

---

๑ ຈ ບ ຜ ຸ ກ ป ิ ม ั ธ ๖ ແ ລ

ภับทัวขุนเมืองกาว แลขุนแก้วหมูนเมืองก่แวดล้อมอ้อมไปรอดทุกก้ำทุก
พายบ่อากจักสังขยานับอ่านได้ทั้งแล ส่วนถ้ว (๑) ถึงทัวทูายหมาย
มีพระยาสีมพะลิกา แลบางเทวีเป็นต้น ก็พ้อมภับโทูหู้งไปลีลุดลีล้าย
เป็งถ้ว มิดแลปวกอันโทูหู้ งออกจากธูนั้นแล เมื่อนั้นพระยาทัตตะ
ธัตถะ แลบางอีสุทหิโสดาธาดุเทวี ก็ขวีขาวขะเด็กออกไปรับต้อน
บ้าพระยาสีมพะลิกาแล้วก็พ้อมภับแห่แหนไป (๒) สงางันถ้วเมืองนับ
สนั่นก้องมากมัก บางพ่องขับฟ้อนโรทึ้วแลโรร้อง บางพ่องตีฝาก
ถ้องแลสองไล บางพ่องสีขุ่ยแก้ว บางพ่องแล่นสอดแส้วตามสาว
บางพ่องเลียบแบกตาวแหนแห่ บางพ่องเป่าปี่แต้แลแดเหิน บางพ่อง
เลียบบอกเติ้นไปก่อน บางพ่องชิมสาวอ่อนเต้มอิก บางพ่องเลียจิกธูปาก
เป่า เอิกก็แหนแห่เจ้าเถ้าองงาก็มีแล เมื่อนั้นส่วนถ้วถึงทัวทูายอันปู่
ในเมืองทีนั้น เอิกก็โทูหู้ งออกไปรับไปต้อนพระยาสีมพะลิกา อันแห่
แหนบางทั้งสองเข้าไปเถ้าข่วงถุ้น แห่งพระยาลามมะลาด แลเจ้า
อุปปราดท้าวพระลักแล้ว เอิกจิ่งแบกออกไป (๓) เป็นสองหมู่ถือว่า หมู่
บึ่งให้แห่แหนบางจับทะมุกอี ไปสู่ผาสาดพระยาลามมะลาด หมู่บึ่งให้
แห่แหนบางอุลิกาไปสู่ผาสาดเจ้าอุปปราดท้าวพระลักทั้งแล เมื่อนั้น
พระยาลามมะลาด จิ่งให้บางสีพิมพาลิงไปจูงแขนบางจับทะมุกอีขึ้น
ไปสู่ห้องห้องทีนอนทั้งแล เมื่อนั้นเจ้าอุปปราดท้าวพระลัก จิ่งให้
นางสีกับบาลิงไปจูงแขนบางอุลิกาขึ้นไปสู่ห้องห้องทีนอนทั้งแล เมื่อ
นั้นพระยาทัตตะธัตถะ จิ่งจูงแขนพระยาสีมพะลิกาแลธาดุเทวี ขึ้น
ไปสู่ผาสาดพระยาลามมะลาดแล้ว พระยาทั่งสองก็มี ใจชิมชื่นบันดิ
เต้งกันไปมามากนักทั้งแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลาด จิ่งยกมือไหว้พระ
ยาสีมพะลิกา อันเป็นพ่อผู้แห่งตินว่า เจ้าภูทั่งสองพระอิงอันเป็น
พ่อแม่ก็บ้าถ่อยมาถึลี เมื่อนั้นพระยาสีมพะลิกาแลบางธาดุเทวี
จิ่งพ้อมกับขานว่า เอ๊ ๆ เราก็บ้าถ่อยมาถึบ่มีไผบ (๔) ไผอิงตาย

ອັນໃດອັນນ້ຳງາມງາບງຽບງຽບໄດ້ແລ ອັນນ້ຳງາເຈົ້າລູກເຂີຍສເວີຍຮາດບ້ານເມືອງໃນທ້ນ ກໍບ້ງາຄ່ອຍປ່ສວັສສະດີກໍພໍ່ລີ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາລາມມະລາດ ຈ້ງາຂານວ່າຂ້າແກ່ ເຈ້ົາກູຝ່ງາຂ້ານ້ງາຫ້ງາຍ ອັນປ່ໃນເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕ:ະນາກທ້ນ ກໍບ້ງາຄ່ອຍ ຝ່ັນໄປບ່ມີເຫດກ:ານນິທ:ານອັນໃດອັນນ້ຳງາມາບ້ງາບງາ ແລກະທ່ຳຮ້ານຈັກສ່ິງຈັກ ອັນກໍຂ້ານແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາທ້ດ:ະຣ້ດ:ຖະກໍຂອດພັນທະມິດກັບດອມພຣະບາ ສົມພະລີ:ກາອັນຫນ້ັນແກ່ນມາກນັກແມ່ນວ່າ(ນາງ)ວິສຸທທິໂສດາ ອັ:ເປັນແມ່ແຫ່ງ ທ້າວພຣະລັກພຣະລານ ກໍຂອດພັນທະມິດກັບດອມນາງອຸລຸລີ:ກາ ອັນເປັນແມ່ ນາງອຸລຸລີ:ກາ ເປັນອັນຫນ້ັນແກ່ນມາກນັກທ້ັນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາສົມ ພະລີ:ກາ ກໍນັກໄຄ່ປາກເມືອເມືອງແຫ່ງຕົນມາກນັກ ເຈ້ົາຈ້ງາກລ່ານເຊ້ົາ ພຣະບາທ້ດ:ະຣ້ດ:ຖະ ອັນເປັນ:ະຫ:ານຕົນວ່າ ຂ້ານເຈ້ົາ:ະຫ:ານທ້ນ້ີຂ້ານ ກໍຈັກຈາກລາ:ະຫ:ານ ເມືອເມືອງແຫ່ງຂ້ານກ່ອນແລ ເຈ້ົາ:ະຫ:ານຈ້ງາຄ່ອຍ ປ່ (ε) ສວັສສະດີນ້ັນເນ້ືເມື່ອນັ້ນພຣະບາທ້ດ:ະຣ້ດ:ຖະຈ້ງາຂານວ່າ ຂ້ານແກ່ເຈ້ົາກູ ທ້ນ້ີເຈ້ົາ:ະຫ:ານ ຈັກໜ້ີຈາກຂ້ານແລ້ວແລ ຄືນເມື່ອນັ້ນພຣະບາສົມພະລີ:ກາ ຈ້ງາຂານວ່າເອ້ີງ ຂ້ານກໍຈັກລາເຈ້ົາ:ະຫ:ານຄືນເມືອກ່ອນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງອຸລຸລີ ກາຣາ:ເທວ້ີ ຈ້ງາບາຍແຂນນາງວິສຸທທິໂສດາຣາ:ເທວ້ີແລ້ວແລ ເອ້ີນສ້ັງ ວ່າກູຣາເຈ້ົານາງ:ະຫ:ານ ທ້ນ້ີຂ້ານຈັກລາເຈ້ົາ:ະຫ:ານຄືນເມືອກ່ອນເນ້ີ ເມື່ອ ນັ້ນນາງວິສຸທທິໂສດາຣາ:ເທວ້ີຈ້ງາຂານວ່າເອ້ີງ ເຈ້ົານາງ:ະຫ:ານຈັກເມືອກໍ ຈ້ງາພາກັບເມືອເທ້ືນ ເມື່ອນັ້ນນາງອຸຈຸລີ:ກາຣາ:ເທວ້ີ ກໍໄດ້ຍິນຂ່ານສານອາ ການວ່າ ພຣະບາທ້ງ:ສອງອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ແຫ່ງຕົນຈັກໜ້ີຄືນເມືອບ້ານເກ່ົາ ເມືອງຫ:ັງດ້ັງນ້ັນ ນາງຈ້ງາຍົນຂວາຍຫາທ:ງນເງິນທ:ງນຄ:ານາຄາ:ະ:ະສົມນາ ບ້ງາພຣະບາສົມພະລີ:ກາອັນເປັນພໍ່ແຫ່ງຕົນແລ ນາງອຸລຸລີ:ກາຣາ:ເທວ້ີອັນເປັນ ແມ່ແຫ່ງຕົນຫ້ັນແລ (ฏ)ເມື່ອນັ້ນເຈ້ົາ:ຸປ:ຣາດທ້າວພຣະລັກ ກໍນາປັຕຕິສັນຖານ ຕ້ານຈາ:ະຈາປາໄສໄປນາກັບດອມພໍ່ເນ້ັງແມ່ເນ້ັງແຫ່ງຕົນນາກນັກທ້ັນແລ ເມື່ອ ນັ້ນນາງຈັນທະມຸກ:ີ ອັນເປັນຣາ:ເທວ້ີແຫ່ງທ້າວພຣະລານ ກໍຍົນຂວາຍຫາ ຂ້ັນເຜ້ົາຂ້ັນທ:ງນນາສົມນາພຣະບາສົມພະລີ:ກາ ອັນເປັນພ້ີ:າຍແຫ່ງຕົນ ແລ ນາງອຸລຸລີ:ກາຣາ:ເທວ້ີ ອັນເປັນ:ະໄພ້ແຫ່ງຕົນແລແມ່ນວ່າພຣະບາລານມະລາດ ກໍປັຕຕິສັນຖານຕ້ານຈາ:ະຈາກັບດອມພຣະບາສົມພະລີ:ກາ ອັນເປັນພ້ີ:າຍເນ້ັງ

แห่งตินด้วยปะธิบายหลายประการต่างๆทั้งแล ถับว่าพระยาสิมพะลิภา
แลบาอุลุลิภาธาตุเหวิ้สั่งลา บ๋ระบวนแล้วพระยาจิ่งบอกเติ้นไผ่พิน
โยหาหัวหลายว่าท้ำนี้ เราพระอิงจักถึ้นเมื๋อเมื๋องแห่งเราก่อนแลท่าน
หัวหลายจิ่งพากับติกแต่งเกาถาเมื๋อถิ้นทุกแห่งเห้าอันเหิ้น เมื๋อนั้นเขา
ก๋ไก้ยินถำพระยาสิมพะลิภามาบอกเติ้นสันนั้น เขาก๋พ้อมกับติกแต่ง
(ก) ห้างถาเมื๋อถิ้นบ๋ระบวนแล้ว พระยาสิมพะลิภาจิ่งขะเด๊ดขวิ้ข้าง
แล้วแลตั้งปู่ถ้าหั้นแล เมื๋อนั้นบาอุลุลิภาธาตุเหวิก๋ขะเด๊ดขวิ้ข้าง บ๋
ระบวนแล้ว ขุนปะสุมขุมเมื๋องก๋ข้ำขวิ้ข้างแล้วไผ่พินโยหาหัวหลายก๋มา
ละวางถองถ้าถาจักเมื๋อหั้นแล พระยาสิมพะลิภาแลไผ่พินโยหาหัว
มวนก๋พ้อมกับโหฺหั้วออกจากเมื๋องไปเถิงจ่ำนักสามจอดแล้ว ก๋พ้อมกับ
ติกแต่งห้างถาเอาย้างเข้าของทั้งมวนบ๋ระบวน แล้วก๋พ้อมกับเติ้นทะ
บางขึ้นสู่อากาดกางหาว แล้วก๋สำเพาะหน้าเจิงหิสสะหินใต้ แล้วก๋
ลอดพากับไปด้วยอันลำดับป่าถิงพูดอยหิ้นั้น แล้วก๋ลอดไปธอดไปเถิง
เมื๋องหวายอันไปตั้งปู่ใหม่นั้นแล้ว ก๋ลอดพ้อมกับลิงไปเถิงหากแก้งอา
ริงปักตูไขงหิ้นั้น แล้วก๋ลอดพากับบินเจ็ดลิงไปจอดเซิาปู่ในไก่บหินแถม
ฝั่งน้ำก้ำตาวันออกหิ้นั้นหั้นแล เมื๋อนั้นม้ามะนิภาบอันปู่ (๗) ในเรื๋อผาสาด
แก้วขะเผิาถำหิ้นั้น ก๋เหับพระยาสิมพะลิภามารอดมาเถิงแล้ว ม้ามะ
นิภาบจิ่งถามว่าข้าแก่เจ้าภูในเมื๋อเจ้าภูไปสิ่งบางในเมื๋อง จับหะบุลิสิ
สัตตะบากหิ้นั้น ห้าวพระลักพระลามก๋ย้างถ่อยปู่ด้วยอันอุดหิสวัสสะถิก๋
ข้าลิเมื๋อนั้นพระยาสิมพะลิภา จิ่งขานว่าดูราท่านม้ามะนิภาบในเมื๋อเราไป
สิ่งบางห้าสองในเมื๋องจับหะบุลิสิสัตตะบากหิ้นั้นแล้ว เราก๋จอดเซิาปู่บาง
ไก้สองอันสามอันเราจิ่งหฺยิบว่าอถึ้นมานั้นแลยามเมื๋อเราหฺยิบว่าอถึ้นมานั้น
เจ้าห้าสองพี่น้องก๋ย้างถ่อยปู่สวัสสะถินั้นแล เมื๋อนั้นม้ามะนิภาบจิ่งกล่าว
เซิ๋งพระยาสิมพะลิภาว่าถ้วนนั้น ถับว่าเจ้าภูเมื๋อธอดเถิงเมื๋องตักกะสิลามะ
ถอนบ้อยหิ้นั้นแล้วเจ้าภูบอกใหจุนเสนาห้า ๔ อันเป้นถินใช้แห่งห้าวพระ
ลักพระลามนั้นมาหาผู้ข้าโดยธิบถิบพลันก๋ข้าเหิ้น ว่าถ้วนนั้นเมื๋อนั้นพระยา

สิมพะลิภาจิ่งกล่าวอ่า (๙) เอิ๊งเราหากจักไปบอกให้เอิามาหาท่าน บ่มี
นานชะแล อ่ากั้งนั้นแล้วพระยาสิมพะลิภากับทังนางอุลุลิภาราชเทวี
กำพาลิพิมมะหิมละโยหาถำลอกสอกพื้นลิ่งไปเถิงเมืองแห่งตินแล้ว พระ
ยาสิมพะลิภาจิ่งขี้ช้างไปในท่ำกางเมือง บ่มีนานกำลอกเถิงผาสากอัน
เป้นที่ปู่แห่งตินแล้ว พระยากับทังราชเทวีก็ขึ้นสู่ผาสากแล้วกำปู่ตาม
สุกขะสำราญแห่งกินทั้งแล แม่นว่าเสนาอามาดข้ามะหากโยหากำกิ
เอิากำเมือหาป้าวเรือนอันเป้นที่ปู่แห่งติน แล้วกำลอกพากันขึ้นปู่ตามสุก
ขะสำราญแห่งกินทั้งแล เมื่อนั้นพระยาสิมพะลิภาจิ่งไปบอก แก่ขุน
เสนาทัง ๕ อันมีขุนหมื่นหน้าเป้นต้นว่า ดูราท่านทังหลายอันเป้นกินใช้
ลูกเอิยเรา บัดนี้ม้ามะนิภาบกำมีคำสั่งมากับเราว่า ให้ท่านทังหลาย
ฟ้าวริบออกไปหาท่านม้ามะนิภาบป่าช้าป่านานว่ากั้งนั้นแล้ว ทันท่าน
ทังหลายจิ่ง (๑๐) พากันออกไปหาม้ามะนิภาบท่องพลันแท้ว่าอันเท็นขุน
หมื่นหน้ากริบอานว่าใดยๆว่ากั้งนั้นแล้ว เอิากำพ้อมกันตกแต่งทังหา
ดาเอิาอัตถุเข้าของกินระบอบแล้วกำลอกพ้อมกันไปหลัง ออกจากข่วงคุ้ม
แห่งพระยาสิมพะลิภาไปเถิงท่ำกางเมืองแล้ว ขุนหมื่นหน้าจิ่ง
เอิ้นสั่งสาวน้อยสาวราม อันปู่ในเมืองที่นั้นว่า ก่อยปู่กิเบิ๊ฝูงสาวราม
หนุ่มน้อยพี่จักไถถามถ้อยลาไปก่อนเบิ ขอแก่สิมสีไว
แจ่มเจ้า ป่าได้ถึกโสกเส้า โสกาแด่ผ ถันว่าพี่หากหยุบถืมมา
เท็อหน้าพี่จักเอิาน้อง กำพ้าเป้นผังกอกนา เมื่อนั้นฝูงสาวราม
เอิ้นตอบปากถ้วย ชอบเผิงใจว่าก่อยไปกิเบิ พระสางใจบ่าว
น้อยน้องหากให้กิถ้อยไปนำเจ้าหากเรักจำจำบ่ปาก เพื่อว่ารามเจ้าพาก
ผังตืน อ่ากั้งนั้นแล้วขุนเสนาทัง ๕ กำลอกพากันออกมา เอิาหาก
แก้วอาธิปัตถูไอๆ แล้วกำลอกพ้อมกันหยุบตาออกมาพื้นจาก (๑๑) น้ำ

แล้วจิ๎งพ้อมกับมืบาภกิจิ๎งลิ๎งแลไปมา ภิจิ๎งเหับเรือผาสากแก้วชะเผิาคำ อันเปับที่ปู่แห่งม้ามะนิภาบตัวปู่ในหากแก้วอาธิงปักตูโธงที่บั้บแล้วขุบเส บาหัง ๕ แลบ่าวไพ่หังมวบภ้อมกับฆิ๋บขิ๎เรือผาสากแก้วชะเผิาคำหมิก สั๎งทุกแห่งทุกพาย แล้วม้ามะนิภาบจิ๎งบอกใท้เรือผาสากแก้วชะเผิา คำไปล้อบล่องอากาดภางหาวเปับกั้งหิงคำบินไปบั้บแล เมื๋อบั้บขุบเส บาหัง ๕ แลบ่าวไพ่หังมวบภ้อมกับลิ๎งแลถูรอดทุกภ้าวทุกพายแล้วภิจิ๎ง พากับไปรอดแดมน้ำชะทอบที่บั้บบ่มีบางหั้บแล เมื๋อบั้บบางเทอะดาหัง ๔ ปู่ผาสากอิมาบคำที่บั้บ ภิทูงอเหับเรือผาสากแก้วชะเผิาคำชะเดิ๊ดมา หาถิบกั้งบั้บบางหัง ๔ ภิบ่รู้แจ้งว่าแม่บม้ามะนิภาบขุบเสบาหัง ๕ มา เอาถิบหาผู้แก้วบางจิ๎งเอ็บแจ้วๆถามถูเจ๋าหังหูาย พากับขิ๎เรือไปที่ใด แวบมากแวบ (๑๒) หูายบี๋จา เมื๋อบั้บม้ามะนิภาบจิ๎งขาบว่าข้าแก่เจ๋า บางหัง ๔ ตูข้าหังหูาบพ้อมกับมาธัททะบาเอาเจ๋าหัง ๔ เมื๋อหาท้าว พระลักพระลามแล เมื๋อบั้บบางเทอะดาได้บิบคำม้ามะนิภาบกล่าวสับ บั้บภ็มีใจอันชุ่มชื่นยิบดีมากภนักแล้ว บางจิ๎งมิระมิดเปับตูบผามจำนักสาง จอดไว้ถ้าเพื๋อใท้ลีพินมะทินละโยทาแลม้ามะนิภาบปู่เจ้าทั้งแล ถับว่า บางหัง ๔ แล่วบ่ระบวบแล้วเรือผาสากแก้วชะเผิาคำภ่ำชะเดิ๊ดลิ๎งมา จอดเจ้าปู่ในถาบะที่บั้บบ่มีบางหั้บแล เมื๋อบั้บบางเทอะดาหัง ๔ จิ๎งภล่าว เจ้าม้ามะนิภาบว่า อ้ายเจ็บเจ๋าภูหังหูายพากับจอดเจ้าในตูบผามที่บั้บ ตามสุกระสำรางภ่ำข้าเท็บ ว่าดั่งบั้บเมื๋อบั้บม้ามะนิภาบจิ๎งบอกใท้ขุบเสบา หัง ๔ แลไพ่พินโยทาไปจอดเจ้าปู่ในตูบผามแล จำนักสางจอดที่บั้บหมิก สั๎งถิบ ฆิ หมื่บภ่อากจักถับถั่งภับได้เปับอันภว้างขวางมากนัก (๑ฆิ) หั้บ แล เมื๋อบั้บขุบหมื่บหน้าแลขุบเมื๋อภางิจิ๎งติภแต่งทูงเงินทูงถ่ำใส่ฆับ แก้วมโระภิดใท้ลูกบ่าวแห่งถิบ ภิไปภับด้วยถิบแลขุบหมื่บหน้าแล ขุบเมื๋อ ภางิจิ๎งขึ้บสู่ผาสากบางเทอะดาหัง ๔ แล้วขุบหมื่บหน้าจิ๎งมีคำต้าบจา ระจาปาไสไปมาอ้ายเจ็บบางเทอะดาว่า ข้าแก่เจ๋าบางหังสิบฆับหั้าว

พระลักพระลามได้สเวียรากบ้านเมืองแล้ว เจ้าท้าวสองจึงมีราชสารบพัท
ทะมางมาเถิงเจ้านางท้าวว่าจักอังเชิญเอาเจ้านางท้าว เมื่อเป็นคู่ชื่นรว่า
สอง เพื่อจักเมื่อปุนปองสเวียราก จึงได้มาอังเชิญเจ้านางนากเมื่อ
ปู่ฟั้นเฝือแฝงขอแก่พระจอมแพงหนุ่มหน้าริบเมื่อพลันปานนี้ พระจอม
ทันโสกเสร้าร้องไห้หาสีแจ่มเจ้าโสพา เพื่ออ่าได้พักพากสีกับยาท้าสี
อันเป็นผู้แก้วอยู่ให้เจ้าลิง ๑ผีแผ้วถึกรอกจอมทันเท้าอันเห็นเมื่อนั้นบั้นบาง
เทอะดาได้ยินคำจาแห่งขุนหมื่นหน้านางบ่ (๑๔) ได้ช้าเลียจาว่าข้าแก่ขุน
เสนาท้าวนี้ เจ้านอกฟ้าแพงเพ็ามพระบิงเบาผู้แก้วบอกท่านมารอก
แล้วเถิงเรากามทำเบาหูายชั้น อันได้เว้าขอกหนั้นแต่หู้างนาสัจจะวาจามี
จางจึกได้ เราจักละป่าไม้พลันเมื่อเรากับนางได้เฝือแฝงผู้แก้วถันว่า
เมื่อรอกแล้วยามใดเราจักชุมพระจอมใดผู้เก่า โดยถ้งคำปากเว้าแต่หู้าง
มาแท้ถือที่แลนา ถันว่านางเทอะดากล่าวถั้งนางแล้ว ขุนหมื่นหน้าจึง
ซ้ำกล่าวต้านจาระจาว่าข้าแก่เจ้านางท้าสี บัดนี้ฝูงข้าท้าหูายจักไปโฮม
เอานางพายหน้าเจ้านางจึงบั้งปู่ถ้าตามต่ำเท้าฝูงข้าท้าหูายต่าวถืนมาเรา
จึงพากับเมื่อพ่ำพ้อมฝูงข้าท้าหูายจักแทนแท่อ้อมเมื่องกับข้าแล เมื่อ
นั้นบั้นนางเทอะดาจึงมีคำจาต้านตอบว่าเราบ่ชอบพระหื้อระไทเทถว่าเจ้า
ท้าหูายจักไปพายหน้ามันจักเป็นอันช้า (๑๕) ท่างเหิงนางเราก็มักใส่
ปากเทันสินิงถานผู้แก้ว บัดนี้เราจักเมื่อก่อนแล้วท่านท้าหูายจึงจักเมื่อ
ตามหู้างเท้าอันเห็น เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าได้ยินสางนางงามถ่อนฟ้าวถึก
ปากเทันหน้าท้าวสายใจ ขุนจึงมีปาใสต้านตอบปากถ้อยชอบ จาระจาว่า
ผีว่าเจ้านางเทอะดาจักเมื่อ ก็จึงพากับเมื่อก่อนท้อนถามข่าวเจ้าคำ
ก้อนสเบหาถามข่าวพระบุตถาแท่งข้าแก่เบ็ เถันว่าเถิงสีมื่อหน้าข้า
จักต่าวถืนมาแลนา ว่าถั้งนั้นบั้นนางเทอะดาท้าสีกลิกแต่งเถ้าถาเมื่อ
ถินบำระบวนแล้ว นางจึงเอ็นสั่งบ้าขุนเสนาท้า ๕ แผบ่าวไพ่ท้าหูาย
ว่าถ่อยปู่ถีเยีเจ้าท้าหูายเรียเราจักพากับเมื่อก่อนแล้ว เราก็ถึกเถิง
พระอินแก้วจอมขวันอันปู่ในอูงจันล้านช้าง เราจักละป่ากว้างเมื่อเมื่อง

---

๑ ตามใบลานจานก่า ผิ ถอนเป็น ผ่ (ผูก ฉ มัด ๑ หน้า ฉ)

ก่อนแล ว่าถ้ำนั้นแล นางทัสสีจึ่งชะเณัสสู่อากาศภาวหาวแล้วก็สำเพาะหน้าต่ำทิบเหนือแล้วกำ (๑๓) ทะยานไปโดยพลันทันแล เมื่อนั้นนางทัสสีก็ทะยานไปด้วยอันลำดับป่าดิงพูดอยทั้งบวนแล้ว นางทัสสีจึ่งไปเถิงเมืองจันทะบุลี สีสัตตะนาคบ่มีนางนั้นแล ถันว่านางทัสสี ไปรอดไปเถิงแล้วเจ้าจึ่งพากันลิงแต่อากาศภาวหาว ไปจอดเชิงปู่ในท่ำภาวทิงบางฝ่ายทิสสะก้ำใต้นั้นแล้ว เจ้าจึ่งนิรมิดเป็นผาสาดหลังหนึ่งแล้วก็ลอดพากันจอดเชิงปู่พ่ำประหนางถาวหนึ่งแล้ว ยังมีนางนะอะชายหนุ่มสี่คนออกจากเมืองไปถ่าสแวงหาหญิงสาวในบ้านบอกออกอันทะสีมมาแล้ว แลต่าวถืบมาเถิงท่ำบางนั้น มันก็หลงเหบันผาสาดนางทัง ๔ ตั้งปู่ในท่ำภาวทิงบางนั้น มันจึ่งละนิงใจจ่า ส่วนถ้ำผาสาดหลังนี้ถูรุ่งเรืองเหืองามหลายมากบักสันนี้แม่นผาสาดบุคละผู้ใดนี้จา นับแต่ภูหงอไปหงอมาหลายเหื่อหลายหินมาก แล้ว ภูก็บ่ผากิดเหบันผาสาดตั้งปู่ในที่นี้จักเหื่อ ก็เป็นที่หลากอัดชะจันแท้ (๑๗) ถิหนึ่แล ก็ท่ำถวบภูเข้าไปล่ำลิงถูใท้มีถ่ำเว้าเมืองหน้างนั้นเหื่น ว่าถ้ำนั้นแล้วชายหนุ่มทัสสีก็พ้อมกันเข้าไปล่ำลิงถู ก็จึ่งเหบันนางเทอะดาทัสสีปู่ในที่นั้น ชายหนุ่มทัสสี จึ่งมีใจปะถิพัดมักมากบัก เอิ้นจึ่งพ้อมกันถามว่าเจ้านางลุกแต่ที่ใดมาปู่ที่นี้ก็ข้าจา มิถถะว่าเจ้านางทัสสีแม่นถิบลีรู้ว่าเทอะดา พี้ปากชิมสเผหาจักสบ่อยเถบ่ ขอแก่น้องหญ้าชุ้ยภูบากพี้เหื่น เมื่อนั้นนางเทอะดาทัสสี ไก้ยินถ่ามนางนะอะชายหนุ่มปากจาเป็นถ่าสเผหาสอยสงดมากบักสันนั้น นางทัสสีก็บ่ปากบ่จา เหดว่านางทัสสีย้งมีใจถืดตั้งต่ำท้าวพระลักพระลาม อันเป็นปิยะชายาแต่ก่อน ในเมื่อนางทัสสีจักปากต้านจาระจานั้นลี นางทัสสีก็ป้านกิดถิบทังหลายจักถีสินบินหาว่าเป็นอีภะบิดถิดจากฮู้แก้วแห่งถิบ นางทัสสีจึ่งนิรมิดเป็นรูบผู้บิงมีประหนางว่าได้ร้อยบิงแล้วก็ให้นางทัง (๑๗) หลายฝูงนั้นลิงจากผาสาดไปปากจากับถอมชายหนุ่มทังหลายมีประหนางว่าได้สามถวามสีถวามแล้ว ส่วนถ้ำผู้บิงทังหลายอันนิรมิดนั้น ก็ลอดไปถอดภุมชายหนุ่มทังหลายฝูงนั้นมากนัก เอิ้นก็ปู่บ่ได้ก็ลอดพากันแตกภระจักภระจายแล่นหนีไปท่ำทิสสะ

ทุกแห่งทุกพายแล้วผู้ยิงทั้งฐาย อันนางนิอะมิกบั้นกอลกับกายหาย
หนีไปบ่เหับจักลิงหั้นแล เมื่อนั้นส่อนถั่งมาบะอะชายหนุ่มทั้งหลายฝูงนั้น
เอิากพ้อมกับแล่นถึงเมืองรอกป้าวเถิงเรือน เอิากปากว้านจาละจาเอิ้า
กันไปมาว่า ดูธาเจ้าทั้งหลายเรียบส่อนถั่งสาวไทแอก อันมาจอกเอิา
ในบ้านในเมืองแห่งเรา เมื่อก่อนบ่ห่อนว่าจักไล่กอกไล่กุมผู้ชายเหมือน
ถ้ายิงทั้งฐายฝูงนี้แท้ถิหื้แล ว่าถั่งนั้นส่อนถั่งถ้าอันนั้นกลืชาผากิกไป
ทั่วเมืองทั้งมวน ถ้วยถ้าว่าผู้สาวมาเอิาในบ้านผู้บ่าวไปปาก (๑๗) ต้าน
ไล่กอกไล่กุมเหมือนถั่งนิกกะจุมไล่สับไล่ถอกยังพระยาแร้งถ้ำ ภูกำ
หนำใจเกผู้ชายทั้งหลาย ผอกเหื้อไปพางางผู้สาวไทแอกบัดนี้เอิากำจับ
แยกไอ้ถาตายแลบา เมื่อนั้นผู้ชายทั้งหลายเอิากพ้อมกันมาสุมจุมบุม
กันมีประหนางว่าได้ร้อยบ้างแล้ว เอิากพ้อมกันไปด้วยถ้าว่า เราจิ้งไป
หายถึงพ่ร้อย ป่าไห้สาวสำบ้อยไล่กอกได้เราจิ้งช่วยกันเบิ ว่าถั้ง
นั้นแล้วเจ้ากพ้อมกันไปเป้งอันมืดมิงอิงทะกางมากบักหั้นแล เมื่อนั้น
นางเทอะถาทั้งสี่ กเหับผู้ชายทั้งหลายอันไหลหั้งเอ้ามาหาถึงมากบัก
สันนั้น นางกซ้ำนิอะมิกเป้นรูบผู้ยิงมีประหนางว่า ได้พันบ้างแล้ว กให้
นางทั้งหลายไหลหั้งลิงไปจากผาสาก เพื่อจักไห้ไปหงุนบยาดหื้นกอก
กุม ยังผู้ชายทั้งหลายร้อยนั้นหั้นแล ถันว่าผู้ยิงทั้งหลายไปรอกแล้ว
เอิากบ่ปากจากท่ไป (๒๐) ไล่กอกไล่กุมยังผู้ชายทั้งหลาย เป้นถั้ง
ถวายเกิกไห่งไล่ชิบถวายบ้อยนั้นแท้ถิหื้แล เมื่อนั้นผู้ชายทั้งหลาย กำ
เหับผู้ยิงแล่นเอ้ามาแล้วแลกอกกุม สองมือหงุนบยาดหื้นถั้งนั้นเอิากปู่บ่ได้
กลอกแลกกระจักกระจายเร่งรอายไปหลายหิบหลายแห่ง บ่อาดจักส่สู้ได้
แลกเมือเมืองกมีแล เมื่อนั้นผู้ยิงอันนางนิอะมิกนั้นกลอกกับหายหนีไป
กมีแล เมื่อนั้นผู้ชายทั้งหลายอันแลกเมืองรอกบ้านแล้ว เอิากซ้ำมา
ไรมกันมีประหนางว่าได้พันบ้างแล้ว เอิากซ้ำหลายออกไปเถิงท่งนาเพื่อ
จักกุมเอิานางทั้งหลายมาเป้นเมังไห้ได้ ถั้งนั้นถันว่าเอิาออกไปแล้วกำ
ลอกเถิงผาสากกางท่งนาหื้นนั้นหั้นแล เมื่อนั้นนางเทอะถาทั้งสี่กซ้ำนิอะ

ນິດເປັນຜູ້ບ້ວງທ້ຽງຫ້ວຍໄດ້ໝັ້ນບ້ວງແລ້ວ ກໍໃຫ້ລ້ຽງໄປຈາກພາສາດບໍ່ມີບາບຫ້ັນແລ ຄັນວ່າບາງທ້ຽງຫ້ວຍລ້ຽງໄປຮອດແລ້ວ ກໍລວດພ້ອມກັນໄປໄລ່ກອດໄລ່ກຸມບ້ຽງຊາຍທ້ຽງ ຫ້ວຍ (๒๑) ເປັນອັນອຸຂລຸກມື້ນັ້ນເໝືອນດ່ັງຄົນເລວກັນເສິກໃຫ ່ນ້ັນແທ້ດີຫ ້ແລ ເມ ື່ອນ້ັນຜູ້ຊາຍທ້ຽງຫ້ວຍເຂົ້າກໍປູ່ບ ່ໄດ້ກໍລວດແຕກຄ ືນໜີໄປ ບ ່ອາດຈັກຫ ງ ວຄ ືນ ມາຕ ້ັງຕ ່ໍໄດ້ແທ້ດີຫ ້ແລ ຄັນວ່າຜູ້ຊາຍທ້ຽງຫ້ວຍແຕກຕ ື້ນຄ ືນໜີໜົດສ ້ງ ໆແລ້ວຜູ້ບ ້ງ ທ້ຽງຫ້ວຍອັນບາງເທ ວ ະດາກັບເໝດນ ້ັ ກໍລວດກັບກາບຫ ວ ຍໜີໄປບ ່ໍເສສສ ລ ໍ ຫ ້ັນແລ ເມ ື່ອນ ້ັ ຜ ູ ້ ຊ າ ຍ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ພ ັ ນ ຄ ົ ນ ອ ັ ນ ແ ຕ ກ ໜ ີ ໄ ປ ນ ້ ັ ບ ກ ໍ ຊ ໍ ້ າ ໂ ຮ ມ ກ ັ ນ ໄ ປ ໝ ັ ້ ນ ບ ້ ວ ງ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ຊ ໍ ້ າ ໂ ຫ ຼ ຫ ້ ວ ງ ອ ອ ກ ໄ ປ ເ ພ ື ່ ອ ວ ່ າ ຈ ັ ກ ກ ຸ ມ ເ ອ ົ າ ບ າ ງ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ໃ ຫ ້ ໄ ດ ້ ຫ ້ ັ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ຜ ູ ້ ຊ າ ຍ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ໝ ັ ້ ນ ນ ້ ັ ນ ໄ ປ ຮ ອ ດ ແ ລ ້ ວ ບ າ ງ ທ ້ ຽ ງ ສ ິ ກ ໍ ຊ ໍ ້ າ ນ ິ ຣ ະ ມ ິ ດ ເ ປ ັ ນ ຜ ູ ້ ບ ້ ວ ງ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ໄ ດ ້ ແ ສ ນ ບ ້ ວ ງ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ໃ ຫ ້ ລ ້ ຽ ງ ໄ ປ ຈ າ ກ ພ າ ສ າ ດ ເ ພ ື ່ ອ ຈ ັ ກ ໄ ປ ໄ ລ ່ ກ ອ ດ ກ ຸ ມ ເ ອ ົ າ ຜ ູ ້ ຊ າ ຍ ໝ ັ ້ ນ ນ ້ ັ ນ ໃ ຫ ້ ໄ ດ ້ ຫ ້ ັ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ຜ ູ ້ ບ ້ ວ ງ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ໄ ປ ຮ ອ ດ ແ ລ ້ ວ ເ ຂ ົ າ ກ ໍ ບ ່ ໍ ປ າ ກ ບ ່ ໍ ຈ າ ກ ໍ ລ ວ ດ ໄ ປ ໄ ລ ່ ກ ອ ດ ໄ ລ ່ ກ ຸ ມ ບ ້ ຽ ງ ຜ ູ ້ ຊ າ ຍ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ມ າ ກ ນ ັ ກ ເ ປ ັ ນ ດ ່ ້ ງ ເ ດ ັ ກ ນ ້ ອ ຍ ຍ າ ດ ຊ ີ ງ ເ ອ ົ າ ດ ອ ກ ໄ ມ ້ ນ ້ ັ ້ ນ ຜ ູ ້ ຊ າ ຍ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ໝ ັ ້ ນ ນ ້ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ າ ກ ໍ ປ ູ ່ ບ ໍ ່ (๒๒) ໄ ດ ້ ກ ໍ ລ ວ ດ ແ ຕ ກ ໜ ີ ໄ ປ ເ ປ ັ ນ ດ ່ ້ ງ ແ ຕ ກ ເ ສ ິ ກ ນ ້ ັ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ນ ຜ ູ ້ ຊ າ ຍ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ຈ ົ ້ ງ ໄ ປ ຂ ວ ບ ທ ູ ບ ພ ຣ ະ ຍ າ ລ າ ມ ມ ະ ລ າ ດ ອ ັ ນ ເ ປ ັ ນ ເ ຈ ົ ້ າ ເ ມ ື ອ ງ ຈ ັ ນ ທ ະ ບ ຸ ລ ີ ສ ີ ສ ັ ຕ ະ ນ າ ກ ນ ້ ັ ນ ວ ່ າ ເ ທ ວ ະ ຝ ູ ງ ຂ ້ າ ໃ ຫ ້ ວ ມ ະ ຫ າ ຣ າ ຊ ເ ຈ ົ ້ າ ບ ້ ຽ ງ ມ ີ ບ ້ ວ ງ ສ ິ ຄ ົ ນ ເ ປ ັ ນ ອ ັ ນ ຜ ູ ້ ກ ີ ຜ ູ ້ ງ າ ມ ນ າ ກ ນ ັ ກ ມ າ ຕ ້ ັ ງ ຢ ູ ່ ໃ ນ ພ າ ສ າ ດ ກ າ ງ ທ ິ ່ ງ ນ າ ທ ິ ່ ນ ້ ັ ້ ນ ຝ ູ ງ ຂ ້ າ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ໄ ປ ຖ າ ມ ຄ ູ ກ ໍ ບ ່ ໍ ປ າ ກ ບ ່ ໍ ຈ າ ກ ໍ ມ ີ ຜ ູ ້ ບ ້ ວ ງ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ໂ ຫ ຼ ຫ ້ ວ ງ ອ ອ ກ ມ າ ແ ຕ ່ ພ າ ສ າ ດ ທ ິ ່ ນ ້ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ແ ລ ໄ ລ ່ ກ ອ ດ ໄ ລ ່ ກ ຸ ມ ຝ ູ ງ ຂ ້ າ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ມ າ ກ ນ ັ ກ ເ ປ ັ ນ ດ ່ ້ ງ ຈ ັ ກ ຈ ິ ກ ຈ ັ ກ ດ ົ ງ ເ ອ ົ າ ມ າ ຂ ິ ບ ມ າ ກ ິ ນ ເ ປ ັ ນ ອ ັ ນ ຮ ້ າ ຍ ຂ ນ າ ດ ບ າ ດ ຫ ົ ວ ໃ ຈ ມ າ ກ ນ ັ ກ ຝ ູ ງ ຂ ້ າ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ກ ໍ ຄ ້ ໍ ້ ານ ບ ໍ ່ ໄ ດ ້ ກ ໍ ລ ວ ດ ແ ຕ ກ ໜ ີ ໄ ປ ຫ ຼ ຽ ງ ຫ ນ ຫ ຼ ຽ ງ ແ ຫ ່ ງ ມ າ ກ ນ ັ ກ ຝ ູ ງ ຂ ້ າ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ຈ ົ ້ ງ ໄ ດ ້ ມ າ ຂ ວ ບ ທ ູ ບ ອ ົ ງ ເ ປ ັ ນ ພ ໍ ່ ໃ ຫ ້ ຮ ູ ້ ແ ຈ ້ ງ ກ ໍ ຂ ້ າ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ນ ພ ຣ ະ ຍ າ ລ າ ມ ມ ະ ລ າ ດ ໄ ດ ້ ຍ ິ ນ ຜ ູ ້ ຊ າ ຍ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ມ າ ຂ ວ ບ ຫ ູ ອ ົ ງ ຕ ິ ນ ສ ັ ນ ນ ້ ັ ນ ເ ຈ ົ ້ າ ຈ ົ ້ ງ ຖ າ ມ ວ ່ າ ດ ູ ຮ າ ທ ່ າ ນ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ສ ່ ວ ນ ດ ່ ້ ງ ຍ ິ ງ ສ ິ ຄ ົ ນ ນ ້ ັ ນ ເ ຂ ົ າ ກ ໍ ມ າ ແ ຕ ່ ທ ິ ່ ໃ ດ ນ ້ ັ ນ ຈ າ ເ ມ ື ່ ອ ນ ້ ັ ນ ຄ ົ ນ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ (๒๓) ຈ ົ ້ ງ ຂ ວ ບ ທ ູ ບ ວ ່ າ ເ ທ ວ ະ ຝ ູ ງ ຂ ້ າ ໃ ຫ ວ ້ ມ ະ ຫ າ ຣ າ ຊ ເ ຈ ົ ້ າ ສ ່ ວ ນ ດ ່ ້ ງ ຍ ິ ງ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ສ ິ ຄ ົ ນ ນ ້ ັ ນ ເ ຜ ່ ນ ເ ຂ ົ າ ມ າ ແ ຕ ່ ທ ິ ສ ສ ະ ຫ ົ ນ ໃ ດ ຝ ູ ງ ຂ ້ າ ທ ້ ຽ ງ ຫ ້ ວ ຍ ກ ໍ ບ ່ ໍ ຮ ູ ້ ໄ ດ ້ ກ ໍ ທ ໍ ່ ໄ ດ ້ ໄ ປ ເ ຫ ັ ນ ປ ູ ່ ໃ ນ ພ າ ສ າ ດ ທ ິ ່ ນ ້ ັ ນ ສ ົ ້ ງ ງ ວ ກ ໍ ຂ ້ າ ແ ລ ທ ິ ່ ນ ້ ັ

ฝูงข้าทั้งหลายขอยังเชิญมะหาราชเจ้าไปล่าสิงกู ให้รู้แจ้งบังกิจจะเหตุภายอันร้ายอันวิกข้าเทื้อ เมื่อนั้นพระยาลามมะลาก กับทั้งเจ้าอุปปราก ท้าวพระลักจิงพ้อมกับอักกาบสีถันไชย แลทะบูสีบสิงจากผาสาดไปทั้งสองพี่น้อง กับมีบุคลผู้ใดไปตามหลังจักถึงทั้งแล ถันว่าเจ้าทั้งสองพี่น้องไปเถิงภาคทิ่งบาทั้นแล้ว เจ้ากลับแลเหันผาสาดหลังนั้นเป็นอันถึกเมื่อเพิงใจมากนัก แล้วเจ้ากับพากันเข้าไปเถิงขั้นไดผาสาดทั้นั้น แล้วนางเทวะดาทั้งสิถึงกับเหันเจ้าทั้งสองพี่น้องไปเถิงทั้นั้นแล้ว นางทั้งสิกับอิดบ่ได้กับลอดร้องไห้แล่นลิงจากผาสาด (๖๔) ไปอุ้มเอาเจ้าทั้งสองขึ้นมาสู่ผาสาดบ่มีนานทั้นแล เมื่อนั้นส่อนถั้นางเทวะดาทั้งสิกับชำนิระมิดผาสาดหลังบิ๊ดีนอีกถือว่า นางเทวะดาสองถึนกับอุ้มเอาท้าวพระลักไปปู่ในผาสาดหลังบิ๊ง นางเทวะดาทั้งสองถึนกับทั้งพระลามกับปู่ผาสาดหลังบิ๊ง แล้วกับลอดจูบชิมถึมชมชม เลิบกิ๊งก่อมไปมามากนัก แล้วนางเทวะดาจิงกล่าวว่า ข้าแก่พระสเบหาเจ้าอ้าย ยามเมื่อเจ้าย่างย้ายไพพะนอม เจ้ากับไปมองดอมถินน้องกับบ่อันถินข้องสเบหา เจ้าจิงลาหนีไปพายหน้า น้องกับอุ้มเสื้อผ้าไปตามยามนั้นพระนิงรามห้ามใจอ้ายน้องจิงฟัง บัดนี้คำสัจจะสัจจังเจ้ายังท่วงหนั้นเจ้าจิงใช้ถินถั้นไปหา น้องจิงยองถืบมาหาเจ้ากับบ่เหัน พระแก่นเหว้าปู่ทิ่ใด น้องจิงทำไพบไพอันหลากล้วน ถันว่าเหันบ่าวน้อยมาถาม น้องจิงนิระมิดเป็นนิงรามไปไล่ภอก เพื่อให้พระบอกให้ (๖๕) เถินมาบัดนี้สิใสพามารอกแล้ว เจ้าจิงเอาน้องแก้วเมื่อพลันน้องจักเป็นเมังขอันอุบปะถาก ขอให้พระเย็นยากเผื่อแผ่ป่าให้เสิงแรงน้องเถิน"เต้า" [๑] ป่าได้ละข้าพระบาทเจ้าให้ลักอายกับข้าเทื้อ เมื่อนั้นท้าวพระลามได้ยินสงบางางามแอ่วไห้ เจ้าจิงอุ้มน้องบากให้เชียชิม เจ้าจิงบอนรงรินรักแจบ เจ้าจิงบอนแนบซ้อนเผื่อแผ่ พระจอมแพงเลียกล่าวยามเมื่อพี่เถินถ่านถ้าวภางไพ พี่กับพักพระสายใจบ่ช้า พี่

---

๑ ใบลานจานก่ำฆูบ "เถินเป่า" ผูก ๗ มัด ๒ ขน้า ๑๗

จ๊ำตั้งว่าวหน้าคืนมา พี่จ๊ำใหม้ขุนเสบาไปฝ่ายใก้ เพื่อจักไปอ้ำเชิญเอา พระหม่ำใหม้นำมา เพื่อจักเอาบาวกับยามามาหมมข้าว บัดนี้พระบุบกว้างมารอดแล้ว พี่กสว่างหัวใจแล ถังว่าบาวเทวะดาหั้งสี่ แล ห้าวพระลักพระลามต้าบจาระจาเชิงกับไปมาบ่ระบอบแล้ว บาวเทวะดาจ๊ำนิระมิด เป็นช้าวเผือกใหว่สองตัว เป็นอันมุกพี่ถ้ามมาแล้ว บาวจ๊ำช้ำ (๒๓) นิระมิดเป็นผาสาดตั้งไว้เหนือหัวช้าวสองตัวนั้น เป็นอันถ้าม อันประดับประดาไปด้วยแก้วแลลำหั้งมวน เป็นอันรุ่งเรืองเหื้องาเหื้อมมากนัก แล้วบาวเทวะดาสองถิน กับหั้งห้าวพระลามก่อวี้ตัวบ๊ำ แล้วบาวเทวะดาก่ช้ำนิระมิดะเป็นรูบผู้บิงหั้งหลายประหมางว่าใก้สี่ร้อย เพื่อใหม้เป็นถินแห่แหนแวดล้อม อ้อมหุกก้ำหุกพายถือว่าใหม้ไปก้ำหน้าร้อยบ๊ำ ไปก้ำขวาร้อยบ๊ำ (ใหม้ไปก้ำซ้ายร้อยบ๊ำ)๑ ใหม้ไปก้ำหลังร้อยบ๊ำ แล้วก่ลวดพ้อมกับยิกย่างไป บาวพ่อจกวักแกวงไกวหมุนก้อย บาวพ่อจขับอึ่งอ้อยเข้าสูงแถน บาวพ่อจบ่างไกวแขนอูเอื้อบาวพ่อจสิบสอกเสื้อช่างหอจบาวพ่อจเลียกิกอจสูงพั้งพื้น บาวพ่อจเลียชะอึ้งใหม้หาชาย บาวพ่อจบ่างบ้ายขึมถือ บาวพ่อจตุ้มผ้าสื้อแรบ๊ำ บาวพ่อจบ่สอจตีงกิกก้าม บาวพ่อจบิงผ้าก้ามสีแจ บาวพ่อจตาแผดแผงหาชู้ บาวพ่อจนอนขุดกู้ชายชุม บาวพ่อจเลียละผมลากภะบ่อจ บาวพ่อจจับจ่อจบื้อกับไป (๒๗) บาวพ่อจสีชุไขขาวขุ่ย บาวพ่อจเลียหอดหุ่ยใหม้หาผิว เพื่ออ่าเป็นเมิามิอถืบเถ้า เขิากำแหงแหม่เจ้าเข้าเมื้อเมื้อจกมีแล เมื่อบั้นส่อนถ้วบาวหั้งหลาย อันบาวเทวะดากับเผดบั้นเขิากำแหงแหม่เจ้าหั้ง ๗ เข้าไปเถิงท่ำภาวเมื้อจแล้วถ้วบั้น เมื่อบั้นส่อนถ้วฝูงบ่าวน้อยบิงรามเขิากำเหับบาวงามอุ่มสุ้ม เลียหัวยุ้มเชิงชาย เขิากำบืบเสังดายปากใก้ เมื่อจักหับเข้าใก้ บืบกิว ป้างแต่สาวเมิามิอกอดเจ้า เขิากำป้าง "หูายเก่า"๒ พายหลัง เขิากำฟ้าวบังบังเข้าใก้สาวกำกวักมือใส่แล่น ป้างแต่สาวผู้ถือใส่กอด ป้างแต่สาวบาวยอดให้ใส่

---

๑ ฆบตืมตามใบลานจานก่ำ

๒ หูายเก่า ถอนเป็น หูายเก่า (ตามมะหาวิชุย)

ภุม สาวภ็ดิอิกตุมเอ็นใส่ ขๆให้พระแก่นไห้รีบมา ขๆให้สิไสพาเดิน
เต้าบ้อๆบ่ภุมภอกเจ้าบิๆเผา เจ้าจ๋ามาเฝอเฝาชุมชุ้นให้ว้อๆต็นห็ระ
ไหภ่อ้าเห็น ว่าดั่งนั้น เมื่อนั้นฝูงสาวรวม ๔ ร้อยเอิ๋าภ่แทนแท่พระ
บอกส้อยเมือ (๒๒) เมื๋อๆภ่มีแล เมื่อนั้นท้าวพระลามกับทัๆบาๆเทอะดา
สอๆคินภ่ใสชับช้าๆเอ๋าไปแทบปักตูหน้าต่าๆ หำหน้าถอๆแล้วเจ้าจ๋าๆจูๆ
แขนบาๆเทอะดาอ็นสู่ผาสาด แล้วเจ้าจ๋าบอกให้บาๆสีพิมพา อัน
เป็นเทอิเต้าบั้นมาจูๆแขนบาๆเทอะดาทั้งสอๆ เอ๋าไปสู่ห้อๆห้อๆทิ้นอนภ่
มีแล แม่นว่าท้าวพระลักกับทัๆบาๆเทอะดาสอๆคินภ่ใสชับช้าๆเอ๋าไป
แทบชาบมิน แล้วบาๆสีกับยาอันเป็นเทอิเต้าภ่ออกมาจูๆแขนบาๆเทอะ
ดาสอๆคิน เอ๋าไปสู่ห้อๆห้อๆทิ้นอนแท่ๆคินภ่มีแล ในเมื๋อท้าวพระ
ลักพระลามอ็นสู่ผาสาดแล้ว ส่วนดั่งบาๆทั้งหลาย ๔๐๐ กับทัๆช้าๆ
เมือกอับบาๆเทอะดามิระมิดนั้น ภ่ลอดกับภายหายหนีไปภ่บ่เห็นในทิ่ใด
ทิ่บ่ๆทั้นแล บัดนี้พระยาลามมะลาดภ่ได้บาๆ[1] เทอะดา ๕ คิน
ถือว่าบาๆสีพิมพาผู้บ่ๆบาๆพิมมะสอนถอนลาดผู้บ่ๆ บาๆทิพพะอาดชาบ
มินะผู้บ่ๆ (๒๗) บาๆจับทะมุกอีผู้บ่ๆ กับทัๆบาๆเทอะดาสอๆคินทั้งมวล
มี ๕ คิน ฝ คินกับทัๆบาๆเทอิเต้าบั้นแล แม่นว่าท้าวพระลักอันเป็น
อุปปธาดนั้นภ่ได้บาๆเทอิ ๕ คิน ถือว่าบาๆสีกับยาผู้บ่ๆ บาๆสาภิงจาว
จ่ผู้บ่ๆ บาๆทิพพะหู่เหฺาๆามผู้บ่ๆบาๆอุฐุลีภาผู้บ่ๆ กับทัๆบาๆเทอะ
ดาสอๆคินทั้งมวลมี ๕ คิน ฝ คินกับทัๆบาๆเทอิเต้าบั้นแล

บัดนี้จักจาเถิๆขุนเสนาทั้ง ๕ กับทั้งม้ามะนิภาบแล ลิพินมะ
หินละโยหา อันเป็นคินใช้ปู่ในแถมน้ำพระหอบพุ้นก่อนแล ในเมื๋อบาๆ
เทอะดาทั้ง ๕ พระเถ้าอ็นเมือล้นช้าๆอๆๆจับพุ้นแล้ว ม้ามะนิภาบ
จ๋าๆบอกเติ้นขุนเสนาทั้ง ๔ อันมีขุนหมื่นหน้าเป็นต้น กับทัๆลิพินมะหิน
ละโยหาสามหมื่นเอ๋าสู่เรือผาสาดแก้วพระเผ้าคำแล้ว ม้ามะนิภาบจ๋าๆบอก
ให้เรือผาสาดแก้วพระเผ้าคำพระเถ้าอ็นสู่อากาดภาๆหาว แล้วภ่ำเพาะ

---

๑ ตามใบลานจานก่า บาๆเทอะดา ถอนเป็นบาๆเทอิ ผูก ฝมัด ๖ หน้า ๑

ໜ້າຕໍ່ທິສສະກ້ຳໃຕ້ ແລ້ວກໍໄປດ້ວຍອັນລຳດັບປ່າດົງພູດອຍທັ້ງນວນ ແລ້ວ
ກໍໄປຮອດໄປເຖິງພາສາດໄມ້ແຄນຫິນອັນ (ฝ๐) ເຝັ້ນທີ່ຢູ່ແຫ່ງນາງເທວະດາອັນໄດ້
ເປັນຜູ້ຮັກແຫ່ງທ້າວພຣະລານຫັ້ນແລ ໃນເມື່ອຣາຕີຄືນອັນນ້ານະນີ້ກາບແລ
ຊຸນເສນາທັງ ๕ ຈັກໄປຮອດນັ້ນນາງເທວະດາ ກໍເຫັນນິມິຕຕະຄຳຝັນດັ່ງນີ້
ໃນເມື່ອນາງຝັນປະຖະມະຫິວທີນັ້ນ ບັງມີແກ້ວລູກນຶ່ງ ຊະເດັດລົງມາແຕ່ຫົ້ນ
ເໜືອໝຸ້ນນີ້ເສງເຫຼື້ອມດັ່ງທຸງແລຫົ້ງຫ້ອຍນັ້ນແລ ຄັນວ່າແກ້ວລູກນັ້ນນາ
ຮອກແລ້ວກໍລວກກ້ວກອດນາງໜີໄປ ບໍ່ອາດຈັກຄືນມາໄດ້ ຫັ້ນແລ ອັນນຶ່ງຝັນ
ວ່າຊາບຜູ້ນຶ່ງເອົາຂີ້ໝາມາຍັກໃສ່ມືນາງສາມກ້ອນ ๔ ກ້ອນຫັ້ນແລ ອັນນຶ່ງຝັນ
ວ່ານາງບາບເອົາຂີ້ໝາອັນນັ້ນມາແຈະເລັ່ງດູ ກໍບັງເກີດມີກິ່ນອັນເໝັ້ນມາກນັກ
ແລ້ວ ນາງກໍຮາກເຮັ່ງຮວາບເຕັ້ນພາສາດທີ່ນັ້ນມາກນັກຫັ້ນແລ ຄັນວ່ານາງ
ຕື່ນແລ້ວນາງກໍຄະນຶງໃຈວ່າ ບັດນີ້ກູກໍເຫັນນິມິຕຕະຄຳຝັນອັນມີສະພາວະປານ
ດັ່ງລີ້ແກ່ກູນີ້ຈາ ຄັນວ່ານາງຄະນຶງໃຈສັ້ນນີ້ ແລ້ວນາງຈົ່ງອອກມານັ່ງປູ່ຊານ
ນິນໝໍປຣະໝານຄາວນຶ່ງ ແລ້ວນາງຈົ່ງລົງແລໄປ ທິສສະຫົ້ນເໜືອແລ້ວຈົ່ງ
ເຫັນເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເໜົ້າຄຳຊະເດັດມາເໜືອອາກາດກວ້າງຫາວ ເປັນອັນ
ຮຸ່ງເຮືອງເຫຼື້ອງເຫຼື້ອມນາກນັກ ນາງຈົ່ງຄະນຶງໃຈວ່າ ສ່ວນດັ່ງພາສາດຫຼ້ວງນີ້
ນັ້ນກໍຊະເດັດມາແຕ່ທີ່ໃດນີ້ຈານິຄຄະວ່າ ຊະເດັດມາແຕ່ປ່າຫິມພັພານນີ້ຈາ
ຄັນວ່ານາງຄະນຶງໃຈສັ້ນນີ້ແລ້ວ ເຮືອພາສາດແກ້ວຊະເໜົ້າຄຳ ກໍລວກຊະເດັ
ມາຮອກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງເທວະດາຈົ່ງເອີ້ນຖາມວ່າ ເຈົ້າທ້ຳຫຼາຍ
ຈັກພາກັນໄປທີ່ໃດ ຈົ່ງຂວ້ເຮືອມາເຖິງໃນທີ່ນີ້ນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນຊຸນໝື້ນໜ້າ
ຈົ່ງຂານວ່າ ຝູງຂ້າທ້ຳຫຼາຍມາແຕ່ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກໜຸ້ນແລ
ເມື່ອນັ້ນນາງເທວະດາຈົ່ງຊ້ຳຖາມວ່າ ໃນເມື່ອເຈົ້າທ້ຳຫຼາຍມາແຕ່ເມືອງຈັນທະ
ບຸລີສີສັຕຕະນາກມາເຖິງທີ່ນີ້ແລເຈົ້າທ້ຳຫຼາຍຈັກພາກັນໄປທີ່ໃດນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນ
ຊຸນໝື້ນໜ້າຈົ່ງຂານວ່າຝູງຂ້າທ້ຳຫຼາຍກໍບໍ່ໄປໃນທີ່ໃດທີ່ນຶ່ງ (ฝ๑) ແລກໍທ່ຳພາກັນ
ມາອ້ຳເຊີນເອົານາງເທວະດາອັນປູ່ໃນພາສາດໄມ້ແຄນຫິນ ເມື່ອຫາທ້ຳວພຣະລານ
ອັນປູ່ໃນເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກໜຸ້ນແລ ເຈົ້ານາງປູ່ໃນທີ່ນີ້ ບັງໄດ້ຮູ້ໄດ້
ເຫັນນາງເທວະດາດົນນັ້ນແດ່ລີ ເມື່ອນັ້ນນາງເທວະດາໄດ້ຍິນຄຳຊຸນໝື້ນໜ້າ

ภล่าวอ่าจักมาอ้างเชิญเอิาวิบแล้วแล ฤามหาดิบสับบั้นบางภมิใจมักใล่
ปากหิวมากบัก บางจิ๎วภล่าวอ่าส่อนถั้งบางเทอะดา อันปู่ใบผาสาด
ไม้แถบหิบบั้นแม่นผู้ข้านี้แล เหดถั้ลิเจ้าหัวหูายจิ๎วรู้จัก
ว่าข้าปู่ที่นี้บั้นจา เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจิ๎วภล่าวว่า ข้าแก่เจ้าบางม้ามะ
นิภาบเหันเจ้าบางแต่ปางเมื่อท้าวพระลามมาภี๎บภังดอมเจ้า บางพุ้น
แล ถังอ่าบางเทอะดาแล ขุนหมื่นหน้าภล่าวถ้อบคำไปมา เชิ๎วกัน
บ๋ระบองแล้อ ขุนหมื่นหน้าจิ๎วอินขอายหาหูบเงินหูบคำแล ดอกไม้
เงินดอกไม้คำใส่ขันแก้อ มโระกิดบ๋ระบองแล้อขุนหมื่นหน้าจิ๎วให้ลูก(ฉ๖)
บ่าอ ถิ๎ไปตามหู้ว ๒ ถังจิ๎วขึ้นสู่ผาสาดบางเทอะดาแล้อแล บิกขับ
ขึ้นภล่าวอ่า ข้าแก่เจ้าบางเทอะดาบัดนี้ ท้าวพระลามภ๋จิ๎จำบำ
ไว้บ้าสัจจะวาจาอันใด้ มาขอดพันทะมิดติดภับด้วบ เจ้าบางแต่
ปางเมื่อไปเลอเสิกภับด้วบ ท้าวราพพะบาสอนปางก่อน
ภ๋จิ๎วใด้ใช้ปูวข้าท้าวหูายมาอ้างเชิญเจ้าบางไปเป้นคู่ ซ้อนสเบหา ข่แก่
สิใสพาถึดรอดอ้าบ ป่าใด้บ้าจอ้าบภอ้าบปู่ใบถิ๎ว ป่าบาบ้าชิ๎วปู่ใบป่า
ข่ใหท้พระแผ่นหู้าจอมใต ป่าใด้ถึดไปฯมาๆ หาอื้นข่ให้เมื่อชิบชื้น
สเบหากับด้วบพระภะสัดาพระลามมะลาดป่าใหท้ขาด พระธาตุใม
ติภ่ข้าะทื้น เมื่อนั้นบางเทอะดาจิ๎วบ่มือวาบายเอิาหูบแลดอกไม้ บาง
จิ๎วปากใจอ้ๆสูงหวานว่า บัดนี้พระพุบานฐูแก้อ เมื่อรอดแล้อเถิ๎ว
เมื่อาภ่จิ๎วมิคำเถือปูวท่านให้ ภ่จิ๎วมิดอกไม้แลหูบคำ พระภ่บ้า
จิ๎จำบ่มายหาใด บัดนี้ข้าจัก (ฉ๔) เมื่อปู่ส้างเติมตาม เมื่อปู่ภับ
ดอมท้าวพระลาม อันเป้นฐูแก้อ ถังอ่าบางภล่าวแล้อ เลิบว่าจัก
เมื่อแลบา เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจิ๎วภล่าวว่า ข้าแก่เจ้าบางที่นี้ ปูวข้า
ท้าหูาบ จักไปโอมเอิาบางพาบหน้า เจ้าบางบ้าจักปู่ถ้าปูวข้าท้า
หูาบนั้นลิรู้ว่า เจ้าบางจักเมื่อเสิงก่อนนั้นจา เมื่อนั้นบางเทอะดาจิ๎ว
ภล่าวว่า ข้าแก่เจ้าท้าหูาบนิว่าเจ้า(ท้าหูาบบ้าจักภายไปพาบหน้า เมื่อ
จักปู่ถ้าภ่เป้นอันข้าแลบาบ ข้าภ่มักใล่ปากใด้เหันหน้าใสมสิ ถามฐู้

แก้ว ข้าจักเมือก่อนแล้ว บ่ปู่ถ้ามืนนางแลนา เมื่อนั้นอุบหมื่นหน้าจ๊าง
กล่าวว่าข้าแก่เจ้านางผิว่าเจ้า)๑ นางมักใค่ปากเมือ กำจ๊างเมือเสังก่อน
กำข้าเหื้น ฝูงข้าหัวหายกำจักพากันไปเมือพายหน้าพุ้น กำข้าแล ถัน
ว่าอุบหมื่นหน้ากล่าวดั่งนั้น แล้วกำลอดลิงจากผาสาดมาหาหี่ปู่แห่งตน
หั้นแล เมื่อนั้นนางเทวะดา จ๊างตักแต่งเก้าดาเบื้อตินบำระบวนแล้ว
นางจ๊างขะเด็กขึ้นสู่อากาดกางหาวแล้ว นางกำสำเพาะหน้าต่เบื้องทิส
สะหินเหื้อ แล้วนางกำไปตินกงอบ่มีใผไปเพื้องข้าง เพื้อว่าถึดเถิงเจ้า
บุนกว้าง พระลามมะลาดกำมีแล เมื่อนั้นส่วนดั่งนางเทวะดากำ
ขะเด็กไปตามป่าไม้พูกอยหัวมวน กำลอดไปเถิงเมืองล้านข้าง
องจับบ่มีนานหั้นแล ถันว่านางไปเถิงแล้ว นางจ๊างลิงไปจอกเชาปู่
ในท่ำกางหิ่งนาหี่นั้นแล้ว นางจ๊างมีระมึดเป้นผาสาดหัวน้ำแล้วนาง
จ๊างปู่ในหี่นั้น เพื้อว่าจักละององดองกูบ้างเหดกางอันจักเข้าเมือเมืองหั้น
แล เมื่อนั้นบ้านมีลูกชายอุบเมืองกางผู้น้ำ มันกำไปอุดกับอุดยงกในหี่หิ่ง
นาหี่นั้น มันจ๊างหยงเหันผาสาดหัวนั้นเป้นอันดีอันงาม มันจ๊างถะนึงใจว่า
แม่นผาสาดบุถละผู้ใดมาตั้งปู่ในท่ำกางหิ่งนาหี่นั้นมีจา กำถวนเข้า
ไปล่ำลิงกูให้มีถ่ำเว้าเมือหน้านั้นเหื้น ถันว่าชายผู้นั้น (๓๓) ถะนึงใจ
สันนั้นแล้ว มันกำยิกบ่างเข้าไปเถิงขั้นใดผาสาด แล้วมันจ๊างเอิ้นถามว่า
ข้าแก่เจ้าผาสาดผู้ข้าเรีย เจ้ากูเอาผาสาดมาแต่หี่ใด จ๊างมาตั้งปู่ใน
ท่ำกางหิ่งนาหี่มีกำข้าจา อ่าดั่งนั้นเถิงสองหีสามหี นางเทวะดากำบ่ปากก
กำท่ำลับลี้ปู่ในห้องหี่นอนสิงกงอหั้นแล ถันว่าชายผู้นั้นหากยังถามว่า
หูายเหื้อหูายหี่ บ่ป่าบ่เชาสันนั้น นางเทวะดาจ๊างมีระมึดเป้นรูบผู้
บิงสองถิบอันมีรูบโสมงามมากนัก กำให้ผู้บิงสยงถิบนั้นออกไปเถิง
ชานมินผาสาดแล้ว แลปากต้านจาระจากับถอมชายผู้นั้นด้วย ถ่าว่าข้า
แก่เจ้าอ้ายเป้นถิบมองเหดดั่งลีจ๊างมาปู่ย้องป้องปู่กางบ้าน อังเชินเจ้า

---

๑ ใบลานบ้านบาซอนยงนถิก แถวในวิงเล้นใด้ยงนออกจาก
ใบลานจานกำพูก ป มัด ๖ หน้า ๖๗

ອ້າຍຂຶ້ນມາກິນໝາກສານເມືອງພຣະກັນບາງຈັກຖວາຍຈອມທັນ ສອງໜ່ວຍ
ເຈົ້າຈ້ຳລຸນແຄມຫ້ວຍຮີບມາ ນ້ອງຈັກຖວາຍກອກປາຫົວແກ້ງ ນ້ອງຈັກ
ຖວາຍໝາກນ້ຳເຕົ້າແລ້ງສີ (ฝก) ໜ່ວຍເມືອງພຣະທາຍ ຂໍແກ່ພຣະສາຍ
ໃຈມາຊ້ອນຍາໄດ້ແຂ່ງແດດຮ້ອນເຫື່ອໄຫຼ ນ້ອງຈັກຖວາຍຈອມໄຕທຸກເບື້ອງເຄື່ອງ
ຂັນໝາກທຸກອັນນ້ອງຈັກເຝັ້ນເມັ້ງຂວັນ ທັງຄູ່ເຈົ້າຈ້ຳມາປ່ຽ ຊານມົນປ່າກ້ວຍອ້ອ
ທຸກຢາກກໍ້ຂ້ຳເທົ້ານ ເມື່ອນັ້ນສ່ວນດ້ວງລູກຊາຍຂຸນເມືອງກາງໄດ້ຍິນສຽງ ຈອມນາງ
ດູຫຼາກ ມັນຈ້ຳຊ້ຳເອ້ນປາກຄຳງາມວ່າ ອ້າຍນີ້ເໝືອນດ້ວງນົກອຳພາມລຸນຫາດ
ກໍຈ້ຳເຫັນປາຈາກລອຍມາຄຶດປາກກິນແທ້ນາ ຮ້ອງໃຫ້ເລີບເລົ້າກິນບໍ່ໄດ້ລຳດູດາຍ
ເໝືອນດ້ວງພີ້ມາເຫັນພຣະຈອມສາບຕົນນ້ອງ ເຈົ້າຫາກນ້ຳປູ່ຫ້ອງຊານມົນພີ້
ກໍເຮຣົນປູ່ພາບໃຕ້ຮ້ອງໃຫ້ປູ່ເໜືອຄຶນແລນາ ເມື່ອນັ້ນຝູງນາງບົ່ວທັງຄູ່ໄດ້ຍິນພຣະ
ແກ້ວກູມາຖາມດ້ວຍຄຳງາມອ່ອນກ້ຽງເລີບເລົ້າໄຂຫໍ່ໜ້ຽງເມືອງລາວ ຂໍແກ່ສົມ
ສີພາວປາກກ້ຽງມາກິນໜ້ຽງເມືອງຈັນປ່າຂັດຂືນຫຼາຍກ້ຳ ນ້ອງກໍເອ້ນປາກຄ້ານຮຸນ
ດາບແລນໍ້ວ່າດ້ວງນັ້ນເມື່ອນັ້ນສ່ວນດ້ວງຊາຍຜູ້(ฝฎ)ນັ້ນໄດ້ຍິນຄຳນາງທັງ ๒ ກ່ຳວສັນ
ນັ້ນມັນກໍ້ຂຶ້ນໄປເຖິງຊານມົນຜາສາດແລ້ວ ມັນຈ້ຳໄປອຸ້ມເອົານາງທັງສອງມາຈູບຊົມ
ດົມຂມ່ອມແລ້ວກໍ່ລວດບ້ຳເກີດມີສເນຫາທຳຄຳຮັກບ້ຳນາງທັງສອງ ອັນນາງ
ເທວະດາກັບເພດນັ້ນກໍ່ບໍ່ພັດພາກຈາກກັນໄດ້ ກໍ່ລວດກອດກຸມຟູມເຝືອກັນຢູ່ເທິງ
ຫາມນຶ່ນນາງໄດ້ສາມວັນສີ່ວັນກໍ່ບໍ່ເມືອຫາປ້າວຫາເຮືອນຈັກເຫື່ອຫັ້ນແລ ເມື່ອ
ນັ້ນຂຸນເມືອງກາງກໍ່ຄອງຫາລູກຊາຍແຫ່ງຕົນ ບໍ່ເຫັນມາກິນເຂົ້າແລງເຂົ້ານາຍຈັກ
ເຫື່ອ ມັນຈ້ຳບອກໃຫ້ລູກແລເມັ້ງແຫ່ງມັນໄປຄ່ວ່າສແວງຫາບ້ຳລູກຊາຍແຫ່ງມັນ
ຢູ່ປ້າວຢູ່ເຮືອນທຸກແຫ່ງທຸກພາຍ ກໍ່ບໍ່ເຫັນລູກຊາຍແຫ່ງມັນຫັ້ນແລເມື່ອນັ້ນຍ້ຳນີ
ລູກຊາຍຂຸນໝັ້ນໜ້າຜູ້ນ້ຳນັນກໍ່ເຫັນຂຸນເມືອງກາງ ໄປລ່ວງຖ່ວງຊອກໃຊ້ສແວງ
ຫາລູກຊາຍແຫ່ງຕົນສັນນັ້ນລູກຊາຍ ຂຸນໝັ້ນໜ້າຈ້ຳກລ່າວວ່າຂ້າແກ່ເຈົ້າກູຜູ້ຂ້ານ
ເຫັນລູກຊາຍເຈົ້າກູ ອອກໄປກາງທ້ຳນາໄປຫຼ້ ນສາວສອງຄົນໃນຊານມົນ (ฝฌ) ພາ
ສາດທ້ຳນັ້ນບໍ່ມາຈັກເຫື່ອກໍ່ຂ້ານ ເມື່ອນັ້ນຂຸນເມືອງກາງຈ້ຳກລ່າວເຊ້ຳລູກຊາຍ
ຂຸນໝັ້ນໜ້າວ່າ ດູຣາເຈົ້າຫຼານຊາຍພີ່ວ່າເຈົ້ານ້ຳຮູ້ນ້ຳເຫັນລູກແຫ່ງເຮົາດ້ວງນັ້ນ

เจ้าจ้ๅไปบอกใท้มาหาแก่ข้าแด่เท้บ เมื่อนั้นลูกชายขุนหมื่นหน้าจ๊ๅขาบ
อ่า เอิ ๆ ข้าหากจักไปบอกใท้มาหาเจ้าซะแล ว่าดั่งนั้นแล้วลูกชาย
ขุนหมื่นหน้ากลอดไปเถิงห้างนาบ่มีบางหั้นแล ถังว่าลูกชายขุนหมื่นหน้า
ไปรอดแล้วมันกเหับลูกชายขุนเมืองภาๅ อ้นเอาบาๅห้าสองมาบ่ๅปู่เหื๊อ
ตักแห่งมันจุบชิมลิมขม่อมปู่บ่พากจากกันได้ ลูกชายขุนหมื่นหน้าจ๊ๅเอิ้น
รงกถามด้วยคำว่าดูธาเจ้าอ้ายเธีย พ่อแม่เจ้ามีคำร้ายเอิ้นรงกหาพุ้นเด
เหวดั่งลีเจ้าอ้ายมาหื๊นสาวภาๅนาบ่เมืองจักเหื๊อนี้เด อ่าดั่งนั้นเมื่อนั้นสาว
คำพาอันนาๅเหวะดาบีธะมิดไว้นั้น กลอดเว้าบ่อนนั้นถึกหอๅว่าเจ้าอ้าย
ป้านเยัดฮอๅ (๔๐) ลี จ๊ๅมาเอิ้นร้องมีถละว่า เจ้าอ้ายป้านข้าผู้น้องๅ
ถาบถ้วกอบกัดนั้น ลีรู้ว่าเจ้าอ้ายป้านข้าผู้น้องผูกมัดลิมเจ้าไว้ เจ้า
จ๊ๅเอิ้นใจอ้ๆถืมเมื่อน้องกบ่เถียมีเถือกข้อถ้าๅน้องบ่เถียถือถ้าๅอยๅจับ เจ้า
ป่ามาเมืองนั้นเอิ้นรับ แม่นว่าเอิ้นปากปกน้องบ่สิๅถืมเมื่อ แม่นว่าเจ้า
ผิมเผื่อน้องกจักจับจ่องไว้ ขอแก่พระแก่นใท้มาเบ๊ ว่าดั่งนั้นเมื่อนั้นลูกชาย
ขุนหมื่นหน้าได้ยินถำนาๅห้าสองกล่าวเป้นมายา ถูซ้ากเจ้าจ๊ๅซ่องๅอากป้ามเหื๊อกแลนาๅกเว้าแอ ๆ สอยสงฒนันก บ๊ๅ[1] ถืดถงกในใจ เจ้ากฟ้าวขึ้นไปเถิงน้องนาๅกชักข้าวจ่องมาชิมกมีแล ส่วนดั่งลูกชายขุนหมื่นหน้าไปเอิ้นรับเอาลูกชายขุนเมืองภาๅกลอดไปติดแปดนาๅสองลิบหื่บ่ได้ เพื่อว่าถืดมักนาๅแก่นใท้บ่ปากถืมเมื่อกมีแล เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้ากลองหาลูกแห่งตินบ่มาจักเหื๊อดั่งนั้น เมื่อนั้นลูกชายขุนเมืองขวา กชำ้าลิๅไปเอิ้นรับ (๔๑) โดยพลัน ถังว่ามันไปรอดลอดไปติดแปดนาๅสองลิบ เหมื่อนดั่งดงอกับหมิดสั้งลิบในองๅจับล้านข้าๅ แม่นว่าลิบฝูงเป้นพ่ร้าๅพ่หน้าย กไปติดแปดนาๅงาม ถังว่าผู้ใดได้เถิงมาตุถามกร้องไห้ถีถ้อย เหมื่อนดั่งนิกจิบนิกจาบน้อย ไปติดถึกถ็อตั้งนั้นแท้ดิหู แม่นว่าเสดถีแล ทวายถ้าถ้วนหน้าหมู่เสนาหั้บุตตาแลเถ้กน้อย ถังว่าไปติดห้อยสองนาๅเอากปะอาๅเธือน บ่ปู่เอากไปหงมคู่สองนาๅกมีแล เมื่อนั้นพระบาลามมะลาถ แลเจ้าอุปปธาถห้าวพระลักพระลามหั้สองพระอิๅพี่

---

๑ ใบลานจานกำยง "ยืน" ดูก ฉ มัด ๖ หน้า ฉ๔

ນ້ອງກໍບໍ່ເຫັນບ້ວງເສນາອາມາດແລຄົນທ້ຳຫຼາຍທຸງວເຂ້ົາອອກ ເພ້ືອຈັກມາຂາບ
ເກ້ົາເຝ້ົາປາທາເໝ້ືອນດ້ັງແຕ່ພາຍຫຼ ້ງ ກໍທ່ໍເຫັນແຕ່ຜູ້ ຍິງທ້ັງນວນສ ິ ງ ດຸ ງວກໍບ່ໍ
ເຫັນຜູ້ ຊ ງ ຍພໍ ມ ງ ປ ງ ກຕ ງ ນ ທຸ ກ ທ ິ ວ ບ ງ ນເສ ົ ງ ສ ູ ນ ກ ໍ ບ ່ ໍ ມ ີ ໃ ຜ ທ ຳ ບ ຸ ນ ແ ລ ທ ຳ ບ ງ ປ
ກໍບ່ໍມ ີ ໃ ຜ ລ ິ ງ ອ ງ ປ ນ ້ ຳ ແ ລ ທ ຸ ງ ວ ຄ ວ ່ ງ ໄ ປ ມ ງ ເ ມ ້ ື ອ ນ ັ ້ ນ ພ ຣ ະ ບ ງ ລ ງ ມ ມ ະ ລ ງ ດ ຈ ິ ງ ຂ ັ ກ ດ ງ ປ
(ꪴ๑) ກ ງ ຍ ສ ິ ກ ແ ລ ຖ ້ ື ທ ະ ນ ູ ສ ິ ນ ລ ິ ງ ຈ ງ ກ ຜ ງ ສ ງ ດ ໄ ປ ຜ ້ ູ ດ ຸ ງ ວ ທ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ ງ ພ ຣ ະ ບ ງ
ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ທ ິ ່ ງ ນ ງ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ພ ຣ ະ ບ ງ ກ ໍ ຈ ິ ງ ລ ິ ງ ແ ລ ເ ຫ ັ ນ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ ຫ ຼ ງ ຍ ອ ັ ນ ໄ ປ ປ ູ ່ ໃ ນ ຜ ງ
ສ ງ ດ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ມ ງ ກ ຄ ງ ມ ຫ ຼ ງ ວ ງ ຫ ຼ ງ ຍ ເ ປ ັ ນ ດ ້ ງ ລ ູ ກ ກ ິ ບ ລ ູ ກ ຊ ງ ດ ອ ັ ນ ລ ອ ຍ ໄ ປ ມ ງ ໃ ນ ນ ້ ຳ
ຫ ້ ວ ຍ ນ ້ ອ ຍ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ພ ຣ ະ ບ ງ ກ ໍ ໄ ປ ໂ ດ ຍ ຣ ິ ບ ຖ ິ ບ ພ ລ ັ ນ ມ ງ ກ ນ ັ ກ ກ ໍ ລ ວ ດ ໄ ປ
ເ ຖ ິ ງ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ ຫ ຼ ງ ຍ ອ ັ ນ ປ ູ ່ ໃ ນ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ບ ່ ໍ ມ ີ ນ ງ ນ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ ຫ ຼ ງ ຍ ກ ໍ ຫ ຼ ງ ວ
ເ ຫ ັ ນ ພ ຣ ະ ບ ງ ເ ຂ ົ ້ ນ ມ ງ ເ ຖ ິ ງ ໃ ນ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ ງ ກ ໍ ມ ີ ໃ ຈ ອ ັ ນ ປ ້ ງ ນ ກ ວ ນ ມ ງ ກ ນ ັ ກ ເ ຂ ົ ງ ກ ໍ ພ ້ ອ ມ
ກ ັ ນ ແ ຕ ກ ກ ຣ ະ ຈ ັ ກ ກ ຣ ະ ຈ ງ ບ ໜ ີ ໄ ປ ທ ຸ ກ ແ ຫ ່ ງ ກ ໍ ລ ວ ດ ເ ມ ື ອ ຫ ງ ປ ້ ງ ວ ເ ຮ ື ອ ນ ຕ ິ ນ ໜ ົ ດ
ສ ້ ງ ງ ບ ່ ໍ ເ ສ ສ ລ ໍ ທ ັ ້ ນ ແ ລ ແ ມ ່ ນ ວ ່ ງ ນ ງ ງ ສ ອ ງ ຄ ົ ນ ອ ັ ນ ນ ງ ງ ເ ຫ ວ ະ ດ ງ ນ ີ ຣ ະ ນ ິ ດ ໄ ວ ້ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ດ ີ
ກ ໍ ລ ວ ດ ກ ັ ນ ກ ງ ຍ ຫ ງ ຍ ໜ ີ ໄ ປ ກ ໍ ບ ່ ໍ ເ ຫ ັ ນ ທ ີ ່ ໃ ດ ທ ີ ່ ນ ້ ຳ ຫ ້ ວ ຍ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ກ ໍ ທ ໍ ່ ນ ້ ຳ ແ ຕ ່ ນ ງ ງ ເ ຫ ວ ະ ດ ງ
ຜ ້ ູ ດ ຸ ງ ວ ປ ູ ່ ໃ ນ ຜ ງ ສ ງ ດ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ທ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ນ ງ ງ ເ ຫ ວ ະ ດ ງ ຕ ິ ນ ນ ັ ້ ນ ກ ໍ ບ ່ ໍ ເ ຫ ັ ນ ຄ ົ ນ ທ ້ ຳ
ຫ ຼ ງ ຍ ນ ງ ເ ສ ບ ຣ ຳ ແ ລ ຊ ົ ມ ຊ ື ່ ນ ບ ົ ນ ດ ີ ກ ັ ບ ດ ອ ມ ນ ງ ງ ທ ັ ້ ງ ສ ອ ງ ເ ໝ ້ ືອ ນ ດ ້ ງ ເ ກ ້ ົ ງ ນ ງ ງ ຈ ິ ງ
ອ ອ ກ ມ ງ ງ ອ ບ ປ ອ ງ (ꪴ๓) ປ ້ ງ ມ ລ ່ ຳ ລ ິ ງ ດ ູ ກ ໍ ຈ ິ ງ ເ ຫ ັ ນ ທ ້ ງ ວ ພ ຣ ະ ບ ງ ລ ງ ມ ມ ະ ລ ງ ວ ອ ັ ນ
ເ ປ ັ ນ ຜ ້ ູ ຮ ັ ກ ແ ຫ ່ ງ ຕ ິ ນ ຍ ິ ກ ຍ ່ ງ ງ ເ ຂ ້ ົ ນ ມ ງ ກ ງ ຕ ິ ນ ດ ້ ງ ນ ັ ້ ນ ຄ ັ ນ ວ ່ ງ ນ ງ ງ ເ ຫ ັ ນ ແ ລ ້ ວ ນ ງ ງ
ຈ ິ ງ ແ ລ ່ ນ ລ ິ ງ ໄ ປ ຊ ້ ູ ນ ເ ອ ົ ງ ທ ້ ງ ວ ພ ຣ ະ ລ ງ ມ ຂ ຶ ້ ນ ມ ງ ສ ູ ່ ຫ ຳ ພ ງ ສ ງ ດ ແ ລ ້ ວ ນ ງ ງ ຫ ໍ ່ ແ ກ ້ ວ
ເ ລ ີ ຍ ຈ ງ ວ ່ ງ ເ ຈ ົ ້ ງ ສ ເ ຍ ຫ ງ ມ ງ ລ ື ເ ກ ິ ງ ນ ້ ອ ງ ເ ຫ ຼ ື ອ ແ ຕ ່ ໃ ຫ ້ ຮ ່ ຳ ຮ ້ ອ ງ ແ ຄ ນ ດ ງ ຍ ນ ້ ອ ງ ກ ໍ
ຄ ອ ງ ຫ ງ ພ ຣ ະ ສ ງ ຍ ໃ ຈ ມ ງ ຫ ງ ກ ອ ດ ກ ້ ງ ວ ຈ ິ ງ ທ ຳ ຄ ິ ດ ລ ້ ງ ວ ລ ອ ຍ ກ ິ ນ ເ ພ ້ ືອ ໃ ຫ ້ ພ ຣ ະ
ທ ັ ສ ສ ະ ພ ິ ນ ມ ງ ຈ ອ ບ ຫ ຼ ງ ຍ ຂ ອ ບ ນ ້ ຳ ໃ ຈ ຫ ຼ ື ກ ັ ນ ບ ັ ດ ນ ້ ຳ ພ ຣ ະ ພ ູ ມ ິ ມ ງ ຣ ອ ດ ແ ລ ້ ວ ພ ຣ ະ ຈ ິ ງ
ເ ອ ົ ງ ນ ້ ອ ງ ແ ກ ່ ນ ແ ກ ້ ວ ເ ຂ ້ ົ ງ ເ ມ ື ອ ເ ມ ື ອ ງ ກ ໍ ຂ ້ ງ ເ ທ ິ ້ ນ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ທ ້ ງ ວ ພ ຣ ະ ລ ງ ມ ໄ ດ ້ ຍ ິ ນ ສ ຽ ງ
ນ ງ ງ ຖ ງ ມ ປ ງ ກ ເ ວ ົ ້ ງ ເ ຈ ົ ້ ງ ຈ ິ ງ ຊ ົ ມ ຫ ນ ຸ ່ ມ ເ ຫ ນ ້ ຳ ບ ່ ໍ ວ ງ ງ ເ ຈ ົ ້ ງ ຈ ິ ງ ຊ ົ ມ ຈ ູ ບ ປ ງ ງ ບ ່ ໍ ແ ລ ້ ວ
ເ ພ ື ້ ອ ວ ່ ງ ພ ັ ວ ພ ງ ກ ແ ກ ້ ວ ເ ຫ ົ ງ ນ ງ ນ ແ ລ ນ ງ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ນ ງ ງ ເ ຫ ວ ະ ດ ງ ຈ ິ ງ ນ ິ ຣ ະ ນ ິ ດ ຊ ້ ງ ງ
ເ ພ ື ້ ອ ກ ຕ ິ ວ ບ ົ ງ ອ ັ ນ ມ ີ ຜ ງ ສ ງ ດ ຕ ັ ້ ງ ເ ໝ ້ ືອ ຫ ຼ ້ ງ ຊ ້ ງ ງ ຕ ິ ອ ນ ນ ັ ້ ນ ເ ປ ັ ນ ອ ັ ນ ດ ີ ອ ັ ນ ງ ງ ງ ມ ມ ງ ກ ນ ັ ກ
ນ ງ ງ ຈ ິ ງ ຈ ູ ງ ແ ຂ ນ ທ ້ ງ ວ ພ ຣ ະ ລ ງ ມ ຂ ຶ ້ ນ ສ ູ ່ ຫ ຼ ້ ງ ຊ ້ ງ ງ ຕ ິ ອ ນ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ນ ງ ງ ຈ ິ ງ ຊ ้ ำ ນ ິ ຣ ະ ນ ິ ດ

เป็นรูปผู้บิ๋วมี (๔๔) ประหนาบว่าได้ ๔๐ คิบถือว่า ๑๐ บ๊ำใช้ไปแหน่เบื้องก้ำหน้า ๑๐ บ๊ำใช้ไปแหน่เบื้องก้ำขวา ๑๐ บ๊ำ ใช้ไปแหน่เบื้องก้ำซ้าย ๑๐ บ๊ำใช้ไปแหน่เบื้องก้ำหู้ว้า บ่ระบวนแล้วซ้างเผือกแก้วจิ๋งบิกย่างไปกำมีแล เมื่อนั้นผู้บิ๋วหัวหูายอันได้ ๔๐ คิบ เขาก็แวดล้อมแหน่แหนไปลีลุดลีล้าย บางพ่องตุ้มผ้าฝ้ายแกมไหม บางพ่องบิ๋วะไบ "สงโต่ง" ๑ บางพ่องเลียดามใถ่งหาชาย บางพ่องแผลายขาวเหื๋องแห้ บางพ่องถือชักแก้ชายชิม บางพ่องเผียปองลิมชายจุบ บางพ่องใช "บาอุบ" ๒ ชายบอบ บางพ่องเว้าอบซอบเชิงชู้ บางพ่องบอบขุดคู้เกือกติมกำมีแล เมื่อนั้นส่อนดั่งบ่าวบ้อย แลชายรามหัวหูาย เขาก็เหับสาวงามอันบางแหวะดาบีธะมิด ใจ้แหน่แหนตินเข้ามา เมื่องที่นั้นเป็นอันผู้ถือผู้งามมากบิ๋วหนักหนา เมื่อว่าจักเข้าไปปากจากับดอมนั้นลี ก็มาป้านมีสแหงหา (๔๕) อันมักแลรักแล้วแลติดแปด เหมือนดั่งเก่า เลียเล่าเอิ้นปากเว้าแวนใก เมื่อนั้นสาวถ่ำใจเอิ้นตอบ เจ้าอ้ายมาลีลอบเชิยชิม เจ้าอ้ายป่าลงดอมแก่บ้องงามเมื่อเดาะต่อบต้องพายหู้ว้า เจ้าอ้ายป่าถือซ้างเขาะขอดบ้องบ่ไปอู้นหอดเต้งเผ้าเจ้าป่าก็วบิ๋งเขาติดแปด บ้องนี้ตุ้มผ้าแสดแดงใส ถับว่าจากวามใดก็เป็นถวามนั้นเจ้าป่าตักหอบนั้นใช้ต่างเจ้าป่าเว้าใช้ห่างสแหงหาแด่เมิ อ่าดั่งนั้น เมื่อนั้นพระยาลามมะลาดกับหัวบางแหวะดา ก็ขอีซ้างเผือกอันมีตัวใหญ่แลสูงมากนัก อันมีบางธาวสาวบ้อยแวดล้อมอ้อมล้อมเป็นปะธิวางเข้าไปเถิงท่ำภาวเมืองแล้วดั่งนั้นถึงหัวหูาย อันปู่ใบเมืองที่นั้นเขาก็ลิ๋งแลเหับบางแหวะดา อันบ้ำรงใพหิสัดเจ้า กับหัวบางหัวหูายอันแวดล้อมอ้อมเป็นปะธิวาง นั้นก็มีรูบโสมตะโบมพันอันบะเบื้อติบอันดีอันงามสมิกับมักว่าบางหัวหูายอัน (๔๖) เป็นปะธิวาง แลบางแหวะดากับหัวห้าวพระลาม มีรูบโสมอันงามสมิกับยีแย้มถือดั่งแต้มลิจจะบานั้นแล้วถึงหัว

---

๑ ใบลานจานก่ำฆบ "บ่งโต่ง" ผูก ฮ มัด ๒ หน้า ฉฐ
๒ ใบลานจานก่ำฆบ "ปากอุบ" ผูก ฮ มัด ๒ หน้า ฉก

ชายกลูบอิกลูบหวางเพื่ออ่ามักใส่ปากได้มาเป้นผงูมากมัก ผื่อว่าไปปาก
ไปจากอมช้ำป้างวิกแปลกแลรักเผาบ่อากจักพักพากจากกันได้ เอิากำ
เอ้ามาให้บ่ได้ กำลอกเอาฝามื้กั้งโภบเบิงแต่ไก บ่อากจักเอ้าไปให้ได้ทั้ง
แล เมื่อนั้นท้าวพระลามกับทั้งนางเทอะดา กำขอวื้ช้างเอ้าไปเถิง
อ่องคุ้มแล้วเจ้ากำใสสับช้างเอ้าไปแทบปักตูหำหน้าะอางแล้ว นางพิม
พาจิ่งออกมาจูงแขน(นาง)เทอะดา เอ้าไปสู่ห้องห้องที่นอน อันมีสี
สวัสสะดีทั้งแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลาด กำได้นางเทอะดามาเป้นเท
วีต้มแถมทั้งมวนมี ๗ ถิงกำปู่สเวียธาฉสัมปัตติ ในเมืองจันทะบุ
ลีสีล้านช้างที่นั้นเป้นสุกขะสำธานมากมักทั้งแล

บัดนี้จักจาเถิงม้ามะนีภาบแลขุนเสนาทั้งห้า กับทั้งไพ่พินไยหา
สามหมื่นอันไปปู่ในผาสาดไม้แถบหิน ที่นั้นก่อนจะแลเจ้า ๑เรียในเมื่อนาง
เทอะดาจะเดัดถึนเมื่อหาผิวในเมืองล้านช้างองจังที่นั้นแล้ว ขุนเสนาทั้ง
ห้ากับทั้งม้ามะนีภาบแลไพ่พินไยหาทั้งมวน กำพ้อมกับอื้นอวื้ เรือผาสาด
แก้วจะเผ้าลำแล้ว กำจะเดัดไปเหนือฮากาดกางหาวกำสำเพาะหน้าสู่ที่สสะ
หิบใต้แล้วกำลอกไปในอันนั้นนางเทอะดาหนีนั้นแล เมื่อนั้นเรือผาสาดแก้ว
จะเผ้าลำจะเดัดไปตามป่าถิงพูกอยทั้งมวนกำลอกไปเถิง "ปัจจันหาเทด" ๖
บ้านช้าพูเผ้าพูบากอันเป้นบ้านแห่งขุนพิพัก อันเป้นพ่แห่งนางลำเพ้านั้น
แลในเมื่อชาติถึนอันถินใจ้จักไปรอดนั้น นางลำเพ้ากำเหันนิมิตกะลำฝันว่า
บ้านีแก้วผะลิกะลูกบ้างอันเกือกกั้วด้วยอื้หมู อื้(๖)ไก่มากมักจะเดัดลิงมา
แต่ที่สสะหิบเหนือพ้น แลถังว่าแก้วนั้นมารอกแล้วกำลอกจะเดัดเอ้ามา
ในเรือนแห่งถินแล้ว แก้วลูกนั้นกำไปองแวดล้อมอ้อมขุนพิพัก อัน
เป้นพ่แห่งนางนั้นแล้ว กำลอกเอาอื้หมู อื้ไก่ ไปเชือดไปหา ถินถิว
แห่งขุนพิพักมากมักแล้ว แก้วลูกนั้นกำลอกมากอกกั้วเอานางจะเดัดหนี
ไปในที่สสะหิบเหนือพ้นแล้ว นางกำลอกจะถุ้งตื่นหั้นแล ถังว่านาง

---

๑ จบบูก ๗

๖ ถวนเป้น "ปัจจันตาเทด"

ตื่นมาแล้วกำลวดรุ่งแจ้ง พระอาทิดยอดมาพ้นเขาขุดันทอน แล้วนาง
จิ่งออกไปส่อยหน้าลูบล้าง ส่อยสีดินดิวบ่ระบวนแล้อ นางจิ่ง
ทูลไปทิสสะทินเหนือแล้วนางจิ่งเหันเรือผาสาดแก้วชะเพิาคำ ชะเดัด
เอ้ามาหาดินเปันถ้วผาสาดอันลิ่วมาแต่ชั้นฟ้านั้นแล ดันอ่านางเหันแล้อ
นางจิ่งเอ็นหาพ่อแท่งดินอ่า ข้าแก่พ่อเปันเจ้าเรีย บัดนี้ผาสาดกดิลิ่วมา
แต่ชั้นฟ้าพุ้นเบิ พ่อเปันเจ้าจิ่งออกมาเบิ่งกับดอมข้า ท่วงพลันกดข้า
เห็น เมื่อนั้นขุนพิพักได้ยินนางคำเพิาลาวอ่า ผาสาดดิลิ่วมาแต่ชั้น
ฟ้าถ้วนั้น ขุนพิพักกดฟ้าวแล่นออกมาล่ำลิ่วดูกดเหันเรือผาสาดแก้วชะเพิา
คำชะเดัดเอ้ามาหาดินเปันถ้วลินพักยอางื้อป่อไป (ฉ) เหนือฮากาด
ภาวหาอนั้นแล้อ เมื่อนั้นขุนพิพักจิ่งกล่าวเชิ่งนางคำเพิา อันเปัน
ลูกแท่งดินอ่า ดูธาเจ้าลูกธักแก่พ่อ อันนี้ลูกธักพ่อว่าแม่นผาสาดถ้วย
นั้นกูพ่อว่าบ่แม่นธอยว่าแม่นเรือบ่ป่าชะแล ว่าถ้วนั้นแล้วเรือผาสาดแก้ว
ชะเพิาคำ กดลวดมาธอดมาเถิงบ่มีนางหนั้นแล ดันอ่าเรือผาสาดแก้ว
ชะเพิาคำธอดแล้อ กดลวดลิ่วไปเชิาปู่ในจำนักสาบจอด อันม้ามะนีภาบ
แลท้าวพระลักพระลามมาเชิาแต่ก่อนหนั้นนั้นแล้อ เมื่อนั้นนางคำเพิากด
เหันเรือผาสาดแก้วชะเพิาคำ ลิ่วมาแต่อากาดแล้อ แลจอดเชิาปู่
ในจำนักสาบจอด อันเปันที่ปู่แท่งผิวดินแต่ก่อน นางกดะบิ่งใจว่าส่อน
ถ้วเรือผาสาดแก้วชะเพิาคำเทั้มนี้ บ่ทูลว่าแม่นผิวภูถืบมานั้นลี ผิว่า
บ่แม่นผิวภูถืบมาแท้ ธอยว่าแม่นถินใช้ผิวแท่งภูบ่ป่าชะแล ดันว่า
แม่นบุถละผู้อื่นมาจอดมาเชิาสันนั้น บ่ห่อนว่าจักรู้แจ้งจำนักสาบ
(๔)จอดแล้วแลไปปู่ไปเชิาผิว่าบ่มีถ้วนั้น กดอนถามดูบ้างกิจจะเหดภาบอัน
ร้ายอันดีแล้อ จิ่งไปจอดไปเชิาแท้ดีทูแล บัดนี้กดท่อนภูไปถามดูให้
รู้แจ้งก่อนเทั้ม ดันอ่านางดะบิ่งใจสันนั้นแล้วนาง จิ่งแล่นไปบ่ป้าง
บ่กิว กดลวดไปเถิงเรือผาสาดแก้วชะเพิาคำบ่มีนางหนั้นแล ดันอ่านาง
คำเพิาไปธอดไปเถิงม้ามะนีภาบแก้ว จิ่งป็กถ่อออกมาล่ำลิ่วดูกดจิ่งเหัน

ນາງຄຳເພົາ ອັນເປັນເມັ່ງ ທ້າວພຣະລາມມານັ້ງຢູ່ໃນທີ່ນັ້ນ ມ້າມະນີກາບຈົ່ງ
ຖາມວ່າ ເຈ້ານາງບັ້ງຄ່ອຍຢູ່ສວັສສະດິກອກລີ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາ ຈົ່ງ
ຂານວ່າຂ້າແກ່ເຈ້າມ້າມະນີກາບແກ້ວ ຕົນປຣະເສີດແລດ້ວງງາມ ຜູ້ຂ້າກໍບັ້ງຄ່ອຍປູ່
ສວັສສະດິ ບໍ່ມີໂພຍໄພອັນໃດອັນບ້ຽງມາບັ້ງບຽດໄດ້ ທໍ່ວ່າບັ້ງເປັນທຸກແຕ່ຄຶດຮອດ
ຄຶດເຖິງພີ່ອແກ່ນໃຫ້ ໂສກເສົ້າໂສກາກໍຂ້ານາ ນິຄະວ່າ ທ້າວພຣະລາມ
ອັນເປັນພີ່ອຮັກແຫ່ງຂ້າ ກໍມາກັບດອມເຈ້າທ້າວຫຼາບ (๕) ນັ້ນລີ ຮູ້ວ່າບໍ່ມານັ້ນ
ກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນມ້າມະນີກາບຈົ່ງຂານວ່າ ຂ້າແກ່ເຈ້ານາງ ສ່ວນດ້ວທ້າວ
ພຣະລາມ ບໍ່ໄດ້ມາກັບດອມຕູຂ້າທ້າວຫຼາບແທ້ແລ້ວເຈ້ານາງເຮີ ເຈ້າຈົ່ງແຕ່ງ
ໃຫ້ຕູຂ້າທ້າວຫຼາບມາເປັນທູຕາຂ້າໃຊ້ ເພື່ອວ່າຈັກມາກລ່າວຕ້ານໂອມເອົາເຈ້ານາງ
ເມື່ອເຟືອແຝງຂ້ານ້ວ່ານ້ວ່ານັ້ນກໍຂ້ານາ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາ ໄດ້ຍິນຄຳມ້າມະນີ
ກາບກລ່າວວ່າ ທ້າວພຣະລາມແຕ່ງທູຕາຂ້າໃຊ້ມາກລ່າວຕ້ານໂອມເອົາຕົນ
ເມື່ອເປັນປາທະປະຣິຈາກແຫ່ງທ້າວພຣະລາມ ດ້ວງນັ້ນນາງກໍມີໃຈອັນຊຶມຊຶນຍິນ
ດີນາກນັກ ເປັນດ້ວໄດ້ຂົ້ນສູ່ຊັ້ນຟ້າທ້ວດິບນັ້ນແລ ຜິວ່າບໍ່ມີດ້ວນັ້ນເໝືອນດ້ວ
ຄົນທຸກໄຮ້ໄດ້ສເວີຍຣາດບ້ານເມືອງນັ້ນແລ ນາງຄຳເພົາຈົ່ງຊ້ຳຖາມວ່າ ໃນເມື່ອວັນ
ອັນເຈ້າກູມາແຕ່ປະຖົມນັ້ນ ທ້າວພຣະລາມກໍບັ້ງຄ່ອຍປູ່ສວັສສະດິກອກລີ ເມື່ອນັ້ນ
ມ້າມະນີກາບຈົ່ງຂານວ່າ ຂ້າແກ່ເຈ້ານາງ ໃນເມື່ອວັນອັນຜູ້ຂ້ານານັ້ນ ທ້າວ
ພຣະລາມກໍບັ້ງຄ່ອຍປູ່ສວັສສະດິ ບໍ່ມີໂພຍໄພອັນໃດອັນບ້ຽງມາບຽດ (๖) ບຽນແລ
ກະທຳຮ້າຍໄດ້ກໍຂ້າແລ ທໍ່ວ່າທ້າວພຣະລາມກໍບັ້ງທຸກໂສກເສົ້າໂສກາແລ້ວ ແລ
ຮ້ອງໄຫ້ຮ່ຳໄຮໄປມາດ້ວຍອັນຄຶດຮອດຄຶດເຖິງເຈ້ານາງ ອັນຢູ່ພາຍພີ້ບໍ່ຂາດສາຍ
ກໍຈົ່ງແຕ່ງຕູຂ້າມາກລ່າວຕ້ານໂອມເອົາເຈ້ານາງເມື່ອຢູ່ດອມ ພໍໃຫ້ອຸ່ນເບື້ອອຸ່ນໃຈກໍ
ຈົ່ງຫວ້ງເປັນໄປເມື່ອພາຍໜ້າກໍຂ້າແລ ຜິວ່າເຈ້ານາງບໍ່ເມື່ອກັບດອມຕູຂ້າທ້ວ
ຫຼາບແທ້ດ້ວງນັ້ນ ທ້າວພຣະລາມກໍຈັກຜູກຄໍຕາຍ ເພື່ອວ່າບໍ່ໄດ້ເຫັນພຣະສາຍ
ໃຈແຈ່ມເຈ້ານັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາໄດ້ຍິນມ້າມະນີກາບກລ່າວວ່າ ທ້າວ
ພຣະລາມຮ້ອງໄຫ້ຮ່ຳໄຮໄປມາ ອັນມີໃຈສເນຫາຮັກແພງຕົນສັນນັ້ນ ນາງກໍ
ຄຶດຮອດຄຶດເຖິງ ທ້າວພຣະລາມມາກນັກ ນາງກໍອົດບໍ່ໄດ້ ນາງກໍມີໜ້າ
ອັນເຕັມໄປດ້ວຍນ້ຳຕາ ນາງກໍຄຶດຮ່ຳໄຫ້ໄປມາແລ້ວແລຮ້ອງໄຫ້ ກ້ຳປັ້ນໃສ່ຄີ

ทอางกໍมีแล ເมื่อนั้นม้ามะนีภาบ ภໍเหับนางคำเพิาร้องไห้ ไปมาถ้วย ปะธิบายบฏายปธะภาบต่างๆสับนั้น ม้ามะนีภาบจิงถ่อยโลมบางเพื่อ (ภ) ใหั้ทายเบิาบางใสภเส้าถั้งนั้น นางภໍซ้ำไห้ยิงภว่าเก่าถึดเถิงผิวภมีแลเมื่อ นั้นนางคำเพิาสิมสเลิา ยอดแก้วนางภໍไห้แจ้วๆถืบเมือ นางภໍถ่อย ลีเลือเมือธอดบ้าบ นางจิงขึ้นสู่ร้าบเธือบตินภมีแล เมื่อนั้นขุบพิพัภ ภໍเหับลูภตินไปลำลิงดูยังไหแขภอับมาเชิาในสาบจอดทีนั้นแล้วแล ร้องไห้ แล่นถืบมา ถังนั้นขุบพิพัภจิงถามว่า ดูธาบางคำเพิาสิมสเลิาลูภ แก้วพี่เธีย เหดถังลีเจ้าจิงไห้แจ้วๆแล่นถืบมาบีจา มิดสะว่าชาว บาวาเธือใท่งภ้าปั้นใส่ถีหัวเจ้าลืรู้ว่า เอิาบีดลังภุมภอด เจ้าพ่ไปธอด แล้วว่าถีนั้นลืรู้ว่า เจ้าพ่ไปดูชีว่าป้อยเอิาลีลงดถ้อยบ่ภูบา เอิาจิง ถีบางถาบอ่อบน้อย เจ้าพ่ไห้จ้อยๆถืบมาบีเด ว่าถังนั้นเมื่อนั้นบางคำ เพิาจิงภล่าวเชิาพ่แท่างถินว่า ข้าแก่พ่เป้บเจ้าเธีย ในเมื่อข้าผู้ลูภ ไปถามดูไหแขภภ่บีผิดแผภสับใดข้าภ (๒) ถามถวามไปถวามมาจิ่ใจ้ เลียเล้าแม่บถินใช้ท้าวพธะลาม เอิามาตามปากเว้า เพื่อว่าจักขอเอิาลูภ เต้าเมือ ข้าจิงถามบิดเบือบบ่ช้าถามข่าวพธะอุ่นท้านิางธาม เอิาว่า ท้าวพธะลามใสภเส้า ไห้หาลูภแจ่มเจ้าจิงบา ข้าจิงใธทับตาร้องไห เพื่อว่าถึดเถิงผิวแก่บไห้อิ่อยบแลบาถับว่านางคำเพิาภล่าวเชิาพ่ถินสับนั้น เมื่อนั้นขุบพิพัภ จิงช้ำภล่าวเชิาลูภแท่างถินว่า ดูธาเจ้าลูภธัภ พ่เธีย ขอแก่เจ้าลูภธักป่าได้ร้องไห้ แล้วแลถึดธอดถึดเถิงผิว แท่างเจ้าแอบมาภ แอบหูาบภพ่เพื้บ พ่ภป่าวว่าเจ้าลูภธัภ ไปด่าไป ป้ะย แลทำผิดฝูางไหแขภหัวหูาบ อับมาจอดเชิาในสาลาทีนั้บ ภ พ่บา พ่ภป้าบเอิาด่าถิ แลทำร้าบแก่เจ้าอับใดอับบ้า ภ็จิงร้อบ หบิภถิภใจดอภบา บัดนี้ถินใช้ท้าวพธะลามอับเป้บผิวแท่างเจ้าภ็มาธอด มาเถิางเธิาพ่แล้วแล ถับว่าเจ้าลูภธักถึด (๗) ธอดถึดเถิงผิวแท่างเจ้า มาภนักสับนั้บ พ่ภจักไห้เจ้าเมือหาท้าวพธะลามอับเป้บผิวแท่างเจ้า บ่เหิางบาบภพ่แล ถับว่าขุบพิพัภ แลบางคำเพิาต้าบจาธะจาเชิางกับ ไปมาบ่ขาดสายสับนั้บ บางคำธักผู้เป้บแม่ภช้ำมาต้าบจาธะจาเล้าโลม ลูภแท่างถินเหมือบขุบพิพัภผู้เป้บผิวนั้บแล เมื่อนั้บขุบหมื่บหน้า แลขุบ

ເມືອງກາງ ຈົ່ງຂົນຂວາຍຫາທຸງນເງິນທຸງນຄຳໃສ່ຂັນແກ້ວມໍຣະກົດແລ້ວ ຈົ່ງ
ໃຫ້ລູກບາວ ๖ ຄົນ ຖືໄປກັບຄອມຕົນແລ້ວ ກໍລວດພ້ອມກັນຍົກຍ່າງຍ້າຍໄປ
ເຖິງເຮືອນຊຸນພິພັກບໍ່ມີບາງຫັ້ນແລ ຄັນວ່າຊຸນໝື່ນໜ້າ ແລຊຸນເມືອງກາງ
ໄປຮອດແລ້ວ ກໍລວດພ້ອມກັນຂຶ້ນເມືອເຖິງເຮືອນແລ້ວ ແລນ້ຳຢູ່ຕາມອັນສົມ
ຄວນແກ່ຕົນ ແລ້ວຊຸນໝື່ນໜ້າຜູ້ມີຜຍາຈົ່ງກ່າວຕາມໄວຫາງປາກຕ້ານຈາຣະ
ຈາກັບຄອມຊຸນພິພັກທັ້ງ ๖ ຜ່ອເມ້ງວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າກຸ ຜູ້ເປັນຊຸນເປັນນາຍເຮືອນ
ແຂງໃຂງເຂດ ປະເທດພູດອຍທົ້ນ ບັດນີ້ (๑๐) ຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍອັນເປັນຄົນ
ໃຊ້ແທ່ງທ້າວພຣະລານ ກໍຈັກມາໄຕ່ຕາມຂາບໄຫວ້ ເພື່ອຈັກຂໍແກ່ນໃຫ້ນົງ
ເບົາ ເພື່ອຈັກຂໍເອົານາງຄຳເພົາແກ່ນເຫງົ້າ ພຣະຈົ່ງວາງລູກເຕົ້າປຸກແປງ
ພຣະຈົ່ງວາງນົງແພງໜຸ່ມໜ້າ ຢ່າໃຫ້ເສັ່ງ (ແຮງ)[1] ຂ້າເດີ້ນມາ ເພື່ອຈັກຂໍກັນ
ຍານາງນ້ອຍ ເພື່ອຈັກຂໍຫຼ້ານຸ້ອຍຄຳເພົາ ກໍຈົ່ງມາຈອດເຊົາຂາບໄຫວ້ຖວາຍ
ບາດໃຫ້ເຂົ້າຂອງ ຖວາຍເງິນທອງແລໂກດ ເພື່ອໃຫ້ເຈົ້າພາຍໃຜດຄຳແປງ
ເພື່ອຈັກເອົາເມືອເຮືອນພ້ວແກ້ວ ຄັນວ່າເຈົ້າໃຜດແລ້ວ ຂ້າຈັກຕ່າວຄືນເມືອກໍ
ຂ້າແລ ເມືອນັ້ນຊຸນພິພັກຜ່ອເມ້ງ ເວົ້າເໜ້ງໆຕ້ານຕອບ ປາກດ້ວຍຊອບ
ອ່ອນຫວານ ບັດນີ້ພຣະພຸບານເຂີຍລາດໃຊ້ອາມາດໂຍທາ ເພື່ອຈັກຂໍທິດາ
ສອງເຖົ້າ ເຮົາຈັກລະແກ່ນເຫງົ້ານາງຄານ ເຮົາຈັກວາງບ່ວບານລູກແກ້ວ
ຄັນວ່າທ່ານໄດ້ແລ້ວ ເອົາເມືອເທົ້າວັນເຫັ້ນ ເມືອນັ້ນຊຸນໝື່ນໜ້າ ໄດ້ຍົນຄຳ
ຊຸນພິພັກໃຫ້ນາງຄຳເພົາແກ່ຕົນແລ້ວ ຊຸນໝື່ນໜ້າຈົ່ງໃຫ້ລູກບ່າວແທ່ງຕົນ
(๑๑) ໄປຫາບຂົນເອົາວັຕຖຸເຂົ້າຂອງ ແລສົ່ງແລໂກດ ຄືວ່າແກ້ວໂກດນົ່ງ
ຄຳໂກດນົ່ງ ເງິນໂກດນົ່ງ ເສື້ອສາດອາສສນາແລລ້ວແຮແພຈົ່ນ ເຄືອງປັດ
ນ້ອຍສ້ອຍສ້ວາງ ແລສົ່ງ ແລໂກດແລ້ວ ເຂົາຈົ່ງຫາບຫາມເອົາໄປໃຫ້ແກ່ຊຸນ
ພິພັກທຸກສົ່ງທຸກອັນແລ້ວ ຊຸນໝື່ນໜ້າຈົ່ງຊ້ຳມອບຖວາຍໃຫ້ເປັນຄ່າບ່ວ ຄ່າ
ນາງ ຄ່າແກ່ວ ຄ່າດອງ ຕາມຮີດຄອງເຖົ້າເກົ່າ ວ່າຂ້າແກ່ເຈົ້າຈອມຄຸນ
ເຈົ້າຫາກເປັນບຸນແຜ່ກວ້າງ ຂ້າຈັກຖວາຍຊ້າງມ້າ ເງິນຄຳ ຂໍໃຫ້ພຣະຈຳ
ນາງເອົາໄວ້ ມີບໍ່ໄຮ້ ພຣະຈົ່ງໃຫ້ຄ່ານາງຢ່າໃຫ້ເປັນໂທສາອົດໂທດ ພຣະ
ຈົ່ງພາຍໃຜດໃຫ້ນາງງາມກໍຂ້າເຫັ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມືອນັ້ນ ຊຸນພິພັກຊ້ຳຖາມ

---

๑ ຊຸນຕົ້ມຕາມໃບລານຈານກ່ຳ ຫຼກ ປ ມັດ ๖ ໜ້າ ๕๑

ขุนหมื่นหน้าว่า ข้าแก่เจ้าท้าวฮาย บัดนี้เราก็ให้บาวคำเผิาแก่เจ้าท้าวฮายแล้วแล บ้าเหิางบานปานใด เจ้าท้าวฮายจิ่งจักเมื้อนั้นจา เมื้อนั้น ขุนหมื่นหน้าจิ่งขานว่า ข้าแก่เจ้าภูอันเป็นขุนเป็นนาย แก่ไพ่น้อยท้ามอน บัดนี้ฝูงข้าท้าวฮายจักไปโฮมเอิา (๑๑) บาวผู้ใหม่เสิงก่อน ถันว่าฝูงข้าท้าวฮายถืบมาแล้ว จิ่งจักเอิาบาวเมื้อพ้อมเหื้อกงอกข้าแล บัดนี้ฝูงข้าท้าวฮาย ขอฝากบาวคำเผิาไว้กับเจ้าท้า ๖ อันเป็นพ่อแลแม่ ก่อนเหิ้น ถันว่าฝูงข้าท้าวฮายต่าวถืบมาแล้ว จิ่งจักเอิาบาวเมื้อพ้อมกันกข้าแล ว่าดั้งนั้น เมื้อนั้นขุนพิพัก จิ่งขานว่าเอิ๋ง ถันว่าเจ้าท้าวฮาย จักไปโฮมเอิาบาวพายหน้า กจิ่งพากันไปก่อนเหิ้น เราก็บ่อ่าลืสังแล เราก็จักธักสาบาวไว้ถ้าเจ้าท้าวฮาย ตาบต่ำเห้า เจ้าท้าวฮายต่าวถืบมาพุ้นแล ว่าดั้งนั้นแล้ว ขุนหมื่นหน้าจิ่งเล็กลาเมื้อหาจำนักสาบจอกแห่งตินแล เมื้อนั้นบาวคำเผิา ได้ยินคำถิ่นใช้อ่าจักไปโฮมเอิาบาวพายหน้า แล้วจิ่งมาเอิา เมื้อนั้นบาวจิ่งแลบเข้ามาบ้าเหื้อตักบาวคำธัก อันเป็นแม่แห่งติน แล้วบาวจิ่งไห้แอ่วแม่แห่งติน เพื่อปากเมื้อหาผิวด้วย คำว่าข้าแก่แม่เป็นเจ้าเธิบข้า (๑๒) กมักใคร่ปากเมื้อหาผิวมากนักแล แม่เป็นเจ้าไปสิ่งไห้ได้เหมันหน้าผิวแห่งข้าก่อนเหิ้น ข้าก็ได้ยินคำถิ่นใช้ กล่าวเชิ๋งพ่อแลแม่ท้าสองว่าจักไปโฮมเอิาบาวพายหน้าแล้วจิ่งจักต่าวถืบมา เอิาข้าผู้ลูกเมื้อพ้อมกับว่าดั้งนั้นบาแม่เธิบ (มันเป็นอันช้าอันบานมากนักเสิ้งแล้ว แม่เธิบว่าดั้งนั้นปู่ใจ้ๆบ่ป่าบ่เชิาหั้นแล เมื้อนั้นบาวคำธักผู้เป็นแม่ ได้ยินบาวคำเผิาไห้แอ่วเมื้อหาผิวสันนั้น บาวจิ่งกล่าวเชิ๋งลูกถิ่นว่าถูธาเจ้าลูกธักแม่เธิบ)๑ เหตุดั้งนี้แม่จิ่งจักไปสิ่งเจ้าได้แม่เถสอนด้ำบ้านเมื้องผิวเจ้านั้น ก็เป็นหินหางอันใกเหื๋อวิใส แม่น้ำอ้วมเถื่อนถ้ำแลพูดอยกแม่บา เจ้าแม่ป่าฟ้าวจักไปก่อนบายถิ่นใช้ก็แม่เหิ้น

---

๑ แถวจำพวกในวิงเลขก่ายจากใบลานจานก่ำ (ผูก ฮ มัด ๖ หน้า ๕๔-๕๕) เพราะว่าใบลานบ้านบาซอนข่ามถิก

ຄັນວ່າຄົນໃຊ້ຕ່າວຄືນແລ້ວຈົ່ງຈັກເມື້ອກໍ່ແມ່ເທີ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື້ອນັ້ນນາງຄຳ
ເພົາກໍ່ບໍ່ຟັງ ນາງກໍ່ຍັງດັ້ນໃຫ້ຢູ່ຄືຄ້ອຍໆ ນ້ຳຕາບ້ອຍບໍ່ຂາດສາຍ ເໝືອນດັ່ງ
ຝົນຕົກແລ້ວນາງຈົ່ງກ່າວຕາມນິຍົມດັ່ງ(ລູກ)ຕົນ ໃຫ້ແຍ່ເມື້ອຫາຜົວນັ້ນແກ່ພໍ່ຂຸນ
ພິພັກຮູ້ແຈ້ງທຸກເບື້ອງທຸກປະການແລ້ວ ເມື້ອນັ້ນຂຸນພິພັກໄດ້ຍິນຄຳລູກຕົນ
ໃຫ້ແຍ່ໆວອນໆບໍ່ປ່າບໍ່ເຊົາ ດັ່ງນັ້ນຂຸນພິພັກຈົ່ງຫ້ວນລູກຕົນ ๒ ທີ (๑๔) ๓ ທີ
ເໝືອນດັ່ງນາງຄຳຮັກຜູ້ເປັນເມັ່ງນັ້ນແລ້ວ ນາງຄຳເພົາກໍ່ບໍ່ປ່າບໍ່ເຊົາກໍ່ທໍ່ຍັງດັ້ນໆ
ດັ້ນໃຫ້ປູ່ເໝືອນດັ່ງຈັກຕາຍນັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນຂຸນພິພັກຈົ່ງຈູງແຂນນາງຄຳເພົາໄປ
ຫານາຍຄົນໃຊ້ ອັນປູ່ໃນສາລາສານຈອກທີ່ນັ້ນ ແລ້ວຂຸນໝື້ນໜ້າໂດຍດັ່ງແຕ່
ເກົ້າພາຍຫຼັງນັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນຂຸນໝື້ນໜ້າຈົ່ງກ່າວເຊີ່ງນ້ຳມະນີກາບວ່າ ຂ້າ
ແກ່ເຈົ້າກູທີ່ນີ້ ນາງຄຳເພົາກໍ່ໃຫ້ເມື້ອຫາຜົວບໍ່ປ່າບໍ່ເຊົາຈັກເທື່ອສັນນີ້
ເຮົາຈັກກະທຳດັ່ງລີ້ນີ້ຈາ ຄັນວ່າເຮົາທັ້ງຫຼາຍ ບໍ່ເອົານາງເມື້ອສ້ຳໄດ້ເຫັນໜ້າ
ຜົວສັນນັ້ນ ຫຼອນວ່ານາງໄປຜູກຄໍຕາຍເສັ່ງກໍ່ດີ ເຮົາທັ້ງຫຼາຍກໍ່ຈັກຝັ່ງໂທດ
ເພື້ອວ່າພຣະຍາລາມມະລາດ ຈັກຂ້າຈັກຟັນເຮົາທັ້ງຫຼາຍນັ້ນແລ ເທວ່ານ
ນາງມັກໄຄ່ປາກເມື້ອມາກນັກແລ້ວ ເຮົາທັ້ງຫຼາຍບໍ່ເອົານາງເມື້ອສ້ຳນັ້ນແລ ເມື້ອ
ນັ້ນນ້ຳມະນີກາບໄດ້ຍິນຄຳຂຸນໝື້ນໜ້າ ກ່າວເຊີ່ງຕົນສັນນັ້ນນ້ຳມະນີກາບຈົ່ງ
ຫຼຽວເບິ່ງໜ້ານາງຄຳເພົາ ກໍ່ເຫັນນາງໃສນ (๑๕) ສເລົ້າຍົນນ້ອຍໃຫ້ຄືຄ້ອຍໆ
ປູ່ບໍ່ເຊົາ ດັ່ງນັ້ນນ້ຳມະນີກາບ ຈົ່ງອອຍໃຫ້ນາງເຊົານາງກໍ່ບໍ່ເຊົາສັນນັ້ນນ້ຳ
ມະນີກາບຈົ່ງກ່າວວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້ານາງ ຄັນວ່າເຈົ້ານາງມັກໄຄ່ປາກເມື້ອແທ້ໆ
ດັ່ງນັ້ນຂ້າກໍ່ບໍ່ໃຫ້ເຈົ້າເມື້ອດ້ວຍງ່າຍ ຂ້າກໍ່ຈັກຂໍ່ຄອນເຈົ້າພໍ່ໃຫ້ຝູງຂ້າທັ້ງຫຼາຍ
ໄປເມື້ອໜ້າຕ່າວຄືນມາກ່ອນເທີ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື້ອນັ້ນນາງກໍ່ຊ້ຳຮ້ອງໄຫ້ແລ້ວແລ
ຕາຍໄປທັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນຂຸນພິພັກກໍ່ເຫັນນາງຄຳເພົາຕາຍໄປສັນນັ້ນ ຂຸນພິ
ພັກຈົ່ງໄອມ[๑] ເອົານ້ຳມາເປົ່ານ້ຳໃສ່ເນື້ອຄ້ຳແຫ່ງນາງແລ້ວ ກໍ່ຊ້ຳຮ້ອງກຸກມາກ
ນັກແລ້ວນາງຈົ່ງຫາ[๖] ໃຈຄືນມາແລ້ວ ຂຸນພິພັກກໍ່ຊ້ຳຮ້ອງໄຫ້ກັບຄອນລູກຕົນ
ມາກນັກທັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນນາງຄຳຮັກຜູ້ເປັນແມ່ປູ່ໃນເຮືອນໄດ້ຍິນຂຸນພິພັກຮ້ອງໄຫ້
ສັນນັ້ນ ນາງກໍ່ຫຼູ[๘]ຫາກແກ່ໃຈເຫດສັນໃດ ຜົວກູຈົ່ງຮ້ອງໄຫ້ນີ້ຈາ ວ່າດັ່ງນັ້ນ

---

๑ ຄວນເປັນ ອົນ ๖ ຄວນເປັນ "ຫັນໃຈ"

ແລ້ວນາງຄຳຮັກກໍຟ້າວແລ່ນມາເລີຍເລົ້າ ພ້ອມກັນນະເນນະນາຮ້ອງໄຫ້
ແລ້ວແລບາຍແຂນແກ້ວແກ່ນໃຫ້ຄຳເພົານາງ (๑ฉ) ກໍບັງບໍ່ເຊົາຮ້ອງໄຫ້ ເພື່ອວ່າ
ຄຶດຮອດຄຶດເຖິງພີ່ແກ່ນໃຫ້ເຮຣົນກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນຂຸນພິພັກແລນາງຄຳຮັກທັ້ງ
ສອງພີ່ເມັ່ງຈຶ່ງພ້ອມກັນກລ່າວເຊີ່ງນ້ານະນີ້ກາບວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້ານ້ານະນີ້ກາບ
ແກ້ວຕົວປຣະເສີດແລດີງາມ ສ່ອນດັ່ງນາງຄຳເພົາກໍບັງຮ້ອງໄຫ້ຢູ່ບໍ່ຢ່າບໍ່ເຊົາສັນ
ນີ້ ເຈົ້າກູຈັກກະທຳດັ່ງລີ ຈຶ່ງໃຫ້ນາງບັນເທົາເອົາເສັ່ງບັ້ງໃສກທຸກອັນເກີດ
ມີແກ່ນາງສັນນັ້ນກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບໄດ້ຍິນຄຳຂຸນພິພັກກລ່າວເຊີ່ງ
ຕິນສັນນັ້ນ ນ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງຄະນຶງໃຈວ່າ ໂອນ່ສ່ອນດັ່ງຫົວໃຈຜູ້ບຶງທັ້ງຫຼາຍ
ໃນໂລກນີ້ກໍເປັນອັນສັດຊື່ຈົ່ງຕາມປຣະທັດ ຄັນວ່າໄດ້ຕິດແປດກັບດອນອັນໃດກໍເປັນ
ອັນນັ້ນ ເປັນດັ່ງຕິນທັ້ງຫຼາຍກລ່າວໄວ້ວ່າ ໂຄດໂລດປ່ຽນຮາກກອກເດືອນ ຍັ
ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ ຄັນວ່ານ້ານະນີ້ກາບຄະນຶງໃຈສັນນີ້ແລ້ວ ນ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງ
ກລ່າວເຊີ່ງນາງວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້ານາງຄັນວ່າເຈົ້ານາງມັກໄຄ່ປາກເຫັນທ້າວພຣະ
ລານມາກນັກສັນນັ້ນ ຂ້າກໍຈັກປັ້ນແປງຕົກແຕ່ງຮູບ ທ້າວພຣະລານໃຫ້ເຈົ້ານ
ນາງລ່ຳ (๑๗) ລີ້ງດູກ່ອນເນີ ຄັນວ່າເຈົ້ານາງໄດ້ເຫັນແລ້ວບັ້ງຈັກທ່ານໃສກທຸກ
ນັ້ນລີ້ຮູ້ວ່າບໍ່ທ່ານແຮງຊ້ຳຮ້າຍ ກ໑ ເກົ່ານັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາຈຶ່ງກລ່າວ
ວ່າຂ້າແກ່ເຈົ້າກູ ໃນເມື່ອເຈົ້າກູຈັກປັ້ນແປງຕົກແຕ່ງຮູບທ້າວພຣະລານໃຫ້ຂ້ານ
ລ່ຳລີ້ງດູ ເພື່ອໃຫ້ທ່ານໃສກເສົ້າໃສກາດັ່ງນັ້ນຂ້າກໍບໍ່ທ່ານໄດ້ແລເຫດວ່າຮູບອັນ
ບໍ່ປາກຕ້ານຈາຣະຈາກັບດອນຂ້າເໝືອນດັ່ງທ້າວພຣະລານນັ້ນແລເຫດດັ່ງລີ້ຈຶ່ງໃຫ້
ຂ້ານັ້ນເທົ້າເອົາເສັ່ງບັ້ງໃສກທຸກໄດ້ເພື່ອຮູບອັນນັ້ນກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງ
ກລ່າວວ່າຂ້າແກ່ເຈົ້ານາງຂ້າຈັກກະທຳປັ້ນແປງຕົກແຕ່ງຮູບອັນນັ້ນ ໃຫ້ປາກຕ້ານ
ຈາຣະຈາແລ້ວ ຣັກແພງບັ້ງເຈົ້າເໝືອນດັ່ງທ້າວພຣະລານນັ້ນເດ ບັ້ງຈັ
ເພົ້ງໃຈເຈົ້ານັ້ນລີ້ຮູ້ວ່າບໍ່ເພົ້ງໃຈນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາໄດ້ຍິນຄຳນ້ານ
ນະນີ້ກາບກລ່າວສັນນັ້ນ ກ່ລວດຖືກໃຈນາງສ່ອຍນ້ຳ ແລ້ວນາງຈຶ່ງຫົວຍຸ້ມໆ
ແຍ້ມໆແລ້ວກໍຊ້ຳຮ້ອງໄຫ້ຢູ່ບໍ່ເຊົາຫັ້ນ (๑๘) ແລເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບກໍຮູ້ແຈ້ງຫົວ
ໃຈນາງອັນຄຶດຮອດຄຶດເຖິງພີ່ທ່ຽງແທ້ແລນໍ ວ່າດັ່ງນັ້ນນ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງນິຣະມິດ
ເປັນຮູບຄົນອັນມີໜ້າຕາສິບຄາງ ປາກດັ່ງຕິນມີແຄ່ງຂາຕົນຕົວເໝືອນດັ່ງທ້າວພຣະ

---

๑ ຄວນເປັນ "ກວ່າ"

ลาม แล้วม้ามะนีภาบจิ่งธะมึกเปันแผ่นแผเสื้อผ้า แล้วจิ่งเอามาบุ่ง
ทธิ่งใท้รูบอันนั้นเหมือนถั่งท้าวพธะลามบุ่งทธิ่ง เมื่อมาสมสู่ปู่ภึบกับก้วย
บาวนั้นแล้วม้ามะนีภาบจิ่งกล่าวเซิ่งบาวว่า ข้าแก่เจ้าบาวคันว่าเจ้าบาว
มักใค่ปากเหันท้าวพธะลามแท้ๆถั่งนั้ บ เจ้าจิ่งลิ่งแลดูรูบอันนี้แท้น
ทากจักเหมือนถั่งท้าวพธะลามสิ่งดงอกันนั้นแล เมื่อนั้นบาวถำเผิ่า
ใค้ยินคำม้ามะนีภาบกล่าวสันนั้นบาว จิ่งเชิดบ้วกาแล้วแล ทูงอไปล่ำลิ่ง
ดูรูบอันนั้น บ่มีบางหั้นแลคันว่าบาวเหันรูบอันนั้นแจ้งแจบแล้วบาวกลอด
สอ่างหาบเสิงบังคำใสภทุภอันนั้นแล้วบาวจิ่งคะนึงใจว่า ใอนรูบอันนี้กมา
เหมือนถั่งรูบท้าวพธะลาม (๑๙) อันเปันผิวภูนั้นเถมางามะอะท้าวพธะลาม
มากับก้วยม้ามะนีภาบนี้จา ผิวภูท้าวพธะลามทากมาในที่นั้แท้ เทกถั่งลี
จิ่งบ่มาพิพากปากจากับก้วยภู ยามเมื่อภูร้องใท้หานั้นบารู้ว่าท้าวพธะ
ลามยินลักอายพ่อแม่ก้วยคำใส่ใจว่าใค้ติกแต่งของฝากบันบะกางมากล่าว
ใอมเอา ลูกหูางของท่านบ่หันขาดก้วยความหังมอบแล้วแล มาหงุบ
บายลูกหูางแท่งท่านว่าถั่งนั้นลือนี้ๆ ม้ามะนีภาบกับอกภูว่าแม่นรูบ
แท้ๆแลบารู้ว่าท้าวพธะลามทากมาในที่นี้แล้ว ม้ามะนีภาบจิ่งติวะพาง
ใท้ภูเปันทุกใสกร้องใท้มากนักแล้วม้ามะนีภาบ จิ่งใท้ท้าวพธะลามออก
มาทากนั้นลือคันว่าบางคะนึงใจสันนั้นแล้วบางจิ่งเอ็นถามว่า อันนั้น[1] ก้วย
คำว่าข้าแก่เจ้าผิวรักผู้ข้าเรีย น้องทากใท้หาเจ้าพ่นำตาออกเลือ[2] แท้ๆ
บา เทกถั่งลือเจ้าจิ่งบ่เห็อกตาลอยภูนี้จา รู้ว่าเจ้าทากใป (๒๐) วอยๆ
เมื่อหน้าเจ้าทากลืมน้องกำพ้าปู่พายหูานี้จา ว่าถั่งนั้นเมื่อนั้นรูบอันนั้น
จิ่งกล่าวเซิ่งบาวว่า ดูธาพธะบางจุมเมืงแก้วพี่เรีย พี่กมารยกแล้ว
นี้บา เทกถั่งลือเจ้าจิ่งจาแต่ปากบ่หูงอางวากชิมงิม เหมือนถั่งผิวเมืงกับ
แต่ก่อนนี้จา คันว่ารูบท้าวพธะลามกล่าวสันนี้ แล้วบาวจิ่งแล่นเข้า
ไปอุ้มเอารูบอันนั้น ก้วยคำใส่ใจว่า แม่นผิวแท่งดินหั้นแล เมื่อนั้น
ส่องถั่งรูบอันนั้นกลอกกับภายหนีเสิง บ่เหันหางใดบางจิ่งใส่ใจว่าแม่น
รูบแท้ๆบางจิ่งซ้ำเปันทุกใสกแล้ว แลร้องใท้ยินว่าเก้าพายหูานั้น

---

๑ คำเว้า "อันนั้น" ควนตัดถุม

๒ คำเว้า "เลือ" ควนเปัน "เห็อ"

ແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີກາບກໍເຫັນນາງຮ້ອງໄຫ້ປູ່ບໍ່ປ່າບໍ່ເຊົາສັນນັ້ນນ້ານະນີກາບ
ຈຶ່ງກ່ລ່າວອ່ານຂ້ານ່ແກ່ເຈ້ານາງຄັນວ່າ ເຈ້ານາງມັກໄຄ່ປາກເຫັນຫນ້າທ້ານພຣະ
ລານອັນເປັນຜົວແຫ່ງນາງແທ້ດັ່ງນັ້ນນາງຍາໄດ້ຮ້ອງໄຫ້ຮ່ຳໄຮໄປນາ ນາກຄານ
ຫຼາຍຫຼາຍນັ້ນເທີ້ນ ຂ້ານາກຈັກໄປສ່ຶງໃນວັນນີ້ຊະແລ່ວ່າດັ່ງ (๒๑) ນັ້ນແລ້ວນາງ
ກໍລ່ວກເຊົ່ານ່ເສັງບໍ່ຮ້ອງໄຫ້ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນີກາບຈຶ່ງກ່ລ່າວເຊີ່ງຂຸນເສນາ
ທັງ ๔ ກັບທັງຂຸນພິພັກທັງຜົວເນັ່ງວ່າ ດູຮາເຈ້ານ້ານຫຼາຍເທີ້ນຂ້ານ້ານ້ານ້ານ
ສ່ຶງນາງເສັງກ່ອນ ແລ້ວຂ້ານ້ານ້ານ້ານນາຫາເຈ້ານ້ານຫຼາຍ ເມື່ອພາຍລຸນ
ນັ້ນຊະແລ ເຈ້ານ້ານຫຼາຍຈຶ່ງພາກັນປູ່ເທີ້ນ້ານ້ານເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາໄດ້ ເຫັນ
ຄຳນ້ານະນີກາບວ່າ ຈັກໄປສ່ຶງຄືນສັນນັ້ນນາງຈຶ່ງກ່ລ່າວເຊີ່ງພໍ່ແລແມ່ແຫ່ງຕົນ
ວ່າຂ້ານ່ແກ່ພໍ່ແລແມ່ທັງສອງ ບັດນ້ານ້ານ້ານ ๓ ຈຶ່ງພາກັນເມື່ອສູ່ເຮືອນກ່ອນກໍ
ຂ້ານ້ານ ຂ້ານ້ານ້ານ້ານ້ານ້ານ ໃນວັນນ້ານ້ານ້ານ
ຂ້ານ້ານ້ານ້ານ ແລ້ວແລ້ານ້ານ ແລ້ວຂຸນພິພັກທັງ ๒ ຜົວເນັ່ງ ກັບທັງນາງຄຳເພົາ
ກໍລ່ວກພ້ອມກັນເມື່ອສູ່ ເຮືອນບໍ່ມີນານນັ້ນແລ ຄັນວ່າເຂົ້ານ້ານ ๓ ພໍ່ແມ່ລ້ານ
ເມື່ອຮອດເຮືອນແລ້ວ ນາງຄຳ:ເພົາ ຈຶ່ງຕົກແຕ່ງເອົານ້ານ້ານ້ານ
(๒๑) ນາງຈຶ່ງບາຍເອົານ້ານ້ານ ແລ້ວນາງຈຶ່ງ
ສົນນາ:ການ້ານ ພໍ່ແລແມ່ທັງສອງວ່າ ຂ້ານ້ານ ພໍ່ແລແມ່ເປັນເຈ້ານ
ຜູ້ຂ້ານ້ານ ບັດນ້ານ້ານ ເມື່ອເຮືອນພໍ່
ກ່ອນແລພໍ່ແລແມ່ເປັນເຈ້ານ ຈຶ່ງຄ່ອຍປ່ຄືປ່ານ້ານ ແລ ເວນ ແກ່ຂ້ານ ເທີ້ນ
ເມື່ອນັ້ນຂຸນພິພັກແລນາງຄຳຮັກ ຈຶ່ງຮັບເອົານ້ານ ຂ ນ ທຸງ ແຫ່ງຕົນ ແລ້ວ
ຂ ທັງສອງຈຶ່ງກ່ລ່າວວ່າ ເຈ້ານ ລຸກຮັກ ຈັກ ໜີ ຈ ກ ເພື່ອ ພໍ່ ແມ່ ທັງ ສອງ ໃນ ວັນ ນີ້
ແລ ນໍ ເຈ້ານ ລຸກ ຮັກ ๑ ຈັກ ຄ່ອຍ ໄປ ຄື ປ່ານ ໄດ້ ມີ ໄພ ຍ ໄພ ອິນ ຕາ ຍ ອັນ ໃດ ອັນ ນ້ານ ນ ກ ຍ ງ
ບຸນ ເຈ້ານ ໄດ້ ນັ້ນ ເນີ ວ່ ດັ່ງ ນັ້ນ ແລ້ວ ນ ງ ຄຳ ເພົ ງ ຈຶ່ງ ໄ ຈ ມ ເອົ ຕົ ນ ແລ ມ ພໍ່ ແລ
ແມ່ ທັງ ສອງ ນ ໃສ່ ຫົວ ແລ້ວ ນ ງ ຈຶ່ງ ຊ ກ ລ ວ ວ່ ສ ທຸ ຜູ້ ຂ້ ອ ເອົ ບຸ ນ ຍ ຣ ສ ີ
ພໍ່ ແລ ແມ່ ທັງ ສອງ ໄ ປ ປົ ກ ເກ ງ ຳ ຫົ ວ ເທີ້ ນ ເມື່ ນ ນ ພໍ່ ແລ ແມ່ ທັງ ສອງ ຈຶ່ງ ພ ອ ມ
ກັ ນ ຂ ນ ວ່ ເອ ງ ຄ ຍ ໄ ປ ຄ ເ ລູ ກ ແກ ວ ໃ ຫ ເ ຈ ້ ຫ ຍ ໂ ສ ກ ແ ລ ວ ສ ວ ັ ສ ຕ ິ ກ ໍ ແ ມ ່ ເ ນ ີ
(๒๓) ວ່ ດັ່ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ນ ງ ຄ ຳ ເ ພ ົ ງ ຈ ຶ ່ ງ ເ ລ ີ ກ ລ ຈ ອ ກ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ປ ັ ກ ຕ ູ ເ ຮ ື ອ ນ ແ ລ ້ ວ

---

๑ ຄວນເປັນ ຈ່ຶງ ຕາມໃບລານຈານກ່ຳ ໜ້າ ๑๐ ບ ກ ฎ ມ ก ๖

นางจิ๋วเอิ้นสั่งชาวบ้านหั้งหลายบอ่า ถ่อยปู่ถิเย้เจ้าหั้งหลายเธีย ข้าจักหนี
ไปปู่ในเมืองจันทะบุลีสีสัตตะนากกับถ้อยผิวแห่งข้าก่อนเบิ้ เจ้าหั้งหลาย
จิ๋วล้างดูพ่อแม่แห่งข้าแถ่เบิ้ อ่าถั้งนั้นเมื่อนั้นฝูงยิงชายสาวบ่าวหั้งหลาย
อันได้ถุม [๑] เถียแลปู่ปอกใยกันหั๊บในกาละเมื้อก่อนนั้น เฮากะได้ยินคำ
นางคำเพากล่าวอ่าจักหนีไปปู่ในเมืองจันทะบุลีสีสัตตะนากถั้งนั้น เฮากะ
พ้อมกันแล่นมาพิพากปากจากับถอมนางถ้อยคำว่า ข้าแก่เจ้านางใน
เมื้อเจ้านางเฮาผิวนั้นกะบ่อยกให้ฝูงข้าหั้งหลายธู้แจ้งนั้นจา ฝูงข้าหั้ง
หลายกะมักใส่ปากเมื้อกับถอมเจ้านากนักแล ส่วนถั้งผิวะแห่งนางนั้นมีชื่
ถั้งลือนั้นจา เมื้อนั้นนางคำเพาจิ๋งกล่าวอ่าผิวแห่งข้านั้นชื่อ่า ท้าวพระ
ลามนั้นแล เมื้อนั้นถิงหั้งหลายจิ๋งซ้ำถามอ่า เจ้านางเฮาท้าว (๖๔) พระ
ลามเปันผิวในกาละยามใดนั้นจา เมื้อนั้นนางคำเพา จิ๋งยานอ่า ข้ากะ
ได้เฮาท้าวพระลามเปันผิวแต่ ปางเมื้อเจ้าหั้งสองพี่น้องเดินมาเซาปู่
ในสาลาสางจอดหีนี้เด เจ้าหั้งหลายบ่ธู้แจ้งนั้นลือ แม่นอ่าเฮาหั้ง
หลายกะพ้อมกันไปหุ๊บซุ้นม่วนกับถอมเจ้าหั้งสองมากนัก ขุนพิพักอัน
เปันพ่อแห่งข้าจิ๋งได้เอาผู้ข้าให้แก่ท้าวพระลาม ในสาลาสางจอดหี
นี้เด เจ้าหั้งหลายบ่ธู้แจ้งนั้นลือ บัดนี้ท้าวพระลามกะแต่งถิงใช้มาเอา
ผู้ข้าเมื้อวางจันล้านช้าง พุ้นแล ถันอ่าเจ้าหั้งหลายมักใส่ปากเมื้อกับ
ถอมข้าถั้งนั้น เหตถั้งลือเจ้าหั้งหลายจิ๋งบ่เอาท้าวพระลัก ผู้เปันน้อง
นั้นเปันผิวนั้นเด อ่าถั้งนั้นเมื้อนั้นถิงหั้งหลายได้ยินลำนางคำเพา กล่าว
สันนั้น เฮากะลุบอิกลุบหวางด้วยอันเสังถายท้าวพระลักนั้นบ่ได้เอาเปัน
ผิวนั้นแล ถันอ่านางคำเพา แลชาวบ้านหั้งหลายต้านจาละจา (๖๕)
เซิงกันไปมาบ่หันแล้ว ถั้งนั้นม้ามะนีกาบจิ๋งยิกย่างแต่จำนักสาน
จอดไปเถิงเรือนขุนพิพักบ่มีนางหั้นแล ถันอ่าม้ามะนีกาบไปรอดแล้ว
ถิงหั้งหลายจิ๋งพ้อมกันหุ๊กผีกหนีจากหินหางหีนั้นแล้ว ม้ามะนีกาบจิ๋ง
ไปปู่ในถิ้นขั้นใดหีนั้นแล้ว นางคำเพาจิ๋งลิงจากขั้นใดมาอวี้ม้ามะนีกาบ

---

๑ ถวนเปัน "ถุ้มเถีย"

ແລ້ວ ນາງຄຳເພົາຈຶ່ງຊ້ຳເອີ້ນສັ່ງຄົນທັ້ງຫຼາຍໝາຍມີພໍ່ແລແມ່ເປັນຕົ້ນວ່າ ຄ່ອຍ ປູ່ຄືເບີ້ເຈົ້າຄຳເຝືອຂ້ອຍຈັກເມືອກ່ອນແລ້ວ ປ່າໄດ້ໄຄຄາດແຄ້ວຄຳຈຳ ປ່າໄດ້ລືມ ສເນຫາຄຳເວົ້າ ຂ້ອຍຈັກໜີຈາກເຈົ້າຄ່ອຍປູ່ຄືເບີ ເອີ໋ງຄ່ອຍໄປຄືເບີຄຳເພົາ ນາງອຸ່ນຫ້ວ ຄັນວ່າໜີເມືອໜ້າຕິດຕ້ວ ປ່າໄດ້ ລືມພາຍຫ້ວຍອ່ວງເກົ່ານັ້ນ ເນີ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ມ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງຊະເດັ໊ດຂຶ້ນສູ່ອາກາດກ່ວງຫາວ ແລ້ວ ສ່ວນດັ່ງຄົນທ້ວງຫຼາຍໝາຍມີຊຸນພິພັກເປັນຕົ້ນ ເຂົ້ານໍ້ພ້ອມກັນສາທຸການກັບ ດອນ ນາງຄຳເພົາວ່າສາທຸ (๔๓) ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວກໍ່ຊ້ຳກ່ວາວ່າ ໂອນໍ ບັ໊ວນີ້ນາງຄຳເພົາພົ້ນຈາກໜ້ານາອົກ ຂຶ້ນເຖິງສຸກແລ້ວແລ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວເຂົ້າ ກໍພ້ອມກັນຊຸນຊຸ໊ນຍິນດີມາກນັກຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາອັນຂວ້ໍ້ມ້ານະນີ້ກາບ ໄປທີ່ນັ້ນ ນາງຈຶ່ງຫຼຽວຫ້ວງຄົ້ນມາ ກໍຈຶ່ງເຫັນຫ້ວງເຮືອນແຫ່ງຕົນສຸດຊ໋ວຕານາງກໍ ຄຶດຮອດຄຶດເຖິງພໍ່ແລແມ່ທ້ວງສອງມາກນັກດ້ວຍຄຳວ່າໂອນໍ ບັ໊ວນີ້ກູກໍ່ໄດ້ພົ້ນຈາກທຸກ ແລ້ວແລໄປເຖິງສຸກຜູ້ດຽວກໍ່ບໍ່ໄດ້ເອົາພໍ່ແລແມ່ທ້ວງສອງໄປກັບດອນກູແລນໍ ວ່າ ດັ່ງນັ້ນປູ່ໃຈອ້ຽງກໍ່ນີ້ແລ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງຊະເດັ໊ດໄປໃນທິສສະກ້ຳເໜືອຕາມ ປ່າດົງພູດອຍທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນນາງຄຳເພົາກໍ່ຫຼຽວເຫຼ້ຍດໄປມາລ່ຳລ້ຽງດູທຸກ ແຫ່ງທຸກພາບທຸກອັນ ຕົກອັນຍອກຍອກໃຕ້ ແລະທົ່ນເໜືອທ້ວງນວນ ນາງຈຶ່ງ ເຫັນແມ່ນ້ຳນ້ອຍທ້ວງຫຼາຍອັນໄຫຼມາແຕ່ທິສສະຕາວັນຕົກ ແລວັນອອກມາໂຮມ ແມ່ນ້ຳທະນະນັທທີ່ທ້ວງນວນ ເປັນດ່ວງກອງຂ້ໍ ໃສ້ເດ໊ອນນັ້ນແລ ຍັນນ໊ຳນາງກໍ່ລ່ຳ ແລເຫັນບ້ານພູພາທ້ວງຫຼາຍເປັນ (๔๗) ພັກ ເປັນຫ້ວ ນເປັນດ່ວງຄັນນາ ອັນຄົນ ທ້ວງຫຼາຍຄວາແລໃຄ່ເພື່ອຈັກປຸກຫວ່ານລົ້ນເຂ້ົ້າເອົາໝາກມາກິນລ້ຽງຊີວິດ ນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນີ້ກາບ ຈຶ່ງພານາງທະຍານໄປດ້ວຍອາກາດກ່ວງຫາວທ້ວງນວນກໍ ລອດໄປເຖິງເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກບໍ່ມີນາງຫັ້ນແລ ຄັນວ່າມ້ານະນີ້ກາບໄປ ຮອດໄປເຖິງແລ້ວ ນາງຄຳເພົາຈຶ່ງລົ້ງແລດູຫ້ວງເຮືອນ ແລຫ້ວງຫ້ໍ່ໂຮງໃນເມືອງ ລ້ານຊ້ານ້ອຍທ້ວງນັ້ນ ເປັນດ່ວງເກັດລົ້ນແລດອກເຫັກຂາວ ອັນເກີດໃບຂອນແລຕ່ຳນັ້ນ ແລ ຄັນວ່າເຫັນແລ້ວ ນາງຈຶ່ງຖາມມ້ານະນີ້ກາບວ່າ ຂ້ານແກ່ເຈົ້າກູອັນນີ ເຕຊະສົນພານອັນນາກ ສ່ວນດ່ວງຫ້ວງເຮືອນແລຫ້ວງຫ້ໍ່ໂຮງອັນນີ້ແມ່ນບ້ານເມືອງຫ້ໍ ໂຮງບຸຄລະຜູ້ໃດນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນມ້ານະນີ້ກາບຈຶ່ງບອກນາງວ່າ ດູຮາເຈົ້ານາງສ່ວນ

ถ้ำบ้านเมืองหำไรๆอันนี้แม่น เมืองจันทะบุลีสีสัตตะนาก อันเป็นที่ปู่แหล่งท้าวพระลาม อันเป็นผัวแหล่งเจ้านั้นแล เมื่อนั้นนางคำเผา ได้ยินคำ (๒๗) ม้ามะนีภาบกล่าวอ่าเป็นเมืองผัวแหล่งดังสันนั้น ภมิใจอันชุ่มชื่นยินดีมากนัก นางจิ่งซ้ำถามอ่า ส่วนถ้ำหู้ไรๆ อันใหญ่แลสูงล้นเพ็นหั้วหลาย ๔ หู้วนั้นแม่นหู้ไรๆแลผาสาดบุคละผู้ใดนั้นภໍ่ข้าจา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งกล่าวอ่า ข้าแก่เจ้านาง ส่วนถ้ำผาสาดสี่หู้วนั้น ถือว่าหู้วบ่ำพระยาหัวตะอัตถะปู่หู้วบ่ำท้าวพระลามปู่ หู้วบ่ำท้าวพระลักปู่ หู้วบ่ำผู้ข้าอันเป็นม้ามะนีภาบปู่แล เมื่อนั้นนางคำเผาจิ่งถามม้ามะนีภาบว่า ข้าแก่เจ้าภู ที่นี้ราหัวสองจิ่งจักไปเซ่า ไปปู่ในที่ใดก่อนนั้นจา รู้ว่าเจ้าภูจักเอาผู้ข้าไปหาท้าวพระลามอันเป็นผัวผู้ข้านั้นลี รู้ว่าจักไปปู่ในที่ใดที่บ่ำๆ ก่อนนั้นจา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบ จิ่งกล่าวอ่าข้าแก่เจ้านาง ผีว่าราหัวสองจักพ้อมกันเข้าไปในผาสาดแหล่งท้าวพระลามเหื้อดงาว ถ้านั้นภໍจักเป็นอันย่อมอันเบาภໍบ่ำเป็นอันหนักอันหนาเหมือนถ้ำท้าวพระยาไป (๒๘) หากนั้นแล ท่ำควนราหัวสองเซ่าปู่ภาคทิงนาที่นี้ก่อนเหื้น ถือว่าท้าวพระลาม บ่ำออกจากเมืองมาเอาเราถ้านั้น ราหัวสองป่าได้เข้าไปในเมืองนั้นเหื้น ในเมื่อท้าวพระลามหากออกมาเอาเราเมื่อถ้านั้น ราหัวสองจิ่งจักควนเข้าเมื่อเมืองนั้นแล ถือว่าม้ามะนีภาบกล่าวสันนั้นแล้ว ภໍลวดทะยางลิ่งไปเซ่าปู่ในภาคทิงนาที่นั้นแล้ว ม้ามะนีภาบจิ่งซ้ำนิระมิดเป็นผาสาดหู้วบ่ำแล้ว ภໍซ้ำนิระมิดเป็นรูบผู้ยิง ๑ คน เพื่อให้ปู่เฝ้าแหล่แทนนางคำเผา ที่นั้นแล้ว ม้ามะนีภาบจิ่งบอบปู่ตามสุกอะสำอาง แหล่งถือนั้นแล เมื่อนั้นขุนเมืองภาง ภมักใส่ปากกินกินกินยงดมากนัก มันแบกสงมไปเถิงภางทิง เพื่อว่าจักไปขุดกินขุดยงดมากินถ้านั้นมันจิ่งหยงอเหันผาสาดอันเป็นที่ปู่ แหล่งม้ามะนีภาบแลนางคำเผาที่นั้นหั้นแล ถือว่าขุนเมืองภางเหันแล้ว มันจิ่งถะบิงใจว่า ส่วนถ้ำผาสาด (๓๐) หู้วนี้ แม่นผาสาดบุคละผู้ใดมาปู่ในที่นี้จา มิถถะว่าผาสาดถิกลิ่ง

แต่ชั้นฟ้านั้นลิ ธรู้ว่าผาสาดเทวะบุดเทวะดา อันปู่เหมือแผ่นดินหินนั้นจา หิ ถวยกูไปล่ำลิ้วกูให้ มีคำเว้าสังก่อนจ้างเมือนั้นเหิ้น ว่าดั่งนั้นถัน ว่าอุนเมืองภางถะบ้างใจสันนั้นแล้ว มันจ้างเข้าไปเถิงตินขั้นใด ผาสาดหิ นั้นแล้ว มันจ้างเอิ้นถามว่าบุถละผู้ใดเป็นเจ้าผาสาดปู่ในหินี้ก่อข้าจา เมือ นั้นผู้บ้างสองถิน อันม้ามะนีภาบบ่ะระมีดนั้นจ้างออกมาวยปักตูขาบว่าข้า แก่อีลุงเถ้าเธียอีลุงปากซ่อ้างเผ้าเถือบสามนั้นลิ อีลุงบ่ปากชิมสาวราม หนุ่มน้อยนั้นลิ ฮูางก่เอิ้นถ่อยๆธิบมาท่ำเผ ผือนั้นอุนเมืองภางได้ยินขา ท้าสองนางถูฮูาก มันจ้างฮูงวางวากปั้มโถยพลัน ก่จ้างเหันจอมหันสาว หนุ่มเมือกล้างอุ่น โสมพาว บ้างเป็นสาวหนุ่มน้อยเอิ้นจ้อยๆหาถินมันก่เลีย เธรินหนีฟ้าวตั้งต่าวหน้าเมือเธือน (ฉ๑) ก่มีแลถันว่าอุนเมืองภางเถิงเธือน แล้วถั้งนั้นม้ามะนีภาบจ้างกล่าวเชิ้งรูบผู้บ้างสองถินนั้นว่า ถูธาท่านท้าสอง ถันว่าบุถละผู้ใดเข้ามาเถิงท่านท้าสอง แล้วท่านท้าสองป่าได้ ให้เอา ออกหนีไปที่ใดได้นั้นเหิ้นท่านท้าสองจ้างธวายมินก่อมภุมเลียเอาให้ได้ ทุก ถินๆป่าให้เอาถืนเมือเธือนแห่งเอาได้ แม่นว่าลูกเมังแห่งเอามาซอกใช้ ป่าให้เหันนั้นเหิ้นว่าดั่งนั้น เมือนั้นรูบผู้บ้างสองถินนั้นจ้างขานม้ามะนีภาบ ว่าโถยๆว่าดั่งนั้นแล้วบ้างสองถินนั้น จ้างลิ้งจากผาสาดไปรอกแผ่นดินแล้ว บ้างสองถินนั้นจ้างสอดหิบายธวายมิน สเบหาผู้ชายเข้ามาหนีบ่ได้ นั้นวุม แวดล้อมผาสาดแลด้านแล ๔๐ วาแล้วบ้างสองถินนั้นก่ซ้ำสอดหิบายธวาย มินก่อมภุมบ้างเลือม วุมแวดล้อมผาสาดหินนั้น แลด้านแล ๒๐ วา แล้วถั้งนั้นจ้างขึ้นมานั่งปู่เหมือชานมินหินนั้นแล้ว แลหิวไห้มีสุงอันถ้า เมืองนันสนั้นก้องไปรอกไปเถิง (ฉ๒) เมืองหินนั้นบ่ขาดสายเพื่อไห้ถินท้า ฮูายได้ยินแล้วแลมาฮั้นชุ้นม่วนนั้นแล ในเมื่อขุนเมืองภางเมือธรอก เธือน แล้วถั้งนั้นลูกชายขุนเมืองภาง จ้างถามพ่แห่งถินว่าข้าแก่พ่ เป็นเจ้า ในเมื่อพ่เป็นเจ้าไปขุดภิบขุดขุงบ่ได้ ถือมือจักถิว เหวถั้งลื พ่เป็นเจ้า จ้างถืนมาเป่าดายนั้นจา เมือนั้นขุนเมืองภางจ้างกล่าวเชิ้งลูก

ชายแหว่งตินว่า ดูอาเจ้าลูกรักแก่พ่อใบเมื้อภูพ่อไปขุดภิบขุดยูงใบท้าวบา
บั้น ภูพ่อกไปพบบิวสองคินอันมีรูบโสมงามมากนัก ปู่ใบผาสาดภาว
ท้าวบาท้านั้น ภูพ่อจิวเข้าไปล่ำลิวดูใบ้รู้เหันบังเหดร้ายแลภาบถ้าว่า
ถ้าบั้นส่อนถ้าบิวสองคินบั้น กมาปากต้าบจาระจา กับดอมภูพ่อถ้อย
ถำมายาสเบหาสอยสงดภูพ่อมากนัก จิวฟ้าวดอยคืนมาบ่ทันได้ยูงได้
ภิบจักถือกบ่ถึดมือมาเรือนกพ่อแล ว่าถ้าบั้นเมื้อนั้นลูกชายขุนเมืองภาว
ได้ยินถำพ่อติน (ฉิฉ) สันบั้นลูกชายขุนเมืองภาว กบ่จายบังถ้อยถำ
อันใดอันบึวกล่อดลิวเรือนไป เพื่อว่าจักไปหู้นสาวใบผาสาดภาวท้าวบา
ท้านั้นสิวดงอหั้นแล ถันว่าลูกชายขุนเมืองภาวไปรอดบ่อนท้านางสองคิน
สอดทิยายรอายมินสเบหาวงแวดล้อมผาลาดท้านั้น ลูกชายขุนเมืองภาว
ภาว กล่วดถึดมักถึดรักบิวสองคินอันปู่ใบผาสาดท้านั้นบ่อาด จักหนีได้
แม่นว่าดาบ่รู้บ่เหันกหากมักจิใจ้ใบใจเลียเล้า เข้าไปหาบิวสองคิน
บั้นบ่มีนางหั้นแล เมื้อนั้นบิวสองคินกหูงอเหันลูกชายขุนเมืองภาวเข้า
มาสู่ท้าจิมใก้แหว่งติน มันกเลียเรธินเอิ้นร้องเจ้ามาหาน้องแด่แมนน้องกำ
บิกตาะเงแม่นบ่อนอใหันยะต่อนจ้อบรงวธิน มาเชิบชิมป่าจ้านน้องกคอง
ปู่ถ้าเหิวนางแล เมื้อนั้นลูกชายขุนเมืองภาวได้ยินสงวจอมปากอ่อน
น้อยเอิ้นถ้อยๆปู่บ่เชิามันกริบมิวเมาไปรอด (ฉ๔) เลียอู้มกอดบ่มีนางอำ
แก่สิบิวบานโผดอ้ายป่าได้บิกบ่างหนีไกแด่เบี้ ว่าถ้าบั้นเมื้อนั้นลูกชายขุน
เมืองภาว กล่วดปู่กับดอมบิวสองคินนั้นบ่พ้นพาดจากกันได้นั้น มีปะ
หนานว่าได้สามอันหั้นแล เมื้อนั้นขุนเมืองภาวกบ่เหันลูกชายแหว่งติน
เมื้อเรือนจักเหื้อ มันจิวลิวจากเรือนไปเพื่อว่าจักสแวงหาลูกแหว่ง
ติน ถ้าบั้นมันกลิวแลไปมาในภาวท้าวนาท้อทุกแหว่งทุกพาย กบ่เหัน
ลูกชายแหว่งติน กับท้าผาสาดอันนั้นหั้นแล เมื้อนั้นบิวสองคินบั้นกำ
หูงอเหันขุนเมืองภาวอันเข้ามาในท้านั้น มันกเอิ้นธงกแลกอักมื้เอิาว่าอี
ลุงเถ้าเรียใหเจ้าธิบมาว่าถ้าบั้นแล้วขุนเมืองภาว กล่วดหูงอเหันผาสาด
หูถ้านั้นบ่มีนางหั้นแล ถันว่าขุนเมืองภาวเหันผาสาดอันนั้น แล้วมัน

ກໍລວດເຂົ້າໄປເພື່ອວ່າຈັກໄປຊອກໄຊ້ຫາລູກແຫ່ງຕົນເລີຍເລົ່າໄປຖືກນົນ (ฉ๕) ສເບ
ຫາອັນບິ່ງສອງຄົນສົບເສກໄວ້ໃນທີ່ນັ້ນ ກໍລວດກໍ່ດຮັກເໝືອນດັ່ງຈັກກິນໄດ້ນັ້ນ
ແລ ຄັນວ່າມັນເຂົ້າໄປໃກ້ກໍລວດໜີບໍ່ເປັນ ຄັນວ່າມັນເຫັນບິ່ງສອງຄົນກໍລວດ
ປູ່ໃນທີ່ນັ້ນບໍ່ອາດຈັກໜີ ໄດ້ທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນແມ່ງຂຸນເມືອງກາງກໍບໍ່ເຫັນຜົວແຫ່ງ
ຕົນມາເຮືອນ ເຖິງສອງວັນສາມວັນດັ່ງນັ້ນມັນຈົ່ງໄປຖາມຫາຜົວແຫ່ງຕົນທຸກກ້ຳ
ທຸກພາຍ ກໍບໍ່ເຫັນໃນທີ່ໃດທີ່ນຶ່ງຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນລູກຊາຍຂຸນໝົ້ນໜ້າຈົ່ງ
ຖາມແມ່ງຂຸນເມືອງກາງວ່າແມ່ເຖົ້າຊອກໄຊ້ຫາບຸຄລະຜູ້ໃດນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນແມ່ງຂຸນ
ເມືອງກາງຈົ່ງຂານວ່າດູຮາເຈົ້າລູກເຈົ້າຫຼ້ານເຮີ ຂ້າເຖົ້າໄປຊອກໄຊ້ຫາລຸງເຖົ້າ
ຂຸນເມືອງກາງນັ້ນແລ ເຈົ້າຫຼ້ານຍັງຜາກົດເຫັນຂຸນ ເມືອງກາງອັນເປັນລຸງແຫ່ງ
ເຈົ້າແດ່ລ ເມື່ອນັ້ນລູກຊາຍຂຸນໝົ້ນໜ້າ ຈົ່ງກ່ຳວ່າຂ້າແກ່ແມ່
ເຖົ້າເປັນເຈົ້າ ຂ້ານໍ່ຜາກົດເຫັນອີ່ລຸງເຖົ້າອອກໄປກາງທົ່ງນາພຸ້ນດາຍ
ເຈົ້າຈົ່ງໄປຄວ່າຖ່ຽວຊອກ (ฉ๗) ໄຊ້ສແວງຫາໃນທົ່ງນາທີ່ນັ້ນເທີ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນ
ເມື່ອນັ້ນແມ່ງຂຸນເມືອງກາງຈົ່ງຊ້ຳກ່ຳວ່າ ດູຮາເຈົ້າຫຼ້ານຜີວ່າເຈົ້າຍັງ
ເຫັນລຸງເຈົ້າໄປໃນທີ່ໃດ ເຈົ້າຈົ່ງໄປບອກມາຫາຂ້າເຖົ້າແດ່ເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນລູກຊາຍ
ຂຸນໝົ້ນໜ້າຈົ່ງຂານວ່າເອີ ໆ ຄັນວ່າແມ່ເຖົ້າໃຫ້ ຂ້າໄປບອກ ຂ້ານໍ່ຫາກຈັກໄປ
ນັ້ນ ຄັນວ່າລູກຊາຍຂຸນໝົ້ນໜ້າກ່ຳວດັ່ງນັ້ນແລ້ວ ກໍລວດລົງເຮືອນໄປທັ້ນແລ
ເມື່ອນັ້ນລູກຊາຍຂຸນໝົ້ນໜ້າໄປເຖິງທົ່ງນາ ແລ້ວມັນກໍໄປຖ່ຽວຄ່ຳສແວງຫາຂຸນ
ເມືອງກາງກໍບໍ່ເຫັນໃນທີ່ໃດທີ່ນຶ່ງແທ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນບິ່ງສອງຄົນກໍ່ຫ ງວເຫັນ
ລູກຊາຍຂຸນໝົ້ນໜ້າ ເຂົ້ານາທີ່ຈົ່ມໃກ້ແລ້ວນາງຈົ່ງກວັກມືແລ້ວແລເອ້ນຮ ງກ
ເອົາທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນລູກຊາຍຂຸນໝົ້ນໜ້າໄດ້ ຍິນສ ງນາງສອງຄົນເອ້ນຮ ງກຮ້ອງ
ເອົາຕົນສັນນັ້ນ ມັນກໍ່ຣີບເຂົ້າໄປໂດຍພລັນທັ້ນແລ ຄັນວ່າມັນເຂ້ົາໄປເຖິງ
ແລ້ວມັນກໍ່ມີໃຈກຣະສັນກັບດອມນາງໜີບໍ່ໄດ້ (ฉ๘) ທັ້ນແລສ່ວນດັ່ງຄົນໃນເມືອງ
ທ້ົາມວນມີຕົ້ນວ່າ ເສນາອາມາດ ນັກປາດພຣາຫມນາກໍ ດີ ຄັນວ່າເຂ ົາໄດ້
ເຂ້ົາມາເຖິງນາງກັນຍາ ກໍລວດໜີບໍ່ໄດ້ແມ່ນວ່າລູກເມ້ົງເຂ ົາມາຊອກໄຊ້ກໍລວດບ່ໍ
ເຫັນກໍ່ຈົ່ງເປັນເຄາະເຂ ັ້ນທ ົ້ວບ້ານ ເຂ ົາກໍ່ປາກກ່ຳວຕ ້ານເຊ ົ່ງກັນໄປມາວ່າດູ
ຮາເຈ ົ້າທ ົ້ງຫ ຼ ົ້ານສ ່ວນດ ັ່ງຜ ົ້າສ ົ້ານ ອ ັ ນ ຢ ູ ່ ໃ ນ ທ ົ ້ ງ ນ າ ທ ີ ່ ນ ັ ້ ນ ທ ງ ນ ບ ່ ອ ມ ຮ ູ ້ ຖ ່ ຽ ວ ຄ ວ ່ າ ກ ິ ນ
ຄົນ ຄັນວ່າບຸຄລະຜູ້ໃດໄດ້ເຂ ົ້າໄປກ ໍ ບ ່ ໍ ຄ ືນ ມ າ ເ ຫ ັ ນ ໜ ້ າ ຍ ານ ເ ມ ື ່ ອ ເ ຮ ົ າ ຖ ່ ຽ ວ ຄ ວ ່ າ

ไปมาลางเห็อเหับเต้นตาลาดแถ้อ ถับว่าเอ้าไปใก้แล้วแลลับยามกงอ
แม่บว่าถิบหงอมากกำจับเอิาใหัได้แห้กิหูแล เมื่อบั้นพระยาลามมะลาก
ถิบเป้นอากในเมืองจับทะบุลิหิบั้นบั้น เจ้ากบ่เหับบ้างเสบาอามาก แลอ้า
มะลาก ๑ ใท ในกบ่เหับถ่องไปมาเหมืองถั้งแต่เก้าแต่หูวังถั้งบั้นเจ้ากมี
ใจอับใกถงมากบ้างหับหนาเจ้าจ้างถาม (๓๒) นางพิมพาลาชเทอีว่ากู
ธานางเทอี อับเป้นหิธักแก่พี่ในเมื่อสองอับสามอับ แต่พายหูวังมาเถิง
ในอับบี้กบ่เหับบุถละผู้ใดมาลาบเก้าเผ้าปาหา เหมืองถั้งพระอ่ะระปิตวา
ถั้งแต่งไว้รู้ว่า เอิาเจับไข้แลเป้นไพบไพอิบตายอับใดอับบ้างบั้นลิ รู้
ว่าเอิามิใจอับภระบิถถิจากเราพระอิง จ้างบ่มาลาบใทอ้บี้จาเมื่อบั้น
นางสิพิมพาลาชเทอีจ้างลางถำ พระยาว่าเทอะอ้าแก่มะหาลาชเจ้า
ตามถั้งผู้อ้าใด้ยิบมาในสองอับสามอับบี้ว่า บ้างมีผาสากหูวังบ้างชะเถัด
มาถั้งปู่ในภาวหิางบา หิบั้นส่อบถั้งผาสาก หูวังบั้นหงบ่อมมีผิบักฐู้ก่อม
ภุมบ้างเลื่อม เอิาบ้างผู้ชายหัวหูาย อับเอ้าไปในหิบั้นมาภบัก ถับว่า
พ่อแม่ลูกเมังแห่งเอิาไปชอกใช้สแองหากำลอกบ่เหับ ลางเห็อเป้นถั้งเหับ
ในตามบับมายถับว่าลิงล่ากูถีแท้ (๓๓) กำลอกบำเหับหางใกว่าถั้งบั้นกอ้า
แล ส่อบถั้งผิบักอับปู่ในผาสากหิบั้น หงบ่อมบ้างเลื่อมก่อมภุมเอิาบ้าง
ผู้ชายหัวหูายไปกินหมิกสั้งๆ กำท่บ้างแต่ผู้บิางหัวมอบเหกถั้งบั้นถินหัว
หูายจ้างบ่ใก้มาลาบเก้า เผ้าปาหาแห่งเจ้าภูเหมืองถั้งแต่ก่อบกอ้าแล
เมื่อบั้นพระยาลามมะลาก ใด้ยิบถำนางสิพิมพาภล่าวเชิางถินสับบั้น
เจ้าจ้างถะบิางใจว่า ในเมื่อภูพระอิงเกิดมามีเดชะธิหิ อับมีสาพาอะปาน
สับบี้ เหกถั้งลีผิบักหัวหูายจ้างจักมืบตาต่ใด้บี้จา รอยว่ามข้ามะบิภาบ
แลขุบเสบาหัวสี่ อับเป้นถินใช้แห่งภูไปใอมเอิานางใก้มาแล้วแล
กำท่ำปอกใบหูบบ้างภูพระอิง กับหัวขุบเสบาหัว ๔ อับปู่ใน
เมืองหิบั้น เพื่อใหัมีใจอับชื่นม่วน แล้วเอิาจ้างจักเอิานาง

---

๑ ตามใบลานจานก่ำ ฃบ "ข้ามะหากใท" ษุก ๗ มัด ๖ หน้า ๖๑

เอ้ามาเหมือนถั้วแต่ก่อนนั้นแล ส่วนถั้วขุนเสนาทั้ง ๔ อันภูพระอิงใช้ไปทงบ่อมเป้นถินมีขิกสักอันน้อย อันต่ำเป้น (๔๐) บ่าวไพ่แห่งขุนเสนาทั้ง ๔ อันปู่ในเมืองทีนี้แท้บา เหตถั้วลือเอิาจิงมาปอกใยกับหูนเหมือนถั้วเถักน้อยนั้นจา อันบิงถันว่ามีถั้วนั้นแท้ เจ้านางสีพิมพาจิงไปทันเอาขุนหมื้นหน้าในเมืองทีนี้มาหาเราพระอิงก่อนเทิ้น เราพระอิงจักถามหากจักรู้แจ้งบ่ป่าชะแล เมื่อนั้นนางสีพิมพาธาตุเทวีจิงอานถำพระบาว่าเทอะข้าแก่มะหาธาตุเจ้า เหตถั้วลืมะหาธาตุเจ้าจิงใช้ผู้ข้าไปทันเอาขุนหมื้นหน้ามาอานบูนมะหาธาตุเจ้านั้นจา ในเมื่อผีบักมาก่อมภุมบังเลื่อมถั้วนั้นกหากแม่นขุนหมื้นหน้า แลขุนเมืองกางนั้นไปตายเสังก่อนถินทังหลาย จิงพ้อมกันไปตายกบ่มีผู้ชายอันถ้างหู่ปู่ในเมืองทีนั้น จักถินกหื่นบังแต่ผู้บิงทังมอนกข้าแล บักนี้มะหาธาตุเจ้า จิงไปล่ำลิงกูให้รู้แจ้งบังเหตถางทังมอน แล้วจิงถืนมา กข้าเทิ้น (๔๑) เมื่อนั้นพระยาลามมะลาดได้ ยินถำนางธาตุเทวีกล่าวสันนั้น เจ้าจิงอักถาบถายสีดแลหะบูสินลิงจากผาสาด ไปบ่มีบานหันแล ถันว่าเจ้าไปเถิงทีงบานั้นแล้ว เจ้าจิงลิงแลเหันหมู่ถินทังหลายเป้นใจ่นปู่ในผาสาดทีนั้นมากถามหูอางหูาย กบ่อากจักมีสาดตะสินอาถมอันใดจักก่อมภุมบังเลื่อมหน่อยตาเจ้าได้หันแล ถันว่าพระยาลามมะลาดเหันแล้วเจ้ากใส่ใจว่า แม่นผีบักเหมือนถั้วนั้นบางเทวีกล่าวนั้น เจ้าจิงแถว่างถาบถายสีดบ่มีบานหันแล เมื่อนั้นถินทังหลายกเหันแสงถาบ อันพระยาแถว่างเข้าไปนั้น เอิากมีใจอันป้านกอมากนัก เอิากพ้อมกันแตกตื่นหนีไปเมืองหาเรือนแห่งเอิาบ่เสดสลำหันแล แม่นว่ารูบผู้บิงสองถินอันม้ามะนีภาบนีระมีดนั้นกลอดกับหายไปบ่เหันทางใดหันแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลาดกแบกง้าว เข้าไปเถิงหิวขั้นใด (๔๒) ผาสาด แล้วเจ้าจิงเอิ้นถามถ้อยถำว่าบุถละผู้ใด ยู่ในผาสาดทีนี้จา เมื่อนั้นนางถำเพิาได้ ยินถำท้าวพระยาลามมะลาดเอิ้นถามสันนั้น เจ้ากรู้แจ้งว่าแม่นสงปากท้าวพระลามอันเป้นผิวแห่งถิน เจ้าจิงเอิ้นใส่ม้ามะนีภาบว่า

ข้าแก่เจ้าม้ามะนิภาบถือถือข้อยะเรีย บัดนี้ท้าวพระลามเข้ามาหาเราแล้ว
เจ้าภูจิ่งรีบมากข้าเห็น เมื่อนั้นม้ามะนิภาบได้ยินคำนางคำเพิาภล่าวสับ
นั้น เจ้ากลุกมาโดยพลับ เจ้าจิ่งเอิานางคำเพิาขึ้นขอือุ้งแห่งตับ
แล้ว เจ้าจิ่งออกมาจากผาสาดแก้ว กลวดเหับท้าวพระลางป็นปู่
เหมือแผ่นดินที่นั้น เจ้ากมีใจอับชุมชื่นยินดีมากนัก แล้วเจ้าจิ่งกล่าว
เชิญท้าวพระลามว่าข้าแก่เจ้าภู บัดนี้ผู้ข้ากไปโอมเอิานางคำเพิาสิม
สเลา ได้แล้วนางกร้องไห้แอ่วมาหาเจ้าภูมากบักผู้ข้าจิ่ง (๔๓) ได้เอิา
นางมาสิ่งให้แก่เจ้าภูในที่นี้แล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งถามว่าใน
เมื่อท่านเอิานางมาสิ่งเราที่นี้ ขุนเสนาทั้งสี่อับไปกับดอมท่านนั้นเอิา
ไปอู่ที่ใด จิ่งบ่มากับดอมท่านนั้นจา เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ่งกล่าวว่า
ข้าแก่เจ้าภูใบเมื่อผู้ข้าเอิานางมาสิ่งแก่เจ้าภูในที่นี้ ขุนเสนาทั้งสี่อับไป
กับดอมผู้ข้านั้น เอิากบ้าปู่กับดอมขุนพิพัก อับเป้นพ่อแห่งนางคำ
เพาทนบแล อ่างเชิญเจ้าภูขึ้นขอือุ้งผูยา กับดอมนางคำเพาเอาเมือ
เมืองก่อข้าเห็น ว่าดั่งนั้นท้าวพระลามจิ่งขึ้นขอือม้ามะนิภาบ แล้วกอ
ลวดบิกข่างเข้าไปเถิงเมืองบ่มีนานหนั้นแล เมื่อนั้นถึงท้าวฮากหนับ
พระยาขึ้นขอือม้ากับดอมนางคำเพิา เข้ามาเถิงเมืองสับนั้น เอิาจิ่งกล่าว
เชิญกับว่า ดูธาเจ้าท้าวฮากส่วนดั่งผาสาดอับตั้งปู่ในกางนา รู้ก่อมกุม
บ้าเลื่อมเอิาถึงนั้นก่มาแม่นม้ามะนิภาบเอิา (๔๔) นางมาสิ่งให้แก่เจ้า
แห่งเราดอกเด เหวดั่งลือเราจิ่งกล่าวว่าแม่น ผาสาดผีบักนั้นจา
ใบเมื่อเจ้าเราออกไปแล้ว กลวดอือม้ามะนิภาบเข้ามานั้นบาเราเรียอับนี้
ได้ชื่อว่าผู้ใหว่ปอกเดกน้อย ให้ตื่นตกใจแลบ่อว่าดั่งนั้นทุกถึงๆก่มีแลใบเมื่อ
พระยาลามมะลากแลนางคำเพิาขือม้าไปเถิงผาสาด แล้วม้ามะนิภาบ
แก้ว จิ่งขะเดกขึ้นสู่ผาสาดธาขุมุบหมุบ แล้วเจ้าท้าสองจิ่งลิงจาก
ฮากม้าไปนั่งปู่เหมือเสื่อสาดอาสสนาที่สิมถวน แล้วนางคำเพิาจิ่งกล่าว
เชิญท้าวพระลาม ว่าข้าแก่เจ้าปู่ทิอผู้ข้าเรีย ข้ากทุกเผิามือเหื่อยางหว่า

ใบเม็ดเสบาทั้งสี่ไปโฮมข้ากบ่ชื่นชุ่ม ปากเว้าข้ากคึดฮอดเจ้าหิ้นหวายข้า
กรู้ข่าวว่า พระจอมสายใช้ร้อๆ คึดเถิงน้องในปางคึดเถิงบางในห้อๆ
ข้าจิ่งกึ๊ดชักจ่องอาจะไป เพื่อใช้เดินพิๆไพมารอดกจิ่ง (๔๕) เชิงจอดบั้ง
ภางบา น้องกคองว่าพระสามิภา ๑รุงกน้องกบ่เห็นเจ้าออกจากห้อๆ
มาหาน้องกทำเวลากิด๑ ล้วเพื่อว่าใช้เจ้ามากอดกว้วเอาเมื่อ บัด
นิ้บุบฟุมเพื่อชักแม่นกจิ่งเห็นแก้วแก่นผิวข้วนแลบา เมื่อนั้นพระบา
ลามมะลาดจิ่งกล่าวเชิงบางน้อยบาด คำเผิาว่ากูอาสิมสเลิาเม้งแก้ว
พี้กคึดบ่แล้วในใจ พี้จิ่งแต่งคิบไปโฮมน้องมาร่วมห้อๆหำปางบัดนิ้บุบ
จูบางอุ่นหูน้ากจิ่งได้เห็นหน้ามีแรๆ กจิ่งได้บ้งแฝงรูงอ้ายเจ้าพี้ป่า
บ่างบ้ายหนีไปพี้เบิ่วว่าดั้งนั้นกมีแล เมื่อนั้นท้าวพระลามจิ่งถามม้ามะนี
ภาบว่า กูอาท่านม้ามะนีภาบแก้วในเมื่อท่านมาสิ่งบางหิ้นี้แล้ว ท่าน
จักได้คืนเมื่อเสิงก่อนบั้นลื รู้ว่าบ่คืนเมื่อหาขุนเสบาทั้ง ๔ อันปู่ในสาลา
สางจอดหิ้พุ้นบั้นจา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิ่งขานว่า ข้าแก่เจ้ากูใบ
เมื่อผู้ข้าบ่คืนไปหาขุนเสบาทั้ง ๔ ดั้งนั้นเอิา (๔๖) กบ่อากจักไปหิ้ใดได้
แล แม่นว่าเอิาจักคืนมากบ่ได้ ไปหน้ากบ่รู้จักหิ้นทางอันจักไปกำ
ข้างบา หิ้นี้ผู้ข้ากได้เอิาบางมาสิ่งใช้แก่เจ้ากูแล้อ ผู้ข้าจักต่าว
คืนไปหาเอิาก่อน แลเจ้ากูจิ่งถ่อยปู่สอัสสะดีกข้าเหิ้น อ่าวดั้ง
นั้นเมื่อนั้นท้าวพระลาม จิ่งขานว่าเอิๆ ถ่อยไปดีเบื่อาจะใบม้าแก้ว
ถ้นว่าเจ้ากูไปรอดแล้อรีบต่าวคืนมาบั้นเบิ่ เอ่าวดั้งนั้นแล้วม้ามะนีภาบจิ่ง
เต้นทะบางขึ้นสู่อากาดภางหาว แล้วกลอดเหาะหอบไปตามอากาดเว
หาหั้วมอบ กจิ่งไปรอดไปเถิงขุนเสบาหั้วสี่ อันเชิาปู่ในสาลาสางจอด
อันมีหิ้จิมใกไฮเรือนขุนพิพักอันเป้นพ่อบางคำเผิาบั้นกมีแล เมื่อนั้นขุนพิ้น
หน้ากเห็นม้ามะนีภาบไปสิ่งบางคืนมาแล้อ มันกมีใจอันชุ่มชื่นยิ่นดีมาก
นัก เมื่อนั้นขุนพิพักกรู้ข่าวว่า ม้ามะนีภาบไปสิ่งลูกติ้นคืนมาแล้วว่า
ดั้งนั้นมันจิ่งเอิ้นเอิา (๔๗) บางคำรัก มาสู่สำนักแห่งตินแล้อ ขาหั้ว

---

๑ ใบลานจานก่ำฆูบ "รับ" หน้า ฝฝ ผูก ๗ มัด ๖

๖ ถวนจะเป้น ถิด

สองผัวเมีย ภัพ้าวรีบแล่นไปถามข่าวหาบางคำเพา อันเป็นลูกแห่ง
ตนโดยพลัน ถับว่าขุนพิพักไปรอดแล้ว มันจึ่งถามข่าวหาลูกแห่ง
ตนว่า ข้าแก่เจ้าม้ามะนีภาบแก้วอาชะไน เจ้าภูเอาบางคำเพาไปสิ่งให้
แก่ผัวนั้น บางภับร้องไห้ถืบมากับถอมเจ้านั้นลี รู้ว่าบางได้ไปเหับหน้า
ผัวแล้ว แลลืมเผือหัวสอง อันเป็นพ่อแลแม่เสั่งนั้นจา เมื่อนั้นม้า
มะนีภาบจึ่งกล่าวว่า ข้าแก่เจ้าหัวสอง ไนเมื่อผู้ข้าเอาบางไปสิ่งให้
แก่ผัวแล้วถ้านั้น บางภับกิตตะบาจาต่ำถามข่าวหาพ่อแลแม่หัวสองด้วย
คำว่าถามข่าวหาพ่อแลแม่แห่งข้าแก่เบิ ว่าถ้านั้นภับมีชะเหฺ้ภสบ่อย
ภับภ่อชุมชุ้อยถอมผัว ภับบ่ทุภเผามือจักปากตาบต่ำเท้าข้าพระบาถต่าว
ถืบมานั้นแล เมื่อนั้นถินหัวหฺายอันปู่ไนบ้านหีนั้นเอิาภับรู้ข่าวว่าม้ามะนี
ภาบไปสิ่งบางถืบมาแล้วว่า (๔๒) ถ้านั้นเอิาภับยินชะออนไจมักใส่ ปาภ
ไปกับถอมบางมากนัก เอิาจึ่งพ้อมกันกล่าวว่า ไอบ่เสังถายบาถฤนัก
ไจ เสังถายหินทางไปไถภภว้าง เสังถายเมืองล้านช้างบ่ได้ปู่สร้าง
ตามไจแลบ่ ว่าถ้านั้นทุภถินแล้ว เอิาภพ้อมกันไหฺหั้งถ้าเทเชฺชวนไหไล
ไปดไปกับมา เพื่อจักถามข่าวหาบางพิมพาอ่อนน้อย พระบอดชุ้อย
คำเพาภ่มีแล ถับว่าเอิาได้เข้ามารอวมาเถิงม้ามะนีภาบแล้ว เอิาจึ่ง
พ้อมกับจิมจ่ชุเชฺชถามถูบางๆต่างๆมากนัก บางพ่อถามว่าบางคำเพา
ยังถ่อยปู่ถอภลี ว่าถ้านั้นภ่มีบางพ่อถามว่าบางคำเพาไปรอดแล้ว บ่
ปาภถืบมานั้นลี ว่าถ้านั้นภ่มี บางพ่อถามว่าบางคำเพา ยังชุม
ชุ้นยินดีกับถอมผัวนั้นลี ว่าถ้านั้นภ่มี บางพ่อถามว่าบางคำเพาไป
รอดแล้ว บ่เป็นพยาดไลถาดอภติว่าถ้านั้นภ่มี บางพ่อถามว่าบาง
คำเพาไปรอดแล้ว บ่ปาภถืบ (๔๗) มาเอาฝูงข้าหัวหฺายไปกับถอมนั้นลี
ว่าถ้านั้นภ่มี บางพ่อถามว่าบางคำเพาไปรอดแล้ว บ่ถึดเถิงบ้าน
เก๋าพายหฺ้างของฝ้างของปูภ หมากฎูภลูกไม้ แดมไร่แดมสวนนั้นลีว่า
ถ้านั้น ทุภถินๆภ่มีแล เมื่อนั้นม้ามะนีภาบ จึ่งบอภตามภิยาอาภาบ
อันเอิาถามนั้นทุภอันแล้ว เอิาจึ่งพ้อมกันเลิภลาหนีไปหาเรือนทุภถินภ

บ่มีคำกัวอิบไสภเส้า ภทำ่ชิมชุ้บเว้าจาธะจาภมีแล เมื่อบั้นม้ามะบี ภาบ จ๊าบอกเติบขุบเสบาหัวสี่ แลไพ่พินโยหาหัวมอบ เอ้าสู่เรือ ผาสากแก้วอุะเผิาคำหมิดสั่งาแล้วขุบเสบาหัวสี่ จ๊าเอิ้นสั่งขุบพิพักหัว สองผิอเมังว่า ถ่อยปู่ดิเบิ่เจ้าหัวสองเริย ตุข้าหัวหลายจักพาภังไป พายหน้าก่อบเบิ่ ว่าถั้งบั้นเมื่อบั้บ ขุบพิพักจ๊าพ้อมกับอาบหัวสองผิอ เมังว่า ถ่อยไปดิถ้อบ ป่าได้เกิดร้อบถ้อบกิจจะโพบโพ อิบตาบ อับใดอับบ๊างบั้นเบิ่ ว่าถั้งบั้นแล้วม้า (๕๐) มะบีภาบแก้ว จ๊าบอกใช้ เรือผาสากแก้วอุะเผิาคำ อุะเด้กขึ้นสู่อาภาดภางหาว แล้วทะบาง ไปตามภิบฟ้าเผภหมอกขาวหัวมอบ แล้วขุบเสบาหัวสี่ แลไพ่พินโยหา หัวมอบภพ้อมกับลิงล่ำดูบ้างพูผาป่าไม้หัวมอบ เป้บเผัก เป้บหู้บ เป้บ ชั้บ (เป้บ)หู้บ บ่อาดจักบับอ่างได้ แล้วขุบเสบาหัวสี่ กับหัวม้ามะ บีภาบ แลไพ่พินโยหาหัวมอบจ๊าไปรอดไปเถิางเมื่อาขุบขอม อับเป้บที่ปู่ แหล่างพระบาจับทะเสบา อับเป้บพ่แหล่างบางคำชาวที่บั้บภมีแล

บัดบี้จักจาเถิางบางคำชาวแลบางแอดไค้ อับเป้บลูภแหล่างบางพิมมะ เสบที่บั้บก่อบแล ใบเมื่อธาวิถีบอับเรือผาสากแก้วอุะเผิาคำไปรอดบั้บ บางทัง ๒ ภฝับเหับเชือภฝ้าบสองเส้บ อับมีธัมมีธ้าสีอับขาด ส่องใส างามเหมือบถั้งแก้วบั้บแล ส่อบถั้งเชือภฝ้ายสองเส้บ บั้บภอุะเด้กมา แต่ที่สสะก้ำเหมือพุ้บแล้อ ภมาองบแอดล้อมอ้อมผาสากแหล่างบาง (๕๑) หัวสองแล้วก่ลอดอุะเด้กเข้ามาในผาสากบางหัวสองภ่ลอดบิดภ้องภอดลืม ภับเข้ามาเถิางบางแล้อ ภ่ลอดผูภเอิาบางหัวสองอุะเด้กหมิไปบ่อาดจักถืบ มาได้หั้บแล เมื่อบั้บบางหัวสอง เหับมีมิดตะคำฝับ สับบั้บแล้วภ่ ลอดอุะถุ้งถืบชุ้บภระชุ้งฝับแล้อ ภ่ลอดรุ่งแจ้ง พระอาทิดส่องใส มา หั้บแล เมื่อบั้บบางหัวสองจ๊าพ้อมกับออกมาสำระสะสิงบ้ำจับบ้ำหอม ในชาบมิบผาสากที่บั้บแล้อ บางหัวสองจ๊าพ้อมกับหูงอไปในที่สสะก้ำ เหมือภจ๊าเหับเรือผาสากแก้วอุะเผิาคำ อุะเด้กมาหาถิบ เป้บถั้งหิง คำบินมาเหมืออาภาดบั้บแล เมื่อบั้บบางคำชาวจ๊าถามบางแอดไค้ว่า ดู

ธาเจ้าบางน้อยแม่นอีสัวบินมาเหนือออากาดนั้นเด มีคะอ่า แม่นผา
สาดลีรู้ อ่า แม่นนิภนั้นจาผีอ่า แม่นนิกแท้ภมาใหม่ยิงนัก รู้อ่านิก
หัดชะถีลิงบินมาสับตอดกินยังเราหักหายนั้นลี เมื่อนั้นนางแอดไถ้จิง
ขานคำมี้ (๕๑) ยิงแท่งตินอ่าข้าแก่เจ้าสินพี้ธอยว่าผาสาดติภลิงมาแต่
ฟ้าชะแล คันอ่านางหักสองต้านจาละจาเชิงกันไปมา บ่ทันแล้วถั่งนั้น
เรือผาสาดแก้วชะเผิาคำภลอดชะเดกมาธอดบ่มีนางหนั้นแล คันอ่า
เรือผาสาดแก้วชะเผิาคำ มาธอดแล้วภลอดชะเดกไปเชิาปู่ในหำสนามอัน
เป้นที่ถินหักหายมาปะสุมชุมนุม[1] กันหั้นแล เมื่อนั้นนางคำซาวภำเหัน
เรือผาสาดแก้วชะเผิาคำมาเชิาปู่ในที่นั้น นางจิงละนิงใจว่า ส่วนถั่งถิน
หักหายอันอีเรือมาะหนือออากาว สันนี้ภบ่แม่นบุคละผู้อื่น ธอยว่า
แม่นผิอภูมาหามูบ่ปาชะแล ส่อนถั่งถินหักหายอันปู่ในชุมพูที่นี้ ภบ่
ห่อนมีบุคละผู้ใด ไปเหนือออากาดกางหาวเหมือนถั่งผิอภูนั้นแล คัน
ว่านางละนิงใจสันนั้นแล้อ นางจิงจับแขนนางแอดไถ้ แล่นลิงจากผาสาด
ไปก้อยคำว่าเจ้านางน้อยเริบไปว่าถั่งนั้นแล้อ นางหักสองภพ้อมกันเถิง
หำ (๕๒) สนามแล้วภลอดเหันถินมากถามหูวงหูาย เตันหำสนามที่นั้น
แล้วนางหักสองภบ่ป้านบ่ภ้อ ภลอดบุบินเข้าไปเถิงเรือผาสาดแก้วชะเผิา
คำที่นั้นแล้อ นางคำซาวภหูงอเหันม้ามะนีภาบนอนปู่ในภระบางหัวเรือที่
นั้น นางจิงเอานีภอักนางแอดไถ้แล้วแลภล่าวอ่า นางน้องเริบม้ามะ
นีภาบนอนปู่หั้นเบ แม่นเรือผิอราหักสองแท้ๆแลนาผีอ่าบ่แม่นเรือ
ผิอราหักสองภแม่นผิอราใช้ถินผู้ใดผู้บ่ๆ มาภล่าวต้านโฮมเอาราหักสอง
บ่ปาชะแล คันอ่านางหักสองภล่าวเชิงกันสันนั้นแล้อ นางคำซาว
จิงถามม้ามะนีภาบอ่า ข้าแก่เจ้าม้ามะนีภาบแก้วถือมีอิทธิริทธิอันมาก
เจ้าภมากับถอมบุคละผู้ใดภข้าจา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิงขานอ่าข้า
แก่เจ้านางผู้ข้ามากับถอมชุนเสนาหักสี่ะแล้อ เมื่อนั้นนางคำซาวจิง
ซ้ำถามอ่าเจ้าภมีประโยชุนะ เบื่องใดจิงเอาเสนาหักสีมา (๕๔) เถิงที่นี้ภ
ข้าจา เมื่อนั้นม้ามะนีภาบจิงขานอ่าส่อนถั่งเสนาหัก ๔ กับหัก
ผู้ข้ามาเถิงที่นี้ภบ่มีประโยชุนะเบื่องใด ภท่พากันมากล่าวต้านโฮม

---

๑ ใบลานฮูบผิด "ปะสุมชะบุม" ทันมะดาฮูบ "ปะสุมชุมบุม"

เอาเจ้านางทั้ง ๔ เมื่อเป็นคู่ท้าวพระลักพระลาม ทั้งสองพี่น้องนั้นก็ข้าแล เมื่อนั้นนางทั้ง ๔ ได้ยินคำม้ามะนิภาบกล่าวว่ามาโฮมเอาตินไปให้ท้าวพระลักพระลามว่าดังนั้น นางทั้ง ๔ ก็มีใจอันชื่นชื่นยินดีมากนักแล้วนาง คำชาวจิ๋วถามว่าใบเมื่อเจ้าภูมาแต่เมื่องทีนั้น ท้าวพระลักพระลามก็บังถ่อยปู่วะภิสวัสสะถิดอกลิ เมื่อนั้นม้ามะนิภาบจิ๋วอางว่าเอิ๊ง ใบเมื่อวันอันตูข้าทั้งหลายมานั้น เจ้าทั้งสองพี่น้องก็บังถ่อยปู่สวัสสะถิ บ่มีโพยไพอันใดมาบังบดพ่อให้ธามประโยชนะอันกู่วอไปกู่วอมานั้นแลท่อว่าเจ้าทั้งสองก็บังเป็นทุกท่อแต่อันได้พักพากจากเจ้านางทั้งสองนี้แล้ว ลืมกว่านั้น เจ้าทั้งสองก็บ่เป็นทุกยากลำ (๕๕) บาก ด้อยกิจจะเหวภาบอันใดอันบ๊กอกแล้ว เจ้านางเรียผิว่าเจ้านางทั้งสอง บ่เมื่อปู่บินกินกับเจ้าทั้งสองพี่น้องแท้ๆดังนั้น ท้าวพระลักพระลามก็ส่อนตาบเสนบ่เป็นคินสืบต่ำ เมื่อหน้าได้แล้ว ฝูงข้าทั้งหลายจิ๋วได้แต่งกันมากล่าวต้านโฮมเอาเจ้านางนี้แล้ว เมื่อนั้นนางทั้งสองก็รู้แจ้งว่า ท้าวพระลักพระลามแต่งคินมากล่าวต้านโฮมเอาตินสันนั้น นางทั้งสองจิ๋เลิกลาเมื่อสู่ที่ปู่แท่งตินทั้งแล เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าแลขุนเมืองกางจิ๋บอกให้ลูกบ่าวหาบขิบของฝากบันนะกาบ อันเป็นล่าบ้อล่านาง ถ่าแก่อ ถ่าถองทั้งมวนถือว่า ถ่ำไกถบ๊าง เงินไกถบ๊าง แก้วไกถบ๊าง กับทั้งเสื้อผ้าอาพอบ ล้อแรแพกาสา แลสิ่งแลไกถ แล้วขุนหมื่นหน้าจิ๋งบิกย่างไปก่อนแล้ว ขุนเมืองกางจิ๋ไปตามหลัง แล้วลูกบ่าวทั้งหลายจิ๋หาบขิบเอาข้าของทั้งหลาย ไปตามหลังทั้งแล ถังว่าขุนหมื่นหน้า (๕๖) แลขุนเมืองกางไปเถิงขั้นไถผาสาถ แล้วก็ลวดพากันขึ้นไปเถิงผาสาถทั้งแล เมื่อนั้นพระยาจันทะเสนากำเตันขุนเสนาทั้งสองขึ้นมาเถิงติน แล้วพระยาจิ๋ถามว่า เจ้าลูกหลานมาแต่ที่ไถมาภถามหลวงหลายนี้จา เมื่อนั้นขุนหมื่นหน้าจิ๋บอกให้พระยาว่า เทวะฝูงข้าไหว้มะหาราชเจ้าฝูงข้าทั้งหลาย มาแต่เมืองจันทะบุลีสีสัตตะนากพุ้น กำข้าแล เมื่อนั้นพระยาจิ๋ถามว่า ใบเมื่อเจ้าลูกเจ้าหลานลุกแต่เมืองจัน

ทะบุลิสิสัตะบากมาเมื้อๆท้ันแล้วแล จักพากันไปท้ำใดบั้นจา เมื้อนั้น
ขุนหมื่นหน้าจ้ำช้ำขานว่า เทอะฝูงข้าไทว้มะหาธาตุเจ้า ในเมื้อ
ฝูงข้าทั้งหลายมาเถิงท้ันี้แล้ว ก็บ่อากจักไปท้ำใด ก็ท่ำเกื้อๆใจกับกอม
ท้าวพระลักพระลามอันเป็นลูกเขียมะหาธาก พระก็ใช้ข้าพระบาก
เอาซองฝากมาถวาย (๕ก) เพื่อจัก ขำเอาสองสายใจแก่นไท้
เพื่อจักขำเอานางแอกใก้ เพิ้งพาวเพื่อจักขำเอานางคำซาวลูกเจ้า พระ
จ้ำวางลูกเต้านิ้งไว้ พระจ้ำวางคำไขแก่ข้า เพื่อให้เป็นฝายฟ้าอัน
ดงกัน ถือว่าองจันแลล้านช้าง ข้างใดงเขตกว้างไพพะนอม ทั้ง
เมื้องขอมเลิกแล้ว จ้ำให้เป็นข้อขะพานแก้วใต่เถิงกัน ขำให้พระ
จอมทันใผกท้อน ป่าให้เป็นเกือกร้อนเกื้องใจก่ข้าเท้อ เมื้อนั้นพระ
ยาจันทะเสนาได้ยินคำจาขุนหมื่นหน้า พระจ้ำไขปากช้า บุญบ้า
ก็บ่เป็นบิกลัว ข้าข้ำก็บ่เป็นสืบต่ำหลายถวาย[๑] ดูราสองรามขุนแขกเรา
จักปายแจกให้ใสมพาวเราจักวางคำซาวแลแอกใก้ ถันว่าท่วนใก้แล้ว
จ้ำเอาเมื้อเท้าวันเท้อ ถันว่าพระยาจันทะเสนามีพระธาตุอากยาตัวสัน
นี้แล้ว ขุนหมื่นหน้าจ้ำถวายมอบของฝากบันนะภาบแก่พระยาว่าเทอะ
ฝูงข้าไทว้มะหาธาตุเจ้าตินเป็นใท่งลือชา บัดนี้ฝูงข้าทั้งหลายมีไพถา
น้อยมากเข้าของหากบางๆ เพื่อจักบูชาคุนแก่นเทวา เพื่อให้เป็นลูก
พระเจ้าสายก่อองอันใดบ่จุบบ่พ่ให้ว่ากข้าเท้อ เมื้อนั้นพระยาจ้ำขาน
ว่าเอิ้ง เราก็บ่ชักเถ้าก็เชื่อกถวายเราก็บ่ก้ำหลายก็เชื่อกช้าๆ เราก็ก็ก
ให้กอ้างมื้อวา เราก็ก็กให้ขนานี้ก็บให้เป็นลูกเรา ก็ก็กให้สืบวิ้งสา
เพื่อให้เป็นเผดาขนั้นแก่น อันข้ำหลอบว่าลูกเราท้ำผิดบ่แม่นเกั้นแล่น
"บ่างบ่รู้ซ่างหลายซา"[๒] จ้ำให้พระยอกฟ้าสิ่งถืบมา ป่าให้ท้ำปานา
ฟันข้าให้สิ่งลูกก่ำพ้าถืบมาเท้าวันเท้อ (๒) ว่าถ้ำนั้นแล้วพระยาจ้ำซ้ำ
กล่าวว่ากูธาท่านหั้ง ๒ อันเป็นถิบใช้ลูกเขียเรา บัดนี้เราพระอิ่งกมัก

---

๑ จบบุก ๒ มัก ๒
๒ ตามใบลานจานก่าของ "บ่พางบ่รู้ซ่างหางซ้า หน้า ๔๗ บุก ก มัก ๑

ปากใหว้ลือชาผาภิกไปเมือหน้าด้วยถ้าลือชาว่าลูกชายพระยาหัตตะรัตถะมา
ใฮมเอาลูกสาวพระยาจันทะเสนาเปันลูกชะให้ว่าดั่งนั้น ท่านจิ่งตกิก
แต่งแปงธิอชะพานแต่เมืองเราตาบต่ำเหว้า เมืองวงจันล้านข้างแลกว้าง
ให้ได้ ๗ วา ๑ เราจักให้หาระกาหมุ่มน้อย ไปสิ่งพระยอกสอ้ยแก่ลูก
เธิบเรานั้นชะแล ถันว่าพระยามีพระธาชุอากยาสันนั้น แล้วชุน
หมื่นหน้าจิ่งขานว่าโถยๆ ถันถือหากเปันลูกเต้าหูกานเธิบ ท่านแล้ว
ทงบ่อมถ่ำหิระเว้ายาง ถ่ำหางเว้าลิกถ่ำอิกเว้าถ้ำแม่นว่าถ้ำมุถน้ำป่า
เรือกั้นฟูจิกรูป่าเรือแธนสั้น "บังพุ่มปู่ป่าเรือกหูวัยขาว" ๖ ก็จิ่งใว้ลูก
สาวแห่งท่านเปันเมังได้แล้วอ่าดั่งนั้นถันว่าชุนหมื่นหน้า กล่าวดั่งนั้นแล้วก็
ลอกขาบลาพระยาด้วยถ้าว่า ฝูงข้าทังหูายจักพากันไปถิกแต่งแปง
ภานใหบ่อระบวนแล้ว ฝูงข้าทังหูายจิ่ง (ฉ) จักพากันมาขาบหูอง
ถองหูนทีน้ำก่อข้าแล เมื่อนั้นพระยาจิ่งขานว่าเอิงท่านทังหูายจิ่งพา
กันถิกแต่งใหแล้วใน ฉ วันมานี้เถินถันว่า เถิงวันถ้วนสี่เราก็จักใหว้
ถินทังหูายไปสิ่งลูกสาวแห่งเรานั้นแล ว่าดั่งนั้นแล้วชุนหมื่นหน้าแล
ชุนเมืองกาง กับทังบ่าวไพ่ทังมวน ก็ลอกลิ่งจากผาสาทไปแล้ว
พระยาจิ่งบอกใหน้ายเหนื้มสางทังหูาย มาธินเอาเข้าของทังมวน
ไปไว้บ่อเสกสลำนั้นแล เมื่อนั้นชุนหมื่นหน้าลิ่งไปเถิงหำสนามแล้วมัน
จิ่งกล่าวเชิญม้ามะนีกาบว่า ข้าแก่เจ้าม้ามะนีกาบแก้วถิวมีอีหนีอีห
นี อันได้ลิ่งแต่ฟ้า นักนี้พระยาก็มีพระธาชุอากยาตักขาดว่าใหเจ้า
ภูถิกแต่งแปงธิอชะพานอันแล้วด้วยงินแลทิน แต่เมืองชุนของนี้นั่นไป
เถิงเมืองจันทะบุลีสีสัตตะนากพุ้นใหแล้วในสามวันมานี้ พระยาจิ่ง
จักใหลูกหูานบ่าวไพ่ยิงชาย ไปสิ่งนางคำชาวแลแธกได้ผีว่าถิกแต่ง
แปงธิอชะพานบ่ได้ก็ป่า อ่าวถะนิงเถิงก็ข้าเถิน ว่าดั่งนั้นเมื่อ (๔) นั้น
ม้ามะนีกาบได้ยินคำชุนหมื่นหน้ากล่าวสันนั้น ม้ามะนีกาบจิ่งหิวอันมีสูง

---

๑ ใบลานจานก่ำยูง "พันวา" หน้า ๔๗ บูก ๗ มัด ๖

๖ ใบลานจานก่ำยูง "ส่วนด้วกั้มปู่ป่าเรือกหู้ายาว" หน้า ๕๐ บูก ๗ มัด ๖

ອັນດ້ວເທາະແທນຕາມພາສາແຫ່ງມ້າຫ້ວຫຼາຍແລ້ວ ມ້າມະນີກາບຈ໋ຳຊ້ຳ
ກລ່າວວ່າເຮົາຜູ້ເປັນມ້າມະນີກາບ ບ່ປ້ານບ່ກ໋ວອັນຈັກໃຫ້ແປງຂ໋ວຊະພານມີປຣະ
ໝານທ່ນັ້ນເຮົາຈັກກະທຳໃຫ້ແລ້ວໃນວັນນີ້ ແຕ່ເຊ້ົາພ່ວາຍຝູງ໋ວາຊາຍຫ້ວຫຼາຍ
ກ໋ຈັກໄດ້ໄຕ່ຂ໋ວຊະພານທ່ງ໋ວໄປທ່ງ໋ວມາບ່ຍາກ ບ່ລ໋ຳບາກດ້ວຍອັນຕະເດີນທາງນັ້ນ
ແລ ຄັນວ່າມ້າມະນີກາບກ່ລ່າວສັນນັ້ນ ແລ້ວເຈ້ົາຈ໋ວຄຸ້ມນ້ຳລາຍປາດປ້ຳປາຍເຮ້ັ
ຮວາບລຸງບ໋ວ້ນໄປວ່ານແຄມນ້ຳທະນະນັທທີ ກ໋ລ໋ວດກາຍເກ໋ດເປັນຂ໋ວຊະພານອັນ
ແລ້ວດ້ວຍດິນແລຫ໋ນຫ້ວ້ມ໋ວນແຕ່ເມ໋ືອງ໋ຂຸນຂ໋ວມ ຕາບຕ່ເທ້ົາເຖ໋ງເມ໋ືອງ໋ວງ໋ວຈັນ
ລ້ານຊ້ວ້ງແລ້ວກ໋ວ້ວ້ງໄດ້ ๑๐ ພັນ໋ວາລ໋ວ້ງສູງລ໋ວ້ງໜ໋ານ໋ງ໋ວ້ງປ໋ວ້ງພູ໋ວ້ງພ໋ານ໋ບ່ໍ໋ວ້ານ
ຈັກນັບ໋ວ່ານໄດ້ ສ໋ອ້ງຕ໋ານ໋ຂ໋ວ້ງມ໋ືຕ໋ັ້ນດ໋ອກໄມ້ອັນເປັນດ໋ອກບ໋ານ໋ງຕະກ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ໋ານເຮ໋ືອ໋ງ
ຮຸ່ງມ໋ືຫ້ວ໋ງຕ໋ັ້ນກ໋ວ້ວ ແລຕ໋ັ້ນ໋ອ້ວ ຫ້ວ໋ງຫ໋ຽ໋ວ໋ວອັນປ໋ານ໋ງ໋ວ້ງ໋ວ້ານ໋ງ໋ວ້ານ໋ງກັນໄປ໋ບ່ໃຮ້ບ່ໍ໋ຍ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ (๕)
ມ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ ມ໋ືຫ້ວ໋ງແ໋ມ່ລ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ໋ານ໋ງ ມ໋ືຫ້ວ

พาน ฝ่ายนั้นพระพุบานติบพ่ำกับทั้งบาวหม่ำเหว้า เหพาภ่ะเด็กลิลาอยู่ ข้าวทุกปากอ้างไหลไป เมื่อนั้นเอาจิ่งหามบาวบิ่งไอแอดใส้ กับทั้งแก้ว แก่นให้ลำชาว มีทั้งฝูงสาวรามน้อยหนุ่มเอาภ่อออกจาก "ภุ่ม"[1] ไป ตามเถิงพ่ยามข้ายออกไปปู่นอกอิวะพานภ่มีแล เมื่อนั้นขุนเสนาทั้ง ๕ กับทั้งฝูงไพ่ฟ้าใบหา เอาภ่อันภ่ะเพ็งบาวายข้ายออกไปเถิงนอก โรมกับภ่มีแล ถังอ่าไพ่พับใบหาไปโรมกับหมิกส้างแล้วถั้งนั้นฝูงหมู่เสนา ใบหาห้างหลายเอาภ่พ้อมกับไหลหั้งไปตามอิวะพานอันนั้น ลิลุดลิล้าย เหมือนถั้งย่างข้ายไปเอาบุนภ่บ่มีคำสูนโสกเส้า เหมือนถั้งไปภ่งอเอ้ำภาง บาเหมือนถั้งไปหาปาในน้ำ ทุกพายก้ำยิงสาวเอา (ก) ภ่ชิมไหลาวล้าน ข้าว บ่ โอดอ้างสะหาวสูง เอาภ่จูงแขนกับชิมเต้า บัดนี้เราภ่ ไปสิ่งเจ้าลำชาว เราภ่เหันเมืองลาวเขดภว้าง ไปปู่ส้างอยู่จันแลนา เมื่อนั้นขุนเสนาทั้งห้า กับทั้งม้ามะนีภาบ ภ่พาไพ่พับใบหากับทั้ง พระยาจับทะเสนาไหลหั้งกันไปตามอิวะพานอันนั้น ภ่จิ่งไปรอดไปเถิง แม่ภาดลาดลีอันซื่แลขายเอ้ำต้มเอ้ำหนิม ในสองตาบข้างหินหางทิ้น (มิ) ทั้งเอ้ำต้ม เอ้ำอยบ เอ้ำอี้หมู เอ้ำยาถู แลเอ้ำปุ้ม เอ้ำปาด บ่อาดจักนับอ่านได้ทั้งแล เมื่อนั้นฝูงแม่ภาดลาวลีทั้งหลาย เอาภ่เหันบ่าวแลสาวอันไปสิ่งบาวถ่ำชาวแลแอดใส้ เอาจิ่งร้องเอิ้น ใส่ข่าวขายว่า เจ้าสาวน้อยสาวรามทั้งหลายเริย มาซื่เอ้ำอยบเมื่อต้อน ผิวเจ้าเบิ มาซื่เอ้ำหนิมตาวิวเมื่อต้อนน้องเจ้าเบิ สั่งเลิาแบภริมจ้อง ภายไป บ่ปากภึบของพายในแขบซ้อยนั้นลี เมื่อนั้น (ฐ) สาวบ่าวน้อย หลวมาภ่จิ่งเหัน ลิอ ยา แม่ป้า ภ่จิ่งเหันแม่ถ้าขายของ เอาจิ่งจา ขานตอบว่า ใยบ่ปากภึบของเจ้าบ่แพ้แล้วแม่ป้าเริย บ่ได้ถือของมา หาลิอยาเริย บ่ได้ถือของมาแลภ มีแต่น้ำเต้าแตภหม่อยดงอันนา อ่า ถั้งนั้นแล้วภ่ลอดภายไปเมื่อหน้าทั้งแล แต่นั้นลีพับมะหับละใบหาทั้ง

---

๑ ในลานจานก่ำของ "ฟุม" หน้า ๑ มัด ๖ ผูก ฐ แต่ว่าถอนเป้น "ถุ้ม"

ຫຼາບຈ໋ຳໄປຮອດໄປເຖິງແມ່ກາດລາດລີ ອັນຊຸ້ແລຂາບແກ້ວທ້ຳຫຼາບບາງ ຕ່າງໆ ມີທ້ຳແກ້ວພີທູນ ແກ້ວຜີລາ ແກ້ວປັດຕູ້ອດ ເຟັ້ນຕົ້ນບໍ່ອາດ ຈັກນັບໄດ້ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນແມ່ກາດລາດລີທ້ຳຫຼາບເຂົ້າກໍເຫັນບ້ຳຊາຍ ບ່າວ ສາວທ້ຳຫຼາບໄປຮອດໄປເຖິງທີ່ນັ້ນ ເຂົ້າຈ໋ຳເອ້ັນຮ້ອງຂ່າວຂາຍຂອງວ່າ ເຈ້ົ້າ ລູກເຮ້ັຍມາຊຸ້ແກ້ວປັດຕູ້ອດ ອັນຄູນເຫ ຼ ືອຄູນເຍ ຼ ືອ ເຈ້ົ້າຫຼາບເຮ້ັຍມາຊຸ້ແກ້ວພີທູນ ເມ ຼ ືອຕ້ອນແມ່ ຕ ້ ຳຫາກຄູນແທ ້ ຳເລ ຼ ືອຕາຍຕ ້ ຳຫາກຄູນເຫ ຼ ືອຫຼາບມຸດນອດ ຕ ້ ຳ ຕາກຕາບປັດຂອດທ ້ ຳເຮ ຼ ືອນແລນາເມ ຼ ືອນ ັ ້ ນຝ ູ ງສາວຮ ານ ໃ ທແຂກເຂ ົ ້ າຫ ົ ວຫ ົ ກແຫກ ເລ ຼ ືອ (๙) ຈາວ ່ າ ໃ ອນ ໍ ລ ົ ວ ອ ານ ເ ຣ ຼ ືອ ແມ ່ ປ ້ າ ຂ ອງ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ຄ ູ ນ ຮ ອ ດ ຟ ້ າ ເ ລ ຼ ືອ ຕ າ ຍ ຂ ອ ງ ເຈ ້ ົ ້ າ ຄ ູ ນ ເ ຫ ຼ ືອ ຫ ຼ າ ບ ໃ ຮ ມ ເ ຮ ້ ົ ້ າ ຂ ້ ອ ຍ ຈ ັ ກ ຂ ໍ ດ ອ ມ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ເ ປ ົ ້ າ ຕ າ ຍ ໄ ດ ້ ລ ົ ວ ່ າ ດ ັ ້ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ລ ອ ດ ກ າ ຍ ເ ມ ຼ ືອ ໜ ້ າ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ແ ຕ ່ ນ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ ້ າ ຈ ໋ ຳ ໄ ປ ຮ ອ ດ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ແ ມ ່ ກ າ ດ ລ າ ດ ລ ີ ອ ັ ນ ຊ ຸ ້ ແ ລ ຂ າ ຍ ຄ ຳ ທ ້ ຳ ມ ວ ນ ມ ີ ທ ້ ຳ ຄ ຳ ປ ົ ວ ແ ລ ຄ ຳ ນ ິ ກ ຂ ະ ທ ້ ຳ ຫ ຼ າ ບ ບ ໍ ່ ອ າ ດ ຈ ັ ກ ນ ັ ບ ອ ່ າ ນ ໄ ດ ້ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ຼ ືອ ນ ັ ້ ນ ແ ມ ່ ກ າ ດ ລ າ ດ ລ ີ ລ າ ທ ້ ຳ ຫ ຼ າ ບ ເ ຂ ົ ້ າ ກ ໍ ຫ ຼ ງ ວ ເ ຫ ັ ນ ຝ ູ ງ ສ າ ວ ຮ ານ ໜ ຸ ່ ມ ນ ້ ອ ຍ ເ ຂ ົ ້ າ ຈ ໋ ຳ ເ ອ ້ ັ ນ ຄ ້ ອ ຍ ໆ ຂ ່ າ ວ ຂ າ ຍ ໂ ອ ນ ໍ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ລ ູ ກ ເ ຮ ້ ັ ຍ ມ າ ຊ ຸ ້ ຄ ຳ ປ ົ ວ ໄ ປ ພ ອ ກ ກ ິ ງ ຫ ຼ າ ບ ນ ັ ້ ນ ເ ນ ີ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ຫ ຼ າ ບ ເ ຮ ້ ັ ຍ ມ າ ຊ ຸ ້ ຄ ຳ ນ ິ ກ ຂ ະ ໄ ປ ທ ່ ຽ ວ ຄ ້ ານ ນ ັ ້ ນ ເ ນ ີ ສ ັ ງ ເ ລ ົ ່ າ ຢ ່ າ ງ ກ ົ ້ ມ ໜ ້ າ ກ າ ຍ ໄ ປ ນ ັ ້ ນ ເ ດ ເ ມ ຼ ືອ ນ ັ ້ ນ ຝ ູ ງ ສ າ ວ ຮ ານ ບ ໍ ່ ປ າ ກ ເ ຂ ົ ້ າ ກ ໍ ຫ ຼ ງ ວ ງ ວ ອ າ ກ ປ ້ ຸ ມ ເ ລ ັ ບ ຫ ົ ວ ວ ່ າ ໂ ອ ນ ໍ ຂ ້ າ ແ ກ ່ ຝ ູ ງ ລ ົ ວ ອ າ ເ ປ ັ ນ ເ ຈ ້ ົ ້ າ ສ ່ ວ ນ ດ ັ ້ ງ ຂ ອ ງ ແ ມ ່ ເ ຖ ົ ້ າ ຄ ຳ ແ ດ ງ ມ ີ ຄ ຳ ແ ພ ງ ແ ວ ນ ນ າ ກ ແ ທ ້ ນ ໍ ວ ່ າ ດ ັ ້ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ລ ອ ດ ໄ ປ ເ ມ ຼ ືອ ໜ ້ າ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ຼ ືອ ນ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ ້ າ ຈ ໋ ຳ ໄ ປ ຮ ອ ດ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ແ ມ ່ ກ າ ດ ລ າ ດ ລ ີ ລ າ ອ ັ ນ ຊ ຸ ້ ແ ລ ຂ າ ຍ ເ ງ ິ ນ ທ ້ ຳ ມ ວ ນ (๑๐) ມ ີ ທ ້ ຳ ເ ງ ິ ນ ຝ ັ ກ ແ ລ ເ ງ ິ ນ ບ າ ດ ເ ງ ິ ນ ລ າ ດ ແ ລ ເ ງ ິ ນ ສ ິ ງ ເ ງ ິ ນ ແ ປ ທ ້ ຳ ມ ວ ນ ບ ໍ ່ ອ າ ດ ຈ ັ ກ ນ ັ ບ ອ ່ າ ນ ໄ ດ ້ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ຄ ັ ນ ວ ່ າ ຝ ູ ງ ສ າ ວ ນ ້ ອ ຍ ແ ລ ບ ່ າ ວ ຮ ານ ທ ້ ຳ ຫ ຼ າ ບ ໄ ປ ເ ຫ ັ ນ ແ ລ ້ ວ ເ ມ ຼ ືອ ນ ັ ້ ນ ເ ຂ ົ ້ າ ໄ ປ ຮ ອ ດ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ແ ມ ່ ລ າ ດ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ລ ູ ບ ອ ິ ກ ອ າ ງ ລ ູ ບ ທ ວ ງ ແ ລ ້ ວ ກ ລ ່ າ ວ ວ ່ າ ໂ ອ ນ ໍ ປ າ ກ ໄ ດ ້ ເ ງ ິ ນ ສ ິ ງ ເ ງ ິ ນ ແ ປ ໄ ປ ແ ຂ ວ ນ ຄ ໍ ້ ອ ງ ແ ມ ່ ນ ວ ່ າ ໃ ຫ ້ ຮ ່ ຳ ຮ ້ ອ ງ ກ ໍ ແ ຄ ນ ດ າ ຍ ກ ໍ ບ ໍ ່ ມ ີ ສ ັ ງ ຂ າ ຍ ກ ັ ບ ແ ລ ກ ກ ໍ ທ ໍ ່ ແ ບ ກ ຣ ິ ມ ຈ ້ ອ ງ ມ າ ດ າ ຍ ແ ລ ນ າ ວ ່ າ ດ ັ ້ ງ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ລ ອ ດ ກ າ ຍ ໄ ປ ເ ມ ຼ ືອ ໜ ້ າ ເ ຂ ົ ້ າ ຈ ໋ ຳ ໄ ປ ຮ ອ ດ ໄ ປ ເ ຖ ິ ງ ແ ມ ່ ກ າ ດ ລ າ ດ ລ ີ ອ ັ ນ ຊ ຸ ້ ຂ າ ຍ ເ ຄ ົ ້ ອ ງ ຄ ຳ ທ ້ ຳ ມ ວ ນ ມ ີ ທ ້ ຳ ຕ ິ ບ ນ ວ ດ ບ ອ ກ ປ ູ ນ ຊ ອ ງ ພ ູ ແ ຂ ບ

ปา บ่อาดจักมับอ่านได้ทั้งแล ถับว่าฝูงสาวรามไปรอดไปเถิงแล้ว แม่ภาดลาดลิทั้งหายจิ๎งเล็นร้องฮ่าวอายว่า ไอบ่เจ้าลูกเรียมาซ๊ำบอกปูนไปต้อนสาวภอด เจ้าหายเรียมาซ๊ำติบบอดไปต้อนสาวจันทา เจ้าสิพิมพาเรียมาซ๊ำแอบปาไปต้อนผิวแก้ว ถับว่ามาซ๊ำแล้วข้อยจักอายถิภๆ หน่วย ๔ พันถำ ๕ พันถำ แลบา ว่าดั่งนั้นเมื่อนั้นฝูงสาวราม(๑๑)อาบม่วนเจ้าอ่วนอ้วนเลียจา ไอบ่เอยบะภาเรีย แม่เฒ่าภบ่มีอันซ๊ำฮอๆ เจ้าจอมทันมีแต่ไก่บถำตันหิวแพๆ มีแต่น้ำเต้า แถๆ [๑] แกมเถือท่ำจักถิ เอาเมือก้อมอ้าย ท่ำจักซ๊ำจ่ายอยๆจันพุ้นบา ว่าดั่งนั้นแล้วภ็ลอดพ้อมกันหิวสว่างๆแซวๆมาภนัก แล้วภ็เล้าภายเมือหน้าทั้งแล แต่นั้นเอิาจิ๎งไปรอดไปเถิงแม่ภาดลาดลิ อันซ๊ำแลฮายล้อแรแพภาสา ทัๆหายถือว่าร่ำมะบิ แลแพภาสาบ่อาดจักมับอ่านได้ทั้งแล เมื่อนั้นแม่ภาดลาดลิ จิ๎งหูงเอหันสาวน้อยสาวหนุ่มทัๆหายไปรอดไปเถิงในที่นั้นเอิาจิ๎งเล็นร้องฮ่าวอายว่า ไอบ่เจ้าลูกเรีย มาซ๊ำแพภุดตาบ เจ้าหายเรียมาซ๊ำแรจันดอภหาภ เอ็ยเว้ายากว่ายถาย ป่าฐู่เว้าหายห้อบ มาซ๊ำดอภถ้ำก้อบเมือๆจันแถ่เบิ เมื่อนั้นฝูงสาวรามหิวสว่างๆ เอ็ยภ็มาฮ่างว่าแท้บ่ ว่าดั่งนั้นแล้วภ็ลอดภายเมือหน้าทั้งแล แต่นั้นเอิา(๑๒) จิ๎งไปรอดไปเถิง น้ำบ่น้ำส้าง มีน้ำอันใสแลเป็นถิ มากนัก ถับว่าเอิาไปรอดไปเถิงแล้ว ภ็ลอดพ้อมกันลิ๎งไปอาบภ็เป็นอันเป็นใจดีอ่อยห่อย (เหมือนดั่งน้ำอ้อยแลน้ำตาบ)[๖] แลภินตามสุภะสำธาบแล้ว ภ็พ้อมกันกล่าวว่าไอบ่ น้ำส้างอันนี้แม่นว่าภินภ็เป็นอันแซบแลหอมเป็นดั่งน้ำอ้อยน้ำตาบ น้ำสับปิ น้ำอะหิ[๗] นั้นแท้ถิหลี แม่นว่าลิ๎งไปอาบภ็เป็นอันเป็นใจดีอ่อยห่อย เหมือนดั่งอาบน้ำส้างน้อยเมือๆอินนั้นแท้

---

๑ ใบลานจานก่ำฮูบ "น้ำเต้าแล้ๆ" หน้า ฉ ผูก ๗ มัด ๖

๖ ถำเว้าในอิๆเลับ ก่ายออกจากใบลานจานก่ำ ผูก ๗ มัด ๖ หน้า ภ

๗ ใบลานจานก่ำฮูบ หะหิ ผูก ๗ มัด ๖ หน้า ภ

ถือหู้แล ถับอ่าไพ่พิบไยหาหัวหูาย พ้อมกับลิงอาบน้ำหิ้นั้นแล้อ กำลวก
ภายไปเมื้อหน้าก้อยอันลำกับตามอิวะพายอันนั้นหั้นแล ส่วนถั่วอิวะ
พายอันนั้นกำเป็นอันราบรูงพูงงามเหมื้อนถั่วหน้ากองไฮ แต่นั้นไปพาย
หน้ากำลวกไปรอกไปเถิงป่าอ้อยหัวหูายมีมาก มีหัวอ้อยหิกอ้อยดำ
อ้อยขอก อ้อยพุงหัวมวนเป็นถั่วสวนอุกหิยางในสวันชั้นฟ้านั้นแล
ถับอ่าถึงหัวหูายหมายมีห้าวพระยา แลบิงชายบ่าวสาวกับหัวเสบายอา
มาถไปรอกไปเถิงแล้วกำลวกพ้อม (๑๓) กับไปถัดไปฟันเอาอ้อยหัวหูาย
ฝูงนั้นมากิน บ่อากจักหมิดสั้งได้หั้นแล เมื้อนั้นเอากำข้ำภายไปเมื้อ
หน้า กำจิ่งไปรอกไปเถิงป่าก้อยหัวหูายอันเกี่ยะถากเต้นไปในสองตาบ
ข้างหินทาง หิ้นั้นมีหัวก้อยติบ ก้อยง้าว ก้อยหะบิ ก้อยหมูสิ หัวมวน
อันมีเถือก่าบเถือ เจือยะเมื้อไปบ่อากจักบับอ่านได้ อันประกอบไปด้วย
หน่อยสุกหน่อยดิบ อันแซบหอมหวานบ่อบิงนัก แม่นว่าเอามากินหน่อย
ดูงกำอื่มงักแก้นแหน้นหัวใจมากบักหั้นแล แต่นั้นไปพายหน้าเอากำไปด้วย
อันลำกับหินทางหิ้นั้นกำลวกไปรอกไปเถิง ป่าพ้าว ป่าหมาก อันม้ามะบิ
ภาบบิยะมิกไว้มีมากบิงหนักหนา อันมีต้นอันต่ำอันเตี้ยบ่ใหญ่บ่สูง พ้อมยะ
หมานถับปื้นายปิกเอามากินได้หั้นแล ถับอ่าถึงหัวหูายไปรอกไปเถิงแล้ว
กำลวกพ้อมกับปิกเอามากิน แม่นว่าถึงแล ๑๐ แล ๒๐ พ้อมกับกินหน่อย
ดูงกำบ่หมิดบ่สั้งแหัดีหู้แล แต่นั้นไปพายหน้าเอาจิ่งไปรอกไปเถิงสวน
ผักหัวหูาย (๑๔) มีผักกาด ผักชี ผักบ่อ ผักหูม ผักหอม มีมากบ่ไร้บ่
ปากมีมากบิงหนักหนา เอากำพ้อมกันไปหูกไปว่างเอามากินกำมีอิสสะอัน
หวานหอมมากนัก แม่นว่าสองถึงสามถึงพ้อมกับกินหิวดูงกำบ่หมิดบ่สั้ง
หั้นแล ถัดนั้นไปพายหน้า เอาจิ่งไปรอกไปเถิงสวนหมากอื หมากเกา
หมากถ่อ หมากแปบ มีมากบ่ไร้ปาก ทุกสิ่ง ทุกอัน
ถัดนั้นเอาจิ่งไปเถิงป่าหมากมี้ หมากม่วง หมากหูอก หมากไฟ
อันเต้นไปในหินทางหิ้นั้น บ่อากนับได้แล ส่วนถั่วหมากม่วงหัว
หูายฝูงนั้น มีหน่อยอันใหญ่หำช้าหำบุงหำปัง แม่นว่า ๔ ถึง ๕ ถึง

พ้อมกับกิบกำบ่ำหมิดบ่สั้งทั้นแล แม่นอ่าหมากมี้ทั้งหลายฝูงนั้นกำดี อันมีหน่อยใหญ่ทำเล้าทำเยัง ในเมื่อถิบทั้งหลายมากินร้อยถิบกำบ่ำหมิดบ่สั้งทั้นแล ถัดนั้นถิบทั้งหลายกำพ้อมกันไปพายหน้ากำลอดไปรอดไปเถิงฉะพังอ้างโบกอะธะนีอันบ่ำลวงกว้างได้ ๔ วาลวงเลิกได้ ๕ วาอันพำเพ้งเต้นไปด้วยน้ำผึ้งน้ำมีมอันแฉบหอมหวานมากนักถิบทั้งหลาย (๑๕) กำพ้อมกันไปเอามากินบ่อากจักหมิด จักสั้งได้ทั้นแลถัดนั้นถิบทั้งหลายกำพ้อมกันไปเมื่อหน้ากำลอดไปรอดไปเถิงฉะพังอ้างโบกอะธะนีอันบ่ำๆ อันพำเพ้งเต้นไปด้วยน้ำอ้อยน้ำตาลทั้งมวลเป็นอันแฉบหอมหวานมากนัก ถิบทั้งหลายกำพ้อมกันไปตักเอามากินกำบ่ำหมิดบ่สั้งได้ทั้นแล ถัดนั้นถิบทั้งหลายจิ่งไปรอดไปเถิงฉะพังอ้างโบกอะธะนี อันบ่ำๆอันเต้นไปด้วยน้ำสับปีน้ำอะทิ[๑] ทั้งมวลอันหอมหวานมากนักถิบทั้งหลายกำพ้อมกันไปตักเอาน้ำมากิน กำบ่ำหมิดบ่สั้งได้ทั้งมบ่อมบ้ำเต้นปู่เหมือนถั่งเก้านั้นแล เมื่อนั้นถิบทั้งหลายกำพ้อมกันไปเมื่อหน้า กำจิ่งไปรอดไปเถิงฉะพังอ้างโบกอะธะนีอันบ่ำๆอันเต้นไปด้วยน้ำแจ่วทั้งหลาย อันมีน้ำแจ่วส้ม แลน้ำแจ่วเค็ม น้ำแจ่วผักอันแฉบหอมบ่ำๆนัก แม่นอ่าถิบทั้งหลายเอากำพ้อมกันไปตักเอามากินกำบ่ำหมิดบ่สั้งได้ทั้นแล เมื่อนั้นถิบทั้งหลายกำพ้อมกันไปเมื่อหน้า กำจิ่งไปรอดไปเถิงสวนดอกไม้อันบ่ำๆอันเต้นไปด้วยดอก มี ปีทั้งมวลอันเกิ่งระดาดเต้นไป (๑๖) ในสองตาบข้างทิมทางที่นั้น บ่อากจักนับอ่านได้ทั้นแล เมื่อนั้นถิบทั้งหลายหมายมีบ่าวชายสาวบ่าวเป็นถ้น เอากำพ้อมกันไปเกับเอาดอกสามปีในสวนที่นั้นมาทัดทะถิๆ เพื่อว่าจักให้มีรูปโสมอันดีงามแล้วกำลอดไปเมื่อหน้าทั้นแล เมื่อนั้นถิบทั้งหลายกำไปรอดไปเถิงสวนดอกก้านอันบ่ำๆ อันเต้นไปด้วยดอกก้านเหลืองดอกก้านแดงๆ บ่อากจักนับอ่านได้ทั้นแล เมื่อนั้นถิบทั้งหลายกำพ้อมกันไปเกับเอามาทัดทะถิๆทุกถิบๆแล้วเอา(กำ)กล่าวเชิงกันว่าโอบ่อันนี้ต่างมะหาดแท้บ่ำ ดอกเค้าชื่นฟุ่มฮ่วม ดอกธามชื่นฟุ่มหลาย มารอกแล้วทัดดอกก้านเหลืองแท้บ่ำ อีลุๆแล้ว

---

๑ ในลานจานกำฮูป "น้ำ ทะทิ" หน้า ๑๐ ผูก ๒ มัด ๖

ขาวถือผักกาว อีตาแขวัดว่าถือหมากเบี้ยน้อยเอี้ยเตี้ย พูงปายบางร่างถ้าง บางหมูหอกข้อยเรียวว่าถั่งนั้นแล้วกพ้อมกับหัวมากนัก กลวกภายไปหน้า หั้นแลแต่นั้นเจ้าจิ๊งไปรอดไปเถิงป่ากอกเกดหัวหูาย อันเจ๊อยะเมื่อไปใน สองตาบข้างหินหางหั้นมากนักถับว่าเอาไปรอดไปเถิงแล้วเอาจิ๊งไปเอา (๑๗) มาหักหอิงทุกถิ่งๆแล้ว (บางพ่อๆเอาเหนับหูถ้างาม บางพ่อๆถือ ไปตามถิ่มกิ่น เลียเปื้อๆปิ่นชุมธิกกมีแล เมื่อนั้น)๑ เอาจิ๊งไปเมื่อหน้า กำ จิ๊งพากับไปรอดไปเถิงป่ากอกขุนฟูมกอๆอูมขูม ไอภาบงามไสพาบ หอมถิ่มากนักแล้วเอากำพากับห้องว่าไอบำ ดอกขุนฟูมบางแบ่งหอมทุก แห่งแถมหางบ่จืดจาง ร่องเร้า เมื่อยามเช้าออนซอนแท้บ่ว่าถั่งนั้น แล้วกลวกพ้อมกับไปหน้าหั้นแล แต่นั้นเอาจิ๊งไปเถิงป่าดอกดาวเรืองๆ มีผิวเหื๊อๆงามบิๆ น้อยอีๆขีๆชุมรื่น๒ เต้นวิๆกิดขิอะพาบนั้นแล (แต่นั้นเอาจิ๊งพ้อมกับไปเกับเอามาร้อย เป้นรอดถ้างามแล้วเอาจิ๊งพ้อม กับหักหอิงเป้นอันถืออันๆงามมากนัก)๓ แล้วกลวกภายไปเมื่อหน้าหั้นแล เมื่อนั้นเอาจิ๊งไปรอดไปเถิงป่ากอกจำปาแดงๆ ดอกจำปาเหื๊อๆดูรุ่งเรืองๆ บิๆบ้อยบางแบ่งสอ้ยไสพาเอาจิ๊งไปเกับเอามาลวดร้อย หมู่สาวน้อยหัก หอิงเลียปละสิงเอ้ป้อๆใหั้ถืกต้องใจชาย มีเหื๊อหูาบหอมบิๆมีทุก สิๆขิอะพาบกมีแล เมื่อนั้นเอาจิ๊งไปรอดไปเถิงป่าหมากก่อๆ อัน มีดอกอันหอมหิ่วไพพะบอม ดูหูาก เอาจิ๊งเอ็นสาวเอ้าดอมกับว่า๔ ไอบำถิบบิๆชายพ่ำแม่ล้ๆงเหมือนถั่งดอกหมาก (๑๗) ก้ๆงไรยหอม เลีย ปากดอมถิดล้อ เป้นถั่งดำก่องเอ้าขิมใบแลบำ ว่าถั่งนั้นแล้วกพ้อมกับ ไปพาบหน้ากลวกไปรอดไปเถิงป่ากอกถัดเถ้าบางเมื่อเช้าไสมสิกูหอมถิบิๆ

---

๑ คำเว้าใบอิๆเลับ ก่ายออกจากใบลานจานก่ำ หน้า ๑๖ ผูก ๗ มัด ๖

๒ ใบลานจานก่ำอูน "ชุมธิก" หน้า ๑๖ ผูก ๗ มัด ๖

๓ คำเว้าใบอิๆเลับ ก่ายออกจากใบลานจานก่ำ ผูก ๗ มัด ๖ หน้า ๑๓

๔ ใบลานจานก่ำอูน "เอาจิ๊งเอ็นปากเว้าดอมกับ" หน้า ๑๓ ผูก ๗ มัด ๖

ข้อยถึกรอกพระต่อนซ้อยพายหูวังใจเล้าเป้นสิ่งสังเกื่อๆหน่า ภ้จ่าไป
เมื่อหน้า บ้าถึกเมื่อหูวร้องไห้ เพื่อว่าหอมดอกไม้แถมหาง
ใบไพขอวๆร่องเร้าภ้มีแล แต่นั้นไปพายหน้า เอิาภ้จ่าเอ้าไปรอกไปเถิง
ป่าดอกอารอน มีเต้นสวนบ่ไร้หอมชอกใช้บ่างหนักหนา เอิาจ่าไปเอิา
มาหัดหอิงทุกถ้นๆ แล้วภ้ลอดภายไปหน้า ภ้จ่าไปรอกไปเถิงป่าดอก
-ภระดอม มีกิ่นหอมทุกแห่งเหมื่อนถ้งถ้นตั้งแต่งถิงามภ้มีแล แต่นั้น
เอิาจ่าไปรอกไปเถิงป่าดอกไฮ่เบิาหอมร่องเร้ายามแลง ตาล่ำแยงงาม
บ่างมีทุกสิ่งอิอะพามภ้มีแล แต่นั้นไปพายหน้าเอิาจ่าไปรอกไปเถิง (ป่า)
ดอกจิ่กเต้นพะบ้า ป่าดอกธ้งเต้นหางกว้าง "เต้นป่าขว่าง"๑ พ่างไพเอิา
ภ้ล่างแลไปพาย (๑๙) หน้า ถึกรอกแม่ก่ำพ้าพายหูวังภ้มีแล แต่นั้น
ไปพายหน้าเอิาจ่าไปรอกไปเถิงป่าดอกพันมะหาป่าดอกภูก ป่าดอกดาว
เรื่อๆ ป่าดอกจำปาขาว ดอกจำปาแดง ดอกจำปาเหื่อๆ ดูเรื่อเรื่อๆ
บ่างบ้อยบางแบ่างชุ้ยบ่ไสพา เอิาจ่าไปเภ้บเอิามาหัดหอิ่ง เลี้ยปละสิ่ง
เอ้ป้อๆ ไหบ้ถึกต้องใจชาบมีเหื่อหูายหอมบ่าง มีทุกสิ่งอิอะพาง
ภ้มีแล เมื่อนั้นเอิาจ่า(ไป)ลำดับอันแลถืนจ่าไปรอกไปเถิงเมื่องวงจันล้าน
ช้าๆ ลิ่งเหนังท่างนากว้างสอบวอบ ลิ่งล่ำถอบสุด "ผูมพ่ำ"๒ ลางถ้นถึก
รอกฮู้ พายหูๆลางถ้นถึกหมายชัง ไหบ้างบ่กล่าวต้างปากเมื่อ เหต
ว่าหางไภเหื่อลืมแม่เป้นที่อึกเมื่อยแท้ เถ้นหางภ้มีแล ถ้นว่าพระ
ยาจันทะเสนาแลม้ามะนีภาบ เอิาลิพิมมะหินละโยหาไปรอกไปเถิง
ท่ำภางท่างนาที่นั้นแล้อ ภ้ลอดพาภันจอกเชิาปู่ที่นั้นหั้นแล เมื่อนั้น
ม้ามะนีภาบจ่างนิธะมิก เป้นผาสากแลตูบผามหั่งมวน เพื่อให้เป้น
ที่จอกเชิาแก่ถ้นหั่งหูาย (๒๐) ภับพระยาจันทะเสนาเป้นต้น แล้วม้า
มะนีภาบจ่างบอกเต้นขุนเสนาหั่ง ๕ ภับหั่งไพ่พิมโยหาอันมากับดอมต้น
ฉิ หมื่นนั้นเอ้าเมื่อเมื่องเสิ่งก่อน เหตว่าเอิาได้พักพาภจากลูกผู้เรือน
ชาบเหิ่งนางหั้นแล ถ้นว่าม้ามะนีภาบบอกเต้นห้างดาบ่ธะบวนแล้ว
ขุนหมื่นหน้าจ่าไปขาบลาพระยาจันทะเสนาว่า ข้าแก่มะหาธาชุเจ้า
บัถ้ ฝูงข้าหั่งหูาย จักเอิาลิพิมมะหินละโยหา อันเป้นลูกบ่าว

---

๑ ถวนเป้น "เต้นป่าภว้าง"

๒ ถวนเป้น "ผอมพ่ำ"

แห่งผู้ข้า เมังเสัง[๑] ก่อนก่อข้าแล ถับว่าผู้ข้าเมือธอดแล้วผู้ข้า
ก่จักไปฮาบทูบพระยาลูกเขียมะหาธาตุเจ้า เพื่อให้แต่งแปงถิบ
หัวซ้ายมารับเอาบาตหัว ๑ ก่อข้าแล เมื่อนั้นพระยาจึ่งฮานว่าเอิ๊ๆ
ถับว่าท่านหัวซ้ายมักใส่ปากเมือ ก่จึ่งพากับเมือเสังก่อนนั้นเทิ้น ว่า
ด้งนั้นแล้วขุนหมื่นหน้าจึ่งเลิกลาลิงไป เถิงเรือผาสาดแก้วซะเพิาคำแล้ว
ขุนหมื่นหน้าจึ่งเอิ้นสั่งสาวน้อยสาวราม อันมาสิ่งบาตทิ้นั้นว่าค่อยปู่ถิ
เบี้ฝูงสาว (๑๑) รามหนุ่มน้อยพี่จักค่อยถาดถิ้นเมือ ป่าได้มีซ้ายเถื่อ
เกาะก้วอ ให้เจ้าเมือปามอ้ายในเรือนแด่เบิ เอิ๊ๆค่อยไปถิเบี้ขุนหมื่น
หน้าถิ่งบาง ถับว่าเมือเถิงบางในห้อง ป่าได้ลืมเสังน้องผิวผางถึด
เมื่อเราหงอหางปางก่อน เราก่จักใส้อ่อนปันกัน บัดนี้พระจอมทัน
หน่ำท้าวมาเถิงป้าวเรือนเมัง ป่าปันเปังลืมน้องแด่เบิ เอิ๊งว่าด้งนั้นแล้ว
เอิากให้แจ้วๆถอมกัน สูงเบือองบันมีก้องเหมือนด้งจักจั้นร้องเถื่อน ฝู
ฝูงสาวรามใต้ต่ำพี่ จักเมือเว้าพ่ำมาใอมเจ้าถิ่งกินจูมถ้อง พี่จักมา
เอิาน้องบ่ำบานแลบา ถับว่าเอิาสั่งลากับสันนั้นแล้ว เรือผาสาดแก้ว
ซะเพิาคำก่ลอดย้ายออกไป ฝูงบิ่าไอสาวแอกก่อิกแตกม้างแถ้นเถื่อๆ
บ่าวไทเมือๆบินน้อยพี่จักเมือบามน้อยถืนมาดอกเบิ เอิ ๆ ว่าด้งนั้นแล้ว
เรือผาสาดแก้วซะเพิาคำ ก่ซะเถ้กเมือเมือๆบ่มีบานทั้นแลถับว่าเมือเถิๆ
แล้ว เอิากำลอดแตกภระจักระจายเมือหาป้าวเรือน ทุกแห่งทุก
พายก่ห่ำบังแต่เรือผาสาดแก้วซะเพิา (๑๑) คำกับหัวม้ามะนิภาบต้อ
ดงอ เจ้าจึ่งซะเถ้กไปสู่ผาสาดแห่งถินแล้ว เจ้าก่ปู่วามสุภะสำธาน
แห่งถินทั้นแล เมื่อนั้นขุนเสนาทั้ง ๕ พ้อมกับเมือฮาบใหว้พระยา
ลามมะลาด กับทั้งเจ้าอุมมธาด[๒] ท้าวพระลักว่า เหวะฝูงข้าใหว้
มะหาธาตุเจ้าทั้ง ๑ บัดนี้ฝูงข้าหัวซ้ายก่ไปใอมเอาบาตหัวสองถือว่า
บาตคำซาวแลแอกใส้ ถับว่าฝูงข้าหัวซ้ายใอมเอาได้แล้ว ก่ลอดพา

---

๑ ถวนเป้น "เมือเสัง" ตามใบลานจานก่ำ หน้า ๑๗ ผูก ๒ มัด ๑

๒ ถวนเป้น "อุปธาด"

ภับเอิาบาๆมาเถิาท้าบาท้ำนี้แล้วภ่อข้าแล แม่บอ่าพระยาจับทะเสบา
ภับท้าบาๆพิมมะเสบ ภ่อเอิาไผ่พิบโยทามาสิๆลูภติบภับถอมฝูๆข้าท้า
ฐ๊ายมาภบัภ ภ่อลอดพาภับเชิาปู่ในจำบักสาบจอดภาๆท้าบาภับถอม
บาๆท้า ๖ ในท้าบั้บทั้บแล เมื่อบั้บพระยาลามมะลาดภับท้าเจ้าอุมมะ
ลาด เจ้าพระลักได้ยิบขุบหมื่บหบ้าภล่าวอ่า เอิาบาๆท้าสอๆมารอด
แล้อ อ่าดั่บบั้บเจ้าท้าสอๆภ่มีใจอับชิมชื่บยิบดีมาภบักแล้อเจ้าจิๆภล่าอ
อ่าดูธาท่าบอับเป็บหมื่บหบ้า แต่ๆตาๆติบเธิาพระอิๆในเมื่อท่าบเอิา
ลิพิบมะหิบละ(๒๖)ไยหาไปภล่าอต้าบโอมเอิาบาๆแต่เก้าตาบต่ำเท้ามาเถิๆ
ในภาละบัดนี้ท่าบท้าๆฐ๊ายบ ภ่บังล่อยปู่ทุภๆถิบบ่มีใผเป็บภังอิบแลโสภ
เส้าถั่งลือ เมื่อบั้บขุบหมื่บหบ้าจิๆขาบถำพระยาท้าสอๆพี่บ้องอ่าเทอะ
ฝูๆข้าไทอ้ามะหาธาดุเจ้า ในเมื่อฝูๆข้าท้าๆฐ๊ายอับเป็บเสบาท้า ๕
ภับท้าฝูๆไผ่ฟ้าแลไยหาอับไปโอมบาๆ มาในภาละบัดนี้ภ่บ่มีใผเป็บพยาภ
แลโลถา ภ่เพื่อบุบพระธาดุาท้า ๖ อิๆพี่บ้องไปโปภ๑ เก้าจำหัอ
ภ่ข้าแล บัดนี้ฝูๆข้าท้าๆฐ๊ายภ่เอิาบาๆมาไอ้ ในภาๆท้าบาท้ำบั้บแล้อแล
เจ้าภูจักแต่ๆบุถละผู้ใด ไปแทห่แทบเอิาบาๆมา ภ่จิๆแต่ๆผู้ใหม่ไป
ภ่ข้าเท้ำ อ่าดั่บบั้บแล้อขุบหมื่บหบ้าเลิภลาท้ำเมื่อหาป่าอเรือบแห่ๆ
เอิาท้า ๕ ถิบบั้บทั้บแล เมื่อบั้บพระยาจิๆบอภเติบพอภบ้อยสอๆถิบ
อ่าดูธาท่าบท้าสอๆอับเป็บพอภบ้อย บัดนี้ขุบเสบาท้า ๕ ภ็ไปภล่าอต้าบ
โอมเอิาบาๆถำชาอะแลแอดได้ มาไอ้ในจำบักสาบจอดภาๆท้าบาท้ำบั้บ
แล้อ บัดนี้ภูพระอิๆภ่จัภ (๒๔) ได่แทห่แทบเอิาบาๆท้าสอๆมาสู่ผา
สาดในอับนี้แล ท่าบท้าสอๆจิๆไปตีถ้อๆร้อๆป่าอ ไทห้สาอบ่าอยิๆ
ชาบท้ำฐ๊ายไปรับต้อบแทห่แทบบาๆท้าสอๆ มาป่าช้าป่าบาบเท้าอับเท้ำ
ถับอ่าพระยามีพระธาดุอาดยาสับบั้บ แล้อพอภบ้อยท้าสอๆภ่บายเอิา
ถ้อๆหม่วยไหญ่ มีประหมาบอ่าได้ ๆ ภ่าแล้อมับจิๆลิๆจาภผาสาดไป
๕บยอีม้า เต้บแล่บไปตีถ้อๆร้อๆป่าอท้ออๆท้าบอบ "ถ้อยประภาบถั่ๆ

---

๑ ไปภ ผิด ปิภ จิๆถิภ

ນັ້ນແລ້ว [๑] ເຂົາກໍພ້ອມກັນປຣະດັບປຣະດາເບື້ອຕົນໃຫ້ດີ ໃຫ້ງาม ນาภนักแล้ว
ເຂົาກໍพ้อมกับโหฺตฺ้วเข้ามา ตัมฆ่อวคุ้มแห่ว่พระยา เป็นอันมืดมิบอิบ
ทะภาบมาภนัก เป็นดั่งจักไปเอาขุบปาฺตฺวา ในระดูเดือบ ๖ บั้ บ
แล ดับว่าตินท้าฺตฺายบิวชายสาวบ่าว มาโรมกับหมิดส้วแล้ว
พระยาจิวเอิ้บเอาเจ้า อุมมะธาด [๒] ท้าวพระลักมาสู่สำบักแห่ว่ตินแล้ว
พระยาจิวจูวแขบน้อวแห่ว่ตินลิวจาภผาสาดสาวไปสู่ห้ำหน้าถอวแล้ว ดิบ
ท้าฺตฺายจิวเอิายิวยาบถาบหามมารับพระยาท้าสอวพี่น้อวทั้บแล เมื่อ
บั้บพระยา (๖๕) ลามมะลาดตินเป็บพี่ ภ่ะเด็ดยอ๋ยาบถ่ำ อับประดับ
แล้วถ้วบแก้วท้าฺมอบ แล้วเขาภ่ลอดหามพระยาไปภ่อบหั้บแลเมื่อบั้บ
เจ้าอุมมะธาดท้าวพระลัก ภ่ะเด็ดขึ้บยอ๋ยาบถ่ำแล้ว เขาภ่หามไปตาม
หฺ้วพระยาลามมะลาด อับเป็บพี่ชายหั้บแล เมื่อบั้บบิวชายสาวบ่าว
ท้าฺตฺายเขาภ่ใหฺตฺ้วไปตามหฺ้วพระยามาภนักหั้บแล เมื่อบั้บพวดบ่าว
หมุ่มท้าฺตฺาย อับเป็บใหแห่แทบท้าฺมอบ เขาภ่เอาถับริ่มแลภิดภับท้า
เสดตาสักพาบตาอับไปภ่อบ พระยาท้าสอวพี่น้อว แล้วฝูวหมู่บ่าว
หมุ่มแลสาวบ้อยท้าฺตฺาย เขาภ่พ้อมกับถืถับริ่มโหฺตฺ้วออกไปแล้ว ภ่
ลอดไปเถิวภาวท้าบาบ่มีบาบหั้บแล เมื่อบั้บพระยาจับทะเสบาภ่จิวเหับ
ถับริ่มถับภิด แห่ว่เจ้าท้าสอวพี่น้อว ภับท้าบิวชายบ่าวสาวท้าฺตฺาย
โหฺตฺ้วเข้ามาหาตินมาภนัก เป็บดั่วดอภเหัดบิด แลเหัดขาวออภใบ
ขอบแลตำบั้บ พระยาจิวบั่บมื ชุ๊บอภบาวถ่ำชาวแลแอดใส้ อับเป็บลูภ

---

๑ ปู่บ่อบบี๊บาวทีผู้ภ่ายฆูบตีภในใบลาบจาบภ่ำฆูบต่ไปบี๊: "ด้วยถ่ำว่าดูธาท่าบท้าฺตฺาย อับเป็บบิวชายสาวบ่าวอับปู่ในเมืวาทีบี๊ท้าฺมอบท่าบท้าฺตฺายเรีย จิวประดาเบื้อตินใหฺ้ ดีใหฺ้วามเหมือบดั่วบาวฟ้าบั้บแล้วแล มาโรมกับในธาชุถอวตฺวาแห่ว่พระยาในวับบี๊ ป่าช้าป่าบาบบั้บเบิพระยาเจ้าจักเอิาบ่าวสาวในเมืวาทีบี๊ ไปเอ้ป้อวอัดแอ่วบ่าวสาว ไหแขก เมืวาฆุบฆอมพุ้บ ว่าด้วบั้บพวดบ้อยท้าสอวภ็เอาแส้ฟาดม้าถืบมาหั้บแล เมื่อบั้บบ่าวสาวท้าฺตฺาย อับมีในเมืวาทีบั้บได้ยิบพวดบ้อยท้าสอวขึ้บขี่ม้ามาบอกเถิบ สับบั้บ เขาภ่มีใจมักใส่ปากเหับบ่าวสาวไหแขกมาภนัก แล้วเขาจิวต้วบจาละจาเชิวภับไปมา ว่าดูธาชาวเราท้าฺตฺายเรียบัดบี๊พระยาภ่มักใส่ จักเอิาเราท้าฺตฺายไปอัดแอ่ว ไหแขกฆุบฆอม ว่าด้วบั้บแท้ดาย บัดบี๊สาวไหเมืวาภ่จักได้เหับบ่าวไหแขก แม่บว่า บ่าวไหแขกภ่จักได้เหับสาวเมืวาเท่อบี๊แลบ ว่าด้วบั้บแล้ว" ผูภ ๗ มัด ๖ หบ้า ๖๓-๖๔

๒ ถอบเป็บ "อุปธาด"

สาวแห่งตินว่า (๔๓) ดูธาเจ้าลูกธักท้าสอง ส่วนถ้ำท้าวพธะลักพธะลาม อันเปันผัวแห่งเจ้านางท้าสองมาแล้วพุ้นเบิ เจ้าท้าสองจ้ำล่ำลิงดูภพ่ำเท็น ส่วนถ้ำเสตาสักพานตาวัน อันถินท้าทูาย ภ้ำบ้ำแล้วแล ทามมาก่อนนั้น รอยว่าแม่นท้าวพธะลักพธะลามบ่ สิงใสชุะแล ว่าถ้ำนั้นเมื่อนั้นบิงชายสาวบ่าวท้าทูายอันเปันขุนขอมไท แขกนั้น เขาภพ้อมกันล่ำลิงดูทุกถินๆ แล้วภพ้อมบ้ำปู่เปันพัก เปันถันลงชุ้องชุ่อว่ายหน้าต่ำหินทาง อันเปันเจ้าท้าสองจัก เข้ามานั้น เปันถ้ำถินน้อยถินหนุ่ม บิงชายท้าทูายอันบ้ำปู่ในผานบุนนั้นแล ส่วนถ้ำนางถ่ำชาวแลแขกไถ้ นางท้าสองภพ้ำปู่ในหิ้จิมใก้แม่แห่งติน อันแภวบ[๑] เปันพักสูงจักสบ่อย เพื่อใหถ้ถินท้าทูายธู้แจ้งว่าเปันลูกสาวพธะบาทั้นแล เมื่อนั้นส่วนถ้ำบ่าวน้อยบ่าวธรามท้าทูาย อันเปันพวกไท เมืองท้ามวน เขาภถ้ำลิงแลเทันสาวน้อยสาวธรามไทแขกท้าทูาย อันพ้อมกันบ้ำปู่ในผานหินนั้น เปันอันผู้ถีผู้งามมากนักสันนั้น เขาภพ้อมกันติบมือแล้ว (๔๗) แลไรหือไรร้องเข้าไปหาสาวไทแขกมากนักทั้งแล แม่นว่าบ่าวน้อยบ่าวธรามท้าทูาย อันเปันพวกไทแขกท้ามวนภถิ เขาภเทันสาวน้อยสาวธรามไทเมืองเปันอันผู้ถีผู้งามมาก เขาภพ้อมกันติบมือแล้วแลไรหือไทร้องมากนัก มีสงๆอันสนั้นเมืองนับเข้ากันเปันถ้ำแผ่นถินจักทูบหิ้มลิงนั้นแล เมื่อนั้นถินท้าทูายภ่ำทามท้าวพธะลักพธะลาม เข้าไปเถิงตินขั้นใดจำนักสางจอก แล้วนางถ่ำชาวแลนางแขกไถ้ ภ่ำเทันท้าวพธะลาม แลท้าวพธะลักท้า ๒ พี่น้อง มาเถิงตินขั้นใดจำนักสางจอกท็นั้น นางท้าสองภพ้อมกันลุกออกไปรับ บ่มีนางทั้งแล ถันว่านางท้าสองออกไปรอดแล้ว ถือว่านางถ่ำชาวภบายเอาแขนท้าวพธะลาม จูงขึ้นมาชักไช้ นางแขกไถ้ภบายเอาแขนท้าวพธะลัก จูงขึ้นมาบ่มีนางทั้งแล ถันว่านางท้าสองจูงแขนเจ้าท้าสองขึ้นมาเถิงเสื่อสาดอาดสบา อันเปันหิ้จิมใก้พธะบาจับทะเสบา แล้วเจ้าท้าสิ้ภพ้อม

---

๑ ถวนเปัน "แภน" (เบิ่งอัจนานุกมพาสาลาวของกะซวงสึกสาท็การ หน้า ๙๖)

ภับ (บ้า) ปู่ในที่นั้นแล้ว นางทั้งสองจึงพ้อมกับบอกถั้นตินมี ถือว่า ที่เจับที่เมื่อยแห่งผิวติน (๖๒) บ่ระบวนแล้ว นางทั้งสองจึงพ้อม กับลุกไปเอาน้ำเต้าถังที่เต็มด้วยน้ำบ่น้ำส้าง มาถวายแก่เจ้าทั้ง ๖ แลถิน แลหน่อยแล้วนางทั้ง ๖ ก่ซ้ำไปเอาขันหมากจิบพูอันมาถวายแก่เจ้าทั้ง ๖ แลถินแลขันแล้วนางทั้ง๖ จึงพ้อมกันทักหมายด้วยปะธิบายหลายประ ภางต่างๆ ว่ามาถึงสบหาผิวแก้ว ขามเมื่อใดถากแถ้วจากอวนน้องก่ลิ้ม เชยวนหือใหก่เพื่อพากแก่นให้ผิวขอัน บักนี้บุนจอมทับถ้ำขู้น้อง จึงบ่าง ขิดคู้มาหาก่มาเถิงถ่ำตาผิวแก้ว บักนี้น้องก่มารอดแล้ว ถ่อบปู่สวัส สะดิก่ข้าเท็น เมื่อนั้นท้าวพระลักจึงไขถำถาม ท้าวพระลามจึงขาน เมังแก้วว่าเอิง ข้อบก่มารอดแล้วบางเรีย เปันแต่บุนพี่เถียเทับน้อง เจ้าจึงพักพากท้องเถินมา บักนี้สองพิมพาเมังแก้ว เจ้าก่มารอด แล้วถ่อบปู่สวัสสะดิก่พี่เท็น ว่าถ้วนั้นแล้ว นางทั้งสองก่เลิกลาไปหา ที่ปู่แห่งตินทั้นแล เมื่อนั้นท้าวพระลาม จึงบ่มีไหว้พระบาจับทะเสน บาว่า เหวะข้าแก่มะหาราชเจ้า ทั้งสองอันเปันพ่แล (๖๗) แม่ เจ้าภูบังถ่อบหอมไพ่ฟ้าข้าไหมาเถิงฝูงข้าทั้งหลาย ด้วยวุดหีสวัสสะดิก่ ข้าลี เมื่อนั้นพระบาจับทะเสนา ขามว่าดูธาเจ้าลูกธักทั้งสอง ส่วน ถ้างเราพ่ อันปู่ในเมืองขุนขอมที่นั้นก่ดี เราพ่ก่มีใจอันถืกธอกถืกเถิง เจ้าลูกธักทั้งสองมากนัก เราพ่จึงได้เอานางทั้งสอง มาสิงให้แก่เจ้า ทั้งสอง ในที่นี้เราพ่ก่บังถ่อบปู่สวัสสะดิ ก่พ่แล ท่ว่าเจ้าลูกธักทั้งสอง สเวียธาดบ้านเมืองในที่นี้ ก่บังถ่อบปู่สวัสสะดิก่พ่ลี เมื่อนั้นท้าวพระลาม จึงขานว่า ข้าแก่พ่เปันเจ้า ในเมื่อผู้ข้าปู่สเวียธาดบ้านเมือง ที่นี้ก่ บังถ่อบปู่ถิบ่มีไพบไพอินตายอันใดอันบ่างมาถึกต้อง เพื่อว่าบุนเจ้าภูมา ปิกเก้าง่ำหัวนั้นก่ข้าแล บักนี้เพื่อข้าทั้งสองก่พากันมาไหว้สาอันหาพระ บาพ่ เพื่อว่าจักขอเอานางทั้งสองเมื่อสู่ผาสาก ขอให้มะหาราชเจ้าจึง ภูบาก่ข้าเท็น เมื่อนั้นพระบาจับทะเสนาจึงขานว่า ดูธาเจ้าลูกธักแก่ พ่ บักนี้เราพ่ก่จักขอดอมเจ้าลูกธักในอันนี้ก่อน (๗๐) ก่พ่เท็น ถันว่า

ເຖິງວັນໜ້າເຊົ້າແລ້ວ ເຮົາກໍຈັກໄປສົ່ງໃຫ້ແກ່ເຈົ້າລູກຮັກບໍ່ມີບາບກໍໜໍ່ແລ ໃນເມື້ອ
ເຮົາພໍ່ລຸກແຕ່ເມື້ອງໆຂຸນຂອມນາກໍເປັນອັນເຫົ່ງຫາບໜັ້ນບາບນາກນັກ ບັດນີ້ເຮົາ
ພໍ່ນັກໄຄ່ຈັກໃຫ້ຍິງຊາບສາວບ່າວໄທແຂກແລໄທເມື້ອງຊິນຊຶ້ນຍິນດີກັບດ້ວຍກັບຈັກ
ຊະເຫຼ ັກສນ່ອຍແລ້ວເຮົາພໍ່ຈົ່ງຈັກພາ:ຂົ້າເມື້ອເມື້ອງຂຸນຂອມທັ້ນນັ້ນກໍໜໍ່ແລ ວ່າດັ່ງ
ນັ້ນທ້າວພຣະລາມຈົ່ງຂາບວ່າຄັນວ່າມະຫາຣາຊເຈົ້ານິພຣະຣາຊອາດຍາສັນນັ້ນຝູງ
ຂ້າທັ້ງຫຼາຍກໍຈັກພາກັນຢູ່ຫັ ນນ່ວນຊຶ້ນ ງັນກັບດອມມະຫາຣາຊເຈົ້າ ໃນເມື້ອ
ວັນໜ້າເຊົ້າຈົ່ງຈັກພາກັນເຂົ້າເມື້ອເມື້ອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກທັ້ນກ່ອນແລ ເຈົ້າ
ກູຈົ່ງຄົ້ນເມື້ອເມື້ອງຂຸນຂອມທັ້ນັ້ນກໍຂ້າເທັ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນເມື້ອນັ້ນພຣະບາຈົ່ງໃຫ້ນາງ
ທັ້ງສອງແຕ່ງບ່ອນທີ່ອັນສົມຄວນໃຫ້ແກ່ເຈົ້າທັ້ງສອງພີ້ນ້ອງຄືວ່າ ທ້າວພຣະລາມ
ກັບທັ້ງນາງຄຳຊາວໃຫ້ໄປຢູ່ໃນຫ້ອງທີ່ນອນອັນນຶ່ງທ້າວພຣະລັກ ກັບທັ້ງນາງແຂວ
ໄຄ້ກໍໃຫ້ໄປຢູ່ຫ້ອງຫ້ອງທີ່ນອນອັນນຶ່ງແລ້ວ ເຈົ້າທັ້ງ ๕ [๑] ພຣະອົງ ກໍຊິນຊຶ້ນ
(ฝ๑) ຍິນດີກັບດອມກັບນາກນັກທັ້ງແລ ພໍ່ເມື້ອເວລາບ່ານໃກ້ຄ່ຳນາຣຍ ນາ
ເຖິງແລ້ວ ພວກໄທຄົວທັ້ງຫຼາຍກໍແຕ່ງເຂົ້ານ້ຳໃພຊຸນະອາຫານ ນາຖວາຍສານ
ພາ ຄືວ່າພານຶ່ງໄປຖວາຍແກ່ພຣະບາທັ້ງສອງ ອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ ພານຶ່ງເອົາ
ໄປຖວາຍແກ່ທ້າວພຣະລາມກັບທັ້ງນາງຄຳຊາວ ພານຶ່ງເອົາໄປຖວາຍແກ່ທ້າວ
ພຣະລັກກັບທັ້ງນາງແຂວໄຄ້ ແລ້ວເຈົ້າທັ້ງຫົກພຣະອົງກໍພ້ອມກັນສເວີຍໃພຊຸນະ
ອາຫານບໍຣະບວນແລ້ວ ກໍລວດຄ່ຳມືດທັ້ນແລ ເມື້ອນັ້ນສ່ວນດັ່ງຊາບໜຸ່ມ ໄທ
ເມື້ອງກໍຊິນຊຶ້ນຍິນດີກັບດອມສາວໜຸ່ມໄທແຂກນາກນັກທັ້ນແລ ແມ່ນວ່າຊາບ
ໜຸ່ມໄທແຂກກໍຊິນຊຶ້ນຍິນດີກັບດອມສາວໜຸ່ມໄທ:ມື້ອງນາກນັກ ເອົາກໍໄປເວົ້າໄປ
ຈາກັບດອມກັບອັນມີສງາເມື້ອງນັ້ນໄທຮ້ອງ ລາງຄົນຂັບຕ່ອຍຕ້ອງຫາສາວ ລາງ
ຄົນຈັບແຂນຊາວເຂົ້າໃກ້ ລາງຄົນເກາະຕ່ອຍໄມ້ຕົບມື ລາງຄົນຂັບອ້ຽ ສງາ
ນ້ອຍ ລາງຄົນເວົ້າຈ້ອຍໆດອມສາວ ວ່າໃອນ້ເຈົ້າສົບຍາວອ້ົ ງເພ້ົ າ ພ້ົ ເຮ້ົ ຍ ພ້ົ
ກໍຂໍນ້ຳເຕ້ົ າປາກບອນ ພ້ົ ກໍຂໍອ້ົ ງໜອນໜ່ວຍໃຫ່ງຂໍໃຫ້ນ້ອງແກ່ນໃຫ້ (ฝ๒) ກູ
ນາຂ້ອຍແດ່ເນ້ົ ເອ້ົ ຽພຣະສາບໃຈ ເຈົ້າອ້ົ ານນ້ອງກໍເດ້ົ ນຖຸ ງຜ້ົ ານນາຫາ ຂໍໃຫ້ນ້ົ
ໃສພາມາຈູບນ້ອງໆ ກໍນັກຮູບເຈົ້ານ້ົ ານດອມສ້ົ ງເລ້ົ ານ້ົ ງອ້ອມຄ້ອມຢູ່ປ່ຽວບ່ໍປ້ານກ່ຽວ

๑ ຄວນຈະເປັນ ເລກ ฝ

พระลักไปรอกไปเถิงตีนขั้นไดผาสาด แล้วเจ้าจิ๋งเอิ้นหานางสีกับยาธาฉุเทวี มาจูงแขนนางแอดได้ เมื่อสู่ห้องห้องที่นอนทั้งแล ถังว่าเจ้าทั๋ง ๒ พระอิงเมืองรอกผาสาด แล้วส่วนถั๋งบิ๋งชาบสาวบ่าว อันเป็นไทแขกแลไทเมืองทั๋งมวน เอิากบ่ลื้มเมืองสู่ผาสาดกหั่พ้อมกับบั๋งปู่เป็นลู่เป็นพันปากป้งปายเต็มฮ่องคุ้มที่นั้น แล้วและเอ้าห่ำๆเหมั๋งๆ เอิ๋งกับไปมา ถึกยากเมื่อจักลาจากกับนั้นแล เมื่อนั้นพระยาทัตตะรัตถะแลนางวิสุทที่ใสดาธาฉุเทวีกรู้ฮ่าวว่า พระยาจันทะเสนาอันเป็นฉะหายแห่งตินมาสิ่งนางเถิง (๓๗) ผาสาดแล้วพระยาทั๋ง ๖ กพ้อมกับฉะเด็กจากผาสาดแห่งตินมาเถิงพระยาจันทะเสนา ปู่ในผาสาดท้าวพระลามอันเป็นลูกแห่งตินหั้นแล ถังว่าพระยาทั๋งสองมาเถิง พระยาทัตตะรัตถะจิ๋งกล่าวเอิ๋งพระยาจันทะเสนาว่า ข้าแก่เจ้าฉะหายอันเป็นที่รักแก่ข้าส่วนถั๋งเจ้าฉะหาย ขอ้ามป่าไม้ดิงดอนมาเถิงเมืองมาเถิงที่นี้กบ่ายถ่อยปู่สวัสสะดีกข้าลื๋ เมื่อนั้นพระยาจันทะเสนาจิ๋งฮามถำพระยาทัตตะรัตถะว่าข้าแก่เจ้าฉะหาย ในเมื่อผู้ข้าได้สเวียราดบ้านเมืองๆ ในเมืองๆขุนฮอมที่นั้น กบ่มีไพบไพอิงตาย อันใดมาบ้างบงกได้ กบ่ายถ่อยตุ้มบ่าวหอมไพ่ปู่สวัสสะดี ท่ว่าข้ากมีใจอันถึกรอก ถึกเถิงเจ้าลูกทั๋งสอง อันปู่ในเมืองที่นั้นมากหนัก ข้าจิ๋งได้เอิาบางมาสิ่งเจ้าลูกรักทั๋งสองแล้วข้ากจักต่าวถึงเมืองหั้นแล ว่าถั๋งนั้น เมื่อนั้นนางวิสุทที่ใสดาธาฉุเทวี จิ๋งกล่าวเอิ๋งนางพิมมะเสน ว่าข้าแก่เจ้านางฉะหายเจ้า (๓๘) กูกบ่ายถ่อยมาถึแด่ลื๋ เมื่อนั้นนางพิมมะเสนจิ๋งฮามว่าเอิ๋ๆ เจ้านางฉะหายปู่ที่นี้ กบ่ายถ่อยปู่สวัสสะดีแด่ลื๋ ข้ากเอิาไพ่พิบไยหามาสิ่งนางไห้ลูกรักแห่งข้า แล้วข้ากจักถึงเมืองในวันนี้แล เมื่อนั้นบิ๋งชาบสาวบ่าวทั๋งหลาย ได้ยินถำพระยาจันทะเสนา แลนางพิมมะเสนปากจาสั่งลากันนั้น เอิากบายแขนกันจ่องไว้เลียร้องไห้ไปมา ถึกยากนางเมีย[๑] ม้างเธาจัก "ร่างไกกัน"[๒] บัดบ๊วงๆจัน เป็นสูนเสี้า เพื่อว่านาง

---

๑ "เมีย" บ่เข้าใจ ๒ ถวนเป็น ห่างไกกัน

ໜຸ່ມເຫນ້ຳໜີໄປ ນາງຈອມໄຕໜີຈາກຄຶດຍາກນ່ ຫົນຫວາບເໝືອນຈັກຕາຍໃຈ
ຂາດ ຈຶ່ງຟາດຟ້ຳຕາບຄອມແລນາ ເມື່ອນັ້ນບັງມີຊາຍໜຸ່ມຜູ້ນ້ຳງ ອັນເປັນລູກ
ຂຸນເມືອງກາງໄພ່ວຸງຈັນລ້ານຊ້າງທີ່ນັ້ນ ຊື່ວ່າບ່າວຊຸງຂວາງຫັ້ນແລເຫດວ່າ
ມັນແຮງໄປນອນຂວາງທາງປອກໃບຄົນທັ້ງຫຼາຍຫຼີ້ນມາກນັກ ສ່ວນດ້ັງຊາຍຜູ້
ນັ້ນກໍເປັນຄົນເວ້ົາຍາກ ບ່ຮູ້ບ່ຊຸງຈັກປາດ ຄົນທັ້ງຫຼາຍຈຶ່ງໃສ່ຊື່ວ່າບ່າວຊຸງ
ຂວາງ ເພ້ືອດ້ັງນັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນບັງມີບ່ຶງ (ฝ๗) ຜູ້ນ້ຳງເປັນລູກສາວແຫ່ງ
ອຸປປຣາດແສນເມ້ືອງ ໃນເມ້ືອງຂຸນຂອມທ້ີນັ້ນຫັ້ນແລ ສ່ວນດ້ັງລູກສາວອຸປ
ປຣາດແສນເມ້ືອງຜູ້ນັ້ນທ່ງນບ່ອນເຈັບປວດທ້ອງ ກຣະແຊນາກນັກ ຄືວ່າເຈັບ
ທ້ອງແລ້ງບິດພວນປວດກວນໝົກກວນໃຈບ່ຶງນັກໜາ ທ່ງນບ່ອນເປັນແລ
ເດ້ືອນແລສອງເທ້ືອເປັນປົກກະຕິແຕ່ເກ້ີດມາ ເຫດດ້ັງນັ້ນຄົນທັ້ງຫຼາຍຈຶ່ງໃສ່ຊ
ື່ວ່ານາງຄຳພວນຫັ້ນແລ ໃນເມ້ືອນາງຄຳພວນໄດ້ນາສູ່ຊຸມກັບດ້ວຍບ່າວຊຸງ
ຂວາງຜູ້ນັ້ນນານໄດ້ ເດ້ືອນບ່ຶງ ດ້ັງນັ້ນກໍລວກສ່ວງຫາຍເສ້ັງບ້ັງອັນເຈັບປວດ
ທ້ອງກຣະແຊແລທ້ອງແລ້ງອັນນັ້ນແລ້ວ ຂາທ້ັງ ๒ ກໍນັກໄຄ່ປາກໄດ້ ກັນມາກນັກ
ບ່າວຊຸງຂວາງກັບທ້ັງສາວຄຳພວນ ຈຶ່ງພ້ອມກັນໄປຂາບໄຫວ້ ພຣະຍາທ້ັງ
ສອງຄືວ່າ ພຣະຍາທັ ตะธัตถะ ແລພຣະຍາຈັນທະເສນາຂໍເອົາກັບເປັ
ນ ຜິວເປັນເມ້ັງກ໋ດ ພຣະຍາທ້ັງສອງກໍບ່ໃຫ້ ຂາທ້ັງ ๒ ເອົາ ກັນຫັ້ນແລ
ເມ້ືອນັ້ນຂາທ້ັງສອງຈຶ່ງພ້ອມກັນລັກໜີ ໄປຕາມວິໄສແຫ່ງຕົນ ແລ້ວກໍລວກ
ຂ້ວ້ามพูผาป่าไม้ ไปในทิศสะก้ำตาวันออกก่อนแล้ว ขาทั้งสอง
ก็ลวกไปปุกป้าวแปงเรือนปู่ในหว่างผา (๔๐) ทีน้ำก็ลวกได้ลูกเต้าหลาย
เหลือแพ่พอกออกมามากถาม หลวงหลายจึงได้เป็นบ้านเมืองสืบต่ำมาเท้า
ภาละบัดนี้ จึงได้ชื่อว่าเมืองพวนชุมขวาง เพื่อดั้งนั้นแล เมื่อนั้น
พระยาจันทะเสนา กับทั้งนางพิมมะเสน ก็พร้อมกับอำลาลาจาก
พระยาทัตตะธัตถะแลนางวิสุทธิไสดา กับทั้งลูกเขียทั้งสองแล
ลูกสาวทั้งสอง แล้วพระยาจันทะเสนาก็ป่าวเต้ิน คนทั้งหลายว่าเรา
พระอิงจักขุดเกัดเมืองเมืองขุนขอม ในวันนี้แลท่านทั้งหลาย จึงพากัน

ຕົກແຕ່ງເຄົາດາ ເນື້ອຕົນທຸກຄົນໆເທົ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວພຣະບາທັ້ງສອງ
ກໍຊະເດັ່ດລົງຈາກຜາສາດພຣະບາລາມມະລາດ ອັນເປັນລູກເຂີຍແກ່ງຄົນ
ແລ້ວພຣະບາທັ້ງສອງກໍລວດຍົກຍ່າງໄປໃນທ່ຳກາງເມືອງ ທົ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອ
ນັ້ນສ່ວນດັ່ງບົງຊາບສາວບ່າວ ທັ້ງຫຼາບອັນເປັນໄທແຂກແລໄທເມືອງທັ້ງນວນເຂົ້າ
ກໍເສັ່ງສົ່ງປົ່ງໄຂ່ວ່ ຮ້ອງໄຫ້ແຊວໆມາກນັກລາງຄົນດ້ຶງກອດແຂວກັນໄວ້ສາວ
ຮ້ອງໄຫ້ ໜ້ືເມືອກໍມີແລ ເມື່ອນັ້ນສ່ວນດັ່ງບ່າວສາວໄທແຂກ ອັນລ້ົລອບ
ຈອບປູ່ນ່ຳບ່າວສາວໄທ (๔๑) ເມືອງກໍມີນາກຫຼາບ ແມ່ນວ່າບ່າວສາວໄທເມືອງ
ກໍຕິດແປດໄປກັບດອມບ່າວສາວໄທແຂກ ກໍມີນາກຫຼາບເຂົ້າກໍລວດລາໜ້ີຈາກ
ກັນໄປທັ້ນແລ ແມ່ນວ່າລູກຊາບຊຸນເສນາທັ້ງ ๕ ກໍດີກໍລວດຕິດແປດໄປກັບ
ດອມສາວໄທແຂກ ບ່ເສດຊະຫ ຳທັ້ນແລເມື່ອນັ້ນສ່ວນດັ່ງບ່າວສາວທັ້ງຫຼາບອັນມາ
ກັບດອມພຣະບາຈັນທະເສນານັ້ນ ເຂົາກໍກ໋ວເກົ່ານ໋ວເມົ່າ ສ່ັງລາຈາວ້ານກັບ
ດອມກັນປູ່ນ່ຳພັດພາກຈາກກັນຈັກເທ໊ືອ ຄັນວ່າສ່ັງລາຈາກກັນບ່ຣະບວນແລ້ວ
ເຂົາຈ໋ືງພ້ອມກັນແລ່ນໄປຕາມຫ ຼ ັ້ງພຣະບາ ກໍລວດໄປເຖ໋ືງຈ ຳນັກສານຈອດແລ້ວ
ພຣະບາເທ ັ້ງສອງ ກໍພ້ອມກັນຂຶ້ນຂ ໍ້ຊ້າງຊະເດັ່ດໄປບ່ມີນານຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນ
ຝູງບົງຊາບນ້ອຍໜຸ່ມທັ້ງຫຼາບ ເຂົາກໍຫົ່ນຫວ່ານບ່ປ່ານໄປເຫ ຼ ັ້ອໃຈບ່ປ່ານ
ບ່ວ່ານຂວ້ານເຖ໋ືອນກວ້ານຫ ຼ ງວຄົ້ນ ຕາບ່ມ໋ືນພະລາດລ້ົມ ເລ໋ືອບ່ວ່ານກ໋ົ້ມຊູນຕ່
ບ່ ຳຫ ຼ ງວ ຜ່ ໍ້ດ ຳ່ວ ງ ໆ ຈັ ນ ອ ນ ຄ ົ້ ນ ຝ ັ ງ ເ ຫ ັ ນ ນ ້ ອ ງ ກ ໍ ມ ີ ແ ລ ນ າ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ພ ຣ ະ ບ າ ຈ ັ ນ
ທະເສນາກໍເອ ົ້ ໍ ລ ິ ພ ິ ນ ມ ະ ຫ ິ ນ ລ ະ ໂ ຍ ທ າ (๔๑) ໄ ປ ຕ າ ມ ຂ ົ ວ ຊ ະ ພ ານ ອ ັ ນ ນ ັ ້ ນ ດ ້ ວ ຍ
ລ ຳ ດ ັ ບ ອ ັ ນ ຄ ົ ້ ນ ກ ໍ ຈ ົ ້ ໍ ໄ ປ ຮ ອ ດ ໄ ປ ເ ຖ ົ ້ ໍ ງ ແ ມ ່ ນ ້ ຳ ຫ ົ ນ ບ ຸ ນ ທ ົ ່ ນ ັ ້ ນ ແ ລ ້ ວ ກ ໍ ລ ວ ດ ພ ້ ອ ມ ກ ັ ນ ຈ ອ ດ
ເ ຊ ົ ້ ໍ ໄ ປ ໃ ນ ແ ຄ ມ ນ ້ ຳ ທ ົ ່ ນ ັ ້ ນ ເ ປ ັ ນ ຄ າ ວ ນ ອ ນ ຫ ັ ້ ນ ແ ລ ເ ມ ື ່ ອ ນ ັ ້ ນ ສ ່ ວ ນ ດ ັ ່ ງ ລ ູ ກ ຊ າ ຍ ຊ ຸ ນ ໜ ຶ ່ ນ
ໜ ້ ານ ຸ ້ ໍ ງ ຊ ໍ ້ ວ ່ າ ທ ້ າ ວ ເ ກ ົ ິ ດ ອ ັ ນ ຕ ິ ດ ແ ປ ດ ມ າ ກ ັ ບ ດ ອ ມ ນ າ ງ ຄ ຳ ສ ິ ງ ໄ ຫ ເ ມ ື ອ ງ ຊ ຸ ນ ຂ ອ ມ ທ ົ ່
ນ ັ ້ ນ ຂ າ ທ ັ ້ ງ ๖ ກ ໍ ຕ ້ ານ ຈ າ ຣ ະ ຈ າ ເ ຊ ົ ິ ງ ກ ັ ນ ໄ ປ ມ າ ວ ່ າ ພ ັ ທ ະ ເ ທ ກ ູ ຣ ານ າ ງ ໃ ນ ເ ມ ົ ້ ໍ ອ ກ ู
ພ ົ ້ ໍ ຕ ິ ດ ແ ປ ດ ມ າ ກ ັ ບ ດ ອ ມ ເ ຈ ົ ້ ໍ າ ສ ັ ນ ນ ີ ້ ກ ໍ ບ ่ ห ว ั ง จ ั ก ไ ด ้ ส ม ส ู ่ ป ู ่ ก ิ น ก ั บ ด อ ม น า ง ด ้ ว ย
ว ่ า ข น ั ้ น แ ล ้ ว เ ห ต ว ่ า ภ ู พ ิ ก ็ เ ป ็ น ล ู ก ช ุ น ห ม ้ ื น ห น ้ า ป ู ่ ใ น เ ม ื อ ง จ ั น ท ะ บ ุ ร ี ส ั ต ต ะ
น า ก พ ุ ้ น แ ล ้ ว แ ม ่ น ว ่ า เ จ ้ า น า ง ก ็ ป ู ่ ใ น เ ม ื อ ง ช ุ น ข อ ม ท ี ่ น ั ้ น แ ล ้ ว พ ิ ก ็ ป ้ า ง ก ว ็ ช ุ น
ห ม ้ ื น ห น ้ า อ ั น เ ป ็ น พ ่ ่ ( แ ห ่ ง ข ้ า ) ม า ใ ต ่ ต า ม น ำ เ อ ิ า ข ้ า ค ื น เ ม ื อ ม ื ้ ใ ด ว ั น ใ ด ก ่

บ่รู้ได้แล ถับว่าฮาฬ้าสองกล่าวเชิ๋งกับสับนั้นแล้ว ท้าวเกิดกำไปฉัก
ฉวงเอาถับฬ้าหายไปกับดอมตินได้ ฆ พัน ฆ ร้อย ฆฆ ถับ แล้วกำ
พ้อมกับลักขีไปตามแม่น้ำหีนบุนอั๊นเมืองเหนือ ด้วยอับลำดับป่าถ้าพู
ดอยฬ้ามอบกำลวด (๔ฆ) ไปรอดไปเถิงหว่างพูหน่วยนึ่ง อันเป็นอิ๋วงบ
แวดล้อมอ้อมปู่ เป็นหิ๋งไร่หิ๋งนาถิ๋งามมากนัก แล้วฮาฬ้าสองจิ๋งไป
เอาหีนสีลามาฮุบหน้าสีไว้ ในกาฬหิ๋งนาหีนั้นว่า พระยาตินอึ๋นลุกแต่
เมืองหิ๋งสาวะถี มาปู่ในหีนั้นว่าถ้ำนั้นแล ด้วยแห้ฮาฬ้า ๖ ป้านกิว
พระยาจับหะบุลีสีสักตะบาก แลพระยาฮุบฮอมมาใต่บำเอาถืบเมืองฮา
ฬ้า ๖ จิ๋งฮุบหน้าสีกับแลกหน้าไว้ เพื่อบ่ให้พระยาฬ้า ๖ มาใต่
ตามบำเอาถืบได้ กำลวดใส่ชื่อว่าเมืองถำเกิด ตามชื่แห่งฮาผิวเมืงว่า
ท้าวเกิดแลบางถำสิงนั้นแล เมื่อนั้นข้ามีลูกชายฮุบเมืองฮาผู้บ่ำชื่ว่า
ท้าวไชยอับถิดะเปดมากับดอมบางถำมะธา แต่เมืองจับหะบุลีสีสักตะบาก
พุ้น ฮาฬ้า ๖ กำพ้อมกับลักขีไปตามแม่น้ำหีนบุนหีนั้น ฮาฬ้าสอง
จิ๋งไปรอดน้ำห้วยน้อยอันบ่ำ อันไหฺมาถิกแม่น้ำหีนบุน ก้ำตาวันออก
ถ้ำนั้น ฮาฬ้า ๖ จิ๋งพ้อมกับเลาะลุง ขึ้นไปตามห้วยน้อยอันนั้นกำลวด
ไปเถิง (๔๔) ธูถ้ำอันบ่ำฮาฬ้า ๖ กำพ้อมกับใต้ไฟเฮ้าไปตามธูถ้ำอันนั้น
กำลวดไปฮอดฝากถ้ำก้ำนั้น แล้วฮาฬ้าสองจิ๋งพ้อมกับฝังไร่ถาวสอน
ในสูงกอบหีนั้นล้างชีวิดแห่งฮาฬ้า ๖ แล้วกำลวดปุกป้าวแปงเรือนปู่ใน
หีนั้น เป็นบิจจะกาบหั้นแล เมื่อนั้นส่องถ้ำนิกฬ้าหาย หมายมีนิกกิ๋นิก
ก่าง นิกแอก นิกเอิา เป็นต้นหูบบ่อมบินมาสับมาตอดกินข้าฮวงเฮ้าใน
ไร่ แห่งฮาฬ้าสองมากนัก บ่อาจจักไปใต่ตามหวางแหบไล่ต้อนได้ฮา
ฬ้า ๖ จิ๋งไปเอาไม้มาผ่าถ่องแลเจาะป่องธู เอาเถือหวายมาผูกฉักฉับ
จ่องถิ๋งให้มีสูง อันถ้าเมืองบับสบั่นก้องมากนัก เพื่อให้นิกฬ้าหาย
บินป่ายพ่ายหนีจากไร่สวน แห่งฮาฬ้าสองถืบ จิ๋งเอิ้นธูงกว่าเหิบไล่
นิกว่าถ้ำนั้น จิ๋งได้ชื่ว่าบ้านเหิบเห้ากาละบัดนี้แล เมื่อนั้นข้ามีลูก
ชายฮุบผู้บ่ำ ชื่ว่าท้าวฉะอาดอับถิดแปดมากับดอมบางถำตาหีนั้นหั้นแล

เมื่อนั้นขาทั้งสอง ก็พ้อมกันลักภีไปตามแม่น้ำหินบุบที่นั้นขาทั้งสอง จิ่งไปรอดไป (๔๕) เถิงแม่น้ำห้วยน้อยอันบ่ำๆชื่อว่า ขี้ผีแถนเหตอ่าผีแถนลิ่งมาลงบโลกแล้ว ขี้ลิ่งใส่ยอดห้วยอันนั้น เปันอันขาวพาวบ่ระสุดแล้วแลมากถามหูวางหูวาย ให้บาวภอๆถูนติดต่ำกันขึ้นมีประหมางท่ำพูท่ำดอยก็ลวดแก่นแขวงบ้างเกิดเปันพูดอยหน่วยบ่ำๆ ชื่อว่าพูถูนเหตอ่าผีแถนมาขี้ใส่ เปันก้อนเปันโว่นภอๆถูนกันขึ้น จิ่งได้ชื่อว่าพูถูน เมื่อพายลุนก็บ้างเกิดมีต้นไม้ แลเกิดเถียเอิ่าเห้าอันนี้แล บอกบุ่น บอกทูน บอกหวาย จักแลหวายหนามขาวทั้งบอง จิ่งได้ชื่อว่าพูทูน มีบ่ก้วบ่ชื่น เพื่อว่าขี้ผีแถนเกิดเปันจิ่งได้ชื่อว่า ห้วยขี้ผีแถนพูทูนเสิ่งก่อน เมื่อพายลุนคืนหั่งหูายจิ่งหู่าชื่เสิ่งได้ชื่อว่า น้ำประแทบ[๑] เห้าภาละบัดนี้แล ในเมื่อห้าวชะอากแลนางคำตา เลาะลงบไปตามห้วยอันนั้นก็จิ่งไปรอดไปเถิงประเทดที่บ่ำอันมีห่างบาถีงามมากบักขาทั้ง ๖ จิ่งปุกป้าวแปงเรื่องปู่ในที่นั้น จิ่งได้ชื่อว่าบ้านชะอากนางคำ ตามชื่อขาทั้ง ๖ ว่าห้าวชะอากแลนางคำตา(๔๖)นั้นก็ลวดเปันบ้านเมื่องเห้าภาละบัดนี้แล บ้างมีบ่าผู้บ่ำๆเปันหูางสาวพระยาทัถะรัตถะ ในเมื่องจันทะบุลีสีสัดตะนากที่นั้นไปหั่นอู้กับถอมลูกชายชุนเมื่องข้างที่นั้นก็ลวดมีลูกหาง ถันอ่าลูกนางผู้นั้นเกิดมาแล้วเอิ่าจิ่งใส่ชื่อว่าห้าวหู่างพ่ำ เหตอ่าห้าวผู้นั้นเกิดมาบ่ำเหันหน้าพ่ำนั้นแล ส่วนถ้ำห้าวหู่างพ่ำผู้นั้นก็ไปลักเอ่าบวยตักน้ำกิน เถิงสายขนัน "มาแลแส"[๖] มายันแล้วด้วยเงิน อันเปันของพระยาทัตตะรัตถะแล้วแลติ่วแปดมากับด้วยนางปาลิ่งอันเปันหูาง พระยาจันทะเสนาในเมื่องชุนขอมที่นั้นหั้นแลเหตถ้ำลิ่นางผู้นั้นจิ่งได้ชื่อว่านางปาลิ่งนั้นจา เหตอ่านางผู้เปันแม่ทธิ่งถับนางได้สิบเดือน แล้วชายผู้เปันพ่ำจิ่งไปผิภจยบบ่าเอิ่าลิ่งในป่าหมองที่บ่ำแล้วบ่าผู้เปันแม่จิ่งประสูดออกมา จิ่งได้ชื่อว่า

---

๑ ในลานจานก่ำของ "บ่ำชะแทบ" ผูก ๒ มัด ๖ หน้า ๔ก

๖ ในลานจานก่ำของ "มาแห้ชะแล" ผูก ๒ มัด ๖ หน้า ๔๒

ปในก "เถิงสายขนัน" บ่เอ้าใจ

นางปิ่งลิ้งเพื่อถ้ำนั้นแล ส่วนถ้ำท้าวหัวพ่ำแลนางปิ่งลิ้งผู้นั้นกำพ้อมกับ
ลักหนีไปตามแม่น้ำหินบุบ ที่นั้นจิ่งไปรอดไปเถิงแม่น้ำอันบึ่งอันใหญ่ (๔๗)
มาตกแม่น้ำหินบุบที่นั้นทั้งแล ถังว่าขาทั้ง ๒ ไปเถิงแม่น้ำห้วยน้อยอัน
นั้นกำลอดพากับเลาะลงบฮื้นไปตามแม่น้ำอันนั้นแล้วแล กล่าวเชิงกับไปมา
ว่าพันเหตุธาบางในเมื่อธาทั้ง ๒ ไปกับดอมกันสันนี้แม่นว่าเป็นทุกยากลำ
บากบึงสิ่งใดกำถีธาทั้ง ๒ ขาได้ประอางกับเสี่งเหื้น ถังว่าธาทั้ง ๒ ไปกับ
ดอมกันสันนี้แล้ว ถังว่าธาทั้ง ๒ ไปตั้งบ้านสร้างเมืองอยู่ในที่ใดกำถือลูกหูกบ
แห่งธาอันจักเกิดมาพายหน้า นี้กำบ่อาจจักพ้นพากจากหูงกับจักเห็อแล
แม่นว่าหนีไปที่ใดกำจักพ้อมกับไปหมิดทุกหมู่ทุกฐุม เหตว่าเป็นม้างละละอัน
ถือแต่หัวที่นั้นแลถังว่าขาทั้ง ๒ กล่าวเชิงกันสันนี้แล้วกำลอดพ้อมกันหัวทั้ง
ป้านกิวมีมากหั้นแล เหตถ้ำนั้นแม่น้ำอันนี้จิ่งได้ชื่อว่าน้ำประกัน ๆ เพื่อว่า
เจ้าทั้งสองกล่าวอ่าป่าประกับป่าอางกับนั้นแล ในเมื่อขาทั้ง ๒ เลาะลง
ไปตามน้ำอันนั้นกำเป็นทุกยากลำบากยิ่งหนักหนา ถังว่าไปเถิงบ่อน (๔๘)
ที่อันเป็นถ้ำเป็นฐูนั้นกำลอดใต้ตามไฟลอดเอ้าไปหั้นแล ถังว่าลอดไปในถ้ำใน
ฐูบ่ได้กำลอดเกาะกอดกั้งอหงอไปเหื้อหูงพากจิ่งไปเถิงร่อมผาที่นึ่ง อันแม่
น้ำประกับไปชุอกที่นั้นแล้ว กำจิ่งเหันซ้างพ้นแลพายอันงูตอดกายอันตัน
แม่น้ำอันนั้นไว้เป็นอันเหนันบูดเหนันเบ้าเหนันคาอมากมักนัก จิ่งได้ชื่อว่าแม่น้ำ
บูดๆเห้ำกาละบัดนี้แล ถังว่าขาทั้งสองกับไปเถิงในร่อมผาที่นั้นแลขาทั้ง๒
จิ่งปุกป้าวเรือนปู่ในที่นั้นกำลอดได้ลูกได้หูกบ แพ่พอกออกมากำจิ่งตั้งปู่
เป็นบ้านเมืองจิ่งได้ชื่อว่าหูงปิ่งลิ้งเห้ำกาละบัดนี้แล ส่วนถ้ำเมืองหูง
ปิ่งลิ้งที่นี้กำบ่ห่อนพัดพากจากแห่ง๑ กับไปในที่ใดที่นึ่งจักเหื้อแม่นว่าเอิา
ถอกถิวกิวถวายหนีไปที่ใดกำถือหมูนย่อมไปกับด้วยกัน เป็นถ้ำท้าวหูงพ่ำ
แลนางปิ่งลิ้งกล่าวเชิงกับว่าธาทั้ง ๒ ป่าประป่าอางกับเห็นว่าถ้ำนั้น
อันนี้ได้ชื่อว่าเป็นม้างละละอันถือแต่หัวที่นั้นแล ส่วนถ้ำเมืองหูงปิ่งลิ้ง (๔๙)
อันนี้บ้างจักมีพระยาตินนึ่งขอมม้ามาแต่เมือง หิงสาวะถีมาปู่สเวียธาตุสัม
ปัตติในที่นี้เมื่อพายหน้าพุ้นแล

---

๑ ใบลานจานกำฆูน หูง นูก ๒ มัด ๒ หน้า ๕๑

ບັດນີ້ຈັກຈາເຖິງພຣະຍາຈັນທະເສນາແລ ນາງພິມມະເສນອັນນອນຢູ່ໃນ
ຂີວຊະພາງແຄມນ້ຳຫີນບຸນທີ່ນັ້ນກ່ອນແລ ຄັນວ່າອາຕີຄົນອັນນັ້ນຮຸ່ງແຈ້ງມາແລ້ວ
ເຈົ້າທັງ ๖ ກໍລວດພາບ່າວໄພ່ໃຍທາທັງນວນໃຫຼ ຫັ້ງເມືອເມືອງແຫ່ງຕົນດ້ວຍ
ອັນລຳດັບ ອັນຄົນກໍລວດໄປຮອດໄປເຖິງແຄມນ້ຳເຊທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ຄັນວ່າເຈົ້າທັງ ๖
ພາໄພ່ພົນໃຍທາກາບນ້ຳເຊເມືອພາຍໜ້ານີ ປຣະໝານວ່າໄດ້ ๖ ວັນ ๗ ວັນ
ແລ້ວກໍລວດພາກັນເຊົາງນອນໃນຂີວຊະພາງທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນບັງມີລູກພຣະຍາ
ທັຕຕະຣັຕຖະຜູ້ນ້ອງຊື່ວ່າທ້າວສີຄຳຕາ[๑] ອັນເປັນລູກເມັ່ງນ້ອຍກໍຕິດແປດນາກັບດ້ວຍ
ນາງບູນທັນອັນເປັນລູກພຣະຍາຈັນ ທະເສນາໃນເມືອງຂຸນຂອມທີ່ນັ້ນຂາທັງ ๖
ກໍພ້ອມກັນລັກໜີຄົນເມືອເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕະນາກພຸ້ນ ວ່າດັ່ງນັ້ນຄັນວ່າຂາ
ທັງ ๖ ຄົນນາເຖິງແຄມນ້ຳເຊທີ່ນັ້ນແລ້ວ ກໍລວດປຸກຢ້າວແປງເຮືອນຢູ່ໃນ (๕๐) ທີ່
ນັ້ນແລ້ວກໍລວດບັງເກີດມີລູກເຕົ້າຫຼາຍເຫຼັນ ແຜ່ພອກອອກຫຼາຍກໍຈົ່ງບັງເກີດເປັນ
ບ້ານເມືອງນາກຄາມຫຼວງຫຼາຍໃຫ່ງຫຼວງນາກ ນັກຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າເມືອງສີໂຄຕະບູນ
ຕາມຊື່ເຈົ້າທັງສອງຄືວ່າສີໂຄຕະ ແລນາງບູນທັນນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນບັງມີທ້າວ
ວັງເວີນອັນເປັນລູກຊາບກະຫະປັຕຕິຜູ້ນ້ອງອັນຕິດແປດ ນາກັບດ້ວຍນາງຄຳລອດ
ເບົ້າຜູ້ນ້ອງຂາກໍພາກັນລັກໜີໄປ ໃນທິສສະກ້ວາກາວັນອອກ ກໍລວດໄປຮອດໄປ
ເຖິງໃນປຣະເທດກໍ່ນ້ອງ ສ່ວນດັ່ງປຣະເທດທີ່ນັ້ນ ທຸງນບ່ອນມີຂຸນຄຳອັນເສດຖີ
ເອົານາຝັງໄວ້ ແຕ່ປາງພຣະເຈົ້າກັດສະປະເກີດນາເປັນພຣະໃນໂລກນີ ສ່ວນດັ່ງ
ຄຳທັງຫຼາຍຝູງນັ້ນອັນເປັນເມັດທໍ່ເຂົ້າສາລີ ແລເຂົ້າໂຄດທັງນວນທຸງນບ່ອນ
ນີໃນແມ່ນ້ຳນ້ອຍແລນ້ຳໃຫ່ງ ໃນປຣະເທດທີ່ນັ້ນບໍ່ອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ຫັ້ນແລ
ເມື່ອນັ້ນສ່ວນດັ່ງທ້າວວັງເວີນແລນາງຄຳລອດເບົ້າໄປເຖິງໃນທີ່ນັ້ນແລ້ວ ກໍລວດ
ປຸກປ້າວເປງເຮືອນຢູ່ໃນທີ່ນັ້ນກໍລວດ ໄດ້ລູກເຕົ້າຫຼາຍເຫຼັນແຜ່ພອກອອກນານາກ
ຄາມຫຼວງ (๕๑) ຫຼາຍກໍຈົ່ງເປັນບ້ານເປັນເມືອງຊື່ວ່າເມືອງວັນ[๒] ຕາມຊື່ທ້າວ
ວັງເວີນຜູ້ນັ້ນຫັ້ນແລໃນເມືອຣາຕີຄົນອັນນັ້ນແລຮຸ່ງແຈ້ງມາແລ້ວ ພຣະຍາຈັນທະ
ເສນາແລນາງພິມມະເສນ ກໍເອົາໝູ່ລີພົນມະຫົນລະໂຍທາໃຫຼຫັ້ງອອກໄປເມືອ

---

๑ ຄວນຈະເປັນ ທ້າວສີໂຄຕະ ເພາະວ່າຕໍ່ນາເພິ່ນຂຽນວ່າ ທ້າວສີໂຄຕະ

๒ ໃບລານຈານກຳຂຽນຊື່ວ່າ "ສາຣະວັນ" ຜູກ ๗ ນັດ ๒ ໜ້າ ๕๗

ເມືອງແຫ່ງຕົນດ້ວຍອັນລຳດັບວັນຄືນກໍລອດໄປຮອດໄປເຖິງໃນປຣະເທດທົ່ງກໍລອດ
ພາກັນເຊົາປູ່ໃນທົ່ງນັ້ນເປັນຄາວນອນທັ້ງແລ ເມື່ອນັ້ນຍັງມີທ້າວປີ້ລີ້ຜູ້ນຶ່ງອັນເປັນລູກ
ຊາບຊຸນແກ້ວໝູນເມືອງໃນຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກທົ່ນັ້ນ ກໍຕິດແປດມາກັບດ້ວຍ
ນາງອັຕຕະປາອັນປູ່ໃນເມືອງຊຸນຂອນທົ່ນັ້ນຂາກໍພາກັນລັກໜີໄປຕາມວິໄສແຫ່ງຂາ
ກໍລອດໄປປຸກປ້າວແປງເຮືອນປູ່ຕາມສຸກຂະສຳອານ ກໍບັງເກີດໄດ້ລູກເຕົ້າຫຼ້ານເຫຼັນ
ນາກຄານຫຼ້ວງຫຼ້ານບຶ່ງນັກກໍລອດບັງເກີດເປັນບ້ານເມືອງອັນນຶ່ງ ຊື່ວ່າເມືອງອັຕຕະ
ປືຕານຊື່ແຫ່ງຂາທັງສອງວ່າທ້າວປີ້ລີ້ນາງອັຕຕະປານັ້ນ ສ່ວນດັ່ງລູກຫຼ້ານບ່າວໃໝ່
ພຣະບາຈັນທະເສນາອັນຕິດແປດກັບດ້ວຍ ໃຫຽ່ວກັບອັນຕິດແປດກັບດ້ວຍຊາວ
ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕະນາກກໍດີ ເຂົ້າກໍພາກັນລັກ (๕๒) ໜີໄປປູ່ທົ່ວທຸກແຫ່ງ
ທຸກພາບປາດປັ້ງປາຍ ແຕ່ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕະນາກລົງມາຕາບກໍ່ເທົ້າເຖິງ
ເມືອງຊຸນຂອນທົ່ນັ້ນກໍຈົ່ງບັງເກີດເປັນບ້ານເປັນເມືອງອັນໃຫ່ງ ທັ້ງນວນເທົ້າກາລະ
ບັດນີ້ແລກໍ່ບັງເມືອກັບດອນພຣະບາຊຸນຂອນນີ້ແຄວນນ້ອຍ ອັນລັກໜີໄປສ້າງ
ບ້ານແປງເມືອງປູ່ນີ້ແຄວນນາກແຄວນຫຼ້ານບໍ່ອາດຈັກນັບອ່ານໄດ້ທັ້ງແລ ເມື່ອນັ້ນ
ພຣະບາກໍເອົາລີພົນມະຫົນລະໂຍທາອັນເສດຊະຫຼໍ ເມືອກັບດອນຕົນ ດ້ວຍອັນລຳ
ດັບວັນຄືນກໍລອດເມືອເຖິງເມືອງແຫ່ງຕົນ (ບໍ່ນີ)[1] ນາງທັ້ງແລ ຄັນວ່າພຣະບາເມືຍ
ຮອດເມືອງແຫ່ງຕົນແລ້ວ ພຣະບາຈົ່ງເອົາລີພົນມະຫົນລະໂຍທາໃຫຼ່ຫຼ້ວງເຂົ້າເມືອ
ຄົນທັ້ງຫຼ້ານອັນພໍ່ແລແມ່ແຫ່ງນົ່ງຊາບສາວບ່າວ ອັນໄປກັບດອນພຣະບານັ້ນເຂົາ
ກໍເຫັນພຣະບາໃຫຼ່ຫຼ້ວງເຂົ້ານາເຖິງທ່ຳກາງ ເມືອງທົ່ນັ້ນແລ້ວເຂົາກໍພ້ອມກັນແລ່ນ
ຈົມຈໍ່ຊຸໂຊມາຊັກໃຊ້ຫາລູກຫຼ້ານແຫ່ງເຂົາມາກນັກ ບາງພ່ອງກໍບັງເຫັນລູກຫຼ້ານ
ແຫ່ງເຂົາມີແຄວນນ້ອຍອັນບໍ່ເຫັນນັ້ນມີແຄວນຫຼ້ານ ເຂົາຈົ່ງກ່າວເຊີ້ງກັນໄປມາ
ວ່າລູກຂ້ອຍເດ (๕๓) ຫຼ້ານຂ້ອຍເດ ອ້າຍຂ້ອຍເດ ເອື້ອຍຂ້ອຍເດ ນ້ອງຂ້ອຍເດ
ພໍ່ຂ້ອຍເດ ແມ່ຂ້ອຍເດ ອາວຂ້ອຍເດ ອາຂ້ອຍເດ ບໍ່ເຫັນມາກັບດອນເຈົ້າ
ທັ້ງຫຼ້ານນັ້ນ ນິຄະວ່າ ເຂົາຕາຍເສັ້ງນັ້ນລີ ຮູ້ວ່າຈະຂົ້ານລວດປູ່ກັບດອນນາງ
ຄຳຊາວ ແລແອກໄດ້ນັ້ນຈາ ເມືອນັ້ນຄົນທັ້ງຫຼ້ານຝູງນັ້ນມາກັບດອນພຣະ

---

๑ ຂຽນຕົ້ມຕາມໃບລານຈານກ່ຳ ພຸກ ๙ ມັດ ๖ ໜ້າ ๖

ขานั้นเอิาภล่าวอ่าข้าแก่แม่ป้าน้าสาวเธีย ส่วนถ้ำยิงชายสาวบ่าวอันไป
ภับถอมพระขานั้น เอิาภ็พาภันไปเหันบ่าวลาว ยิงชาย อันปู่ในเมืองๆ
ล้านช้างท่านั้นเป้นผู้ถีผู้งามมากยิงหนักหนา เอิาภ็ไปติดไปหาเว้าวาจาต้าน
ภับถอมภันแล้วภ็ลอดติดแปดภับถอมภันบ่อากจักถืนมาได้ เอิาภ็ปู่ภับ
ถอมนางคำซาว ในเมืองลาวบ่อากจักถืนมาได้จักถืน แม่นว่าฝูงข้า
ทั้งหลายภ็เอิาลูกเธียบหลายเธีย ลูกไพ้หลานนางแห่งแม่ป้าลิอาภับถอม
ฝูงข้าทั้งหลายนิมาก แม่นว่าบ่ปากได้เอิาหากแล่นมาหาแม่ป้าลิอา
เธียลำลิงกูเบิ ๑ ลูกเธียเจ้าะแม่นผู้นั้เด หลานเธียเจ้าแม่นผู้นั้เด ลูกซะไพ้
เจ้าแม่นผู้นั้เด หลานนางเจ้าแม่นผู้นั้เดอ่าถ้ำบั้น เมื่อนั้นถืนทั้งหลายได้ยิน
ถืนฝูงไปภับถอมพระขาบอกภล่าวบอกอ่าวสางสันบั้น เอิาภ็มีใจบึนซะ
ออนภับถอม เอิาฝูงไปภับถอมพระยาแล้วแลได้ผิวได้ผมังมาภับถอมลูก
หลานถืน เป้นอันผู้ถีผู้งามอ่อยหย่อย ถึดปากเตาะต่อยแก้มลอๆกู เจ้า
บุนชูแม่ล้างๆ หน้าปอดกังๆใส่ภานั้นบาว่าถ้ำบั้นแล้ว ภ็เอิาลูกหลานถืน
เมื่อหาป้าวเธียนทุกถืนๆภ็มีแล เมื่อนั้นพระยาภับทั้งนางธาชุเทวีภ็ลึ้น
สู่ผาสาวธาชุมุนทงมแห่งถืนแล้ว เจ้าภ็สเวียธาชุสันปัถถิ ตามสุภ
ะสำธาบถ้วยเดจจะสิมพางแห่งถืนแต่ก่อนนั้นแล ภล่าวบั้นท้าวพระ
ลัก พระลามไปโอมเอิานางๆ ๑๔ ถืนมาเป้นอัถถะมะเหสี ธาชุเทวีภ็
แล้วทั้งก่อนแล

บัดนี้จักจาเถิงท้าวธาพพะนาสอน อันพ้นพาภจากนางจันทาถืน
เมื่อเมืองอินทะปะถางนะถอนที่นั้นก่อนแล ถันว่าท้าว (๒) ธามพะนา
สอน ถืนเมื่อเถิงผาสาถแล้ว เจ้าภ็บ่เหันนางจันทา อันเป้นผังแห่ง
ถืนในที่ใกที่บ่ๆ เจ้าจิ๊งถือกร้องไห้ร่ำไรไปมาหลายประการต่างๆแล้ว
เจ้าจิ๊งไปขาบไหว้พระยาวิรุลหะถืนเป้นพ่อแห่งถืนว่า เหอะข้าแก่มะ
หาธาชุเจ้า ในเมื่อผู้ข้าไปใต่ถามนำะอิานางจันทาภับถอมท้าวพระลัก
พระลามที่นั้น ภ็บ่อากจักเอิาถืนมาได้ภ็ข้าแล แม่นว่าผู้ข้าไปธิบเลอแล

---

๑ จิบ ผูภ ๗ มัถ ๖

ขาดชีวิตเสียกับดอมเจ้าทั้งสองเถิงสามหีสี่หี บ่ปานบ่เชิงดั้งนั้น เจ้าทั้งสองจิ่งเอาใบบัวมาพูกเอาผู้ข้าได้แล้ว เขาจิ่งชักดึงแก่ลากไปมาเป็นอันเจ็บปวดเวทนามากนัก ผู้ข้าจิ่งขอ "อัพพัยยะ" ๑ ชีวิตกับดอมเจ้าทั้งสองหลายเหื่อหลายหีมากนัก แล้วเจ้าทั้งสองจิ่งแก้เชือกใบบัวอันนั้นปล่อยวางผู้ข้า แล้วผู้ข้าจิ่งข้อเอาบางจันทากับดอมเจ้าทั้งสอง มากนัก เจ้าทั้งสองกบ่ให้แก่ผู้ข้าแท้ซะแล เจ้าทั้งสองกกล่าวว่าให้ไปกล่าวต้านโฮมเอา จิ่งจักให้ว่าดั่งนั้นก่อข้านา อันนึงเจ้าทั้งสอง (๓) กข้าบอกให้ผู้ข้าแปงอิฐะพานอันแล้วก้อบถึงแลหึน แต่เมื่องอึนทะปะถานะถองหี่นี้ตาบต่เท้าเถิงเมื่องจันทะบุลิสีสัตตะนากพุ้น จิ่งจักให้บางจันทาถืมมาว่าดั่งนั้นก่อข้านาหีนี้ พระบาพ่จิ่งถืดขุ่อบอ่อบปองให้ได้บางจันทา ถืมมาหาผู้ข้าให้ได้แด่ก่อข้าเหื่น เมื่อนั้นพระบาวิธุลทะจิ่งกล่าวเชิญลูกแท่งตินว่า ดูราเจ้าลูกรักแก่พ่ เจ้าลูกรักป่าได้ไปปะติพัดกับดอมบางผู้นั้นหลายเหื่นใบเมื่อเจ้าลูกรักไปใต่ตามธิบเลอเอาบางจันทาเถิงสองหีสามหี กบ่อาดจักได้บางถืมมานั้นบา แม่บว่าท้าวพระลักพระลามบ่ข้าเจ้าเสิงก่อว่าถึทำแมงเหดดั่งลีเจ้าจิ่งไปดั่งๆถืมๆกับดอมบางผู้นั้น บ่ปานบ่เชิงกพ่เด แม่บว่าบางอันนี ใบเมื่องเราหี นี้กมีมากมีหลายกพ่บา พ่หากจักไปนำเอามาให้แก่เจ้าพ่หมื่นพ่แสนพ่ล้านพ่ใกดกพ่บา ดั่งนั้นเมื่อนั้นท้าวธรามพระบาสอนกบ่ปานบ่เชิง กทำกล่าวว่าบังจักไปเอาใบ้ได้หั้นแล เมื่อนั้นพระบาตับบ่ระแมสอนติน (๔) เป็นปู่ได้ยินปะจุตติข่าวสารว่าหลานแท่งตินไปกะทำร้ายแก่ท้าวทัตตะรัตถะอันเป็นลูกแท่งติน ถืว่าไปขากชีวิตเอาบางจันทาอันเป็นหลานปู่แท่งติน มาเป็นเมืองสันนั้น พระบาตับบ่ระแมสอนจิ่งถะบึงใจว่า โอนลูกหลานแท่งภูเกิดมากบ่เป็นมังถะละมุงคุนจักถินแลบ่ ถับว่าเอาเกิดมามีเตชะอิทหี อันมากแล้วเอากข้าเป็นถินอันถ่อยอันชั่วมากบึงหนักหนา สันนี้แลบ่แม่บว่าเอาไปธิบเลอกับเถิงสามหีสี่หลับสันนั้นกดีกบ่บอกกล่าวสารแก่ภู ผู้เป็นขี้บ้านขางเมืองให้รู้แจ้งทุก

---

๑ อัพพัยยะ ถอนเป็น อพัย ใบลานจานก่ำฮูบ "อัพพัยยะ" ถือกัน
( ผูก ๗ มัด ๒ หน้า ๕ )

ສ໊ງທຸກອັນແລນາ ຄັນວ່າພຣະບາຕັບບໍຣະເນສວນຄະນ໊ງໃຈສັນນ໊ີແລ້ວ ພຣະບາຈ໊ງ
ກລ່າວເຊ໊ງພວກນ້ອຍແຫ່ງຕົນວ່າ ດູຮາທ່ານພວກນ້ອຍ ທ່ານຈ໊ງໄປທັນເອົາ
ທ້າວພົກພີ້ຜູ້ເປັນຫຼານປູ່ມາຫາກູພຣະອ໊ງແດ່ເທ໊ີນ ວ່າດັ່ງນັ້ນເນ໊ືອນັ້ນພວກນ້ອຍໄດ້
ຍິນຄຳພຣະບາກລ່າວເຊ໊ງຕົນສັນນັ້ນ ມັນຈ໊ງຂານວ່າໂດຍໆ ວ່າດັ່ງນັ້ນແລ້ວມັນ
ຈ໊ງຟ້າວແລ່ນໄປເຖ໊ງຜາສາດທ້າວພົກພີ ແລ້ວມັນຈ໊ງບໍ່ມ໊ີໄຫວ້ວ່າ ເທອະຂ້າ
ແກ່ນະຫາຣາຊເຈ້ົາບັດນ໊ີ (๕) ພຣະຣາຊອັຍຍະກາ ມ໊ີພຣະຣາຊອາຈຈະຍາໃສ່ຫົວ
ຜູ້ຂ້າວ່າໃຫ້ຜູ້ຂ້ານາຣາທທະນາເຈ້ົາກູ ເນ໊ືອສູ່ສ໋ານັກພຣະຣາຊອາດຍາໂດຍພລັນວ່າ
ດັ່ງນັ້ນກໍຂ້າແລ ເນ໊ືອນັ້ນທ້າວພົກພີ ໄດ້ຍິນຄຳພວກນ້ອຍກລ່າວເຊ໊ງຕົນວ່າພຣະ
ຣາຊອັຍຍະກາໃຫ້ນາທັນເອົາຕົນວ່າດັ່ງນັ້ນທ້າວພົກພີກໍຣີບແລ່ນໄປຕາມຫຼ ັງພວກ
ນ້ອຍໂດຍພລັນແລ້ວ ກໍລວດໄປເຖ໊ງຜາສາດພຣະບາປູ່ບໍ່ມ໊ີນານຫັ້ນແລ ຄັນວ່າ
ທ້າວພົກພີ້ໄປເຖ໊ງສ໋ານັກພຣະຣາຊອັຍຍະກາແລ້ວ ເຈ້ົາຈ໊ງບໍ່ມ໊ີໄຫວ້ວ່າ ເທວະ
ຂ້າແກ່ນະຫາຣາຊເຈ້ົາ ບັດນ໊ີເຈ້ົາກູມ໊ີປຣະໂຍດຊຸນະເນ໊ືອງໃດ ຈ໊ງໃຫ້ພວກ
ນ້ອຍໄປທັນເອົາຜູ້ຂ້ານາເຖ໊ງສ໋ານັກເຈ້ົາກູ ໂດຍພລັນນັ້ນກໍຂ້າຈາ ເນ໊ືອນັ້ນ
ພຣະບາຕັບບໍຣະເນສວນ ຈ໊ງຂານຄຳທ້າວພົກພີ້ອັນເປັນຫຼານແຫ່ງຕົນວ່າ ດູ
ຣາເຈ້ົາຫຼານຮັກແກ່ປູ່ ໃນເນ໊ືອທ້າວຣາພພະນາສວນຜູ້ເປັນພ໊ີຊາຍແຫ່ງເຈ້ົາໄປ
ຍາດຊ໊ງເອົານາງຈັນທາ ອັນເປັນລູກພຣະບາລຸງແຫ່ງເຈ້ົາໃນເນ໊ືອງຈັນທະບຸລ໊ີສ໊ີ
ສັ້ກຕະນາກ ນາເປັນເມ໊ັຽອັນນັ້ນ ເຈ້ົາຕົນຫຼານກໍບ໋ັ້ງໄດ້ (ฝ) ຮູ້ແຈ້ງກໍປູ່ລ໊ີ ອັນນ໊ຶ່ງ
ແມ່ນວ່າທ້າວຣາພພະນາສວນ ໄປຍາດຊ໊ງເອົານາະເປັນເມ໊ັຽແລ້ວ ທ້າວພຣະ
ລັກ ພຣະລາມ ຈ໊ງໄຕ່ຕາມນາຣົບ:ລວ:ເອົານາງຈັນທາ ອັນເປັນພ໊ີ່ນ໊ຶ່ງແຫ່ງ
ເອົາຄືນເນ໊ືອເນ໊ືອງຈັນທະບຸລ໊ີສ໊ີສັ້ກຕະນາກນັ້ນກ໊ັດ ເຈ້ົາຫຼານຮັກກໍບ່ໄດ້ຮູ້:ແຈ້ງກໍປູ່ລ໊ີ
ເນ໊ືອນັ້ນທ້າວພົກພີ ໄດ້ຍິນຄຳພຣະຣາຊອັຍຍະກາ ກລ່າວເຊ໊ງຕົນສັນນັ້ນ ເຈ້ົາ
ຈ໊ງບໍ່ມ໊ີໄຫວ້ວ່າ ເທວະຂ້າໄຫວ້ນ:ະຫາຣາຊເຈ້ົາ:ຂໍແກ່ນ:ະຫາຣາຊເຈ້ົາຕົນເປັນປູ່
ຢ່າໄດ້ຖາມຜູ້ຂ້າ ດ້ວຍກິຈຈະເຫດການທ້ັງຫຼາຍປວງນ໊ີ ເຊ໊ງຜູ້ຂ້າຕົນເປັນຫຼານ
ກໍຂ້າເທ໊ີນ ໃນເນ໊ືອທ້າວຣາພພະນາສວນໄປຍາດຊ໊ງເອົານາງຈັນທານາເປັນເມ໊ັຽອັນ
ນັ້ນ ຜູ້ຂ້າກໍບ່ມ໊ີຮູ້ແຈ້ງຈັກ:ຊະເຫ ັ:ກສບ່ອຍກໍຂ້ານາ ທ໋ວ່າຜູ້ຂ້າກໍບ໋ັ້ງຮູ້ແຈ້ງພ໋ໍ
ສບ່ອຍແຕ່ທ້າວພຣະລັກ ພຣະລາມ ໄຕ່ຕາມນ໋ຳນາເອົານາງຈັນທາຄືນໜ ໍ

เมื่อนั้นแล ในเมื่อข้าผู้ฮ้ามบรู้แจ้งแล้ว ข้ากไปกล่าวห้ามท้าวธาม พะบาสวบเถิงสองหิสามหิ ด้วยคำว่าข้าแก่พี่เป้นเจ้าเรีย อ่แก่พี่ เป้นเจ้าย่าได้กะทำกำ "อาโทดสับนี้กข้าเห็บ" ๑ (ก) เทดว่าพี่เป้น เจ้าหากไปเอาพี่บิงเฮามาเป้นเมิ้ เฮาจิงได้มาบำเอากับเมือแท้กาย ว่า ดั้งนี้แล้ว ท้าวธามพะบาสวบกบ่ฟัง กยังซ้ำดั้นไปธิบเลวท้าวพธะลัก พธะลามปู่บ่ป่าบ่เชิา ตามต่เท้าท้าวพธะลักพธะลาม ผามแพ้ทักถึบ มาเสิ้งจิงแล้วบั้นแล แดนแก่บั้นมาข้าผู้ฮ้ามบรู้แจ้งบ้างกิจจะเทดภาง อันใดอันบ่างก่ข้าแล ข้าจิงได้กล่าวว่าธาฮุธายยะกา ป่าได้ถามผู้ข้าเห็บ ว่าดั้งบั้นก่ข้าแล ถับว่าท้าวพิกพิกล่าวเชิ้งพธะบาถับบ่ธะเมสวบ อัน เป้นปู่แห่งถิงถ้วยปธะการสับบั้น แล้วพธะบาจิงกล่าวเชิ้งพวกบ้อย ว่า ดูธาท่านพวกบ้อย ท่านจิงฮ้ำไปทับเอาท้าวอิบทะฮิ มาสู่สำ นักแห่งกูโดยพลับเท้าอับเห็บ ว่าดั้งบั้นเมื่อบั้นพวกบ้อย กธิบไปโดย พลับทั้บแล ถับว่ามับไปธอดแล้ว มับจิงบ่มีโทฮว้าว่า "เทวะข้าแก่ พธะธาฮุเจ้า" ๒ บักนี้ธาฮุอัยยะกาแห่งเจ้ากู ให้ผู้ฮ้ามาหับ เอาเจ้ากูผู้เป้นหลางเมื่อฮาบโทฮ้พธะธาฮุอัยยะกา (๒) จักลบ่อย ว่าดั้งบั้นก่ข้าแล เมื่อบั้นท้าวอิบทะฮิได้ยินคำพวกบ้อยกล่าวเชิ้งถิงสับ บั้น เจ้าจิงธิบแล่นไปสู่ผาสาดพธะบาปู่โดยพลับ ถับว่าเจ้าไปเถิงแล้ว เจ้า จิงบ่มีโทฮว้าว่าข้าแก่พธะธาฮุอายยะกา[๓] เป้นเจ้า บักนี้พธะบา ปู่ใช้พวกบ้อยไปหับเอามาเถิงเจ้ากูถ้วยปธะการสับใดก่ข้าจา เมื่อบั้น พธะบา ถับบ่ธะเมสวบ จิงกล่าวเชิ้งหลางแห่งถิงว่า ดูธาเจ้า หลาง ในเมื่อท้าวธามพะบาสวบ กะทำกำอันสาโทดสับนี้เจ้าหลาง บ้างได้รู้แจ้งบั้นลิ รู้ว่าบ่รู้แจ้งบั้นจา เมื่อบั้นท้าวอิบทะฮิ ได้ยินคำพธะบาถับบ่ธะเมสวบ กล่าวเชิ้งถิงสับบั้น เจ้าจิง ฮาบว่า[๔] พธะบาปู่แห่งถิงว่า ข้าแก่พธะธาฮุอายยะกาเป้นเจ้า ใบ

---

๑ ถวบเป้น สาโทด

๒ คำเว้าในวิงเลับซ้อนนี้ฮูบตามใบลานจานก่ำ บุก ๗ มัด ๒ ซน้า ๑๑ ใบลานบ้านบาฮอบฮูบว่า "เทวะข้าแก่พธะธาฮุปู่เป้นเจ้า" "ปู่" ถวบตัดออก

๓ ลางเท็อในใบลานฮูบ อายยะกา ลางเท็อ อัยยะกา

๔ "ว่า" ถวบตัดออก

ເມື່ອທ້າວອຣາພພະນາສວນກະທຳກຳອັນສາໂຫດ ອັນມີແຕ່ເຄ້ົາເທ້ົາເຖິງປານ
ຂ້າຜູ້ເປັນຫຼານຊາຍກໍບໍ່ຮູ້ແຈ້ງໄດ້ກໍຂ້າແລ ກໍທໍ່ໄດ້ຍິນແຕ່ຫູຮູ້ຂ່າວອັນຄົນທ້ັງຫຼາຍ
ກ່ຳວເວ້ົາໃນເຂດບ້ານແດນເມືອງທ້ີນ້ີວ່າ ທ້າວອຣາພພະນາສວນໄປເອົານາງຈັນ
ທາ ມາແຕ່ເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກ (๙) ພຸ້ນແລວ່າດ້ັງນ້ັ້ນແລ້ວ ເມ່ືອ
ພາຍລຸນກໍຊ້ຳໄດ້ຍິນຄົນທ້ັງຫຼາຍກ່ຳວເວ້ົາວາຈາຕ້ານກັບດອມກັນວ່າ ທ້ົາວ
ພຣະລັກພຣະລານມາຣິບເລວເອົານາງຈັນທາ ກັບດອມທ້ົາວອຣາພພະນາສວນ
ເປັນອັນ ອຸກຂະຫຼກ[๑] ຂຸ່ນນ້ວມາກນັກເຮົາເຮ້ີຍ ວ່າດ້ັງນ້ັ້ນສ້ົາດງວກໍຂ້ານາ ຄັນວ່າ
ທ້ົາວອິນທະຊ້ີກ່ຳວສັນນ້ັ້ນ ແລ້ວພຣະບາຕັບບໍຣະເພສວນ ຈ້ົາກ່ຳວເຊ້ົາພວກ
ນ້ອຍວ່າ ດູຣາທ່ານພວກນ້ອຍ ທ່ານຈ້ົາຊ້ຳໄປທັນເອົາທ້ົາວວິຣຸລຫະອັນເປັນ
ລູກແຫ່ງເຮົາມາສູ່ສຳນັກແຫ່ງເຮົາປ່າຊ້າປ່ານານເທ້ົາວັນເທ້ັ່ນ ເມ່ືອນ້ັ້ນພວກນ້ອຍ
ກໍຊ້ຳແລ່ນໄປເຖິງພາສາກ ພຣະບາວິຣຸລຫະ ແລ້ວພວກນ້ອຍຈ້ົາເຫັນທ້ົາວ
ຣາພພະນາສວນປາກຕ້ານຈາຣະຈາກັບດອມ ພຣະບາວິຣຸລຫະເພ່ືອຈັກໄປໂອມ
ເອົານາງຈັນທາຢູ່ໃຈວ້ັ່ງແລ້ວພວກນ້ອຍ ຈ້ົາບໍ່ມ້ີໃຫວ້ພຣະບາວິຣຸລຫະ ອັນເປັນ
ເຈ້ົາແຫ່ງເອົາ ວ່າຂ້ານ້ອຍມະຫາຣາຊເຈ້ົາບັ້ກ້ີ ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງເຈ້ົາກູມ້ີພຣະ
ຣາຊອາດຍາໃສ່ຫ້ົວຜູ້ຂ້າວ່າ ໃຫ້ຜູ້ຂ້ານາທັນເອົາເຈ້ົາກູເມ້ືອສູ່ສຳນັກ ພຣະບາ
ພໍ່ແຫ່ງເຈ້ົາກູກໍຂ້ານ້ອຍແລ ວ່າດ້ັງນ້ັ້ນເມ່ືອນ້ັ້ນພຣະບາວິຣຸລຫະ ຈ້ົາຂານພວກນ້ອຍ
ວ່າເອ້ົາ ວ່າດ້ັງນ້ັ້ນແລ້ວກໍລວດ (๑๐) ລ້ົາຈາກພາສາດໄປກັບດອມພວກ
ນ້ອຍບໍ່ມ້ີນານຫ້ັ້ນແລ ໃນເມ່ືອພວກນ້ອຍມາທັນເອົາພຣະບາວິຣຸລຫະໜ້ີໄປ
ແລ້ວ ທ້ົາວຣາພພະນາສວນຈ້ົາຄະນ້ົາໃຈວ່າ ສ່ວນດ້ັງພວກນ້ອຍມາທັນເອົາ
ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງກູໄປສັນ້ີ ເຮົາຈັກໄປເວ້ົາວາຈາຕ້ານກັນດ້ວຍປຣະການດ້ັງລ້ື
ນ້ັ້ນຈາ ຄັນວ່າທ້ົາວຣາພພະນາສວນຄະນ້ົາໃຈສັນ້ີແລ້ວ ເຈ້ົາຈ້ົາສ່ອງສໍຣະ
ຍານກູດ້ວຍຕາທ້ິບແຫ່ງຕົນ ເຈ້ົາຈ້ົາເຫັນພຣະບາຕັບບໍຣະເພສວນອັນເປັນປູ່ແຫ່ງ
ຕົນຕ້ານຈາຣະຈາກັບດອມ ທ້ົາວພ້ິກພ້ິ ແລທ້ົາວອິນທະຊ້ີອັນເປັນນ້ອງແຫ່ງ
ຕົນດ້ວຍກ້ິຈຈະເຫດການອັນຕົນກະທຳນ້ັ້ນ ກໍບໍ່ແລ້ວບໍ່ທ້ົວຈັກເທ້ົ່ອ ພຣະບາປູ່
ຈ້ົາໄດ້ໃຊ້ພວກນ້ອຍມາທັນ ເອົາພຣະບາພໍ່ແຫ່ງຕົນໄປສົນທະນາຈາຕ້ານກັນ
ປູ່ບໍ່ແລ້ວຈັກເທ້ົ່ອຫ້ັ້ນແລ ຄັນວ່າທ້ົາວຣາພ:ມະນາສວນຮູ້ແຈ້ງແລ້ວເຈ້ົາກໍນ້ັ່ງປູ່ຖ້ົາ

---

๑ ລ.ງ.ເທ້ົ່ອໃບລານຂຽນ "ອຸກຂລຸກ"

ພຣະບາພໍ່ແຫ່ງຕົນໃນພາສາດແຫ່ງພຣະບາທັງ ๖ ອັນເປັນພໍ່ແລແມ່ແຫ່ງ
ຕົນໃນທີ່ນັ້ນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາວິຣຸລຫະ ກັບທັງພວກນ້ອຍພາກັນໄປ
ກໍລວດໄປຮອດໄປເຖິງພາສາດ ພຣະບາຕັບບໍຣະເມສວນບໍ່ມີບາງຫັ້ນແລ ຄັນວ່າ
ພຣະບາວິຣຸລຫະກັບທັງພວກນ້ອຍໄປເຖິງແລ້ວພຣະບາ (๑๑) ວິຣຸລຫະຈົ່ງບໍ່ ມີ
ໃຫວ້ວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າ ບັດນີ້ເຈົ້າກູມີປຣະໂຍຊນະເບື້ອງໃດຈົ່ງໄດ້
ໃຊ້ພວກນ້ອຍໄປທັນ ເອົາຜູ້ຂ້າມາເຖິງໃນກາລະບັດນີ້ກໍຂ້າຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາຕັບ
ບໍຣະເມສວນ ຈົ່ງກລ່າວວ່າດູຣາເຈົ້າລູກຣັກແກ່ພໍ່ໃນເມື່ອທ້າວຣາພພະບາສວນ
ກະທຳກຳອັນສາໃຫດສັນນີ້ ບຸຄລະຜູ້ໃດໃຫ້ມັນກະທຳນັ້ນຈາ ມິຄະວ່າເຈົ້າລູກຣັກ
ບອກໃຫ້ມັນກະທຳນັ້ນລືຮູ້ວ່າມັ່ນຫາກກະທຳດ້ວຍຕົນມັນເອງນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະ
ບາວິຣຸລຫະຈົ່ງຂາບຄຳພຣະບາຕັບບໍຣະເມສວນ ອັນເປັນພໍ່ແຫ່ງຕົນວ່າເທວະຂ້າ
ແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າ ໃນເມື່ອທ້າວຣາພພະບາສວນ ກະທຳກຳອັນສາໃຫດ ສັນນີ້
ຜູ້ຂ້າກໍບໍ່ໄດ້ບອກໃຫ້ ມັນກະທຳຈັກສິ່ງຈັກອັນກໍຂ້າບາ ມັນຫາກກະທຳດ້ວຍຕົນມັນ
ເອງກໍຂ້າແລແມ່ນວ່າບຸຄລະຜູ້ໃດຜູ້ນຶ່ງອັນຢູ່ໃນເມືອງທີ່ນີ້ ອັນມີຜູ້ຂ້າເປັນຕົ້ນ ກໍທ່ານີ
ຄຳຫ້ານໄວ້ບໍ່ໃຫ້ ມັນກະທຳສິ່ງດຽວ ມັນຫາກດັ້ນກະທຳຜູ້ດຽວ ມັນກໍຂ້າບາ ແມ່ນ
ວ່າໃນກາລະບັດນີ້ກໍດີມັນກໍບ້ງມາຫມ່ງວອອນຜູ້ຂ້າໃຫ້ໄປກລ່າວຕ້ານ ໂອນເອົາບາງ
ຈັນທາມາໃຫ້ແກ່ມັນບໍ່ (๑๒) ແລ້ວບໍ່ທ້ວ ບໍ່ປ່າ ບໍ່ເຊົາປູ່ໃຈວ້ຽ ແທ້ດີຫຼີ ແລບາ
ເມື່ອນັ້ນພຣະບາຕັບບໍຣະເມສວນໄດ້ຍິນຄຳລູກຫຼານແຫ່ງຕົນທັງ ๖ ທັງ ๓ ຄົນ
ກລ່າວວ່າບໍ່ໃຫ້ມັນກະທຳຈັກຄົນ ມັນຫາກກະທຳດ້ວຍຕົນເອງສັນນັ້ນພຣະບາ
ຕັບບໍຣະເມສວນຈົ່ງກລ່າວວ່າດູຣາເຈົ້າທັງ ๖ ທັງ ๓ ຄົນ ອັນເປັນລູກແລຫຼານຣັກ
ແກ່ພໍ່ບັດນີ້ເຮົາພໍ່ກໍເປັນອັນເຖົ້າແກ່ຊະຣາກາບມາແລ້ວແລ ແຕ່ນີ້ໄປພາຍຫນ້າ
ເຮົາຜູ້ເປັນພໍ່ກໍບໍ່ເວົ້າວາຈາກັບດອມມັນໄດ້ແລ ກະທຳສັນໃດຈັກດີກໍບໍ່ກ່ວາເຈົ້າລູກ
ເຈົ້າຫຼານຈັກກະທຳຕົກແຕ່ງແຍງບຸນກັບດອມມັນນັ້ນເທີ້ນ ຄັນວ່າພຣະບາຕັບ
ບໍຣະເມສວນກລ່າວດັ່ງນັ້ນ ແລ້ວເຈົ້າທັງ ๓ ພໍ່ລູກກໍລວດເລີກລາໜີໄປຫາທີ່
ຢູ່ແຫ່ງຕົນທຸກຄົນ ๆ ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາວິຣຸລຫະກໍເມືອສູ່ພາສາດແຫ່ງຕົນ
ແລ້ວທ້າວຣາພພະບາສວນ ກໍຖາມວ່າເທວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າ ໃນເມື່ອ
ພຣະບາຕັບບໍຣະເມສວນອັນເປັນປູ່ແຫ່ງຂ້າໃຊ້ໃຫ້ພວກນ້ອຍ ມາທັນເອົາເຈົ້າກູໄປ
ດ້ວຍເຫດສັນໃດນັ້ນຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະບາວິຣຸລຫະຈົ່ງຂາບຄຳທ້າວຣາພພະບາ

สองว่าภูธาเจ้า (๑๓) ลูภธักแก่พ่ใบเมื่อพธะยาตับบ่ธะเมสองใช้ใท้พวก
น้อยมาทับเอิาภูพ่ไปบั้นภ่บ่มีภิจจะเทดภาบอันใดอันบึ่ง ภ่ท่ไปสิบทะบาจา
ต้าบ ภับด้วยเจ้าลูภธักพ่อันภะท่ำบา ๆ ต่าง ๆ ใบภาละบัดนี้แล ท้นั้
เจ้าลูภธักป่าได้ภะท่ำสืบต่ไปพายหน้าภ่พ่เท็บ เมื่อบั้นท้าวธาพพะบาสอบ
ได้ยินถำพธะยาพ่ภล่าวเดิาดินสับบั้น เจ้าจิาแย้มหิอแล้วจิาต้าบจาธะจา
ว่าเทอะข้าแก่มะหาธาชเจ้า ใบเมื่อผู้ข้าถามเจ้าภูสับนี้ เจ้าภูยาได้ภล่าว
ว่าผู้ข้าบ่ธู้แจ้งบั้นเท็บ ด้วยแท้ผู้ข้าหาภจักตัสสะธู้แจ้งแล้วผู้ข้าหาภตั้ง
แธงถามเจ้าภูภ่ข้าแล ท้นีเจ้าภูบ้างจักถืดช่อยผู้ข้าบั้นลืธู้ว่าบ่ถืดช่อยบั้น
จา เมื่อบั้นพธะยาอิธุลหะจิาภล่าวว่า ถับว่าเจ้าลูภธักจักภะท่ำสับใดพ่
หาภขับตามเจ้าลูภธักใท้แล้ว ปธะโยชบะแห่งเจ้าภ่พ่แล ว่าดั่งบั้นเมื่อ
บั้นท้าวธาพพะบาสอบ ได้ยินถำพธะยาพ่ภล่าวว่าจักถืดช่อยใท้แล้วถำ
มักแห่งดินสับบั้นเจ้าภ่มีใจอับชิมชื่นบินดีมาภบักแล้วเจ้าจิาภล่าวว่า ผิว่า
(๑๔)พธะบาพ่จักถืดช่อยผู้ข้าแท้ดั่งบั้นผู้ข้าจักแต่งใท้ดินไปภล่าวต้าบโอม
เอิาแท้ภาบว่าดั่งบั้น เมื่อบั้นพธะยาอิธุลหะจิาขาบถำว่า เอิ ๆ ว่าดั่งบั้น
แล้ว ท้าวธาพพะบาสอบจิาเลิภลาเมื่อหาที่ปู่แห่งดินแล้วเจ้าจิาทับขุบ
จิาภับทับขุบฟ้าแดดมาสู่สำบักแห่งดินแล้วเจ้าจิาภล่าวว่า ภูธาท่าบทับ
๒ ที่นี้เธาพธะอิาภ่มักใส่ปากได้บาาจับหา มาเป้บธาชเหอิแห่งเธามาภ
บักท่าบทับสอาจิาพาภับไปภล่าวต้าบโอมเอิามาใท้แก่ะเธาแล่เท็บ เมื่อบั้น
ขุบจิาแลขุบฟ้าแดดจิาพ้อมภับขาบถำท้าวธาพพะบาสอบว่า เทอะข้าแก่
มะหาธาชเจ้า ใบเมื่อเจ้าภูมีพธะธาชธากบาใส่หิอปูาข้าทับฐาบว่า ใท้
เผื่อข้าทับ ๒ ไปภล่าวต้าบโอมเอิาบาาจับหา ใบเมื่อาจับหะบุลิสิสัตะ
บาภที่บั้น เจ้าภูจักใท้เผื่อข้าทับ ๒ ไปหาาใดก่ข้าจา มิถถะว่าจักไปหาา
บิภลีธู้ว่าไปหาาน้ำบั้นก่ข้าจา เมื่อบั้นท้าวธาพพะบาสอบจิาภล่าวว่า ภู
ธาท่าบทับสอาผิว่าท่าบทับสอามักใส่จักไปหาาบิภภ่ดี (ไปหาาน้ำภ่ดี)๑
ไปหาาอากาด (๑๕) ภ่ดี เธาหาภจักแปาดินหาาใท้ท่าบทับ ๒ ไปบ่
บาภสังแลท่ว่าท่าบทับ ๒ มักใส่จักไปหาาใดบั้นจา เมื่อบั้นขุบจิาจิาขาบ

---

๑ ขุบติ่มตามใบลาบจาบก่ำ (ผูภ ๗ มัด ๒ หน้า ๑๗)

ถ้ำท้าวธาพพะบาสอบว่า ข้าแก่เจ้าภูผิว่าตามใจมักเผื่อข้าทั้งสองนี้
ก็ปากไปทางอากาดนั้นแล เหตว่าไปทางอากาดนี้ก็ยังแถวไปรอดไป
เถิงด้อยว่ายนั้นแลท่อว่าฝูงข้าทั้งหลายบ่มีอิหหิริหหิสันนี้ เหตถ้ำลีจิงจัก
ไปทางอากาดได้นั้นจา เมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอบจิงกล่าวอ่าถูธาท่าน
ทั้ง ๒ ผิว่าท่านทั้งสอง ปากไปทางอากาดถ้ำนั้นเธิงหากจักแปงหาง
ให้ไปได้ในกาละบัดนี้แล ถับว่าเจ้ากล่าวถ้ำนี้แล้วเจ้าจิงบิธะมิดเปันกิง
จักอันบึงลองใหง่น้อยพ่ประหมางหมิดถิบ ๗ ร้อยนั้นแล้ว ถับว่าเจ้านี้
ธะมิดไว้แล้วเจ้าจิงกล่าวเชิงขุบจิงว่า ถูธาท่านขุบจิงผิว่าท่านมักใค่จัก
ไปทางบิกก็ดีทางน้ำก็ดี ไปทางอากาดก็ดีท่านจิงบอกให้กิงจักอัน
นี้แล้วมันหากจักพากันไปตามใจมักนั้นแล ถับว่าท้าวธาพพะบาสอบ
กล่าวสันนี้แล้วเจ้าจิงบอกให้ถิบทั้งหลาย หาบขิบเอาเข้าขะยงสิงแลโภค
(๑๗) ถือว่าแก้วโภคบึง ถ้ำโภคบึง เงินโภคบึง กับทั้งเสื้อผ้าอาพอบล้อ
แธะแพภาสาแลสิงแลโภคแล้ว เจ้าจิงบอกเติบถิบทั้งหลายให้ไปกับถอม
ขาทั้ง ๒ มีประหมางว่าได้ ๗ ร้อยทั้งแล ถับว่าติกแต่งเถ้าถาบ
ธะบอบแล้วขุบจิงแลขุบฟ้าแถก จิงไปขาบลาท้าวธาพพะบาสอบ
ว่าแหอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้าบัดนี้ก่เถิงมื้งามยามถีแล้ว ฝูงข้าทั้งหลายก็
จักอำลาถาจากเจ้าภูไปก่อนแล ผิว่าเจ้าภูจักมีถวามไปขาบหูบอาจจะ
ขาลุงแห่งเจ้าภูมีด้อยประภาบสันใดก็ดี เจ้าภูจิงมีพระธาชอากยาใส่หัว
ฝูงข้าทั้งหลายก็ข้าเหื้น เมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอบจิงกล่าวอ่าถูธา
ท่านทั้ง ๒ ผิว่าอากขาลุงทัตตะธัตถะแลเจ้าอ้ายทั้ง ๒ ถือว่าท้าวพระ
ลักพระลามมีพระธาชอากยาใส่หัวเอือท่านทั้ง ๒ ด้วยประภาบสันใด
ก็ดีเอือท่านทั้ง ๒ จิงพากันธับทุกสิงทุกอันนั้นเหื้น ผิว่าสิมปะถาเอือ
ท่านทั้ง ๒ จักเอาบางจันหามาพ้อมได้ ก็จิงพากันเอามาให้ ได้
นั้นเหื้นผิว่าเปันอันหนัก (๑๗) แหน้งแถ้นเถือๆเหื้อแธงเอือท่านทั้ง
๒ แท้ ถ้ำนั้นเอือท่านทั้ง ๒ จิงใช้ถนมาเถิงเราพระอิงโดยพลันเรา
หากจักถึดตามหามช่อยท่านทั้งหลาย ให้ได้บางจันหาเปันอันยากที่

ดูองนั้นแล ถังว่าท้าวธาพพะนาสอนมีพระธาตุอากยาสันนี้แล้ว ขุนจิง จิ่งบอกเถิงถังทั้งหลาย หาบขิงเอาเข้าของขึ้นไปกิงจักหมิดแล้ว ถังทั้งหลายกับทั้งขุนจิงแลขุนฟ้าแถด กำพ้อมกับขึ้นสู่กิงจักทุกแห่งทุกพาย แล้ว ขุนจิงจิ่งบอกให้กิงจักบ่มีบางทั้งแล เมื่อนั้นกิงจักจิ่งขะเถิกขึ้นสู่ อากาดกางหาวแล้ว กำสำเพาะหน้าต่ำทิสสะหิบเหนือแล้วกำทะยางไปตาม อากาดกางหาว เปันถั่งลิมฟองของกือปีอไปเหนืออากาดกางหาวนั้นแล เมื่อนั้นกิงจักกำทะยางไปตามกิบฟ้าผมกหวังมอบ กำลอดไปรอดไปเถิงเมืองจันทะบุลี สีสัตตะบากบ่มีบาง เปันถั่งลัดมึดงอบ็างนั้นแล ถังว่าขุนจิงแล ขุนฟ้าแถดไปรอดไปเถิงแล้ว กำลอดลิงแต่อากาดไปเซิาปู่ในทำกางหิ่งบา (๑๗)ทีบ็างหั้นแล เมื่อนั้นขุนจิงจิ่งบอกถิ่นหัวหลายไปหาเอาไม้มาปุกจำนักสางจอดบ่ระบวนแล้วกำลอดพากับเซิาปู่ตามสุกขะสำราญหั้นแล เมื่อนั้น ขุนจิงจิ่งบอกให้บ่าวไพ่ไปกับดอมติบ มีประหนางว่าได้ สี่ถิบแล้ว ขุนจิงจิ่งให้เอาถืหงบเงินหงบคำแลสิ่งแลคู่แล้ว กำลอดพ้อมกับยิกบ่าวไปในหิ่งบาทีนั้น แล้วกำลอดไปรอดไปเถิงทำกางเมืองบ่มีบางหั้นแล เมื่อนั้นบั้นถิ่นหัวหลาย หมายมีบิงชายบ้อยรามแลร้างหน้าย ถิ่นใกงหัวหลายเอากำเหับขุนจิงกับหัวลูกบ่าวสี่ถิ่นไปในทำกางเมืองทีนั้น เอากมีใจสงหาอันมักแลรักยังบ่าวไทแอกมากนัก เอาจิ่งเอ็นใส่ถ้วยถำมายา "สวยสวด" [๑] บ้วบงถถ้วยสงหาว่า ไอบ่อเจ้าอ้ายมาแต่ทีใด น้องกำขอเถิ่นไปถอมเจ้า ขอ ให้พระหน่อเหม้ากูบา แม่นว่าเถือเจ้ามีน้องขอกัวอ ถ้างสิบอาชาวอา น้องนี้เปันแม่ร้างสามผัว น้องกำขอใต่ขัวลำน้อย น้องกำขอบ่อนจ้อยชิมรัก น้องกำขอบ้างตักบิง (๑๗) เขา น้องกำขอบ้างเผาอุ่นหู้า ขอให้พระยอดฟ้ากูบากำข้าเหิ่น เมื่อนั้นขุนจิง "ผิมิ" [๒] ผยาจิ่งสาสักสาก เลิยกวักวากมือเอา ว่าไอบ่อเจ้าตากำถอกฝ้ายพีเรีย พีกำขอเกาะก่ายเหวชัน พีกำขอปู่ตันหางกว้าง พีกำขอขุดมันแถมหัวย พีกำขอหม่องฝ้ายเปันแผว พีกำขอผักแพวแถมหาด ขอให้เจ้าน้องบากปาบี ป่าได้เร็กอูชิ

---

๑ ใบลานจานก่ำฆูบ "สวยสงด" ผูก ๙ มัด ๖ หน้า ๖๔

๒ ใบลานจานก่ำฆูบ ผู้มี ผูก ๙ มัด ๖ หน้า ๖๔

ญงถ้อย ป่าได้เอ็น ด่าป้อย "ชัวหงาม"[๑] พี้บิกอามพรามพัก ใฮ่ ฮ่ใหม้น้องแก่นใหม้ภูบากำพี้เห็บ ถับอ่าฮุบจิงกล่าวถ้างบั้นแล้วเฮากำพ้อมกับหัวแฮวๆถื่นเถ้า ฮ่ใหม้พระหม่นเหน้าภูบากำพี้เห็บ (อ่าถ้างบั้นแล้ว)[๒] ฮุบจิงกำลวดกายไปเมื่อหน้าหบั้นแล เมื่องบั้นฮุบจิงกับหัวฮุบฟ้าแดด ใส่ฆ[๓] ไพ่พินไยหาหัวมอบกำมากับไปเถิงฮ่างถุ้มพระยาลามมะลาดบ่มีบางแล ถับอ่าฮุบจิงแลฮุบฟ้าแดดไปรอดไปเถิงฮ่างถุ้ม แล้วฮาหัวสองกำลวดขึ้นสู่ผาสาดบ่มีบางหบั้นแล เมื่องบั้นพระยาลามมะลาด กำเหบับฮุบจิงแลฮุบฟ้าแดดขึ้นมาเถิงที่ปู่แหว่ๆติบ (๒๐) เจ้าจิงถามว่าภูธาท่านหัวหูายอบันเป้นฮุบแฮด ท่านหัวหูายลุดแต่ที่ใดมาบั้นจา เมื่องบั้นฮุบจิงผู้มีผยาจิงอบับทาฮายบ่ใหว้ถ่อายดอดไม้เงิบถำว่า เหวะฮ้าแก่มะหาธาดุเจ้าบัดนี้ห้าวธาพพะบาสอบ อบันเป้นน้องแหว่ๆมะหาธาดุเจ้าก่ใฮ้ใหม้ฝูงฮ้าหัวหูายมาฮายบเก้าะเฝ้าปาทา เพื่อจักฮ่เฮาบางจับทาหม่นเหน้า ฮ่แก่พะบาดเจ้าจิงภูบา แม่นว่าเจ้าภูมีพระธาดุอาจจะบาสับใดก็ดี ฮ่ใหม้ถัดพระโอดไผดมาฝูงฮ้าหัวหูายก่ฮ้าแน้บ เมื่องบั้นพระยาลามมะลาดได้ยินถำฮุบแฮด กล่าวเชิงติบสับบั้บ เจ้าจิงกล่าวว่าภูธาท่านหัวหูายอบันเป้นบายถิบใฮ้ ผิว่าท่านหัวหูายมักใส่ปากได้บางจับทา อบันเป้นพี้บ่าแหว่งเราแท้ถั่งบั้บ ท่านหัวหูายบ้างใดยพระธาดุอากยา แหว่งเราได้ ลิรู้ว่าบ่ได้บั้นจา เมื่องบั้นฮุบจิงจิงห่มือใหว้พระยาว่าเหวะฮ้าแก่มะหาธาดุเจ้า แม่นว่าเจ้าภู จิงปิงพระธาดุอากยาใส่หัวฝูงฮ้าหัวหูายถ้วบประภางสับใดก็ดี(๒๑) ฝูงฮ้าหัวหูายก่ฮ่หางรับตามพระธาดุอาจจะบาแหว่งมะหาธาดุเจ้าก่ฮ้าแล เมื่องบั้นพระยาลามมะลาดจิงกล่าวว่าภูธาท่านหัวหูายอบันเป้นบายถิบใฮ้ ผิว่าท่านหัวหูาย บ้ายากเพื่อจักยิบฮวายหาเฮ้าฮองแลสิงแลใกด ถือว่าถำใกดบ่ๆ เงิบใกดบ่ๆ เสื่อสากอากสบาล้อแรแพภาสา แลสิงแลใกด ท่านหัวหูายบ้ายาก เพื่อจักยิบ

---

๑ ใบลานจานก่ำฆบ "ชัวรงม" ผูก ๙ มัด ๒ หน้า ๒๔

๒ ฆบถิ่มตามใบลานจานก่ำ ผูก ๙ มัด ๒ หน้า ๒๔

๓ ใบลานฆบแบ่นอบว่า "ใล" เพาะสะบั้บ ใส่ไม้เอกมิถวามหมายดีกว่า

ຂວາຍຫາໄດ້ນັ້ນລ໊ ເມື່ອນັ້ນຂຸນຈົ່ງຈົ່ງບໍ່ມ໊ີໃຫວ້ວ່າ ເທວະຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊ
ເຈ້ົ້າ ສ່ວນດ້ັ່ງວັຕຖຸເຂ້ົ້າຂອງທ້ັ່ງຫ້ັ່ງຫ້ັ່ງ ຝ້ັ່ງຂ້ັ່ງທ້ັ່ງຫ້ັ່ງຫ້ັ່ງກ໋ໄດ້ເອ໋ົາມາພ້ອມໃນທ໋ົ່ນ໊ັ້
ແລ້ວກ໋ໍຂ້ັ່ງແລ ເມ໊ື່ອນ໊ັ້ນພຣະບາລາມມະລາດຈ໋ົ່ງຊ໋ໍ້ກລ່າວວ່າດູ້ຣາທ່ານທ້ັ່ງຫ້ັ່ງຫ້ັ່ງ
ຜ໋ົ່ວ່າທ່ານທ້ັ່ງຫ້ັ່ງຫ້ັ່ງບ້ັ່ງອ໋ົ່ງດ໋ົ່ງເພ໊ື່ອຈ໋ົ່ກແປ່ງຂ໋ົ່ວຊ໋ະພ໋ານ໋ັ້ນແລ້ວດ້ວ໋ຍດ໋ົ່ນແລ໋ທ໋ົ່ນ ແຕ່
ວ໋ົ່ງຈ໋ັ້ນລ້ານຊ້ັ່ງທ໋ົ່ນ໊ັ້ຕ໋ານຕ໋ໍ່ເທ໋ົ້ານ໋ົ່ເຖ໋ົ່ງເມ໊ື່ອ໋ົ່ງອ໋ົ່ນທ໋ະປ໋ະຖ໋ານ໋ະຄ໋ອນພຸ໋້ນ ເພ໊ື່ອໃຫ້ະປ໋ັ້ນ
ທ໋ົ່ໃຕ໋ທ໋ົ່ງ໋ອໄປມ໋ານ໋ແຫ່ງ໋ດ໋ົ່ນທ້ັ່ງຫ້ັ່ງຫ້ັ່ງ໋ອ໋ົ່ນ໋ັ້ນໄປ໋ເໜ໊ື້ອ໋ອ໋ານ໋ານ໋ານ໋ກ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ
ຫ້ັ່ງຫ້ັ່ງ໋ອ໋ົ່ນ໋ັ້ນໄປ໋ເໜ໊ື້ອ໋ອ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ໋ານ

ไปหาวอากาดกาวหาวบ่ได้บั้ง ใต่หมวไปมาใหัเถิวกับ เธิาจิวจักใหับาว
จับหาแก่ท่านหัวฺาบขะแล อ่าถ้วบั้งเธิาผู้เปังคิบใจ้ภ์รับขาบว่า ขอ
หาบรับได้อ่าถ้วบั้งแล้จิวได้เลิกลาออกมาบี้แล แม่บอ่าแต่บี้ไปเมื้อ
หบ้า พระบาลามมะลาดภ์จักจ้ำปีวพระธาขอาดบาติ้มแดมไป เธิา
ผู้เปังคิบใจ้ภ์บ่รู้ได้แล ทีบี้ท่านผู้เปังขุบฟ้าแดด ภ์จิวเอาบ่าวไพ่ ม-๔
คิบขึ้บขอิ้กิวจักกิบเมื้อขาบทูบ (๒๔) ท้าวอาพพะบาสวบใหัแล้วอับบี้เท้า
อับเท็บ อ่าถ้วบั้บขุบฟ้าแดดจิวขาบว่าเอิว ข้าหาภจักไปบ่บากสัว
แล อ่าถ้วบั้งแล้วขุบฟ้าแดดจิวเอาบ่าว ๔ คิบขึ้บขอิ้กิวจักทะบางกิบเมื้อ
ตามอากาดกาวหาวหัวมวบ ภ์ลวดไปรอดไปเถิวเมื้อวอิบทะปะถาบะ
ถอบบามดวว ภ์บ่มีบางเปังถ้วลิมพักบอวว็อบั้งแล้ว ถับว่าขุบฟ้าแดด
แลลูกบ่าว๔คิบไปรอดไปเถิวแล้วมับจิวลิวจอดเซิาใบขาบมิบพาสาด แล้ว
มับจิวไปขาบทูบท้าวธาามพะบาสวบอับเป็บเจ้าแห่วถิบว่า เหวะข้า
แก่มะหาธาขุเจ้าใบเมื้อเจ้าภู มีพระธาขอาดบาใส่หัวฝูวข้าหัวฺาบ
ว่าใหัไปโอมะอ้างบาวจับหากับดอมท้าวพระลักพระลาม ไป(เถิว)[๑] เมื้อวว
จับทะบุลิสิสัดตะบากหีบั้บ พระบาลามมะลาดภ์ปีวพระธาขอาดบาใส่หัว
เจ้าภูว่าใหัได้เข้าขอวแลสิวแลโดด ว่าถ้วบั้บฝูวข้าหัวฺาบอับเป็บคิบใจ้ภ์
ขาบรับว่าใหัได้ทุภสิวทุภอับว่าถ้วบั้บพระบาลามมะลาดภ์จ้ำปีว(๒๕)พระ
ธาขอาดบาติ้มแดมไปว่าใหัเจ้าภูสร้างแปวขิวขะพาบ แต่เมื้อวล้างจ้าว
ลววภอ้างใหัได้ ๒๐ วาอับแล้วด้วยกิบแลหีบมาเถิวเมื้อวเธิา หีบี้ว่า
ถ้วบั้บภ์ข้าแล เมื่อบั้บท้าวธาพพะบาสวบจิวขาบว่า ดูธาท่านคิบใจ้
ส่วบถ้วภิจจะถ้วบคำหัวมวบฝูวบี้ เธิาภ์ตั้วสะรู้แจ้วแต่เมื้อท่านบ่ทับมา
ธอดมาเถิวพุ้บแล หีบี้ท่านภ์มาธอดมาเถิวแล้วภ์เป็บอับกิบบักแล ส่วบ
ถ้วบางผู้บั้บภ์ห่ววว่าจักเป็บของเธิาะแล้วแล ท่านจิวขึ้บขอิ้กิวจักไปก่อบ
แล้ว เธิาหากจักสร้างแปวขิวขะพาบใหัไปรอดไปเถิวตามหัวฺ ท่านบ่
มีบางหับ้แล ถับว่าท้าวธาพพะบาสวบกล่าวสับบี้แล้ว ขุบฟ้าแดด

---

๑ ขวบติ้มตามใบลาบจาบก่า ผูก ๙ มัด ๓ หบ้า ๓๐

ภับทัวบ่าวไพ่ ๔ ถิบกໍ็ขึ้นอวี้ภิวจักทะยางไป เป้นถั่วลิมพ้วยอาวุ๊วนั้ง
แล ใบเมื๊องขุนฟ้าแถกถ็ขึ้นอวี้ภิวจักหนีไปแล้ว ท้าวธาพพะนาสวนภ็นี
ธะมิกสร้างเผ่าอิวธุะพาน ติวถามสืบถ่มาแต่เมื๊องอินทะปะถาบะถอน
ทีนั้นลวงกว้างได้ ๒๐ วา ลวงสูงพ่งปายพู (๒ฉ) ปายผาป่าไม้มืบ่ไร้สัพ
พะสิ่งของกืน แลของบ่ธะไพภทัวมวน มีทัวสาลาสางจอดน้ำบ่น้ำ
สร้างแม่ลาถภาถลีทัวมวน บ่ไร้บ่ปากมีมากบ่งทุกอันทั้งแลถันว่าขุนฟ้า
แถกขึ้นอวี้ภิวจัก มาแต่เมื๊องอินทะปะถาบะถอนไปเถิงจำนักสางจอก
ใบเมื๊องจันทะบุลีสีสัตตะบากทีนั้นแล้ว ภ็ลิงจอกะชาปู่บ่ทันออกจาก
ภิวจัก ถั่วนั้นท้าวธาพพะนาสอน อันนี้ธะมิกสร้างแปงอิวธุะพานนั้นภ็
ลวกแล้วบ่ธะบวน มารอกพ้อมกันทั้งแล เมื๊อนั้นขุนฟ้าแถวภ็เทันท้าว
ธาพพะนาสวนมารอกมาเถิง พ้อมกับถั่วนั้นมันภ็มีใจอันกล้อหัดธะจับ
มากนักทั้งแล เมื๊อนั้นขุนฟ้าแถกจิ่งออกจากภิวจัก ไปรับท้าวธาพ
พะนาสอนมาเถิงจำนักสางจอก แล้วท้าวธาพพะนาสอนจิ่งถามขุนจิ่ง
ผู้ปู่เฝ้าจำนักสางจอกทีนั้นว่า ดูธาท่านขุนจิ่งใบเมื๊อท่านปู่ใบทีนี้ท่านภ็ติภ
แต่งแปงภาบแล้วบ่ธะบวนทุกอันนั้นแล้วลื๊ เมื๊อนั้นขุนจิ่งผู้ปู่เฝ้าตูบพามที
นั้นจิ่งฮาบว่าเทอะข้าแก่มะหา(๒๗)ธาชุเจ้าใบเมื๊อขุนฟ้าแถกขึ้นอวี้ภิวจัก
ถืบไปฮาบหูอาเจ้าภูนั้นมาตาว่าขามกูงอบ่งภ่มารอก เทถถั่วลื๊ผู้ข้าจิ่ง
ทันติกแต่งแปงภาบใท้แล้วนั้นภ็ข้าจา เมื๊อนั้นท้าวธาพพะนาสอนได้ยิน
ขุนจิ่งภล่าวถั่วนั้นแล้วเจ้าจิ่งแย้มหิวต่ำขุนจิ่งทั้งแล เมื๊อนั้นขุนจิ่งจิ่งซ้ำ
ฮาบไหว้ท้าวธาพพะนาสอนว่า เทอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้าบักนี้ผู้ข้าจักไป
ทบถอบพระยาลามมะลาถใบภิจจะภาบอัน เธาภะทำแล้วนี้ใท้แจ้งก่อน
ขุ
แลพระจักมีพระธาชุอาวยาสันใดก็ดี เธาเจ้าข้าทังหลายภ่จักพ้อมกันติก
แต่งถวายพระธาชุอาถยาทุกสิ่งทุกอันชะแล ถันว่าขุนจิ่งภล่าวถั่วนั้นแล้ว
มันภ็เอาบ่าว ๔ ถิบไปกับถอมเถินบ่มีบางภ่ลวกเถิงผาสากแล้วภ่มีไหว้พระ
ยาลามมะลาถว่าเทอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้า บักนี้ฝูงข้าทังหลายภ่ใช้กัน
ถืบไปฮาบทูบท้าวธาพพะนาสอนใบภิจจะภาบอันเจ้าภู มีพระธาชุอาถ

ยามั้นทุกสิ่งทุกอันกมีแล ท้นั้นท้าวธาพพะบาสอน (๒๒) กโดยพระธาตุอาถยาแห่งเจ้าภูทั้งมวน กลอดตกแต่งแปงธิวะพานบ่ระบวนแล้วกข้าแล แม่นว่าท้าวธาพพะบาสอนกมาปู่ในจำนักสาน จอดท้นั้นแล้วกข้าแลถันว่าเจ้าภูจักมีพระธาตุอาถยาสันใดกดี ขอให้เจ้าภูตัวพระโอด โผดให้แล้วกข้าเท้น เมื่อนั้นพระยาลามมะลาดจิ่งกล่าวว่าผิว่า ท่านทั้งหลายตกแต่งแปงบ่ระบวนแล้ว ท่านทั้งหลายจิ่งพากันหาบอินเอาเข้าของอันเป็นถ่าแก่อถ่าถอง ถ่าบิอถ่านางนั้นมาถวายแก่เราพระอิงให้แล้วเสังก่อนเท้าวันเท้น ถันว่าพระยาลามมะลาดมีพระธาตุอาถยาสันนั้นแล้วขุนจิ่งจิ่งบอกให้บ่าวแห่งถินว่า ดูราท่านทั้ง ๔ อันเป็นบ่าวแห่งเรา ท่านจิ่งพากันแล่นไปขาบหูบท้าวธาพพะบาสอนในสานจอดท้นั้น ให้ถินทั้งหลายหาบเอาเข้าของมาถวายเจ้าชีวิดในท้นี้ ป่านนานเท้าวันเท้นเราก็จักปู่ในท้นี้ถ้าดีแล อ่าถั้งนั้นแล้วลูกบ่าวทั้ง ๔ ถินก็รีบแล่นไปพลันนักกลอดไปเถิงสานจอดบ่มีนานหั้นแลถันว่า (๒๗) ถินใช้ทั้ง ๔ ไปรอดแล้วท้าวธาพพะบาสอนจิ่งถามว่าดูราท่านทั้งสี่ พระยาลามมะลาดยังมีพระธาตุอาถยาสันใดท่านทั้งหลาย ๔ ถินจิ่งแล่นมาพลันเป็นอันพ้าวรีบบิ่งนักนั้นจา ว่าถั้งนั้นก้อยแท้ท้าวธาพพะบาสอนหากตัสสะรู้แจ้งก้อยหูหึบแห่งถิน เจ้าหากพาใลถามให้มีลำเว้านั้นแล เมื่อนั้นลูกบ่าวทั้ง ๔ จิ่งบ่มีใหว้อ่าเหอะข้าแก่มะหาธาตุเจ้า บัดนี้พระยาลามมะลาดถีให้ฝูงข้าทั้งหลายมาขาบหูอิงเจ้าภูว่า ให้หาบอินเอาะเข้าของอิงไปขาบถวายแกเจ้าชีวิดพายพุ้น เพื่อให้เป็นถ่าบิอถ่านางถ่าแก่อถ่าถองอ่าถั้งนั้นกข้าแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอนจิ่งถามว่า ดูราท่านทั้งหลาย อันเป็นถินใช้ถันว่าเราพระอิงได้เอาะเข้าของไปถวายแก่เจ้าชีวิดท้พุ้นแล้วกท่ำเป็นท้สุด ท้มั้งเท้อถงอนี้ลีรู้ว่ายังจักปิงพระธาตุอาถยาอันใหม่ถิ่มแถมมานั้นลี เมื่อนั้นถินใช้ทั้ง ๔ จิ่งขาบหูอิงท้าวธาพพะบาสอนว่าเหอะข้าแก่มะหาธาตุ (๒๐) เจ้าส่วนถั้งกิจจะกานท่านปูงข้าทั้งหลายอันเป็นถินใช้กบ่รู้แจ้งได้กเอาแต่ขุนจิ่ง ผู้เป็นนายใช้เป็นเค้าเป็น

ปฐะทาบก้อ้าแล เจ้าภูจ้าปู่ใบเก็บ้ถอยฟังดูหากจักรู้แจ้งทุกเบื่องทุก
ปฐะภาบถับว่ามีถ้อยถวามอันได้เปันอันหมักะเหม้นแถ้นเถื่องถั้งนั้นฝูงข้าทั้ง
ทูายหากจักมาขาบไหว้เจ้าภูเบื่อหน้าพุ้นแล ว่าถั้งนั้นแล้วเอิาก็พ้อมกัน
หาบอินเอิาเฮ้าของแลสิ่งแลโภถนั้นเฮ้าเมื่อเปันอันมาก ถามทูองทูาย
บิ่งหนักหนาแล้วก็ลอกเฮ้าไปเถิงฮ่องถุ้มหั้นแล เมื่อนั้นถิบทั้งทูาย
จิ่งพ้อมกับหาบอินเอิาะข้าของขึ้นสู่ผาลาว เปันอันเกี่ยะถากภากกอง
มากหนักหั้นแล เมื่อนั้นขุนจิ่งจิ่งบ่มีไหว้พระบาลามมะลาวว่าเหวอะข้าแก่
มะหาอาฐเจ้า ส่วนถั้งเฮ้าของทั้งทูายฝูงนี้ อันเปันเฮ้าของแห่งท้าว
ธาพพะบาสอบ เพื่อจักเอิามาถวายแก่เจ้าภู เพื่อให้เปันล่าบ่วถ่า
บาๆ ถ่าแก่ว ถ่าถองทั้งมวบหมิดหั่นี้แล้วแล ขอให้เจ้าภูมีใจอิดู
(๓๑) ภูบาแล้วแลใจมรับจับเอิาให้แล้วแก่ฝูงข้าทั้งทูาย เหื่อถูงนี้ก้อข้า
เหิ้บเมื่อนั้นพระบาลามมะลาถจิ่งขาบว่าเอิ้ๆ ว่าถั้งนั้นแล้วเจ้าจิ่งบอกให้
บาบ "เล้ม" [1] สางทั้งทูาย หาบอินเอิาเฮ้าของไปใส่ใบ "เล้ม"
สางบ่อะบวบแล้ว เจ้าจิ่งซ้ำนิพระอาฐอาถบาบอกถับใช้ว่า ดูธา
ท่างทั้งทูายอันเปันถับใช้ บัถนี้ก็จะเหถภาบด้วยวัตถุเฮ้าของอันเปัน
น้ำต้างปะติบางแลถ่าแก่ว ถ่าถอง ก้บ่อะบวบแล้ว หื้นี้ท่างทั้ง
ทูาย จิ่งพากับปุกเปางผาสากอันเปันมิบถิกถี่ถาบ แล้วลองสูงใก้โยก
ฉบะบ่าๆ แล้วลองกอ้างให้ใก้โยกฉบะบ่าๆ แล้วท่างทั้งทูายจิ่งเปางขั้นใด
ก่ายขึ้นฟากก้างนั้นแลก้างนี้บ่อะบวบแล้ว ท่างทั้งทูายจิ่งพากับแต่ง
เปางหิบหางแต่จ้านักฮางจอด เหง่าท่างมาเถิงผาลาถมิบถิกทูางนั้นแล้ว
ท่างจิ่งซ้ำมาแต่งเปางหิบหางแต่ผาสาถมิบถิกทูางนั้นมาเถิงผาสากเหง่า
เธาพระอิงให้เปันก็ถีที่ถาบแก่ตาถิบ ให้เปันที่ลือชาผากิดแก่ตาถิบทั้ง
ทูายอันจัก (๓๒) เกิดมาพายหน้านั้นเหื้น ว่าถั้งนั้นขุนจิ่งจิ่งบ่มีไหว้ว่า
โดยๆว่าถั้งนั้นแล้ว ขุนจิ่งจิ่งบอกให้ลูกบ่าวทั้งสองถิบว่า ดูธาท่าน

---

[1] ถวบเปันเหั้ม

ท้าวฮ้ายบัณเจ้าชีวิตกมีพระราชอาณา ให้ปุกแปงผาสาดในท่ำภาง ฮ่วงฮองให้แล้วในอันนี้ป่านนาง ท่านท้าวฮ้ายจิ่งพากันเมือขานทูนท้าวธาพพะนาสอน ตามพระราชอาณาบ่นบอกมั้นเทิ้น เมื่อนั้นฝูงบ่าวน้อยท้าวฮ้ายเอากโดยพระราชอาณารีบแล่นเมือโดยพลัน ถันว่าเอาเมือรอดเมือเถิงแล้ว เอาจิ่งบ่มีใหอ้ท้าวธาพพะนาสอนว่า เทอะฝูงข้าใหอ้มะหาราชเจ้าบัณเจ้าชีวิต พายพุ้นกมีพระราชอาวาใหเจ้าภู "ปัน"[1] แปงผาสาด ลวงสูงแลลวงกอ้างให้ได้ใยดชนะบ่งแล้ว แลแปงขั้นใด ภายขึ้นฝากก้ำนั้นก้ำนี้ แลทิบทางฝากก้ำนั้นแลก้ำนี้ ให้แล้วในอันนี้ป่าข้าป่านางว่าดั่งนั้นกอ้าแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนจิ่งขานว่าเอิๆ ส่วนดั่งกิจจะภานอันปุกแปงผาสาดแลแปงขั้นใดแปง (ฉ๖) ทิบทางนั้นเรากบ่ถืดยากสังแล ว่าดั่งนั้นแล้วเจ้าจิ่งบิธะมิดแปงผาสาดแลมิบดิกลวงสูงได้ใยวชนะบ่งลวงกอ้างได้ใยดชนะบ่งแล้วเจ้าจิ่งซ้ำบิธะมิดเปันขั้นใดก่ายขึ้นท้าสองก้ำนั้นให้ดีให้งาม แล้วเจ้าจิ่งซ้ำบิธะมิดเปันทิบทางแต่ผาสาดมิบดิกไปเถิงจำนักสามจอดแห่งดิน กับท้าแต่ง (แปงทิบทางแต่)[6] ผาสาดมิบดิกไปเถิงผาสาดพระยาลามมะลาดเปันอันดีอันงามบ่ธะบวนแล้ว ทุกแห่งทุกพาย ส่วนดั่งทิบทางท้ายฝูงนั้นอันประกอบไปด้วยชุ่นย้อย แลทุกใดอันประกอบไปด้วยดั้นก้อยแลดั้นอ้อยท้ายอันปักปายไปในสองฅางข้างทิบทางทั้นั้นมากนักหนั้นแล ถันว่าท้าวธาพพะนาสอนถึกแต่งแปงภานบ่ธะบวน แล้วเจ้าจิ่งบอกให้ถึงท้ายด้วยคำว่า ดูธาท่านท้ายบัณนี้เรามธะอิงกำถึกแต่งแปงภานบ่ธะบวนแล้ว ท่านจิ่งพากันไปฮาบใหอ้พระยาลามมะลาดทุกสิ่งทุกอันนั้นเทิ้นว่าดั่งนั้นแล้ว ถึงใช้ก่รีบแล่นไปเถิงผาสาดแล้ว แลบอกให้ขุนจิ่งรู้แจ้งบ้กิจจะภานท้ามอบแล้ว ขุนจิ่ง (ฉ๔) จิ่งบ่มีใหอ้พระยาลามมะลาดว่าเทอะข้าแก่มะหาราชเจ้า บัณนี้ท้าวธาพพะนาสอนถึกแต่งปุนแปงบ้ผาสาด แลขั้นใด แลทิบทางบ่ธะบวนแล้วเจ้า "จิ่ง" ฉ

---

๑ ใบลานจานก่ำฮูบ "ปุก" (ผูก ๙ มัด ๖ หน้า ฉ๗)
๖ ปู่บื้อฮูบถึกได้ตื่มใส่ตามคำเว้าในหน้า ๔๔๔ แถว ๖๑
ฉ ถอนเปัน "จิ่ง"

บอกถึงใช้มาเถิงผู้ข้าในที่นี้แล้ว ผู้ข้าจึ่งได้ฮับฮู้เจ้ากูพ่อให้รู้แจ้งกระข้าแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลาดจึ่งฮาบว่า เอิ ๆ ว่าดั่งนั้นแล้ว เจ้าจึ่งบอกให้ขุนจึ่งว่า ดูธาท่านอันเป็นถึงใช้ บัดนี้กิจจะเหตุการณ์อันเพิ่งกระทำกะทำสำเร็จบริบูรณ์แล้ว ท่านจึ่งถึงเมื่อเถิง จำนักสาง จอดที่นั้นแล้ว ท่านจึ่งแต่แทนท้าวธาพพะยาสอง มาสู่ผาสาดมิ่งดิกที่นั้นก่อนเทิ้น เธาพระอิงกระจักแต่:แทนบางจันทาไปโรมที่นั้นแล ถัดว่าพระยาลามมะลาดนี้พระธาตุอาดยาสันนั้นแล้ว ขุนจึ่งกระรีบทูบลาลิงไปเถิงจำนักสางจอด แล้วขุนจึ่งจึ่งฮางทูบท้าวธาพพะยาสองว่า เทอะข้าแก่มะหาราชเจ้าบัดนี้กิจจะการงานอันเพิ่งกระทำกะแล้วบริบูรณ์ทุกสิ่งทุกอันแล้ว พระยาลามมะลาดกระมีพระธาตุอาดยาให้ฝูงข้าทั้งหลายมา (๓๕) แต่:แทนเอาเจ้ากูไปสู่ผาสาดมิ่งดิกที่นั้นเสียก่อน แล้วพระยาลามมะลาดจึ่งจักแต่แทนเอาบางจันทามาโรมที่นี้ ว่าดั่งนั้นกระข้าแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะยาสองจึ่งกลาวว่า ผู้ความดังนี้แท้ท่านผู้เป็นขุนจึ่งจึ่งชื่นชีวิกาจักถึงเมื่อเอาบิ่งชายสาวบ่าว อันอยู่ในเมืองอินทะปะถางนะถองพุ้นมาแวนมากแวนหลาย เธาพระอิงกระมักได่ปากได้บิ่งชายสาวบ่าวในเมืองเธาพุ้น มาขักแย่งถึงบิ่งชายสาวบ่าวในเมืองที่นั้นฉะแล ถัดว่าท้าวธาพพะยาสองกล่าวสันนั้นแล้ว ขุนจึ่งจึ่งชื่นชีวิกาจักฉะเถิดถึงเมื่ออากาดกางหาวมาตตาว่ายามดงอบ่ำ กระเมื่อเถิงเมื่องอินทะปะถางนะถองบ่มีบางทั้นแล ถัดว่าขุนจึ่งเมื่อรอดแล้วมันจึ่งไปจักแจ่งบอกเติ้นถึงบิ่งชายสาวบ่าวมาโรมกัน แล้วมันจึ่งเลือกเลิมเอาบิ่งชายสาวบ่าวอันผู้ดีผู้งามออดหลอด เป็นตาชายอุ้มกอดเผ้าแฝงเป็นที่ลิมแลงางบบ่ปากเข้า เพื่อว่าเหมันรูบเจ้างางามนั้นแล ถัดว่าขุนจึ่งเลือก (๓๖) เลิมเอาถึงผู้ดีผู้งามได้แล้ว มันจึ่งบอกให้ถึงท้าวหลายชื่นชีวิกาจักพร้อมทุกแห่งทุกพาย แล้วถึงมันกระลอดชื่นชีวิกาจักกับกอมถึงท้าวหลายอันมีบิ่งชายสาวบ่าวเป็นต้น แล้วกระลอดระเด็ดชื่นสู่อากาดกางหาวมาตตาว่ายามดงอบ่ำกระลอดมารอด "มาเถิงเจ้า"[๑] จันทะ

---

๑ ใบลานจานกำฮูบ "มาเถิงเมือง" (ผูก ๙ มัด ๖ หน้า ๔๖)

บุลิสิสัาตะบาก แล้วภิาจักก่อวกแล่นลิาไปจอกเชิาปู่ในจำนักสาบ จอกท้นั้นเป้นอันมิ๊วมินอินทะภาบมาภนักทั้นแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะ บาสอนก่เหันขุนจิาแล ถินน้อยหนุ่มหัาฏาบมาธอกมาเถิาแล้อ เอิา จิาเอิาเก้าอี้สิอิภาบมาหามเอิาท้าวธาพพะบาสอนไปก่อนแล้อ ถินหัา ฏาบหมายมิบิาชายสาอบ่าอเป้นต้น เจ้าจิาพ้อมกันถิ๊ถันยูแลถันธ์ม ถันะภิว แหน่แหนท้าวธาพพะบาสอนไปเป้นถั้งถินหัาฏาบ บิาชาย สาอบ่าอแหน่แหนเจ้าพิกขุ แลสันมะนนไปหึกไปบอกนั้น ถินหัาฏาบก พ้อมกันใสหิวแลโหร้อา สาาบิ๊ก้อาบิาหนักหนา บาาพ่อาถอักมิ๊บาบ สาอน้อย สาอก่ปากจ้อบาๆถอมชาบ บาาพ่อาเธัถ (ฉิา) บ่าาบ้าบ เอิาเผถ บาาพ่อาผูกเภกเก้าหานัน บาาพ่อาเลิบหิวาันถอมบ่าอ เอิาก่ต้ำต่าอหน้าจากัน บัถนี้เธิาก่มาอาาจันล้านช้าา ทุกปากอ้าาลิ๊ชา บัถนี้เธิาก่มาเหันแล้อ เธิาจักได้ผิอแก้อเมิ๊อแลนา เมื่อนั้นเอิาก่แหน่ แหนท้าวธาพพะบาสอน ไปเถิาผาสาถมินถิกหัาฏานั้นแล้อเอิาจิา พ้อมกันขึ้นไปน้ำปู่สอนลอบ[1] หั้นแล ถันว่าท้าวธาพพะบาสอนกับท้าถิน หัาฏาบขึ้นสู่ผาสาถมินถิกแล้อ เอิาจิาขับจิแจ้อเข้าสาๆแถน บาาพ่อา เลิบแบนมิ๊เตาะต่อย บาาพ่อาเถาะเอ้าน้อยเมิ๊อาานัน ใอน่นับแต่มาอาา จันก่มาม่อนเท้อถาอนี้แล้อ ฝูาบ่าอแก้อเลิบหิอหน่อาสาอใส่สอก บัถ นี้ได้เภิ๊อกบอกติมถอาย บ่แหนาตายเสิาชากแลนา เมื่อนั้นพระยา ลามมะลาถจิาบอกเติ้นบิาชายสาอบ่าอ มาโธมในอ่อาถุ้มท้นั้นหมิกสาๆ แล้อเจ้าจิาบอกให้ถินหัาฏาบอ่า ดูธาท่านหัาฏาบอันเป้นบิาชายสาอ บ่าอน้อยหนุ่มท้นี้สูท่านหัาฏาบจิาไปแหน่แหนเอิา (ฉิฆ) บาาจันหาป่าช้า ป่านาานเท้น เมื่อนั้นถินหัาฏาบได้ยินพระยาลามมะลาถกล่าอสันนั้น แล้อ เอิาก่พ้อมกันไปเถิาผาสาถบาาจันหา บ่มีนานหั้นแล ถันว่า เอิาไปรอกไปเถิาแล้อ เอิาจิาอ้าเชิ้นบาายอกแก้อจันหา ว่าข้าแก่พระ ธาชทิถาเป้นเจ้า บัถนี้พระยาลามมะลาถก่ใช้ฝูาข้าหัาฏาบมาอ้าเชิ้น เอิาเจ้าบาาไปสู่ผาสาถมินถิกเพื่อจักะพิเสกเจ้าบาากับถอมท้าวธาพพะ

---

๑ ถอบเป้น "ชอบลอบ"

นาสอน อ่าถ้ำนั้นภໍ้าแล เมื่อนั้นนางจันทาได้ยินอ่าพระยาลามมะลาถจักเอาถิ่นไปอะพิเสกกับถอมท้าวธาพพะนาสอน อ่าถ้ำนั้นนางภໍทิอ ยุ้มแย้มแล้วจิ๋งจาอ่าใอ่นໍ บุนภูแล้วบุนภูมาเถิงผิอภูแล้ว อ่าถ้ำนั้นแล้ว นางจิ๋งปะถับปะถาเม็อถิ่นใท้ถีใท้งาม แล้วนางจิ๋งบิกข่างลิงจากผา สาถแห่งถิ่นแล้ว เอิาจิ๋งหามนางจันทามาเถิงข่องถุ้มพระยาลามมะ ลาถบ่มีนางหั้นแล เมื่อนั้นเอิาจิ๋งหามพระยาลามมะลาถไปก่อนแล้ว เอิาจิ๋งซ้ำหามนางจันทาตามหู้งไปหั้นแล เมื่อนั้นถิน (ม๋ล) หั้งหูาย หมายมีบิงชายสาวบ่าวเป้นต้ิน เอิาภໍใหูหู้งไปหางข้างซ้ายแลข้าง ขวาภ้ำหน้าแลภ้ำหู้ง แล้วเอิาภໍพ้อมกับใธหิ้วใหร้อง เป้นถั่งฟ้าสนั่น ก้องเมื่อ เถือน ม๋ นั้นแล เมื่อนั้นฝูงนางงามอ๋ะ "ไม่"[1] เอิาภໍลิด "ไถว" [2] สิ้นผืนถีหั้งเล้าตุ้มแผสีถอกหูาก เอิาภໍเอ็ิ้นเว้าปากถอมกับ บัถบิ๊ชาวองจันยิดใหง่ จักได้เหันบ่าวฝ่ายใต้เมืองพระหาย เป้นหิ้ สุกสำบายเลิกล้ำ ปู่ปากน้ำของถิก เธาจักพิ้นจากหุกโพยโพแลนา เมื่อนั้นเอิาจิ๋งหามท้าวพระลามไปเถิงขั้นไถผาสาถมินถิกแล้ว เจ้าภໍพา บ่าวน้อยสาวรามไหูหู้งิ๊้นไปถามขั้นไถผาสาถมินถิกอันนั้น แล้วภໍลอกไป เถิงพายบินผาสาถมินถิกหุกๆถินภໍมีแล เมื่อนั้นฝูงบ่าวสาวไหแอกภໍลิ้ง แลเหันบ่าวสาวไหเมืองๆ เอิาภໍมีสูงเมืองนันหักท้องๆ อ่าใอ่นໍเจ้าเงินถ้องๆ องจันพีเรีย พีภໍขໍชินขวันล้านช้างๆ พีภໍขໍถืต้างเมืองลาว พีภໍเหันฝูง สาวหนุ่มน้อย พีภໍขໍต้องต่อย (๔๐) หู้งพองๆ พีภໍขໍชินสองซ้อบชิ้น ใท้ต้องติ้นหีอะไหแถ่แผ อ่าถ้ำนั้นเมื่อนั้นฝูงสาวรามหิวบุ้ม น้องนิ๊เชือ ต่ำตุ้มเมืองลาว น้องนิ๊เป้นแผอสาวแม่ร้างๆ น้องนิ๊ปู่ล้านช้างองจันขໍใท้พระจอมทันฝ่ายใต้ มานั่งใก้ปากจา มานั่งอาปากเว้า มานั่งเห้าหมอบลาย มาขอิ๊ถวายชินช้างๆ มาถืต้างเมืองลาวแถ่เหิ้น อ่าถ้ำนั้นภໍมีแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลาถ ภໍทักท้องท้าวธาพพะนา

---

๑ ถวนเป้นใหม่ ใบลานจานก่ำฆูบ "ไม่" ถิกับ ผูก ๗ มัด ๖ หน้า ๔๕

๒ ใบลานจานก่ำฆูบ "ถ่าย" ผูก ๗ มัด ๖ หน้า ๔๕

สอนว่า เจ้าน้องบังถ่อยมาก๊ะ ว่าดั่งนั้นเมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอน จึ่งบ่มีขึ้นแล้ว จึ่งยานว่าข้าแก่เจ้าพี่ทั้งสอง ข้าผู้น้องกะบังถ่อยปู่สอัส สะก๊ะก่อข้าแล ว่าดั่งนั้นพระยาลามมะลาดจึ่งใช้เอาหามเอาพาธอันมา โรมไว้ในท่ำกางหมู่ถินทั้งหลาย แล้วเอาจึ่งอังเชิน ท้าวธาพพะบาสอนมานั่งรงงางจับทา ในพาธอันที่นี้แล้ว พระยาลามมะลาดจึ่งใช้พราหมมะปะโลหิดะอื้นธอันเจ้าทั้งสองว่า สิ ๆ มี้ นี้แม่นมี้ถือนั้นหิตเจียะมุตตะโธก (๔๑) ใตโลกฟ้าลือชา มาเบียธันจับทางางบากป่าถ่อยถากไก ผิวเมิามิอพากลู่มาเบียธันเรีย มาจับหมากพูธัน มาทุมทับผิวแก้ว ป่าถากแถ้วไปไก ป่าเดินไพถ่านถ้าว มาเบียธันเรียธันท่านท้าวสา มิกามาดธมพาดธมเอ็ยย ป่าเลิ้นเลื่ยเมิามิว ธันเจ้าถึกใยบิวผูก สอก ใท้รีบธอกมาหา มาทุมพาเมิ้งแก้ว ป่าใท้แธ่วเดินถิ่ง ป่าไปหูงป่าไม้ รีบชักใช้มาเบี ใธยยะตุพะอ้า ๆ ดั่งนี้แล ถันว่าเบิกบา สีท้าวธาพพะบาสอน กับทั้งบางจับทา บริระบอบแล้ว พระยาลามมะลาดจึ่งกล่าวว่า ดูธาท่านธาพพะบาสอน ในกาละเมื่อก่อน ท่านกะได้เป็นน้องชายแห่งเรา บัดนี้ท่านกะมาสิมสู่ปู่กินกับดอมพี่บ่างเราแล้ว ท่านกะได้เป็นพี่เธียแห่งเรา กะได้ชื่อว่าเป็นพี่ชายแห่งเรา ตั้งแรกแต่ธันนี้เมื่อหน้า ส่วนดั่งเราทั้งสี่พี่น้องป่าได้ถิดล้วงเกาะกำเวงกัน ถันว่าเผื่อพี่น้องทั้งสองธันชื่อว่า พระลักพระลามนี้กะดี ผิว่าหากมิใจ (๔๒) ธันถิดล้วงแลเกาะกอดกั้งเป็นกำเป็นเวงแก่พี่เธีย ดั่งนั้นจึ่งใท้เจ้าผู้เป็นพี่เธียเต้นไต่ไล่ตามไปธ้าฟันใท้ตายด้วยดาบดองก้าพ้าดองถืมนั้นเทิ้น ถันว่าเจ้าผู้เป็นพี่เธีย หากบังมิใจธันถิดล้วงเกาะกอดกั้งใท้เป็นกำเป็นเวงแก่ธ้าผู้น้องธันนี้ ชื่อว่าท้าวพระลักพระลามแท้ดั่งนั้น ธ้าผู้น้องกะจักเต้นไต่ไล่ตามไปธ้าฟันใท้ตายด้วยดาบดองก้าพ้าดองถืม ตั้งแรกแต่ธันนี้เป็นเค้าดาบต่ำเท้าหมิดชีวิดนั้นเทิ้น ถันว่าพระยาลามมะลาดตั้งสัจจะวาจาเป็นธันชั้นแก่นสันนั้น ท้าวธาพพะบาสอนกะยานว่าเอิ ๆ ว่าดั่งนั้นแล้วพระยาลามมะลาดกะเอาน้ำล้างดาบกายสิดแลหะบูสิน ใท้ท้าวธาพพะบาสอนกิน

ทั้นแล เมื่อนั้นท้าวธาพมะบาสอนก่รับเอาน้ำล้างดาบภาบสิก แลทะบูสินมากิน แล้วก็กล่าวอ่า ผู้ข้าหากบังคิดล้วง เภาะภอดก้วงแก่เจ้าทั้งสอง ถ้านั้นขอให้ดาบภาบสิดแลทะบูสินอัน (๔๓) นี้ตักถ่ผู้ข้าให้ตายป่าดาดป่าดานั้นเทิ้น ว่าถ้านั้นเมื่อนั้นพระยาลามมะลาดจิงกล่าวเชิงท้าวธาพพะบาสอนว่า ข้าแก่พี่เขียเป้นเจ้าในอันนี้ก่เป้นอันจินถ่ำมืดเสังแล้วแล ถันว่าเถิงอันหน้าะชำพี่เป้นเจ้าจิง (๔๔) ถ่อบพากันเมื่อนั้นเทิ้น ท่ำว่าในเมื่อพี่เขียสร้างแปงอิวชะพาน แต่เมื่องอินทะปะถานะถอนมาเถิงเมื่องจันทะบุลิสีสัตตะบาก ท้นี้ถ้านั้นพี่เขียได้สร้างแปงในฟากน้ำก้ำถาวันติภลีรู้ว่า ก้ำถาวันออกนั้นจา เมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอน จิงขานว่าข้าแก่เจ้าน้องบามเมื่อข้าผู้พี่ สร้างแปงอิวชะพานนั้นก่ท่ำสร้างแปงในฟากน้ำก้ำถาวันติภพุ้นแล้อ ว่าถ้านั้นเมื่อนั้นพระยาลามมะลาดจิงซ้ำกล่าวอ่า ผิว่าพี่เขียเป้นเจ้า ได้สร้างแปงอิวชะพานฟากน้ำก้ำถาวันติภแท้ถ้านั้น อันหน้าเชำ มีเป้นเจ้าจิงสร้างแปงอิวชะพานข้ามแม่น้ำอันนี้ให้เป้นทิ่ถาวใปหาวมา แก่ถิมทั้งหลายอันจักใปสิ้งพี่เป้นเจ้าทั้งสองนั้นเทิ้น ว่าถ้านั้นเมื่อนั้นท้าวธาพพะบาสอน จิงขานว่าเอิ้ๆ ว่าถ้านั้นก่มีแล พ่อเมื่อเวลาขามแดใภ้ถ่ำมารอดมาเถิงแล้อ ถ้านั้น นางสิพิมพาธาดุเทวี ก่ละๆอๆถอๆถ้าพระยาลามมะลาวอันเป้นผิวแห่งตินบ่ถืนมาหาผาสาดจักเท็อนางจิง (๔๕) บอกนางเทอะถาทั้งสามว่า ถูธาเจ้านางน้องทั้งสาม ส่วนถ้าท้าวพระลาม อันเป้นผิวแห่งเธาก่บ่มาจากผาสาดมินถิกอันใปหิดสิงนางจันหา ให้เป้นผังท้าวธาพพะบาสอน นั้นนา รอบว่าผิวแห่งเธามอบปู่บ่มาดุะแล เจ้านางน้องทั้งสามจิงพากันใปใต่ตามถูเทิ้น ว่าถ้านั้นแล้วนางเทอะถาทั้งสามจิงขานคำนางสิพิมพาว่าสาหุ ๆ ว่าถ้านี้แล้วนางทั้งสามจิงลิงจากผาสาดใปหาผิวแห่งตินในผาสาดมินถิกที่นั้นทั้นแล เมื่อนั้นบิงชายสาวบ่าวทั้งหลาย อันมาแต่เมื่องอินทะปะถานะถอนที่นั้น เอิงก่เหัน

นางเทวะดาธาตุเกวิท้าวสามขึ้นไปหาไพหิสัดเจ้า สันบั้นเอิากบ่เถิย
เหันนางเทอะดาจักเห็อ เอิาจิ๎างพ้อมกับอ้าปากลิ๎างแลดู อันมิบ้ำ
ลายเหิย ไหูออกเต้นแขนสอกหูามไหู เพื่อว่าเอิาบ่เถิยเหันนาง
เทวะดาอันผู้ถีผู้๎างามจักเห็อบั้นแล ในเมื่อพ่เอลาขามถ่ำ พระ
อาทิดถิกต่ำลับจอมดอยไปแล้อ ถ้างบั้นส่อน (๔ฎ) ถ้างบ่าวไหแขก
กอับฟ้อน แลอ่านหนังสือใส่สาวไหเมืองมิมาก แม่นอ่าบ่าวไหเมือง
กอับฟ้อนแลอ่านหนังสือใส่ไหแขกมากบัก บาง่พ่องหัวหึกแหกสอนชาย
บาง่พ่องเอ้าปีปาย ถึ้นเถ้าพิ้นี้ปู่บ้านเก่าเมืองพระหายบุนพิ้หูายจิ๎าได้
เหันหน้าน้อง ขอให้ะเจ้าล้องถ้องโสมสีขอให้เจ้าผู้ถีไผถอ้ายพิ้ปากบ้างถัก
เผ่าอุ่นหู้า ขอให้น้องก่ำพ้าภูบากอพิ้เห็น อ่าถ้างบั้นเมื้อบั้นสาวถำพา
หัวถ่ำน้องบิ้เชื้อบิกถ่ำแถมบาขอให้เจ้าหั้งบมากอดอุ้ม ขอให้มาสักจุ่มบา
พาย ขอให้มาเห้าซ้ายรุางสอา สองเราบ้างอ้องป้องปากถ้านน้องบิ้
เชื้อหมากส้านเมืองอุางลอนท่ำนอนฤางบาปู่เป้า ลอนท่ำนอนถุเอ้าตอม
ตายเจ้าบ่มาไผถผายจักลืบกท่ำให้สืบๆดูถายแลบา เมื้อบั้นบั้นถินหั้หูาย
สาวบ่าวบาง่พ่องตั้ต่าวหน้ารุางริม บาง่พ่องบั้งเชิบชิมเป้นอู้ บาง่
พ่องบอนขุน ๑ ถู้เลิบชับ บาง่พ่องมับๆ (๔ก) เลิบหัวพ่เมื้อบ าม
กอางถือพาถลับ เอิากปากจั้นๆ ถอมกับบักบิ้เรากมาเบืองบับชิ้นม่ วน
บามเมื้อเราถั้บถ่อนไกถึกยากเมื้อพระจอมทับหิจากบั้นเด เป้นทิ่ลำบาก
แก่จิดเหมือนถ้างถินฟันชิกไม้อ้ลอนท่ำบ้างจ้กปากจาแลบ่ ท่ำแต่สอางถิน
ราไหร้อ้างเจ้าจิ๎าเป้นผิวน้องจอมทับ ป่าได้หิไปไกกับพักพากแถ่เบิ เมื้อ
บั้นฝูางบ่าวางอัก๖ หู ุางมาสอางมิถวาโสมลูบพิ้กมักรูบเจ้าจอมแพง พ่แต่
บอบเผือแฝางบามบ้อยเหมืองลิมพักส้อยไพไช เหมืองลิมพักใบไม้พ้าว
บาง่พ่องจับจ่องบ้าวเชิบชิมกมิแล เมื้อบั้นส่วนถ้างฝูางบ่าวบ้อยชายราม
ไหะแขกกลอกติกแปดกับถ้อบสาวไหเมืองมากบัก แม่นอ่าฝูางบ่าวบ้อย

---

๑ ใบลานจานกำยุบ "ขิดถุ้" ผูก ๙ มัด ๑ หน้า ๕๑ ๖ ถวนเป้น ๑วาก

ชาบรามไทะเมืองกไปติกแปดสาวไทแขกมากนัก เอาจิ่งพากันลักหนีไป
ลับลี้ปู่ในป่าถิ่งพิงไพแถมน้ำมากนัก ฝูงหมู่บ่าวน้อยชาบรามไทเมืองๆ
เอากลักเอาสาวไทแขกไปจู ๑ เจื่องไว้ในวอบกางน้ำอันบึ่ง(๔๗)เป้นอัน
มากถามหูวงหูายบึ่งนัก ส่วนถ้ำเภาะถอบอันนั้นจิ่งได้ชื่อว่าถอบชุงจู้
เหตว่าสาวน้อยบ่าวรามไทเมืองทั้งบอบหุงบ่อมไปลัก เอาบ่าวสาวไท
เมืองอินทะปะถางนะถอบไปจุกเจื่องไว้ในถอบอันนั้น จิ่งได้ชื่อว่าถอบเจื่องจุก
เสังก่อนเมื่อพายลุนถินทั้งหูาย จิ่งเอิ้นรงกสืบต่หูายถวามจิ่งได้ชื่อว่าถอบ
ชุงจู้เพื่อถ้ำนั้นแล พ่อเมื่อเวลายามแถใก้รุ่ง พระอาทิกพื้นพูผาเป้นเว
ลาม้ใหม่เอากร้องไจ้งสั่งมันกมีแล เมื่อนั้นท้าวธรามพะนาสอนจิ่งนิระ
มิกขิอชุะพานเภาะก่ายข้ามแม่น้ำทะนะนัทที่ ๖ แต่วงๆจันไปเถิงพันพ้าวที่
นั้นแล้ว พระบาลามมะลากจิ่งบอกเถินถินบึ่งชาบสาวบ่าวทั้งหูายว่า
ในอันนี้สูท่านทั้งหูาย จิ่งพากันไปสิงบางจันทา กับทั้งท้าวธราพพะ
นาสอนให้ไปเถิงเมืองอินทะปะถางนะถอบ แล้วจิ่งถืนมาะท้าวอันเท็นว่า
ถ้างนั้นเมื่อนั้นบั้นถินทั้งหูายหมายมีบึ่งชาบน้อยหนุ่ม อันปู่ในเมืองที่นั้นเอากั
มีใจอัน (๔๗) ชุมชุ้นบินถิมากนัก เหตว่าเอาจันได้เมือกับถอมบึ่งชาบ
น้อยหนุ่มไทเมืองพระก้ำฝ่ายใต้หั้นแล เมื่อนั้นบางจันทากับทั้งท้าวธราพ
พะนาสอนจิ่งไปอำลาลาจากพระบาลามมะลาวว่า ข้าแก่เจ้าน้องแล
บางเทวีสีชะไพ้ทั้งสาม บัดนี้ข้าผู้พี่กจักอำลาลาจากเมื่อก่อนแล ว่า
ถ้างนั้นท้าวธราพพะนาสอนกับทั้งบางจันทากเลิกลาออก ไปบอกเถินถินทั้ง
หูายว่าบัดนี้ เราพระอิงกจักถืนเมือเมืองอินทะปะถางนะถอบในอันนี้แลสู
ท่านทั้งหูายจิ่งพากันแต่งเบื้อลาถินทุกถินๆเท็นว่าถ้างนั้น เมื่อนั้นท้าว
ธาพพะนาสอนกับทั้งบางจันทา กลอดลิงจากผาสาดมินถึกไปเถิงขิว
ชะพานแล้วถินทั้งหูาย จิ่งหามเจ้าทั้งสองไปตามขิวชะพานที่นั้นทั้นแล
เมื่อนั้นถินทั้งหูายหมาย มีบึ่งชาบน้อยหนุ่มอันเป้นไทแขกแลไทเมืองทั้ง

---

๑ ในลานจานก่ำของ "จุกเจื่อง" ผูก ๗ มัด ๖ หน้า ๕๖
๖ ในลานของ "ทะนัทที"

ນວນ ເຂົາກໍ!ຫຼຫ້ຽ!ໄປຕາມຫ້ຽ!ເຈ້ົາທ້ັສອ!ໄປເຖິ!ຈ!ານັກສານຈອດ ແລ້ວ
ກໍພ້ອມກັນຕົກແຕ່!ເອົາເຂ້ົາຂອ!ອັນໃດ!ເອົາ (๕๐) ມາກັບດອມຕົນແຕ່ກ່ອນນ້ັ
ແລ້ວ ທ້ົາວຣາພພະນາສວນກັບທ້ັງນາ!ຈັນທາ ກໍ๊ັນຂ!ົ!ກ!ິ!ຈັກແຕ่!ເ๊ັ
ດາຕົນບໍ!ຣະ!ວນກັບທ້ັ!ຄົນທ້ັ!ຫ!ົ!ນອັນເ!ັ!ນໃ!ທແ!ຂກ ເ๊ັ!ອ!ອ!ິນທ!ະ!ປ!ະ!ຖ!ານ!ະ
ຄອນ ເຂົາກໍພ້ອມກັນໃ!ຫ!ຫ!ຼ!ຫ!ຼ!ໄປເ!ັ!ນຫ!ົ!ວໜ້ົາແລ้ວ ທ้ົາວຣາພພະນາສວນ
ຈ!ົ!ງ!ບ!ອ!ກ!ໃ!ຫ!ກ!ິ!ງ!ຈ!ັ!ກ!ອ!ອ!ກ!ໄ!ປ!ຕ!ານ!ຫ!ຼ!ຽ!ຫ!ັ!ນ!ແ!ລ ໃ!ຫ!ເ๊ັ!ອ!ງ!ນ!ັ!ນ!ຄ!ົ!ນ!ຍ!ິ!ງ!ຊ!ານ!ນ!ອ!ຍ!ນ!ຸ!ນ
ໃ!ຫ!ເ๊ັ!ອ!ງ!ເ!ຂ!ົ!ກ!ໍ!ໃ!ຫ!ຼ!ຫ!ຼ!ຽ!ໄ!ປ!ຕ!ານ!ຫ!ຼ!ຽ!ງ ທ้ົาวຣาพพะนาสวนลีลุกลีล้าย เป็น
ถ้ังบิกข่างบ้ายไปเอาบุนนั้นแล ในเมื่อท้าวราพพะนาสวนแลนางจันทา
หนีไปแล้ว พระยาลามมะลาดกับท้ังนางเทวีท้ัง ๓ ก็ขะเด็ดเมืองสู่ที่ปู่
แห่งตนทั้นแล เมื่อนั้นลีพิมมะหินละใยหาท้าวธาพพะนาสวนก็พ้อม
กันไปเถิงอิอุะพานแล้วเขาก็พ้อมกันโต่ตามขอ้านแม่น้ำนัทที แล้วก็ลวด
ไปเถิงฝั่งก้ำหน้าบ่มีนางทั้นแล เมื่อนั้นบั้งคนท้ังหลายหมายมีท้าวธาพพะ
นาสวนแลนางจันทาเป็นต้น เขาก็ซ้ำไปเถิงอิอุะพานอันเขาก่ายมา (๕๑)
แต่เมืองอินทะปะถานะถองที่นั้น เป็นอันราบร่งพ่งวงามเหมือนถ้ังหน้า
ถองใด คนท้ังหลายก็พ้อมกันโหลหั้งไปตามอิอุะพานอันนั้นทั้นแล เมื่อ
นั้นคนท้ังหลายจ้งไปเหันแม่ภาดลาดลี อันชี๊แลขายแก้วท้ังมวน ส่วน
ถ้ังแก้วท้ังหลายฝูงนั้น อันเจ้าแป่งเป็นรูแล้วแลเอาเชือกร้อยเป็น
รวดหมากปักอันดีแลงาม ส่วนถ้ังรวดหมากปักท้ังหลายฝูงนั้น ลาง
รวดได้ร้อยบ่งกมี ลางรวดได้พันกมี คันว่าแม่ภาวลาดลีเหันคนบ่งชาย
น้อยหนุ่มไปรอดไปเถิงที่นั้นแล้ว เขาจ้งบ่ยืนรวดแก้วข่าวขายว่ากูธาเจ้า
ท้ังหลายเรียก[๑] บุคละผู้ใดปากได้หมากปักแก้วไปต้อนน้องสาวกมาชี๊เอา
เบ บุคละผู้ใดปากได้หมากปักขาวอันฝังของแพงกมาชี๊เอาเบ บุคละ
ผู้ใดปากได้หมากปักแดงไปต้อนเด็กน้อยกมาชี๊เอาเบ ว่าถ้ังนั้นเมื่อนั้นบ่ง
ชายสาวบ่าวท้ังหลายจ้งกล่าวว่า โอนแม่ป้าเรียปากได้บ่แพ้แล้วบ่ได้ก็
สังมาอาเรีย ปากได้บ่แพ้แล้วบ่มีสังมาชี๊กับดอมเจ้า ปูวว่าแม่เก้า

---

๑ จิบพูก ๑๐ มัก ๖

ใหัลายดอกอ้อยจ๊างจักเอาดอมแลบา ว่าดั่งนั้นแล้วกลอดภายไปเมื๋อ
หน้าพั้นแล แต่นั้นเอาจ๊างไปรอดไปเถิงแม่ภาดลาดลื๊อยั๊ชุแลขายเถื๋อ
เงินหั๊วมอบ มีต๊นว่าพมากติ๋งเสื๋อแลรอดบ้ามีทุกยังถืบบวดหั๊วกอดแก้ว
แลแอบปาเอาก็เหับลิบไซ้มารอดแล้ว เอาก็เอิ๋นแจ้วๆข่าวขายว่าเจ๊าหั๊ว
ซ้ายเรียมาชื๊เอาเถื๋อยั๊นพมากแลแอบปา เอาไปต้อนลุงาแลพี๋น้อง
เจ๊าเบิ๋ว่าดั่งนั้นเมื๋อนั้นบั้นลิบหั๊วซ้ายหั๊วบ๋างซาย (๑) แลสาวน้อยเอาจ๊างเว้า
จ้อยๆจากอมว่า ไอ่นสาวผู้ถือเจ๊าบาวหนุ่มเรียบ่มีสั๊ชื๊กอมเจ๊าแห้บา
เจ๊าอาเรียบ่มีสั๊ชื๊กับกอมเสังแล้วปางว่าร้องไห้แล่วขอเอาดอกแล้ว ว่า
ดั่งนั้นแล้วกลอดภายไปพายหน้าพั้นแล แต่นั้นเอาจ๊างไปรอดไปเถิงแม่
ภาดลาดลื๊อยั๊ชุแลขายเถื๋องถ่ำหั๊วมอบมีว๊นว่า ว้างไวไอโวดระซ้ายลับไห
อับเผ้งระดาดภาดกองในสองาบข้างหินหาวหั๊นบั้น เอาก็เหับบ๋างซาย
สาวบ่าวมารอดมาเถิงหั๊นบั้นแล้ว เอาจ๊างร้องไจ้ๆข่าวขายว่า ไอ่นปาก
ไก้ของซ้ายซากถูางมอให้ชิมจักยามบายเบิ๋งบ้อยต่ำเกิ๋งแม่อาข้อยเรีย ว่า
ดั่งนั้นแล้วกลอดภายไปหน้าพั้นแล แต่นั้นเจ๊าจ๊างไปรอดไปเถิงแม่ภาดลาด
ลื๊อยั๊ชุแลขายหองหั๊วซ้ายมีต๊นว่า หองเหื๊องหองแดงหองบากะปันต๊น
เอาก็เหับลิบหั๊วซ้ายหมายมีห้าวอาพพะนาสวบเปันต๊น เอาก็เอิ๋นรวก
ร้องข่าวเจ๊า (๖) หั๊วซ้ายเรียมาชื๊เอาหองบากไปไว้ล่ำแยงนั้นเบิ๋ มาชื๊
เอาหองแดงไปไว้ตีเถื๋องยันหมากนั้นเบิ๋ ข้อยจักขายของซ้ายถูากตามลองเจ๊า
จ๊างมาผิปองเอาห้อบว่าดั่งนั้น เมื๋อนั้นลิบหั๊วซ้ายหมายมีฝูงบ๋างซายบ้อย
หนุ่มเอาก็หิวขุ้มๆเลียไปกมีแล แต่นั้นไปเมื๋อหน้าเอาจ๊างไปรอดไปเถิง
แม่ภาดลาดลื๊อยั๊ชุแลขายสัพพะของซ้ายกินหั๊วมอบ มีต๊นว่าเข้าของบหวาง
แซบข้อยเข้าลื๊ขนบ้อยแซบบิวเข้าหนิมตาวิว ใส่หมากพ้าวเข้าจ้าวใส่มันขนู
บ่อากจักละนะบาถูบับอ่านได้ เอาจ๊างเอิ๋นไจ้ๆข่าวขายว่าเจ๊าหั๊วซ้ายมาชื๊
เอาเข้าของไปต้อนแม่บายเจ๊าเบิ มาชื๊เอาเข้าหนิมตาลวายไปต้อนแม่
ป้าเจ๊าเบิ ว่าดั่งนั้นเมื๋อนั้นเอาก็หู างาจากหน้าถืบมาลางลิบสั่นหวางๆร้อง
ไห้ว่าไอ่นลืกปากได้เดของซ้ายบิวของซ้ายกับติวบ่มีอันชื๊กห่นั่งป๊กป๊ายอยถูแลน่ ว่า

ดั่งนั้นแล้ว (๔) ก็ลวดภาบไปหน้าหั้นแลแต่นั้นไปเมื๊อหน้า เอิาจิ๎าไปรอด
ไปเถิงแม่ภาดลาดลิ ยันชุ๊แลขายล้อแรแผจิบหัวหูายหมายมิ๊ดั้นอ่า ภา
ลาเหื๊อภาสาแดงภาสาขาว เป็นดั้นเอิาก็เหับบิาชายบ้อยหนุ่มอันไป
รอดไปเถิงหิ๊นั้นเอิาจิ๎าร้องเอิ้นอ่าวขาบ อ่า:จ้าหัวหูายเรียมาชุ๊ภาสา
หิดไปไอ้เจ้บางา มาชุ๊ภาสาบางไปไอ้เจ้บ้องนั้นเบิ ก็หากงามล้องค้อง
เถิาชาบ ก็หากงามเหื๊อหูายอูมบูม ๆ เป็นหิ๊บ่าวภอดอู้มเชิบแลบา อ่า
ดั่งนั้นเมื๊อนั้นบั้งคิบหัวหูายเอิาก็ร้องวาบ ๆ ปากได้เลิบร้องไห้หิบหวาบ
เลิบภาบไปหน้าก็มิแล แต่นั้นเอิาจิ๎าไปรอดไปเถิาสาลาสาบจอดอันเต็นไป
ก้อบะเสื๊อสาวอาดสบาแลน้ำบ่น้ำส้างอันมิน้ำอันใสแลเป็นดิ๋มากบัก เอิาจิ๎า
พ้อมกับเถิาในสาลาสาบจอดอันนั้นแล้ว (๕) แลไปตักเอิาน้ำมาอาบแลกิบ
ก็ลวดภาบไปพายหน้าหั้นแลเมื๊อนั้นเอิาจิ๎าไปรอดไปเถิาป่าหมากพ้าวอันมิ
หมากอันดิกอันหบาบ่อาดจักบับอ่านได้หั้นแล ดับว่าเอิาไปรอดไปเถิาแล้ว
เอิาจิ๎าพ้อมกับไปปิดเอิาหมากพ้าวมาพากับฟันกิบ ก็เป็นอันแฉบบ๊อหวาบ
หอมบิ๎างบักเป็นถั้งแก่นจันแดงนั้นแล เมื๊อนั้นคิบหัวหูายก็ลวดภาบไปเมื๊อ
หน้าบ่มิบาบ ก็ลวดไปรอดไปเถิาป่าภอ้าย[๑] ป่าอ้อยหัวหูายอันเก้งระดาด
ภาดภอ๎างในสอ๎างตาบข้าวหิบหาวหิ๊นั้นบ่อาวจักบับได้แท้ดิหู๊ แลเมื๊อนั้นเอิา
จิ๎าพ้อมกับไปเอิาภอ้าย[๑] แลอ้อยหัวหูายฝูงนั้นมากิบก็เป็นอันแฉบหวาบ
หอมบิ๎างบักแล้วก็ลวดภาบไปเมื๊อหน้าหั้นแล แต่นั้นเอิาจิ๎าไปรอดไปเถิา
ป่าดอกไม้หัวหูายมิทุกสิ๎างทุกอันมิหัวดอกด้าบ ดอกดาวเรืองเป็นดั้นเอิา
จิ๎าพ้อมกับไปเอิามาหัดหอ๎างไห้ดิ ไห้๎างามแล้ว ก็ลวดภาบไปเมื๊อ (๖) หน้า
หั้นแล เมื๊อนั้นเอิาจิ๎าไปรอดไปเถิาป่าหมากมื๊หมากม่วงหมากสีดาบ่อาวจัก
บับอ่านได้หั้นแล เมื๊อนั้นเอิาจิ๎าพ้อมกับไปปิดเอิามากิบ ก็เป็นอันแฉบหอม
หวานบ๊อบิ๎างบักหบาหั้นแล เมื๊อนั้นท้าวอาพพะบาสอนก็เอิาลิพิบมะหิบ
ละโยหาหัวหูายไปด้อยอันลำดับอันดึบก็ไปรอดไปเถิาเมื๊อ๎างอิบทะปะถะบะ
ถอบหั้นแล ดับว่าเจ้าไปรอดไปเถิาแล้วเจ้าจิ๎าไปจอดเถิาปู่ทำภา๎างหิ๎างบาหิ๊

---

๑ ถวบเป็น ก้วย

ນັ້ນທັ້ນແລ້ວ ເມື່ອນັ້ນເຈົ້າຈົ່ງນິຣະມິດເປັນຈຳນັກສາມຈອກ ເປັນດັ່ງຫໍແຈກແລ
ອາຣາມເພື່ອໃຫ້ເປັນທີ່ຈອດເຊົ້າແກ່ຄົນທັ້ງຫຼາຍແລ້ວກໍລວດພາກັນຈອກ ເຊົ້າ
ປູ່ໃນເທິ່ນນັ້ນກ່ອນແລ ເມື່ອນັ້ນທ້າວອຣາພພະນາສວນຈົ່ງກລ່າວເຊີ້ງຊຸນຈົ່ງແລຊຸນ
ຟ້າແດດວ່າດູຣາທ່ານທັ້ງສອງທີ່ນີ້ເຮົາທັ້ງຫຼາຍກໍມາຮອດມາເຖິ ໃນທີ່ນັ້ນແລ້ວທ່ານ
ທັ້ງສອງຈົ່ງພາກັນໄປຂາບຫຼໍ້ອງພຣະບາພໍ່ໃຫ້ຮູ້ແຈ້ງກ່ອນເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນຊຸນຈົ່ງ
ແລຊຸນຟ້າແດດກໍລຸກໂດຍພລັນຂາທັ້ງສອງກໍ (ก) ພ້ອມກັນແລ່ນໄປເລີ່ຍຮອດທ່ຳ
ກາງເມືອງບໍ່ມີນາງຫນັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນຄົນທັ້ງຫຼາຍກໍເຫັນຊຸນຈົ່ງແລຊຸນຟ້າແດດ
ມາຮອດມາເຖິງແລ້ວເຂົ້າຈົ່ງພ້ອມກັນຈົ່ມຈໍ່ເຊຸມາຖາມວ່າ ຂ້າແກ່ເຈົ້າທັ້ງສອງ
ໃນເມື່ອເຈົ້າກູທັ້ງສອງແລທ້າວອຣາພພະນາສວນໄປໂອມເອົານາງຈັນທາ ກັບຄອມ
ທ້າວພຣະລັກພຣະລາມນັ້ນເປັນດ້ວຍປຣະການສັນໃດນັ້ນຈາ ມິຄຣະວ່າທ້າວ
ພຣະລັກພຣະລາມບໍ່ໃຫ້ນາງຈັນທາແກ່ເຈົ້າທັ້ງຫຼາຍລືຮູ້ວ່າບໍ່ໃຫ້ນັ້ນຈາ ເມື່ອ
ນັ້ນຊຸນຈົ່ງແລຊຸນຟ້າແດດຈົ່ງກລ່າວວ່າ ດູຣາເຈົ້າທັ້ງຫຼາຍໃນເມື່ອທ້າວອຣາພພະ
ນາສວນແຕ່ງໃຫ້ເມື່ອຂ້າທັ້ງສອງໄປກລ່າວຕ້ານໂອມເອົານາງຈັນທານັ້ນກໍຫາກເປັນ
ທີ່ແລ້ວບໍຣະບວນ ທ້າວອຣາພພະນາສວນຈົ່ງໄປຮອດໄປເຖິງນັ້ນແລ ຄັນວ່າ
ທ້າວອຣາພພະນາສວນໄປຮອດໄປເຖິງແລ້ວ ກໍທໍ່ມີແຕ່ຣີດຄົດ [๑] ອັນແຕ່ງແກ່ວ
ດອງທັ້ງນວນແລ້ວແລໃຫ້ຄ່າບົວຄ່ານາງນັ້ນແລ ທີ່ນີ້ທ້າວອຣາພພະນາສວນກໍ
ເອົານາງຈັນທາມາຮອດມາເຖິງໃນທ່ຳກາງທົ່ງນານັ້ນແລ ຄັນວ່າຊຸນຈົ່ງ (ฃ) ຊຸນ
ຟ້າແດດກລ່າວສັນນັ້ນແລ້ວກໍລວດກາບໄປໜ້າບໍ່ມີນານ ເລີ່ຍເລົ່າໄປເຖິງພາສາ
ພຣະບາວິຣຸລຫະແລ້ວຊຸນຈົ່ງແລຊຸນຟ້າແດດ ຈົ່ງຂຶ້ນຂາບໄຫວ້ພຣະຍາວ່າເທວະ
ຂ້າແກ່ມະຫາຣາຊເຈົ້າ ບັດນີ້ທ້າວອຣາພພະນາສວນກໍເອົານາງຈັນທາມາເຖິງທ່ຳ
ກາງທົ່ງນາທີ່ນີ້ແລ້ວເຈົ້າຈົ່ງໃຫ້ເມື່ອຂ້າທັ້ງສອງມາຂາບຫຼໍ້ອງເຈົ້າກູ ໃຫ້ແຕ່ງຄົນໄປ
ແຫ່ແຫນເອົານາງຈັນທາມາສູ່ພາສາດວ່າດັ່ງນັ້ນກໍຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາວິ
ຣຸລຫະໄດ້ຍິນຊຸນຈົ່ງກລ່າວວ່າ ທ້າວອຣາພພະນາສວນໄດ້ນາງມາຮອດແລ້ວ ວ່າ
ດັ່ງນັ້ນເຈົ້າກໍມີໃຈອັນຊຸ້ມຊື່ນຍິນດີມາກນັກແລ້ວເຈົ້າບອກເຕີນຄົນທັ້ງຫຼາຍວ່າ ດູຣາ
ທ່ານທັ້ງຫຼາຍທັ້ງຍິງຊາຍນ້ອຍໃຫ່ຍທັ້ງນວນ ຈົ່ງພາກັນໄປແຫ່ແຫນເອົານາງຈັນ

---

๑ ໃບລານຈານກ່ຳຍຸນ "ຣີດຄອງ" ໜ້າ ๑๐ ບຸກ ๑๐ ນັດ ๖

ทา แลท้าวธาพพะบาสอบมาป่าช้าป่าบาบเท้าอับเท็บ ถับว่าพระ
บามีพระธาฉุอาถบาสับบั้บแล้ว ถับท้ำฮูายภำพ้อมกับไฮูฮู้ๆเข้ามาไธม
ใบฆ่อๆถุ้มบำธะบอบแล้อ ฉุบจิๆแลฉุบฟ้าแถดจิๆลิๆจากผาสาดไปกับ (๗)
ดอมถับท้ำฮูายหั้บแล เมื่อบั้บถับท้ำฮูายหมายมีฉุบจิๆแลฉุบฟ้าแถด
เฝับต้บภำพ้อมกับไปโดยธีบถืบพลับบ่มีบาบ ภำลอดไปเถิๆจำบักสาบจอดอับ
เปับที่ปู่แห่ๆท้าวธาพพะบาสอบกับบาๆจับทา แล้อฉุบจิๆจิๆบ่มีไหว้ท้าว
ธาพพะบาสอบว่า เทอะข้าแก่มะหาธาฉุเจ้า ใบเมื่อเจ้ามีพระธาฉุ
อาถบาใช้หัวเมื่อข้าหั้ ๖ ว่าให้ไปขาบฮูอๆอาถบาพ่แห่ๆเจ้าภูว่า
ให้แต่ๆลิพิบมะหิบละโบหามารับเอาเจ้าภูหั้สอๆว่าถั้บี้ บัถบี้พระบา
พ่แห่ๆเจ้าภูภำแต่ๆถิบมากับถอมเมื่อข้าบี้แล้วแล เจ้าภูจักฉะเถ็ดเข้า
เมื่อเมื่อๆบี้ ไถอับใดภำเอาแต่เจ้าภูเปับภ่ข้าแล เมื่อบั้บท้าวธาพพะบาสอบ
จิๆขาบว่าเอิๆ ว่าถั้บบั้บแล้อเจ้าจิๆบอกเติบถิบท้ำฮูายว่า หีบี้เราพระ
อิๆอับจักฉะเถ็ดเข้าเมื่อเมื่อๆในภาละบัถบี้แล ท่าบหั้ฮูายจิๆพากับ
ห้าๆถาเบื้อติบทุกถิบๆ เห็บว่า (๑๐) ถั้บบั้บแล้อถิบหั้ฮูายฝูๆมารับเจ้า
หั้สอๆบั้บเอาภำแต่ๆบ่อยบางถางหามแลเก้าอี้สี่ภาย ถางหามเอาท้าว
ธาพพะบาสอบแลบาๆจับทาไปก่อบหั้บแล เมื่อบั้บถิบบิๆชายสาอบ่าวหั้ๆ
ฮูาย อับไปกับถอมเจ้าแต่เมื่อๆอิบทะปะถาบะถอบหีบั้ภิ แม่บว่าถิบหั้ๆ
ฮูาย ถือว่าชายสาวบ่าวอับมาสิๆเจ้าแต่เมื่อๆจับทะบุลีสีสัตตะบาภบั้บภิ
เอาภ่สับสิบปิบภับไปบ่ป่าบบ่ภิวอับใดอับบึๆ เพดว่าเอาถุ้มเถียติดแปดภับ
ด้วยภับฮูายอับฮูายถืบมาภบักเหมือบด้ๆถิบเรือบดูวภับหั้บแล เมื่อบั้บ
ถิบหั้ฮูายภำพ้อมกับติบมี พีผ้าไรหีอไหร้อๆไปมาภบัก บาๆพ่อๆสอๆ
มีภอักฮู้ๆสาวเจ้าสิบยาวล้ๆอ้าบ ป่าข่าๆบ้าบไปฮูายหีท่ำ[๑] อ้ายขอเจ้า
พายอุ้มบ้อๆป่าข้อๆพายพระไหแด่เบี[๒] เมื่อบั้บสาวเหิ็อดให้หีอยุ้มเลีบ

---

๑ ถวบเปับ "พีท่ำ" ตามใบลาบจาบก่ำ หบ้า ๑๗ ผูก ๑๐ มัด ๖

๒ ตามใบลาบจาบก่ำอูบ "ป่าอิบข้อๆตายพระไหแด่เบี" หบ้า ๑๗ ผูก ๑๐ มัด ๖

ภอกอ้มเอาซาบบักฉับวายถายร่าป่าเย็นถ่าหูายเบิ (๑๑) เลิงสาวหัวแย้ม บาวพ่อๆเถาะต่อยแขนกับไปภมิแล เมื่อนั้นถิมหัวหูายภໍแหว่แหบห้าว ธาพพะบาสอนไปเถิงท่ำภาวเมืองแล้ว ถั่งนั้นส่วนถั่งถิมหัวหูายบิวซาย น้อย!ห่วยังปู่!ในเมืองที่นั้นเอิาภໍล้างแลเหันสาวน้อยสาวธามยันมาแต่เมืองๆ จันทะบุลิสิสัถะนากที่นั้นเป็นยันผู้ถิผู้ญามมากมักถั่งนั้นเอิาจิ๊ปากภล่าว ต้านสอกใส่เจ้าผู้แสวตาใหูหูงอเห็ อกสั่งเล่าข่าวเมือกๆ เบิ๊องไวข้อยอไป ถามสิ้นแถ่แมบังจักได้ขุกกินหัวภอบแถ่ลิ บังจักได้ฟุมลอยอาบน้ำแถ่ลิ บังจักได้เอ้าถ้ำถ่ำกินแถ่ลิเมื้อนั้นสาวบิ๊นถิถิกก้าม บาวพ่อๆหัวข้ามๆ ถอมซายน้อยนี้เกือกถิมถวายพ่แล้วป่าได้ปากแจ้วๆมา ชิมป่าได้เอ้ากินมา ซอนน้อยนี้แย่างแถวร้อนเห็อใหูภ่จิ๊พิบน้ำใสในถ้ำ น้อยจักโถมฐมซำหัวตัวแลบา อ่าถั่งนั้นแล้วภ่ลอกพ้อมกับหัวสอวๆแซวๆมากมักแล้ว (๑๒) ภ่ ลอถแหว่แหบห้าวธาพพะบาสอนกับบาวจันทา ไปเถิงข่อวถุ้มบ่มีบางนั้น แล เมื่อนั้นส่วนถั่งบิวสาวะซาวแม่กับหัวบาวเถ้าแก่เรือนหูอวหัวมอน ยันมีพระยาวิรุลหะแลบางมะลิภาเป็นถิ้น เอิาภໍพ้อมกับมารับบาวจัน ทากับหัวห้าวธาพพะบาสอนบ่อากจักนับอ่วนได้หั้นแล ภໍท่ำบังบ่มาแต่ พระยาวับบ่ระแนสอนะเลบางพริหมสังภายันเป็นปู่แลย่านั้นแล เหถอว่า พระยาหัวสองยันเป็นปู่แลย่า มีใจยันหม่ายแลซัวห้าวธาพพะบาสอน ยันไปะเอิาพี่บิวถินมาเป็นเมังนั้นแล เมื่อนั้นพระยาวิรุลหะจิ๊จูงแขนห้าว ธาพพะบาสอนขึ้นผาสาวะเสังก่อน แล้วบางเรือนหูอวภวงผาสาดหัวหูาย หมายมีบางมะลิภาธาฉเทวิเป็นถิ้น ภ่จูงแขนบางจันทาขึ้นสู่ผาสาวะธาฉ มุบหงบหั้นแล เมื่อนั้นพระยาวิรุลหะถินเป็นพ่ภ่อุ้มเอิาห้าวธาพพะบา สอนมาจูบชิมถิมฆ่อมมากมักแล้วจิ๊ภล่าวอ่า ตาถะกูธา (๑๓) เจ้าลูกธัก แพงพ่ เหถถั่งลือเจ้าลูกธักจิ๊ไปผิปอๆเอิาบางจันทาถืบมาได้ภพ่จาพ่ ภป้วนแต่ห้าวพระลักพระลามมีใจยังญูดแก่เจ้าแล้วแล บ่ให้บางจัน ทาแก่เจ้าภพ่บา บัดนี้เจ้าลูกธักได้บางจันทาถืบมาตุ้มข้าหอมไหในบ้าน เบิ๊องที้นี้ภเป็นยังถินักภพ่แล ว่าถั่งนั้นเมื่อนั้นห้าวธาพพะบาสอนจิ๊

ภล่าวเชิ๎งพ่ำแห่ๅตินอ่าข้าไหว้พ่ำเป้นเจ้า ในเมื๎อข้าผู้ลูกไปขำบาๅจับหาภับ
ดอมห้าวพระลักพระลามหื้นั้นภ่ำบากสังภ์ข้าแล ส่วนถ้ำห้าวพระลัก
พระลามภห่ำปากถิหว่อนภับดอมข้า ผู้ลูกมากนักเหื๎อนถ้ำบ่วิอาถผิดๆๅ
ภับจักเหื๎อนั้นภ์ข้าแล ถับว่าข้าผู้ลูกไปรอดแล้วแลเว้าวา จาต้านดอมภับ
ฝ ถวาม ๔ ถวามบื๎ๅแล้วเจ้าภ์สิ๎งบาๅจับหาให้แก่ข้าผู้ลูกแล้ว เจ้า
ภ์ข้ำแต่ๅตินมาสิ๎งตาบต่ำเห้าเถิงเมื๎องหื้นั้นภ์ข้าแล ว่าถ้ำนั้นเมื๎อนั้นบาๅ
มะลิภาตินเป้นแม่ จิๅอู้มเอาบาๅจับหามา (๑๔) จูบชิมดิมอม่อมมาก
นักแล้วจิๅภล่าวอ่าถาาะถูธาเจ้าลูกชุะไพ้แม่ บามเมื๎อเจ้าลูกธักหนีไปภับ
ดอมห้าวพระลักพระลามปาๅนั้น แม่ภ์ถืดธอดถึดเถิๅเจ้ามาภนักภ์แม่บา
นักนี๋เจ้าลูกธักมาธอดมาเถิๅแล้วจิๅถ่อยปู่สวัสสะดิภ์แม่เห้น เมื๎อนั้นบาๅ
จับหาจิๅภล่าวเชิ๎งแม่ผัวแห่ๅตินอ่า ข้าแก่แม่เป้นเจ้าบามเมื๎อห้าวพระ
ลักพระลามเอาข้าผู้ลูกหนี ไปอันนั้น ข้าภ์มีใจอันถืดธอดถึดเถิๅผัวผู้ข้ามี
มากมีฐาบหมายมีพ่ำแลแม่เป้นถื่นบ่ำแล้วบ่ห้อจักเหื๎อภ์ข้าบา นักนี๋ผู้ข้าภ์
ได้มาเถิๅแม่เป้นเจ้าแล้วอ่ำให้ปู่สวัสสะดิภ์ข้าเห้น ว่าถ้ำนั้นแล้วภ์ลอดชุม
ชื๎นบินดีเชิ๎งภับไปมามากนักหนั้นแล เมื๎อนั้นห้าวธาพพะบาสอนจิๅมีพระ
ธาชอาถยาว่า ถูธาท่านขุนจิๅบอกให้ถินหัๅฐายอันมาสิ๎งเธาแต่เมื๎องจับ
ทะบุลีสีสัตถะบากนั้นถืนเมื๎อเมื๎องแห่ๅเอาเสังเห้น ธอยว่าเอาจักถึด
เถิๅป้าวเธือนบ้านเมื๎องแห่ๅเอาบ่ำ (๑๕) ป่าชุะแลอ่าถ้ำนั้น เมื๎อนั้นขุนจิๅ
จิๅบ่มี ไหว้อ่าเหอะข้าแก่มะหาธาชเจ้าเหถถ้ำลี๋ เจ้าภูจิๅมีพระธาช
อาถยาว่า ใช้ห้าวผู้ข้าว่าให้บอกเถินถินหัๅฐาย อันมาสิ๎งเธาถืนเมื๎อภ์
ข้าจา เหถว่าเอาบ่มีขุนบ่มีบายอันจักพาเอาเมื๎อภ์ข้าบา ภ์ห่มีแต่
ขิๅชายบ่าวสาวหัๅมอนภ์ข้าแล เมื๎อนั้นห้าวธาพพะบาสอนได้ขึนขุน
จิๅภล่าวอ่าบ่มีถินอันจักพาเอาเมื๎อแล ว่าถ้ำนั้นเจ้าจิๅภล่าวเชิ๎งขุนจิๅ
อ่า ถูธาท่านขุนจิๅท่านจิๅไปสิ่งเอาให้ธอดให้เถิๅเมื๎องจับทะบุลี สีสัตถะ
บากพุ้นแล้วท่านจิๅถืนมาเห้าอันเห้น เมื๎อนั้นขุนจิๅจิๅขาบว่าโถย ๆ ว่า

ถ้วนั้นท้าวอราพพะนาสอนจ้าวชั้วกล่าวเชิ่งขุนจ้าว ว่าดูราท่านขุนจ้าวท่านจ้าว
พิพักรักสาบิ่วชายสาวบ่าวทั้งหลาย ให้เอาเมืองออกบ้านเถิงเมืองแห่งเอา
สวัสสะดี ป่าให้เอาจิบหายตายเสียในหินทางที่นั้นจักถืมแท้ถาย ผิว่า
(๑๓) เราบ่รักสาบิ่วชายบ้อยหนุ่มให้เมืองออกบ้านเถิงเมืองแท้ถ้วนั้น ท้าว
พระลักพระลาม กำจักอาธิถางบว่าเราทั้งหลายลักเอาถืมท่านไว้นั้นแล
เหถว่าเราทั้งหลายเป็นถืมอีอากผิดฤางด้อยเจ้าแต่ก่อนนั้นแล ท้าวพระลัก
พระลามกำจักบ่เชื่อใจเราแท้ถีหลี่แล เมื่อนั้นขุนจ้าจ้าขานว่าโดยๆว่า
ถ้วนั้นแล้วมันจ้าบอกเติมถืมทั้งหลายอันมาสิ่งเจ้านั้นว่า ดูราท่านทั้งหลาย
ทั้งบิ่วชายสาวบ่าวอันมาะแต่เมืองล้านช้างทั้งมวน ท่านจ้าพากันแต่ง
เมื้อถาถืมทุกๆถืมเท้าถันเทิ้น เราผู้เป็นขุนจ้ากำจักไปสิ่งท่านทั้งหลายให้
รอดให้เถิงเมืองจันทะบุลีสีสัตตะนากพุ้นแล้ว เราจ้าจักถืมมานั้นชะแล
เมื่อนั้นเอากำได้ยินขุนจ้ากล่าวอ่า จักไปสิ่งไทวงๆจันล้านช้าง ถ้วนั้น
เอากำร้องไห้กับถอมกันมากนัก ถือว่าบ่าวไทแอกสาวแอนสาวไทเหมือ
ร้องไห้ แม่นว่าบ่าวไทใต้แอ่วออนถืมเมืองทั้งสองรานอน (๑๓) ร่วมสาว
บ้านี้เวนพอย[1] พักเจ้าๆพักข้อยเมืองอยๆไกข้างแลนำ เมื่อเถิงเมืองล้าน
ช้างหัวยอง พี้กำถืดหมั่นหมองล้มตายแลนา บ้องเรียนทุกบ่อวายตายบ่แล้ว
พี้กำซ้ำร้องไห้กำเพื่อบ้องกำเป็นทุกเหื่อถำแทบ บ้านี้รามแผนซ้อนซิมสอง
รามกวามมองลงบหากเอากำร้องจากๆเป็นทุก เอากำน้ำตากกถอมกัน
บ้านี้เมืองวงๆจันสูบเป่าเมืองบ้องเล่าเป็นดี เอากำบ่มีตีอกแตกไทแอกชัก
ถืมมาไทบาจ่องเมืองบ้านเลียปากต้านอีออนๆกำมีแล เมื่อนั้นขุนจ้าจ้า
ขึ้นขี่ภิงจักบ้านไปก่อนแล้วถืมทั้งหลาย บิ่วชายหนุ่มบ้อยทั้งมวนจ้าโฮ
ทั้งออกไปตามมากนัก เอากำเลียถิงชักจ่องชายมากำมี บางพ่องสอง
มีหวายอ้มบ้องบ้านี้เวนชักจ่องไกกันแลนำ ว่าถั้งนั้นกำมีแล เมื่อนั้นส่วน
ถั้งถืมบิ่วชายเมืองพระทายฝ่ายใต้ เอากำเลียร้องไห้แล้วเล่าถืมเมืองเหมือ
ปักขอกลางถืม (๑๔) แล่นสับสอกไปลัก ลางถืมเลียกอกรักกันไปเถิงพิง

---

๑ พอย ถวนเป็น ข้อย ตามใบลานจานก่า ผูก ๑๐ มัก ๒ หน้า ๒๐

ไพลอดแล้วลางคืนสับสอดแส้วไปตามภ่มีแล เมื่อนั้นขุนจ่ากำพาบ่าวชาย
น้อยหนุ่มไปเถ่าอ่อชะพามแล้ว กำลอดพากันไปด้วยอันลำดับอันถืนมืนนาง
ได้ ๑๕ อันกำลอดพากันเข่าบอนปู่ในท่ำภาวอ่อชะพามที่นั้นภ่มีแล เมื่อ
นั้นส่อนถั่วถืนท้าวชายบ่าวชายท้ามอน อันลักมาแต่เมืองพระหายแล้วแล
ติดแปดมากับดอมไหวงจับล้วนช้างที่นั้น เอ่าภ่ำบ้านภ่อท้าวธาพพะนา
สอนแต่งถืนใต่ตามมาบ่ำเอ่าถืนถั่วนั้น เอ่าภ่พากันลักหนีไปตั้งบ้านแปง
เมืองปู่ในป่าดงพิงไพท้ามอนบ่อากจักบับอ่านได้แล เมื่อนั้นบ่าวมีชายผู้
บ่าอันมีปานดำปานแดงจับปู่เหนือบ่าก้ำซ้ายแลก้ำขวา แต่เกิดมาเอ่า
จ่าใส่ชื่อว่าท้าวปานดำกับท้าวนางสักดา ภ่พากันลักหนีไปในทิสสะก้ำตาอัน
ออกภ่ลอดพากันไปรอดแดนน้ำ(๑๙) ทะนะนัทที่ที่นั้นแล้วภ่ลอดไปปุกป้าว
แปงเรือนปู่แดนน้ำใหง่ ภ่ลอดบ่าเกิดได้ลูกชายแพ่พอดมามากถามชื่อ
ชายภ่ลอดได้ชื่อว่าเมืองปาสักตามชื่อแห่งขาท้าสองว่า ท่านดำกับท้าวนาง
สักดานั้นแล เมื่อนั้นบ่าวมีท้าวถำมูนผู้บ่าภ่พานางคุนถำลักหนีไปปุกป้าว
แปงเรือนปู่ในปะเทดที่บ่าง ภ่ลอดบ่าเกิดได้ลูกชายแพ่พอดออกมามาก
นัก แล้วภ่ลอดเป็นบ้านเมืองจ่าได้ชื่อว่าเมืองถำคุนเมื่อพายลุนภ่จักช่วย
ชื่อนั้นเสังเหดว่า เมืองอันนั้นมีหินหางอันใกมากนักจ่าได้ชื่อว่าเมืองพุขัน
ทะไลใกสาสนาก้อยเหดอันได้ภะทำปิตตุลาดอันแล เมื่อนั้นบ่าวมีท้าวมิต
ถะสิละผู้บ่าอันพาเอ่านางสังขาระภุมมาลีผู้บ่าง ลักหนีไปปุกป้าวแปงเรือน
ปู่ในปะเทดที่บ่างภ่ลอดบ่าเกิดได้ลูกชายมีมาก ภ่ลอดเป็นบ้านเป็นเมือง
อันบ่าชื่อว่าเมืองสังถะตามชื่อขาท้า ๒ ว่าท้าวมิตถะสิถะสิละแลนางสังขา
ระ(๒๐)ภุมมาลีนั้นแล เมื่อนั้นบ่าวมีท้าวสุธินทะธาดผู้บ่าอันลักเอ่านางพิม
พาหนีไปปุกป้าวแปงเรือนปู่ในปะเทดที่บ่าง ภ่ลอดบ่าเกิดมีลูกชายแพ่
พอดออกมา ภ่ลอดพ้อมกับรงสาดถะสินอาถิมไปมากนักแล้ว ภ่ลอดบ่า
เกิดเป็นบ้านเมืองชื่อว่าเมืองสุลินนางลอง ตามชื่อท้าวสุธินทะธาดอันมีลูก
ชายรู้เหดลองนั้นแล เมื่อนั้นบ่าวมีท้าวพระทิสสธาดผู้บ่าอันลักเอ่านางสี
สัดตะนาดไปปุกป้าวแปงเรือนปู่ในประเทดที่บ่างภ่ลอดบ่าเกิดมีลูกเต้าชาย

เหฺ้นแผ่พอกออกมามากนัก แล้วกำลวดเป็นบ้านเมืองชื่อว่าเมืองโพทิสัก เท้ากาละบัดนี้แล เมื่อนั้นยักษีท้าวมัตตะลุสานผู้น้องอันลักเอานางบุบผาผู้น้องอันถืบั้งแจ่วไปบอกกินในหินทางมากลามทุ่งทุ่งทาย กำลวดไปปุกป้าวแปงเรือนปู่ในแถมห้วยน้อยอันน้อง สอนด้วมักบั้งแจ่วบอกแห่งขาทั้ง ๒ นั้นกำลวดก็งเกือก(๑๑)ตักลิงน้ำห้อยอันนั้นแล้ว ขาทั้งสองก็มีใจมักใส่หัวขวันมักบั้งแจ่วบอกอันนั้นมากนักแล้ว กล่าวเชิงกันไปมาว่าสอนด้วงแม่น้ำอันน้องชื่อว่าแม่น้ำมัตตะบอกแลนา เหตว่ามักบั้งแจ่วบอกตักลิงใส่นั้นแล เมื่อพายหน้าพุ้นลูกทางแห่งเขาทั้งสอง แผ่พอกออกมามีมากด้วงนั้นกำลวดเป็นบ้านเป็นเมืองอันน้องชื่อว่ามัตตะบอก เพื่อด้วงนั้นแล เมื่อนั้นยักษีท้าวพิมพิสานผู้น้อง อันลักเอานางสีบิวบานหนีไปปุกป้าวแปงเรือนปู่ในประเทศน้องกำลวดบักเกิดได้ลูกบิดชายมากทุ่งทุ่งทายมากนัก เจ้าจ๋าพ้อมกันสร้างแปงบ้านเมืองร้องงามงาม อันประกอบด้วยปักตูได้ร้อยเอ็ดปักตู จ๋าได้ชื่อว่าเมืองร้อยเอ็ดปักตูเพื่อด้วงนั้นแล เมื่อนั้นยักษีท้าวสังเกตตะกุมมานอันลักเอานางสีบุบเรืองผู้น้อง ไปปุกป้าวแปงเรือนปู่แถมสะโบกขะธะนีอันน้อง กำลวดบักเกิดได้ลูกบิดชาย (ชายแผ่พอกออกหาย กำลวดเป็นบ้านเป็นเมืองอันน้องชื่อว่าเมืองสังเกตตะนะคอน เมื่อพายลุนจ๋าได้ชื่อว่าเมืองสีสะเกดเพื่อด้วงนั้นแล เมื่อนั้นส่วนด้วงขุนจ๋าอันเอาลิบบิดชายบ่าวสาวไทเมืองจันทะบุลีสีสัตะนากไปส่ง)๑ ให้แก่ท้าวพระลักพระลาม (๑๒) แล้วมันกำลอบปู่ในที่นั้นแล้ว มันจ๋าขึ้นขอวิกาจักแล้วแลบอกเติบลิบหัวหายอันมากับถอมติบย้ายย่างไปตามอิอุระพานที่นั้น ด้วยอันลำดับอันลืมมืนบานมากนักกำลวดพากันเชิญลอบปู่ในประเทศที่น้องในท่ำกางอิอุระพานที่นั้นหั้นแล เมื่อนั้นยักษีท้าวพิมพาแลท้าวสีดาสองพี่น้องกับทั้งลิบบิดชายสาวบ่าวทั้งมวลกำพ้อมกันลักหนีไปตั้งปู่ลิบบ่อนลิบที่ ท้าวพิมพากำไปปุกป้าวแปงเรือนปู่ในประเทศที่น้องกำบักเกิดได้ลูกเต้าหลานเหฺ้นมากนัก กำลวด

---

๑ ในบ่อนนี้ในลานบ้านบาชอนฮูมตึก แถวจำพวกปู่ในอิกเล็บก่ายออกจากในลานจานก่ำ ผูก ๑๐ มัด ๖ หน้า ๖๗

เป็นบ้านเป็นเมืองอันบ่าวชื่อว่าพิมพาชาดาอุบอยมทั้นแล เมื่อพายลุนกำได้ลูกบ่าวผู้บ่าวชื่อว่าบางใอ่อันท้าวถ่าแดงมักใถ่ปากได้มีนาก พระยาบากจ่าวนิยะมิกเป็นรอกก่อนตัวบ่าวแยวนเยาะถ่ามาอั้นกินหมากกั๊วในท่ำกางเมืองทีนั้น พระยาเจ้าเมืองอุบอยม จ่าวบอกใท้นายมานหน้าไปยิงรอกก่อนตัว (๖๖) นั้นตกถึงตายะแล้วลอดมีตัวอันใหญ่ทำช้างสานนั้นแล เมื่อนั้นถินทั้งหลาย จ่าพ้อมกันไปปากเถือเอาชิ้นรอกก่อนมาปันกันกินทั่วทุกแห่งทุกพายกำท่บังบ่แบ่งปันใท้กินแต่แม่ร้างแม่หม้ายหั้นแล เมื่อนั้นพระยาบากจ่าวบุบินเอาเมืองอุบอยมเผพังหูบหุ้มลิงกำท่บังเป็นเกาะเป็นดอนปู่หั้นแล เมื่อนั้นท้าวถ่าแดงกำเหันแผ่งถินเมืองอุบอยมหูบหุ้มลิงสันนั้น เจ้าจ่าอุ้มเอาบางใอ่ขึ้นขวิมำบักกำฝากวิหนีไปด้วย ถ่าใส่ใจว่าจักหนีเมืองเมืองสีโถตะบูน พระยาบากจ่าวบุบินไปตามหูางำบักกำตัวนั้นกำลอดเอาหางกวาดะเอาบางใอ่ได้แล้วจ่าเชาหั้นแล ส่วนถ้างเมืองอุบอยมทีนั้นกำลอดบังเกิดเป็นบวกหนองใหญ่หูวจ่าได้ชื่อว่าหนองหานเท้าภาละบัดนี้แล ส่วนถ้างเรือนแม่ร้างแม่หม้ายอันบ่ได้กินรอกก่อนนั้น พระยาบากกำบ่บบินใท้เผพ้ากจ่า (๖๔) บังเป็นเกาะเป็นดอนปู่เท้าภาละบัดนี้แล ส่วนถ้างหินหางม้าบักกำอันเอาบางใอ่ขึ้นขวิหูางำแล่นไป พระยาบากกำบุบินเผพังไปตามหูางนั้นกำลอดเป็นห้วยร่องอันถิดลิ่วกว้างกอดตามหินหางม้าบักกำแล่นไปนั้นถินทั้งหลายจ่าเอิ้นยกว่าแม่น้ำกำ อันติดว่ำแต่หนองหานหูวตาบต่ำเท้าเถิงแม่น้ำทะนะนัทีพุ้นถามชื่มำบักกำตัวนั้นแล เมื่อนั้นส่วนถ้างท้าวถิดา[1] อันเอาไผ่พิมใยกาไปตั้งปู่ในทิสสะก้ำเหนือนั้นกำลอดบังเกิดเป็นเมืองอันบ่าวชื่อว่า เอพัสสะธาสีกาบะถอนลาด ส่วนถ้างพระยาตินเป็นเจ้าเมืองนั้นกำมีใจอันกู้างหาวมากนัก หงบ่อมมีใจอันโกดถงกแล้วแลชักถืมหอกก้าวไปสักแหงแผ่งถินทุกเมื่อทุกยาม พระยาบากจ่ามีใจอันถงกมากนัก กำลอดมาบุบินเผพังบังเมืองอาพัสสะธาสีกาบะถอนลาด (๖๕) ที่นั้นหูบหุ้มลิงกำลอดบังเกิดเป็นบวกหนองอันบ่าวชื่อว่า หนองหานบ้อยเท้าภาละบัดนี้แล เมื่อนั้นบังมีท้าวพันมะหาผู้บ่าวอันบุ่งเถือยาวท้ามอบไปลัก

---

๑ ถอนเป็น ท้าวสีดา

ເອົາບາງນະລິກາໜີໄປຕາມປ່າດົງພົງໄພທັ້ງນອນ ກໍລວດໄປຮອດໄປເຖິງປ່ອະເທດ
ທົ້ງອັນມີທົ່ງໄຮ່ທົ່ງນາກວ້າງຂວາງນາກນັກ ຂາທັ້ງສອງຈົ່ງປຸກຢ້າວແປງ
ເຮືອນປູ່ໃນທົ້ນັ້ນ ກໍບັງເກີດມີລູກເຕົ້າຫຼາຍເຫຼັ້ນນາກຄານຫຼວງຫຼາຍສືບງມາ
ຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າ ເມືອງຜ້າຂາວພັນນະ ຕາມຊື່ທ້າວພັນນະຫາອັນນຸ່ງຜ້າຂາວແລນາງ
ນະລິການັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນບັງມີທ້າວຫຼ້ງດຳຜູ້ນຶ່ງອັນມີເຕຊະອິທທິອັນນາກນັກ ຊາຍ
ຜູ້ນັ້ນກໍຊົ່ເອົາເຂົ້າຂອງມາແຕ່ເມືອງອິນທະປະຖານະຄອນ ດ້ວຍຄຳໃສ່ໃຈວ່າຈັກໄປຊົ
ຈ່າຍຂາຍກິນໃນເມືອງຈັນທະບຸລີສີສັຕຕະນາກກັບດອນຂຸນຈ້ງ ອັນໄປສ້ຶງບ້ຶງຊາຍ
ສາວບ່າວທົ້ນັ້ນ ນັ້ນຈ້ຶງລັກເອົານາງກະບີກາໜີໄປປຸກຢ້າວແປງເຮືອນປູ່ແທບຕີນ
ດອຍຫ່ວຍນ້ຶງແລ້ວນັ້ນຈ້ຶງເອົາເຂົ້າຂອງເງິນຄຳໄປ (๘ฉ) ຝັງໄວ້ແທບຕີນດອຍ
ຫ່ວຍນັ້ນ ເມື່ອນັ້ນບັງມີພຣະບາເງືອກຕົວນ້ຶງອັນປູ່ໃນສຸ່ງຮູໃນພົ້ນຮາກດອຍຫ່ວຍ
ນັ້ນນັ້ນຈ້ຶງມາບຸບ່ົນ ເອົາເຂົ້າຂອງທັ້ງຫຼາຍຝູງນັ້ນໄປລຸກເຊ່ືອງໃນບ່ອນທົ່ແຫ່ງນັ້ນ
ຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນສ່ວນດ້ັ່ງທ້າວຫ້ຽງດຳຜູ້ນັ້ນນັ້ນກໍສົມສູ່ປູ່ກິນກັບດອນນາງ
ກະບີກາໃນທົ້ນັ້ນກໍລວດບັງເກີດໄດ້ລູກບ້ຶງຊາຍນາກຄານຫຼວງຫຼາຍບ້ຶງນັກ ນັ້ນຈ້ຶງ
ໄປຂົນເອົາເຂົ້າຂອງແຫ່ງນັ້ນໃນທົ່ບ່ອນຝັງໄວ້ນັ້ນກໍບ່ໍ່ເຫັນໃນທົ່ໃດທົ້ນ້ຶງນັ້ນຈ້ຶງກ່ລ່າວ
ວ່າ ສ່ວນດ້ັ່ງເຂົ້າຂອງແຫ່ງກູນ້ຶກໍເປັນອັນຫ້ຽງລົ້ມເສ້ັ່ງເປ່ົາວ່ານແລນໍ່ວ່າດ້ັ່ງນັ້ນ
ແລ້ວນັ້ນກໍໄປຂຸດກົ້ນຊອກໄຊ້ສແວງຫາເຂົ້າຂອງທັ້ງນວນ ເປັນອັນຫຼາຍເທົ່ອຫຼາຍ
ທົ້ນາກນັກກໍບ່ໍ່ເຫັນສັ້ນນັ້ນນັ້ນກໍມີໃຈອັນກ້ົ່ວໂກດໂກທານາກນັກ ແລ້ວກໍລວດ
ຖິກຖອກເອົາດອຍຫ່ວຍນັ້ນແກ່ວ່ຖ້ົ່ມໄປໃນທິສສະກ້ຳວ່ານວັນອອກພຸ້ນ ກໍລວດພົ້ກ
ປ້ັ້ນເອົາຍອກລ້ຶງເມ້ືອລຸນເອົາຮາກຂ້ົ້ນເມ້ືອບ່ົນຈ້ຶງໄດ້ຊ່ືວ່າພູຫ້ຽງກາ ຕາມຊ່ືແຫ່ງຂາ
ທັ້ງ ๒ ວ່າທ້າວຫ້ຽງດຳແລ (๒ก)ນາງກະບີການັ້ນແລໃນເມ້ືອທ້າວຫ້ຽງດຳຖິກຖອກ
ເອົາພູຫ້ຽງກາຖ້ົ່ມຊັກໜ້ີຈາກທົ່ນັ້ນແລ້ວ ສ່ວນດ້ັ່ງບ່ອນທົ່ຮາກພູຫ່ວຍນັ້ນ
ກໍລວດບ້ຶງເກີດເປັນບວກໜອງແລ້ວໃຫ່ງ່ແລນ້ອຍກໍ່ານຮາກພູຫ່ວຍນັ້ນ ຄົນທັ້ງ
ຫຼາຍຈ້ຶງເອ້ັ້ນຮ່ງກວ່ານແມ່ນ້ຳຂອງຫ້ຽງ ເທດວ່າທ້າວຫ້ຽງດຳຝ່ັ້ງຂອງໄວ້ແລ້ວແລ
ຫ້ຽງລົ້ມເສ້ັ່ງນັ້ນແລ ເມ້ືອນັ້ນສ່ວນດ້ັ່ງພຣະບາເງ້ືອກຕ້ົວນັ້ນນັ້ນກໍເຫັນທ້າວ
ຫ້ຽງດຳຖິກຖອກເອົາພູຫ້ຽງກາໜ້ີຈາກທົ່ປູ່ແຫ່ງນັ້ນດ້ັ່ງນັ້ນນັ້ນປ້ານກ້ອນ້ອເມ້ົາບຸບ່ົນ
ໜ້ີໄປເຖິງແມ່ນ້ຳສົມຄາມພຸ້ນແລ້ວ ນັ້ນຈ້ຶງໄປປູ່ໃນສຸ່ງຮູທົ່ນ້ຶງ ສ່ວນດ້ັ່ງວ້ັ່ງນ້ຳອັນ

ນັ້ນຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າ ວັງຊຸງ[1] ເທົ້າກາລະບັດນີ້ແລ ສ່ວນດ້ັງຫົນທາງຄອງເງືອກຕົວນັ້ນ ກໍບ້ັງເກີດເປັນ ຫ້ວຍຫອງ[2] ຊອງນ້ອຍອັນນ່ຶງອັນໃຫ້ແຕ່ນ້ຳຂອງຫ້ຽງນາເຖິງນ້ຳ ສົມຄາມນັ້ນຄົນທ້ັງຫ້ຽງຈົ່ງເອ້ີນຮ່ຽກວ່າແມ່ນ້ຳເມົ່າໆ ເທດວ່າພຣະຍາເງືອກຕົວນັ້ນ ປ້ານກ໋ວມ໋ວເມົ່າໆຟ້າວບຸບ໋ັນອອກໜີນັ້ນແລ ເມ່ືອນັ້ນສ່ວນດ້ັງທ້ົາວຫ້ຽງດ່ຳ ຊອກໄຊ້ຫາເຂ້ົາຂອງແຫ່ງນັ້ນໄດ້ແລ້ວ (๒๒) ນັ້ນຈົ່ງເອົານາງກະບ໋ີກາແລລູກຫ້ຽງ ແຫ່ງນັ້ນໜ່ີ ໄປເຖິງແມ່ນ້ຳສົມຄາມແລ້ວແລໄປເຊົ່ານຸ່ໃນປ່ໍາກຫ້ວຍນ້ອຍອັນນ່ຶງແລ້ວ ເຂົາກໍ່ເວ້ົາວ່າຈາຕ້ານຊຸມກັນດ້ວຍຄ່ຳວ່າ ເຮົາທ້ັງຫ້ຽງຈັກໄປຢູ່ທ່ີ ໃດນ້ີ້ຈາ ໃນອັນ ນ້ີ້ກໍ່ເປັນວັນເດ໋ືອນເພ້ັງໃສ່ອ້ຽງແຈ້ງມາກນັກແລ ວ່າດ້ັງນ້ັ້ນເທດດ້ັງນ້ັ້ນປ່ໍາກຫ້ວຍ ອັນນ້ັ້ນຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າ ຫ້ວຍຊຸມເພ້ັງ ເທ້ົາກາລະບັດນ້ີ້ແລ ຄັນວ່າເຂົາສົນທະນາຈາ ຕ້ານກັນແລ້ວເຂົາກໍ່ຊ້ຳຖຸ່ງເດ໋ີນໄປພາຍໜ້າ ກໍ່ຈົ່ງໄປຮອດໄປເຖິງປ່ຣະເທດທ່ີນ່ຶງ ມ໋ີບ່ວກໜ່ອງປູປ່ານ່ໍາກຄາມຫ້ຽງຫ້ຽງຫ້ຽງເປັນທ່ີສຸກສ່ຳຮານນ່ໍາກນັກ ເຂົາຈົ່ງຕ້ັ້ງ ບ້ານແປງເມ໋ືອງຢູ່ໃນທ່ີນ້ັ້ນແລ້ວ ກໍ່ລວດພ່ໍາກັນສ້ຽງແປງຂ໋ວຊະພ່ານອັນແລ້ວ ດ້ວຍຄົນທ້ັງນວນອັນຕິດຕ່ໍເກ່ົາກ່ານກັນໄປໃຫ້ເປັນທ່ີຖຸ່ງໄປມາໃນບ່ວກໜ່ອງ ອັນມ໋ີ ປ່ານ້ຽງນ້ັ້ນເທດດ້ັງນ້ັ້ນຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າເມ໋ືອງຂ໋ວກ່ານປ່ານ້ຽງເພ໋ືອດ້ັງນ້ັ້ນແລ ໃນເມ໋ືອ ຊຸນຈ້ຽງອອກໄປສ່ົ້ງຄົນທ້ັງຫ້ຽງບ່ົ້ງຊ່ວຍສ່ານວ່ານອນຕ໋ືນມາແລ້ວ ມັນຈົ່ງຊ້ຳຖຸ່ງ ເດ໋ີນ (๒๙) ໄປຕ່ານຂ໋ວຊະພ່ານອັນນ້ັ້ນດ້ວຍອັນລ່ຳກັບວັນຄ໋ືນມ໋ືນນ່ານ ມັນຈົ່ງໄປ ຮອດໄປເຖິງພັນພ້ານແລ້ວມັນກໍ່ລວດເຊົ່ານຸ່ໃນທ່ີນ້ັ້ນທ້ັ້ນແລ ເມ່ືອນ້ັ້ນສ່ວນດ້ັ ຄົນທ້ັງຫ້ຽງອັນບ່ົ້ງຊ່ວຍບ່ານ່ວສ່ານທ້ັງນວນ ເຂົາກໍ່ພ່ໍາກັນມ່ານ່ລັກໄປມ໋ີປ່ຣະໜ່ານວ່າ ໄດ້ຮ້ອຍນ່ຶງຄ໋ືວ່າຜູ້ບ່ົ້ງ ๕๐ ຜູ້ຊ່ວຍ ๕๐ ແລ້ວເຂົາກໍ່ພ້ອມກັນຕະເດ໋ີນໄປເຖິງບ່ວກ ໜ່ອງອັນນ່ຶງອັນເຕ໋ັມໄປດ້ວຍດອກບ໋ົວທ້ັງນວນບ່ໍ່ອ່ານຈັກນັບອ່ານໄດ້ອັນມ໋ີທ່ີຈົ່ມໃກ້ພຸ ດອຍໜ່ອຍນ່ຶງແລ້ວເຂົາພ້ອມກັນຕ້ັ້ງບ້ານແປງເມ໋ືອງຢູ່ໃນທ່ີນ້ັ້ນ ຈົ່ງໄດ້ຊື່ວ່າ ໃຫ້ໜ່ອງບ໋ົວລຸມພູເທ້ົາກາລະບັດນ້ີ້ແລ ສ່ວນດ້ັງຄົນທ້ັງຫ້ຽງອັນຢູ່ໃນທ່ີນ້ີ້ກໍ່ບ່ໍ່ໜ້ັ້ນ ບ່ໍ່ທ່ຽງ ເທດວ່າພຣະບ່ານ່ານ່ກອັນຢູ່ໜ່ອງບ໋ົວທ່ີນ້ີ້ ທ່ຽງບ່ອນຫ່ວ່ານ່ແຫ່ນ ຈົ່ງໄດ້ພ່ໍາກັນແຕກໜ່ີໄປໃນທ່ິສສະຝ່ານໃຕ້ພຸ້ນແລ້ວ ຈົ່ງຈັກເປັນບ້ານເປັນເມ໋ືອງໃນ

---

๑ ໃນໃບລານບ້ານນ່ານ ແລໃບລານຂອງຈ່ານກ່ຳຂຽນຄ໋ືກັນ ວ້ັງຊຸງ

๒ ໃນໃບລານຂອງຈ່ານກ່ຳຂຽນ ຮ່ອງ (ຫ້ວຍຮ່ອງ) ຈົ່ງຖ໋ືກ

ภาละจักมาบายหน้าพุ้นแล ถึงว่าขุนจ้าวไปส่างถึงหัวหูายเถิงพันพ้าว แล้วมันจึ่งนับกิดถามาหื้วถึงหัวหูายอันมากับถอมถึงนั้นภ่ำ (๓๐) บ้างหู่ปู่มีปะหนามส่อน ๑ อันบ่เหับนั้นมีปะหนาม ๓ ส่วน เหถว่าเอิาลักหนี้เสียหมิดหั้นแล ถึงว่าขุนจ้าวสั่งขยานับอ่านถูถึงอันมากับถอมถึงบ่บ้างท่ะก้าวถั้งนั้นมันภ่ถะบ่างในใจว่าไฮบ่ทันนี้ พระบาลามมะลาดภ่จักข้าภูเสียเพื่อว่าถึงอันมากับถอมภูบบ่างหเภาแล ถึงว่าพระบาลามมะลาดบ่ข้าภูเสียถั้งนั้นถึงว่าภูถึงมีะเมืองอิงทะปะถาบะถอบถั้งนั้น ท้าวธาพพะบาสอบภ่จักซ้ำข้าภูเสีย เหถว่าท้าวธาพพะบาสอบหากปางพระธาตุอากขาใส่หัวภูเบังทันสุดท้ายแล้วแท้ถีหู้แล บัดนี้ภ่ท่ะถอบภูไปขาบหูอางพระบาลามมะลาดก่อบเหิ้บ ถึงว่าพระบาลามมะลาดหากลุภะละโหดไผาผายภูแล้อ ท้าวธาพพะบาสอบภ่บ่อากจักว่าสังแก่ภูได้แลถึงว่าขุนจ้าวถะบ่างใจสันนี้แล้วมันภ่ะอิาลิพินมะหิบละโยหายันบ้างหู่บ่ลักหนีนั้นขอ้ามแม่น้ำ (๓๑) ทะบะนั้ทหีไปเถิงแถมฝั่งแล้วเอิาภ่พากันยิกย่างไปในท่ำภางเมืองหีนั้นภ่มีแล เมื่อนั้นถึงหัวหูายอันปู่ในเมืองหีนั้นะเอิาภ่เหับขุนจ้าวมาสั่งลูกหูางแท่งเอิาสันนั้น เอิาจ้าวพ้อมกันแล่นไปรับต้อนลูกหูางแท่งเอิาถั้งนั้นบางพ่องเหับลูกสาวมาเถิงเรือนภ่มีหั้นแล เหับลูกเอียมาพ้อมลูกสาวภ่มี บางพ่องเหับลูกชายเอิาลูกฉะไผ้มาถอมภ่มีบางพ่องบ่เหับลูกแลหูางถึงถืบมากูเป่าภ่มี เอิาภ่ถึกโสกเส้าเธริงภ่มีแล เมื่อนั้นส่อนถั้งถึงหัวหูายอันมากับถอมขุนจ้าวนั้นเอิาภ่พ้อมกันเมื่อหาเรือนแท่งเอิาทุกแท่งทุกพายบเสียฉะหู้หันแล เมื่อนันขุนจ้าวจ้าเมื่อเถิงข่วงถุ้มพระบาลามมะลาดแล้วมันจึ่งขึ้นขาบไหว้ว่า เหอะข้าแก่มะหาธาฉุเจ้าบัดนี้ฝูงข้าหัวหูายเอิาท้าวธาพพะบาสอบไปส่างแล้อ ฝูงข้าจ้าซ้ำถืบมาส่างถึงบ่างชายสาว (๓๒) บ่าวอันเบ้นถึงกับเมื่อหีนี้ อันไปส่างท้าวธาพพะบาสอบนั้นภ่ข้าแล ท่ำว่าถึงหัวหูายบ่างชายอันไปแต่เมืองหีนี้ถึงว่าเอิาไปถึกแปกถึงในเมืองอิงทะปะถาบะถอบหีนั้น เอิาภ่เลียร้องไห้บ่ปากถืบมาผู้ข้าหากถึงแขบเอิาแก่มาสันใกภ่ถี ถึงว่ามาเถิงท่ำภางหินทางแล้วเอิา

ภ์ลักขีเสงู๋ข้ำภ์ข้ำแล ผื่อขั้นพระยาลามมะลาดจ๊ำกล่าวอ่ากูธาท่านขุน
จ๊ำถังอ่าบุถละผู้ใดบ่ปากมากภ์ย่าให้เอามาขั้นเหื้น แผ่นอ่าเอาหากมักใส่
ปากปู่กังถอมห้าวธาพพะบาสอบกับห้างบางจับหา ภ์เหมื่อนถ้ำปู่กับถอม
เธาหื้นี้ขั้นแล ท่านป่าน้อยผื่อน้อยใจอันใดอันบ๊ำว่าเธาจักภะทำร้ายแก่ท่าน
ขั้นเหื้น ผื่อขั้นขุนจ๊ำได้ยินพระลามมะลาดลุภะโหดโผดผายถ้วยเหตุ
ภานอันติบได้ให้ถินลักขีขั้นแล้ว มันภ์มีใจอันชุมชื่นยินดีมากนักหั้นแล
ผื่อขั้นพระยาลามมะลาดจ๊ำซ้ำถามขุน (๓๓) จ๊ำว่ากูธาท่านขุนจ๊ำใผผื่อ
ท่านมาแต่เมื่องอินทะปะถานะถอนหื้นขั้น ห้าวธาพพะบาสอบยังมีถวาม
สั่งมากับถอมห้าว๑ ถ้ำลืมิถถะว่า ให้ท่านถืนเมื่อท่องพลันขั้นลืรู้ว่าเหิง
หานบื้นบานปานใดภ์ถ่ำแล้วขั้นจา ผื่อขั้นขุนจ๊ำจ๊ำยังมีใหว้อ่าเหอะข้าแก่
มะหาธาดุเจ้า ใผผื่อผู้ข้ามาแต่ห้าวธาพพะบาสอบปางขั้นเจ้าภ์มีถวาม
สั่งมากับถอมข้าว่าให้ถืนเมื่อท่องพลันภ์ดี ให้ปู่เหิงหานบื้นบานภ์ดี ภ์บ่มี
จักถ้อยจักถวามภ์ข้าแล ภ์ห่มีถวามบอกผู้ข้าว่าให้ท่านขุนจ๊ำเมื่อสิงบ๊ำ
ชาบสาวบ่าวให้ไปเถิงพระยาลามมะลาดให้ธยดให้เถิงด้วยอันวุดหีสีสวัส
สะดีขั้นเบิ ป่าให้ถินเจ้าน้องพายพุ้นมุ่นวายจิบหายเสังเบิว่าดั่งขั้นเหื้นภ์มี
ถวามสั่งสับขั้นสิงดงอภ์ข้าแล ผื่อขั้นพระยาลามมะลาดจ๊ำกล่าวอ่ากูธา
ท่านขุนจ๊ำผิว่าห้าวธาพพะบาสอบ อันเปันพี่เยียแห่งเราบ่มีถวามสั่งมา
กับด้วย (๓๔) ท่านแหน่ดั่งขั้น ท่านจ๊ำปู่ทู้นชื่นม่วนกับถอมเราในหีขี้ก่อน
เหื้น ผิว่าท่านมักใส่ปากไปปากจาว่าทู้นกับถอมสาวน้อยสาวธามภ์ดี
ท่านจ๊ำไปถ่องทู้นถามอัดสาใสใจแห่งท่านขั้นเหื้น แผ่นว่าท่านจัก
มักใส่ปู่ในหีขี้ ภ์จ๊ำปู่ถามใจมักแห่งท่านขั้นเหื้น เราพระอิงจักไปถ่อง
ทู้นจักสบ่อย แล้วเราภ์จักถืนมาหาท่าน ขั้นดุะแล ถังว่าพระยา
ลามมะลาดกล่าวเชิงขุนจ๊ำสับขั้นแล้ว เจ้าจ๊ำดุะเดิดจากผาสาดแห่งถิน
ไปสู่ผาสาดเจ้าอุปปธาด ห้าวพระลักแล้ว เจ้าจ๊ำกล่าวว่ากูธาเจ้าน้อง
อันเปันหีรักแก่ข้าบักขี้ ข้าผู้พีภ์จักขอมื้าม่ะนีภาบไปถ่องทู้นจักสบ่อย

๑ ในใบลานของจานก่ำเว้าว่า "ท่าน"

ແລ້ວ ພີ້ກໍຈັກຄືນມານັ້ນແລ ເຈ້ານ້ອງຈົ່ງປູ່ຮັກສາບ້ານເມືອງແລບ່າວໄພ່ທ້ວ
ນວນປ່າໃຫ້ເປັນກັງວົນອົນຕາຍອັນໃດອັນນຶ່ງນາບງຄບງນໄດ້ນັ້ນເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້າວ
ພຣະລັກຈົ່ງຂານວ່າ ຂ້າແກ່ພີ້ເປັນເຈ້ວ່ຄັນວ່າພີ້ເປັນເຈ້ວຈັກມັກໄຄ່ໄປຄຸ່່ງວຫ້ຼ ນໃຫ້
ສວ່າງ(ນ໕)ເຫ⊃ົ່ານອນດ່ັ່ງນັ້ນພີ້ເປັນເຈ້ວຈົ່ງໄປຈັກສນ່ອຍແລ້ວ ແລຮີບຄືນມາກ່ຂ້ວ
ເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນທ້ວພຣະລານຈົ່ງຂານຄ່ານ້ອງແຫ່ງຕົນວ່າເອີ ພີ້ກໍຈັກໄປ
ຊຸະເຫ⊃ົ້ກສນ່ອຍແລ້ວ ພີ້ກໍຈັກຮີບຕ່ວວຄືນມານ່ໍ່ນ່ານຊຸະແລ ວ່າດ່ັ່ງນັ້ນແລ້ວເຈ້ວ
ຈົ່ງລົ່ງຈາກຜາສາວນ້ອງແຫ່ງຕົນ ແລ້ວເຈ້ວຈົ່ງໄປສູ່ຜາສາດນ້ານະນິກາບ
ແລ້ວເຈ້ວຈົ່ງກລ່ວວ່ວ ດູຮາທ່ານນະນິກາບແກ້ວ ທ່ານຈົ່ງພາເຮົາພຣະອົ່ງ
ໄປຄຸ່່ງວຫ້ຼ ນສນ່ອຍແລ້ວ ຮາທ້ັງສອງຈົ່ງຄືນມານັ້ນເທີ້ນ ເມື່ອນັ້ນນ້ານະນິກາບ
ຈົ່ງຂານວ່າເອີ ວ່າດ່ັ່ງນັ້ນແລ້ວ ເຈ້ວຈົ່ງຂ⊃ົ້ນຂ⊃ີ່ນ້ານະນິກາບແກ້ວທະບານ
ຂ⊃ົ້ນສູ່ ອາກາວກ່ວງຫ່ວວແລ້ວ ເຈ້ວກ⊃ໄປຄຸ່່ງວຫ້ຼ ນທ⊃ົ່ວທຸກແຫ່ງທຸກພ່ານ ແລ້ວ
ເຈ້ວຈົ່ງໄປວົ່ງວຸ່ງນແວດອ້ອມ ເຂ⊃ົ່ານສ່ານນສ່ານຮອບຄອບສ່ານທີ ແລ້ວເຈ້ວຈົ່ງ
ໄປເຖິ⊃ຜາສ ວກໄມ້ງ⊃ົ້ວອັນເປັນທ⊃ົ່ປູ່ແຫ່ງພຣະບ່າຄຸດທ້ັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະບ່າຄຸດກໍ
ລົ່ງແລເຫັ້ນພຣະໂພທ⊃ົ່ສັດເຈ້ວຂ⊃ີ່ນ້ານ່າເຖິ⊃ທ⊃ົ່ປູ່ແຫ່ງຕົນສັ້ນນັ້ນ ພຣະບ່າຄຸດ
ຈົ່ງຮີບຕົກແຕ່ງ(ນ⊃ີ) ເສ⊃ົ້ອສ⊃ວກອ່ວສສ່ານ່ານ່ານ່ປູ່ແປ⊃ງໄວ້ກ້ວຍດ⊃ີແລ້ວ ນ້ານະນິກາບກໍ
ລວດໄປຮອດທ້ັ້ນແລ ຄັນວ່ານ້ານະນິກາບໄປຮອດແລ້ວ ເຈ້ວຈົ່ງໄປຈອດເຊ⊃ົ່າ
ປູ່ໃນຊ່ານນ⊃ົ່ນຜາສ⊃ວກບ⊃ົ່ນ⊃ານ ຄັນວ່າເຈ້ວເຊ⊃ົ່າປູ່ແລ້ວ ເຈ້ວຈົ່ງໄປສ່ ຜາສ⊃ວກ
ແຫ່ງພຣະບ່າຄຸດແລ້ວແລ ສະຖິດປູ່ໃນເສ⊃ົ້ອສ⊃ວກອ່ວສສ່ານ ອັນສ⊃ົ່ມຄວນທ້ັ້ນແລ
ເມື່ອນັ້ນພຣະບ່າຄຸດກໍລົ່ງນ່ານ່ປູ່ພ່ານຕ⊃ົ່ຳແລ້ວ ຈົ່ງບ⊃ົ່ມ⊃ົ້ໃຫ⊃ວ້ວ່ານ⊃ວ ຂ້ານ⊃ແກ⊃ມ⊃ະ
ທ⊃ານ⊃ານ⊃ານ⊃ານ⊃ເຈ້ວ ຊຸະທ⊃ານ⊃ເຈ້ວ⊃ານ⊃ລຸ⊃ກແຕ⊃ທ⊃ົ່ໃດ⊃ນ⊃ານ⊃ເຖິ⊃ງ⊃ຂ⊃ານ⊃ໃ⊃ນ⊃ທ⊃ົ່ນ⊃ັ້ນ⊃ຈ⊃ານ⊃ ⊃ເ⊃ມ⊃ື⊃ອ⊃ນ⊃ັ້ນ⊃ພ⊃ຣ⊃ະ
ໂພທ⊃ົ່ສັດເຈ້ວ⊃ຕ⊃ົນ⊃ເ⊃ປ⊃ັນ⊃ຫ⊃ນ⊃ໍ່ພ⊃ຸ⊃ທ⊃ທ⊃ັ້ງ⊃ກ⊃ຸ⊃ນ⊃ມ⊃ະ⊃ຫ⊃ານ⊃ກ⊃ະ⊃ສ⊃ັດ⊃ຈົ່ງ⊃ຂ⊃ານ⊃ຄ⊃ານ⊃ພ⊃ຣ⊃ະ⊃ບ⊃ານ⊃ຄ⊃ຸ⊃ດ⊃ວ⊃ ⊃ດ⊃ູ
ຮ⊃ານ⊃ເ⊃ຈ⊃ົ້⊃ານ⊃ຊ⊃ະ⊃ທ⊃ານ⊃ຂ⊃ ⊃ານ⊃ກ⊃ໍ⊃ນ⊃ ⊃ກ⊃ ⊃ ⊃

ภาบอันใดอันบ่ๅกดี เจ้าฉะหาบจ่ๅกดีกดซ่อยให้แล้วปละโยกฉบะแห่ๅข้า
บั้นเท็บ ว่าดั่งบั้นเมื่อบั้น พระยาถุกจ่ๅยามว่าเอิๅ ส่วนดั่งกิจจะกำ
ทัๅมอบ กำเหมือนดั่งฉะหาบกล่าวบั้นแล แม่นว่าเจ้าฉะหาบเป็นเหตเป็น
ภาบอันใดอันบ่ๅกดี แม่นว่าผู้ข้าฯากเป็นเหตเป็นภาบอันใดอันบ่ๅกดีมี
เราทัๅฯายจ่ๅพ้อมกันถีกดซ่อย ให้แล้วปละโยกฉบะทุกภ้าทุกพาย ป่า
ไลละปะกันเสัๅบั้นเท็บ ถันว่าพระยาทัๅสองกล่าวเชิๅกันสันบั้นแล้ว กำ
ลอกพ้อมกันกินน้ำสัจจะวาจากับกอมกันแล้ว พระยาทัๅสองฉะหาบ
ฉิมฉึบยิบดีกับกอมกันมากมักแล้ว พระยาลามมะลากจ่ๅสั่งลาพระยา
ถุกว่าถ่อยปู่ดีเบิ่เจ้าฉะหาบเรีย ข้าจักเมื่อก่อนแล้วเมื่อบั้น(พระยา)ถุกกำ
เอิ้น (ฝ๗) แจ้จ้ๅยามคำว่า ถ่อยไปดีเบิ่เจ้าฉะหาบเรีย ป่าได้ลืม
สัจจะวาจาอันราทัๅสองได้เว้าวาจาต้านกันบั้นผิ ในเมื่อผู้ข้าชื่อว่าพระ
บาถุก มีกิจจะเหตภาบกดี แม่นว่าเจ้าฉะหาบผู้ชื่อว่าท้าวพระ
ลามมีกิจจะเหตภาบกดี ป่าได้ฟ่าสัจจะปละคำเว้าเสัๅเบิ่เอิๅ ว่าดั่งบั้น
แล้วพระยาลามมะลาถ กำลอกอิ้นขอิ้มน้ามะนิภาบเต้นทะยานหนีไปทั้นแล
ถันว่าท้าวพระลามหนีจากพระยาถุกแล้ว กำให้น้ามะนิภาบทะยานไปเถิๅ
ขอบจักกะวานก้ำตาวันออกแล้วเจ้าจ่ๅให้น้ามะนิภาบจอกเชิาปู่เหนือกอบ
ขอบจักกะวานทีนั้นแล้วแลล่ำลิๅไปเมื่อหน้า เป็นดั่งฟูงวเมื่อฟ้าบ่เหันสัๅ
เจ้าจ่ๅฟูงวเมื่อบินบ่มีแจ้ๅ เป็นดั่งเมื่อยามแลงหมอกเหมี่ย กำบ่เหัน
ฟุ่มเฟือยแลต้นไม้ เจ้าจ่ๅฟูงวเมื่อใต้ถีนกอย ทัๅเล้ากอยเมื่อเหนือพาย
ลุ่มกำจ่ๅงเหันหมอก (ฝ๗) กุ้มมีดมิอกำมีแล เมื่อบั้นเจ้าจ่ๅให้น้ามะนิภาบ
เต้นทะยานลุบขอบจักกะวานเมื่อก้ำใต้ เจ้าจ่ๅงเหันต้นไม้ฉุมพู เจ้ากำล่ำ
ลิๅกูเมื่อหน้า ถีฟ้ากำกอมถีนทั้นแล เมื่อบั้นเจ้าจ่ๅซ้ำให้น้ามะนิภาบเต้น
ทะยานลุบขอบจักกะวานไปก้ำตาวันติก เจ้ากำยืนเป็นทุกถีกเถิๅน้องเจ้า
จ่ๅให้ร่ำร้องเมินมิว เพื่อว่าเหันขิวมิวหมอกกั้ว เหมือนดั่งถินล้อมรั้วละ
วั้วงนกำมีแล เมื่อบั้นเจ้าจ่ๅให้น้ามะนิภาบเต้นทะยานลุบขอบจักกะวาน

ไปก้ำเหนือ ถึงเถิงพระลำเมืองผังมิ่ง ถึงธอกพระลิ่งเบื้องในเรือนกมีแล
เมื่อนั้นในหิสักเจ้ากลำลิ่งถูขอบจักกะอางหังมอบบ่ธะบอบแล้ว เจ้าจิ่ง
อ่วยหน้าม้ามะนีภาบเต้นหะยางตีอถืบมา เจ้ากลิ่งแลเหนังพูผาป่าไม้มี
หังน้ำสมุดใหญ่สุดชิอตา เมื่อนั้นเจ้ากขอีม้าห่อไปมาในอุดอนภูธุหีบห่อ
ทุกแห่งทุกพายแล้ว เจ้ากช้างไปบุพพะ (๔๐) วิเหหะหีบก้ำตาอัน
ออก เจ้ากไปธอกใช้ถุงอหุ้นห่อทุกพาย เจ้ากเหนังถืมหังถายบ่อากจัก
นับอ่านได้กมีแล เมื่อนั้นเจ้าจิ่งอุงเอาสผมมาก้ำใต้ แล้วกช้ำไปถุงอหุ้น
ในจุมพูหีบหังมอบบ่เสดธะหุ้แล้ว เจ้ากอุงกุ้งไปเถิงอะมอธโลยา
หีบก้ำตาอันตกหังมอบแล้วแล เจ้ากธะเดกเข้าสู่ป่าหิมมันพพานหังมอบ
แล้ว เจ้ากช้าธะเดกไปเถิงลังกาหีบแล้วแล ไปแล่วถูห่อหีสสะหัง
มอบแล้ว เจ้าจิ่งช้าอ่วยหน้าหะยางถืบมาเถิงเมืองจันหะบุลีสีสัตตะ
บากแล้วเจ้าจิ่งธะเดกเข้าสู่ผาสาดแห่งถินกมีแล เมื่อนั้น [๑]บางเหวีหัง ๗
กเหนังในหิสักเจ้าเข้ามาสู่ผาสาดหีนั้น เอากมีใจอันชุมชื่นยินดี
มากบึงหนักหนาหนั้นแล เมื่อนั้นในหิสักเจ้าจิ่งลิงมาจากหู้งม้าแล้ว ม้า
มะนีภาบแก้วจิ่งธะเดกไปสู่ผาสาดแห่งถินกมีแล เมื่อนั้นขุนจิ่งเหนัง
พระยาลามมะลาดมา (๔๑) เถิงผาสาดหีนั้นแล้ว มันกมีใจอันชุมชื่น
ยินดีมากบึงหนักหนา มันจิ่งไปอำลาลาจากในหิสักเจ้าว่า เหอะข้า
แก่มะหาธาชุเจ้า บัดนี้เจ้าภูกไปถุงอหุ้นมาธอดสันนี้แล้ว ผู้ข้ากจัก
ถืบเมือกข้าแล เมื่อนั้นในหิสักเจ้า จิ่งฮางว่าเอิ่ง ท่านมักใส่ปาก
เมือกจิ่งเมือหาป้าวเรือน แห่งท่านเห็นว่าดั่งนั้น เมื่อนั้นขุนจิ่งทูบ
ลาในหิสักเจ้าแล้ว มันจิ่งขึ้นขี่ม้ากิ่งจักแก้วหะยางเมือกมี ในเมือ
ขุนจิ่งถืบหนีเมือแล้ว ในหิสักเจ้ากปู่สเวียธาชุสัมปัตติในเมืองจันหะ
บุลีสีสัตตะบากหีนั้นบางได้ ฆ ปีแล้ว [๑]บางเหวีหัง ๗ กพ้อมกับหธิง
ถัพพะบางได้ ๑๐ เดือน แล้วบาง "สิมพาธาชุเหวี"[๒] กปะธะสูด
ได้ลูกผู้ชายผู้บึงแล้ว บางพิมมะสอน ถอนลาด กช้าปะธะสูด

---

๑ ถวนเป็นบางเหวีหัง ๗

๒ ในลานจานก่า บางสีพิมพาธาชุเหวี จิ่งถึก ผูก ๑๐ มัด ๒ หน้า ๔๗

ได้ลูกชายผู้บ่าวทั้งแล เมื่อนั้นนางทิพพะอาดชายมิน กำจ้ำปะสูดได้ลูกชายผู้บ่าว "ชื่ว่า"๑ นางจันทะมุกขี กำจ้ำปะสูดได้ลูกชายผู้บ่าวทั้งแล เมื่อนั้นนาง (๔๒) เทอะดาทั้งสาม กำจ้ำปะสูดได้ลูกพ้อมกับกำลอดเป็นผู้บ่าวทั้งมวนทั้งแล เมื่อนั้นนางคำะพิกำจ้ำปะสูดได้ลูกชายผู้บ่าวเล้าทั้งแล เมื่อนั้นนางคำชาว กำจ้ำปะสูดได้ลูกชายผู้บ่าวแท้ทั้งแล เมื่อนั้นพระยาลามมะลาด แลยาตติภาวิสาทั้งมวนกำพ้อมกับใส่ชื่ลูกนางเทวีทั้งแล ส่วนถ้ำลูกนางสีพิมพาธาดุเทวีนั้น ชื่ท้าวอิงคิด ลูกนางพิมมะสอนถอนลาด นั้นชื่ว่าท้าวอำระยิด ลูกนางทิพพะอาดชายมิน นั้นชื่ว่าท้าวทิดชะกัน ลูกนางจันทะมุกขี นั้นชื่ว่า พันลูกท้าวลูกนางเทอะดาผู้บ่าวชื่ว่า นางปะทุมมาลูกนางเทอะดาผู้บ่าว ชื่ว่านางนาลิกา ลูกนางเทอะดาผู้บ่าวชื่ว่า นางพิมมะสะธา ลูกนางคำเพิกนั้นชื่ว่าท้าวท้าวกว่าเสือ๒ ลูกนางคำชาว นั้นชื่ว่าท้าวไชยคำเผื่อฝั้นทั้งแล เมื่อนั้น ส่วนถ้ำนางธาดุเทวี แห่งเจ้าอุปปธาดท้าวพระลัก กำทิงคัพพะพ้อมกันแล้ว กำลอดปะสูดถ้วยอันลำดับลงไป (๔๓) ทัง ๗ นางนั้นแล ส่วนถ้ำพ่อแลแม่ทั้งสองกำพ้อมกันใส่ชื่ลูกแห่งตินทั้งแล ส่วนถ้ำลูกนางสีกันธาดุเทวีนั้นชื่ว่า ท้าวจันทะปัดโชด ลูกนางสากิงจาวจ่นั้น ชื่ว่าท้าวทิพพะโสดโสแสง ลูกนางทิพพะหฺ่เหฺา งามนั้น เป็นผู้บ่าวชื่ว่านาง อุกทธา ลูกนางอุตุลิภานั้น กำเป็นผู้บ่าวชื่ว่านางสาวัตถี ลูกนางเทอะดาทั้งสองนั้น เป็นผู้บ่าวทั้งมวน ผู้บ่าวชื่ว่านางสีลิสา ผู้บ่าวชื่ว่า นางบุตุระนา ลูกนางแอดได้กำเป็นผู้บ่าว ชื่ว่านางหาลิภาทั้งแล ในเมื่อกุมมาระกุมมาธิยังเป็นลูกท้าวพระลักพระลาม จำเริบขึ้นใหญ่มาได้ปีบ่าแล้วกำพ้อมกันรงสอนปากอ่าง แอ่งไปมา แล้วกำลอดยิกย่างทิอระท่องไปมาในท่ำกางผาสาดที่นั้น เป็นหมู่เป็นจุมกัน บ่พากจากกันจักเทื่อทั้งแล ถังว่าลูกเจ้าทั้งสองอันเป็นผู้ชายทั้ง ๗ คน ขึ้นใหญ่มาได้สิปีแล้วกำลอดปะกอบด้วยอิทธิริทธิอัน

---

๑ ในลานจานก่ำฆุน ถือกัน ชื่ว่า แต่บ่จำเป็นจะใช้

๒ พากหิสองหน้า ๑ ฆุนว่าท้าวพาวเสือ เป็นลูกนางคำเพิกนั้น แต่ว่าส่วนหลายฆุนเป็น ท้าวะท้าวกว่าเสือ

มากหั้นแล แม่นว่านางทั้งหลาย ๗ คิน อัน (๔๔) เป้นลูกเจ้าทั้งสองนั้น ก็ดีกำประกอบด้วยรูปโสมตะนิมพันอันงะเบื้อคิน อันงามบ่อาดจักมีคินผู้ใด ในจุมพูทิบ นี้จักปูนหมู "บ่"๑ ได้หั้นแล กล่าวบั้นลูกท้าวพระลักพระลาม เกิดมาได้ ๑๖ คิน คือว่าผู้ชาย ๗ คิน ผู้ชาย ๗ คิน ก่แล้วทั้งก่อนแล ๒

บัดนี้จักจาเถิงขุนจิง อันหนีคืนเมื่อแต่เมื่องจันทะบุลีสีสัตตะนากนั้น ก่อนแล ถันว่าขุนจิงเมื่อรอดเมื่องอินทะปะถานะถอน ทั้งนั้น แล้ว มันจิงเมื่อขาบไหว้ท้าวธาพพะนาสอน ว่าเทอะข้าแก่มะหาธาตุเจ้า ในเมื่อเจ้าภูมินพระธาตุอาดบาใส่หัวผู้ข้าว่า ไห้ไปสิงบิง ชายสาวบ่าวไหเมื่องจันทะบุลีสีสัตตะนากนั้น ผู้ข้าก็ไปสิงรอดบ้านเถิง เมื่องทีพุ้นก่อนแล้ว ก็ข้าแลท่อว่าบิงชายสาวบ่าวอันผู้ข้าไปสิงนั้น เอิา ก่พ้อมกันลักหนีเสังสองส่วน ก็ท่อเมื่อเถิงเมื่องแต่ส่วนกงวกก็ข้าแล เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนจิงถามว่าดูธาท่าน (๔๕) ขุนจิง ในเมื่อท่านไปสิงคินบิงชายสาวบ่าวแล้วแลไห้เอิาลักหนีเสังหมดสันนั้น เหดดั่งลีท่านจิงไปปู่เทิงหานบานหมื่นบาน บ่มาจักเห็อนั้นจา มิคละว่าพระบาลามมะลาดใส่หันดะก่ำแล ผูกติธาวีแก่ท่านนั้นลีรู้ว่าท่านไปล่องท่องจุอกใช้สแองหาคินฝูงเอิาลักหนีนั้นลี รู้ว่าท้าวพระลักพระลามเกาะก่องไว้ด้วยเหดอันคินลักหนีนั้นจา เมื่อนั้นขุนจิงจิงขานว่าเทอะข้าแก่มะหาธาตุเจ้าในเมื่อผู้ข้าไห้คินลักหนีเสังนั้น ท้าวพระลักพระลาม ก็ท่บ่กะทำร้ายอันใดอันบิงแก่ข้าแล ก็ท่ไห้ข้าปู่ทีบกับดอมเจ้านางได้สองวันสามวันผู้ข้าจิงได้ขาบลาคืนมานั้นแล้ว เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอน ก็รู้ด้วยหู

---

๑ "บ่" ถวนดักออก

๒ พายหลัง พระลักพระลามพากที ๒ หน้า ๑ เว้าว่าพระลักพระลาม ได้แต่งไห้ลูกท้าว ๑๖ คิน เอิาเป้นผัวเมียกัน แต่ว่าผู้ก่ายของใบลาน บาชอบ และใบลานของจานก่ำของ แต่ชื่ลูก ๑๔ คินเท่านั้น เพิ่นอาดลืมของ ชื่ท้าวพัน ลูกชายของพระลามและบางหาลิภา ลูกสาวของพระลัก เชิงเอิาเป้นผัวเมียกันคือกัน

ทิบตาทิบแหว่งติบทุกสิ่งทุกอันแล้ว เจ้าหาก "ฆนถาม"[๑] เพื่อให้เป็นเหตุอันอาดผิดกฎงกันนั้นแล เหตุว่าท้าวธาพะพนาสอนมีจิตอันถูกแก่ท้าวพระลักพระลามถ้วยเหตุอันไปเอา (๔๖) บางจันทาหนีจากแต่ปางก่อนนั้นแล้ว ที่นั้นท้าวธาพพะนาสอนจึงกล่าวว่า ดูธาท่านขุนจิงเหตุดังลีท่านจิงบ่รู้แจ้งว่าท้าวพระลักพระลาม บ่เกาะก่วงท่านไว้นั้นจา ผีว่าท้าวพระลัก พระลามบ่เกาะก่วงท่านไว้ ดังนั้นเหตุดังลี จิงให้ท่านปู่เถิงสองอันสามวันนั้นจา อันบ่างชื่อว่าท้าวพระลักพระลามเกาะก่วงจับจ่องท่านไว้นั้นแล ท่านบ่รู้จักนั้นลี เมื่อนั้นขุนจิงจิงซ้ำใหว้ท้าวธาพพะนาสอนว่า เทอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้า ผีว่าท้าวพระลักพระลามหากจักจ่องผู้ข้าไว้ดังนั้น เหตุดังลีจิงบ่ผูกสอกแลใส่อีใส่ถานั้นจา ก็ท่านบอกให้ผู้ข้าไปกุ่วหื้นกับถอมบ่างรามสาวหนุ่มอันมีใบเมืองที่นั้น ตามสบุกแก่ใจก็ข้านา เมื่อนั้นท้าวธาพพะนาสอนได้ยินขุนจิงกล่าวดังนั้นเหมือนดังขุนจิง "พ้อม"[๖] กับด้วยท้าวพระลักพระลาม ท้าวธาพพะนาสอนจิงจับเอาดาบภายสถอยกมา เผื่อว่าจักฟังขุนจิงทั้งแล เมื่อนั้น(๔๗) ขุนจิงเห็นท้าวธาพพะนาสอนถือดาบออกมาดาจักฟันติบสันนั้น ขุนจิงจิงฟ้าวแล่นลิงจากผาสาด ท้าวธาพพะนาสอนก็ลอดถือเอาดาบใส่ฟันขุนจิงตาบต่ำเท้าเถิงปักตูผาสาดแล้ว ก็บ่ทันได้ฟันท้าวธาพพะนาสอน จิงแหว่งท้าวฟันฝาปักตูผาสาดขาดเป็นสองนั้น บ่มีบางทั้งแล เมื่อนั้นขุนจิงแล่นหนีจากท้าวธาพพะนาสอนพ้นแล้ว มันจิงแล่นไปขาบใหว้พระบาดับบ่ระเมสอนอันเป็นปู่แหว่งมันว่า เทอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้าบัดนี้ท้าวธาพพะนาสอนก็ถือเอาดาบภายสีดใส่ฟันข้าสะแม่งตายก่ข้าแล เมื่อนั้นพระบาดับบ่ระเมสอนจิงถามว่า ดูธาท่านขุนจิงเหตุดังลีท้าวธาพพะนาสอนจิงใส่ฟันท่านนั้นจา เมื่อนั้นขุนจิงจิงบ่ มีใหว้ว่า เทอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้า ใบเมื่อท้าวธาพพะนาสอนถงดให้แก่ผู้ข้านั้นก่

---

๑ ใบลานจานก่า มี "ฆนถาม" ถืกัน

๖ ใบลานจานก่าก่ได้ฆน "พ้อมพิว" หน้า ๕๗ ผูก ๑๐ มัด ๖

บ่ถูกถ้วยเหกอันอื่น กำท่ถูกใช้ถ้วยเหกอันผู้ (๔๒) ข้าใช้ถิบท้าวพระลัก พระลามลักหนี แต่ปางเมื่อผู้ข้าไปสิ่งบิ๋วชายสาวบ่าวใช้แก่ท้าวพระลักพระลามพุ้นก่ข้าแล ถับว่าผู้ข้าใช้ถิบลักหนีแล้ว ผู้ข้าก่ไปขายหูอางท้าวพระลักพระลามพุ้นแล้อ เจ้าก่บ่ว่าสังถ้วลีแก่ผู้ข้า กำท่กล่าวว่าดูธาท่านขุนจิงเรีย แม่นอ่าบ่าวไพ่แหว่งเราลักหนีเสังก่ดี ปู่กับถอมอากยายาวท้นั้นก็ เราก่บ่ว่าสังแก่ท่านแล ว่าถ้วนั้นก่ข้านา ท้าวพระลักพระลามก่ชุมชุ้นบินดีกับถอมผู้ข้าสับนั้น ผู้ข้าจิงปู่ทู้นกับถอมเจ้าเถิงสองสามอับ ผู้ข้าจิงถืบมาสอกแล้อ ท้าวธาพพะบาสอนก่จิงกล่าวอ่าท้าวพระลักพระลาม จับจ่องูกมักผู้ข้าไว้สิงกูอ ผู้ข้าก่ท่กล่าวอ่าท้าวพระลักพระลาม บ่ได้จับผูกมักเอาผู้ข้าไว้กอกบา ผู้ข้าหากมักใส่ปู่ทู้นกับถอม เจ้าพระลัก พระลาม ผู้ข้าจิงบ่มากอกบา ถับว่าผู้ข้ากล่าวสับนั้นแล้อ ท้าวธาพพะบาสอนจิงกล่าวว่าผู้ข้าพ้อม "ไพยา"[1] (๔๗) กับถอมท้าวพระลัก พระลาม ว่าถ้วนั้นแล้อ ท้าวธาพพะบาสอนจิงฤอถาบภายสิดใส่ฟันผู้ข้าสะแม่งถายก่ข้านา เมื่อนั้นพระบาถับบ่ระเมสอน จิงได้ยินขุนจิงกล่าวสับนั้นแล้วเจ้าก่มีถำสังเวกอันท้าวธาพพะบาสอน กะท่ำก่ำอันสาโหถมากมักสับนั้นเจ้าจิงละบิงใจว่า ส่วนถ้วลูกหูานหังหูายฝูงนี้ เอิกก่โอกอ้างฉะหาวสูงว่า เอานี้เกฉะธิหทิอันมากแล้วแล กะท่ำร้ายแก่กันบ่รู้แล้วจักเท็อนี้จา แท้แลถ้วยแท้บ่อากจักท่ำก่ำลังธิหทิแหว่งภูผู้เฒ่านี้ถอกบา ผิว่าท้าวพระลัก พระลาม อันเป้นหูานปู่แหว่งภูนั้น กำบังถืลืมภูจักสบ่อย แม่นว่าท้าวธาพพะบาสอนอันเป้นหูานปู่แหว่งภูนี้ก็ดี ผิว่าภูพระอิงบ่แพ้ก่ท่กันนั้นแล ถับว่าพระบาถับบ่ระเมสอน ถะบิงใจสับนี้แล้อ เจ้าจิงใช้พอกบ้อยไปทันเอาท้าวอิรุลทะ อันเป้นลูกมาสู่สำนักแหว่งถินแล้อ พระบาจิงกล่าวว่า ดูธาเจ้าลูกธักแก่พ่ บักนี้ท้าวธาพพะบาสอน ก่มากะท่ำ (๕๐) ก่ำอันสาโหถบ่รู้แล้วจักเท็อ

---

๑ "ไพยา" บ่เอ้าใจ แต่ในใบลานของจานก่ำฆูน "ก่ได้ไพยา" ถืกัน

สับนี้ เจ้าลูกธักจักภะทำถ้วยลีนั้นจา ในเมื่อมันไปโฮมเอ๋าบาวจันทา อันเป็นหูานปู่แห่งภูมาเป็นผัวมันแล้ว มันก็ยังซ้ำมีดบิดลัง เกาะก่วงให้เป็นถ้อยคำ อันผิดกับกับดอมท้าวพระลักพระลาม ถ้อยถ้อยคำอันผิด บ่งาม แล้วแลจักธิบเลอกับก็บ่มีแล้วจักเห็อ สับนี้เธิ้พ่อลูก จ๋าพากับหนีไปปู่ที่อื่นเสังเห็บ เมื่อนั้นพระยาวิธุลหะ จ๋าถามพ่อติบว่า ข้าแก่พ่อเป็นเจ้า ผิว่าเธิ้าเจ้าข้าจักพากับหนีจากท้าวธาพพะบาสอบ ถ้วนั้นเธิ้าจักพากับหนีไปปู่ที่ใดก่อข้าจา เมื่อนั้นพระยาตับบ่อระเผสอบจ๋ากล่าวว่า ดูธาเจ้าลูกธักแก่พ่อ บัดนี้เธิ้าทั้งหูายจ๋าพากับหนีไปปู่บอดเอ๋าบุถับทองพุ้นเห็บ ว่าถ้วนั้นพระยาวิธุลหะจ๋าขานว่า ได๋ ๆ ว่าถั่วนั้นแล้วพระยาตับบ่อระเผสอบ จ๋าช้ำใช้พวกน้อยไปทับเอ๋าบาวพธิหมสังกาธาชุเทวี มาสู่สำนักแห่งติบแล้ว พระยาจ๋ากล่าวว่า ดูธาเจ้า (๕๑) เทวีน้องธักพี่ บัดนี้ท้าวธาพพะบาสอบก็มาระทำกำอันสาโหด บ่แล้วจักเห็อ สับนี้ภูพี่กับทั้งท้าววิธุลหะ ก็จักพากับหนีไปปู่เหนือเอ๋าบุถับทองพุ้นแล เจ้าบาวบังจักไปตามลือรู้ว่าบ่ไปนั้นจา เมื่อนั้นบาวพธิหมสังกาจ๋ากล่าวว่า เทอะข้าแก่มะหาธาชุะจ้า แม่นว่าะจ้าภูจักหนีไปที่ใดก่ดี ผู้ข้าก็จักไปตามบ่พากจากเจ้าภูจักเห็อแล เมื่อนั้นพระยาวิธุลหะ จ๋าใช้พวกน้อยไปทับเอ๋าบาวมะลิกาธาชุเทวี มาสู่สำนักแห่งติบแล้ว พระยาจ๋ากล่าวว่า ดูธาเจ้าเทวีน้องธักพี่ บัดนี้ภูพี่ทั้งสองอันเป็นพ่อแลแม่แห่งธา ก็จักมากับ หนีไปปู่เหนือเอ๋าบุถับทองพุ้นแล้วบาวบังจักไปตามลือรู้ว่าบ่ไปนั้นจา เมื่อนั้นบาวมะลิกาธาชุเทวีจ๋ากล่าวว่า เทอะข้าแก่มะหาธาชุเจ้า ผิว่าเจ้าภูจักหนีไปที่ใดก่ดี ผู้ข้าก็จักไปปู่กับดอมเจ้าภู บ่พากจาก (๕๒) เจ้าภูได้แล ถับว่าพระยาทั้งสิ้นพระอิงต้านจาระจากับดอมกับสับนั้นแล้ว พระยาตับบ่อระเผสอบ จ๋าอุ้มเอ๋าบาวพธิหมสังกาธาชุเทวี แลลูกธักทั้งสองแล้วพระยาก็ชุะเถ็กขึ้นสู่อากาดกางหาวแล้ว ก็สำเพาะหน้าต่ำหิน

ເໜືອແລ້ວທະຍານໄປທັ້ນແລ ໃນເມື່ອພຣະຍາທັງ ๔ ຊະເດັດໜີໄປແລ້ວທ້າວ
ອາພພະນາສວນກໍລົ້ງເຫັນດ້ວຍຕາທິບແຫ່ງຕົນແລ້ວ ເຈ້ົາຈົ່ງຄະນຶງໃຈວ່າ ໂອ
ນໍພຣະຍາທັງສີ ອັນເປັນປູ່ຍ່າແລພໍ່ແມ່ແຫ່ງກູພາກັນໜີໄປສັນນີ ເພາະ
ເຫດອັນກູກະທຳຜິດນີ້ແລ ຕັ້ງແຕ່ນີ້ເມື່ອໜ້າກໍທໍ່ເອົາບຸນກູເປັນນັ້ນເທີ້ນ ວ່າ
ດັ່ງນັ້ນເມື່ອນັ້ນພຣະຍາຕັບບໍຣະເມສວນ ກໍອຸ້ມເອົາລູກແລເມັ່ງແຫ່ງຕົນໄປເຖິງ
ເມືອງລ້ານຊ້າງບໍ່ນີນານ ຄັນວ່າພຣະຍາໄປຮອດແລ້ວ ເຈ້ົາຈົ່ງລົ້ງໄປເຊີ້ງໃນ
ພາສາດ ພຣະຍາທັດຕະຣັດຖະອັນເປັນລູກແຫ່ງຕົນທັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະ
ຍາທັດຕະຣັດຖະ ກໍເຫັນພຣະຍາພໍ່ທັງສອງນາຣອດນາ (๕๗) ເຖິງທີ່ປູ່ແຫ່ງ
ຕົນສັນນັ້ນ ເຈ້ົາຈົ່ງຖາມວ່າຂ້ ແກ່ພຣະຍາພໍ່ເປັນເຈ້ົາ ເຫດດັ່ງລີ ເຈ້ົາທັງສີ ພຣະ
ອົງຈົ່ງພ້ອມກັນນາເຖິງໃນທີ່ນີ້ ກໍຂ້ ຈາ ນິຄະວ່າຂ້ ເສິກສັຕຫຼນາກະທຳຮ້ ຍ
ແລບງຄບງນແກ່ເຈ້ົາກູລີ ຮູ້ວ່າພຣະຍາພໍ່ພຣະອົງນັ້ນ ທຸກຍາກອຶດປາກດ້ວຍເຂ ້ານ ້ຳ
ໃພຊນະອາຫານກໍຂ ້ ຈາ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາຕັບບໍຣະເມສວນ ຈົ່ງກລ ່ າວວ ່ າ[๑] ຂ ້ ຳ
ຄ ຳ ລູກແຫ ່ ງຕົນວ ່ າ[๒] ຕາຕະກູຮາເຈ ້ ຳ ລູກຮັກແກ ່ ພ ໍ ່ ບັ ດນີ ້ ທ ້ າວອາພພະນາສວນ
ກໍນາກະທ ຳ ກ ຳ ອັນສາໂຫດຢ ູ ່ ທຸກຄ ໍ ່ ຳ ເຊ ້ ຳ ວັນຄືນ ກູພ ໍ ່ ກໍມີໃຈອັນສ ົ ງເວກແລໜ ່ າຍ
ຊ ົ ງນາກນັກ ກູພ ໍ ່ ຈົ ່ ງໄດ ້ ເອົ ຳ ແມ ່ ເຈ ້ ຳ ແລນ ້ ອງຊາຍກັບທ ົ ງນ ້ ອງຊະໄພ ້ ແຫ ່ ງເຈ ້ ຳ ໜີ
ນ ຳ ໃນທ ີ ້ ນ ີ ້ ເພ ື ່ ອວ ່ າຈັກພ ຳ ກັນໜ ີ ໄປຢ ູ ່ ໃນເຂ ົ ຳ ບ ຸ ຄັນທອນກ ໍ ພ ໍ ່ ແລບັ ດນ ີ ້ ພ ໍ ່ ກ ໍ ຈ ັ ກເອ ົ ຳ ເຈ ້ ຳ
ລ ູ ກຮ ັ ກໄປຢ ູ ່ ກ ັ ບດ ອ ມພ ໍ ່ ນ ັ ້ ນແລ ເຈ ້ ຳ ລ ູ ກຮ ັ ກບ ົ ງຈ ັ ກໄປຢ ູ ່ ກ ັ ບດ ອ ມພ ໍ ່ ນ ັ ້ ນລ ີ ຮ ູ ້ ວ ່ າບ ໍ ່ ໄປກ ໍ
ພ ໍ ່ ຈ ຳ ເມ ື ່ ອນ ັ ້ ນທ ້ າວທ ັ ດຕະຣ ັ ດຖະຈ ົ ່ ງກລ ່ າວວ ່ າ ຂ ້ ຳ ແກ ່ ພ ໍ ່ ເປັນເຈ ້ ຳ ຂ ້ ຳ ຜ ູ ້ ລ ູ ກ
ກໍນ ັ ກໃຄ ່ ປາກໄປນ ຳ ກນ ັ ກແລ ທ ໍ ່ ວ ່ າຂ ້ ຳ ຜ ູ ້ ລ ູ ກກໍຈ ັ ກຖ ຳ ມທ ້ າວພ ຣ ະລ ັ ກພ ຣ ະລ ຳ ມ
ອ ັ ນເປັນລ ູ ກແຫ ່ ງຂ ້ ຳ ກ ່ ອນເທ ີ ້ ນ ຄ ັ ນວ ່ າທ ້ າວພ ຣ ະລ ັ ກພ ຣ ະລ ຳ ມ ໃຫ ້ ຂ ້ ຳ ຜ ູ ້ ລ ູ ກ

---

๑ ຈົບບຸກ ๑๑ ນັ ດ ๖ ແລະຕັ້ງຕົ ນນັ ດ ມີ ບຸ ກ ๑ ແຕ ່ ວ ່ າຜ ູ ້ ຣ ິ ຈນາຂຽນຄ ຳ ເວ ້ ຳ ຕ ໍ ່ ໄປນ ີ ້ ຈົ ບ"
ແລ ້ ວ ຣ ິ ຈນາແລ ້ ວຍາມເຊ ້ ຳ ກ ່ ອນຈ ົ ງຫ ັ ນຫ ັ ້ ນແລເຈ ້ ຳ ເຮ ີ ຍ ສາທຸ ໆ ຜ ູ ້ ຂ ້ ຳ ຊ ື ່ ວ ່ າໜ ່ ອມໄພ ໄດ ້ ສ ້ ຳ ງ
ໜ ັ ງສ ື ພ ຣ ະລ ຳ ມ ນ ັ ດ ๖ ໄວ ້ ກ ັ ບສ ຳ ສ ສ ນ ຳ ພ ຣ ະພ ຸ ທ ທ ະເຈ ້ ຳ ຕ ຳ ບ ໍ ່ ເທ ົ ້ ຳ ๕๐๐๐ ວ ັ ດສ ຳ ຂ ໍ ໃຫ ້ ຜ ູ ້
ຂ ້ ຳ ໄດ ້ ເຂ ້ ຳ ສ ູ ່ ນ ິ ຣ ະພ ຳ ນ ອ ັ ນເປັນສ ະ ຖ ຳ ນ ອ ັ ນລ ້ ຳ ເລ ີ ດ ຂ ຽ ນແລ ້ ວເດ ືອ ນ ສ ິ ບ ອ ອ ກ ໃ ໝ ່ ๔ ຄ ໍ ່ ຳ ວ ັ ນ ๔
ປ ີ ຈ ໍ ສ ັ ງ ກ ະ ຣ າ ດ ໄ ດ ້ ๑๔๗๗ ສ າ ທ ຸ ໆ ອ າ ນ ຸ ໄ ມ ຫ າ ນ ີ ນ ິ ພ ພ ານ ບ ົ ງ ປ າ ຣ ະ ນ ົ ງ ສ ຸ ຂ ົ ງ ສ ຸ ທ ິ ນ ບ ົ ງ ວ ະ
ຕ ະ ເ ມ ຫ ານ ບ ົ ງ ທ ຸ ວ ົ ງ ໆ ນ ິ ຈ ຈ ົ ງ ໆ

๒ "ຈົ ່ ງ ກ ລ ່ າ ວ ວ ່ າ ຂ ້ ຳ ຄ ຳ ລ ູ ກ ແ ຫ ່ ງ ຕ ົ ນ ວ ່ າ" ບ ໍ ່ ຖ ຶ ກ ຄ ວ ນ ຈ ະ ເ ປ ັ ນ "ຈ ົ ່ ງ ຂ ານ ຄ ຳ ລ ູ ກ ແ ຫ ່ ງ ຕ ົ ນ ວ ່ າ"

ไปดังนั้นข้ากำจักไปนั้นแล ถับว่าท้าวทัตตะรัตถะกล่าวสับนั้นแล้ว เจ้าจิ๋วให้พวกน้อยรงกวามาบังท้าวพระลักพระลาม มาสู่สำนักแห่งติน แล้วเจ้าจิ๋วกล่าวว่า ตาตะกูธาเจ้าลูกรักแก่พ่อท้าสอง บัดนี้เมื่อท้าสองอันเป็นพ่อแลแม่แห่งเจ้า กำจักพากันหนีไปปู่เหนือเขา(๑)บุถังทอนกับกอมพระบาตับบ่ระเมสวน อันเป็นปู่แลย่าแห่งเจ้าท้าสองก่อนแล เมื่อนั้นท้าวพระลักพระลาม จิ๋วขานคำพ่อแห่งตินว่า ข้าแก่พ่อเป็นเจ้าจิ๋วจักหนีจากข้าก้อบ่าบนั้นจา มิถะอ่าพ่อเป็นเจ้ามีใจอันถงกแลหน่ายชังเมื่อข้าท้าสองพี่น้องลือรู้ว่าพ่อเป็นเจ้ามีใจอันถงกก้อบเหถ อันข้าผู้ลูกสเวียธาถบ้านเมืองบัลี เมื่อนั้นพระบาทัตตะรัตถะจิ๋วกล่าวเชิ๋วลูกแห่งตินว่า ตาตะกูธาเจ้าลูกรักท้าสองจิ๋วกล่าวบังถ้อยคำเบื้องบันกำพ่อจา ในเมื่อเจ้าลูกรักสเวียธาถบ้านเมืองทันกิ ภูพ่อหากอุสสะพิเสกให้เจ้าท้าสองติกแต่งตางติน "เพื่อให้เป็นสุขทีแล้ว"๑ กำพ่อแล บัดนี้ภูพ่อกำเทันพระบาตับบ่ระเมสวน อันเป็นปู่แลย่าแห่งเชื้อเจ้าหนีไป ภูพ่อจิ๋วจักไปตามล่ากู เพื่อให้รู้บังเหถอันร้ายแลดีดังนั้น ภูพ่อจิ๋วจักไปเพื่อดังนั้นแล เมื่อนั้นลูกท้าสอง ได้ยินคำพ่อแห่งตินกล่าวดังนั้น เจ้ากบ่อาก(๒)จักห้ามได้ กมีหน้าอันเต้มไปด้วยน้ำตา เหถว่ามีใจยิกูกูบางากนักหนั้นแล เมื่อนั้นพระบาทัตตะรัตถะ จักใช้พวกน้อยไปทันเอาบางวิสุทธิโสดาธาถเทวีมาสู่สำนักแห่งตินแล้ว พระบาจิ๋วกล่าวว่า กูธาเจ้าเทวีน้องรัก บัดนี้พระบาตับบ่ระเมสวนแลบางพริหมสังกา อันเป็นพ่อแลแม่แห่งธา กำจักพากันหนีไปปู่เหนือเขาบุถังทอนพุ้นแล บัดนี้ภูพีกำจักไปกับกอมพระบาท้าสองอันเป็นพ่อแลแม่แห่งธานั้นแล บางจักไปกอมภูพีนั้นลือว่าบ่ไปนั้นจา เมื่อนั้นบางวิสุทธิโสดาจิ๋วกล่าวว่า เทอะข้าแก่มะหาธาถเจ้า แม่นว่าเจ้ากูจักไปที่ใด ข้ากำจักไปตามบ่พากจากเจ้ากูได้แล ว่าดังนั้น เมื่อนั้นพระบาลามมะลาถจิ๋วได้ใช้ให้ไปรงกเอาบางสีพิมพาธาถเทวี มาสำนักแห่งติน จิ๋วกล่าวว่า "พเท"๒ กู

---

๑ ในใบลานจานกำฆุน เพื่อให้เป็นสุขทีแล้ว ถวนจะเป็น เพื่อให้เป็นที่สุดที่แล้ว

๒ ถวนเป็น พัทเท

ธาบาง. บัดนี้พระยาทั้งสอง อันเป็นพ่อแลแม่แห่งเรา ก็จักพากันหนี
ไปอยู่เหนือเขาพุทธบาทอันที่พุ้นแล นางจึงไปขอขมาลาโทษบังเกื้อกูล(๔)สักการะ
บูชาพระยาทั้งสอง อันเป็นพ่อแลแม่แห่งธาบังเกิดเป็นแก้วสามประการ เมื่อนั้นนางก็
ได้ยินถ้อยคำอันกล่าวสืบนั้น จึงลาจากพาสาทพระยาทัตตะรัตถะเมือ
สู่พาสาทแห่งตนแล้ว นางจึงบอกให้แก่นางเทวีทั้ง ๗ ดังนี้ว่า ดูธา
นางทั้งหลาย บัดนี้พระยาพ่อแลแม่แห่งเรา จักพากันหนีไปอยู่ถอมพระ
ยาทั้งสองอันเป็นปู่แลย่า เพื่อจักไปอยู่เขาพุทธบาทพุ้นแล นางทั้งหลาย
จึงไปลาระอะสิมมาพระยาพ่อแลแม่แห่งเราเป็นอันดับ เมื่อนั้นนางทั้ง
หลายก็พร้อมกันไปเถิงพาสาทพระยาทัตตะรัตถะบ่มีช้า ดังว่านางทั้ง
๗ ไปรอดแล้ว พระยาลามมะลาดจึงพานางเทวีทั้ง ๗ ไปสิมมาลา
ระอะพระยาทั้ง ๕ อันมีพระยาตับบ่อระเมสอน เป็นต้นว่า เทวะฝู
ข้าไทอ้มะหาราชเจ้าทั้ง ๕ อันมีปู่ย่าพ่อแม่อาวอาเป็นต้น บัดนี้ฝูงข้า
ทั้งหลายอันเป็นลูกทั้งสิบหลายนี้ ๗ ขอลาระอะสิมมาม่ให้เจ้าภูทั้ง ๕
ลุกกะโทดโผดแก่ฝูงข้าทั้งหลาย อันเป็นลูกหลานแด่ก็ข้าเทิ้น ว่าดังนั้น
พระยาทั้ง ๕ จึง (๕) พร้อมกันขานคำว่า ดูธาเจ้าทั้ง ๑๗ ดังอัน
เป็นหลานแห่งตูทั้งหลาย จึงให้มีอาบุหมั้นยืนได้ แสนโภดอะสิงไข
ย่าได้มีโพยโพยอินตายอันใดมาบังบดได้ ก็พ่อเทิ้น พระยาลามมะลาด
แลนางทั้งหลายกับทั้งลูกแห่งตน จึงเข้าไปเอามือพระยาทั้ง ๕ ตั้ง
ไหว้เหนือหัวแห่งตนแล้ว พระยาทั้ง ๕ กล่าวว่าดูธาเจ้าหลานทั้งหลาย
ใหม่มาแล้ว จึงพากันไปปามปู่แลย่าแด่เทิ้น เมื่อนั้นกุมมานทั้ง
๕ จึงขานคำว่า ข้าแก่ปู่แลย่าเป็นเจ้าในเมืองผู้ข้าทั้งหลายใหม่มาแล้ว
ก็จักพากันไปเอาเมียในเมืองปู่แลย่าพุ้นแลอ่าดังนั้น แม่นว่านางกุมารี
ทั้ง ๕ อันเป็นลูกนางเทวะดานั้นก็ดี ก็กล่าวว่าข้าแก่ปู่แลย่าเป็นเจ้าดัง
ว่าผู้ข้าทั้งหลายใหม่มาแล้ว ก็จักพากันไปหาเอาผัวในเมืองปู่ย่าพุ้นแล
ดังว่า "กุมาเรกุมารี" ๑ ทั้ง ๗ กล่าวเชิญปู่ย่าสืบนั้น เมื่อนั้นพระยา

---

๑ คำว่า กุมาเรกุมารี ควรเป็น กุมมานกุมารี หรือว่ากุมารกุมารี

ทัง ฝ อันเปันปู่แลย่ากำพากับหัวอวันทูางแห่งตินด้วยคำว่า ดูธา เจ้า (ฝ) ทูางทัง ๙ ป่าได้หนีไปทางใดเหื้น เจ้าทังทูายใหง่แล้วจิง "สิมมาสู่ปู่กืบ"๑ ในเมืองหื้นีกำแม่เหื้นว่าดังนั้น เมื้อนั้นเจ้าอุปปธาด ท้าวพธะลัก จิงธงกพอกน้อยมาว่า ดูธาท่านจิงใท้นางธาชเทวีแห่ง ธาทัง ๗ อันมีนางสีกับยาธาชเทวีเปันตื้น ใท้ขินขวยหาเถื่องสิมมา คาธะอะพธะยาทัง ฝ อันเปันพ่แม่แห่งเธาเหื้นว่าดังนั้น เมื้อนั้นนางทัง ทูายกำมาเถิงผาสาดพธะยาทัตะธัตถะแล้ว ท้าวพธะลักจิงพานาง ทังทูายเข้าไปคาธะอะสิมมาพธะยาทัง ฝ อันเปันปู่ย่าพ่แม่อาวอาแห่ง ตินว่า เทอะฝูงข้าไทอ้มะหาธาชเจ้า บัดนี้ฝูงข้าทังทูายกำสิมมาคาธะ อะเจ้าทัง ฝ อันมีพธะยาปู่แลย่าเปันตื้นขอใท้เจ้าอิกูภูบาฝูงข้าทังทูาย ป่าใท้เปันไพบไพอินตายมาบังบูงได้กำข้าเหื้น เมื้อนั้นพธะยาตับบ่อะเม สอน จิงขานคำท้าวพธะลักว่าสับ นี้บัดนี้จิงใท้ลูกทูางทังทูายมีอายุชนั้น บินได้อะสิงไขปายแสบ (ก) "โกกบี"๒ ยาได้ถาก ขอใท้ทายพยาก แลอินตายทุกคินๆกำปู่เหื้นว่าดังนั้น ท้าวพธะลักแลนางทังทูายกับ ทังลูกแห่งติน กำเข้าไปเอามื้พธะยาทัง ฝ ใส่หัวแล้ว พธะยาลามมะ ลากจิงกล่าวเชิงพวกน้อยว่า ดูธาท่านจิงไปบอกป่าวเตินคินทังทูาย อันปู่ในเมืองเธานี้ ทุกแห่งทุกพายเหื้น ถันว่าบุถละผู้ใดมักจักเมื้อ ปู่เหื้อเอาบุถันทอน กับถอมพธะยาทัง ฝ กำจิงพากันไปเหื้น ว่าดังนั้น เมื้อนั้นเอากำไปป่าวเตินว่า ดูธาเจ้าทังทูายบัดนี้พธะยาปู่เธาตินชื่อว่า ตับบ่อะเมสอน แลพธะยาพ่เธาทังทูายตินชื่อว่าทัตตะธัตถะกับทัง พธะยาอาวแห่งเธา ตินชื่อว่าวิธุลทะ กับทังลูกผังทังมวนกำจักพากัน หนี ไปปู่เหื้อเอาบุถันทอนว่าดังนั้น บุถละผู้ใดมักใส่ไปกับถอมเจ้ากำจิงไป เหื้น เมื้อนั้นถินทังทูายอันมักใส่ปากไปกับถอมเจ้านั้น เอากำเถาถา แต่งแปงบ่อะบวนแล้ว เอากำเข้ามาโธมในธาชถองทูวง มีปธะหมาน

---

๑ คำว่าสิมมาสู่ปู่กืบ ถวนเปัน สิมสู่ปู่กืบ

๒ ในลวนจานก่ำขูน "ปลิ"

ว่าได้ ๔ โภดหู้วเรือบทั้นแล ถับว่าถับท้าวทั้ง (๒) เอ้ามาแล้ว พระยาตับบ่อระเมสอบก็บีระมิดเป้นกิงจักแก้ว พ่ประหมางจักหมิดแล้วก่ให้ถับท้าวทั้งบเอ้าไปปู่ในกิงจักหมิดส้างแล้ว พระยาท้าว ฝ จิ้งพ้อมกันเอ็นสั่งพระยาลามมะลาว แลเจ้าอุปปราดท้าวพระลักบ่อระบวนแล้ว ก่พ้อมกันขึ้นขอ้กิงจักแก้วก่ลอดสยองขึ้นสู่อากาดกางหาวแล้ว ก่ล่าเพาะหน้าต่ท็สสะหิมเหื้อแล้ว ก่ลอดไปรอดไปเถิงเหื้อเอ้าบุถันทองบ่มีบางหั้นแล เมื้อนั้นพระยาอินถิบเป้นเจ้า แก่เทวะดาท้าวทั้งหลาย ก่ทั้งเหันพระยาท้าวทิกอันมักใส่จักไปปู่เหื้อเอ้าบุถันทองแล้วแลไปเถิงแล้ว พระยาอินจิ้งสะเดัก ลิ้งมาปู่เอ้าบุถันทองทิ้นั้นน้อยนึ้งแล้ว เจ้าทั้ง ฝ จิ้งขอ้กิงจักไปรอดหั้นแล ถับว่าพระยาตับบ่ระเมสอบจิ้งเอ้าไพ่ใบหาไปรอดไปเถิงแล้ว ก่ลอดพากันจอดเซ้าปู่ฟากเอ้าสเมนเบื้องก้ำใต้หั้นแล เมื้อนั้นพระอินเอ้าไปถามพระยาตับบ่อระเมสอบว่าดูราท่านผู้เถ้า (๙) อันเป้นเจ้าแก่ถับท้าวทั้งหลาย บัดนี้ท่านก่เอ้าลูกเต้าหลานเหลนมาเถิงทิ้นี้ด้วยเหตสันใดนั้นจา เมื้อนั้นพระยาตับบ่อระเมสอบจิ้งฮาบว่า ข้าแก่เจ้าภูผู้ข้าก่มักใส่ปากมาปู่ทิ้นี้มากบักผู้ข้าจิ้งได้เอ้าไพ่พิบใบหามาเถิงในกาละบัดนี้แล เจ้าภูมาแต่ทิ่ใดจิ้งมาพิพากปากจากับถอมผู้ข้าในทิ้นี้ก่ข้าจา เมื้อนั้นพระยาอินถิบเป้นเจ้าแก่เทวะดาท้าวทั้งหลายจิ้งกล่าวว่า เราบี้แม่นพระยาอินอันเป้นเจ้าแห่งเทวะดาท้าวทั้งหลายอันปู่ใน "ชั้นฟ้า ๖ สวัน"๑ พุ้นแล เมื้อนั้นพระยาตับบ่อระเมสอบจิ้งซ้ำถามว่า เจ้าภูปู่ในชั้นฟ้าตาวะติงสาพุ้น เหตใดเจ้าภูจิ้งลิ้งมาเถิงผู้ข้าในทิ้นี้ก่ข้าจา เมื้อนั้นพระยาอินจิ้งกล่าวว่า เราก่ทั้งเหันท่านเอ้ามาเถิงทิ้นี้ อันหาทิ่เพิ้งทิ่อาไสบ่ได้ เราจิ้งมาเพื่อจักอุสสะพิเสกให้ท่านเป้นพระยาแก่กว่าผีท้าวทั้งหลายนั้นแล ถับว่า (๑๐) พระยาอินกล่าวถ้วนนั้นแล้ว เจ้าจิ้งบีระมิดเป้นห่สิงแลรางลึบ อันแล้วด้วยแก้วแลถ่าทั้งมวนบ่อระบวนแล้ว พระยาอินจิ้งอ้างเชินเจ้าทั้ง ฝ พ่ลูกให้บั้งปู่เหื้อ

---

๑ ต้นสบับว่า "ชั้นฟ้า ๖ สวัน" ถวนเป้น "ชั้นฟ้าสองสวัน" (ตามมะหาวิชุย)

ภอๆแก้ว ฮับประดับแล้วด้วยถำทั้งมวนแล้ว พระยาอินจิ๊งหิดสิงด้วย น้ำอิบน้ำหอมทิบทั้งมวนแล้ว พระยาอินจิ๊งแกมชื่อขึ้นใหม่ว่า พระยาไอยะสอน ให้เป็นแก่ภอๆถินแลผีทั้งหลาย ฮับปู่ในทิบทั้ง ๔ นี้แล้ว ส่อนถั่งพระยาทัตตะรัตถะถินเป็นลูกนั้น พระยาอินภำให้ไปปู่เหนือเอิาบุถับทอนก้ำตาวันออกหั้นแล พระยาวิรุลหะฮับเป็นน้องนั้น พระยาอินภำให้ปู่ในบอกเอิาบุถับทอนก้ำใต้นั้นแล้ว พระยาอินจิ๊งสอนสาตะสิบให้พระยาไอยะสอนถินเป็นพ่อทุกฮับแล้ว พระยาอินจิ๊งซ้ำสอนสาตตะสิบให้แก่พระยาทัตตะรัตถะ แลพระยาวิรุลหะให้จิบเผด ด้วยสาตตะสิบอาถิมทั้งมวนแล้ว พระยาอินจิ๊งนิมิดเป็นหะบูสิบแลถาบภายสิด ฮับชื่อว่าไมภะฮะสัถถะสิบปา นั้นให้แก่ (๑๑) เจ้าทั้ง ๕ พ่ลูกเอิาไว้เป็นเถื่อๆ อาวุดถุดแสงรักสาถินถิวหั้นแล เมื่อนั้นส่อนถั่งพระยาอินนิมิดแต่งแปงอาวุดถุดแสงให้แก่เจ้าทั้งสามพ่ลูกบ่ระบวนแล้ว พระยาอินจิ๊งแจกแบ่งไพ่พินไยหาให้เป็นห้าจำพวก ถือว่าจำพวก ๑ ให้แก่พระยาไอยะสอนถินเป็นพ่อ จำพวกนึ่งให้แก่พระยาทัตตะรัตถะ จำพวกนึ่งให้แก่พระยาวิรุลหะ จำพวกนึ่งให้ไปตั้งปู่ฟากเอิาสเมนก้ำตาวันถิก จำพวกนึ่งให้ไปตั้งปู่ฟากเอิาสเมนก้ำเหนือ แล้วพระยาอินจิ๊งฉะเด็กเมื่อสู่ชั้นฟ้าถาวะถิงสาพุ้นภ่มีแล ในเมื่อพระยาไอยะสอนปู่สเว้ยราชสัมปัถถิในบอกเอิาบุถับทอนหั้นนั้นนานได้ปี ๑ แล้วนางพริหมสังกาฮับเป็นราชเทวีพระยาไอยะสอน ภ่ประสูถได้ลูกชายฝาแฝดสองถิน ผู้นึ่งชื่อว่าท้าววิรุปปักขา ผู้นึ่งชื่อว่าท้าวภุเวระหั้นแล ในเมื่อเจ้าทั้งสองนั้นใหญ่มาได้ ๔ ปีแล้ว พระยาไอยะสอนภ่สอนสาถตะสิบอาถิมแล (๑๒) นิมิดหะบูสิบแลถาบภายสิด ให้แลถินแลถองแล้ว ภ่ให้ไปสเว้ยราชสัมปัถถิในสองทิสสะนั้นถือว่า ท้าววิรุปปักขาให้ไปสเว้ยราชสัมปัถถิในฟากเอิาสเมนก้ำตาวันถิก ท้าวภุเวระให้ไปสเว้ยราชสัมปัถถิในทิสสะก้ำเหนือนั้นแล เมื่อนั้นพระยาทัตตะรัตถะ แลนาง

ວິສຸທທິໂສດາ ກໍສເວີຍຣາຊສັນປັຕຕິໃນທິສສະກ້ຳ:ກາວັນອອກທີ່ນັ້ນນານໄດ້ ๔ ປີ ນາງວິສຸທທິໂສດາ ກໍປຣະສູຕລູກຊາຍຝາແຝດ ๒ ຄົນ ຜູ້ນ້ຶງຊື່ວ່າທ້າວຄັນທັພ ພະກຸມນາງ ຜູ້ນ້ຶງຊື່ວ່າທ້າວກຸມພັນ:ະກຸມນາງຫັ້ນແລ ແມ່ນວ່າພຣະຍາວິຣຸລຫະ ກັບທັ້ງນາງມະລິກາຣາຊເທວີ ກໍສເວີຍຣາຊສັນປັຕວິ ໃນທິສສະກ້ຳໃຕ້ນັ້ນ ໄດ້ ๔ ປີແລ້ວນາງມະລິກາກໍປຣະສູຕລູກຊາຍຝາແຝດສອງຄົນ ຜູ້ນ້ຶງຊື່ວ່າທ້າວ ນາ:ະກຸມນາງ ຜູ້ນ້ຶງຊື່ວ່າທ້າວນັກ:ະກຸມນາງຫັ້ນແລ ໃນເມື່ອກຸມນາງທັ້ງ ๒ ໃຫ່ງນາໄດ້ ๔ ປີ ພຣະຍາທັ:ະຣັ:ຖະ ແລພຣະຍາວິຣຸລຫະ ກໍແຈກ ແບ່ງໄພ່ພົນໃບໜາເປັນ ๔ ສ່ວນແລ້ວກໍໃຫ້ (๑ฉ) ທ້າວຄັນທັພພະໄປສເວີຍ ຣາຊສັນປັຕຕິໃນຕົ້ນເຂົ້າບຸຄັນທອນກ້ຳ:ກາວັນອອກແລ້ວ ກໍໃຫ້ທ້າວກຸມພັນ:ະໄປ ສເວີຍຣາຊສັນປັຕຕິໃນທິສສະກ້ຳໃຕ້ໃນຕົ້ນເຂົ້າບຸຄັນທອນຫັ້ນແລ ເມື່ອນັ້ນພຣະຍາ ທັ້ງສອງ ກໍຊ້ຳໃຫ້ທ້າວນາ:ະກຸມນາງໄປສເວີຍຣາຊສັນປັ:ຕິໃນຕົ້ນເຂົ້າບຸຄັນທອນ ກ້ຳ:ກາວັນຕົກແລ້ວກໍໃຫ້ ๑"ທ້າວກຸເວຣະ" ໄປສເວີຍຣາຊສັນປັຕຕິໃນຕົ້ນເຂົ້າ ບຸຄັນທອນກ້ຳເໜືຶ:ແລ້ວ ກໍເອົາໄພ່ພົນໃບໜາໄປກັບ:ອມພຣະຍາທັ້ງ ๔ ແລ ເມື່ອງແລ ๔ ໜ່ວຍຫັ້ນແລ ສ່ວນ:ັ້ງພຣະຍາທັ້ງ ๔ ຄືວ່າພຣະຍາທັ:ະຣັ:ຖະ ກໍໃຫ້ເປັນເຈົ້າ ແກ່ພຣະຍາຄັນທັພພະໃນຝ່າຍກ້ຳ:ກາວັນອອກ ພຣະຍາວິຣຸລຫະ ກໍໃຫ້ເປັນເຈົ້າແກ່ພຣະຍາກຸມພັນ:ະໃນຝ່າຍທິສສະກ້ຳໃຕ້ ພຣະຍາວິຣຸປັກ:ຂາ ກໍໃຫ້ເປັນເຈົ້າແກ່ພຣະຍານາ:ະໃນທິສສະກ້ຳ:ກາວັນຕົກ ພຣະຍາກຸເວຣະຄືວ່າ ພຣະຍາເວສສຸວັນ ກໍໃຫ້ເປັນເຈົ້າແກ່ພຣະຍານັກ:ະໃນທິສສະກ້ຳເໜືຶ:ຫັ້ນແລ (๑๔) ສ່ວນ:ັ້ງພຣະຍາທັ້ງ ๔ ອັນມີພຣະຍາທັ:ະຣັ:ຖະເປັນຕົ້ນທ:ງບ່ອມມາ ຄົນຣິບນິບໃຫວ້ພຣະຍາໄອຍະສວນ ແລຄາ:ະ:ະສົມມາໃນເມື່ອວັນສິ:ກັບແລ ເພົ້າທຸກປັກ:ະເດືອນບໍ່ຂາດ ເຫດວ່າພຣະຍາທັ້ງ ๔ ເປັນລູກຫຼ້ານແຫ່ງພຣະ ຍາໄອຍະສວນຫັ້ນແລ ກ:່າວນັ້ນພຣະອິນ:ັ້ງແ:ງພຣະຍາທັ້ງ ๔ ອັນມີພຣະຍາ ໄອຍະສວນເປັນຕົ້ນກໍແລ້ວເທົ້ານີ້ກ່ອນແລ.

---

๑ ຄວນເປັນ "ທ້າວນັ:ະກຸມນາງ" ເພາະວ່າທ້າວກຸເວຣະເປັນລູກ:ອງພຣະຍາໄອຍະສວນ ຜູ້ທີ່ໃຫ້ທ້າວກຸເວຣະໄປສເວີຍຣາຊສັນປັຕຕິໃນທິສສະກ້ຳເໜືຶ:ແລ້ວ

# ใบแก้คำผิด

| หน้า | แถว | คำผิด | คำถูก |
|---|---|---|---|
| ๑๑ | ๑๖ | เพื่อ | เพื่อ |
| ๒๕ | ๒๓ | ถ่ำ | ถ่ำ |
| ๓๒ | ๒๕ | เพื่อ | เพื่อ |
| ๓๔ | ๒๑ | เพื่อ | เพื่อ |
| ๓๑ | ๒ | ผื่อ | ผื่อ |
| ๓๗ | ๒๐ | บั้บ | บาง |
| ๒๓ | ๑ | ถ้ำ | ถ้ำ |
| ๒๕ | ๑๖ | จ้ำ | จ้ำ |
| ๓๒ | ๑ | เผื่อ | เผื่อ |
| ๑๔ | ๒๔ | ขิวะ | ขิว |
| ๑๒ | ๒ | ต่าง | ต้าง |
| ๓๒ | ๒๒ | ขิวะ | ขิว |
| ๓๓ | ๓ | ข้า | ป้า |
| ๑๒ | ๓ | ภาน | ภาน |
| ๑๑ | ๑๓ | เอ็ก | เอ็น |
| ๓๑๒ | ๒๒ | ฮูาบ | ฮูาบ |
| ๓๒๔ | ๓ | แล่ | แล |
| ๔๐๔ | ๑ | ข้อ | ข้อ |
| ๔๓๐ | ๒ | ถ้ำ | ถ้ำ |
| ๔๗๓ | ๒ | ธาพะพนาสอน | ธาพพะนาสอน |

247/11
ห้ามจำหน่าย

■ ພິມທີ່ໂຮງພິມ ນິຕໂທບ ຫນອງຄາບ ■

ບາບຈອິຕ ສກຸລຄຸ ຜູ້ພິມຜູ້ໂຄສະນາ 2516